

የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡

የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ።

ግ ወ ጫ ።

አንደኛ ፡ መጽሐፍ ።

78

ሰለ ፡ ሰዎች ።

አንቀጽ ፡ ፩ ።

ሰለ ፡ ሰዎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ። ሰለ ፡ ሰውና ፡ ሰለ ፡ መብቶቹ ።	፩
ክፍል ፡ ፩ ፤ ሰለ ፡ ሰው ፡ መብት ፡ አሰጣጥ ።	፩
ክፍል ፡ ፪ ፤ ሰለ ፡ ሰው ፡ መብቶች ።	፪
ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ ሰለ ፡ ስም ።	፷
ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ ሰለ ፡ ክብር ፡ መዝገብ ፡ ማስረጃነት ።	፲፩
ክፍል ፡ ፩ ፤ ሰለ ፡ ክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹማዎቶች ።	፲፩
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹማዎት ፡ ሥልጣን ፡	
አሰጣጥ ።	፲፯
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ተግባር ።	፲፱
ክፍል ፡ ፪ ፤ ሰለ ፡ ሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገቦች ።	፲፯
ክፍል ፡ ፫ ፤ ሰለ ፡ ክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ።	፳፩
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ በጠቅላላው ።	፳፩
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ የመወለድ ፡ ጽሑፎች ።	፳፫
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፤ የመሞት ፡ ጽሑፎች ።	፳፱
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ፤ የጋብቻ ፡ ጽሑፎች ።	፳፮
ክፍል ፡ ፬ ፤ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎችን ፡ ስለግታናት ።	፳፯
ክፍል ፡ ፭ ፤ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ ግልባጮችና ፡	
ቅጂዎች ።	፳፰
ክፍል ፡ ፮ ፤ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍን ፡ ደንብ ፡ አለመፈጸም ፡	
የሚያስከትለው ፡ ቅጣት ።	፴
ክፍል ፡ ፯ ፤ ሰለ ፡ ታወቂ ፡ ሰነዶች ።	፴፪
ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ ሰለ ፡ መጥፋት ፡	፴፬
ክፍል ፡ ፩ ፤ የመጥፋት ፡ መግለጫ ።	፴፬
ክፍል ፡ ፪ ፤ የመጥፋቱ ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚያስከትለው ፡	
ውጤት ።	፴፮

ክፍል ፡ ፫ ፤ ጠፋ ፡ መባሉ ፡ የሚቀርበት ፡ ጊዜ ።	፴፯
ምዕራፍ ፡ ፮ ፤ ስለ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታና ፡ ስለመደበኛ ፡ ቦታ ።	፴፰
ክፍል ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ።	፴፰
ክፍል ፡ ፪ ፤ መደበኛ ፡ ቦታ ።	፵

አንቀጽ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ሰዎች ፡ ችሎታ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ የሆኑ ፡ መሠረታዊ-ያን ፡ ደንቦች ።	፵፩
ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ አካለመጠን ፡ ስላደረሱ ፡ ሰዎች ።	፵፪
ክፍል ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።	፵፪
ክፍል ፡ ፪ ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ሰው ፡ ስለሚ	
ጠብቁ ፡ ክፍሎች ።	፵፬
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ አላዳሪና ፡ ስለ ፡ ሞገዚት ።	፵፬
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ ስለ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ አባሉ	
ችና ፡ ስለ ፡ ተጠባባቂ ፡ ሞገዚት ።	፶፫
ክፍል ፡ ፫ ፤ የአላዳሪውና ፡ የሞገዚቱ ፡ ሥልጣን ።	፶፭
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሰውነት ፡	
አጠባበቅ ።	፶፭
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰን ፡ ልጅ ፡ ሀብቶች ፡	
ስለ ፡ ግስተዳደር ።	፷፩
ክፍል ፡ ፬ ፤ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ለመጠበቅ ፡ የተመለ	
ከቱትን ፡ ደንቦች ፡ መጣስ ፡ የሚያስከትለው ፡ ቅጣት ።	፷፮
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሥራዎች ።	፷፮
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ የሞገዚቱ ፡ ሥራዎች ።	፷፰
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፤ ለደርሱ ፡ የሚችሉ ፡ ገላፊነቶች ።	፷፱
ክፍል ፡ ፭ ፤ አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ችሎታ ፡ ግጣት ፡ ስለ ፡	
መቅረቱ ።	፸
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ ከሞገዚት ፡ አስተዳደር ፡ ነጻ ፡ ስለ ፡ መው	
ጣት ።	፸
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ የሞገዚትነት ፡ ሥራ ፡ ሊላቦች ።	፸፪

ፆዕራፍ ፡ ፫ ፡ አእምሮዋቸው ፡ ስለ ፡ ጉደለ ፡ ሰዎችና ፡ ስለ ፡ ድውዮች ።	፩፫
ክፍል ፡ ፩ ፡ ችሎታ ፡ ስላልተከለከሉት ፡ የአእምሮ ፡ ጉደ	
ሎዎችና ፡ ድውዮች ።	፩፫
ክፍል ፡ ፪ ፡ በፍርድ ፡ ስለሚደረግ ፡ ክልጠላ ፡	፩፭
ፆዕራፍ ፡ ፬ ፡ በሕግ ፡ ስለ ፡ ተከለከሉ ፡ ሰዎች ።	፶፩
ፆዕራፍ ፡ ፭ ፡ ስለ ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ።	፶፫

አንቀጽ ፡ ፫ ።

በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ሰጣቸው ፡ ግንባሮችና ፡

ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ ስለ ፡ ተመደቡ ፡ ንብረቶች ።

ፆዕራፍ ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ አስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ድርጅቶችና ፡ ስለ ፡ ቤተ ፡ ክር	
ስቲያን ።	፶፬
ፆዕራፍ ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ግንባሮች ።	፶፮
ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ግንባሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፎችና ፡	
ስለ ፡ ውስጥ ፡ ደንቦች ።	፶፯
ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ግንባረተኞች ።	፶፰
ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ እመራር ።	፶
ክፍል ፡ ፬ ፡ ስለ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ።	፶፱
ክፍል ፡ ፭ ፡ የግንባሩ ፡ መብቶችና ፡ ገዴታዎች ።	፷፬
ክፍል ፡ ፮ ፡ ስለ ፡ ግንባሩ ፡ መፍረስና ፡ ሒሳብ ፡ መጣራት ።	፷፮
ክፍል ፡ ፯ ፡ ግንባሮችን ፡ ስለ ፡ መቁጣጠር ።	፷፯
ፆዕራፍ ፡ ፫ ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ ስለ ፡ ተመደቡ ፡ ንብረቶች ።	፷፱
ክፍል ፡ ፩ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ።	፷፱
ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ኮሚቴዎች ።	፷፯
ክፍል ፡ ፫ ፡ ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚወጡ ፡ የአደራ ፡ ንብረቶች ።	፷፱
ፆዕራፍ ፡ ፬ ፡ በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ተሰጣቸው ፡ የውጭ ፡ አገር ፡	
ዜጋ ፡ ግንባሮችና ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ ስለ ፡ ተመደቡ ፡ የውጭ ፡	
አገር ፡ ዜጋ ፡ ንብረቶች ።	፷፻፭

ሁለተኛ ፡ መጽሐፍ ።

ስለ ፡ ቤተ ፡ ዘመድና ፡ ስለ ፡ ውርስ ፡ (እውራረስ) ።

አንቀጽ ፡ ፬ ።

ስለ ፡ ሥዎ ፡ ዝምድናና ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ ዝምድና ።

ፆዕራፍ ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ዝምድናና ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ በጠቅላላው ።	፷፻፮
---	-----

ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ መተግበሪያት ፡	፩፻፳
ምዕራፍ ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ አፈጻጸም ፡	፩፻፫
ክፍል ፡ ፩ ፡ ለግንኛዎቹም ፡ ዐይነቶች ፡ ጋብቻዎች ፡ የሚሆኑ ፡ አጠቃላይ ፡ ሁኔታዎች ፡	፩፻፫
ክፍል ፡ ፪ ፡ ብሔራዊ ፡ ጋብቻ ፡	፩፻፳
ክፍል ፡ ፫ ፡ ሌሎች ፡ ዐይነቶች ፡ ጋብቻዎች ፡	፩፻፳
ምዕራፍ ፡ ፬ ፡ የጋብቻ ፡ ሁኔታዎች ፡ ባለመጠበቃቸው ፡ ምክንያት ፡	
የሚወሰን ፡ ቅጣት ፡	፩፻፳
ክፍል ፡ ፩ ፡ ለጋብቻ ፡ ሥርዐቶች ፡ ሁሉ ፡ የሚሆን ፡ የወል ፡ ሁኔታ ፡	፩፻፳
ክፍል ፡ ፪ ፡ ብሔራዊ ፡ ጋብቻ ፡	፩፻፴፪
ክፍል ፡ ፫ ፡ ሌሎች ፡ ጋብቻዎች ፡	፩፻፴፪
ምዕራፍ ፡ ፭ ፡ የጋብቻ ፡ ውጤት ፡	፩፻፴፫
ክፍል ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ደንቦች ፡	፩፻፴፫
ክፍል ፡ ፪ ፡ በሰዎች ፡ ላይ ፡ ጋብቻው ፡ ያለው ፡ ውጤት ፡	፩፻፴፭
ክፍል ፡ ፫ ፡ ጋብቻው ፡ በገንዘብ ፡ በኩል ፡ ያለው ፡ ውጤት ፡	፩፻፴፮
ምዕራፍ ፡ ፮ ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ መፍረስ ፡	፩፻፵
ክፍል ፡ ፩ ፡ ጋብቻ ፡ የሚፈርስበት ፡ ምክንያት ፡	፩፻፵
ክፍል ፡ ፪ ፡ በተጋቢዎቹ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ የገንዘብ ፡ ገንጥነት ፡	
ጉዳይ ፡ ስለማጣራት ፡	፩፻፵፬
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ከባልና ፡ ከሚስት ፡ የአንዱ ፡ መሞት ፡	፩፻፵፬
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ የመፋታት ፡ ሁኔታ ፡	፩፻፵፮
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ ሌላ ፡ የጋብቻ ፡ መፍረስ ፡	፩፻፵፰
ምዕራፍ ፡ ፯ ፡ የጋብቻ ፡ ማሰራጀት ፡	፩፻፵፰
ምዕራፍ ፡ ፰ ፡ ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ገንጥነት ፡ ስለ መኖር ፡	፩፻፶፬
ምዕራፍ ፡ ፱ ፡ በጋብቻና ፡ በፍቺ ፡ ከጋብቻው ፡ ውጭ ፡ በሆኑ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ገንጥነት ፡ ጉዳይ ፡ ስለሚነሱ ፡ ክርክሮች ፡	፩፻፶፫
ምዕራፍ ፡ ፲ ፡ ስለመወለድ ፡	፩፻፶፯
ክፍል ፡ ፩ ፡ አባትና ፡ እናትን ፡ ስለማወቅ ፡	፩፻፶፯
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡	፩፻፶፯
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ አባት ፡ ነው ፡ ስለሚያሰኝ ፡ ግምት ፡	፩፻፶፯
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ አባትነትን ፡ ስለ ፡ ማወቅ ፡	፩፻፶፰

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ፡ በፍርድ ፡ ስለሚደረግ ፡ የአባትነት ፡
 ግወቅ ል ፫፳

ክፍል ፡ ፪ ፡ በአባትነት ፡ ምክንያት ፡ ስለሚነሣ ፡ ክርክር ል ፫፳፩

ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ልጅነት ፡ ማስረጃ ል ፫፳፪

ክፍል ፡ ፬ ፡ በሁኔታው ፡ ላይ ፡ ስለሚነሣው ፡ ክርክርና ፡ ስለመከድ ል ፫፳፬

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ በሁኔታው ፡ ላይ ፡ ስለሚደረግ ፡ ክርክር ል ፫፳፬

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ መከድ ል ፫፳፭

ምዕራፍ ፡ ፲፩ ፡ ስለ ፡ ጉዲረቻ ፡ (የግር ፡) ልጅ ል ፫፳፰

ምዕራፍ ፡ ፲፪ ፡ ስለ ፡ ቀለብ ፡ መስጠት ፡ ግዴታ ል ፫፳

አንቀጽ ፡ ፩ ል

ስለ ፡ ውርስ ፡ (ስለ ፡ አወራረስ) ል

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ውርስ ፡ አስተላለፍ ል ፫፳፬

ክፍል ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ደንጋጌዎች ል ፫፳፬

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ውርስ ፡ አከፋፈትና ፡ በውስጡ ፡ ስለ
 ሚገኝበት ል ፫፳፬

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ ወራሽ ፡ ለመሆን ፡ የሚያስፈልግ ፡ ችሎታ ል ፫፳፭

ክፍል ፡ ፪ ፡ ላይናዘዝ ፡ የሞተ ፡ ሰው ፡ ውርስ ፡ ፫፳፮

ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ኑዛዜ ል ፫፳፯

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ የኑዛዜ ፡ ዋጋ ፡ መኖር ፡ ሁኔታዎች ፡ ፫፳፯

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ በኑዛዜዎቹ ፡ የሰፈረ ፡ ቃልና ፡ የኑዛዜ ፡ ትር
 ቃሜ ል ፫፳፱

ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ ወራሽነትን ፡ ስለ ፡ ማጣራት ል ፫፳፰

ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ውርሱ ፡ አጣሪ ል ፫፳፱

ክፍል ፡ ፪ ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ ባዮችን ፡ ቂርጥ ፡ በሆነ ፡ አኳኋን ፡ ስለ ፡
 መወሰን ል ፫፻፫

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ የወራሾቹን ፡ ሁኔታ ፡ ለጊዜው ፡ ስለ ፡ መወሰን ፡ ፫፻፫

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ ወራሾችና ፡ ጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተ
 ሰጣቸው ፡ ሰዎች ፡ ስለሚያደርጉት ፡ ምርጫ ል ፫፻፭

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ ለወራሹ ፡ ስለሚሰጡ ፡ የምስክር ፡ ወረቀተ
 ገና ፡ የወራሽነት ፡ ጥያቄ ል ፫፻፲

ክፍል ፡ ፩ ፤ ሀብት ፡ ስለሚገኝበት ፡ ሁኔታ ።	ጸገግ፫
ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ ስለመያዝ ።	ጸገግ፫
ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ የቅን ፡ ልብና ፡ ባለይዞታነት ።	ጸገግ፭
ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ይዞታ ።	ጸገግ፮
ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ፤ የዋና ፡ ተጨማሪ ፡ ነገር ።	ጸገግ፯
ክፍል ፡ ፪ ፤ ባለሀብትነትን ፡ ስለ ፡ ግስተላለፍ ።	ጸገግ፭
ክፍል ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ሀብትነት ፡ መቅረት ።	ጸገግ፮
ክፍል ፡ ፬ ፤ ስለ ፡ ሀብትነት ፡ ግስረጃ ።	ጸገግ፮
ዎዕራፍ ፡ ፪ ፤ የባለሀብቱ ፡ መብቶች ፡ ግዴታዎች ።	ጸገግ፭
ክፍል ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ደንጋጌዎች ።	ጸገግ፭
ክፍል ፡ ፪ ፤ የግዴታቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ የሚመለከቱ ፡ የተለዩ ፡ ደንቦች ።	ጸገግ፮
ክፍል ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ውሃዎች ፡ ባለሀብትነትና ፡ በውሃዎች ፡ ስለ ፡ መገልገል ።	ጸገግ፮

አንቀጽ ፡ ፭ ።

የጋራ ፡ ባለሀብትነት ፡ በአላባ ፡ ስለ

መጠቀምና ፡ ስለሌሎች ፡ ገዙፍ ፡ መብቶች ።

ዎዕራፍ ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ ጋራ ፡ ባለ ፡ ሀብትነት ።	ጸገግ፯
ክፍል ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ደንቦች ።	ጸገግ፯
ክፍል ፡ ፪ ፤ ልዩ ፡ ሁኔታዎች ።	ጸገግ፭
ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ የአግካይ ፡ ወሰን ፡ አጥርች ።	ጸገግ፭
ገሉስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ ያንድ ፡ ቤት ፡ ፎት ፡ ወይም ፡ ለመናሪያ ፡ የተ መደቡ ፡ ክፍሎች ፡ ባለሀብትነት ።	ጸገግ፮
ዎዕራፍ ፡ ፪ ፤ በአላባ ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ መጠቀም ፡ መብት ።	ጸገግ፭
ክፍል ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ ፡ ደንቦች ።	ጸገግ፭
ክፍል ፡ ፪ ፤ ስለ ፡ ገዙፍ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ሀብቶች ፡ የሚጸና ፡ (የሚፈጸም ፡) ልዩ ፡ ደንብ ።	ጸገግ፮
ክፍል ፡ ፫ ፤ የገንዘብና ፡ ሌሎች ፡ ገዙፎች ፡ ያልሆኑ ፡ ነገሮች ፡ በአላባ ፡ የመጠቀም ፡ መብት ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ።	ጸገግ፮
ክፍል ፡ ፬ ፤ በቤት ፡ ውስጥ ፡ የመኖር ፡ መብት ።	ጸገግ፮
ዎዕራፍ ፡ ፫ ፤ ስለ ፡ ንብረት ፡ አገልግሎት ።	ጸገግ፮
ዎዕራፍ ፡ ፬ ፤ በተዳሚነት ፡ ገዢ ፡ ደገባኛል ፡ የግለት ፡ መብት ።	ጸገግ፮

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ ባለሀብቱ ፡ አንዳንዶቹን ፡ ንብረቶች ፡ እንደ ፡ ፈቀደው ፡

እንዳያደርግ ፡ መብቱን ፡ ስለ ፡ ግጥብ ። ፪፻፲፱

ክፍል ፡ ፩ ፤ የግዢን ፡ ወይም ፡ በቀደምትነት ፡ የመግዛትን ፡ መብት ፡

ስለሚመለከት ፡ የውል ፡ ስምምነት ። ፪፻፲፱

ክፍል ፡ ፪ ፤ ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይያዝ ፡ የማድረግ ፡ ስምምነት ። ፪፻፳

አንቀጽ ፡ ፱ ፤

በማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ በኅብረት ፡ ስለ ፡ መጠቀም ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ የመንግሥት ፡ ንብረት ፡ (የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረት ፡ እና ፡)

ንብረትን ፡ ስለ ፡ ግስለቀቅ ። ፪፻፳

ክፍል ፡ ፩ ፤ የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረት ። ፪፻፳

ክፍል ፡ ፪ ፤ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ የሚጠቅሙትን ፡ ሀብቶች ፡ ስለ ፡

ግስለቀቅ ። ፪፻፲፪

ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ የኅብረት ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ የእርሻ ፡ መሬቶች ። ፪፻፲፭

ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ በመንግሥት ፡ የታወቁ ፡ የመሬት ፡ ባለሀብቶች ፡ ግኅበር ። ፪፻፳፩

ክፍል ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ ግኅበሮቹ ፡ መቋቋም ። ፪፻፳፩

ክፍል ፡ ፪ ፤ ስለ ፡ ግኅበሮች ፡ የሥራ አካሄድ ። ፪፻፳፫

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፤ የግል ፡ ርስት ፡ የሚጠበቅበት ፡ ሁኔታ ። ፪፻፳፭

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፤ መሬቶቹ ፡ የኅብረት ፡ ሀብት ፡ በሚሆኑበት ፡

ጊዜ ፡ ፪፻፳፮

ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ የከተማ ፤ ክልል ፡ የሆኑ ፡ ስፍራዎች ፡ ፪፻፳፰

አንቀጽ ፡ ፲ ።

ስለ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ መዝገቦቹ ፡ አያያዝና ፡ ግልጽ ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ። ፪፻፴፪

ምዕራፍ ፡ ፪ ፤ በልዩ ፡ ልዩ ፡ መዝገብት ፡ ውስጥ ፡ ስለሚጻፉ ፡ ነገሮች ። ፪፻፴፭

ምዕራፍ ፡ ፫ ፤ በመዝገቦቹ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ጽሑፎች ፡ አመዘጋገብ ። ፪፻፵

ክፍል ፡ ፩ ፤ ስለ ፡ አመዘጋገቡ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ። ፪፻፶

ክፍል ፡ ፪ ፤ ለአመዘጋገብ ፡ የሚያገለግሉ ፡ ፎርምሎች ። ፪፻፶፪

ክፍል ፡ ፫ ፤ የተመዘገቡትን ፡ ጽሑፎች ፡ ስለ ፡ ግቃናትና ፡ ስለ ፡ መሠረዝ ። ፪፻፶፰

ምዕራፍ ፡ ፬ ፤ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ግስመዝገብ ፡ የሚያስከ

ትለው ፡ ውጤት ። ፪፻፶፪

አንቀጽ ፡ ፲፩ ።

ስለ ፡ ድርሰትና ፡ ኪነ ፡ ጥበብ ፡ ባለሀብትነት ። ፪፻፶፬

፩ኛ ስርዓተ ጥቅም

ሰለጠኛ ግዴታዎች

አንቀጽ ፡ ፲፯ ፡

ሰለጠኛ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡ ሰለጠኛ ፡ ውሎ ፡ አመሠራረት ፡	፫፻፳፩
ክፍል ፡ ፩ ፡ ፈቅድ ፡ ሰለጠኛ ፡ መዋዋል ፡	፫፻፳፩
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ውለታን ፡ የመቀበል ፡ አድጎች ፡	፫፻፳፩
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ የተዋዋዮቹ ፡ ፈቃድ ፡ ጉድለት ፡	፫፻፳፩
ክፍል ፡ ፪ ፡ ሰለጠኛ ፡ ውለታው ፡ ጉዳይ ፡	፫፻፳፯
ክፍል ፡ ፫ ፡ ሰለጠኛ ፡ ውሎ ፡ አጻጻፍ ፡ (ፎርም) ፡	፫፻፳፰
ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ የውሎች ፡ ውጤት ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፩ ፡ ሰለጠኛ ፡ ውሎ ፡ ትርጉም ፡	፫፻፳፩
ክፍል ፡ ፪ ፡ ሰለጠኛ ፡ ውሎች ፡ አፈጻጸም ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፫ ፡ ሰለጠኛ ፡ ውሎ ፡ መሻሻል ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፬ ፡ ውልን ፡ በላለመፈጸም ፡	፫፻፳፰
ምዕራፍ ፡ ፫ ፡ የግዴታዎች ፡ መቅረት ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፩ ፡ ውሎችን ፡ ስለመሠረዝና ፡ ስለ ማፍረስ ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፪ ፡ ውልን ፡ ስለ ማስቀረትና ፡ ዕዳን ፡ ስለ መተው ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፫ ፡ ሰለጠኛ ፡ መተካት ፡ (ኖባሲዩን) ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፬ ፡ ሰለጠኛ ፡ ማቻቻል ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፭ ፡ ሰለጠኛ ፡ መብት ፡ መቀላቀል ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፮ ፡ ሰለጠኛ ፡ ይርጋ ፡	፫፻፳፰
ምዕራፍ ፡ ፬ ፡ የአንዳንድ ፡ ግዴታዎች ፡ ወይም ፡ የአንዳንድ ፡ ውሎች ፡	፫፻፳፰
አካላት ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፩ ፡ ጊዜ ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፪ ፡ ሰለጠኛ ፡ ሁኔታ ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፫ ፡ የግግረጫ ፡ ያለው ፡ ግዴታ ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፬ ፡ ቃላት ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፭ ፡ ሰለጠኛ ፡ ገላፊነት ፡ የተጻፈ ፡ የውል ፡ ቃል ፡	፫፻፳፰
ምዕራፍ ፡ ፭ ፡ ሰለጠኛ ፡ ብዙዎች ፡ ባለዕዳዎች ፡ ወይም ፡ ባለገንዘቦች ፡	፫፻፳፰
ክፍል ፡ ፩ ፡ በባለዕዳዎች ፡ መካከል ፡ ስላለው ፡ የግይዘቶች ፡ አንድነት ፡	፫፻፳፰

ክፍል : ጀ I በባለገንዘቦቹ ፡ መካከል ፡ ስላለው ፡ እንድነት ።	፪፻፩
ክፍል : ዩ I ስለግደከፋረሱ ፡ ገደታዎች ።	፪፻፪
ክፍል : ፩ I ጥቦትና ።	፪፻፫
ፆዕራፍ : ሂ I ከውሉ ፡ ጋራ ፡ ገንኙነት ፡ ስላላቸው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ።	፪፻፬
ክፍል : ሄ I ስለሌላ ፡ ሰው ፡ ሆኖ ፡ የሚሰጥ ፡ ተስፋና ፡ የሚደረግ ፡ ውል ።	፪፻፭
ክፍል : ጀ I የገንዘብ ፡ መብትን ፡ ስለ ፡ ግስተላለፍና ፡ ስለመዳረግ ፡ (ዳረነት ።)	፪፻፮
ክፍል : ዩ I የጾታዝ ፡ ውክልናና ፡ የዕዳ ፡ ግስተላለፍ ።	፪፻፯
ክፍል : ሀ I ስለ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ ወራሾች ፡ (የወገኖቹ ፡ ወራሾች ።)	፪፻፲፮
ክፍል : ሁ I ከተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።	፪፻፲፯
ፆዕራፍ : ሂ I የውልን ፡ ጉዳይ ፡ ስለሚመለከት ፡ ግብረጃ ።	፪፻፲፱
ክፍል : ሄ I የግብረጃ ፡ ግቅረብ ፡ ገደታና ፡ አቀባበሉ ።	፪፻፲፱
ክፍል : ጀ I የጽሑፍ ፡ ግብረጃ ።	፪፻፳
ክፍል : ዩ I ገንዘቡ ፡ እንደ ፡ ተከፈለ ፡ የሚያስፈጥሩ ፡ የሕሊና ፡ ገጾች ።	፪፻፳፫

አንቀጽ ፡ 1፫ ።

ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፈነትና ፡ ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ።

ፆዕራፍ : ሄ I ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፈነት ።	፪፻፳፭
ክፍል : ሄ I በጥፋት ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ተመሠረተ ፡ አላፈነት ።	፪፻፳፭
ንኡስ ፡ ክፍል : ሄ I ጠቅላላ ፡ ደንቦች ።	፪፻፳፭
ንኡስ ፡ ክፍል : ጀ I ልዩ ፡ ሁኔታዎች ።	፪፻፳፮
ክፍል : ጀ I አጥፊ ፡ ሳይሆን ፡ አላፈ ፡ ስለ ፡ መሆን ።	፪፻፴፫
ክፍል : ዩ I የካግ ፡ አከፋረጋና ፡ ልክ ።	፪፻፴፱
ንኡስ ፡ ክፍል : ሄ I ስለ ፡ ጉዳት ፡ ኪግራ ።	፪፻፴፱
ንኡስ ፡ ክፍል : ጀ I በሌላ ፡ አካላት ፡ ስለ ፡ መካስ ።	፪፻፵፩
ክፍል : ሀ I ስለሌላ ፡ ሰው ፡ ተገባር ፡ አላፈ ፡ ስለ ፡ መሆን ።	፪፻፶
ክፍል : ሁ I ካግ ፡ ስለሚጠየቅበት ፡ ክስ ።	፪፻፶፰
ፆዕራፍ : ጀ I ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ።	፪፻፶፫
ክፍል : ሄ I ጠቅላላ ፡ ደንታዎች ።	፪፻፶፫
ክፍል : ጀ I የግደገባውን ፡ ልል ፡ መክፈል ።	፪፻፶፩
ክፍል : ዩ I ስለ ፡ ወጪ ፡ ገንዘብ ።	፪፻፶፭

አንቀጽ : 18 :

ሰለ : እንደራሴት :

ፆዕራፍ : ሄ ፤ ጠቅላላ : ደንጋጌዎች ።	፱፻፶፯
ፆዕራፍ : ሄ ፤ ስለ : ወኪላነት ።	፱፻፷፪
ክፍል : ሄ ፤ የወኪላነት : ሥልጣን : እድገት : የሥራው : ጉዞ ።	፱፻፷፪
ክፍል : ሄ ፤ የተወካዩ : ገደታዎች ።	፱፻፷፬
ክፍል : ፫ ፤ ስለ : ወካዩ : ገደታዎች ።	፱፻፷፮
ክፍል : ፬ ፤ ስለ : ውክልና : መቅረት ።	፱፻፷፭
ክፍል : ፭ ፤ ለሦስተኛ : ወገኖች : የውክልናው : ሥልጣን : የሚያስ ከትለው : ውጤት ።	፱፻፸
ፆዕራፍ : ፫ ፤ ስለ : ኮሚሲዮን ።	፱፻፸
ክፍል : ሄ ፤ ስለ : ገዢ : ወይም : ስለ : ሽያጭ : ኮሚሲዮን ።	፱፻፸
ክፍል : ፫ ፤ ስለ : ግመላለሻ : ኮሚሲዮን ።	፱፻፸፬
ፆዕራፍ : ፪ ፤ ጻዥ : ስለሚሰጡት : ውክልና ።	፱፻፸፭
ፆዕራፍ : ፩ ፤ ስለ : ሥራ : አመራር ።	፱፻፸፮

፩ኛ : መጽሐፍ ።

ሰለ : ልዩ : ውሎች ።

አንቀጽ : 19 :

መብቶች : ግስተላለፍን : ስለሚመለከቱ : ውሎች ።

ፆዕራፍ : ሄ ፤ ስለ : ሽያጭ ።	፱፻፸፭
ክፍል : ሄ ፤ የውሎ : አደራረግ ።	፱፻፸፱
ክፍል : ፫ ፤ ስለ : ውሎ : መፈጸም ።	፱፻፸፱
ንዑስ : ሄ ፤ ክፍል : ጠቅላላ : ደንጋጌዎች ።	፱፻፸፱
ንዑስ : ክፍል : ፫ ፤ የገዢው : ገደታዎች ።	፱፻፹፮
ንዑስ : ክፍል : ፫ ፤ በሻጩ : በገዢው : ላይ : ያሉ : አጠቃላይ : ደንጋጌዎች ።	፱፻፹፭
ክፍል : ፫ ፤ ውልን : ስላለመፈጸም ።	፱፻፺፩
ንዑስ : ክፍል : ሄ ፤ ውልን : በገድ : ስለ : ግስፈጸም ።	፱፻፺፩
ንዑስ : ክፍል : ፫ ፤ የውል : መፍረስ ።	፱፻፺፫
ንዑስ : ክፍል : ፫ ፤ የጉዳት : ኪሣራ ።	፱፻፺፬
ክፍል : ፪ ፤ ለዩ : ለዩ : የሽያጭ : አሠራር ።	፳፻፩

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ገጽ ፡ በጊዜው ፡ ስለ ፡ ሚክረላለት ፡ ሽያጭ ፡	፳፻፳
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ ገለሀብትነቱን ፡ ለራሱ ፡ በግስጠበት ፡ የሚ ደረግ ፡ ሽያጭ ፡	፳፻፳
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ የተሸጠውን ፡ መልሶ ፡ ስለ ፡ መገዛት ፡ የሚ ደረግ ፡ ውል ፡	፳፻፳
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ፡ ዕድሜውን ፡ ከመላክ ፡ ግዴታ ፡ ጋራ ፡ የሚደረግ ፡ ሽያጭ ፡	፳፻፺
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፭ ፡ በሐረጅ ፡ ስለሚደረግ ፡ ሽያጭ ፡	፳፻፲
ፆዕሪፍ ፡ ፪ ፡ የመሸጥ ፡ ውል ፡ መሰልነት ፡ ያላቸው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ውሎች ፡	፳፻፲፩
ክፍል ፡ ፩ ፡ የለውጥ ፡ ውል ፡	፳፻፲፩
ክፍል ፡ ፪ ፡ የገለሀብትነቱን ፡ መብት ፡ ሳይሆን ፡ ሌሎችን ፡ መብቶች ፡ ስለ ፡ ግስተላለፍ ፡	፳፻፲፩
ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ከራይ ፡ ሽያጭ ፡	፳፻፲፪
ክፍል ፡ ፬ ፡ የዕቃ ፡ ግንባራ ፡ ውል ፡	፳፻፲፪
ፆዕሪፍ ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ስጦታ ፡	፳፻፲፭
ፆዕሪፍ ፡ ፬ ፡ የሚያልቅ ፡ ነገር ፡ ብድር ፡	፳፻፳፬
ፆዕሪፍ ፡ ፭ ፡ መጠሪያን ፡ ስለ ፡ ግዳጅ ፡	፳፻፳፮
ክፍል ፡ ፩ ፡ ለዘላለም ፡ ስለሚኖር ፡ መጠሪያ ፡	፳፻፳፭
ክፍል ፡ ፪ ፡ እስከ ፡ ዕድሜ ፡ ልክ ፡ ስለሚቆይ ፡ መጠሪያ ፡	፳፻፳፬

አንቀጽ ፡ ፲፮ ፡

የሥራዎች ፡ አገልግሎት ፡ መስጠትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ውሎች ፡

ፆዕሪፍ ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ በጠቅላላው ፡	፳፻፴፩
ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ውሎ ፡ አረጋገጥ ፡	፳፻፴፪
ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ሠራተኛው ፡ ሥራ ፡	፳፻፴፫
ክፍል ፡ ፫ ፡ ለሠራተኛው ፡ ስለሚገባው ፡ ደግህ ፡	፳፻፴፭
ክፍል ፡ ፬ ፡ ስለ ፡ አሠራር ፡ የጸጥታ ፡ አጠባበቅ ፡ ግዴታ ፡	፳፻፴፭
ክፍል ፡ ፭ ፡ ለሠራተኞች ፡ የሚገባ ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜ ፡	፳፻፵፩
ክፍል ፡ ፮ ፡ ውልን ፡ ስለ ፡ ግዳሪ ፡	፳፻፵፪
ፆዕሪፍ ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ አገልግሎት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሥራዎች ፡ ውሎች ፡	፳፻፵፭
ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ጥያቄ ፡ ሥራ ፡ መለማገጥ ፡ ውል ፡	፳፻፵፭
ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ መለማገጥ ፡ ውል ፡	፳፻፵፱

ክፍል : ፫ ፣ በቤተ ፡ ሰብ ፡ አስተዳደር ፡ ውስጥ ፡ ስለሚኖር ፡ አሸከር ፡
የሥራ ፡ ውል ፡ # ገጽ ፳፱

ክፍል : ፬ ፣ ስለ ፡ እርሻ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ # ገጽ ፳፱
ንኡስ ፡ ክፍል : ፩ ፡ ስለ ፡ እርሻ ፡ ውል ፡ # ገጽ ፳፱

ምዕራፍ : ፫ ፣ ስለ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ # ገጽ ፳፱

ምዕራፍ : ፬ ፣ ስለ ፡ ዕውቀት ፡ ሥራ ፡ ማከራየት ፡ ውል ፡ # ገጽ ፳፱

ምዕራፍ : ፭ ፣ ስለ ፡ ሕክምና ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሆስፒታል ፡ ውል ፡ # ገጽ ፳፱

ምዕራፍ : ፮ ፣ ስለ ፡ ሆቴል ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ # ገጽ ፳፱

ምዕራፍ : ፯ ፣ አትም ፡ የማውጣት ፡ (ፒብሊሽን) ፡ ውል ፡ # ገጽ ፳፱

አንቀጽ : ፲፯ ፡ #

የዕቃ ፡ ጥበቃን ፡ በዕቃ ፡ መገልገልን ፡ ወይም ፡

በዕቃ ፡ መጠቀምን ፡ የሚመለከቱ ፡ ውሎች ፡ #

ምዕራፍ : ፩ ፣ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡ # ገጽ ፳፱

ምዕራፍ : ፪ ፣ ስለ ፡ ዕቃ ፡ ማከራየት ፡ # ገጽ ፳፱

ክፍል : ፩ ፣ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡ # ገጽ ፳፱

ክፍል : ፪ ፣ እንስሳን ፡ ስለ ፡ መከራየት ፡ # ገጽ ፳፱

ንኡስ ፡ ክፍል : ፩ ፣ በአንድ ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ሥራ ፡ ኪራይ ፡ ውስጥ ፡

ከብትን ፡ ጭምር ፡ ስለ ፡ ማከራየት ፡ # ገጽ ፳፱

ንኡስ ፡ ክፍል : ፪ ፣ የከብተኞች ፡ ኪራይ ፡ ዋና ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ # ገጽ ፳፱

ምዕራፍ : ፫ ፣ ስለ ፡ መገልገያ ፡ ብድር ፡ ወይም ፡ ትውስት ፡ # ገጽ ፳፱

ምዕራፍ : ፬ ፣ አደራ ፡ # ገጽ ፳፱

ክፍል : ፩ ፣ ስለ ፡ አደራ ፡ በጠቅላላው ፡ # ገጽ ፳፱

ክፍል : ፪ ፣ በትእዛዝ ፡ የተቀመጠ ፡ አደራ ፡ # ገጽ ፳፱

ክፍል : ፫ ፣ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ አደራ ፡ # ገጽ ፳፱

ክፍል : ፬ ፣ ባለቤቱ ፡ ሳያውቅ ፡ የተገኙ ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ ከሌላ ፡

ሰው ፡ ዘንድ ፡ የተቀመጡ ፡ ዕቃዎች ፡ # ገጽ ፳፱

ምዕራፍ : ፭ ፣ የዕቃ ፡ ማከማቻ ፡ ቦታ ፡ # ገጽ ፳፱

ምዕራፍ : ፮ ፣ ስለ ፡ መያዣ ፡ ውል ፡ # ገጽ ፳፱

ክፍል : ፩ ፣ ስለ ፡ መያዣ ፡ ውል ፡ በጠቅላላው ፡ # ገጽ ፳፱

ንኡስ ፡ ክፍል : ፩ ፣ የሚጸናባቸው ፡ ሁኔታዎች ፡ # ገጽ ፳፱

ንኡስ ፡ ክፍል : ፪ ፣ የመያዣ ፡ ሰጪው ፡ መብትና ፡ ግዴታ ፡ # ገጽ ፳፱

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፫ ፤ ዕቃውን፡ የያዘው፡ ባለገንዘብ፡ መብቶችና፡
ግድታዎች ። ፳፻፲፰

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፬ ፤ የመያዣ፡ ውል፡ የሚቀርበት ። ፳፻

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፭ ፤ የመያዣ፡ ውል፡ አረጋጊ ። ፳፻

ክፍል፡ ፪ ፤ የገንዘብ፡ መጠየቂያ፡ ሰነዶችን፡ ወይም፡ ግዙፍ፡ ያልሆኑ፡
ሌሎች፡ ሀብቶችን፡ መብት፡ ስለ፡ ማሰያዝ ። ፳፻፪

አንቀጽ፡ ፲፰ ።

የማይንቀሳቀሱ፡ ንብረቶችን፡ ስለ

ሚመለከቱ፡ ውሎች ።

ፆዕራፍ፡ ፩ ፤ ስለየማይንቀሳቀሱ፡ ንብረት፡ ሽያጭ ። ፳፻፳

ፆዕራፍ፡ ፪ ፤ ስለ፡ ኪራይ ። ፳፻፴

ክፍል፡ ፩ ፤ ስለየማይንቀሳቀሱ፡ ንብረት፡ ኪራይ፡ በጠቅላላው ። ፳፻፴

ክፍል፡ ፪ ፤ የቤትን፡ ኪራይ፡ ስለሚመለከቱ፡ ልዩ፡ ደንቦች ። ፳፻፳፩

ክፍል፡ ፫ ፤ ስለ፡ መሪት፡ የተሰጡ፡ ልዩ፡ ደንቦች ። ፳፻፳፯

ፆዕራፍ፡ ፫ ፤ ስለ፡ ማይንቀሳቀሱ፡ ንብረት፡ የሥራ፡ ውል ። ፳፻፴፯

ፆዕራፍ፡ ፬ ፤ ስለየማይንቀሳቀሱ፡ ንብረት፡ መያዣና፡ ስለ፡ ወለድ፡
አግድ ። ፳፻፵፪

ክፍል፡ ፩ ፤ የማይንቀሳቀሱ፡ ንብረት፡ መያዣ፡ አቋቋም ። ፳፻፵፪

ክፍል፡ ፪ ፤ የማይንቀሳቀሱ፡ ንብረት፡ መያዣ፡ ውጤቶች ። ፳፻፵፫

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፩ ፤ የማይንቀሳቀሱ፡ ንብረት፡ መያዣ፡ የተሰ
ጠው፡ ገንዘብ፡ ጠያቂ፡ ቀደምትነት፡ የብልጫ፡ መብት ። ፳፻፵፰

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፪ ፤ የመከታተል፡ መብት ። ፳፻፶፪

ክፍል፡ ፫ ፤ የማይንቀሳቀሱ፡ ንብረት፡ መያዣ፡ ስለ፡ መቅረት ። ፳፻፶፰

ክፍል፡ ፬ ፤ ስለ፡ ወለድ፡ አግድ፡ (አንቲክራህ) ። ፳፻፷

አንቀጽ፡ ፲፱ ።

የአስተዳደር፡ ክፍል፡ መሥሪያ፡ ቤቶች፡ (የአድሚኒስትራ

ቢሮዎች)፡ የሚያደርጉዋቸው፡ ውሎች ።

ፆዕራፍ፡ ፩ ፤ ጠቅላላ፡ ደንጋጌዎች ። ፳፻፷፫

ክፍል፡ ፩ ፤ ስለ፡ ውሎች፡ ሥርዐት ። ፳፻፷፬

ን ኡስ፡ ክፍል፡ ፩ ፤ ፈቃድን፡ ስለ፡ መስጠት ። ፳፻፷፬

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ የጨረታ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡	፪፻፳፯
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ የውል ፡ ምክንያት ፡	፪፻፳፰
ክፍል ፡ ፪ ፡ ውል ፡ ስለሚያስከትለው ፡ ውጤት ፡	፪፻፳፱
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ ደንበኛ ፡ አፈጻጸም ፡	፪፻፳፻
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ ምርመራ ፡	፪፻፳፻
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ ያለመፈጸም ፡	፪፻፳፻
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ፡ ውሎችን ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መልቀቅና ፡	፪፻፳፻
ከዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ ስለ ፡ ተሰማግ ፡ ሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡	፪፻፳፻
ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ኮንሲሲዮን ፡	፪፻፳፻
ምዕራፍ ፡ ፫ ፡ የመንግሥት ፡ ሥራዎች ፡ የመቋረጥ ፡ ውል ፡	፪፻፳፻
ክፍል ፡ ፩ ፡ ውልን ፡ ስለ ፡ ግዘጋጀት ፡	፪፻፳፻
ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ውል ፡ ደንበኛ ፡ የሆነ ፡ አፈጻጸም ፡	፪፻፳፻
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ሥራዎች ፡ የበላይ ፡ ተጠባባቂነት ፡	፪፻፳፻
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ሞጋ ፡ አከፋፈል ፡	፪፻፳፻
ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ ስለ ፡ ሥራዎች ፡ ርክክብ ፡	፪፻፳፻
ክፍል ፡ ፫ ፡ ውልን ፡ ስለ ፡ ግሻሻል ፡	፪፻፳፻
ክፍል ፡ ፬ ፡ ስለ ፡ ውል ፡ አለመፈጸም ፡	፪፻፳፻
ክፍል ፡ ፭ ፡ ውልን ፡ ስለ ፡ ሞትና ፡ መያዣነት ፡ ስለማስተላለፍ ፡	፪፻፳፻
ምዕራፍ ፡ ፬ ፡ ስለ ፡ ዕቃዎች ፡ ግቅረብ ፡ ውል ፡	፪፻፳፻

አንቀጽ ፡ ፩ ፡

ስለ ፡ ገልግልና ፡ ስለ ፡ ስምምነት ፡ የሚደረግ ፡ ውል ፡

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ገልግል ፡	፪፻፳፻
ክፍል ፡ ፩ ፡ ስለ ፡ ገልግል ፡ በጠቅላላው ፡	፪፻፳፻
ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ዕርቅ ፡	፪፻፳፻
ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ በዘመድ ፡ ጻኛ ፡ የመጨረስ ፡ ስምምነት ፡	፪፻፳፻

የገፅ ፡ ስርዓት ፡ ሆኖ ፡ ለገፅ ፡ ስርዓት ፡
አንቀጽ ፡ ፩ ፡

በቀድሞው ፡ ሕግ ፡ በዚህ ፡ በአሁኑ ፡ ሕግ ፡ መካከል ፡

ሰላላው ፡ ግንኙነት ፡

ምዕራፍ ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ደንጋጌዎች ፡	፪፻፳፻
ምዕራፍ ፡ ፪ ፡ ላይ ፡ ደንጋጌ ፡	፪፻፳፻

አንቀጽ ፡ ፳፪ ።

መሸጋገሪያ ፡ ሕግ ።

- ፆዕራፍ ፡ ፩ ፡ ሰዎችንና ፡ ውርስን ፡ የሚመለከቱ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ፲፯፲፭
- ፆዕራፍ ፡ ፪ ፡ ስለ ፡ ንብረትና ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡
- ግድረገን ፡ የሚመለከቱ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ፲፯፲፮

የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡

የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ።

፲፱፻፶፪ ዓ. ም.

ነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ቍ ፡ ፩/ ፲፱፻፶፪ ፡ ዓ ም ፡ በተለይ ፡ የወጣ ፡

አ ዲ ስ ፡ አ በ ባ *

በግርግዩ ፡ ቀዳግዩ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ዘኢትዮ
አያ ፡ በሠላሳ ፡ አንደኛው ፡ ዓመተ ፡ መንግሥት ፡ ፲፱፻፶፪ ፡ ዓመተ ፡
ምስረት ፡ ይህ ፡ መጽሐፍ ፡ ታተመ ።

በብርገና ፡ ሰላም ፡ በቀዳግዩ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡ ግተጊያ ፡ ቤት ፡ ታተመ ።

መ ት ድ ዎ ።

ጥፃ ፡ አንበሳ ፡ ዘእምነገደ ፡ ይሁዳ ፡

ቀዳማዊ ፡ ኃይለ ፡ ሥላሴ ፡

ሥዩሙ ፡ እግዚአብሔር ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ዘኢትዮጵያ ።

ኢትዮጵያ ፡ የደረሰችበትን ፡ የሥልጣኔ ፡ ደረጃ ፡ በዛሬው ፡ ጊዜ ፡ ከሚለዋወጠው ፡
 የዓለም ፡ ሁኔታ ፡ ጋር ፡ እኩል ፡ ለማራመድ ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ግዛታችንን ፡ ግን
 በራዊ ፡ አጻፍ ፡ የሚመለከተውን ፡ ሕግ ፡ በዘመናዊ ፡ አኳኋን ፡ ግዥሻል ፡ አበረሳጊ ፡
 ስለሆነ ፡ ይህን ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ አወጅን ። እስካሁን ፡ የተደረገውን ፡ እርምጃ ፡
 ለማጠንከርና ፡ ወደፊትም ፡ የበለጠ ፡ መስፋፋትንና ፡ እድገትን ፡ ለማግኘት ፡ እያን
 ዳንዱን ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ በጠቅላላው ፡ አገራችንን ፡ በሙሉ ፡ የሚያጋጥ
 ሙትን ፡ ጉዳዮች ፡ ለማከናወን ፡ እንዲቻል ፡ ትክክለኛና ፡ ዝርዝር ፡ የሆኑ ፡ ደንቦች ፡
 ግዝጋጀት ፡ ያስፈልጋል ። በዚህ ፡ ሕግ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ ደንባዎች ፡ ከጥንት ፡
 ዘመናት ፡ ከወረሰናቸው ፡ በጽኑ ፡ ከተመሠረቱት ፡ ከንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥታችን ፡
 የሕግ ፡ ልምዶችና ፡ በጽጌኛው ፡ የዘውድ ፡ በዓላችን ፡ በሰጠነው ፡ ሕግ ፡ መንግሥት ፡
 ውስጥ ፡ ከሚገኙት ፡ መሠረታዊያን ፡ ሐሳቦች ፡ ጋር ፡ የሚሰማሙ ፡ ናቸው ፡ እንደዚህ
 ሁም ፡ ደግሞ ፡ በዓለም ፡ ላይ ፡ ከሁሉ ፡ ተሻለው የሚገኙት ፡ ሕጎች ፡ ተጠንተዋል ።

ቍጥር : ፩፻፷፮ : ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም :

የ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም : የፍትሐ : ብሔር : ሕግ :

ዐ ዋ ጅ ።

ሞዓ : አንበሳ : ዘእምነገደ : ይሁዳ ።

ቀዳማዊ : ኃይለ : ሥላሴ :

ሥዩመ : እግዚአብሔር : ንጉሠ : ነገሥት : ዘኢትዮጵያ :

የንጉሠ : ነገሥት : ግዛታችን : የሕግ : አቋም : በሚገባ : እንዲስፋፋ : ለማድረግ : አዲስ : የፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ማወጅ : አስፈላጊ : ሆኖ : ስለ : አገኘነው ፤

ይህ : የፍትሐ : ብሔር : ሕግ : በኛ : መሪነት : እንዲዘጋጅ : አድርገን : የሕግ : መወሰኛና : የሕግ : መምሪያ : ምክር ቤቶቻችን : ስለ : ተቀበሉት ፤

በተሻሻለው : ሕግ : መንግሥታችን : በ፴፬ተኛውና : በ፹፰ተኛው : አንቀጽ : የተጻፈውን : ተመልክተን ፤

የሕግ : መወሰኛና : የሕግ : መምሪያ : ምክር : ቤቶቻችን : የመከሩበትን : አይተን : ቀጥሎ : ያለውን : አውጥናል ።

፩ : ይህ : ዐዋጅ : የ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም : የፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ዘዋጅ : ተብሎ : ሊጠቀስ : ይቻላል ።

፪ : ይህ : የ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም : የፍትሐ : ብሔር : ሕግ : ዐዋጅ : በተለይ : በቍጥር : ፪ / ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም : ነጋሪት : ጋዜጣ : ውስጥ : የታተመው : ከመስከረም

፩ : ቀን : ፲፱፻፶፫ : ዓ : ም : ጀምሮ : የጻና : ይሆናል ።

አዲስ : አበባ : ሚያዝያ : ፳፯ : ቀን : ፲፱፻፶፪ : ዓ : ም ።

ጸሐፊ : ትእዛዝ : አክሊሉ : ሀብተ : ወልድ : ምክትል ጠቅላይ ሚኒስትርና የጽሕፈት ሚኒስትር ።

የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ።

አንደኛ ፡ መጽሐፍ ፡ ስለ ፡ ሰዎች ።

አንቀጽ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ሰዎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ሰውና ፡ ስለ ፡ ሰው ፡ መብቶች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የሰው ፡ መብት ፡ አሰጣጥ ።

ቀጥር ፡ ፩ ። መሠረቱ ።

ሰው ፡ ከተወለደበት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ እስከ ፡ ሞተበት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ የሕግ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀጥር ፡ ፪ ። የተጻፉ ፡ ልጆች ።

የተጻፉ ፡ ልጅ ፡ በሕይወት ፡ ከተወለደና ፡ የሚኖር ፡ ከሆነ ፡ የራሱ ፡ ጥቅም ፡ በሚያሻበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ተወለደ ፡ ይገመታል ።

ቀጥር ፡ ፫ ። የተጻፉበት ፡ ጊዜ ።

(፩) የልጅ ፡ መጻፍት ፡ ጊዜ ፡ የሚቁጠረው ፡ ልጅ ፡ ከተወለደበት ፡ በፊት ፡ ካለው ፡ ከሦስት ፡ መቶኛው ፡ ቀን ፡ ወዲህ ፡ ነው ።

(፪) ይህንንም ፡ ግምት ፡ መቃወሚያ ፡ የሚሆን ፡ ማንኛውንም ፡ ማስረጃ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

(፫) የልጁ ፡ አባት ፡ ማን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መወሰንን ፡ የሚመለከት ፡ ነገር ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ልጁ ፡ የተጻፈበትን ፡ ቀን ፡ መሠረት ፡ አድርጎ ፡ ስለ ፡ መያዝ ፡ የተነሳሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀጥር ፡ ፬ ። የሚኖር ፡ ወይም ፡ የማይኖር ፡ ልጅ ።

(፩) ይህን ፡ ተቃዋሚ ፡ የሚሆን ፡ ማናቸውም ፡ ማስረጃ ፡ በቀርብም ፡ እንኳ ፡ አንድ ፡ ልጅ ፡ ተወልዶ ፡ ማን ፡ ሰዓት ፡ በሕይወት ፡ ከቁየ ፡ በሕይወት ፡ እንደ ፡ ኖረ ፡ ሆኖ ፡ ይቁጠራል ።

(፪) አንድ ፡ ልጅ ፡ ተወልዶ ፡ በሕይወት ፡ የቁየው ፡ ከግጭ ፡ ሰዓት ፡ ያነሰ ፡ ጊዜ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሕይወት ፡ እንዳልኖረ ፡ ሆኖ ፡ ይቁጠራል ።

(፫) የልጁን ፡ መሞት ፡ ያስከተለው ፡ በተፈጥሮው ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ ያልሆነ ፡ ሌላ ፡ ሁኔታ ፡ መሆኑን ፡ ለማስረዳት ፡ የተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ገይለ ፡ ቃል ፡ የተመለከተውን ፡ አገማመት ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

ቀጥር ፡ ፭ ። አንድ ፡ ሰው ፡ በሕይወት ፡ መኖሩን ፡ ወይም ፡ መሞቱን ፡ ስለ ፡ ማስረዳት ።

(፩) ማስረጃ ፡ ማቅረብ ፡ የሚገባው ፡ ወገን ።

(፪) አንድ ፡ ሰው ፡ ባንድ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ በሕይወቱ ፡ አለ ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡

በሕይወቱ ፣ ነበረ ፤ ወይም ፣ በእንደዚህ ፣ ያለ ፣ ጊዜ ፣ ሞቷል ፣ ብሎ ፣ ማስረዳት ፣ የሚገባው ፣ በዚህ ፣ ምክንያት ፣ አንድ ፣ መብት ፣ ኖሮት ፣ ሊጠቀምበት ፣ የሚጠይቀው ፣ ወገን ፣ ነው ።

(፪) አንድ ፣ ሰው፣ በሕይወት ፣ አለ ፣ ወይም ፣ በሕይወት ፣ ነበረ ፣ ተብሎ ፣ ለማስረዳት ፣ የሚቻለው ፣ ይህንኑ ፣ በሕይወት ፣ አለ ፣ ወይም ፣ ነበረ ፣ የተባለውን ፣ ሰው ፣ ራሱን ፣ በማቅረብ ፣ ወይም ፣ በቂ ፣ ምስክሮችን ፣ አቅርቦ ፣ በማስመስከር ፣ ወይም ፣ በቂ ፣ ማስረጃ ፣ አቅርቦ ፣ በማስረዳት ፣ ነው ።

(፫) ያንድ ፣ ሰውን ፣ መሞት ፣ ጉዳይ ፣ በማስረጃ ፣ ማረጋገጥ ፣ የሚቻለውም ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በምዕራፍ ፣ ፫ ፣ በቍጥር ፣ ፵፮ ፣ በተጻፈው ፣ ድንጋጌ ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቀ ፣ ፮ ። (፪) አብሮ ፣ ሚቶች ።

ብዙ ፣ ሰዎች ፣ አብረው ፣ በሞቱ ፣ ጊዜና ፣ ከነዚህ ፣ ማንኛው ፣ በኋላ ፣ እንደ ፣ ሞተ ፣ ለማስረዳት ፣ የማይቻል ፣ ሲሆን ፣ የተባሉት ፣ ሰዎች ፣ ሁሉ ፣ ባንድ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ሞቱ ፣ ይቈጠራል ።

ቀ ፣ ፯ ። የመለያ ፣ ማስረጃ ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ ማን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሚታወቀው ፣ የመታወቂያ ፣ ሰነድ ፣ ለመስጠት ፣ የተቋቋመው ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የሰጠውን ፣ ሰነድ ፣ በማቅረብ ፣ ነው ።

(፪) ይህም ፣ ሰነድ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በቂ ፣ ምስክሮች ፣ አቅርቦ ፣ በማስመስከር ፣ ነው ።

(፫) ምስክሮቹም ፣ የሰጡት ፣ መግለጫ ፣ ትክክለኛ ፣ ባለመሆኑ ፣ ምክንያት ፣ በሌሎች ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ ለሚደርሰው ፣ ጉዳት ፣ አላፈዎች ፣ ይሆናሉ ።

ክፍል ፣ ፪ ።
ስለ ፣ ሰው ፣ መብቶች ።

ቀ ፣ ፰ ። ሰው ፣ መሆን ፣ የሚያስገኘው ፣ ውጤት ።—

(፩) ማንኛውም ፣ ሰው ፣ በሰው ፣ ልጆች ፣ መብት ፣ የመጠቀም ፣ መብትና ፣ በኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ ሕገ ፣ መንግሥት ፣ የተመለከተው ፣ የሰው ፣ ልጅ ፣ ነፃነት ፣ የተረጋገጠለት ፣ ይሆናል ።

(፪) በዚህም ፣ አስተያየት ፣ ረገድ ፣ የዘርንም ፣ ልዩነት ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የቀለምን ፣ የሃይማኖትንም ፣ ሆነ ፣ የፆታን ፣ ልዩነት ፣ መከተል ፣ አይቻልም ።

ቀ ፣ ፱ ። የዚህ ፣ ውጤት ፣ ወሰን ።

(፩) የሰው ፣ ልጆች ፣ መብትና ፣ በንጉሠ ፣ ነገሥቱ ፣ ሕገ ፣ መንግሥት ፣ የተረጋገጡት ፣ የሰው ፣ ልጆች ፣ ነፃነቶች ፣ አይነገድባቸውም ።

(፪) ይህን ፣ መብቱን ፣ በሥራ ፣ ላይ ፣ ለማዋል ፣ በራስ ፣ ፈቃድ ፣ የተደረገ ፣ የመቀ

ነስ ፣ አወሳሰን ፣ ጉዳይ ፣ ሁሉ ፣ ተገቢ ፣ ለሆነ ፣ ለማሳበራዊ ፣ ኑር ፣ ጥቅም ፣ መሆኑ ፣ ካልተረጋገጠ ፣ በቀር ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ (የማይጸና) ፣ ነው ።

ቁ ፡ ፲ ። ሕገ ፣ ወጥ ፣ የሆነ ፣ አሠራርን ፣ ስለ ፣ ማስቀረት ።

በሰውነቱ ፣ ላይ ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ የሆነ ፣ አሠራር ፣ የደረሰበት ፣ ሰው ፣ በአድራጊው ፣ ላይ ፣ ሊደርስ ፣ የሚችለው ፣ የአላፊነት ፣ ጉዳይ ፣ ሳይቀር ፣ ተበዳዩ ፣ በደሉ ፣ እንዲቀርሉት ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለው ።

ቁ ፡ ፲፩ ። በነፃነት ፣ ላይ ፣ ስለሚደረግ ፣ መሰናክልና ፣ ስለ ፣ መበርበር ።

በሕግ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ማንም ፣ ሰው ፣ የግል ፣ ነፃነቱን ፣ ማጣትም ፣ ሆነ ፣ ያላገባብ ፣ መበርበር ፣ ሊደርስበት ፣ አይገባም ።

ቁ ፡ ፲፪ ። የመኖሪያ ፣ ስፍራን ፣ የመምረጥ ፣ ነፃነት ።

(፩) ማንኛውም ፣ ሰው ፣ የመኖሪያ ፣ ስፍራውን ፣ በሚስማማው ፣ ቦታ ፣ የመወሰንና ፣ እንደ ፣ ፈለገም ፣ ይህን ፣ መኖሪያ ፣ ስፍራውን ፣ የመለወጥ ፣ ነጻነት ፣ አለው ።

(፪) ማንኛውም ፣ ሰው ፣ የመኖሪያ ፣ ስፍራውን ፣ ባንድ ፣ በተወሰነ ፣ ቦታ ፣ አደርጋለሁ ፣ ብሎ ፣ የሚገባው ፣ ግዴታ ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ ሕግ ፣ አስተያየት ፣ በኩል ፣ አንዳችም ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ነው ።

(፫) ማንኛውም ፣ ሰው ፣ ባንድ ፣ ስፍራ ፣ አልኖርም ፣ ወይም ፣ በአንድ ፣ በተወሰነ ፣ ስፍራ ፣ አልደርስም ፣ ብሎ ፣ የሚገባው ፣ ግዴታ ፣ ተገቢ ፣ ለሆነ ፣ ጥቅም ፣ ምክንያት ፣ መሆኑ ፣ ካልተረጋገጠ ፣ በቀር ፣ አይጸናበትም ።

ቁ ፡ ፲፫ ። የመኖሪያ ፣ ቤት ፣ አለመደፈር ።

(፩) ያንድ ፣ ሰው ፣ ማናቸውም ፣ መደበኛ ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ የማይደፈር ፣ ነው ።

(፪) በሕግ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ባለቤቱ ፣ ሲቃወም ፣ ማንኛውም ፣ ሰው ፣ ከሌላ ፣ ሰው ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ ለመግባት ፣ የሌላውን ፣ ሰው ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ ለመበርበር ፣ አይችልም ።

ቁ ፡ ፲፬ ። የማሰብ ፣ ነፃነት ።

(፩) ማንኛውም ፣ ሰው ፣ የማሰብና ፣ አሳቡን ፣ የመግለጽ ፣ ነፃነት ፣ አለው ።

(፪) ይህንንም ፣ ነጻነቱን ፣ ሊቀንሱበት ፣ የሚችሉት ፣ የሌሎችን ፣ መብቶች ፣ የማክበር ፣ ግዴታዎች ፣ መልካም ፣ ባህልንና ፣ ሕጎችን ፣ አክብሮ ፣ የመጠበቅ ፣ ግዴታዎች ፣ ናቸው ።

ቁ ፡ ፲፭ ። ስለ ፣ ሃይማኖት ።

የሕዝብን ፣ መልካም ፣ ጠባይ ፣ ወይም ፣ ጸጥታን ፣ ወይም ፣ በፖለቲካ ፣ ሲገድር ፣ የሚያውክ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በንጉሠ ፣ ነገሥቱ ፣ መንግሥት ፣ ግዛት ፣ የሚኖሩ ፣ ሰዎች ፣ የሃይማኖታቸውን ፣ ሥርዐት ፣ አክብረው ፣ በነፃ ፣ ከመፈጸም ፣ አይከለክሉም ።

ቍ ፡ ፲፮ ፡ የመሥራት ፡ ነፃነት ።

- (፩) ግንኙ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፤ የጥያ ፡ ሥራውን ፡ ወይም ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜዎቹን ፡ በሚመለከተው ፡ ረገድ ፡ መልካም ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ በገዛ ፡ አሳቡ ፡ የመረጠውን ፡ ሥራ ፡ ለማካሄድ ፡ ነፃነት ፡ አለው ።
- (፪) ይህንን ፡ ነፃነቱን ፡ ሊተንብቡት ፡ የሚችሉት ፡ ምክንያቶች ፡ የሌላውን ፡ ሰው ፡ መብት ፡ መልካም ፡ ባህልንና ፡ ሕጎችን ፡ የማክበር ፡ ግዴታዎች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።
- (፫) ግንኛውም ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ይህን ፡ የመሥራት ፡ ነፃነቱን ፡ በመቀነስ ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ሥራ ፡ ብቻ ፡ ለማካሄድ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ ላለመሥራት ፡ የገባው ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ ሁሉ ፡ ተገቢ ፡ ጥቅም ፡ መኖሩን ፡ ካላረጋገጠ ፡ በቀር ፡ ሊጸናበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፲፯ ፡ ስለ ፡ ግንባትና ፡ ስለ ፡ መፍታት ።

- (፩) ግንኛውም ፡ ሰው ፡ ሚስት ፡ እንዲያገባ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እንዳያገባ ፡ ያደረገው ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ ሁሉ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ አስተያየት ፡ ረገድ ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ነው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ግንኙ ፡ ሰው ፡ እፈታለሁ ፡ ወይም ፡ አልፈታም ፡ ብሎ ፡ የሚገባው ፡ ግዴታ ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፲፰ ፡ የሰው ፡ አካል ፡ የማይደረር ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (፩) ግንኛውም ፡ ሰው ፡ ቢሆን ፡ አካሉን ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ አላልፎ ፡ ለመስጠት ፡ የሚያደርገው ፡ የውል ፡ ስምምነት ፡ ግዴታ ፡ ሁሉ ፤ ይህ ፡ ጉዳይ ፡ የሚፈጸመው ፡ አካሉን ፡ አላልፎ ፡ የሚሰጠው ፡ ሰው ፡ ከመሞቱ ፡ በፊት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ በአካሉ ፡ ላይ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርስ ፡ ከሆነ ፡ ስምምነቱ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ነው ።
- (፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ አካሉን ፡ አላልፎ ፡ የመስጠቱ ፡ ጉዳይ ፡ በሕክምና ፡ ጥበብ ፡ በኩል ፡ ጉዳት ፡ የማያደርስ ፡ መሆኑ ፡ ከተረጋገጠ ፡ የዚህ ፡ ደንብ ፡ አፈጻጸም ፡ አይጸናበትም ።

ቍ ፡ ፲፱ ፡ ይህንን ፡ ጉዳይ ፡ የሚመለከቱት ፡ ውሎች ፡ ተለዋጭ ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ።

- (፩) ግንኛውም ፡ ሰው ፡ በሕይወት ፡ ሳለሁ ፡ ወይም ፡ ከሞትሁ ፡ በኋላ ፡ አካሌን ፡ በመላውም ፡ ሆነ ፡ በከፊሉ ፡ ሰጥቻለሁ ፡ ብሎ ፡ የገባበትን ፡ ግዴታ ፡ በግንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ ሊሸረው ፡ ይችላል ።
- (፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በዚህ ፡ አሠራር ፡ ሊጠቀም ፡ የነበረው ፡ ሰው ፡ በተሰጠው ፡ ተስፋ ፡ መሠረት ፡ ላደረገው ፡ ወጪ ፡ ሁሉ ፡ ኪሣራ ፡ መቀበል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፳ = የሐኪሞች ፡ ምርመራና ፡ ሕክምና ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) ግንኛውም ፡ ሰው ፡ የሐኪም ፡ ወይም ፡ የቀዳጅ ፡ ሐኪም ፡ ምርመራ ፡ ወይም ፡ ሕክምና ፡ እንዳይደረግለት ፡ በግንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ እንቢ ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።

(፪) ለሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ ሲባል ፡ ሰዎች ፡ የጤንነት ፡ ምርመራ ፡ እንዲያደርጉ ፡ ወይም ፡ የግዴታ ፡ ክትባት ፡ እንዲፈጽሙ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ስለ ፡ መሳሰለው ፡ የጤና ፡ አጠባበቅ ፡ ጥንቃቄ ፡ ጉዳይ ፡ የወጡት ፡ የሕግ ፡ ክፍል ፡ ማስታወቂያዎችና ፡ ሕጋውያን ፡ ዐዋጆች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።

(፫) እንዲሁም ፡ አንድ ፡ ችሎታ ፡ ለሌለው ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ለተከለከለው ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፤ በሥልጣኑ ፡ የሚተዳደረው ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ሰው ፡ ጤንነቱ ፡ እንዲጠበቅ ፡ የሐኪም ፡ ምርመራ ፡ የሚያደርግበትና ፡ የሚያሳክምበት ፡ ሥልጣኑ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፳፩ = (፪) አወሳሰን ።

በሆንም ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ በሐኪም ፡ እንዲመረመር ፡ ወይም ፡ እንዲታከም ፡ የሚጠይቅበት ፡ ምርመራ ፡ ግንኛውንም ፡ ያለመጠን ፡ የሆነ ፡ ጉዳትን ፡ የማያስከትል ፡ ሲሆን ፤ ሰውዬውም ፡ ይህንን ፡ የሐኪም ፡ ምርመራና ፡ ሕክምና ፡ ለግድረግ ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ሕክምናና ፡ ምርመራ ፡ ሊያገድለት ፡ ሊያስቀርለት ፡ ወይም ፡ ሊያሸለው ፡ ይችላል ፡ በነበረው ፡ ሕመም ፡ ወይም ፡ ደዌ ፡ ክርክር ፡ ሊያቀርብ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፳፪ = የሐኪም ፡ ምርመራ ።

አንድ ፡ ሰው ፡ በሰውነት ፡ ላይ ፡ አንዳችም ፡ እርግጠኛ ፡ አደጋ ፡ ሊያስከትል ፡ በግድቅ ፡ በሐኪም ፡ ምርመራ ፡ ለመመርመር ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ ተመርምሮ ፡ ሲገኝበት ፡ ይችላል ፡ ተብሎ ፡ የተገመተው ፡ ነገር ፡ እንዳለበት ፡ ያህል ፡ ሊቋጥሩት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፳፫ = የዘምታ ፡ መብት ።

የሰውን ፡ አካል ፡ በመድፈር ፡ (በሰውነት ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ በግድረስ) ፡ የተገኘ ፡ ግንኛውም ፡ የእምነት ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ የአሳብ ፡ መግለጫ ፡ ሁሉ ፡ ጥጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፳፬ = የሞያ ፡ ሥራ ፡ ምስጢር ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፤ ሌላው ፡ ሰው ፡ በእርሱ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ እምነት ፡ የሚያጉድል ፡ ወይም ፡ ለማጉደል ፡ የሚችል ፡ መስሎ ፡ ሲታየው ፡ በሞያ ፡ ሥራው ፡ ምክንያት ፡ ያወቃቸውን ፡ ሁኔታዎች ፡ እንዲገልጽ ፡ ለመገደድ ፡ አይችልም ።

- (፪) እነዚህን ሁኔታዎች ለባለአደራው ፣ የገለጸ ወይም እንዲያውቃቸው ያደረገ ሰው እነዚህ ሁኔታዎች በባለአደራው አንደበት ፣ እንዳይገለጹ በት ፣ የመከልከል ፣ መብት ፣ አለው ።
- (፫) በወንጀለኛ መቅጫ ስር ፣ ውስጥ ፣ በመንግሥት ፣ ላይ ፣ በሀገርና ፣ በእንቴርናሲዮናል ፣ ጥቅሞች ፣ ላይ ፣ ስለሚሠሩ ፣ ወንጀሎች ፣ የተወሰኑት ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ፳፮ ፡ ስለ መቃብር ፣ ሥርዐት ፡ (፩) የሚቹ ፡ ፈቃድ ።

- (፩) ማንኛውም ፣ ለመናዘዝ ፣ ችሎታ ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ ሁሉ ፣ የመቃብሩን ፣ ሥርዐት ፣ አስቀድሞ ፣ ለማደራጀት ፣ ይችላል ።
- (፪) የዚህንም ፣ ድርጅት ፣ አፈጻጸም ፣ እንዲጠብቁለት ፣ አንድ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ሰዎች ፣ ለማዘዝ ፣ ይችላል ።
- (፫) እነዚህም ፣ የሚቹን ፣ የመጨረሻ ፣ ፈቃድ ፣ ለማስፈጸም ፣ አደራ ፣ የተቀበሉት ፣ ሰዎች ፣ እንደሌሎችም ፣ የግዙፍ ፣ ወይም ፣ የሕሊና ፣ (የሞራል) ፣ ጥቅም ፣ ያለው ፣ ማንኛውም ፣ ሰው ፣ ሰው-ዩው ፣ ለሞተበት ፣ ቦታ ፣ ባለሥልጣን ፣ የሆኑት ፣ ዳኞች ፣ የታሰበውን ፣ ድርጅት ፣ እንዲያስፈጽሙ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፯ ፡ (፪) ያልተገለጸ ፣ አሳብ ፣ (ፈቃድ) ።

- (፩) ሚቹ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፈው ፣ ቍጥር ፣ ድንጋጌ ፣ መሠረት ፣ አሳቡን ፣ (ፈቃዱን) ፣ ሳይገልጹ ፣ ቀርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የመቃብሩን ፣ ሥርዐት ፣ ድርጅት ፣ የሚያከናውኑት ፣ የሚቹ ፣ ባለቤት ፣ ወይም ፣ የቅርብ ፣ ዘመዶቹ ፣ ናቸው ።
- (፪) በሞተ ፣ ጊዜ ፣ ባለቤት ፣ የሌለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የቅርብ ፣ ዘመዶቹ ፣ ባቅራቢያው ፣ ያልተገኙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ያልታወቁ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በራሳቸው ፣ ፈቃድ ፣ ሥርዐቱን ፣ ለማስፈጸም ፣ በጀመሩት ፣ ሰዎች ፣ አማካይነት ፣ ይከናወናል ።
- (፫) በአፈጻጸሙም ፣ በኩል ፣ ክርክር ፣ የተነሣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጉዳዩን ፣ በቅርብ ፣ በሚከታተሉት ፣ ሰዎች ፣ አማካይነት ፣ ሰው-ዩው ፣ በሞተበት ፣ ቦታ ፣ ያሉት ፣ ዳኞች ፣ ጉዳዩን ፣ እንዲወሰኑ ፣ ሊጠየቁ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፳፰ ፡ የሰው ፣ ሥዕል ፡ (፩) (መሠረቱ) ።

ባለፍትግራፋ ፣ ወይም ፣ ባለሥዕሉ ፣ ካልፈቀደ ፣ በቀር ፣ የማንም ፣ ሰው ፣ ፎቶግራፍ ፣ ወይም ፣ ሥዕል ፣ በሕዝብ ፣ አደባባይ ፣ ሊለጠፍም ፣ ሆነ ፣ ሊባዛ ፣ ወይም ፣ ሊሸጥ ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ፳፱ ፡ (፪) ልዩ ፣ አስተያየት ።

የፎቶግራፋ ፣ ወይም ፣ የሥዕሉ ፣ መባዛት ፣ ምክንያት ፣ የሆነው ፣ ባለፍትግራፋ ፣

የታወቀ ፡ ሰው ፡ በመሆኑ ፡ ወይም ፡ በሚያከናውነው ፡ ሕዝባዊ ፡ ሥራ ፡ ምክንያት ፤ ወይም ፡ በፍርድና ፡ በፖሊስ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ በኩል ፡ አስፈላጊነቱ ፡ የተረጋገጠ ፡ ምክንያት ፡ ያለው ፡ በመሆኑ ፡ ወይም ፡ ለኪነ ፡ ጥበብ ፡ (ሲያንስ) ፡ ለሥልጣኔ ፡ አስተዳደግ ፡ ወይም ፡ ለትምህርት ፡ መስጫ ፡ ጥቅም ፡ በመሆኑ ፤ ወይም ፡ ደግሞ ፡ የፎቶግራፉ ፡ መባዛት ፡ የተፈጸመው ፡ በክብረ ፡ በዓል ፡ ወይም ፡ በሕዝብ ፡ ስብሰባ ፡ ላይ ፡ ከተፈጸመ ፡ ሥርዐት ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ባለው ፡ ምክንያት ፡ ሲሆን ፡ የባለፎቶግራፉ ፡ ፈቃድ ፡ አስፈላጊ ፡ አይደለም ።

ቍ ፡ ፳፱ ፡ (፫) ክልከላ ፡

(፩) ባለሥዕሉ ፡ ሳይፈቅድ ፡ ያንድ ፡ ሰው ፡ ሥዕል ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ከተመለከተው ፡ ቍጥር ፡ ድንጋጌ ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ ሁኔታ ፡ በአደባባይ ፡ የተለጠፈ ፡ ወይም ፡ ለሽያጭ ፡ የቀረበ ፡ (የተዘጋጀ) ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለሥዕሉ ፡ ይህ ፡ አድራጎት ፡ እንዲወገድ ፡ ለመጠየቅ ፡ (ለማስገደድ) ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) በርትዕ ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ ሲታይ ፡ ሥዕሉን ፡ በአደባባይ ፡ በመለጠፍና ፡ በመሸጥ ፡ የተጠቀመው ፡ ሰው ፡ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ያገኘው ፡ ሀብት ፡ ተመዛዛኝ ፡ በሚሆንበት ፡ መጠን ፡ ዳኞች ፡ ካሣ ፡ እንዲከፍል ፡ ሊወስኑበት ፡ ይችላሉ ።

(፫) የሥዕሉ ፡ በአደባባይ ፡ መለጠፍና ፡ መሸጥ ፡ እንዲቋረጥ ፡ እንዲታገድ ፡ እንደ ፡ ተጠየቀ ፡ ወዲያውኑ ፡ ጥያቄው ፡ ሳይፈጸም ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በስም ፡ ማጥፋት ፡ ጊዜ ፡ እንደሚፈጽመው ፡ ዳኞች ፡ የሞራል ፡ ጉዳት ፡ ካሣ ፡ ሊያሰጡት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፴ ፡ (፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ መብት ፡

(፩) ሥዕሉ ፡ በአደባባይ ፡ የወጣበት ፡ ወይም ፡ የተሸጠበት ፡ ሰው ፡ ሞቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ፈቃዱን ፡ ለመግለጽ ፡ የማይችል ፡ ሆኖ ፡ የሚገኝ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሥዕሉ ፡ በአደባባይ ፡ መገለጽ ፡ ወይም ፡ መሸጥ ፡ የሚቻል ፡ ክብር ፡ የሚነካ ፡ ወይም ፡ ግምቱን ፡ የሚያጉድልበት ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቍጥር ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱት ፡ መብቶች ፡ የሟቹ ፡ ቤተ ፡ ዘመዶች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) በዚህም ፡ ቍጥር ፡ ለተጻፈው ፡ አፈጻጸም ፡ ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ እንደራሴ ፡ ለመሆን ፡ የሚችለው ፡ የሟቹባለቤት ፡ ይህም ፡ ባይኖር ፡ የቅርብ ፡ ተወላጅ ፡ (ልጅ ፡ የልጅ ፡ ልጅ) ፡ ወይም ፡ ተወላጅ ፡ የሌለ ፡ ሲሆን ፡ ወደላይ ፡ የሚቈጠር ፡ የሟቹ ፡ የቅርብ ፡ ወላጅ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፫) የዝምድናው ፡ ደረጃ ፡ እኩል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ለቤተ ፡ ዘመዱ ፡ እንደራሴ ፡ ለመሆን ፡ የሚችለው ፡ ከተወላጆቹ ፡ በዕድሜ ፡ የሚበልጠው ፡ ወይም ፡ ወደላይ ፡ ከሚቈጠሩት ፡ ወላጆቹ ፡ በዕድሜ ፡ ከፍ ፡ ያለው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፴፩ = ደብዳቤ፡ የግይደረር፡ ስለ፡ መሆኑ =

- (ጸ) ለራሱ፡ ብቻ፡ የተጻፈለትን፡ ደብዳቤ፡ ተቀባይ፡ የሆነው፡ ሰው፡ ይህ፡ በዚህ፡ ደብዳቤ፡ የተጻፈውን፡ ላኪው፡ ካልፈቀደለት፡ በቀር፡ ለሌላ፡ ሰው፡ ለመገለጽ፡ አይችልም =
- (፪) ስለ፡ ሆነም፡ ተገቢ፡ ጥቅም፡ ያለው፡ ለመሆኑ፡ ግስረዳት፡ የቻለ፡ እንደ፡ ሆነ፡ በፍርድ፡ በኩል፡ ለግረግጥመው፡ ጉዳይ፡ ለፍርድ፡ ችሎት፡ ለግትረብ፡ ይችላል =

ፖዕራፍ፡ ፪
ስለ፡ ስም

ቀ፡ ፴፪ = መሠረቱ =

- (ጸ) እያንዳንዱ፡ ሰው፡ አንድ፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ ስምና፡ አንድ፡ ወይም፡ ብዙ፡ የገል፡ ስሞችና፡ የአባት፡ ስም፡ ይኖረዋል =
- (፪) በአስተዳደር፡ ክፍል፡ (በአድግረስትራቢየን)፡ ጽሑፎች፡ የገል፡ ስሞችና፡ የአባቱን፡ ስም፡ በግረግጥመው፡ በቤተ፡ ዘመድ፡ ስም፡ ይመለከታል =

ቀ፡ ፴፫ = የስም፡ አሰጣጥ =

- (ጸ) የልጅ፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ ስም፡ የአባቱ፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ ስም፡ ነው =
- (፪) የልጅ፡ አባት፡ ያልታወቀ፡ በሆነ፡ ጊዜ፡ ወይም፡ ልጅ፡ ተክሎ፡ እንደ፡ ሆነ፡ የልጅ፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ ስም፡ የእናቱ፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ ስም፡ ነው =
- (፫) እንዲሁም፡ በእናቱ፡ መጠለፍ፡ ወይም፡ መደረር፡ የገነዘባችን፡ የልጅ፡ አባት፡ በፍርድ፡ ውሳኔ፡ ተረጋግጦ፡ እንደ፡ ሆነም፡ አረጋገጠ፡ በዚህ፡ ዐይነት፡ ነው =

ቀ፡ ፴፬ = የገል፡ ስም፡ ፖርጫ = (፩) መሠረቱ =

- (ጸ) የአንድ፡ ልጅን፡ የገል፡ ስም፡ የግረግጥመው፡ አባቱ፡ ወይም፡ እዋኑ፡ በሌላ፡ ጊዜ፡ የእናቱ፡ ቤተ፡ ዘመድ፡ ነው =
- (፪) ለልጅ፡ ዕለተኛ፡ የገል፡ ስም፡ እናቱ፡ ወይም፡ እርሱም፡ እንደሌላችን፡ የእናቱ፡ ቤተ፡ ዘመዶች፡ መርጠው፡ ሊያወጡት፡ ይችላሉ =
- (፫) የልጅ፡ አባት፡ ያልታወቀ፡ በሆነ፡ ጊዜ፡ ወይም፡ ልጅ፡ የአባቱ፡ ወገን፡ የሆኑ፡ ቤተ፡ ዘመዶች፡ የሌሉት፡ የሆነ፡ አንድ፡ ሆነ፡ የልጅ፡ እናት፡ ወይም፡ እርሱም፡ ባትኖር፡ የእናቱ፡ ቤተ፡ ዘመዶች፡ ለልጅ፡ ዕለት፡ የገል፡ ስም፡ ሊሰጡት፡ ይችላሉ =

ቍ ፡ ፴፭ ። (፪) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ እንደራሴ ።

- (አ) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተመለከተው ፡ ቍጥር ፡ ያለው ፡ ደንብ ፡ በሥራ ፡ በሚውል በት፡ረገድ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ እንደራሴ ፡ ለመሆን ፡ የሚችለው ፡ በጣም ፡ ቅርብ ፡ የሆነ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቂጠር ፡ ወላጅ ፤ ወይም ፡ ይህ ፡ በታጣ ፡ ጊዜ ፡ በጣም ፡ ቅርብ ፡ የሆነው ፡ የጉን ፡ ዝምድና ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ነው ።
- (፪) የዝምድናውም ፡ ደረጃ ፡ እኩል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፤ የልጅን ፡ የግል ፡ ስም ፡ የሚመርጠው ፡ በዕድሜ ፡ ክፍ ፡ ያለው ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቂጠር ፡ ወላጅ ፡ ወይም ፡ የጉን ፡ ዝምድና ፡ ያለው ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፴፮ ። የአባት ፡ ስም ።

- (አ) ለልጅ ፡ ያባት ፡ ስም ፡ የሚሆነው ፡ የአባቱ ፡ የግል ፡ ስም ፡ ነው ።
- (፪) አባቱ ፡ ባልታወቀ ፡ ጊዜ ፡ ሰውየው ፡ ያባት ፡ ስም ፡ አይኖረውም ።
- (፫) በአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ (በአድሚኒስትራሲዮን) ፡ ጽሑፎች ፡ ውስጥ ፡ ያባት ፡ ስም ፡ ከቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያባት ፡ ስም ፡ አይጻፍም ።

ቍ ፡ ፴፯ ። ለክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ የሚሰጥ ፡ መግለጫ ።

ልጅ ፡ በተወለደበት ፡ ቀበሌ ፡ (አጥቢያ) ፡ ለሚገኘው ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ የልጅን ፡ መወለድ ፡ መግለጫ ፡ ሊሰጥ ፡ የሚገባው ፡ ሰው ፤ ለልጅ ፡ ከተወለደበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ባለው ፡ በተከታዩ ፡ ዘጠና ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ለተወለደው ፡ ልጅ ፡ የተሰጠውን ፡ የግል ፡ ስም ፡ ግትረብ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፴፰ ። የተከለከለ ፡ የግል ፡ ስም ።

- (አ) ግንኛውም ፡ ልጅ ፤ ያባቱ ፡ ወይም ፡ የናቱ ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ በሕይወት ፡ ካለት ፡ እገቶችና ፡ ወንድሞቹ ፡ ያንደኛው ፡ የግል ፡ ስም ፡ ብቻ ፡ ሊሰጠው ፡ አይችልም ።
- (፪) እንዲህ ፡ ያለ ፡ ነገርም ፡ ባጋጠመ ፡ ጊዜ ፡ ከነዚህ ፡ ስዎች ፡ የሚለየው ፡ አንድ ፡ ሌላ ፡ የግል ፡ ስም ፡ ሊኖረው ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ፴፱ ። ወላጆቹ ፡ ያልታወቀ ፡ ልጅ ።

- (አ) አባቱን ፡ ወይም ፡ እናቱን ፡ ለግወቅ ፡ ያልተቻለ ፡ ልጅ ፡ በመወለዱ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ውስጥ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ የሚሰጠው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስምና ፡ ሁለት ፡ የግል ፡ ስሞች ፡ ይኖሩታል ።
- (፪) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስምና ፡ የግል ፡ ስሞቹም ፡ የሚመረጡለት ፡ በተወለደበት ፡ አውራጃ ፡ ውስጥ ፡ ከሚገኘው ፡ ልግዳጂ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስምና ፡ የግል ፡ ስሞች ፡ መካከል ፡ ነው ።

(፫) የግዙፍ ፡ ወይም ፡ የሕሊና ፡ (የሞራል) ፡ ጥቅም ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ የሚያስ ረዳ ፡ ማንኛውም ፡ ሰው ፤ የተባለው ፡ ልጅ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ እስኪሞላው ፡ ድረስ ፡ የተሰጠው ፡ ስምና ፡ የግል ፡ ስም ፡ እንዲለወጥለት ፡ ዳኞችን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፵ = ያገባች ፡ ሴት ፡ ስም ።

(፩) ያገባች ፡ ሴት ፡ የራሱን ፡ የሆነውን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ እንደ ፡ ያዘች ፡ ትቂ ያለች ።

(፪) ስለ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ጋብቻዋ ፡ ጸንቶ ፡ እስከሚቁይበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ በባልዋ ፡ ስም ፡ ልትጠራ ፡ ወይም ፡ ራሱን ፡ እንድትጠራ ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

(፫) ጋብቻው ፡ የቀረው ፡ በመፋታቷ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ሌላ ፡ ባል ፡ በማግባቷ ፡ ምክንያት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጻፈው ፡ የስም ፡ መጠራት ፡ መብት ፡ ቢጠቅማትም ፡ ቢጉዳትም ፡ ከጋብቻው ፡ በኋላ ፡ እንደ ፡ ጸና ፡ ይቀራል ።

ቍ ፡ ፵፩ = የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስምና ፡ የግል ፡ ስም ።

(፩) የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ የጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ ይኖረዋል ።

(፪) በጉዲፈቻው ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ አንድ ፡ አዲስ ፡ የግል ፡ ስም ፡ ሊሰጠውና ፡ የጉዲፈቻ ፡ አድራጊውም ፡ መደበኛ ፡ የግል ፡ ስም ፡ እንደ ፡ አባት ፡ ስም ፡ ሊሆነው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፵፪ = የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ መለወጥ ።

(፩) በቂ ፡ ምክንያት ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሰውዬው ፡ ጠያቂነት ፡ የዚህ ፡ ሰው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ እንዲለወጥ ፡ ዳኞች ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላሉ ።

(፪) ዳኞቹም ፡ የቀረቡላቸውን ፡ ጥያቄ ፡ ሲመረምሩ ፡ የሰሙ ፡ መለወጥ ፡ ጉዳይ ፡ በሌሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ አንዳችም ፡ ጉዳት ፡ እንዳያሰከትል ፡ ጥንቃቄ ፡ ያደርጋሉ ።

ቍ ፡ ፵፫ = የግል ፡ ስም ፡ መለወጥ ።

ከግል ፡ ስሞቹ ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡ ብዙዎቹ ፡ እንዲሠረዙ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ የግል ፡ ስም ፡ እንዲጨመርለት ፡ ባለጥቅሙ ፡ ጥያቄ ፡ ባቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ሊፈቀድለት ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፵፬ = ስምን ፡ የሚመለከቱት ፡ ውሎች ።

(፩) ስለ ፡ ስም ፡ የሚደረግ ፡ ማንኛውም ፡ ውል ፡ ሁሉ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ ረገድ ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ነው ።

(፪) የንግድ ፡ ስምን ፡ የሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፵፭ = በራሱ ፡ ስም ፡ ያለ ፡ አገባብ ፡ ስለ ፡ መጠቀም ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ የሞያ ፡ ሥራውን ፡ በሚያከናውንበት ፡ ሁኔታ ፡ ውስጥ ፡ በገዛ ፡

ስሙ ፡ የመገልገል ፡ ጉዳይ ፡ በይመስላል ፡ ከሚደርሰው ፡ መዘባረቅ ፡ የተነሣ ፡ በሌላው ፡ ሰው ፡ ክብርና ፡ ገናናነት ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርስ ፡ ግብ ፡ ወይም ፡ ውጤት ፡ የሚያስከትል ፡ ነገር ፡ ሊኖረው ፡ አይገባም ።

(፪) አስፈላጊ ፡ መሆኑም ፡ በተገመተ ፡ ጊዜ ፤ በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ አጋጣሚ ፡ ጉዳይ ፡ ያለ ፡ አገባብ ፡ የመወዳደርና ፡ የስም ፡ ማጥፋት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ* ፡ ፵፮ ፡ በሌላው ፡ ስም ፡ ያለ ፡ አገባብ ፡ ስለ ፡ መገልገል ።

(፩) የቤተ-ዘመድ ፡ ስም ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ በዚህ ፡ በመሰል ፡ ስሙ ፡ ምክንያት ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ያላገባብ ፡ በመገልገሉ ፡ ግዙፍና ፡ የሕሊና ፡ (የሞራል) ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርስበት ፡ ሁኔታ ፡ የሚያጋጥመው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስሙን ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ያለ ፡ አገባብ ፡ እንዳይገለገልበት ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

(፪) ባለስሙ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፤ ወይም ፡ ፈቃዱን ፡ ለመግለጽ ፡ ችሎታ ፡ ባጣ ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ ስም ፡ የማይጠራበት ፡ በሆነም ፡ እንኳ ፡ የሟቹ ፡ ሚስት ፡ ወይም ፡ ባልና ፡ ተወላጆቹ ፡ ይህ ፡ የመቃወም ፡ መብት ፡ ይኖራቸዋል ።

(፫) ይህ ፡ በስም ፡ ያላገባብ ፡ የመገልገል ፡ ጉዳይ ፡ እንዲታገድ ፡ ተጠይቆ ፡ ወዲያ ፡ ውኑ ፡ ሳይታገድ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንደ ፡ ስም ፡ ማጥፋት ፡ ተቋጥሮ ፡ የሕሊና ፡ (የሞራል) ፡ ጉዳት ፡ ካሳ ፡ ሊወሰን ፡ ይቻላል ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ክብር ፡ መዝገብ ፡ አስረጅነት ።

ቀ* ፡ ፵፯ ፡ የአስረጅነቱ ፡ ዐይነት ።

(፩) ልደት ፤ ሞትና ፡ ጋብቻ ፡ ያጠራጠሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ክርክር ፡ የተነሳባቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሚረጋገጡት ፡ በክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ፡ አስረጅነት ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ሕግ ፡ በሚፈቅድበት ፡ ጊዜ ፡ በታወቀ ፡ ሰነድ ፡ አስረጅ ፡ አማካኝነት ፡ ወይም ፡ በሁኔታ ፡ መኖር ፡ ሊረጋገጡ ፡ ይችላሉ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹማምቶች ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹማምት ፡ ሥልጣን ፡ አሰጣጥ ።

ቀ* ፡ ፵፰ ፡ በአገረ ፡ ገዢው ፡ ስለ ፡ መሾም ።

(፩) ጠቅላይ ፡ አገረ ፡ ገዥ ፡ በግዛቱ ፡ ውስጥ ፡ ለሚገኘው ፡ የከተማና ፡ የባላገር ፡

ቀበሌ ፡ (አጥቢያ) ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ የሚሆነውን ፡ ሰው ፡ ይሾማል ።
 (፪) እንዲሁም ፡ በያንዳንዱ ፡ ቀበሌ ፡ (አጥቢያ) ፡ ለእነዚህ ፡ ሹማዎቶች ፡ ምትክ ፡ ሆነው ፡ የሚሠሩ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ሠራተኞችን ፡ ይሾማል ።

ቍ ፡ ፵፱ ። ሰፈር ፡ ወይም ፡ የቀበሌ ፡ ክፍል ።

- (፩) አንድ ፡ የከተማ ፡ ቀበሌ ፡ በብዙ ፡ ሰፈሮች ፡ የተከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለያንዳንዱ ፡ ልዩ ፡ ሰፈር ፡ አንዳንድ ፡ የተለየ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምን ፡ ጠቅላይ ፡ ገዢው ፡ ሊሾም ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ያንድ ፡ የባላገር ፡ ቀበሌ ፡ ክፍል ፡ ለብቻው ፡ የሆነ ፡ ወይም ፡ ከዋናው ፡ ቀበሌ ፡ የተራራቀ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አገረ ፡ ገዢው ፡ ለዚሁ ፡ የተለየ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምን ፡ ለመሾም ፡ ይችላል ።
- (፫) እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ለያንዳንዱ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ምትክ ፡ ይሾምላቸዋል ።

ቍ ፡ ፶ ። የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ምትክ ።

- (፩) ዋናው ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ሥራውን ፡ ለማከናወን ፡ የሚያውከው ፡ በራሱ ፡ በኩል ፡ የደረሰ ፡ እክል ፡ ባጋጠመ ፡ ጊዜ ፡ ምትኮቹ ፡ ተተክተው ፡ ይሠራሉ ።
- (፪) ምትክ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ሥራቸውን ፡ እንዲያከናውኑ ፡ በሚጠሩበት ፡ ጊዜ ፡ የቅደም ፡ ተከተል ፡ ተራቸውን ፡ የክብር ፡ መዝገቡ ፡ ሹም ፡ አልወሰነላቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቀዳሚነት ፡ የሚተካው ፡ በዕድሜ ፡ ከፍተኛ ፡ የሆነው ፡ ነው ።
- (፫) ከምትኮች ፡ አንደኛው ፡ ያደራጀው ፡ ሰነድ ፡ የክብር ፡ መዝገቡ ፡ ሹም ፡ ልክ ፡ እንደ ፡ ሠራው ፡ ያህል ፡ የሚቁጠርና ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ አስረጅ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፶፩ ። የሥራቸው ፡ አጀማመር ።

- (፩) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹሙ ፡ ሥራ ፡ የሚጀመረው ፤ ሥራውን ፡ ከተቀበለና ፤ ፈርማውም ፡ በጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ በክብር ፡ መዝገቡ ፡ ደብተር ፡ ላይ ፡ ከገባ ፡ በኋላ ፡ ነው ።
- (፪) እንደዚሁም ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ሥራዎች ፡ የሚጀመሩት ፡ አገረ ፡ ገዢው ፡ የሾመው ፡ ሰው ፡ አንድ ፡ ሰነድ ፡ በማደራጀት ፤ ወይም ፡ ይኸው ፡ ሰነድ ፡ ሲደራጅ ፡ በክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ስም ፡ ተካፋይ ፡ በመሆን ፤ የዚሁኑ ፡ አሠራር ፡ በተግባሩ ፡ አከናውኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ። ወይም ፡ የዚሁኑ ፡ የሥራውን ፡ ጉዳይ ፡ የሚመለከት ፡ ሁኔታ ፡ መዝገብ ፡ በጀመረ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።
- (፫) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ጎይለ ፡ ቃሎች ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎችም ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹሙን ፡ ምትኮች ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይም ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፶፪ ፡ ሥራው ፡ የሚቀርበት ፡ ጊዜ ።

(ጸ) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ሥራ ፡ ቀሪ ፡ የሚሆነው ፡ ሲሞት ፡ ወይም ፡ ከሥራው ፡ ሲነሣ ፤ ወይም ፡ ሲሻር ፡ ወይም ፡ ስንብት ፡ ጠይቆ ፡ ይህንኑ ፡ አገረ ፡ ገዢው ፡ ሲቀበለው ፡ ነው ።

(፪) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ምትኮች ፡ ሥራ ፡ የሚቀረው ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

ቀ፡ ፶፫ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ወይም ፡ ምትኮች ፡ ሠራተኞች ፡ መሞትና ፡ ብዙ ፡

ጊዜ ፡ የሚቆይ ፡ እክል ።

(ጸ) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ከምትኮቹ ፡ ያንዱን ፡ ሞት ፡ ወይም ፡ ለዘወትር ፡ ከሥራ ፡ የሚለያቸው ፡ እክል ፡ የገጠማቸው ፡ መሆኑን ፡ ያለ ፡ መዘግየት ፡ ለግዛቱ ፡ አገረ ፡ ገዢ ፡ ያስታውቃል ።

(፪) እንዲሁም ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ምትኮች ፡ የሆኑት ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ መሞቱን ፡ ወይም ፡ ሥራውን ፡ እንዳያከናውን ፡ ለዘወትር ፡ የሚቆይ ፡ እክል ፡ የደረሰበት ፡ መሆኑን ፡ ማንኛውንም ፡ ይህን ፡ የመሳሰለ ፡ ሁኔታ ፡ ለግዛቱ ፡ አገረ ፡ ገዢ ፡ ሳይዘገይ ፡ ያስታውቃል ።

ቀ፡ ፶፬ ፡ የቀበሌ (የአጥቢያ) ፡ ሹም ።

(ጸ) አገረ ፡ ገዢው ፡ የሾመው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ለዚህ ፡ ምትክ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ሥራቸውን ፡ ለማከናወን ፡ በማይችሉበት ፡ ሁኔታ ፡ በሚገኙበት ፡ ጊዜ ፡ የቀበሌው ፡ ሹም ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ በዚህ ፡ ቀበሌ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ይሆናል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ያለ ፡ ነገርም ፡ ባጋጠመ ፡ ጊዜ ፡ ለክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምነት ፡ ሥራው ፡ በራሱ ፡ ኅላፊነት ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ረዳቶች ፡ እየተተካ ፡ ወይም ፡ እየተረዳ ፡ ለመሥራት ፡ ይችላል ።

(፫) ይህንንም ፡ ሁኔታ ፡ ለአገረ ፡ ገዢው ፡ ሳይዘገይ ፡ ያስታውቃል ።

ቀ፡ ፶፭ ፡ የጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ።

(ጸ) ጠቅላይ ፡ አገረ ፡ ገዢው ፡ በጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ ውስጥ ፡ ለሚገኘው ፡ ለያንዳንዱ ፡ አውራጃ ፡ ግዛት ፡ ከተማ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ሠራተኞችን ፡ መርጦ ፡ ያቋቁማል ።

(፪) እነዚህም ፡ ሠራተኞች ፡ በሥራው ፡ አቋቋምና ፡ አመራር ፡ በኩል ፡ አላፈ ፡ ከሚሆን ፡ የሥራ ፡ አስኪያጅ (ዲሬክተር) ፡ በቀር ፡ የጽሕፈት ፡ ቤቱን ፡ (የቢሮውን) ፡ ሥራ ፡ ለማካሄድ ፡ በቂ ፡ የሆኑ ፡ ቅጥራቸው ፡ እንደ ፡ መጠኑ ፡ የተወሰነ ፡ ሠራተኞች ፡ ይኖሩበታል ።

ቀ፡ ፶፮ ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥቱን ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ የሚመለከት ፡ የክብር ፡ መዝገብ ።

(ጸ) ግርማዊ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥትንና ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥታዊ ፡ ቤተ ፡

ዘመድን ፡ በሚመለከተው ፡ የክብር ፡ እመዘጋገብ ፡ ጉዳይ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምነትን ፡ ሥራ ፡ የሚፈጽመው ፡ የጽሕፈት ፡ ሚኒስትሩ ፡ ነው ።

(፪) በዚህ ፡ ቊጥር ፡ ላይ ፡ የተመለከተው ፡ ቃል ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ በሚውልበት ፡ ረገድ ፡ የንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ቤተ ፡ ዘመዶች ፡ የሚባሉት ፡ በሕገ ፡ መንግሥቱ ፡ በአንቀጽ ፡ ፲፮ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ነው ።

ቊ ፡ ፶፯ ። የኢትዮጵያ ፡ ቆንሲሎች ።

የኢትዮጵያ ፡ ቆንሲሎች ፡ በተሾሙበት ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን የኢትዮጵያ ፡ ዜጎች ፡ በሚመለከተው ፡ ረገድ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምቶች ፡ ናቸው ።

ቊ ፡ ፶፰ ። የመርከብ ፡ አዛዦች ።

የኢትዮጵያ ፡ መርከብ ፡ አዛዦች ፡ በመርከባቸው ፡ ውስጥ ፡ በሚደርሰው ፡ ልደት ፡ ሞትና ፡ ጋብቻ ፡ ረገድ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምች ፡ ናቸው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ተግባር ።

ቊ ፡ ፶፱ ። መሠረቱ ።

የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ተግባር ፡ በራሱ ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ የሚደርሰው ፡ ልደት ፡ ሞት ፡ ጋብቻ ፡ በክብር ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ እንዲጻፍ ፡ መቋጣጠርና ፡ መጠባበቅ ፡ ነው ።

ሀ) የከተማ ፡ ቀበሌ ።

ቊ ፡ ፷ ። የመዝገቦች ፡ አደያዝና ፡ አቀማመጥ ።

(፩) ጠቅላይ ፡ አገረ ፡ ገዢው ፡ ይህን ፡ ግዴታ ፡ እንዲያከናውን ፡ በግልጽ ፡ ያዘዘው ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ በዚህ ፡ ቀበሌ ፡ የክብር ፡ መዝገቦችን ፡ ራሱ፣ መያዝ ፡ አለበት ።

(፪) የዚህንም ፡ መዝገብ ፡ ጥበቃና ፡ አቀማመጥ ፡ ራሱ ፡ አረጋግጦ ፡ ባለጉዳዮቹም ፡ በጠየቁት ፡ ጊዜ ፡ የዚህን ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ፡ ቅጅ ፡ ወይም ፡ ትክክል ፡ ግልባጭ ፡ ለባለጥቅሞቹ ፡ ይሰጣል ።

ቊ ፡ ፷፩ ። የሰነዶች ፡ አጻጻፍ ።

(፩) በክብር ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ የሚጻፉትን ፡ ማስረጃዎች ፣ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ ጉዳዮች ፡ በእጁ ፡ እንደ ፡ ገቡለት ፣ በራሱ ፡ አሳቢ ፡ ነት ፡ መመዝገብ ፡ አለበት ።

(፪) የክብር ፡ መዝገቡ ፡ ሹም ፡ አስፈላጊ ፡ መስሎ ፡ የታየው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሚያስ

ፈልጉትን ፡ ማስረጃዎች ፡ በመዝገቡ ፡ ላይ ፡ አግልቶ ፡ ለመጻፍ ፡ እንዲችል ፡ ለባለጉዳዮቹ ፡ ጥሪ ፡ ያደርግላቸዋል ።

ቍ ፡ ፳፪ ። የጊዜ ፡ ውሳኔ ።

የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ በሚከተሉት ፡ ጊዜዎች ፡ ውስጥ ፡ መመዝገብ ፡ አለባቸው ፡

ሀ/ ስለ ፡ ልደት ፡ ጽሑፎች ፡ ሦስት ፡ ወር ።

ለ/ ስለ ፡ ሞት ፡ ጽሑፎች ፡ አንድ ፡ ወር ።

ሐ/ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ ጽሑፎች ፡ አንድ ፡ ወር ።

ቍ ፡ ፳፫ ። የጊዜው ፡ ውሳኔ ፡ አለመፈጸም ።

(፩) የተወሰነው ፡ ሕጋዊ ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ የሚጻፉ ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ ዋጋቸው ፡ እንደ ፡ ተራ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ አስረጃ ፡ ብቻ ፡ የሚቁጠሩ ፡ ናቸው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ በመዝገቡ ፡ ላይ ፡ የተመዘገቡት ፡ በአንድ ፡ ፍርድ ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጻፈው ፡ አይጸናም ።

(፫) ይህ ፡ ሲሆን ፡ ጽሑፉ ፡ ፍርዱን ፡ የሚጠቅስ ፡ ቃል ፡ በላዩ ፡ ላይ ፡ ይኖርበታል ።

ለ) የገጠር ፡ ቀበሌዎች ።

ቍ ፡ ፳፬ ። ማስታወቂያዎች ።

(፩) ይህን ፡ ግዴታ ፡ እንዲፈጸም ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹሙ ፡ በአገረ ፡ ገዢው ፡ በግልጽ ፡ ባልታዘዘበት ፡ የገጠር ፡ ቀበሌዎች ፣ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹሙ ፡ ራሱ ፡ መዝገቦችን ፡ እንዲይዝ ፡ አይገደድም ።

(፪) በቀበሌው ፡ ውስጥ ፡ የደረሱትን ፡ ልደት ፡ መሞትና ፡ ጋብቻ ፡ የሚመለከቱትን ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ ለመመዝገብ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ መረጃዎች ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹሙ ፡ ለጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ፡ ፊት ፡ ቤት ፡ ማስታወቅ ፡ ብቻ ፡ አለበት ።

(፫) እነዚህን ፡ መረጃዎች ፡ እምነት ፡ በማድረግ ፡ የጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ፡ ቤት ፡ ሠራተኞች ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎችን ፡ ወዲያውኑ ፡ ይመዘገባሉ ።

ቍ ፡ ፳፭ ። የአፈጻጸሙ ፡ ደንብ ።

(፩) እያንዳንዱን ፡ ቀበሌ ፡ ስለሚመለከተው ፡ እነዚህ ፡ መረጃዎች ፡ በምን ፡ ሁኔታ ፡ መሰብሰብ ፡ እንዳለባቸው ፡ ከአገረ ፡ ገዢው ፡ የሚሰጡት ፡ ትእዛዞች ፡ ይወስናሉ ።

(፪) በተለይም ፡ እነዚህ ፡ ትእዛዞች ፡ በምን ፡ ስፍራና ፡ በምን ፡ ጊዜ ፡ መረጃዎቹ ፡ መሰጠት ፡ እንዳለባቸው ፡ ይወስናሉ ።

ቍ ፡ ፳፮ ። መረጃዎቹ ፡ የሚቀርቡበት ፡ ስፍራ ።

(ጸ) ትእዛዞቹም ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ የሚመለከቱትን ፡ መረጃዎች ፡ ለመሰጠት ፡ ወደ ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ ዋና ፡ ከተማ ፡ ወይም ፡ ለቀበሌው ፡ ቀረብ ፡ ባለው ፡ ባንድ ፡ ሌላ ፡ ቦታ ፡ እንዲሄድ ፡ የክብር ፡ መዝገቡን ፡ ሹም ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላሉ ።

(፺) እንደዚሁም ፡ ትእዛዞቹ ፡ መዝገቦችን ፡ ግቋቋም ፡ ከሚያስፈልግበት ፡ ቀበሌ ፡ ውስጥ ፡ የጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ሠራተኞች ፡ እነዚህን ፡ መረጃዎች ፡ መሰብሰብ ፡ እንዳለባቸው ፡ አስቀድሞ ፡ ሊወሰኑ ፡ ይችላሉ ።

(ሸ) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ጎይለ ፡ ቃል ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ መዝገቦቹ ፡ በቀበሌው ፡ ወይም ፡ በጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ በክብር ፡ መዝገብ ፡ ክፍል ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ የሚኖሩ ፡ ለመሆናቸው ፡ ትእዛዝን ፡ ለይተው ፡ ይወስናሉ ።

ቍ ፡ ፳፯ ። መረጃዎቹ ፡ የሚቀርቡበት ፡ ጊዜ ።

(ጸ) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብን ፡ የሚመለከቱ ፡ መረጃዎች ፡ ለያንዳንዱ ፡ ቀበሌ ፡ ቢያንስ ፡ በዓመት ፡ ፩ ፡ ጊዜ ፡ መሰብሰብ ፡ አለባቸው ።

(፺) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ በ፩ኛ ፡ ጎይለ ፡ ቃል ፡ ስለ ፡ ተመለከተው ፡ በጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ ዋና ፡ ከተማ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ስፍራ ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገቡ ፡ ሹም ፡ ከ፫ ፡ ወር ፡ ባነሰ ፡ ጊዜ ፡ የመሄድ ፡ ግዴታ ፡ የለበትም ።

ቍ ፡ ፳፰ ። አማካይ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መግለጫዎችን ፡ ማቅረብ ፡ ስለ ፡ መቻሉ ።

(ጸ) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ አገረ ፡ ገዢው ፡ ከወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውጭ ፡ በሚገኝበት ፡ ቀበሌ ፡ ያሉትን ፡ ሰዎች ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ የሚመለከቱ ፡ መረጃዎችን ፡ ለጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

(፺) ቀበሌውን ፡ የሚመለከቱ ፡ መዝገቦች ፡ በዚሁ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ተቀምጠው ፡ የሚገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እነዚህ ፡ መረጃዎች ፡ ወዲያውኑ ፡ በጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ መመዝገብ ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፳፱ ። የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ የጽሑፎች ፡ አሠራር ።

(ጸ) ትእዛዞቹ ፣ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምን ፡ ራሱ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎችን ፡ እንዲጽፍ ፡ ሊፈቅዱለት ፡ ይችላሉ ።

(፺) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ አኳኋን ፡ የተጻፉትን ፡ ጽሑፎች ፡ የያንዳንዱን ፡ ጽሑፍ ፡ የጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ እንዲያጸድቃቸው ፡ ያስፈልጋል ።

(ሸ) ይህም ፡ ማጽደቅ ፡ በጽሑፉ ፡ ላይ ፡ የሚመለከት ፡ ይሆናል ።

ቀ : ፳፻፱ ፣ የዘገዩ ፣ ማስታወቂያዎች ።

- (፩) ምክንያት ፣ የሆኑት ፣ ነገር ፣ ከደረሰ ፣ ከሁለት ፣ ዓመት ፣ በኋላ ፣ የተጻፉ ፣ ወይም ፣ የጸደቁ ፣ ጽሑፎች ፣ ዋጋቸው ፣ እንደ ፣ ተራ ፣ ማስታወቂያዎች ፣ አስረጂ ፣ ብቻ ፣ የሚቈጠሩ ፣ ናቸው ።
- (፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ በአንድ ፣ ፍርድ ፣ መሠረት ፣ በሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገቦች ፣ ላይ ፣ የተጻፉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተነገረው ፣ አይጸናም ።
- (፫) ይህም ፣ ሲሆን ፣ ጽሑፉ ፣ ፍርዱን ፣ የሚጠቅስ ፣ ቃል ፣ በላይ ፣ ይኖርበታል ።

ሐ) ልዩ ፣ ሁኔታዎች ።

ቀ : ፳፻፳ ፣ የጽሕፈት ፣ ሚኒስትር ።

- (፩) ግርማዊ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥትንና ፣ ንጉሣዊ ፣ ቤተ ፣ ዘመድን ፣ የሚመለከቱ ፣ የክብር ፣ መዝገቦችን ፣ የሚይዘው ፣ ራሱ ፣ የጽሕፈት ፣ ሚኒስትሩ ፣ ነው ።
- (፪) ሚኒስትሩም ፣ አጠባበቃቸውንና ፣ አቀማመጣቸውን ፣ ያረጋግጣል ። የነዚህ ንም ፣ መዝገቦች ፣ ግልባጭ ፣ ይሰጣል ።

ቀ : ፳፻፳፩ ፣ ቆንሲሎች ።

- (፩) በውጭ ፣ አገር ፣ ያሉ ፣ የኢትዮጵያ ፣ ቆንሲሎች ፣ በባለጉዳዮቹ ፣ ጥያቄ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ጽሑፎችን ፣ አይመዘግቡም ።
- (፪) ቆንሲሎቹ ፣ ራሳቸው ፣ የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገቦችን ፣ ይይዛሉ ።
- (፫) ቆንሲሎቹ ፣ አጠባበቃቸውንና ፣ አቀማመጣቸውን ፣ እያረጋገጡ ፣ ለባለጉዳዮች ፣ የነዚሁኑ ፣ መዝገቦች ፣ ግልባጭ ፣ ወይም ፣ ቅጂዎች ፣ ይሰጣሉ ።

ቀ : ፳፻፳፪ ፣ የመርከብ ፣ አዛዦች ።

የኢትዮጵያ ፣ መርከብ ፣ አዛዦች ፣ በሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ሲጻፉ ፣ የሚገባቸውን ፣ በመርከባቸው ፣ ላይ ፣ የደረሱባቸውን ፣ ሁኔታዎች ፣ በመጀመሪያው ፣ የኢትዮጵያ ፣ ወደብ ፣ ወይም ፣ የኢትዮጵያ ፣ ቆንሲል ፣ በሚኖርበት ፣ የመጀመሪያ ፣ ወደብ ፣ ወዲያውኑ ፣ ያስታውቃሉ ።

ከፍል ፣ ፪ ።

ስለ ፣ ሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገቦች ።

ቀ : ፳፻፳፫ ፣ የመዝገቦቹ ፣ ዝርዝር ።

በያንዳንዱ ፣ ቀበሌና ፣ በያንዳንዱ ፣ ቆንሲላ ፣ የልደት ፣ አንድ ፣ መዝገብ ፣ የሞት ፣ አንድ ፣ መዝገብና ፣ የጋብቻ ፣ አንድ ፣ መዝገብ ፣ ይኖራል ።

ቀ : ፳፻፳፬ ፣ የመዝገቦቹ ፣ አሰጣጥ ።

- (፩) ጠቅላይ ፣ ገዢው ፣ መዝገቦችን ፣ ከአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ ተቀብሎ ፣ ለሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤተች ፣ በነፃ ፣ ይሰጣቸዋል ።

(፪) መዝገቦችን ፣ እንዲይዙ ፣ የተደረጉት ፣ ሰዎች ፣ መዝገቡ ፣ ያልቃል ፣ ተብሎ ፣ ከሚገመተው ፣ ከ፯ ፣ ወር ፣ በፊት ፣ አንድ ፣ አዲስ ፣ መዝገብ ፣ እንዲሰጣቸው ፣ መጠየቅ ፣ አለባቸው ።

(፫) የጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ይህ ፣ ትእዛዝ ፣ እንዲከበር ፣ ያደርጋል ።

ቍ ፣ ፸፮ ። የመዝገቦቹን ፣ ከቦታቸው ፣ መዘዋወር ፣ ስለ ፣ መከልከል ።

ከተቋቋሙበት ፣ ስፍራ ፣ ወደሌላ ፣ የማዛወሩ ፣ ጉዳይ ፣ በሕጉ ፣ ላይ ፣ ተገልጿ ፣ ካልተመለከተ ፣ ወይም ፣ ካልተፈቀደ ፣ በቀር ፣ መዝገቦቹ ፣ በማንኛውም ፣ ምክንያት ፣ ካሉበት ፣ ስፍራ ፣ መዘዋወር ፣ የለባቸውም ።

ቍ ፣ ፸፯ ። የግድ ፣ የሚያስፈልጉ ፣ ጽሑፎች ፣ (፩) የቀበሌው ፣ መዝገቦች ።

(፩) እያንዳንዱ ፣ መዝገብ ፣ ቀበሌውንና ፣ ያለም ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሰፈሩን ፣ ወይም ፣ የሚመለከተውን ፣ የቀበሌውን ፣ ክፍል ፣ እንዲሁም ፣ ይህ ፣ ቀበሌ ፣ የሚገኝበትን ፣ ጠቅላይ ፣ ግዛት ፣ ያመለክታል ።

(፪) እንደዚሁም ፣ መዝገቡ ፣ የማስረጃ ፣ ቍጥር ፣ ያለው ፣ ይሆናል ።

(፫) እነዚህ ፣ ማመልከቻዎች ፣ በመዝገቡ ፣ ልባሰና ፣ ክፈፍ ፣ ላይ ፣ የሚገኙ ፣ ሆነው ፣ በያንዳንዱ ፣ የመዝገቡ ፣ ቅጠል ፣ ላይ ፣ ይጻፋሉ ።

ቍ ፣ ፸፰ ። (፪) ሌሎች ፣ መዝገቦች ።

(፩) ንጉሣዊ ፣ ቤተ ፣ ሰብን ፣ የሚመለከቱ ፣ መዝገቦች ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ በ፩ኛ ፣ ጎይለ ፣ ቃል ፣ እንደ ፣ ተመለከተው ፣ ጽሑፍ ፣ ሳይሆን ፣ የንጉሣዊ ፣ ቤተ ፣ ዘመድ ፣ መዝገቦች ፣ የሚል ፣ ጽሑፍ ፣ የያዙ ፣ ይሆናሉ ።

(፪) በቆንሲላዎች ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙ ፣ መዝገቦች ፣ በተቋቋሙበት ፣ ውስጥ ፣ ያለውን ፣ የቆንሲላ ፣ ምልክት ፣ የያዙ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፣ ፸፱ ። የመዝገቦቹ ፣ ዐይነት ፣ (ፎርም) ።

(፩) መዝገቦቹ ፣ በብዙ ፣ ገጾች ፣ የሚጀምሩ ፣ ሆነው ፣ እነዚህን ፣ መዝገቦች ፣ እንዲይዙ ፣ የተፈቀደላቸው ፣ ሰዎች ፣ ስም ፣ እንዲጻፍባቸውና ፣ በስማቸው ፣ አቅጣጫ ፣ የነዚህ ፣ ሰዎች ፣ ፊርማ ፣ ያሉባቸው ፣ ይሆናሉ ።

(፪) ቀጥሎም ፣ መዝገቦቹ ፣ ተራ ፣ ቍጥር ፣ ያላቸው ፣ ብዙ ፣ ቅጠሎች ፣ የያዙና ፣ እያንዳንዱም ፣ ቅጠል ፣ ለእንዳንድ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚያገለግል ፣ መሆን ፣ አለበት ።

(፫) እንዲሁም ፣ የመዝገቦቹ ፣ ጽሑፎች ፣ የሚመለከቱዎቸውን ፣ ሰዎች ፣ በፊደል ፣ ተራ ፣ ማውጫ ፣ ለመመዝገብ ፣ የተመዘኑ ፣ ግጾች ፣ በመጨረሻው ፣ ገጽ ፣ ላይ ፣ ይኖራቸዋል ።

ቍ ፡ ፹ ። የመዝገቦቹ ፡ ቅጠሎች ።

- (ጸ) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገቦች ፡ ቅጠሎች ፡ ከተያያዙበት ፡ ቀሪ ፡ ጋራ ፡ ትክክል ፡ የሆኑ ፡ ጽሑፎችን ፡ የያዙ ፡ በራሪዎች ፡ ያሉባቸው ፡ ናቸው ።
- (፲) የመወለድና ፡ የጋብቻ ፡ መዝገቦች ፡ ሦስት ፡ በራሪዎች ፤ የሙታን ፡ መዝገቦች ፡ ግን ፡ ሁለት ፡ በራሪዎች ፡ ብቻ ፡ ያሏቸው ፡ ናቸው ።
- (፫) የቅጠሎቹ ፡ ጀርባ ፡ በእጅ ፡ እንዲጻፉ ፡ በሕግ ፡ ለተመለከቱት ፡ ሚጅ ፡ ጽሑፎች ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፹፩ ። ሦስተኛ ፡ ቍጥር ፡ በራሪ ።

- (ጸ) ከቀሪው ፡ በጣም ፡ የራቀው ፡ ሦስተኛ ፡ ቍጥር ፡ ተብሎ ፡ የሚጠራው ፡ በራሪ ፡ ጽሑፍ ፡ እንደ ፡ ተዘጋጀ ፡ ወዲያውኑ ፡ ከቀሪው ፡ የሚለያይ ፡ ይሆናል ።
- (፲) ይህ ፡ በራሪ ፡ ስለ ፡ መወለድ ፡ ጽሑፍ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለልጁ ፡ አሳዳሪ ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ ጽሑፍ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለባል ፡ በሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ አማካይነት ፡ ይሰጣል ።
- (፫) ባለጉዳዩም ፡ በራሪውን ፡ ያኖራል ።

ቍ ፡ ፹፪ ። ሁለተኛ ፡ ቍጥር ፡ በራሪ ።

- (ጸ) መዝገቡ ፡ በአለቀ ፡ ጊዜ ፡ ሁለተኛ ፡ ቍጥር ፡ ተብለው ፡ የሚጠሩ ፡ በራሪዎች ፡ ከቀሪው ፡ ተለይተው ፡ ተሰብስበው ፡ አንድነት ፡ ተያይዘው ፡ በጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ ዋና ፡ ከተማ ፡ ባለው ፡ የፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ በደንብ ፡ በተወሰነው ፡ መጀመሪያዎቹ ፡ በራሪዎች ፡ ከተቀመጡበት ፡ ልዩ ፡ በሆነ ፡ ሌላ ፡ ስፍራ ፡ ይቀመጣሉ ።
- (፲) በጽሕፈት ፡ ሚኒስትርና ፡ በቆንሲሎቹ ፡ የሚገኘው ፡ መዝገብ ፡ ሁለተኛ ፡ ቍጥር ፡ የሆኑት ፡ በራሪዎች ፡ ተቀማጭ ፡ እንዲ ፡ ሆኑ ፡ ለኢትዮጵያ ፡ መንግሥት ፡ የውጭ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ ይላካሉ ።
- (፫) ሁለተኛ ፡ ቍጥር ፡ የሆኑት ፡ በራሪዎች ፡ እንደ ፡ ደረሱ ፡ እንዲያስቀምጥ ፡ በተመደበው ፡ ሰው ፡ አማካይነት ፡ እንዲጠረዙ ፡ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ፹፫ ። አንደኛ ፡ ቍጥር ፡ በራሪ ።

ከቀሪው ፡ ጋራ ፡ የተያያዙ ፡ አንደኛ ፡ ቍጥር ፡ በራሪዎች ፡ ከመዝገቡ ፡ ቀሪ ፡ ጋራ ፡ ተያይዘው ፡ መዝገቦቹ ፡ በነበሩበት ፡ ቦታ ፡ ወይም ፡ በደንብ ፡ በተወሰነው ፡ ሌላ ፡ ስፍራ ፡ ይኖራሉ ።

ቍ ፡ ፹፬ ። ያልተሠራባቸው ፡ ቅጠሎች ፡ አለመኖር ።

- (ጸ) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ አንድ ፡ ጽሑፍ ፡ ከግዘጋጀቱ ፡ በፊት ፡ በዚህ ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ በመጨረሻ ፡ ተጽፎ ፡ የሚገኝበትን ፡ ቍጠል ፡ ጭልቶ ፡ ቍጥር ፡ መመርመር ፡ አለበት ።

(፪) ይህ ፡ የመጨረሻ ፡ ጽሑፍ ፡ ከተደረገበት ፡ ቅጠል ፡ ቀጥሎ ፡ ባለው ፡ ቀጥር ፡ ላይ ፡ ጽሑፍን ፡ ይመዘገባል ።

(፫) በግንኛውያ ፡ ሁኔታ ፡ በመዝገቡ ፡ ውስጥ ፡ ያልተወራበትን ፡ ቅጠል ፡ እንዲተው ፡ አልተፈተደለትም ።

ቀ ፡ ፳፭ ። በሰሕተት ፡ ያልተወራበት ፡ ቅጠል ።

(፬) ከአንድ ፡ ሰሕተት ፡ የተነሣ ፡ አንዱ ፡ ቅጠል ፡ ሳይሠራበት ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ይህን ፡ ሰሕተት ፡ እንደ ፡ ተመለከተ ፡ የተባለውን ፡ ቅጠል ፡ ይሠርዘዋል ።

(፭) ባልተወራበትም ፡ በራሪ ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ መለቀሻ ፡ የሆነ ፡ ሁለት ፡ መሥመር ፡ አድርጎ ፡ በበራሪው ፡ ላይ ፡ ሳይሠራበት ፡ በሰሕተት ፡ የቀረ ፡ የግራ ፡ ቃል ፡ ይጽፍበታል ።

(፮) ያልተወራበት ፡ ቅጠል ፡ በግንግም ፡ አኳኋን ፡ ለክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ፡ አገልጋይ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፳፮ ። ግውጫ ።

(፬) አንድ ፡ መዝገብ ፡ በአለቀ ፡ ጊዜ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ በመዝገቡ ፡ ግለቂያ ፡ ገደች ፡ ውስጥ ፡ የመዝገቡ ፡ ጽሑፍ ፡ የሚመለከታቸውን ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ መሠረት ፡ በረደል ፡ ተራ ፡ (ለሌት) ፡ ይመዘገባል ።

(፭) ሁለተኛ ፡ ቀጥር ፡ በራሪዎችን ፡ እንድንት ፡ አያይዞ ፡ አስር ፡ እርሱ ፡ ካለ ፍጻው ፡ የግውጫ ፡ ቅጂ ፡ ጋራ ፡ አድርጎ ፡ በደንቦቹ ፡ ጭደ ፡ ተመልክተው ፡ ሰፍራ ፡ ይህን ፡ የተያያዘ ፡ እስር ፡ ይልካል ።

ቀ ፡ ፳፯ ። ስለ ፡ መዝገቦች ፡ መጥፋት ።

(፬) በአንድ ፡ ቀበሌ ፡ የተቀመጠ ፡ መዝገብ ፡ ፣ ጠፋ ፡ ወይም ፡ የወደጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቀበሌው ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ በሚያመለክተው ፡ በመዝገቡ ፡ ሁለተኛ ፡ ቀጥር ፡ በራሪዎች ፡ ረዳትነት ፡ ወዲያውኑ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይደጅግል ።

(፭) የአንድ ፡ መዝገብ ፡ ሁለተኛ ፡ ቀጥር ፡ በራሪዎች ፡ የጠፋ ፡ ወይም ፡ የወደጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የጠፋት ፡ ወይም ፡ የወደጠት ፡ በራሪዎች ፡ እስተግጭ ፡ የሆነውን ሰው ፡ በሚያመለክተው ፡ በቀበሌው ፡ በተቀመጠት ፡ በራሪዎች ፡ ረዳትነት ፡ ወዲያውኑ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ይደጅግል ።

(፮) የጠፋት ፡ መዝገቦች ፡ በአንድ ፡ ቀበሌ ፡ ያሉት ፡ ሳይሆን ፡ በሌላ ፡ ስፍራ ፡ ያሉት ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ያሉት ፡ ገደሉ ፡ ቃላት ፡ ውሳኔዎች ፡ በተመሳሳይ ፡ ተረጎሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፳፰ ። የሚወራበት ፡ መዝገቦች ፡ ስለ ፡ መጥፋታቸው ።

(፬) ሁለተኛ ፡ ቀጥር ፡ በራሪዎች ፡ የሆኑት ፡ ሳይቋረጡ ፡ የሚወራበት ፡ እንደ ፡ መዝገብ ፡

የጠረ። ወይም ፡ የወደመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ወዲያውኑ ፡ ለጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ያስታውቃል ።

(፪) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤትም ፡ መዝገቡን ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለግጽጽም ፡ አስፈላጊውን ፡ ያደርጋል ።

(፫) የአንድ ፡ መዝገብ ፡ እንደኛና ፡ ሁለተኛ ፡ ቀጥር ፡ በራሪዎች ፡ በግናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢሆን ፡ ሁለቱም ፡ ቢጠፉ ፡ ወይም ፡ ቢወድሙ ፡ እንደዚሁ ፡ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ፳፱ ። የመዝገቡን ፡ አያያዝ ፡ ስለ ፡ መቂጣጠር ።

(፩) የጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ በቀበሌዎቹ ፡ ውስጥ ፡ የክብር ፡ መዝገቦችን ፡ መልካም ፡ አያያዝ ፡ ይቂጣጠራል ።

(፪) የምርመራውን ፡ ሥራ ፡ አደራጅቶ ፡ ባገኛቸው ፡ በወንጀል ፡ ሥራዎች ፡ ለግስ ተጣት ፡ ራሱ ፡ ይከታተላል ።

(፫) በቆንሲላዎቹ ፡ ውስጥ ፡ ለሚገኙ ፡ መዝገቦችም ፡ እነዚሁኑ ፡ የመሰሉ ፡ ተገባሮች ፡ የሚፈጽመው ፡ የውጭ ፡ ጉዳይ ፡ ሚኒስቴር ፡ ነው ።

ከፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ።

ንኡስ ፡ ከፍል ፡ ፩ ፡ በጠቅላላው ።

ቍ ፡ ፺ ። የሚጻፉ ፡ ቃሎች ።

(፩) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ በመዝገቦቹ ፡ ውስጥ ፡ የቀሩትን ፡ ባዶ ፡ ቦታዎች ፡ በመሙላት ፡ ይጻፋሉ ።

(፪) በግናቸውም ፡ ጊዜ ፡ የተጻፉበት ፡ ቀን ፡ ወርና ፡ ዓመት ፡ የተቀበላቸው ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ፈርማ ፡ ይኖርባቸዋል ።

ቍ ፡ ፺፩ ። የተከለከሉ ፡ ጽሑፎች ።

በሕጉ ፡ ከተመለከቱት ፡ ጽሑፎች ፡ በቀር ፡ ግናቸውንም ፡ ሌላ ፡ ጽሑፍ ፡ በመዝገቦቹ ፡ ውስጥ ፡ መጻፍ ፡ አይገባም ።

ቍ ፡ ፺፪ ። ያልታወቁ ፡ ወይም ፡ ያልተረጋገጡ ፡ መረጃዎች ።

(፩) በአንድ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ የቀረው ፡ ባዶው ፡ ቦታ ፡ እርግጠኛ ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ መረጃ ፡ ባለግገኘት ፡ መዝገቦችን ፡ በሚይዘው ፡ ሰው ፡ ሊሞላ ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይኸው ፡ ሰው ፡ “ ያልታወቀ ፡ ” የሚል ፡ ሌላ ፡ ጽሑፍ ፡ በግግባት ፡ ባዶውን ፡ ቦታ ፡ ይሞላል ።

(፪) የክብር ፡ መዝገቡ ፡ ሹም ፡ የሚሰጠውን ፡ መልስ ፡ ያወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ጽሑፍ ፡ በተገባው ፡ ቦታ ፡ “ ምናልባት ፡ ” የሚል ፡ ቃል ፡ በመጨመር ፡ ይጻፋል ።

ቀ ፡ ፲፫ ። የቃሎች ፡ ማሳጠር ፡ አለመኖር ።

በጽሑፎች ፡ ውስጥ ፡ የሚጠየቁት ፡ ማመልከቻዎች ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ አኳኋንና ፡ ምንም ፡ ማሳጠር ፡ ሳይደረግ ፡ የሚጻፉ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፲፬ ። ሥርዝና ፡ እመጫት ፡ አለመኖር ።

የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ ምንም ፡ ስርዝ ፡ ወይም ፡ እመጫት ፡ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ቃል ፡ ሊጻፍባቸው ፡ አይገባም ።

ቀ ፡ ፲፭ ፡ ፈርማ ።

በጽሑፉ ፡ ላይ ፡ እንዲፈርሙ ፡ ከተጠየቁት ፡ ሰዎች ፡ ውስጥ ፡ አንዱ ፡ ለመፈረም ፡ ያልቻለ ፡ ወይም ፡ ያላወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በጽሑፉ ፡ ላይ ፡ በፈርማው ፡ ፈንታ ፡ የጣቱን ፡ አሻራ ፡ ምልክት ፡ ያደርጋል ።

ቀ ፡ ፲፮ ። ያልተሠራባቸው ፡ ቅጠሎች ።

(ጵ) በሥርዝ ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ አንድ ፡ ጽሑፍ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ መሠራት ፡ ያለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እያንዳንዱ ፡ ያልተሠራበት ፡ በራሪ ፡ ቅጠል ፡ በመዝገቦቹ ፡ ውስጥ ፡ መስቀልኛ ፡ የሆኑ ፡ ሁለት ፡ ሥርዞች ፡ ይደረጉበታል ።

(፪) በያንዳንዱ ፡ የጽሑፍ ፡ በራሪ ፡ ላይም ፡ ያልተሠራበት ፡ ቅጠል ፡ የሚል ፡ ጽሑፍ ፡ ያደርግበታል ።

(፫) የቅጠሉ ፡ ሦስተኛ ፡ ቍጥር ፡ በራሪ ፡ ወዲያውኑ ፡ ይቀደዳል ።

ቀ ፡ ፲፯ ። የጽሑፎች ፡ አስረጂነት ፡ ጎይል ።

(ጵ) ለያዙአቸው ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በመዝገቦቹ ፡ ውስጥ ፡ ደንበኛ ፡ ሆነው ፡ የተመዘገቡ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ የማታመኑ ፡ ናቸው ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሆነውን ፡ ማስረጃ ፡ ለማቅረብ ፡ የዳኞችን ፡ ፈቃድ ፡ ያስፈልጋል ።

(፫) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ለማስረዳት ፡ ይቻላል ።

ቀ ፡ ፲፰ ። በመዝገቦቹ ፡ ውስጥ ፡ ያልተጻፉ ፡ ጽሑፎች ።

(ጵ) በመዝገቦቹ ፡ ውስጥ ፡ ያልተመዘገቡ ፡ ጽሑፎች ፡ በመዝገቦቹ ፡ ውስጥ ፡ እንደ ፡ ተጻፉት ፡ ጽሑፎች ፡ ያለ ፡ አስረጂነት ፡ የላቸውም ።

(፪) እንደ ፡ ተራ ፡ ማስረጃዎች ፡ ብቻ ፡ ይቁጠራሉ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።
የመወለድ ፡ ጽሑፎች ።

ቀ ፡ ፺፱ ። የጽሑፉ ፡ ቃል ።

የመወለድ ፡ ጽሑፍ ፡ የሚያመለክተው ።

- (ሀ) የተወለደበትን ፡ ቀን ፡ ወርና ፡ ዓመት ።
- (ለ) የልጅን ፡ የታ ።
- (ሐ) የተሰጡትን ፡ የግል ፡ ስሞች ።
- (መ) የአባቱንና ፡ የእናቱን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፤ የግል ፡ ስም ፤ የተወለዱበትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፤
- (ሠ) ያለም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያመልካቹን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፤ የግል ፡ ስም ፤ የተወለደበትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፻ ። የጽሑፍ ፡ አስፈላጊነት ።

ልጁ ፡ አርባ ፡ ስምንት ፡ ሰዓት ፡ ከኖረና ፤ የመወለድ ፡ ጽሑፍን ፡ ለማስመዝገብ ፡ ከተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ ማለት ፡ በፊት ፡ ቢሞትም ፡ እንኳ ፤ መወለዱን ፡ ማስታወቅና ፡ የመወለዱን ፡ ጽሑፍ ፡ ማዘጋጀት ፡ አስፈላጊዎች ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፻፩ ። መወለድን ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

- (፩) የልጅ ፡ መወለድ ፡ በማናቸውም ፡ ሰው ፡ ለክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ መገለጽ ፡ አለበት ።
- (፪) ይህም ፡ መግለጫ ፡ የልጁ ፡ አባት ፤ አባቱ ፡ የሌለ ፡ ሲሆን ፡ የልጁ ፡ እናት ፡ ወይም ፡ የልጁ ፡ አሳዳጊ ፡ (ሞግዚት) ፡ እነዚህም ፡ ባይኖሩ ፡ ልጁን ፡ አግኝቶ ፡ ያነጣው ፡ ሰው ፡ ሊገልጽ ፡ ይገባዋል ።
- (፫) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹሙ ፡ የልጁን ፡ መወለድ ፡ ካወቀ ፡ በራሱ ፡ ሥልጣን ፡ የልጁን ፡ መወለድ ፡ ለመመዝገብ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፻፪ ። የልጁ ፡ የግል ፡ ስም ።

- (፩) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ መወለዱን ፡ በክብር ፡ መዝገብ ፡ ከመመዝገቡ ፡ በፊት ፡ ለልጁ ፡ የሚሰጠውን ፡ የግል ፡ ስም ፡ ወይም ፡ ስሞች ፡ ዘመዶቹን ፤ ዘመዶችም ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የልጁን ፡ አሳዳሪ ፡ ይጠይቃል ።
- (፪) መልስ ፡ ያልተሰጠው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የቀረቡት ፡ የግል ፡ ስሞች ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ሊቀበሏቸው ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ራሱ ፡ የልጁን ፡ የግል ፡ ስም ፡ ወይም ፡ ስሞች ፡ ይመርጣል ።

ቀ ፡ ፻፫ ። ወድቀው ፡ ስለሚገኙ ፡ ልጆች ።

- (፩) ወድቆ ፡ ለሚገኝ ፡ ማን ፡ መሆኑ ፡ ላልታወቀ ፡ ለአራስ ፡ ልጅ ፡ ሁሉ ፡ የመወለዱ ፡ ጽሑፍ ፡ መደራጀት ፡ አለበት ።

(፪) ልጁ ፣ የተገኘበትን ፣ ቀንና ፣ ስፍራ ፣ ይናገራል ፣ የሚባለውን ፣ ዕድሜ ፣ የታወቀውን ፣ የተሰጡትን ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስምና ፣ የግል ፣ ስሞች ፣ በዝርዝር ፣ የሚያሳይ ፣ ፕሮሴፔርባል ፣ ይደራጃል ።

(፫) ስለ ፣ ልጁ ፣ መወለድ ፣ በተጻፈው ፣ ጽሑፍ ፣ ላይ ፣ ወደ ፣ ፕሮሴፔርባል ፣ የሚመራ ፣ ምልክት ፣ ይጠቀሳል ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፫ ።
የመሞት ፣ ጽሑፎች ።

ቍ ፣ ፫፬ ። የጽሑፉ ፣ ቃል ።

የመሞት ፣ ጽሑፍ ፣ የሚያመለክተው ።

- (ሀ) የሞተበትን ፣ ቀን ፣ ወርና ፣ ዓመት ።
- (ለ) የሞተውን ፣ ሰው ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ የግል ፣ ስም ፣ የተወለደበትን ፣ ቀንና ፣ ቦታ ።
- (ሐ) የአባቱን ፣ የእናቱን ፣ የቤተ ፣ ዘመድና የግል ፣ ስም ፣ የተወለደበትን ፣ አገርና ፣ ቀን ።
- (መ) በሕይወት ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሞተውን ፣ ሰው ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስምና ፣ የግል ፣ ስም ፣ የተወለደበትን ፣ ቀንና ፣ ቦታ ፣ ጋብቻው ፣ የተደረገበትን ፣ ቀን ።
- (ሠ) ያለም ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሞተውን ፣ ያስታወቀውን ፣ ሰው ፣ የቤተ ፣ ዘመድና ፣ ስም ፣ የግል ፣ ስም ፣ የተወለደበትን ፣ ቀንና ፣ ቦታ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፫፭ ። የጽሑፍ ፣ አስፈላጊነት ።

የሞተው ፣ ሰው ፣ የመወለድ ፣ ጽሑፍ ፣ ሊጻፍለት ፣ ይገባው የነበረ ፣ ሲሆን ፣ መሞቱን ፣ ማስታወቅና ፣ የመሞቱንም ፣ ጽሑፍ ፣ ማደራጀት ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፫፮ ። የሞተውን ፣ ሰው ፣ ስለ ፣ ማስታወቅ ፣ ግዴታ ።

- (፩) አንድ ፣ ሰው ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መሞቱን ፣ የማስታወቁ ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸው ፣ ከእርሱ ፣ ጋራ ፣ የሚኖሩት ፣ ሰዎች ፣ ናቸው ።
- (፪) እነዚህ ፣ ሰዎች ፣ የሌሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማስታወቁ ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸው ፣ በአንድ ፣ ቀበሌ ፣ ይኖሩ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሥጋ ፣ ወይም ፣ የጋብቻ ፣ ዘመዶች ፣ እነዚህ ፣ የሌሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የቅርብ ፣ ኅረቤቶች ፣ ናቸው ።

ቍ ፣ ፫፯ ። በሌላ ፣ ሰው ፣ ቤት ፣ ስለ ፣ መሞት ።

ግኛ ፣ ከመኖሪያ ፣ ስፍራው ፣ ውጭ ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማስታወቁ ፣ ግዴታ ፣ ያለበት ፣ ሰውዬው ፣ የሞተበት ፣ ቤት ፣ ባለቤት ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፫፰ ። ሆፒታሎች ፣ ትምህርት ፣ ቤቶች ፣ ሆቴሎችና ፣ ወህኒ ፣ ቤቶች ።

(፩) የሞተው ፣ በአንድ ፣ ሆፒታል ፣ ትምህርት ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ ወህኒ ፣ ቤት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መሞቱን ፣ መግለጽ ፣ ያለበት ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተባለው ፣ የሥራ ፣ ቦታ ፣ መሪ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ ነው ።

(፪) በሠሩት ፡ የወንጀል ፡ ቅጣት ፡ መሠረት ፡ የተገደሉትን ፡ ሰዎች ፡ ማስታወቅ ፡ ያለበት ፡ የተፈረደበት ፡ ሰው ፡ በሚገደልበት ፡ ጊዜ ፡ የታሰረበት ፡ የወህኒ ፡ ቤት ፡ ዲሬክተር ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፻፱ ። በሥራ ፡ አገልግሎት ፡ ላይ ፡ ያሉ ፡ ወታደሮች ።

ወታደሩ ፡ ከቤተ ፡ ሰቡ ፡ ጋራ ፡ የሚኖር ፡ ሆኖ ፡ ወይም ፡ ለዕረፍት ፡ በተፈቀደ ለት ፡ የሰንብት ፡ ጊዜ ፤ ወይም ፡ ክፍለ ፡ ጦሩ ፡ ከሰፈረበት ፡ ውጭ ፡ የሞተ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በሥራ ፡ አገልግሎት ፡ ላይ ፡ ያሉ ፡ ወታደሮችን ፡ መሞት ፡ መገለጽ ፡ ያለበት ፡ ክፍሉን ፡ የሚያዘው ፡ ሹም ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፻፲ ። ሬሳ ፡ ስለ ፡ ማግኘት ።

(፩) የአንድ ፡ ሰው ፡ ሬሳ ፡ ከአንድ ፡ መኖሪያ ፡ ቤት ፡ ውጭ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዚህን ፡ ሰው ፡ መሞት ፡ ማስታወቅ ፡ ያለበት ፡ ሬሳውን ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ ነው ።

(፪) የሞተው ፡ ሰው ፡ ማን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያልታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሬሳው ፡ የተገኘ በትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፤ ሚቹ ፡ ሊኖረው ፡ የሚችለውን ፡ ዕድሜ ፡ ያታውንና ፡ በግምት ፡ የሞተበትን ፡ ቀን ፡ የሚዘረዝር ፡ ፕሮሴኪዩሽን ፡ ይደራጃል ።

(፫) ስለ ፡ መሞቱ ፡ የሚደረገው ፡ ጽሑፍ ፡ ወደ ፡ ፕሮሴኪዩሽን ፡ የሚመራ ፡ ምልክት ፡ ይደረግበታል ።

ቀ ፡ ፻፲፩ ። ያልተገኘ ፡ ሬሳ ፡ (፩) መሞቱን ፡ የሚያስታውቅ ፡ ፍርድ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ የመጥፋቱ ፡ ምክንያት ፡ መሞቱን ፡ የሚያረጋግጥ ፡ ሆኖ ፡ ሬሳው ፡ ያልተገኘ ፡ በሆነም ፡ እንኳ ፡ ማናቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ የዚህን ፡ ሰው ፡ ሞት ፡ የሚያስታውቅ ፡ ፍርድ ፡ እንዲሰጥ ፡ ዳኞችን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) መሞቱን ፡ የሚያስታውቀው ፡ ፍርድ ፡ እንደመሞት ፡ ጽሑፍ ፡ ይቈጠራል።

ቀ ፡ ፻፲፪ ። (፪) ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ ዳኞች ።

(፩) ባለሥልጣን ፡ የሚሆኑት ፡ ዳኞች ፤ መሞቱ ፡ እንዲረጋገጥለት ፡ ጠያቂው ፡ የጠየቀለት ፡ የሚች ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ በሚገኝበት ፡ ስፍራ ፡ የሚገኙት ፡ ናቸው።

(፪) እነዚህም ፡ ዳኞች ፡ ሞትን ፡ ባስከተለው ፡ አጋጣሚ ፡ ቦታ ፡ ላሉ ፡ ዳኞች ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ቦታ ፡ ላሉ ፡ ዳኞች ፡ መብት ፡ ሥልጣናቸውን ፡ መተው ፡ ይችላሉ።

(፫) እንደዚሁ ፡ የሆነው ፡ የሥልጣን ፡ ማስተላለፍ ፡ መብቱ ፡ የተላለፈላቸውን ፡ ዳኞች ፡ ያስገደዳል ።

ቀ ፡ ፻፲፫ ። አደጋዎች ፡ (፩) የኅብረት ፡ ፍርድ ።

(፩) መሞቱ ፡ ባንድ ፡ አደጋ ፡ ነገር ፤ እንደ ፡ መስጠም ፤ እንደ ፡ አየር ፡ አደጋ ፡ እንደ ፡ መሬት ፡ መናወጥ ፡ እንደ ፡ መሬት ፡ መንሸራተት ፡ ሆኖ ፡ በዚሁ ፡ ሁኔታ ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ የሞቱ ፡ መሆናቸውን ፡ የሚያሳምን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ፡የነዚህን ፡ ሰዎች ፡ መሞት ፡ በኅብረት ፡ ፍርድ ፡ ለመገለጽ ፡ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ ዳኞች ፡ አደጋው ፡ በደረሰበት ፡ ቦታ ፡ ያሉት ፡ ናቸው ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ አንድ ፡ መርከብ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ በራሪ ፡ ሲጠፋ ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ ጳጳሾች ፡ መርከቡ ፡ ወይም ፡ በራሪው ፡ በሚነሳበትና ፡ በሚያርፍበት ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ፡ ያሉት ፡ ናቸው *
ቀ* : ፻፲፬ ፡ (፪) እያንዳንዶቹ ፡ ቅጂዎች *

(፩) ከኅብረቱ፡ፍርድ ፡ የያንዳንዶቹን ፡ ቅጂዎች ፡ ባለጉዳዮቹ ፡ ሊወስዱ ፡ ይችላሉ*
(፪) መሞቱን፡የሚያስታውቀው ፡ ፍርድ ፡ እንደ ፡ መሞት ፡ ጽሑፍ ፡ ይቈጠራል *

ቀ* : ፻፲፭ ፡ የሞተበት ፡ ቀን *

(፩) መሞቱን፡የሚያስታውቀውን ፡ ፍርድ ፡ ሲሰጡ ፡ ጳጳሾች ፡ ምክንያቱን ፡ በመከታተል ፡ ያደረጉትን ፡ ግምት ፡ በመመልከት ፡ በፍርዳቸው ፡ ውስጥ ፡ የሞተበትን ፡ ወይም ፡ የሞቱበትን ፡ ቀን ፡ በግምት ፡ የወሰኑትን ፡ ቀን ፡ ይገልጻሉ *

(፪) የተሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ በተንኩል ፡ መሆኑ ፡ ካልተረጋገጠ ፡ በቀር ፡ እንደ ዚህ ፡ የተወሰነው ፡ ቀን ፡ ሊለወጥ ፡ አይችልም *

(፫) ለማስለወጥም ፡ የቀረበው ፡ ጥያቄ ፤ ፍርዱ ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ያለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቀባይነት ፡ ማግኘቱ ፡ ይቀራል *

ቀ* : ፻፲፮ ፡ መሞትን ፡ የሚያስታውቀው ፡ ፍርድ ፡ መሻር ፤ መሠረዝ *

መሞቱ ፡ በፍርድ ፡ የተገለጸው ፡ ሰው ፤ ፍርዱ ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ የመጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በራሱ ፡ ወይም ፡ በዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ጠያቂነት ፡ ፍርዱን፡የሰጡት ፡ ጳጳሾች ፡ ፍርዱን ፡ ይሸራሉ *

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ፡
የጋብቻ ፡ ጽሑፍ *

ቀ* : ፻፲፯ ፡ የጋብቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ቃል *

የጋብቻው ፡ ጽሑፍ ፡ የሚያመለክተው *

(ሀ) የባልና ፡ የሚስትን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፤ የግል፡ስም ፤ የተወለዱበትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፤

(ለ) የባልና ፡ የሚስትን ፡ ምስክሮች ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፤ የግል ፡ ስም ፡ የተወለዱበትን ፡ ቀንና ፡ ቦታ ፤

(ሐ) በሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ሳይሆን ፡ በሌላ ፡ ባለሥልጣን ፡ ፊት ፡ ጋብቻው ፡ የተከበረ ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጋብቻው ፡ የተከበረበትን ፡ ቀን ፡ ነው *

ቀ* : ፻፲፰ ፡ የጽሑፉ ፡ አስፈላጊነት *

ጋብቻው ፡ የተከበረው ፡ በምንም ፡ ዐይነት ፡ ፎርም ፡ ቢሆን ፡ አንድ ፡ የጋብቻ ፡ ማስታወቂያና ፡ የጋብቻውን ፡ ጽሑፍ ፡ ማደራጀት ፡ አስፈላጊ ፡ ነው *

ቀ፡ ፻፲፱ ። ጋብቻውን ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ፡ ግዴታ ።

(፩) ጋብቻውን ፡ የማስታወቁ ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ ጋብቻውን ፡ ያከበረው ፡ ባለሥልጣን ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ተጋቢዎቹ ፡ ይኸው ፡ ግዴታ ፡ አለባቸው ።

ቀ፡ ፻፳ ። በሥልጣን ፡ ብቻ ፡ ጽሑፍን ፡ ስለ ፡ ማደራጀት ።

(፩) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ጋብቻ ፡ መደረጉን ፡ ከዐወቀ ፤ የጋብቻውን ፡ ጽሑፍ ፡ በሥልጣኑ ፡ ብቻ ፡ ያደራጃል ።

(፪) ይህ ፡ ሲሆን ፡ የጋብቻውን ፡ ጽሑፍ ፡ ለማስፈረም ፡ ባለጉዳዮቹን ፡ ይጠራል ። ክፍል ፡ ፬ ።

የክብር ፡ መዝገብን ፡ ጽሑፎች ፡ ስለ ፡ ማቃናት ።

ቀ፡ ፻፳፩ ። መሠረቱ ።

ዳኞች ፡ በሚሰጡት ፡ ትእዛዝ ፡ ወይም ፡ ፍርድ ፡ መሠረት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎችን ፡ ለማቃናት ፡ አይቻልም ።

ቀ፡ ፻፳፪ ። ስለ ፡ ማቃናት ፡ ጥያቄ ።

የክብር ፡ መዝገብን ፡ ጽሑፍ ፡ የማቃናት ፡ ጥያቄን ፤ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ የጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፤ ወይም ፡ ማንኛውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ለዳኞች ፡ ሊያቀርብ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፻፳፫ ። አንድ ፡ ተጨማሪ ፡ የግል ፡ ስም ፡ ስለ ፡ ማግባት ።

አንድ ፡ ሰው ፡ ጋብቻን ፡ በሚያደርግበት ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ይህንኑ ፡ ጋብቻ ፡ በሚከተለው ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ ተጨማሪ ፡ የግል ፡ ስም ፡ ለመጨመር ፡ የጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ፕሬዚዳንት ፡ የትእዛዝ ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጣል ።

ቀ፡ ፻፳፬ ። ስለ ፡ አጻጻፍ ፡ ስሕተት ።

ጥያቄው ፡ በክብር ፡ መዝገብ ፡ አጻጻፍ ፡ ውስጥ ፡ የተደረገን ፡ ስሕተት ፡ ለማቃናት ፡ ብቻ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ፕሬዚዳንት ፡ በዚህ ፡ ጥያቄ ፡ ላይ ፡ የትእዛዝ ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጣል ።

ቀ፡ ፻፳፭ ። ሌሎች ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) በማንኛውም ፡ ሌላ ፡ አኳኋን ፡ ጊዜ ፡ በጥያቄው ፡ ላይ ፡ ዳኞች ፡ የሚሰጡት ፡ ውሳኔ ፡ የፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ ይሆናል ።

(፪) ዳኞች ፡ ከመደንገጋቸው ፡ በፊት ፡ ጽሑፉ ፡ የሚመለከታቸው ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ ሰው ፡ ባለጉዳዮች ፡ ሁሉ ፡ እንዲናገሩ ፡ ይፈቅዱላቸዋል ።

ቀ፡ ፻፳፮ ። ጽሑፉ ፡ የሚቃናበት ፡ ዐይነት ።

(፩) እንዲቃኑ ፡ ትእዛዝ ፡ የተሰጠባቸው ፡ ቃሎች ፡ እንደሚነበቡ ፡ ሆነው ፡ በጽሑፉ ፡ ውስጥ ፡ ይሠረዛሉ ።

(፪) በተሠረዙት ፡ ምትክ ፡ የሚገቡ ፡ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ሆነው ፡ የሚገቡ ፡ ቃሎች፤ ጽሑፍ ፡ እንዲቃና ፡ የተሰጠውን ፡ ትእዛዝ ፡ ወይም ፡ ያዘዘውን ፡ ፍርድ ፡ ከሚጠቅስ ፡ ማስገንዘቢያ ፡ ጋራ ፡ በጽሑፍ ፡ ላይ ፡ ይጻፉ ።

(፫) እነዚህም ፡ መለዋወጫዎች ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፤ በተቃናው ፡ ጽሑፍ ፡ በራሪ ፡ ወረቀቶች ፡ ሁሉ ፡ ላይ ፡ ይደረጋሉ ።

ቀ ፡ ፻፳፯ ። አዲስ ፡ ጽሑፍ ፡ ስለ ፡ መጻፍ ።

(፩) የሚቃናው ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲሠረዝ ፡ የሚል ፡ ውሳኔ ፡ መስጠት ፡ የሚገባ ፡ መሰሉ ፡ የታያቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኞች ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲሠረዝና ፡ በተባለው ፡ ጽሑፍ ፡ ፈንታ ፡ አዲስ ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲደራጅ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።

(፪) በዚህ፡ጊዜ ፡ እያንዳንዱ ፡ የፈተኛው ፡ ጽሑፍ ፡ በራሪ ፡ ወረቀት ፤ በመስቀልኛ ፡ ቅርጽ ፡ ሆነው ፡ ከላይኛው ፡ ማዕዘን ፡ ወደ ፡ ታችኛው ፡ ማዕዘን ፡ መላል ፡ ለመላል ፡ በሚሸጋገሩት ፡ ሁለት ፡ መሥመሮች ፡ በመዝገቦቹ ፡ መካከል ፡ ተሰርዞ ፡ በቀድሞው ፡ ጽሑፍ ፡ ምትክ ፡ በገባው ፡ በአዲሱ ፡ ጽሑፍ ፡ በያንዳንዱ ፡ በራሪ ፡ ወረቀት ፡ ላይም ፡ የመምሪያ ፡ ጽሑፍ ፡ ይደረግበታል ።

(፫) በአዲስ ፡ ጽሑፍ ፡ ላይ ፡ እንዲጻፍ ፡ ወደ ፡ አደረገው ፡ ፍርድ ፡ የሚመራ ፡ ምልክት ፡ ይደረግበታል ።

ቀ ፡ ፻፳፰ ። የፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ ሥልጣን ።

የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲቃና ፡ ትእዛዝን ፡ የሚሰጠው ፡ የፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ በፍርዱ ፡ ውሳኔ ፡ የተቃናው ፡ የጽሑፍ ፡ ሥራ ፡ በነበረው ፡ ሁኔታ ፡ በማንኛውም ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፮ ።

የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ ግልባጮችና ፡ ቅጂዎች።

ቀ ፡ ፻፳፱ ። የመወለድ ፡ ጽሑፍ ።

(፩) በቀበሌዎች፡ወይም፡በቆንሲላዎች ፤ የክብር ፡ መዝገብ ፡ አስቀማጮች ፡ የሆኑ ፡ ሠራተኞች ፡ ስለ ፡ ሕፃኑ ፡ መወለድ ፡ ከተደረገው ፡ ጽሑፍ ፡ የሚመነጨትን ፡ የክብሩ ፡ መዝገብ ፡ የተዘጋጀበትን ፡ ጊዜ ፤ ሕፃኑ ፡ የተወለደበትን ፡ ቦታና ፡ ጊዜ ፤ የተወለደው ፡ ልጅ ፡ ወንድ ፡ ወይም ፡ ሴት ፡ መሆኑን ፤ የሕፃኑን ፡ አባት ፡ የቤተ፡ ዘመድና ፡ የግል ፡ ስም ፡ ለሚጠይቅ ፡ ለማንኛውም ፡ ሰው ፡ ሌላ ፡ ሐተታ ፡ ሳይጨምሩ ፡ ቅጂዎቹን ፡ ለመስጠት ፡ ይገደዳሉ ።

(፪) ለልጁ ፡ ወራሾች ፡ ወይም ፡ ለመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ ወይም ፡ ዳኞች ፡ ለፈቀዱለት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የመወለዱ ፡ ጽሑፍ ፡ ግልባጮች ፡ ሊሰጡ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ የገጠ ፡ የመጥት ፡ ጽሑፍ ።

በቀበሌዎች ፡ ወይም ፡ በቆንሲላዎች ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ አስቀማጭ ፡ የሆኑ ፡ ወራተኞች ፤ የመጥትን ፡ ጽሑፍ ፡ ግልባጭ ፡ ለሚጠይቅ ፡ ለማናቸውም ፡ ሰው ፡ ለመስጠት ፡ ይገደዳሉ ።

ቍ ፡ የገጠ፩ ፡ የጋብቻ ፡ ጽሑፍ ።

እንደዚሁም ፤ የጋብቻን ፡ ጽሑፍ ፡ ግልባጭ ፡ ለሚጠይቅ ፡ ለማናቸውም ፡ ሰው ፡ ግልባጫን ፡ ለመስጠት ፡ ይገደዳሉ ።

ቍ ፡ የገጠ፪ ፡ ንጉሣዊ ፡ ቤተ ፡ ዘመድን ፡ ስለሚመለከቱት ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች።

ዳኞች ፡ ሲጠይቁት ፡ ንጉሣዊ ፡ ቤተ ፡ ዘመድን ፡ በሚመለከቱ ፡ መዝገቦች ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎችን ፡ ግልባጭ ፡ የጽሕፈት ፡ ሚኒስትሩ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ የገጠ፫ ፡ የሁለተኛ ፡ ቍጥር ፡ በራሪ ፡ ወረቀቶች ፡ አስቀማጮች ።

ከዚህ ፡ የሚከተሉት ፡ ሁኔታዎች ፡ ባጋጣሙ ፡ ጊዜ ፡ የሁለተኛ ፡ ቍጥር ፡ በራሪ ፡ ወረቀቶች ፡ አስቀማጮች ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ በተነገሩት ፡ ግዴታዎች ፡ ዐይነት ፡ ይገደዳሉ ።

- (ሀ) የክብር፡መዝገብ ፡ ጽሑፍን ፡ የያዘ ፡ የቀበሌው ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ የወደመ ፡ ወይም ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) መዝገቡ፡በቀበሌው፡ተጠብቆ ፡ የተቀመጠ ፡ ሆኖ ፡ ሳለ ፡ በዚህ ፡ በተባለው ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ የሁለተኛ ፡ ቍጥር ፡ በራሪ፡ወረቀቶች ፡ በተያያዙበት ፡ ውስጥ ፡ የተጠቀሰው ፡ አንድ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ፡ የጉደለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ሐ) በቀበሌው፡ተጠብቆ ፡ በተቀመጠው ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ጽሑፍ ፡ በሁለተኛው ፡ ቍጥር ፡ በራሪ ፡ ወረቀቶች ፡ ከተያያዙት ፡ ጋራ ፡ ትክክል ፡ ሆኖ ፡ ያልተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (መ) ጽሑፉ፡የተደራጀው ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ባለው ፡ በኢትዮጵያ ፡ ቆንሳላ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ሠ) ይህ፡የተባለው ፡ ግዴታ ፡ ልዩ ፡ በሆነ ፡ ምክንያት ፤ በዳኞች ፡ የታዘዘ ፡ እንደሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ የገጠ፬ ፡ የተቃና ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ።

(፩) ዘሕግ ፡ መሠረት ፤ አንድ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ፡ የተቃና ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለባለጉዳዮቹ ፡ የሚሰጠው ፡ ቅጂ ፡ ወይም ፡ ግልባጭ ፡ ይህንኑ ፡ መቃናት ፡ በመከተል ፡ ነው ።

- (ጀ) በቅጂው፣ ወይም ፡ በግልባጩ ፡ ላይ ፡ የተጻፈው ፡ ቃል ፡ ከጽሑፉ ፡ መቃናት፣ የተነሣ ፡ መሆኑን ፡ ማመልከት ፡ የለበትም ።
- (ይ) ጽሑፉን ፡ እንዳለ ፡ የሚያሳዩና ፡ በጽሑፉ ፡ ሊደረግለት ፡ የተቻለውን ፡ መቃናት ፡ የሚገልጹ ፡ ትክክል ፡ የሆኑ ፡ ግልባጮች ፡ የሚሰጡት ፤ ዳኞቹ ፡ ራሳቸው ፡ በጠየቁ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፻፴፮ ። ፎርሙና ፡ ወጪው ፡ ገንዘብ ።

- (ገ) የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ ቅጂዎች ፡ ወይም ፡ ግልባጮች ፡ ታትመው ፡ በጠቅላይ ፡ ገዢው ፡ አማካይነት ፡ ለቀበሌው ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ በተሰጡት ፡ ሞዴሎች ፡ ላይ ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ ይዘጋጃሉ ።
- (ገ) እነዚህን ፡ ቅጂዎች ወይም ፡ ግልባጮች ፡ እነርሱን ፡ መስጠት ፡ ያለበት ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ፈርሞባቸው ፡ እርሱ ፡ የሚሠራበት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ማገተም ፡ ይታተምባቸዋል ።
- (ገ) ቅጂዎቹ ፡ ሲሰጡ ፤ ተቀባዮቻቸው ፡ አንድ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብርና ፤ እንዲሁም ፡ ኮፒው ፡ ወይም ፡ ቅጂው ፡ በፖስታ ፡ የሚላክ ፡ ሲሆን ፤ የፖስታውን ፡ ዋጋ ፡ ይከፍላሉ ።

ቀ ፡ ፻፴፯ ። የጽሑፎች ፡ አስረጃጅነት ፡ ጎይል ።

የክብርን ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፎች ፡ አስቀማጮች ፡ የሚሰጧቸው ፡ ቅጂዎች ፡ ወይም ፡ ግልባጮች ፡ በመዝገቦቹ ፡ ውስጥ ፡ ያሉት ፡ ጽሑፎች ፡ የሚያስረጁትን ፡ ያህል ፡ ያስረጃጅነት ፡ ጎይል ፡ አላቸው ።

ቀ ፡ ፻፴፰ ። ማስታያየት ።

- (ገ) ጠቃሚ ፡ መስሎ ፡ የታያቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኞች ፡ ቅጂዎቹ ፡ ወይም ፡ ግልባጮቹ ፡ ከዋናው ፡ ጋራ ፡ እንዲተያዩ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።
- (ገ) እንደዚሁም ፤ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ፡ ፎቶግራፍ ፡ እንዲሰጣቸው ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።

ክፍል ፡ ፮ ።

የክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍን ፡ ደንብ ፡ አለመፈጸም ፡ የሚያስከትለው ፡ ኪሣራ ።

ቀ ፡ ፻፴፰ ። በሠራተኞቹ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ ያለባቸው ፡ ጎላፊነት ።

በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ በተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ደንቦቹ ፡ አፈጻጸም ፡ በተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ስለ ፡ መዝገቦች ፡ አያያዝ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ አጠባበቃቸው ፡ በታዘዙት ፡ ሠራተኞች ፡ በኩል ፡ የተደረገ ፡ የደንብ ፡ መተላለፍ ፡ ሲኖር ፡ በዚህ ፡ በተባለው ፡ የደንብ ፡ መተላለፍ ፡ ምክንያት ፡ ጉዳት ፡ ለደረሰባቸው ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ ጎላፊነትን ፡ ያመጣባቸዋል ።

ቀ* : ፻፴፱ ። ጽሑፍን ፣ ለመጻፍ ፣ እንቢ ፣ ማለት ።

(፩) የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ወይም ፣ መዝገቦቹን ፣ ለመያዝ ፣ የተሾመው ፣ ሠራተኛ ፣ በክብር ፣ መዝገብ ፣ የሚገባውን ፣ በተሰጠው ፣ ማስታወቂያ ፣ መሠረት ፣ በእንቢተኛነት ፣ አላገባም ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለጉዳዮቹ ፣ እንቢ ፣ አለን ፣ ሲሉ ፣ ለዳኞች ፣ ክስ ፣ ማቅረብ ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንደዚሁም ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ በክብር ፣ መዝገብ ፣ ላይ ፣ እንዲጻፍ ፣ የሚያደርገውን ፣ ምክንያት ፣ የሚመለከቱትን ፣ ማስታወቂያዎች ፣ ለክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ሳይሰጥ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለጉዳዮቹ ፣ ክስ ፣ ሊያቀርቡበት ፣ ይችላሉ ።

(፫) እንደዚሁም ፣ ደግሞ ፣ የመዝገቦቹ ፣ አስቀማጭ ፣ (መዝገብ ፣ ያዥ) ፣ የመዝገቦቹን ፣ ጽሑፍ ፣ ቅጂ ፣ ወይም ፣ ግልባጭ ፣ አልሰጥም ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሊሰጥ ይችላል ።

ቀ* : ፻፵ ። የምስክርቶና ፣ ያመልካችቹ ፣ ኅላፊነት ።

(፩) በክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ነገር ፣ አመልካችቹና ፣ ምስክርቶና ፣ ለሚያረጋግጡዎቻቸውና ፣ ለሚደግፉዎቻቸው ፣ ነገሮች ፣ እርግጠኛነት ፣ ኅላፊዎች ፣ ናቸው ።

(፪) ያስታወቁት ፣ ወይም ፣ ምስክር ፣ የሆኑበት ፣ ነገር ፣ ትክክለኛ ፣ ሆኖ ፣ ባለመገኘቱ ፣ ምክንያት ፣ ጉዳት ፣ ለሚደርስባቸው ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ በኅላፊነት ፣ ይጠየቃሉ ።

ቀ* : ፻፵፩ ። የወንጀል ፣ ኅላፊነት ። (፩) በጽሑፍ ፣ ስላለማግባት ።

በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ የሚያገኙዎቻቸው ፣ ሰዎች ፣ ከዚህ ፣ ቀጥለው ፣ ያሉት ፣ ናቸው ።

(ሀ) የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍን ፣ እንዲያዘጋጅ ፣ ግዴታ ፣ እያለበት ፣ በሕግ ፣ በተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ሳያዘጋጅ ፣ የቀረ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፤

(ለ) በክብር ፣ መዝገብ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ የሆነውን ፣ አንድ ፣ ነገር ፣ ለማስታወቅ ፣ ግዴታ ፣ እያለበት ፣ በሕግ ፣ በተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ሳያስታውቅ ፣ የቀረ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፤

(ሐ) ጽሕፈቱን ፣ እንዲያገባ ፣ የተላለፉለት ፣ ማስታወቂያዎች ፣ በደረሱለት ፣ ጊዜ ፣ ወዲያውኑ ፣ በፍጥነት ፣ ጽሑፉን ፣ ያላዘጋጀ ፣ የጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ሠራተኛ ፤

ቀ* : ፻፵፪ ። (፪) ያለ ፣ ማስታወቅ ።

በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ የሚወድቁባቸው ፣ ሰዎች ፣ ከዚህ ፣ ቀጥለው ፣ ያሉት ፣ ናቸው ።

- (ሀ) ለክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ የሆነውን ፣ አንድ ፣ ነገር ፣ ማስታወቅ ፣ ግድታ ፣ እያለባቸው ፣ በሕግ ፣ በተመለከተው ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ያላስታወቁና ፣ ይህ ፣ አለማስታወቃቸው ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ መዝገብ ፣ እንዳይገባ ፣ መሆንን ፣ ያስከተለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እነዚህ ፣ ሳያስታውቁ ፣ የቀሩ ፣ ሰዎች ፣
- (ለ) የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍን ፣ መዝገብ ፣ ስለ ፣ ማግባት ፣ ማስታወቂያ ፣ እንዲሰጡ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ጠይቋቸው ፣ እነሱን ፣ የሚመለከቱትን ፣ ማስታወቂያዎች ፣ ሳይሰጡ ፣ የቀሩ ፣ ሰዎች ።

ቍ ፡ ፻፵፫ ፡ (፫) ትክክል ፣ ያልሆኑ ፣ ማስታወቂያዎች ።

- (ጸ) በክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ መዝገብ ፣ ለማስባባት ፣ ለክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ወይም ፣ ለጠቅላይ ግዛቱ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ሠራተኞች ፣ ትክክል ፣ አለመሆናቸውን ፣ እያወቁ ፣ ትክክል ፣ ያልሆኑትን ፣ ማስታወቂያዎች ፣ የሚሰጡ ፣ ሰዎች ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በተደነገጉት ፣ ቅጣቶች ፣ ይቀጣሉ።
- (፪) እንደዚሁም ፣ ሐሰት ፣ መሆናቸውን ፣ እያወቁ ፣ እነዚህን ፣ ማስታወቂያዎች ፣ በሚደግፉ ፣ ምስክሮች ፣ ላይ ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይፈጸሙባቸዋል ።
- (፫) እንደዚሁም ፣ ደግሞ ፣ ያልተረጋገጡ ፣ መሆናቸውን ፣ ዐውቆ ፣ ላለ ፣ እነዚህን ፣ ማስታወቂያዎች ፣ እንዲታሰቡ ፣ አድርጎ ፣ የክብር ፣ መዝገብን ፣ ጽሑፍ ፣ መዝገብ ፣ በሚያደራጅ ፣ ወይም ፣ ከዋናው ፣ ጋራ ፣ ትክክል ፣ ያልሆነውን ፣ ቅጂ ፣ ወይም ፣ ግልባጭ ፣ በሚሰጥ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ወይም ፣ የጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ሠራተኛ ፣ ላይ ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይፈጸሙበታል ።

ቍ ፡ ፻፵፬ ፡ (፬) የመዝገብ ፣ መጥፋት ፣ ወይም ፣ መበላሸት ።

የክብር ፣ መዝገብን ፣ የሚያጠፋ ፣ ወይም ፣ የሚያበላሽ ፣ ሰው ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይፈጸሙበታል ።

ቍ ፡ ፻፵፭ ፡ (፭) በተበላሸው ፣ ጽሑፍ ፣ ስለ መገልገል ።

በተንኩል ፣ በተበላሸው ፣ በክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጭ ፣ ወይም ፣ በጽሑፍ ፣ ቅጂ ፣ ዐውቆ ፣ የተገለገለ ፣ ሰው ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይፈጸሙበታል ።

ክፍል ፡ ፯ ።

ስለ ፣ ታወቁ ፣ ሰነዶች ።

ቍ ፡ ፻፵፮ ፡ ለ መሠረቱ ።

- (ጸ) የታወቁ ፣ ሰነዶችን ፣ የሚያዘጋጁ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ሹም ፣ ጽሑፍ ፣ ወይም ፣ በሕግ ፣ ውጤት ፣ እንዲያፈራርሙ ፣ የተፈቀደላቸው ፣ ሰዎች ፣ ናቸው።

(፪) እነዚህንም ፣ ጽሑፎች ፣ ዳኞች ፣ እንዲፈቅዱዋቸውና ፣ እንዲያጸድቁቸው ፣ ያስፈልጋል ።

ቀ፡ ፻፵፮ ። መፍቀድ ።

የታወቁ፣ ጽሑፎችን፣ ማስረጃ፣ እንዲሆኑ ፣ የሚፈቅዱ፣ ዳኞች፣ ብቻ ፣ ናቸው። ይኸውም ፣ የሚሆነው ፤

(ሀ) መዝገቦቹ ፣ በደንብ ፣ የተያዙ ፣ ላለመሆናቸው ፣ ወይም ፣ ጉድለት ፣ ያለባቸው ፣ ለመሆናቸው ፣ አስረጂ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ለ) እነዚህ ፣ መዝገቦች ፣ የጠፉ ፣ የተቀደዱ ፣ ለመሆናቸው ፣ አስረጂ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ሐ) የነዚህን ፣ መዝገቦች ፣ የጽሑፍ ፣ ግልባጭ ፣ ለማግኘት ፣ የማይቻል ፣ ወይም ፣ ለማግኘት ፣ እጅግ ፣ አስቸጋሪ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(መ) ጽሑፉን ፣ የሚጠይቀው ፣ ሰው ፣ ጽሑፉ ፣ የተፈጸመበትን ፣ ቦታ ፣ የማያውቅ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ላለማወቁም ፣ ይቅርታ ፣ ሊደረግለት ፣ የሚቻል ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ሠ) በሌላም ፣ በሕግ ፣ በታወቁ ፣ ሁኔታዎች ፣ ነው ።

ቀ፡ ፻፵፯ ። ጽሑፉን ፣ የሚያዘጋጀው ።

(፩) የታወቀ ፣ ጽሑፍ ፣ ማስረጃ ፣ እንዲሆን ፣ ዳኞች ፣ በፈቀዱ ፣ ጊዜ ፣ ይህ ፣ የታወቀ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚደረጅበትን ፣ ቦታ ፣ ይወስናሉ ።

(፪) ዳኞቹ ፣ ለሚጠይቁት ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ወይም ፣ ውል ፣ እንዲያዋውል ፣ በሕግ ፣ ለተፈቀደለት ፣ ሰው ፣ ተቃዋሚዎችን ፣ ለመቀስቀስና ፣ የጽሑፉን ፣ እውነተኛነት ፣ ለማረጋገጥ ፣ የሚረዱትን ፣ ትእዛዞች ፣ ሁሉ ፣ ይሰጣሉ ።

ቀ፡ ፻፵፱ ፣ የጽሑፉ ፣ ቃሎች ።

ባልተገኙት ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፎች ፣ ወይም ፣ የነዚህን ፣ ጉድለት ፣ እንዲያቃኑ ፣ ሲባል ፣ የተደራጁት ፣ የታወቁ ፣ ጽሑፎች ፣ በእነዚያ ፣ ላይ ፣ ሊገኝባቸው ፣ ይገባ ፣ የነበረው ፣ ቃል ፣ ይኖርባቸዋል ።

ቀ፡ ፻፶ ፣ የተያያዙ ፣ ራፖር ።

(፩) የታወቀውን ፣ ጽሑፍ ፣ ያደራጀው ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ወይም ፣ ውል ፣ እንዲያፈራርም ፣ በሕግ ፣ የተፈቀደለት ፣ ሰው ፣ የታዘዘውን ፣ ተግባር ፣ የፈጸመባቸውን ፣ ሁኔታዎች ፣ የሚያስረዳ ፣ ራፖር ፣ ከጽሑፉ ፣ ጋራ ፣ አያይዞ ፣ ለዳኞቹ ፣ ያቀርባል ።

(፪) በተለይም ፣ የታወቀው ፣ ጽሑፍ ፣ አስቀድሞ ፣ መዝገብ ፣ ከገባው ፣ ከአንድ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ጽሑፍ ፣ ጋራ ፣ ወይም ፣ ከሌላ ፣ ከአንድ ፣ ከታወቀ ፣ ጽሑፍ ፣ ጋራ ፣ ተቃዋሚነት ፣ ያለበት ፣ መሆኑን ፣ ያመለክታል ፣ (ያስታውቃል) ።

ቍ ፡ ፻፶፩ ። የጽሑፉ ፡ አስረጅነት ፡ ገይል ። (፩) ከመጽደቁ ፡ በፊት ።

(፩) የተዘጋጁበትን፡ጊዜና ፡ የተሰናዱበትን ፡ ሁኔታዎች ፡ በመገመት ፡ የታወቁት ፡ ጽሑፎች ፡ የሚኖራቸውን ፡ የአስረጅነት ፡ ዋጋ ፡ እንደ፡መሰላቸው ፡ ዳኞች ፡ ይወስናሉ ።

(፪) ዳኞቹ ፡ የጽሑፉን ፡ ቃል ፡ ለመመርመር ፤ የሚገባ ፡ መስለው ፡ የሚታዩዋቸውን ፡ አስፈላጊ ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፻፶፪ ። (፪) ከመጽደቁ ፡ በኋላ ።

የታወቀውን ፡ ጽሑፍ ፡ ዳኞቹ ፡ ባጸደቁት ፡ ጊዜ ፤ እንደ ፡ ክብር ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ፡ ልክ ፡ የአስረጅነት ፡ ገይል ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፻፶፫ ። የምስክርቱ ፡ ገላፊነት ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በምስክርነት ፡ ሌላውን ፡ ሰው ፡ እገሌ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ወይም ፡ የዚህኑ ፡ ሰው ፡ የክብር ፡ መዝገብን ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ይህንኑ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የክብር ፡ መዝገቡን ፡ ሁኔታ ፡ የሚመለከተውን ፡ ጉዳይ ፡ አረጋግጦ ፡ የሰጠው ፡ መግለጫ ፡ ትክክለኛ ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ገላፊ ፡ ይሆናል ።

(፪) ሰውዬው ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ሠርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እርሱን ፡ ባሳሳተው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ የማቅረብ ፡ መብቱ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

ስለ ፡ መጥፋት ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የመጥፋት ፡ መግለጫ ።

ቍ ፡ ፻፶፬ ። ጥያቄ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ የጠፋና ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ ወዲህ ፡ ወሬውን ፡ ያልሰጠ ፡ እንደሆነ ፡ ማናቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ቢሆን ፡ የሰውዬው ፡ መጥፋት ፡ በዳኞች ፡ እንዲነገር ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ለዚህ ፡ ነገር ፡ ባለሥልጣኖች ፡ የሚሆኑት ፡ ዳኞች ፤ የጠፋው ፡ ሰው ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ አድርጎ ፡ ይቀመጥበት ፡ በነበረው ፡ ቦታ ፡ የሚገኙት ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፻፶፭ ። የጥያቄው ፡ በማስታወቂያ ፡ መውጣት ።

ጥያቄው ፡ በማስታወቂያ ፡ የሚወጣው ፡ ዳኞች ፡ በሚወስኑት ፡ ሁኔታና ፡ የጠፋው ፡ ሰው ፡ በመጨረሻ ፡ ዋና ፡ መኖሪያው ፡ በነበረበት ፡ ቦታና ፡ እንዲሁም ፡ ማስታወቂያው ፡ ይጠቅማል ፡ ብለው ፡ በገመቱት ፡ ቦታ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፶፮ ። ምርመራ ።

የሰውዬውን ፡ መጥፋት ፡ ለመረዳት ፤ ዳኞቹ ፤ ከዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ጋራ ፡ ተቃራኒ ፡ በመሆን ፡ ጠቃሚ ፡ በሚመስላቸው ፡ በማናቸውም ፡ ቦታ ፡ ሁሉ ፡ ይልቁንም ፡ የጠ

ፋው ፣ ሰው ፣ በመጨረሻ ፣ ዋና ፣ መኖሪያ ፣ አድርጎት ፣ በነበረው ፣ ቦታና ፣ በመጨረሻ ፣ ጊዜ ፣ መኖሩ ፣ በታየበት ፣ ቦታ ፣ ስለ ፣ ጠፋው ፣ ሰው ፣ ምርመራ ፣ እንዲረረግ ፣ ለማዘዝ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ የ፶፯ ። የውሳኔ ፣ መሠረት ።

(፩) ዳኞቹ ፣ የጠፋው ፣ ሰው ፣ መሞት ፣ የሚመስል ፣ ሆኖ ፣ የታያቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጠፍቷል ፣ ሲሉ ፣ ያስታውቃሉ ።

(፪) በዚህ ፣ ረገድ ፣ ዳኞቹ ፣ የነገሩን ፣ አካባቢ ፣ ሁኔታ ፣ ጠባይ ፣ መሠረት ፣ አድርገው ፣ ይይዛሉ ። በተለይም ፣ ይህ ፣ በመጥፋት ፣ የተገመተው ፣ ሰው ፣ ንብረቱን ፣ የሚያስተዳድርለት ፣ ወኪል ፣ ማድረጉንና ፣ አለማድረጉን ፣

(፫) ወሬውን ፣ ለማስታወቅ ፣ ሊከሰከሉ ፣ የቻሉትን ፣ ምክንያቶች ፣ መመርመር ፣ አለባቸው ።

ቍ ፣ የ፶፰ ። ነገሩን ፣ ለመወሰን ፣ የሚሰጠው ፣ የቀጠሮ ፣ ቀን ።

ዳኞቹ ፣ ስለ ፣ ሰው-የው ፣ መጥፋት ፣ የሚሰጡትን ፣ ፍርድ ፣ እስከ ፣ አንድ ፣ ዓመት ፣ ለማቋቋም ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ መጥፋቱ ፣ የሰጡት ፣ የማስታወቂያ ፣ ፍርድ ፣ ከተሰጠ ፣ ከአንድ ፣ ዓመት ፣ በኋላ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ውጤት ፣ እንዳይኖረው ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ የ፶፱ ። መጥፋቱን ፣ የማስታወቅ ፣ ግዴታ ።

ጠያቂው ፣ ከአቀረበ ፣ ከአንድ ፣ ዓመት ፣ በኋላና ፣ ጥያቄውም ፣ በቀረበበት ፣ ቀን ፣ ሰው-የው ፣ ከጠፋ ፣ ፩ ፣ ዓመት ፣ አልፎት ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ጥያቄውም ፣ በማስታወቂያ ፣ እንዲወጣ ፣ ዳኞች ፣ ከወሰኑ ፣ በኋላ ፣ ወሬውን ፣ ያልሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መጥፋቱን ፣ የማስታወቅ ፣ ግዴታ ፣ አለባቸው ።

ቍ ፣ የ፷ ። የመጨረሻዎቹ ፣ ወሬዎች ፣ የደረሱበት ፣ ቀን ።

ዳኞቹ ፣ በሚሰጡት ፣ ፍርድ ፣ ውስጥ ፣ የጠፋው ፣ ሰው ፣ የመጨረሻ ፣ ወሬዎች ፣ የደረሱበትን ፣ ቀን ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ የ፷፩ ። የሞት ፣ ማስታወቂያ ፣ ፍርድ ።

ዳኞቹ ፣ ያገኙቸው ፣ አስረጃዎች ፣ የጠፋው ፣ ሰው ፣ የሞተ ፣ ለመሆኑ ፣ እንደ ፣ እርግጠኛ ፣ ዐይነት ፣ ሆኖ ፣ ሊቈጠር ፣ የሚችል ፣ መሆኑን ፣ የሚያረጋግጡ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለመጥፋቱ ፣ ውሳኔ ፣ እንዲሰጡ ፣ ጥያቄ ፣ የቀረበላቸው ፣ ዳኞች ፣ የጠፋውን ፣ ሰው ፣ የሞት ፣ ማስታወቂያ ፣ ፍርድ ፣ ይሰጣሉ ።

ቍ ፣ የ፷፪ ። የሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ወጪ ።

(፩) የተደረገው ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ የሰው-የውን ፣ መጥፋት ፣ ማስታወቂያ ፣ ያስከተለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለሥነ ፣ ሥርዐቱ ፣ የተደረጉት ፣ ወጪዎች ፣ በጠፋው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ይታሰባሉ ።

(፪) እንደተባለው ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግን ፣ በጠያቂው ፣ ላይ ፣ ይታሰባል ።

ክፍል ፡ ፪ ፡

የመጥፋት ፡ ግስታዊ ጥያቄ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ፡

ቀ ፡ ፫፻፲ ፡ ጋብቻ ፡

- (፩) የጠፋ ፡ ሰው ፡ ጋብቻ ፡ የመጥፋት ፡ ግስታዊት ፡ ፍርድ ፡ የመጨረሻ ፡ በሆነ በት ፡ ቀን ፡ ይፈርሳል ።
- (፪) የመጨረሻዎቹ ፡ ወረዎች ፡ ከተሰሙበት ፡ በኋላ ፡ የተፈጸመውን ፡ የወንድን ፡ ወይም ፡ የሴቲቱን ፡ ጋብቻ ፡ ጠፋ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፤ ሊቃው መው ፡ የሚችል ፡ ያልሆነ ።
- (፫) ነገር ፡ ግን ፡ ክፍት ፡ በተጀመረበት ፡ ቀን ፡ የጠፋው ፡ ሰው ፡ በሕይወቱ ፡ ያለ ፡ መሆኑን ፡ በማያከራክር ፡ አኳኑን ፡ ፀቃቤ ፡ ሕግ ፡ ያረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጋብቻውን ፡ ሊቃውመው ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፫፻፮ ፡ ጠፋ ፡ ለተባለው ፡ ሰው ፡ የሚሰጡት ፡ ውርሶች ፡

- (፩) የመጨረሻዎቹ ፡ ወረዎችን ያደረሱ ፡ በኋላ ፤ ጠፋ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ በሕይወቱ ፡ ለገዥ ፡ ፍር ፡ እርሱ ፡ ወራሽ ፡ ለመሆን ፡ የሚችልበት ፡ ያወራረስ ፡ ሥርዓት ፡ የተጀመረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለእርሱ ፡ ሊያርስ ፡ የሚችለው ፡ ድርሻ ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ ሳይገባ ፡ ሥርፀቱ ፡ ይፈጸማል ።
- (፪) የወራሽነት ፡ ንብረቶች ፡ ይቀሩ ፡ የተሰጣቸውን ፡ ሰዎች ፤ ጠፋ ፡ ለተባለው ፡ ሰው ፡ መብቶች ፡ መድን ፡ የሚሆን ፡ ዋስ ፡ እንዲጠሩ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ማረጋገጫ ፡ እንዲሰጡ ፡ ዳኞች ፡ ሊያስገድዷቸው ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፫፻፭ ፡ በጠፋው ፡ ሰው ፡ መሞት ፡ የሚገኙ ፡ መብቶች ፡

- (፩) በጠፋው ፡ ሰው ፡ መሞት ፡ የሚገኙት ፡ መብቶች ፡ ያሏቸው ፡ ሰዎች ፡ መጥፋቱን ፡ የሚወስነው ፡ ፍርድ ፡ የመጨረሻ ፡ ከሆነ ፡ በኋላ ፡ የጠፋው ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ሞተ ፡ ተቋጥሮ ፤ በመብቶቻቸው ፡ ሊጠቀሙባቸው ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ስለሆነም ፡ እነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ባገኙባቸው ፡ መብቶች ፡ ከመጠቀማቸው ፡ በፊት ፡ ሊመለሱ ፡ ስለሚችሉ ፡ ነገሮች ፡ አስቀድመው ፡ ዋስ ፡ እንዲጠሩ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ማረጋገጫ ፡ እንዲሰጡ ፡ ዳኞች ፡ ሊያስገድዷቸው ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፫፻፮ ፡ በጠፋው ፡ ሰው ፡ መኖር ፡ የሚሰጡ ፡ ግዴታዎች ፡

- (፩) ጠፋ ፡ ከተባለው ፡ ሰው ፡ መኖር ፡ የተነሳ ፡ ግዴታዎች ፡ ያሉባቸው ፡ ሰዎች ፡ እነዚህን ፡ ግዴታዎች ፡ መፈጸም ፡ ይቀርላቸዋል ።
- (፪) ስለሆነም ፡ እነዚህ ፡ ሰዎች ፤ የጠፋው ፡ ሰው ፡ ገና ፡ በሕይወት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በማለት ፡ ዋስ ፡ እንዲጠሩ ፡ ወይም ፡ ተመሳሳይ ፡ የሆነውን ፡ ማረጋገጫ ፡ እንዲሰጡ ፡ በዳኞቹ ፡ በኩል ፡ ሊገደዱ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፻፳፮ ። የጠፋው ፡ ሰው ፡ ንብረቶች ። (፩) ይዞታን ፡ ስለመዘገብት ።

- (፩) የጠፋው ፡ ሰው ፡ ኑዛዜ ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለጉዳዮቹ ፡ በሚያቀርቡዎቹው ፡ ጥያቄዎች ፡ መሠረት ፡ ኑዛዜው ፡ ይፈላል ፡ (ይነገራል) ።
- (፪) የጠፋው ፡ ሰው ፡ የመጨረሻ ፡ ወራዎቹ ፡ በተሰሙበት ፡ ቀን ፡ የሞተ ፡ ቢሆን ፡ ኖሮ ፡ ንብረቶቹን ፡ ለመውረስ ፡ የሚችሉ ፡ ሰዎች ፡ የንብረቱ ፡ ይዞታ ፡ እንዲሰጣቸው ፡ ንብረቶቹን ፡ እንዲካፈሉ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፻፳፭ ። (፪) ወራሽነቱ ፡ የሚያስከትላቸው ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) ንብረቶቹን ፡ እጅ ፡ ያደረገ ፡ ሰው ፡ በንብረቶቹ ሲጠቀም ፡ እንደ ፡ መልካም ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ አባት ፡ እንዲሆን ፡ ይገደዳል ።
- (፪) በንብረቶቹ ፡ መጠቀምን ፡ ከመጀመሩ ፡ በፊት ፡ ሊመለሱ ፡ ስለሚችሉ ፡ ነገሮች ፡ ዋስ ፡ እንዲጠራ ፡ ወይም ፡ ማረጋገጫ ፡ እንዲሰጥ ፡ ዳኞቹ ፡ ሊያስገድዱት ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፻፳፱ ። (፫) ባለይዞታ ፡ እንዲሆን ፡ የተፈቀደለትን ፡ ሰው ፡ ሥልጣን ፡ ስለ ፡ ማጥበብ (ሕል፡መቀነስ) ።

- (፩) ገንዘቦቹን ፡ በተቀበለ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ የተቀበላቸውን ፡ ገንዘቦች ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ለማዋል ፡ ይገደዳል ።
- (፪) የጠፋውን ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ለማቋቋም ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ንብረቶቹን ፡ በሰጠታ ስም ፡ ለማስተላለፍ ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ጠፋ ፡ መባሉ ፡ የሚቀርበት ፡ ጊዜ ።

ቀ ፡ ፻፸፩ ። ምክንያቶች ፡ (፩) መሠረቱ ።

- ጠፍቷል ፡ የማለት ፡ ማስታወቅ ፡ ውጤት ፡ መስጠቱ ፡ የሚቀረው ።
- (ሀ) ጠፋ ፡ የተባለው ፡ የመጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) ጠፍቷል ፡ የሚለው ፡ የፍርድ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከወጣ ፡ በኋላ ፡ በሕይወት ፡ ለመኖሩ ፡ አስረጂ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ሐ) የመጨረሻ ፡ ወራዎቹ ፡ የተሰሙበት ፡ ተብሎ ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ በሌላ ፡ ጊዜ ፡ ለመሞቱ ፡ አስረጂ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፻፸፩ ። (፪) ጠፋ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ መመለስ ።

- (፩) ጠፋ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ በተመለሰ ፡ ጊዜ ፡ ንብረቶቹን ፡ በሚገኙበት ፡ አኳኋን ፡ እንዲሁም ፡ የተሸጡትን ፡ ንብረቶች ፡ ዋጋና ፡ እነዚህንም ፡ ዋና ፡ ገንዘቦች ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ በማዋል ፡ የተገኙትን ፡ ንብረቶች ፡ ሁሉ ፡ መልሶ ፡ ይወስዳል ።

(፪) ጠፋ ፡ ከተባለው ፡ ሰው፣ንብረቶች ፡ የተገኙት ፡ ገቢዎች ፣ ንብረቶቹን ፡ በይዘታ ፡ ተሰጥቷቸው ፡ እነዚህን ፡ ገቢዎች ፡ ላገኙ ፡ ሰዎች ፡ ገቢ ፡ እንደሆኑ ፡ ይቀራሉ ።

(፫) ንብረቶቹን ፡ እጅ ፡ ለማድረግ ፡ የተላኩት ፡ ሰዎች፡በተንኩል ፡ ወይም ፡ በመጥፎ ፡ አስተዳደር ፡ ላጠፉት ፡ ነገር፤ ጠፋ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ ኪሣራ ፡ የመጠየቅ ፡ መብቱ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፸፪ ። ስለ ፡ ሞቱ ፡ የሚሰጥ ፡ ግምት ። (፩) ሁኔታዎች ።

መጥፋቱን ፡ በሚወስነው ፡ ፍርድ ፡ ውስጥ ፡ ከተወሰነው ፣ የመጨረሻ ፡ ወራዎች ፡ ከተሰሙበት ፡ ጊዜ ፡ ወዲህ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ያለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መሞቱ ፡ የመጨረሻ ፡ ወራዎቹ ፡ በተሰሙበት ፡ ሳይሆን ፡ በሌላ ፡ ቀን ፡ ለመሆኑ ፡ ማስረጃ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚችለው ፡ ጠፋ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ መጥፋቱ ፡ የተሰጠው ፡ የፍርድ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከወጣበት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ልዩ ፡ የሆነው ፡ ወኪል ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፸፫ ። (፪) ውጤቶች ።

(፩) የጠፋውን ፡ ሰው ፡ ንብረቶች ፡ እጅ ፡ ለማድረግ ፡ የተላኩት ፡ ሰዎች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ከተነገረው ፡ ቀን ፡ አንሥተው ፡ ለይዘታው ፡ ማስረጃ ፡ እንዳቀረበው ፡ ሰው ፡ ባለመብት ፡ ሆነው ፡ ይሠራሉ ።

(፪) ጠፋ፡የተባለው ፡ ሰው ፡ የተመለሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተብሎ ፡ የተሰጡት ፡ ዋሶች ፡ ወይም ፡ ማረጋገጫዎች ፡ ነፃ ፡ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ስለ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታና ፡ ስለ ፡ መደበኛ ፡ ቦታ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ።

ቍ ፡ ፻፸፬ ። ትርጓሜ ።

የአንድ ፡ ሰው ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ የሚባለው ፡ ለጊዜው ፡ የሚኖርበት ፡ ስፍራ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፻፸፭ ። ድንገተኛ ፡ የመሰንበቻ ፡ ቦታ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ለጊዜው ፡ በአንድ ፡ ቦታ ፡ ቢሰነብት ፡ ይህ ፡ የተባለው ፡ ቦታ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታው ፡ ነው ፡ ለማሰኘት ፡ አይበቃም ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ መሰንበቱ ፡ የሚቀጥል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ከሦስት ፡ ወር ፡ በላይ ፡ ቂይቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመኖሪያ ፡ ቦታው ፡ ነው ፡ ይባላል ።

ቍ : ፻፸፮ ። የመኖሪያ ጉዳይ ለመኖር ።

አንድ ሰው የመኖሪያ ጉዳይ ለመፍታት ለሌላ ዘንድ ለመሆኑ አስረጃ ካልተገኘ፣ ይህ ሰው የሚገኝበት ጉዳይ የመኖሪያ ጉዳይ ለሆነ ይገመታል ።

ቍ : ፻፸፯ ። ብዙ የመኖሪያ ጉዳዮች ።

- (፩) አንድ ሰው ብዙ የመኖሪያ ጉዳይ ሊኖረው ይችላል ።
- (፪) በዚህ ጊዜ በነዚህ የመኖሪያ ጉዳዮች አንዱ ደንበኛ መኖሪያ ጉዳይ ሌሎች ተጨማሪ የመኖሪያ ጉዳዮች ለመሆን ይችላሉ ።

ቍ : ፻፸፰ ። ያገቡ ሴቶችና አካለመጠን ያላደረሱ ልጆች ።

- (፩) ያገቡት ሴቶች የራሳቸው የመኖሪያ ጉዳይ ሊኖራቸው ይችላሉ ።
- (፪) እንዲሁም አካለመጠን ያላደረሱት ልጆችና ችሎታ የተከለከሉ ሰዎች የራሳቸው የመኖሪያ ጉዳይ ሊኖራቸው ይችላሉ ።

ቍ : ፻፸፱ ። የመንግሥት ሠራተኞች ።

የመንግሥት ሠራተኞች ሠራቸውን በሚያከናውኑበት ጉዳይ አንድ የመኖሪያ ጉዳይ ሊኖራቸው ይገባል ።

ቍ : ፻፹ ። ነጋዴዎች ።

አንድ ሰው የንግድ ሠራቸውን የሚሠራበት ጉዳይ እንደ አንደኛ መኖሪያ ጉዳይ ይገመታል ።

ቍ : ፻፹፩ ። በውል ሃይል ውስጥ የሚጠቀስ የመኖሪያ ጉዳይ ። (፩) መሠረቱ ።

አንድ ሰው ለሌላ ሰው ጋራ ባለው ግንኙነት ውስጥ ወይም አንዱን ጉዳይ ወይም አንድ የተወሰነውን የሥራ ክንውን ስለሚመለከት ነገር ለአንድ የተወሰነ ጉዳይ እንደ መኖሪያ ጉዳይ ሆኖ እንዲቋጠር በሚጻፍ አካላት የውል ሃይል ለማግባት ይችላል ።

ቍ : ፻፹፪ ። (፪) ውጤቶች ።

- (፩) ግልጽ በሆነ ዐይነት የተነገረ ተቃራኒ የሚሆን ስምምነት ለሌላ በቀር ይህ የውል ሃይል ለእርሱ ጥቅም ሲባል የተደረገለት ሰው በዚህ የመኖሪያ ጉዳይ አይገደድም ።
- (፪) ይህ የውል ጥቅም የተደረገለት ሰው እርሱ እንደ መረጠ የተዋዋዩን እውነተኛ የመኖሪያ ጉዳይ ወይም በውሉ የተጠቀሰውን የመኖሪያ ጉዳይ ከሁለቱ አንዱን የተዋዋዩ የመኖሪያ ጉዳይ አድርጎ ለመቀጠር ይችላል ።

ክፍል ፣ ፪ ።

መደበኛ ፣ ቦታ ።

ቊ ፣ ፻፹፫ ። ትርጓሜ ።

የአንድ ፣ ሰው ፣ መደበኛ ፣ ቦታ ፣ ማለት ፣ ይህ ፣ ሰው ፣ በነዋሪነት ፣ ዐይነት ፣ እዚያው ፣ ቦታ ፣ በመኖር ፣ አሳብ ፣ የጉዳዮቹና ፣ የጥቅሞቹ ፣ ዋና ፣ ስፍራ ፣ ያደረገው ፣ ቦታ ፣ ነው ።

ቋ ፣ ፻፹፬ ። የሐሳብ ፣ ግምት ።

(፩) የአንድ ፣ ሰው ፣ ደንበኛ ፣ የመኖሪያ ፣ ስፍራው ፣ አንድ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ በዚህ ፣ ስፍራ ፣ በነዋሪ ፣ አኳኋን ፣ ለመኖር ፣ አሳብ ፣ እንዳለው ፣ ይገመታል ።

(፪) ይህ ፣ የተባለው ፣ ሰው የገለጸው ተቃራኒ ፣ አሳብ ፣ ቢኖር ፣ አሳቡ ፣ በቂ ፣ በሆነ ፣ አነጋገር ፣ የተለየ ፣ ካልሆነና ፣ ውጤትም ፣ የሚኖረው ፣ እንደ ፣ ነገሩ ፣ ደንበኛ ፣ ሁኔታ ፣ ወደፊት ፣ ለመድረስ ፣ የሚችል ፣ አንድ ፣ ሁኔታ ፣ ከደረሰ ፣ በኋላ ፣ የሚሆን ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በደንበኛው ፣ የነገሮቹ ፣ መንገድ ፣ ወደ ፣ ፍጻሜ ፣ ደርሶ ፣ መታየት ፣ ያለበት ፣ ተቃራኒው ፣ አሳብ ፣ ከቁም ፣ ነገር ፣ አይቈጠርም ።

ቋ ፣ ፻፹፭ ። የዋያ ፣ ሥራ ፣ መኖሪያና ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታ ።

አንድ ፣ ሰው ፣ የሚሠራቸው ፣ የዋያ ፣ ሥራዎች ፣ በአንድ ፣ ቦታ ፣ ውስጥ ፣ ሆኖ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ወይም ፣ የማኅበራዊ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታው ፣ በሌላ ፣ ቦታ ፣ የሆነ ፣ እንሆን ፣ ጥርጣሪ ፣ በሚያጋጥምበት ፣ ጊዜ ፣ መደበኛ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታው ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ወይም ፣ የማኅበራዊ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይገመታል ።

ቋ ፣ ፻፹፮ ። መደበኛ ፣ ቦታው ፣ አንድ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

ማንኛውም ፣ ሰው ፣ በአንድ ፣ ጊዜ ፣ ብዙ ፣ መደበኛ ፣ ቦታ ፣ ሊኖረው ፣ አይችልም ።

ቋ ፣ ፻፹፯ ። መደበኛ ፣ ቦታን ፣ ስለ ፣ መለወጥ ።

አንድ ፣ ሰው ፣ መደበኛ ፣ ቦታውን ፣ በሌላ ፣ ቦታ ፣ እስካደረገ ፣ ድረስ ፣ መደበኛ ፣ አድርጎ ፣ የተቀመጠበትን ፣ ቦታ ፣ ይዞ ፣ ይቈያል ።

ቋ ፣ ፻፹፰ ። ያልታወቀ ፣ መደበኛ ፣ ቦታ ።

(፩) የአንድ ፣ ሰው ፣ የመጨረሻ ፣ መደበኛ ፣ ቦታው ፣ የት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የት ፣ እንደ ፣ ነበረ ፣ ለማረጋገጥ ፣ ያልተቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በደንብ ፣ የሚቀመጥበት ፣ ቦታ ፣ መደበኛ ፣ ቦታው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይቈጠራል ።

(፪) በደንብ ፣ የሚቀመጥበት ፣ ቦታ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በጣም ፣ ራቅ ፣ ካለ ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ ምክትል ፣ መኖሪያ ፣ ቦታ ፣ ያደረገው ፣ እንደ ፣ መደበኛ ፣ ቦታ ፣ ይቈጠራል ።

(፫) መኖሪያ ፣ ቦታ ፣ የሌለው ፣ ሲሆን ፣ ባለጥዳዩ ፣ የሚገኝበት ፣ ቦታ ፣ እንደ ፣ መደበኛ ፣ ቦታ ፣ ይቈጠራል ።

ቍ ፣ ፫፻፱ ፣ ያገቡ ፣ ሰዎች ።

(፩) ያገባች ፣ ሴት ፣ ጋብቻው ፣ እስክ ፣ ቁየበት ፣ ጊዜ ፣ ድረስ ፣ መደበኛ ፣ ቦታዋ ፣ የባልዋ ፣ መደበኛ ፣ ቦታ ፣ ነው ።

(፪) ጋብቻው ፣ የፈረሰ ፣ ወይም ፣ ባልዋ ፣ በፍርድ ፣ ወይም ፣ በሕግ ፣ የተከለከለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሴቲቱ ፣ የራሱዋ ፣ የሆነ ፣ መደበኛ ፣ ቦታ ፣ ለማቋቋም ፣ ትችላለች ።

ቍ ፣ ፫፻፲ ፣ ከሞግዚት ፣ አስተዳደር ፣ ነፃ ፣ ያልወጣ ፣ ልጅ ፣ መደበኛ ፣ ቦታ ።

ከሞግዚት ፣ አስተዳደር ፣ ነፃ ፣ ያልወጣ ፣ ልጅ ፣ መደበኛ ፣ ቦታ ፣ የአሳዳሪው ፣ መደበኛ ፣ ቦታ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፫፻፮ ፣ ችሎታ ፣ የተከለከለ ፣ ሰው ።

ችሎታ ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ በተከለከለ ፣ ጊዜ ፣ የነበረበትን ፣ መደበኛ ፣ ቦታ ፣ እንደ ፣ ያዘ ፣ ይቁያል ።

አንቀጽ ፣ ሁለት ።

ሰለ ፣ ሰዎች ፣ ችሎታ ።

ምዕራፍ ፣ ፩ ።

ጠቅላላ ፣ የሆኑ ፣ መሠረታውያን ፣ ደንቦች ።

ቍ ፣ ፫፻፲፪ ፣ የችሎታ ፣ ደንብ ።

ማንኛውም ፣ ሰው ፣ ሁሉ ፣ ችሎታ ፣ የሌለው ፣ መሆኑ ፣ በሕግ ፣ ተወስኖ ፣ ካልተገለጸ ፣ በቀር ፣ ማንኛውንም ፣ ዐይነት ፣ የማንበራዊ ፣ ኑሮውን ፣ ተግባር ፣ ለመፈጸም ፣ ችሎታ ፣ አለፎ ።

ቍ ፣ ፫፻፲፫ ፣ ጠቅላላ ፣ ችሎታ ፣ ማጣት ።

ጠቅላላ ፣ የችሎታ ፣ ማጣትን ፣ ሁኔታ ፣ የሚያስከትሉ ፣ ምክንያቶች ፣ ዕድሜ ፣ ወይም ፣ የሰው ፣ አእምሮ ፣ ሁኔታ ፣ ወይም ፣ በዚህ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ የደረሰው ፣ የፍርድ ፣ ቅጣት ፣ ናቸው ።

ቍ ፣ ፫፻፲፬ ፣ የተለየ ፣ ችሎታ ፣ ማጣት ።

(፩) የተለየ ፣ ችሎታ ፣ ማጣትን ፣ ለመወሰን ፣ በግምት ፣ ውስጥ ፣ ለማግባት ፣ የሚቻለው ፣ የሰው-ዌውን ፣ ዜግነት ፣ በመመልከት ፣ ወይም ፣ የሚያከናውነውን ፣ ሥራ ፣ መሠረት ፣ አድርጎ ፣ በመያዝ ፣ ነው ።

(፪) ይኸውም ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በምዕራፍ ፣ ፮ ፣ ከ፫፻፳፱ ፣ እስከ ፣ ፫፻፶፫ ፣ ቍ፣፲፫ ፣ በተነገረው ፣ ሕግ ፣ በልዩ ፣ ሕጎች ፣ ላይ ፣ ይደነገጋል ።

ቍ : ፻፺፭ ። በፈቃድ ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

- (፩) ማንኛውም ፣ ሰው ፣ የሕዝባዊ ፣ መብቶቹን ፣ አልጠቀምባቸውም ፣ ወይም ፣ አልሠራባቸውም ፣ ብሎ ፣ በክፊልም ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ ለመተው ፣ አይችልም ።
- (፪) ስለ፣ ማኅበራዊ ፣ ጥቅም ፣ ሕጋዊ ፣ ተገቢነት ፣ ያለው ፣ መሆኑ ፣ ካልተገለጸ ፣ በቀር ፣ እነዚህን ፣ መብቶች ፣ አልሠራባቸውም ፣ ወይም ፣ አልጠቀምባቸውም ፣ ብሎ ፣ በፈቃዱ ፣ የሚወሰንበት ፣ ስምምነት ፣ ዋጋ ፣ የለውም ።

ቍ : ፻፺፮ ። ችሎታን ፣ የማጣት ፣ አስረጂ ።

- (፩) ሰው ፣ ሁሉ ፣ ችሎታ ፣ እንዳለው ፣ ይገመታል ።
- (፪) ይህ ፣ ሰው ፣ ችሎታ ፣ የሌለው ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ማስረዳት ፣ የሚገባው ፣ ሰው ፣ ዩው ፣ ችሎታ ፣ የለውም ፣ ብሎ ፣ የሚከራከረው ፣ ወገን ፣ ነው ።

ቍ : ፻፺፯ ። የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ድርጅቶችና ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ ንብረቶች ።

የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ድርጅቶችና ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ ንብረቶች ፣ ችሎታ ፣ ያላቸው ፣ መሆኑ ፣ የሚረጋገጠው ፣ እንደ ፣ ዐይነታቸው ፣ ለነዚህ ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ በሚሰጧቸው ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ምዕራፍ ፣ ፪ ።

አካለመጠን ፣ ስላዳረሱ ፣ ሰዎች ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ጠቅላላ ፣ ድንጋጌዎች ።

ቍ : ፻፺፰ ። ትርጓሜ ።

አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ማለት ፣ በሁለቱም ፣ ሦታ ፣ (ወንድ ፣ ወይም ፣ ሴት) ፣ ዕድሜው ፣ ገና ፣ ዐሥራ ፣ ስምንት ፣ ዓመት ፣ ያልሞላው ፣ ሰው ፣ ነው ።

ቍ : ፻፺፱ ። አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ሰው ፣ ችሎታ ፣ ማጣት ።

- (፩) አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ሰው ፣ ስለ ፣ ሰውነቱ ፣ አስተዳደር ፣ በአንድ ፣ አሳዳሪ ፣ ሥልጣን ፣ ሥር ፣ እየተጠበቀ ፣ በመኖር ፣ ለዚህም ፣ ላሳዳሪው ፣ ሊታዘዝ ፣ የሚገባው ፣ ሰው ፣ ነው ።
- (፪) የገንዘብ ፣ ጥቅሞቹን ፣ በሚመለከተው ፣ ጉዳይና ፣ ስለ ፣ ንብረቱም ፣ አስተዳደር ፣ ምግቢቱ ፣ እንደራሴው ፣ ነው ።

(፫) በሕግ ፣ በተመለከቱት ፡ ጉዳዮች ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ አካለ ፣ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ሰው ፣ የሕግ ፣ ተግባሮችን ፣ ለመፈጸም ፣ አይችልም ።

ቀ* ፣ ፪፻፱ ። የዕድሜ ፣ ማስረጃ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) የአንድ፣ሰው ፣ ዕድሜ ፣ ስንት ፣ እንደሆነ ፣ ሊረጋገጥ ፣ የሚችለው ፣ በተወለደበት ፣ ቀን ፣ በተጻፈው ፣ መዝገብ ፣ አስረጅነት ፣ ነው ።

(፪) የመወለድ ፣ ጽሑፍ፣የሌለ ፣ እንደሆነ ፣ የአንድ ፣ ሰው ፣ ዕድሜ ፣ ስንት ፣ እንደሆነ ፣ የሚረጋገጠው ፣ በቂ ፣ ምስክሮች ፣ በፈረሙበት ፣ በተረጋገጠ ፣ ጽሑፍ ፣ አማካይነት ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

ቀ* ፣ ፪፻፩ ። (፪) የመወለድን ፣ ጽሑፍ ፣ ተቃዋሚ ፣ ስለሚሆን ፣ ማስረጃ ።

(፩) የማስረጃውን ፣ አቀራረብና ፣ የአስረጅነቱን ፣ ዝርዝር ፣ የሚያጠራጥር ፣ ከባድ ፣ ሁኔታ ፣ ያጋጠማቸው ፣ እንደሆነ ፣ ጻኞች ፣ የአንድ ፣ ሰው ፣ ዕድሜ ፣ ስንት ፣ እንደሆነ ፣ ለማስረጃት ፣ የመወለድን ፣ ጽሑፍ ፣ ተቃዋሚ ፣ የሆነ ፣ ማስረጃ ፣ እንዲቀርብ ፣ ለማዘዝ ፣ ይችላሉ ።

(፪) አንድ ፣ ሰው ፣ የተወለደበትን ፣ ዘመን ፣ ለማረጋገጥ ፣ በመወለድ ፣ ጽሑፍ ፣ ዝርዝር ፣ ላይ ፣ ተቃራኒ ፣ ማስረጃ ፣ እንዳይቀርብ ፣ የሚከለክለው ፣ የጻኞች ፣ ውሳኔ ፣ ማንኛውም ፣ ዐይነት ፣ ይግባኝ ፣ ሊቀርብበት ፣ ይችላል ።

(፫) በማናቸውም ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ ሁሉ ፣ የታወቀውን ፣ ጽሑፍ ፣ በቂ ፣ ምስክሮች ፣ በማቅረብ ፣ ለመቃወም ፣ ይቻላል ።

ቀ* ፣ ፪፻፪ ። (፫) በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ ስለሚሰጥ ፣ ማስረጃ ።

(፩) አንድ ፣ የታወቀ ፣ የዕድሜ ፣ ማረጋገጫ፣ጽሑፍ ፣ መቃወሚያ ፣ የቀረበበት ፣ እንደሆነ ፣ ወይም ፣ በመወለዱ ፣ ጽሑፍ ፣ ዝርዝር ፣ ላይ ፣ ተቃራኒ ፣ ማስረጃ ፣ እንዲቀርብ ፣ የተፈቀደ ፣ ሲሆን ፣ ጻኞቹ ፣ የቀረበላቸውን ፣ ችግር ፣ ለማቃናት ፣ እንዲችሉ ፣ የሰውዬውን ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ ይወስናሉ ።

(፪) ስለዚህም ፣ ጉዳይ ፣ ለመረጃ ፣ የሚሆናቸውን ፣ ውሳኔ ፣ ሁሉ ፣ ያዛሉ ።

ቀ* ፣ ፪፻፫ ። (፬) ስለ ፣ ይግባኝ ።

(፩) በመጀመሪያ ፣ ደረጃ፣ችሎት ፣ ያደረጉት ፣ ጻኞች ፣ አንድ ፣ የምርመራ ፣ ጉዳይ ፣ ተደርጎ ፣ ነገሩ ፣ እንዲጣራ ፣ ወይም ፣ እንዳይጣራ ፣ የሰጡት ፣ የፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ ማናቸውንም ፣ ዐይነት ፣ ይግባኝ ፣ ያስከትላል ።

(፪) የሰውዬውንም፣የዕድሜ ፣ መጠን ፣ ስለሚወስኑትም ፣ ጻኞች ፣ ፍርድ ፣ አፈጻጸሙ ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ ነው ።

ክፍል ፣ ፪ ።

አካለ፡መጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ሰው ፣ ስለሚጠብቁ ፣ ክፍሎች ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ አሳዳሪና ፣ ስለ፣ ሞግዚት ።

ቍ ፣ ፪፻፩ ። የወላጆች ፣ ሥልጣን ።

አባትና ፣ እናት ፣ ጋብቻቸው ፣ ጸንተ ፣ አብረው ፣ በሚኖሩበት ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ አካለ ፣ መጠን ፣ ላላደረሱት ፣ ልጆቻቸው ፣ አሳዳሪነትና ፣ ሞግዚትነት ፣ በአንድነት ፣ ሥልጣን ፣ አላቸው ።

ቍ ፣ ፪፻፭ ። ከወላጆች ፣ የአንዱ ፣ አለመገኘት ።

(፩) ከወላጆቹ ፣ አንዱ ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ችሎታ ፣ ያጣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተገቢነት ፣ መብት ፣ ያጣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ከቤተ ፣ ዘመድ ፣ አስተዳዳሪነት ፣ መብቱ ፣ የታገደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአስተዳዳሪነቱን ፣ ሥልጣን ፣ ይዞ ፣ የሚቋቋም ፣ አንድኛው ፣ ወገን ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፣ የልጁ ፣ አባት ፣ ያልታወቀ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ የዚህን ፣ ሥልጣን ፣ ሥራ ፣ የምትፈጽም ፣ እናት ፣ ብቻ ፣ ናት ።

ቍ ፣ ፪፻፮ ። የልጆቹ ፣ አባትና ፣ እናት ፣ መፋታት ።

(፩) አባትና ፣ እናት ፣ በተፋቱ ፣ ጊዜ ፣ ለልጁ ፣ ሞግዚትና ፣ አሳዳሪ ፣ የሚመርጡ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ናቸው ።

(፪) ከተፋቱትም ፣ ባልና ፣ ሚስት ፣ አንደኛው ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ምክንያት ፣ ብቻ ፣ በሕይወቱ ፣ ያለው ፣ አባት ፣ ወይም ፣ እናት ፣ ይህን ፣ ሥልጣን ፣ ለመያዝ ፣ መብት ፣ አይኖረውም ።

ቍ ፣ ፪፻፯ ። በኑዛዜ ፣ ቃል ፣ የተመረጠ ፣ አሳዳሪ ፣ ወይም ፣ ሞግዚት ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) አካለ፡መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ በሕይወት ፣ ያለው ፣ አባት ፣ ወይም ፣ እናት ፣ ከጊዜ ፣ ሞቱ ፣ በኋላ ፣ ልጁን ፣ የሚያስተዳድር ፣ ወይም ፣ ለልጁ ፣ ሞግዚት ፣ የሚሆነውን ፣ ሰው ፣ በመጨረሻ ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ ለመምረጥ ፣ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፣ የአሳዳሪውን ፣ ወይም ፣ የሞግዚቱን ፣ ሥልጣኖች ፣ ለመወሰንና ፣ ወይም ፣ የአሳዳሪነቱን ፣ ሥራ ፣ አመራር ፣ ሥልጣን ፣ በተወሰነ ፣ ሁኔታ ፣ ብቻ ፣ ለመስጠት ፣ ይችላል ።

(፫) እንዲሁም ፡ ደግሞ፡አንድ ፡ ወይም ፡ ቊጥራቸው ፡ የተወሰነ ፡ ሰዎች ፡ ለልጅ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ሊሆኑ ፡ አይችሉም ፡ ብሎ ፡ ቃሉን ፡ የመስጠት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቊ፻፳ = (፪) አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ለመጽም ፡ የሚፈጸም ፡ ግዴታ ።

አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ በሕይወቱ ፡ ሳለ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጁን ፡ አሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ ሞግዚትነት ፡ ሥራ ፡ ያካሂድ ፡ የነበረ ፡ ካልሆነና ፡ በዚሁም ፡ ጊዜ ፡ በገዛ ፡ ፈቃዱ ፡ ሥልጣኑን ፡ ዐውቆ ፡ የተሠ ፡ ካልሆነ ፡ ባቀር ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቊጥር ፡ ለአባት ፡ ወይም ፡ ለእናት ፡ የተሰጠው ፡ መብት ፡ አይኖረውም ።

ቊ፻፶ = (፫) ወደ ፡ ዳኞች ፡ አቤቱታን ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ የሚያስገድድ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሞግዚቱ ፡ አባቱ ፡ ወይም ፡ እናቱ ፡ ያደረገቸውን ፡ አወሳሰኖች ፡ ወይም ፡ ሁኔታዎች ፡ ዳኞች ፡ ሊያስቀሩት ፡ ወይም ፡ ሊለዋውጡት ፡ ይችላሉ ።

ቊ፻፶፫ = የልጅን ፡ አሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነት ፡ ሥልጣን ፡ ሊይዙ ፡ የሚገባቸው ፡ ዘመዶች ፤ (፩) ሊከተሉት ፡ የሚገባው ፡ ተራ ።

አንድ ፡ ልጅ ፡ አባትና ፡ እናት ፡ የሌለው ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ከሁለቱ ፡ በመጨረሻ ፡ የሞተው ፡ ወላጅ ፡ በሚገባ ፡ ሁኔታ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ሳያደርግለት ፡ ቀርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለልጅ ፡ አሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ ሞግዚትነት ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የሚመረጡና ፡ ይህ ፡ ሥልጣን ፡ የሚሰጣቸው ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ለተመለከቱት ፡ ሰዎች ፡ ነው ።

(ሀ) የልጅ ፡ የአባት ፡ ወገን ፡ አያት ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ እንደሌለ ፡ የአባቱ ፡ ወገን ፡ ሴት ፡ አያት ።

(ለ) የልጅ ፡ የእናት ፡ ወገን ፡ ወንድ ፡ አያት ፡ ይህ ፡ እንደሌለ ፡ የእናቱ ፡ ወገን ፡ ሴት ፡ አያት ።

(ሐ) እነዚህ ፡ በሌሉ ፡ ጊዜ ፡ በዕድሜ ፡ ታላቅ ፡ የሆኑት ፡ የልጅ ፡ አባት ፡ ወገን ፡ አጎት ፡ ወይም ፡ የአባት ፡ ወገን ፡ አክሲት ፤

(መ) እነዚህም ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዕድሜ ፡ ታላቅ ፡ የሆኑት ፡ የልጅ ፡ የእናት ፡ ወገን ፡ አጎት ፡ ወይም ፡ የእናት ፡ ወገን ፡ አክሲት ።

(ሠ) እነዚህም ፡ የሌሉ ፡ ሲሆን ፡ በዕድሜ ፡ ታናሽ ፡ የሆኑ ፡ የሁለተኛ ፡ ደረጃ ፡ አጎት ፡ ወይም ፡ አክሲት ።

ቊ፻፶፮ = (፪) ይህ ፡ ተራ ፡ ሊለወጥ ፡ የሚችልበት ፡ መንገድ ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቊጥር ፡ አንድ ተመለከተው ፡ ሥልጣን ፡ በሚሰጠው ፡ ሰው ፡ ፈንታ ፡ ለልጅ ፡ የሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ወይም ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ያለው ፡

ማንኛውም ሰው ሆነ፣ የአሳዳሪነቱ፣ ወይም የሞግዚትነቱ ሥልጣን፣ ይሰጠኝ ሲል፣ ጥያቄ ለማቅረብ፣ ይችላል።

(፪) ይህም ጥያቄ፣ መቅረብ፣ የሚገባው፣ ባለጥቅሞቹ፣ የተሰማሙ፣ እንደሆነ፣ ለቤተ ስሙ፣ ስሙ፣ ምክር ጉባኤ ወይም ባለጥቅሞቹ ሳይሰማሙ ሲቀሩ ለዳኞቹ፣ ነው። ለጥያቄውም ማቅረቢያ የተወሰነው ጊዜ አሳዳሪው ወይም ሕጋዊ ሞግዚቱ የዚህን ሥልጣን መያዙ ከታወቀበት ቀን ጀምሮ እስከ ሁለት ወር ድረስ ነው።

(፫) የባለጥቅሞቹ አሳብ ከተመረመረ፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም፣ የቤተ ስሙ ስሙ ጉባኤ ምክር አሳብ ከተጠየቀ በኋላ ስለ እንደዚህ ያለው ጉዳይ የቀረበውን ጥያቄ ለመቀበል ወይም ላለመቀበል የሚገባው የልጁን ጥቅም ብቻ በመገመት ነው።

ቍ ፡ ፪፻፲፪ ፡ በሕግ የሚመረጡ ስሙዎች መታጣት

(፩) ከዚህ በላይ በተጻፉት ቅጥሮች የተመለከቱት እንዲፈጸሙ ለማድረግ ለልጁ አንድ አሳዳሪ ሞግዚት ለማግኘት ያልተቻለ እንደሆነ ይህ ሥራና ሥልጣን ዳኞች ለመረጡት ሰው ሊሰጥ ይችላል።

(፪) ዳኞቹም ይህን ጉዳይ ለመፈጸም በራሳቸው ሥልጣን ብቻ ወይም የልጁ ስሙ በሆነ ወይም ባልሆነ ባለጥቅሞቹ ጥያቄ አቅራቢነት ሊሠሩ ይችላሉ።

(፫) በሕጉ መሠረትም ይህን ጉዳይ በሚመለከተው ባለሥልጣን ጥያቄ ጉዳዩ ሊቀርብላቸው ይገባል።

ቍ ፡ ፪፻፲፫ ፡ የዳኞች ምርጫ (፩) አካለመጠን ያላደረሰው ልጅ የሥጋ ወይም

የጋብቻ ፡ ስሙዎች ።

ዳኞች ለልጁ አሳዳሪ ወይም ሞግዚት እንዲሆን የሚመርጡትና ይህን ሥልጣን የሚሰጡት የልጁ የቅርብ የሥጋ ስሙ ወይም የጋብቻ ዝምድና ያለውንና በተቻለም መጠን ይህን ሥራ ለማከናወን ችሎታና ፈቃደኛነት ያለውን ሰው ነው።

ቍ ፡ ፪፻፲፬ ፡ (፪) የበጎ አድራጎት ድርጅት

(፩) የአሳዳሪነትን ወይም የሞግዚትነት ሥልጣን አስፈላጊ ሆኖ ሲታይ ዳኞች ላንድ ለበጎ አድራጎት ድርጅት ሊሰጡት ይችላሉ።

(፪) እንዲሁ በሆነ ጊዜ የበጎ አድራጎት ድርጅት ያስተዳደር ክፍል ከአባሎቹ አንዱ ይህን ሥራ እንዲያከናውን ለመወከል ይችላል።

ቍ ፡ ፪፻፲፮ ፡ ተመሳሳይ ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ በተጻፉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱትን ፡ ደንጋጌዎች ፡ እንዲፈጸሙ ፡ ለማድረግ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ሞተ ፡ የሚቈጠረው ፡ ከሕጋዊ ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ ከሁኔታ ፡ የተነሣ ፡ ለልጁ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ሆነው ፡ ሥራውን ፡ ለማከናወን ፡ ባልቻሉ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

(፪) ሕፃኑም ፡ ለማደግ ፡ (ለጉዲፈቻ) ፡ ተሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የልጁ ፡ የሥጋ ፡ ዘመዶች ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ አይገቡም ።

ቍ ፡ ፪፻፲፯ ፡ የአሳዳሪው ፡ ወይም ፡ የሞግዚቱ ፡ መታወቂያ ።

(፩) አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ አሳዳሪ ፡ እንዲሆን ፡ ሥልጣን ፡ ተሰጥቶት ፡ የልጁን ፡ ባለአደራነት ፡ የተቀበለው ፡ ሰው ፡ በጠቅላላው ፡ ደንብ ፡ ሞግዚትም ፡ ነው ።

(፪) ከነገሩ ፡ አካባቢ ፡ ሁኔታ ፡ የተነሣ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ነገር ፡ ካልተገኘ ፡ በሕይወት ፡ ያለው ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ወይም ፡ ጻኞች ፡ ለልጁ ፡ የሚሾሙት ፡ ሞግዚት ፡ ወይም ፡ አሳዳሪ ፡ ሁለቱንም ፡ ሥልጣን ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፪፻፲፮ ፡ ለአባትና ፡ ለእናት ፡ የተሰጠ ፡ መብት ።

አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ጉዳዩ ፡ ጠቃሚ ፡ መስሎ ፡ የታያቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የልጁን ፡ አሳዳሪነት ፡ ሥልጣን ፡ ራሳቸው ፡ ይዘው ፡ አንድ ፡ ሞግዚት ፡ ለመሾም ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፲፱ ፡ ለጻኞቹ ፡ የተሰጠ ፡ መብት ።

ጻኞች ፡ የልጁን ፡ አሳዳሪና ፡ ሞግዚት ፡ የመሾም ፡ ሥልጣን ፡ የራሳቸው ፡ በሆነ ፡ ጊዜና ፡ ይህን ፡ ለማድረግ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከአሳዳሪው ፡ ሌላ ፡ ለልጁ ፡ ሌላ ፡ ሞግዚት ፡ ለመሾም ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፲፱ ፡ ተጨማሪ ፡ ሞግዚት ።

(፩) አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ስለ ፡ እያንዳንዱ ፡ ሀብት ፡ አስተዳደር ፡ ጉዳይ ፡ ጻኞች ፡ ለመረጡት ፡ ለአንድ ፡ ተጨማሪ ፡ ሞግዚት ፡ ሊሰጥ ፡ ይችላል ።

(፪) አካለመጠን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ በስጦታ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ሀብቶች ፡ ተሰጥተውት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሀብት ፡ ተቀባዩ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ተጠቃሚው ፡ ልጅ ፡ አካለመጠን ፡ እስኪያደርስ ፡ ድረስ ፡ ንብረቱን ፡ የሚጠብቅለት ፡ ተጨማሪ ፡ ሞግዚት ፡ ሀብት ፡ ሰጪው ፡ ወይም ፡ ተናዛዥ ፡ መርጦ ፡ ሊሾምለት ፡ ይችላል ።

(፫) የልጁ ፡ አባት ወይም ፡ እናት ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቈጠሩ ፡ ወላ

ጆች ፡ ትተውት ፡ ከሚሞቱት ፡ የውርስ ፡ ገንዘብ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡
ልጅ ፡ ለሚደርሰው ፡ ንብረትም ፡ በዚሁ ፡ መብት ፡ ሊሠሩበት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፳ ። ምትክ ፡ ሞግዚት ። (፩) በሞግዚትና ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰ ፡ ልጅ ፡
ጥቅም ፡ መካከል ፡ ስለሚነሣ ፡ ግጭት ።

(፩) በሞግዚቱና ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ መካከል ፡ ግጭት ፡ የተ
ነሣ ፡ (ተቃዋሚ ፡ የሆነ ፡ ጥቅም ፡ ያለ) ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞቹ ፡ አካለመጠን ፡ ላላ
ደረሰው ፡ ልጅ ፡ ምትክ ፡ ሞግዚት ፡ ይሾሙለታል ።

(፪) ምትክ ፡ ሞግዚት የሚመረጠው ፡ በሞግዚቱ ፡ ወይም ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡
ምክር ፡ ሰባል ፡ ከሆኑት ፡ በአንደኛው ፡ ጥያቄ ፡ አቅራቢነት ፡ ነው ።

(፫) ተጠባባቂ ፡ ሞግዚት አስቀድሞ ፡ ተሾሞም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለዚሁ ፡ ተጠባባቂ ፡
ሞግዚት ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የምትክ ፡ ሞግዚትነት ፡ ሥልጣንና ፡ ሥራ ይኖረዋል ።

ቍ ፡ ፪፻፳፩ ። (፪) አካለመጠን ፡ ባላደረሱ ፡ በብዙ ፡ ሕፃናት ፡ ጥቅም ፡ መካከል ፡ ስለ
ሚነሣ ፡ ግጭት ።

(፩) አካለመጠን ፡ ባላደረሱ ፡ በብዙ ፡ ሕፃናት ፡ ጥቅም ፡ መካከል ፡ ግጭት ፡ (ተቃ
ዋሚ ፡ ጥቅም) ፡ የተነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የነዚህም ፡ ተጠሪ ፡ ወኪል ፡ አንድ ፡
የኅብረት ፡ የጋራ ፡ ሞግዚት ፡ ብቻ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተመለከተው ፡
ቍጥር ፡ ውስጥ ፡ የተሰጠው ፡ ድንጋጌ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

(፪) ግጭት ፡ የተነሣበት ፡ (ተቃዋሚ ፡ የሆነው) ፡ ጥቅም ፡ የሚተካከለውም ፡ በሞ
ግዚቱና ፡ በምትክ ፡ ግግዚቱ ፡ መካከል ፡ በሚደረግ ፡ ስምምነት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪፻፳፪ ። የሥራው ፡ አጀማመር ።

(፩) የአሳዳሪነቱ ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነቱ ፡ ሥራ ፡ የሚጀመረው ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡
ሞግዚቱ ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ በዳኞች ፡ ትእዛዝ ፡ ተመርጠው ፡ እግደ ፡
ተሾሙ ፡ ወዲያውኑ ፡ ነው ።

(፪) ቢሆንም ፡ የአሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነት ፡ ሥራ ፡ የተሰጠው ፡ መሆኑን ፡
ከማወቁ ፡ በፊት ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ ይህን ፡ ሥራውን ፡ ሳይጀ
ምር ፡ ለደረሰው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ ማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ አላፈነት ፡ ሊደርስ
በት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪፻፳፫ ። ሥራው ፡ የግዴታ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

የአሳዳሪነትን ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነትን ፡ ሥራዎች ፡ ፎካላይዥናውን ፡ ተመ
ርጦ ፡ የተሾመው ፡ ሰው ፡ ሥራውን ፡ እንዲያከናውን ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪፻፳፮ ። ሥራው ፡ እንዲቀርብት ፡ የሚቀርብ ፡ ጥያቄ ።

(፩) አንድ፡ሰው፡ ለአንድ፡ ሕፃን፡ ሞግዚት ፡ ወይም ፡ አሳዳሪ ፡ ቢሆን ፤ የዚህ ፡ ሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ በግል ፡ ጉዳዩ ፡ ላይ ፡ ችግር ፡ የሚያስከትል ፡ ወይም ፡ የማይሰማግ ፡ ነገር ፡ የሚያደርስበት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ እንዲቀርብት ፡ ዳኞችን ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም፡ አንድ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ከተሰጣቸው ፡ የአሳዳሪነትና ፡ የሞግዚትነት ፡ ሥራቸው ፡ እንዲሻሩ ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፳፭ ። በሕግ ፡ አግባብ ፡ የሚሰጥ ፡ ልዩ ፡ አስተያየት ።

እራሳቸው ፡ ጥያቄ ፡ ካቀረቡና ፡ ለራሳቸው ፡ ልጆች ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የአሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነት ፡ ሥራ ፡ እንዳይዙ ፡ በሕግ ፡ የሚፈቀድላቸው ።

- (ሀ) ሴቶች ፤
- (ለ) ዕድሜው ፡ ስድሳ ፡ ዐምስት ፡ ዓመት ፡ የሞላው ፡ ሰው ፤
- (ሐ) አካለመጠን ፡ ያላደረሱ ፡ አራት ፡ ልጆች ፡ ያሉት ፡ ሰው ፤
- (መ) በሥራ ፡ ላይ ፡ ያሉ ፡ ወታደሮች ፤
- (ሠ) በውጭ፡አገር ፡ እንዲኖሩ ፡ ሥራቸው ፡ የሚያስገድዳቸው ፡ የመንግሥት ፡ ሠራተኞች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪፻፳፯ ። ለጊዜው ፡ ሥራውን ፡ የማከናወን ፡ ግዴታ ።

(፩) የልጅ ፡ አሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነት ፡ ሥራ ፡ ችግር ፡ ያደርስብኛል ፡ ብሎ ፡ ምክንያት ፡ በማቅረብ ፡ ይህ ፡ አላፊነት ፡ እንዲወገድለት ፡ የሚጠይቅ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ በዚህ ፡ ሥራ ፡ ሌላ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ተተክቶ ፡ ሥልጣኑን ፡ እስኪረከበው ፡ ድረስ ፡ የተሰጠውን ፡ ሥራ ፡ ለጊዜው ፡ የማከናወን ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

(፪) እንዲሁም፡ የአሳዳሪነቱ ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነቱ ፡ ሥራ ፡ በሹመት ፡ የተሰጠው ፡ አሳዳሪና ፡ ሞግዚትም ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ግዴታ ፡ ይኖርበታል ።

ቍ ፡ ፪፻፳፰ ። ስለ ፡ ሥራው ፡ መቅረት ።

(፩) የአሳዳሪው ፡ ወይም የሞግዚቱ ፡ ሥራ ፡ ቀሪ ፡ የሚሆነው ፡ የሚጠበቀው ፡ ልጅ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ አካለመጠን ፡ ባደረሰ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከሞግዚት ፡ ጥበቃ ፡ ነፃ ፡ በወጣ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ ሲሞት ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ ሲያጣ ፡ ወይም ፡ ተገቢ ፡ ያለመሆኑ ፡ ሲገለጽ ፡ ወይም ፡ ከሥራው ፡ ሲሻር ፡ ቀሪ፡ይሆናል ።

(፫) በመጨረሻውም፣አካለመጠን ፣ ሳላደረሰው ፣ ልጅ ፣ አሳዳሪነት ፣ ወይም ፣ ሞግ ዚትነት ፣ አንድ ፣ አዲስ ፣ ሰው ፣ በተሾመ ፣ ጊዜ ፣ የቀድሞው ፣ ሞግዚት ፣ ሥራውን ፣ ይተዋል ።

ቀ፡ ፪፻፳፰ ። ችሎታ ፣ ማጣት ። (፩) አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ልጅ ።

የራሱን ፣ ልጆች ፣ በሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ሰው ፣ የአሳዳሪነት ፣ ወይም ፣ የሞግዚትነት ፣ ሥራን ፣ ለማካሄድ ፣ ችሎታ ፣ የለውም ።

ቀ፡ ፪፻፳፱ ። (፪) በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ የተከለከሉ ፣ ሰዎች ።

(፩) ችሎታ ፣ የሌለው ፣ መሆኑ ፣ ታውቆ ፣ በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ የተከለከለ ፣ ማንኛውም ፣ ሰው ፣ የአሳዳሪነት ፣ ወይም ፣ የሞግዚትነት ፣ ሥራን ፣ ለማከናወን ፣ አይችልም ።

(፪) ይህን ፣ ሥራ ፣ ያከናውን ፣ የነበረ ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ችሎታ ፣ ያጣ ፣ መሆኑ ፣ በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ የተገለጸ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ ችሎታ ፣ የተከለከለውን ፣ ሰው ፣ ሥራ ፣ ተረከቦ ፣ በምትክነት ፣ ለማካሄድ ፣ በሕግ ፣ መሠረት ፣ ለሚገባው ፣ ሰው ፣ ሞግዚቱ ፣ ወዲያውኑ ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(፫) እንዲህ ፣ ያለ ፣ ሰው ፣ የሌለም ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በፍርድ ፣ ውሳኔ ፣ የታገደው ፣ ሰው ፣ ምትክ ፣ እንዲደረግለት ፣ ሞግዚቱ ፣ ለዳኞች ፣ ጥያቄ ፣ ማቅረብ ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፪፻፴ ። ተገቢ ፣ ስላለመሆን ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ የአሳዳሪነት ፣ ወይም ፣ የሞግዚትነት ፣ ሥራን ፣ ለማካሄድ ፣ ተገቢ ፣ አይደለም ፣ ብለው ፣ ዳኞች ፣ ለመወሰን ፣ የሚችሉት ፣ የወንጀል ፣ ተግባር ፣ በመፈጸሙ ፣ ከግል ፣ ነፃነት ፣ የሚከለክል ፣ የእስራት ፣ ቅጣት ፣ ወይም ፣ የሞት ፣ ፍርድ ፣ ቅጣት ፣ የተፈረደበት ፣ ኖሮ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

(፪) ዳኞች ፣ የዚህን ፣ ዐይነት ፣ ቅጣት ፣ በአንድ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ በሚወስኑበት ፣ ጊዜ ፣ ነገሩ ፣ ተገቢ ፣ መሆኑን ፣ የገመቱ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተፈረደበት ፣ ሰው ፣ ለዚህ ፣ ሥራ ፣ ተገቢ ፣ አለመሆኑን ፣ ጭምር ፣ ለመበየን ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፪፻፴፩ ። (፩) የአሳዳሪው ፣ መሻር ።

(፩) አካለመጠን፣ሳላደረሰ ፣ ሰው ፣ አሳዳሪ ፣ እንዲሆን ፣ የተሾመ ፣ ሰው ፣ ልጁ ፣ ለኑሮው ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነውን ፣ ጥበቃ ፣ ሳያገኝ ፣ ወይም ፣ ከግብረ ፣ ገብነት ፣ ጋራ ፣ የተመሳሰለ ፣ የአእምሮ ፣ አስተዳደግ ፣ ወይም ፣ ከችሎታው ፣ ጋራ ፣ ተመዛዛኝ ፣ የሆነ ፣ ትምህርት ፣ እንዲያገኝ ፣ ሳያደርግለት ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ አሳዳሪው ፣ እንዲሻር ፣ ዳኞች ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።

(፪) ይህንንም ፣ ውሳኔ ፣ ለማድረግ ፣ አሳዳሪው ፣ የሚኖርበትን ፣ አካባቢ ፣ የስፍራ ፣ ሁኔታና ፣ የጊዜውንም ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ መገመትና ፣ መሠረት ፣ ማድረግ ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።

(፫) በተለይም፡ ዳኞች፡ አሳዳሪውን፡ ለመሻር፡ የሚችሉት፡ አካለመጠን፡ ያላደረሰው፡ ልጅ፡ ወንጀል፡ መሥራቱ፡ የተረጋገጠ፡ ሲሆንና፡ ይህም፡ ቅጣት፡ የደረሰበት፡ በመጥፎ፡ አስተዳደግ፡ ወይም፡ በአሳዳሪው፡ ጉድለት፡ ተገቢውን፡ የግብረ፡ ገብነት፡ ሥልጣኔ፡ ለማግኘት፡ ካለመቻሉ፡ የተነሣ፡ የሆነ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፴፪ ። (፪) የሞግዚቱ፡ መሻር ።

አካለመጠን፡ ላላደረሰ፡ ልጅ፡ ሞግዚት፡ የሆነ፡ ሰው፡ እንዲሻር፡ ዳኞች፡ የሚወሰኑት፡ ሞግዚቱ፡ የሕፃኑን፡ ንብረትና፡ ሀብት፡ በመጥፎ፡ ሁኔታ፡ ያስተዳደረና፡ አጠባብቁም፡ በቂ፡ ያልሆነ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ወይም፡ የልጁ፡ አባትና፡ እናት፡ ወይም፡ የቤተ፡ ዘመድ ግብአት፡ አማካሪዎች፡ በሚገባ፡ የሰጡትን፡ ደንብና፡ የንብረት፡ አስተዳደር፡ ሥርዐት፡ ሳይጠብቁና፡ ሳይፈጽሙ፡ የቀረ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ወይም፡ ዕዳ፡ ለመክፈል፡ ያለመቻሉ፡ በፍርድ፡ ውሳኔ፡ የተረጋገጠ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፴፫ ። (፫) የወላጆች፡ መሻር ።

- (፩) ዳኞች፡ ጥብቅ፡ በሆነ፡ ከፍተኛ፡ ጥንቃቄ፡ ተጠብቀው፡ ካላደረጉ፡ በቀር፡ የልጁ፡ አባት፡ ወይም፡ እናት፡ ወይም፡ ሌሎቹ፡ ወላጆች፡ ከልጃቸው፡ አሳዳሪነት፡ ወይም፡ ሞግዚትነት፡ ሥራቸው፡ እንዲሻሩ፡ የፍርድ፡ ውሳኔ፡ አይሰጡም ።
- (፪) ዳኞች፡ ስለዚህ፡ ጉዳይ፡ ያደረጉት፡ የፍርድ፡ ውሳኔ፡ በማንኛውም፡ ጊዜ፡ ቢሆን፡ በተሻረው፡ ወገን፡ ጠያቂነት፡ እንደ፡ገና፡ ሊመረመር፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪፻፴፬ ። (፬) ሥነ፡ ሥርዐት ።

- (፩) አንድ፡ አሳዳሪ፡ ወይም፡ አንድ፡ ሞግዚት፡ እንዲሻር፡ የሚቀርበው፡ ጥያቄ፡ በአንድ፡ የልጁ፡ የሥጋ፡ ዘመድ፡ ወይም፡ የጋብቻ፡ ዝምድና፡ ግንኙነት፡ በአለው፡ ወይም፡ በሕግ፡ አስከባሪው፡ በኩል፡ ሊደረግ፡ ይችላል ።
- (፪) ዳኞች፡ የአሳዳሪውን፡ ወይም፡ የሞግዚቱን፡ መሻር፡ በፍርድ፡ ከመወሰናቸው፡ በፊት፡ አካለመጠን፡ ባላደረሰው፡ ልጅ፡ ሰውነት፡ ላይ፡ ወይም፡ በሀብቱ፡ ላይ፡ ከባድ፡ ጉዳት፡ እንዳይደርስ፡ አድርገው፡ አሳዳሪው፡ ወይም፡ ሞግዚቱ፡ የሚያመለክተውን፡ ነገር፡ ሊሰሙት፡ ይገባል ።
- (፫) ዳኞች፡ አንድ፡ አሳዳሪ፡ ወይም፡ ሞግዚት፡ እንዲሻር፡ ውሳኔ፡ በሰጡት፡ ጊዜ፡ በማንኛውም፡ ጊዜ፡ ሌላ፡ ምትክ፡ እንዲኖር፡ አስፈላጊውን፡ መፈጸም፡ አለባቸው ።

ቀ፡ ፪፻፴፭ ። የዳኞች፡ ሥልጣንና፡ ግዴታ ።

(፩) ዳኞች፡ አንዱን፡ ሰው፡ አካለመጠን፡ ላላደረሰ፡ ልጅ፡ አገዳሪነት፡ ወይም፡ ሞግዚትነት፡ ለመሾም፡ ሲመርጡ፡ ወይም፡ የተሾሙውን፡ ከሥራው፡ ሲለውጡ፡ (ሲሻሩ)፡ ይህን፡ ውሳኔ፡ ከመስጠታቸው፡ በፊት፡ በተቻለ፡ መጠን፡

ከልጅ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ አማካሪ ፡ ጋራ ፡ መመካከር ፡ ይገባቸዋል ።

(፪) እንዲሁም ፡ አስፈላጊነቱን ፡ የገመቱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለጉዳይ ፡ የሆነውን ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ሰው ፡ አሳብ ፡ ይሰማሉ ።

(፫) ዳኞች ፡ ይህን ፡ ውሳኔ ፡ ሲሰጡ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ የማይጓደልበትን ፡ ነገር ፡ ብቻ ፡ መከተል ፡ እንጂ ፡ በመመርመር ፡ ያገኙትን ፡ አሳብ ፡ የመቀበል ፡ ግዴታ ፡ የለባቸውም ።

ቍ ፡ ፪፻፴፮ ። ሥራው ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ በዋጋ ፡ የሚከናወነውን ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) የአሳዳሪነትና ፡ የሞግዚትነት ፡ ሥራ ፡ የሚከናወነው ፡ ማናቸውም ፡ ዋጋ ፡ ሳይከፈልበት ፡ በነፃ ፡ ነው ።

(፪) ቢሆንም ፤ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ ይህን ፡ ሥራ ፡ ለማከናወን ፡ ረጅም ፡ ጊዜ ፡ የሚጠይቀው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፤ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ የሥጋ ፡ ወይም ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ የሌለው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ የዓመት ፡ አበል ፡ ሊቈረጥለት ፡ ይችላል ።

(፫) ይህም ፡ የዓመት ፡ አበል ፡ አካለመጠን ፡ ካላደረሰው ፡ ልጅ ፡ የሀብት ፡ ገቢ ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከሌላ ፡ ሀብት ፡ ሊወሰድ ፡ አይችልም ። የአበሉም ፡ ልክ ፡ ከጠቅላላው ፡ የሀብት ፡ ገቢ ፡ ከሦስት ፡ አንድ ፡ እጅ ፡ ሊያልፍ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪፻፴፯ ። የሥራው ፡ አካሄድ ፡ የግል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) የአሳዳሪነቱ ፡ ወይም ፡ የሞግዚትነቱ ፡ ሥራ ፡ የግል ፡ ጠባይ ፡ የያዘ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ሥራውን ፡ የሚያከናውነው ፡ ያው ፡ ራሱ ፡ እንጂ ፡ ለአሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ለሞግዚቱ ፡ ወራሾች ፡ ለመተላለፍ ፡ አይችልም ።

(፪) ወራሾቹ ፡ ግን ፡ በአላፈነት ፡ የሚጠየቁት ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ በፈጸመው ፡ የሥራ ፡ አካሄድ ፡ ጉድለት ፡ ብቻ ፡ ነው ። ይኸውም ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በውርስ ፡ አንቀጽ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪፻፴፰ ። የወራሾች ፡ ግዴታ ።

(፩) የአንድ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ያንድ ፡ ሞግዚት ፡ ወራሾች ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ እንደ ፡ ሞተ ፡ ወዲያውኑ ፤ በቍጥር ፡ ፪፻፲ ፡ በተመለከተው ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ለሚቹ ፡ ምትክ ፡ ሊሆን ፡ ለሚገባው ፡ ሰው ፡ ማስታወቅ ፡ ግዴታ ነው ። የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ሰው ፡ የሌለም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሚቹ ፡ ምትክ ፡ የሚመረጠውን ፡ ሰው ፡ እንዲያዝዙ ፡ ለዳኞች ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ።

(፫) የአሳዳሪው ፡ ወይም ፡ የሞግዚቱ ፡ ወራሾች ፡ ይህን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባገኙ ፡ በ፪ ፡ ንጉስ ፡ ቍጥር ፡ የተጻፈውን ፡ ግዴታቸውን ፡ እስከሚፈጽሙበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰውም ፡ ሰው ፡ ሆነ ፡ ለሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ አላፈጸሙት ፡ ሆነው ፡ ይቋያሉ ።

ቀ ፡ ፪፻፴፱ ። የሞግዚትነት ፡ ማስረጃ ።

(፩) አስፈላጊ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ፡አሳዳሪነቱን ፡ ወይም ፡ ሞግዚትነቱን፡ የሚያስረዳለት ፡ ጽሑፍ ፡ ዳኞች ፡ እንዲሰጡት ፡ አሳዳሪው ፡ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ ዳኞችን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) የውል ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ ባለበት ፡ ቦታ ፡ ይህንን ፡ ጽሑፍ ፡ የውል ፡ ቤቱ ፡ ሹም ፡ ለሞግዚቱ ፡ ወይም ፡ ለአሳዳሪው ፡ ሊሰጥ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪፻፵፱ ። ከሞግዚትነት ፡ ጋራ ፡ የሚመሳሰል ፡ ሁኔታ ።

ሞግዚትነትን ፡ የሚመለከተው ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌ ፡ በተጨማሪ ፡ ሞግዚትና ፡ በምትክ ፡ ሞግዚትም ፡ ጉዳይ ፡ ሊፈጸም ፡ ይችላል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ፡ቤተ፡ዘመድ፡ጉባኤ፡ምክር፡አባሎችና፡

ስለ ፡ ተጠባባቂ ፡ ሞግዚት ።

(ሀ) ለቤተ፡ዘመድ፡ምክር፡ጉባኤ፡የሚሆን፡አቋቋም ።

ቀ ፡ ፪፻፵፩ ። መሠረቱ ።

(፩) አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አባሎች ፡ የሚሆኑት ፡ የልጁ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቁጠሩ ፡ ወላጆችና ፡ አካለመጠን ፡ ያደረሱ ፡ ወንድሞችና ፡ እንቶች ፡ ናቸው ።

(፪) አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ሰው ፡ የጉዲፈቻ(የማደግ) ፡ ልጅነት ፡ ውል ፡ ያለው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ አባሎች ፡ የሚሆኑት ፡ የጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ቤተ ፡ ዘመዶች ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፪፻፵፪ ። የወላጆች ፡ አለመኖር ።

አካለመጠን፡ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በአንድ ፡ የዝምድና ፡ መሥመር ፡ ውስጥ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቁጠሩ ፡ ወላጆች ፡ የሌሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ አማካሪ ፡ አባሎች ፡ እንዲሆኑ ፡ የሚጠሩ ፡ ከአጎቶቹ ፡ ወይም ፡ ከአክስቶቹ ፡ በዕድሜ ፡ ታላቅ ፡ የሆነው ፡ እነዚህም ፡ ባይኖሩ ፡ ከዚህ ፡ የዝምድና ፡ መሥመር ፡ ከተመራጮቹ ፡ እንደ ፡ ዕድሜያቸው ፡ ቅደም ፡ ተከተል ፡ የሆኑት ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፪፻፵፫ ። እናትና ፡ አባት ፡ በተፋቱ ፡ ጊዜ ፡ ስለሚደረግ ፡ ሁኔታ ።

አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ እናትና ፡ አባት ፡ ተፋትተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አባሎች ፡ የሚሆኑት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ ውስጥ ፡ ከተጠቀሱት ፡ ዘመዶቹም ፡ በላይ ፡ የመፋታቱን ፡ ጉዳይ ፡ የወሰኑትም ፡ ሽማግሌዎች ፡ ጭምር ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪፻፵፬ ። የአማካሪ ፡ አባሎች ፡ ተጨማሪነት ።

(፩) አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ አባት ፡ በመጨረሻ ፡ ኑዛዜው ፡ ላይ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ሁለት ፡ ሰዎች ፡ የምክር ፡ አባሎች ፡ ሆነው ፡ በተጨማሪነት ፡ እንዲሠሩ ፡ ቃሉን ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።

(፪) እናትም ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ መብት ፡ አላት ።

ቍ ፡ ፪፻፵፭ ። አባሎቹ ፡ ከምክር ፡ ውጭ ፡ ስለሚሆኑበት ፡ ጉዳይ።

አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ከልጆቻቸው ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡ ብዙዎቹ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሱት ፡ ወንድሞቻቸው ፡ ወይም ፡ እጉዮቻቸው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አባል ፡ እንዳይሆኑ ፡ በመጨረሻ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃላቸው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ።

ቍ ፡ ፪፻፵፮ ። ተጨማሪ ፡ አባሎችን ፡ ስለ ፡ መምረጥ ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተመለከተው ፡ ቍ፡፲፭ ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ የተቋቋመው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አራት ፡ አባሎች ፡ ሳይኖሩት ፡ የቀረ ፡ እንደሆነ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ ከሚያስቡት ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ዘመዶች ፡ ወይም ፡ ባዕዶች ፡ ከሆኑት ፡ ውስጥ ፡ ተጨማሪ ፡ አባሎች ፡ ይመረጣሉ ።

(፪) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ አማካሪዎች ፡ ብዛታቸው ፡ ከሁለት ፡ ያላነሰ ፡ ከሆነ ፡ ተጨማሪ ፡ አባሎችን ፡ ይመርጣሉ ።

(፫) ከሁለት ፡ ያነሱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አባሎች ፡ በአንድ ፡ ቃል ፡ ሳይስማሙ ፡ የቀሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተጨማሪ ፡ አባሎችን ፡ የሚመርጠው ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በሚኖርበት ፡ ቀበሌ ፡ ያለው ፡ የክፍል ፡ ሹም ፡ ነው ፤ ይኸውም ፡ ቢሆን ፡ ጉዳዩ ፡ ይመለከተናል ፡ የሚሉ ፡ ወገኖች ፡ ለዳኞች ፡ አቤቱታ ፡ የማቅረብ ፡ መብታቸው ፡ እንደተጠበቀ ፡ ነው ።

ለ) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ አባሎች ፡ ስብሰባ ።

ቍ ፡ ፪፻፵፯ ። በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የሚደረግ ፡ ስብሰባ ።

የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አባሎች ፡ ስብሰባ ፡ የሚደረገው ፤ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ከተወሰነው ፡ ቀን ፡ አስቀድመው ፡ ካልተሰበሰቡ ፡ በቀር ፡ አካለመጠን ፡ ካላደረሰው ፡ ልጅ ፡ አባትና ፡ እናት ፡ በመጨረሻ ፡ ከሞተበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በአርባኛው ፡ ቀን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪፻፵፰ ። የአማካሪዎቹ ፡ ጥሪ ።

(፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ አባሎች ፤ ስብሰባ ፡ የሚያደርጉት ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ወይም ፡ ዳኞች ፡ ጥሪ ፡ ባደረጉላቸው ፡ ቍ፡፲፭ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም፡ በተጨማሪው ፡ ሞግዚት ፡ ጠያቂነት ፡ ጥሪ ፡ ሊደረግላቸው ፡ ይቻላል ።

(፫) ተጨማሪ ሞግዚት ፡ አልተሾመ ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ ማንኛውም ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ አባል ፡ በሚያደርገው ፡ ጥያቄና ፡ ጥሪ ፡ አባሎቹ ፡ ሊሰበሰቡ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፵፱ ። የጊዜ ፡ ውሳኔ ።

የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ለመሰብሰብ ፡ እንዲችሉ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የሚገመት ፡ ለሰብሰባው ፡ አንድ ፡ ቀጠሮ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሊሰጥ ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ፪፻፶ ። ጉባኤው ፡ የሚነጋገርበት ፡ ጉዳይ ።

(፩) ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ከሚላከው ፡ መጥሪያ ፡ ጋራ ፡ የሚመከርበትና ፡ ድምፅ ፡ የሚሰጥበት ፡ ጉዳይ ፡ ይላከላቸዋል ።

(፪) አካለመጠን ፡ ያላደሰረው ፡ ልጅ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ከሞተበት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ የሚሰበሰባው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ በጠቅላላው ፡ አደራረግ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ሁኔታ ፡ መርምሮና ፡ በሚከተሉትም ፡ ቍጥሮች ፡ መሠረት ፡ ተገቢዎች ፡ መስለው ፡ የሚታዩትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ በሥልጣኑ ፡ ይወስናል ።

ቍ ፡ ፪፻፶፩ ። የሰብሰባው ፡ ቦታ ።

(፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ስብሰባ ፡ የሚደረገው ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ በሞተ ፡ ጊዜ ፤ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በሚገኝበት ፡ መኖሪያ ፡ ቤት ፡ ነው ።

(፪) ዳኞች ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰ ፡ ልጅ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ጥያቄ ፤ አንድ ፡ ከባድ ፡ ምክንያት ፡ ያገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ስብሰባ ፡ ባንድ ፡ ሌላ ፡ ቦታ ፡ እንዲሆን ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፶፪ ። ወጪ ።

ለጥሪውና ፡ ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ የሚደረጉት ፡ ወጪዎች ፡ በነዚሁ ፡ የምክር ፡ አባሎች ፡ ኪሣራ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪፻፶፫ ። በጽሑፍ ፡ ስለ ፡ መመካከር ።

ይህ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ የሚገባ ፡ መሰሉ ፡ የታየው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሞግዚቱ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ስብሰባ ፡ ሳያደርግ ፡ ልዩ ፡ በሆነ ፡ አንድ ፡ ጉዳይ ፡ የዚህ ፡ ሁኔታ ፡ ምክር ፡ አባሎች ፡ የየአንዳንዱን ፡ ሐሳብ ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪፻፶፬ ። ስለ ፡ አባሎች ፡ በስብሰባው ፡ መገኘት ፡ አለመቻል ፤ ወይም ፡ ወኪል ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

(፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ስብሰባ ፡ አባሎች፡ባንድ ፡ ስብሰባ ፡ ለመገኘት ፡ ያልቻሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሐሳባቸውን ፡ ወይም ፡ የድምፃቸውን ፡ ብልጫ ፡ በጽሑፍ ፡ መግለጽ ፡ ይችላሉ ።

(፪) በምክሩም ፡ ስብሰባ ፡ ሌላ ፡ ወኪል ፡ ለማድረግ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፪፻፶፭ ። አስፈላጊው ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ብዛት ።

(፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔ ፡ በስብሰባው ፡ ያሉት ፡ ወይም ፡ የሌሉት ፡ የጉባኤው ፡ አባሎች ፡ ድምፅ ፡ ፍጹም ፡ በሆነ ፡ ብልጫ ፡ ተቈጥሮ ፡ ነው ።

(፪) ውሳኔዎቹም ፡ በአንድ ፡ ፕሮሴኪርባል ፡ ውስጥ ፡ ተጽፈው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አባሎች ፡ ይፈርሙባቸዋል ።

(፫) አንድ ፡ ውሳኔ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ እንዲሆን ፡ ውሳኔውን ፡ ባጸደቁት ፡ በአብዛኛዎቹ ፡ አባሎች ፡ መፈረም ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪፻፶፮ ። የአሳዳሪውና ፡ የሞግዚቱ ፡ ሁኔታ ።

(፩) አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ አሳዳሪና ፡ ሞግዚት ፡ ምንም ፡ አባሎች ፡ ባይሆኑም ፡ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ክርክር ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) አባሎች ፡ ባልሆኑም ፡ ጊዜ ፡ በምክሩ ፡ ክርክር ፡ ውስጥ ፡ ምክር ፡ ከመስጠት ፡ በቀር ፡ የውሳኔ ፡ ድምፅ ፡ የመስጠት ፡ መብት ፡ አይኖራቸውም ።

ቍ ፡ ፪፻፶፯ ። አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሁኔታ ።

የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ተቃራኒ ፡ ውሳኔ ፡ ካልሰጠ ፡ በቀር ፡ አካለመጠን ፡ ያላደሰረው ፡ ልጅ ፡ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ክርክር ፡ ውስጥ ፡ አይገኝም ።

ቍ ፡ ፪፻፶፰ ። በምክር ፡ አባሎች ፡ ፈንታ ፡ ዳኞችን ፡ ስለ ፡ መተካት ። (፩) የድምፅ ብልጫ ፡ ብዛት ፡ ስላለመኖሩ ።

(፩) በአባሎቹ ፡ አለመኖር ፡ ወይም ፡ አለመስማማት ፡ ምክንያት ፡ እንደሆነ ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ብዛት ፡ በምክሩ ፡ ስብሰባ ፡ ሊሰጥ ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የምክሩ ፡ ስብሰባ ፡ ሊፈጽመው ፡ ያልቻለውን ፡ ውሳኔ ፡ ዳኞች ፡ ይወስናሉ ።

(፪) አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፡ ለዳኞች ፡ ነገሩን ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

(፫) እንዲሁም ፡ ተጨማሪ ሞግዚት ፤ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ሞግዚት ፡ በሌለ ፡ ጊዜ ፡ ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አባል ፡ የሆነ ፡ ማንኛውም ፡ ሰው ፡ ጉዳዩን ፡ ለዳኞች ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፻፶፬ ። (፪) አስቸኳይነት ።

የቤተ፡ ዘመድ፡ ምክር፡ ጉባኤን፡ ለመሰብሰብ፡ አስቸጋሪ፡ በሆነ፣ ጊዜና፣ አንድ፡ ውሳኔ፡ ለማድረግ፡ አስቸኳይ፡ የሆነ፣ እንደ፡ ሆነ፣ በነዚህ፡ ሰዎች፡ ጥያቄ፡ በቤተ፡ ዘመድ፡ ጉባኤ፡ ፈንታ፡ ዳኞቹ፡ ተተክተው፡ ውሳኔ፡ ለመስጠት፡ ይችላሉ።

ቀ፡ ፻፶፭ ። አቤቱታ ።

(፩) የቤተ፡ ዘመድ፡ ምክር፡ ጉባኤ፡ በሰጠው፡ ውሳኔ፡ ላይ፡ ከተሰጠበት፡ ቀን፡ አንሥቶ፡ በአንድ፡ ወር፡ ጊዜ፡ ውስጥ፡ ለዳኞች፡ አቤቱታ፡ ሊቀርብ፡ ይቻላል ።

(፪) አቤቱታውንም፡ የልጁ፡ ሞግዚት፡ ወይም፡ ተጨማሪ፡ ሞግዚቱ፡ ወይም፡ ማናቸውም፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ ምክር፡ አባል፡ የሆነ፣ አንድ፡ ሰው፡ ሊያቀርበው፡ ይችላል ።

(ሐ) ስለ፡ ተጨማሪ፡ ሞግዚት ።

ቀ፡ ፻፶፩ ። ምርጫ ።

የቤተ፡ ዘመድ፡ ምክር፡ ጉባኤ፡ የተጨማሪ፡ ሞግዚትን፣ ሥራ፡ የሚሠራ፡ ሰው፡ ከአባሎቹ፡ አንዱን፡ ወይም፡ አንድ፡ ሌላ፡ ሰው፡ ለመምረጥ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፻፶፪ ። የሞግዚቱ፡ ተጠባባቂነት ።

(፩) ተጨማሪውም፡ ሞግዚት፡ በቤተ፡ ዘመድ፡ ጉባኤ፡ ፈንታ፡ የሞግዚቱን፡ ሒሳቦች፡ ይቀበላል ።

(፪) በቤተ፡ ዘመድ፡ ጉባኤ፡ በተዘረዘሩት፡ ተግባሮች፡ አፈጻጸም፡ ውስጥ፡ ሞግዚቱን፡ ይረዳል ።

(፫) ጠቃሚ፡ መሆኑንም፡ የገመተ፡ እንደ፡ ሆነ፣ የቤተ፡ ዘመድ፡ ጉባኤ፡ እንዲሰብሰብ፡ ጥሪ፡ ያደርጋል ።

ቀ፡ ፻፶፫ ። ሞግዚትን፡ ስለ፡ መተካት፡ ወይም፡ ስለ፡ መርዳት ።

(፩) ሞግዚቱ፡ በአንድ፡ ጉዳይ፡ አካለመጠን፡ ያላደረሰውን፡ ልጅ፡ ጥቅሞች፡ ተቃዋሚ፡ የሚሆኑ፡ ጥቅሞች፡ ያሉት፡ እንደ፡ ሆነ፣ በሞግዚቱ፡ ጥያቄ፡ ተጨማሪው፡ ሞግዚት፡ ምትኩ፡ ይሆናል ።

(፪) አካለመጠን፡ ባላደረሱ፡ በብዙሰዎች፡ ጥቅም፡ መካከል፡ ተቃራኒ፡ ጥቅም፡ ባለ፡ ጊዜና፡ ሞግዚቱም፡ የእነዚህ፡ የጎበረት፡ (የጋራ)፡ እንደራሴ፡ እንደ፡ ሆነ፣ በዚህ፡ ጠያቂነት፡ ተጨማሪው፡ ሞግዚት፡ ዋናውን፡ ሞግዚት፡ ይረዳዋል ።

(መ) የወል፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ፡ ፻፶፪ ። የሥራዎቹ፡ አካሄድ ።

(፩) ስለ፡ ሞግዚት፡ የሚሰጡት፡ አስተያየቶች፡ ለእነዚህም፡ እንደ፡ ተጠበቁ፡ ሆነው፡ የቤተ፡ ዘመድ፡ አባልና፡ የተጨማሪ፡ ሞግዚት፡ ሥራዎች፡ ግዴታ፡ ያለባቸው፡ ናቸው ።

(፪) እንዲሁም፣ ያለ፡ ጥጋ፡ የሚፈጸሙ፡ ናቸው ።

(፫) ለሞግዚትነት ፣ አለመቻልንና ፣ አለመገባትን ፣ የሚመለከቱ ፣ ድንጋጌዎች ፣ በቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ አባሎችና ፣ በተጨማሪ ፣ ሞግዚት ፣ ላይ ፣ የሚፈጸሙ ፣ ይሆናሉ ።

ክፍል ፣ ፫ ።

የአሳዳሪውና ፣ የሞግዚቱ ፣ ሥልጣን ።

ንሑስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ሰውነት ፣ አጠባበቅ ።

ቍ ፣ ፪፻፳፭ ። አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ልጅ ፣ መኖሪያ ።

- (፩) አሳዳሪው ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ የሚኖርበትን ፣ ቦታ ፣ ይወስናል ።
- (፪) አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ያላሳዳሪው ፣ ፈቃድ ፣ ይህን ፣ ቦታ ፣ ለመተው ፣ አይችልም ።
- (፫) ያለፈቃድ የራቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አሳዳሪው ፣ እንዲመለስ ፣ ሊያስገድደው ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ፪፻፳፮ ። አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ጤና ።

- (፩) አሳዳሪው ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ ጤና ፣ ይጠብቃል ።
- (፪) አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ የታመመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንዲደጉ ፣ አስፈላጊዎችን ፣ ጥንቃቄዎች ፣ ያደርግለታል ።

ቍ ፣ ፪፻፳፯ ። አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ አስተዳደግ ።

- (፩) አሳዳሪው ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ አስተዳደግ ፣ ይመራል ።
- (፪) ያደረጋቸውን ፣ ጥፋቶች በማመዛዘንና ፣ አስተዳደጉንም ፣ በመጠበቅ ፣ አስተያየት ፣ ቀላል ፣ የሰውነት ፣ ቅጣቶችን ፣ አካለመጠን ፣ ባላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ላይ ፣ ለመፈጸም ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ፪፻፳፰ ። ግንኙነትና ፣ ደብዳቤ ፣ መጻጻፍ ።

- (፩) አሳዳሪው ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ ግንኙነቶች ፣ ይጠብቃል ።
- (፪) አካለመጠን ፣ ላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ የሚላከውን ፣ ደብዳቤ ፣ ለመቀበል ፣ ይችላል ።
- (፫) የሆነ ፣ ሆኖ ፣ አሳዳሪው ፣ ከባድ ፣ ምክንያት ፣ ሳይኖር ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ወላጆቹን ፣ እንዳያይ ፣ ወይም ፣ ከነርሱ ፣ ጋራ ፣ እንዳይጻጻፍ ፣ መከላከል ፣ አይችልም ።

ቍ ፣ ፪፻፳፱ ። ጠቅላላ ፣ ትምህርትና ፣ የሞያ ፣ ትምህርት ።

- (፩) አሳዳሪው ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ ከችሎ

ታው ፡ ጋራ ፡ ተመሳሳይና ፡ ሙሉ ፡ የሆነ ፡ ጠቅላላ ፡ ትምህርትና ፡ የሞያ ፡ ትምህርትን ፡ እንዲያገኝ ፡ መትጋት ፡ አለበት ።

(ጸ) አሳዳሪውም ፡ ለዚሁ ትምህርት ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ውሎች ፡ ጨርሶ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ የሞያ ፡ ትምህርትን ፡ እንዲያከናውን ፡ ይፈቅዳል ።

ቀ ፡ ጀጅቱ ። አካለመጠን ፡ ስላላደረሰ ፡ ልጆች ፡ ገቢ ፡ ገንዘብ ። (፩) ጠቅላላ ፡ ሁኔታ ።

(፩) አሳዳሪው አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ገቢ ፡ የሚሆነውን ፡ የግሉን ፡ ገንዘብ ፡ ተቀብሎ ፡ ለዚሁ ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ ያውለዋል ።

(፪) አሳዳሪውም ፡ ገንዘቡን ፡ ለምን ፡ አገልግሎት ፡ እንዳዋለው ፡ ለልጁ ፡ ማስታወቅ ፡ የለበትም ።

ቀ ፡ ጀጅቱ ። (፪) ገቢ ፡ ስለሚሆን ፡ ብዙ ፡ ገንዘብ ።

(፩) አካለመጠን ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ገቢ ፡ ገንዘብ ብዙ ፡ የሆነ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሳዳሪውም ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ያልሆነ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በቅጥር ፡ ጀጅቱ ፡ በንኡስ ፡ ቅጥር ፡ ፩ ፡ የተወሰነው ፡ ደንብ ፡ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ ምክር ፡ ቀሪ ፡ እንዲሆን ፡ ሊደረግ ፡ ይቻላል ።

(፪) ይህ ፡ ሲሆን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አካለመጠን ፡ ካላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ገቢዎች ፡ ላይ ፡ ለአጠባበቅና ፡ ለትምህርቱ ፡ ደንበኛ ፡ የሆነ ፡ ወወጪ ፡ በየዓመቱ ፡ ለአሳዳሪው ፡ የሚሰጥ ፡ አንድ ፡ የተቋረጠ ፡ ገንዘብ ፡ ይወስናል ።

(፫) አካለመጠን ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ የገቢ ፡ ትርፎቹን ፡ ለዚሁ ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ ሞግዚቱ ፡ ተቀማጭ ፡ ያደርጋቸዋል ።

ቀ ፡ ጀጅቱ ። (፫) አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ሥራ ።

አካለመጠን ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ከሞላው ፡ በኋላ ፡ በሥራው ፡ ያገኛቸውን ፡ ገቢዎች ፡ ራሱ ፡ ይቀበላል ።

ለራሱ ፡ አስተዳደር ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ካደረገ ፡ በኋላ ፡ በነዚህ ፡ ገቢዎች ፡ ለማዘዝ ፡ ነፃነት ፡ አለው ።

ቀ ፡ ጀጅቱ ። (፬) በስጦታ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ የተሰጡ ፡ ሀብቶች ።

(፩) አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሀብቶችን ፡ በስጦታ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ የሚሰጥ ፡ ወይም ፡ የሚተው ፡ ሰው ፤ ልጁ ፡ አካለመጠን ፡ አደረሰ ፡ ድረስ ፡ የነዚሁ ፡ ገቢዎች ፡ ሀብቶች ፡ የማይነኩ ፡ ናቸው ፡ ብሎ ፡ ለአሳዳሪው ፡ ማስጠንቀቅ ፡ ይቻላል ።

(፪) በስጦታ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ውል ፡ እነዚህን ፡ የሀብት ፡ ገቢዎች ፡ ስለ ፡ ማስተዳደርና ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ማዋል ፡ የተጻፉት ፡ ትእዛዞች ፡ ተፈጻሚ ፡ መሆን ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ ጀጅጀ ። (፩) ገቢዎቹን ፣ ስለ ፡ ግስተላለፍ ፣ ወይም ፣ ስለ ፡ መያዝ ።

- (፩) አካለመጠን፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ የሀብት ፣ ገቢዎች ፣ አሳዳሪው ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ሊያስተላልፍ ፣ ወይም ፣ አስቀድሞ ፣ ውል ፣ ሊገባባቸው ፣ አይችሉም ።
- (፪) ከአሳዳሪውም ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ የሚጠይቁ ፣ ሰዎች ፣ ሊይዙት ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ጀጅጅ ። አባትነትን ፣ ስለ ፡ ማወቅ ።

- (፩) ዲቃላ ፣ ልጅን ፣ ለማወቅ ፣ ለመቀበል ፣ አካለ ፣ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ፈቃድ ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።
- (፪) አካለመጠን፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ በአሳዳሪው ፣ ፈቃድ ፣ ያደረገው ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ችሎታ ፣ ማጣቱ ፣ እስከ ፣ ቄየበትና ፣ ችሎታ ፣ ማጣቱ ፣ በቀረበት ፣ በተከታዩ ፣ ዓመት ፣ ውስጥ ፣ ይህን ፣ የዲቃላ ፣ ማወቅ ፣ ቃል ፣ ለመሻር ፣ ይችላል ።
- (፫) ይህ የመሻር ፣ መብት ፣ የግሉ ፣ ስለ ፣ ሆነ ፣ እንደራሴዎቹ ፣ ወይም ፣ ወራሾቹ ፣ ሊፈጽሙት ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ጀጅጁ ። የአባትና ፣ የእናት ፣ ሥልጣን ፣ ሥራ ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የልጅ ፣ አባትና ፣ እናት ፣ የአሳዳሪነት ፣ ሥልጣን ፣ ሁለቱም ፣ በተሰጣቸው ፣ ጊዜ ፣ ሥራውን ፣ የሚያከናውነው ፣ አባት ፣ ብቻ ፣ ነው ።
- (፪) አባትዬው በመራቁ ፣ ወይም ፣ በማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ምክንያት ፣ ሐሳቡን ፣ ለመግለጽ ፣ በማይችልበት ፣ ሁኔታ ፣ በሚገኝበት ፣ ጊዜ ፣ በእሱ ፣ ምትክ ፣ ሥራውን ፣ የምታከናውነው ፣ የልጁ ፣ እናት ፣ ናት ።

ቀ ፡ ጀጅጂ ። (፪) ክርክር ።

- (፩) የልጁን ፣ ሰውነት አጠባበቅ ፣ በሚነካ ጉዳይ ፣ በአባትና ፣ በእናት ፣ መካከል ፣ ክርክር ፣ የተነሣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የልጁ ፣ እናት ፣ ለቤተ ፣ ዘመድ ፣ ጻኞች ፣ አቤቱታ ፣ ለማቅረብ ፣ ትችላለች ።
- (፪) እናት ፣ ካልሆነች ፣ በቀር ፣ ይህን ፣ ክርክር ፣ ማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ለቤተ ፣ ዘመድ ፣ ጻኞች ፣ ለማቅረብ ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ጀጅጫ ። ለቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ አቤቱታ ፣ ስለ ፣ ማቅረብ ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የልጁ ፣ አሳዳሪ ፣ ያደረጋቸው ፣ ውሳኔዎች ፣ የልጁ ፣ ወላጅ ፣ በሆነ ፣ ወገን ፣ ጥያቄ ፣ ለቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ አቤቱታ ፣ ሊቀርብባቸው ፣ ይችላሉ ።
- (፪) ወላጅ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ማናቸውም ፣ አንድ ፣ አባል ፣ አቤቱታውን ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ጀጅፀ ። (፪) ስለ ፣ አባት ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ እናት ፣ አሳዳሪነት ።

የልጁ ፣ አባት ፣ ወይም ፣ እናት ፣ አሳዳሪ ፣ ሆኖ ፣ በሚያደርገው ፣ ውሳኔ ፣ ተቃዋሚ ፣ በመሆን ፣ አንዳችም ፣ አቤቱታ ፣ ሊቀርብበት ፣ አይችልም ፣ አቤቱታ ፣ ሊቀርብ ፣ የሚችለው ፣ ግን ፡—

- (ሀ) የልጅ ፡ አባትና ፡ እናት ፡ የተፋቱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) በልጅ ፡ ላይ ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ አባትና ፡ እናት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ሌላ ፡ ያገቡ ፡ ወይም ፡ ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ ግንኙነት ፡ አብረው ፡ የኖሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰን ፡ ልጅ ፡ ሀብቶች ፡ ስለ ፡ ማስተዳደር ።

ቍ ፡ ፪፻፹ ። መሠረቱ ።

- (፩) ሞግዚቱ ፡ በብሔራዊ ፡ ኑሮው ፡ ሥራዎች ፡ ሁሉ ፡ አካለ ፡ መጠንን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ እንደራሴ ፡ ነው ።
- (፪) ሞግዚቱ ፡ አካለመጠን ያላደረሰን ፡ ልጅ ፡ የገንዘብ ፡ ጥቅሞችንና ፡ ሀብቶቹን ፡ እንደ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ መልካም ፡ አባት ፡ በመሆን ፡ ሀብቶቹን ፡ ያስተዳድራል።

ቍ ፡ ፪፻፹፩ ። የሀብት ፡ ዝርዝርና ፡ የዋጋ ፡ ግምት ፡ መግለጫ ፡ መዝገብ ፡ (እንቫንቴር) ።

(፩) ሞግዚቱ ፡ ሥራ ፡ ከጀመረ ፡ በኋላ ፡ ስለሚሆን ፡ ነገር ።

- (፩) ሥራ ከጀመረበት ፡ ቀን ፡ ቀጥለው ፡ በአሉት ፡ እርባ ፡ ቀኖች ፡ ውስጥ ፡ ሞግዚቱ ፡ ቢቻል ፡ ከቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ መካከል ፡ የተመረጡ ፡ በቂ ፡ ምስክሮች ፡ በአሉበት ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰን ፡ ልጅ ፡ የሀብት ፡ ዝርዝርና ፡ የዋጋ ፡ ግምት ፡ መግለጫ ፡ መዝገብ ፡ ያዘጋጃል ።
- (፪) ሞግዚቱ ፡ አካለመጠን ፡ አላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ላይ ፡ የሚገባው ፡ ነገር ፡ እንዳለው ፡ በሀብቱ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ እንዲገለጽ ፡ ካላደረገ ፡ ይቀርባል።

ቍ ፡ ፪፻፹፪ ። (፪) አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ የደረሰው ፡ ውርስ ፡ (አወራረስ) ።

- (፩) አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ የደረሰውን ፡ ውርስ ፡ ሞግዚቱ ፡ አካለመጠን ፡ ስላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ሆኖ ፡ ውርሱን ፡ ከመቀበሉ ፡ በፊት ፡ ቢቻል ፡ ከቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ አባሎች ፡ መካከል ፡ የሆኑ ፡ በቂ ፡ ምስክሮች ፡ ባሉበት ፡ የሚወርሰውን ፡ የሀብት ፡ ዝርዝርና ፡ የዋጋ ፡ ግምት ፡ መግለጫ ፡ (እንቫንቴር) ፡ መዝገብ ፡ አስቀድሞ ፡ ያዘጋጃል ።
- (፪) ሞግዚቱ ፡ የመጠየቅ ፡ ሥልጣን ፡ መሻር ፡ እንዳይደርስበት ፡ ከዚህ ፡ ውርስ ፡ ውስጥ ፡ የሚገባው ፡ ነገር ፡ እንዳለው ፡ ሀብቱ ፡ በተቋጠረበት ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ እንዲገለጽ ፡ ካላደረገ ፡ ይቀርባል።
- (፫) የሀብቱ ፡ ዝርዝር ፡ ቍጥር ፡ መዝገብ ፡ ጉድለት ፡ ተገኝቶበት ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ላይ ፡ ሊያደርስበት ፡ ለሚችለው ፡ ጉዳት ፡ ሞግዚቱ ፡ አላፈ ፡ ነው።

ቀ፡ ፪፻፹፫። የሞግዚቱና ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሀብቶች ፡ ስለ ፡ መደባለቅ ።

(፩) ሞግዚቱ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ሀብቶች ፡ ከራሱ ፡ የግል ፡ ሀብቶች ፡ ጋራ ፡ እንዳይደባለቁ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ሁሉ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፪) በተለይም ፡ አካለመጠን ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ገንዘብ ፡ ሞግዚቱ ፡ በራሱ ፡ በግል ፡ ሒሳብ ፡ እባንክ ፡ ማግባት ፡ ወይም ፡ እንዲገባ ፡ ማድረግ ፡ የተከለከለ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፹፬። እርግጠኛ ፡ በሆነ ፡ በታመነ ፡ ቦታ ፡ ሰነዶችንና ፡ ዋጋ ፡ ያላቸውን ፡ ዕቃዎች ፡

ስለ ፡ ማስቀመጥ ።

አካለመጠን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሀብቶች ፡ አስተዳደር ፡ ችግር ፡ የማያመጣ ፡ ከሆነ ፡ ሞግዚቱ ፡ የገንዘብ ፡ ሰነዶችን ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ ዕቃዎችን ፣ ዋና ፡ ዋና ፡ ጽሑፎችን ፣ እነዚህንም ፡ የሚመሰሰሱ ፡ ሌሎች ፡ ነገሮችን ፡ እርግጠኛ ፡ በሆነ ፡ በታመነ ፡ ቦታ ፡ ያስቀምጣል ።

ቀ፡ ፪፻፹፭። ስለ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ።

(፩) አባት ወይም ፡ እናት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሞግዚቱ ፡ ሥራውን ፡ ሲጀምር ፡ ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ፡ አድርጎ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ሀብት ፡ ሁኔታ ፡ ያመለክታቸዋል ።

(፪) እስከዚያ ፡ ድረስ ፡ ሞግዚቱ ፡ የአስቸኳይነት ፡ ጠባይ ፡ ያላቸውን ፡ የአሳዳጊነት ፡ ሥራዎችን ፡ ብቻ ፡ በመሥራት ፡ ተወስኖ ፡ ይቋያል ።

ቀ፡ ፪፻፹፮። የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ የሚሰጠው ፡ ትእዛዝ ።

(፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ከአባት ፡ ወይም ፡ ከእናት ፡ በቀር ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ሀብት ፡ አስተዳደር ፡ የሚመለከቱ ፡ ትእዛዞች ፡ ለሞግዚቱ ፡ መሰጠት ፡ ይችላል ።

(፪) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ሞግዚቱ ፡ አንዳንድ ፡ ነገሮችን ፡ እንዳያደርግ ፡ አንዳንዶችንም ፡ ነገሮች ፡ የሚፈጽመው ፡ በዚህ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ አስፈቅዶ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ሊከለከለው ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪፻፹፯። አካለመጠን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ በስጦታ ፡ በኑዛዜ ፡ ወይም ፡ በውርስ ፡

ክፍያ ፡ የሚደርሱት ፡ ሀብቶች ።

(፩) አካለመጠን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ በስጦታ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ሀብቶችን ፡ የሚሰጥ ፡ ሰው ፡ እካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በውርስ ፡ ከእርሱ ፡ ለሚያገኘው ፡ ገንዘብ ፡ እነዚህኑ ፡ ሀብቶች ፡ ሲያስተዳድር ፡ ሞግዚቱ ፡ በአንዳንድ ፡ ደንቦች ፡ ተመርቶ ፡ እንዲሠራ ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ሊጽፍ ፡ ይችላል ።

(፪) እነዚህን ፡ ደንቦች ፡ ተከትሎ ፡ መሠራት ፡ የማይቻል ፡ ወይም ፡ አካለመጠን ፡

ባላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ የሚያመጣ ፡ መስሎ ፡ የታየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሳኖቼ ፡ እንዲያሻሽሏቸው ፡ ሞግዚቱ ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪፻፶፮ ። የንግድ ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ሥራዎች ።

(፩) በልጅ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አካለመጠን ፡ ካላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ሀብት ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ የንግድ ፡ የእንዳሰትሪ ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ሥራ ፡ ዎች ፡ የተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ለሞግዚቱ ፡ የእነ ፡ ዚህን ፡ ሥራዎች ፡ ሒሳብ ፡ የሚያጣራ ፡ ወይም ፡ ሥራውን ፡ የሚቀጥል ፡ ለመ ፡ ሆኑ ፡ ትእዛዝ ፡ ይሰጣል ።

(፪) ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ሞግዚትነቱ የሚቈይበትን ፡ ጊዜና ፡ የሞግዚቱን ፡ ችሎታ ፡ ዎችና ፡ ለማድረግ ፡ የሚቻለውን ፡ እንዲሁም ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ጥቅሞች ፡ በሚገባ ፡ ይመለከታል ።

ቍ ፡ ፪፻፶፱ ። ስለ ፡ አንዳንድ ፡ ሀብቶች ፡ ሽያጭ ።

(፩) ሞግዚቱ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ የሆኑትን ፡ ግዙፍ ፡ የሆኑ ፡ ተን ፡ ቀላቃሽ ፡ ንብረቶችን ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ሰነድ ፡ መሸጥ ፡ ይች ፡ ላል ።

(፪) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ በልጅ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ላይ ፡ ካል ፡ ሆነ ፡ በቀር ፤ ይኸንኑ ፡ የሽያጭ ፡ አሠራር ፤ ትእዛዝ ፡ ለመስጠት ፡ ወይም ፡ እን ፡ ዲያውም ፡ ሽያጩን ፡ ለመከልከል ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪፻፺ ። ለአምጫው ፡ የሚል ፡ ሰነድ ።

(፩) በልጅ ፡ አባት ወይም ፡ እናት ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረ ፡ ሰው ፡ ልጅ ፡ ገንዘብ ፡ ከሆኑ በኋላ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፤ ለአምጫው ፡ የሚሉ ፡ ሰነዶችን ፡ መሸጥ ፡ ወይም ፡ ስም ፡ በተጻፈባቸው ፡ ሰነዶች ፡ እንዲለ ፡ ወጡ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፪) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ከዚህ ፡ ግዴታ ፡ ነፃ ፡ ሊያደርገው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪፻፺፩ ። ዕዳዎችና ፡ ገቢ ፡ ገንዘቦች ።

(፩) ሞግዚቱ ፡ አካለመጠን ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ዕዳዎች ፡ ይከፍላል ።

(፪) አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ የሚገቡትን ፡ ካፒታሎችና ፡ ሌሎች ፡ ገቢ ፡ ዎችን ፡ ተቀብሎ ፡ ለሚከፍለው ፡ ሰው ፡ የደረሰኝ ፡ ይሰጣል ።

ቍ ፡ ፪፻፺፪ ። ዋናውን ፡ (ካፒታሎን) ፡ ገንዘብ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ማዋል ።

(፩) የሞግዚቱ ፡ ግዴታ ።

(፩) ዋናዎቹ ፡ ገንዘቦች (ካፒታሎቹ) ፡ ከአምስት ፡ መቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ የበ ፡ ለጡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሞግዚቱ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ካፒታሎች ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ሊያውላቸው ፡ ይገባል ።

(፪) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ጎይለ ፡ ቃል ፡ የተመ ፡ ለከተውን ፡ ለማሻሻል ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪፻፺፫ ። (፪) የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

(፩) ካፒታሎቶ ፡ በሞግዚቱ ፡ እጅ ፡ ከገቡበት ፡ ጀምሮ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ እንዲውሉ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፪) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ይህን ፡ ጊዜ ፡ ሊያሻሽለው ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪፻፺፬ ። (፫) የሚገዙ ፡ ሀብቶች ፡ ዐይነት ።

የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ በልጁ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ሞግዚቱ ፡ የሚገዛውን ፡ ሀብቶች ፡ ዐይነት ፡ አስቀድሞ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪፻፺፮።(፬) ቅጣት ።

(፩) ሞግዚቱ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ሳያውል ፡ የተዋቸውን ፡ ገንዘቦች ፡ ደንበኛ ፡ ወለድ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) አስፈላጊም ፡ ሲሆን ፡ ተጨማሪ ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍል ፡ ሊፈረድ ፡ በት ፡ ይቻላል ።

ቀ ፡ ፪፻፺፯ ። ገቢዎች ።

(፩) ለአጠባበቁና ፡ ለአስተዳደጉ ፡ አገልግሎት ፡ እንዲውሉ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ገቢዎች ፡ ሞግዚቱ ፡ ላላዳረው ፡ ይሰጠዋል ።

(፪) ይህ ፡ የሚሰጠውም ፡ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ በተወሰኑት ፡ ሁኔታዎችና ፡ ጊዜዎች ፡ መሠረት ፡ ነው ።

(፫) ይህን ፡ የመሰለው ሳኔ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በየስድስቱ ፡ ወር ፡ በአሳዳሪው ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ ቤት ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፪፻፺፰ ። የኪራይ ፡ ውሎች ።

በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ተፈቅዶው ፡ የተፈጸሙ ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ ሞግዚቱ ፡ ያደረጋቸው ፡ የኪራይ ፡ ውሎች ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ አካለመጠን ፡ ካደረሰ ፡ በኋላ ፡ ለሦስት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አያስገድዱትም ።

ቀ ፡ ፪፻፺፱ ። ውርስ ።

(፩) ሞግዚቱ ፡ አካለመጠን ፡ ላላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በውርስ ፡ የደረሱትን ፡ ሀብቶች ፡ በዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ አስገብቶ ፡ ስለ ፡ ልጁ ፡ ሆኖ ፡ ይቀበላል ።

(፪) ይህ ፡ ውርስ ፡ በታወቀ ፡ እኳኋን ፡ ለአውራጅ ፡ ዕዳ ፡ የሚበቃ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡

አካለመጠን ፣ ላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ በውርስ ፣ የደረሰውን ፣ ሀብት ፣ የቤተ-ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ካልተፈቀደለት ፣ ሞግዚት ፣ ለመተው ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ፪፻፺፱ ። ስጦታ ።

(፩) ሞግዚቱ ፣ አካለመጠን ፣ ላላደረሰ ፣ ልጅ ፣ የተሰጠውን ፣ ከአምስት ፣ መቶ ፣ የኢትዮጵያ ፣ ብር ፣ በላይ ፣ የሆነውን ፣ ስጦታ ፣ በቤተ-ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ካልተፈቀደለት ፣ አልቀበልም ፣ ለማለት ፣ አይችልም ።

(፪) ልማድ ፣ ለማስገደድ ፣ ከሚችለው ፣ አነስተኛ ፣ ከሆኑ ፣ ስጦታዎች ፣ በቀር ፣ ሞግዚቱ ፣ አካለመጠን ፣ ባላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ስም ፣ ምንም ፣ ስጦታ ፣ ለማድረግ ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ፫፻ ። የዋስትና ፣ ውለታ ።

ሞግዚቱ ፣ በማናቸውም ፣ አካላት ፣ አካለመጠን ፣ ባላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ስም ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ዕዳ ፣ ዋስ ፣ መሆን ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ፫፻፩ ። ግልግል ።

ሞግዚቱ ፣ ክርክር ፣ የሚደረግበት ፣ ጥቅም ፣ ከምስት ፣ መቶ ፣ የኢትዮጵያ ፣ ብር ፣ ያነሰ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ ጥቅሞች ፣ በሚመለከት ፣ ነገር ፣ ከቤተ-ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ካልተፈቀደለት ፣ ምንም ፣ ግልግል ፣ ለመፈጸም ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ፫፻፪ ። ሞግዚቱ ፣ አካለመጠን ፣ ካላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ጋራ ፣ የሚያደርጋቸው ፣ ውሎች ።

(፩) ሞግዚቱ ፣ በቤተ-ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ካልተፈቀደለት ፣ በቀር ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ ሀብቶች ፣ ለመግዛት ፣ በኪራይ ፣ ውል ፣ ለመውሰድ ፣ ወይም ፣ አካለመጠን ፣ ካደረሰው ፣ ልጅ ፣ ጋራ ፣ ሌላ ፣ ውል ፣ ለመዋዋልም ፣ አይችልም ።

(፪) እንዲሁም ፣ ሞግዚቱ ፣ በቤተ-ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ካልተፈቀደለት ፣ በቀር ፣ አካለመጠን ፣ ባላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ላይ ፣ ማናቸውንም ፣ መብት ፣ ወይም ፣ ገንዘብ ፣ የሚጠይቅበትን ፣ መብት ፣ ለመቀበል ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ፫፻፫ ። ብድር ።

ሞግዚቱ ፣ በቤተ-ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ካልተፈቀደለት ፣ በቀር ፣ አካለመጠን ፣ ባላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ስም ፣ የብድርን ፣ ውል ፣ ለመዋዋል ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ፫፻፬ ። አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ ስለ ፣ ማግኘር ።

(፩) ጥፋትን ፣ ፍልግን ፣ ለይቶ ፣ ለማወቅ ፣ የቻለና ፣ ቢያንስ ፣ ዐሥራ ፣ አምስት ፣ ዓመት ፣ ዕድሜ ፣ ያለው ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እርሱን ፣ በሚመለከቱት ፣ ዋና ፣

ዋና ፡ ሥራዎች ፡ ሁሉ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ ግግክር ፡ ያስፈልጋል ።

(፪) አካለመጠን ፡ ካላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ፈቃድ ፡ መቀበል ፡ ሞግዚቱን ፡ ከጎላፊነት ፡ ነፃ ፡ አያደርገውም ።

ቀ ፡ የ፲፮ ። አካለመጠን ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ እንዲሠራ ፡ የተሰጠው ፡ ፈቃድ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ዕድሜና የሀብቱን ፡ ልክ ፡ ተመልክቶ ፡ ለዕለት ፡ ጉዳይ ፡ በሚሆን ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ልጁ ፡ ብቻውን ፡ ውሎችን ፡ እንዲያደርግ ፡ ሞግዚቱ ፡ ሊፈትድለት ፡ ይችላል ።

(፪) ይኸውም ፡ ፈቃድ ፡ በዝምታም ፡ መሆን ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ የ፲፯ ። (፪) የዕለት ፡ ጉዳይ ፡ ሥራዎች ።

(፩) አንድ ፡ ሥራ ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ትባሉ ፡ እንዲታይ ፡ ሕግ ፡ ሲያዝ ፡ የዕለት ፡ ጉዳይ ፡ ሥራ ፡ ሆኖ ፡ ሊታይ ፡ አይችልም ።

(፪) አንድ ፡ ሥራ ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፤ ዋጋው ፡ ከመቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ የሚበልጥ ፡ ወጪን ፡ ወይም ፡ ግዴታዎችን ፡ እንዲያደርግ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ የሚያስገድደው ፡ ሲሆን ፡ የዕለት ፡ ጉዳይ ፡ ሥራ ፡ ሆኖ ፡ ሊታይ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ የ፲፮ ። (፫) በሞግዚቱ ፡ ላይ ፡ የሚደርሰው ፡ ውጤት ።

በሞግዚቱ ፡ ፈቃድ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ላደረጋቸው ፡ የግዴታ ፡ ውሎች ፡ ሞግዚቱ ፡ ሦስተኞች ፡ ወገኖች ፡ ሰዎች ፡ ለሚጠይቁት ፡ ዋስ ፡ ነው ።

ቀ ፡ የ፲፰ ። ኑዛዜ ።

(፩) ሞግዚቱ ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ስም ፡ ኑዛዜ ፡ ሊያደርግ ፡ አይችልም ።

(፪) አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ከሞላው ፤ ኑዛዜ ፡ ሊያደርግ ፡ ይችላል ።

(፫) አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ሳይሞላው ፡ ያደረገው ፡ ኑዛዜ ፡ ቢኖር ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ከሞላው ፡ በኋላ ፡ ኑዛዜውን ፡ ባይሽረውም ፡ እንኳ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ ፡ የ፲፱ ። አካለ መጠን ፡ ያላደረሱ ፡ ሰዎች ፡ ጋብቻ ።

(፩) አካለ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በጋብቻው ፡ ሲሰማግ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በጋብቻ ፡ አንቀጽ ፡ ቀ ፡ ፳፻፳፪ ፡ የተመለከተው ፡ ሰው ፡ አብር ፡ መስግግት ፡ (ፈቃድ ፡ መስጠት) ፡ ይገባዋል ።

(፪) ለጋብቻ ፡ ፈቃድ ፡ የሚሰጠው ፡ ሰው ፡ በእንደራሴ ፡ አግካይነት ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።

(፫) አካለ መጠን ፡ ባላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ጋብቻ ፡ ፈቃድነትን ፡ የሚሰጠው ፡ ሰው ፡

በዚህ ፡ ሕግ ፣ በጋብቻ ፣ አንቀጽ ፣ በቀጥር ፣ ፎፆፎ፣ ከተመለከቱት ፣ ሰዎች ፣ አንዱ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የእንደራሴነት ፣ ሥልጣን ፣ ያለው ፣ ስለ ፣ መሆኑ ፣ አንዳችም ፣ ግስረጃ ፣ እንዲያቀርብ ፣ አይገደድም ።

ቀ ፡ ፫፻፲ ። የሥራ ፣ ግስኬጃ ፣ ወጪዎች ።

ሞግዚቱ ፣ አካለመጠን ፣ ላላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ጥቅሞች ፣ ለሥራ ፣ ግካሄጃ ፣ ወጪ ፣ ያደረገው ፣ ገንዘብ ፣ እንዲከፈለው ፣ መብት ፣ አለው ።

ቀ ፡ ፫፻፲፩ ። የሥራው ፣ አካሄድ ፣ ግስረጃዎች ።

(ጸ) ሞግዚቱ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር፣ጉባኤ ፣ በወሰነው ፣ ሁኔታዎችና ፣ ጊዜዎች ፣ ውስጥ ፣ በሞግዚትነቱ ፣ የሠራውን ፣ ግስረጃና ፣ ሒሳብ ፣ ግቅረብ ፣ አለበት ።

(ፀ) አካለ ፣ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ አባት ፣ ወይም ፣ እናት ፣ የሞግዚትነትን ፣ ሥራዎች ፣ የሠሩ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ ግዴታ ፣ ነፃ ፣ ናቸው ።

(ፆ) እነርሱም ፣ የመረጡትን ፣ ሞግዚት ፣ ነፃ ፣ ሊያደርጉት ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፫፻፲፪ ። መምራት ።

በዚህ ፣ ሕግ ፣ ከቀጥር ፣ ጀጅጅ ፣ እስከ ፣ ጀጅጅ ፣ ያሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ በሞግዚት ነትና ፣ በሞግዚቱ ፣ ውሳኔዎች ፣ በሚደረገው ፣ አቤቱታ ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ክፍል ፣ ፪ ።

አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ ለመጠየቅ ፣ የተመለከቱትን ፣ ደንቦች ፣ መጣስ ፣ የሚያስከትለው ፣ ቅጣት ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ሥራዎች ።

ቀ ፡ ፫፻፲፫ ። መሠረቱ ።

አካለ ፣ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ከሥልጣኑ ፣ በላይ ፣ የሚፈጽማቸው ፣ ሥራዎች ፣ ሁሉ ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፫፻፲፬ ። እንዲፈርስ ፣ ስለ ፣ መጠየቅ ።

(ጸ) እኒህ ፣ ተግባሮች እንዲፈርሱ ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚችሉት ፣ አካለ ፣ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ወይም ፣ ወራሾቹ ፣ ወይም ፣ እንደራሴዎቹ ፣ ናቸው ።

(ፀ) በሚከተሉት ፣ ድንጋጌዎች መሠረት ፣ ከሚሻሻሉት ፣ በቀር ፣ በሰጡት ፣ ስለ ፣ ተሰጠ ፣ ፈቃድ ፣ ውል ፣ ፈራሽነት ፣ የተመለከቱት ፣ ደንቦች ፣ ለዚህም ፣ ጉዳይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፫፻፲፭ ። የተዋዋዩ ፣ ቅን ፣ ልቡና ።

አካለመጠን ፣ ካላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ጋራ ፣ የተዋዋለ ፣ ሰው ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ይህን ፣ እንዲያደርግ ፣ ፈቃድ ፣ የተቀበለ ፣ መሆኑን ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ አምና ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ አካለመጠን ያላደረሰውም ፣ ልጅ ፣ የልግድ ፣ ዕውቀት ፣ ስለ

ሌለው ተዋዋዩ ፣ የልጁን ጥቅም ፣ በማስቀረት ፣ ያልተጠቀመበት፣ ከሆነ ፣ አካለ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ያደረጋቸው ፣ ውሎች ፣ ዋጋ ፣ ያላቸው ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ የ፻፲፮ ። መከፈል ።

(፩) አካለ መጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ የጠቀሙት ፣ ለመሆናቸው ፣ ማስረጃ ፣ የቀረበ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ሥራው ፣ እንዲፈርስ ፣ ክስ ፣ እስከ ፣ ቀረበበት ፣ ቀን ፣ ድረስ ፣ አካለ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ጥቅም ፣ ውስጥ ፣ በሚገኘው ፣ ብልጽግና ፣ መጠን ፣ አካለ መጠን ፣ ላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ የሚደረጉ ፣ የገንዘብ ፣ መክፈሎች ፣ ዋጋ ፣ ያላቸው ፣ ናቸው ።

(፪) ከዚህ ፣ ሁኔታ ፣ ውጭ ፣ አካለ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ መመለስ ፣ የለበትም ።

ቍ ፡ የ፻፲፯ ። ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ ፣ አላፈነትና ፣ ያላገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ።

(፩) መሠረቱ ።

በዚህ ፣ ሕግ ፣ ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ ፣ አላፈነትና ፣ ያላገባብ ፣ ስለ መበልጸግ ፣ በተመለከተው ፣ አንቀጽ ፣ ድንጋጌዎች ፣ ላይ ፣ በተነገረው ፣ መሠረት ፣ ሕግ ፣ ወጥ ፣ በሆኑ ፣ ሥራዎች ፣ ወይም ፣ ተገቢ ፣ ያልሆነ ፣ ብልጽግናን ፣ በመመልከት ፣ የተጠቀመ ፣ ሲሆን ፣ አካለ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ገላፊነት ፣ አለበት ።

ቍ ፡ የ፻፲፰ ። (፪) አካለ መጠን ፣ ሳያደርስ ፣ አድርሻለሁ ፣ ማለት ።

(፩) አካለ መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ አካለ መጠን ፣ አድርሻለሁ ፣ ብሎ ፣ ቢናገርም ፣ እንኳ ፣ ይህ ፣ መናገሩ ፣ አካለ መጠን ፣ ባለማድረሱ ፣ የሚጠቀምበትን ፣ መብት ፣ አያሳጣውም ።

(፪) እንዲሁም ፣ ከውል ፣ ውጭ ፣ የሆነ ፣ ገላፊነትን ፣ የሚያመጣ ፣ ጥፋት ፣ ሆኖ ፣ አይቈጠርበትም ።

ንኲስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ። የሞግዚቱ ፣ ሥራዎች ።

ቍ ፡ የ፻፲፱ ። በደንብ ፣ የተፈጸሙ ፣ ሥራዎች ።

(፩) ሥልጣኑ ፣ እስከሚፈቅድለት ፣ ወይም ፣ ፈቃድ ፣ ተቀብሎ ፣ ሞግዚቱ ፣ የፈጸማቸው ፣ ሥራዎች ፣ አካለ መጠን ፣ ላላደረሰ ፣ ልጅ ፣ የተሠሩ ፣ ናቸው ፣ በማለት ፣ ሊጣሱ ፣ አይቻልም ።

(፪) አካለ መጠን ፣ ላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ሞግዚቱ ፣ የሠራቸው ፣ ሥራዎች ፣ ሁሉ ፣ ልጁ ፣ አካለ መጠን ፣ በአደረሰ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ሠራቸው ፣ ሥራዎች ፣ ተቈጥረው ፣ በገላፊነት ፣ ያስጠይቁታል ።

(፫) ሞግዚቱ ፣ በተገለጸ ፣ አኳኋን ፣ በገላፊነት ፣ እጠየቅበታለሁ ፣ ሲል ፣ ተስፋ ፣ የሰጠበትና ፣ ወይም ፣ በሕጉ ፣ መሠረት ፣ ልጁ ፣ አካለ መጠን ፣ ከአደረሰ ፣ በኋላም ፣ ሞግዚቱን ፣ ያስጠይቁታል ፣ ተብሎ ፣ የተደነገገ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ሞግዚቱን ፣ ገላፊ ፣ አያደርገውም ።

ቀ፡ የ፪፳፭ ። ሕጋውያን ፣ ድንጋጌዎችን ፣ ስለ ፣ መተላለፍ ።

- (፩) የሕግ ፣ ድንጋጌዎችን፣ በመተላለፍ ፣ ሞግዚት ፣ የሚፈጽማቸው ፣ ሥራዎች ፣ እንደራሴ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ከተሰጠው ፣ ሥልጣን ፣ በላይ ፣ አልፎ ፣ በሚሠራበት ፣ ጊዜ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ እንደራሴነት ፣ በሚል ፣ አንቀጽ ፣ የተጻፉት ፣ ደንቦች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።
- (፪) እንደዚሁም ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ፈቃድን ፣ መቀበል ፣ በሕግ ፣ ግዴታ ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ሳይፈቅድ ፣ ሞግዚቱ ፣ የሚፈጽማቸው ፣ ሥራዎች ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ እንደ ፣ ተነገረው ፣ ይሆናሉ ።
- (፫) እንደዚሁም፣ ደግሞ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ከደንብ ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ ስብሰባ ፣ ወይም ፣ ከደንብ ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ ዐይነት ፣ በሰጠው ፣ ውሳኔ ፣ ሞግዚቱ ፣ የሚፈጽማቸው ፣ ሥራዎች ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ እንደ ፣ ተነገረው ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ የ፪፳፩ ። ሕጋውያን ፣ ያልሆኑትን ፣ ትእዛዞች ፣ ስለ ፣ መተላለፍ ።

- (፩) የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ለሞግዚቱ ፣ የሰጠውን ፣ ሥልጣን ፣ ወሰን ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ባስፈላጊው ፣ ጊዜ ፣ ካላወቁት ፣ ወይም ፣ ግወቅ ፣ ይገባቸው ፣ ካልነበረ ፣ በቀር ፣ ሞግዚቱ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ የሰጠውን ፣ ትእዛዝ ፣ በመተላለፍ ፣ የሠራው ፣ ነገር ፣ በሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆንባቸው ፣ አይችልም ።
- (፪) አካለመጠን ፣ ላላደረሰ፣ ልጅ ፣ ንብረቶቹን ፣ የሰጠ ፣ የተናዘዘ ፣ ወይም ፣ የተወ ፣ ሰው ፣ ለሞግዚቱ ፣ ሥልጣን ፣ ወሰን ፣ ባደረገለትም ፣ ጊዜ ፣ እንደዚሁ ፣ ነው ።
- (፫) ሞግዚቱ ያደረገው ፣ ሥራ ፣ እንዲፈርስ ፣ የሚጠይቅ ፣ ሰው ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ በከፋ ፣ ልቡና ፣ የሠራው ፣ መሆኑን ፣ ማስረጃት ፣ አለበት ።

ቀ፡ የ፪፳፪ ። ስለ ፣ ተጨማሪ ፣ ሞግዚትና ፣ ስለ ፣ ምትክ ፣ ሞግዚት ።

ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተመለከቱት ፣ ደንቦች ፣ በተጨማሪ ፣ ሞግዚትና ፣ በምትክ ፣ ሞግዚትም ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፫ ።

ሊያሲዙ ፣ የሚችሉ ፣ ገላፊነቶች ።

ቀ፡ የ፪፳፫ ። ስለ ፣ ሞግዚት ።

- (፩) ሞግዚቱ ፣ በሠራው ፣ መጥፎ ፣ አመራር ፣ በመጽናቱ ፣ ምክንያት ፣ ወይም ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ለሰጠው ፣ ትእዛዝ ፣ በልመታዊ ፣ ምክንያት ፣ ወይም ፣ የአርሱ ፣ ጥቅም ፣ አካለመጠን ፣ ካላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ጥቅም ፣ ኃላፊነቱን ፣ በሙሥራቱ ፣ አካለመጠን ፣ ባላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ልደረሱት ፣ የጉዳዩን ፣ ጽሑፍ ፣ ሁሉ ፣ በገላፊነት ፣ ይጠየቃል ።

(፪) ሞግዚቱ ፡ በቤተ-ዘመድ ፡ ጉባኤ ፡ በተሰጡት ፡ ትእዛዞች ፡ መሠረት ፡ የሠራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተንኩል ፡ ካልተገኘበት ፡ በቀር ፡ በኅላፊነት ፡ አይጠየቅም ።

(፫) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ገይለ ፡ ቃል ፡ የተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ በተጨማሪ ፡ ሞግዚትና ፡ በምትኩ ፡ ሞግዚትም ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ የ፪፳፬ ። ስለ ፡ ተጠባባቂ ፡ ሞግዚት ።

ተጠባባቂው ፡ ሞግዚት ፤ አንዳች ፡ ጥፋት ፡ አለመሥራቱን ፡ ካላስረዳ ፡ በቀር ፡ በሞግዚቱ ፡ ላይ ፡ ስለሚፈረደው ፡ ነገር ፤ በአንድነት ፡ ኅላፊነት ፡ ዋስ ፡ ነው ።

ቀ ፡ የ፪፳፭ ። የሁኔታ ፡ ሞግዚት ።

(፩) ሞግዚት ፡ ላይሆን ፤ የሞግዚትነትን ፡ ሥራ ፡ የሚፈጽም ፡ ሰው ፤ በሥራ ፡ አካሄድ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፤ ስለሚያካሂደው ፡ ሥራ ፡ በኅላፊነት ፡ ይጠየቃል ፡—

(፪) ሞግዚት ፡ ላይሆን ፡ በሠራው ፡ ሰው ፡ በሚፈረደው ፡ ፍርድ ፡ ሞግዚቱ ፡ ባንድነት ፡ ኅላፊ ፡ ነው ።

ቀ ፡ የ፪፳፮ ። ስለ ፡ ሞግዚቲቱ ፡ ባል ።

ሞግዚቱ ፡ ሆኖ ፤ ከሞግዚትነቷ ፡ ጋራ ፡ በተያያዘ ፡ ሥራ ፡ የተደረገውም ፡ ተጋብተው ፡ በነበረበት ፡ ጊዜ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሞግዚቲቱ ፡ ባል ፡ በእርስዋ ፡ ላይ ፡ በሚፈረደው ፡ ፍርድ ፡ ባንድነት ፡ ኅላፊነት ፡ ዋስ ፡ ነው ።

ቀ ፡ የ፪፳፯ ። ስለ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አባሎች ።

(፩) የማታለል ፡ ነገር ፡ ካልተገኘባቸው ፡ በቀር ፤ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አባሎች ፡ በሚሠሩዋቸው ፡ ሥራዎች ፡ አንዳች ፡ ኅላፊነት ፡ የለባቸውም ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፤ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፤ ቃለ ፡ ጉባኤውን ፡ (ፐሮሴሲርባልን) ፡ ሲፈረሙ ፡ አባሎቹ ፤ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የተጠሩ ፡ ለመሆኑና ፡ ውሳኔውንም ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የሰጡ ፡ መሆናቸውን ፡ በኅላፊነት ፡ ያረጋግጣሉ ።

ክፍል ። ፭ ።

አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ችሎታ ፡ ጣጣት ፡ ስለ ፡ መቅረቱ ።

ቀ ፡ የ፪፳፰ ። ምክንያቶች ።

አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ አካለመጠን ፡ ሲያደርስ ፡ ወይም ፡ ከሞግዚት ፡ አስተዳደር ፡ ነፃ ፡ ይውጣ ፡ ሲባል ፤ ችሎታ ፡ የለውም ፡ መባሉ ፡ ይቀራል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

በሞግዚት ፡ አስተዳደር ፡ ነፃ ፡ ስለ ፡ መውጣት ።

ቀ ፡ የ፪፳፱ ። ጋብቻ ።

አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ በጋብቻው ፡ ምክንያት ፡ ብቻ ፡ በሞግዚት ፡ ከመተዳደር ፡ ነፃ ፡ ይውጣል ።

ቀ ፡ ፫፻፴ ። በተለይ ፡ በሞግዚት ፡ ከመተዳደር ፡ ነፃ ፡ ማውጣት ፡ (፩) ምክንያቶች።

- (፩) አካለመጠን ፡ ያላደረሰውን ፡ ልጅ ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ሲሞላው ፡ ከሞግዚት ፡ አስተዳዳሪነት ፡ ሥልጣን ፡ ነፃ ፡ ለማውጣት ፡ ይቻላል ።
- (፪) ለዚሁም የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔ ፡ ሊሰጥበት ፡ የግድ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፴፩ ። ጥያቄ ።

ከሞግዚት ፡ አስተዳደር ፡ ሥልጣን ፡ ለመውጣት ፡ ይችላል ፡ ብሎ ፡ የቤተ-ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔ ፡ የሚሰጠው ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ ከወላጆቹ ፡ አንዱ ፤ ወይም ፡ አሳዳሪው ፤ ወይም ፡ ሞግዚቱ ፡ ባቀረቡት ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፴፪ ። ጥያቄውን ፡ ስላለመቀበል ።

አካለመጠንን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ አባትና ፡ እናት ፡ ያሉት ፡ እንደሆነና ፡ ከነርሱ ፡ አንዱ ፤ ልጁ ፡ ከሞግዚት ፡ አስተዳደር ፡ ሥልጣን ፡ ለመውጣት ፡ በቅቷል ፡ ብሎ ፡ ፈቃዱ ፡ መሆኑን ፡ በግልጽ ፡ ካልተናገረ ፡ በቀር ፤ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ልጁ ፡ ከሞግዚት ፡ አስተዳደር ፡ ሥልጣን ፡ ይውጣ ፡ ሲል ፡ ለመወሰን ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፫፻፴፫ ። ውጤቶች ።

ከሞግዚት ፡ አስተዳደር ፡ ሥልጣን ፡ ይውጣ ፡ ተብሎ ፡ የተበየነለት ፡ ልጅ ፡ ሰውነቱን ፡ ለማስተዳደርና ፡ ገንዘቡን ፡ የሚመለከቱትን ፡ ጥቅሞች ፡ ለማስተዳደር ፡ ስለሚመለከተው ፡ ስለሚገኝባቸው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፤ በሕግ ፡ አካለመጠን ፡ እንዳደረሰ ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ ፡ ፫፻፴፬ ። የማይሻር ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (፩) ከሞግዚት ፡ አስተዳደር ፡ ሥልጣን ፡ ይውጣ ፡ ተብሎ ፡ የተበየነው ፡ ሊሻር ፡ አይችልም ።
- (፪) ኪጋብቻ ፡ ምክንያት ፡ የተገኘው ፡ ከሞግዚት ፡ አስተዳደር ፡ ሥልጣን ፡ መውጣት ፡ ጋብቻው ፡ ቢፈርስም ፡ እንኳ ፤ ውጤቱን ፡ እንደጠበቀ ፡ ይቀራል ።
- (፫) ነገር ፡ ግን ፤ ከተጋቡት ፡ ባልና ፡ ሚስት ፡ አንዱ ፡ ለጋብቻ ፡ የተወሰነው ፡ ሕጋዊ ፡ ዕድሜ ፡ ባለመድረሱ ፡ ምክንያት ፤ ዳኞች ፡ ጋብቻው ፡ ይፈርሳል ፡ ሲሉ ፡ የፈረዱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለተባለው ፡ ነገር ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነውን ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላሉ ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ።

የሞግዚትነት ፣ ሥራ ፣ ሒሳቦች ።

ቀኦ ፣ ፫፻፴፮ ። መሠረቱ ።

(፩) የሞግዚትነቱ ፣ ሥራ ፣ ሲፈጸም ፤ ሞግዚት ፣ ሆኖ ፣ ለአስተዳደረው ፣ ልጅ ፣ ወይም ፣ ለወራሾች ፣ የአስተዳደረበትን ፣ የሥራ ፣ ሒሳብ ፣ ማስረጃዎች ፣ ሞግዚቱ ፣ ማቅረብ ፣ አለበት ።

(፪) የልጁን ፣ ንብረት ፣ ሁሉ ፣ ይመልስለታል ። ሞግዚት ፣ የሆነበትን ፣ የልጁን ፣ መብትና ፣ ሁኔታ ፣ የሚገደድባቸውንም ፣ ዕዳዎች ፣ ያስታውቀዋል ።

ቀኦ ፣ ፫፻፴፯ ። የንብረቶች ፣ መዝገብ ፣ አለመግባት ።

(፩) ሞግዚቱ ፣ ሥራዎቹን ፣ በያዘ ፣ ጊዜ ፣ ወይም ፣ አካለመጠን ፣ ላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ በውርስ ፣ ሀብት ፣ በተሰጠው ፣ ጊዜ ፣ የንብረቶቹን ፣ ዝርዝር ፣ መዝገብ ፣ ከማግባት ፣ ቸል ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የልጁን ፣ ንብረት ፣ ወይም ፣ ልጁ ፣ በውርስ ፣ ያገኘውን ፣ ሀብት ፣ በማናቸውም ፣ አደራረግ ፣ ለማስረዳት ፣ ይቻላል ።

(፪) ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ አስረጂ ፣ ካልተገኘ ፣ በቀር ፣ በቂ ፣ ምስክሮች ፣ በሚያረጋግጡት ፣ ቃል ፣ እንድ ፣ ንብረት ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ገንዘብ ፣ በመሆን ፣ ይቁጠራል ።

ቀኦ ፣ ፫፻፴፰ ። ሒሳቦችን ፣ ስለ ፣ ማጽደቅ ።

(፩) በሞግዚት ፣ የሚተዳደረው ፣ ልጅ ፣ የሞግዚትነቱን ፣ ሥራ ፣ ሒሳቦች ፣ ያጸደቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሒሳቦቹን ፣ ካጸደቀ ፣ በኋላ ፣ እስከ ፣ አንድ ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ አጽድቆት ፣ የነበረውን ፣ ሒሳብ ፣ ራሱ ፣ ሊያፈርሰው ፣ ይችላል ፤ ይህም ፣ ሊሆን ፣ የሚችለው ፣ ልጁ ፣ ዐሥራ ፣ ስምንት ፣ ዓመት ፣ ያልሞላው ፣ ሆኖ ፣ በሚገኝበት ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ ነው ።

(፪) በሞግዚት ፣ የሚተዳደረው ፣ ልጅ ፣ ሒሳብ ፣ እንዳይቀርብ ፣ ለሞግዚት ፣ ፈቃድ ፣ ቢሰጠውም ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተጻፈው ፣ ጎይለ ፣ ቃል ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናል ።

(፫) አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ አካለመጠን ፣ ያደረሱት ፣ ሲወርሱት ፣ እነዚህ ፣ አካለመጠን ፣ ያደረሱት ፣ ወራሾች ፣ የልጁ ፣ ሞግዚት ፣ ያደረገውን ፣ ሒሳብ ፣ ያጸደቁት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ሞግዚቱን ፣ ከመተሳሰብ ፣ ነፃ ፣ አውጥተው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በሁለቱ ፣ ጎይለ ፣ ቃሎች ፣ የተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ለመጠቀስ ፣ አይችሉም ።

ቀኦ ፣ ፫፻፴፯ ። ስለ ፣ ይርጋ ።

(፩) አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ወኪሎቹ ፣ ወይም ፣ ወራሾች ፣ በሞግዚት ነቱ ፣ ሥራ ፣ ምክንያት ፣ በሞግዚቱ ፣ ላይ ፣ ስለ ፣ ጎላፊነት ፣ የሚያቀርቧቸው ፣

ማንኛዎችም ፡ ክሶች ፤ ሞግዚቱ ፡ የሞግዚትነቱን ፡ ሥራ ፡ ከተወበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ፡እስከ፡አምስት፡ዓመት፡ ሳያቀርቡ፡ የቀሩ፡ እንደ፡ ሆነ፡ በይርጋ ፡ ይታገዳሉ ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የተባለው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ንብረቶች ፡ እንዲመለሱለት ፡ የመጠየቅ ፤ ወይም ፡ በማይገባ ፡ በተደረገው ፡ (በተገኘው) ፡ ብልጽግና ፡ ላይ ፡ የሚሆነው ፡ ክስ ፡ የማቅረብ ፡ መብቱ ፡ አይከለክልበትም ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

አእምሮዎቸው ፡ ስለ ፡ ጎደለ ፡ ሰዎችና ፡ ስለ ፡ ድውዮች ።

ቀ ፡ ፫፻፴፱ ። ትርጓሜ ።

(፩) አእምሮው፡ጎደሎ ፡ ነው ፡ የሚባለው ፡ በተፈጥሮ፡ዕውቀቱ፡ያልተስተካከለ ፡ በመሆኑ ፤ ወይም ፡ በአእምሮ ፡ መናወጥ ፡ ወይም ፡ በእርጅና ፡ ምክንያት ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ የሚያደርሰውን ፡ ለማወቅ ፡ የማይችል ፡ ነው ።

(፪) የአእምሮ ፡ ደካሞች ፡ ሰካራም ፡ ወይም ፡ በመጠጥ ፤ አፍዛዥ ፡ በሆኑ ነገሮች ፡ ልማድ ፡ የተመረዙና ፡ ገንዘብን ፡ ያለ ፡ አግባብ ፡ የሚያባክኑ ፡ ሰዎች ፡ የተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አእምሮዎቸው ፡ እንደ፡ጎደለ ፡ ሰዎች ፡ ይቈጠራሉ ።

ቀ ፡ ፫፻፵ ። ድውዮች ።

ድዳ ፤ ደንቆር ፤ ዕውር ፤ የሆኑና ፡ ነዋሪ ፡ በሆነ ፡ ደቂ ፡ ምክንያት ፤ ራሳቸውን ፡ ችለው ፡ ለመተዳደር ፡ ወይም ፡ ንብረታቸውን ፡ ለማስተዳደር ፡ ችሎታ ፡ ለሌላቸው ፡ ሰዎች ፤ ስለ፡አእምሮ ፡ ጎደሎዎች ፡ የተነገሩትን ፡ እርዳታዎች ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ችሎታ ፡ ስላልተከለከሉት ፡ የአእምሮ ፡ ጎደሎዎችና ፡ ድውዮች ።

ቀ ፡ ፫፻፵፩ ። በግልጽ ፡ ስለ ፡ ታወቀ ፡ የአእምሮ ፡ ጎደሎት ፤ (፩) የተዘጋበት ፡ ዕብድ ።

ዕብደቱ ፡ በግልጽ ፡ እንደ፡ታወቀ ፡ ሆኖ ፡ ሕግ ፡ የሚቈጥረው ፡ ይህ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ በሆሲፒታል ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ የዕብዶች ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በአእምሮ ፡ ሁኔታ ፡ ምክንያት ፡ በአንድ ፡ የጤና ፡ ጥበቃ ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ ተዘግቶበት ፤ በዚህ ፡ በተዘጋበት ፡ ቦታ ፡ እስከሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፵፪ ። (፪) ስለ ፡ ገጠር ፡ የቀበሌ ፡ ግዛቶች ።

እንዲሁም ፡ ከሁለት ፡ ሺህ ፡ የማያንሱ ፡ ነዋሪዎች ፡ በሚገኙባቸው ፡ የቀበሌ ፡ ግዛቶች ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ወይም ፡ አብሮዎቸው ፡ በሚኖር ፡ ሰዎች ፡ በኩል ፤ በአእምሮው ፡ ሁኔታ ፡ ምክንያት ፡ የግድ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ተጠ

ባባቂነት ፡ የሚደረግለት ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝና ፡ ከእርሱጋራ ፡ የሚኖሩት ፡ ሰዎች ፡ በተባለው ፡ ሁኔታው ፡ ምክንያት ፡ ለመዛወሩ ፡ ፈቃድ ፡ ወሰን ፡ ሰጥተውት ፡ ሲገኙ ፤ ይህ ፡ ሰው ፡ ዕብደቱ ፡ በግልጽ ፡ እንደታወቀ ፡ ሆኖ ፡ የሚቋጠር ፡ ነው ።

ቊ ፡ ፫፻፵፫ ። በግልጽ ፡ የታወቀ ፡ ዕብድ ፡ ስለሚሠራቸው ፡ ሥራዎች ። (፩) መሠረቱ።

(፩) ዕብደቱ ፡ ግልጽ ፡ በሆነበት ፡ ጊዜና ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ የሠራቸውን ፡ ሥራዎች ፡ እርሱ ፡ ወይም ፡ ወኪሎቹ ፡ ወይም ፡ ወራሾቹ ፡ ሊቃወሟቸው ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንደዚሁም ፡ አንድሰው ፡ ራሱን ፡ ችሎ ፡ ለመተዳደር ፡ ወይም ፡ ንብረቶቹን ፡ ለማስተዳደር ፡ ችሎታ ፡ የሚያሳጣው ፡ ድውድነቱ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ሠራቸው ፡ ሥራዎች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ገይለ ፡ ቃል ፡ የተጻፈው ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቋ ፡ ፫፻፵፬ ። (፪) በሥራ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ማዋል ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ አስረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የነዚህ ፡ ሰዎች ፡ ሥራና ፡ ፈቃድ ፡ የውለታን ፡ ፈራሽነት ፡ የሚያስከትል ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የሚገመት ፡ ነው ።

(፪) በበሕተት ፡ መገኘት ፡ ምክንያት ፡ የሥራዎችንና ፡ የውሎችን ፡ መፍረስ ፡ የሚመለከቱት ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ደንቦች ፡ በዚህ ፡ አስተያየት ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቋ ፡ ፫፻፵፭ ። ስለሚመጣው ፡ ገላፊነት ። (፩) የሥራ ፡ ነገሩ ፡ ደንቦች ።

ዕብድ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ከእርሱጋራ ፡ የተደረገት ፡ ውሎች ፡ በመፍረሳቸው ፡ ምክንያት ፤ በቅን ፡ ልቡና ፡ በተዋዋዮች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ገላፊ ፡ ይሆናል ።

ቋ ፡ ፫፻፵፮ ። (፪) ስለ ፡ ማስረጃ ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ የሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ቅን ፡ ልቡና ፡ አለ ፡ በመባል ፡ ይገመታል ።

(፪) ስለሆነም ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ማናቸውንም ፡ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ቢያቀርቡም ፡ እንኳ ፡ ዕብድ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ባለበት ፡ አንድ ፡ ቀበሌ ፡ ውስጥ ፤ ወይም ፡ በዚሁ ፡ ቀበሌ ፡ አዋላኝ ፡ ውስጥ ፡ የሚኖሩ ፡ ለመሆናቸው ፡ የተገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በቀጥር ፡ ፫፻፵፪ ፡ የተመለከተው ፡ ነገር ፡ ሲያጋጥም ፤ በከፋ ፡ ልቡና ፡ ያደረገት ፡ ለመሆናቸው ፡ በቂ ፡ ማስረጃ ፡ ነው ።

ቋ ፡ ፫፻፵፯ ። ዕብደቱ ፡ በግልጽ ፡ ስላልታወቀ ፡ ሰው ።

(፩) የዕብደቱ ፡ ሁኔታ ፤ በግልጽ ፡ ያልታወቀ ፡ ሰው ፡ የፈጸማቸው ፡ የሕግ ፡ ሥራዎች ፡ ውሎች ፡ በዚህ ፡ ሰው ፡ የአእምሮ ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ ሊሻሩ ፡ አይችሉም ።

(፪) ዕብድ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ እነዚህን ፡ ውሎች ፡ በፈጸመበት ፡ ጊዜ ፤ ጉድለት ፡ የሌለበትን ፡ ፈቃድ ፡ ለመስጠት ፡ በማይችልበት ፡ ሁኔታ ፡ እንደነበረ ፡ ለማስረዳት ፡ ከቻለ ፡ ውሎቹን ፡ ለማስፈረስ ፡ ይቻላል ።

ቀ. ፫፻፵፰ ። ስለ ፡ ወራሾችና ፡ ስለባለገንዘቦች ። (፩) መሠረቱ ።

ዕብድቱ ፡ በግልጽ ፡ ያልታወቀው ፡ ሰው ፡ ወራሾች ፡ ወይም ፡ ባለገንዘቦች ፤ ይህ ፡ ሰው ፡ ለፈጸመው ፡ ውል ፡ ጉድለት ፡ የሌለበት ፡ ፈቃድ ፡ ቃል ፡ አልሰጠበት ምና ፤ ውሎ ፡ ሊፈረስ ፡ ይገባዋል ፡ ሲሉ ፡ ዕብድቱን ፡ ምክንያት ፡ በማድረግ ፤ የውሎን ፡ መፍረስ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችሉም ።

ቀ. ፫፻፵፱ ። (፪) ልዩነት ።

(፩) ስለሆነም ፤ የዚሁ የውል ፡ አድራጊው ፡ የአእምሮ ፡ ጉድለት ፡ ከተደረገው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የተነሣ ፡ የሚታወቅ ፡ እንደሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተነገረው ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

(፪) እንዲሁም ፡ ውል ፡ አድራጊው ፡ ውል ፡ እንዳይፈጸም ፡ የክልከላ ፡ ጥያቄ ፡ ቀርቦበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥያቄው ፡ የቀረበው ፤ የተባለው ፡ ውል ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፤ ዳኞቹ ፡ ስለክልከላው ፡ በቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ላይ ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ ከመቻላቸው ፡ በፊት ፡ ውል ፡ እንዳያደርግ ፡ ይከለክላል ፡ ተብሎ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበበት ፡ ሰው ፡ ቀደም ፡ ካልሞተ ፡ በቀር ፡ የተባለው ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቀ. ፫፻፶ ። ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ጎላፊነት ።

(፩) ዕብድቱ ፡ በግልጽ ፡ ለታወቀው ፡ ሰው ፡ ያለበት ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ ጎላፊነት ፡ ለጤናማ ፡ ሰው ፡ እንዳለው ፡ ጎላፊነት ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ይህ ዕብድ ፡ ያለአግባብ ፡ ካገኘው ፡ ብልጽግና ፡ የተነሣ ፡ ላሉት ፡ ግዴታዎች ፡ ጤናማ ፡ ለሆነ ፡ ሰው ፡ ያሉበት ፡ ግዴታዎች ፡ ይኖሩበታል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

በፍርድ ፡ ስለሚደረግ ፡ ክልከላ ።

ቀ. ፫፻፶፩ ። ስለክልከላ ፡ የሚሰጠው ፡ ፍርድ ።

(፩) መከልከሉ ፡ ለጤናውና ፡ ለጥቅሙ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ዕብድ ፡ ሰው ፡ እንዲከለክል ፡ (እንዲጠበቅ) ፡ ዳኞች ፡ ፍርድ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንደዚሁም ፤ ስለ ዕብዱ ፡ ሰው ፡ ወራሾች ፡ ጥቅም ፡ ዳኞች ፡ የዕብዱን ፡ መከልከል ፡ ለመፍረድ ፡ ይችላሉ ።

(፫) እንደዚሁም ፡ ደግሞ ፤ በዚሁ ፡ አንቀጽ ፡ በቍጥር ፡ ፫፻፵ ፡ ቡተመለከቱት ፡ ሰዎችም ፡ ላይ ፡ የመከልከል ፡ ፍርድ ፡ ሊሰጥ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፫፻፶፪ ። ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ዕብድነትን ፡ ስለማስታወቅ ።

- (፩) ዳኞቹ ፡ ስለአንዳንድ ሰው ፡ መከልከል ፡ ፍርዳቸውን ፡ ሲሰጡ ፤ በሚሰጡት ፡ ውሳኔ ፡ ውስጥ ፡ ጊዜውን ፡ በመወሰን ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ ዕብድነት ፡ የጀመረው ፡ ከእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ነው ፡ ሲሉ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ነገይ ፡ ቃል ፡ የተመለከተው ፡ ውሳኔ ፡ ስለክልከላው ፡ ከተሰጠው ፡ ፍርድ ፡ በኋላ ፡ ሊፈጸም ፡ ይችላል ።
- (፫) በተሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ውስጥ ፡ የተቋረጠው ፡ ቀን ፡ ስለክልከላው ፡ ከቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ በፊት ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ የበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ሊኖረው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፫ ። ለክልከላው ፡ ስለሚቀርብ ፡ ጥያቄ ።

- (፩) ስለክልከላው ፡ ውሳኔ ፡ እንዲሰጥ ፤ ዕብድ ፡ የሆነው ፡ ወይም ፡ ድውዩ ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፤ ወይም ፡ ከባልና ፡ ሚስት ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡ ከሥጋ ፡ ወይም ፡ ከጋብቻ ፡ ዘመዶች ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡ ዐቃቤ ፡ ሕጉ ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) የክልከላው ፡ ፍርድ ፡ የሚከለክለው ፡ ሰው ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ከማድረሱ ፡ በፊት ፡ ሊሰጥ ፡ ይቻላል ።
- (፫) ስለሆነም ፡ እንዲከለክል ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበበት ፡ ሰው ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ የክልከላ ፡ ፍርድ ፡ አይሰጥም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፬ ። ስለ ክልከላው ፡ አደራረግ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ።

- (፩) ዳኞቹ ፡ የአንዱን ሰው ፡ መከልከል ፡ ከመፍረዳቸው ፡ በፊት ፤ ይህን ፡ ክልከላ ፡ ለማድረግ ፡ የግድ ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑን ፡ መረዳት ፡ አለባቸው ።
- (፪) እንዲከለክል ፡ ጥያቄ የቀረበበትን ፡ ሰው ፡ እነርሱ ፡ ራሳቸው ፡ ሳያዩት ፡ እንዲከለክል ፡ አስቀድመው ፡ ለመፍረድ ፡ አይችሉም ።
- (፫) ይክልከል ፡ የሚባለው ሰው ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ ለመቅረብ ፡ የማይቻለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኞቹ ፡ ከነርሱ ፡ መካከል ፡ አንዱን ፡ በመላክ ፤ ወይም ፡ አንዱን ፡ ልዩ ፡ ዕውቀት ፡ ያለውን ፡ ሰው ፡ በመላክ ፡ ነገሩን ፡ ይመራመራሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፶፭ ። አቤቱታ ።

አእምሮው ፡ ጉዳሉ ፡ ወይም ፡ ድውይ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፤ ከባልና ፡ ሚስት ፡ ደኅነኛው ፡ ከሥጋ ፡ ወይም ፡ ከጋብቻ ፡ ዘመዶቹ ፡ አንዱ ፤ ወይም ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፤ ዳኞቹ ፡ ስለክልከላ ፡ በሰጡት ፡ ፍርድ ፡ ላይ ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፶፮ ። በፍርድ ፡ የተከለከሉ ፡ ሰዎች ፡ መዝገብ ።

- (፩) በፍርድ ቤቱ ፡ ሥልጣን ፡ ውስጥ ፡ ሆነው ፡ የክልከላ ፡ ፍርድ ፡ የተፈረደባቸውን ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ የሰም ፡ ዝርዝር ፡ የያዘ ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ መዝገብ ፤ በያንዳንዱ ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ የፍርድ ፡ ቤት ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ መኖር ፡ አለበት ።

(፪) መዝገቡም፡ሰዎቹ ፣ የሚለዩባቸውን ፣ ማስታወቂያዎችና ፣ ክልከላውን ፣ ስለ ሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ የተሰጠውን ፣ ፍርድ ፣ ወይም ፣ የተሰጡትን ፣ ፍርዶች ፣ የሚገልጹ ፣ ማስታወቂያዎች ፣ ብቻ ፣ ይጻፉበታል ።

(፫) መዝገቡን ፣ ባለጉዳይ፡የሆነ ፣ ማንኛውም ፣ ሰው ፣ ሊመለከተው ፣ ይችላል ።
ቍ ፣ ፫፻፶፯ ። ፍርዱን ፣ ስለ፣ማስታወቅ ።

(፬) የተከለከለው ፣ ሰው፡በሚኖርበት ፣ ጠቅላይ ፣ ግዛት ፣ ቦታ ፣ ወይም ፣ በሚኖር ባቸው ፣ ጠቅላይ ፣ ግዛቶች ፣ ወይም ፣ ተቀማጭ ፣ ሆኖ ፣ እንዲኖርበት፡በተጠራ በት ፣ ስፍራ ፣ ለሚገኘው ፣ ፍርድ ፣ ቤት ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ አሳሳቢ ፣ በመሆን ፣ የሚሰጠውን ፣ ፍርድ ፣ የሚያስታውቅ ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ አሳዳሪ ፣ ነው ።

(፭) ደግሞ ፣ የክልከላውን ፣ ውጤቶች ፣ ስለ፣መለዋወጥ፡የሚሰጠውን ፣ ማናቸውንም ፣ ፍርድ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ እንደ፡ተነገረው ፣ የሚያስታውቅ ፣ አሳዳሪው ፣ ነው።

ቍ ፣ ፫፻፶፰ ። ለተከለከለው ፣ ሰው ፣ ስለሚደረገው ፣ ጥበቃ ።

ከዚህ ፣ ቀጥለው ፣ ያሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ ለተከለከለው ፣ ሰው ፣ የሚደረገው ፣ ጥበቃ ፣ አካለመጠን ፣ ስላላደረሰው ፣ ልጅ ፣ ሰውነትና ፣ ንብረቶች ፣ አጠባበቅ ፣ በተሰጠው ፣ ደንብ ፣ ዐይነት ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፫፻፶፱ ። ስለ ፣ አሳዳሪና ፣ ስለ ፣ ሞግዚት ።

(፮) ለተከለከለው፡ሰው፣ አሳዳሪና ፣ ሞግዚት፣ የሚሆኑትን ፣ በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ ቢሆን ፣ የሚሾሟቸው ፣ ዳኞች ፣ ናቸው ።

(፯) ከባል ፣ ወይም፡ከሚስት ፣ ወደ ፣ ላይ ፣ ከሚቈጠሩ ፣ ወላጆቹ ፣ ወይም ፣ ከተወላጆቹ ፣ ልጆች ፣ በቀር ፣ ማንኛውም ፣ ቢሆን ፣ የዕብዱን ፣ ሰው ፣ የአሳዳሪነትን ፣ ወይም ፣ የሞግዚትነትን ፣ ሥራ ፣ ከአምስት ፣ ዓመት ፣ የበለጠ ፣ ይዞ ፣ ለመኖር ፣ አይገደድም ።

ቍ ፣ ፫፻፷ ። ስለ ፣ ቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ። (፩) ስለ፡አቋቋሙ ።

(፩) አካለመጠን፡ያላደረሰውን ፣ ልጅ ፣ የቤተ ፣ ዘመድን ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ ስለሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ በዚህ ፣ እንቀጽ ፣ የተሰጡት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ስለ ፣ ተከለከለው ፣ ሰው ፣ ተፈጻሚዎች ፣ አይሆኑም ።

(፪) በተከለከለው፡ሰው ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ የሚገኙት ፣ ወደ ፣ ላይ ፣ የሚቈጠሩ ፣ ወላጆቹ ፣ አካለመጠን ፣ ያደረሱ ፣ ወንድሞቹና ፣ እጎቶቹ ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስትና ፣ አካለመጠን ፣ ያደረሱት ፣ ተወላጆቹ ፣ ናቸው ።

(፫) በዚህ ፣ አኳኋን፡የተቋቋመው ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ አራት ፣ አባሎች ፣ ያልተገኙበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞቹ ፣ ለዚህ ፣ ለተከለከለው ፣ ሰው ፣ ዕድል ፣ አሳቢ ፣ ከሆኑት ፣ ከዘመዶቹ ፣ ወይም ፣ ዘመዶቹ ፣ ካልሆኑት ፣ ሰዎች ፣ ጠርተው ፣

የጉደለውን ፡ የአባሎቹን ፡ ቍጥር ፡ ይሞላሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፳፩ ። (፪) የሰብሰባው ፡ ቦታ ።

(፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ መሰብሰቢያ ፤ ዳኞቹ ፡ በወሰኑት ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ ነው ።

(፪) እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ቦታ ፡ የሌለ ፡ ሲሆን ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ለምክር ፡ የሚሰበሰብበት ፤ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ የክልከላው ፡ ፍርድ ፡ በተሰጠበት ፡ ቀን ፡ በሚገኝበት ፡ ሕጋዊ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታው ፡ ላይ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፪ ። የተከለከለው ፡ ሰው ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ።

(፩) የተከለከለው ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፤ ይህ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ፤ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ለመሆኑ ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ማስታወቂያ ፡ በወጣበት ፡ ቦታ ፡ ተቀማጭ ፡ ሆኖ ፡ እንዲኖር ፡ መጠባበቅ ፡ አለበት ።

(፪) የተከለከለው ፡ ሰው ፡ መኖሪያ ፡ ቦታውን ፡ የለወጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አሳዳሪው ፡ እንዲደረግ ፡ የሚጠይቀው ፡ ማስታወቂያ ፡ በአዲሱ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታው ፡ እንዲነገር ፡ ያደርጋል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፫ ። ስለተከለከለው ፡ ሰው ፡ ገቢ ፡ ገንዘብ ።

(፩) የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ገቢ ፡ ገንዘብ ፤ የአሳዳሪው ፡ ሀብት ፡ አይሆንም ።

(፪) ከእነዚህ ፡ ገቢ ፡ ገንዘቦች ፡ ስለ ፡ ተከለከለው ፡ ሰው ፡ አኗኗር ፡ በተለይ ፡ ለሚያስፈልገው ፡ ሁሉ ፡ ለመዳኛው ፡ መዋል ፡ አለባቸው ።

(፫) አሳዳሪው ፡ ገንዘቡ ፡ የዋለበትን ፡ ሒሳብ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫፻፳፬ ። አሳዳሪው ፡ ባደረጋቸው ፡ ውሳኔዎች ፡ ላይ ፡ አቤቱታ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፡ ባደረጋቸው ፡ ውሳኔዎች ፡ ላይ ፡ ማናቸውም ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አባል ፡ ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ አቤቱታ ፡ ሊያቀርብላቸው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፳፭ ። የተከለከለው ፡ ሰው ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ።

አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ሞግዚት ፤ አባቱ ፡ ወይም ፡ እናቱ ፡ ሲሆኑ ፡ ስለእነሱ ፡ ልዩ ፡ አስተያየት ፡ የሚሰጡት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ለተከለከለው ፡ ሰው ፡ ሞግዚት ፡ ተፈጻሚዎች ፡ አይሆኑም ።

ቍ ፡ ፫፻፳፮ ። የኪራይ ፡ ውል ።

ሞግዚት ፡ ያደረጋቸው ፡ የኪራይ ፡ ውሎች ፤ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ ፈቃድ ፡ ካልተደረጉ ፡ በቀር ፤ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ የችሎታ ፡ ማጣቱ ፡ ሁኔታ ፡ ከቀረ ፡ በኋላ ፡ የሚያስገድዱት ፡ እስከ ፡ ፫ ፡ ዓመት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፷፯ ፡ ስጦታዎች ።

- (፩) የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ሞግዚት ፤ በዚህ ፡ በተከለከለው ፡ ሰው ፡ ስም ፤ ለተከለከለው ፡ ሰው ፡ ተወላጆች ፡ ልጆች ፡ ስጦታ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።
- (፪) እነዚህ ፡ ስጦታዎች ፡ በተከለከለው ፡ ሰው ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ምክር ፡ ጉባኤ ፡ የተፈቀዱ ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፷፰ ፡ ኑዛዜ ።

- (፩) የተከለከለ ፡ ሰው ፡ ክልከላው ፡ በፍርድ ፡ ከተነገረ ፡ በኋላ ፡ ኑዛዜ ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።
- (፪) ከተከለከለበት ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ የተናዘዘው ፡ ኑዛዜ ፡ ይጻፍል ።
- (፫) ነገር ፡ ግን ፡ የኑዛዜው ፡ ድንጋጌዎች ፡ ለርትዕ ፡ ነገር ፡ ተቃራኒ ፡ መሰለው ፡ ለዳኞቹ ፡ የታዩዋቸው ፡ እንደሆነና ፡ የተናዘዘውም ፡ የጤናው ፡ ሁኔታ ፡ ያስደረገው ፡ መሰሎ ፡ የታዩቸው ፡ እንደሆነ ፡ ዳኞቹ ፡ ኑዛዜውን ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ፈራሽ ፡ ሊያደርጉት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፷፱ ፡ ጋብቻ ።

- (፩) በፍርድ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ፡ ዳኞች ፡ ካልፈቀዱለት ፡ በቀር ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፡ መዋዋል ፡ አይችልም ።
- (፪) ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የሚቀርበውን ፡ ጥያቄ ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ አሳዳሪው ፡ ሊያደርግ ፡ ይችላል ።
- (፫) ማንኛውም ፡ ባለጥቅም ፡ ሁሉ ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ከዳኞች ፡ ሳያስፈቅድ ፡ ያደረገው ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፡ እንዲፈርስ ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፸፬ ፡ ስለ ፡ ፍችና ፡ ልጅን ፡ ስለመከድ ።

- (፩) ፍቺ ፡ ወይም ፡ ከሕግ ፡ ውጭ ፡ የሚደረገው ፡ የግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ እንዲቀር ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፤ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ፈቃድ ፡ የግድ ፡ አስፈላጊ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያሳዳሪውም ፡ ፈቃድ ፡ የግድ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።
- (፪) የተከለከለ ፡ ሰው ፡ ልጅን ፡ የሚከድበት ፡ ሁኔታ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሥጋ ፡ ዝምድናና ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ በተነገረው ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ተገልጿ ፡ ተመልክቷል ።

ቍ ፡ ፫፻፸፩ ፡ የክልከላን ፡ ውጤቶች ፡ ስለማጥበብ ፡ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) ዳኞች ፡ የክልከላን ፡ ፍርድ ፡ ሲሰጡ ፤ ወይም ፡ ይህን ፡ ውሳኔ ፡ ከሰጡ ፡ በኋላ ፡ የክልከላውን ፡ ውጤቶች ፡ ለማጥበብ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ለተከለከለው ፡ ሰው ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ አንዳንዶቹን ፡ ውሎች ፡ እንዲያደርግ ፡ ሊፈቅዱለት ፡ ይችላሉ ።

(፫) እንደዚሁም ፤ ከተከለከለው፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ አንድነት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አንዳንዶችን ፡ ውሎች ፡ ሞግዚቱ ፡ ለብቻው ፡ ለመፈጸም ፡ አይችልም ፡ ሲሉ ፡ ዳኞቹ ፡ ለመከለከል ፡ ይችላሉ ።

ቀ* : ፫፻፸፱ ። (፪) የማጥበቡ ፡ ውጤቶች ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ፡ በተጻፈው ፡ ቀጥር ፡ መሠረት ፡ ለተከለከለው ፡ ሰው ፡ ሞግዚት ፡ የተደረገው ፡ የሥልጣን ፡ ማጥበብ ፤ ከሞግዚቱ ፡ ጋራ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ለተዋዋሉ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሚሆን፡ አስረጂ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ እንደ፡ ተዋዋሉ ፡ ይገመታል ።

ቀ* : ፫፻፸፫ ። የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ስላደረጋቸው ፡ ውሎች ፡ ፈራሽነት ።

(፩) የተከለከለው፡ ሰው ፡ የፈጸማቸውንና ፡ ከሥልጣኑ ፡ በላይ ፡ የሆኑትን ፡ ሥራዎች ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ልጅ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ሥራዎች ፡ ለመቃወም ፡ በሚቻልበት ፡ አኳኋን ፡ ለመቃወም ፡ ይቻላል ።

(፪) አእምሮው ፡ የጉደለ፡ ሰው ፡ አእምሮው ፡ መለስ ፡ ባለለት ፡ ጊዜ ፡ የፈጸማቸው ፡ ውሎች ፡ ናቸው ፡ በማለት ፤ ዳኞቹ ፡ የእነዚህን ፡ ውሎች ፡ ውጤት ፡ ለማጽደቅ ፡ አይችሉም ።

ቀ* : ፫፻፸፬ ። የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ሞግዚት ፡ ስላለበት ፡ ጎላፈነት ፡ (፩) መሠረቱ ።

የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ መሆኑን ፡ ከማያውቅ ፡ ቅን ፡ ልቡና ፡ ካለው ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ ውል ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ በመፍረሱ ፡ ምክንያት ፡ በዚህ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ በተዋዋለው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ስለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፡ በጎላፈነት ፡ ይጠየቃል ።

ቀ* : ፫፻፸፮ ። (፪) ቅን ፡ ልቡና ።

ከተከለከለው ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ ያደረገው ፡ ውል ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ክልከላው ፡ በተገለጸበት ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉን ፡ የሚፈርመው ፡ ሰው ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ እንዳደረገው ፡ አይቈጠርም ።

ቀ* : ፫፻፸፯ ። ስለ፡መዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ ጎላፈነት ።

(፩) የፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የመዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ ስለ፡ክልከላ ፡ የተሰጠውን ፡ የፍርድ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፡ የተከለከለውን ፡ ሰው ፡ ስም ፡ በተለይ ፡ ስለዚሁ ፡

ጉዳይ ፡ በተዘጋጀው ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ሳያገባ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዚህ ፡ ጎላ ፡ ፊንት ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፡ መሆኑ ፡ ቀርቶ ፡ የመዝገብ ፡ ቤቱ ፡ ሹም ፡ ይሆናል ።

(፪) ከተከለከለው ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ የተዋዋለውን ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ መዝገብን ፡ እን ፡ ዳያይ ፡ የከለከለ ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ እንደዚሁ ፡ ጎላፊ ፡ ይሆናል ።

ቀ* ፡ ፻፶፯ ። ስለ ፡ ክልከላው ፡ መቅረት ፡ (መንግት) ። (፩) ስለሚቀርበው ፡ ጥያቄ ።

(፩) ስለ፡ክልከላ፡ የተሰጠው፡ ፍርድ ፡ ሲሻር ፡ የችሎታ ፡ ማጣት፡ፍጻሜ ፡ ይሆናል።

(፪) አእምሮው ፡ ከጎደለው ፡ ሰው ፡ በቀር ፡ ስለ፡ክልከላው ፡ ፍርድ ፡ እንዲሰጥ ፡ ለመ ፡ ጠየቅ ፡ የሚችሉ ፡ ሰዎች ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ የክልከላው ፡ ውሳኔ ፡ እንዲቀር ፡ ለዳኞች ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

(፫) እንደዚሁም ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፡ ወይም ፡ ሞግዚት ፤ የክልከላው ፡ ውሳኔ ፡ እንዲቀር ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ቀ* ፡ ፻፶፰ ። (፪) ውሳኔ ።

ክልከላው ፡ እንዲወሰን ፡ ያስደረጉት ፡ ምክንያቶች ፡ በቀሩ ፡ ጊዜና ፡ የተከለከለ ፡ ውም ፡ ሰው ፡ ንብረቱን ፡ ለመምራትና ፡ ለማስተዳደር ፡ የሚችል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ የክልከላውን ፡ ውሳኔ ፡ ማስቀረት ፡ ማንግት ፡ አለባቸው ።

ቀ* ፡ ፻፶፱ ። (፫) ውጤቶች ።

የክልከላው ፡ ውሳኔ ፡ መቅረት ፡ አካለመጠን ፡ ያሳደረሰው ፡ ልጅ ፡ ከሞግዚት ፡ አስተዳደር ፡ መውጣት ፡ ያለው ፡ ውጤት ፡ ይኖረዋል ።

ምዕራፍ ፡ ፱ ።

በሕግ ፡ ስለ ፡ ተከለከሉ ፡ ሰዎች ።

ቀ* ፡ ፻፹ ። ትርጓሜ ።

(፩) በሕግ፡ የተከለከለ፡ ሰው ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ የተቀጣ ፡ ሰው ፡ በመቀጣቱ ፡ ምክ ፡ ንያት ፡ ንብረቶቹን ፡ እንዳያስተዳድር ፡ ሕግ ፡ የከለከለው ፡ ነው ።

(፪) አንድ ፡ ሰው ፡ በሕግ ፡ እንደተከለከለ ፡ ሆኖ ፡ የሚቈጠርባቸው ፡ ሁኔታዎች ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ተወስነዋል ።

ቀ* ፡ ፻፹፩ ። በሕግ ፡ ስለሚወሰነው ፡ ክልከላ ፡ አስተዳደር ።

ከዚህ ፡ ቀጥለው ፡ ባሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከተወሰኑት ፡ መለያዮቶች ፡ በቀር ፡ በሕግ ፡ የሚደረገው ፡ የክልከላ ፡ አስተዳደር ፡ በፍርድ ፡ ከሚሰጠው ፡ የክልከላ ፡ አስተዳደር ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

ቀ፡ የፀገፀ ። አሳዳሪ ፣ ስላለመኖሩ ።

በሕግ ፣ ለተከለከለው ፣ ሰው ፣ አሳዳሪ ፣ የለውም ።

ቀ፡ የፀገፀ ። ስለ ፣ ሞግዚት ። (፩) ስለ ፣ መመረጡ ።

- (፩) በሕግ ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ የንብረቶቹ ፣ አስተዳደር ፣ ዳኞች ፣ ለመመረጡ ፣ ሞግዚት ፣ ይሰጣል ።
- (፪) ዳኞች ፣ የመረጡት ፣ ሞግዚት ፣ ወይም ፣ ከባልና ፣ ሚስት ፣ አንዱ ፣ ወይም ፣ ከተከለከለው ፣ ሰው ፣ ዘመዶች ፣ አንዱ ፣ ወይም ፣ ዐቃቤ ፣ ሕግ ፣ በሚያቀርቡት ፣ ጥያቄ ፣ መሠረት ፣ በሞግዚቱ ፣ ምትክ ፣ ሌላ ፣ ሞግዚት ፣ ሊደረግ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ የፀገፀ ። ሥራዎቹን ፣ መቀበል ፣ በፈቃድ ፣ ስለ መሆኑ ።

- (፩) በሕግ ፣ የተከለከለውን ፣ ሰው ፣ የሞግዚትነት ፣ ሥራዎች ፣ መቀበል ፣ የፈቃድ ፣ ነው ።
- (፪) እነዚህን ፣ ሥራዎች ፣ ፈቅዶ ፣ የተቀበለው ፣ ሰው ፣ ዳኞቹ ፣ በሚያመዘኑት ፣ ትክክለኛ ፣ ምክንያት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በእርሱ ፣ ምትክ ፣ ሌላ ፣ ሞግዚት ፣ እንዲተካለት ፣ ለመጠየቅ ፣ አይችልም ።
- (፫) ሥራዎቹን ፣ አምስት ፣ ዓመት ፣ ወይም ፣ ከዚህ ፣ የበለጠ ፣ አካሄዶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሞግዚቱ ፣ የሚያቀርበውን ፣ ጥያቄ ፣ መቀበል ፣ ያስፈልጋል ።

ቀ፡ የፀገፀ ። የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ።

በፍርድ ፣ ክልከላ ፣ በተደረገ ፣ ጊዜ ፣ ለቤተ ፣ ዘመድ ፣ ምክር ፣ ጉባኤ ፣ የተሰጠው ፣ ሥልጣን ፣ በሕግ ፣ ሊደረግ ፣ ዳኞች ፣ ይሠሩበታል ።

ቀ፡ የፀገፀ ። በቤተ ፣ ዘመድ ፣ ሕግ ፣ ረገድ ፣ ስላሉት ፣ ሥራዎች ።

- (፩) በሕግ ፣ ክልከላ ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ ጋብቻን ፣ ለማድረግ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ ዲቃላ ፣ ልጅን ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ሲል ፣ ለማወቅ ፣ ይችላል ።
- (፪) እንደዚሁም ፣ ፍቺን ፣ ለመጠየቅ ፣ ወይም ፣ ልጅን ፣ ለመከድ ፣ በሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ ክስን ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።
- (፫) ሞግዚቱ ፣ በሕግ ፣ በተከለከለው ፣ ሰው ፣ ስም ፣ እነዚህን ፣ ሥራዎች ፣ ለመፈጸም ፣ አይችልም ።

ቀ፡ የፀገፀ ። የተከለከለው ፣ ሰው ፣ ሥራዎች ፣ ፈራሾች ፣ ስለ መሆናቸው ።

- (፩) በሕግ ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ ያደረጋቸው ፣ ሥራዎች ፣ ውሎች ፣ ከሥልጣኑ ፣ በላይ ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ፈራሾች ፣ ናቸው ።
- (፪) እነዚህ ፣ ሥራዎች ፣ እንዲፈርሱ ፣ ሥራው ፣ ከሕግ ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ በሚደረገው ፣ አኳኋን ፣ በሕግ ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ ከእርሱ ፣ ጋራ ፣ የተዋዋለው ፣ ወይም ፣ ዐቃቤ ፣ ሕግ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፹፱ ። ስለ፡ ክልለሰው ፡ ፍጻሜ ።

በሕግ ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ችሎታ ፡ ማጣትን ፡ ያስከተለበትን ፡ ቅጣት ፡ በፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ በሕግ ፡ የተወሰነበት ፡ ክልለሰ ፡ ቀሪ ፡ ይሆንለታል ።

ምዕራፍ ፡ ፭ ።

ስለ፡ ውጭ ፡ አገር ፡ ሰዎች ።

ቍ ፡ ፫፻፹፱ ። እንደ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ሆኖ ፡ ስለ ፡ መቄጠር ።

- (፩) በፍትሕ፣ ብሔር ፡ መብቶች፣ የመሥራትንና ፡ የመጠቀም ፡ ችሎታን ፡ በሚመለከት ፡ ረገድ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ እንደ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ሆኖ ፡ ይቁጠራል።
- (፪) እንደ፡ ፍትሕ፣ ብሔር ፡ መብቶች ፡ የሚቁጠሩትም ፡ ከመንግሥቱ ፡ ወይም ፡ ከአገሩ ፡ የአስተዳደር ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ ተካፋይ ፡ መሆንን ፡ የማይመለከቱ ፡ ማናቸውም ፡ መብቶች ፡ ናቸው ።
- (፫) የውጭ ፡ አገር ፡ ሰው ፡ በኢትዮጵያ ፡ ሥራ ፡ እንዲሠራ ፡ ፈቃድ ፡ መስጠት ፡ ሕጎች ፡ ወይም ፡ ደንቦች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፺ ። የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ባለሀብትነትን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ የተጠበቁ ፡ ሁኔታዎች ፡ (፩) መሠረቱ ።

ማንኛውም ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰው ፡ ከንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ በሚሰጥ ፡ ትእዛዝ ፡ መሠረት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በኢትዮጵያ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፺፩ ። (፪) እንዲሸጥ ፡ ስለ ፡ ማስገደድ ።

ማንኛውም ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ በቍጥር ፡ ፫፻፺ ፡ በተመለከተው ፡ ከንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ በሚሰጥ ፡ ትእዛዝ ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ አኳኋን ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አግባብ ፡ ያላቸው ፡ ባለሥልጣኖች ፡ በ፯ ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ርስቱን ፡ ለኢትዮጵያዊ ፡ እንዲያስተላልፍ ፡ ሊያስገድዱ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፺፪ ። (፫) ቅጣት ።

- (፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተወሰነው ፡ ፯ ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ለአንድ ፡ ኢትዮጵያዊ ፡ ሳያስተላልፍ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ንብረቱ ፡ በመንግሥት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ጠያቂነት ፡ ተይዞ ፡ ይሸጣል ።
- (፪) ስለማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መሸጫ ፡ ለተደረገው ፡ ወጪና ፡ ደንብን ፡ በመተላለፍ ፡ ለተደረገው ፡ ሥራ ፡ መቀጫ ፡ የሚሆን ፡ ከመቶ ፡ ሐያ ፡ ተቀንሶ ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የሸያጭ ፡ ዋጋ ፡ ለውጭ ፡ አገሩ ፡ ሰው ፡ ይመለስለታል።

(፫) የውጭ፣ አገሩ፣ ሰው፣ የማይንቀሳቀሰውን፣ ንብረት፣ ባለሀብትነት፣ ያገኘው፣ በወራሽነት፣ ምክንያት፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ተቀናሹ፣ በመቶ፣ ዐሥር፣ ብቻ፣ ነው።
 ቍ፡ ፫፻፺፫ ። ከባለሀብትነት፣ ጋራ፣ ተመሳሳይ፣ የሆኑ፣ መብቶች ።

አንድ፣ የውጭ፣ አገር፣ ሰው፣ በኢትዮጵያ፣ የሚገኝ፣ አንድ፣ የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ ከጎምሳ፣ ዓመት፣ ለበለጠ፣ ጊዜ፣ ወይም፣ አንድ፣ የተወሰነ፣ ሰው፣ በዕድሜ፣ እስከሚቁይበት፣ ዘመን፣ ድረስ፣ በዚህ፣ በማይንቀሳቀስ፣ ሀብት፣ ላይ፣ የመገልገል፣ ወይም፣ የመጠቀም፣ መብት፣ የሚያገኝባቸው፣ ወሎች፣ ሁሉ፣ የማይንቀሳቀስ፣ ንብረትን፣ ባለሀብትነት፣ እንደሚያስተላልፉ፣ ወሎች፣ ይቈጠራሉ ።

አንቀጽ ፡ ሦስት ።

በሕግ ፣ የሰው ፣ መብት ፣ ስለ ፣ ተሰጣቸው ፣ ማኅበሮችና ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣

ስለ ፣ ተመደቡ ፣ ንብረቶች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፣ አስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ድርጅቶችና ፣ ስለ ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያን ።

ቍ፡ ፫፻፺፬ ። መንግሥት ።

(፩) መንግሥት፣ በሕግ ፣ በኩል ፣ እንደ ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ የሚቈጠር ፣ ነው ።

(፪) እንዲሁ፣ እንደ ፣ መሆኑ ፣ መንግሥቱ ፣ በመሥሪያ ፣ ቤቶቹ ፣ አማካይነት ፣ ከተፈጥሮው ፣ ጋራ ፣ የሚሰማሙትን ፣ መብቶች ፣ ሁሉ ፣ ሊያገኝና ፣ ሊሠራባቸው ፣ ይችላል ።

ቍ፡ ፫፻፺፮ ። የመንግሥቱ ፣ ግዛት ፣ ክፍሎች ።

(፩) ጠቅላይ ፣ ግዛቶች ፣ አውራጃዎች ፣ ወረዳዎች ፣ ምክትል ፣ ወረዳዎች ፣ የከተማና ፣ የገጠር ፣ ቀበሌዎች ፣ እንዲሁ ፣ በሕግ ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸውና ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ናቸው ።

(፪) እንዲሁ ፣ እንደ ፣ መሆናቸው ፣ በመሥሪያ ፣ ቤቶቻቸው ፣ አማካይነት ፣ በአስተዳደር ፣ ሕጎች ፣ የተፈቀዱትን ፣ መብቶች ፣ ሁሉ ፣ ሊያገኙና ፣ ሊሠሩባቸው ፣ ይችላሉ ።

ቍ፡ ፫፻፺፯ ። ሚኒስቴሮች ።

(፩) የኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ-ነገሥት ፣ መንግሥት ፣ ሚኒስቴሮች ፣ በሕግ ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸውና ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ናቸው ።

(፪) እንዲሁ ፣ እንደ ፣ መሆናቸው ፣ በመሥሪያ ፣ ቤቶቻቸው ፣ አማካይነት ፣ በአስተዳደር ፣ ሕጎች ፣ የተፈቀዱትን ፣ መብቶች ፣ ሁሉ ፣ ሊያገኙና ፣ ሊሠሩባቸው ፣ ይችላሉ ።

ቀኡ ፡ ፫፻፺፮ ። የሕዝብ ፣ አስተዳደር ፣ ክፍሎችና ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ።

እንዲሁም ፣ ማንኛዎቹም ፣ የሕዝብ ፣ አስተዳደር ፣ ክፍሎች ፣ ወይም ፣ የሕዝብ ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ ወይም ፣ ድርጅቶች ፣ በአስተዳደር ፣ ወይም ፣ በሕግ ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ በተለይ ፣ የተሰጣቸው ፣ ሁሉ ፣ በሕግ ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸውና ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ናቸው ።

ቀኡ ፡ ፫፻፺፰ ። የኢትዮጵያ ፣ እርቶዶክሳዊት ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያን ።

(፩) የኢትዮጵያ ፣ እርቶዶክሳዊት ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያን ፣ በሕግ ፣ በኩል ፣ እንደ ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ የምትቈጠር ፣ ናት ።

(፪) እንዲህ ፣ እንደ ፣ መሆኗ ፣ በመሥሪያ ፣ ቤቶቿ ፣ አማካይነት ፣ በአስተዳደር ፣ ሕጎች ፣ የተፈቀዱትን ፣ መብቶች ፣ ሁሉ ፣ ልታገኝና ፣ ልትሠራባቸው ፣ ትችላላች ።

ቀኡ ፡ ፫፻፺፱ ። የጳጳስ ፣ ሀገረ ፣ ስብከት ፣ አድባራትና ፣ ገዳማት ።

በአስተዳደር ፣ ሕጎች ፣ ሁኔታዎችና ፣ ወሰኖች ፣ በተሰጡ ፣ ውሳኔዎች ፣ መሠረት ፣ የእርቶዶክሳዊት ፣ ተዋሕዶ ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያን ፣ ክፍል ፣ የሆኑ ፣ የጳጳስ ፣ ሀገረ ፣ ስብከት ፣ አድባራትና ፣ ገዳማት ፣ በሕግ ፣ በኩል ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸውና ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ናቸው ።

ቀኡ ፡ ፬፻ ። የሥራ ፣ የመሥሪያ ፣ ቤቶቹ ፣ ተግባር ፣ ሥልጣን ፣ የሚደርስበት ።

(፩) የአስተዳደር ፣ ሕጎች ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ ባሉት ፣ ቍጥሮች ፣ የተመለከቱትን ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጧቸውን ፣ ድርጅቶች ፣ የያንዳንዱ ፣ ተግባር ፣ ሥልጣን ፣ የሚደርስበትን ፣ እንዲሁም ፣ ከነዚህ ፣ ድርጅቶች ፣ እንደራሴ ፣ ለመሆን ፣ የተመረጡትን ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ ይወስናሉ ።

(፪) ሕጎቹም ፣ አንዳንድ ፣ ሥራዎችን ፣ ለማስፈጸም ፣ እነዚህን ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ የሁኔታዎችን ፣ ወይም ፣ የተወሰኑትን ፣ ፎርሞች ፣ አፈጻጸም ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላሉ ።

ቀኡ ፡ ፬፻፩ ። ሕጋዊ ፣ ትእዛዞችን ፣ ስላለመፈጸም ።

(፩) በሕግ ፣ የታወቀላቸው ፣ የተግባር ፣ ሥልጣን ፣ ከሚዘረጋበት ፣ ውጭ ፣ ወይም ፣ በሕጉ ፣ የተገደዱትን ፣ ሁኔታዎች ፣ ወይም ፣ ፎርም ፣ ባለመፈጸም ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ የተመለከቱት ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ድርጅቶች ፣ የሚፈጽሟቸው ፣ ሥራዎች ፣ ፈራሾች ፣ ናቸው ።

(፪) እንደዚህ ፣ ሕጉ ፣ በነዚህ ፣ ምክንያቶች ፣ ሥራዎቹ ፣ ፈራሾች ፣ ናቸው ፣ ብሎ ፣ በግልጽ ፣ ባይናገርም ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ እንደ ፣ ተነገረው ፣ ይሆናል ።

ቍ : ፬፻፪ ። ፈራሽነት ።

- (፩) ከዚህ በላይ ገለጻው ፍጥር የተመለከተውን ፈራሽነት ማንኛውም ገለጻ ጥያቄ ሁሉ ሊጠይቀው ይችላል ።
- (፪) ሥራው ከተፈጸመበት ጊዜ ጀምሮ ፣ ፀሥር ፣ ዓመት ፣ ያለፈ ፣ እንደ ሆነ ፣ ፈራሽነቱ ሊጠየቅ ይችላል ።

ቍ : ፬፻፫ ። ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ አላፊነት ።

- (፩) በዚህ ምዕራፍ የተጠቀሱት ድርጅቶች በዚህ ሕግ ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ አላፊነት ፣ ያላገባብ ፣ ስለ መበልጸግ ፣ በተነገረው አንቀጽ ፣ በተወሰኑት ሕጋዊያን ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ በመሥሪያ ፣ ቤተሾቻቸው ወይም ፣ በሠራተኞቻቸው ፣ ጥፋት ፣ ወይም ፣ ተግባር ፣ በሌላው ሰው ፣ ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ፣ አላፈፀፉ ፣ ናቸው ።
- (፪) እንደዚህ ድርጅቶቹ በተባለው አንቀጽ ፣ ሕጋዊያን ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ ያላገባብ ፣ ያገኙትን ገቢ ፣ መመለስ ፣ አለባቸው ።

ምዕራፍ ፪ ።
ስለ ማኅበሮች ።

ቍ : ፬፻፬ ። ትርጓሜ ።

ማኅበር ማለት ትርፎችን ለማግኘት ወይም ለመከፈል ሳይሆን ፣ አንድ ወጤት ለማግኘት በሁለት ወይም በብዙ ሰዎች መካከል የሚቋቋም ስብሰባ ነው ።

ቍ : ፬፻፭ ። የንግድ ማኅበሮች ።

- (፩) ትርፎችን ለማግኘት ወይም ለመከፈል የተቋቋሙ ስብሰባዎች ፣ በንግድ ሕግ ፣ የንግድ ማኅበሮችን ፣ በሚመለከቱ ውሳኔዎች ፣ የሚመሩ ናቸው ።
- (፪) የአባሎቻቸውን የንግድ ጥቅም ለማበርከት ፣ ቁጠባ (ኤኩኖሚ) ፣ እንዲያደርጉ ፣ በመፍቀድ ፣ በመተባበር ፣ አብሮ መሥራት ወይም ሌሎች ስብሰባዎች ፣ በግልጽ ማኅበር ደንቦች ይመራሉ ።

ቍ : ፬፻፮ ። የሞያ ፣ ሥራ ማኅበር (ሰንዲካ) ።

- (፩) የአባሎቻቸውን የንግድ ጥቅም ለመከላከል ወይም ላንድ ለተወሰነ የሞያ ሥራ ፣ እንደራሴ ለመሆን የተቋቋሙ ስብሰባዎች ፣ የሞያ ሥራ ማኅበሮችን (ሰንዲካችን) ፣ በሚመለከቱ ልዩ ሕጎች የሚመሩ ናቸው ።
- (፪) እንደተራ ማኅበሮች ተገምተው በዚህ ምዕራፍ ሕጋዊያን ፣ ደንቦች ፣ የሚመሩ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፱፻፮ ። ሃይማኖታዊ ፣ ጠባይ ፣ ያላቸው ፣ ስብሰባዎች ።

- (፩) ከኢትዮጵያ ፣ እርቶዶክሳዊት ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያን ፣ በቀር ፣ ሌሎች ፣ አብያተ ፣ ክርስቲያናት ፣ ሃይማኖቶችና ፣ ማኅበሮች ፣ የሚተዳደሩት ፣ እነዚሁት ፣ በሚመለከቱ ፣ ልዩ ፣ ሕጎች ፣ ነው ።
- (፪) እነርሱን ፣ የሚመለከቱ ፣ ልዩ ፣ ሕጎች ፣ እንደሌሉ ፣ እነዚህ ፣ ስብሰባዎች ፣ እንደ ፣ ተራ ፣ ማኅበሮች ፣ ተገምተው ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ድንጋጌዎች ፣ የሚመሩ ፣ ይሆናሉ ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ማኅበሩ ፣ መመሥረቻ ፣ ጽሑፎችና ፣ ስለ ፣ ውስጥ ፣ ደንቦች ።

ቍ ፣ ፱፻፷ ። የመመሥረቻ ፣ ጽሑፍ ።

- (፩) ማኅበሩ ፣ በመሥራቾቹ ፣ መካከል ፣ በሚደረገው ፣ ስምምነት ፣ በአንድ ፣ የመመሥረቻ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚመራ ፣ ነው ።
- (፪) የመመሥረቻው ፣ ጽሑፍ ፣ የማያመለክት ፣ ወይም ፣ ከደንቦቹ ፣ አንዱ ፣ በሕግ ፣ የተከለከለ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የዚህ ፣ የመመሥረቻው ፣ ጽሑፍ ፣ ደንቦች ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ውሳኔዎች ፣ የሚሟሉ ፣ ወይም ፣ የሚተኩ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፣ ፱፻፱ ። የውስጥ ፣ ደንብ ፣ እንዲኖር ፣ የመስማማት ፣ ግዴታ ።

- (፩) ከማኅበረተኞቹ ፣ አንዱ ፣ ጥያቄ ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግናቸውም ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ማኅበሩ ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ እንዲኖሩት ፣ ያስፈልጋል ።
- (፪) እንዲሁም ፣ ማኅበሩ ፣ የውስጥ ፣ ደንብ ፣ ይኑረው ፣ ተብሎ ፣ የሚቀርበውን ፣ ጥያቄ ፣ ማኅበሩ ፣ ሥራውን ፣ በሚያካሂድበት ፣ ጠቅላይ ፣ ግዛት ፣ የማኅበሮቹ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ሊያቀርበው ፣ ይቻላል ።
- (፫) ጥያቄው ፣ ከተደረገ ፣ በኋላ ፣ በሦስት ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ ማኅበሩ ፣ የውስጥ ፣ ደንቦችን ፣ ሳያዘጋጅ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማኅበሮች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ፈርሷል ፣ ብሎ ፣ ለማስታወቅ ፣ ይቻላል ።

ቍ ፣ ፱፻፲ ። የውስጡ ፣ ደንብ ፣ መኖር ፣ ውጤት ።

- (፩) ማኅበሩ ፣ የውስጥ ፣ ደንብ ፣ ሲኖረው ፣ የመመሥረቻው ፣ ጽሑፍ ፣ ቀሪ ፣ ይሆናል ።
- (፪) ከዚያም ፣ በኋላ ፣ ማኅበሩ ፣ የሚመራው ፣ በውስጡ ፣ ደንብ ፣ ይሆናል ።
- (፫) የመመሥረቻው ፣ ጽሑፍ ፣ የማያመለክት ፣ ወይም ፣ ከደንቦቹ ፣ አንዱ ፣ በሕግ ፣ የተከለከለ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የውስጥ ፣ ደንቡ ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ውሳኔዎች ፣ የሚሟላ ፣ ወይም ፣ የሚተካ ፣ ይሆናል ።

፩፡፩፻፲፩ ። የደንቦች ፣ ፎርምና ፣ የሚጻፉባቸው ፣ ነገሮች ።

(፩) የግንባራ ፣ የውስጥ ፣ ደንብ ፣ ፈራሽነትን ፣ እንዳያስከትል ፣ የግንባራን ፣ ስም ፣ ዓላማውን ፣ የግንባራ ፣ ዋና ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የሚገኝበትን ፣ ቦታና ፣ የተጽዳ መበትን ፣ ቀን ፣ ግመልከት ፣ አለበት ።

(፪) የግንባራ ፣ መሥሪያች ፣ ተብለው ፣ የተመረጡ ፣ እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ አምስት ፣ ግንባራተኞች ፣ ይፈረሙበታል ።

፩፡፩፻፲፪ ። ዐይነተኛ ፣ የሆኑትን ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ ስለ ፣ መቀበል ።

(፩) የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ በአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ የተፈቀደውን ፣ የውስጥ ፣ ደንብ ፣ ዐይነት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በግንባራ ፣ የውስጥ ፣ ደንብ ፣ ላይ ፣ መፈረሙ ፣ አስፈላጊ ፣ አይደለም ።

(፪) በዚህ ፣ ጊዜ ፣ እነዚህን ፣ ደንቦች ፣ በመተቀሰና ፣ ሁለት ፣ ግንባራተኞች ፣ የፈረሙበት ፣ ልዩ ፣ ጽሑፍ ፣ ካለ ፣ በቂ ፣ ነው ።

(፫) ይህ ፣ ጽሑፍ ፣ ፈራሽነትን ፣ እንዳያስከትል ፣ የግንባራን ፣ ስም ፣ ዓላማውን ፣ የግንባራ ፣ ዋና ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የሚገኝበትን ፣ ቦታና ፣ የተጽዳ መበትን ፣ ቀን ፣ ግመልከት ፣ አለበት ።

፩፡፩፻፲፫ ። የውስጡን ፣ ደንብ ፣ ስለ ፣ ግስቀመጥ ።

የግንባራ ፣ የውስጥ ፣ ደንብ ፣ ወይም ፣ ይህንኑ ፣ የሚጠቅሰው ፣ ልዩ ፣ ጽሑፍ ፣ በአንድ ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ የግንባራ ፣ ዋና ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ በሚገኝበት ፣ በጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ የግንባራች ፣ ጽሑፈት ፣ ቤት ፣ መቀመጥ ፣ አለበት ።

፩፡፩፻፲፬ ። የውስጥ ፣ ደንቦችን ፣ ስለ ፣ ግስተላለፍ ።

(፩) ለግንባራ ፣ ፕረዚዳንት ፣ ጥያቄ ፣ በግቅረብ ፣ የግንባራ ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ ለባለጉዳዩ ፣ ሁሉ ፣ ሳይዘገዩ ፣ እንዲተላለፉ ፣ መደረግ ፣ አለባቸው ።

(፪) የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ የተላለፉበት ፣ ቀን ፣ በተላለፈው ፣ ገልባጭ ፣ ላይ ፣ ይጸፋል ።

(፫) አስፈላጊ ፣ ከሆነ ፣ የውስጥ ፣ ደንቦቹን ፣ በፖስታ ፣ ለመላክ ፣ ስለሚደርሰው ፣ ወጪ ፣ በተወሰነው ፣ ታሪፍ ፣ መሠረት ፣ ግንባራ ፣ ለግስከፈል ፣ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፣ ግንባራተኞች ።

፩፡፩፻፲፭ ። ግንባራተኞችን ።

ግንባራ ፣ መሥሪያቸውና ፣ በዚህ ፣ ግንባር ፣ የገቡ ፣ አባሎች ፣ ያሉበት ይሆናል ።

፩፡፩፻፲፮ ። አዲስ ፣ አባሎች ።

ተቃራኒ ፣ ደንብ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ግንባራ ፣ አዲስ ፣ አባሎች ፣ ለማስገባት ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፬፻፲፮ ፡ ለመግባት ፡ ተስፋ ፡ መስጠት =

በአንድ ፡ ማኅበር ፡ ለመግባት ፡ ተስፋ ፡ መስጠት ፡ በሕግ ፡ በኩል ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፲፭ ፡ የማኅበረተኞቹ ፡ ትክክለኛነት =

በማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ ተቃራኒ ፡ ውሳኔዎች ፡ ከሌሉ ፡ በቀር ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ ትክክለኛ ፡ መብት ፡ አላቸው ።

ቍ ፡ ፬፻፲፱ ፡ ማኅበረተኛነቱ ፡ የግል ፡ ስለ ፡ መሆኑ =

- (፩) ማኅበረተኛነት ፡ ተላልፎ ፡ የማይሰጥ ፡ ነው ።
- (፪) ለማኅበረተኛውም ፡ ወራሾች ፡ አያልፍም ።
- (፫) የመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ እነዚህን ፡ ውሳኔዎች ፡ ሊያፈርሱ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፬፻፳ ፡ በማኅበረተኛነት ፡ መብቶች ፡ ስለ ፡ መሥራት = (፩) ስለ ፡ መወከል =

የመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ ተቃራኒ ፡ ውሳኔ ፡ ከሌላቸው ፡ በቀር ፡ አንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ የማኅበረተኛነቱን ፡ መብቶች ፡ ባንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ አማካይነት ፡ ሊሠራባቸው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፬፻፳፩ ፡ (፪) የመዋጮ ፡ አከፋፈል ፡ ማኅበረተኞቹ ፡ በየጊዜው ፡ ስለሚከፍሉት ፡ ድርሻ =

ማኅበረተኛው ፡ አስቀድሞ ፡ ለመክፈል ፡ የሚገባውን ፡ መዋጮ ፡ ለማኅበሩ ፡ ካልከፈለ ፡ በቀር ፡ ማናቸውንም ፡ የማኅበረተኛነቱን ፡ መብት ፡ ሊሠራበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፬፻፳፪ ፡ (፫) አከፋፈል =

- (፩) ተቃራኒ ፡ ውሳኔ ፡ ከሌሉ ፡ በቀር ፡ የሚከፈለው ፡ ድርሻ ፡ በየዓመቱ ፡ መጀመሪያ ፡ ሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ የሚከፈል ፡ መሆን ፡ አለበት ።
- (፪) ስለ ፡ ድርሻው ፡ ገንዘብ ፡ አከፋፈል ፡ ስላለፈው ፡ ዓመትና ፡ ስላለበት ፡ ዓመት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ባንድ ፡ ማኅበረተኛ ፡ ላይ ፡ ማናቸውም ፡ ክስ ፡ ሊቀርብበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፬፻፳፫ ፡ ከማኅበረተኛነት ፡ የመውጣት ፡ መብት =

- (፩) ማናቸውም ፡ ማኅበረተኛ ፡ በማናቸውም ጊዜ ፡ ማኅበሩ ፡ ለአንድ ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜም ፡ የተቋቋመና ፡ ማናቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ በነፃ ፡ ለመውጣት ፡ ይችላል ።
- (፪) ከማኅበሩ ፡ የሚወጣው ፡ ማኅበረተኛ ፡ ሊከፍል ፡ የሚገባውን ፡ ያለፉትን ፡ መዋጮችና ፡ ያለበትንም ፡ ዓመት ፡ ድርሻ ፡ ለመክፈል ፡ ይገደዳል ።

ቀ ፡ ፬፻፳፬ ። ማኅበረተኛውን ፣ ስለ ፣ ማስወጣት ።

- (፩) ማኅበረተኛው፣ በመመሥረቻው፣ ጽሑፍ፣ ወይም፣ የውስጥ፣ ደንቦች፣ በተመለከቱት፣ ሁኔታዎች፣ መሠረት፣ ከማኅበሩ፣ ሊወገድ፣ ይችላል ።
- (፪) ከነዚህ፣ ሁኔታዎች፣ ውጭ ፣ ለማስወገድ፣ ትልቅ ፣ ምክንያት ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማኅበረተኛውን ፣ ዋናው ፣ ጉባኤ ፣ ከማኅበሩ ፣ ሊያስወግደው ፣ ይችላል ።
- (፫) የተወገደው ፣ ማኅበረተኛ ፣ መወገዱ ፣ ከተነገረው ፣ በኋላ ፣ በሦስት ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ መወገዱ ፣ ትክክለኛ ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ውሳኔ ፣ ላይ ፣ ለዳኞች ፣ አቤቱታ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፬፻፳፭ ። ማኅበረተኞቹ ፣ በማኅበሩ ፣ ሊወከሉ ፣ ስላለመቻሉ ።

ማኅበሩ ፣ ስለከናወናቸው ፣ ነገሮች ፣ ማኅበረተኞቹ ፣ በሦስተኞች ፣ ወገኖች ፣ ዘንድ ፣ እንድም ፣ የግዴታ ፣ ኅላፊነት ፣ አያገኛቸውም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፣ ሥራው ፣ አመራር ።

ቀ ፡ ፬፻፳፮ ። ዲሬክተሮችን ፣ ስለ ፣ መሾም ።

- (፩) ማኅበሩ፣ በመመሥረቻው፣ ጽሑፍ፣ ወይም፣ በተቋቋመበት፣ ደንብ ፣ መሠረት ፣ በተሾሙ ፣ በአንድ ፣ ወይም ፣ በብዙ ፣ ዲሬክተሮች ፣ ይመራል ።
- (፪) ተቃራኒ ፣ ውሳኔ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዲሬክተሮችን ፣ የሚሾማቸው ፣ ጠቅላላው ፣ ጉባኤ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፬፻፳፯ ። አባልነት ።

ተቃራኒ ፣ ውሳኔ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ዲሬክተሮች ፣ የሚመረጡት ፣ ከማኅበሩ ፣ አባሎች ፣ ውስጥ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፬፻፳፰ ። የሥራ ፣ አመራር ፣ ምክር ፣ ቤት ።

- (፩) ብዙ ፣ ዲሬክተሮች ፣ ያሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማኅበሩ ፣ አንድ ፣ የሥራ ፣ አመራር ፣ ምክር ፣ ቤት ፣ ይኖረዋል ።
- (፪) ተቃራኒ ፣ ድንጋጌ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ በሚገኙት ፣ በአሉት ፣ ወይም ፣ በተወከሉት ፣ አባሎች ፣ ድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ማኅበሩን ፣ የሚመለከቱትን ፣ ውሳኔዎች ፣ የሚወስነው ፣ ይህ ፣ የሥራ ፣ አመራር ፣ ምክር ፣ ቤት ፣ ነው ።
- (፫) በድምፅ ፣ ብልጫ ፣ በተደረገው ፣ ውሳኔ ፣ የማይሰማሙት ፣ ማኅበረተኞች ፣ አለመሰማማታቸውን ፣ በአንድ ፣ ፕሮሴቬርባል ፣ ውስጥ ፣ ለማጻፍ ፣ መብት ፣ አላቸው ።

ቀ ፡ ፬፻፳፱ ። የዲራክተሮቹ ፡ ሥልጣን ። (፩) ስግ ።

- (፩) የማኅበሩ ፡ ዲራክተሮች ፡ ለማኅበሩ ፡ አመራር ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ተገባሮች ፡ ሁሉ ፡ ይፈጽማሉ ።
- (፪) ዲራክተሮቹ ፡ ከፍርድ ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ ባለው ፡ ግንኙነትም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ከፍርድ ፡ ሥራ ፡ ውጭ ፡ የማኅበሩ ፡ እንደራሴዎች ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፬፻፴ ። (፪) የውስጥ ፡ ደንቦች ።

- (፩) የውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ የዲራክተሮችን ፡ ሥልጣኖች ፡ ለመወሰን ፡ ወይም ፡ እነዚህ ፡ ሥልጣኖች ፡ እንዴት ፡ እንደሚሠራባቸው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ደንቦቹ ፡ በማኅበሮቹ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ተቀምጠው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ እነዚህን ፡ ደንቦች ፡ ያወቁ ፡ መሆናቸው ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ደንቦቻቸው ፡ ለሦስተኞች ፡ ወገኖች ፡ መከራከሪያ ፡ ሊሆኑባቸው ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፬፻፴፩ ። (፫) የመመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ።

- (፩) የማኅበሩ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የማኅበሩ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ የዲራክተሮችን ፡ ሥልጣን ፡ የሚወስኑባቸው ፡ ወይም ፡ እነዚህ ፡ ሥልጣኖች ፡ እንዴት ፡ እንደሚሠራባቸው ፡ ሁኔታውን ፡ የሚቈርጡባቸው ፡ ድንጋጌዎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ያወቁ ፡ መሆናቸው ፡ የተረጋገጠ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆኑባቸው ፡ አይችሉም ።
- (፪) ደንቦቹን ፡ መተላለፍ ፡ የሚያስከትለው ፡ ቅጣት ፡ ለማኅበሩ ፡ የዲራክተሩን ፡ ወይም ፡ የዲራክተሮቹን ፡ ኅላፊነት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፬፻፴፪ ። ለጊዜው ፡ የሚሠራ ፡ ዲራክተር ።

ለማኅበሩ ፡ እንዲሠሩ ፡ የተፈቀደላቸው ፡ ሰዎች ፡ የሌሉ ፡ ወይም ፡ መሰናክል ፡ ያገኛቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማንኛውም ፡ ባለጉዳይ ፡ በሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ለጊዜው ፡ የሚሠራ ፡ አንድ ፡ ዲራክተር ፡ ዳኞች ፡ ይመርጣሉ ።

ቀ ፡ ፬፻፴፫ ። ችሎታን ፡ ስለ ፡ ማረጋገጥ ።

- (፩) በማኅበሩ ፡ ስም ፡ እንዲህ ፡ ያለ ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ ችሎታቸውንና ፡ ሥልጣናቸውን ፡ የሚያረጋግጥ ፡ ጽሑፍ ፡ ከማኅበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ እንዲሰጣቸው ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ይህም ፡ ጽሑፍ ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ተግባሮቹ ፡ ለስንት ፡ ጊዜ ፡ እንዲቋቋሙ ፡ እንደ ፡ ተሰጣቸው ፡ ለይቶ ፡ ያመለክታል ።

ቀኢ ፡ ፬፻፴፬ ፡ የዲሬክተሮች ፡ ኅላፊነት ።

የማኅበሩ ፡ ዲሬክተሮች ፡ በውክልና ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ በዚህ ፡ ማኅበር ፡ በኩል ፡ አላፊዎች ፡ ናቸው ።

ቀኢ ፡ ፬፻፴፭ ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብትን ፡ ስለ፡ማስወገድ ።

ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ሐሳባቸውን ፡ ለማጽደቅ ፡ ወይም ፡ በዲሬክተሮች ፡ ኅላፊነት ፡ የተደረገውን ፡ ለመደንገግ ፡ በሚደረገው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ዲሬክተሮች ፡ በዚህ ፡ ጉባኤ ፡ የድምፅ ፡ መስጠት ፡ መብቶቻቸውን ፡ ሊሠሩባቸው ፡ አይችሉም ።

ክፍል ፡ ፬ ።

ስለ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ።

ቀኢ ፡ ፬፻፴፮ ፡ የመጨረሻ ፡ ባለሥልጣን ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) የማኅበረተኞቹ ፡ ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ፡ ለማኅበሩ ፡ የበላይ ፡ የመጨረሻ ፡ ባለሥልጣን ፡ ነው ።

(፪) በሌላው ፡ ክፍል ፡ ሥልጣን ፡ ውስጥ ፡ ያልሆኑትን ፡ የማኅበሩን ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ይወስናል ።

ቀኢ ፡ ፬፻፴፯ ፡ ዲሬክተሮችን ፡ ስለ ፡ መሾምና ፡ ስለ ፡ መቁጣጠር ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ዲሬክተሮችን ፡ ይሾማል ፤ ሥራቸውን ፡ ይቁጣጠራል ፤ ሒሳባቸውንም ፡ ያጸድቃል ።

(፪) ስለ፡ ማኅበሩም ፡ አመራር ፡ የሚመለከቱትን ፡ ትእዛዞች ፡ ሊሰጣቸው ፡ ይችላል።

ቀኢ ፡ ፬፻፴፰ ፡ ዲሬክተሮችን ፡ ስለ፡መሻር ።

(፩) እንደ ፡ ስምምነቱ ፤ የሥራ ፡ ድካም ፡ ዋጋ ፡ መብታቸው ፡ የተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ዲሬክተሮችን ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ።

(፪) ዲሬክተሮች ፡ ግዴታዎቻቸውን ፡ ከባድ ፡ በሆነ ፡ ሕገ ፡ ወጥነት ፡ እንደ ፡ ማፍረስ ፡ ወይም ፡ የማኅበሩን ፡ ነገሮች ፡ በደንበኛው ፡ ለመምራት ፡ ችሎታ ፡ እንደ ፡ ማጣት ፡ የሆነ ፡ ከባድ ፡ ምክንያቶች ፡ ያሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ የመሻር ፡ መብት ፡ ለማስወገድም ፡ ሆነ ፡ ለመቀነስ ፡ አይፈቀድም ።

ቀኢ ፡ ፬፻፴፱ ፡ አባሎችን ፡ ስለ፡ማስገባትና ፡ ስለ፡ማስወገድ ።

(፩) ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ አዲስ ፡ አባሎችን ፡ ስለ፡ማስገባት ፡ ወይም ፡ የማኅበሩን ፡ አባሎች ፡ ስለ፡ ማስወገድ ፡ ይወስናል ።

(፪) አባሎችን ፡ የማስገባት ፡ ወይም ፡ የማስወገድ ፡ ሥልጣን ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ መጽደቁ ፡ የተጠበቀ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ለሥራ ፡ መምሪያ ፡ ክፍሎች ፡ ሊሰጥ ፡ አይቻልም ።

ቀ ፡ ፬፻፵፱ ። የወ ስጥ ፡ ደንቦችን ፡ ስለ፡መለዋወጥ ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የመመሥረቻውን ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የማኅበሩን ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ ለመለዋወጥ ፡ ይችላል ።

(፪) የመመሥረቻውን ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ የመለዋወጡ ፡ ሥልጣን ፡ ለማንም ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ክፍል ፡ ሊፈቀድ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፬፻፵፩ ። (፪) ወሰን ።

(፩) የሚደረገው ፡ ውሳኔ ፡ የማኅበሩን ፡ ዓላማ ፡ ለመለዋወጥ ፡ ወይም ፡ ለማኅበረ ተኞቹ ፡ ትክክል ፡ ያልሆኑ ፡ መብቶችን ፡ ለመፍቀድ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ ፈቃድ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

(፪) ማኅበረተኞቹ ፡ ካልፈቀዱ ፡ በቀር ፡ ለማኅበረተኞቹ ፡ የተሰጡት ፡ እነዚህ ፡ ልዩ መብቶች ፡ ሊወሰዱባቸው ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፬፻፵፪ ። ስለ ፡ ጥሪ ። (፩) መሠረቱ ።

በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ እንደ ፡ ተመለከቱትና ፡ አስቸኳይ ፡ ሁኔታ ፡ ባጋጠመ ፡ ጊዜና ፡ የማኅበሩ ፡ ጥቅም ፡ አስፈላጊነቱን ፡ በሚያስገኝበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ዲሬክተሮች ፡ ለጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ፡ እንዲላክሉት ፡ ያደርጋሉ ።

ቀ ፡ ፬፻፵፫ ። (፪) የማኅበረተኞቹ ፡ መብት ።

(፩) በውስጡ ፡ ደንብ ፡ የተወሰነው ፡ የማኅበረተኞች ፡ ብዛት ፡ ጥሪ ፡ እንዲደረግ ፡ የጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ፡ ሊደረግለት ፡ ይገባል ።

(፪) ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ደንቦቹ ፡ ምንም ፡ የማያመለክቱ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማኅበረተኞች ፡ የሚነጋገሩባቸውን ፡ ነገሮች ፡ በማመልከት ፡ በጽሑፍ ፡ ጥያቄ ፡ ያደረጉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከማኅበረተኞቹ ፡ አንድ ፡ አምስተኛው ፡ ለጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪው ፡ እንዲደረግ ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፬፻፵፬ ። (፫) ዳኞች ፡ የሚያደርጉት ፡ ጥሪ ።

(፩) ጥሪ ፡ እንዲያደርግ ፡ በሚገደድበት ፡ ጊዜ ፡ የሥራው ፡ ለመራር ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ለጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ፡ ያላደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ማኅበረተኞች ፡ ጥያቄ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ እንዲሰጠው ፡ ዳኞች ፡ ጥሪ ፡ ይልኩለታል ።

(፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ዳኞች ፡ ስለ ፡ ጉባኤው ፡ ፕራዚዳንትነት ፡ የሚመለከቱትን ፡ ውሳኔዎች ፡ ያደርጋሉ ።

ቀ ፡ ፬፻፵፭ ። (፬) አደራረግና ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

(፩) የጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ጥሪ ፡ አደራረግና ፡ ጊዜው ፡ በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቦች ፡ የተወሰነ ፡ ርቀት ።

(ዪ) ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለሕሊና ፡ ተስማሚ ፡ በሆነ ፡ ሁኔታ ፡ ዲሪ ክተሮች ፡ ይወሰኗቸዋል ።

ቍ ፡ ፬፻፵፮ ። በጉባኤው ፡ የሚደረግ ፡ የድምፅ ፡ አሰጣጥ ።

(ጸ) የጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የሚያደርጋቸው ፡ ውሳኔዎች ፡ በሚገኙት ፡ ወይም ፡ በተወከሉት ፡ አባሎች ፡ ድምፅ ፡ ብልጫ ፡ የሚሆን ፡ ነው ።

(፪) ሊነጋገሩበት ፡ ከቀረበው ፡ በቀር ፡ በሌላ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ ውሳኔ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፵፯ ። ትክክልነት ።

ማኅበረተኞቹ ፡ ሁሉ ፡ በጽሑፍ ፡ የተቀበለ ት ፡ ሐሳብ ፡ እንደሆነው ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔ ፡ የሚተካከል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፵፰ ። የጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔዎች ፡ ፈራሽነት ። (፩) ክስ ።

(፩) ማንኛውም ፡ ማኅበረተኛ ፡ ምንም ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ እርሱ ፡ ባልተቀበላቸውና ፡ የሕጉን ፡ ወሳኔዎች ፡ ወይም ፡ የማኅበሩን ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ የውስጥ ፡ ደንቦቹን ፡ በሚጥሱት ፡ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔዎች ፡ ላይ ፡ ለዳኞች ፡ ክስ ፤ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

(፪) ይህን ፡ ክስ ፤ ውሳኔ ፡ መደረጉን ፡ ካወቀበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ በያዘው ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ካላቀረበ ፡ ተቀባይነትን ፡ አያገኝም ።

(፫) በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ ወይም ፡ በሕጉ ፡ እንደተመለከተው ፡ ዐይነት ፡ ዋናው ፡ ጉባኤ ፡ ተንኮል ፡ ሳይኖርበት ፡ ጥሪ ፡ የተደረገ ገለት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የተደረጉትን ፡ ውሳኔዎች ፡ ማኅበረተኛው ፡ እንዳወቃቸው ፡ ይገመታሉ ።

ቍ ፡ ፬፻፶፱ ። (ዪ) የፍርድ ፡ ሥልጣን ።

የጠቅላላውን ፡ ጉባኤ ፡ ውሳኔ ፡ ለመሻር ፡ የሚነገረው ፡ ፍርድ ፡ በሁሉ ፡ ላይ ፡ ሥልጣን ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፬፻፺፱ ። ውሳኔዎች ፡ እንዳይፈጸሙ ፡ ስለማቋረጥ (ስለማገድ) ።

ከማኅበሩ ፡ ዲሪክተሮች ፡ በአንዱ ፡ ወይም ፡ በማኅበሮቹ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፡ ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ፈራሽነቱ ፡ የተጠየቀውን ፡ ውሳኔ ፡ አፈጻጸም ፡ ለመከላከል ፡ (ለማገድ) ይችላል ።

ከፍል ፡ ፮ ።

የማኅበሩ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ።

ቍ ፡ ፬፻፺፩ ። መሠረቱ ።

(፩) ማኅበሩ ፡ በውስጡ ፡ ከአሉት ፡ ሰዎች ፡ ልዩነት ፡ ያለው ፡ ነው ።

(፪) የማኅበሩ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ የአባሎቹ ፡ ግዴታዎችና ፡ መብቶች ፡ አይደሉም ።

(፫) እንዲሁም ፣ የማኅበሩ ፣ አባሎች ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ፣ የማኅበሩ ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ፣ አይደሉም ።

ቍ ፡ ፱፻፶፪ ። ስም ።

(፩) የማኅበሩ ፣ ስም ፣ እንደ ፣ ስዎች ፣ ስም ፣ ዐይነት ፣ ልክ ፣ የሚጠበቅ ፣ ነው ።

(፪) የሆነ ፣ ሆኖ ፣ ይህ ፣ ጥበቃ ፣ በሕግ ፣ የሚደረገው ፣ የማኅበሩ ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ በማኅበሮች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ የተቀመጡ ፣ ሲሆኑ ፣ ወይም ፣ በማኅበሩ ፣ መብቶች ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ ያደረገው ፣ ሰው ፣ ጉዳዩን ፣ በማወቅና ፣ በመጥፎ ፣ ልቡና ፣ የሆነ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፱፻፶፫ ። መኖሪያ ፣ ቦታ ።

(፩) የማኅበሩ ፣ ዋና ፣ መኖሪያ ፣ ቦታ ፣ የሚባለው ፣ በመመሥረቻው ፣ ጽሑፍ ፣ ወይም ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ ዋና ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ በተጻፉ መበት ፣ ቦታ ፣ ያለው ፣ ነው ።

(፪) ማኅበሩ ፣ በኑዋሪ ፣ እኳኋን ፣ ያሉት ፣ የያዛቸው ፣ ሌሎች ፣ ቦታዎች ፣ ሁሉ ፣ ምክትል ፣ መኖሪያ ፣ ቦታዎች ፣ ይባላሉ ።

ቍ ፡ ፱፻፶፬ ። ችሎታ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ማኅበሩ ፣ ከዐይነቱ ፣ ጋራ ፣ የሚሰማውን ፣ የብሔራዊ ፣ ኑሮ ፣ ተግባሮችን ፣ ሁሉ ፣ መፈጸም ፣ ይችላል ።

(፪) ማኅበሩም ፣ እነዚህን ፣ ተግባሮች ፣ በሥራ ፣ መምሪያ ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶቹ ፣ እግካይነት ፣ ይፈጽማል ።

ቍ ፡ ፱፻፶፭ ። (፪) የፍርድ ፣ ጉዳዮች ።

(፩) ማኅበሩ ፣ በጠያቂነት ፣ ወይም ፣ በተከላካይነት ፣ በዳኝነት ፣ ፈት ፣ ለመቆም ፣ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፣ ነገር ፣ ማኅበሩ ፣ በመመሥረቻው ፣ ጽሑፍ ፣ ወይም ፣ በውስጥ ፣ ደንቦች ፣ ሥልጣን ፣ በተሰጣቸው ፣ ስዎች ፣ የሚወክል ፣ ይሆናል ።

(፫) የመልእክትን ፣ ደብዳቤ ፣ ወይም ፣ እንደ ፣ ጽሑፍን ፣ ለማድረስ ፣ የሚላከውን ፣ ማስታወቂያ ፣ በማኅበሩ ፣ ስም ፣ ሆኖ ፣ ሊቀበል ፣ የሚችለው ፣ አባል ፣ የትኛው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለይቶ ፣ መግለጽ ፣ አስፈላጊ ፣ ሳይሆን ፣ በማኅበሩ ፣ ወይም ፣ በዳሬ ክተሩ ፣ አድራሻ ፣ ለማኅበሩ ፣ ቢላክለት ፣ የተላከው ፣ ደብዳቤ ፣ ወይም ፣ እንደ ፣ ጽሑፍን ፣ ለማድረስ ፣ የተጻፈው ፣ ማስታወቂያ ፣ በሚገባ ፣ የተላከ ፣ ሆኖ ፣ ይቋጠራል ።

ቍ ፡ ፬፻፶፮ ። (፫) ስጦታዎችና ፡ ጦርስ ።

(፩) አንድ ፡ ማኅበር ፡ በስጦታ ፡ ወይም ፡ በውርስ ፡ ያገኛቸው ፡ ሀብቶች ፡ ከአንድ ፡ ከተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ በላይ ፡ የሚያልፉ ፡ ሲሆኑ ፡ የማኅበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ እነዚህ ፡ በቁም ፡ ስጦታ ፡ ወይም ፡ በውርስ ፡ ለአንድ ፡ ማኅበር ፡ የተሰጡ ፡ ሀብቶች ፡ እንዲገለጹለት ፡ ማኅበሮችን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ አጋጣሚ ፡ ጊዜ ፡ ተጠቃሚው ፡ ማኅበር ፡ የቁም ፡ ስጦታዎችን ፡ ወይም ፡ የውርሶችን ፡ ሀብቶች ፡ ከተቀበለበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ የተቀበለውን ፡ የቁም ፡ ስጦታ ፡ ወይም ፡ ያገኘውን ፡ ውርስ ፡ ለማኅበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ማስታወቅ፡አለበት ። ሳያስታውቅ፡ቢቀር፡ ግን ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ በ፬፻፳፰ ፡ ቍ፡፲፭ ፡ መሠረት ፡ ቅጣት ፡ ያገኘዋል ።

ቍ ፡ ፬፻፶፯ ። ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ የማኅበሩ ፡ ኅላፊነት ።

(፩) ዲሬክተሮቹና ፡ ሠራተኞቹ ፡ ሳይፈጽሟቸው ፡ የቀሩትና ፡ የሠሯቸው ፡ ተግባሮች ፡ ግዴታ ፡ ባለባቸውና ፡ አላፊነትን ፡ የሚያመጡ ፡ ተግባሮችን ፡ በሚፈጸሙበት ፡ ጊዜ ፡ የተደረጉ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ኅላፊነትን ፡ የሚያስከትሉ ፡ ሲሆን ፡ ማኅበሩ ፡ ዲሬክተሮቹና ፡ ሠራተኞቹ ፡ ሳይፈጽሟቸው ፡ በቀሩት ፡ በሠሯቸው ፡ በአላፊነት ፡ ይጠየቃል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ማኅበሩ ፡ በማይገባ ፡ የበለጸገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአላፊነት ፡ ይጠየቃል ።

(፫) ለዚህ ፡ ነገር ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፊነትና ፡ ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ የተነገሩት ፡ ውሳኔዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፬፻፶፰ ። ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ ዕዳዎች ፡ ዋስትና ።

በማኅበሩ ፡ ስም ፡ የሠራው ፡ ዲሬክተር ፤ በማኅበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ በተቀመጡት ፡ በውስጥ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ማኅበሩ ፡ ያልተከናወነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለማኅበሩ ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የአንድነት ፡ ዋስ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፮ ።

ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ መፍረስና ፡ ሒሳብ ፡ ማጣራት ።

ቍ ፡ ፬፻፶፱ ። መፍረስ ። (፩) የውስጥ ፡ ደንቦች ።

ማኅበሩ ፡ የሚፈርሰው ፡ በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቡ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፷ ። (፪) ጠቅላላ ፡ ጉባኤ ።

ተቃራኒ ፡ ውሳኔ ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ጠቅላላው ፡ ጉባኤ ፡ የማኅበሩን ፡ መፍረስ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፬፻፷፩ ። (፫) ዳኞች ።

በሥራ ፡ መምሪያ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ በሥነ-ምግባር ተቋማት ፡ በአንድ ፡ አምስት ፡ ወይም ፡ በማኅበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ጥያቄ ፡ ዳኞች ፡ ማኅበሩ ፡ እንዲፈርስ ፡ የሚወስኑት ፤

- (ሀ) በማኅበራት ፡ ብዛት ፡ ማነስ ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ የሥራ ፡ መምሪያ ፡ ምክር ፡ ቤትን ፡ አባሎች ፡ ለመምረጥ ፡ ወይም ፡ ማኅበሩን ፡ ለማካሄድ ፡ ያልተቻለ ፡ ሲሆን ፤
- (ለ) የማኅበሩ ፡ ዓላማ ፡ የተደረሰበት ፡ ሲሆን ፤ ወይም ፡ ሊደረሰበት ፡ ያልተቻለ ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ ረጅም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ባለመከናወኑ ፡ ማኅበሩ ፡ ይህን ፡ ዓላማ ፡ መከተል ፡ ያቋረጠ ፡ መሆኑ ፡ የተገለጸ ፡ ሲሆን ፤
- (ሐ) በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቦች ፡ ከተወሰነው ፡ የተለየ ፡ ዓላማ ፡ ማኅበሩ ፡ የሚከተል ፡ ሲሆን ፤
- (መ) ማኅበሩ ፡ ዕዳውን ፡ የመከፈል ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፷፪ ። (፬) የአስተዳደር ፡ ውሳኔ ።

- (፩) ዓላማውና ፡ ክንውኑ ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ ወይም ፡ ለመልካም ፡ ጠባይ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማኅበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ የማኅበሩን ፡ መፍረስ ፡ ይናገራል ፡ (ይወስናል) ።
- (፪) ከማኅበሩ ፡ ዲራክተሮች ፡ አንዱ ፡ ውሳኔው ፡ ለማኅበሩ ፡ ከተነገረ ፡ ጀምሮ ፡ በአንድ ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በዚህ ፡ ውሳኔ ፡ ላይ ፡ ለአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ የይግባኝ ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።
- (፫) ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ በዚህ ፡ አቤቱታ ፡ ላይ ፡ ውሳኔ ፡ እስኪሰጥ ፡ ማኅበሩን ፡ የሚሸረው ፡ ውሳኔ ፡ አፈጻጸሙ ፡ እንዲዘገይ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፬፻፷፫ ። የሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ ሁኔታ ።

- (፩) ማኅበሩ ፡ በሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ የሚገኘው ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የፈረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።
- (፪) ማኅበሩም ፡ ለዚህ ፡ የሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ አስፈላጊ ፡ ለሆኑ ፡ ነገሮች ፡ እስከ ፡ መጨረሻው ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ እንዳለው ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፬፻፷፬ ። ሒሳብ ፡ አጣሪዎች ። (፩) ምርጫ ።

(፩) በመመሥረቻው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በውስጥ ፡ ደንቦች ፡ ተቃራኒ ፡ ነገር ፡ ከሌለ ፤ ወይም ፡ ዳኞች ፡ ካልወሰኑ ፡ በቀር ፡ ማኅበሩን ፡ ይመሩ ፡ በነበሩ ፡ ሰዎች ፡ የማኅበሩ ፡ ሒሳብ ፡ ይጣራል ።

(ጀ) እነዚህ ፣ ሰዎች፣ የሌሉ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ዳኞች፣ የመረጧቸው፣ አንድ፣ ወይም፣ ብዙ፣ ሒሳብ፣ አጣሪዎች፣ የማጎበሩን፣ ሒሳብ፣ ያጣራሉ ።

ቀ፡ ፬፻፳፭ ። (ጀ) ሥልጣን ።

- (ጸ) ሒሳብ፣ አጣሪው፣ ለሥራ፣ መምሪያ፣ ምክር፣ ቤት፣ የነበረው፣ ሥልጣን፣ አለው።
- (፹) ለሒሳብ፣ ማጣራት፣ አስፈላጊ፣ ለሆኑ፣ ነገሮች፣ ካልሆነ፣ በቀር ፣ ባለው፣ መብቱ ፣ ሊሠራበት ፣ አይችልም ።
- (ሰ) አዲስ ፣ ሌላ ፣ ሥራ ፣ ሊጀምር ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፬፻፳፮ ። (ቸ) ጎላፊነት ።

- (ጸ) ሒሳብ፣ አጣሪው፣ በማጎበሩ፣ ላይና፣ ከማጎበሩ፣ ገንዘብ፣ ጠያቂዎች፣ በሆኑት፣ ላይ ፣ ሥራዎችን ፣ በማከናወን ፣ በሚያደርገው ፣ ጥፋት ፣ ጉዳት ፣ ያደረሰባቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጎላፊ ፣ ነው ።
- (፹) ከክሱ፣ መቅረብ፣ በፊት ፣ አምስት ፣ ዓመት ፣ ጊዜ፣ በማጎበሩ፣ የዲራክተርነትን ፣ ሥራዎች ፣ የሠራ ፣ ማናቸውም ፣ ከማጎበረተኞቹ ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ በማጎበሩ ፣ በኩል ፣ የሒሳብ ፣ አጣሪውን ፣ በአላፊነት ፣ ሊያስጠይቀው ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፬፻፳፯ ። የፈረሰው ፣ ማጎበር ፣ ንብረት ።

- (ጸ) የፈረሰው ፣ ማጎበር፣ ንብረት፣ በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ በማጎበረተኞቹ ፣ መካከል ፣ ሊከፋፈል ፣ አይችልም ።
- (፹) በመመሥረቻው ፣ ጽሑፍ፣ ወይም፣ በውስጥ፣ ደንቦቹ ፣ ውስጥ ፣ ውሳኔ ፣ የሌለ፣ ሆኖና ፣ ጠቅላላው ፣ ጉባኤም፣ በሚገባ ፣ ለሌላ ፣ ሥራ፣ ያላዋላቸው ፣ እንደ፣ ሆነ ፣ እነዚህ ፣ ሀብቶች ፣ የመንግሥት ፣ ንብረት ፣ ይሆናሉ ።
- (ሰ) ማጎበሩን ፣ ያፈረሰው፣ የማጎበሮች፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ የሆነ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጠቅላላው ፣ ጉባኤ ፣ ሀብቶችን ፣ በሌላ ፣ ሥራ ፣ ላይ ፣ ለማዋል ፣ ለመወሰን ፣ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፮ ።

ማጎበሮችን ፣ ስለ፡መቁጣጠር ።

ቀ፡ ፬፻፳፰ ። የማጎበሮች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ።

- (ጸ) በያንዳንዱ፣ የጠቅላይ፣ ግዛት፣ ዋና፣ ከተማ፣ ከጠቅላይ፣ ግዛቱ፣ የመንግሥት፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ጋራ፣ የተያያዘ፣ (የተላሰረ) አንድ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ይኖራል ።
- (፹) የተባለው ም፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ በጠቅላይ ፣ ግዛቱ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙትን ፣ ማጎበሮች ፣ ይቁጣጠራል ።

ቀ፡ ፬፻፳፱ ። የማጎበር ፣ የውስጥ ፣ ደንቦችን ፣ ማስቀመጥ ።

የሚያስፈልግ ፣ ሲሆን ፣ የማጎበሮች፣ ጽሕፈት ፣ ቤት፣ የማጎበሩን ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ እንዲያዘጋጁና ፣ እነዚህንም ፣ በመሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ እንዲያስቀምጡ ፣ መሥራቾቹን ፣ ወይም ፣ መሪዎቹን ፣ ያስጠነቅቃቸዋል ።

ቍ ፡ ፬፻፸፭ ፡ የታወቁ ፡ ማኅበሮች ፡ መዝገብ ።

(፩) የማኅበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ በጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ ውስጥ ፡ ያሉትንና ፡ አሉ ፡ ተብለው ፡ የተነገሩትን ፡ ማኅበሮች ፡ መዝገብ ፡ በፊደል ፡ ተራ ፡ ይይዛል ፡ (ያስ ቀምጣል) ።

(፪) የአንድ ፡ ማኅበር ፡ ዲሬክተሮች ፡ በመዝገብ ፡ እንዳይጻፍ ፡ የማኅበሮቹ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ በተቃወመበት ፡ እንቢታ ፡ ላይ ፡ ለዳኞች ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፬፻፸፮ ፡ የተራ ፡ ቍጥር ።

(፩) በመዝገብ ፡ የተጻፈው ፡ እያንዳንዱ ፡ ማኅበር ፡ ጽሕፈት-ቤቱ ፡ ስለ-ማኅበሩ ፡ ያዘጋጀውን ፡ ዶሴ ፡ ቍጥር ፡ የሚያመለክት ፡ አንድ ፡ ተራ ፡ ቍጥር ፡ ይቀበላል ።

(፪) ይህ ፡ የተባለው ፡ ተራ ፡ ቍጥር ፡ በማኅበሮቹ ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ ውስጥና ፡ ማኅበሮቹን ፡ ከሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ጋራ ፡ በሚያገናኙት ፡ የደብዳቤ ፡ ጽሑፎች ፡ ላይ ፡ መግባት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፬፻፸፯ ፡ የማኅበሩ ፡ ዶሴ ።

በመዝገብ ፡ የተጻፈው ፡ የያንዳንዱ ፡ ማኅበር ፡ ዶሴ ፡ የሚያመለክተው ።

- (ሀ) የማኅበሩን ፡ ስም ፡ ከነተራ ፡ ቍጥሩ ፤
- (ለ) የማኅበሩን ፡ የውስጥ ፡ ደንቦችና ፡ በነዚህ ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ ላይ ፡ የተ ደረጉትን ፡ መለዋወጥ ፡ እነዚህ ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ ወይም ፡ መለዋወጦች ፡ የተደረጉበትን ፡ ጊዜ ፡ ጭምር ፤
- (ሐ) የማኅበሩ ፡ ዲሬክተሮችን ፡ ወይም ፡ ለማኅበሩ ፡ ወኪልነት ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸውን ፡ ሰዎች ፡ ስም ፤
- (መ) ለማኅበሩ ፡ ሊኖሩት ፡ የሚችሉትን ፡ የሁለተኛ ፡ ደረጃ ፡ የተቀማጭነትን ፡ በታዎች ፡ መግለጫ ፤
- (ሠ) ስለ ፡ ማኅበሩ ፡ መፍረስ ፡ የተሰጠውን ፡ ጥራት ፡ አስፈላጊም ፡ ሲሆን ፡ የመ ጨረሻ ፡ አስተሳሰቦቹን ፡ ሰዎች ፡ ስም ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፬፻፸፫ ፡ ጠቅላላ ፡ ስብሰባዎች ። (፩) የስብሰባ ፡ ጥሪ ።

(፩) ጠቅላላ ፡ የሆነው ፡ ስብሰባ ፡ በሚቀመጥበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ለማኅበሩ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ በአስፈላጊው ፡ ጊዜ ፡ ማስታወቂያ ፡ ይላክለታል ።

(፪) ጽሕፈት ፡ ቤቱ ፡ በነዚህ ፡ ጠቅላላ ፡ ስብሰባዎች ፡ ውስጥ ፡ አንድ-ታዛቢ ፡ ወኪል ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፫) በተለይ ፡ የስብሰባውን ፡ ጥሪ ፡ አደራረግና ፡ የጥሪውን ፡ ጊዜ ፡ ስብሰባው ፡ የሚ ነጋገርበትን ፡ ጉዳይና ፡ የስብሰባውን ፡ አያያዝ ፡ ስለሚመለከተው ፡ ነገር ፡ የጠ ቅላላውን ፡ ስብሰባ ፡ የሥራውን ፡ መልካም ፡ አፈጻጸም ፡ ለማረጋገጥ ፡ ጠቃሚ ዎች ፡ የሚመስሉትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፩፻፸፩ ። (፪) ውሳኔዎች ።

በግንባርቹ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ጠቅላላ ፣ ስብሰባ ፣ የተደረገበትን ፣ ቀን ፣ በግዜ ተለው ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤቱ ፣ በግይዘው ፣ መዝገብ ፣ ዶሴ ፣ ውስጥ ፣ መጽፍ ፣ ያለባቸው ፣ በተባለው ፣ ስብሰባ ፣ የተሰጡት ፣ ውሳኔዎች ፣ ሁሉ ፣ በግስ ታወቂያ ፣ ይላኩለታል ።

ቀ ፡ ፩፻፸፪ ። (፫) የውሳኔዎች ፣ ፈራሽነት ።

(፩) የግንባርቹ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ጠቅላላው ፣ ስብሰባ ፣ የሰጣቸውን ፣ የሕግ ፣ ወይም ፣ የግንባር ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ ተቃራኒ ፣ የሆኑትን ፣ ውሳኔዎች ፣ በጻፉት ፣ ፈት ፣ ለመቃወም ፣ ይችላል ።

(፪) ከሱም ፣ እንዳይፈረስ ፣ የተደረገው ፣ የውሳኔው ፣ ገልጻል ፣ ከተላከለት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ እስከ ፣ አንድ ፣ ወር ፣ መቅረብ ፣ አለበት ።

ቀ ፡ ፩፻፸፫ ። የግንባር ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ መለዋወጥ ።

(፩) በግንባርቹ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ ላይ ፣ መለዋወጥ ፣ የተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጠቅላላው ፣ ስብሰባ ፣ መለዋወጡን ፣ የተቀበለበትን ፣ ቀን ፣ በግዜተለው ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ የተባለውን ፣ መለዋወጥ ፣ የያዘው ፣ አንድ ፣ አዲስ ፣ የደንቦቹ ፣ ገልጻል ፣ ጽሑፍ ፣ ለግንባርቹ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ይሰጣል ።

(፪) ይኸው ፣ ገልጻል ፣ በገበዩ ፣ ላይ ፣ ቤ... .. ቀን ፣ የተሻሻለ ፣ ጽሑፍ ፣ የግል ፣ ጽሕፈት ፣ ይኖረዋል ።

(፫) ምስተኛ ፣ ወገኖች ፣ የግንባር ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ መለዋወጣቸውን ፣ ግወቃቸው ፣ ካልተረጋገጠ ፣ በቀር ፣ ለግንባርቹ ፣ የውስጥ ፣ ደንቦች ፣ የተደረገት ፣ መለዋወጫች ፣ በግንባርቹ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ እስከ ፣ ተነገረ ፣ ድረስ ፣ በምስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆኑባቸው ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ፩፻፸፬ ። የግንባር ፣ ዲሬክተሮች ።

(፩) የሥራው ፣ አመራር ፣ (ዲሬክሲዮን) ፣ ምክር ፣ ቤት ፣ አባሎች ፣ ስም ፣ እንዲሁም ፣ ለግንባር ፣ ወኪል ፣ የመሆን ፣ ሥልጣን ፣ ያላቸው ፣ ሰዎች ፣ ስም ፣ እነዚህ ፣ ሰዎች ፣ ከተመረጡበት ፣ ቀን ፣ በግዜተለው ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ ለግንባርቹ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ይነገራል ።

(፪) እንደዚሁም ፣ የነዚህ ፣ ሰዎች ፣ ስም ፣ ለተጻፈበት ፣ ሊሰት ፣ የተደረገውም ፣ ግናቸውም ፣ መለዋወጥ ፣ በዚሁ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ይነገራል ።

ቀ ፡ ፩፻፸፭ ። የሒሳብ ፣ ግዛት ።

(፩) ግንባር ፣ በያሙቱ ፣ ጠቅላላው ፣ ስብሰባ ፣ ያጸደቀውን ፣ የሒሳብ ፣ ግዛት ፣ ለግንባርቹ ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ያስታውቃል ።

(፪) ያገር ግዛት ፣ ግዲስቴር ፣ የዚህን ፣ የሒሳብ ፣ ግዛት ፣ መልካም ፣ አቀራረብና ፣ እውነተኛነትን ፣ ለግረጋገጥ ፣ የግረግግ ፣ መሰለው ፣ የግታዩትን ፣ ደንቦች ፣ ለግዜዝ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፬፻፸፱ ፣ የአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ።

(፩) ያገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር፣ የግንባርቹ፣ ጽሕፈት፣ ቤቶች፣ በግንባርች፣ ላይ፣ ገጠኛ፣ የሆነውን ፡ የመቋጣጠር፣ ሥራ ፡ እንዲሁ፣ ለግድረግ ፡ ሌሎችንም ፡ በሚነት ፡ ያላቸውን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ሁሉ ፡ በሚገኙት ፡ ሕጎች ፡ መሠረት ፡ ፡ ዘዝ ፡ ይችላል ።

(፪) እነዚህ ፡ ጥንቃቄዎች፣ እንደ ፡ ግንባሩ ፡ ግብ ፡ ትልቅነትና ፡ እንደሚቋቋሙ ፡ ጊዜ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ለመሆን ፡ ይችላሉ ።

(፫) እንደዚሁም ፡ የፍ ፡ መሥሪያ ፡ ቤታቸው ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ለሆኑ ግንባር ፡ ወይም ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ የግንባርን ፡ ሥራ ፡ ከንውን ፡ ለያዙ ፡ ወይም ፡ አብዛኛ አባላቶቹ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጎች ፡ ለሆኑ ፡ ወይም ፡ በሥራ ፡ አመራሩ ፡ (ዲሬ ፡ የገ) ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙዎች ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ሰፊ ለሚገኙባቸው ፡ ግንባርች ፡ ልዩ ፡ የሆኑት ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ሊታዘዙ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፬፻፹ ። የወንጀል ፡ ትጣቶች ፡ (፩) ለጽሕፈት ፡ ቤት ፡ የሚደረጉ ፡ ግስታወቂያዎ

- በወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በተመለከቱት ፡ ትጣቶች ፡ የሚቀጡት ፡
- (ሀ) የግንባርን ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ በሕግ ፡ በተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ለግንባርቹ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ያልሰጡት ፡ የግንባር ፡ መሥሪቶች ፡
- (ለ) ለግንባርች ፡ ጽሕፈት፡ቤት ፡ ስለሚደረጉት ፡ ግስታወቂያዎች፣ ወይም ፡ ሚሰጡት ፡ ጽሑፎች ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ የተመለከቱትን ፡ ውሳኔዎች ፡ የለፉ ፡ የግንባሩ ፡ መሪዎች ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፬፻፹፩ ። (፪) የልዩ ፡ ልዩ ፡ ሕጋዊ ያን ፡ ትእዛዞች ፡ መጣስ ።

- በወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በተመለከቱት ፡ ትጣቶች ፡ የሚቀጡት ፡
- (ሀ) ተራ ፡ ቀጥሩን ፡ በግንባር ፡ ደንቦች ፡ ወይም ፡ ከሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ጋ በሚያደርገው ፡ በደብዳቤ ፡ ጽሑፎች ፡ ላይ ፡ ያላመለከተ ፡ ግንባር ፡
- (ለ) ባለጉዳዩ ፡ ባቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ የግንባሩን ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ ለተባለ ባለጉዳይ ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ያላስታወቀ ፡ ግንባር ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፬፻፹፪ ። (፫) ሕገ ፡ ወጥ ፡ ነው ፡ የተባለ ፡ ግንባር ።

- (፩) የግንባርች ፡ ጽሕፈት፡ቤት ፡ ለአፈረሰው ፡ ግንባር ፡ በሥራ ፡ አስኪያጅን የአንድ ፡ የሥራ ፡ ከንውን ፡ የቀጠሉ ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ በወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በተመለከቱት ፡ ትጣቶች ፡ ይቀጣሉ ።
- (፪) እንደዚሁም ፡ የግንባሩን ፡ ሕገ ፡ ወጥነት ፡ እያወቁ ፡ የሥራውን ፡ መካሄድ ተካፋዮች ፡ በመሆን ፡ የቀጠሉ ፡ የተባለው ፡ ግንባር ፡ አባሎች ፡ በወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በተመለከቱት ፡ ትጣቶች ፡ ይቀጣሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ልዩ ፡ አገልግሎት ፡ የተመደበ ፡ ንብረት ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ።

ቀ ፡ ፬፻፹፫ ። ትርጓሜ ።

የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ተግባር ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ አንድ ፡ ሀብት ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ሀብቶች ፡ ትርፍ ፡ ለማግኘት ፡ ሳይሆን ፡ በማይመለስ ፡ አኳኑን ፡ ለዘለዓለም ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ የጠቅላላ ፡ ጥቅም ፡ ግብ ፡ ላለው ፡ የሚያውልበት ፡ ሥራ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፬፻፹፬ ። ፎርምቶች ።

- (፩) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ በቁም ፡ ስጦታ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።
- (፪) የዚህም ፡ ነገር ፡ መቋቋም ፡ በዐይነቱና ፡ በሥረ ፡ ነገሩ ፡ ስጦታዎችን ፡ ወይም ፡ ኑዛዜዎችን ፡ በሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ የሚመራ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፬፻፹፮ ። የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ነገሩን ፡ ማጽደቅ ፡ አስፈላጊ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (፩) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅትን ፡ ተግባር ፡ ያገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ካላጸደቀው ፡ በቀር ፡ አይቋቋምም ።
- (፪) የአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ውሳኔ ፡ ከመስጠቱ ፡ በፊት ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ይህ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ የሚመለከታቸውን ፡ የሌሎች ፡ ሚኒስቴሮችን ፡ ሐሳብ ፡ ይጠይቃል ።

ቀ ፡ ፬፻፹፯ ። ነገሩ ፡ እንዲጸድቅ ፡ ለማድረግ ፡ የሚቀርበው ፡ ጥያቄ ። (፩) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ መሥራቹ ፡ በሕይወቱ ፡ ሳለ ።

የበጎ ፡ አድራጎቱ ፡ ድርጅት ፡ ተግባር ፡ እንዲጸድቅ ፡ ለማድረግ ፡ የሚቀርበውን ፡ ጥያቄ ፡ መሥራቹ ፡ በሕይወት ፡ ካለ ፡ መሥራቹ ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ ወኪሉ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፬፻፹፰ ። (፪) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ መሥራቹ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ።

- (፩) መሥራቹ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ የተባለውን ፡ ጥያቄ ፤ መሥራቹ ፤ ሥራውን ፡ ሰጥቶት ፡ እሺ ፡ ብሎ ፡ የተቀበለው ፡ ሰው ፡ ሊጠይቅ ፡ ይገባል ።
- (፪) እንደተባለው ፡ ጠያቂ ፡ የሌለ ፡ ሲሆን ፡ የበጎ ፡ አድራጎትን ፡ ድርጅት ፡ ጽሑፍ ፡ ያዘጋጃ ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ ለዚህ ፡ ነገር ፡ ምስክር ፡ የሆኑት ፡ ወይም ፡ የዚህን ፡ ተግባር ፡ አደራ ፡ ያስቀመጡት ፡ ሰዎች ፡ ሊጠይቁ ፡ ይገባል ።
- (፫) የዚህን ፡ ተግባር ፡ ፈቃድ ፡ የመጠየቅ ፡ ግዴታ ፡ የሚወድቅባቸው ፡ ሰዎች ፡ ፈቃዱን ፡ ሳይጠይቁ ፡ የቀሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተባለውን ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡

ጅት ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲጸድት ፡ የሚቀርበውን ፡ ጥያቄ ፡ መሥራቹ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ በሦስት ፡ ወሩ ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ ማናቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ሊያቀርበው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፱፻፳፰ ። የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅትን ፡ ተግባር ፡ ስለ ፡ መሻር ።

(፩) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅትን ፡ ተግባር ፡ መሥራቹ ፡ ይህን ፡ ተግባሩን ፡ እንዲያጸድቅለት ፡ ለአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ያቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ ሚኒስቴሩ ፡ ከመፍቀዱ ፡ በፊት ፡ የቆመውን ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ በነፃ ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ።

(፪) የመሥራቹ ፡ ወራሾች ፡ በዚህ ፡ በመሻር ፡ መብታቸው ፡ ሊሠሩ ፡ የሚችሉት ፡ የበጎ ፡ አድራጎቱን ፡ ሥራ ፡ ፈቃድ ፡ የመቀበል ፡ ግብ ፡ ያለው ፡ ጥያቄ ፡ ለአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ከቀረበ ፡ በኋላ ፡ በሁለት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቱን ፡ ተግባር ፡ ሚኒስቴሩ ፡ ሳያጸድቀው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፱፻፶፱ ። የግጽደቁ ፡ ተግባር ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ ስለ ፡ መሥራቱ ።

(፩) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ፈቃድ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበው ፡ በመሥራቹ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ድርጅቱን ፡ የሚያጸድቀው ፡ የአስተዳደር ፡ ውሳኔ ፡ የፈቃዱ ፡ ጥያቄ ፡ ከቀረበበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ የሚጸና ፡ ይሆናል ።

(፪) የፈቃድ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበው ፡ መሥራቹ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ እንደሆነ ፡ ውሳኔው ፡ መሥራቹ ፡ ከሞተበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ የሚጸና ፡ ይሆናል ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ ይህ ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ ተመልሶ ፡ መሥራት ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ከመፈቀዱ ፡ በፊት ፡ በበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ባለመብቶች ፡ በሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ሊያመጣ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፱፻፺፬ ። ለበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ የሚደረገው ፡ ጥበቃና ፡ ተጠባባቂነት ።

(፩) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ተግባር ፡ የተፈቀደበት ፡ ጽሑፍ ፡ ለበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቱ ፡ ተግባር ፡ የሚደረገውን ፡ ጥበቃና ፡ ተጠባባቂነት ፡ የታዘዘውን ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለይቶ ፡ ያስታውቃል ።

(፪) በተባለው ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ ለዚህ ፡ ሥራ ፡ ማናቸውም ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያልተመረጠበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለበጎ ፡ አድራጎት ፡ ተግባር ፡ የሚደረገውን ፡ ጥበቃና ፡ ተጠባባቂነት ፡ የሚያከናውነው ፡ የበጎ ፡ አድራጎቱ ፡ ድርጅት ፡ ተግባር ፡ ባለበት ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ በሚገኘው ፡ የማኅበሮች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፱፻፺፩ ። የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ (፩) ግብ ።

የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ በተቋቋመባቸውና ፡ በሚተዳደርባቸው ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ የሚመራ ፡ ይሆናል ።

ቀ : ፱፻፲፪ = (ጸ) በውስጥ : ደንቦች : ውስጥ : የሚገኘው =

የውስጥ : ደንቦች : በተለይ : የበጎ : አድራጎች : ደርጅቱን : ስም : ገቡንና : ያለ
በትን : ቦታ : ያውልክታሉ =

ቀ : ፱፻፲፫ = የውስጥ : ደንቦችን : የሚያሰናዳው =

(ጸ) የበጎ : አድራጎች : ደርጅቱን : የውስጥ : ደንቦች : የበጎው : አድራጎች : ደር
ጅት : መሥሪቶች : ሊያሰናዳቸው : ይችላል =

(ጸ) እርሱ : ያሰናዳቸው : እንደ : ሆነ : በአገር : ገዛት : ሚኒስቴር : ወይም : ለጠ
ባቂነትና : ለተጠባባቂነት : በአገር : ገዛት : ሚኒስቴር : በተሰጠው : መሥሪያ
ቤት : ይደራጃሉ =

(፫) የውስጥ : ደንቦች : ለበጎ : ተግባር : ደርጅት : ተቃራኒዎች : ሆነው : የተገኙ :
እንደ : ሆነ : ግናቸውም : ባለጉዳይ : የተባሉትን : ደንቦች : ለየውጡልን :
ሲል : በየስት : ዓመት : ጊዜ : ውስጥ : ለላኞች : ጥያቄ : ለጥትረዳ : ይችላል =

ቀ : ፱፻፲፬ : አውራራ =

(ጸ) የበጎ : አድራጎች : ደርጅት : የሚመራው : በውስጥ : ደንቦች : መሠረት :
በአንድ : ወይም : በበዙ : ዲክትቶች : ነው =

(ጸ) የግንባርችን : ዲክትቶች : የሚመልከቱት : የዚህ : አንቀጽ : ደንብዎች :
ለደርጅት : ዲክትቶችም : ተረጎሟቸው : ናቸው =

ቀ : ፱፻፲፭ = የአስተዳደር : ምክር : ቤት =

(ጸ) በበጎ : አድራጎች : ደርጅት : የውስጥ : ደንቦች : መሠረት : የተቋቋመው :
የአስተዳደር : ምክር : ቤት : የበጎ : አድራጎች : ደርጅት : የመሠረታዊው : ባለ
ሥልጣን : ነው =

(ጸ) ለበጎው : አድራጎች : ደርጅት : የተደረገው : የመባቂነትና : የተጠባባቂነት :
መሥሪያ : ቤት : በአስተዳደር : ምክር : ቤት : ውስጥ : ወኪል : ይኖረዋል =

ቀ : ፱፻፲፮ = የአስተዳደር : ምክር : ቤት : ሥራ =

(ጸ) የአስተዳደር : ምክር : ቤት : የሌላው : ክፍል : ሥልጣን : ባልሆነት : በበጎ :
አድራጎች : ደርጅት : ጉዳዮች : ውሉ : ወላጅ : ይላዋል =

(ጸ) ምክር : ቤት : በተለይ : ዲክትቶችን : ይሾግል : ይሾራል : የሚረታውን :
መካኔ : ይቋጣጠራል : ሊላባቸውንም : ያገድቃል =

ቀ : ፱፻፲፯ = የውስጥ : ደንቦችን : ስለ : መለየወጥ : (ጸ) መሠረት =

የአስተዳደር : ምክር : ቤት : የክፍሉ : የበጎ : አድራጎች : ደርጅት : የውስጥ :
ደንቦች : መለየወጥ : የደርጅቱ : መላኪያ : ተጠባባቂው : መሥሪያ : ቤት : ካለ
ጸደቀው : በቀር : ውጤት : የለውም =

ቀ ፡ ፬፻፺፰ ። (፪) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቱ ፡ መሥራች ፡ የሚያደርገው ፡ ክልከላ ።

(፩) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቱ ፡ ሥራ ፡ መሥራች ፡ እንዳንዶቹ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ደንቦች ፡ እንዳይለዋወጡ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ውሳኔ ፡ ለመከልከል ፡ ይችላል ።

(፪) የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ መሥራች ፡ እንዲህ ፡ አድርጎ ፡ የገለጸውን ፡ ፈቃድ ፡ ተቃራኒ ፡ በመሆን ፡ የውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ የተለዋወጡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ መሥራቹ ፡ የመረጠው ፡ ሰው ፤ ወይም ፡ የመሥራቹ ፡ ወራሾች ፡ የበጎ ፡ አድራጎቱ ፡ ድርጅት ፡ ተግባር ፡ ፈርሷል ፡ ብለው ፡ እንዲያስታውቁላቸው ፡ ለዳኞች ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

(፫) የውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ መለዋወጥ ፡ ከተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ሦስት ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ መሥራቹ ፡ ከሞተ ፡ ሠላሳ ፡ ዓመት ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ገደል ፡ ቃል ፡ የተነገረው ፡ መብት ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፬፻፺፱ ። የምክር ፡ ቤቱ ፡ ስብሰባ ።

(፩) የአስተዳደሩ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ በውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ይሰበሰባል ።

(፪) በሚያሳይበት ፡ ጊዜ ፤ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ጥቅም ፡ አስፈላጊ ፡ ሁኔታ ፡ በሚያሳይበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ዲሬክተሮቹ ፡ ስብሰባው ፡ እንዲያደረግ ፡ ጥሪውን ፡ ያደርጋሉ ።

ቀ ፡ ፬፻፺፲ ። የምክር ፡ ቤቱ ፡ ውሳኔዎች ።

(፩) የአስተዳደሩ ፡ ምክር ፡ ቤት ፡ ውሳኔዎች ፡ የሚፈጸሙት ፡ ፍጹም ፡ የሆነ ፡ የድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ሲኖር ፡ ነው ።

(፪) ለበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ የተደረገው ፡ የጠባቂነትና ፡ የተጠባባቂነት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፤ የውሳኔዎቹን ፡ ፈራሽነት ፡ ወይም ፡ እንዳይፈጸሙ ፡ መታገዳቸውን ፡ እንዲያስታውቁለት ፡ ለዳኞች ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፬፻፺፯ ። የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ።

(፩) የማገበሮችን ፡ ስም ፤ የመኖሪያ ፡ ስፍራንና ፡ ችሎታን ፡ የሚመለከቱት ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔዎች ፡ በድርጅቶችም ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ናቸው ።

(፪) ድርጅቱ ፡ የጠባቂውንና ፡ የተጠባባቂውን ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አስፈቅዶ ፡ የቱም ፡ ስጦታዎችንና ፡ የጉዛዜ ፡ ስጦታዎችን ፡ መቀበል ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፬፻፺፰ ። የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ተጠቃሚዎች ፡ መብቶች ።

(፩) ለጥቅማቸው ፡ ተብሎ ፡ የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ የተቋቋመላቸው ፡ ሰዎች ፡ መብታቸው ፡ እንዲከበርላቸው ፡ ሲሉ ፡ በበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

(፪) ተጠቃሚዎቹ፡ በደንቦቹ፡ በሚበቃ፡ (በሚገባ) ተለይተው ፡ ያልታወቁ ፡ እንደ ሆነ ፤ የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ዲሬክተሮች ፡ ተገቢ ፡ መስሎ ፡ በሚታያቸው ፡ ግምት ፡ ይወስኗቸዋል ።

ቍ ፡ ፳፻፫ ። የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ መቅረት ። (፩) የውስጥ ፡ ደንቦቹ ።

የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ በውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ በተወሰኑት ፡ ምክንያቶች ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፳፻፬ ። (፪) ሌሎች ፡ ሁኔታዎች ፡ (ምክንያቶች) ።

የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ለጠባቂነት ፡ በተደረገለት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ በዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ በኩል ፡ በሚቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ጻኞች ፡ የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ቀሪ ፡ ሁኔታ ፡ ብለው ፡ የሚወስኑት ፡—

- (ሀ) ግቡ ፡ (ዓላማው) ፡ የተፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ወደ ፡ ግቡ ፡ ለመድረስ ፡ የማይችል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) የተባለው ፡ ግብ ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ ወይም ፡ ለመልካም ፡ ጠባይ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ሐ) የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ በደንቦቹ ፡ ከተመለከተው ፡ ግብ ፡ ሌላ ፡ የተከተለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (መ) የበጎው ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ዕዳውን ፡ ለመክፈል ፡ ችሎታ ፡ ያጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፳፻፭ ። የብዙዎች ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቶች ፡ መቀላቀል ።

- (፩) የሁለት ፡ ወይም ፡ የብዙዎች ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቶች ፡ መቀላቀል ፡ ለጠቅላላ ፡ ጥቅም ፡ ተፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የነዚህን ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ የሥራ ፡ መካሄድ ፡ መከናወን ፡ አንድነት ፡ ለማያያዝ ፡ በአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ጥያቄ ፡ ጻኞቹ ፡ የነዚህን ፡ መቀላቀል ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላሉ።
- (፪) ለጠባቂነትና ፡ ለተጠባባቂነት ፡ የተደረገው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለጉዳዮቹ ፡ ለሆኑት ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቶች ፡ የጋራቸው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስለተባለው ፡ ጉዳይ ፡ የሚቀርበውን ፡ ጥያቄ ፡ የተባለው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሊያቀርበው ፡ ይችላል ።
- (፫) በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ለተቋቋመው ፡ ድርጅት ፡ አዲስ ፡ የውስጥ ፡ ደንቦች ፡ ይኖሩታል ።

ቍ ፡ ፳፻፮ ። የሒሳብ ፡ ማጣራትና ፡ መቋጣጠር ።

(፩) ስለ ፡ ማገበሮች ፡ ሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ የተነገሩት ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ሒሳብ ፡ ማጣራትም ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

- (፪) ስለ፡ ማኅበሮች፡ የሒሳብ፡ መቋጣጠር፡ የተነገሩት፡ የዚህ፡ እንቀጽ፡ ውሳኔዎች፡ ስለ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅቶች ፡ የሒሳብ፡ መቋጣጠር ፡ ነገር ፡ ተፈጻሚዎች፡ ይሆናሉ ።
- (፫) ለድርጅቶች፡ ጠባቂነትና ፡ ተጠባባቂነት ፡ የተቋቋሙ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለማኅበሮቹ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ የተሰጠው ፡ ሥራ ፡ ለድርጅቶች ፡ ጠባቂና ፡ ተጠባባቂ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ይሰጣል ።

ክፍል ፡ ፪ ።
ስለ፡ኮሚቴዎች ።

ቍ ፡ ፩፻፯ ። ፈቃድን ፡ የማግኘት ፡ ግዴታ ።

(፩) ስለ፡አንድ፡ የተወሰነ፡ ሥራ ፡ ጥቅም ፣ ስለ፡ሰው ፡ ፍትር፡ ወይም ፡ ስለ፡ጠቅላላ ፡ ጥቅም ፡ በይፋ ፡ በሚደረጉት ፡ ልመናዎች ፡ በታላላቅ ፡ የሕዝብ ፡ በዓላት ፡ ቀናች፣ ወይም ፡ በዚህ ፡ ተራ ፡ ውስጥ ፡ በሚገኙት ፡ አደራረጎች ፡ ረዳትነት ፣ ገንዘብን ፡ ወይም ፡ ሌሎችን ፡ ንብረቶች ፡ የመሰብሰብ ፡ ዓላማ ፡ ያላቸው ፡ ኮሚቴዎች ፡ የተቋቋሙትና ፡ የሚሠሩት ፡ በመንግሥቱ ፡ ጠቅላላ ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ ሲሆን ፡ በአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ውሳኔ ፣ በአንድ ፡ አገር ፡ ክፍል ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ ጠቅላይ ፡ ግዛት ፡ ውስጥ ፡ ሲሆን ፡ ደግሞ ፡ ክፍሉን ፡ በሚመለከተው ፡ ጠቅላይ ፡ ገዢ ፡ ካልተፈቀደላቸው ፡ በቀር ፡ ይህን ፡ ሥራቸውን ፡ ለግክፍወን ፡ አይችሉም ።

(፪) ሳይፈቀድላቸው ፡ በይፋ ፡ የሚደረገውን ፡ ልመና ፡ የሚያደራጁ ፡ ወይም ፡ ከሕዝብ ፡ ስጦታዎችን ፡ ወይም ፡ ገንዘብን ፡ የሚለዩት ፡ ኮሚቴዎች ፡ ለዚህ ፡ ነገር ፡ በወንጀለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በተመለከቱት ፡ ውሳኔዎች ፡ ይቀጣሉ ።

ቍ ፡ ፩፻፰ ። የኮሚቴዎች ፡ ድርጅት ።

- (፩) ውሳኔው ፡ በኮሚቴ ፡ የሚሰበሰቡትን ፡ ሰዎች ፡ ያስታውቃል ።
- (፪) የተባለው ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ የኮሚቴውን ፡ ሥራና ፡ ዋና ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ እንዲሁም ፡ ሥራውን ፡ ሊፈጽምበት ፡ የሚገባውን ፡ ጊዜ ፡ ለይቶ ፡ ያስታውቃል ።
- (፫) አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ የኮሚቴው ፡ ሥራ ፡ ሊፈጸም ፡ የሚችልበትን ፡ የአደራረጉን ፡ ዐይነት ፡ ይወስናል ፤ በኮሚቴው ፡ የተሰበሰበውን ፡ መላውን ፡ ገንዘብና ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ የመዋሉን ፡ ለመቋጣጠርም ፡ አስፈላጊ ፡ ጥንቃቄዎችን ፡ ያዛል ።

ቍ ፡ ፩፻፱ ። ስጦታዎችና ፡ የእንሰጣለን ፡ ባዮች ፡ ፈርግ ።

- (፩) ኮሚቴው ፡ ስጦታዎችንና ፡ የእንሰጣለን ፡ ባዮችን ፡ ፈርግ ፡ ለመቀበል ፡ ይችላል ።
- (፪) የኮሚቴው ፡ ፕራዚዳንት ፡ ፈራሚዎች ፡ የሰጡትን ፡ ቃል ፡ ለግስፈጸም ፡ በፈራሚዎቹ ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ሥልጣን ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፩፻፲፫ ። የአባሎቹ ፡ ገላፊነት ።

- (፩) የኮሚቴው ፡ አባሎች ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ መካሄድና ፡ ስለ ፡ አስተዳደሩ ፡ በየራሳቸው ፡ በአንድነት ፡ ገላፊዎች ፡ ናቸው ።
- (፪) ግናቸውም ፡ ሰጪ ፡ ወይም ፡ እስጣለሁ ፡ ብሎ ፡ የፈረመ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ የኮሚቴውን ፡ አባሎች ፡ ባለባቸው ፡ ገላፊነት ፡ ሊጠይቃቸው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፩፻፲፬ ። የኮሚቴው ፡ መቅረት ።

ኮሚቴው ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ ወይም ፡ ሥራውን ፡ በፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፩፻፲፭ ። የኮሚቴው ፡ መፍረስ ።

- ኮሚቴው ፡ በአገር ፡ አገዛዝ ፡ ትእዛዝ ፡ ብቻ ፡ ለመፍረስ ፡ የሚችለው ፡ —
- (ሀ) ከዓላማው ፡ የተለየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) የዓላማው ፡ አረጋገጥ ፡ የማይቻል ፣ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በግናቸውም ፡ ዐይነት ፡ የተተወ ፡ መሆኑ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፩፻፲፮ ። የሒሳብ ፡ ግጣራት ፡ (፩) ንብረቱ ፡ የግይዘታ ፡ ሲሆን ።

- (፩) በኮሚቴው ፡ የተጠራቀሙት ፡ ንብረቶች ፡ ኮሚቴው ፡ ያሰበውን ፡ ሥራ ፡ ለመረጸግ ፡ በቂ ፡ ሆነው ፡ ያልተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የተባለው ፡ ሥራ ፡ የግይዘታ ፡ መሆኑ ፡ የተገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለኮሚቴው ፡ ፈቃድ ፡ በሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ለተመለከተው ፡ ዓላማ ፡ ይውላሉ ።
- (፪) ስለዚህ ፡ ነገር ፡ በውሳኔው ፡ የተነገረ ፡ ቃል ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ እንዲያዝባቸው ፡ ተደርጎ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለአንድ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ሥራ ፡ ያውላቸዋል ።
- (፫) ለኮሚቴው ፡ ንብረትን ፡ የሰጡ ፡ ሰዎች ፡ መልሰው ፡ የመውሰድን ፡ መብት ፡ በውል ፡ በግልጽ ፡ አግብተው ፡ ካልተገኙ ፡ በቀር ፡ መልሰው ፡ ለመውሰድ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፩፻፲፱ ። (፪) ቀሪ ፡ ንብረት ።

- (፩) ኮሚቴው ፡ የተሰበሰበው ፡ ንብረት ፡ ለተወሰነው ፡ ሥራ ፡ አስፈላጊ ፡ ከሆነው ፡ በላይ ፡ ትርፍ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በተወሰነው ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ ትርፍ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘው ፡ ገንዘብ ፡ ኮሚቴው ፡ በፈቀደው ፡ ውሳኔ ፡ ለተመለከተው ፡ ዓላማ ፡ ይውላል ።
- (፪) ስለዚህ ፡ ነገር ፡ በውል ፡ የተነገረ ፡ ቃል ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገንዘቡ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ እንዲያዝበት ፡ ተደርጎ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለአንድ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ሥራ ፡ ያውላቸዋል ።

(፫) ለኮሚቴው ፡ ገንዘብ ፡ የሰጠት ፡ ሰዎች ፡ ገንዘቡን ፡ መልሰው ፡ ለመውሰድ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፩፻፲፭ ። ወደ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ መለወጥ ።

(፩) ኮሚቴው ፡ የሰበሰበው ፡ ንብረት ፡ በውስጥ ፡ ደንቦቹ ፡ መሠረት ፡ ቀዋሚ ፡ እንዲሆን ፡ ለተወሰነ ፡ ዓላማ እንዲውል ፡ የታሰበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በኋላ ፡ ወደ ፡ ተባለው ፡ ዓላማ ፡ ለመድረስ ፡ አንድ ፡ የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ግጭት ፡ ይገባል ።

(፪) የበጎ ፡ አድራጎት ፡ ድርጅትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውሉ ፡ የአደራ ፡ ንብረቶች ፡ (ፊደይትሚስ) ።

ቍ ፡ ፩፻፲፮ ። ትርጓሜ ።

ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውል ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ግለት ፡— የአደራ ፡ ንብረት ፡ አቋቋሚው ፡ በሰጠው ፡ መሪ ፡ ትእዛዝ ፡ መሠረት ፡ የአደራ ፡ ጠባቂ ፡ የሚያስተዳድራቸው ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ንብረቶች ፡ ራሳቸውን ፡ ችለው ፡ የተቋቋሙ ፡ በት ፡ ድርጅት ፡ (ሰሪት) ነው ።

ቍ ፡ ፩፻፲፯ ። አቋቋሙ ፡ (ርርሙ) ።

(፩) ይህ ፡ ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውል ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ በሕይወት ፡ ባሉ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ በሚደረግ ፡ ስጦታ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።

(፪) የዚህ ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ መቋቋም ፡ ስለ ፡ አቋቋሙ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ ሥረ ፡ ነገሩ ፡ ስጦታዎችን ፡ ወይም ፡ ኑዛዜዎችን ፡ በሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ ይመራል ።

(፫) አንድ ፡ ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሆነውን ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ለግጭት ፡ በሰጠታው ፡ ወይም ፡ በኑዛዜው ፡ ረገድ ፡ አንድ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ መጻፍ ፡ የግድ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፩፻፲፰ ። በልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ ንብረት ፡ ተጠቃሚ ።

በልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ ተጠቃሚ ፡ ለመሆን ፡ የሚችለው ፡ በሕይወት ፡ ያለ ፡ ወይም ፡ ባይሆን ፡ እንኳን ፡ ይህ ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ በተቋቋመበት ፡ ጊዜ ፡ የተፀነሰ ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፩፻፲፱ ። የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ብዛት ።

(፩) የልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ቍጥር ፡ ከአራት ፡ በላይ ፡ ሊሆን ፡ ሳይችል ፡ ባንድ ፡ ብቻ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ለመተዳደር ፡ ይችላል ።

(፪) ቊጥራቸው ፡ ከአራት፡ በላይ፡ የሆነ ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ተመርጠው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በመጀመሪያ ፡ የተመረጡት ፡ ፩ቱ ፡ ብቻ ፡ ይሆን ፡ ሥራ ፡ ያካሂዳሉ ።

(፫) የተመረጡት ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪዎች ፡ ሥራውን ፡ አንቀ ፡ በልም ፡ ያሉ ፤ የሞቱ ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ ያጡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሌሎች ፡ የተመረጡት ፡ ሰዎች ፡ በምርጫቸው ፡ ተራ ፡ ገብተው ፡ በፊተኞቹ ፡ እግር ፡ ይተ ፡ ካሉ ።

ቊ፻፳፭ = የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪዎች ።

(፩) የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪን ፡ የሚመርጠው ፤ ለልዩ ፡ በኅ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለውን ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ያቋቋመው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ እርሱ ፡ የመረ ፡ ጠው ፡ ሰው ፤ እርሱ ፡ የመረጠው ፡ ባይኖር ፡ ዳኞች ፡ ናቸው ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለ የተመረጠው ፡ አስተዳዳሪ ፡ የተሰጡትን ፡ ሥራዎች ፡ አልቀበልም ፡ ያለ ፡ ወይም ፡ የሞተ ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ ያጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የአ ፡ ደራውን ፡ ንብረት ፡ ያቋቋመው ፡ ሰው ፡ ለዚህ ፡ ነገር ፡ የመምረጥን ፡ ሥልጣን ፡ የሰጠው ፡ ወይም ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ ያልተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞቹ ፡ አንድ ፡ አዲስ ፡ አስተዳዳሪ ፡ ይመርጣሉ ።

ቊ፻፳፮ = የአስተዳዳሪዎቹ ፡ ሥራ ፡ መልቀቅ ።

(፩) አስተዳዳሪው ፡ (ፊደይትሚሴና) የሚገባ ፡ ምክንያት ፡ ያለው ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ የተሰጡትን ፡ ሥራዎች ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ሙሉ ፡ አካሂዶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሥራ ፡ ውን ፡ ለመተው ፡ ይችላል ።

(፪) የአስተዳዳሪነቱ ፡ ኅላፊነት ፡ እርሱ ፡ የሥራ ፡ መልቀቂያ ፡ ስንብቱን ፡ ከመሰ ፡ ጠቱ ፡ በፊት ፡ ወይም ፡ ከሰጠ ፡ በኋላ ፡ በተመረጠው ፡ ሌላ ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪ ፡ ላይ ፡ እስኪወድቅ ፡ ድረስ ፤ የተባለው ፡ የአስተዳዳሪነት ፡ ኅላ ፡ ፊነት ፡ በሱው ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይቋያል ።

ቊ፻፳፯ = የአዲሱ ፡ አስተዳዳሪ ፡ መሻር ።

የሚገባ ፡ ምክንያት ፡ ሲኖር ፡ ለልዩ ፡ በኅ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለውን ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ያቋቋመው ፡ ወይም ፡ እርሱ ፡ የመረጠው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ከአስተዳዳሪ ፡ ዎቹ ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡ በአደራው ፡ ንብረት ፡ ተጠቃሚ ፡ ከሆኑት ፡ አንዱ ፡ ሰው ፡ ባቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ዳኞች ፡ ያንድ ፡ አስተዳዳሪ ፡ ሥልጣን ፡ እንዲቀር ፡ አድርገው ፡ በርሱ ፡ ቦታ ፡ እነርሱ ፡ የመረጡትን ፡ አዲስ ፡ አስተዳዳሪ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ቊ፻፳፱ = የአደራ ፡ አስተዳዳሪ ፡ ሹመት ፡ ማስረጃ ።

(፩) አስተዳዳሪው ፡ የአስተዳዳሪነቱንና ፡ የሥልጣኑን ፡ ማስረጃ ፡ ዳኞች ፡ እንዲሰ ፡ ጡት ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ይህ ፡ ማስረጃ ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ የተሰጠው ፡ ሥልጣን ፡ የሚቋይበትን ፡ ጊዜ ፡ ለይቶ ፡ ያስታውቃል ።

ቀ ፡ ፳፻፳፮ ። ስለብዙ ፣ የአደራ ፣ ንብረት ፣ አስተዳዳሪዎች ።

- (፩) ብዙዎች ፣ አስተዳዳሪዎች ፣ ያሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ውሳኔ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ አስተዳዳሪዎቹ ፣ በመካከላቸው ፣ በሚደረገው ፣ ስምምነት ፣ የአደራ ፣ ንብረት ፣ አስተዳደርን ፣ የሚመለከቱትን ፣ ውሳኔዎች ፣ ይሰጣሉ ።
- (፪) ሳይሰማው ፣ በሚቀሩበት ፣ ጊዜ ፣ በድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ይወሰናል ።
- (፫) በድምፅ ፣ ብልጫ ፣ የተሰጠውን ፣ ውሳኔ ፣ ያልተቀበሉ ፣ ሰዎች ፣ በውሳኔው ፣ ያለ ፣ መስማማታቸውን ፣ በፕሮሴሽን ፣ ውስጥ ፣ እንዲጸናላቸው ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ አላቸው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፯ ። ለልዩ ፣ በጎ ፣ አድራጎት ፣ የሚውለው ፣ የአደራ ፣ ንብረት ፣ አስተዳደር ።

- (፩) አስተዳዳሪው ፣ (ፈዴይተሚሴፍ) ፣ ጠንቃቃና ፣ እንደ ፣ አስተዋይ ፣ የሥራ ፣ ሰው ፣ ሁኖ ፣ ይህን ፣ የተባለውን ፣ የአደራ ፣ ንብረት ፣ ያስተዳድራል ።
- (፪) ለልዩ ፣ በጎ ፣ አድራጎት ፣ የሚውሉት ፣ እነዚህ ፣ የአደራ ፣ ንብረቶች ፣ የሚባሉትና ፣ የራሱ ፣ ንብረቶች ፣ እንዳይቀላቀሉ ፣ ይጠነቀቃል ።
- (፫) ለዚህ ፣ ነገር ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ ጥንቃቄዎች ፣ ሁሉ ፣ እንዲያደርግ ፣ ይገደዳል ።

ቀ ፡ ፳፻፳፰ ። በፍርድ ፣ በኩል ፣ የንብረቱ ፣ ወኪል ።

- (፩) አስተዳዳሪው ፣ በፍርድ ፣ ረገድ ፣ ለተባለው ፣ የአደራ ፣ ንብረት ፣ እንደራሴ ፣ ነው ።
- (፪) በአስተዳዳሪነቱም ፣ በተቋቋሙ ፣ የአደራ ፣ ንብረቶች ፣ ተጠቃሚዎች ፣ ነን ፣ የሚሉት ፣ ሰዎች ፣ በፍርድ ፣ ቤት ፣ ሊከሱት ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፳፻፳፱ ። የአደራ ፣ ንብረት ፣ አስተዳዳሪ ፣ ሥልጣን ።

- (፩) የአደራ ፣ በሚባሉት ፣ ንብረቶች ፣ ላይ ፣ ያለው ፣ የአስተዳዳሪው ፣ ሥልጣን ፣ የአንድ ፣ ባለሀብት ፣ ሥልጣን ፣ ነው ።
- (፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ለልዩ ፣ በጎ ፣ አድራጎት ፣ የሚውለው ፣ የአደራው ፣ ንብረት ፣ በተቋቋመበት ፣ የመመሥረቻ ፣ ጽሑፍ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ውሳኔ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ አስተዳዳሪው ፣ የማይንቀሳቀሱትን ፣ ንብረቶች ፣ ጻፉ ፣ ካልፈቀዱለት ፣ በቀር ፣ ለመሸጥ ፣ ለመለወጥ ፣ አይችልም ።
- (፫) በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ አስተዳዳሪው ፣ ንብረቶቹን ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ ለመልቀቅ ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ፳፻፳፺ ። የአቋቋሚው ፣ መሪ ፣ ትእዛዞች ፣ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የአደራ ፣ ንብረት ፣ አስተዳዳሪው ፣ ንብረቶቹን ፣ ካቋቋመው ፣ ሰው ፣ የተቀበላቸውን ፣ ግልጽ ፣ የሆኑ ፣ መሪ ፣ ትእዛዞች ፣ መከተል ፣ አለበት ።

(፪) ስለሆነም : በንብረቱ : ተጠቃሚ : ለሆነው : ሰው : ጥቅም : የሚያስፈልግ : ሆኖ : የታየ : እንደ : ሆነ : ከተባሉት : መሪ : ትእዛዞች : ውጭ : እንዲሠራ : ከዳኞች : ማስፈቀድ : አለበት ።

ቀ : ፳፻፳፱ ። (፪) ቅጣት ።

(፩) ለአደራ : ንብረት : አስተዳዳሪው : ሥልጣን : ወሰን : የሚሰጥባቸው : ወይም : በሥልጣኑ : የሚሠራበትን : ዐይነት : የሚደነባባቸው : የአደራው : ንብረት : የተቋቋመበት : ወል : ወሳኔዎች : መኖራቸውን : የሦስተኛ : ወገኖች : ማወቃቸው : ወይም : ማወቅ : እንደ : ነበረባቸው : ካልተረጋገጠ : በቀር : ውሳኔዎቹ : ሦስተኛ : ወገኖችን : መቃወሚያ : ለመሆን : አይችሉም ።

(፪) እነዚህን : ውሳኔዎች : አለመከተል : የሚያስከትለው : ቅጣት : አስተዳዳሪውን : በጎሳፊነት : ተጠያቂ : ማድረግ : ብቻ : ነው ።

(፫) የአደራ : ንብረት : አስተዳዳሪው : ለልዩ : በጎ : አድራጎት : ለሚውለው : የአደራ : ንብረት : ጥቅም : ሲል : በቅን : ልቡና : የሠራው : ወይም : በቅን : ልቡና : የሠራ : መስሎት : ያደረገው : ወይም : ይህን : መልካም : አሳቡን : እውነተኛ : ለመሆኑ : አእምሮ : የሚቀበለው : መስሎ : የታያቸው : እንደ : ሆነ : ዳኞች : ለአስተዳዳሪው : ከሙሉ : ጎሳፊነት : ወይም : በከፊል : ነፃ : ሊያደርጉት : ይችላሉ ።

ቀ : ፳፻፴ ። የንብረት : መተካት ።

የአደራ : አስተዳዳሪው : ባደረገው : መሸጥ : መለወጥ : በተተኩት : ንብረቶች : የተገኙት : ወይም : ለልዩ : በጎ : አድራጎት : የሚውሉት : የአደራ : ንብረቶች : ያፈሩዋቸው : ገቢዎች : በተባሉት : የአደራ : ንብረቶች : ላይ : ተጨማሪ : ይሆናሉ ።

ቀ : ፳፻፴፩ ። የግል : ጥቅም : ያለ : መኖር ።

የአደራ : ንብረት : አስተዳዳሪው : ለልዩ : የበጎ : አድራጎት : የሚውለው : የአደራ : ንብረት : በተቋቋመበት : ውል : ውስጥ : በግልጽ : ተነግረው : ከተፈቀዱለት : ጥቅሞች : በቀር : ከተባለው : የአደራ : ንብረት : ላይ : እንዳች : የግል : ጥቅም : መውሰድ : አይገባውም ።

ቀ : ፳፻፴፪ ። የጉዳት : ካሣ ።

የአደራ : ንብረት : አስተዳዳሪው : በተባለው : የአደራ : ንብረት : አስተዳደር : ምክንያት : ስላደረገው : ወጪ : ገንዘብና : ስለ : ደረሱበት : ግዴታዎች : የጉዳትን : ካሣ : የማግኘት : መብት : አለው ።

ቀ ፡ ፩፻፴፫ ፣ የአስተዳዳሪው ፡ ገላጊነት ።

የአደራ ፡ ጉብረት ፡ አስተዳዳሪው ፡ ውክልናን ፡ በሚመለከቱት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ በልዩ ፡ አድራጎት ፡ በአደራው ፡ ጉብረቶች ፡ በሚጠቀሙት ፡ ሰዎች ፡ ዘንድና ፡ የተባለው ፡ የአደራ ፡ ጉብረት ፡ በሚዳረግበት ፡ ጊዜ ፡ ጉብረቶችን ፡ መቀበል ፡ ለሚገባቸው ፡ ሰዎች ፡ ለአደራ ፡ ጉብረቱ ፡ መልካም ፡ አስተዳደር ፡ ገላጊ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፩፻፴፬ ፣ ሒሳቦቹን ፡ ግቅረብ ፣ (፩) ለግን ፡ እንደሚደረግ ።

(፩) አስተዳዳሪው ፡ አስተዳደሩን ፡ የሚመለከቱትን ፡ ሒሳቦችና ፡ የአደራውን ፡ ጉብረት ፡ ሁኔታ ፡ የሚመለከተውን ፡ መግለጫ ፡ በአደራው ፡ ጉብረት ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ ለተመረጠው ፡ ሰው ፡ ግቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) የተመረጠ ፡ ሰው ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአደራው ፡ ጉብረት ፡ የመመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ ጥቅም ፡ ላለው ፡ ለግናቸውም ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ በአስተዳደሩ ፡ ሥራ ፡ ምትክ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ግቅረብ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፩፻፴፭ ፣ (፪) በምን ፡ ጊዜ ፡ እንደሚቀርብ ።

(፩) የልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ ሒሳብ ፡ የሚቀርብበትን ፡ ሌላ ፡ ጊዜ ፡ ያልወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተባለው ፡ ሒሳብ ፡ በዓመት ፡ በዓመት ፡ አስተዳዳሪው ፡ አስተዳደሩን ፡ ሲጀምር ፡ በተወሰነው ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ግቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) ለአእምሮ ፡ ተገቢ ፡ መስሎ ፡ የሚታይ ፡ አንድ ፡ ምክንያት ፡ ሲኖር ፡ አንድ ፡ ባለጉዳይ ፡ ባቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ጻፎች ፡ ሒሳቦቹ ፡ በመካከል ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ እንዲቀርቡ ፡ ለመፍቀድ ፡ ወይም ፡ አስተዳዳሪው ፡ ሒሳቦቹን ፡ ስለ ፡ ግቅረብ ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ እንዲያዘገይ ፡ ወይም ፡ እንዲለወጥ ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፩፻፴፮ ፣ ከአስተዳዳሪው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

ከአስተዳዳሪው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ የአደራ ፡ ጉብረት ፡ በሆኑት ፡ ሀብቶች ፡ ላይ ፡ እንዳች ፡ መብት ፡ የላቸውም ።

ቀ ፡ ፩፻፴፯ ፣ ከአደራ ፡ ጉብረት ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

(፩) አስተዳዳሪው ፡ በአደራው ፡ ጉብረት ፡ ረገድ ፡ የተቋቋሙትን ፡ ሀብቶች ፡ በሚመለከት ፡ ውል ፡ የተዋጥላቸው ፡ ሰዎች ፡ የአደራው ፡ ጉብረት ፡ በሆኑት ፡ ሀብቶች ፡ ሁሉ ፡ መብታቸውን ፡ ሊሠሩበት ፡ ይችላሉ ።

(፪) የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪው ፡ በግልጽ ፡ ራሱ ፡ የገባበት ፡ ግዴታ ፡ ከሌለ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ እንደራሴነት ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በተሰጠት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከአደራው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ላላቸው ፡ ሰዎች ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪው ፡ ራሱ ፡ አላፈ ፡ ሆኖ ፡ አይያዝም ።

ቍ ፡ ፭፻፴፰ ። የባለጥቅምቱ ፡ መብቶች ። (፩) በአስተዳዳሪው ፡ ዘንድ ።

(፩) የአደራው ፡ ንብረት ፡ ባለጥቅም ፤ በአደራው ፡ ንብረት ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ ለእርሱ ፡ የሚገባው ፡ ትርፍ ፡ እንዲሰጠው ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪውን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) ባለጥቅሙ ፡ መብቶቹ ፡ በሚያሠጋ ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ የሚገኙ ፡ ሲሆን ፡ አስተዳዳሪው ፡ እንዲሻር ፡ ወይም ፡ የተገቡ ፡ ተያዦችን ፡ እንዲሰጥ ፡ ለዳኞች ፡ ጥያቄ ፡ ግቅረብ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፭፻፴፱ ። (፪) በአደራ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ።

(፩) የአደራ ፡ ንብረቶች ፡ ባለጥቅም ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ በሚባሉት ፡ ሀብቶች ፡ ላይ ፡ የግዝዝ ፡ ወይም ፡ የአስተዳደር ፡ አንዳች ፡ መብት ፡ የለውም ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ እነዚህን ፡ ንብረቶች ፡ በሚመለከተው ፡ ነገር ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ እንዲቋረጥ ፡ ማድረግን ፡ በመሳሰለው ፡ ሥራ ፡ መብቶቹን ፡ የመጠበቅ ፡ ተግባሮችን ፡ ለመፈጸም ፡ ይችላል ።

(፫) እንደዚሁም ፡ ደግሞ ፡ ለሦስተኞች ፡ ወገኖች ፡ ወይም ፡ ለአንዳንድ ፡ ሦስተኞች ፡ ወገኖች ፡ አንዳንዶቹ ፡ ንብረቶች ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ (ሀብቶች) ፤ ንብረቶች ፡ መሆናቸውን ፡ በማስታወቂያ ፡ ለመግለጽ ፡ አስፈላጊ ፡ ጥንቃቄዎችን ፡ ለመፈጸም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፭፻፵፱ ። ከተጠቃሚው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለውን ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ያቋቋመው ፡ ሰው ፤ የዚህን ፡ የአደራውን ፡ ንብረት ፡ ገቢ ፡ ከአስተዳዳሪው ፡ እጅ ፡ ላይ ፤ በአደራው ፡ ንብረት ፡ ተጠቃሚ ፡ ከሆነው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ሊያዙት ፡ አይችሉም ፡ ብሎ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

(፪) ገቢዎቹ ፡ የማይያዙ ፡ ናቸው ፡ ተብሎ ፡ በዚህ ፡ በተባለው ፡ ዐይነት ፡ በውሉ ፡ ቃል ፡ ተነግሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዋጋ ፡ ባለው ፡ ሁኔታ ፡ የንብረቱ ፡ ተጠቃሚ ፡ ሊያስተላልፋቸው ፡ ወይም ፡ በዕዳ ፡ ውስጥ ፡ ሊያገባቸው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፭፻፶፩ ። (፪) የዳኞች ፡ ሥልጣን ።

ስለ ፡ ሆነም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቍጥር ፡ የተነገረው ፡ ሁኔታ ፡ ሲያጋጥሞ ፡ በአደራው ፡ ንብረት ፡ ተጠቃሚ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ወይም ፡ የተጠየቀው ፡

ገንዘብ ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ ተጠቃሚ ፡ ከሠራው ፡ ወንጀል ፡ ወይም ፡ አታላ ይነት ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ያለው ፡ ሲሆን ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ ባለጥቅም ፡ ወይም ፡ ከገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ አንዱ ፡ በሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ ገቢ ፡ ገንዘቦች ፡ እንዲያዙ ፡ ወይም ፡ እንዲተላለፉ ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፳፻፵፪ ። ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለውን ፡ የአደራውን ፡ ንብረት ፡ የሚያቋቁ መው ፡ ውለታ ፡ መቅረት ። (፩) መደበኛ ፡ ሁኔታ ።

ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለው ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ውል ፡ የአደራውን ፡ ንብረት ፡ ያቋቋመው ፡ ሰው ፡ የወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፳፻፵፫ ። (፪) የዳኞች ፡ ሥልጣን ።

(፩) ዳኞች ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ ባለጥቅም ፣ ለሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ የሚሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ በነገሩ ፡ አካባቢ ፡ ሁኔታ ፡ የሚገባ ፡ መስሎ ፡ የታያ ችው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በቀረበላቸው ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ የተባለው ፡ የአደራው ፡ ንብረት ፡ ውል ፡ እንዲቀር ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

(፪) የአደራው ፡ አስተዳዳሪ ፡ በዳኝነቱ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ጊዜ ፡ መሰጣት ፡ አለበት ።

(፫) ለልዩ ፡ በጎ ፡ አድራጎት ፡ የሚውለውን ፡ ንብረት ፡ ያቋቋመው ፡ ሰው ፤ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በዚህ ፡ በተባለው ፡ መብት ፡ ዳኞች ፡ እንዳይሠሩ ፡ በት ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፳፻፵፬ ። የአደራው ፡ ንብረት ፡ የሒሳብ ፡ መጣራት ።

የአደራው ፡ ንብረት ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ በሚሆንበት ፡ ጊዜ ፡ አስተዳዳሪው ፡ የነዚህን ፡ ንብረቶች ፡ ባለሀብትነትና ፡ የአስተዳዳሪውን ፡ ሥራ ፡ ለማስረዳት ፡ ጠቃሚዎች ፡ ከሆኑት ፡ ጽሑፎች ፡ ጋራ ፡ በንብረቱ ፡ መመሥረቻ ፡ ጽሑፍ ፡ መሠረት ፡ መብት ፡ ላላቸው ፡ ሰዎች ፡ የተባሉትን ፡ ንብረቶች ፡ ማስረከብ አለበት።

ምዕራፍ ፡ ፱ ።

በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ተሰጣቸው ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ ማኅበሮችና ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ ስለ ፡ ተመደቡ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ ንብረቶች ።

ቀ ፡ ፳፻፵፭ ። የሰው ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ተሰጣቸው ፡ ማኅበሮች ።

(፩) የማኅበሩ ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ ስፍራ ፡ በውጭ ፡ አገር ፡ ሆኖ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ ለማካሄድ ፡ የሚፈቅድ ፡ የውጭ ፡ አገር ፡ ዜጋ ፡ ማኅበር ፡

አዲስ ፣ አበባ ፣ ለሚገኘው ፣ ለማገበሮች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ግመልክቻውን ፣ ግቅረብ ፣ አለበት ፣ ከግመልክቻውም ፣ ጋራ ፣ የማገበሮ ፣ መተዳደሪያ ፣ ደንብ ፣ ተያይዞ ፣ መቅረብ ፣ አለበት ።

(፪) ለማቋቋም ፣ የተጠየቀው ፣ ሥራ ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ወይም ፣ ከመልካም ፣ ባህላ ፣ ጋራ ፣ የግይዕማማ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማገበሮች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ የተጠ የቀውን ፣ ፈቃድ ፣ ለመከልከል ፣ ይችላል ፣ የማገበሮች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ለነ ገሩ ፣ ውሳኔ ፣ ከመስጠቱ ፣ በፊት ፣ እንዲቋቋሙ ፣ በተጠየቁት ፣ ማገበሮች ፣ ጉዳይ ፣ የሚያገባቸውን ፣ ሚኒስቴሮች ፣ አሳብ ፣ መጠየቅ ፣ አለበት ።

(፫) አንድ ፣ የውጭ ፣ አገር ፣ ዜጋ ፣ የሆነ ፣ በሕግ ፣ የሰው ፣ መብት ፣ የተሰጠው ፣ ማገበሮ ፣ ይህን ፣ ፈቃድ ፣ ከማገበሮች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ከግግኘቱ ፣ በፊት ፣ በኢትዮጵያ ፣ ውስጥ ፣ ሥራ ፣ ለመጀመርም ፣ ሆነ ፣ አባሎችን ፣ ለመሰብሰብ ፣ አይ ችለም ።

ቀ ፣ ፩፻፵፮ ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ የውጭ ፣ አገር ፣ ዜጋ ፣ ንብረቶች ።

(፩) በውጭ ፣ አገር ፣ የተቋቋሙ ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ ንብረት ፣ ድር ጅቶች ፣ ይህ ፣ ሥራ ፣ እንዲፈቀድላቸው ፣ ለአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ ግመልክ ቻቸውን ፣ ካላቀረቡ ፣ በቀር ፣ በኢትዮጵያ ፣ ውስጥ ፣ ሥራቸውን ፣ ለመጀመር ፣ አይችሉም ።

(፪) ይህ ፣ ሥራ ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ዓላማ ፣ ያለው ፣ ወይም ፣ ለመልካም ፣ ባህላ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ ፈቃድን ፣ ለመከልከል ፣ ይች ላል ፣ የአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴርም ፣ በጉዳዩ ፣ ውሳኔ ፣ ከመስጠቱ ፣ በፊት ፣ በዚህ ፣ ጉዳይ ፣ የሚያገባቸውን ፣ ሚኒስቴሮች ፣ አሳብ ፣ መጠየቅ ፣ አለበት ።

ቀ ፣ ፩፻፵፯ ፣ ፈቃዱን ፣ ወይም ፣ ጥያቄውን ፣ የመቀበሉ ፣ ውጤት ።

(፩) በሕግ ፣ የሰው ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ የውጭ ፣ አገር ፣ ማገበሮች ፣ ወይም ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ የውጭ ፣ አገር ፣ ዜጋ ፣ ንብረት ፣ ድርጅቶችን ፣ ይህን ፣ በቀጥር ፣ ፩፻፵፮ ፣ የተመለከተውን ፣ ፈቃድ ፣ ወይም ፣ በቀጥር ፣ ፩፻፵፮ ፣ የተመለከተውን ፣ የማጽደቅ ፣ ፈቃድ ፣ እንዳገኘ ፣ ወዲያውኑ ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ መብታቸው ፣ በሚጠቀሙበትና ፣ በሚሠሩበት ፣ ረገድ ፣ ልክ ፣ በኢትዮጵያ ፣ እንደ ፣ ተቋቋሙ ፣ በሕግ ፣ የሰው ፣ መብት ፣ እንደ ፣ ተሰጣቸው ፣ ኢትዮጵያው

ያን ፣ ግንባርችና ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ እንደ ፣ ተመደቡ ፣ እንደ ፣ ኢትዮጵያ ፣ ንብረቶች ፣ የሚቋጠሩ ፣ ይሆናሉ ።

(፪) እንዲሁም ፣ በተጽዕኖ በት ፣ አገር ፣ የታወቀላቸው ፣ ዜግነት ፣ በኢትዮጵያም ፣ የታወቀላቸው ፣ ይሆናል ።

ቀ ፣ ፩፻፵፰ ፣ የተጠበቁ ፣ ሁኔታዎች ።

(፩) በሕግ ፣ የሰው ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ የውጭ ፣ አገር ፣ ዜጋ ፣ ግንባርች ፣ ወይም ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ ንብረቶች ፣ ድርጅቶች ፣ ወይም ፣ አንዳንድ ፣ ልዩ ፣ ክፍል ፣ የሆኑት ፣ በሕግ ፣ የሰው ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ግንባርችና ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ ንብረቶች ፣ የሚያካሂዱትና ፣ የሚያከናውኑት ፣ ሥራ ፣ ሁሉ ፣ በአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ ልዩ ፣ ውሳኔ ፣ ሊከለከል ፣ ወይም ፣ ሊፈቀድ ፣ ይችላል ።

(፪) የውጭ ፣ አገር ፣ ዜጋ ፣ የሆኑ ፣ በሕግ ፣ የሰው ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ድርጅቶች ፣ ወይም ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ የውጭ ፣ አገር ፣ ንብረቶች ፣ ድርጅቶች ፣ በኢትዮጵያ ፣ ውስጥ ፣ የግዴንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ የመሆን ፣ ችሎታቸው ፣ የሚቀንሰባቸው ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ለሙሉ ፣ አገር ፣ ሰው ፣ በተወራው ፣ ሕግ ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቀ ፣ ፩፻፵፱ ፣ የፈቃዱን ፣ ወይም ፣ የግጽደቅ ፣ ፈቃዱን ፣ ጥያቄ ፣ ስለ ፣ መሻር ።

(፩) በቀጥር ፣ ፩፻፵፰ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ የተሰጠው ፣ ፈቃድና ፣ በቀጥር ፣ ፩፻፵፯ ፣ መሠረት ፣ የግጽደቅ ፣ ፈቃድ ፣ ያገኘው ፣ ጥያቄ ፣ እንደ ፣ ነገሩ ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ በግንባርች ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ በአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ ሊሻር ፣ ይችላል ።

(፪) ይህም ፣ የፈቃድ ፣ መሻር ፣ ውሳኔ ፣ ለግንባሩ ፣ ወይም ፣ ለንብረቱ ፣ ድርጅት ፣ በተገለጸበት ፣ በአንድ ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ በሕግ ፣ የሰው ፣ መብት ፣ የተሰጠው ፣ ግንባር ፣ ሥራ ፣ አስኪያጅ ፣ ወይም ፣ ዲራክተር ፣ ወይም ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደበው ፣ ንብረት ፣ አስተዳዳሪ ፣ ለዳኞች ፣ የይግባኝ ፣ አቤቱታ ፣ ለግቅረብ ፣ ይችላል ።

(፫) ፍርድ ፣ ቤቱም ፣ ይህም ፣ የተሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ ወይም ፣ የግጽደቅ ፣ ፈቃድ ፣ ግመልክቻ ፣ የሚሻር ፣ ወይም ፣ የግይሻር ፣ መሆኑን ፣ እስኪወሰን ፣ ድረስ ፣ የፈቃዱን ፣ መሻር ፣ ውሳኔ ፣ አገደ ፣ ለግቁየት ፣ ይችላል ።

ሁለተኛ መጽሐፍ ።

ሰለ ፡ ቤተ ፡ ዘመድና ፡ ሰለ ፡ ውርሰ ፡ (አወራረስ) ።
አንቀጽ ፡ ፩ ።

ሰለ ፡ ሥጋ ፡ ዝምድናና ፡ ሰለ ፡ ጋብቻ ፡ ዝምድና ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ሰለ ፡ ዝምድናና ፡ ሰለ ፡ ጋብቻ ፡

በጠቅላላው ።

ቍ ፡ ፳፻፶ ። የሥጋ ፡ ዝምድና ።

- (አ) በዝምድና ፡ መተሳሰር ፡ የሚገኘው ፡ ከሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ነው ።
- (ጀ) በወላጆችና ፡ በተወላጆች ፡ (ተወላድያን) ፡ መካከል ፡ በቀጥታ ፡ መሥመር ፡ የሚቆጠር ፡ የዝምድና ፡ መተሳሰር ፡ አለ ።
- (ዩ) ካንድ ፡ አባት ፡ እናት ፡ በተወለደ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ ወላጅ ፡ ብቻ ፡ በሚገኘኑ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ወደ ፡ ጉን ፡ የሚቆጠር ፡ የትውልድ ፡ መሥመር ፡ አለ ።

ቍ ፡ ፳፻፶፩ ። የሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ደረጃ ።

- (አ) የሥጋ ፡ ዝምድና ፡ አቋጣጠር ፡ የጋራ ፡ ከሆነው ፡ የገንድ ፡ ወላጅ ፡ የዝምድና ፡ ደረጃ ፡ ጀምሮ ፡ ግራና ፡ ቀኝ ፡ ካለው ፡ ትውልድ ፡ መሥመር ፡ እስከ ፡ ሰባት ፡ ትውልድ ፡ ድረስ ፡ ነው ።
- (ጀ) የሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ከሰባተኛው ፡ የትውልድ ፡ ደረጃ ፡ ወዲያ ፡ ምንም ፡ ውጤት ፡ አይሰጥም ።

ቍ ፡ ፳፻፶፪ ። ጋብቻ ።

- (አ) የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ከጋብቻ ፡ ይገኛል ።
- (ጀ) ባል ፡ ከሚስት ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ከሚቆጠሩ ፡ ወላጆች ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቆጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ጋራ ፡ ሚስት ፡ ከባሏ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ከሚቆጠሩ ፡ ወላጆች ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ታች ፡ ከሚቆጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ (ተወላድያን) ፡ ጋራ ፡ ቀጥታ ፡ የሆነ ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ አላቸው ።
- (ዩ) ባል ፡ ከሚስቱ ፡ የጉን ፡ ዘመዶች ፡ ሚስት ፡ ከባሏ ፡ የጉን ፡ ዘመዶች ፡ ጋራ ፡ ወደ ፡ ጉን ፡ የሚቆጠር ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ አላቸው ።

ቍ ፡ ፳፻፶፫ ። የጋብቻ ፡ ዝምድናን ፡ በቦኛ ፡ ደረጃ ፡ ሰለ ፡ መወሰን ።

የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ወደ ፡ ጉን ፡ በሚቆጠር ፡ ዝምድና ፡ ላይ ፡ ከሆስተኛ ፡ የዝምድና ፡ ደረጃ ፡ ወዲያ ፡ ምንም ፡ ውጤት ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፳፻፶፬ ። በሁለት ፡ በኩል ፡ ያለ ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ።

(፩) ባል ፡ ከሚስቱ ፡ ወንድም ፡ ሚስት ፤ ወይም ፡ ከሚስቱ ፡ እጎት ፡ ባል ፤ ሚስት ፡ ከባሏ ፡ ወንድም ፡ ሚስት ፡ ወይም ፡ ከባሏ ፡ እጎት ፡ ባል ፡ ጋራ ፡ ዕጥፍ ፡ የሆነ ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ አላቸው ።

(፪) ይኸው ፡ ዕጥፍ ፡ የሆነ ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ተራ ፡ እንደ ፡ ሆነው ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ውጤቶች ፡ አሉት ።

ቍ ፡ ፳፻፶፭ ። የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ መጨረሻ ።

ዝምድናውን ፡ ያስገኘው ፡ ጋብቻ ፡ ቢፈርስም ፡ በጋብቻ ፡ የተገኘው ፡ የቀጥታ ፡ ዝምድና ፡ የጎን ፡ ዝምድና ፡ መተሳሰር ፡ እንደ ፡ ጸና ፡ ይኖራል ።

ቍ ፡ ፳፻፶፮ ። የጉዲፈቻ ፡ ዝምድና ፡ (፩) መሠረቱ ።

በአንድ ፡ የጉዲፈቻ ፡ ውል ፡ የሥጋ ፡ ዝምድና ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በምዕራፍ ፡ ፲፩ ፡ በተጻፈው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፻፶፯ ። (፪) ውጤት ።

በቀጥታ ፡ ፳፻፶፰ ፡ የተነገረው ፡ ድንጋጌ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ በማናቸውም ፡ አስተያየት ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ እንደ ፡ ጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ልጅ ፡ ይቁጠራል ።

ቍ ፡ ፳፻፶፰ ። (፫) የተጠበቀ ፡ ሁኔታ ።

(፩) የጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቁጠሩ ፡ ወላጆች ፡ ወይም ፡ ወደጎን ፡ የሚቁጠሩ ፡ ዘመዶች ፡ ጉዲፈቻውን ፡ በግልጽ ፡ የሚቃወሙ ፡ መሆናቸውን ፡ ካስታወቁ ፡ ጉዲፈቻው ፡ በነርሱ ፡ በኩል ፡ አንዳችም ፡ ውጤት ፡ አያስከትልም ።

(፪) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ጎይብ ፡ ቃል ፡ እንደ ፡ ተነገረው ፡ የጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ዘመዶች ፡ መቃወሚያ ፡ የጉዲፈቻው ፡ ውል ፡ ከጸደቀበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ በአንድ ፡ ውል ፡ አዋቀይ ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ መዝገብ ፡ ካልተመዘገበ ፡ በቀር ፡ ፈራሽ ፡ ነው ፡ (አይጸናም) ።

(፫) ጉዲፈቻ ፡ በጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ በተወላጆቹም ፡ ላይ ፡ ውጤት ፡ አለው ፡ (ይጸናል) ።

ቍ ፡ ፳፻፶፱ ። የጉዲፈቻው ፡ ልጅ ፡ የጥንት ፡ ቤተ ፡ ዘመዶች ።

(፩) የጉዲፈቻው ፡ ልጅ ፡ ከጥንት ፡ ቤተ ፡ ዘመዶቹ ፡ ጋራ ፡ ያለውን ፡ የዝምድና ፡ መተሳሰር ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይኖራል ።

(፪) እንደዚሁም ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ በሆነው ፡ ሰው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስትና ፡ ተወላጆች ፡ ላይ ፡ የዝምድናው ፡ መተሳሰር ፡ ይጸናል ።

(፫) በማንኛዎቹም ፡ ሁኔታዎች ፡ ከጉዲፈቻው ፡ ቤተ ፡ ዘመድና ፡ ከጥንት ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ መካከል ፡ ምርጫ ፡ ማድረግ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የጉዲፈቻው ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ ቅድሚያ ፡ ያገኛል ።

ፆዕራፍ ፡ ፮ ።

ስለ ፡ መተግጫት ።

ቍ ፡ ፭፻፷ ። ትርጓሜ ።

(ጸ) መተግጫት ፡ ማለት ፡ የእርግጥና ፡ የእርግጥቆይታ ፡ ቤተ ፡ ዘመዶች ፡ በሌሎች ቻቸው ፡ መካከል ፡ ጋብቻ ፡ ይኖራል፡ ብለው ፡ የእነዚሁ ፡ የሁለቱ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ አባሎች ፡ የሚያደርጉት ፡ ውል ፡ ነው ።

(ፀ) ወደፊት ፡ ተጋቢዎች ፡ የሆኑት ፡ የእርግጥቆይታ ፡ የየአንዳንዳቸው ፡ ቤተ ፡ ዘመዶች ፡ ፈቃድ ፡ ካልሰጡ ፡ በቀር ፡ መተግጫት ፡ ሕጋዊ ፡ ውጤት ፡ አይኖረውም ።

ቍ ፡ ፭፻፷፩ ። ለማግባት ፡ የተሰፉ ፡ ቃል ፡ መስጠት ።

(ጸ) በሁለት ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ የማግባት ፡ የተሰፉ ፡ ቃል ፡ መለዋወጥ ፡ መተግጫት ፡ አይደለም ።

(ፀ) ይህ ፡ የተሰፉ ፡ ቃል ፡ በጥፋት ፡ ምክንያት ፡ ቢፈርስ ፡ ለዚህ ፡ ሕግ በአንቀጽ ፡ ፲፫ ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ ኅላፊነትና ፡ ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መጠጠን ፡ በተነገረው ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ ደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ማስከፈልን ፡ ያስከትላል ።

ቍ ፡ ፭፻፷፪ ። የቤተ ፡ ዘመድ ፡ እንደራሴ ። (ጸ) የመጀመሪያው ፡ ጋብቻ ፡ እንደራሴ ።

የመጀመሪያ ፡ ጋብቻ ፡ ለሚያደርገው ፡ ዕውነት ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ እንደራሴ ፡ ሆኖ ፡ የሚቋጠረው ፡ —

- (ሀ) የዚህ ፡ የአግቢው ፡ አባት ፤
- (ለ) አባት ፡ የሌለ ፡ ወይም ፡ ፈቃዱን ፡ ለመስጠት ፡ የማይችል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እናት ፤
- (ሐ) እናት ፡ የሌለች ፤ ወይም ፡ ፈቃድዋን ፡ ለመስጠት ፡ የማትችል ፡ የሆነች ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከአያቶች ፡ ወይም ፡ ከቅድም ፡ አያቶች ፡ አንዱ ።
- (መ) ወላጆች የሌሉ ወይም ፡ ከእነዚህ ፡ ማናቸውም ፡ ፈቃዱን ፡ ለመስጠት ፡ የማይችል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ታላቅ ፡ ወንድም ፡ ወይም ፡ ያባት ፡ ወይም ፡ የእናት ወንድም ።

ቍ ፡ ፭፻፷፫ ። (ፀ) ተከታይ ፡ ጋብቻ ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ ከተጠቀሱት ፡ ማንኛዎቹም ፡ ሰዎች ፡ አንዱ ፤ እስከ ቀድሞ ፡ አግብቶ ፡ ለነበረ ፡ ሰው ፡ መተግጫቱ ፡ የሚደረግ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ እንደራሴ ፡ ሆኖ ፡ መተግጫቱን ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፭፻፷፬ ። (ፀ) ሕጋዊ ፡ እንደራሴ ፡ ስለ ፡ ማግኘት ።

(ጸ) ወደፊት ፡ ከሚጋቡት ፡ አንዱ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ እንደራሴ ፡ የሚሆነው ፡ ወላጅ ፡ ወይም ፡ ታላቅ ፡ ወንድም ፡ ወይም ፡ ታላቅ ፡ እጎት ፡ ያባት ፡ ወይም ፡ የፍት ፡ ወንድም ፡ የሌለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለመተግጫቱ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ እንደራሴ ፡ የሚሆነውን ፡ ሰው ፡ በነጻ ፡ ይመርጣል ።

(ፀ) ወደፊት ፡ ከሚጋቡት ፡ አንዱ ፡ ዕውነት ፡ ወይም ፡ ከሠላሳ ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ዕውነት ፡ ዕውነት ፡ ወይም ፡ ሕያ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡

የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለመተግበራት ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ እንደራሴ ፡ የሚሆነውን ፡ ሰው ፡ በነፃ ፡ ይመርጣል ።

ቀ ፡ ፩፻፷፮ ። የዕጮኛዎች ፡ ፈቃድ ።

ዕጮኛውና ፡ ዕጮኛዬቱ ፡ ፈቃዳቸውን ፡ ካልሰጡ ፡ በቀር ፡ መተግበራት ፡ ሕጋዊ ፡ ውጤት ፡ የለውም ።

ቀ ፡ ፩፻፷፯ ። ጋብቻን ፡ የሚከለክል ፡ ምክንያት ።

(አ) የዕጮኛዎችን ፡ ጋብቻ ፡ የሚከለክል ፡ ሕጋዊ ፡ ምክንያት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መተግበራት ፡ ሕጋዊ ፡ ውጤት ፡ የለውም ።

(ለ) በተለይም ፡ ዕጮኛው ፡ ወይም ፡ ዕጮኛዬቱ ፡ ለጋብቻ ፡ በሕግ ፡ የሚጠየቀውን ፡ ዕድሜ ፡ ካላደረሰ ፡ መተግበራት ፡ ውጤት ፡ የለውም ።

ቀ ፡ ፩፻፷፰ ። የመተግበራት ፡ ሥርዐት ፡ (ፎርም) ።

የመተግበራት ፡ ሥርዐት ፡ መተግበራት ፡ በሚደረግበት ፡ ቦታ ፡ ልማድ ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።

ቀ ፡ ፩፻፷፱ ። ምስክሮች ።

(አ) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ ለተጋቢዎች ፡ ሁለት ፡ ሁለት ፡ ምስክሮች ፡ ከሌሊቸው ፡ የመተግበራት ፡ ውል ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

(ለ) ከባል ፡ ምስክሮች ፡ አንዱ ፡ ከሚሰቱ ፡ ምስክሮች ፡ አንዱ ፡ የመጀመሪያ ፡ ምስክሮች ፡ ሊሆኑ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፩፻፸፬ ። የመተግበራት ፡ ማሰሪጃ ።

(አ) መተግበራት ፡ በማናቸውም ፡ በሕዝብ ፡ ቊጥር ፡ መዝገቦች ፡ (የክብር ፡ መዝገብ) ፡ መጻፍ ፡ የለበትም ።

(ለ) መተግበራትን ፡ በማናቸውም ፡ ማሰሪጃ ፡ ለማሰሪዳት ፡ ይቻላል ።

ቀ ፡ ፩፻፸፭ ። መተግበራት ፡ የሚቂይበት ፡ ጊዜ ።

መተግበራት ፡ ሲደረግ ፡ የሠርጉን ፡ በዓል ፡ ለማድረግ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ያልተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕጮኛው ፡ ወይም ፡ ዕጮኛዬቱ ፡ ወይም ፡ ከቤተ ፡ ዘመዳቸው ፡ የተፈቀደለት ፡ እንደራሴ ፡ የሰርጉ ፡ በዓል ፡ እንዲደረግ ፡ ፈቃድን ፡ ከገለጸበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በስድስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፩፻፸፩ ። የመተግበራት ፡ መፍረስ ።

(አ) ዕጮኛው ፡ ወይም ፡ ዕጮኛዬቱ ፡ ወይም ፡ ለመተግበራት ፡ ፈቃድ ፡ የሰጠው ፡ ሌላው ፡ ሰው ፡ መዘግየታቸውን ፡ ወይም ፡ እንቢተኛነታቸውን ፡ የሚያስረዳ ፡ ሕጋዊ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ላይኖር ፡ ጋብቻውን ፡ እንቢ ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መተግበራት ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

(፪) እንዲሁም፡ ዕጮኛው፡ ወይም፡ ዕጮኛዬቱ፡ ወይም፡ ለመተጫጨቱ፡ ፈቃድ፡ የሰጠው፡ ሰው፡ በሁኔታ፡ ወይም፡ በጠባይ፡ (በሞራል)፡ ጋብቻው፡ እንዳይፈጸም፡ የሚያደርግ፡ ሁኔታ፡ ያሳየ፡ እንደ፡ ሆነ፡ መተጫጨቱ፡ ፈራሽ፡ይሆናል።

ቀ፡ ፳፻፸፪ ። የመተጫጨት፡ መፍረስ፡ የሚያስከትለው፡ ውጤት ። (፩) ወጪና፡

የተቀበሉትን ፡ ማጫ ፡ ስለ ፡ መመለስ ።

(፩) ለመተጫጨቱ፡ መፍረስ፡ አላፈ፡ የሆነው፡ ሰው፡ በመተጫጨት፡ ምክንያት፡ የተደረጉትን፡ ወጪዎች፡ ሁሉ፡ ለመክፈል፡ ይገደዳል ።

(፪) በመተጫጨት፡ ምክንያት፡ የተቀበለውን፡ ስጦታ፡ ለመተጫጨቱ፡ መፍረስ፡ አላፈ፡ የሆነው፡ ሰውና፡ እንዲሁም፡ የቤተ፡ ዘመዱ፡ ወገኖች፡ መመለስ፡ አለባቸው ።

ቀ፡ ፳፻፸፫።(፪)የሕሊና፡ጉዳት ።

(፩) የመተጫጨቱ፡ መፍረስ፡ ስለሚያስከትለው፡ የሕሊና፡ ጉዳት ፣ ለመፍረሱ፡ አላፈ፡ ላልሆነው፡ ዕጮኛ፡ ወይም፡ ለዕጮኛዬቱ፡ ወይም፡ ለቤተ፡ ዘመዱ፡ በሕሊና፡ ግምት፡ ተገቢ፡ የሆነ፡ ካሳ፡ ሊሰጥ፡ ይቻላል ።

(፪) የዚህን፡ ካሳ፡ ልክ፡ ለመወሰንና፡ ካሳውንም፡ ለመጠየቅ፡ የሚችለውን፡ ባለመብት፡ ዳኞች፡ የአገሩን፡ ልማድ፡ መሠረት፡ አድርገው፡ ይከተላሉ ።

(፫) ስለ፡ ሕሊና፡ ጉዳት፡ እንዲከፈል፡ የሚደረገው፡ ኪሳራ፡ ከአንድ፡ ሺሕ፡ የኢትዮጵያ፡ ብር፡ የበለጠ፡ ሊሆን፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፳፻፸፬። (፫) የመቀጫ፡ የውል፡ ቃል ።

(፩) በመተጫጨት፡ ውል፡ ጠብቆ፡ አንድ፡ የመቀጫ፡ ውል፡ ቃል፡ ተጽፎበት፡ እንደ፡ ሆነ፡ መተጫጨቱ፡ እንዲፈረስ፡ ያደረገው፡ ሰው ፣ በውሉ፡ የተጠቀሰውን፡ ገንዘብ፡ መክፈል፡ አለበት ።

(፪) ሁኔታው፡ የሚያስከትላቸውን፡ ሁሉ፡ በመግመት፡ በውሉ፡ የተጠቀሰውን፡ ገንዘብ፡ ዳኞች፡ ሊቀንሱት፡ ይቻላል ።

(፫) ገንዘቡ፡ ከመጠን፡ በላይ፡ መሆኑ፡ የተገለጸ፡ እንደ፡ ሆነ፡ መቀነስ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፳፻፸፭ ። የወላጅ፡ መቃወም ።

(፩) በግልጽ፡ ፈቃዱን፡ ያልሰጠ፡ ከዕጮኛዎቹ፡ ያንደኛው፡ ወላጅ፡ ለጋብቻው፡ ተቃዋሚነቱን፡ የገለጸ፡ እንደ፡ ሆነ፡ የመተጫጨቱ፡ መፍረስ፡ ምንም፡ አላፈነትን፡ አያስከትልም ።

(፪) እንዲሁ፡ በሆነ፡ ጊዜ፡ ሁለቱም፡ ወገኖች፡ የተቀበሏቸውን፡ ስጦታዎች፡ ብቻ፡ መመለስ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፳፻፸፮ ። ይርጋ ።

በመተጫጨት ፡ መፍረስ ፡ ላይ ፡ ተመሥርተው ፡ የሚቀርቡት ፡ ክሶች ፡ ሁሉ ፡ መተጫጨቱ ፡ ከፈረሰበት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ካልቀረቡ ፡ በይርጋ ፡ የሚታገዱ ፡ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ጋብቻ ፡ አፈጻጸም ።

ቍ ፡ ፳፻፸፯ ። ልዩ ፡ ልዩ ፡ ዐይነት ፡ ጋብቻ ።

- (፩) ጋብቻ ፡ ባንድ ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ፊት ፡ ሊደረግ ፡ ይችላል ።
- (፪) እንደዚሁም ፡ ሕጉ ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ሃይማኖት ፡ ወይም ፡ ባገር ፡ ልማድ ፡ መሠረት ፡ የሚደረጉትን ፡ ጋብቻዎች ፡ ያውቃል ፡ (ይቀበላል) ።

ቍ ፡ ፳፻፸፰ ። ብሔራዊ ፡ ጋብቻ ።

ጋብቻ ፡ ለማድረግ ፡ አንድ ፡ ወንድና ፡ አንዲት ፡ ሴት ፡ በክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ፊት ፡ ሲቀርቡና ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምም ፡ ፈቃዳቸውን ፡ ሲቀበለው ፡ ጋብቻ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይባላል ።

ቍ ፡ ፳፻፸፱ ። የሃይማኖት ፡ ጋብቻ ።

አንድ ፡ ወንድና ፡ አንዲት ፡ ሴት ፡ ውሳኔዎችን ፡ ወይም ፡ ሥርዐቶችን ፡ እንደ ፡ ሃይማኖታቸው ፡ ወይም ፡ ከነርሱ ፡ ባንደኛው ፡ ሃይማኖት ፡ ሲፈጽሙ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ የሚጻፍ ፡ ጋብቻ ፡ እንዳዳጁ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፳፻፸፲ ። የልማድ ፡ ጋብቻ ።

አንድ ፡ ወንድና ፡ አንዲት ፡ ሴት ፡ በጉዛቸው ፡ ልማድ ፡ ወይም ፡ ከነርሱ ፡ በአንኛው ፡ ጉዛ ፡ ልማድ ፡ ከሁለቱ ፡ መካከል ፡ ነዋሪ ፡ የሆነውን ፡ ግንኙነት ፡ የሚያስከትል ፡ ሥነ ፡ ሥርዐትን ፡ ፈጽመዋል ፡ የሚያሰኘውን ፡ ካደረጉ ፡ በመካከላቸው ፡ ጋብቻ ፡ አለ ፡ ይባላል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ለግንኛዎቹም ፡ ዐይነቶች ፡ ጋብቻዎች ፡ የሚሆኑ ፡ አጠቃላይ ፡ ሁኔታዎች ።

ቍ ፡ ፳፻፸፩ ። ዕድሜ ።

- (፩) ወንድ ፡ አሥራ ፡ ስምንት ፡ ዓመት ፤ ሴቲቱ ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ላይ ሞላቸው ፡ ጋብቻ ፡ ለማድረግ ፡ አይችሉም ።
- (፪) ስለ ፡ ከባድ ፡ ምክንያት ፡ በከፍተኛ ፡ ግምት ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ዕድሜ ፡ ለመቀነስ ፡ እንዲቻል ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ወይም ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ ለዚሁ ፡ ጉዳይ ፡ በተለይ ፡ የሚሾሙት ፡ ሰው ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላል ።

ቍ : ሪፎርም = የሥጋ ገምድና

ጋብቻ : የሥጋ ገምድና ሰላቸው ሰዎች ማካከል የተከለከለ ነው ።

ቍ : ሪፎርም = የጋብቻ ገምድና

ጋብቻ : የጋብቻ ገምድና ሰላቸው ሰዎች ማካከል የተከለከለ ነው ።

ቍ : ሪፎርም = በሕግ ያልተረጋገጠ ልጅነት

የዲቃላ ልጅነት ተወላጅነቱ በሕግ የታወቀለት ባይሆንም እንኳ ከዚህ በላይ ባሉት ሁለት ቍጥሮች እንደ ተመለከተው ጋብቻን ለማስከለከል በቂ ነው ።

ቍ : ሪፎርም = በጋብቻ ላይ ጋብቻ

አንድ ሰው አስቀድሞ በጋብቻ የተሰበረ ከሆነ ጋብቻው ገለበገለ ደረሰ ሁለተኛ ጋብቻ ለማድረግ አይችልም ።

ቍ : ሪፎርም = ጋብቻን በእንደራሴ ለመፈጸም የማይቻል ስለ መሆኑ

(፩) እያንዳንዳቸው ተጋቢዎች ጋብቻ በሚፈጸምበት ጊዜ ራሳቸው መፍቀድ አለባቸው ።

(፪) ስለ ከባድ ምክንያት የመንግሥቱ ፀቃይ ሕግ ካልፈቀደ በቀር በእንደራሴነት ጋብቻን መፈጸም አይፈቀድም ።

ቍ : ሪፎርም = አካለ መጠን ያላደረሰ ልጅ ጋብቻ

አካለ መጠን ያላደረሰ ልጅ ጋብቻ ለፈጸም የሚችልበት ሁኔታ በዚህ ሕግ ስለ ሰዎች ችሎታ በተነገረው አንቀጽ ውስጥ ተመልክቷል ።

ቍ : ሪፎርም = በፍርድ የተከለከለ

(፩) በፍርድ የተከለከለ ሰው ጻዥ ካልፈቀዱለት በቀር ጋብቻ ለማድረግ አይችልም ።

(፪) ስለዚህ ጉዳይ ለጻዥ የሚደርሳቸውን ጥያቄ በፍርድ የተከለከለው ሰው ራሱ ወይም አሳዳሪው ለማቅረብ ይችላል ።

(፫) በፍርድ የተከለከለ ሰው የጋብቻ ውል ሊፈጸም የሚችልበት ሁኔታ በዚህ ሕግ ስለ ሰዎች ችሎታ በተነገረው አንቀጽ ውስጥ ተመልክቷል ።

ቀ ፡ ፳፻፹፱ ። ጎይል ።

- (፩) መፍቀዱ ፣ የተደረገው ፣ በጎይል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዋጋ ፣ የለውም ።
- (፪) በጎይል ፣ ተደረገ ፣ የሚባለው ፣ ከባድ ፣ ከሆነ ፣ ጉዳትና ፣ ከቀረበ ፣ ዛቻ ፣ የተነሣ ፣ ፈቃዱን ፣ የሰጠውን ፣ ሰው ፣ ራሱን ፣ ወይም ፣ ከወላጆቹ ፣ አንዱን ፣ ወይም ፣ ከተወላጆቹ ፣ አንዱን ፣ ለማዳን ፣ ሲል ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።
- (፫) ፈቃዱን ፣ የሰጠው ፣ አንዱን ፣ ወላጅ ፣ ወይም ፣ አንዱን ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ አክብሮ ፣ በመፍራት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ አይሆንም ።

ቀ ፡ ፳፻፺ ። ዋና ፣ መሳሳት ። (፩) መሠረቱ ።

አንደኛው ፣ ተጋቢ ፣ በአንደኛው ፣ ሰውነት ፣ ላይ ፣ መሳሳት ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ፈቃዱ ፣ የተገደለ ፣ ነው ፣ ይባላል ።

ቀ ፡ ፳፻፺፩ ። (፪) የተወሰኑ ፣ ምክንያቶች ።

- ማንኛውም ፣ መሳሳት ፣ የማይሆን ፣ ሆኖ ፣ ዋና ፣ መሳሳት ፣ የሚባሉት ፡—
- (ሀ) በሚያገቡት ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ መሳሳት ፣ ይኸውም ፣ አገባዋለሁ ፣ ብሎ ፣ ያሳሰበውን ፣ አግብቶ ፣ ሲገኝ ፣
- (ለ) በሚያገቡት ፣ ሰው ፣ ሃይማኖት ፣ መሳሳት ፣ ይኸውም ፣ ያገባው ፣ ሰው ፣ ሃይማኖት ፣ የርሱን ፣ ሃይማኖት ፣ ያልመሰለ ፣ ሲሆን ፣
- (ሐ) በሚያገቡት ፣ ሰው ፣ ጤና ፣ ወይም ፣ ሰውነት ፣ መሳሳት ፣ ይኸውም ፣ ያገቡት ፣ ሰው ፣ ደዌ ፣ ሥጋ ፣ የያዘው ፣ ወይም ፣ የሩካቤ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነትን ፣ ለመፈጸም ፣ የማይችል ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፺፪ ። መቃወሚያ ። (፩) ማን ፣ ለማድረግ ፣ እንደሚችል ።

- (፩) ጋብቻውን ፣ ለመቃወም ፣ የሚቻለው ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በጋብቻ ፣ አንቀጽ ፣ በቀጥር ፣ ፳፻፳፪ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ የቤተ ፣ ዘመዱ ፣ እንደራሴ ፣ የሚባለው ፣ ወይም ፣ አካለ፣መጠን ፣ ያላደረሰው ፣ አግቢ ፣ አሳዳሪው ፣ ነው ።
- (፪) እንዲሁም ፣ በዓቃቤ ፣ ሕግ ፣ መቃወሚያ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።
- (፫) ማንኛውም ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ መቃወሚያ ፣ ለማቅረብ ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ፳፻፺፫ ። (፪) የሚቀርብበት ፣ ጊዜና ፣ ዐይነት ።

- (፩) እጅግ ፣ ቢዘገይ ፣ መቃወሙ ፣ የጋብቻው ፣ በዓል ፣ በሚከበርበት ፣ ጊዜ ፣ መሆን ፣ አለበት ።
- (፪) ለመቃወሙ ፣ ማንኛውም ፣ ልዩ ፣ አሠራር ፣ አያስፈልገውም ።

ቀ ፡ ፭፻፺፬ ። (፫) መቃወም ፡ ስለ ፡ ማስቀረት ።

- (፩) በጋብቻው ፡ ላይ ፡ የተደረገው ፡ መቃወም ፡ እንዲቀር ፡ ከተጋቢዎቹ ፡ አንዱ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰም ፡ ቢሆን ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።
- (፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ በጋብቻው ፡ ጊዜ ፡ መቃወም ፡ የተደረገበት ፡ ሰው ፡ ዕድሜው ፡ ከሐያ ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወደፊት ፡ ከሚጋቡት ፡ ዕድሜዎች ፡ ያንደኛው ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ባደረገው ፡ መቃወም ፡ ላይ ፡ ማንኛቸውንም ፡ አቤቱታ ፡ ሊያቀርብ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፭፻፺፭ ። (፬) ለመቃወም ፡ ስላለመቻሉ ።

- (፩) በጋብቻ ፡ ላይ ፡ የተደረገውን ፡ የመጀመሪያውን ፡ መቃወም ፡ ያልተቀበሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለጋብቻው ፡ ሌላ ፡ መቃወሚያ ፡ ማቅረብ ፡ አይችልም ።
- (፪) ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አስቀድሞ ፡ አግብቶ ፡ በነበረ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ማና ፡ ቸውንም ፡ መቃወሚያ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፭፻፺፮ ። በብቸኝነት ፡ ለመኖር ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

- (፩) ሴቲቱ ፡ አስቀድሞ ፡ የነበራት ፡ ጋብቻ ፡ ከቀረበት ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ መቶ ፡ ገያ ፡ ቀን ፡ ካላለፈ ፡ በቀር ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለማግባት ፡ አትችልም ።
- (፪) ሴቲቱ ፡ ይህ ፡ አብሮ ፡ መኖር ፡ ከተቋረጠ ፡ በኋላ ፡ ልጅ ፡ የወለደች ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ጎይለ ፡ ቃል ፡ ውሳኔ ፡ የጸና ፡ አይሆንም ።
- (፫) በብቸኝነት ፡ ለመኖር ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ እንዳትጠብቅ ፡ ዳኞች ፡ ሊፈ ፡ ላት ፡ ይችላሉ ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ብሔራዊ ፡ ጋብቻ ።

ቀ ፡ ፭፻፺፯ ። ሥልጣን ፡ ያለው ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ።

ከእርጫኞቹ ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡ ከዘመዶቹ ፡ ወይም ፡ ከወላጆቹ ፡ አንዱ ፡ ከጋብ ፡ ቻው ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ሳያቋርጥ ፡ በሚኖርበት ፡ ቦታ ፡ ጋብቻው ፡ በቀበሌው ፡ በሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ፊት ፡ ይፈጸ ፡ ማል ።

ቀ ፡ ፭፻፺፰ ። ያለ፡ማግባት ፡ ግዴታዎች ፡ (ውለታዎች) ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ አላገባም ፡ ብሎ ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ አላገባም ፡ ብሎ ፡ ቃሉን ፡ ቢሰጥ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ ውጤት ፡ የለውም ።
- (፪) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምም ፡ ይህን ፡ ነገር ፡ አይመለከትም ።

ቍ ፡ ፳፻፱ ። ጋብቻን ፡ ለማድረግ ፡ የሚቀርብ ፡ ጥያቄ ።

ወደ ፊት ፡ የሚጋቡት ፡ ዕጮኛዎች ፡ የጋብቻ ፡ ጭል ፡ ለማድረግ ፡ ማሰባቸውን ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ካንድ ፡ ሳምንት ፡ አስቀድመው ፡ ለሕዝብ ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ያስታውቃሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፲ ። ጋብቻው ፡ እንዳይፈጸም ፡ ስለ ፡ መከላከል ።

- (ጸ) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹምም ፡ የጋብቻው ፡ ሁኔታዎች ፡ ተከናውኑት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያረጋግጣል ።
- (፱) ጋብቻውን ፡ የሚከለክል ፡ ነገር ፡ ቢኖር ፡ የተወሰነ ፡ ወይም ፡ እርግጠኛ ፡ ምክንያት ፡ መኖሩን ፡ የተረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጋብቻው ፡ እንዳይፈጸም ፡ ይከለክላል ።
- (፫) እንዲሁ ፡ ሲሆን ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ ለሚጋቡት ፡ ዕጮኛዎች ፡ የከለከለበትን ፡ ምክንያት ፡ ያስታውቃል ።

ቍ ፡ ፳፻፳ ። በመከላከሉ ፡ ላይ ፡ አቤቱታ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

- (ጸ) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ባደረገው ፡ ክልከላ ፡ ላይ ፡ ከዕጮኛዎቹ ፡ አንዱ ፡ ለዳኞች ፡ አቤቱታ ፡ ሊያቀርብ ፡ ይችላል ፤ ዳኞቹም ፡ ስለዚህ ፡ ክልከላ ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጣሉ ።
- (፱) ክልከላው ፡ ያላገባብ ፡ መሆኑን ፡ ዳኞቹ ፡ የበዮኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ጋብቻው ፡ እንዳይፈጸም ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ሊከለክል ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፳፻፲፩ ። የጋብቻን ፡ ቀን ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

ጋብቻው ፡ የሚፈጸምበት ፡ (የሚከበርበት) ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፊት ፡ በሚጋቡት ፡ ዕጮኛዎችና ፡ በሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ መካከል ፡ በስምምነት ፡ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ፳፻፲፪ ። የጋብቻን ፡ ሥርዐት ፡ አፈጻጸም ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

- (ጸ) ጋብቻው ፡ ወደ ፊት ፡ የሚጋቡት ፡ ዕጮኛዎችና ፡ ለያንዳንዳቸው ፡ ዕጮኛዎች ፡ ሁለት ፡ ምስክሮች ፡ ባሉበት ፡ በግልጽ ፡ ይፈጸማል ።
- (፱) ምስክሮቹም ፡ የባልና ፡ የሚስቱ ፡ ዘመዶች ፡ ወይም ፡ ባዕዶች ፡ ሊሆኑ ይችላሉ።

ቍ ፡ ፳፻፲፫ ። የጋብቻ ፡ አፈጻጸም ፡ ሥርዐት ።

- (ጸ) ወደ ፊት ፡ የሚጋቡት ፡ ዕጮኛዎች ፡ ምስክሮች ፡ ጋብቻውን ፡ የሚከለክል ፡ ነገር ፡ መኖሩን ፡ አናውቅም ፡ ሲሉ ፡ በመሐላ ፡ ቃላቸውን ፡ ይሰጣሉ ።
- (፱) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ወደ ፊት ፡ ከሚጋቡት ፡ ዕጮኛዎች ፡ ከያንዳንዳቸው ፡ ተራ ፡ በተራ ፡ ባልና ፡ ሚስት ፡ ለመሆን ፡ የመፍቀዳቸውን ፡ ቃል ፡ ይቀበላል ።

(፫) የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ በሥልጣኑ ፡ ውስጥ ፡ ለሆነ ፡ ጉዳይ ፡ በሕግ ፡ ስም ፡ በጋብቻ ፡ የተሳሰሩ ፡ መሆናቸውን ፡ አስታውቆ ፡ ወዲያውኑ ፡ የጋብቻውን ፡ ጽሑፍ ፡ ያዘጋጃል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ሌሎች ፡ ዐይነቶች ፡ ጋብቻዎች ።

ቀ ፡ ፳፻፳ ፡ የሃይማኖት ፡ ጋብቻ ።

- (፩) የሃይማኖት ፡ ጋብቻ ፡ ሊፈጸም ፡ የሚችልበት ፡ ሁኔታና ፡ የአፈጻጸሙ ፡ ዐይነት ፡ እንደ ፡ ሃይማኖቱ ፡ ይወሰናል ።
- (፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ የጋብቻ ፡ ሥርዐት ፡ (ፎርም) ፡ የተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ በማንኛውም ፡ አኳኋን ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ።
- (፫) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሰዎች ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ አንድ ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፡ መጻፍ ፡ ይገባዋል ።

ቀ ፡ ፳፻፳ ፡ የልማድ ፡ ጋብቻ ።

- (፩) የልማድ ፡ ጋብቻ ፡ ሊፈጸም ፡ የሚችልበት ፡ ሁኔታና ፡ የአፈጻጸሙ ፡ ዐይነት ፡ በአገሩ ፡ ልማድ ፡ ይወሰናል ።
- (፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ የጋብቻ ፡ ሥርዐት ፡ የተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ በማንኛውም ፡ አኳኋን ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ።
- (፫) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሰዎች ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ አንድ ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፡ መጻፍ ፡ ይገባዋል ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

የጋብቻ ፡ ሁኔታዎች ፡ ባለመጠበቃቸው ፡ ምክንያት ፡ የሚወሰን ፡ ቅጣት ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ለጋብቻ ፡ ሥርዐቶች ፡ ሁሉ ፡ የሚሆን ፡ የወል ፡ ሁኔታ ።

ቀ ፡ ፳፻፺ ፡ የዕድሜ ፡ ሁኔታ ። (፩) የወንጀል ፡ ቅጣት ።

(፩) ዕድሜው ፡ ከዐሥራ ፡ ስምንት ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ የሆነውን ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ዕድሜዋ ፡ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ በታች ፡ የሆነችውን ፡ ሴት ፡ እያወቀ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ሁኔታ ፡ ማወቅ ፡ ሲገባው ፡ የጋብቻን ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ያስፈጸመ ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ ወይም ፡ ባለሥልጣን ፡ በወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በተጻፈው ፡ ቅጣት ፡ ይቀጣል ።

(፪) ከሁለቱ ተጋቢዎች፣ ዕድሜው ከዐሥራ ስምንት ፣ በላይ ፣ የሆነው ፣ ወንድ ፣ ከ፲፭ ፣ በታች ፣ የሆነችውን ፣ ሴት ፣ ወይም ፣ ከ፲፭ ፣ ዓመት ፣ በላይ ፣ የሆናት ፣ ሴት ፣ ከ፲፭ ፣ ዓመት ፣ በታች ፣ የሆነውን ፣ ወንድ ፣ ያገባችና ፣ እንዲሁም ፣ ጋብቻቸውን ፣ የፈቀዱ ፣ ሰዎች ፣ ለጋብቻው ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ምስክሮች ፣ የሆኑት ፣ በወንጀ ለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በተወሰነው ፣ ቅጣት ፣ ይቀጣሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፳ ፣ የጋብቻው ፣ መፍረስ ።

(፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ ውስጥ ፣ በተመለከተው ፣ እኳኋን ፣ በግናቸው ፣ ባለጉዳይ ፣ ወይም ፣ በሕግ ፣ አስከባሪው ፣ ጥያቄ ፣ ጋብቻው ፣ እንዲፈርስ ፣ ይወሰናል ።

(፪) በሕጉ ፣ በሚያስገድደው ፣ መሠረት ፣ ለጋብቻ ፣ የተወሰነው ፣ የዕድሜ ፣ ልክ ፣ ተግልቶ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጋብቻው ፣ እንዲፈርስ ፣ ጥያቄ ፣ ሊቀርብ ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ፳፻፲ ፣ የሥጋ ፣ ዝምድና ፣ ወይም ፣ የጋብቻ ፣ ዝምድና ፣ (፩) የጋብቻ ፣ መፍረስ ።

በሥጋ ፣ ወይም ፣ በጋብቻ ፣ ዝምድና ፣ ምክንያት ፣ ያለውን ፣ ክልከላ ፣ በመጣስ ፣ ጋብቻ ፣ ተደርጎ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግንኛውም ፣ ባለጉዳይ ፣ ወይም ፣ ዐቃቤ ፣ ሕግ ፣ በሚያቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ጋብቻው ፣ እንዲፈርስ ፣ ይደረጋል ። (ይወሰናል) ።

ቍ ፡ ፳፻፲፯ ፣ (፪) የወንጀል ፣ ቅጣት ።

(፩) በሥጋ ፣ ወይም ፣ በጋብቻ ፣ ዝምድና ፣ ምክንያት ፣ የሚከለክል ፣ ነገር ፣ መናፋት ፣ እያወቀ ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ ሁኔታ ፣ ግወቅ ፣ ሲገባው ፣ በሁለት ፣ ተጋቢዎች ፣ መካከል ፣ ጋብቻን ፣ የሚያስፈጽም ፣ ባለሥልጣን ፣ ወይም ፣ የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይፈጸሙበታል ።

(፪) እንዲሁም ፣ የዝምድና ፣ ወይም ፣ የጋብቻ ፣ መተሳሰር ፣ መናፋት ፣ ወይም ፣ ግወቅ ፣ ሲገባው ፣ ጋብቻ ፣ እንዲደረግ ፣ የፈቀዱ ፣ ተጋቢዎች ፣ ራሳቸው ፣ ጋብቻውን ፣ የፈቀዱና ፣ ለጋብቻው ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ምስክሮች ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይቀጣሉ ።

(፫) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፉት ፣ ጎይለ ፣ ቃሎች ፣ የተጻፉት ፣ ቅጣቶች ፣ ተፈጻሚ ፣ የሚሆኑት ፣ ጻኞች ፣ የጋብቻውን ፣ መፍረስ ፣ የወሰኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፳፻፲፩ ፣ በጋብቻ ፣ ላይ ፣ ስለሚደረግ ፣ ጋብቻ ። (፩) የወንጀል ፣ ቅጣት ።

(፩) ከዚህ ፣ በፊት ፣ በጋብቻ ፣ የተሳሰረ ፣ መሆኑን ፣ እያወቀ ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ ሁኔታ ፣ ግወቅ ፣ ሲገባው ፣ የአንድ ፣ ሰውን ፣ ጋብቻ ፣ ያስፈጸመ ፣ ባለሥልጣን ፣ ወይም ፣

የሕዝብ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይቀጣል ።

(፪) እንዲሁም ፣ ይህን ፣ ሁኔታ ፣ እያወቀ ፣ ወይም ፣ ማወቅ ፣ ሲገባው ፣ ጋብቻ ፣ እንዲረገግ ፣ የፈቀዱ ፣ ተጋቢዎቹ ፣ ራሳቸው ፣ ጋብቻውን ፣ የፈቀዱና ፣ ለጋብቻው ፣ ምን ፣ ሥርዐት ፣ ምስክር ፣ የሆኑት ፣ ሰዎች ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ ይቀጣሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፲፪ ፣ (፪) የጋብቻ ፣ መፍረስ ።

(፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቀጥር ፣ በተመለከተው ፣ አካላት ፣ በጋብቻ ፣ ላይ ፣ ጋብቻ ፣ ያደረገው ፣ ሰው ፣ (ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት) ፣ እንደኛው ፣ ወይም ፣ ዐቃቤ ፣ ሕጉ ፣ በሚያቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ጋብቻው ፣ ይፈርሳል ።

(፪) ጻዥ ፣ ጋብቻው ፣ እንዲፈርስ ፣ የሚያደርጉት ፣ በማይጠረጠር ፣ አካላት ፣ በጋብቻ ፣ ላይ ፣ ጋብቻ ፣ ያደረገው ፣ ሰው ፣ ባለቤት ፣ ጋብቻው ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ በሕይወት ፣ መኖሩ ፣ የተረጋገጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፳፻፲፫ ፣ (፫) ስለ ፣ ማጽናት ።

የመጀመሪያዬቱ ፣ ሚስት ፣ ለመኖር ፣ ማስረጃ ፣ ማቅረብ ፣ ያለበት ፣ በጋብቻ ፣ ላይ ፣ ጋብቻ ፣ ተደርጓል ፣ የሚለው ፣ ወገን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፳፻፲፬ ፣ ችሎታ ፣ የሌለው ፣ ሰው ፣ ጋብቻ ፣ (፩) የወንጀል ፣ ቅጣት ።

(፩) በአእምሮው ፣ መኖሪያ ፣ የተከለከለ ፣ ወይም ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ መሆኑን ፣ እያወቀ ፣ ወይም ፣ ማወቅ ፣ ሲገባው ፣ በአእምሮው ፣ መኖሪያ ፣ የተከለከለውን ፣ ወይም ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ሰው ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነ ፣ ፈቃድ ፣ ሳይኖር ፣ ጋብቻውን ፣ ያስፈጸመው ፣ ባለሥልጣን ፣ ወይም ፣ የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይቀጣል ።

(፪) እንዲሁም ፣ አካለ ፣ መጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ የተከለከለውን ፣ ሰው ፣ ያጋባና ፣ ለዚህ ፣ ጋብቻ ፣ ምስክሮች ፣ የነበሩት ፣ ሰዎች ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይፈጸሙባቸዋል ።

ቍ ፡ ፳፻፲፭ ፣ (፪) የጋብቻው ፣ መፍረስ ።

(፩) ጋብቻው ፣ እንዲፈርስ ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ በአእምሮው ፣ መኖሪያ ፣ ምክንያት ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰውን ፣ ሰው ፣ ጋብቻ ፣ መፍቀድ ፣ ይገባው ፣ የነበረው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ የተከለከለው ፣ ሰው ፣ አሳዳሪ ፣ ጻዥን ፣ መጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፪) ችሎታ ፣ የጣው ፣ ሰው ፣ ጋብቻው ፣ እንዲፈርስ ፣ የሚያቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ችሎታ ፣ ማጣቱ ፣ ከቀረ ፣ ከ፪ ፣ ወር ፣ በኋላ ፣ ለመቅረብ ፣ አይችልም ።

(፫) ለዚህ ጉዳይ ፡ ሌሎች ሰዎች ፡ የሚያቀርቡት ፡ ጥያቄ ፡ ጋብቻው ፡ መኖሩን ፡ ካወቁ ፡ ከ፯ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ደግሞ ፡ በሌላ ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢሆን ፡ እካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰው ፡ ወይም ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ፡ ከቀረ ፡ በኋላ ፡ ሊቀርብ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፮፻፲፮ ። ከጎይል ፡ ሥራ ፡ የተነሣ ፡ የተደረገ ፡ ጉድለት (፩) የወንጀል ፡ ቅጣት ።

(፩) በጎይል ፡ ጋብቻን ፡ እንዲፈቅድ ፡ ያደረጉት ፡ ሰዎችና ፡ ለዚህ ፡ ጋብቻ ፡ ምስክሮች ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ በወንጀል ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በተመለከቱት ፡ ቅጣቶች ፡ ይቀጣሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ ይህን ፡ ሁኔታ ፡ እያወቀ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ ሲገባው ፡ ይህን ፡ ጋብቻ ፡ ያስፈጸመ ፡ ባለሥልጣን ፡ ወይም ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ በወንጀል ፡ ለኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በተመለከቱት ፡ ቅጣቶች ፡ ይቀጣል ።

ቍ ፡ ፮፻፲፯ ። (፪) የጋብቻ ፡ መፍረስ ።

(፩) ማናቸውም ፡ ሰው ፡ በጎይል ፡ ጋብቻ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጋብቻው ፡ እንደ ፈርሰ ፡ ዳኞችን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የሚሆነው ፡ ጥያቄ ፡ የጎይል ፡ ሥራው ፡ ከተቋረጠ ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ በማናቸውም ፡ አኳኝን ፡ ጋብቻው ፡ ከተፈጸመ ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ሊቀርብ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፮፻፲፰ ። ስሕተት ።

(፩) ማንም ፡ ሰው ፡ ከዋና ፡ ስሕተት ፡ የተነሣ ፡ ጋብቻ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጋብቻው ፡ እንዲፈርስለት ፡ ዳኞችን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የሚሆነው ፡ ጥያቄ ፡ ስሕተቱን ፡ ካወቀበት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ በሚቀጥለው ፡ ፯ ፡ ወር ፡ ውስጥና ፡ በማናቸውም ፡ አኳኝን ፡ ጋብቻው ፡ ከተፈጸመበት ፡ በሚከተሉት ፡ ፪ ፡ ዓመታት ፡ ውስጥ ፡ ካልቀረበ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፮፻፲፱ ። መቃወም ።

(፩) በጋብቻው ፡ ላይ ፡ የተደረገውን ፡ ተገቢ ፡ የሆነውን ፡ መቃወም ፡ በማቃለል ፡ ጋብቻውን ፡ የሚያስፈጽም ፡ ባለሥልጣን ፡ ወይም ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ በወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ ቅጣቶች ፡ ይቀጣል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ለጋብቻው ፡ ፈቃደኛ ፡ የሆኑ ፡ ዕድሜያቸው ፡ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ የሆኑ ፡ ተጋቢዎች ፡ ጋብቻውን ፡ የፈቀዱ ፡ ሰዎችና ፡ ምስክሮች ፡ በወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ በተመለከቱት ፡ ቅጣቶች ፡ ይቀጣሉ ።

(፫) በጋብቻው ፡ ላይ ፡ ለቀረበው ፡ መቃወሚያ ፡ ዋጋ ፡ አልተሰጠውም ፡ በማለት ፡ ምክንያት ፡ ብቻ ፡ ጋብቻው ፡ እንዲፈርስ ፡ ሊወሰን ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፮፻፳ ። በብቸኝነት ፡ ለመኖር ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

(፩) በብቸኝነት ፡ ለመኖር ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ ያንዲቱን ፡ ሌት ፡ ጋብቻ ፡ የሚያስፈጽም ፡ ባለሥልጣን ፡ ወይም ፡ የሕዝብ ፡ የክብር ፡ መዝገብ ፡ ሹም ፡ በወንጀልኛ ፡ መቅጫ ፡ ሕግ ፡ በተመለከቱት ፡ ቅጣቶች ፡ ይቀጣል ።

- (፪) እንዲሁም ለጋብቻው ፈቃደኛ ፣ የሆኑ ፣ ተጋቢዎች ፣ ጋብቻውን ፣ የፈቀዱ ፣ ሰዎችና ምስክሮች ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይቀጣሉ ።
- (፫) በብቸኝነት ፣ ለመኖር ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ አልተከበረም ፣ በማለት ፣ ምክንያት ፣ ብቻ ፣ ጋብቻ ፣ እንዲፈርስ ፣ ሊታዘዝ ፣ አይችልም ።

ክፍል ፣ ፪ ።

ብሔራዊ ፣ ጋብቻ ።

ቀ ፣ ፳፻፳፩ ። የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ሥልጣን ፣ አለመኖር ።

- (፩) ስለ ፣ መኖሪያ ፣ ሁኔታ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ የተደነገገውን ፣ ሳይፈጽም ፣ ዐውቆ ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ ሁኔታ ፣ ግወቅ ፣ ሲገባው ፣ ጋብቻውን ፣ ያስፈጸመ ፣ የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይቀጣል ።
- (፪) እንዲሁም ፣ ተጋቢዎቹና ፣ ለዚህ ፣ ጋብቻ ፣ ምስክሮች ፣ የሆኑት ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይቀጣሉ ።
- (፫) የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ሥልጣን ፣ የለውም ፣ ነበር ፣ በማለት ፣ ብቻ ፣ ጋብቻ ፣ እንዲፈርስ ፣ ሊወሰን ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ፳፻፳፪ ። ሥርዐቶችን ፣ አለመጠበቅ ።

- (፩) የጋብቻን ፣ አፈጻጸም ፣ የሚመለከቱትን ፣ ውሳኔዎች ፣ (ደንቦች) ፣ ያልጠበቀ ፣ የሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ይቀጣል ።
- (፪) በእንደዚህ ፣ ያሉት ፣ ምክንያቶች ፣ ጋብቻው ፣ እንዲፈርስ ፣ ሊወሰን ፣ አይችልም ።

ክፍል ፣ ፫ ።

ሌሎች ፣ ጋብቻዎች ።

ቀ ፣ ፳፻፳፫ ። ፈራሽነት ።

- (፩) በሃይማኖት ፣ ወይም ፣ በልማድ ፣ የሚያስፈልጉት ፣ ግዴታዎች ፣ ወይም ፣ ሥርዐቶች ፣ ባለመፈጸማቸው ፣ ምክንያት ፣ ጋብቻውን ፣ ዳኞች ፣ ሊያፈርሱት ፣ አይችሉም ።
- (፪) በሃይማኖት ፣ ባለሥልጣኖች ፣ የተነገረ ፣ የሃይማኖት ፣ ጋብቻ ፣ መሻር ፣ ለፍቸው ፣ ዋና ፣ ምክንያት ፣ ይሆናል ።
- (፫) በልማድ ፣ ጋብቻ ፣ ባለሥልጣኖች ፣ የተነገረ ፣ የልማድ ፣ ጋብቻ ፣ መሻር ፣ በሕግ ፣ ፊት ፣ ተቀባይነትን ፣ አያገኝም ።

ቀ ፣ ፳፻፳፬ ። የገንዘብ ፣ መቀጫና ፣ የጉዳት ፣ ካሣዎች ።

- (፩) የሃይማኖት ፣ ወይም ፣ ለልማድ ፣ ጋብቻ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑት ፣ ሁኔታዎችና ፣ ሥርዐቶችን ፣ በሃይማኖት ፣ ወይም ፣ በተከተሉት ፣ ልማድ ፣ መሠረት ፣ ጉዳት ፣ ለደረሰበት ፣ ወገን ፣ ጥቅም ፣ የጉዳት ፣ ካሣ ፣ እንዲሰጥ ፣ እንዲከፍል ፣ ሊወሰን ፣ ይችላል ።

(ጀ) ይህን ፣ ተቃዋሚ ፣ ልግድ ፣ ወይም ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቢኖርም ፣ የተሰጠት ፣ የጉዳት ፣ ካላዎች ፣ አለመጠን ፣ የበዛ ፣ መስሎ ፣ ከታያቸው ፣ ዳኞች ፣ መቀነስ ፣ ይችላሉ ።

(ቸ) እንዲሁም ፣ በዚህ ፣ ረገድ ፣ ለርትዕ ፣ ወይም ፣ ለመልካም ፣ ተገባር ፣ አእምሮ ፣ የግይቀበለው ፣ ወይም ፣ ተቃራኒ ፣ መስሎ ፣ የታያቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለግዱ ፣ ውጤት ፣ እንዳይኖረው ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።

ምዕራፍ ፣ ፮ ።
የጋብቻ ፣ ውጤት ።
ክፍል ፣ ፩ ።
ጠቅላላ ፣ ደንቦች ።

ቀ ፣ ፻፶፭ = የልዩ ፣ ልዩ ፣ ዐይነት ፣ ጋብቻ ፣ ትክክለኛነት ።

(፩) በግናቸውም ፣ ዐይነት ፣ ሥርዐት ፣ መሠረት ፣ የተፈጸመ ፣ ቢሆን ፣ ጋብቻ በሕግ ፣ መሠረት ፣ ትክክል ፣ የሆኑ ፣ ውጤቶችን ፣ ይሰጣል ።

(ጀ) በዚህ ፣ ረገድ ፣ ጋብቻ ፣ በሕዝብ ፣ የክብር ፣ መዝገብ ፣ ሹም ፣ ፊት ፣ ወይም ፣ በይግናት ፣ ወይም ፣ በልግድ ፣ በታዘዙት ፣ ሥርዐቶች ፣ መሠረት ፣ የተፈጸመም ቢሆን ፣ ልዩነት ፣ አይደረግለትም ።

ቀ ፣ ፻፶፮ = የሩካቤ ፣ ሥጋው ፣ ግንኙነት ፣ መፈጸም ።

ጋብቻው ፣ ለሚያስከትለው ፣ ውጤት ፣ የሩካቤ ፣ ሥጋው ፣ ግንኙነት ፣ በውኃ መፈጸሙ ፣ ወይም ፣ በግምት ፣ ተፈጽሟል ፣ መባሉ ፣ አስፈላጊ ፣ አይደለም ።

ቀ ፣ ፻፶፯ = የጋብቻው ፣ ውል ።

(፩) ተጋቢዎች ፣ በገንዘባቸው ፣ በኩል ፣ ጋብቻቸው ፣ ስለሚያስከትለው ፣ ውጤት ጋብቻቸውን ፣ ከግድረጋቸው ፣ በፊት ፣ በውል ፣ ሊሰግሙ ፣ ይችላሉ ።

(ጀ) እንዲሁም ፣ በዚህ ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ በመካከላቸው ፣ ስላለው ፣ ግንኙነት ፣ እን፣ ላንዱ ፣ ያሉበትን ፣ ግድታዎችና ፣ ያሉትን ፣ መብቶች ፣ ሊያረጋግጡ ፣ ይችላሉ

(ቸ) ልዩነት ፣ እንዳይደረግባቸው ፣ ሕግ ፣ የግደፈቅዳቸው ፣ ድንጋጌዎች ፣ ሁለት እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ ፣ ፻፶፰ = ከዓለፍ ፣ ሚስት ፣ የአንደኛው ፣ ችሎታ ፣ ግጣት ።

(፩) አካል ፣ መጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ሰው ፣ የሚያደርገውን ፣ የጋብቻ ፣ ውል ፣ እርሱ ፣ ራሱ ፣ እንዲፈቅድ ፣ አስፈላጊ ፣ እንደ ፣ መሆኑ ፣ የሞገዚቱም ፣ ፈቃዱ ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።

(ጀ) በፍርድ ፣ የተከለከለ ፣ ሰው ፣ የሚያደርገውን ፣ የጋብቻ ፣ ውል ፣ እርሱ፣ ራሱ ፣ ሊፈጽም ፣ ይገባዋል ። ዳኞች ፣ ካላጸደቁት ፣ ግን ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

(፫) በሕግ የተከለከለ ሰው ፣ የጋብቻ ፣ ውል ፣ መዋዋልን ፣ ስለሚያስከትል ፣ ጉዳይ ፣ የችሎታ ፣ ማጣት ፣ ደንብ ፣ አይጸናበትም ።

ቀ ፡ ፮፻፳፱ ፡ የውሉ ፣ ሥርዓት ፣ (ፎርም) ።

የጋብቻው ፣ ውል ፣ በጽሑፍ ፣ ካልሆነ ፣ አራት ፣ ምስክሮች ፣ ሁለቱ በባልዮው ወገን ፣ ሁለቱ በሚስቲቱ ወገን ፣ የፈረመበት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፮፻፴ ፡ የውሉ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚቀመጥበት ፣ ቦታ ።

(፩) የውሉ ፣ አንድ ፣ ግልባጭ ፣ በፍርድ ቤት ፣ መዝገብ ቤት ፣ ወይም ፣ ውል ፣ ለማፈራረም ፣ ሥልጣን ፣ በተሰጠው ሰው ፣ ዘንድ ፣ የሚቀመጥ ፣ ይሆናል ።

(፪) ተጋቢዎቹ ፣ ለማየት ፣ ሲፈቅዱ ፣ እንዲሁም ፣ ዳኛው ፣ ወይም ፣ ተጋቢዎቹ ፣ የፈቀዱላቸው ፣ ሰዎች ፣ የውሉን ፣ ጽሑፍ ፣ ለማየት ፣ መብት ፣ አላቸው ።

ቀ ፡ ፮፻፴፩ ፡ ውል ፣ ለመዋዋል ፣ ስላለው ፣ ነፃነት ፣ ወሰን ።

(፩) የጋብቻው ፣ ውል ፣ በሌሎች ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ ማንኛውንም ፣ ግዴታ ፣ ሊያስከትል ፣ ወይም ፣ አዛዥነት ፣ ባላቸው ፣ በሌሎች ፣ የሕግ ፣ ድንጋጌዎች ፣ ላይ ፣ የመቃወምን ፣ ሁኔታ ፣ ለማምጣት ፣ አይችልም ።

(፪) እንዲሁም ፣ የጋብቻው ፣ ውል ፣ በቀጥታ ፣ ጋይም ፣ ያለ ፣ ሐተታ ፣ በአገር ፣ ልማድ ፣ ተጋብተናል ፣ በማለት ፣ ብቻ ፣ ለመመራት ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ፮፻፴፪ ፡ የጋብቻን ፣ ውል ፣ ስለ ፣ መለዋወጥ ።

(፩) የጋብቻው ፣ ውል ፣ እንዲለዋወጥ ፣ ሁለቱ ባልና ፣ ሚስት ፣ በሚያቀርቡት ፣ ጥያቄ ፣ በቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ሊለዋወጥ ፣ ይችላል ።

(፪) የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ጥቅም ፣ የሚጠይቅ ፣ በሆነ ፣ ጊዜም ፣ ከሁለቱ ፣ ባንደኛው ፣ ጠያቂነት ፣ ውሉ ፣ ሊለዋወጥ ፣ ይችላል ።

(፫) የውሉን ፣ መለዋወጥ ፣ የሚያመለክተው ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጭ ፣ በፍርድ ቤት ፣ መዝገብ ቤት ፣ ወይም ፣ ውል ፣ ለማፈራረም ፣ ሥልጣን ፣ በተሰጠው ሰው ፣ ዘንድ ፣ የሚቀመጥ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፮፻፴፫ ፡ በባልና ፣ ሚስት ፣ መካከል ፣ የሚደረግ ፣ ውል ።

(፩) ባልና ፣ ሚስት ፣ ተጋብተው ፣ በሚኖሩበት ፣ ጊዜ በሁለቱ ፣ መካከል ፣ የሚደረገውን ፣ ውል ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ወይም ፣ የፍርድ ቤት ፣ ዳኞች ፣ ካላጸደቁት ፣ በቀር ፣ በፍትሕ ፣ ጥራት ፣ ስርዓት ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ነው ።

(፪) በዚህ ፣ ሕግ ፣ በግልጽ ፣ ተለይተው ፣ የተነገሩት ፣ ውሎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ ፡ ፮፻፴፬ ፡ ሕጋዊ ፣ አስተዳደር ፣ (ሥርዓት) ።

የጋብቻው ፣ ውል ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የጋብቻው ፣ ውል ፣ ስምምነት ፣ ወይም ፣ በባልና ፣ ሚስት ፣ መካከል ፣ የተደረገው ፣ ውል ፣ ሳይጸና ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ በተመለከቱት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ይሠራል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

በሰዎች ፣ ላይ ፣ ጋብቻው ፣ ያለው ፣ ውጤት ።

ቀ ፡ ፳፻፴፭ ። የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ሹም ።

(ጳ) ባል ፣ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ሹም ፣ ነው ።

(፪) በዚህ ፡ ሕግ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆኑት ፣ ደንጋጌዎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ እንደ ፣ ዲሁም ፣ ባል ፣ ለሚያዛት ፣ ሕጋውያን ፣ ለሆኑ ፣ ነገሮች ፣ ሚስት ፣ መታዘዝ ፣ አለባት ።

ቀ ፡ ፳፻፴፮ ። መከባበር ፣ መረዳዳትና ፣ መተጋገዝ ።

(ጳ) ባልና ፣ ሚስት ፣ እርስ ፣ በርሳቸው ፣ መረዳዳትና ፣ መተጋገዝ ፣ አለባቸው ።

(፪) በጋብቻው ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ ለዚህ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ደንብ ፣ ሊጻፍበት ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ፳፻፴፯ ። የቤተ ፡ ዘመድ ፣ መሪነት ፣ (ጳ) ጠቅላላ ፣ ሁኔታ ።

(ጳ) በባልየው ፣ መሪነት ፣ ለቤተ ፣ ዘመዶቻቸው ፣ ጥቅም ፣ ሲሉ ፣ ባልና ፣ ሚስቱ ፣ የልጆቻቸውን ፣ የግብረ ፣ ገብነትና ፣ የተፈጥሮ ፣ እድገት ፣ ማረጋገጥና ፣ እንዲሁም ፣ ወደፊት ፣ ልጆቻቸውን ፣ በመልካም ፣ ሁኔታ ፣ ለማሳደግና ፣ የኑሮዎቻቸውን ፣ ድርጅት ፣ ለማረጋገጥ ፣ መረዳዳት ፣ አለባቸው ።

(፪) በጋብቻቸው ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ ባልና ፣ ሚስት ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ የገቡበት ፣ ግዴታ ፣ ተከብሮ ፣ መጠበቅ ፣ አለበት ።

ቀ ፡ ፳፻፴፰ ። (፪) ከባልና ፣ ሚስት ፣ የአንዱ ፣ መታወክ ።

(ጳ) ከባልና ፣ ሚስት ፣ አንደኛው ፣ ችሎታ ፣ ማጣት ፣ የደረሰበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ በስፍራው ፣ የማይገኝ ፣ ወይም ፣ ቤተ ፣ ዘመዱን ፣ በመተው ፣ ምክንያት ፣ የተፈረደበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተመለከተው ፣ ቀ ፣ ጥር ፣ ያለውን ፣ ሥልጣን ፣ አንደኛው ፣ ብቻውን ፣ ይፈጽማል ።

(፪) ከሁለቱ ፣ አንዳቸው ፣ የአንድነት ፣ ኑሮውን ፣ በፈቃዱ ፣ ትቶ ፣ የሄደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ከመኖሪያ ፣ ስፍራው ፣ በመራቁም ፣ ሆነ ፣ በማናቸውም ፣ ልላ ፣ ምክንያት ፣ የፈቃደኛነት ፣ አዛዥን ፣ ለመግለጽ ፣ በማይችልበት ፣ ሁኔታ ፣ በሚገኝበት ፣ ጊዜም ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ ይፈጽማል ።

(፫) የጋብቻው ፣ ውል ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ያሉትን ፣ ሥርዓቶች ፣ እፍራሽ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ፳፻፴፱ ። ከጋብቻ ፣ በፊት ፣ ከሌላ ፣ ስለተወለደ ፣ ልጅ ።

(ጳ) ከባልና ፣ ሚስቱ ፣ አንዱ ፣ ከጋብቻው ፣ በፊት ፣ ከሌላ ፣ ስለ ፣ ጭልጻቸው ፣ ልጆች ፣ ማሳደግን ፣ በሚመለከተው ፣ ረገድ ፣ በራሱ ፣ አሳብና ፣ መሪነት ፣ የፈተደውን ፣ ውሳኔ ፣ ለማድረግ ፣ ሙሉ ፣ መብት ፣ ይኖረዋል ።

(ጸ) ይህን ፣ ሥርዐት ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ሁሉ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፮፻፱ ። አብር ፣ መኖር ።

(ጸ) ባልና ፣ ሚስት ፣ አብረው ፣ እንዲኖሩ ፣ ይገደዳሉ ።

(ጸ) ይህ ፣ አድራጎት ፣ ጤንነታቸውን ፣ በብርቱ ፣ የሚቃወም ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ከጋብቻቸው ፣ ውል ፣ በተገኘው ፣ ግዴታ ፣ መሠረት ፣ አንዱ ፣ ከአንዱ ጋራ ፣ ደን በኛውን ፣ የገብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መረጃም ፣ አለባቸው ።

(ጸ) ይህን ፣ ሥርዐት ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ሁሉ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፮፻፱፩ ። የመኖሪያ ፣ ስፍራን ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

(ጸ) አብረው ፣ የሚኖሩበትን ፣ ስፍራ ፣ የሚወሰነው ፣ ባልሆኑ ፣ ነው ።

(ጸ) የመኖሪያቸውን ፣ ቦታ ፣ ባልሆኑ ፣ የወሰነው ፣ ያለ ፣ አገባብ ፣ ወይም ፣ የጋብቻ ውን ፣ ውል ፣ ደንጋጌዎች ፣ በግልጽ ፣ ተቃራኒ ፣ ሆኖ ፣ ሲታይ ፣ ሚስቲክ ፣ ለቤተ ፣ ዛመድ ፣ ዳኞች ፣ አቤቱታ ፣ ለማቅረብ ፣ ትችላለች ።

ቀ ፡ ፮፻፱፪ ። በስምምነት ፣ ስለ ፣ መለያየት ።

(ጸ) ባልና ፣ ሚስት ፣ ላንድ ፣ ለተወሰነ ፣ ወይም ፣ ላልተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ተለያይተው ፣ ለመኖር ፣ ስምምነት ፣ ለማድረግ ፣ ይችላሉ ።

(ጸ) ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ የተደረገውንም ፣ ስምምነት ፣ የመለወጡ ፣ ጉዳይ ፣ የግይገባ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ከሁለቱ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ አስቦ ፣ ሊለውጠው ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፮፻፱፫ ። የመተማመን ፣ ግዴታ ።

(ጸ) ሚስት ፣ ለባሉዋ ፣ ታማኝ ፣ መሆን ፣ ይገባታል ።

(ጸ) እንዲሁም ፣ ባል ፣ ለሚስቱ ፣ ታማኝ ፣ መሆን ፣ ይገባዋል ።

ቀ ፡ ፮፻፱፬ ። የባልሆኑ ፣ የጥበቃ ፣ ተግባር ።

(ጸ) ባል ፣ ሚስቱን ፣ መጠበቅ ፣ አለበት ።

(ጸ) ምክንያት ፣ የሌለው ፣ የግይባደድ ፣ ከመጠንም ፣ ያላለፈ ፣ ከሆነ ፣ ለኑርጥቸ ውም ፣ መልካም ፣ ጥቅም ፣ ከሆነ ፣ ባል ፣ ሚስቱ ፣ የምታደርጋቸውን ፣ ግንኙነቶች ፣ ለመፈጣጠርና ፣ የጠባይጥንም ፣ አመራር ፣ ለመጠበቅ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፮፻፱፭ ። የባልና ፣ የሚስት ፣ የሞያ ፣ ሥራ ።

(ጸ) ከተጋቢዎቹ ፣ እያንዳንዱ ፣ የመረጠውን ፣ የሞያ ፣ ሥራ ፣ ወይም ፣ የጥበብ ፣ ሥራ ፣ ለማከናወን ፣ ይችላል ።

(ጸ) ከሁለቱ ፣ አንደኛው ፣ ገን ፣ ለትዳራቸው ፣ ለቤተ ፣ ዘመዳቸው ፣ መልካም ፣ አኗኗር ፣ የግይጠቅም ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያንደኛውን ፣ የተወሰነ ፣ ሥራ ፣ ወይም ፣ ሞያ ፣ ለመቃወም ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፮፻፵፯ ። የቤት ፡ አያያዝ ።

ባል ፡ አሽከር ፣ ለመቅጠር ፣ ችሎታ ፣ የሌለው ፣ እንደሆነ ፣ ሚስቲቱ ፣ የቤት ፣ አያያዝን ፣ ሥራ ፣ እንድታከናውን ፣ ገዴታ ፣ አለባት ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ጋብቻው ፡ በገንዘብ ፣ በኩል ፣ ያለው ፣ ውጤት ።

ቍ ፡ ፮፻፵፰ ። የባልና ፣ ሚስት ፣ የግል ፣ ሀብት ። (፩) ያለገንዘብ ፣ የተገኙ ፣ ሀብቶች ።

በጋብቻቸው ፣ ጊዜ ፣ የነበሯቸው ፣ የባልና ፣ ሚስት ፣ ሀብቶች ፣ ወይም ፣ ከጋብቻቸው ፣ በኋላ ፣ በውርስ ፣ ወይም ፣ በስጦታ ፣ ያገኙዋቸው ፣ ሀብቶች ፣ ለየራሳቸው ፣ የግል ፣ ሀብቶቻቸው ፣ ሆነው ፣ ይኖራሉ ።

ቍ ፡ ፮፻፵፱ ። (፪) በገንዘብ ፣ የተገኙ ፣ ሀብቶች ።

(፩) እንዲሁም ፣ ከተጋቡ ፣ በኋላ ፣ ከባልና ፣ ሚስት ፣ አንዱ ፣ በገንዘቡ ፣ የገዛቸው ፣ ሀብቶች ፣ የግል ፣ ሀብቶቹ ፣ ናቸው ፣ ይኸውም ፣ የሚሆነው ፣ ሀብቱ ፣ የተገኘው ፣ በግል ፣ ገንዘቡ ፣ የገዛው ፣ ሲሆንና ፣ ወይም ፣ የግል ፣ ገንዘቡ ፣ በሆነው ፣ ነገር ፣ ለውጫ ፣ ያገኘው ፣ ሲሆን ፣ ወይም ፣ በገዛ ፣ ገንዘቡ ፣ የገዛው ፣ ወይም ፣ ደግሞ ፣ በራሱ ፣ ሀብት ፣ ለውጫ ፣ ያገኘው ፣ ሀብት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

(፪) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ በመጨረሻው ፣ ገይለ ፣ ቃል ፣ የተመለከተው ፣ ድንጋጌ ፣ ግን ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ የተገዛው ፣ የተገኘው ፣ ሀብት ፣ የግል ፣ ይሁንልኝ ፣ ብሎ ፣ አንደኛው ፣ ያቀረበውን ፣ ጥያቄ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኛ ፣ ካላጸደቀው ፣ በቀር ፣ ተፈጻሚ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ፮፻፶፬ ። የግል ፣ ሀብትን ፣ ስለ ፣ ግስተዳደር ፣ (፩) መሠረቱ ።

(፩) ከተጋቢዎቹ ፣ አንዱ ፣ የግል ፣ ንብረቱን ፣ ለግስተዳደርና ፣ ገቢውንም ፣ ለመቀበል ፣ ይችላል ።

(፪) የዚህንም ፣ የሀብቱን ፣ ገቢ ፣ ራሱ ፣ ሊያዝዝበት ፣ ነፃነት ፣ አለው ።

ቍ ፡ ፮፻፶፮ ። (፪) የጋብቻ ፣ ውል ።

(፩) በጋብቻው ፣ ውል ፣ ከተጋቢዎቹ ፣ አንደኛው ፣ የሀብቱ ፣ መሪና ፣ ሥራ ፣ አስኪያጅ ፣ ይሆናል ፣ ወይም ፣ ከሀብታቸው ፣ ውስጥ ፣ የተወሰነውን ፣ ክፍል ፣ ያስተዳድራል ፣ እንዲያውም ፣ ይህን ፣ ሀብት ፣ ያዝዝበታል ፣ የሚል ፣ የስምምነት ፣ ቃል ፣ ሊኖርበት ፣ ይችላል ።

(፪) በእንደዚህ ፣ ያለው ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የንብረቱ ፣ ሥራ ፣ አስኪያጅ ፣ ባልሆነው ፣ ወገን ፣ ጥያቄ ፣ በየዓመቱ ፣ አንድ ፣ የሀብት ፣ ግስተዳደር ፣ መግለጫ ፣ እንዲቀርብ ፣ ይደረጋል ።

ቀ. ፳፻፶፩ ። (፫) የአንደራሴነት ፣ ሥልጣን ።

ከባልና ፣ ከሚስት ፣ አንዱ ፣ ላንደኛው ፣ የንብረቱን ፣ አስተዳዳሪነት ፣ ወይም ፣ ከግል ፣ ሀብቱ ፣ ያንዱን ፣ ንብረት ፣ ጠባቂነትና ፣ አስተዳዳሪነት ፣ ሥልጣን ፣ ለመስጠት ፣ ሙሉ ፣ ነፃነት ፣ አለው ።

ቀ. ፳፻፶፪ ። የጋራ ፣ ሀብት ።

- (ጸ) የባልና ፣ ሚስት ፣ ደመወዝና ፣ ገቢዎች ፣ የጋራ ፣ ሀብቶቻቸው ፣ ናቸው ።
- (፱) እንዲሁም ፣ ባልና ፣ ሚስቱ ፣ ከተጋቡ ፣ በኋላ ፣ በገንዘብ ፣ የገዛቸው ፣ ሀብቶችና ፣ በቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኝነት ፣ የአንዱ ፣ የግል ፣ ሀብት ፣ ይሁኑ ፣ ያልተባሉት ፣ ነገሮች ፣ ሁሉ ፣ የሁለቱ ፣ የጋራ ፣ ሀብቶች ፣ ናቸው ።
- (፫) እንዲሁም ፣ በስጦታው ፣ ውል ፣ ወይም ፣ በኑዛዜው ፣ ተቃራኒ ፣ ድንጋጌ ፣ ከሌሉ ፣ በቀር ፣ ለሁለቱ ፣ ተጋቢዎች ፣ በስጦታ ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ የተሰጡት ፣ ንብረቶች ፣ የጋራ ፣ ሀብቶች ፣ ናቸው ።

ቀ. ፳፻፶፫ ። የሕሊና ፣ ግምት ።

- (ጸ) ከባልና ፣ ሚስት ፣ አንዱ ፣ የግል ፣ ሀብቱ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ካላሰረጸ ፣ በቀር ፣ ግንኛውም ፣ ሀብታቸው ፣ ሁሉ ፣ እንደ ፣ ጋራ ፣ ንብረታቸው ፣ ሆኖ ፣ ይቋጠራል ።
- (፱) የግል ፣ ሀብት ፣ መሆኑን ፣ ሌሎች ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ የሚያውቁት ፣ ወይም ፣ ሊያውቁት ፣ የሚገባው ፣ ካልነበረ ፣ በቀር ፣ ተጋቢዎቹ ፣ በሦስተኛው ፣ ወገን ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊያደርጉበት ፣ አይችሉም ።

ቀ. ፳፻፶፬ ። ደመወዝና ፣ ገቢ ፣ (ጸ) ደንበኛ ፣ አመራር ።

- (ጸ) ተጋቢዎቹ ፣ እያንዳንዱ ፣ ደመወዙንና ፣ ገቢውን ፣ ይቀበላል ።
- (፱) ባልና ፣ ሚስትም ፣ ለየራሱ ፣ የሚያገኘውን ፣ ደመወዝና ፣ ገንዘብ ፣ እንዲሁም ፣ ከግል ፣ ንብረቱ ፣ የሚያገኘውን ፣ ለማስቀመጥ ፣ በራሱ ፣ ስም ፣ የባንክ ፣ ሒሳብ ፣ ለመክፈት ፣ ይችላል ።
- (፫) ከሁለቱ ፣ በአንደኛው ፣ ጠያቂነት ፣ ከደመወዝና ፣ ከንብረት ፣ ገቢ ፣ ያገኘውን ፣ የገንዘብ ፣ ልክ ፣ መግለጽ ፣ አለበት ።

ቀ. ፳፻፶፭ ። (፪) የባልና ፣ የሚስት ፣ መብት ።

- (ጸ) ከባልና ፣ ከሚስት ፣ አንዱ ፣ የሚገባውን ፣ ደመወዝ ፣ ገቢ ፣ አንደኛው ፣ እንዲቀበል ፣ ሥልጣን ፣ ለመስጠት ፣ ሙሉ ፣ ነፃነት ፣ አለው ።
- (፱) የዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ከባልና ፣ ከሚስቱ ፣ በአንደኛው ፣ ጠያቂነት ፣ ከሁለቱ ፣ የአንደኛውን ፣ ደመወዝ ፣ አንዱ ፣ እንዲቀበልና ፣ ለመቀበሉም ፣ ደረሰኝ ፣ እንዲሰጥ ፣ በስምምነት ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።

(፫) እንዲሁም፣ የቤተ፣ ዘመድ፣ የሽምግልና፣ ዳኞች፣ ከባልና፣ ሚስት፣ ደመወዝ፣ ወይም፣ ገቢ፣ ላይ፣ አንደኛው፣ እንዲይዝና፣ በመላው፣ ወይም፣ በከፊል፣ ተቀባይ፣ እንዲሆን፣ ለመፍቀድ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፶፮ ። የጋራ ፣ ሀብትን ፣ ስለ ፣ ማስተዳደር ።

(፩) ሚስት የዋ፣ ከምታገኘው፣ ጥቅም ፣ ደመወዝና ፣ ገቢ ፣ በቀር ፣ በሌላ ፣ ሁኔታ ፣ የተገኘውን ፣ የጋራ ፣ ሀብት ፣ የሚያስተዳድረው ፣ ባልዮው ፣ ነው ።

(፪) በዚህ ፣ ሕግ ፣ በቀጥር፣ ፳፻፴፰፣ የተመለከቱት፣ ድንጋጌዎች፣ የተጠበቁ፣ ናቸው ።

(፫) ከዚህም ፣ በቀር ፣ ሴቷ ፣ በምታቀርበው፣ ጥያቄ ፣ መሠረት ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ለቤተ ፣ ዘመዱ ፣ ጥቅም ፣ ሲሆን ፣ የጋራ ፣ ሀብታቸውን ፣ ወይም ፣ ከጋራ ፣ ሀብታቸው ፣ አንዳንዱን ፣ ሚስት የዋ ፣ እንድታስተዳድር ፣ ሊፈቅዱ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፶፯ ። የማስታወቅ ፣ ግዴታ ።

ከተጋቢዎቹ ፣ አንዱ ፣ በጋራ ፣ ሀብቶቹ ፣ ላይ ፣ ያስተዳደር ፣ ተግባር ፣ ሲፈጽም ፣ ባለመዘግየት ፣ ለአንደኛው ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ፳፻፶፰ ። የሥልጣኑ ፣ መቀነስ ።

የሁለቱን ፣ ተጋቢዎች ፣ ስምምነት ፣ የሚያስፈልገው ።

(ሀ) የጋራ ፣ የሆነውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ለመሸጥ ።

(ለ) ዋጋው ፣ ከአምስት ፣ መቶ ፣ ብር ፣ በላይ ፣ የሆነውን ፣ የሚንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ወይም ፣ በባልዮውና ፣ በሚስቲቱ ፣ ስም ፣ የተጻፈውን ፣ የገንዘብ ፣ ሰነድ ፣ ለመሸጥ ።

(ሐ) ከመቶ ፣ የኢትዮጵያ ፣ ብር ፣ በላይ ፣ ለመበደር ፤

(መ) ከመቶ ፣ ብር ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ስጦታ ፣ ለማድረግ ፤ ወይም ፣ ከመቶ ፣ ብር ፣ በላይ ፣ ለሆነ ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ዕዳ ፣ ዋስ ፣ ለመሆን ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፳፻፶፱ ። የባልና ፣ የሚስት ፣ ዕዳ ።

(፩) ከባልና ፣ ከሚስቱ ፣ ከአንደኛው ፣ የሚጠየቀው ፣ ዕዳ ፣ ከግል ፣ ሀብቱ ፣ ላይ ፣ ወይም ፣ ከጋራ ፣ ንብረታቸው ፣ ላይ ፣ ሊጠየቅ ፣ ይቻላል ።

(፪) ዕዳው ፣ የመጣው ፣ ለጋራ ፣ ንብረታቸው ፣ ጥቅም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ አንድነት ፣ ዕዳ ፣ ተቈጥሮ ፣ ከባልና ፣ ከሚስቱ ፣ በአንደኛው ፣ የግል ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ ወይም ፣ በጋራ ፣ ሀብታቸው ፣ ላይ ፣ ሊጠየቅ ፣ የሚችል ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፳፻፷ ። ለትዳር ፣ ጥቅም ፣ እንደ፣ ተደረገ ፣ ስለሚቈጠር ፣ ዕዳ ።

ለትዳር ፣ ጥቅም ፣ እንደ ፣ ተደረገ ፣ የሚቈጠረው ፣ ዕዳ ፣ -

(ሀ) የባልና ፣ ሚስትን ፣ ወይም ፣ የልጆቻቸውን ፣ ምግብና ፣ መኖሪያ ፣ ለማዘጋጀት ፣ የተደረጉ ፣ ዕዳዎች ፤

(ለ) ባልዮው ፡ ወይም ፡ ሚስት የዋ፡ ምግብ ፡ ለመስጠት ፡ ያለውን ፡ ግዴታ ፡ ለመክፈል ፡ የደረሱ ፡ ዕዳዎች ፤

(ሐ) ከባልና ፡ ከሚስቱ ፡ በአንደኛው ፡ ወይም ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ አመልካች ነት ፡ ዕዳው ፡ የደረሰው ፡ ለትዳር ፡ ጥቅም ፡ መሆኑን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ሽምግል ፡ ያልሰጠ ፡ ወይም ፡ የተቀበሉት ፡ ሌላ ፡ ዕዳ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፩ ። ለትዳራቸው ፡ ወጪ ፡ ባልና ፡ ሚስት ፡ ስለሚያደርጉት ፡ መረዳዳት ።

ባልና ፡ ሚስት ፡ የትዳራቸውን ፡ ወጪ ፡ ለማደራጀት ፡ እያንዳንዳቸው ፡ ባላቸው ፡ ችሎታና ፡ ዐቅም ፡ መጠን ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ መረዳዳት ፡ አለባቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ስለጋብቻ ፡ መፍረስ ።

ቀ ፡ ፳፻፳፪ ። ልዩ ፡ ልዩ ፡ የጋብቻ ፡ ሥርዐቶች ፡ ትክክል ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ።

(ጸ) የጋብቻው ፡ ሥርዐት ፡ የተፈጸመበት ፡ ሥርዐት ፡ ማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ ቢሆን ፡ የጋብቻው ፡ መፍረስና ፡ ይህ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

(፹) ጋብቻው ፡ የተፈጸመው ፡ በአንድ ፡ የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ መሥሪያ ቤት ፡ ባለሥልጣን ፡ ፊት ፡ ወይም ፡ በሃይማኖት ፡ ሥርዐት ፡ ወይም ፡ በአገር ፡ ልማድ ፡ መሠረት ፡ ቢሆን ፡ በጋብቻ ፡ መፍረስ ፡ ረገድ ፡ ማናቸውም ፡ ልዩ ፡ አስተያየት ፡ አይደረገም ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ጋብቻ ፡ የሚፈርስበት ፡ ምክንያት ።

ቀ ፡ ፳፻፳፫ ። ልዩ ፡ ልዩ ፡ ምክንያቶች ።

(፩) ጋብቻው ፡ ቀሪ ፡ የሚሆነው ፡ ከተጋቢዎቹ ፡ አንደኛው ፡ በሞተ ፡ ጊዜ ፡—

(፪) እንዲሁም ፡ ከጋብቻው ፡ ሕግ ፡ አንደኛው ፡ በመጣሱ ፡ ምክንያት ፡ ዳኞቹ ፡ ጋብቻው ፡ እንዲፈርስ ፡ የፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ በሰጡ ፡ ጊዜ ፤

(፫) በጋብቻው ፡ ፍቺ ፡ ሲኖር ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፬ ። አልፈልግም ፡ ስለ ፡ ማለት ።

ሚስት ፡ ባሉዋን ፡ ወይም ፡ ባል ፡ ሚስቱን ፡ አልፈልግም ፡ ማለትን ፡ ሕግ ፡ አይፈቅድም ።

ቀ ፡ ፳፻፳፭ ። በስምምነት ፡ የሚደረግ ፡ መፋታት ።

(፬) በባልና ፡ በሚስት ፡ ስምምነት ፡ የሚደረግ ፡ መፋታት ፡ በሕጋዊ ፡ መንገድ ፡ ካልተፈጸመ ፡ በቀር ፡ አይፈቀድም ።

(፭) በዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌ ፡ ላይ ከተመለከተው ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ አፈጻጸም ፡ መፋታትን ፡ ለመወሰን ፡ አይቻልም ።

ቀ. ፳፻፳፮ ። ለመፋታት ፡ የሚቀርብ ፡ ጥያቄ ።

- (፩) ለመፋታት ፡ የሚቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ከባልና ፡ ሚስት ፡ አንደኛው ፡ ወይም ፡ ሁለቱ ፡ አንድነት ፡ ሆነው ፡ ለቤተ ፡ ዘመድ ፡ የሽምግልና ፡ ጻኞች ፡ የመፋታቱን ፡ ጥያቄ ፡ ሊያቀርቡ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ሌላ ፡ ማናቸውም ፡ ሰው ፡ የመፋታትን ፡ ጥያቄ ፡ ሊያቀርብ ፡ አይችልም ።
- (፫) የመፋታቱ ፡ ውሳኔ ፡ ከመሰጠቱ ፡ በፊት ፡ ከባልና ፡ ከሚስቱ ፡ የአንደኛው ፡ መሞት ፡ ስለ ፡ መፋታት ፡ የቀረበውን ፡ አሠራር ፡ ያስቀረጥልዎታል ።

ቀ. ፳፻፳፯ ። ከባድ ፡ ምክንያቶች ፡ ሌሎች ፡ ምክንያቶች ።

መፋታቱ ፡ የሚወሰንባቸው ፡ ሁኔታዎችና ፡ መፋታቱም ፡ የሚያስከትላቸው ፡ ውጤቶች ፡ መፋታቱን ፡ የሚጠይቀው ፡ ተጋቢ ፡ ለእርሱ ፡ የሚጠቅመው ፡ ከባድ ፡ ሁኔታ ፡ መኖሩን ፡ ለማስረዳት ፡ በሚችለው ፡ ወይም ፡ በማይችለው ፡ መጠን ፡ ልዩ ፡ የሚሆኑ ፡ ናቸው ።

ቀ. ፳፻፳፰ ። በከባድ ፡ ምክንያቶች ፡ የሚደረግ ፡ የመፋታት ፡ ውሳኔ ።

መፋታትን ፡ የሚጠይቀው ፡ ወገን ፡ የጋብቻውን ፡ መጽናት ፡ ሊያፈርስ ፡ የሚችል ፡ ክፍተኛ ፡ ምክንያት ፡ ካቀረበ ፡ የመፋታቱ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበላቸው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ የሽምግልና ፡ ጻኞች ፡ ጥያቄው ፡ ከቀረበላቸው ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ወር ፡ የመፋታትን ፡ ውሳኔ ፡ መስጠት ፡ አለባቸው ።

ቀ. ፳፻፳፱ ። መፋታትን ፡ ሊያስከትሉ ፡ የሚችሉ ፡ ከባድ ፡ ምክንያቶች ። (፩) ከባልና ፡ ሚስት ፡ የአንደኛው ፡ ጥፋት ።

- (፩) ከባልና ፡ ከሚስት ፡ በአንደኛው ፡ ጥፋት ፡ መፋታትን ፡ ለማስከተል ፡ የሚችሉ ፡ ከባድ ፡ ምክንያቶች ፡ ከዚህ ፡ የሚከተሉት ፡ ናቸው ።
- (ሀ) ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ የዝመት ፡ ተግባር ፡ የፈጸሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) ከባልና ፡ ከሚስት ፡ ከሁለቱ ፡ አንደኛው ፡ ከሚኖሩበት ፡ ቤት ፡ ጠፍቶ ፡ ስለ ፡ ሄደ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ያለበትን ፡ ስፍራ ፡ አንደኛው ፡ ሳያውቅ ፡ የቂየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ. ፳፻፷፱ ። (፪) ከባልና ፡ ከሚስት ፡ በአንዱ ፡ ጥፋት ፡ ያልሆነ ፡ መፋታትን ፡ የሚያስከትል ፡ ከባድ ፡ ምክንያት ።

- (ሀ) ከባልና ፡ ከሚስት ፡ አንዱ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ለሁለት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ አለምሮው ፡ የተናወጸና ፡ የዕብድ ፡ መጠበቂያ ፡ በሆነ ፡ ስፍራ ፡ ተዘግቶበት ፡ የቂየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ለ) ከባልና፣ ከሚስት፣ ያንደኛው፣ ከአገር፣ መጥፋት፣ በፍርድ፣ ውሳኔ፣ ተገልጾ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው ።

ቀ፡ ፳፻፸፩ ። (ቦ) የሃይማኖት፣ ሥርዐት፣ ጋብቻ፣ የሚፈርስበት፣ ሁኔታ ።

እንዲሁም፣ በሃይማኖት፣ ሥርዐት፣ የተፈጸመ፣ ጋብቻ፣ በሃይማኖት፣ ባለሥልጣናት፣ የማይጸና፣ መሆኑ፣ የተረጋገጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የዚሁኑ፣ ጋብቻ፣ መፍረስ፣ የሚያስከትል፣ ከባድ፣ ምክንያት፣ አለ፣ ለማለት፣ ይቻላል ።

ቀ፡ ፳፻፸፪ ። መፋታትን፣ የሚያስከትሉ፣ ምክንያቶች፣ የሚቀሩበት፣ ሁኔታ ።

(አ) መፋታትን፣ ሊያስከትል፣ የቻለው፣ ከባልና፣ ከሚስት፣ በአንደኛው፣ ላይ፣ የሚመካኝ፣ ጥፋት፣ መታሰቡ፣ የሚቀረው፣ አንደኛው፣ ይቅርታ፣ ያደረገለት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው ።

(ለ) ማናቸውም፣ ተቃራኒ፣ ማስረጃ፣ ቢቀርብ፣ ይቅርታ፣ ተደርጓል፣ ተብሎ፣ የሚታሰበው፣ ከሁለቱ፣ አንደኛው፣ በአጥፊነቱ፣ ከተፈረደበት፣ ወይም፣ የአጥፊነቱን፣ ጠባይ፣ ከተወበት፣ ጊዜ፣ አንሥቶ፣ እስከ፣ ስድስት፣ ወር፣ ድረስ፣ የመፋታት፣ ጥያቄ፣ ያልቀረበ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው ።

(ቦ) በሃይማኖት፣ ሥርዐት፣ የተፈጸመ፣ የጋብቻ፣ መሠረዝ፣ ጉዳይ፣ መፋታትን፣ የሚያስከትለው፣ ከባድ፣ ምክንያት፣ ቀርቷል፣ የሚያሰኘው፣ የጋብቻውን ። ሥርዐት፣ መፍረስ፣ የሚወሰነው፣ ብይን፣ ከተሰጣቸው፣ በኋላ፣ ባልና፣ ሚስቱ፣ ሳይለያዩ፣ አብረው፣ መኖራቸውን፣ ያላቋረጡ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው ።

ቀ፡ ፳፻፸፫ ። ሌሎች፣ ምክንያቶች ።

(አ) ከባልና፣ ከሚስት፣ በአንደኛው፣ የተጠየቁት፣ ሌሎች፣ የመፋታት፣ ምክንያቶች፣ እንደ፣ ከባድ፣ የመፋታት፣ ምክንያቶች፣ አይቁጠሩም ።

(ለ) ስለሆነም፣ ከዚህ፣ በታች፣ በሚከተሉት፣ ቍጥሮች፣ በተወሰኑት፣ ሁኔታዎችና፣ ጊዜዎች፣ መሠረት፣ መፋታቱ፣ እንዲወሰን፣ የሚያበቁ፣ ምክንያቶች፣ ናቸው ።

ቀ፡ ፳፻፸፬ ። ለጊዜው፣ የሚሰጡ፣ ውሳኔዎች ።

(አ) የሽምግልና፣ ዳኞች፣ የዚህ፣ ዐይነት፣ ጥያቄ፣ እንደቀረበላቸው፣ ወዲያውኑ፣ በተለይም፣ ባልና፣ ሚስቱ፣ ልጆቻቸውም፣ የሚኖሩበትን፣ መተዳደሪያ፣ ወይም፣ የባልንና፣ ወይም፣ የሚስትን፣ ወይም፣ የጋራ፣ ንብረትን፣ አጠባብቅ፣ ስለሚመከተለው፣ ጉዳይ፣ ሊይዝ፣ የሚገባውን፣ ያጠባበቅ፣ ሥርዐት፣ እንደ፣ ነገሩ፣ አካባቢ፣ ሁኔታ፣ ለጊዜው፣ የሚጸና፣ ውሳኔ፣ ይሰጣሉ ።

(ለ) የባልዮውን፣ ወይም፣ የሚስቲቱን፣ መኖሪያ፣ ወይም፣ እንዳይደርሱበት፣ የሚያስፈልገውን፣ ስፍራ፣ ለይተው፣ ሊወሰኑ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፮፻፸፮ ። የማሻሻል ፡ ችሎታ ።

የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ የሰጡትን ፡ ለጊዜው ፡ የተደረገውን ፡ ውሳኔ ፡ ከባለጥቅ ሞቹ ፡ በአንደኛው ፡ ጥያቄ ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ ሊለዋውጡትና ፡ እንዲያውም ፡ በፍጹም ፡ ሊቀር ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፮፻፸፯ ። ስለ ፡ ማስታረቅ ፡ የሚደረግ ፡ ሙከራ ።

(፩) መፋታትን ፡ የሚያስከትል ፡ ከባድ ፡ የሆነ ፡ ምክንያት ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ ባልና ፡ ሚስት ፡ እንዲታረቁና ፡ የመፋታት ፡ አላባቸውን ፡ እንዲተዉ ፡ መጣጣርና ፡ መድከም ፡ አለባቸው ።

(፪) ስለዚሁም ፡ ጉዳይ ፡ መልካም ፡ መስሎ ፡ የሚታያቸውን ፡ ገደብ ፡ በባልና ፡ ሚስቱ ፡ ይወስኑባቸዋል ።

ቀ ፡ ፮፻፸፰ ። በመፋታቱ ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ ስምምነት ።

(፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ ባልና ፡ ሚስቱ ፡ የመፋታት ፡ አላባቸውን ፡ የማይለውጡ ፡ መሆናቸውን ፡ የተረዱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በመፋታቸው ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ስምምነት ፡ እንደሚያደርጉ ፡ መድከም ፡ አለባቸው ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ስለመፋታቸው ፡ ባደረጉት ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ ውሳኔያቸውን ፡ ይሰጣሉ ።

ቀ ፡ ፮፻፸፱ ። የመፋታቸውን ፡ ብይን ፡ ለመስጠት ፡ የሚደረግ የጊዜው ፡ ውሳኔ ። (፩) ፡ መሠረቱ ።

(፩) ተጋቢዎቹ ፡ ሳይስማሙ ፡ የቀሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ የመፋታቱ ፡ ጥያቄ ፡ ከቀረበላቸው ፡ በዓመት ፡ ውስጥ ፡ የመፋታትን ፡ ብይን ፡ ይሰጣሉ ።

(፪) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ኅይለ ፡ ቃል ፡ የተመለከተውን ፡ የአንድ ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ጋብቻው ፡ ከመደረጉ ፡ በፊት ፡ ወይም ፡ ጋብቻው ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ በሚያደርጉት ፡ ስምምነት ፡ እስከ ፡ ፩ ፡ ዓመት ፡ ሊያረዝሙት ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፮፻፸፱ ። በመፋታቱ ፡ ብይን ፡ ላይ ፡ የሚጻፈው ፡ ቃል ።

(፩) የመፋታቱን ፡ ብይን ፡ የሚወስነው ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ ብይን ፡ የመፋታቸውን ፡ ጉዳይ ፡ የሚያስከትለውንም ፡ ውጤት ፡ መግለጽ ፡ አለበት ።

(፪) ይህም ፡ ብይን ፡ በተለይ ፡ የሚገልጸው ፡ ከጋብቻው ፡ የተወለዱትን ፡ ሕፃናት ፡ አጠባበቅና ፡ አስተዳደግ ፡ ጉዳይ ፡ ሆኖ ፡ እንዲሁም ፡ ስለባልና ፡ ሚስቱ ፡ ሀብት ፡ መከፈል ፡ ጉዳይ ፡ በሚመለከተው ፡ ረገድ ፡ አስፈላጊውን ፡ ትእዛዝ ፡ ይወስናል።

ቶ ፡ ፳፻፱ ፡ ተጨግሪ ፡ ብይን ፡

(፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ የሽምግልና ፡ ጻዕኛ ፡ ፅመጀመሪያው ፡ ጊዜ ፣ የመፋታቱን ፡ ብይን ፡ ብቻ ፡ በመስጠት ፡ ይወስናሉ ፤ ቀጥሎም ፡ የመፋታቱ ፡ ጉዳይ ፡ የሚያስከትለውን ፡ ሌላ ፡ ክርክር ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ክርክሮች ፡ (ዕቅዳማዊነት ፡ ለመባየን ፡ በቀጠር ፡ እውለው ፡ ሊያሳድሩ ፡ ይችላሉ ።

(፪) የዚህም ፡ ተጨግሪ ፡ ብይን ፡ መስጠት ፡ የመፋታቱ ፡ ብይን ፡ ከተወሰነበት ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ መሆን ፡ አልበት ።

ቶ ፡ ፳፻፳ ፡ የሕፃናት ፡ አጠባበቅ ፡ (፩) መሠረቱ ፡

(፩) ከጋብቻው ፡ ስለ ፡ ተወሰዱት ፡ ሕፃናት ፡ አጠባበቅና ፡ አያያዝ ፡ ጉዳይ ፡ የሚሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ በተለይ ፡ ለሕፃናቶች ፡ ምችትና ፡ ጥትም ፡ የሚሆነውን ፡ ጉዳይ ፡ በመመልከት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) ሌላ ፡ ውሳኔ ፡ የሚያሰጥ ፡ ምክንያት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ፎ ፡ ዓመት ፡ እስኪሞላቸው ፡ ድረስ ፡ ልጆች ፡ በናቲቱ ፡ እጅ ፡ እንዲጭዩ ፡ ይደረጋል ።

ቶ ፡ ፳፻፳፱ ፡ (፪) ለማሻሻል ፡ የሚቻልበት ፡ ዘዴ ፡

ስለ ፡ ሕፃናቱ ፡ አጠባበቅና ፡ አስተዳደግ ፡ የተሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ በአባት ፡ በእናት ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ በሚጭጠር ፡ ወላጅ ፡ በሆነው ፡ ጥያቄ ፡ አቅራቢነት ፡ በግንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ የሽምግልና ፡ ጻዕኛ ፡ ሊያሻሽሉት ፡ ይችላሉ።

ክፍል ፡ ፪ ፡

በተጋቢዎቹ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ የገንዘብ ፡ ግንኙነት ፡ ጉዳይ ፡ ስለ ፡ ግግራት ፡

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡

ከባልና ፡ ከሚስት ፡ የአንዱ ፡ መሞት ፡

ቶ ፡ ፳፻፳፫ ፡ የፈቃድ ፡ ነፃነት ፡

(፩) ከተጋቢዎቹ ፡ አንደኛው ፡ በሞተ ፡ ጊዜ ፡ የሀብታቸው ፡ ክፍያ ፡ ጉዳይ ፡ የሚጣራው ፡ በጋብቻቸው ፡ ውል ፡ ላይ ፡ በተመለከተው ፡ የስምምነት ፡ ቃል ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ በተጋቢዎቹ ፡ መካከል ፡ በተደረገው ፡ ስምምነት ፡ ነው ።

(፪) የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ስምምነት ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ስምምነት ፡ በሚጸና ፡ አካላት ፡ ላይደረግ ፡ ቀርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተጋቢዎቹ ፡ ሀብት ፡ ክፍያ ፡ ሥርዐት ፡ የሚፈጸመው ፡ በዚህ ፡ ክፍል ፡ ላይ ፡ በተደነገገው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፻፲፱፻፲፱ = የግል ፣ ሀብተን ፣ መልሶ ፣ ስለ ፣ መውሰድ ።

ከተጋቢዎቹ ፣ ጸናገሳንገላ ፣ የግል ፣ ሀብት ፣ መሆኑን ፣ ለስረድተ ፣ የፈሰገው የግል ፣ ድርሻ ፣ ሀብት ፣ በዐደግነት ፣ ሙሉ ፣ ለመውሰድ ፣ ሙብት ፣ አልው ።

ቀ ፡ ፻፲፱፻፳፪ = የጋራ ፣ ሀብተን ፣ በየድርሻው ፣ ስለ ፣ መውሰድ ።

(ጸ) ከተጋቢዎቹ ፣ አንዱ ፣ የግል ፣ ንብረት ፣ የጊቦርው ፣ ገዢ ፣ ተከፎ ፣ የጋው ፣ ወደ ጋራ ፣ ንብረት ፣ ውበተ ፣ የተደባለቀ ፣ መሆኑን ፣ ያበረጅ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከጋራ ፣ ሀብት ፣ ውስጥ ፣ ለኪህ ፣ የግል ፣ ገንዘብ ፣ ተመዛዛኝ ፣ በሚሆነው ፣ መጠን ፣ ተገሶ የጋውን ፣ ለራሱ ፣ ድርሻ ፣ ለመውሰድ ፣ ይችላል ።

(፪) ሚስት ፣ የግል ፣ ሀብተን ፣ ከባለ ፣ አስተዳግ ፣ መውሰድ ፣ ይገባታል ።

ቀ ፡ ፻፲፱፻፳፮ = ስለ ፣ ካሣ ፣ (ጸ) መሠረት ።

ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምዎች ፣ ወይም ፣ የሌላብ ፣ ግስተካከል ፣ መተግመኛ ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ በሠራቸው ፣ ሥራዎችና ፣ የጋራ ፣ ሀብተኝነ ፣ ወይም ፣ ያንደኛውን ፣ የግል ፣ ሀብት ፣ በጎዲት ፣ ሥራዎች ፣ ምክንያት ፣ ከተጋቢዎች ፣ አንዱ ፣ ላንድኛው ፣ ኪሣራ ፣ እንዲከፍለው ፣ ለግድረገ ፣ የሚቻለው ።

(ወ) ሥራውን ፣ የሲዲማው ፣ ዳኅንን ፣ ለግድረገ ፣ ሥልጣን ፣ ያልኔበረው ፣ እንደ ሆነ ፣

(ለ) የሀብት ፣ ጠባቂነት ፣ ተገባር ፣ መጥሮ ፣ ዐይነት ፣ አስተዳደር ፣ የሆነ ፣ እንደ ሆነ ፣ ወይም ፣ ባክሲኮ ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ የግድርበርበርን ፣ ተገባር ፣ ፈጽሞ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፻፲፱፻፺፰ = (፪) ጥያቄን ፣ ስለ ፣ አለመቀበል ።

ጋብቻው ፣ ከመፍረሱ ፣ ከሦስት ፣ ዓመት ፣ በራት ፣ በተወረት ፣ ሥራዎች ፣ ምክንያት ፣ ከኪህ ፣ በገዢ ፣ በተዳረው ፣ ተጥር ፣ ላይ ፣ የተመሠረተው ፣ የኪሣራ ፣ ጥያቄ ፣ ለደረገ ፣ ለይቻለዎ ።

ቀ ፡ ፻፲፱፻፺፰ = ያለ ፣ አጭብ ፣ ስለ ፣ መወለዱ ።

ተቃራኒ ፣ ስምዎችን ፣ ከሌላ ፣ በተር ፣ ያንደኛው ፣ ወጥ ፣ የግል ፣ ሀብት ፣ ባንድኛው ፣ የግል ፣ ሀብት ፣ ወይም ፣ በጋራ ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ ያለ ፣ አጭብ ፣ መወለቱን ፣ ግረግጭ ፣ ለሚቻለው ፣ ወጥ ፣ ከጥራ ፣ እንዲከፈለው ፣ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ፯፻፹፱ ። የጋራ ፡ ሀብት ፡ ክፍያ ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለፉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎችና ፡ በጋብቻቸው ፡ ውል ፡ ወይም ፡ ተጋቢዎቹ ፡ በሚጸና ፡ እኳኋን ፡ የተፈራረሙት ፡ ድንጋጌዎቹ ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ የተጋቢዎቹ ፡ የጋራ ፡ ሀብት ፡ ክፍያ ፡ የሚፈጸመው ፡ እኩል ፡ በእኩል ፡ ነው ።

(፪) የክፍያን ፡ ሥርዐት ፣ ክፍያ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ በጋራ ፡ ወራሾች ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ ግንኙነትና ፡ ክፍያ ፡ ከተደገረ ፡ በኋላ ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎችን ፡ መብት ፡ ስለ ፡ መጠበቅ ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በውርስ ፡ እንቀጽ ፡ በተነገረው ፡ ድንጋጌ ፡ የባልና ፡ የሚስትን ፡ የጋራ ፡ ንብረት ፡ በማካፈልም ፡ ጊዜ ፡ በተመሳሳይነት ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

የመፋታት ፡ ሁኔታ ።

ቍ ፡ ፯፻፺ ። ጠቅላላ ፡ ደንብ ።

(፩) ከዚህ ፡ ቍጥሉ ፡ በተመለከቱት ፡ ቍጥሮች ፡ ያሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ተጋቢዎቹ ፡ በተፋቱ ፡ ጊዜ ፡ የገንዘባቸው ፡ ግንኙነት ፡ የሚጣራው ፡ ከሁለቱ ፡ አንዱ ፡ በሞተ ፡ ጊዜ ፡ ለሚደረገው ፡ የንብረት ፡ ክፍያ ፡ በተሰጠው ፡ ደንብ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

(፪) በነዚህም ፡ ቍጥሮች ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ በጋብቻም ፡ ውል ፡ ሆነ ፡ የጋብቻቸውን ፡ ውል ፡ ከማፍረሳቸው ፡ በፊት ፡ ተጋቢዎቹ ፡ በሚያደርጉት ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ ስምምነት ፡ እንዲቀር ፡ ለማድረግ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፯፻፺፩ ። ስጦታዎችና ፡ የጋብቻ ፡ ጥቅሞች ።

(፩) ስጦታ ፡ የሰጡ ፡ ወይም ፡ ወራሾቻቸው ፡ በጠየቁ ፡ ጊዜና ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑም ፡ የተገመተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ የሽምግልና ፡ ጻኞች ፡ ተጋቢዎቹ ፡ የጋብቻቸውን ፡ ሥርዐት ፡ በፈጸሙ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ጋብቻቸው ፡ በመኖሩ ፡ ምክንያት ፡ አንዱ ፡ ለአንዱ ፡ የሰጠውን ፡ ስጦታ ፡ ወይም ፡ ከሁለቱ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ከሚቈጠሩ ፡ ወላጆች ፡ ወይም ፡ ከሌሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ያገኙትን ፡ ስጦታ ፡ እንዲመልሱ ፡ ያሳሉ ።

(፪) በጋብቻው ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ በጋብቻው ፡ ምክንያት ፡ ከተጋቢዎቹ ፡ ለአንደኛው ፡ ወይም ፡ ለሁለቱ ፡ ከሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ተሰጥቶ ፡ የነበረውን ፡ ስጦታ ፡ ወይም ፡

ተደርጎ ፣ የነበረውን ፣ የስጦታ ፣ ተስፋ ፣ ቃል ፣ ወይም ፣ ባልዮው ፣ ለሚስቱ ፣
ወይም ፣ ሚስት ፣ ለባልዋ ፣ የተሰጣጡትን ፣ ወይም ፣ ለመስጠት ፣ የገቡበትን ፣
የተስፋ ፣ ቃል ፣ መሠረዝ ፣ አስፈላጊ ፣ መስሎ ፣ የታየ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የቤተ ፣
ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ሊያስቀሩት ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ ፮፻፲፪ ። ባልና ፣ ሚስቱን ፣ ስለ ፣ አለማስተካከል ።

(፩) የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ከተጋቢዎቹ ፣ የጋራ ፣ ሀብት ፣ ውስጥ ፣
በርከት ፣ ያለውን ፣ ድርሻ ፣ ወይም ፣ ጠቅላላውን ፣ ላንደኛው ፣ ብቻ ፣ ደልድለው ፣
ለመስጠት ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ከተጋቢዎቹ ፣ የአንደኛውን ፣
የግል ፣ ንብረት ፣ ለአንደኛው ፣ ድርሻ ፣ እንዲሆን ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ። ይሁን ፣
እንጂ ፣ ይህ ፣ ለአንደኛው ፣ እንዲሰጥ ፣ የሚወሰኑት ፣ የግል ፣ ንብረት ፣ ከባልዮው ፣
ወይም ፣ ከሚስትየዋ ፣ ከሚወስደው ፣ ጠቅላላ ፣ ሀብት ፣ ሢሶ ፣ በላይ ፣ መብለጥ ፣
አይገባውም ።

ቍ ፣ ፮፻፲፫ ። የመፋታቱ ፣ አላፈነት ፣ (፩) ከባድ ፣ ምክንያት ።

(፩) መፋታቱ ፣ የተወሰነው ፣ የአንደኛው ፣ ወገን ፣ ጥፋት ፣ በሆነ ፣ ከባድ ፣ ምክንያት ፣
የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፉት ፣ ፪ ፣ ቍጥሮች ፣ የተመለከቱት ፣
ቅጣቶች ፣ በተባለው ፣ ጥፋተኛ ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) አጥፊ ፣ ባልሆነው ፣ በአንደኛው ፣ ተጋቢ ፣ ላይ ፣ እነዚህ ፣ ቅጣቶች ፣ ተፈጻሚ
ዎች ፣ ሊሆኑ ፣ አይችሉም ።

(፫) መፋታቱ ፣ የተወሰነው ፣ የሁለቱም ፣ ወገኖች ፣ ጥፋት ፣ ባልሆነ ፣ ከባድ ፣ ምክ
ንያት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተባሉት ፣ ቅጣቶች ፣ በሁለቱም ፣ ላይ ፣ አይፈጸሙ
ባቸውም ።

ቍ ፣ ፮፻፲፬ ። (፪) ከባድ ፣ ምክንያት ፣ ስላለመናሩ ።

(፩) መፋታቱ ፣ የተወሰነው ፣ ከባድ ፣ ባልሆነ ፣ ምክንያት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፉት ፣ ቍጥሮች ፣ የተመለከቱት ፣ ቅጣቶች ፣ ፍቺውን ፣ በጠየ
ቀው ፣ ተጋቢ ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) ፍቺውን ፣ ባልጠየቀው ፣ ተጋቢ ፣ ላይ ፣ እነዚህን ፣ ቅጣቶች ፣ እንዲፈጸሙ ፣ ለማ
ድረግ ፣ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፮፻፶፮ ፡ መሪ ፡ የሆኑ ፡ ሐሳቦች ፡ ።

- (፩) በመሠረቱ ፡ የዘመድ ፡ ዳኞች ፡ የሚወስኗቸው ፡ ቅጣቶች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፉት ፡ ቍጥሮች ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱትን ፡ ነው ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ እነዚሁኑ ፡ ለመወሰን ፡ ወይም ፡ ላለመወሰን ፡ እንዲሁም ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑበትን ፡ መጠን ፡ ለመወሰን ፡ ሙሉ ፡ ሥልጣን ፡ አላቸው ።
- (፫) ለጉዳዩ ፡ ውሳኔ ፡ በሚሰጡበት ፡ ጊዜ ፡ ለጉዳዩ ፡ ምክንያት ፡ የሆነውን ፡ ነገር ፡ በተለይም ፡ መፋታትን ፡ ያስከተለውን ፡ የተጋቢዎቹን ፡ ጥፋት ፡ ከባድነትና ፡ በሕሊናም ፡ በኩል ፡ (በሞራል) ፡ የፍቺው ፡ ጥያቄ ፡ የሚያስወቅስበትን ፡ መጠን ፡ መመርመር ፡ አለባቸው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ።

ሌላ ፡ የጋብቻ ፡ መፍረስ ።

ቍ ፡ ፮፻፶፯ ፡ መሪ ፡ ደንቦች ፡ ።

- (፩) የጋብቻን ፡ ሁኔታዎች ፡ ከማንደል ፡ የተነሣ ፡ የጋብቻውን ፡ መፍረስ ፡ ዳኞች ፡ በሚወስኑበት ፡ ጊዜ ፡ መፍረሱ ፡ የሚያስከትለውን ፡ ውጤት ፡ በርትዕ ፡ ይወስናሉ ።
- (፪) ፍቺ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በተጋቢዎቹ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ የገንዘብ ፡ ግንኙነት ፡ ለማጣራት ፡ በተደነገጉት ፡ ደንቦች ፡ ዳኞቹ ፡ ይመራሉ ።
- (፫) በተለይም ፡ ዳኞቹ ፡ የሚመለከቱት ፡ የተጋቢዎቹን ፡ በቅጹ ፡ ወይም ፡ በመጥር ፡ ልቡና ፡ መሆን ፡ ፣ ሩካቤ ፡ ሥጋ ፡ መፈጸሙን ፡ ወይም ፡ አለመፈጸሙን ፡ ያሉም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከፈረሰው ፡ ጋብቻ ፡ የተወለዱትን ፡ ልጆች ፡ ጥቅምና ፡ በቅንጣት ፡ የሆኑትን ፡ የሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ ጥቅም ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፯ ።

የጋብቻ ፡ ማስረጃ ።

ቍ ፡ ፮፻፶፰ ፡ የሕጋዊ ፡ ማስረጃ ፡ አቋቋም ፡ ሥርዐት ።

ጋብቻ ፡ መኖሩን ፡ ለማስረጃት ፡ የሚቻለው ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ በተመለከቱት ፡ ማስረጃዎች ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፮፻፶፱ ፡ የጋብቻ ፡ ጽሑፍ ።

ጋብቻ ፡ ለመኖሩ ፡ ማስረጃ ፡ የሚሆነው ፡ ጋብቻው ፡ በተፈጸመበት ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ጋብቻው ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የተደረገውን ፡ በጽሑፍ ፡ የተቋቋመውን ፡ የጋብቻ ፡ ጽሑፍ ፡ በማቅረብ ፡ ነው ።

ቁ. ፳፻፱ = የባለፈ ማህበራት ሁኔታ ማረጋገጫ (፩) ትርጓሜ

(፩) የጋብቻ ጽሑፍ በሌለ ጊዜ ጋብቻ ማረጋገጫ ለማስረጃት የሚቻለው የባለፈ ማህበራት ሁኔታ ማረጋገጫ በማስረጃት ነው።

(፪) ሁለት ሰዎች የባለፈ ማህበራት ሁኔታ አላቸው የሚባለው ባለፈ ማህበራት ነፃ ለየተባባሱ አብረው የሚኖሩ እንደ ሆነና ቤተ ዘመዶቹ ውስጥ ሌሎችም ሰዎች በዚህ ሁኔታ ማረጋገጫ ሲያረጋግጡላቸው ነው።

ቁ. ፳፻ = (፪) ማስረጃና ክርክር

(፩) የባለፈ ማህበራት ሁኔታ ማረጋገጫ ለማስረጃት የሚቻለው የተጋቢዎቹ ዘመዶች የሆኑ ወይም ያልሆኑ አራት ምስክሮችን በማስመስከር ነው።

(፪) የባለፈ ማህበራት ሁኔታ አለመኖሩን ለመከራከር የሚቻለው የተከራካሪዎቹ ዘመዶች የሆኑ ወይም ያልሆኑ አራት የመከላከያ ምስክሮችን በማስመስከር ነው።

ቁ. ፳፻፩ = በግልጽ የታወቀ ጽሑፍ

የጋብቻ ሁኔታ ማረጋገጫ ለማስረጃ ነፃ ለሌለ እንደ ሆነ ወይም ይህ ለመኖሩ የሚያስፈልግ የሆነ እንደ ሆነ ጋብቻ ማረጋገጫ ለማስረጃት የሚቻለው ጻዥ ማረጋገጫ በግልጽ በታወቀ ጽሑፍ የተረጋገጠ እንደ ሆነ ነው።

ቁ. ፳፻፪ = ፈቃድ ማግኘት ስለሚችል ስለ መሆኑ

(፩) የዚህን ዐይነት ጽሑፍ ለማቅረብ ይቻላል ብለው ጻዥ ክልፈቀዱ በቀር ጋብቻ ማረጋገጫ ለዚህ በግልጽ በታወቀ ጽሑፍ ለረጋገጥ አይችልም።

(፪) ይህ ጉዳይ እንዲፈጸም የሚቀርበውን ማመልከቻ በማናቸውም ጊዜ ማናቸውም ባለጉዳይ ሊቀርብ ይችላል።

(፫) ከዐቅም በላይ የሆነ ጎደል ካላጋጠመ በቀር የተጋቢዎች ወይም የወራሾቻቸው ቃል መሰማት አለበት።

ቁ. ፳፻፫ = ይህ አድራጎት ሲፈቀድ የሚችልበት ሁኔታ

ጻዥ በታወቀ ግልጽ በሆነ ጽሑፍ አማካይነት የጋብቻ ጉዳይ ለመኖሩ ማስረጃ እንዲሆን የሚፈቅዱት፡-

- (ሀ) በዚህ ስር በቀጥታ የግጭት በተመለከቱት ድንጋጌዎች አካባቢ ሁኔታ፤
- (ለ) በሃይማኖት ባለሥልጣኖች የተሠራ የጋብቻ ውል በጠያቂው አቅራቢነት አስረጃ ሆኖ የቀረበ እንደ ሆነ፤
- (ሐ) እንደ የጋብቻ ውል በጠያቂው አማካይነት የቀረበ እንደ ሆነ፤

(መ) ተከላሽ፣ የሆነው፣ ወገን ፣ ጋብቻ ፣ መኖሩን ፣ ያመነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ጋብቻው ፣ አለ ፣ የሚያሰኝ ፣ ግምትና ፣ ምልክት ፣ የተገኘ ፣ ቢሆን ፣ ይህም ፣ ግምትና ፣ ምልክት ፣ ዳኞቹ ፣ ጉዳዩን ፣ ዐውቀው ፣ እንዲቀበሉት ፣ የሚያደርጋቸው ፣ ግልጽና ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ሁኔታ ፣ ያጋጠመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፱ ። በግልጽ ፣ የታወቀ ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲያዘጋጅ ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ግዴታዎች ።

(፩) የጋብቻውን ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ በከብር ፣ መዝገብ ፣ እንዲያገባና ፣ ጋብቻው ፣ በግልጽ ፣ እንዲታወቅ ፣ አስፈላጊውን ፣ ደንብ ፣ ይፈጽም ፣ ዘንድ ፣ ጥያቄ ፣ የሚቀርብለት ፣ የጋብቻውን ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ በግልጽ ፣ በታወቀ ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲያዘጋጅ ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ዳኞች ፣ በሰጡት ፣ ትእዛዝና ፣ ደንብ ፣ መሠረት ፣ ለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ለደረገ ፣ የሚገባውን ፣ የግስታወቅ ፣ ሥርዐት ፣ ግረጋገጥ ፣ አለበት ።

(፪) ይህ ፣ ግስታወቂያ ፣ ከተሰጠበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ እስከ ፣ አንድ ፣ ወር ፣ ድረስ ፣ ጋብቻው ፣ እንዲያፈጸም ፣ የሚቃወሙ ፣ ሌሎች ፣ ወገኖች ፣ እንዳሉ ፣ የመቃወሚያ ፣ ቃላቸውን ፣ እንዲያስመዘገቡ ፣ ያስታውቃል ።

ቍ ፡ ፯፻፳ ። ውሉን ፣ የግጽናት ፣ ጉዳይና ፣ ሥርዐቱ ፣ (ፎርም) ።

(፩) የጋብቻ ፣ ጉዳይ ፣ መኖሩን ፣ ስለ ፣ ግረጋገጥ ፣ የሚቀርበው ፣ በግልጽ ፣ የታወቀው ፣ ጽሑፍ ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ ጋብቻው ፣ የተፈጸመበትን ፣ ቀንና ፣ ዓመተ ፣ ምሕረት ፣ አስፈላጊም ፣ ቢሆን ፣ ጋብቻው ፣ የቀረበበትን ፣ ቀንና ፣ ዓመተ ፣ ምሕረት ፣ ያመለክታል ።

(፪) ይኸውም ፣ አራት ፣ ምስክሮች ፣ ካላረጋገጡለትና ፣ ዳኞች ፣ ካላጸደቁት ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፯፻፺ ። የግስረጃው ፣ ባለዋጋነት ።

(፩) የጋብቻ ፣ ጽሑፍ ፣ ወይም ፣ ዳኞች ፣ ያጸደቁት ፣ በግልጽ ፣ የታወቀ ፣ የጋብቻ ፣ ጉዳይ ፣ መኖሩን ፣ የሚያረጋግጥ ፣ ሰነድ ፣ በግንኛውም ፣ ዘንድ ፣ ዋጋ ፣ ያለ ፣ ነው ።

(፪) የጋብቻው ፣ ሥርዐት ፣ አልተፈጸመም ፣ በግለት ፣ ወይም ፣ ጋብቻው ፣ የተፈጸመው ፣ በነዚህ ፣ ሰነዶች ፣ ላይ ፣ ከተጻፈው ፣ ቀን ፣ በሌላ ፣ ቀን ፣ ነው ፣ በግለትም ፣ ቢሆን ፣ ግስረጃ ፣ ግቅረብ ፣ ያለበት ፣ የነዚህን ፣ ሰነዶች ፣ ትክክለኛ ፣ አለመሆን ፣ የሚከራከረው ፣ ወገን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፺ ። የጋብቻው ፣ አለመጽናት ፣ ወይም ፣ መኖረስ ።

ጋብቻው ፣ አይጸናም ፣ ወይም ፣ ፈርሷል ፣ የሚለው ፣ ተከራካሪ ፣ ይሆን ፣ ጉዳይ ፣ ግስረዳት ፣ አለበት ።

ፆዕራፍ ፡ ፮ ።

ኪጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ስለ ፡ መኖር ።

ቀ ፡ ፮፻፳ ። ትርጓሜ ።

ኪጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ መኖር ፡ ግለት ፡ አንድ ፡ ሰውና ፡ አንዲት ፡ ሴት ፡ በሕግ ፡ በሚጸና ፡ አኳኋን ፡ ጋብቻ ፡ ሳያደርጉ ፡ እንደ ፡ ባልና ፡ ሚስት ፡ ሆነው ፡ በመኖር ፡ አድርገውት ፡ የሚገኘው ፡ ሁኔታ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፮፻፶ ። ግጠናቀቂያ ።

- (፩) ኪጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ አለ ፡ ለግለት ፡ ሰውዬውና ፡ ሴት የጥ ፡ የሚያሳዩት ፡ ሁኔታ ፡ በደንብ ፡ እንደ ፡ ተጋቡ ፡ ሰዎች ፡ ዐይነት ፡ መሆኑ ፡ አስፈላጊና ፡ በቂ ፡ ነው ።
- (፪) ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ እንደ ፡ ተጋቡ ፡ ሆነው ፡ መቅረብ ፡ አስፈላጊ ፡ አይደለም ።
- (፫) በታወቀ ፡ በተደጋገመ ፡ አኳኋን ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ከአንድ ፡ ሰውና ፡ ከአንዲት ፡ ሴት ፡ መካከል ፡ የግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ብቻ ፡ በሁለቱ ፡ መካከል ፡ ኪጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ይኖራሉ ፡ ለግለት ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ አይደለም ።

ቀ ፡ ፮፻፲ ። የጋብቻ ፡ ዝምድናን ፡ ስላለግስከተሉ ።

- (፩) ኪጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ መኖር ፡ በወንድዬውና ፡ በሴቲቱ ፡ የሥጋ ፡ ዘመዶች ፡ መካከል ፡ እንዲሁም ፡ በሴቲቱና ፡ በወንድዮው ፡ የሥጋ ፡ ዘመዶች ፡ መካከል ፡ አንዳችም ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ግንኙነትን ፡ አያስከትልም ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ ባለ ፡ ጊዜ ፡ ጋብቻን ፡ የሚከለክሉ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ኪጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ባለም ፡ ጊዜ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፮፻፲፩ ። የጡረታ ፡ ግዴታን ፡ ስላለግስከተሉ ።

ኪጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ መኖር ፡ በዚህ ፡ አኳኋን ፡ በሚኖሩት ፡ ሴትና ፡ ወንድ ፡ መካከል ፡ አንዳችም ፡ የጡረታ ፡ ግዴታ ፡ አያስከትልም ።

ቀ ፡ ፮፻፲፪ ። የጋራ ፡ ሀብት ፡ እንዲኖር ፡ ስላለመደረጉ ።

ኪጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ መኖር ፡ በዚህ ፡ አኳኋን ፡ በሚኖሩት ፡ ሴትና ፡ ወንድ ፡ መካከል ፡ የጋራ ፡ ሀብት ፡ እንዳላቸው ፡ አያስቈጥራቸውም ።

ቀ ፡ ፮፻፲፫ ። የመውረስን ፡ መብት ፡ ስለአለግስከተሉ ።

ኪጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ መኖር ፡ በዚህ ፡ አኳኋን ፡ በሚኖሩት ፡ ሴትና ፡ ወንድ ፡ መካከል ፡ ግንኛውንም ፡ የመውረስ ፡ መብትን ፡ አያስከትልም ።

ቍ ፡ ፯፻፲፬ ። ሴትየዋ ፡ ለምትገባባቸው ፡ ልዩዎቻችን ፡ ወንድየው ፡ ዋስ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ሁኔታ ፡ የሚኖር ፡ ሰው ፡ ለእርሱ ፡ ወይም ፡ ለርሱዋ ፡ ወይም ፡ ከግንኙነቱ ፡ ለተወለዱት ፡ ልጆች ፡ መኖሪያ ፡ ስትል ፡ ሴቲቱ ፡ ለረረመቻቸው ፡ አስረላጊ ፡ ለሆነት ፡ ውሎች ፡ ሁሉ ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ብሔንድንት ፡ ኅላፊ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፲፭ ። የልጆች ፡ መወለድ ።

ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ መኖር ፡ የተወለዱት ፡ ልጆች ፡ መወለዳቸው ፡ የሚረጋገጠው ፡ ስለ ፡ መወለድ ፡ በተባለው ፡ ምዕራፍ ፡ ውስጥ ፡ በዙደነገሩት ፡ ደጋፊች ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፲፮ ። የግንኙነት ፡ ግለት ፡ (፩) እንዲያልቅ ፡ የምታደርገው ፡ ሴትየዋ ፡ ስትሆን ።

(፩) ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ የምትኖር ፡ ሴት ፡ በግኖቸውም ፡ ጊዜ ፡ ግንኙነቱን ፡ እንዲያልቅ ፡ ለማድረግ ፡ ትችላለች ።

(፪) እንዲሁም ፡ በማድረግ ፡ አንዳችም ፡ ኪሣራ ፡ እንድትከፍል ፡ ወይም ፡ የተሰጣትን ፡ እንድትመልስ ፡ አትገደድም ።

ቍ ፡ ፯፻፲፯ ። (፪) እንዲያልቅ ፡ የሚያደርገው ፡ ወንድየው ፡ ሲሆን ።

(፩) ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ የሚኖር ፡ ሰው ፡ በግኖቸውም ፡ ጊዜ ፡ ግንኙነቱን ፡ እንዲያልቅ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ርትዕ ፡ ሲያስገድድ ፡ እጅግ ፡ ቢበዛ ፡ ለሦስት ፡ ወር ፡ ለሴትየዋ ፡ ኑሮ ፡ የሚበቃ ፡ ኪሣራ ፡ ዳኞች ፡ እንዲከፍላት ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፯፻፲፰ ። የግንኙነት ፡ ግስረጃ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ መኖሩን ፡ የግንኙነቱ ፡ ሁኔታ ፡ በመኖሩ ፡ ለማስረዳት ፡ ይችላል ።

(፪) አንድ ፡ ወንድኛ ፡ አንዲት ፡ ሴት ፡ ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ የመኖር ፡ ሁኔታ ፡ አላቸው ፡ የሚባለው ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ በደንብ ፡ የተጋቡ ፡ ባይሆን ፤ የተጋቡ ፡ ሰዎችን ፡ ሁኔታ ፡ ሲያሳዩና ፡ ቤተ ፡ ዘመዶቻቸውና ፡ ጎረቤቶቻቸው ፡ እንደ ፡ ተጋቡ ፡ ሰዎች ፡ የሚኖሩ ፡ ናቸው ፡ ብለው ፡ ሲገምቷቸው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፲፱ ። (፪) ግስረጃና ፡ መከራከሪያ ።

(፩) ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ የግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ መኖሩን ፡ ለማስረዳት ፡ የሚቻለው ፡ በቂ ፡ ምስክሮችን ፡ በማስመስከር ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ይህ ፡ ግንኙነት ፡ ያለመኖሩን ፡ በመቃወም ፡ ለመከራከር ፡ የሚቻለው ፡ የባለጉዳዮቹ ፡ ዘመዶች ፡ የሆኑ ፡ ወይም ፡ ያልሆኑ ፡ በቂ ፡ ምስክሮችን ፡ በማስመስከር ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፯፻፳፱ ። (፫) በግልጽ ፣ የታወቀ ፣ ጽሑፍ ።

- (ጸ) ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ የግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መኖሩ ፣ የተካደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ግንኙነት ፣ መኖሩን ፣ ለማስረዳት ፣ የሚቻለው ፣ ዳኞች ፣ ያጸደቁትን ፣ በግልጽ ፣ የታወቀውን ፣ የጽሑፍ ፣ ማስረጃ ፣ በማቅረብ ፣ ነው ።
- (፺) ስለ ፣ ጋብቻ ፣ መኖር ፣ ማረጋገጫ ፣ ሰነድ ፣ ጉዳይ ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በቀጥር ፣ ፯፻፪ ፣ እስከ ፣ ፯፻፮ ፣ የተመለከቱት ፣ ውሳኔዎች ፣ ደንብ ፣ ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ የግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ መኖሩንም ፣ ስለማስረዳት ፣ ጉዳይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፯፻፳፩ ። ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ የሆኑ ፣ ሌሎች ፣ ግንኙነቶች ።

- (ጸ) ከጋብቻ ፣ ሥርዐት ፣ ወይም ፣ ከጋብቻ ፣ ውጭ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ በሆነ ፣ ዐይነት ፣ በእንድ ፣ ወንድና ፣ በእንዲት ፣ ሴት ፣ መካከል ፣ የተደረጉ ፣ ሌሎች ፣ ግንኙነቶች ፣ በሕግ ፣ ፊት ፣ ምንም ፣ ውጤት ፣ የላቸውም ።
- (፺) ባለጉዳይ ፣ ወይም ፣ ሌሎች ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ በእንደዚህ ፣ ያለው ፣ ጉዳይ ፣ በሕግ ፣ ፊት ፣ በማንኛውም ፣ ምክንያት ፣ መከራከሪያ ፣ ሊያደርጋቸው ፣ አይችልም ።
- (፫) ከእንደዚህ ፣ ያለ ፣ ግንኙነት ፣ የተወለዱትም ፣ ልጆች ፣ ከእናታቸው ፣ ጋራ ፣ በቀር ፣ ከሌላ ፣ ጋራ ፣ ማናቸውም ፣ ዐይነት ፣ ሕጋዊ ፣ መተሳሰር ፣ የላቸውም ። ስለ ፣ ሆነም ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ የጉድፈቻ ፣ ልጅ ፣ ለማድረግ ፣ ወይም ፣ ልጅ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ለመቀበል ፣ የተወሰነው ፣ ደንጋጌ ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ሆኖ ፣ ነው ።

ምዕራፍ ፣ ፱ ።

በጋብቻና ፣ በፍቺ ፣ ከጋብቻው ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ የግብረ ፣ ሥጋ ፣ ግንኙነት ፣ ጉዳይ ፣ ስለሚነሡ ፣ ክርክሮች ።

ቀ ፡ ፯፻፳፪ ። የሚጸና ፣ መተጫጨት ፣ ስለ ፣ መኖሩ ።

የመተጫጨት ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ተፈጻሚል ፣ ወይም ፣ አልተፈጸመም ፣ ለማለትና ፣ ይህ ፣ መተጫጨት ፣ ይጸናል ፣ ወይም ፣ አይጸናም ፣ ብሎ ፣ ውሳኔ ፣ ለመስጠት ፣ ሥልጣን ፣ ያላቸው ፣ ዳኞች ፣ ብቻ ፣ ናቸው ።

ቀ ፡ ፯፻፳፫ ። በመተጫጨት ፣ ጉዳይ ፣ ውስጥ ፣ የሚፈጠሩ ፣ ክርክሮች ።

- (ጸ) በመተጫጨት ፣ ጉዳይ ፣ ውስጥ ፣ ወይም ፣ በመተጫጨት ፣ ውል ፣ መኖረስ ፣ ላይ ፣ የሚነሡትን ፣ ክርክሮች ፣ መርምረው ፣ ውሳኔ ፣ የሚሰጡ ፣ በዚህ ፣ በመተጫጨት ፣ ሥርዐት ፣ ምስክሮች ፣ የነበሩት ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ የሽምግልና ፣ ዳኞች ፣ ናቸው ።

- (፪) እንደ ፡ መጀመሪያ ፡ ምስክሮች ፡ ሆነው ፡ የተመረጡ ፡ ሰዎች ፡ እንዳሉ ክርክሩ ፡ እንዲመረመር ፡ የሚቀርበው ፡ ለነዚህ ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ ነው ።
- (፫) ባለጉዳዮቹ ፡ የመተጫጨታቸው ፡ ሥርዐት ፡ በተፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከዚያ ፡ በኋላ ፡ ክርክራቸውን ፡ ሌሎች ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ እንዲመረምሩ ፡ ለመምረጥ ፡ (ለመስማማት) ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፯፻፳፱ ፡ የሚጻፍ ፡ ጋብቻ ፡ ስለ ፡ መኖሩ ።

የጋብቻ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐትና ፡ ውል ፡ የተፈጸመ ፡ ለመሆኑና ፡ ይህም ፡ ጋብቻ ፡ የሚጻፍ ፡ መሆኑን ፡ ለመወሰን ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ ዳኞች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፯፻፳፭ ፡ ከጋብቻ ፡ ጉዳይ ፡ ውስጥ ፡ የሚፈጠሩ ፡ ችግሮች ።

- (፩) በጋብቻው ፡ ጊዜ ፡ በባልና ፡ ሚስት ፡ መካከል ፡ የሚነሱትን ፡ ችግሮች ፡ በሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ መርምረው ፡ ውሳኔ ፡ የሚሰጡት ፡ በጋብቻው ፡ ጊዜ ፡ ምስክሮች ፡ የነበሩት ፡ ናቸው ።
- (፪) እንደ ፡ መጀመሪያ ፡ ምስክሮች ፡ ሆነው ፡ የተመረጡ ፡ ሰዎች ፡ እንዳሉ ፡ እንዲመረመር ፡ ክርክሩ ፡ የሚቀርበው ፡ ለነዚህ ፡ የሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ ነው ።
- (፫) ባለጉዳዮቹ ፡ የጋብቻው ፡ ሥርዐት ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ በመካከላቸው ፡ የተነሳውን ፡ ችግር ፡ ሌሎች ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ እንዲመረምሩ ፡ ለመስማማት ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፯፻፳፮ ፡ በሞት ፡ ምክንያት ፡ የሚፈርስ ፡ ጋብቻ ።

የጋብቻውን ፡ መፍረስ ፡ ያስከተለው ፡ ምክንያት ፡ ከባልና ፡ ከሚስት ፡ የአንደኛው ፡ መሞት ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የጋብቻው ፡ መፍረስ ፡ የሚያመጣው ፡ ክርክር ፡ እንዲወሰን ፡ የሚቀርበው ፡ ለነዚህ ፡ ሰዎች ፡ የሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፯፻፳፯ ፡ የመፋታት ፡ ጥያቄ ።

ከባልና ፡ ከሚስት ፡ ወይም ፡ ከሁለቱ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ የሚያቀርበው ፡ የመፋታት ፡ ጥያቄ ፡ እንዲወሰን ፡ የሚቀርበው ፡ ለነዚህ ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፯፻፳፰ ፡ በመፋታት ፡ ምክንያት ፡ የሚፈጠሩ ፡ ክርክሮች ።

- (፩) ከመፋታት ፡ ጉዳይ ፡ ውስጥ ፡ የሚነሳው ፡ ክርክር ፡ ለምርመራ ፡ የሚቀርበው ፡ የመፋታቱን ፡ ውሳኔ ፡ ለሰጡት ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ ነው ።
- (፪) ባለጉዳዮቹ ፡ በሚፋቱበት ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከተፋቱ ፡ በኋላ ፡ ክርክራቸውን ፡ ለሚመረምሩ ፡ ለሌሎች ፡ ሰዎች ፡ የሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ እንዲቀርብ ፡ ለመስማማት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፯፻፳፱ ፡ የመፋታት ፡ ጉዳይ ፡ ስለ ፡ መኖሩ ።

የመፋታት፡ ውሳኔ፡ የተሰጠ ፡ መሆን ፡ አለመሆኑን ፡ ለማረጋገጥ ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ ዳኞች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፯፻፴ ፡ ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ የግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ስለ ፡ መኖሩ ።

(፩) ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ የግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ በሁለት ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ መኖር ፡ አለመኖሩን ፡ ለመወሰን ፡ ሥልጣን ፡ ያላቸው ፡ ዳኞች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

(፪) እንዲሁም ፡ በዚህ ፡ ግንኙነት ፡ ምክንያት ፡ በሚነሡት ፡ ክርክሮች ፡ ላይውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ የሚችሉት ፡ ዳኞች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፯፻፴፩ ፡ ሽማግሌ ፡ ባልተመረጠበት ፡ ጊዜ ፡ የሚሆን ፡ አሠራር ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፉት ፡ ቍጥሮች ፡ በተነገሩት ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ለሽምግል ፡ መቅረብ ፡ ያለበትን ፡ ክርክር ፡ የሚቁርጥ ፡ ምንም ፡ ሽማግሌ ፡ ሳይመረጥ ፡ ቀርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተጋቢዎቹ ፡ እያንዳንዳቸው ፡ ሁለት ፡ ሽማግሌዎችን ፡ ይመርጣሉ ።

ቍ ፡ ፯፻፴፪ ፡ ተጨማሪ ፡ ሽማግሌዎችን ፡ ስለ ፡ መምረጥ ።

ማናቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ የቤተሰብ ፡ ሽማግሌዎች ፡ ሽምግልናቸውን ፡ የተሟላ ፡ ለማድረግ ፡ በመካከላቸው ፡ በሚሰጥ ፡ የድምፅ ፡ ብዛት ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙዎች ፡ ተጨማሪ ፡ ሽማግሌዎችን ፡ ስለ ፡ መምረጥ ፡ ለመስማማት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፯፻፴፫ ፡ ሽማግሌን ፡ ስለ ፡ መተካት ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ውሳኔ ፡ እንዲሰጥ ፡ የተመረጠው ፡ ሽማግሌ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የተነሳውን ፡ ክርክር ፡ ያለመዘግየት ፡ ለመቀረጥ ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በእርሱ ፡ ምትክ ፡ እርሱ ፡ በተመረጠበት ፡ ዐይነት ፡ ሌላ ፡ ሽማግሌ ፡ ሊተካ ፡ ይቻላል ።

(፪) ይኸው ፡ የተመረጠው ፡ ሰው ፡ የሽምግልናውን ፡ ሥራ ፡ ለመፈጸም ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ዳኞቹ ፡ ያስወገዱት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞቹ ፡ ሌላ ፡ ሽማግሌ ፡ ይመርጣሉ ።

ቍ ፡ ፯፻፴፬ ፡ (፪) ሽማግሌን ፡ በመምረጥ ፡ ስላለመስማማት ።

ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ በመስማማት ፡ አንድ ፡ ሽማግሌ ፡ መምረጥ ፡ ያለላቸው ፡ ሲሆንና ፡ በተባለው ፡ ምርጫ ፡ ያልተሰማሙ ፡ ሲሆን ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ለጊዜ ቀርቦት ፡ ጥያቄ ፡ ዳኞቹ ፡ ሽማግሌውን ፡ ይመርጣሉ ።

ቀ. ፯፻፴፭ ። (ዩ) አንደኛው ፣ ወገን ፣ ሽግግሌን ፣ ስላሰመምረጡ።

ሽግግሌ ፣ መምረጥ ፣ ያለበት ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ እንዲመርጥ ፣ ከታዘዘበት ፣ ቀን ፣ እንሥቶ ፣ በዐሥራ ፣ አምስት ፣ ቀን ፣ ውስጥ ፣ ሽግግሌውን ፣ ሳይመርጥ ፣ የቀረ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ሥራውን ፣ ለመፈጸም ፣ የማይፈቅደውን ፣ ሽግግሌ ፣ የመረጠ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ ይህንኑ ፣ ሥራ ፣ ባለመዘግየት ፣ ለመፈጸም ፣ የማይችለውን ፣ ሽግግሌ ፣ የመረጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሌላው ፣ ወገን ፣ በሚያቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ሽግግሌ ፣ እንዲመርጥ ፣ ስለታዘዘው ፣ ወገን ፣ ዳኞቹ ፣ ሽግግሌውን ፣ ይመርጡለታል ።

ቀ. ፯፻፴፮ ። ሽግግሌዎች ፣ በቁረጠት ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ለፍርድ ፣ ቤት ፣ ስለሚቀርበው ፣ አቤቱታ።

ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፉት ፣ ቀጥሮች ፣ መሠረት ፣ ሽግግሌዎች ፣ የሰጧቸው ፣ ውሳኔዎች ፣ ሽግግሌዎቹ ፣ በጉቦ ፣ መሥራታቸውን ፣ ወይም ፣ በምስተኛ ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ ተንኩል ፣ በመሥራት ፣ የተደረጉ ፣ ወይም ፣ ለሕግ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ጠዋይ ፣ ያላቸው ፣ መሆናቸውን ፣ ወይም ፣ የተሰጡት ፣ ውሳኔዎች ፣ በግልጽ ፣ ከአእምሮ ፣ ሚዛን ፣ ውጭ ፣ መሆናቸውን ፣ በማስረዳት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በዳኞች ፣ ፈት ፣ ከሰ ፣ ሊቀርብ ባቸው ፣ አይችሉም ።

ቀ. ፯፻፴፯ ። ሽግግሌ ፣ ነገሩን ፣ ሳይቋርጥ ፣ ስለ ፣ መቅረቱ ።

እንዲሁም ፣ ሽግግሌዎቹ ፣ በሕግ ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሌላ ምር ፣ ግምት ፣ በቂ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ውሳኔ ፣ ሳይሰጡ ፣ የቀሩ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ በሚያቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ዳኞቹ ፣ ነገሩን ፣ ሊመረምሩ ፣ ይችላሉ።

ምዕራፍ ፣ I ።

ስለ ፣ መወለድ ።

ክፍል ፣ ፩ ።

አባትንና ፣ እናትን ፣ ስለ ፣ ግወት ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

ጠቅላላ ፣ ድንጋጌዎች ።

ቀ. ፯፻፴፰ ። በሕግ ፣ የተወሰኑት ፣ ደንቦች ፣ የማይጣሱ ፣ ስለ ፣ መሆናቸው።

ሕጉ ፣ በግልጽ ፣ ስምምነቶችን ፣ ካልፈቀዳቸው ፣ በቀር ፣ አባትንና ፣ እናትን ፣ ስለ ግወት ፣ የተሰጡት ፣ ደንቦች ፣ በስምምነት ፣ ሊለወጡ ፣ አይችሉም ።

ቀ. ፯፻፴፱ ። እናትነትን ፣ ስለ ፣ ግስረዳት ።

በመወለድ ፣ ብቻ ፣ እናትነትን ፣ ማጠናቀቅ ፣ ይቻላል ።

ቀ ፡ ፯፻፵፱ ፡ ለዳግማዊ ፡ ሰለ ፡ ግብረኛት ።

- (፩) ልጅ ፡ በተግባሩ ፡ ወይም ፡ በተወለደበት ፡ ጊዜ ፡ በጽዕትና ፡ በሥነ ጥናት ፡ ሰው ፡ ማዘጋጀት ፡ ብሔራዊ ፡ የታወቀ ፡ ግንኙነት ፡ የሞላ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከጤናማ ፡ በመወለዱ ፡ ለዳግማዊ ፡ ግብረኛት ፡ ይቻላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ለዳግ ፡ ልጅ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ የተቀበለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለዳግ ፡ ይገለጻል ።
- (፫) በመጨረሻም ፡ እናት ፡ በመጠለፍ ፡ ወይም ፡ በመደፈር ፡ ተገድቶ ፡ ሰትገኘች ፡ ላኛ ፡ ልጅህ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ በሚሰጠው ፡ ፍርድ ፡ ለዳግ ፡ ይገለጻል ።

ግብረኛ ፡ ከፍል ፡ ጀ ።

ለዳግ ፡ ነው ፡ ስለሚያሰኝ ፡ ግምት ።

ቀ ፡ ፯፻፶፩ ፡ ባልላላው ፡ ወላጅ ፡ ለዳግ ፡ ነው ፡ ስለሚያሰኝ ፡ ግምት ።

በጋብቻው ፡ ጊዜ ፡ የተግባሩ ፡ ወይም ፡ የተወለደው ፡ ልጅ ፡ ለዳግ ፡ ይወጣል ፡ የሥነ ጥናት ፡ ባል ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፯፻፶፪ ፡ የዚህ ፡ ግምት ፡ ጠቅላላነት ።

- (፩) ከእናት የሚገኘው ፡ የልጅ ፡ ተወላጅነት ፡ በግናቸውም ፡ ወይም ፡ የተረጋገጠ ፡ ቢሆን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ቅጥር ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ የልጅ ፡ የመወለዱ ፡ የምስክር ፡ ጽሑፍ ፡ የሥነ ጥናት ፡ ባል ፡ የልጅ ፡ ለዳግ ፡ መሆኑን ፡ በግልጽ ፡ እንዲያውቁ ፡ ወይም ፡ የልጅ ፡ ለዳግ ፡ ልላ ፡ ወንድ ፡ መሆኑን ፡ በግልጽ ፡ ይህ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተደረገው ፡ ቅጥር ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።
- (፫) እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ነገር ፡ በሚያጋጥምበት ፡ ጊዜ ፡ የመወለዱ ፡ ጽሑፍ ፡ ተቃራኒ ፡ በባልላላው ፡ ስም ፡ መጻፍ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፯፻፶፫ ፡ እርግጠኛው ፡ ስለሚጻይበት ፡ ጊዜ ።

- (፩) ልጅ ፡ የጋብቻው ፡ ሥርዐት ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ ከፍጽ ፡ ቀን ፡ በላይ ፡ ከመጣም ፡ በኋላ ፡ ፫፻ ፡ ቀን ፡ ሳይሞላ ፡ የተወለደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለዳግ ፡ እናት ፡ ተጋብተው ፡ በነበሩበት ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ተግባሩ ፡ ሆኖ ፡ ይገመታል ።
- (፪) ለዚህ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ግብረኛ ፡ እንዲቀርብ ፡ አይፈቀድም ።

ቀ ፡ ፯፻፶፬ ፡ የባል ፡ በእገር ፡ አለመኖር ።

የልጅ ፡ መወለድ ፡ ባልላላው ፡ በእገር ፡ የለም ፡ ተብሎ ፡ በፍርድ ፡ ከተገረፈ ፡ በኋላ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆኑ ፡ የተባለው ፡ ባል ፡ ለዳግ ፡ አይደለም ።

ቍ ፡ ፯፻፵፮ ። ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ የሚኖር ፡ ወንድ ፡ አባት ነትን ፡ ስለመገመት ።

(፩) ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ጊዜ ፡ የተፀነሰው ፡ ወይም ፡ የተወለደው ፡ ልጅ ፡ አባቱ ፡ እናቲቱን ፡ ይዞ ፡ የተቀመጠው ፡ ነው ።

(፪) የሕሊና ፡ ግምትን ፡ ጠቅላላ ፡ ጉዳይና ፡ በርግገዘና ፡ የመቁየትን ፡ የሕሊና ፡ ግምት ፡ የሚመለከቱት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተጻፉት ፡ ደንቦች ፡ ለዚህ ፡ ግምት ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ።

አባትነትን ፡ ስለ ፡ ማወቅ ።

ቍ ፡ ፯፻፵፯ ። መሠረቱ ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጻፉትን ፡ ቍጥሮች ፡ ተፈጻሚ ፡ በማድረግ ፡ የልጁ ፡ አባት ፡ እገሌ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ያልታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከአባት ፡ የሚገኘው ፡ የልጁ ፡ መወለድ ፡ አባት ፡ የኔ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ ከማወቁ ፡ የተነሣ ፡ የልጁ ፡ አባት ፡ መሆኑ ፡ ሊረጋገጥ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፯፻፵፰ ። የማወቁ ፡ ጽሑፍ ፡ የሚጻፍበት ።

(፩) አባትነትን ፡ ማወቅ ፡ የተፀነሰው ፡ ወይም ፡ የተወለደው ፡ ለልጁ ፡ አባት ፡ እኔ ፡ ነኝ ፡ የሚል ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ በሚሰጠው ፡ ቃል ፡ ይታወቃል ።

(፪) ይህ ፡ የሚሰጠው ፡ ቃል ፡ አባትነትን ፡ ማወቅ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ፡ እንዲኖረው ፡ ሲል ፡ የተናገረ ፡ መሆኑ ፡ አስፈላጊ ፡ አይደለም ።

ቍ ፡ ፯፻፵፱ ። የማወቁ ፡ አሠራር ፡ ፎርምና ፡ ማስረጃ ።

(፩) አባትነትን ፡ ማወቅ ፡ በጽሑፍ ፡ ካልሆነ ፡ ምንም ፡ ውጤት ፡ የለውም ፡ (አይጻፍም) ።

(፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ በ፻፵፮ ፡ ቍጥር ፡ ከተደነገጉት ፡ ሁኔታዎች ፡ ውጭ ፡ አባትነትን ፡ ለማወቁ ፡ በምስክር ፡ ለማረጋገጥ ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፯፻፶ፀ ። በውክልና ፡ ስለሚነገረው ፡ ቃል ።

(፩) የኔ ፡ ልጅ ፡ ነው ፡ በማለት ፡ የሚሰጠውን ፡ ቃል ፡ የሚገልጸው ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰም ፡ ቢሆን ፡ ራሱ ፡ የልጁ ፡ አባት ነው ።

(፪) አባትነትን ፡ ለማስታወቅ ፡ የሚደረገው ፡ ወኪልነት ፡ በጽሑፍ ፡ ሆኖ ፡ ጻፎቹ ፡ ባጸደቁት ፡ ልዩ ፡ ውክልና ፡ ብቻ ፡ የሚሰጥ ፡ ነው ።

(፫) የመግለጫውንም ፡ ቃል ፡ በፍርድ ፡ የተከለከለው ፡ ወይም ፡ በእርሱ ፡ ስም ፡ አሳዳሪው ፡ በጻፎች ፡ ፈቃድ ፡ ሊሰጥ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፯፻፶፱ ። ስለ ፡ አባት ፡ መሞት ።

(፩) የልጁ ፡ አባት ፡ የሞተ ፡ ወይም ፡ ፈቃዱን ፡ (ሐሳቡን) ፡ ለመግለጽ ፡ በማይችል ፡ በት ፡ ሁኔታ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአባትነቱን ፡ ማስታወቅ ፡ በእርሱ ፡ ስም ፡

ሆኖ በአባት፣ በኩል፣ ያለ፣ ወንድ፣ አያት፣ ወይም፣ ሴት፣ አያት፣ ሊፈጽም፣ ይችላል።
(ጸ) እነዚህ ሲታጡ፣ በአባት፣ በኩል፣ ወደ፣ ላይ፣ የሚቋጠሩ፣ ወላጆች፣ ሊፈጽሙ፣ ይችላሉ።

ቀ፡ ፯፻፶፩ ። ስለ፣ እና፣ ግመን ።

(ጸ) የአባት፣ ልጁን፣ መቀበል፣ ውጤት፣ የሚያገኘው፣ የልጁ፣ እናት፣ ያረጋገጠችለት፣ ሲሆን፣ ነው።

(ጸ) የልጁ፣ እናት፣ የሞተች፣ ወይም፣ አሳቧን፣ ለመገለጽ፣ በግትችልበት፣ ሁኔታ፣ የተገኘች፣ እንደ፣ ሆነ፣ አባት፣ የሚያደርገውን፣ የልጅነቱን፣ መቀበል፣ በእናት፣ በኩል፣ ያለ፣ ወንድ፣ አያት፣ ወይም፣ ሴት፣ አያት፣ እንዲፈቅዱ፣ ያስፈልጋል።

(ጸ) በእናት፣ በኩል፣ ያሉ፣ አያቶች፣ ሲታጡ፣ ወደ፣ ላይ፣ የሚቋጠሩ፣ በእናት፣ በኩል፣ ያሉ፣ ወላጆች፣ ወይም፣ ለተከለከለው፣ አሳዳሪ፣ የሆነው፣ ሰው፣ እንዲፈቅዱ፣ ያስፈልጋል።

ቀ፡ ፯፻፶፪ ። ስለ፣ ልጁ፣ አካለመጠን፣ ግድረስ ።

የአባት፣ ልጁን፣ መቀበል፣ የተደረገው፣ ለልጁ፣ አካለመጠን፣ ካደረሰ፣ በኋላ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ልጁን፣ መቀበሉ፣ ውጤት፣ የሚያገኘው፣ ልጁ፣ ራሱ፣ አባትነቱን፣ የተቀበለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው።

ቀ፡ ፯፻፶፫ ። የመቀበሉ፣ ፎርም ።

የአባትነትን፣ ግወቅ፣ የሚቀበለው፣ ሰው፣ ይህንን፣ ካወቀ፣ በኋላ፣ እስከ፣ ፩፣ ወር፣ ክርክር፣ ካላነሣ፣ የአባትነትን፣ ግወቅ፣ እንደ፣ ተቀበለ፣ ይቋጠራል።

ቀ፡ ፯፻፶፬ ። ስለ፣ ልጁ፣ መሞት ።

ልጅየው፣ ልጅ፣ ወይም፣ የልጅ፣ ልጅ፣ ተክተ፣ ካልሞተ፣ በቀር፣ በአባት፣ በኩል፣ የሚነገረው፣ የልጁ፣ መታወቅ፣ ከልጁ፣ መሞት፣ በኋላ፣ ሊሆን፣ አይችልም።

ቀ፡ ፯፻፶፭ ። ቃልን፣ ስመለወጥ፣ (ስለግድረስ) ።

(ጸ) ልጁ፣ ነው፣ ሲል፣ አባት፣ የሰጠውን፣ ቃል፣ ለመለወጥ፣ አይችልም።

(ጸ) ልጁ፣ ነው፣ ብሎ፣ የተቀበለ፣ አካለመጠን፣ ያላደረሰ፣ ሰው፣ ይህን፣ ቃሉን፣ አካለመጠን፣ ባላደረሰበት፣ ዘመን፣ ለመሻር፣ ይችላል። እንዲሁም፣ አካለመጠን፣ ካደረሰ፣ በኋላ፣ አካለመጠን፣ ባደረሰበት፣ ዓመት፣ ውስጥ፣ ለመሻር፣ ይችላል። ይህንንም፣ ግድረግ፣ የሚችለው፣ ለልጁ፣ ነው፣ ብሎ፣ በተቀበለ፣ ጊዜ፣ የተቀበለው፣ አሳዳሪው፣ ፈቅዶለት፣ ያልሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው።

(ጸ) ልጁ፣ ነው፣ ብሎ፣ የተቀበለበትን፣ ቃሉን፣ የሚሸረው፣ ራሱ፣ ብቻ፣ ነው፣ እንጂ፣ ሕጋዊ፣ እንደራሴዎቹ፣ ወይም፣ ወራሾቹ፣ ይህ፣ መብት፣ የላቸውም።

ቀ፡ ፯፻፶፮ ። ስለ፣ መሠረዝ ።

(ጸ) በዚህ ስር፣ ስለ፣ ውሎች፣ በጠቅላላው፣ በሚል፣ አንቅጽ፣ በተሰጠት፣ ደንቦች፣ መሠረት፣ የገይል፣ ሥራ፣ የተገኘበት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሊፈረስ፣ ይችላል።

(፪) በዚሁ ፡ አንቀጽ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ልጁ ፡ ልጄ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ከተቀበለው ፡ ሰው ፡ አልተፀነሰም ፡ ተብሎ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ ለማስረዳት ፡ ካልተቻለ ፡ በቀር ፡ ልጄ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ የሰጠውን ፡ ቃል ፡ በሰጠው ፡ ወይም ፡ በማታለል ፡ የተደረገ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ለማፍረስ ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፯፻፶፯ ። ለአንድ ፡ ልጅ ፡ የብዙ ፡ ሰውን ፡ አባትነት ፡ ማወቅ ፡ ስለ ፡ መከልከል ።

ስለ ፡ ልጅ ፡ ጥቅም ፡ አባት ፡ ነኝ ፡ ሲል ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ አባትነቱን ፡ ካወቀለትና ፡ ይህንንም ፡ ማወቅ ፡ በሚገባ ፡ ከተቀበሉት ፡ በኋላ ፡ በመጀመሪያ ፡ የተሰጠው ፡ የማወቅ ፡ ቃል ፡ ፈርሶ ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ የሚያደርገውን ፡ የኔ ፡ ልጅ ፡ ነው ፡ ማለትን ፡ ሊቀበሉት ፡ አይቻልም ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ።

በፍርድ ፡ ስለሚደረግ ፡ የአባትነት ፡ ማወቅ ።

ቍ ፡ ፯፻፶፰ ። ስለ ፡ መጥለፍና ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ መድፈር ፡ ሥራ ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከቱትን ፡ ድንጋጌዎች ፡ በመፈጸም ፡ ልጁ ፡ አባት ፡ የሌለው ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ ልጅነቱ ፡ የተካደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የልጁ ፡ እናት ፡ ልጁ ፡ በተፀነሰበት ፡ ወራት ፡ የመጠለፍ ፡ ወይም ፡ የመደፈር ፡ ሥራ ፡ ደርሶባት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአባትነት ፡ መታወቅ ፤ በፍርድ ፡ ሊነገር ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፯፻፶፱ ። በፍርድ ፡ ለመጠየቅ ፡ ስለሚያስፈልጉ ፡ ምክንያቶች ።

(፩) አባትነቱ ፡ በፍርድ ፡ እንዲገለጽ ፡ የሚደረገው ፡ ክስ ፡ በልጁ ፡ እናት ፡ ብቻ ፡ ወይም ፡ እናቱ ፡ የሞተች ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ አሳቧን ፡ ለመግለጽ ፡ በማትችል በት ፡ ሁኔታ ፡ የተገኘች ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በልጁ ፡ አሳዳሪ ፡ ሊቀርብ ፡ ይችላል ።

(፪) ልጁ ፡ ከተወለደ ፡ ወይም ፡ መጠለፉን ፡ ወይም ፡ መደፈሩን ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ በወንጀል ፡ ውሳኔ ፡ ከተሰጠ ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፯፻፷ ። ስለ ክስ ፡ መከናወን ።

በፍርድ ፡ (በዳኝነት) ፡ የሚደረገው ፡ የአባትነት ፡ ማወቅ ፡ እናቱን ፡ ከጠለፈው ፡ ወይም ፡ በገይል ፡ ከተገናኘው ፡ ሰው ፡ ሥራ ፡ ልጁ ፡ ያልተፀነሰ ፡ ለመሆኑ ፡ ማፍረሻ ፡ በማይገኝለት ፡ አካላት ፡ ማስረጃ ፡ ካልቀረበ ፡ በቀር ፤ ለመጠለፉ ፡ ወይም ፡ ለመደፈሩ ፡ አጭም ፡ የሆኑት ፡ ነገሮች ፡ እንደ ፡ ተረጋገጡ ፡ ወዲያውኑ ፡ በፍርድ ፡ የሚነገረው ፡ የአባትነት ፡ ማወቅ ፡ ወዲያውኑ ፡ መግለጽ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፯፻፷፩ ። የሌላ ፡ ሁኔታ ፡ ስላለመኖር ።

በፍርድ ፡ ስለሚደረገው ፡ የአባትነት ፡ ማወቅ ፡ በመጠለፍ ፡ ወይም ፡ በመደፈር ፡ ካልሆነ ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ሁኔታ ፡ ሊጠየቅ ፡ ወይም ፡ ሊወሰን ፡ አይቻልም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

በአባትነት ፡ ምክንያት ፡ ስለሚነግው ፡ ክርክር ።

ቀ ፡ ፯፻፷፪ ። አባትነትን ፡ ስለ ፡ መወሰን ። (፩) መሠረቱ ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከቱትን ፡ ቍጥሮች ፡ ተፈጻሚ ፡ ለማድረግ ፡ አንድ ፡ ልጅ ፡ ብዙ ፡ አባቶች ፡ አሉት ፡ የተባለ ፡ ሲሆን ፤ ለልጁ ፡ አባትነት ፡ በሕግ ፡ በሚሰ ሰጣቸው ፡ አባቶች ፡ መካከል ፡ በሚደረግ ፡ ውል ፡ ሊወሰን ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፯፻፷፫ ። (፪) ሥርዐት ፡ (ፎርም) ።

(፩) የአባትነትን ፡ ውሳኔ ፡ የሚያሰጠውን ፡ ውል ፡ አራት ፡ ምስክሮች ፡ ሊያረጋግጡ ፡ ትኛ ፡ ጻኞች ፡ ሊያጸድቁት ፡ ይገባል ።

(፪) ከወቅም ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ ገይል ፡ ካልገጠመ ፡ በቀር ፡ የልጁን ፡ እናት ፡ ቃል ፡ መሰማት ፡ ይገባል ።

ቀ ፡ ፯፻፷፬ ። ስለ ፡ ሕጋዊ ፡ ግምት ።

ስለ ፡ አባትነት ፡ በሚደረገው ፡ ክርክር ፡ ስምምነት ፡ ያልተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ ቀጥለው ፡ ያሉትን ፡ ሁላት ፡ ግምቶች ፡ በመከተል ፡ ይፈጸማሉ ።

(ሀ) ከጋብቻ ፡ ውጭ ፡ በግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ከያዛት ፡ ሰው ፡ ይልቅ ፡ ባልዋ ፡ ይመረጣል ።

(ለ) እናቱት ፡ ልጁን ፡ በወለደችበት ፡ ጊዜ ፡ ላላት ፡ ባል ፡ ልጁ ፡ ነው ፡ ከማለት ፡ ይልቅ ፡ ልጁ ፡ በተፀነሰበት ፡ ጊዜ ፡ ለነበራት ፡ ባል ፡ ልጁ ፡ ነው ፡ ማለት ፡ ይገባል ።

ቀ ፡ ፯፻፷፭ ። ያባትነትን ፡ ውል ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ፡ (፩) የተፈቀዱ ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) ልጁ ፡ የተወለደው ፡ ጋብቻው ፡ ከፈረሰ ፡ ወይም ፡ የግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ከቀረ ፡ በኋላ ፡ ከ፪፻፲ ፡ ቀን ፡ በላይ ፡ ቄይቶ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባልዋው ወይም ፡ ከሴትዮዋ ፡ ጋራ ፡ የግብረ ፡ ሥራ ፡ ግንኙነት ፡ የነበረው ፡ ሰው ፡ የልጁ ፡ አዳት ፡ እኔ ፡ ነኝ ፡ ለሚለው ፡ ለሌላው ፡ ሰው ፡ በውል ፡ ልጅነቱን ፡ ሊያውቅለት ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ልጁ ፡ ከጋብቻው ፡ መፈረስ ፡ ወይም ፡ የግብረ ፡ ሥጋው ፡ ግንኙ ፡ ነት ፡ መኖር ፡ ከቀረበት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ሁላት ፡ መቶ ፡ ዐሥር ፡ ቀናችን ፡ አላ ልፎ ፡ ተወልዶ ፡ እንደሆነ ፡ ለዓልዋው ፡ ወይም ፡ የግብረ ፡ ሥጋ ፡ ግንኙነት ፡ ላለው ፡ ሰው ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገረው ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ ፡ ፯፻፷፮ ። (፪) ሥርዐት ፡ (ፎርም) ።

(፩) በውል ፡ የሚደረግ ፡ የአባትነት ፡ ማስተላለፍ ፡ አራት ፡ ምስክሮች ፡ ያረጋገጡ ፡ ትኛ ፡ ጻኞች ፡ ያጸደቁት ፡ መሆን ፡ አለበት ።

(፪) ከወቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ገይል ፡ ካልተከለከለች ፡ በቀር ፡ የልጁ ፡ እናት ፡ ቃል ፡ መሰማት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፯፻፳፯ ። ስለ ፡ እንደራሴነት ።

- (፩) በዚህ ፡ ክፍል ፡ የተመለከቱትን ፡ ወሎች ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያደረሱና ፡ በፍርድ ፡ ያልተከለከሉ ፡ ባለጉዳዮቹ ፡ ራሳቸው ፡ መጨረስ ፡ አለባቸው ።
- (፪) ወሎቹን ፡ ሕጋዊው ፡ እንደራሴ ፡ (ወኪል) ፡ በባለጉዳዮቹ ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ ሊጨርሳቸው ፡ አይችልም ።
- (፫) ወሎቹን ፡ የመጨረስ ፡ ወኪልነት ፤ በጽሑፍ ፡ ተደርጎ ፤ ይህንኑም ፡ ዳኞቹ ፡ አጽድቀውት ፡ በልዩ ፡ ውክልና ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊሰጥ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፯፻፳፰ ። ቃልን ፡ ስለ ፡ ማፍረስና ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

- (፩) በዚህ ፡ ክፍል ፡ የተመለከቱት ፡ ወሎች ፡ ሊፈርሱ ፡ አይችሉም ።
- (፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ «ስለ ፡ ወሎች ፡ በጠቅላላው ፡» በሚል ፡ አንቀጽ ፡ የተሰጡትን ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ በጎይል ፡ በሚደረግ ፡ ሥራ ፡ ምክንያት ፡ ሊፈርሱ ፡ ይችላሉ ።
- (፫) በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ልጁ ፡ ልጁ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ከተቀበለው ፡ ሰው ፡ አልተፀነሰም ፡ ብሎ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ ለማስረዳት ፡ ካልተቻለ ፡ በቀር ፡ ልጁ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ የሰጠውን ፡ ቃል ፡ በስሕተት ፡ ወይም ፡ በማታለል ፡ የተደረገ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ለማፍረስ ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ልጅነት ፡ ማስረጃ ።

ቍ ፡ ፯፻፳፱ ። የመወለድ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ።

በአባትነት ፡ ወይም ፡ በእናትነት ፡ በኩል ፡ የአንድ ፡ ሰው ፡ ልጅነት ፡ የእገሌ ፡ ልጅ ፡ ነው ፡ በሚል ፡ በመወለድ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ይረጋገጣል ።

ቍ ፡ ፯፻፷፬ ። የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖር ። (፩) ትርጓሜ ።

- (፩) የመወለድ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ በመኖሩ ፡ ልጅነቱ ፡ የተረጋገጠ ፡ ይሆናል ።
- (፪) አንድ ፡ ሰው ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ አለው ፡ የሚባለው ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ አንዲት ፡ ሴት ፡ ወይም ፡ ዘመዶቻቸው ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ የዚያ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የዚያች ፡ ሴት ፡ ልጅ ፡ ነው ፡ እያሉ ፡ የሚገምቱት ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፷፩ ። (፪) ስለ ፡ ማስረጃና ፡ ስለ ፡ ክርክር ።

- (፩) የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ የባለጉዳዩ ፡ ዘመዶች ፡ ቢሆኑም ፡ ባይሆኑም ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ባደረሱ ፡ አራት ፡ ምስክሮች ፡ ለማስረዳት ፡ ይቻላል ።
- (፪) የባለጉዳዮቹ ፡ ዘመዶች ፡ ቢሆኑም ፡ ባይሆኑም ፡ አራት ፡ ምስክሮችን ፡ በማቅረብ ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ የለውም ፡ በማለት ፡ ክርክር ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

ቀ ፡ ፯፻፸፪ ። የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ በመጠየቅ ፡ ስለሚቀርብ ፡ ክስ ።

የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖር ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በዚሁ ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ከርከር ፡ የተነሣበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖር ፡ በመወለድ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ላይ ፡ ከተዘረዘሩት ፡ ነገሮች ፡ ጋራ ፡ የማይሰማ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የልጅነቱን ፡ ሁኔታ ፡ መኖር ፡ ለመጠየቅ ፡ በሚቀርበው ፡ ክስ ፡ መሠረት ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ በባለሥልጣን ፡ በተሰጠና ፡ ጻኞች ፡ ባጸደቁት ፡ ጽሑፍ ፡ ልጅነቱ ፡ ይወሰናል ።

ቀ ፡ ፯፻፸፫ ። ክሱን ፡ ስለ ፡ መቀበል ።

- (ጳ) የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚቀርበው ፡ ክስ ፡ ጻኞች ፡ ካልፈቀዱት ፡ በቀር ፡ ሊቀርብ ፡ አይችልም ።
- (ጴ) የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ ስለ ፡ መጠየቅ ፡ ክስን ፡ ለማቅረብ ፡ ፈቃድ ፡ የሚሰጠው ፡ ጻኞቹ ፡ ክሱን ፡ እንዲቀበሉ ፡ ከሚያደርጉ ፡ በቂ ፡ ከሆኑ ፡ ከባድነት ፡ ካላቸው ፡ ተግባሮች ፡ የሚመነጨ ፡ ግምቶች ፡ ወይም ፡ ምልክቶች ፡ ሲኖሩ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፯፻፸፬ ። ክስን ፡ ስላለመቀበል ።

ልጅነቱን ፡ ለማረጋገጥ ፡ የሚፈልገው ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መወለዱ ፡ ከተሰጠው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ጋራ ፡ የሚሰማ ፡ ሌላ ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖር ፡ ያለው ፡ እንደሆነ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ ለመጠየቅ ፡ ክስን ፡ ለማቅረብ ፡ አይፈቀድለትም ።

ቀ ፡ ፯፻፸፭ ። ስለ ፡ ክሳሽ ።

- (ጵ) የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ ለመጠየቅ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚችሉት ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ አዳሳጊው ፡ ወይም ፡ ወራሾቹ ፡ ናቸው ።
- (ጶ) እንዲሁም ፡ የልጅ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ነን ፡ የሚሉት ፡ ሰዎች ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።
- (ጷ) ክሱ ፡ የተከናወነ ፡ በሚሆንበት ፡ ጊዜ ፡ የልጅ ፡ አባት ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ አባት ፡ መሆን ፡ ሊደርስበት ፡ የሚችለው ፡ ሰው ፡ አባትነቱን ፡ ለመካድ ፡ ሲል ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፯፻፸፮ ። ክስ ፡ ስለሚቀርበት ፡ ጊዜ ።

- (ጸ) ልጅ ፡ በሕይወት ፡ እስካለ ፡ ድረስ ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖርን ፡ ለመጠየቅ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።
- (ጹ) የልጅ ፡ አሳዳሪና ፡ በላይኛው ፡ ቍጥር ፡ በ፪ኛውና ፡ በ፫ኛው ፡ ገይለ ፡ ቃል ፡ የተመለከቱት ፡ ሰዎች ፡ ልጅ ፡ አካለመጠን ፡ ባላደረሰበት ፡ ጊዜ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችሉም ።

(፫) ልጁ ሐያ ግመት ላይ ጥላው የሞተ ለንደ ሆነ ለርሱ ከሞተ ለጎሳ በሐንድ ግመት ጊዜ ውስጥ ካልሆነ በቀር ወራሾቹ ክሱን ለማቅረብ አይችሉም ።

ቀ : ፯፻፸፯ ። ስለ ተከላሽ ።

- (፩) የልጅነት ሁኔታ መኖሩን ለመጠየቅ ከስ የቀረበችው ለናት ነኝ የሞተለዋ በሆነች ጊዜ ከሱ የሚቀርበው በልጁ ላይ ነው ።
- (፪) የልጅነት ሁኔታ መኖሩን ለመጠየቅ ከሱን የቀረበችው ለናት ባልሆነች ጊዜ ከሱ የሚቀርበው ለናት ነኝ በተባለችው ወይም በወራሾቹ ላይ ነው ።
- (፫) የልጅነት ሁኔታ መኖሩን ለመጠየቅ ከስ የቀረበው በማናቸውም ሲሆን ከሱ የተከናወነ በሚሆንበት ጊዜ ፤ የልጁ ለናት ነኝ የተባለችው ልጁ ያጎት ነው የተባለው ሰው በከሱ ውስጥ ለንዲገቡ ማድረግ አስፈላጊ ነው ።

ከፍል ። ፬ ።

በሁኔታው ላይ ስለሚነግው ከርክርና ስለ መካድ ።

ንኡስ ከፍል ። ፩ ።

በሁኔታው ላይ ስለሚደረግ ከርክር ።

ቀ : ፯፻፸፰ ። መሠረት ።

በአናት በኩል ያለው መወለድ (ልጅነት) በማናቸውም ባለጎዳይ በምን ጊዜም ሁሉ ከርክር ሊደረግበት ይቻላል ።

ቀ : ፯፻፸፱ ። ክስን ስለ መቀበል ።

- (፩) በሁኔታው ላይ ስለሚደረግው ከርክር የሚቀርበው ከስ ጻኞች ካልፈቀዱ በቀር ሊቀርብ አይችልም ።
- (፪) በሁኔታው ላይ ከርክር ለማድረግ ስለሚቀርበው ከስ ፈቃድ የሚሰጠው ጻኞቹ ክሱን ለንዲቀበሉ ከሚያደርጉ ለርግጠኛ ከሆኑና በቂ ከባድነት ካላቸው ተግባሮች የሚመነጨ ግምቶች ወይም ምልክቶች ሲኖሩ ብቻ ነው ።

ቀ : ፯፻፶ ። ክስን ስለመቀበል ።

ከላሹ ለከራከርበታለሁ የሚለው ልጅነት ለባለጎዳዩ ካለው የመወለድ የምስክር ወረቀት የመነጨና ከዚህ ከመወለድ የምስክር ወረቀት ጋር

የሚሰማግግ የልጅነት ሁኔታ ፣ ያለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሁኔታው ፣ ለጥክራክ፣ ሲል ፣ ከሳሹ ፣ የሚጠይቀው ፣ ረቃድ ፣ አይሰጥም ።

ቀ ፣ ፯፻፷፩ ። ስለ ፣ ተክሳሽ ።

(ጸ) በሁኔታው ፣ ላይ ፣ የሚቀርበው ፣ ክስ ፣ በልጅነቱ ፣ (በመወለዱ) ፣ ላይ ፣ ክርክር ፣ በተነሣበት ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ በወራሾቹ ፣ ላይ ፣ ይደረጋል ።

(፯) የልጁን ፣ እናት ፣ አስፈላጊም ፣ ሲሆን ፣ አባት የውጥ ፣ በነገሩ ፣ ክርክር ፣ ውስጥ ፣ እንዲገቡ ፣ ግድረግ ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ።

ስለ ፣ መካድ ።

ቀ ፣ ፯፻፷፪ ። መሠረቱ ።

ከአባት ፣ የሚመጣው ፣ ልልጁ ፣ አዋት ፣ እኔ ፣ አይደለሁም ፣ በግለት ፣ የሚቀርበው ፣ ክርክር ፣ የሚፈጸመው ፣ የመካድ ፣ ክስ ፣ በግንቅረብ ፣ ነው ።

ቀ ፣ ፯፻፷፫ ። ከልጁ ፣ እናት ፣ ጋራ ፣ ግንኙነት ፣ ስላለመጥር ፣ (ጸ) መሠረቱ ።

የልጁ ፣ አባት ፣ ነህ ፣ ተብሎ ፣ በሕግ ፣ አባትነት ፣ የሚሰጠው ፣ ሰው ፣ ልጁ ፣ ከመወለዱ ፣ በረቱ ፣ በየገኛውና ፣ በየገኛው ፣ ቀን ፣ መካከል ፣ ባለው ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ከልጁ ፣ እናት ፣ ጋራ ፣ በግብረ ፣ ሥጋ ፣ ላለመገናኘቱ ፣ ተቃራኒ ፣ ግስረጃ ፣ በግይገኝበት ፣ አኳኋን ፣ ያስረዳ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተባለውን ፣ ልጅ ፣ ልጁ ፣ አይደለም ፣ ለግለት ፣ ይችላል ።

ቀ ፣ ፯፻፷፬ ። (ጸ) ስለ ፣ ሕሊና ፣ ግምት ።

(ጸ) ከሁለቱ ፣ ልንዱ ፣ ባቀረበው ፣ የመፋታት ፣ ግያቁ ፣ መሠረት ፣ ወይም ፣ በሁለቱ ፣ መካከል ፣ በጽሑፍ ፣ በተደረገው ፣ የጠላያየት ፣ ልምምነት ፣ ምክንያት ፣ ባልና ፣ ሚስት ፣ በእውነት ፣ ተለያይቶው ፣ ባንባሩበት ፣ ጊዜ ፣ በመካከላቸው ፣ የሥጋ ፣ ግብር ፣ ግንኙነት ፣ እንዳልተደረገ ፣ ይገመታል ።

(ጸ) ለዚህ ፣ ተቃራኒ ፣ ሆኖ ፣ የሚቀርበው ፣ ግስረጃ ፣ በግንኛዎቹም ፣ ምክንያቶች ፣ ሲሆን ፣ ይሰማል ፣ ይኸውም ፣ ግስረጃ ፣ በተለየ ፣ ተላሎች ፣ ከሆኑ ፣ ግምቶች ፣ ሊመነጭ ፣ (ሊገኝ) ፣ ይችላል ።

ቀ ፣ ፯፻፷፭ ። አባት ፣ ነህ ፣ ለግለት ፣ ስላለመቻሉ ፣ (ጸ) መሠረቱ ።

የልጁ ፣ አባት ፣ ነህ ፣ ተብሎ ፣ አባትነቱ ፣ በሕግ ፣ የሚሰጠው ፣ ሰው ፣ ልጁ ፣ ከዚህ ፣ በተባለው ፣ ሰው ፣ ሥራ ፣ ተወልዷል ፣ ለግለት ፣ በዐይነቱ ፣ በጭራሽ ፣ የግይቻል ፣ መሆኑን ፣ ተቃራኒ ፣ ግስረጃ ፣ በግይገኝበት ፣ አኳኋን ፣ ያስረዳ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ልጁ ፣ የኔ ፣ አይደለም ፣ ለግለት ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፯፻፹፮ ። በፍርድ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ።

- (፩) ጻኞችን ፡ አስፈቅዶ ፡ የልጅ ፡ መካድን ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ በፍርድ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ፡ አሳዳሪ ፡ ይህንን ፡ ፈቃድ ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፡ በፍርድ ፡ በተከለከለው ፡ ሰው ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፯፻፹፯ ። (፪) ክስን ፡ ለመቀበል ፡ ስለ ፡ መቻል ።

- (፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተው ፡ በሚያጋጥምበት ፡ ጊዜ ፡ የእኔ ፡ ልጅ ፡ አይደለም ፡ ስለ ፡ ግለት ፡ የሚቀርበው ፡ የመካድ ፡ ክስ ፡ ጻኞቹ ፡ ካልፈቀዱ ፡ በቀር ፡ ሊቀርብ ፡ አይችልም ።
- (፪) የእኔ ፡ ልጅ ፡ አይደለም ፡ ስለ ፡ ግለት ፡ ለሚቀርበው ፡ የመካድ ፡ ክስ ፡ ፈቃድ ፡ የሚሰጠው ፡ ጻኞቹ ፡ ክሱን ፡ እንዲቀበሉ ፡ ከሚያደርጋቸው ፡ እርግጠኛ ፡ ከሆኑ ፡ በቂ ፡ ከባድነት ፡ ካላቸው ፡ ተገባሮች ፡ የመነጨ ፡ ግምቶች ፡ ወይም ፡ ምልክቶች ፡ ሲኖሩ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፯፻፹፰ ። (፫) ስለ ፡ ሕሊና ፡ ግምቶችና ፡ ስለ ፡ ከባድ ፡ ምልክቶች ።

- (፩) የሕሊና ፡ ግምቶችና ፡ ከባድ ፡ (ትልቅ) ፡ ምልክቶች ፡ የሚባሉት ፡ ልጅህ ፡ ነው ፡ ከተባለው ፡ ሰው ፡ አባትነት ፡ ጋራ ፡ የማይሰማሙ ፡ (የማይገናኙ) ፡ ለመሆናቸው ፡ በሲያንስ ፡ ዕውቀት ፡ ተለይተው ፡ የሚታዩ ፡ ግዙፍ ፡ ሁኔታዎች ፡ ለመሆን ፡ ይችላሉ ።
- (፪) እንዲሁም ፡ እነዚህ ፡ ነገሮች ፡ ሲኖሩ ፡ በሰውየው ፡ አባትነት ፡ ጥርጣሬ ፡ ለማግኘት ፡ በሚችሉ ፡ አካላት ፡ የልጅን ፡ መወለድ ፡ ወይም ፡ እንዲያውም ፡ እርግጠናዎን ፡ ለባልዎ ፡ ከደበቀችበት ፡ ምክንያት ፡ ሊመነጨ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፯፻፹፱ ። (፬) ስለ ፡ ሴቶችን ፡ (በባል ፡ ላይ ፡ ስለሚደረግ ፡ ዝመት) ፡ ወይም ፡ ስለ ሴቲቱ ፡ ግመን ።

ሴቲቱ ፡ በባልዎ ፡ ላይ ፡ ያደረገችው ፡ የሴቶችን ፡ (የዝመት) ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ ልጁ ፡ የሌላ ፡ ሰው ፡ ለመሆኑ ፡ የምትሰጠው ፡ የእምነት ፡ ቃል ፡ እነዚህ ፡ ነገሮች ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ከባድ ፡ ትልቅ ፡ ምልክት ፡ ሊቋጠሩ ፡ አይችሉም ።

ቀ ፡ ፯፻፺ ። የማይመስል ፡ አባትነት ።

የልጅነት ፡ ሁኔታው ፡ እንዲገለጽለት ፡ በመጠየቅ ፡ ልጁ ፡ ከእናቲቱ ፡ ለመወለዱ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አባትነቱ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ የልጁ ፡ አባት ፡ ላለመሆኑ ፡ የሚያቀርባቸውን ፡ ምክንያቶች ፡ በማስረዳት ፡ የእኔ ፡ ልጅ ፡ አይደለም ፡ ብሎ ፡ ለመካድ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፯፻፺፩ ። ስለ ፡ ከላሽ ።

- የእኔ ፡ ልጅ ፡ አይደለም ፡ ብሎ ፡ የመካድ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚችለው ፡ —
- (፩) የልጁ ፡ አባት ፡ ነህ ፡ ተብሎ ፡ በሕጋውያን ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ የልጁ ፡ አባትነት ፡ የሚሰጠው ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) በዚህ ፡ ጉዳይ ፡ በተለይ ፡ እናቲቱ ፡ ወይም ፡ አባት ፡ ነኝ ፡ ባዩ ፤ ወይም ፡ ዐቃቤ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ ልጁ ፡ ራሱ ፡ ክስ ፡ ሊያቀርብ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፯፻፺፪ ። ክስ ፡ የሚቀርብበት ፡ ጊዜ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) የእኔ ፡ ልጅ ፡ አይደለም ፡ የሚል ፡ የመካድ ፡ ክስ ፤ ልጁ ፡ ከተወለደ ፡ በኋላ ፡ በሚከተሉት ፡ የ፳ ፡ ቀናች ፡ ውስጥ ፡ መቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖሩ ፡ እንዲገለጽ ፡ ለመጠየቅ ፡ በቀረበው ፡ ክስ ፡ ምክንያት ፡ ልጁ ፡ ከእናቲቱ ፡ ለመወለዱ ፡ የተረጋገጠ ፡ ሲሆን ፤ የእኔ ፡ ልጅ ፡ አይደለም ፡ የሚል ፡ የመካድ ፡ ክስ ፡ የሚቀርበው ፡ የልጅነት ፡ ሁኔታ ፡ መኖሩ ፡ እንዲገለጽ ፡ ለመጠየቅ ፡ የቀረበውን ፡ ክስ ፡ የሚወስን ፡ የመጨረሻ ፡ ፍርድ ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፤ በየ፳ ፡ ቀናች ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፯፻፺፫ ። (፪) ስለ ፡ ልዩ ፡ አጋጣሚ ፡ ምክንያት ።

(፩) ልጅህ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ አባትነቱ ፡ በሕግ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ልጄ ፡ አይደለም ፡ በማለት ፡ ስለሚቀርበው ፡ ክስ ፡ በተወሰኑ ፡ ጊዜዎች ፡ ውስጥ ፡ ክሱን ፡ ለማቅረብ ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በርሱ ፡ ፈንታ ፡ ልጄ ፡ አይደለም ፡ ብሎ ፡ የመካድን ፡ ክስ ፡ ወደታች ፡ ከሚቆጠሩ ፡ ተወላጆቹ ፡ አንዱ ፡ ሊያቀርብ ፡ ይችላል ።

(፪) ተወላጆቹ ፡ (ተወላድያን) ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አባቱና ፡ እናቱ ፡ እነዚህም ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ከሚቆጠሩ ፡ ከወላጆቹ ፡ አንዱ ፡ መብቱን ፡ ሊሠራበት ፡ ይቻላል ።

(፫) ወደ ፡ ላይ ፡ ከሚቆጠሩ ፡ ወላጆች ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተባለውን ፡ መብት ፤ ማናቸውም ፡ ሌላው ፡ ወራሽ ፡ ወይም ፡ እንደራሴ ፡ ቀሪ ፡ ሆኖ ፤ ከወንድሞቹ ፡ ወይም ፡ ከእገቶቹ ፡ አንዱ ፡ ሊሠራበት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፯፻፺፬ ። ክስን ፡ ስላለመቀበል ።

ባልሞት ፡ በጽሑፍ ፡ ፈቅዶ ፡ በጥበባዊ ፡ (በአርቲፊሲያል) ፡ መንገድ ፡ ልጁ ፡ የተወለደ ፡ ለመሆኑ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ልጄ ፡ አይደለም ፡ የማለትን ፡ የክስ ፡ ጥያቄ ፡ ሊቀበሉት ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፯፻፺፭ ። ስለ ፡ ተከላሽ ።

(፩) ልጄ ፡ አይደለም ፡ ብሎ ፡ የመካድ ፡ ክስ ፡ በልጁ ፡ ላይ ፤ እርሱም ፡ ሞቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በወራሾቹ ፡ ላይ ፡ ይቀርባል ።

(፪) የልጁን ፡ እናት ፡ በሚቀርበው ፡ ክስ ፡ ውስጥ ፡ እንድትገባ ፡ ማድረግ ፡ ያስፈልጋል ።

(፫) ልጁ ፡ አካለመጠን ፡ ያላደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ በተለይ ፡ የመረጡት ፡ ተጠባባቂ ፡ ሞግዚት ፡ ወኪል ፡ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፣ ፲፩ ።

ስለ ፡ ጉዲፈቻ ፣ የግር ፣ ልጅ ።

ቍ ፣ ፯፻፺፮ ። በጉዲፈቻ ፣ ስለሚገኝ ፣ ልጅነት ።

(፩) በጉዲፈቻ ፣ አባትና ፣ በጉዲፈቻ ፣ ልጅ ፣ መካከል ፣ በሚደረገው ፣ ውል ፣ ምክንያት ፣ አንድ ፣ የሚያስተላልፍ ፣ የልጅነት ፣ ግንኙነት ፣ ሊፈጠር ፣ ይቻላል ።

(፪) በጉዲፈቻ ፣ ልጅና ፣ በጉዲፈቻ ፣ አድራጊው ፣ ቤተ ፣ ዘመድ ፣ መካከል ፣ ከአሠራሩ ፣ የተነሳ ፣ የሚገኙት ፣ የሥጋ ፣ ዝምድናና ፣ የጋብቻ ፣ መተላለፍ ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በመጀመሪያው ፣ ምዕራፍ ፣ ተገልጿል ።

ቍ ፣ ፯፻፺፯ ። ስለ ፡ ጉዲፈቻ ፣ አድራጊው ፣ ዕድሜ ።

(፩) ግናቸውም ፣ ሰው ፣ አካላቸውን ፣ ካደረሰ ፣ የጉዲፈቻ ፣ ልጅ ፣ ግድረግ ፣ ይችላል ።

(፪) ባለ ፣ ሚስት ፣ የጉዲፈቻ ፣ ልጅ ፣ በሚወልዱበት ፣ ጊዜ ፣ ከባለ ፣ ሚስት ፣ አንዱ ፣ የአርባ ፣ ዓመት ፣ ዕድሜ ፣ ያለው ፣ ከሆነ ፣ ይበቃል ።

ቍ ፣ ፯፻፺፰ ። ያገባ ፣ ሰው ፣ የጉዲፈቻ ፣ ልጅ ፣ ስለ ፣ ግበጾቱ ።

(፩) ጉዲፈቻ ፣ አድራጊው ፣ ያገባ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለ ፣ ሚስቱ ፣ ባንድነት ፣ ሆነው ፣ የጉዲፈቻውን ፣ ልጅ ፣ ለመቀበል ፣ ውል ፣ ካደረጉ ፣ የጉዲፈቻው ፣ ሥርዐት ፣ ሊፈጸም ፣ አይችልም ።

(፪) ባለ ፣ የሚስቱን ፣ ሚስት ፣ የባልዋን ፣ ልጅ ፣ የጉዲፈቻ ፣ ልጅ ፣ ያደረጉት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ገደለ ፣ ቃል ፣ የተመለከተው ፣ ድንጋጌ ፣ ተፈጻሚ ፣ አይሆንም ።

(፫) እንዲሁም ፣ ከባለ ፣ ሚስት ፣ አንዱ ፣ አላቡን ፣ ለመግለጽ ፣ በማይችልበት ፣ ሁኔታ ፣ ሲገኝ ፣ ድንጋጌው ፣ ተፈጻሚ ፣ አይሆንም ።

ቍ ፣ ፯፻፺፱ ። የተጸነሰውን ፣ ልጅ ፣ በጉዲፈቻ ፣ ስለ ፣ መውለድ ።

(፩) የተጸነሰውን ፣ ልጅ ፣ የጉዲፈቻ ፣ ልጅ ፣ ለማድረግ ፣ ይቻላል ።

(፪) በዚህ ፣ ጊዜ ፣ የተደረገው ፣ የጉዲፈቻ ፣ ልጅነት ፣ ልጅ ፣ ከመወለዱ ፣ በፊት ፣ ወይም ፣ ልጅ ፣ ከተወለደ ፣ በኋላ ፣ በሚከተሉት ፣ ሦስት ፣ ወርች ፣ ውስጥ ፣ በእናት ፣ በኩል ፣ በሚደረገው ፣ ግስታወቅ ፣ ብቻ ፣ ሊቀር ፣ ይቻላል ።

ቍ ፣ ፳፻ ። ጉዲፈቻ ፣ አድራጊው ፣ ልጅ ፣ ያለው ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

ጉዲፈቻ ፣ አድራጊው ፣ ልጅም ፣ ቢኖረው ፣ የጉዲፈቻ ፣ ልጅን ፣ መውለድ ፣ አይከለክልም ።

ቀ. ፳፻፩ ። ብዙ ሰዎች ለገደጉ ሰው የጉዲፈቻ ልጅ ግድረግ የማይገባ

ቸው ስለ መሆኑ ።

(፩) ባለፍ ሚስት ካልሆኑ በቀር ግንኙ ሰው ለብዙ ሰዎች የጉዲፈቻ ልጅ ለመሆን አይችሉም ።

(፪) ስለ ሆነም ጉዲፈቻ አድራጊው የሞተ ለገደግ ሆነ ለገደግና ለሌላ ሰው የጉዲፈቻ ልጅ ለመሆን ይችላል ።

(፫) የጉዲፈቻው ልጅ ባለፍ ሚስት በጉዲፈቻ የወለደት ሲሆን ከባለፍ ሚስት አንዳቸው በሞት የጉዲፈቻው ልጅ በሕይወት ካለው ጋር የሚጋባው አዲሱ ተጋቢ ጉዲፈቻ ሊያደርገው ይችላል ።

ቀ. ፳፻፪ ። ውሉን ስለሚያደርጉ ወገኖች ።

(፩) ስለ ጉዲፈቻ የሚደረገው ውል በጉዲፈቻ የሚወለደው ልጅ ዕድሜው ከዐሥራ አምስት ዓመት በላይ የሆነ ለገደግ ሆነ በጉዲፈቻ አድራጊውና በጉዲፈቻው ልጅ መካከል ይፈጸማል ።

(፪) ጉዲፈቻ የሚደረገው ልጅ ዕድሜው ከ፲፭ ዓመት በታች የሆነ ለገደግ ሆነ ውሉን ጉዲፈቻ አድራጊውና የጉዲፈቻው ልጅ አላዳሪ ይፈጽሙታል ።

ቀ. ፳፻፫ ። የጉዲፈቻው ልጅ ወላጆች ፈቃድ ።

(፩) የጉዲፈቻው ልጅ አባትና እናት በሕይወት ያሉና የታወቁ ከሆኑ ሁለቱም ልጃቸው የጉዲፈቻ ልጅ ለገደግ ሆነ ለገዲፈቻዬ ያስፈልጋል ።

(፪) አባትና እናቱ ሞተው የሌሉ ወይም ፈቃዳቸውን ለመግለጽ የማይችሉ ለገደግ ሆነና የማይቻል ሲሆን ጉዲፈቻውን ለመፍቀድ ወደላይ የሚቁጠሩ ወላጆቻቸው በእነርሱ ምትክ ይሆናሉ ።

(፫) ልጁ ጉዲፈቻ ለገደግ ሆነ ፈቃድ ለመስጠት የሚችል ወደላይ የሚቁጠር ወላጅ የሌለው ለገደግ ሆነ ፈቃድ የሚሰጠው የቤተ-ዘመድ ምክር ትባሌ ነው ።

ቀ. ፳፻፬ ። ስለ ጉዲፈቻው ውል መጽናት ።

(፩) የጉዲፈቻው ውል ጻፎች ካላጸኑት በቀር ውጤት የለውም (አይጸናም) ።

(፪) ጻፎች ውላጅ ከመስጠታቸው በፊት ጉዲፈቻ የሚሆነው ልጅ ከዐሥር ዓመት በላይ የሆነ ለገደግ ሆነ እርሱ የሚለውንና ይህን የጉዲፈቻውን ውል አስቀድሞ አላዳጊው ያልፈተደ ለገደግ ሆነም የአላዳጊውን ቃል መስማት አለባቸው ።

ቀ. ፳፻፭ ። የጉዲፈቻውን ውል ለማጽደቅ ለሰፈላጊ የሆኑ ምክንያቶች ።

የጉዲፈቻ ልጅ ለመሆን የሚያስፈልገው ትክክለኛ ምክንያት ሲኖርና ጉዲፈቻ ለሚሆነው ልጅ ጥቅም ያለው ሆኖ ሲታይ ልጁ ነው ።

ቍ ፡ ፳፻፮ ፡ የጉዲፈቻን ፡ ውል ፡ ስለ ፡ ግፍረስ ።

የጉዲፈቻ ፡ ውል ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ በግናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢሆን ፡ ሊፈርስ ፡ አይችልም ።

ምዕራፍ ፡ ፲፪ ።

ስለ ፡ ቀለብ ፡ መስጠት ፡ ግዴታ ።

ቍ ፡ ፳፻፺ ፡ ስለ ፡ ግዴታው ፡ ግላግ ።

የቀለብ ፡ መስጠት ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ ሰው ፡ ለባለጉዳዮች ፡ ሁኔታና ፡ ለአገሩ ፡ ለግድ ፡ የሚሰግሙትን ፡ በመከተል ፡ እንደሚገባ ፡ ዐይነት ፡ ተጠዋሪው ፡ የሚመገባቸውን ፡ የሚኖርባቸውን ፡ የሚለብላቸውንና ፡ ጤናውን ፡ የሚጠብቅባቸውን ፡ አስፈላጊ ፡ ነገሮች ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፳፻፳ ፡ ግዴታው ፡ በእነማን ፡ መካከል ፡ ያለ ፡ ስለመሆኑ ።

- (ጸ) የቀለብ ፡ መስጠት ፡ ግዴታ ፡ ያለው ፡ በቀጥታ ፡ ወላጆችና ፡ ተወላጆች ፡ ወይም ፡ በቀጥታ ፡ የጋብቻ ፡ ዘመዶች ፡ መካከል ፡ ነው ።
- (፺) እንዲሁም ፡ ከአንድ ፡ አባትና ፡ ከአንድ ፡ እናት ፡ በተወለዱት ፡ ወይም በአባት ፡ በኩል ፡ ወይም ፡ በእናት ፡ በኩል ፡ ብቻ ፡ ወንድማማችና ፡ እትማማች ፡ በሆኑትም ፡ መካከል ፡ የቀለብ ፡ መስጠት ፡ ግዴታ ፡ አለ ።

ቍ ፡ ፳፻፶ ፡ (ጸ) ግዴታው ፡ የሚወገድበት ፡ አጋጣሚ ፡ ምክንያት ።

በጋብቻው ፡ ምክንያት ፡ የዝምድና ፡ መተሰሰር ፡ በመፋታት ፡ ምክንያት ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በጋብቻ ፡ ዘመዶች ፡ መካከል ፡ ያለው ፡ የቀለብ ፡ መስጠት ፡ ግዴታ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፳፻፲ ፡ (፺) በዳኝነት ፡ በኩል ፡ ስለሚነገር ፡ አባትነት ።

ሴትየዋ ፡ በተጠሰፈች ፡ ወይም ፡ በተደፈረች ፡ ጊዜ ፡ ልጅህ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ በዳኝነት ፡ ለተነገረበት ፡ ሰው ፡ የቀለብ ፡ መስጠት ፡ ግዴታ ፡ አይገባቸውም ።

ቍ ፡ ፳፻፲፩ ፡ (፫) ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ቀለብ ፡ ለመቀበል ፡ የማይገባው ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

እንዲሁም ፡ ቀለብ ፡ ተቀባዩ ፡ በቀለብ ፡ ሰጪው ፡ ወይም ፡ በዚሁ ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ላይና ፡ ወደ ፡ ታች ፡ በሚቋጠሩ ፡ ወላጆችና ፡ ተወላጆች ፡ ወይም ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ ሕይወት ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ በመጣል ፡ ሙከራ ፡ ተፈርዶበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ቀለብ ፡ መቀበሉ ፡ ይቀርባል ።

ቍ ፡ ፳፻፲፪ ፡ ግዴታ ፡ እንዲኖር ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑ ፡ ሁኔታዎች ።

የቀለብ ፡ መስጠት ፡ ግዴታ ፡ የሚገባ ፡ ሆኖ ፡ የሚገኘው ፡ ግዴታው ፡ እንዲ

ፈጽሞለት፣ የሚጠይቀው፣ ሰው፣ ሠርቶ፣ ለመብላት፣ የግይቻል፣ ሲሆንና፣ በችግር፣ ላይ፣ የወደቀ፣ ሲሆን፣ ብቻ፣ ነው።

ቀ፡ ፳፻፲፫ ። ስለ ግዴታ፣ አፈጻጸም፣ ዐይነት ።

(ጸ) በመደቡ፣ የቀለብ፣ መስጠት፣ ግዴታ፣ የሚፈጸመው፣ ጥሪው፣ ለተጠየሪው፣ የቀለቡን፣ ገንዘብ፣ በመስጠት፣ ነው።

(፱) የዚህ፣ የጠረታ፣ ጠቅላላ፣ ገንዘብ፣ የሚወሰነው፣ (የሚቋጠረው)፣ የጠረታውን፣ ገንዘብ፣ የሚጠይቀው፣ ሰው፣ ያለበትን፣ ችግርና፣ የከፋዩን፣ ሀብት፣ በማመዛዘን፣ ነው።

ቀ፡ ፳፻፲፬ ። ሁኔታውን፣ ለማሻሻል፣ ስለ መቻል ።

ቀለብ፣ ሰጪው፣ ወይም፣ ተቀባዩ፣ በሚያቀርቡት፣ ጥያቄ፣ መሠረት፣ ለጠረታ፣ ገንዘብ፣ ልክ፣ የተሰጠውን፣ ውሳኔ፣ በማናቸውም፣ ጊዜ፣ ሁሉ፣ ለማሻሻል፣ ይቻላል።

ቀ፡ ፳፻፲፭ ። የጠረታው፣ ገንዘብ፣ የሚከፈልበት፣ ቦታ ።

ጻዥ፣ የሰጠት፣ ተቃራኒ፣ የሚሆን፣ ውሳኔ፣ ከሌለ፣ በቀር፣ የጠረታ፣ ገንዘብን፣ የሚከፈሉት፣ በተጠየሪው፣ መኖሪያ፣ ቦታ፣ ነው።

ቀ፡ ፳፻፲፮ ። የሚከፈል፣ የጠረታ፣ ገንዘብ ። (ጸ) ሊተላለፍና፣ ሊያዝ፣ ስላለመቻሉ ።

(ጸ) ለጠረታ፣ የሚከፈል፣ ገንዘብ፣ ሊተላለፍና፣ ሊያዝ፣ አይቻልም ።

(፱) እንዲሁም፣ ስለ፣ ተባለ፣ ለጠረታ፣ የሚከፈሉ፣ ገንዘቦች፣ የሚከፈልበት፣ ጊዜ፣ ከመድረሱ፣ እስቀድሞ፣ እንኳን፣ ቢሆን፣ በጠረታው፣ ምግብ፣ የሚጠቀመው፣ ሰው፣ ላለበት፣ ችግር፣ አሳቢ፣ ለሚሆኑ፣ ስለ፣ እርዳታ፣ ለተጽዕኖ፣ ድርጅቶች፣ ሊተላለፉ፣ ይቻላል ።

(፫) እንዲሁም፣ ውዝፎችን፣ በጠረታው፣ ለሚጠቀመው፣ ሰው፣ ለሕይወቱ፣ አስፈላጊ፣ የሆነውን፣ የሰጠት፣ ሰዎች፣ ሊቀበሉት፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፳፻፲፯ ። (፱) የሚጠራቀም፣ ስላለመሆኑ ።

ቀለብ፣ ተቀባዩ፣ ውዝፍ፣ ለኑሮው፣ አስፈላጊ፣ መሆኑን፣ ካላረጋገጠ፣ በቀር፣ ማናቸውም፣ ውዝፍ፣ ቢሆን፣ ለመከፈሉ፣ የተወሰነውን፣ ጊዜ፣ በሚከተሉ፣ ሦስት፣ ወሮች፣ ውስጥ፣ የተባለውን፣ ገንዘብ፣ ሳይቀበለው፣ ወይም፣ ሳይጠይቀው፣ የቀረ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ቀሪ፣ ይሆንበታል ።

ቀ፡ ፳፻፲፰ ። ቀለብ፣ ተቀባዩን፣ ከቤት፣ ለማኖር፣ ስለ መቻል ።

(ጸ) ቀለብ፣ ሰጪው፣ ቀለብ፣ ተቀባዩን፣ በመኖሪያ፣ ቤቱ፣ ተቀብሎ፣ በማስቀመጥ፣ ግዴታውን፣ ልፈጽም፣ ሲል፣ ጥያቄ፣ ለማቅረብ፣ ይችላል ።

(ጀ) ዳኞች፣ ይህን ፣ የቀረበውን ፣ ጥያቄ ፣ የሚቀበሉት ፣ ወይም ፣ የማይቀበሉት ፣ ለመሆን ፣ አካባቢዎቹን ፣ ነገሮች ፣ ሁሉ ፣ ተመልክተው ፣ ይወሰናሉ ።

(ቀ) ቀለብ ፣ ሰጪው ፣ ቀለብ ፣ ተቀባዩን ፣ በመጥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ኔንዲያስተምጥ ፣ ምን ፣ ጊዜም ፣ ቢሆን ፣ ለመገደድ ፣ ኔይችልም ።

ቀ ፡ ፳፻፲፱ ፣ ስለ ፣ ቀለብ ፣ ሰጪዎች ፣ ብዛት ፣ (ጸ) መሠረቱ ።

ለቀለብ ፣ ተቀባዩ ፣ ቀለብ ፣ ለመስጠት ፣ ግዴታ ፣ ያልባቸው ፣ ብዙ ፣ ሰዎች ፣ ያሉት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከነርሱ ፣ መካከል ፣ አንዱን ፣ ሰጠች ፣ ሲል ፣ ጥያቄውን ፣ ሊያቀርብለት ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፳፻፳ ፣ (ጀ) ስለ ፣ አቤቱ ።

(ጸ) ቀለብ ፣ እንዲከፍሉ ፣ የተፈረደባቸው ፣ ሰዎች ፣ ሳይከፍሉ ፣ የቀሩትን ፣ ባለዕዳዎች ፣ ለመከሰስ ፣ ይችላሉ ።

(ጀ) ዳኞቹ ፣ ተከላሹት ፣ ባለዕዳዎች ፣ ያላቸውን ፣ ሁብትና ፣ ከከላሹ ፣ ጋራ ፣ ያላቸውን ፣ የሥጋ ፣ ዝምድና ፣ ወይም ፣ የጋብቻ ፣ ዝምድና ፣ ደረጃ ፣ በማመዛዘን ፣ እነዚህ ፣ የተከለሱት ፣ ባለዕዳዎች ፣ የቀለቡን ፣ ገንዘብ ፣ በሙሉ ፣ ወይም ፣ ባክሬል ፣ እንዲከፍሉ ፣ ሊፈርዱባቸው ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፳፻፳፩ ፣ (ቀ) ለቀለብ ፣ ሰጪዎች ፣ የሚሰጥ ፣ የከፋይነት ፣ ተራ ።

ልዩ ፣ ልዩ ፣ የሆኑትም ፣ ቀለብ ፣ ሰጪዎች ፣ ባለባቸው ፣ ግዴታ ፣ ምክንያት ፣ በቀጥር ፣ የዚህን ፣ የቀለብ ፣ ሰጪነት ፣ ዕዳ ፣ የሚችሉበት ፣ የከፋይነት ፣ ተራ ።

(ሠ) በመጀመሪያ ፣ ደረጃ ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣

(ለ) በሁለተኛ ፣ ደረጃ ፣ ተወላጆቹ ፣ እንደየደረጃቸው ፣

(ሐ) በሦስተኛ ፣ ደረጃ ፣ ወደ ፣ ላይ ፣ የሚቋጠሩ ፣ ወላጆቹ ፣ እንደየደረጃቸው ፣

(መ) በአራተኛው ፣ ደረጃ ፣ ከአንድ ፣ አባትና ፣ ከአንድ ፣ እናት ፣ የተወለዱ ፣ ወንድማማችና ፣ እንትማማች ፣

(ሠ) በአምስተኛው ፣ ደረጃ ፣ ከአባት ፣ በኩል ፣ ወይም ፣ ከእናት ፣ በኩል ፣ ብቻ ፣ ወንድማማችና ፣ እንትማማች ፣

(ረ) በስድስተኛው ፣ ደረጃ ፣ የጋብቻ ፣ ተወላጆቹ ፣ እንደየደረጃቸው ፣

(ሰ) በሰባተኛው ፣ ደረጃ ፣ የጋብቻ ፣ ወደ ፣ ላይ ፣ የሚቋጠሩ ፣ ወላጆች ፣ እንደየደረጃቸው ፣

ቀ : ጸገጽጸጽ = (፩) በጋራ ፡ ቀለብ ፡ ሰጪዎች ፡ መካከል ፡ የሚደረግ ፡ ስምምነት =

(፩) የጋራ ፡ ቀለብ ፡ ሰጪዎች ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ ስልጠናቸው ፡ ግንኙነት ፡ ለጋራ ፡ ቀለብ ፡ ተቀባይነት ፡ ከእነርሱ ፡ መካከል ፡ አንዱ ፡ ቀለቡን ፡ እንዲሰጠው ፡ በግለት ፡ የሚጸና ፡ ስምምነት ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ =

(፪) ቀለብ ፡ ተቀባይ ፡ ስምምነቱን ፡ ይሁን ፡ ሊል ፡ የተቀበለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ስምምነት ፡ የማያከብርበት ፡ ከባድ ፡ ምክንያት ፡ ካልተገኘለት ፡ በቀር ፡ ቀለቡን ፡ ለመቀበል ፡ ሌሎችን ፡ ቀለብ ፡ ሰጪዎች ፡ መጠየቅ ፡ አይችልም =

ቀ : ጸገጽጽ = ስለ ፡ ጉዲፈቻ ፡ ልጅነት ፡ ልዩ ፡ ሁኔታ =

(፩) የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስትና ፡ የቀጥታ ፡ መሥመር ፡ ተወላጆች ፡ የጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ፡ ቤተ ፡ ዘመዶች ፡ ቀለቡን ፡ ለመስጠት ፡ በማይችሉበት ፡ ሁኔታ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ የሥር ፡ ወላጆችን ፡ ቤተ ፡ ዘመዶች ፡ ቀለብ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም =

(፪) የሥር ፡ ወላጆች ፡ ቀለብ ፡ ለማግኘት ፡ ሌላውን ፡ ከገርፍቸው ፡ አንዱን ፡ ለመጠየቅ ፡ የማይችሉ ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ በጉዲፈቻ ፡ የሰጡትን ፡ ልጅ ፡ ቀለብ ፡ ሊጠይቁት ፡ አይችሉም =

ቀ : ጸገጽጽ = ስለ ፡ ሥርዐተ ፡ ቀብር ፡ ኪግራ =

(፩) የቀለብ ፡ መስጠት ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ ሰው ፡ ለዚህ ፡ ለተባለው ፡ ሰው ፡ ሥርዐት ፡ ቀብር ፡ የወጣውንም ፡ ኪግራ ፡ ለመክፈል ፡ ተገዳጅ ፡ ይሆናል =

(፪) የዚህን ፡ ኪግራ ፡ ወዲ ፡ ያደረገው ፡ ሰው ፡ የሥራ ፡ አካሄድን ፡ በሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ገዘንቡን ፡ እንዲያገባለት ፡ ቀለብ ፡ ሰጪውን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል =

ቀ : ጸገጽጽ = ልዩ ፡ ስምምነቶች =

ልዩ ፡ ስምምነቶችን ፡ በማድረግ ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ የተጻፉትን ፡ ድንጋጌዎች ፡ ለመለወጥ ፡ አይፈቀድም =

እንቀጽ ፣ አምስት ።

ሰለ ፣ ውርስ ፣ (ሰለ ፣ አወራረስ) ።

ፆዕራፍ ፣ ፩ ።

ሰለ ፣ ውርስ ፣ አስተላለፍ ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ጠቅላላ ፣ ደንጋጌዎች ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

ሰለ ፣ ውርስ ፣ አከፋፈትና ፣ በውስጡ ፣ ስለሚገኝበት ።

ቀ ፣ ፳፻፳፮ ፣ ሰለ ፣ ውርስ ፣ መከፈት ።

(፩) እንደ ፣ ሰው ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሞተበት ፣ ጊዜ ፣ የኖው ፣ መኖሪያው ፣ ስፍራ ፣ በሆነበት ፣ ቦታ ፣ የዚህ ፣ ግች ፣ ውርስ ፣ ይከፈታል ።

(፪) በግቼ ፣ መሞት ፣ ምክንያት ፣ የሚቋጠሩ ፣ ካልሆኑ ፣ በቀር ፣ በዚህ ፣ እንቀጽ ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙት ፣ የግቼ ፣ መብቶችና ፣ ገዴታዎች ፣ ለወራሾችና ፣ የኑዛዜ ፣ ባለስጦታዎች ፣ ይተላለፋሉ ።

ቀ ፣ ፳፻፳፯ ፣ በውርስ ፣ ውስጥ ፣ የሚገኘው ፣ (፩) ሰለ ፣ ሕይወት ፣ የሚደረግ ፣ አሹራንስ ።

(፩) ግቼ ፣ ተጠቃሚውን ፣ ያልወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ አሹራንሱ ፣ ለግቼ ፣ ወራሾች ፣ ጥቅም ፣ የተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግቼ ፣ በፈረመው ፣ ሰለ ፣ ሕይወት ፣ አሹራንስ ፣ ውል ፣ አፈጻጸም ፣ የሚከፈሉ ፣ ገንዘቦች ፣ የውርስ ፣ ንብረት ፣ ክፍል ፣ ይሆናሉ ።

(፪) ተቃራኒ ፣ ሁኔታ ፣ ሲኖር ፣ የውርሱ ፣ ሀብት ፣ ክፍል ፣ አይሆንም ።

ቀ ፣ ፳፻፳፰ ፣ ፪ ፣ ጡረታና ፣ ካሣ ።

በሞት ፣ ምክንያት ፣ ለግቼ ፣ ዘመዶች ፣ ወይም ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ የሚሰጡ ፣ ጡረታዎች ፣ ወይም ፣ ካሣዎች ፣ የውርሱ ፣ ሀብት ፣ ክፍል ፣ አይሆንም ።

ቀ ፣ ፳፻፳፱ ፣ ልዩ ፣ ልዩ ፣ ዐይነት ፣ ውርስ ።

(፩) የግች ፣ ውርስ ፣ ያለ ፣ ኑዛዜ ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

(፪) ውርሱም ፣ በከፊል ፣ ያለ ፣ ኑዛዜና ፣ በከፊል ፣ በኑዛዜ ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

(፫) ግቼ ፣ በኑዛዜ ፣ ያላደላደላቸው ፣ ሀብቶች ፣ ያለ ፣ ኑዛዜ ፣ ለሚወርሱት ፣ ይሰጣሉ ።

ንሑስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ።

ወራሽ ፣ ለመሆን ፣ የሚያስፈልገው ፣ ችሎታ ።

ቀ ፣ ፳፻፱ ። ወራሽ ፣ ለመሆን ፣ የሚያስፈልጉ ፣ ምክንያቶች ።

ለግዥ ፣ ሀብት ፣ ወራሽ ፣ መሆን ፣ ለመቻል ፣ በሕይወት ፣ ያለ ፣ መሆን ፣ ለወራሽነት ፣ የማይገባ ፣ አለመሆን ፣ ነው ።

ቀ ፣ ፳፻፴፩ ፣ ማለፊያ ፣ ወራሽ ፣ በሕይወት ፣ ስለመኖር ።

(ጸ) ግዥ ፣ በሞተበት ፣ ቀን ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ በሕይወቱ ፣ አለ ፣ የግለት ፣ ግስረጃ ፣ የሚደረገው ፣ ስለ ፣ ሰዎች ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ አንቀጽ ፣ በተመለከቱት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ነው ።

(፱) የዚህ ፣ አንቀጽ ፣ ድንጋጌዎች ፣ ከአገር ፣ መጥፋት ፣ የሚያስከትሉትን ፣ ምክንያቶች ፣ ይወስናሉ ።

(፲) ምትክ ፣ ሆኖ ፣ መውረስን ፣ የሚመለከቱ ፣ ደንቦች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ ፣ ፳፻፴፪ ። ስለ ፣ አብሮ ፣ ግዥ ፣ ሰዎች ።

ሀብት ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ሰዎች ፣ የሞቱ ፣ ሲሆን ፣ ከነዚህ ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ በኋላ ፣ የሞተው ፣ የትኛው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለማወቅ ፣ ያልተቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከአብሮ ፣ ግዥ ፣ ሰዎች ፣ ሀብት ፣ ወራሽነት ፣ ምንም ፣ ሳያገኝ ፣ የነዚህ ፣ ሰዎች ፣ የያንዳንዳቸው ፣ ውርስ ፣ በመወረሻ ፣ እንደ ፣ ሞተ ፣ ዐይነት ፣ ተቋጥሮ ፣ ይወሰናል ።

ቀ ፣ ፳፻፴፫ ። ስለ ፣ ወራሹ ፣ መሞት ።

ለአንድ ፣ ውርስ ፣ ወራሽ ፣ የሆነ ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ውርሱ ፣ ከተከፈተ ፣ በኋላ ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የወራሽነቱ ፣ መብቶች ፣ ለርሱ ፣ ወራሾች ፣ ይተላለፋሉ ።

ቀ ፣ ፳፻፴፬ ። ስለ ፣ ተፀነሰ ፣ ልጅ ።

የተፀነሰ ፣ ልጅ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ሰዎች ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ በተመለከቱት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ወራሽ ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

ቀ ፣ ፳፻፴፭ ። በሕግ ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ድርጅቶች ።

በሕግ ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ድርጅቶችና ፣ በተለይ ፣ ለአንድ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ ንብረቶች ፣ የኑዛዜን ፣ ስጦታ ፣ ለመቀበል ፣ ያላቸው ፣ ችሎታ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በሕግ ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ ስለ ፣ ተሰጣቸው ፣ ድርጅቶችና ፣ በተለይ ፣ ለአንድ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደቡ ፣ ንብረቶች ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ ተወስኗል ።

ቀ ፡ ፳፻፴፮ ። ስለ ፡ ሕጋዊ ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ ዲቃላ ፡ ወይም ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ።

(፩) የሚቼ ፡ ወይም ፡ የወራሹ ፡ የሕግ ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ የዲቃላ ፡ ልጅ ፡ መሆን ፡ ወራሹችን ፡ ወይም ፡ የግንዳንዳቸውን ፡ ድርሻ ፡ ልክ ፡ ለመወሰን ፡ በሚመለከተ ተው ፡ ምንም ፡ ጥጋ ፡ የለውም ።

(፪) እንደዚሁ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሥጋ ፡ ዝምድናና ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በቀጥር ፡ ፳፻፶፯ ፡ የተጻፉት ፡ ደንቦች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጆችም ፡ እንደ ፡ ሌሎች ፡ ልጆች ፡ የሚቈጠሩ ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፳፻፴፯ ። ስለ ፡ ወራሹ ፡ ጾታ ፡ ዕድሜና ፡ ዜግነት ።

የወራሹ ፡ ጾታ ፡ ዕድሜና ፡ ዜግነት ፡ በወራሽነት ፡ መብቶቹ ፡ ውሳኔ ፡ ውስጥ ፡ ምንም ፡ ልዩነትን ፡ የሚያስከትሉ ፡ አይደሉም ።

ቀ ፡ ፳፻፴፰ ። ያልተገባ ፡ ስለ ፡ መሆን ። (፩) ወንጀሎች ፡ ወይም ፡ ቅጣቶች ።

ሟቹን ፡ ለመውረስ ፡ የማይገባ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የወራሽነትን ፡ መብት ፡ የሚያጣ፡

(ሀ) ሟቹን ፡ ወይም ፡ የሟቹን ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቈጠሩ ፡ ተወላጅ ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቈጠሩ ፡ ወላጆች ፡ አንዱን ፡ ወይም ፡ የሟቹን ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ አስቦ ፡ በመግደል ፡ የተፈረደበት ።

(ለ) ከነዚሁ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ አንደኛውን ፡ ለመግደል ፡ በመሞከር ፡ የተቀጣ ፤

(ሐ) በሐሰት ፡ በመወንጀል ፡ ወይም ፡ በሐሰት ፡ ምስክርነት ፡ ይህ ፡ በሐሰት ፡ መወንጀል ፡ በሐሰት ፡ መመስከር ፡ ከነዚሁ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ በአንደኛው ፡ ላይ ፡ የሞት ፡ ፍርድ ፡ ወይም ፡ ከፀሥር ፡ ዓመት ፡ የበለጠ ፡ የጽኑ ፡ እስራት ፡ ቅጣትን ፡ ለማስከተል ፡ የሚያሠጋ ፡ ሁኖ ፡ የተቀጣ ፡ ማንኛውም ፡ ሰው ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፴፱ ። (፪) ስለ ፡ ማጣራት ።

ወራሹ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ወንጀሉን ፡ ወይም ፡ የወንጀሉን ፡ መከራ ፡ ያደረገው ፡ አውራሹ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ በሚቈጠር ፡ ተወላጅ ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ በሚቈጠር ፡ ወላጅ ፡ ወይም ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ ላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተባለው ፡ የወራሽነት ፡ መብት ፡ ማጣት ፡ አይፈጸምበትም ።

ቀ ፡ ፳፻፵ ። (፫) ሌሎች ፡ ምክንያቶች ።

በተለይ ፡ ሟቹን ፡ ለመውረስ ፡ የማይገባ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡—

(ሀ) የሟቹን ፡ ሰውነት ፡ ሁኔታ ፡ ምክንያት ፡ በማድረግ ፡ አውራሹ ፡ ከመሞቱ ፡ በፊት ፡ በአሉት ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ኑዛዜ ፡ እንዲያደርግ ፡ እንዳይለውጥ ፡ ወይም ፡ እንዳይኸር ፡ የከለከለ ፤

(ለ) አስቦ ፡ ያለሟቹ ፡ ፈቃድ ፡ የሟቹን ፡ የመጨረሻ ፡ ኑዛዜ ፡ ያበላሸ ፡ እንዳይገኝ ፡ ያደረገ ፡ ያጠፋ ፡ ወይም ፡ ጉዳዩን ፡ በማወቅ ፡ በሐሰት ፡ ኑዛዜ ፡ የተጠቀመ የወራሽነት ፡ መብት ፡ ያጣል ።

ቍ ፡ ፳፻፵፩ ፡ (፬) ይቅርታ ።

- (፩) ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባሉት ፡ ቍ ፡ ጥርጥር ፡ የተመለከተው ፡ የመውረስ ፡ መብት ፡ ማጣት ፡ ሟቹ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ጽሑፍ ፡ ወራሾን ፡ ይቅርታ ፡ ያደረገለት ፡ መሆኑን ፡ እስታፋፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።
- (፪) በኑዛዜ ፡ ስለሚደረግ ፡ ስጦታ ፡ ሲሆን ፣ ሟቹ ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታውን ፡ ያደረገው ፡ ወራሽ ፡ መሆን ፡ እንዳይገባው ፡ የሚያደርገው ፡ ነገር ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላና ፡ ጉዳዩንም ፡ ዐውቆት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንዲሁ ፡ የመውረስ ፡ መብት ፡ ማጣት ፡ አይኖርም ።

ክፍል ፡ ሁለት ።

ሳይናዘዝ ፡ የሞተ ፡ ሰጦት ፡ ውርስ ።

ቍ ፡ ፳፻፵፪ ፡ የመጀመሪያ ፡ ዝምድና ፡ ደረጃ ።

- (፩) የሟቹ ፡ ልጆች ፡ በመጀመሪያ ፡ ደረጃ ፡ የሟች ፡ ወራሾች ፡ ናቸው ።
- (፪) ከውርሱም ፡ እያንዳንዱ ፡ ትክክል ፡ ድርሻ ፡ ይቀበላሉ ።
- (፫) የሟቹ ፡ ልጆች ፡ ወይም ፡ ክልጆቹ ፡ እንደ ፡ ሞተው ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቈጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ትተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በነሱ ፡ ምትክ ፡ ሆነው ፡ ይወርሳሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፵፫ ፡ ሁለተኛ ፡ የዝምድና ፡ ደረጃ ፡ (፩) መሠረቱ ።

ሟቹ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቈጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ያልተወ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አባትና ፡ እናቱ ፡ ወራሾቹ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፵፬ ፡ (፪) አፈጻጸሙ ።

- (፩) የሟች ፡ አባትና ፡ እናት ፡ የውርሱን ፡ ንብረት ፡ እኩል ፡ በእኩል ፡ ይካፈላሉ ።
- (፪) ከአባት ፡ ከእናት ፡ አስቀድሞ ፡ የሞተ ፡ ቢኖር ፡ የሱን ፡ ፈንታ ፡ ልጆቹ ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቈጠሩ ፡ ተወላጆቹ ፡ በሱ ፡ ተተክተው ፡ ይወርሳሉ ።
- (፫) ከነዚህ ፡ መሥመሮች ፡ በአንዱ ፡ መሥመር ፡ ያለው ፡ ወራሽ ፡ ቢታጣ ፡ ውርሱ ፡ በሙሉ ፡ በሌላው ፡ መሥመር ፡ ላለው ፡ ወራሽ ፡ ይሰጣል ።

ቍ ፡ ፳፻፵፭ ፡ ሦስተኛ ፡ ዝምድና ፡ ደረጃ ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) ሟቹ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቈጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ወይም ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ወይም ፡ የነርሱ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቈጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ የሌላው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ እያንዳንዱ ፡ ራሾቹ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) የውርሱ፡ እኩሌታው፡ በአባት፡ መሥመር፡ ላሉ፡ አያቶች፡ ወይም ፡ ወደ፡ ታች፡ ለሚቁጠሩ፡ ተወላጆቻቸው፡ ይሆናል ። የቀረው፡ የውርሱ፡ እኩሌታ፡ በእናት፡ መሥመር፡ ላሉ፡ አያቶች፡ ወይም ፡ ወደ፡ ታች፡ ለሚቁጠሩ፡ ተወላጆቻቸው፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፳፻፵፮ ። (፪) ለሌላ ፡ የዝምድና ፡ መሥመር ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

(፩) በአባት፡ ወይም፡ በእናት፡ የትውልድ ፡ መሥመር፡ የዘር ፡ ተከታይ፡ ሳይኖረው፡ የሞተ ፡ አያት ፡ ድርሻው ፡ ለዚሁ ፡ መሥመር ፡ ወራሾች ፡ ይተላለፋል ።

(፪) እንድ፡ የትውልድ ፡ መሥመር ፡ የዘር ፡ ተከታይ ፡ ሳይኖራቸው ፡ የሞቱ ፡ አያቶች ፡ ማናቸውም ፡ የውርስ ፡ ሀብት ፡ ሁሉ ፡ ለሌላው ፡ ወገን ፡ የዝምድና ፡ መሥመር ፡ ወራሾች ፡ ይተላለፋል ።

ቍ ፡ ፳፻፵፯ ። አራተኛ ፡ የዝምድና ፡ ደረጃ ። (፩) መሠረቱ ።

የሦስተኛ ፡ ደረጃ ፡ ዘመድ ፡ ወራሾች ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሟቹ ፡ ቅድመ ፡ አያቶች ፡ ወራሾቹ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፵፰ ። አፈጻጸም ።

(፩) የውርሱ፡ እኩሌታ፡ የአባት ፡ መሥመር ፡ ለሆኑ ፡ ቅድመ ፡ አያቶች ፡ ወይም ፡ ለተወላጆቻቸው ፡ እኩሌታው ፡ የእናት ፡ መሥመር ፡ ለሆኑ ፡ ቅድመ ፡ አያቶች ፡ ወይም ፡ ለተወላጆቻቸው ፡ ይሰጣል ።

(፪) በላይኛው ፡ ጎይሉ ፡ ቃል ፡ የተነገረው ፡ ውሳኔ ፡ እንደተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ ከሟቹ ፡ በኋላ ፡ በሕይወት ፡ የሚገኘው ፡ የዚሁ ፡ ምትክ ፡ ለመሆን ፡ አግባብ ፡ ያለው ፡ ቅድመ ፡ አያት ፡ ወይም ፡ የዚሁ ፡ ተወላጅ ፡ የውርሱን ፡ ሀብት ፡ እኩል ፡ ይካፈላል ።

ቍ ፡ ፳፻፵፱ ። የአባትን ፡ ለአባት ፡ ወገን ፡ የእናትን ፡ ለእናት ፡ ወገን ፡ መስጠት ፡ ደንብ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) ሟቹ ፡ ሳይናዘዝ ፡ በሞተ ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ በተጻፈው ፡ ደንብ ፡ አፈጻጸም ፡ ለሟቹ ፡ በውርስ ፡ ወይም ፡ በስጦታ ፡ ከአባቱ ፡ መሥመር ፡ ወገን ፡ የመጣለትን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የእናት ፡ መሥመር ፡ ወገን ፡ ለሆኑ ፡ ወራሾች ፡ በርስትነት ፡ መስጠት ፡ አይቻልም ።

(፪) እንደዚሁም ፡ ለሟቹ ፡ በውርስ ፡ ወይም ፡ በስጦታ ፡ ከእናቱ ፡ መሥመር ፡ ወገን ፡ የመጣለትን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የአባት ፡ ወገን ፡ ለሆኑ ፡ ወራሾች ፡ በርስትነት ፡ መስጠት ፡ አይቻልም ።

(፫) ከአባት ፡ ወገን ፡ አያት ፡ በስጦታ ፡ ወይም ፡ በውርስ ፡ የተገኘው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የእናት ፡ ወገን ፡ ለሆነ ፡ ተወላጅ ፡ እንዳይተላለፍ ፡ እንዲሁም ፡

ከእናት ፣ ወገን ፣ አያት ፣ የተገኘው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ለአባት ፣ ወገን ፣ እንዳይተላለፍ ፣ ለማድረግ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባሉት ፣ ሁለት ፣ ጎይል ፣ ቃሎች ፣ የተነገረው ፣ ደንብ ፣ ለሁለተኛ ፣ ደረጃ ፣ ትውልድም ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፳፻፶ ። (፪) አፈጻጸም ።

(፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ ደንብ ፣ ምክንያት ፣ በውርስ ፣ ለአንድ ፣ ወራሽ ፣ ከአንድ ፣ ወርስ ፣ የመጣለትን ፣ ድርሻ ፣ ሊሰጠው ፣ የማይቻል ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ በርስትነት ፣ ሊሰጠው ፣ ከማይቻለው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የሪም ፣ መብት ፣ ብቻ ፣ ይሰጠዋል ።

(፪) በዚህም ፣ የተነሣ ፣ ከመብቶቹ ፣ ለተቀነሱበት ፣ ወራሽ ፣ የሚከፈለው ፣ ምንም ፣ ኪሣራ ፣ የለም ።

ቀ ፡ ፳፻፶፩ ። (፫) ስለ ፣ መወሰን ።

በአባት ፣ መሥመር ፣ ወገን ፣ ወይም ፣ በእናት ፣ መሥመር ፣ ወገን ፣ ወራሾች ፣ ከሌሉ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፉት ፣ በሁለቱ ፣ ቍጥሮች ፣ የተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ አይሆኑም ።

ቀ ፡ ፳፻፶፪ ። ለመንግሥት ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

ዘመዶች ፣ የሌሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሟቹ ፣ ሀብት ፣ ወራሽነት ፣ ለመንግሥት ፣ ይተላለፋል ።

ቀ ፡ ፳፻፶፫ ። ምትክነት ፣ (፬) መሠረቱ ።

(፩) ምትክ ፣ ባለበት ፣ ጊዜ ፣ ክፍያ ፣ በትውልድ ፣ አወራረድ ፣ ይፈጸማል ።

(፪) ተተኪ ፣ የሆኑት ፣ ልጆች ፣ ምትክ ፣ በሆኑበት ፣ ሰው ፣ እግር ፣ ገብተው ፣ በወራሽነት ፣ መብቱ ፣ ይሰሩበታል ።

(፫) እነዚህም ፣ ሲሞቱ ፣ በዚህ ፣ ሐሳብ ፣ መሠረት ፣ ልጆቻቸው ፣ ምትክ ፣ ሁነው ፣ ይገባሉ ።

ቀ ፡ ፳፻፶፬ ። (፭) ወራሽነትን ፣ የመተኛ ፣ ሁኔታ ።

(፩) ወራሽ ፣ ሁኖ ፣ ወራሽነትን ፣ አልፈልግም ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የእርሱ ፣ ተተኪ ፣ ሊገባበት ፣ አይችልም ።

(፪) ነገር ፣ ግን ፣ ውርሱን ፣ አልፈልገውም ፣ በተባለው ፣ ሰው ፣ ምትክ ፣ ለመግባት ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፳፻፶፭ ። ለመውረስ ፣ የማይገባ ፣ ስለ ፣ መሆን ።

ሟችን ፣ መውረስ ፣ የማይገባው ፣ ሰው ፣ ልጆች ፣ ወይም ፣ ሌሎች ፣ ወደ ፣ ታች ፣ የሚቋጠሩ ፣ ተወላጆች ፣ በእሱ ፣ ተተኪ ፣ ሆነው ፣ የሟች ፣ ወራሽ ፣ መሆን ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ፳፻፶፮ ፡ ሕጋዊ ፡ የሆነ ፡ የዝምድና ፡ መተሳሰር ፡ አስፈላጊነት ።

ምትክ ፡ ለመሆን ፡ የሚፈልገው ፡ ሰው ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ከሚቹ ፡ ጋራ ፡ የዝምድና ፡ መተሳሰር ፡ የለለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ምትክ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ኑዛዜ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

የኑዛዜ ፡ ዋጋ ፡ መኖር ፡ ሁኔታዎች ።

(ሀ) የሥረ ፡ ነገር ፡ ሁኔታዎች ።

ቀ ፡ ፳፻፶፯ ፡ ኑዛዜው ፡ ጥብቅ ፡ የሆነ ፡ የግል ፡ ጠባይ ፡ ያለው ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ኑዛዜው ፡ የሚቹ ፡ ጥብቅ ፡ የሆነ ፡ ራሱ ፡ የሚፈጽመው ፡ ሥራ ፡ ነው ።

(፪) አንድ ፡ ሰው ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ በሰሙ ፡ አንድ ፡ ኑዛዜ ፡ እንዲያደርግ ፡ እንዲለወጥ ፡ ወይም ፡ እንዲሻር ፡ ሥልጣን ፡ ሊሰጠው ፡ አይችልም ።

(፫) አንድ ፡ ሰው ፡ ላንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ወራሹን ፡ እንዲት ፡ እንደሚወስን ፡ ወይም ፡ ለማን ፡ እንደሚተላለፍ ፡ እንዲፈጸም ፡ ሊያደርግ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፳፻፶፰ ፡ የጋራ ፡ ኑዛዜ ፡ ስለ ፡ መከለከል ።

ብዙ ፡ ሰዎች ፡ አንድ ፡ ብቻ ፡ በሆነ ፡ ጽሑፍ ፡ የተናዘዙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኑዛዜው ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፶፱ ፡ ኑዛዜን ፡ ስለሚመለከት ፡ ቃል ፡ መግባት ።

(፩) ኑዛዜን ፡ ለማድረግ ፡ ለመለወጥ ፡ ወይም ፡ ለመሻር ፡ ባንዱ ፡ ሰው ፡ የተደረገ ፡ ቃል ፡ መግባት ፡ በሕግ ፡ በኩል ፡ ጭብጥ ፡ የለውም ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ምንጊዜም ፡ ቢሆን ፡ ተናዛገፍ ፡ ኑዛዜውን ፡ ሊለውጥ ፡ ወይም ፡ ሊሸር ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፳፻፷ ፡ ችሎታ ፡ (፩) አካለ ፡ መጠን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ኑዛዜ ።

አካለመጠን ፡ ስላላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ኑዛዜ ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለሰዎች ፡ ችሎታ ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ተመልክቷል ።

ቀ ፡ ፳፻፷፩ ፡ (፪) በፍርድ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ።

በፍርድ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ፡ ኑዛዜ ፡ ለማድረግ ፡ የሚችልበት ፡ ሁኔታ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለሰዎች ፡ ችሎታ ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በ... ተጥር ፡ ተመልክቷል ።

ቀ ፡ ፳፻፳፪ ። (፫) የጻኞች ፡ ሥልጣን ።

(ጸ) ስለሆነም ፡ ጻኞች፡ ከእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱትን ፡ የኑዛዜ ፡ ቃሎች ፡ ተናዛዥ ፡ በጤናው ፡ ሁኔታ ፡ ምክንያት ፡ ያላደረጋቸው ፡ የመሰላቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ውጤት ፡ እንዲኖራቸው ፡ ያደርጋሉ ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ ዋጋው ፡ ከአምስት ፡ ሺሕ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ በላይ ፡ የሆነውን ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ሁኔታ ፡ ሊያጸድቁት ፡ አይችሉም ።

(፫) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ በፍርድ ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወራሽ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ እጅግ ፡ በያንስ ፡ ከውርሱ ፡ ሀብት ፡ ምስቱን ፡ ሩብ ፡ ማግኘት ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፫ ። (፬) የአእምሮ ፡ መጉደል ።

ከዚህ ፡ እንደሚከተሉት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ተናዛዥ ፡ አእምሮ ፡ ጉደሉ ፡ ነበር ፡ በማለት ፡ ምክንያት ፡ ኑዛዜው ፡ ሊሻር ፡ አይቻልም ። ይኸውም ተናዛዥ ኑዛዜውን ፡ ባደረገበት ፡ ጊዜ ፡ የታወቀ ፡ ዕብድ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፬ ። (፭) በሕግ ፡ የተከለከለ ።

በሕግ ፡ የተከለከለው ፡ ሰው ፡ ኑዛዜ ፡ ማድረግን ፡ ስለሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ ሙሉ ፡ ችሎታ ፡ አለው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፭ ። የማይቻል ፡ አፈጻጸም ።

(ጸ) አንድ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ በሚበቃ ፡ አኳኋን ፡ ተጠቃሚውን ፡ ወይም ፡ ጉዳዩን ፡ ካለመለከተ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፪) አፈጻጸሙም ፡ የማይቻል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንደዚሁ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፮ ። ሕግ ፡ ወጥ ፡ የሆኑ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃላት ።

አንድ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ለሕግ ፡ ወይም ፡ ለመልካም ፡ ጠባይ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፯ ። ገይል ።

(ጸ) በአንድ ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ የተጻፈውን ፡ ቃል ፡ ግዥ ፡ ያደረገው ፡ በተገዳጅ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁ ፡ ሲሆን ፡ በገይል ፡ የተደረጉ ፡ ውሎችን ፡ የሚመለከቱ ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በተመሳሳይነት ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ : ፳፻፳፰ ። የመንፈስ ፣ መጫን ። (፩) መሠረቱ ።

በአንድ፣ ኑዛዜ፣ ውስጥ፣ ያለ፣ ቃል፣ በዚህ፣ የኑዛዜ፣ ቃል፣ ተጠቃሚ፣ የሆነው፣
ወይም፣ ማናቸውም፣ ሌላ፣ ሰው፣ በተናዛዥ፣ ላይ፣ በአለው፣ ፣ ከመጠን፣ በላይ፣
የሆነ፣ የመንፈስ፣ መጫንን፣ ምክንያት፣ በማድረግ፣ ፈራሽ፣ ሊሆን፣ አይችልም ።

ቀ : ፳፻፳፱ ። (፪) ለአስተዳዳሪ ፣ ወይም ፣ ለሞግዚት ፣ ጥቅም ፣ የሚደረግ ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ።

- (፩) ስለሆነም፣ ለአስተዳዳሪው፣ ወይም ፣ ለሞግዚቱ፣ ጥቅም ፣ ሚቹ፣ ያደረገውን ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ ዳኞች ፣ እንዲቀንሱ ፣ ወይም ፣ እንዲሸሩ ፣ ተፈቅዷል ።
- (፪) ከዚህ፣ በላይ፣ ያለው፣ ጎይለ ፣ ቃል ፣ ደንብ ፣ ሚቹ፣ ከሐያ ፣ ዓመት ፣ ዕድሜ ፣ በፊት ፣ የሞተ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ተፈጻሚ ፣ አይሆንም ።
- (፫) በኑዛዜው፣ ቃል፣ ተጠቃሚ ፣ የሆነው ፣ ወደ ላይ ፣ የሚቁጠር ፣ የሚቹ ፣ ወላጅ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ደንብ ፣ ተፈጻሚ ፣ አይሆንም ።

ቀ : ፳፻፴ ። (፫) ሐኪሞች ፣ ወይም ፣ የቤተ፣ ክርስቲያን ፣ ሰው ።

- (፩) ዳኞች፣ ሚቹ፣ ከመሞቱ ፣ አስቀድሞ ፣ ባሉት ፣ ስድስት ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ ሕክምና ፣ ወይም ፣ ርዳታ ፣ ላደረጉለት ፣ ሐኪም ፣ ቀዳጅ ፣ አስታማሚ ፣ በሽተኛ ፣ ጠባቂ ፣ ጥቅም ፣ ወይም ፣ በሞያ ፣ ሥራው ፣ የሕክምና ፣ ርዳታ ፣ የመንፈስ ፣ ርዳታ ፣ ላደረገ ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ጥቅም ፣ ያደረገውን ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ ለመቀነስ ፣ ወይም ፣ ለመሻር ፣ ይችላሉ ።
- (፪) ከዚህ፣ በላይ፣ ባለው ፣ ጎይለ ፣ ቃል ፣ ሐኪም ፣ ማለት ፣ ማናቸውም ፣ ሰው ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ በሆነ ፣ ሁኔታም ፣ ሆነ ፣ ለሚቹ ፣ አንድ ፣ የሕክምና ፣ ርዳታ ፣ ያደረገ ፣ ወይም ፣ ያዘዘ ፣ ማለት ፣ ነው ።
- (፫) በኑዛዜው፣ ቃል፣ ተጠቃሚ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ የሚቹ ፣ የሥጋ ፣ ዘመድ ፣ ወይም ፣ የጋብቻ ፣ ዘመድ ፣ ወይም ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የዚህ ፣ ቅጥር ፣ ደንብ ፣ ተፈጻሚ ፣ አይሆንም ።

ቀ : ፳፻፴፩ ። (፬) ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ወይም ፣ የኑዛዜ ፣ ምስክሮች ።

ዳኞች፣ ሚቹ፣ ለኑዛዜው፣ አደራረግ ፣ ተሳታፊ ፣ ለሆነ ፣ ለአንድ ፣ ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ ለተሰጠው ፣ ሰው ፣ ፍርድ ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ ሹም ፣ ለ፩ ፣ ምስክር ፣ ወይም ፣ አስተርጓሚ ፣ ያደረገውን ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ ለመቀነስ ፣ ወይም ፣ ለመሻር ፣ ይችላሉ ።

ቀ : ፳፻፴፪ ። (፭) የተናዛዥ ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ።

ዳኞች፣ ሚቹ፣ በፊት፣ ካደረገው ፣ ጋብቻ ፣ የተገኙ ፣ ተወላጆች ፣ ያሉት ፣ እንደሆነ ፣ ለኋለኛው ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ ጥቅም ፣ ያደረገውን ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ ለመቀነስ ፣ ወይም ፣ ለመሻር ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፸፫ ። (፮) ስለ ፡ ሰዎች ፡ ጣልቃ ፡ ገብነት ።

ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ ውስጥ ፡ ከተመለከቱት ፡ ሰዎች ፡ ለአንዱ ፡ ተወላጅ ፡ ወይም ፡ ወላጅ ፡ ወይም ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ ጥቅም ፡ የተደረገ ፡ የኑዛዜን ፡ ቃል ፡ ዳኞች ፡ ሊቀንሱት ፡ ወይም ፡ ሊሸሩት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፳፻፸፬ ። (፯) ለመቀነስ ፡ ወይም ፡ ለመሻር ፡ ስለሚደረግ ፡ ጥያቄ ።

(ጸ) የኑዛዜው ፡ ቃል ፡ ሚቹ ፡ ለባል ፡ ወይም ፡ ለሚስት ፡ ጥቅም ፡ ያደረገው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የኑዛዜው ፡ ቃል ፡ እንዲቀነስ ፡ ወይም ፡ እንዲሻር ፡ የማድረጉን ፡ ጥያቄ ፡ የሚቹ ፡ ተወላጆች ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ ለዳኞች ፡ ሌሎች ፡ ሊያቀርቡት ፡ አይችልም ።

(፱) በሌላው ፡ ጊዜ ፡ ግን ፡ ከሌሎቹ ፡ ማናቸውም ፡ ወራሾች ፡ በቀር ፤ ወደላይ ፡ የሚቁጠሩ ። የሚቹ ፡ ወላጆች ፡ ወይም ፡ ወደታች ፡ የሚቁጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ወይም ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ ለዳኞች ፡ ሊያቀርቡ ፡ ይችላሉ ።

(፫) በኑዛዜው ፡ ቃል ፡ ተጠቃሚ ፡ የሚሆነው ፡ ሰው ፡ ኑዛዜው ፡ እንዲፈጸምለት ፡ ጥያቄውን ፡ ካቀረበበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በቺ ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ የኑዛዜው ፡ ቃል ፡ እንዲቀነስ ፡ ወይም ፡ እንዲሻር ፡ የሚለውን ፡ ጥያቄ ፡ ካቀረበ ፡ ተቀባይነት ፡ አያገኝም ።

ቍ ፡ ፳፻፸፭ ። (፳) ዳኞች ፡ ምክንያቱን ፡ ማስታወቅ ፡ ያለባቸው ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ሚቹ ፡ የተናዘዘውን ፡ ቃል ፡ ማፍረስ ፡ ወይም ፡ መቀነስ ፡ ከልቡና ፡ ፍርድ ፡ ከርትዕ ፡ ጋራ ፡ የተስማማ ፡ ነው ፡ የሚሉበትን ፡ ምክንያት ፡ ዳኞች ፡ በፍርዳቸው ፡ ውስጥ ፡ መግለጽ ፡ ይገባቸዋል ።

ቍ ፡ ፳፻፸፮ ፡ ተንኩል ።

በአንድ ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ ያሉ ፡ ቃላት ፡ ተናዛዥ ፡ በተንኩል ፡ ምክንያት ፡ ያደረጋቸው ፡ ናቸው ፡ በማለት ፡ ሊሻሩ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፳፻፸፯ ። ስሕተት ።

(ጸ) ስሕተት ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ በስሕተት ፡ ምክንያት ፡ ውሎችን ፡ ስለመሻር ፡ የተመለከቱት ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በተመሳሳይነት ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፱) ስለ ፡ ሆነም ፡ በአንድ ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ ቃል ፡ በተናዛዥ ፡ ስሕተት ፡ የተደረገ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ሊሻር ፡ የሚችለው ፡ ይህ ፡ የተናዛዥ ፡ ፈቃድ ፡ እንዲያዘነብል ፡ ያደረገው ፡ ስሕተት ፡ በኑዛዜው ፡ አንጋገር ፡ ወይም ፡ ኑዛዜውን ፡ በሚመለከት ፡ በአንድ ፡ የተጻፈ ፡ ሰነድ ፡ ግልጽ ፡ ሁኖ ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፳፮ ። የአንድ ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ መሻር ፣ የሚያስከትለው ፣ ነገር ።

በእርግጠኛ ፣ አኳኋን ፣ በተናዛዥ ፣ መንፈስ ፣ ውስጥ ፣ ፈራሽ ፣ በሚሆነው ፣ ቃል ፣ አፈጻጸም ፣ በሌሎቹ ፣ ቃላት ፣ አፈጻጸም ፣ መካከል ፣ አስፈላጊ ፣ የሚያስተሳስር ፣ ነገር ፣ ያለ ፣ መሆኑ ፣ የታወቀ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በአንድ ፣ ኑዛዜ ፣ ውስጥ ፣ ያለ ፣ ቃል ፣ መሻር ፣ በዚሁ ፣ ያሉትን ፣ ሌሎች ፣ ቃላት ፣ መሻር ፣ አያስከትልም ።

ቀ ፡ ፳፻፳፱ ። ዋጋ ፣ የሌላቸው ፣ የውለታ ፣ ቃላትና ፣ ግዴታዎች ።

- (፩) ተናዛዥ ፣ አንድ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታን ፣ በአንድ ፣ ውለታ ፣ የሰጠ ፣ ወይም ፣ ከአንድ ፣ ግዴታ ፣ ጋራ ፣ የሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ውለታ ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ ግዴታ ፣ የማይቻል ፣ ወይም ፣ ለሕግ ፣ ወይም ፣ ለመልካም ፣ ጠባይ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንዳልተጻፈ ፣ ይቆጠራል ።
- (፪) ይህ ፣ ሲሆን ፣ ምንም ፣ የውለታው ፣ ወይም ፣ የግዴታው ፣ መፈጸም ፣ ተናዛዥ ፣ ኑዛዜውን ፣ ያደረገበት ፣ ዋና ፣ ምክንያት ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ የኑዛዜው ፣ ስጦታ ፣ ፈራሽ ፣ አይሆንም ።

ለ/ የኑዛዜዎች ፣ ፎርምና ፣ ማስረጃ ።

ቀ ፡ ፳፻፴ ። ልዩ ፣ ልዩ ፣ ሀይነት ፣ ኑዛዜዎች ።

ምስት ፣ ሀይነት ፣ የኑዛዜ ፣ ፎርሞች ፣ አሉ ፣ እነዚሁም ።

- (ሀ) በግልጽ ፣ የሚደረግ ፣ ኑዛዜ ፣
- (ለ) በተናዛዥ ፣ ጽሑፍ ፣ የሚደረግ ፣ ኑዛዜ ፣
- (ሐ) በቃል ፣ የሚደረግ ፣ ኑዛዜ ፣ ናቸው ።

ቀ ፡ ፳፻፴፩ ። በግልጽ ፣ የሚደረግ ፣ ኑዛዜ ፣ (፩) ፎርም ።

- (፩) በግልጽ ፣ የሚደረገው ፣ ኑዛዜ ፣ ተናዛዥ ፣ እየተናገረ ፣ ማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ተናዛዥ ፣ ራሱ ፣ የሚጽፈው ፣ ነው ።
- (፪) ኑዛዜው ፣ በተናዛዥና ፣ በአራት ፣ ምስክሮች ፣ ፊት ፣ ካልተነበበና ፣ ይኸም ፣ ሥርዐት ፣ (ፎርማሊቴ ፣ መፈጸሙንና ፣ የተጻፈበትንም ፣ ቀን ፣ የሚያመለክት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።
- (፫) ተናዛዥና ፣ ምስክሮቹ ፣ በኑዛዜው ፣ ላይ ፣ ወዲያውኑ ፣ ፈርማቸውን ፣ ወይም ፣ ያውራ ፣ ጣት ፣ ምልክታቸውን ፣ ካላደረጉበት ፣ በቀር ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፳፻፴፪ ። (፪) ፣ የምስክሮቹ ፣ ብዛት ።

በግልጽ ፣ ለሚደረገው ፣ ኑዛዜ ፣ ከምስክሮቹ ፣ መካከል ፣ አንዱ ፣ ዳኛ ፣ ወይም ፣ ውል ፣ ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ሆኖ ፣ ኑዛዜውም ፣ የተደረገው ፣ ይህ ፣ ዳኛ ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ሥራ

ቸውን ፡ በሚያካሄዱበት ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለኑዛዜው ፡ ዋጋ ፡ ለማግኘት ፡ ሁለት ፡ ምስክሮች ፡ ብቻ ፡ በቂ ፡ ናቸው ።

ቀኑ ፡ ፳፻፹፫ ። (፫) የምስክሮቹ ፡ ችሎታ ።

- (፩) በግልጽ ፡ የሚደረገው ፡ ኑዛዜ ፡ ምስክሮች ፡ አካለመጠንን ፡ ያደረሱና ፡ በፍርድ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ያልተከለከሉ ፡ መሆን ፡ አለባቸው ።
- (፪) ምስክሮቹ ፡ ኑዛዜው ፡ የተጻፈበትን ፡ ቋንቋ ፡ ለማወቅና ፡ የተጻፈውን ፡ ለመስማት ፡ ወይም ፡ ለማንበብ ፡ ራሳቸው ፡ ችሎታ ፡ ያላቸው ፡ መሆን ፡ አለባቸው ።
- (፫) እነዚህ ፡ ትእዛዞች ፡ ያልተፈጸሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኑዛዜው ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀኑ ፡ ፳፻፹፬ ። በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የሚደረግ ፡ ኑዛዜ ፡ (፩) ፎርም ።

- (፩) በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የሚደረገው ፡ ኑዛዜ ፡ ተናዛዥ ፡ ራሱ ፡ በሙሉ ፡ ካልፈጸመ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ኑዛዜ ፡ መሆኑ ፡ በግልጽ ፡ ካልተመለከተ ፡ በቀር ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።
- (፫) ኑዛዜው ፡ የተደረገባቸው ፡ ወረቀቶች ፡ እያንዳንዳቸው ፡ ተናዛዥ ፡ ካልፈረመባቸውና ፡ ቀን ፡ ካልጻፈባቸው ፡ ፈራሾች ፡ ይሆናሉ ።

ቀኑ ፡ ፳፻፹፭ ። (፪) በመኪና ፡ የተጻፈ ፡ ኑዛዜ ።

ተናዛዥ ፡ ያደረገውን ፡ ኑዛዜ ፡ ራሱ ፡ በመኪና ፡ ጽፎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በያንዳንዱ ፡ ቅጠል ፡ ላይ ፡ ይህን ፡ ሁኔታ ፡ በእጁ ፡ ጽሕፈት ፡ ካላመለከተው ፡ በቀር ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀኑ ፡ ፳፻፹፮ ። (፫) የኑዛዜውን ፡ ጽሑፍ ፡ ለማወቅ ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ተናዛዥ ።

በተናዛዥ ፡ የእጅ ፡ ጽሑፍ ፡ የሆነውን ፡ ኑዛዜ ፡ ተናዛዥ ፡ ያልተማረ ፡ መሆኑ ፡ በመሆኑ ፡ ወይም ፡ ኑዛዜው ፡ የተጻፈበትን ፡ ቋንቋ ፡ ባለማወቅ ፡ ፍቺውን ፡ በማያውቃቸው ፡ ፊደሎች ፡ የጻፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ቀኑ ፡ ፳፻፹፯ ። ኑዛዜው ፡ የተደረገበት ፡ ቀን ።

- (፩) በግልጽ ፡ ወይም ፡ በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የሚደረገው ፡ ኑዛዜ ፡ ቀኑን ፡ ወሩንና ፡ ዓመተ ፡ ምሕረቱን ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ የመሳሰሉ ፡ መግለጫዎች ፡ ከሌሉበት ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ በሐሰት ፡ የተጻፈበት ፡ ምክንያት ፡ በክንጋታ ፡ የተደረገ ፡ መሆኑና ፡ ኑዛዜው ፡ የተደረገበት ፡ እውነተኛ ፡ ቀን ፡ በኑዛዜው ፡ ላይ ፡ በተመለከተው ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ ከሚቹ ፡ በሚገኙት ፡ ሌሎች ፡ የጽሑፍ ፡ ሰነዶች ፡ ረዳትነት ፡ በትክክል ፡ ሊረጋገጥ ፡ የተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በኑዛዜ ፡ ጽሑፍ ፡ ላይ ፡ የተመለከተው ፡ የቀን ፡ መሳሳት ፡ የኑዛዜውን ፡ መፍረስ ፡ እያስከትልም ።

ቍ ፡ ፳፻፱፭ ። ማሰረጃ ፡ በመጥቀስ ፡ የሚደረግ ፡ ኑዛዜ ።

ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ኑዛዜና ፡ በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ የኑዛዜውን ፡
ቃል ፡ ለመረዳት ፡ ሟቹ ፡ ያልጻፈውንና ፡ ያልፈረመውን ፡ ሌላ ፡ ጽሑፍ ፡ መጥ
ቀስ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፳፻፱፮ ። መፋቅ ፡ መሰረዝና ፡ መደለዝ ።

(፩) ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ኑዛዜና ፡ በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ የተናዛዥን ፡
ፈቃድ ፡ ለመለወጥ ፡ የሚችል ፡ ፍቀት ፡ ስርዝ ፡ ወይም ፡ ድልዝ ፡ ያለባቸው ፡
ሲሆን ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

(፪) ስለ፡ሆነም፡ የተናዛዥን፡ ሐሳብና ፡ ማንኛዎችንም ፡ ሌሎች ፡ አካባቢ፡ነገሮችን፡
በመገመት ፡ ከቀረጹ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ የተለየ ፡ ቃል ፡ ለመሆን ፡ የቻለ ፡ እንደ ፡
ሆነ ፡ ይህን ፡ ፍቀት ፡ ስርዝ ፡ ወይም ፡ ድልዝ ፡ የያዘ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ብቻ ፡
ፈራሽ ፡ ነው ።

(፫) በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ ሲሆን ፡ ፍቀቱን ፡ ስርዙን ፡ ወይም ፡
ድልዙን ፡ ተናዛዥ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ በፈርማው ፡ ያጸደቃቸው ፡ መሆ
ናቸው ፡ ከታወቀ ፡ እንዲሁም ፡ የግልጽ ፡ ኑዛዜ ፡ ሲሆን ፡ ምስክሮቹ ፡ በፈርማ
ቸው ፡ የጸደቁት ፡ ከሆኑ ፡ ኑዛዜው ፡ ፈራሽነትን ፡ አያስከትልም ።

ቍ ፡ ፳፻፺ ። ተጨማሪ ፡ ነገሮች ።

(፩) አንድ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ኑዛዜ ፡ በጽሑፍ ፡ ጎዳግ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ በመሥመሮቹ ፡
መካከል ፡ ወይም ፡ ከምስክሮቹ ፡ ፈርማ ፡ በኋላ ፡ ተጨማሪ ፡ ነገሮች ፡ ያሉበት ፡
ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቋጥር ፡ የተመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚ ፡
ይሆናሉ ።

(፪) በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የሆነ ፡ ኑዛዜ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ተጨማሪ ፡ ነገሮች ፡
ፈራሽ ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ፳፻፺፩ ። ኑዛዜን ፡ ስለ ፡ ማስቀመጥ ።

(፩) ግልጽ ፡ ወይም ፡ በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ በአንድ ፡ ሰው ፡ ዘንድ ፡
በተለይም ፡ ለማዋዋል ፡ ሥልጣን ፡ በተሰጠው ፡ ሰው ፡ ዘንድ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡
የፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ዘንድ ፡ ሊቀመጥ ፡ ይቻላል ።

(፪) ለማዋዋል ፡ ሥልጣን ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡
ኑዛዜው ፡ የተቀመጠላቸውን ፡ ሰዎች ፡ በየአንዳንዱ ፡ ሰው ፡ ስም ፡ በፊደል ፡
ተራ ፡ የያዘ ፡ መዝገብ ፡ ይኖራል ።

(፫) ይኸው ፡ መዝገብ ፡ ኑዛዜው ፡ የተሰጠበትን ፡ ቀን ፡ የሚያመለክት ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፳፻፲፪ ። የቃል ፡ ኑዛዜ ፡ (፩) ፎርም ።

- (፩) የቃል ፡ ኑዛዜ ፡ ማለት ፣ አንድ ፡ ሰው ፡ የሞቱ ፡ መቃረብ ፡ ተሰምቶት ፡ የመጨረሻ ፡ ፈቃድ ፡ ቃሎቹን ፡ ለሁለት ፡ ምስክሮች ፡ የሰጠበት ፡ ነው ።
- (፪) የቃል ፡ ኑዛዜ ፡ ምስክሮች ፡ አካለመጠንን ፡ ያደረሱና ፡ በፍርድ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ያልተከለከሉ ፡ መሆን ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፳፻፲፫ ። (፪) በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ ቃል ።

- ተናዛዥ ፡ በተለይ ፡ በአንድ ፡ የቃል ፡ ኑዛዜ ።
- (ሀ) ለቀብሩ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ የሚመለከቱትን ፡ ትእዛዞች ፡ ለመስጠት ፤
- (ለ) እያንዳንዱ ፡ ወርስ ፡ ከአምስት ፡ መቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ ለመብለጥ ፡ የማይችል ፡ ግምት ፡ ያለው ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ለማድረግ ፤
- (ሐ) አካለመጠንን ፡ ላላደረሱ ፡ ልጆች ፡ አስተዳዳሪን ፡ ወይም ፡ ሞግዚትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ውሳኔዎችን ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፳፻፲፬ ። (፫) ቅጣት ።

- (፩) በቃል ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ የገባ ፡ ማናቸውም ፡ ሌላ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።
- (፪) በአንድ ፡ የቃል ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ ከአምስት ፡ መቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ በላይ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከ፳፻ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ስጦታ ፡ ተቀናሽ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፳፻፲፭ ። ብዙ ፡ ኑዛዜዎች ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ያደረጋቸው ፡ የኑዛዜ ፡ ውሳኔዎች ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ የኑዛዜ ፡ ጽሑፎች ፡ ውስጥ ፡ ሊኖሩ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) አብሮ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ለመሆን ፡ በሚችሉበት ፡ መጠን ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ኑዛዜዎች ፡ አብረው ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።
- (፫) የሁለት ፡ ኑዛዜዎችም ፡ ቃላት ፡ ሁለቱም ፡ ሊፈጸሙ ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በኋላ ፡ በተደረገው ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ ላለው ፡ ቃል ፡ ምርጫ ፡ ይሰጠዋል ።

ቍ ፡ ፳፻፲፮ ። የኑዛዜው ፡ አስረጃ ። (፩) ማስረዳት ፡ ያለበት ፡ ሰው ።

በኑዛዜው ፡ የሰፈረውን ፡ ቃልና ፡ ኑዛዜው ፡ መኖሩን ፡ ማስረዳት ፡ ያለበት ፡ በዚሁ ፡ ኑዛዜ ፡ ተጠቃሚ ፡ ነኝ ፡ የሚለው ፡ ሰው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፳፻፲፯ ። (፪) የአስረጃው ፡ ዐይነት ።

- (፩) በግልጽ ፡ ወይም ፡ በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ የኑዛዜ ፡ መኖር ፡ የሚረጋገጠው ፡ የኑዛዜውን ፡ ጽሑፍ ፡ ዋናውን ፡ በማቅረብ ፡ ወይም ፡ ለማዋዋል ፡ ሥል

ጣን ፡ በተሰጠው ፡ ሰው ፡ ዘንድ ፡ ወይም ፡ በፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ሹም ፡ ትከ
ክለኛ ፡ ሆኖ ፡ በተመሰከረ ፡ አንድ ፡ ግልባጭ ፡ በማቅረብ ፡ ነው ።

(፪) ኑዛዜዎቹን ፡ ለማስፈጸም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ መንገድ ፡ ለማስረዳት ፡ አይ
ቻልም ።

(፫) በጥፋት ፡ ወይም ፡ በቸልተኛነት ፡ ኑዛዜው ፡ እንዲጠፋ ፡ ካደረገው ፡ ሰው ፡
የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ ሲሆን ፡ በማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ መንገድ ፡ ኑዛዜ
ዎቹን ፡ ለማስረዳት ፡ ይቻላል ።

(ሐ) ስለ ፡ ኑዛዜዎች ፡ መሻርና ፡ ውድቅ ፡ መሆን ።

ቀ ፡ ፳፻፲፮ ። ግልጽ ፡ የሆነ ፡ መሻር ።

(፩) ተናዛዥ ፡ ኑዛዜዎቹ ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ እንዲሆኑ ፡ በሚያስፈልገው ፡ ፎርም ፡
ዐይነት ፡ ግልጽ ፡ አድርጎ ፡ በማስታወቅ ፡ ኑዛዜውን ፡ የሻረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኑዛ
ዜው ፡ በጠቅላላው ፡ አኳኋን ፡ የሚሻር ፡ ይሆናል ።

(፪) ተናዛዥ ፡ እንዲሁ ፡ በሆነ ፡ ፎርም ፡ ከአንድ ፡ የኑዛዜ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ጋራ ፡
አብሮ ፡ ሊፈጸም ፡ የማይቻል ፡ አንድ ፡ ውሳኔ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኑዛዜው ፡
በከፊል ፡ የሚሻር ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፳፻፲፱ ። ማጥፋት ፡ ወይም ፡ መሰረዝ ።

(፩) እንደዚሁ ፡ ተናዛዥ ፡ ኑዛዜውን ፡ ለመሻር ፡ ወይም ፡ ለመለወጥ ፡ ያለውን ፡
ሐሳብ ፡ በቂ ፡ አድርጎ ፡ በመግለጽ ፡ ዐይነት ፡ ኑዛዜውን ፡ ራሱን ፡ በማጥፋት ፡
ወይም ፡ በመቅደድ ፡ ወይም ፡ የኑዛዜውን ፡ አነጋገር ፡ በመሰረዝ ፡ ኑዛዜውን ፡
ወይም ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ የተመለከተውን ፡ አንድ ፡ ቃል ፡ ለመሻር ፡ ይች
ላል ።

(፪) ተቃራኒ ፡ አስረጃ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ተናዛዥ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ከተመለከቱት ፡
ተግባሮች ፡ አንዱን ፡ የፈጸመ ፡ እንደሆነ ፡ ኑዛዜውን ፡ ለመሻር ፡ ፍላጎት ፡ ያለው
መሆኑ ፡ ይገመታል ።

(፫) ተቃራኒ ፡ አስረጃ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የኑዛዜው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መሰረዝ ፡
የተናዛዥ ፡ ተግባር ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ።

ቀ ፡ ፱፻ ። በኑዛዜ ፡ የተሰጠን ፡ ነገር ፡ ለሌላ ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

(፩) በኑዛዜ ፡ የተሰጠን ፡ ነገር ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ ከከፊል ፡ ተናዛዥ ፡ ፈቅዶ ፡ ለሌላ ፡
ማስተላለፍ ፡ የተደረገውን ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ፈራሽ ፡ ያደርገዋል ።

(፪) ይህ ፡ የተላለፈው ፡ ነገር ፡ ተመልሶ ፡ ከባለቤቱ ፡ እጅ ፡ ቢገባም ፡ እንኳ ፡ ኑዛ
ዜው ፡ በከፊል ፡ እንደ ፡ ተሻረ ፡ ይቀራል ።

ቍ ፡ ፱፻፩ ። የመሻር ፡ ውጤት ።

- (፩) ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ያንዱ ፡ ኑዛዜ ፡ መሻር ፡ አስቀድሞ ፡ ተደርጎ ፡ የነበረውን ፡ የኑዛዜውን ፡ ቃል ፡ አያጸድቀውም ።
- (፪) በተሻሩት ፡ የኑዛዜዎች ፡ ቃላት ፡ ምትክ ፡ የገቡት ፡ አዳዲስ ፡ ቃላት ፡ ኑዛዜ ፡ በተደረገለት ፡ ሰው ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ፡ ወይም ፡ የኑዛዜውን ፡ ስጦታ ፡ አልፈልግም ፡ በማለት ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ ፍጻሜ ፡ ለማግኘት ፡ ባይችሉም ፡ እንኳ ፡ የተሻሩት ፡ የኑዛዜ ፡ ቃላት ፡ ተፈጻሚነት ፡ ለማግኘት ፡ አይገባቸውም ።

ቍ ፡ ፱፻፪ ። በቃል ፡ የሚደረግ ፡ ኑዛዜ ፡ ውድቅ ፡ መሆን ።

በቃል ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ ከተደረገበት ፡ ከሦስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ተናዛዥ ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ በሕይወት ፡ ያለ ፡ ከሆነ ፡ ውድቅ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፱፻፫ ። በተናዛዥ ፡ የሚደረግ ፡ ኑዛዜ ፡ ውድቅ ፡ መሆን ።

በተናዛዥ ፡ ጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ ፈራሽ ፡ የሚሆነው ፡ ኑዛዜው ፡ በተደረገ ፡ በሰባት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ለማዋዋል ፡ ሥልጣን ፡ በተሰጠው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ለፍርድ ፡ መዝገብ ፡ ቤት ፡ ዘንድ ፡ ያልተቀመጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፱፻፬ ። ስለ ፡ ልጅ ፡ መወለድ ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) በአንድ ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱ ፡ ጠቅላላ ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ ስጦታዎች ፡ ምንም ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ቢኖር ፡ እንኳ ፡ ከኑዛዜው ፡ በኋላ ፡ ተናዛዥ ፡ አንድ ፡ ልጅ ፡ ቢወለድና ፡ ይህ ፡ ልጅ ፡ ውርሱን ፡ ለመቀበል ፡ የፈቀደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስጦታዎቹ ፡ ፈራሾች ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) ከኑዛዜው ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ የተናዛዥ ፡ ወደታች ፡ የሚቈጠር ፡ ተወላጅ ፡ የተወለደ ፡ ሆኖ ፡ በምትክነት ፡ ለወራሽነት ፡ ቀርቦ ፡ ይሸገን ፡ ውርሱ ፡ የፈቀደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተጻፈው ፡ ዐይነት ፡ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ ፱፻፭ ። (፪) ልዩ ፡ አስተያየት ።

- (፩) ስለሆነም ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ እንደ ፡ ተጠቀሰው ፡ ተናዛዥ ፡ ጉዳዩን ፡ ቢያውቅ ፡ ኑሮ ፡ ስጦታውን ፡ አያስቀርም ፡ ነበር ፡ ተብሎ ፡ የሚገመት ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ጻኞች ፡ በኑዛዜ ፡ የተሰጡትን ፡ ኑዛዜ ፡ ስጦታዎች ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ እንዳሉ ፡ እንዲጸኑ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ተናዛዥ ፡ የወለደው ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ ወደታች ፡ የሚቈጠር ፡ ተወላጅ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ የውርሱ ፡ ሀብት ፡ ሦስት ፡ እሩብ ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ማግኘት ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፱፻፮ ። ለባል ፡ ወይም ፡ ለሚስት ፡ ተብሎ ፡ የሚደረግ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ።

ሚች ፡ ለባል ፡ ወይም ፡ ለሚስት ፡ ብሎ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ ያደረገው ፡ ቃል ፡ ውድቅ ፡ የሚሆነው ፡ ሚቹ ፡ ከባል ፡ ወይም ፡ ከሚስት ፡ ጋር ፡ ያደረገው ፡ ጋብቻ ፡ በመሞት ፡ ሳይሆን ፡ በሌላ ፡ ምክንያት ፡ የፈረሰ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፱፻፯ ። የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ውድቅ ፡ መሆን ፡ (፩) መሠረቱ ።

ለአንድ ፡ ሰው ፡ የተደረገ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ውድቅ ፡ የሚሆነው ፡ ኑዛዜ ፡ የተደረገ ላት ፡ ሰው ፡ ከተናዛገፍ ፡ በፊት ፡ የሞተ ፡ ወይም ፡ የተደረገለትን ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ለመቀበል ፡ ያልቻለ ፡ ወይም ፡ ያልፈቀደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፱፻፰ ። (፪) ምትክነት ።

የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ ከተናዛገፍ ፡ በፊት ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ምትክ ፡ ሊኖረው ፡ የሚችለው ፡

- (ሀ) የኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ የሚቹን ፡ ጠቅላላ ፡ ሀብት ፡ የያዘ ፡ ሲሆን ፤
- (ለ) ልዩ ፡ ስጦታ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ተቀባዩ ፡ ባለመኖሩ ፡ ሀብቱ ፡ ለመንግሥት ፡ የሚተላለፍ ፡ ሲሆን ፡ ነጭ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

በኑዛዜዎቹ ፡ የሰፈረ ፡ ቃልና ፡ የኑዛዜ ፡ ትርጓሜ ።

ቀ ፡ ፱፻፱ ። ልዩ ፡ ልዩ ፡ ዐይነት ፡ የኑዛዜ ፡ ቃላት ።

ተናዛገፍ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡—

- (ሀ) እንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ የጠቅላላ ፡ ሀብት ፡ ወራሾች ፡ ማድረግ ፤
- (ለ) ልዩ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ማድረግ ፤
- (ሐ) እንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ የሆኑ ፡ ወራሾቹን ፡ ከወራሽነት ፡ መንቀል ፡ ወይም ፡ እንድ ፡ የበጎ ፡ እድራጎት ፡ ድርጅት ፡ ወይም ፡ የአደራ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂ ፡ ድርጅት ፡ ማቆም ።
- (መ) የቀብሩን ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ የሚመለከቱ ፡ ትእዛዞችን ፡ መናገር ፡ መጻፍ ፤
- (ሠ) ከሞተ ፡ በኋላ ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ሕጎች ፡ ሕጋዊ ፡ ውጤት ፡ ይኖራቸዋል ፡ የሚለውን ፡ የሐሳቡን ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ሁሉ ፡ ማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፱፻፲ ። ትርጓሜ ።

(፩) ጥርጣሬ ፡ በሚፈጥርበት ፡ ጊዜ ፡ በራሱ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በሌሎች ፡ ላካባቢ ፡ ነገሮች ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ የተናዛገፍ ፡ ፈቃድ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ በተገመተው ፡ መሠረት ፡ ኑዛዜው ፡ መተርጉም ፡ አለበት ።

(፪) ስለ፡ሆነም፡ የኑዛዜው፡ ቃላት ፡ ግልጽ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተናዛዥ ፡ እውነተኛ ፡ ትክክለኛ ፡ ፈቃድ ፡ የትኛው ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ትርጓሜ ፡ በመስጠት ፡ ከኑዛዜው ፡ ቃል ፡ መራቅ ፡ አይፈቀድም ።

ቍ ፡ ፱፻፲፩ ። የሕሊና ፡ ግምት ።

(፩) ተናዛዥ፡ የኔ፡ ወራሾች ፡ ወይም ፡ የኔ ፡ ሀብቶች ፡ ወይም ፡ የኔ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በሚል ፡ ቃል ፡ ዐይነት ፡ አገላለጽ ፡ ተናዞ ፡ እንደሆነ ፡ ለነዚህ ፡ ቃላቶች ፡ ተናዛዥ ፡ በሞተበት ፡ ቀን ፡ የነበራቸውን ፡ ፍች ፡ በመመልከት ፡ እንደ ፡ ተናገራቸው ፡ ይገመታል ።

(፪) ስለዚህ ፡ የሕሊና ፡ ግምት ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማስረጃ ፡ ለማቅረብ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፱፻፲፪ ። ጠቅላላና ፡ ልዩ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ።

(፩) ጠቅላላ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ፡ ማለት ፡ ተናዛዥ ፡ ሀብቱን ፡ በጠቅላላ ፡ ወይም ፡ ከመላ ፡ ንብረቱ ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ በሙሉ ፡ ሀብትነት ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ርስትነት ፡ ለአንድ ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ የሚያወርስበት ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ነው ።

(፪) ማንኛውም ፡ ሌላ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ልዩ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፱፻፲፫ ። የኑዛዜ ፡ ስጦታና ፡ የክፍያ ፡ ደንብ ።

የኑዛዜው፡ ቃል፡ የተናዛዥን፡ ተቃራኒ ፡ ሐሳብ ፡ የሚገልጽ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከውርስ ፡ ሀብት ፡ አንድ ፡ ድርሻን ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ንብረትን ፡ ሚቹ ፡ ለወራሾቹ ፡ መስጠቱ ፡ ተራ ፡ የሆነ ፡ የክፍያ ፡ ደንብ ፡ እንጂ ፡ እንደኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ አይቈጠርም ።

ቍ ፡ ፱፻፲፬ ። ስለ ፡ አንድ ፡ ጠቅላላ ፡ ሀብት ፡ ወራሽ ፡ መመረጥ ። (፩) ፎርም ።

የአንድ ፡ የጠቅላላ ፡ ሀብት ፡ ተቀባይን ፡ አመራረጥ ፡ ማንኛውንም ፡ ዐይነት ፡ ፎርም ፡ መከተል ፡ የለበትም ።

ቍ ፡ ፱፻፲፭ ። (፪) ውጤት ።

(፩) የኑዛዜው፡ ግልጽ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ ጠቅላላ ፡ ሀብት ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወራሽ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሰው ፡ ይቈጠራል ።

(፪) በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገላቸው ፡ ሌሎች ፡ ሰዎችና ፡ ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወራሾች ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጠቅላላውን ፡ ውርስ ፡ ለመቀበል ፡ መብት ፡ አለው ።

(፫) ስለ፡ሆነም ፡ ተናዛዥ፡ ግልጽ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ ጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ከውርሱ ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ በላይ ፡ አያገኝም ፡ ብሎ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ ለመግለጽ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፱፻፲፮ ። ገደብ ፡ ያለበት ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ። (፩) መሠረቱ ።

በጠቅላላው ፡ ወይም ፡ በተለይ ፡ የሚደረጉ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታዎች ፡ አንድ ፡ ሁኔታ ፡ ሲደርስ ፡ የሚጸኑ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ሁኔታ ፡ ሲደርስ ፡ የሚቀሩ ፡ ሁነው ፡ ለደረጉ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፱፻፲፯ ። (፪) የማግባት ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ ማግባት ፡ ገደብ ።

- (፩) የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ በተለይ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ያግባ ፡ ወይም ፡ አያግባ ፡ ተብሎ ፡ የሚደረግ ፡ የኑዛዜ ፡ ገደብ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ነው ።
- (፪) በጠቅላላው ፡ ሁኔታ ፡ ወራሹ ፡ እንዳያገባ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እንዳያገባ ፡ የሚያስገድደው ፡ የኑዛዜው ፡ ገደብ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።
- (፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ ወራሹ ፡ እስከ ፡ አገባ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እስከ ፡ አገባ ፡ ድረስ ፡ የአንድ ፡ የተወሰነ ፡ ሀብትን ፡ ሪም ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ቀለብ ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ያገኛል ፡ ብሎ ፡ ተናዛዥ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፱፻፲፰ ። (፫) የሕሊና ፡ ግምት ።

- (፩) የተናዛዥ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ የተወሰነውን ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ እንዳያደርግ ፡ በማለት ፡ በውለታ ፡ የተሰጠ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታውን ፡ በሚያስቀር ፡ ገደብ ፡ ዐይነት ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ይቈጠራል ።
- (፪) ወራሹ ፡ የተወሰነውን ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ እንዲያደርግ ፡ በማለት ፡ በውለታ ፡ የተሰጠ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ጎይለ ፡ ቃል ፡ እንደ ፡ ተባለው ፡ ዐይነት ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፱፻፲፱ ። (፬) ማረጋገጫዎች ።

- (፩) ሟቹ ፡ ያደረገው ፡ ኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ አንድ ፡ ሁኔታ ፡ ሲደርስ ፡ ስጦታው ፡ ይቀራል ፡ በሚል ፡ ገደብ ፡ አድርጎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ስጦታውን ፡ የሚያስቀረው ፡ ሁኔታ ፡ የደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተሰጠውን ፡ ሀብት ፡ ሊመልስ ፡ ማረጋገጫ ፡ የሚሆን ፡ ዋስ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጥ ፡ ባለጥቅም ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፡ ዳኞች ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለትን ፡ ሰው ፡ ሊያስገድዱት ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ሟቹ ፡ ያደረገው ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ አንድ ፡ ሁኔታ ፡ ሲደርስ ፡ ስጦታው ፡ የሚጸና ፡ ይሆናል ፡ በሚል ፡ ገደብ ፡ አድርጎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ስጦታውን ፡ የሚያጸናው ፡ ሁኔታ ፡ የደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኑዛዜውን ፡ ስጦታ ፡ ሀብት ፡ በእጁ ፡ የሚያገኘው ፡ ሰው ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ለተደረገለት ፡ ሰውም ፡ ሊያስረክብ ፡ በዚህ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ በተደረገለት ፡ ሰው ፡ ጥያቄ ፡ ዋስ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጥ ፡ እንዲሁም ፡ ዳኞች ፡ ሊያስገድዱት ፡ ይችላሉ ።

ቀ. ፱፻፳፭ ። ግዴታ ። (፩) መሠረቱ ።

ተናዛዥ ፣ ወራሾቹን ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተሰጣቸውን ፣ ሰዎች ፣ ከሚደርሳቸው ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ በተለየ ፣ ለአንድ ፣ ወይም ፣ ለብዙ ፣ ሰዎች ፣ አንድ ፣ ሕገልግሎት ፣ እንዲሰጡ ፣ ግድ ፣ እንዲሆንባቸው ፣ በኑዛዜው ፣ ለመወሰን ፣ ይችላል ።

ቀ. ፱፻፳፩ ። (፪) የግዴታው ፣ ወሰን ።

አንድ ፣ ግዴታ ፣ የተጣለበት ፣ ወራሽ ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ስለዚህ ፣ ግዴታ ፣ አፈጻጸም ፣ በደረሰው ፣ ውርስ ፣ ወይም ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ መጠን ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ሊገደድ ፣ አይችልም ።

ቀ. ፱፻፳፪ ። (፫) ስለ ፣ ግዴታው ፣ አፈጻጸም ።

(፩) በግዴታው ፣ ተጠቃሚ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ የታዘዘለት ፣ እንዲፈጸምለት ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፣ በአካባቢው ፣ ነገሮች ፣ ምክንያት ፣ አስፈላጊ ፣ ሆኖ ፣ ሲታይ ፣ ስለግዴታው ፣ አፈጻጸም ፣ አንድ ፣ ዋስ ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ማረጋገጫ ፣ እንዲሰጠው ፣ ወራሹን ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተደረገለትን ፣ ሰው ፣ ተጠቃሚው ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(፫) እንደዚሁም ፣ ተናዛዥ ፣ የመረጠው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ የተመረጠ ፣ ሰው ፣ ባይኖር ፣ ለያንዳንዱ ፣ የሚቸ ፣ ወራሾች ፣ ወይም ፣ ጠቅላላ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተሰጣቸው ፣ ሰዎች ፣ የዚህ ፣ ዐይነት ፣ መብት ፣ ይኖራቸዋል ።

ቀ. ፱፻፳፫ ። (፬) ስለ ፣ ኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ መፍረስ ።

(፩) ተናዛዥ ፣ ይህንን ፣ በግልጽ ፣ ካላመለከተ ፣ በቀር ፣ በኑዛዜው ፣ የተወሰነውን ፣ ግዴታ ፣ አለመፈጸም ፣ የኑዛዜውን ፣ ስጦታ ፣ አያፈርሰውም ።

(፪) በኑዛዜው ፣ የተሰጠውን ፣ ንብረት ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ያገኙ ፣ ሰዎች ፣ መብት ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

ቀ. ፱፻፳፬ ። በኑዛዜው ፣ ስጦታ ፣ ተጠቃሚ ፣ የሆነውን ፣ ሰው ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

(፩) በኑዛዜው ፣ ስጦታ ፣ ተጠቃሚው ፣ በሚታ ፣ አኳኋን ፣ ተወስኗል ፣ የሚለው ፣ ለው ፣ አንድ ፣ ክፍል ፣ ከሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ውስጥ ፣ ይህንን ፣ ሰው ፣ ወራሹን ፣ ወይም ፣ የጠቅላላ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተሰጠውን ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ እንዲመረጥ ፣ ኑዛዜው ፣ የሚሰገድድ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

(፪) በጉዳዩ ፣ ጥቅም ፣ ባለው ፣ በማናቸውም ፣ ሰው ፣ ጥያቄ ፣ በኑዛዜው ፣ ስጦታ ፣ ተጠቃሚ ፣ የሆነውን ፣ ለሚያስታቀው ፣ ሰው ፣ ምርጫውን ፣ የሚያከናውንበት ፣ ጊዜ ፣ ሊወሰኑለት ፣ ይችላሉ ።

(፫) ይህን ፣ ማስታወቅ ፣ ሳያደርግ ፣ የቀረ ፣ እንደሆነ ፣ ወይም ፣ ለማስታወቅ ፣ እንቢ ፣ ያለ እንደሆነ ፣ ዳኞች ፣ የተናዛዥ ፣ ፈቃድ ፣ በተሻለ ፣ መጠን ፣ የሚፈጸም ።

በት ፡ ነው ፡ ብለው ፡ በሚገምቱበት ፡ መንገድ ፡ ተጠቃሚውን ፡ የሚመርጥ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ያደርጋሉ ።

ቀ ፡ ፱፻፳፮ ። ለድኾች ፡ የሚደረግ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ።

(፩) ሌላ ፡ ዝርዝር ፡ ሳይኖርበት ፡ ለድኾች ፡ ጥቅም ፡ የተሰጠ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ዋጋ ያለው ፡ ነው ።

(፪) የኑዛዜውም ፡ ስጦታ ፡ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ተናዛዥ ፡ በሞተ ፡ ጊዜ ፡ በነበረበት ፡ ዋና ፡ መኖሪያ ፡ ስፍራ ፡ በሚገኘው ፡ ቦታ ፡ ላሉት ፡ ደኾች ፡ ጥቅም ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ይገመታል ።

(፫) በርሱ ፡ ጠባቂነት ፡ የተናዛዥን ፡ ፈቃድ ፡ ለማስፈጸም ፡ ይህን ፡ የኑዛዜውን ፡ ስጦታ ፡ ለመቀበል ፡ ችሎታ ፡ ያለውን ፡ ባለሥልጣን ፡ ያስተዳደር ፡ ደንቦች ፡ ይወስናሉ ።

ቀ ፡ ፱፻፳፯ ። ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ የሚደረግ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ።

(፩) ተናዛዥ ፡ የያንዳንዱን ፡ ድርሻ ፡ ምን ፡ እንደሆነ ፡ ሳይለይ ፡ ለሁለት ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ ጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ አድርጎላቸው ፡ እንደሆነ ፡ ወይም ፡ አንዱን ፡ ሀብት ፡ ለሁለት ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ አድርጎ ፡ እንደሆነ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገላቸው ፡ ሰዎች ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ በተሰጠው ፡ ንብረት ፡ ውስጥ ፡ ትክክል ፡ የሆነ ፡ መብት ፡ አላቸው ።

(፪) ከነዚህ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ከተደረገላቸው ፡ ሰዎች ፡ አንዱ ፡ ለርሱ ፡ የተደረገ ለትን ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ለመቀበል ፡ ያልቻለ ፡ ወይም ፡ ያልፈቀደ ፡ እንደሆነ ፡ ድርሻው ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ አብሮ ፡ ለተሰጣቸው ፡ ሰዎች ፡ ይተላለፋል ።

ቀ ፡ ፱፻፳፰ ። በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተመለከተውን ፡ ንብረት ፡ ስለ ፡ መለየት ።

(፩) በኑዛዜ ፡ የተሰጠ ፡ ስጦታ ፡ በሚበቃ ፡ ተለይቷል ፡ የሚባለው ፡ ወራሹ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ራሱ ፡ ወይም ፡ ማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ከብዙ ፡ ዕቃዎች ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ግምት ፡ ዋጋ ፡ ካላቸው ፡ ዕቃዎች ፡ ውስጥ ፡ እንዲመርጥ ፡ ኑዛዜው ፡ የወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፪) የኑዛዜ ፡ ውርስ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ራሱ ፡ ምርጫ ፡ የሚያደርገው ፡ ሚቹ ፡ የሚመርጠውን ፡ ሰው ፡ ባልለየ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ምርጫውን ፡ እንዲያደርግ ፡ የተመረጠው ፡ ሰው ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ በወሰነለት ፡ ተገቢ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ያላደረገ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፱፻፳፱ ። ማናቸውንም ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መተካት ።

(፩) በጠቅላላ ፡ ወይም ፡ በልዩ ፡ ሀብት ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ ባይኖር ፡ የኑዛዜውን ፡ ስጦታ ፡ ሌላ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ሊቀበል ፡ ይችላል ፡ ብሎ ፡ ተናዛዥ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

(፪) ተቃራኒ፡ የኑዛዜ፡ ቃል፡ ከሌለ ፣ በቀር ፣ በኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ ለተደረገለት ፣ ሰው ፣ የሚጠቅመው ፣ በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ የተመረጠው ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ ቀዳሚ ፣ የተደረገለት ፣ የኑዛዜውን ፣ ስጦታ ፣ ለመቀበል ፣ ያልቻለ ፣ ወይም ፣ ያልፈቀደ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፱፻፳፱ ። ለሌላ ፣ ሰው ፣ እንደሚተላለፍ ፣ አድርጎ ፣ መተካት ፤ (፩) መሠረቱ ።

(፩) ተናዛዥ ፣ አንድ ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ አልፎ ፣ ወይም ፣ በሞተ ፣ ጊዜ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ የተወሰነ ፣ ሁኔታ ፣ የተፈጸመ ፣ ሲሆን ፣ ወራሹ ፣ ወይም ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ የውርሱን ፣ ሀብቶች ፣ ወይም ፣ የተወሰኑትን ፣ ሀብቶች ፣ በርሱ ፣ ምትክ ፣ ለሚሆኑት ፣ ለአንዱ ፣ ወይም ፣ ለብዙ ፣ ሰዎች ፣ ማስተላለፍ ፣ አለበት ፣ የሚል ፣ ኑዛዜ ፣ ለማድረግ ፣ ይችላል ።

(፪) ሀብቱን ፣ በመጀመሪያ ፣ የሚቀበል ፣ ወራሹ ፣ ወይም ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ ተቀባይ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ባለግዴታ ፣ ይባላል ።

(፫) የምትክነቱ ፣ ሥራ ፣ በሚፈጸምበት ፣ ጊዜ ፣ ከወራሹ ፣ ወይም ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ ከተደረገለት ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ንብረቱን ፣ የሚያገኘው ፣ ሰው ፣ ዋና ፣ ወራሹ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፱፻፴ ። (፪) የሚተካው ፣ ሰው ።

(፩) ዋናው ፣ ወራሹ ፣ ሚቹ ፣ በሚሞትበት ፣ ቀን ፣ ለመቀበል ፣ ችሎታ ፣ ያለው ፣ መሆን ፣ አስፈላጊ ፣ አይደለም ።

(፪) ለውርስ ፣ መተካቱ ፣ ውጤት ፣ በሚያገኝበት ፣ ቀን ፣ ለመለየትና ፣ ለመቀበል ፣ ችሎታ ፣ ያለው ፣ ከሆነ ፣ በቂ ፣ ነው ።

(፫) ስለዚህ ፣ ወደ ታች ፣ ለሚቁጠሩ ፣ ተወላጆች ፣ ጥቅም ፣ ወይም ፣ ግዴታ ፣ ለተጣለበት ፣ ሰው ፣ ወራሹ ፣ ለሆኑት ፣ ጥቅም ፣ የተደረገ ፣ የውርስ ፣ መተካት ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፱፻፴፩ ። (፫) ውጤት ።

(፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ የተጠቀሰው ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ በሚመለከተው ፣ ሀብት ፣ ንብረቱ ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይተላለፍ ፣ እንዳይያዝ ፣ ተብሎ ፣ የሚደረገው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ስምምነት ፣ ዐይነት ፣ ውጤት ፣ ይኖረዋል ።

(፪) ከዚህ ፣ የሚቀጥሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ሆነው ፤ የዚህን ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ ውጤት ፣ ለመወሰን ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ የጋራ ፣ ሀብትነት ፣ ስለ ፣ ሪምና ፣ ስለ ፣ ሌሎች ፣ ግዙፍ ፣ መብቶች ፣ በሚመለከተው ፣ አንቀጽ ፣ የተጻፉት ፣ ደንቦች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፱፻፴፪ ። (፱) የዳኞችን ፡ ሥልጣን ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

ግዴታ፡ በተጣለበት፡ ሰው፡ ወይም፡ ክሱ፡ ላይ፡ ገንዘብ፡ በሚጠይቁ፡ ሰዎች፡ ጥያቄ፡ በሚገኘውም፡ አኳኋን፡ ቢሆን፡ ዳኞች ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ እንዲሸጥ ፡ እንዲተላለፍ ፡ ወይም ፡ እንዲያዝ ፡ ለማዘዝ ፡ አይችሉም ።

ቀ፡ ፱፻፴፫ ። (፳) ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

- (፩) ዋናው፡ ተጠቃሚ፡ ወይም፡ ወኪሉ፡ ወይም ፡ ተናዛዥ ፡ የመተካቱን ፡ ሥርዐት ፡ ለማስፈጸም ፡ የመረጠው ፡ ሰው ፡ በማይገባ ፡ የተደረገን ፡ መሸጥ ፡ መለወጥ ፡ ወይም ፡ መያዝ ፡ እንዲፈርስ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) የመተካቱ ፡ ሥርዐት፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ በሚከተለው ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ከላቸውን ፡ ቢያቀርቡ ፡ በቂ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፱፻፴፬ ። (፳፩) በመተካት ፡ ጎዳይ ፡ በአንድ ፡ ደረጃ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

- (፩) ተናዛዥ፡ ዋና፡ ወራሽ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ሀብቶቹ ፡ ወይም ፡ መብቶቹ ፡ ከተላለፉ ፡ በኋላ ፡ የማይሸጡ ፡ የማይተላለፉ ፡ ወይም ፡ የማይያዙ ፡ ናቸው ፡ ብሎ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ የሚያገባው ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ነው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ዋና፡ ወራሽ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ሀብቶቹ ፡ ወይም ፡ መብቶቹ ፡ ከተላለፉ ፡ በኋላ ፡ የነዚሁ ፡ ሀብቶች ፡ ወይም ፡ መብቶች ፡ ሁኔታ ፡ የሚወሰንበት ፡ ኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቀ፡ ፱፻፴፭ ፡ ። (፳፪) በኑዛዜ ፡ ግዴታ ፡ የተጣልበት ፡ ሰው ፡ እንቢታ ።

የኑዛዜው ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ሲሰጠው ፡ ግዴታ ፡ የተጣለበት ፡ ሰው ፡ ስጦታውን ፡ ለመቀበል ፡ ያልቻለ፡ ወይም ፡ ያልፈለገ ፡ ሲሆን ፡ በሱ ፡ ምትክ ፡ የኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ የሚደርሰውን ፡ ሰው ፡ ወዲያውኑ ፡ እንዲቀርብ ፡ ይደረጋል ።

ቀ፡ ፱፻፴፮ ። (፳፫) በምትክ ፡ እንዲቀርብ ፡ የተጠራው ፡ ሰው ፡ አለመቅረብ ።

- (፩) ባለግዴታው ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ እንዲያስተላልፍ ፡ ተደርጎ ፡ ይህ ፡ ግዴታ ፡ የሚጻፍባቸውን ፡ ንብረቶችና ፡ መብቶች ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ ክሱ ፡ በምትክ ፡ የሚቀበለው ፡ ሰው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ በምትክነቱ ፡ ሥርዐት ፡ ሊፈጸም ፡ የማይቻል ፡ መሆኑ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በነዚሁ ፡ ሀብቶችና ፡ መብቶች ፡ በኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ፈለገው ፡ ሊያዝባቸው ፡ ይችላል ።
- (፪) የሚተካው ፡ ሰው ፡ በአለመቅረብ ፡ ወይም ፡ እንቢ ፡ በማለት ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ ተናዛዥ ፡ አስበት ፡ የነበረው ፡ መተካት ፡ ሊፈ

ጸም ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ምትክ ፡ ለሆነ ፡ ሰው ፡ እንዲያከተላቸው ፡ የተሰጡት ፡ ንብረቶች ፡ በዋናው ፡ ወራሽ ፡ ለሆኑው ፡ ሰው ፡ ወራሾች ፡ ይተላለፋሉ ።

(፫) በኑዛዜው ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የተናዛዥ ፡ ወራሾች ፡ በኑዚሁ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ አንድም ፡ መብት ፡ አይኖራቸውም ።

ቍ ፡ ፱፻፴፯ ። ከወራሽነት ፡ መንቀል ። (፩) ግልጽ ፡ ኑዛዜ ።

(፩) ተናዛዥ ፡ በኑዛዜው ፡ ወ ስጥ ፡ ጠቅላላ ፡ የውርስ ፡ ስጦታ ፡ የሚያደርግለትን ፡ ላይጠቅስ ፡ ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ የሚወርሱትን ፡ ወይም ፡ ከኑዚሁ ፡ አንዱን ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ቃል ፡ ከወራሽነት ፡ ለመንቀል ፡ ይችላል ።

(፪) ይህ ፡ ሲሆን ፡ የተነቀሉት ፡ ወራሽ ፡ ወይም ፡ ወራሾች ፡ ከተናዛዥ ፡ በፊት ፡ እንደ ፡ ሞቱ ፡ ተቋጥረው ፡ የውርሱ ፡ ሥርዐት ፡ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ ፱፻፴፰ ። (፪) ወደ ፡ ታች ፡ ለሚቁጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌ ።

(፩) ተናዛዥ ፡ ከርስት ፡ ከውርስ ፡ ለመንቀል ፡ የደረሰበትን ፡ ምክንያት ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ ካልገለጸ ፡ በቀር ፡ ልጁን ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቁጠር ፡ ተወላጁን ፡ ከውርስ ፡ ቢነቅል ፡ አይጸናም ።

(፪) ተናዛዥ ፡ ወራሹን ፡ ከውርስ ፡ ለመንቀል ፡ የሰጠው ፡ ምክንያት ፡ ትክክል ፡ (እውነት) ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቋጥሮ ፡ ጻኞች ፡ ይህ ፡ ምክንያት ፡ ከውርስ ፡ (ከርስት) ፡ ለመንቀል ፡ የሚያበቃ ፡ መሆን ፡ አለመሆኑን ፡ ይመረምራሉ ።

(፫) ጻኞች ፡ ተናዛዥ ፡ በኑዛዜው ፡ ያስታወቀው ፡ ምክንያት ፡ ትክክል ፡ (እውነት) ፡ መሆን ፡ አለመሆኑን ፡ መመርመር ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፱፻፴፱ ። (፫) በዝምታ ፡ ከሆነ ፡ መንቀል ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ዘመዶቹ ፡ የሁለተኛ ፡ የ፫ኛ ፡ ወይም ፡ የአራተኛ ፡ ደረጃ ፡ ዝምድና ፡ ያላቸው ፡ ሆነው ፡ ተቃራኒ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ማድረግ ፡ የሚችን ፡ ዘመዶች ፡ ወራሽነት ፡ መንቀሉን ፡ ያስከትላል ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የሚችን ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቁጠሩ ፡ የተወላጆች ፡ ከወራሽነት ፡ መንቀልን ፡ አያስከትልም ።

(፫) ሚቹ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቁጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ኖሮትና ፡ ከወራሽነት ፡ በግልጽ ፡ ያልነቀላቸው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በኑዛዜ ፡ የጠቅላላ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ሚቹ ፡ ልጅ ፡ ተቋጥሮ ፡ ከኑዚሁ ፡ ከተባሉት ፡ ወደ ፡ ታች ፡ ከሚቁጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ጋራ ፡ በውርሱ ፡ ተካፋይ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፱፻፵ ። (፩) አንዳንድ ፡ የውል ፡ ቃላትን ፡ ስለ ፡ መከልከል ።

የኑዛዜውን ፡ ወይም ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ የአንድ ፡ ቃል ፡ መጽደቅ ፡ የተቃወሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወራሾቹን ፡ ወይም ፡ ከነርሱ ፡ መካከል ፡ አንዱን ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ከወራሽነት ፡ ነቅየዋለሁ ፡ ብሎ ፡ ተናዛዥ ፡ የሚያስታውቅበት ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፱፻፵፩ ። የግልግል ፡ ቃል ።

የውርስ ፡ ሀብት ፡ ስለ ፡ ማጣራት ፡ (ማስላት) ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ማካፈል ፡ በሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ ከወራሾቹ ፡ ወይም ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ በተደረገላቸው ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ የሚደረገው ፡ ክርክር ፡ ሁሉ ፡ ኑዛዜው ፡ እንደ ፡ ዘመድ ፡ ጻኞች ፡ አድርጎ ፡ በሚመርጣቸው ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ሰዎች ፡ የሚወሰን ፡ ይሆናል ፡ ብሎ ፡ ሚቹ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ ቃል ፡ ለማግባት ፡ ይችላል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ወራሽነትን ፡ ስለ ፡ ማጣራት ።

ቍ ፡ ፱፻፵፪ ። መሪ ፡ ሐሳብ ።

ወርሱም ፡ እስከ ፡ ተጣራ ፡ ድረስ ፡ እንደ ፡ ተለየ ፡ ንብረት ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፱፻፵፫ ። ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የሚሆን ፡ መያዣ ፡ (ዋስትና) ።

- (፩) ከወርሱ ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ ለገንዘባቸው ፡ ዋስትና ፡ መያዣ ፡ የሚሆናቸው ፡ በመጣራት ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ በወርሱ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ ንብረት ፡ ነው ።
- (፪) ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ በወራሾቹ ፡ የግል ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ አንዳችም ፡ መብት ፡ የላቸው ም ።
- (፫) ከወራሾቹ ፡ ክራሳቸው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ የውርሱ ፡ ሀብት ፡ በሚጣራበት ፡ ጊዜ ፡ በወርሱ ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ አንዳችም ፡ መብት ፡ የላቸው ም ።

ቍ ፡ ፱፻፵፬ ። በማጣራቱ ፡ ሥራ ፡ ስለሚፈጸመው ።

ወርሱን ፡ ማጣራት ፡ ማለት ፡—

- (ሀ) የወርሱን ፡ ተቀባይ ፡ እነማን ፡ እንደ ፡ ሆኑ ፡ መወሰን ።
- (ለ) የወርሱ ፡ ሀብት ፡ ምን ፡ መሆኑን ፡ መወሰን ፤
- (ሐ) ለወርሱ ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ መቀበል ፡ ለመክፈል ፡ አስገዳጅ ፡ የሆነውን ፡ ዕዳ ፡ መክፈል ፤
- (መ) ሚቹ ፡ በኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ ላደረገላቸው ፡ ሰዎች ፡ የሰጣቸውን ፡ መክፈል ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፱፻፵፭ ። የግልግል ፣ ቃል ።

ወራሾችና ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፣ የተደረገላቸው ፡ ሰዎች ፡ ስለ ፡ ውርሱ ፣ ግጣራት ፣
ወይም ፡ መካፈል ፣ ጉዳይ ፡ በመካከላቸው ፡ በሚደረገው ፡ (በሚሆነው) ፡ ክርክር ፣
ሁሉ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ የዘመድ ፡ አስታራቂ ፣ ዳኞች ፣ እንዲያዩት ፡ ስም
ምነት ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ውርሱ ፣ አጣሪ ።

ቀ ፡ ፱፻፵፮ ። መሠረቱ ።

ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ የሆነ ፡ ውርስ ፡ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ አጣሪ ፣ ተብሎ ፣
በተመረጡ ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ሰዎች ፡ የሚጣራ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፱፻፵፯ ። በሕግ ፡ ስለ ፡ መመረጥ ።

ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወራሾች ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ሰውየው ፡ ከሞተበት ፣ ቀን ፣ አን
ሥቶ ፡ ያለ ፡ አንዳች ፡ ፎርማሊቲ ፡ የአጣሪነት ፡ መብት ፣ ይኖራቸዋል ።

ቀ ፡ ፱፻፵፰ ። በኑዛዜ ፡ ስለ ፡ መመረጥ ።

(፩) ሚቹ ፡ አንድ ፡ ኑዛዜ ፡ የተወ፣ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሚቹ ፡ በዚሁ ፡ ኑዛዜ ፡ ውስጥ ፡
የኑዛዜው ፡ አስፈጻሚ ፡ እንዲሆን ፡ የመረጠው ፡ ሰው ፡ የአጣሪነት ፡ መብት ፣
ይኖራቸዋል ።

(፪) አንድ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፣ የተ
ደረገለት ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ሰዎች ፡ ያላንዳች ፡ ፎርማሊቲ ፡ የአጣሪነት ፡ መብት ፣
ይኖራቸዋል ።

(፫) አንድ ፡ የኑዛዜ ፡ አስፈጻሚን ፡ የሚመርጥ ፡ ወይም ፡ በጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፣
የሚደረግለትን ፡ ሰው ፡ የሚያመለክት ፡ ኑዛዜ ፡ መገኘት ፡ ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወራሽ ፣
የሆኑትን ፡ ሰዎች ፡ የአጣሪነት ፡ ሥራ ፡ የሚያስቀረው ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፱፻፵፱ ። አካለመጠንን ፡ ያላደረሰ ፡ ወይም ፡ የተከለከለ ፡ አጣሪ ።

አንድ ፡ አካለመጠንን ፡ ያላደረሰ ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ የተከለከለ ፡ ሰው ፣
ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባሉት ፡ ቊጥሮች ፡ ቃላት ፡ መሠረት ፡ የውርሱ ፡ አጣሪ ፡ የሆነ ፡ እን
ደሆነ ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ አካሄድ ፡ ሞግዚቱ ፡ ወኪሉ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፱፻፶ ። በፍርድ ፡ የሚጣራ ፡ ውርስ ። (፩) ይገባኛል ፡ ባይ ፡ የሌለው ፡ የውርስ ፡

ሀብት ፡ ወይም ፡ ጠያቂ ፡ የሌለው ፡ ውርስ ።

(፩) ወራሾቹ ፡ የማይታወቁ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ ኑዛዜ ፡ ወራሽ ፣ የሚ
ሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ሁሉም ፡ ውርሱን ፡ ለማጣራት ፡ የማይፈቅዱ ፡ መሆናቸውን ፡

ገልጸው ፣ ያስታወቁ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ በሚያቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ዳኞች ፣ አንድ ፣ አጣሪ ፣ ይሾማሉ ።

(፪) እንዲሁም ፣ ተናዛዥ ፣ ወራሾቹ ፣ ያልተዉና ፣ ውርሱም ፣ መንግሥት ፣ የሚወርሰው ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ አንድ ፣ አጣሪ ፣ ይሾማሉ ።

(፫) እንዲሁ ፣ ሲሆን ፣ የአስተዳደር ፣ ሕጎች ፣ ወይም ፣ ደንቦች ፣ በዳኞች ፣ አጣሪ ፣ ሆኖ ፣ የሚመረጠውን ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ማን ፣ እንደሆነ ፣ ይወሰናሉ ።

ቍ ፣ ፱፻፶፩ ። (፪) ሌሎች ፣ ሁኔታዎች ።

ዳኞች ፣ በማናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ ጥያቄ ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ ባሉት ፣ ቍጥሮች ፣ የተመለከተውን ፣ አጣሪ ፣ ለመተካት ፣ አንድ ፣ ሁል ፣ ለመዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ለመምረጥ ፣ የሚችሉት ፤

(ሀ) ሒሳብ ፣ አጣሪውን ፣ የመረጠው ፣ ኑዛዜ ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ መሆኑ ፣ የሚያከራክር ፣ ሆኖ ፣ ወይም ፣ በሌላ ፣ ማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪውን ፣ በመለየት ፣ ላይ ፣ የሚያጠራጥር ፣ ነገር ፣ ሲኖር ፤

(ለ) ብዙ ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪዎች ፣ ኖረው ፣ ውርሱን ፣ ለማስተዳደርና ፣ ሒሳቡን ፣ ለማጣራት ፣ ያልተስማሙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ሐ) በወራሾቹ ፣ መካከል ፣ አንዱ ፣ አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ወይም ፣ የተከለከለ ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ በማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ምክንያት ፣ ጥቅሙን ፣ ለመከላከል ፣ የማይችል ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ያለ ፣ ሲሆን ፤

(መ) የወርሱ ፣ አስተዳደር ፣ ወይም ፣ ማጣራቱ ፣ ልዩ ፣ የሆነ ፣ ችግር ፣ ያስነሣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

(ሠ) አጣሪው ፣ ትጉህ ፣ ያልሆነ ፣ ወይም ፣ ሐቀኛ ፣ ያልሆነ ፣ ወይም ፣ ሥራውን ፣ በሚገባ ፣ ለመፈጸም ፣ ችሎታ ፣ የሌለው ፣ መሆኑ ፣ የታወቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፱፻፶፪ ። ዋስ ።

ዳኞች ፣ በማናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ ጥያቄ ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ስለ ፣ ሥራው ፣ መልካም ፣ አፈጻጸም ፣ አንድ ፣ ዋስ ፣ ወይም ፣ ማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ማረጋገጫ ፣ መያዣ ፣ እንዲሰጥ ፣ አጣሪውን ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ ፱፻፶፫ ። ሥራው ፣ የፈቃድ ፣ ሥራ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

ማንም ፣ ሰው ፣ የአጣሪነት ፣ ሥራዎችን ፣ እንዲቀበል ፣ አይገደድም ።

ቍ ፣ ፱፻፶፬ ። ከሥራው ፣ ስንብት ፣ ስለ ፣ መጠየቅ ።

(፩) አጣሪው ፣ ሥራውን ፣ እፍጻሜ ፣ ለማድረስ ፣ ወይም ፣ ለተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ለመሥራት

ራት ፣ በግልጽ ፣ ግዴታ ፣ የገባ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ሥራውን ፣ ለመተው ፣ ይችላል ።

(ጀ) የሥራው ፣ መተው ፣ በማይገባ ፣ ጊዜ ፣ የተደረገ ፣ እንደሆነ ፣ የአጣሪውን ፣ አላ ፈነት ፣ ያስከትላል ።

(፫) በማናቸውም ፣ ፁኔታ ፣ ሌሎች ፣ አጣሪዎች ፣ ካልተነገረ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ አዲስ ፣ አጣሪ ፣ ካልተመረጠ ፣ የአጣሪው ፣ ሥራዬን ፣ ትቻለሁ ፣ ማለት ፣ ዋጋ ፣ የለውም ።

ቍ ፣ ፱፻፶፭ ። የሥራው ፣ መቅረት ።

(፩) የአጣሪው ፣ ሥራ ፣ የሚቀረው ፣ አጣሪው ፣ በሕጉ ፣ ወይም ፣ በጉዛዜ ፣ ወይም ፣ በዳኞች ፣ ውሳኔ ፣ መሠረት ፣ በአንድ ፣ አዲስ ፣ አጣሪ ፣ የተተካ ፣ እንደሆነ ፣ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፣ የአጣሪው ፣ ሥራ ፣ የሚቀረው ፣ አጣሪው ፣ ሥራውን ፣ ፈጽሞ ፣ አሠራሩን ፣ የሚያመለክት ፣ ሒሳብ ፣ በሰጠ ፣ ጊዜ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፱፻፶፮ ፣ የአጣሪው ፣ ሥራ ።

(ሀ) ሟቹ ፣ አንድ ፣ ኑዛዜ ፣ ትቶ ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ መፈለግ ፣ በመጨረሻው ፣ ውርሱ ፣ የሚደርሳቸው ፣ ሰዎች ፣ እነማን ፣ እንደሆኑ ፣ ማረጋገጥ ።

(ለ) የውርሱን ፣ ሀብት ፣ ማስተዳደር ፤

(ሐ) መክፈያቸው ፣ የደረሰውን ፣ የውርስ ፣ ፅዳዎች ፣ መክፈል ።

(መ) ማቹ ፣ በጉዛዜ ፣ የደረጋቸውን ፣ ስጦታዎች ፣ መክፈል ፣ የጉዛዜውን ፣ ቃል ፣ ለመፈጸም ፣ ማንኛቸውም ፣ ሌሎች ፣ አስፈላጊ ፣ ጥንቃቄዎች ፣ ማድ ረግ ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ፱፻፶፯ ። የሥልጣን ፣ ወሰን ።

(፩) ሟቹ ፣ ወይም ፣ ዳኞች ፣ የአጣሪውን ፣ ሥልጣን ፣ ለመወሰን ፣ ወይም ፣ ሥራ ፣ ውን ፣ እንዴት ፣ እንደሚፈጽም ፣ ትእዛዝ ፣ ሊሰጡት ፣ ይችላሉ ።

(፪) ዳኞች ፣ ልዩ ፣ ምክንያት ፣ ካገኙ ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ ባለው ፣ ኅይለ ፣ ቃል ፣ የተ መለከቱትን ፣ ድንጋጌዎች ፣ ለመለወጥ ፣ ይችላሉ ።

(፫) ማናቸውም ፣ የጉዛዜ ፣ ቃል ፣ ተቃራኒ ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተ ባሉትን ፣ ውሳኔዎች ፣ አለመተላለፍ ፣ የሚያስከትለው ፣ የአጣሪውን ፣ ግላፈነት ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፱፻፶፰ ። ብዙ ፣ አጣሪዎች ።

(፩) ብዙ ፣ አጣሪዎች ፣ ያሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከሟቹ ፣ ወይም ፣ ከዳኞች ፣ የተሰጠ ፣ ተቃ ራኒ ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ ብዙ ፣ አጣሪዎች ፣ ያሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እነዚህ ፣ በመተባበር ፣ መሥራት ፣ አለባቸው ።

(፪) አጣሪዎቹ፡ በማጣራት፡ ያሉትን ፡ ሥራዎች ፡ መከፋፈል ፡ ወይም ፡ ከነርሱ ፡ መካከል ፡ እንዲ፡ በመወከል ፡ ይህን ፡ የሒሳብ ፡ ማጣራት፡ እንዲሠራ ፡ ሊያደርጉ ፡ ይችላሉ ።

(፫) የነዚህ፡ ዐይነት፡ ቃላት ፡ ወይም ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ውክልና ፡ የሌለ ፡ ሁኖ ፡ እንደ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪ ፡ ብቻውን፡ የማጣራቱን ፡ እንዲ፡ ሥራ ፡ ፈጽሞ ፡ እንደ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ አካሄድ ፡ የተሰጡት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፱፻፶፱ ። የአጣሪው ፡ የአገልግሎት ፡ ዋጋ ።

አጣሪው ፡ በሟቹ፡ በተወሰኑት፡ ሁኔታዎች ፡ (ወለታዎች) ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ በወራሾቹ ፡ ወይም ፡ በዳኞቹ ፡ መካከል ፡ በተደረገ ፡ ስምምነት ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ የሚያረጋግጥለት ፡ ከሆነ ፡ እንደ ፡ የአገልግሎት ፡ ዋጋ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ፱፻፷ ። የሥራውን ፡ ክንውን ፡ ጉዳይ ፡ የሚያመለክት ፡ ራፖርት ።

(፩) ሒሳብ፡ አጣሪው፡ ሥራውን ፡ ሲጨርስ ፡ ወራሾች ፡ ለሆኑት ፡ የሥራውን፡ ክንውን ፡ ጉዳይ ፡ የሚያመለክት ፡ ራፖርት ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) እንዲሁም፡ በማናቸውም፡ ዐይነት ፡ ሟቹ ፡ ከሞተ ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ ከወራሾቹ ፡ ጋራ ፡ በስምምነት ፡ በተወሰነው ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ ዳኞች ፡ በወሰኑት ፡ ቀን ፡ የሥራውን ፡ ክንውን ፡ በራፖርት ፡ ማመልከት ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፱፻፷፩ ። አላፊነት ።

(፩) ሒሳብ፡ አጣሪው ፡ በጥፋቱ ፡ ወይም ፡ በቸልተኝነቱ ፡ ለሚያደርጋቸው ፡ ጉዳዮች ፡ አላፊ ፡ ነው ።

(፪) ማናቸውም ፡ ለሕጉ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ወይም ፡ ለኑዛዜው ፡ ወይም ፡ በዳኞች ፡ ለሱ ፡ የተሰጡትን ፡ ትእዛዞች ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ተግባር ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ጥፋት ፡ ይቋጠራል ።

(፫) ዳኞች፡ አጣሪው፡ ከወራሾቹና ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ከተሰጣቸው ፡ ሰዎች ፡ ጋራ ፡ ባለው ፡ ግንኙነት ፡ ውስጥ ፡ በሚደረስበት ፡ አላፊነት ፡ ሥራዎቹን ፡ ለመፈጸም ፡ በማሰብ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ያደረገ ፡ መሆኑ ፡ የታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ አላፊነት ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ነጻ ፡ ሊያደርጉት ፡ ይችላሉ ።

ክፍል ፣ ፪ ።

መብት ፣ አለኝ ፣ ባዮችን ፣ ቍርጥ ፣ በሆነ ፣ አኳኋን ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

የወራሾቹን ፣ ሁኔታ ፣ ለጊዜው ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

ቍ ፣ ፱፻፳፪ ። ኑዛዜውን ፣ ስለ ፣ መፈለግ ።

- (፩) ሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ ከሁሉ ፣ አስቀድሞ ፣ ሟቹ ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ ትቶ ፣ እንደሆነ ፣ መፈለግ ፣ አለበት ።
- (፪) ሒሳብ ፣ አጣሪውም ፣ ይህን ፣ እፍጻሜ ፣ ለማድረስ ፣ የሟቹን ፣ ጽሑፎች ፣ ይመረምራል ፣ እንዲሁም ፣ ሟቹ ፣ በኖረበት ፣ ቦታ ፣ በሚገኙት ፣ በሕግ ፣ ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ ከተሰጣቸው ፣ ዘንድና ፣ በፍርድ ፣ መዝገብ ፣ ቤቶች ፣ ውስጥ ፣ ተገቢ ፣ የሆኑ ፣ ፍለጋዎችን ፣ ያደርጋል ።

ቍ ፣ ፱፻፳፫ ። ኑዛዜውን ፣ የማስታወቅ ፣ ግዴታ ።

- (፩) ሟቹ ፣ ያደረገውን ፣ እንደ ፣ ኑዛዜ ፣ በእጅ ፣ የያዘ ፣ ያገኘ ፣ ወይም ፣ ምስክር ፣ በመሆን ፣ ያወቀ ፣ ሰው ፣ ወዲያው ፣ የሟቹን ፣ መሞት ፣ እንዳወቀ ፣ ለሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ ማስታወቅ ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።
- (፪) ኑዛዜውን ፣ የሚያፈርስ ፣ ነገር ፣ ያለበት ፣ መስሎ ፣ ቢታየውም ፣ የማስታወቅ ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ፱፻፳፬ ። ኑዛዜውን ፣ ስለ ፣ ማስቀመጥ ።

- (፩) በግልጽ ፣ ወይም ፣ በሟቹ ፣ ጽሑፍ ፣ የሆነ ፣ ኑዛዜ ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ ወይም ፣ ማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ባለጉዳይ ፣ ጥያቄ ፣ ያደረገ ፣ እንደሆነ ፣ ኑዛዜው ፣ በተገኘበት ፣ ወይም ፣ በኖረበት ፣ ቦታ ፣ ባለው ፣ በሕግ ፣ ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ በተሰጠው ፣ ዘንድ ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ ወዲያው ፣ መቀመጥ ፣ አለበት ።
- (፪) በቃል ፣ የሆነ ፣ ኑዛዜ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ሁኔታ ፣ የኑዛዜ ፣ ምስክር ፣ በሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ወዲያው ፣ በጽሑፍ ፣ ሆኖ ፣ መሰጠት ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ፱፻፳፭ ። ስለ ፣ ኑዛዜ ፣ መከፈት ፣ (፩) ቀን ።

- (፩) ሟቹ ፣ ከሞተ ፣ በኋላ ፣ በእርባው ፣ ቀን ፣ አጣሪው ፣ የሟቹን ፣ ኑዛዜ ፣ ይናገራል ።
- (፪) ከዚህ ፣ ጊዜ ፣ በኋላ ፣ ኑዛዜ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተገኘበትን ፣ ቀን ፣ በሚከተለው ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ በሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ በተወሰነው ፣ ቀን ፣ ይነበባል ።
- (፫) እንዲህ ፣ ሲሆን ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ ድንጋጌ ፣ መሠረት ፣ አስቀድሞ ፣ ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ በተሰጠው ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ ይቀመጣል ።

ቍ ፡ ፱፻፳፮ ። (፪) አስቀድሞ ፣ የሚደረግ ፣ የኑዛዜ ፣ መከፈት ።

(ጸ) ሟቹ፣ ካዘዘ፣ ወይም፣ ለቀብሩ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ዝግጅት ፣ ጉዳይ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነ ፣ እንደሆነ ፣ ወይም ፣ በሕግ ፣ መጀመሪያ ፣ ወራሾች ፣ የሆኑት ፣ ኑዛዜው ፣ የሚነገርበትን ፣ ቀን ፣ አስቀድሞ ፣ ለማድረግ ፣ በድምፅ ፣ ብልጫ ፣ የተሰማሙ በት ፣ እንደሆነ ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ በ፩ኛው ፣ ኅይለ ፣ ቃል ፣ ከተመ ለከተው ፣ ቀን ፣ ቀደም ፣ ሊል ፣ ይችላል ።

(፪) መጀመሪያ ፣ ወራሾች ፣ ከሆኑት ፣ አንዱ ፣ ቀደም ፣ ብሎ ፣ ለሚነገረው ፣ ኑዛዜ ፣ ለመገኘትና ፣ እንደራሴ ፣ ለማድረግ ፣ ያልቻለ ፣ እንደሆነ ፣ የኑዛዜው ፣ ጽሑፍ ፣ አስቀድሞ ፣ ከመነገሩ ፣ በፊት ፣ በሚገኝበት ፣ ቦታ ፣ ባለው ፣ ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ በተሰጠው ፣ ዘንድ ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ መቀመጥ ፣ አለ በት ።

ቍ ፡ ፱፻፳፯ ። (፫) ቦታ ።

(ጸ) ሟቹ፣ በሕይወት ፣ ሳለ ፣ ወይም ፣ ከሞተ ፣ በኋላ ፣ ኑዛዜው ፣ በተቀመጠበት ፣ ቦታ ፣ ባለው ፣ ለማዋዋል ፣ ሥልጣን ፣ በተሰጠው ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ ኑዛዜው ፣ ይከፈታል ።

(፪) ይህ ፣ ማስቀመጥ ፣ አልተደረገ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኑዛዜው ፣ የሚከፈተው ፣ ሟቹ ፣ በሞተ ፣ ጊዜ ፣ በነበረው ፣ ዋና ፣ መኖሪያ ፣ ቦታ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፱፻፳፰ ። (፬) ማስታወቂያ ።

(ጸ) ስለ ፣ ሟቹ ፣ ውርስ ፣ ያለ ኑዛዜ ፣ ወራሽ ፣ የሆኑትና ፣ በመጀመሪያ ፣ ሕጉ ፣ የሟቹ ፣ ወራሾች ፣ የሚያደርጋቸው ፣ ኑዛዜው ፣ ሲነበብ ፣ እንዲገኙ ፣ ወይም ፣ እንደራሴ ፣ እንዲልኩ ፣ ይጠራሉ ።

(፪) በማናቸውም ፣ አኳኋን ፣ ኑዛዜው ፣ ሲፈስ ፣ እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ አራት ፣ አካለ መጠንን ፣ ያደረሱና ፣ ያልተከለከሉ ፣ ሰዎች ፣ መገኘት ፣ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፱፻፳፱ ። (፭) የዕለት ፣ ሥራ ፣ ተግባር ።

(ጸ) ኑዛዜው ፣ በሚፈሰበት ፣ ጊዜ ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪውና ፣ ቀርቦው ፣ የሚገኙ ፣ ሰዎች ፣ ሁሉ ፣ የኑዛዜውን ፣ ፎርምና ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ መሆኑን ፣ ይመረምራሉ ።

(፪) የኑዛዜው ፣ ቃል ፣ ይነበባል ።

(፫) ኑዛዜውን ፣ ለማስቀመጥ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑ ፣ ዝግጅቶች ፣ ይደረጋሉ ።

ቍ ፡ ፱፻፳፲ ። (፮) ብዙ ፣ ኑዛዜዎች ።

ሟቹ ፣ አንድ ፣ ኑዛዜ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ኑዛዜዎች ፣ ቤተውም ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ ያሉት ፣ ቍጥሮች ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፱፻፸፩ ። የክፍያ ፣ ደንብ ፣ ስለ ፣ ማዳጃም ፣ (፩) የኑዛዜ ፣ ውርስ ።

- (፩) ሒሳብ፣ አጣሪው፣ በሰብሰባው፣ ላይ፣ ወዲያውኑ፣ የሟቹ፣ ወራሾች፣ ወይም፣ የኑዛዜው፣ ስጦታ፣ የተሰጣቸው፣ ሰዎች፣ እነማን፣ እንደ፣ ሆኑና፣ የያንዳንዱም፣ የወርስ፣ መብት፣ ምን፣ እንደ፣ ሆነ፣ ያስታውቃል ።
- (፪) ሒሳብ፣ አጣሪውም፣ ወዲያውኑ፣ ወርሱ፣ እንዴት፣ እንደሚከፋፈል፣ ለባለጉዳዮቹ፣ ያስታውቃል ።
- (፫) ከዚህ፣ በፊት፣ ባለው፣ ጎይሉ፣ ቃል፣ ባለጉዳዮች፣ ማለት፣ የሟቹን፣ ሀብቶች፣ እንዲቀበሉ፣ የተጠሩ፣ ሰዎችና፣ የኑዛዜ፣ ቃል፣ ባይኖር፣ ኑሮ፣ ሀብቶችን፣ እንዲወስዱ፣ ይጠሩ፣ የኔብሩት፣ ሰዎች፣ ማለት፣ ነው ።

ቀ፡ ፱፻፸፪ ። (፪) ሳይናዘዝ ፣ የሞተው ፣ ሰው ፣ ውርስ ።

- (፩) እንዲሁም፣ ሟቹ፣ የኑዛዜው፣ ቃል፣ አለመተው፣ የተገለጸ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሒሳብ፣ አጣሪው፣ የወርሱ፣ አደራረግ፣ እንደ፣ ምን፣ መሆን፣ እንዳለበት፣ ያቀደውን፣ የአከፋፈል፣ ዐይነት፣ ለባለጉዳዮቹ፣ ያስታውቃል ።
- (፪) ይህም፣ ማስታወቂያ፣ የሚነገረው፣ የኑዛዜው፣ አለመኖር፣ እርግጥ፣ መስሎ፣ እንደ፣ ታየ፣ ወዲያውኑና፣ እጅግ፣ ቢዘገይ፣ ሟቹ፣ ካረፈ፣ ከአርባ፣ ቀን፣ በኋላ፣ ነው ።

ቀ፡ ፱፻፸፫ ። ኑዛዜው፣ ፈራሽ፣ ነው፣ የሚል፣ ክስ ፣ (፩) ኑዛዜው፣ ሲነገር፣ ያሉ፣ ሰዎች ።

- (፩) ኑዛዜው፣ ሲነበብ፣ የነበሩ፣ ወይም፣ የተወከሉ፣ ሰዎች፣ ኑዛዜው፣ አይጸናም፣ ወይም፣ እንዲሁ፣ በኑዛዜው፣ የተነገረ፣ ቃል፣ አይጸናም፣ ለማለት፣ ክስ፣ ለማትረብ፣ ያላቸውን፣ ሒሳብ፣ መግለጫ፣ ወይም፣ ስለ፣ ክፍያው፣ በሒሳብ፣ አጣሪው፣ የቀረበውን፣ የድልድልን፣ አመዳደብ፣ አሳብ፣ ለመቃወም ፣ ኑዛዜው፣ ከተነበበበት፣ አንሥቶ፣ የሚቈጠር፣ የዐሥራ፣ አምስት፣ ቀን፣ ጊዜ፣ አላቸው ።
- (፪) ይህ፣ መግለጫ፣ በጽሑፍ፣ ካልሆነና፣ ለአጣሪው፣ ወይም፣ ለጻኞች፣ ወይም፣ በወርሱ፣ ላይ፣ የተነሣውን፣ ነገር፣ ለመጨረስ፣ ለተመረጡት፣ የሽምግልና፣ ጻኞች፣ እንዲደርስ፣ ካልተደረገ፣ በቀር፣ አይጸናም ።
- (፫) ይህ፣ መግለጫ፣ ከተሰጠበት፣ ቀን፣ አንሥቶ፣ እስከ፣ ሦስት፣ ወር፣ ጥያቄውን፣ (ክሱን)፣ ለጻኞች፣ ወይም፣ ለሽምግልና፣ ጻኞች፣ ካላቀረበ፣ በቀር፣ የመጠየቅ፣ መብቱን፣ ያጣል ።

ቀ፡ ፱፻፸፪ ። (፪) ኑዛዜው፣ ሲነበብ፣ ያልነጻፋ፣ ሰዎች ።

- (፩) በኑዛዜው፣ ንባብ፣ ሥነ፣ ሥርዐት፣ ላልነበሩ፣ ወይም፣ በኑዛዜው፣ ንባብ፣ ሥነ፣ ሥርዐት፣ በወኪልነት፣ ላልሰሙ፣ ሰዎችና ፣ እንዲሁም ፣ ኑዛዜው፣ በሌሎች፣ ይህ፣ የተባለው፣ ጊዜ፣ የሚቈጠርበት፣ መነሻ፣ አጣሪው፣ ስለ፣ ክፍያው፣ የድልድል፣ አመዳደብ፣ አሳቡን፣ ከነገራቸው፣ ቀን፣ አንሥቋ ነው ።

(፪) ኑዛዜ፡ ከፈሰሰበት፡ ጊዜ፡ ከአምስት፡ ዓመት፡ በኋላ ፤ ወይም፡ ኑዛዜ፡ የሌለ ፤ እንደ፡ ሆነ፡ ሟቹ፡ ከሞተ፡ ከአምስት፡ ዓመት፡ በኋላ ፤ ስለኑዛዜው ፡ መጽናቅና ፡ ስለ፡ ክፍያው ፡ አመዳደብ ፡ አጣሪው ፡ ያቀረበው ፡ የድልድል ፡ አሳብ ፡ በማናቸውም ፡ አስተያየት ፡ ቢሆን ፡ መቃወሚያ ፡ ሊቀርብበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፱፻፸፮ ። (፫) ለጊዜው፡ የሚደረጉ ፡ ጥንቃቄዎች ።

ዳኞቹ ፡ አንድ ፡ ባለጉዳይ ፡ ሲጠይቅና ፤ በተቀዳሚዎቹ ፡ ቍጥሮች ፡ ለተመለከቱት ፡ ጥያቄዎች ፡ ፍርድ ፡ እስኪሰጣቸው ፡ ድረስ ፡ የወራሽነቱ ፡ ሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ እንዳይዘገይ ፤ አስፈላጊዎች ፡ መስለው ፡ የታዩዋቸውን ፡ ለጊዜው ፡ የሚሆኑ ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ሁሉ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ወራሾችና ፡ ጠቅላላ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጣቸው ፡ ሰዎች ፡

ስለ ፡ ሚያደርጉት ፡ ምርጫ ።

ቍ ፡ ፱፻፸፯ ። የአስፈላጊዎቹ ፡ ወራሾች ፡ አለመኖር ።

ማናቸውም ፡ ወራሽ ፡ እንዲወርስ ፡ የተጠራበትን ፡ ውርስ ፡ ወይም ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለትን ፡ ለመቀበል ፡ አይገደድም ።

ቍ ፡ ፱፻፸፯ ። ምርጫው ፡ የግል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (፩) ወራሽነትን፡ የመቀበል፡ ወይም ፡ አልቀበልም ፡ የማለት ፡ ፈቃድ ፡ የወራሹ ፡ የራሱ ፡ መብት ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፪) በዚህ ፡ በተባለው ፡ መብት ፡ ከወራሹ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ ሊሠሩበት ፡ አይችሉም ።
- (፫) ከወርሱ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁትን ፡ ሰዎች ፡ መብት ፡ ለማጭበርበር ፡ ወራሹ ፡ ወርሱን ፡ አልቀበልም ፡ በሚልበት ፡ ጊዜ ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ መብት ፡ የተጠበቀ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፱፻፸፰ ። ወርሱን ፡ አልቀበልም ፡ ለማለት ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ።

- (፩) ወራሹ ፡ ወርሱን ፡ አልቀበልም ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ የተሰጠው ፡ ጊዜ ፡ ወራሹ ፡ መሆኑን ፡ አጣሪው ፡ ካስታወቀው ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ወር ፡ ነው ።
- (፪) ዳኞቹ ፡ ወራሹ ፡ ባቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ኃይል ፡ ቃል ፡ የተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ እጅግ ፡ ቢበዛ ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ ሊያረዝሙት ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፱፻፸፱ ። የአልቀበልም ፡ ባይነት ፡ አደራረግ ።

(፩) በነዛዜው ፡ አልስማማም ፡ ባይነት ፡ በጽሑፍ ፡ ወይም ፡ አራት ፡ ምስክሮች ፡ ባሉበት ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፪) እንደዚሁም ፤ አልቀበልም ፡ ባይነቱ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከማለፉ ፡ በፊት ፡ ለአጣሪው ፡ ካልተነገረ ፡ በቀር ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፱፻፹ ። የመቀበሉ ፡ አደራረግ ።

ወራሽነትን ፡ መቀበል ፡ በግልጽ ፡ ወይም ፡ በዝምታ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፱፻፹፩ ። በግልጽ ፡ የሚሆን ፡ ተቀባይነት ።

በወራሹ ፡ በኩል ፡ በግልጽ ፡ የሚሆን ፡ የወራሽነት ፡ መቀበል ፡ ወራሹ ፡ ወራሽነቱን ፡ በጽሑፍ ፡ ሰነድ ፡ ሲቀበል ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፱፻፹፪ ። በዝምታ ፡ የሚሆን ፡ ተቀባይነት ።

(፩) በዝምታ ፡ ወራሽነትን ፡ ተቀብሏል ፡ የሚባለው ፡ ወራሹ ፡ በማያሻማ ፡ ዐይነት ፡ ወራሽነቱን ፡ የመቀበል ፡ አሳብ ፡ የሚገልጽ ፡ ተግባር ፡ የፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፤ ወራሹ ፡ በሕግ ፡ በተፈቀደለት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ወራሽነቱን ፡ አልቀበልም ፡ ያላለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውርሱን ፡ በዝምታ ፡ ተቀብሏል ፡ ይባላል ።

ቀ ፡ ፱፻፹፫ ። ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ ወራሽነቱን ፡ ስለ ፡ መልቀቅ ።

(፩) ተለይተው ፡ ለተነገሩ ፡ ለአንድ ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ ጥቅም ፡ ተብሎ ፡ ወራሽነቱን ፡ መልቀቅ ፡ ማለት ፡ የወራሽነትን ፡ መብት ፡ እንደመተው ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

(፪) በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ወራሽነቱን ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ የለቀቀ ፡ ወራሽ ፡ ወራሽነቱን ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ይቈጠራል ።

(፫) ወራሹ ፡ ለእገሌ ፡ ብሎ ፡ ሳይለይ ፡ ከርሱ ፡ ጋራ ፡ ወራሾች ፡ ለሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ጥቅም ፡ ድርሻውን ፡ የለቀቀ ፡ እንደሆነና ፡ ለዚሁም ፡ መቻቻያ ፡ ገንዘብ ፡ ያልተቀበለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውርሱን ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ አይቈጠርም ።

ቀ ፡ ፱፻፹፬ ። የአጠባበቅ ፡ ወይም ፡ የአስተዳደር ፡ ተግባሮች ።

ወራሹ ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ስለሚገኙ ፡ ንብረቶች ፡ የፈጸማቸው ፡ እንደ ፡ ጥበቃ ፡ ወይም ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ማደራጀትን ፡ የመሰሉ ፡ የአጠባበቅ ፡ ተግባሮች ፡ እና ፡ አስቸኳዮች ፡ የሆኑ ፡ የአስተዳደር ፡ ተግባሮች ፡ ወራሹን ፡ ውርሱን ፡ በዝምታ ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ አያስቈጥሩትም ።

ቀ ፡ ፱፻፹፭ ። በውርሱ ፡ ስለ ፡ መጠቀም ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ መደበቅ ።

ወራሹ ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ባለ ፡ ንብረት ፡ መጠቀም ፡ ወይም ፡ ንብረቱን ፡ መደበቅ ፡ ወራሽነትን ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ያስቈጥረዋል ።

ቀ* : ፱፻፹፯ ። ምርጫጣን ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰጡ ፡ የሚያደርገው ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ወራሾቹ ፡ ብዙ ፡ በሆኑ ፡ ጊዜ ፡ ወርሱን ፤ አንዳንዶቹ ፡ ሲቀበሉ ፡ ሌሎቹ ፡ አንቀበልም ፡ ሊሉ ፡ ይችላሉ ።

ቀ* : ፱፻፹፯ ። ከመምረጡ ፡ በፊት ፡ የወራሽ ፡ መሞት ።

(፩) ወራሹ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ወራሽነቱን ፡ ከመቀበሉ ፡ ወይም ፡ አልቀበልም ፡ ከማለቱ ፡ አስቀድሞ ፡ የሞተ ፡ እንደሆነ ፤ ተቀባይነቱ ፡ ወይም ፡ የአልቀበልም ፡ ባይነቱ ፡ መላካት ፡ ለርሱ ፡ ወራሾች ፡ ይተላልፋል ።

(፪) ከነዚህም ፡ ወራሾች ፡ አንዳንዶቹ ፡ ወራሽነቱን ፡ እንዲቀበሉ ፤ ሌሎቹ ፡ ግን ፡ አንቀበልም ፡ እንዲሉ ፡ ይፈቀድላቸዋል ።

(፫) የወራሹን ፡ ውርስ ፡ አንቀበልም ፡ ያሉት ፡ ሰዎች ፡ በዚህ ፡ አድራጎታቸው ፡ መጀመሪያ ፡ የሞተውን ፡ ሰው ፡ ውርስ ፡ አንቀበልም ፡ እንዳሉ ፡ ይቈጠራሉ ።

ቀ* : ፱፻፹፰ ። ምርጫው ፡ ቀርጠኛ ፡ ቃል ፡ መሆን ፡ ስለሚገባጣጥ።

(፩) የውርሱን ፡ የመቀበል ፡ ወይም ፡ የአለመቀበል ፡ ቃል ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ወለታ ፡ ሊኖርበት ፡ አይችልም ።

(፪) ወራሹ ፡ ውርሱን ፡ መቀበሉን ፡ ወይም ፡ የአለመቀበሉን ፡ ቃል ፡ ሲሰጥ ፡ በዚህ ፡ ወስጥ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ በውለታ ፡ ቃል ፡ ጨምሮበት ፡ እንደሆነ ፡ ምርጫ ፡ እንዳላደረገ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ* : ፱፻፹፱ ። ወራሽነትን ፡ በከፊል ፡ መቀበል ፡ ወይም ፡ አልቀበልም ፡ ማለት ።

(፩) ውርሱን ፡ በከፊል ፡ ለመቀበል ፡ ወይም ፡ አልቀበልም ፡ ለማለት ፡ አይቻልም ።

(፪) ስለሆነም ፡ ውርሱን ፡ አልቀበልም ፡ ያለ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ሰው ፡ ያለኑዛዜ ፡ የሞተው ፡ ሰው ፡ ወራሽ ፡ በመሆን ፡ ወራሽነቱን ፡ እንደገና ፡ ለመቀበል ፡ ይችላል ።

(፫) እንደዚህም ፡ ልዩ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጠው ፡ ወራሽ ፡ ውርሱን ፡ አልቀበልም ፡ የኑዛዜውን ፡ ስጦታ ፡ እቀበላለሁ ፡ ወይም ፡ ውርሱን ፡ እቀበላለሁ ፡ የኑዛዜውን ፡ ስጦታ ፡ አልቀበልም ፡ ብሎ ፡ ለማማረጥ ፡ ይፈቀድለታል ።

ቀ* : ፱፻፺ ። መቀበል ፡ የማይሻር ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ወራሹ ፡ ውርሱን ፡ እቀበላለሁ ፡ ያለው ፡ ቃል ፡ ሊፈርስ ፡ አይችልም ።

(፪) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ በሆነ ፡ የመቀበሉ ፡ ቃል ፡ ሊፈርስ ፡ አይቻልም ።

ቀ* : ፱፻፺፩ ። ውርሱን ፡ ለቅቄአለሁ ፡ የማለት ፡ ቃል ፡ መሻር ፤ (፩) ምክንያት ።

(፩) ውርሱን ፡ አልፈልግም ፡ ያለውን ፡ ቃል ፡ ወራሹ ፡ ተገድዶ ፡ አድርጎት ፡ እንደሆነ ፡ ሊሽረው ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፤ ይህን ፡ ወራሽነቱን ፡ ለቅቄአለሁ ፡ የማለቱን ፡ ቃል ፤ ለወራሽነት ፡ የተጠራ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የዚህ ፡ ሰው ፡ ወደታች ፡ የሚቈጠር ፡ ተወላጅ ፡ ጽደም ፡

ወደጋይ ፡ የሚቋጠር ፡ ወላጅ ፡ ወይም ፡ ወንድም ፡ ወይም ፡ እገት ፡ ወይም፡ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ በማታለል ፡ እድርጎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሊሸረው ፡ ይችላል ።

(፫) በሌላ ፡ ምክንያት ፡ ግን ፡ ውርሱን ፡ ለቅቄአለሁ ፡ ያለውን ፡ ቃል ፡ ሊሸር ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፱፻፲፪ ። (፪) አደራረጉና ፡ ውጤቶቹ ።

(፩) ወራሽነቱን ፡ ለቅቄአለሁ ፡ ያለውን ፡ ቃል ፡ መሻር ፡ የሚፈልግ ፡ ወራሽ ፡ ለቅቄአለሁ ፡ የማለት ፡ ቃሉን ፡ ለመስጠት ፡ ያስገደደው ፡ ገይላል ፡ ከቀረለት ፡ ወይም ፡ የተታለለበት ፡ ተንኩል ፡ ከተገለጸ ፡ በኋላ ፡ በሁለት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ ክሱን ፡ ካላቀረበ ፡ በቀር ፡ ክሱ ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ይሆናል ።

(፪) በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢሆን ፡ ለቅቄአለሁ ፡ የማለት ፡ ቃል ፡ ከተነገረ ፡ ከዐሥር ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ ሊሸር ፡ አይቻልም ።

(፫) ወራሽነቱን ፡ ለቅቅሁ ፡ የማለትን ፡ ውጤቶች ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ መሰረዝና ፡ መፍረስ ፡ በሚለው ፡ ክፍል ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ የተጻፉትን ፡ መሠረቶች ፡ በመከተል ፡ ጻኞቹ ፡ ይወሰናሉ ።

ቍ ፡ ፱፻፲፫ ። በወራሹ ፡ ምትክ ፡ ሆኖ ፡ ስለ ፡ መክሰስ ።

(፩) ውርሱን ፡ አልፈልግም ፡ መባሉ ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርስባቸው ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ውርሱን ፡ አልፈልግም ፡ ካለው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ አልፈልግም ፡ የተባለው ፡ ቃል ፡ ከተነገረበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በ፪ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ጻኞች ፡ አልፈልግም ፡ የተባለውን ፡ ቃል ፡ እንዲያፈርሱት ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

(፪) ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ጥቅም ፡ ሲባልና ፡ በሚጠይቁትም ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ጻኞቹ ፡ ውርሱን ፡ አልፈልግም ፡ የተባለውን ፡ ቃል ፡ ሊሸሩት ፡ አይችሉም ።

(፫) ወራሽነቱን ፡ ለቅቅሁ ፡ ብሎ ፡ ለተወሰኑ ፡ ወራሽ ፡ ጥቅም ፡ ሲባል ፡ ውርሱን ፡ አልፈልግም ፡ የተባለው ፡ ቃል ፡ አይሻርም ።

ቍ ፡ ፱፻፲፬ ። የውርስ ፡ መቀበል ፡ ውጤት ።

ውርሱን ፡ መቀበል ፡ ሚቹ ፡ ከሞተበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ውጤት ፡ ይኖረዋል ።

ቍ ፡ ፱፻፲፭ ። ወራሽነቱን ፡ የመልቀቅ ፡ ውጤት ።

(፩) ወራሽነቱን ፡ ትቻለሁ ፡ የሚል ፡ ወራሽ ፡ መቼውንም ፡ ወራሽ ፡ እንዳልሆነ ፡ ይገመታል ።

(፪) ወራሹ ፡ አልፈልግም ፡ ሲል ፡ የተወሰኑ ፡ ድርሻ ፡ ወራሽነቱን ፡ ለተቀበሉት ፡ ለሌብር ፡ ወራሾች ፡ አስፈላጊም ፡ ሲሆን ፡ ለተከታይ ፡ ወራሾች ፡ የሚተላለፍላቸው ፡ ይሆናል ።

(፫) ከነሱ፣ ጋራ፣ አብሮ፣ ወራሽ፣ የሆነው፣ ውርሱን፣ አልፈልግም፣ ብሉ፣ መልቀቁን፣ ከአስታወቃቸው፣ ቀን፣ ጀምሮ፣ ወራሽነትን፣ ከዚህ፣ ቀደም፣ የተቀበሉትን፣ ወራሾች፣ እስከ፣ አንድ፣ ወር፣ አብሮ፣ ወራሽ፣ የሆነው፣ ሰፊ፣ የተወውን፣ ውርስ፣ እንቀበላለን፣ ወይም፣ እንቀበልም፣ ለማለት፣ ይችላሉ ።

ንኡስ፣ ክፍል፣ ፫ ።

ለወራሾች፣ ስለሚሰጡ፣ የምስክር፣ ወረቀቶችና፣ የወራሽነት፣ ጥያቄ ።

ቍ፣ ፱፻፺፮ ። ለወራሾች፣ የሚሰጥ፣ የምስክር፣ ወረቀት ። (፩) የምስክርነቱ፣ ወረቀት፣ መሰጠት ።

(፩) ወራሽ፣ የሆነው፣ ሰው፣ ለሚቼ፣ ወራሽ፣ መሆኑና፣ ከውርሱ፣ ላይ፣ የሚያገኘውን፣ ድርሻ፣ የሚያመለክት፣ የወራሽነት፣ የምስክር፣ ወረቀት፣ እንዲሰጡት፣ ዳኞቹን፣ ለመጠየቅ፣ ይችላል ።

(፪) ዳኞቹም፣ ለእንደዚህ፣ ያለውን፣ ጥያቄ፣ ያቀረበውን፣ ወራሽ፣ ማስረጃዎቹን፣ ሁሉ፣ እንዲያቀርብና፣ አስፈላጊ፣ መስሎ፣ የታያቸውን፣ ግናቸውንም፣ የማረጋገጫ፣ ዋስትና፣ እንዲሰጣቸው፣ ሊያስገድዱት፣ ይችላሉ ።

ቍ፣ ፱፻፺፯ ። (፪) ውጤቶቹ ።

(፩) የምስክር፣ ወረቀቱ፣ እስከ፣ ተሰረዘ፣ ድረስ፣ ወራሾች፣ በተባለው፣ የምስክር፣ ወረቀት፣ እንደ፣ ተገለጠው፣ ወራሹ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ይገመታል ።

(፪) በወራሽነት፣ ስም፣ በወራሾች፣ የተፈጸሙ፣ ተግባሮች፣ ያሉ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ተግባሮቹ፣ በቱፈጸሙበት፣ ጊዜ፣ የተባለው፣ ወራሽ፣ የወራሽነት፣ መብት፣ እንዳልነበረው፣ በግልጽ፣ ግወቁ፣ ካልተረጋገጠ፣ በቀር፣ እነዚህን፣ ተግባሮች፣ ለመቃወም፣ አይችልም ።

ቍ፣ ፱፻፺፰ ። (፫) ስለ፣ መሰረዝ ።

(፩) የወራሽነቱ፣ ጥያቄ፣ በቀረበላቸው፣ ጊዜ፣ ዳኞቹ፣ እነርሱ፣ የሰጡትን፣ የወራሽ፣ የምስክር፣ ወረቀት፣ ለመሰረዝ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁ፣ ሲሆን፣ ወራሾች፣ የተሰጠውን፣ የምስክር፣ ወረቀት፣ መመለስ፣ አለበት ።

(፫) ወራሾች፣ የምስክር፣ ወረቀት፣ ጠፍቶብኛል፣ ሲል፣ ያመካኘ፣ ወይም፣ በግናቸውም፣ ሌላ፣ ምክንያት፣ ወረቀቱን፣ ለመመለስ፣ ያልቻለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ለወደፊቱ፣ በዚህ፣ በተባለው፣ የምስክር፣ ወረቀት፣ እንዳይገለገልበት፣ የሚያረጋግጥ፣ ለዚህ፣ የሚገባውን፣ ዋስትና፣ እንዲሰጥ፣ ይፈረድበታል ።

ቀ ፡ ፱፻፲፱ ። የወራሽነት ፡ ጥያቄ ፤ (፩) መሠረቱ ።

አንድ ፡ ሰው ፤ ዋጋ ፡ ያለው ፡ የወራሽነት ፡ ማሰረጃ ፡ ሳይኖረው ፤ ውርሱን ፡ ወይም ፡ ከውርሱ ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ በእጁ ፡ ያደረገ፤ እንደሆነ ፤ እውነተኛው ፡ ወራሽ ፡ ወራሽነቱ ፡ እንዲታወቅለትና ፤ የተወሰዱበት ፡ የውርስ ፡ ንብረቶች ፡ እንዲመለሱለት ፤ በዚህ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ የወራሽነት ፡ ጥያቄ ፡ ክስ ፡ ሊያቀርብበት ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፲፮ ። (፪) ጥያቄውን ፡ ለማቅረብ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

(፩) ከሳሹ ፡ መብቱንና ፡ የውርሱ ፡ ንብረቶች ፡ በተከሳሹ ፡ መያዛቸውን ፡ ካወቀ ፡ ሦስት ፡ ዓመት ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፤ ስለወራሽነት ፡ ጥያቄ ፡ የሚቀርበው ፡ ክስተቀባይነት ፡ ለማግኘት ፡ አይችልም ።

(፪) እንደዚሁም ፡ ሚቹ ፡ ከሞተበት ፡ ወይም ፡ ከሳሹ ፡ በመብቱ ፡ ለመሥራት ፡ ከቻለበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፤ ከዘር ፡ የወረደ ፡ ርስት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የተባለው ፡ የውርስ ፡ ጥያቄ ፡ ክስ ፡ በማናቸውም ፡ አስተያየት ፡ ቢሆን ፡ ተቀባይነት ፡ አያገኝም ።

ቀ ፡ ፲፩ ። (፫) ውጤቶች ።

(፩) ከሳሹ ፡ ባቀረበው ፡ የወራሽነት ፡ ጥያቄ ፡ ተከሳሹ ፡ የተረታ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እጅ ፡ ያደረጋቸውን ፡ የወራሽነትን ፡ ንብረቶች ፡ ሁሉ ፡ ለከሳሹ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

(፪) በቅን ፡ ልቡና ፡ ባለሀብት ፡ ሁኛለሁ ፡ በማለት ፡ ምክንያት ፡ ሊከራከር ፡ አይችልም ።

(፫) ለቀረው ፡ ጉዳይ ፡ ሁሉ ፤ በዚህ ፡ ሕግ ፡ የተጻፉት ፡ አላገባብ ፡ መበልጸግን ፡ የሚመለከቱ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ይፈጸማሉ ።

ቀ ፡ ፲፪ ። (፬) ልዩ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገላቸው ፡ ሰዎች ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ልዩ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ለተደረገላቸው ፡ ሰዎችም ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ውርስ ፡ አስተዳደር ።

ቀ ፡ ፲፫ ። መሠረቱ ።

አጣሪው ፡ ከተመረጠበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ የወራሽነት ፡ ባለመብቶች ፡ ድርሻቸውን ፡ ወይም ፡ የሚደርሱዋቸውን ፡ ንብረቶች ፡ እስከ ፡ ተቀበሉ ፡ ድረስ ፡ የሚቹን ፡ ንብረት ፡ ማስተዳደር ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፩ ፡ እሸግ ፡

- (፩) ዘውርስ፡ ንብረት፡ ላይ ፡ ወይም ፡ በእንዳንዱ ፡ የወራሽነት ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ በግናቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ጥያቄ ፡ ዳኞች ፡ ሟቹ ፡ እንደግምተ ፡ ወዲያውኑ ፡ እሸግ ፡ እንዲደረግ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) የማሸጉና ፡ እሸጉን ፡ የማንሳት፡ ኪሣራ ፡ የሚታሰበው ፡ እንዲታሸግልኝ፡ሲል ፡ ጥያቄ ፡ ባቀረበው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፭ ፡ የዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ (፩) በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ስለሚገኘው ፡ ንብረት።

- (፩) አጣሪው ፡ የሟቹን ፡ መሞት ፡ ሰሚከተሉ ፡ አርባ ፡ ቀናት ፡ ውስጥ ፡ በውርሱ ፡ የሚገኙትን ፡ ንብረቶች ፡ በእንድ ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ መጻፍ ፡ አለበት ።
- (፪) አስፈላጊም ፡ ከሆነ ፡ አዳዲስ ፡ ንብረቶች ፡ ከተገኙበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ በተጨማሪ ፡ በዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ ይጻፋሉ።

ቍ ፡ ሺ፮ ፡ (፪) የንብረቶቹ ፡ ግምት ፡

- (፩) በውርስ ፡ ንብረት ፡ ወይም ፡ ለውርስ ፡ ዕዳ ፡ ለሆኑት ፡ እያንዳንዱ ፡ ጉዳዮች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ጊዜዎች ፡ ውስጥ ፡ አጣሪው ፡ ለጊዜው ፡ የዋጋ ፡ ግምት ፡ ይሰጣቸዋል ።
- (፪) አስፈላጊም ፡ ሲሆን ፡ ግምቱ ፡ በልዩ ፡ ዐዋቂዎች ፡ ረዳትነት ፡ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ሺ፯ ፡ (፫) ወራሾቹ ፡ ያለባቸው ፡ ግዴታዎች ፡

- (፩) በሟቹ ፡ ሞት ፡ ምክንያት ፡ የሚጠፉት ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሁነው ፡ ወራሾቹ ፡ በውርሱ ፡ ባላቸው ፡ ግንኙነት ፡ ውስጥ ፡ በዚህ ፡ በሟቹ ፡ ላይ ፡ የነበራቸውን ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ ይቋያሉ ።
- (፪) እነዚህ ፡ ወራሾች ፡ ስለ ፡ ተባሉት ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ በዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ እንዲረጋገጥ ፡ ለማድረግ ፡ አስፈላጊዎች ፡ የሆኑትን ፡ አስረጃዎች ፡ ለአጣሪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፰ ፡ (፬) ለባለጉዳዮቹ ፡ የሚደረግ ፡ ማስታወቂያ ፡

- (፩) ከውርሱ ፡ አንድ ፡ ድርሻ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ በኪሣራቸው ፡ የዕቃው ፡ መዝገብ ፡ ዝርዝር ፡ ግልባጭ ፡ እንዲሰጣቸው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ይህን ፡ የተባለውን ፡ መብት ፡ ከሟቹ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ ከውርሱ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ለሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ዳኞች ፡ ሊሰጧቸው ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፱ ። (ጅ) ግምቱን ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ስለ ፡ ግየት ።

(ጅ) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከቱት ፡ ሰዎች ፡ የወርሱ ፡ ሀብት ፡ የመጨረሻ ፡ ክፍያ ፡ እስከሚደረግ ፡ ድረስ ፡ ለጊዜው ፡ አጣሪው ፡ ያደረገው ፡ የንብረቶቹ ፡ ግምት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እንዲታይ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

(ጆ) ይህ ፡ ለጊዜው ፡ የተደረገው ፡ ግምት ፡ ትክክለኛ ፡ አለመሆኑ ፡ የታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለልዩ ፡ ዐዋቂዎች ፡ የሚደረገው ፡ ወጪ ፡ የሚታሰበው ፡ በውርሱ ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ ነው ።

(ገ) እንደ ፡ ገና ፡ መታየቱን ፡ ወራሾቹ ፡ ያልጠየቁ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ወጪውን ፡ የሚችለው ፡ ግምቱን ፡ እንደገና ፡ ይታይልኝ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፲ ፡ የአጣሪው ፡ ጠቅላላ ፡ ሥልጣን ።

(ገ) አጣሪው ፡ እንደ ፡ መልካም ፡ የቤተ ፡ ሰብ ፡ አባት ፡ ሆኖ ፡ የውርሱን ፡ ንብረቶች ፡ በጥንቃቄ ፡ በትጋት ፡ ያስተዳድራል ።

(ገ) ወራሾቹ ፡ በስምምነት ፤ ወይም ፡ ዳኞች ፤ ማንኛውም ፡ ባለጉዳይ ፡ በሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ስለዚህ ፡ ስለ ፡ አስተዳደሩ ፡ ጉዳይ ፡ ለአጣሪው ፡ መሪ ፡ ትእዛዝ ፡ ሊሰጡት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፲፩ ። የጥበቃ ፡ ተግባሮች ።

አጣሪው ፡ በተለይ ፡ ከዚህ ፡ እንደሚከተለው ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

- (ሀ) የውርሱን ፡ ንብረቶች ፡ ሁሉ ፡ ለመጠበቅ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ማከናወን ፡ ክሶችን ፡ ማቅረብ ።
- (ለ) በውርሱ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ መብት ፡ አለን ፡ ሲሉ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ የሚያቀርቡትን ፡ ክስ ፡ መከላከል ።

ቍ ፡ ሺ፲፪ ። የውርሱ ፡ የገንዘብ ፡ መብቶች ።

- (ገ) አጣሪው ፡ የመከፈያቸው ፡ ጊዜ ፡ ደርሶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የውርሱ ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፡ የሆኑትን ፡ ገንዘቦች ፡ ሁሉ ፡ እንዲከፈሉ ፡ መጠየቅ ፡ አለበት ።
- (ገ) እነዚህንም ፡ እየተቀበለ ፡ የደረሰኝ ፡ ወረቀት ፡ ለመስጠት ፡ ሥልጣን ፡ አለው ።

ቍ ፡ ሺ፲፫ ። የውርሱን ፡ ንብረቶች ፡ ስለ ፡ መሸጥ ።

(ገ) በቶሎ ፡ የሚበላሹ ፡ ወይም ፡ በጥበቃቸው ፡ ወይም ፡ ለማስቀመጣቸው ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ወጪ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ ጥንቃቄ ፡ የሚጠይቁትን ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙትን ፡ ፍሬዎች ፡ ሰብሎች ፡ እንዲሁም ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ሁሉ ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላሉ ።

(፪) አጣሪው ፡ የውርሱን ፡ ዕዳ ፡ ለመክፈል ፡ የግድ ፡ አስፈላጊ ፡ በሚሆንበት ፡ መጠን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሌሎቹን ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ ንብረቶች ፡ ለመሸጥ አይችልም ።

(፫) በወራሾቹ ፡ ሁሉ ፡ ስምምነት ፡ ወይም ፡ በዳኞች ፡ ፈቃድ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የማይንቀሳቀሱትን ፡ ንብረቶች ፡ ለመሸጥ ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፬ ።

የውርሱን ፡ ዕዳ ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

ቍ ፡ ፲፫፻፬ ፡ የአከፋፈሉ ፡ ቅደም ፡ ተከተል ።

የውርሱ ፡ ዕዳዎች ፡ እንደሚከተለው ፡ ቅደም ፡ ተከተል ፡ ተራ ፡ ይከፈላሉ ።

(ሀ) በመጀመሪያ ፡ የሚከፈለው ፡ ለሥርዐተ ፡ ቀብሩ ፡ ወጪ ፡ የሆነው ፡ ገንዘብ ፤

(ለ) ቀጥሎ ፡ የሚከፈለው ፡ ስለ ፡ ውርሱ ፡ አስተዳደርና ፡ ውርሱን ፡ ለማጣራት ፡ የተደረገው ፡ ወጪ ፤

(ሐ) ሦስተኛ ፡ የሟቹን ፡ ዕዳዎች ፤

(መ) አራተኛ ፡ የጡረታን ፡ ዕዳ ፤

(ሠ) አምስተኛ ፡ ሟቹ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ልዩ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታዎች ።

ቍ ፡ ፲፫፻፭ ፡ ለሥርዐተ ፡ ቀብር ፡ ወጪ ፡ የሆነ ፡ ገንዘብ ።

(፩) ሟቹ ፡ ይዘት ፡ የነበረው ፡ ማኅበራዊ ፡ ኑሮ ፡ ተገቢ ፡ መስሎ ፡ በሚታየው ፡ መጠን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የሥርዐተ ፡ ቀብሩ ፡ ወጪ ፡ ከሌሎቹ ፡ ዕዳዎች ፡ ቀደምትነት ፡ አይሰጠውም ።

(፪) ለሟቹ ፡ መታሰቢያ ፡ የሚደረገው ፡ ወጪ ፡ የተስከር ፡ ወጪ ፡ ለሥርዐተ ፡ ቀብሩ ፡ በወጣው ፡ ገንዘብ ፡ ውስጥ ፡ አይታሰብም ።

(፫) ለሟቹ ፡ መታሰቢያ ፡ ማድረግ ፡ ለሚስቱ ፡ ወይም ፡ ለባል ፡ ወይም ፡ ለዘመዶቹ ፡ ሕጋዊ ፡ ግዴታ ፡ አይሆንባቸውም ።

ቍ ፡ ፲፫፻፮ ፡ ለወራሽነቱ ፡ አስተዳደር ፡ የተደረገው ፡ ወጪ ።

ውርሱን ፡ ለማስተዳደር ፡ ለማጣራት ፡ የሚደረጉት ፡ ወጪ ፡ ገንዘቦች ፡ እነ ዚህ ፡ ናቸው ።

(ሀ) ለማሸግ ፤ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ ለመጻፍና ፤ ስለ ፡ ማጣራቱ ፡ ሒሳብ ፡ የወጣው ፡ ገንዘብ ፤

(ለ) ስለ ፡ ውርሱ ፡ ንብረቶች ፡ ደንበኛ ፡ ጥበቃ ፡ አጠባበቅ ፤ መልካም ፡ አያያዝና ፡ አስተዳደር ፡ አጣሪው ፡ ያደረገው ፡ ጠቃሚ ፡ ቋሆን ፡ ወጪ ፡ ገንዘብ ፤

(ሐ) ለከፍያ ፣ የተደረገው ፣ ወጪና ፣ የውርሱን ፣ ንብረቶች ፣ ለወራሾቹ ፣ ለማስተላለፍ ፣ የተደረገው ፣ ወጪ ፤

(መ) ለመንግሥት ፣ የሚከፈለውን ፣ የውርስ ፣ ማዛወሪያ ፣ ገንዘብ ፤

ቀ ፡ ፲፫፻፮ ። የሟቹ ፣ ዕዳዎች ፤ (፩) ገንዘብ ፣ ጠያቂዎችን ፣ ስለ ፣ መፈለግ ።

(፩) በውርሱ ፣ ላይ ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብቶች ፣ ያላቸው ፣ ሰዎች ፣ እንዳሉ ፣ ለማወቅ ፣ አጣሪው ፣ የተቻለውን ፣ ሁሉ ፣ ያደርጋል ።

(፪) ስለዚህም ፣ ነገር ፣ የሟቹን ፣ መዝገቦችና ፣ ወረቀቶች ፣ ይመረምራል ። እንዲሁም ፣ ሟቹ ፣ በኖረባቸው ፣ ስፍራዎች ፣ በሚገኙት ፣ የመንግሥት ፣ መዝገቦችና ፣ የሟቹም ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለበት ፣ ቦታዎች ፣ በሚገኙት ፣ መዝገቦች ፣ አስፈላጊውን ፣ ፍለጋ ፣ ያደርጋል ።

ቀ ፡ ፲፫፻፯ ። (፪) ማስታወቂያ ።

(፩) እነዚህ ፣ ፍለጋዎች ፣ ያልገለጹዋቸው ፣ ከሟቹ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ እንዳሉ ፣ የሚያስገምት ፣ ነገር ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አጣሪው ፣ ጠቃሚ ፣ መስሎ ፣ በሚታየው ፣ ቦታ ፣ ላይ ፣ ለገንዘብ ፣ ጠያቂዎቹ ፣ ባለዕዳቸው ፣ መምቱን ፣ የሚገልጽ ፣ ተገቢ ፣ የሆነ ፣ ማስታወቂያ ፣ ያወጣል ።

(፪) እነዚህም ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ለርሱ ፣ እንዲያመለከቱ ፣ ያስታውቋቸዋል ። ስለዚህም ፣ ማስታወቂያ ፣ ከወጣበት ፣ ቀን ፣ እንሥቶ ፣ የሦስት ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ይወስንላቸዋል ።

ቀ ፡ ፲፫፻፱ ። የመከፈያቸው ፣ ጊዜ ፣ የደረሰ ፣ ዕዳዎች ።

(፩) ዕዳው ፣ እንዳይከፈል ፣ መቃወሚያ ፣ ካልቀረበ ፣ ወይም ፣ የውርሱ ፣ ጠቅላላ ፣ ሀብት ፣ ለባለዕዳዎቹ ፣ ሁሉ ፣ ተከፍሎ ፣ ሊደርስ ፣ ያለመቻሉ ፣ ዘግልጽ ፣ ካልታወቀ ፣ በቀር ፣ የውርስ ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ ከውርሱ ፣ ላይ ፣ የሚጠየቁትን ፣ የመከፈያቸው ፣ ጊዜ ፣ የደረሰ ፣ ዕዳዎች ፣ ሁሉ ፣ ይከፍላል ።

(፪) እነዚህ ፣ ሁለቱ ፣ ሁኔታዎች ፣ ባጋጠሙ ፣ ጊዜ ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ሕግ ፣ ላይ ፣ የተመለከቱትን ፣ የባለዕዳዎች ፣ የመከፈል ፣ ችሎታ ፣ ማጣት ፣ ደንቦች ፣ መጠበቅ ፣ አለበት ።

ቀ ፡ ፲፮፻ ። ተፈጻሚነት ፣ ያለው ፣ ሰነድ ።

(፩) በሟቹ ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚነት ፣ ያላቸው ፣ ሰነዶች ፣ በአጣሪው ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) አጣሪው ፣ የውርሱን ፣ የንብረት ፣ ዝርዝር ፣ መዝገብ ፣ እስከሚያዘጋጅበት ፣ ጊዜ ፣ ድረስ ፣ የነዚህን ፣ ዕዳዎች ፣ መከፈል ፣ ለማዘግየት ፣ ይችላል ።

(ገ) ውርሱ፡ እነዚህን፡ ዕዳዎች ፡ ለመክፈል ፡ የሚችል ፡ መሆኑ ፡ ገልጽ ፡ ሆኖ ፡ የታየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግናቸውም ፡ ባልጉዳይ ፡ በሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ጻፎች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተጠቀሰው ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ የውርሱን ፡ ዕዳዎች ፡ ወይም ፡ አንዳንዶቹን ፡ ዕዳዎች ፡ እንዲከፍል ፡ አጣሪውን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ጥ ፡ ፺፳፩ = የመክፈያቸው ፡ ጊዜ ፡ ያልደረሱ ፡ ዕዳዎች ።

(፩) ከውርሱ ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡ ያላቸውና የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ያልደረሰ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ የገንዘብ ፡ መክፈያ ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፡ ይህ ፡ ገንዘብ ፡ ሊከፈላቸው ፡ እንዲችሉ ፡ የሚረጋገጫ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጣቸው ፡ ሊጠይቁ ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ገይለ ፡ ቃል ፡ የተመለከተው ፡ ድንጋጌ ፡ ከውርሱ ፡ ላይ ፡ የውለታ ፡ ቃል ፡ ያለበት ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡ ላላቸው ፡ ሰዎችም ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ጥ ፡ ፺፳፪ = ለዕዳው ፡ መክፈያ ፡ የሆኑ ፡ ንብረቶች ፤ (፩) ጥሬ ፡ ገንዘብ ።

አጣሪው ፡ የውርሱን ፡ ዕዳ ፡ ለመክፈል ፡ አስቀድሞ ፤ በውርሱ ፡ ንብረት ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘውን ፡ ጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ ያወጣል ።

ጥ ፡ ፺፳፫ = (፪) በኑዛዜ ፡ ያልተሰጡ ፡ ንብረቶች ።

(፩) ዕዳዎቹን ፡ ለመክፈል ፡ ንብረቶቹን ፡ ለመሸጥ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እነዚህን ፡ ንብረቶች ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ከመሸጡ ፡ በፊት ፡ አጣሪው ፡ ወራሾቹ ፡ ለመግዛት ፡ የሚፈልጉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መጠየቅ ፡ አለበት ።

(፪) አንዱ ፡ ወራሽ ፡ በገበያው ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ በበለጠ ፡ ዋጋ ፡ እገላላሁ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አጣሪው ፡ ለዚሁ ፡ ወራሽ ፡ ንብረቶቹን ፡ መሸጥ ፡ አለበት ።

ጥ ፡ ፺፳፬ = (፫) በኑዛዜ ፡ የተሰጡ ፡ ንብረቶች ።

ሌሎችን ፡ ንብረቶች ፡ በመሸጥ ፡ ዕዳዎቹን ፡ ለመክፈል ፡ የሚቻል የሆነ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጊዜ ፡ በኑዛዜ ፡ የሰጣቸውን ፡ ንብረቶች ፡ ለመሸጥ ፡ አይቻልም ።

ክፍል ፡ ፮ ።

ከውርሱ ፡ ላይ ፡ ስለሚጠየቀው ፡ የቀለብ ፡ ገንዘብ ።

ጥ ፡ ፺፳፭ = መሠረቱ ።

የውርሱ ፡ አጣሪ ፤ በኑዛዜ ፡ የተሰጡትን ፡ ስጦታዎች ፡ ከመክፈሉ ፡ አስቀድሞ ፡ አንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ ይገባናል ፡ ሲሉ ፡ ለማረጋገጥ ፡ የሚችሉትን ፡ የቀለብ ፡ ገንዘብ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺጽ፮ ። የቀለብ ፣ ገንዘብ ፣ (ጡረታ) ፣ ጠያቂዎችን ፣ መወሰን ።

(፩) ከዚህ ፣ በታች ፣ በሚከተሉት ፡ ቍጥሮች ፣ በተወሰኑት ፣ ሁኔታዎች ፣ የቀለብ ፣ ገንዘብ ፣ የሚጠይቁ ፣ ሰዎች ፣ የሟቹ ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፣ ወይም ፣ ወደ ፣ ታች ፣ የሚቁጠሩ ፣ ተወላጆች ፣ ወይም ፣ ወደ ፣ ላይ ፣ የሚቁጠሩ ፣ ወላጆች ፣ ወይም ፣ ወንድሞችና ፣ እናቶች ፣ ናቸው ።

(፪) የውርሱ ፣ ንብረት ፣ ለመንግሥት ፣ የሚገባ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ሟቹ ፣ በሞተበት ፣ ጊዜ ፣ ከርሱ ፣ ጋራ ፣ ይኖሩ ፣ የነበሩ ፣ ወይም ፣ እርሱ ፣ ያኖራቸው ፣ የነበሩ ፣ ሰዎች ፣ ከዚህ ፣ በታች ፣ በሚከተሉት ፡ ቍጥሮች ፣ በተወሰኑት ፣ ሁኔታዎች ፣ እንደዚህ ፣ ቀለብ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አላቸው ።

ቍ ፡ ሺጽ፯ ። ለቀለብ ፣ ገንዘብ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለመኖር ።

እነዚህ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ የተነገሩት ፣ ሰዎች ፣ በችግር ፣ ላይ ፣ ካልተገኙና ፣ ሠርተው ፣ ኑሩዎቻቸውን ፣ ለማሸነፍ ፣ የማይችሉ ፣ ካልሆኑ ፣ በቀር ፣ የጡረታ ፣ ቀለብ ፣ ለመጠየቅ ፣ አይችሉም ።

ቍ ፡ ሺጽ፰ ። የጡረታ ፣ ቀለብ ፣ ጠያቂው ፣ ያለኑዛዜ ፣ ወራሽነት ፣ ያለው ፣ ስለ ፣ መሆኑ።

(፩) ለሟቹ ፣ ወደ ፣ ታች ፣ ለሚቁጠሩ ፣ ተወላጆች ፣ ወይም ፣ ወደ ፣ ላይ ፣ ለሚቁጠሩ ፣ ወላጆች ፣ ወይም ፣ ለወንድሞችና ፣ ለእናቶች ፣ የጡረታ ፣ ቀለብ ፣ የሚሰጣቸው ፣ የሟቹን ፣ ውርስ ፣ ወይም ፣ ከውርሱ ፣ አንዱን ፣ ክፍል ፣ በሕግ ፣ መሠረት ፣ የሚወርሱ ፣ ሲሆን ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፪) እነዚህ ፣ ሰዎች ፣ ሟቹን ፣ ለመውረስ ፣ የማይገባቸው ፣ ናቸው ፣ ተብለው ፣ ከውርሱ ፣ ተከልክለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የጡረታ ፣ ቀለብ ፣ የማግኘት ፣ መብት ፣ አይኖራቸውም ።

(፫) እንደዚሁም ፣ በሕግ ፣ መሠረት ፣ ከነሱ ፣ ቅድሚያ ፣ በሚያገኙ ፣ ወራሾች ፣ ምክንያት ፣ ወራሽ ፣ መሆናቸው ፣ ቀርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የቀለብ ፣ ማግኘት ፣ መብት ፣ አይኖራቸውም ።

ቍ ፡ ሺጽ፱ ። ከፍተኛ ፣ የጡረታ ፣ ቀለብ ።

(፩) ወደታች ፣ የሚቁጠሩ ፣ ተወላጆች ፣ ወይም ፣ ወደላይ ፣ የሚቁጠሩ ፣ ወላጆች ፣ ወይም ፣ ወንድሞችና ፣ እናቶች ፣ ያላቸው ፣ የጡረታ ፣ ቀለብ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ ሟቹ ፣ እነሱን ፣ የሚጎዳ ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ ባያደርግ ፣ ኑሮ ፣ በሕግ ፣ መሠረት ፣ ከውርሱ ፣ ለማግኘት ፣ በሚችሉት ፣ ንብረት ፣ ዋጋ ፣ ልክ ፣ ለማግኘት ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ ነው ።

(፪) ሟቹ ፣ ከመሞቱ ፣ በፊት ፣ ባለፉት ፣ ፫ ፣ ዓመታት ፣ ውስጥ ፣ ያደረጋቸው ፣ ችሮታዎች ፣ በኑዛዜ ፣ ቃል ፣ እንደ ፣ ተሰጡ ፣ ይቁጠራሉ ።

ቍ ፡ ሺ፱ ። ለባልና ፡ ሚስት ፡ የሚከፈል ፡ የጡረታ ፡ ገንዘብ ።

በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሥጋ ፡ ዝምድናና ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ በተጸፈው ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ቀለብ ፡ መኖር ፡ የመስጠት ፡ ግዴታ ፡ በሚለው ፡ ምዕራፍ ፡ በተሠራው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ከውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ ቀለብ ፡ የግጥም ፡ ሙብት ፡ አላቸው ።

ቍ ፡ ሺ፳፩ ። የቀለብ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ስለሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ።

- (አ) የቀለብ ፡ ገንዘብ ፡ ለግጥም ፡ የሚደረገው ፡ ጥያቄ ፣ የውርሱ ፡ ሀብት ፡ ከመከፋፈሉ ፡ በፊት ፡ ለአጣሪው ፡ መቅረብ ፡ አለበት ።
- (ጸ) አስቸኳይ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አጣሪው ፡ ለባለጉዳዮቹ ፡ ለጊዜው ፡ የቀለብ ፡ ገንዘብ ፡ ሊሰጣቸው ፡ ይችላል ።
- (ጥ) አጣሪው ፡ የቀለብ ፡ ገንዘብን ፡ ጥያቄ ፡ አልቀበልም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ ውሳኔው ፡ ወዲያውኑ ፡ ለዳኞች ፡ አቤቱታ ፡ ሊቀርብበት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፪ ። የቀለብ ፡ ገንዘብ ፡ አከፋፈል ።

- (አ) ቀለብ ፡ ተቀባይ ፡ የሚቼ ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ተቀባዩ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ የሰልሳ ፡ ዓመት ፡ ዕድሜ ፡ ያለው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቀለቡ ፡ አከፋፈል ፡ እስከ ፡ ዕድሜው ፡ ልክ ፡ ድረስ ፡ ቀለብ ፡ በመስጠት ፡ ነው።
- (ጸ) በሌሎች ፡ ሁኔታዎች ፡ ጊዜ ፡ ቀለብ ፡ መከፈሉ ፡ የሚፈጸመው ፡ ለቀለብ ፡ ተቀባዩ ፡ የተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ በመስጠት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፱፫ ። ጡረታ ፡ (አ) የጡረታውን ፡ ገንዘብ ፡ መከፈልና ፡ ለዚህ የሚሰጥ ፡ ዋስትና ።

- (አ) ጡረታ ፡ የተፈቀደ ፡ እንደሆነ ፡ ሚቼ ፡ ከሞተበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ የሚከፈል ፡ ይሆናል ።
- (ጸ) የጡረታውም ፡ ተከፋይ ፡ የሆነው ፡ ገንዘብ ፡ በተጠየቀው ፡ መኖሪያ ፡ ቤት ፡ የሚከፈል ፡ ይሆናል ።
- (ጥ) አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ዳኞች ፡ ስለ ፡ ጡረታው ፡ መከፈል ፡ ከፋዩ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጠው ፡ ያደርጋሉ ።

ቍ ፡ ሺ፱፬ ። (ጸ) ግሻሻል ።

- (አ) የጡረታው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ የመጨረሻ ፡ በሆነ ፡ ውሳኔ ፡ ይቋረጣል ።
- (ጸ) በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ ንብረት ፡ በተገመገመ ፡ ጊዜ ፡ በስሕተት ፡ የተደረገ ፡ ሆኖ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ የጡረታው ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ሊሻሻል ፡ አይቻልም ።
- (ጥ) በሕይወት ፡ ላለው ፡ የሚቼ ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ የተሰጠው ፡ የጡረታ ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ያገባ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ሺ፱፮ ፡ (ዩ) ለጡረታ ፡ ተከፋይ ፡ የሆኑ ፡ ገንዘቦች ።

- (ጸ) ለጡረታ ፡ ተከፋይ ፡ የሆኑ ፡ ገንዘቦች ፡ የማይተላለፉና ፡ የማይያዙ ፡ ናቸው ።
- (፪) ይህም ፡ ስለተባለ ለእነዚህ ፡ ለጡረታ ፡ ተከፋይ ፡ የሆኑ ፡ ገንዘቦች ፡ የመከፈያ ቸው ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱ ፡ አስቀድሞ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ በጡረታው ፡ ተጠቃሚዎች ፡ ለሆኑ ፡ ሰዎች ፡ ችግር ፡ አስፈላጊውን ፡ ለሚሰጡ ፡ የመረጃጃ ፡ ማህበር ፡ ድርጅቶች ፡ እንዲተላለፉ ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።
- (ዩ) እንዲሁም ፡ በጡረታው ፡ ተጠቃሚ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ለኑሮው ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ የከፈሉት ፡ ሰዎች ፡ ለጡረታ ፡ ተከፋይ ፡ የሆኑትን ፡ ገንዘቦች ፡ ለመያዝ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፱፯ ፡ የቀሰብ ፡ ገንዘብ ፡ የሚመለከት ፡ ስምምነት ።

- (ጸ) ሟቹ ፡ በሕይወቱ ፡ ሳለ ፡ ከርሱ ፡ ውርስ ፡ ላይ ፡ ይገኛሉ ፡ ተብለው ፡ በታሰቡት ፡ የጡረታ ፡ ገንዘቦች ፡ ላይ ፡ የሚደረጉት ፡ ውሎች ፡ ወይም ፡ ጽሑፎች ፡ ፍርስ ፡ ናቸው ።
- (፪) እንደዚሁም ፡ በዚህ ፡ ክፍል ፡ የተጻፉትን ፡ ደንቦች ፡ ለማስቀረት ፡ ወይም ፡ ለማሻሻል ፡ በማሰብ ፡ የተደረጉ ፡ የኑዛዜ ፡ ቃሎች ፡ ሁሉ ፡ አይጻኑም ።

ክፍል ፡ ፮ ።

የኑዛዜ ፡ ስጦታዎችን ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

ቀ ፡ ሺ፱፰ ፡ መሠረቱ ።

ሟቹ ፡ በኑዛዜ ፡ የሰጣቸውን ፡ ስጦታዎች ፡ በኑዛዜው ፡ ከወራሾቹ ፡ አንዱ ፡ እንዲከፍል ፡ ካላደረገ ፡ በቀር ፡ አጣሪው ፡ ሟቹ ፡ በኑዛዜው ፡ የሰጣቸውን ፡ ስጦታዎች ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ሺ፱፱ ፡ በኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ምርጫ ።

ከዚህከጥሉ ፡ ያሉት ፡ ሁለት ፡ ቀጥሮች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ስለወራሾች ፡ ወይም ፡ ጠቅላላ ፡ የኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ ለተሰጣቸው ፡ ሰዎች ፡ ምርጫ ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ የተጻፉ ፡ ውሳኔዎች ፡ ላይ ፡ የኑዛዜውን ፡ ስጦታ ፡ የተደረገላቸው ፡ ሰዎች ፡ ይህንኑ ፡ ስጦታ ፡ ለመቀበል ፡ ወይም ፡ አልፈዋቸውም ፡ ለማለት ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ፱፻ ፡ ብዙ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታዎች ።

ለአንድ ፡ ሰው ፡ በኑዛዜ ፡ ላይ ፡ ላይ ፡ የሆነ ፡ ብዙ ፡ ስጦታ ፡ እንዲቀበል ፡ የታዘዘለት ፡ እንደሆነ ፡ ከነዚህ ፡ ከኑዛዜ ፡ ስጦታዎች ፡ አንዱን ፡ ለመቀበል ፡ ሌላውን ፡ አልፈዋቸውም ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፵፭ ። የአልፈልግም ፡ የማለቱ ፡ ወጤቶች ።

የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ ስጦታውን ፡ አልፈልግም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በኑዛዜው ፡ የታዘዘውን ፡ ነገር ፡ እንዲያስፈጽም ፡ በአደራ ፡ የተቀበለ ፡ ሰው ፡ ተጥሎበት ፡ ለነበረ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፵፮ ። የመከፈያው ፡ ጊዜ ።

በኑዛዜው ፡ የተሰጡትን ፡ ስጦታዎች ፡ ውርሱ ፡ ለመክፈል ፡ በቂ ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ታየ ፡ የሚከፈል ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፵፪ ። በኑዛዜው ፡ የተሰጡትን ፡ ስጦታዎች ፡ መቀነስ ።

- (፩) ውርሱ ፡ በኑዛዜው ፡ የተሰጡትን ፡ ስጦታዎች ፡ ሁሉ ፡ ለመክፈል ፡ በቂ ፡ ያል ሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለአከፋፈሉ ፡ ሟቹ ፡ በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ የገለጸው ፡ ተራ ፡ ይጠበቃል ።
- (፪) በኑዛዜው ፡ ውስጥ ፡ በግልጽ ፡ የተነገረ ፡ ቃል ፡ የሌለ ፡ እንደሆነ ፤ በኑዛዜው ፡ ወይም ፡ ሟቹ ፡ በጸፈው ፡ ሌላ ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ ላደረገው ፡ የአገልግሎት ፡ ዋጋ ፡ የተሰጡ ፡ ናቸው ፡ ተብሎ ፡ የተመለከ ቱት ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታዎች ፡ በቅድሚያ ፡ ይከፈላሉ ።
- (፫) ሌሎቹ ፡ በኑዛዜው ፡ የተደረጉ ፡ ስጦታዎች ፡ ባላቸው ፡ ግምት ፡ መጠን ፡ የሚ ቀነሱ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺ፵፫ ። በኑዛዜ ፡ የተሰጠ ፡ የተለየ ፡ ነገር ።

- (፩) የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ የተሰጠውን ፡ ንብረት ፡ በሚገኝበት ፡ ሁኔታ ፡ እንዳለ ፡ የዚሁ ፡ ንብረት ፡ ተጨማሪ ፡ ከሆኑት ፡ ነገሮች ፡ ጋራ ፡ አጣ ሪው ፡ ያስረክባል ።
- (፪) የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ በኑዛዜ ፡ የተሰጠው ፡ ነገር ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ ሆኖ ፡ ይሰጠኝ ፡ ብሎ ፡ ለማስገደድ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፵፬ ። በዐይነት ፡ ብቻ ፡ የተነገረ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ።

- (፩) ዐይነቱ ፡ ብቻ ፡ የተነገረ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተናዛዥ ፡ ገን ዘብ ፡ ከሆኑት ፡ ያንኑ ፡ ዐይነት ፡ ንብረቶች ፡ ውስጥ ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደ ረገለት ፡ ሰው ፡ የመረጠውን ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።
- (፪) የኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ የተነገረላቸው ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ከሆኑ ፡ ነገሮች ፡ ውስጥ ፡ በኑዛዜ ፡ የታዘዘላቸውን ፡ ለመምረጥ ፡ የተጠፉ ፡ እንደ ፡ ሆኑ ፡ ስለሚያደርጉት ፡ የምርጫ ፡ ቀዳሚነት ፡ ዕጣ ፡ ይጣላል ።
- (፫) በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ በኑዛዜ ፡ የተሰጠው ፡ ንብረት ፡ ዐይነት ፡ ያልተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኑዛዜ ፡ የተነገረለት ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ፈቅዶ ፤ የኑዛዜ ፡ ሒሳብ ፡ አጣሪው ፡

በዐይነት፡ መካከለኛ፡ የሆነውን፡ ንብረት ፡ እንዲሰጠው ፡ ወይም ፡ የእንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ንብረት ፡ ግምት ፡ እንዲከፍለው ፡ ኑዛዜ ፡ አስፈጻሚውን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፲፱፮ ። በመያዣ ፡ የተሰጠውን ፡ ነገር ፡ በኑዛዜ ፡ መስጠት ።

(፩) በኑዛዜ ፡ የተሰጠው ፡ ንብረት ፡ ሟቹ ፡ በሚንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በመያዣ ፡ ወይም ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የአስያዘው ፡ ንብረት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዕዳው ፡ መክፈያ ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፡ የተሰጠውን ፡ ስጦታ ፡ እንዲያገኝ ፡ መደን ፡ የሚሆን ፡ ማረጋገጫ ፡ ይሰጠዋል ።

(፪) በመያዣ ፡ ወይም ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ዋስትና ፡ የተሰጠበትን ፡ ዕዳ ፡ የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፡ በኑዛዜ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ የክፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ተተክቶ ፡ በሟቹ ፡ ወራሾች ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የነበረው ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

ቀ ፡ ፲፱፯ ። የሌላ ፡ ሰው ፡ ገንዘብ ፡ በኑዛዜ ፡ ስለ መስጠት (፩) የዐይነት ፡ ነገሮች ።

ሟቹ ፡ በዐይነት ፡ የሚሰጥ ፡ ዕቃ ፡ ተናዞ ፡ በሞተበት ፡ ጊዜ ፡ የዚህ ፡ ዕቃ ፡ ዐይነት ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ያልተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አጣሪው ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ለተደረገለት ፡ ሰው ፤ ግምቱን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፲፱፰ ። (፪) የተለዩ ፡ ነገሮች ።

(፩) በኑዛዜው ፡ የተደረገው ፡ ስጦታ ፡ በተለየ ፡ ነገር ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ሟቹ ፡ በሞተበት ፡ ቀን ፡ በዚህ ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ አንዳችም ፡ መብት ፡ የሌለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ ፍርስ ፡ ነው ።

(፪) ስለሆነም ፤ ሟቹ ፡ ይህን ፡ ሁኔታ ፡ እያወቀ ፡ በኑዛዜው ፡ ሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስጦታው ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ይሆናል ።

(፫) እንደዚህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፤ አጣሪው ፡ በኑዛዜ ፡ የተሰጠውን ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፲፱፱ ። የገንዘብ ፡ መብትን ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ስለ ማድረግ ።

(፩) የገንዘብ ፡ መብት ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሟቹ ፡ በሞተበት ፡ ቀን ፡ ባለው ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፡ መጠን ፡ ስጦታው ፡ ውጤት ፡ ይኖረዋል ።

(፪) አጣሪው ፡ በኑዛዜ ፡ የተነገረውን ፡ ግዴታ ፡ የኑዛዜው ፡ ስጦታ ፡ ለተደረገለት ፡ ሰው ፡ ስጦታው ፡ የሚገኝበትን ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፡ ማስረጃ ፡ በመስጠት ፡ ግዴታውን ፡ ይፈጽማል ።

(፫) ውርሱ ፡ የገንዘቡ ፡ መብት ፡ ለመክፈሉ ፡ መደንነት ፡ የለበትም ።

ቍ ፡ ሺ፬፱ ። በየጊዜው ፣ የሚክፈል ፣ በኑዛዜ ፣ የተደረገ ፣ ስጦታ (ጡረታ) ።

ጧቼ ፣ ካንድ ፣ ነገር ፣ የሚገኘውን ፣ ገንዘብ ፣ በኑዛዜ ፣ የሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሚከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ የሚታሰበው ፣ ተናዛዥ ፣ ከሞተበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፱ ። ፍሬዎችና ፣ ወለዶች ።

(፩) አንድ ፣ የተለየ ፣ ነገር ፣ በኑዛዜ ፣ የተሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሚያፈራው ፣ ፍሬ ፣ የሚታሰበው ፣ ተናዛዥ ፣ ከሞተበት ፣ አንሥቶ ፣ ነው ።

(፪) በኑዛዜ ፣ የተሰጠው ፣ ጥሬ ፣ ገንዘብ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የዚህ ፣ የገንዘብ ፣ ወለድ ፣ በሕጋዊው ፣ ወለድ ፣ ልክ ፣ የሚታሰበው ፣ አጣሪው ፣ ይህን ፣ ገንዘብ ፣ እንዲከፍል ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ከደረሰው ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፶፩ ። የማስረከቢያ ፣ ወጪ ።

በኑዛዜ ፣ የተሰጠውን ፣ ነገር ፣ ለማስረከብ ፣ የሚደረገው ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ፣ የሚታሰበው ፣ በውርሱ ፣ ላይ ፣ ነው ።

ክፍል ፣ ፯ ።

ስለውርሱ ፣ መዘጋት ።

ቍ ፡ ሺ፶፪ ። የውርሱ ፣ መዘጋያ ፣ ጊዜ ።

(፩) የውርሱ ፣ የሒሳብ ፣ ማጣራት ፣ ሥራ ፣ ጧቼ ፣ ከሞተ ፣ ከአንድ ፣ ዓመት ፣ በኋላ ፣ ይዘጋል ።

(፪) የነገሩ ፣ አካባቢ ፣ ሁኔታ ፣ የሚያስገድድ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ሒሳብ ፣ አጣሪው ፣ ወይም ፣ ከባለጉዳዮቹ ፣ አንዱ ፣ ጥያቄ ፣ ሲያቀርብ ፣ ጻዥ ፣ ይህን ፣ የጊዜ ፣ ውሳኔ ፣ ሊያራዝሙት ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፶፫ ። የንብረቶች ፣ መቀላቀል ።

(፩) የውርሱ ፣ ሒሳብ ፣ ማጣራት ፣ በተዘጋ ፣ ጊዜ ፣ ከውርሱ ፣ ውስጥ ፣ ሆኖ ፣ የሚገኘው ፣ ንብረት ፣ ከሌላው ፣ ከወራሹ ፣ ንብረት ፣ ጋራ ፣ ይቀላቀላል ።

(፪) የጋራ ፣ ወራሾችም ፣ እንዳሉ ፣ የውርሱ ፣ ሆኖ ፣ የሚገኘው ፣ ንብረት ፣ የጋራ ፣ ወራሾች ፣ ንብረት ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፶፬ ። አዲስ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ስለ ፣ መቅረባቸው ።

(፩) የውርሱ ፣ ሒሳብ ፣ ማጣራት ፣ ከተዘጋ ፣ በኋላ ፣ የሚቀርቡ ፣ ከውርሱ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ የሚጠይቁ ፣ ሰዎች ፣ ገንዘባቸውን ፣ ወራሹ ፣ እንዲከፍላቸው ፣ መጠየቅ ፣ ይችላሉ ።

(ደ) ስለሆነም፡ ከወርሱ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁት ፡ ሰዎች ፡ የወራሹ ፡ የራሱ ፡ ባለዕዳዎች ፡ ከሆኑት ፡ ሰዎች ፡ ጋራ ፡ ስላለው ፡ ግንኙነት ፡ ወራሹ ፡ ከወርሱ ፡ ባገኘው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የቀደምትነት ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ የላቸውም ።

(ዩ) ወራሹ ፡ በውርሱ ፡ ካገኘው ፡ ሀብት ፡ የበለጠ ፡ ገንዘብ ፡ ከውርሱ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ ላላቸው ፡ ሰዎች ፡ እንዲከፍል ፡ አይገደድም ።

ቍ ፡ ፲፱፮ ። በግምት ፡ ውስጥ ፡ የሚገባ ፡ የድርሻ ፡ ዋጋ ።

(፩) ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማስረጃ ፡ ካላቀረቡ ፡ በቀር ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ ሀብቶችና ፡ የነዚህም ፡ ሀብቶች ፡ ዋጋ ፡ በዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብና ፡ በመከፋፈያው ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ።

(፪) የዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ አልተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ይህንኑ ፡ ጽሑፍ ፡ ለማቅረብ ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የንብረቶቹን ፡ ብዛትና ፡ ግምት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ በማናቸውም ፡ ማስረጃ ፡ ለማስረዳት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፲፱፯ ። የመደበኛ ፡ ሁኔታ ።

(፩) የአንድ ፡ ንብረትን ፡ ግምት ፡ ስለሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ይህ ፡ ንብረት ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ የነበረ ፡ ለመሆኑ ፡ በወራሹ ፡ ለማስረዳት ፡ የቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እርሱ ፡ የሚለው ፡ ግምት ፡ የታመነ ፡ ይሆናል ።

(፪) ይህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ያቀረበው ፡ ግምት ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ለመሆኑ ፡ እንደሚል ፡ ወራሹ ፡ የጠየቁ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መማል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፲፱፰ ። የዕቃው ፡ መጥፋት ።

የውርሱ ፡ መጣራት ፡ ከተዘጋ ፡ በኋላ ፡ ደርሷል ፡ በሚለው ፡ ምክንያቶች ፡ የደረሰው ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ ተቀንሷል ፡ ወይም ፡ ጠፍቷል ፡ በማለት ፡ ከግዴታው ፡ ነጻ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፲፱፱ ። ልዩ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጣቸው ፡ ሰዎች ፡ ግዴታ ።

(፩) የውርሱ ፡ ሒሳብ ፡ ማጣራት ፡ ሥራ ፡ ከተዘጋ ፡ በኋላ ፡ የሚቀርቡ ፡ ከውርሱ ፡ ላይ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ ልዩ ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተሰጣቸውን ፡ ሰዎች ፡ ከውርሱ ፡ በስጦታ ፡ በደረሰቸው ፡ ንብረት ፡ መጠን ፡ ካልሆነ ፡ ዕዳ ፡ እንዲከፍሉ ፡ ሊጠይቁቸው ፡ አይችሉም ።

(፪) ወራሹ ፡ የማይከፍል ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ ከውርሱ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ ላለው ፡ ሰው ፡ መክፈል ፡ የለበትም ።

(፫) በዚህ ፣ ሕግ ስለውሎች ፣ በጠቅላላው ፣ በተባለው ፣ አንቀጽ ፣ ውስጥ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ ሞስ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ በሚከራከርባቸውም ፣ መብቶች ፣ በኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ የከሰሰውን ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ ሊከራከርባቸው ፣ ይችላል ።

ቀ ፣ ፲፱፱ ። በኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ ስለሚያቀርበው ፣ ክስ ።

(ጸ) የውርሱን ፣ ዕዳ ፣ የከፈለ ፣ ልዩ ፣ ኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ ተቀባይ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ስለከፈለው ፣ ዕዳ ፣ በገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ መብት ፣ ተተክቶ ፣ ወራሾቹን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(ጸ) ከሌሎች ፣ ልዩ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ ተቀባዮች ፣ ላይ ፣ ገን ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ የለውም ።

ምዕራፍ ፣ ፫ ።

ስለ ፣ ውርስ ፣ ክፍያ ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ውርሱ ፣ አለመነጣጠል ፣ ለውርስ ፣ ክፍያ ፣ ስለሚቀርብ ፣ ጥያቄ ።

ቀ ፣ ፲፳ ። ስለ ፣ ውርሱ ፣ አለመነጣጠል ።

(ጸ) የውርሱ ፣ አከፋፈል ፣ እስኪፈጸም ፣ ድረስ ፣ በወራሾቹ ፣ መካከል ፣ ውርሱ ፣ ላይ ነጣጠል ፣ ይቋያል ።

(፱) የጋራ ፣ ወራሾች ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ባልተከፋፈሉት ፣ የውርስ ፣ ንብረቶች ፣ ላይ ፣ ያላቸው ፣ መብት ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብትነት ፣ ስለሪምና ፣ ስለ ፣ ሌሎች ፣ ግዙፍ ፣ መብቶች ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ በተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ይወስናል ።

(፫) የውርስ ፣ ሀብት ፣ አጣሪነትን ፣ የሚመለከቱ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቀጥር ፣ የተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ እና ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ ያሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ እንደ ተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ ፣ ፲፳፩ ። የልዩ ፣ ንብረቶች ፣ መሸጥ ፣ ወይም ፣ ክፍያ ።

የማይነጣጠለው ፣ የጋራ ፣ ወራሾች ፣ ንብረት ፣ ክፍል ፣ የሆነውን ፣ ልዩ ፣ ንብረት ፣ በሐራጅ ፣ እንዲሸጥ ፣ ወይም ፣ እንዲከፋፈሉት ፣ ለማስገደድ ፣ አይችሉም ።

ቀ ፣ ፲፳፪ ። የክፍያው ፣ ጊዜ ።

ውርሱ ፣ በተጣራ ፣ ጊዜ ፣ በግናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ቢሆን ፣ እያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ወራሾች ፣ ውርሱን ፣ እንከፋፈል ፣ ብለው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፫፫ ። ውርሱን ፣ ለመከፋፈል ፣ የታዘዘ ፣ ጊዜ ።

- (ጸ) ውርሱን ፣ ለመከፋፈል ፣ የቀረበው ፣ ጥያቄ ፣ የተደረገው ፣ በማይሰማ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ ከሁለት ፣ ዓመት ፣ ሊበልጥ ፣ እስከማይችል ፣ ጊዜ ፣ ድረስ ፣ ውርሱ ፣ ሳይነጣጠል ፣ እንዲቂይ ፣ ለግዘዝ ፣ ይችላሉ ።
- (፯) የውርሱ ፣ መከፋፈል ፣ የተፀነሰው ፣ ልጅ ፣ መወለድን ፣ ሁኔታ ፣ የሚጠብቅ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞቹ ፣ ካልፈተዱ ፣ በቀር ፣ ውርሱ ፣ ሳይነጣጠል ፣ መቄየት ፣ አለበት ።
- (፮) እንዲህ ፣ ያለው ፣ ነገር ፣ ባጋጠመ ፣ ጊዜ ፣ ዳኞቹ ፣ አስፈላጊ ፣ ሲሆን ፣ የውርሱን ፣ ንብረቶች ፣ ሁሉ ፣ ወይም ፣ አንዳንድ ፣ ንብረቶችን ፣ የሚያስተዳድር ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ይመርጣሉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፱ ። ውርሱን ፣ ስለ ፣ አለመነጣጠል ፣ የሚደረግ ፣ ስምምነት ።

- (ጸ) የውርሱ ፣ መከፋፈል ፣ እንዲፈጸም ፣ ለመጠየቅ ፣ የጋራ ፣ ወራሾች ፣ ያላቸው ፣ መብት ፣ ሟቹ ፣ በኑዛዜው ፣ ወይም ፣ የጋራ ፣ ወራሾቹ ፣ በመካከላቸው ፣ በሚያደርጉት ፣ ውል ፣ ሊወገድ ፣ ይቻላል ።
- (፯) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ጎይለ ፣ ቃል ፣ የተመለከተው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ለአምስት ፣ ዓመት ፣ ወይም ፣ በተባለው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ የተመለከተው ፣ አጭር ፣ ጊዜ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ውጤት ፣ የለውም ።
- (፮) የኑዛዜው ፣ ወይም ፣ የውሉ ፣ ቃል ፣ የተወሰነውን ፣ ጊዜ ፣ ያላመለከተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ከአምስት ፣ ዓመት ፣ በላይ ፣ ለሆነ ፣ ጊዜ ፣ ተደርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በአምስቱ ፣ ዓመት ፣ መጨረሻ ፣ ወዳቂ ፣ ይሆናል ።

ክፍል ፣ ፪ ።

የጋራ ፣ ወራሾች ፣ ስለሚመልሱት ፣ ንብረቶች ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፵ ። የተመላሽነቱ ፣ መሠረት ።

ውርሱን ፣ የሚቀበለው ፣ የሟቹ ፣ ወደ ፣ ታች ፣ የሚቁጠር ፣ ተወላጅ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ መመለስ ፣ የለብህም ፣ ተብሎ ፣ ከሟቹ ፣ ያገኘው ፣ ችሮታ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ተቀብሎት ፣ የነበረውን ፣ ዋጋውን ፣ ከውርሱ ፣ ውስጥ ፣ መልሶ ፣ ማግባት ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፶ ። የሚመለሱትን ፣ ስጦታዎች ፣ መለየት ።

(ጸ) በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ ተመልሶ ፣ መግባት ፣ የሚገባው ፣ ነገር ፣ ከጋራ ፣ ወራሾቹ ፣ የአንዱን ፣ ለትዳሩ ፣ ማቋቋሚያ ፣ ወይም ፣ የዚህኑ ፣ የጋራ ፣ ወራሽ ፣ የሆነውን ፣ ሰው ፣ ዕዳ ፣ መክፈያ ፣ እንዲሆነው ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፸፪ ። ምትክነት ።

- (ጳ) ማንም ፡ ሰው ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ምትክ ፡ በመሆን ፡ ለወራሽነት ፡ የመጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እርሱ ፡ ራሱ ፡ የተቀበላቸውን ፡ ስጦታዎች ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።
- (ጴ) እንዲሁም ፡ ምትክ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ የተተካለት ፡ ሰው ፡ አስቀድሞ ፡ ከጧቹ ፡ የተቀበላቸውን ፡ ችሮታዎች ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ሺ፸፫ ። ወራሽነትን ፡ አልቀበልም ፡ ባይ ።

ወርሱን ፡ አልቀበልም ፡ ያለ ፡ ወራሽ ፡ ከጧቹ ፡ አስቀድሞ ፡ የወሰደውን ፡ ነገር ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ መልሶ ፡ ማግባት ፡ የለበትም ።

ቀ ፡ ሺ፸፬ ። መመለሱ ፡ ያለው ፡ ውጤት ።

- (ጵ) የጋራ ፡ ወራሾች ፡ የሚከፋፈሉትን ፡ ጠቅላላውን ፡ የጧቹን ፡ ንብረት ፡ ለመመደብ ፤ ጧቹ ፡ በተዋቸው ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፤ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ መመለስ ፡ ያለባቸውን ፡ ጧቹ ፡ በቁም ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ የሰጣቸው ፡ ንብረቶች ፡ ዋጋ ፡ የሚጨመር ፡ ይሆናል ።
- (ጶ) እንደ ፡ የጋራ ፡ ወራሽ ፡ አስቀድሞ ፡ የወሰደውን ፡ ንብረት ፡ መመለስ ፡ ያለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሊመልሰው ፡ እስከሚገባው ፡ ድረስ ፡ ያለውን ፡ ግምት ፡ አስቀድሞ ፡ ከድርሻው ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ ፡ ሺ፸፭ ። በጋራ ፡ ወራሾች ፡ መካከል ፡ የገንዘብ ፡ መመለስ ፡ ስላለጡ ፡ ወሰን ።

- (ጷ) አስቀድሞ ፡ የተወሰደውን ፡ ንብረት ፡ መመለስ ፤ የወራሽነቱን ፡ ሀብት ፡ ክፍያ ፤ ስለዚህም ፡ ጉዳይ ፡ በጋራ ፡ ወራሾቹ ፡ መካከል ፡ ያሉትን ፡ ግንኙነቶች ፡ በሚመለከት ፡ ነገር ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አንዳችም ፡ ውጤት ፡ የለውም ።
- (ጸ) ከውርሱ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ወይም ፡ የኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ የተነገረላቸው ፡ ሰዎች ፡ ወራሹ ፡ አስቀድሞ ፡ የተቀበለውን ፡ መመለስ ፡ አለበት ፡ ብለው ፡ ሊከራከሩ ፡ አይችሉም ።

ቀ ፡ ሺ፸፮ ። የገንዘብ ፡ መመለሱ ፡ አነስተኛ ፡ ገንዘብ ፡ በመውሰድ ፡ ስለሚፈጸም ።

- (ጹ) አስቀድሞ ፡ የተወሰደውን ፡ ነገር ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ የሚመለሰው ፡ ከድርሻው ፡ ላይ ፡ በመቀነስ ፡ ነው ።
- (፲) ወራሽ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፤ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ከሚደርሰው ፡ ድርሻ ፡ ግምት ፡ በላይ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ አስቀድሞ ፡ የወሰደውን ፡ ንብረት ፡ ለመመለስ ፡ አይገደድም ።
- (፫) አስቀድሞ ፡ የተወሰዱትን ፡ ንብረቶች ፡ በዐይነታቸው ፡ እንዲመለሱ ፡ ተብሎ ፡ ጧቹ ፡ ከመሞቱ ፡ በፊት ፡ የሙሉ ፡ ቃል ፡ ለማግባት ፡ አይፈቀድም ።

ቍ ፡ ሺ.፳፯ ። የሚመለሰው ፡ ንብረት ፡ ግምት ።

(ጸ) ሲመለስ ፡ የሚገባው ፡ አስቀድሞ ፡ የተወሰደው ፡ ንብረት ፡ ግምት ፣ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የተሰጠው ፡ ግምት ፡ ነው ።

(፯) የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ግምት ፡ አልተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስጦታው ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ በነበረው ፡ ግምት ፡ መሠረት ፡ መመለስ ፡ ያስፈልጋል ።

ቍ ፡ ሺ.፳፰ ። አስቀድሞ ፡ የተሰጠው ፡ ንብረት ፡ መጥፋት ።

ወራሹ ፡ አስቀድሞ ፡ የወሰዳቸው ፡ ንብረቶች ፡ ቢጠፋና ፡ በተደረገለትም ፡ ስጦታ ፡ መበልጸጉ ፡ ያቋረጠ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ንብረቶቹን ፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ መልሶ ፡ ማግባት ፡ አለበት ።

ክፍል ፡ ፫ ።

የመከፋፈሉ ፡ አሠራር ።

ቍ ፡ ሺ.፳፱ ። ክፍያው ፡ በማን ፡ እንደሚደረግ ።

(ጸ) የክፍያው ፡ ሥራ ፡ የሚፈጸመው ፡ በወራሾቹ ፡ መካከል ፡ በሚደረገው ፡ ስም ያነት ፡ ነው ።

(፯) ወራሾቹ ፡ ያልተሰማሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከነርሱ ፡ መካከል ፡ አንዱ ፡ ተገቶ ፡ ያሰኘው ፡ የክፍያ ፡ ሐሳብ ፡ እንዲጸድቅ ፡ ለጻፎች ፡ ይቀርባል ።

ቍ ፡ ሺ.፴ ። ዳኞቹ ፡ የሚያደርጉት ፡ ማጽደቅ ። (ጸ) ለአንድ ፡ ወራሽ ፡ የሚደረገው ፡

ጥበቃ ።

(ጸ) ከወራሾቹ ፡ አንዱ ፡ ሳይኖር ፡ የቀረ ፡ ወይም ፡ በሚገባ ፡ ወኪል ፡ ያላደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከክፍያውን ፡ ዳኞች ፡ ካላጸደቁት ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፯) ስለ ፡ ሆነም ፡ እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የክፍያውን ፡ ፈራሽነት ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፡ እርሱ ፡ ሳይኖር ፡ ክፍያው ፡ የተፈጸመበት ፡ ወራሽ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፫) ይኸውም ፡ የክፍያው ፡ ፈራሽነት ፡ ጠያቂው ፡ ክፍያውን ፡ ካወቀ ፡ በኋላ ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ደግሞ ፡ በማናቸውም ፡ አሳብ ፡ ሲሆን ፡ ሟቹከም ተበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሚቈጠር ፡ በዐሥር ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥካልቀረበ ፡ በቀር ፡ ጥያቄው ፡ ውድቅ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ.፴፩ ። (፫) ለገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የሚደረግ ፡ ጥበቃ ።

(ጸ) እንዲሁም ፡ በጋራ ፡ ወራሾቹ ፡ መካከል ፡ የሚደረገው ፡ የውርሱ ፡ ሀብትከክፍያ ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ ከጋራ ፡ ወራሾቹ ፡ ከአንዱ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ የጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የውርሱን ፡ ክፍያ ፡ ዳኞቹ ፡ እንዲያጸድቁት ፡ ያስፈልጋል ።

- (ይ) ይህን ጥያቄ የሚያቀርበው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ የክፍያው ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ማጽደቅ ፣ በሚከናወንበት ፣ ጊዜ ፣ የሚያመለክተው ፣ ነገር ፣ መሰማት ፣ አለበት።
- (፫) የጋራ ፣ ወራሾች ፣ ባደረጉት ፣ የማጭበርበር ፣ ሥራ ፣ ምክንያት ፣ ጻኞቹ ፣ ጥያቄውን ፣ አናጸድቅም ፣ ሲሉ ፣ እንቢ ፣ ካላሉ ፣ በቀር ፣ ስለ ፣ ሥርዐት ፣ የሚወጣው ፣ ገንዘብ ፣ የሚታሰበው ፣ ጥያቄውን ፣ ባቀረበው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ ላይ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ቪ ፡ ፳፪ ፡ የመከፋፈሉ ፣ አፈጻጸም ፣ ደንብ ።

- (፩) ክፍያው ፣ የሚፈጸመው ፣ ማን ፣ በጸፈው ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ መሠረት ፣ ነው ።
- (፪) ስለ ፣ ክፍያው ፣ አፈጻጸም ፣ የተጸፈ ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ የሌለ ፣ እንደሆነ ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ ባሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ ቪ ፡ ፳፫ ፡ የንብረቶቹ ፣ ግምት ፣ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) በወራሾቹ ፣ ድርሻ ፣ የተመደቡት ፣ ንብረቶች ፣ ክፍያው ፣ በሚደረግበት ፣ ቀን ፣ ይገመታሉ ።
- (፪) የንብረቶቹን ፣ ግምት ፣ የሚያደርጉት ፣ ራሳቸው ፣ ወራሾቹ ፣ ናቸው ።
- (፫) ወራሾቹ ፣ በግምቱ ፣ ያልተሰማው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግምቱ እንሱ ፣ በመረጧቸው ፣ የሽምግላና ፣ ጻኞች ፣ በመምረጥ ፣ ባይሰማው ፣ ጻኞች ፣ በመረጧቸው ፣ የሽምግላና ፣ ጻኞች ፣ ግምቱ ፣ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ቪ ፡ ፳፬ ፡ (፪) ልዩ ፣ ዐዋቂዎች ፣ የሚያደርጉት ፣ ግምት ።

- (፩) ስለ ፣ ማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ልዩ ፣ ዐዋቂዎች ፣ የሚያቀርቡት ፣ ቃላት ፣ ባሉ ፣ (ፕሮሴፔርባል) ፣ ግምቱ ፣ የተደረገበትን ፣ መሠረት ፣ የሚያሳይ ፣ መሆን ፣ አለበት ።
- (፪) ፕሮሴፔርባሉ ፣ የተገመተው ፣ ንብረት ፣ በሚመች ፣ አካላት ፣ ለመከፋፈል ፣ መቻሉን ፣ የሚከፈልበትንም ፣ አካላት ፣ መግለጽ ፣ አለበት ።
- (፫) እንዲሁም ፣ ንብረቱ ፣ የሚከፋፈል ፣ ሲሆን ፣ የሚደለደለውን ፣ የያንዳንዱን ፣ ድርሻና ፣ የድርሻውን ፣ ግምት ፣ መወሰን ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ቪ ፡ ፳፭ ፡ ዕጣ ፣ ድልድል ።

- (፩) የክፍያዎቹን ፣ ድርሻ ፣ የሚያደላድለው ፣ የጋራ ፣ ወራሾች ፣ በስምምነት ፣ የመረጡት ፣ ሰው ፣ ነው ።
- (፪) ወራሾቹ ፣ ያልተሰማው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጻኞች ፣ የመረጡት ፣ ልዩ ፣ ዐዋቂ ፣ ድልድሉን ፣ ያደረጋል ።

ቍ ፡ ቪ ፡ ፳፮ ፡ የውርሱ ፣ ንብረት ፣ በመሠረቱ ፣ በዐይነታው ፣ የሚከፋፈል ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

- (፩) ክፍያው ፣ በመሠረቱ ፣ የሚደረገው ፣ ኢያንዳንዱ ፣ ወራሹ ፣ ከውርሱ ፣ ውሳኔ ፣ ንብረት ፣ እየተሰጠው ፣ በዐይነታው ፣ ነው ።

(ጀ) በዐይነታው ፣ የተመደቡት ፣ ድርሻዎች ፣ ትክክል ፣ ያልሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተጨማሪ ፣ ገንዘብ ፣ በመስጠት ፣ ይስተካከላሉ ።

ቀ፡ ሺ፳፯ ። የድርሻዎቹ ፣ አመዳደብ ።

(ጀ) ከዚህ ፣ በታች ፣ የተጻፉት ፣ ደንቦች ፣ የተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ ወራሾቹ ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ አንድ ፣ ዐይነት ፣ አመዳደብ ፣ ያላቸውን ፣ ድርሻ ፣ ይቀበላሉ ።

(ጀ) በተቻለ ፣ መጠን ፣ ለያንዳንዱ ፣ ወራሽ ፣ በበለጠ ፣ የሚያገለግሉት ፣ ንብረቶች ፣ ይሰጡታል ።

ቀ፡ ሺ፳፰ ። የንብረቶቹ ፣ አመጣጥ ።

በከፍተኛው ፣ ውስጥ ፣ ከፍተኛው ፣ እንደሚከተለው ፣ ይደለደላል ።

(ሀ) የአባት ፣ መሥመር ፣ ወራሽ ፣ ለሆኑት ፣ ለሟቹ ፣ የዚሁ ፣ መሥመር ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ያስተላለፉትን ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣

(ለ) የእናት ፣ መሥመር ፣ ወራሽ ፣ ለሆኑት ፣ ለሟችቱ ፣ የዚሁ ፣ መሥመር ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ያስተላለፉትን ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ።

ቀ፡ ሺ፳፱ ። ኢትዮጵያውያን ፣ ያልሆኑ ፣ ወራሾች ።

ከወራሾቹ ፣ መካከል ፣ አንዳንዶቹ ፣ የኢትዮጵያ ፣ ዜግነት ፣ ደግሞ ፣ አንዳንዶቹ ፣ የወጭ ፣ አገር ፣ ዜግነት ፣ ያላቸው ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በኢትዮጵያ ፣ ያሉት ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ የሚቻል ፣ ቢሆን ፣ ኢትዮጵያውያን ፣ ለሆኑት ፣ ወራሾች ፣ በቅድሚያ ፣ ይሰጣሉ ።

ቀ፡ ሺ፺ ። የወራሾቹ ፣ ዕዳ ።

ከወራሾቹ ፣ አንዱ ፣ ለውርሱ ፣ የሚከፍለው ፣ ዕዳ ፣ ያለበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕዳው ፣ በድርሻው ፣ ውስጥ ፣ ይታሰባል ።

ቀ፡ ሺ፺፩ ። የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ የተሰጠባቸው ፣ ዕዳዎች ።

ለአንድ ፣ ወራሽ ፣ ስለ ፣ ሟቹ ፣ ዕዳ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ ወይም ፣ በመያዣ ፣ የተሰጡባቸው ፣ ንብረቶች ፣ የደረሱት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለዕዳዎቹ ፣ አላፈ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ሺ፺፪ ። በሚያስችግር ፣ ሁኔታ ፣ የሚከፋፈሉ ፣ ሀብቶች ፣ (፩) መሠረቱ ።

በውርሱ ፣ ሀብት ፣ ውስጥ ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ጉዳት ፣ ሳይደርባቸው ፣ ሊከፈሉ ፣ የማይችሉ ፣ ንብረቶች ፣ ያሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከወራሾቹ ፣ መካከል ፣ ይህን ፣ የማይከፈሉ ፣ ሀብት ፣ ሊወስድ ፣ የሚገባው ፣ የትኛው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በስምምነት ፣ ለመወሰን ፣ ያልቻሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ንብረት ፣ ተሸጦ ፣ ገንዘቡ ፣ በወራሾቹ ፣ መካከል ፣ ይከፋፈላል ።

ቍ ፡ ሺ፯፫ ። (፪) በሐራጅ ፡ ስለ ፡ መሸጥ ።

- (፩) ከወራሾቹ ፡ መካከል ፡ አንደኛው ፡ ጥያቄ ፡ ያቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሽያጩ ፡ የሚደረገው ፡ በሐራጅ ፡ ነው ።
- (፪) በወራሾቹ ፡ መካከል ፡ ስምምነት ፡ የታጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሐራጅ ፡ ጨረታ ፡ ውስጥ ፡ ባዕድ ፡ ሰዎች ፡ እንዲገቡ ፡ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ሺ፻፬ ። የቤተ ፡ ዘመድ ፡ መታሰቢያ ፡ ዕቃዎች ።

- (፩) የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ጽሑፎችና ፡ የመታሰቢያ ፡ እምነት ፡ ያላቸው ፡ ዕቃዎች ፡ እንዳይሸጡ ፡ ከወራሾቹ ፡ አንዱ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።
- (፪) በወራሾቹ ፡ መካከል ፡ ስምምነት ፡ የታጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እነዚህ ፡ ዕቃዎች ፡ እንዲሸጡ ፡ ወይም ፡ ከወራሾቹ ፡ ለአንደኛው ፡ እንዲሰጡ ፡ የሚወስኑት ፡ ዳኞች ፡ ናቸው ።
- (፫) እንደዚህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ የመታሰቢያ ፡ ዕቃ ፡ ከቤተ ፡ ዘመድ ፡ መካከል ፡ እንዳይወጣ ፡ አስፈላጊውን ፡ ጥንቃቄ ፡ ሁሉ ፡ ማድረግ ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፻፭ ። በክፍያ ፡ ጦስጥ ፡ የሚገቡ ፡ መብቶች ፡ ዐይነት ።

- (፩) በውርሱ ፡ ጦስጥ ፡ ለተነሱት ፡ ንብረቶች ፡ ሟች ፡ ባለሀብት ፡ ወይም ፡ ተከራዩ ፡ ወይም ፡ ተጋዥ ፡ ወይም ፡ በእነዚህ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ ሌላ ፡ መብት ፡ ነበረው ፡ ሳይባል ፡ ልዩነት ፡ ሳይደረግ ፡ የዚህ ፡ ክፍል ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) እነዚህን ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ለማድረግ ፡ በንብረቱ ፡ አከፋፈል ፡ ዐይነትና ፡ ሁኔታ ፡ የክፍያውን ፡ ሥርዐት ፡ ለመፈጸም ፡ የሚችል ፡ መሆኑ ፡ ብቻ ፡ ይበቃል ።

ቍ ፡ ሺ፻፮ ። በብዙ ፡ የጋራ ፡ ወራሾች ፡ መካከል ፡ ንብረቱ ፡ ሳይከፋፈል ፡ ስለማቋየት ።

- (፩) ለአንድ ፡ ወራሽ ፡ ብቻ ፡ ብዙ ፡ መብቶች ፡ የሚሰጠውን ፡ የዚህን ፡ ክፍል ፡ ድንጋጌ ፡ ሌሎች ፡ ወራሾች ፡ በእነዚህ ፡ መብቶች ፡ በአንድነት ፡ እንዲሠሩበት ፡ ተስማምተው በት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ ክፍል ፡ ድንጋጌዎች ፡ እነሱም ፡ ሊጠቀሙበት ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ብዙዎቹ ፡ ወራሾች ፡ አንዱን ፡ ሀብት ፡ አብረን ፡ እንወርሳለን ፡ ሲሉ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ካላደረጉ ፡ በቀር ፡ ይህ ፡ ሀብት ፡ ለብዙ ፡ ወራሾች ፡ በአንድነት ፡ ሊሰጣቸው ፡ አይችልም ።

ክፍል ። ፩ ።

መከፋፈሉ ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ በወራሾቹ ፡ መካከል ፡ ስላለው ፡ ግንኙነት ።

ንኡስ ፡ ክፍል ። ፩ ።

የጋራ ፡ ተካፋዮች ፡ ሊሰጡ ፡ ስለሚገባቸው ፡ ዋስትና ።

ቍ ፡ ፲፯፯ ። ሕግን ፡ ስለ ፡ መጥቀስ ።

- (፩) በየድርሻቸው ፡ ውስጥ ፡ የተደለደለውን ፡ ግዙፍ ፡ ሀብት ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ለሻጭ ፡ ለገዥ ፡ መድን ፡ በሚሆነው ፡ ዐይነት ፡ ወራሾችም ፡ እንደ ፡ ለአንዱ ፡ መድን ፡ ናቸው ።
- (፪) በየድርሻው ፡ ውስጥ ፡ የተመደቡትን ፡ መብቶችና ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂነት ፡ መብቶች ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይም ፡ እንዲሁ ፡ በዋጋ ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፡ በሚተላለፍበት ፡ ጊዜ ፡ የሚሰጠውን ፡ መድን ፡ ዐይነት ፡ አንዱ ፡ ለአንዱ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፲፯፰ ። የኪሣራው ፡ ልክ ።

ሊከፈል ፡ የሚገባው ፡ የኪሣራ ፡ ልክ ፡ የሚወሰነው ፡ ክፍያው ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ ሀብቱ ፡ በነበረው ፡ ዋጋ ፡ መጠን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፲፯፱ ። ኪሣራውን ፡ የሚከፍለው ፡ ሰው ።

- (፩) እያንዳንዱ ፡ ወራሽ ፡ ኪሣራውን ፡ የሚከፍለው ፡ ከውርሱ ፡ በደረሰው ፡ ድርሻ ፡ ዋጋ ፡ መጠን ፡ ነው ።
- (፪) ከወራሾቹ ፡ መካከል ፡ አንደኛው ፡ ዕዳ ፡ ለመክፈል ፡ የማይችል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ እያንዳንዱ ፡ ወራሽ ፡ ከደረሰው ፡ ዕጣ ፡ ጋራ ፡ ተመዛዛኝ ፡ በሚሆን ፡ መጠን ፡ ዕዳው ፡ መድን ፡ በተሰጠው ፡ ወራሽና ፡ ዕዳ ፡ ሊከፍሉ ፡ በሚችሉት ፡ ወራሾች ፡ መካከል ፡ የሚከፋፈል ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፲፻ ። የማረጋገጫ ፡ ዋስትና ፡ የማግኘት ፡ መብት ።

ከወራሾቹ ፡ አንደኛው ፡ በብልጫ ፡ ድርሻ ፡ ምክንያት ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባ ፡ ሐሳብ ፡ እንዳለው ፡ ወይም ፡ በድርሻው ፡ ውስጥ ፡ የተደለደለው ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ መከፈሉ ፡ የሚያጠራጥር ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መከፋፈሉ ፡ እንደ ፡ ተፈጸመ ፡ ይህ ፡ የጋራ ፡ ወራሽ ፡ መብቱን ፡ የሚያረጋግጡለት ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጠው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፲፻፩ ። ዋስትና ፡ የማይሰጥበት ፡ ሁኔታ ።

- (፩) ውርሱን ፡ በጋራ ፡ ተካፋይ ፡ ከሆኑት ፡ አንደኛው ፡ የሚጠይቀው ፡ ዋስትና ፡ በራሱ ፡ ጥፋት ፡ በደረሰበት ፡ የመብት ፡ ማጣት ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ በውርስ ፡

የተገኘው ፡ ሀብት ፡ ከተከፋፈለ ፡ በኋላ ፡ ለደረሰ ፡ ነገር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዋስ
ትና ፡ ሊሰጠው ፡ አይገባውም ።

(፪) እንዲሁም ፡ የውርሱ ፡ መከፋፈል ፡ በተደገረበት ፡ ጊዜ ፡ ከተከፋየቹ ፡ ላንደ
ኛው ፡ ስለ ፡ ደረሰው ፡ ዕጣ ፡ ያለመድን ፡ የተሰጠው ፡ መሆኑ ፡ በመከፋፈያው ፡
ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ ተገልጿል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዋስትና ፡ አይሰጥም ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

ክፍያውን ፡ ስለ ፡ ማፍረስ ።

ቍ ፡ ፲፫፻፪ ። ክፍያው ፡ የሚፈርስበት ፡ ምክንያት ።

ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከቱት ፡ ቍጥሮች ፡ ድንጋጌ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ሆኖ ፡ የክፍ
ያው ፡ ጉዳይ ፡ ሌሎች ፡ ውሎች ፡ በሚፈርሱበት ፡ አኳኋን ፡ ሊፈርስ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፲፫፻፫ ። የተረሱ ፡ ንብረቶች ።

(፩) ክፍያው ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ በክፍያ ፡ ውስጥ ፡ ያልገቡ ፡ በውርሱ ፡ ንብረት ፡
ውስጥ ፡ ገብተው ፡ የሚቈጠሩ ፡ አዲስ ፡ ሀብቶች ፡ የተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በነዚህ ፡
አዲስ ፡ ንብረቶች ፡ መጠን ፡ አዲስ ፡ የክፍያ ፡ ሥርዐት ፡ መፈጸም ፡ ያስፈልጋል ።

(፪) አስቀድሞ ፡ የተደረገው ፡ መከፋፈል ፡ እንዳለ ፡ ይረጋል ።

ቍ ፡ ፲፫፻፬ ። ንብረት ፡ ስለ ፡ መደበቅ ።

ይህ ፡ በክፍያ ፡ ውስጥ ፡ ሳይገባ ፡ ቀርቶ ፡ የተገኘው ፡ አዲስ ፡ ንብረት ፡ ከወራ
ሾቹ ፡ በአንዱ ፡ እጅ ፡ እንደ ፡ ነበረና ፡ ይህንኑ ፡ ደብቆት ፡ የነበረው ፡ በመጥፎ ፡
ልቡና ፡ ከሆነ ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ከደበቀው ፡ ንብረት ፡ የሚደርሰውን ፡ ድርሻ ፡
ያጣል ።

ቍ ፡ ፲፫፻፭ ። ክፍያውን ፡ ስለ ፡ ማቃናት ። (፩) ማቃናት ፡ ስለሚደረግበት ፡ ጊዜ ።

(፩) የአንዳንድ ፡ ንብረቶች ፡ ዋጋ ፡ በተሳሳተ ፡ ሁኔታ ፡ በመገመቱ ፡ ምክንያት ፡ የክ
ፍያው ፡ ተጠቃሚ ፡ ከሆነው ፡ ወራሽ ፡ አንዱ ፡ ሊደርስው ፡ ከሚገባው ፡ ከሦስት ፡
ሩብ ፡ በታች ፡ ደርሶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ ባለመብት ፡ በሆነው ፡ ወራሽ ፡ ጠያ
ቂነት ፡ የክፍያውን ፡ ሥርዐት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እንዲቃና ፡ ያደርጋል ።

(፪) እንዲሁም ፡ አስቀድሞ ፡ ተቀብሎት ፡ የነበረውን ፡ ስጦታ ፡ መልሶ ፡ በውርሱ ፡
ውስጥ ፡ ማግባት ፡ ያለበት ፡ ሆኖ ፡ ሳለ ፡ ይህንኑ ፡ ሁኔታ ፡ ለሌሎች ፡ ወራሾች ፡
ሳይገልጽ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተደረገው ፡ ክፍያ ፡ እንዲቃና ፡ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ፲፫፻፮ ። (፪) ጥያቄው ፡ የሚቀርብበት ፡ ጊዜ ።

ክፍያው ፡ እንዲቃና ፡ የሚቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ውርሱ ፡ በተከፋፈለ ፡ በ፫ ፡ ዓመት ፡
ውስጥ ፡ ያልቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቀባይነትን ፡ ያጣል ።

ቀ፡ ሺ፻፯ ። (፫) የክፍያው ፣ መቃናት ፣ ውጤት ።

(ጸ) ክፍያው ፣ እንዲቃና ፣ የሚለውን ፣ ጥያቄ ፣ ዳኞች ፣ የተቀበሉት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለጠያቂው ፣ ሊከፈል ፣ የሚገባውን ፣ የኪሣራ ፣ ልክና ፣ ይህን ፣ ኪሣራ ፣ የሚከፍ ለው ፣ ማን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በምን ፣ ዐይነት ፣ ሁኔታ ፣ እንደሚከፈል ፣ ይወስናሉ ።

(፪) ክፍያው ፣ እንዲቃና ፣ የተደረገው ፣ በውርሱ ፣ ውስጥ ፣ ተመልሶ ፣ የሚገባ ፣ ስጦታ ፣ ባለመነገሩ ፣ ምክንያት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህንን ፣ ስጦታ ፣ የተቀበለው ፣ የጋራ ፣ ወራሽ ፣ መልሶ ፣ ማግባት ፣ በነበረበት ፣ ዋጋ ፣ (ግምት) ፣ መጠን ፣ በተቃናው ፣ መከፋፈል ፣ ውስጥ ፣ ድርሻውን ፣ ያጣል ።

(፫) ይህንን ፣ ንብረት ፣ በክፍያ ፣ ውስጥ ፣ ሳያገባ ፣ የቀረው ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ መሆኑን ፣ ወራሹ ፣ ለማስረዳት ፣ የቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተመለከተው ፣ ኅይለ ፣ ቃል ፣ ድንጋጌ ፣ ተፈጻሚ ፣ እንዳይሆን ፣ ለማድረግ ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ሺ፻፰ ። (፬) የኪሣራው ፣ አከፋፈል ።

(ጸ) ሊከፈል ፣ የሚገባው ፣ ኪሣራ ፣ የሚወስነው ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ በጥራ ፣ ገንዘብ ፣ ነው ።

(፪) አከፋፈሉን ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚቻለው ፣ የኪሣራ ፣ ጠያቂው ፣ አብሮ ፣ ወራሽ ፣ ከሆኑት ፣ ወይም ፣ ከወራሾቻቸው ፣ ወይም ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ ከተሰጣቸው ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፻፱ ። የመከፈሉን ፣ ሥርዐት ፣ ስለ ፣ መቃወም ።

ከጋራ ፣ ወራሾቹ ፣ ባንደኛው ፣ ላይ ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ሰዎች ፣ ክፍያው ፣ የተደረገው ፣ በመብታችን ፣ ላይ ፣ ማጭበርበር ፣ ተደርጓል ፣ ብለው ፣ ክፍያውን ፣ ለመቃወም ፣ የሚችሉት ፣ ያደረጉት ፣ መቃወሚያ ፣ ሳይሰማ ፣ እነሱ ፣ በሌሉበት ፣ መከፋፈሉ ፣ ተፈጽሞ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ክፍል ፣ ፭ ።

የውርሱ ፣ ሀብት ፣ ከተከፋፈለ ፣ በኋላ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ያላቸው ፣ መብት ።

ቀ፡ ሺ፻፲ ። የክሶች ፣ መከፋፈል ።

(ጸ) ገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብቱ ፣ የማይከፋፈል ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በወራሾቹ ፣ ላይ ፣ የሚያቀርበውን ፣ ጥያቄ ፣ እያንዳንዱ ፣ ወራሽ ፣ በደረሰው ፣ የውርስ ፣ ሀብት ፣ ግምት ፣ መጠን ፣ ጥያቄውንም ፣ አከፋፍሎ ፣ ማቅረብ ፣ አለበት ።

(ጀ) ስለ ሆነም ፣ ወራሾቹ ፣ ውርሱን ፣ ሲከፋፈሉ ፣ ባደረጉት ፣ ስምምነት ፣ ዕዳውን ፣ በሞላው ፣ ወይም ፣ አብዛኛውን ፣ አንዱ ፣ ወራሽ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ወራሾች ፣ እንዲከፍሉ ፣ ተስማምተው ፣ እንደ ሆነ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ በዚህ ፣ ስምምነት ፣ ለመጠቀም ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፻፲፩ ። ከወራሾቹ ፣ አንዱ ፣ ዕዳ ፣ ለመክፈል ፣ ስላለመቻሉ ።

ከወራሾቹ ፣ መካከል ፣ አንደኛው ፣ ዕዳ ፣ ለመክፈል ፣ የማይችል ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ዕዳው ፣ በሌሎቹ ፣ ወራሾች ፣ መካከል ፣ በትክክል ፣ ይከፈላል ።

ቀ ፡ ሺ፻፲፪ ። በኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተደረገላቸው ፣ ሰዎች ፣ እንደ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ተመሳሳይ ፣ ስለ ፣ መሆናቸው ።

ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባሉት ፣ ቀጥሮች ፣ ውስጥ ፣ የተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ በሚሆኑበት ፣ ጉዳይ ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተሰጣቸው ፣ ሰዎች ፣ ከወርሱ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ እንደ ሆኑት ፣ ሰዎች ፣ ተመሳሳይ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ሺ፻፲፫ ። በወራሾች ፣ መካከል ፣ ስላለ ፣ ግንኙነት ።

(፩) ወርሱ ፣ ከተከፋፈለ ፣ በኋላ ፣ ለመክፈል ፣ ከሚገባው ፣ የበለጠ ፣ የዕዳ ፣ ድርሻ ፣ የከፈለው ፣ ወራሽ ፣ በብልጫ ፣ የከፈለውን ፣ ሒሳብ ፣ እንዲያገቡለት ፣ ሌሎቹን ፣ የጋራ ፣ ወራሾችን ፣ ሊጠይቃቸው ፣ ይችላል ።

(ጀ) የዋስትናን ፣ አሰጣጥ ፣ በሚመለከተው ፣ ረገድ ፣ ይህ ፣ ደንብ ፣ ተፈጻሚ ፣ ስለሚሆንበት ፣ ጉዳይ ፣ ስለ ፣ ውል ፣ በጠቅላላው ፣ የሚለው ፣ የዚህ ፣ ሕግ ፣ ድንጋጌ ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፣ ፱ ።

ውርስን ፣ ስለሚመለከቱ ፣ ስምምነቶች ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ወደፊት ፣ በሚገኝ ፣ ውርስ ፣ ላይ ፣ ስለሚደረግ ፣ የውል ፣ ስምምነት ።

ቀ ፡ ሺ፻፲፬ ። ወደፊት ፣ በሚገኝ ፣ የውርስ ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ የውል ፣ ስምምነት ፣ ማድረግ ፣ የተከለከለ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

በሕግ ፣ ተገልጿው ፣ ከተፈቀዱት ፣ ሁኔታዎች ፣ ውጭ ፣ ገና ፣ በሕይወቱ ፣ ባለው ሰው ፣ ወርስ ፣ ላይ ፣ በአንድ ፣ በኩል ፣ የሚደረጉ ፣ ውሎችና ፣ ግዴታዎች ፣ ሁሉ ፣ ፈራሾች ፣ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ፻፲፭ ። ወደፊት ፣ የሚገኝን ፣ ውርስ ፣ ስለ ፣ መቀበል ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ መንቀፍ ።

(፩) ገና ፣ ለወደፊት ፣ ይሰጣል ፣ ተብሎ ፣ ተስፋ ፣ የሚደረግበትን ፣ የውርስ ፣ ሀብት ፣

መቀበል ፡ ወይም ፡ ያለመቀበል ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ውርስ ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡
ወቅቶች ፡ ግብተኝነት ፡ አይቻልም ።

(ጀ) ባለንብረት ፡ የሆነው ሰው ፡ የፈቀዳቸው ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡
ባለው ፡ ገይለ ፡ ቃል ፡ የተመለከቱት ፡ የውል ፡ ስምምነቶች ፡ ፈራሾች ፡ ፍቸው ።

ቀ ፡ ሺ፻፲፮ ፡ ለግድረት ፡ ውል ፡ ስለ ፡ መግባት ።

አንድ ፡ ሰው ፡ ውርሱን ፡ አሰጥላለሁ ፡ ወይም ፡ በተሳሳተ ፡ ስጦታ ፡ አደርግላለሁ ፡
ብሎ ፡ ለተዋዋዩ ፡ ወይም ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የውል ፡ ገዴታ ፡ ሊገባ ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የተከፋፈሉ ፡ ስጦታዎች ።

ቀ ፡ ሺ፻፲፯ ፡ መሠረቱ ።

አባትና ፡ እናት ፡ ሌሎች ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቋጠሩ ፡ ወላጆች ፡ ስልጆቻቸውና ፡
ሌሎች ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቋጠሩ ፡ ተወላጆቻቸው ፡ ሀብታቸውን ፡ ለመስጠትና ፡ ለግክፋፈል ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፻፲፰ ፡ የአፈጻጸሙ ፡ ፍርም ።

በቁም ፡ ስለሚደረጉ ፡ ስጦታዎች ፡ በሕግ ፡ በተደነገገት ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡
ይህ ፡ የስጦታ ፡ አከፋፈል ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ሺ፻፲፱ ፡ ግቡ ።

ይህ ፡ የስጦታ ፡ ግክፋፈል ፡ ጉዳይ ፡ በተፈጸመበት ፡ ጊዜ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቋጠሩ ፡
ረው ፡ ወላጅ ፡ ባሉት ፡ ሀብቶች ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊፈጸም ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺ፻፳ ፡ የተረሳ ፡ ንብረት ።

ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቋጠረው ፡ ወላጅ ፡ በምትባለው ፡ ቀን ፡ ትቷቸው ፡ የሚሞተው ፡
ንብረቶች ፡ ሁሉ ፡ በስጦታ ፡ መከፋፈሉ ፡ ውስጥ ፡ ሳይገቡ ፡ ቀርተው ፡ እንደ ፡
ሆነ ፡ በስጦታ ፡ መከፋፈል ፡ ውስጥ ፡ ያልገቡት ፡ ንብረቶች ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡
ይከፋፈላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፻፳፩ ፡ የተረሳ ፡ ልጅ ፡ (ከ) ስጦታው ፡ ፈራሽ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ስጦታ ፡ አድራጊው ፡ የስጦታ ፡ ግክፋፈል ፡ ባደረገ ፡ ጊዜ ፡ ከልጆቹ ፡ አንዱን ፡
የረሳው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ስጦታው ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ ልጅ ፡ የወለደ ፡
እንደሆነ ፡ ሰጪው ፡ በምት ፡ ጊዜ ፡ የተተወው ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ እንደራሴዎቹ ፡
የስጦታ ፡ አከፋፈሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፪ ። ልዩ ፡ አስተያየት ።

- (፩) ስለሆነም፡ ሟቹ ፡ ይህን ፡ የተዘነጋጩን ፡ ልጅ ፡ ከ፡ ርስ ፡ መንቀሉን ፡ የሚገልጽ ፡ የሚጸና ፡ ነዛዜ ፡ ትቶ ፡ ሞቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሰጠታ ፡ ክፍያው ፡ እንዲፈረስ ፡ መጠየቅ ፡ አይቻልም ።
- (፪) እንደዚህም፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ከ፡ ርስ ፡ የተነቀለው ፡ ልጅ ፡ ወይም ፡ እንደራሴ ምቹ ፡ በ፡ ርሱ ፡ ላይ ፡ ሊኖራቸው ፡ የሚችሉው ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።
- (፫) እንዲሁም፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቅጥር ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ሟቹ፡በስጦታ ፡ ማከፋፈል ፡ ውስጥ ፡ ከሰጣቸው ፡ ንብረቶች ፡ ለተረፈው ፡ ልጅ ፡ ድርሻ ፡ በቂ ፡ የሚሆኑ ፡ ሌሎች ፡ ንብረቶች ፡ ያሉ ፤ እንደ ፡ ሆነ ፤ የተደረገው ፡ ማከፋፈል ፡ ድልድል ፡ እንዲፈረስ ፡ መጠየቅ ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፫ ። ጉዳት ።

- (፩) በስጦታው ፡ አከፋፈል ፡ ውስጥ ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ ወደ ፡ ታች ፡ ከሚቈጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ አንዱ ፡ ከሚደርሰው ፡ ከሩብ ፡ የበለጠ ፡ ጉዳት ፡ ደርሶበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሰጠታ ፡ አከፋፈሉ ፡ እንዲቀር ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) ጉዳት ፡ መኖሩ ፡ የሚገመተው ፡ የሰጠታው ፡ ክፍያ ፡ በተደረገበት ፡ ቀን ፡ ንብረቱ ፡ የነበረውን ፡ ዋጋ ፡ በመመልከት ፡ ነው ።
- (፫) ይህ ፡ የሰጠታ ፡ ክፍያ ፡ እንዲቀር ፡ የሚደረገው ፡ ክስ ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ የሚቈጠረው ፡ ስጦታ ፡ አድራጊው ፡ ወላጅ ፡ በሞተ ፡ በሁለት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ የሰጠታው ፡ መከፋፈል ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በ፤ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ካልቀረበ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

የውርስ ፡ መብቶችን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

ቍ ፡ ሺ፻፳፬ ። የወራሹ ፡ መብት ።

- (፩) ወርሱ ፡ ከተከፈተ ፡ በኋላ ፡ አንድ ፡ ወራሽ ፡ በውርስ ፡ የሚያገኘውን ፡ መብት ፡ በከፈል ፡ ወይም ፡ በሙሉ ፡ ለሌላ ፡ አሳልፎ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም፡ በውርሱ ፡ ውስጥ ፡ ካለው ፡ ንብረት ፡ በተለይ ፡ በአንድ ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ መብቶች ፡ ይህ ፡ ንብረት ፡ በእርሱ ፡ ድርሻ ፡ ውስጥ ፡ ከመደረጉ ፡ በፊት ፡ አሳልፎ ፡ ሊሰጥ ፡ አይችልም ።

ቀሌ ፡ ሺ፻፳፭ ። አሳልፎ ፡ የተሰጠውን ፡ የውርስ ፡ ሀብት ፡ የማስቀረት ፡ (የማስመለስ) ፡ መብት ።

(፩) መብቱ ፡ የተላለፈው ፡ ከወራሾቹ ፡ ላንዱ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የወርስ ፡ መብት ፡ ከተላለፈለት ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ሌሎች ፡ የጋራ ፡ ወራሾች ፡ ግምቱን ፡ ከፍለው ለማስቀረት ፡ በሕግ ፡ የቀደምትነት ፡ መብት ፡ ተሰጥቷቸዋል ።

(፪) ይህን ፡ የማስመለስን ፡ መብት ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ስለ ፡ ጋራ ፡ ባለሀብትነት ፡ ስለ ፡ አላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባይነት ፡ ስለ ፡ ሌሎች ፡ ግዙፍ ፡ መብቶች ፡ በሚመለከተው ፡ አንቀጽ ፡ የተጻፉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ሦስተኛ ፡ መጽሐፍ ።

ስለ ፡ ንብረቶች ።

አንቀጽ ፡ ስድስት ።

ስለ ፡ ንብረት ፡ በጠቅላላው ፡ ስለ ፡ ይዘታ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ንብረቶች ፡ በጠቅላላው ።

ቀሌ ፡ ሺ፻፳፮ ። ስለ ፡ ንብረቶች ፡ አከፋፈል ።

ግዙፍነት ፡ ያላቸው ፡ ንብረቶች ፡ ሁሉ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ የሆኑና ፡ ወይም ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ናቸው ።

ቀሌ ፡ ሺ፻፳፯ ። ግዙፍነት ፡ ስላላቸው ፡ ንብረቶች ፡ (፩) መሠረቱ ።

ግዙፍነት ፡ ያላቸው ፡ ንብረቶች ፡ ግዙፍዊ ፡ ሀልዎት ፡ ያላቸው ፡ ነገሮች ፡ ሆነው ፡ የማይለያይ ፡ ሁኔታቸውን ፡ ሳያጡ ፡ በራሳቸውም ፡ ሆነ ፡ በሰው ፡ ካንዱ ፡ ቦታ ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ ቦታ ፡ ሊዘዋወሩ ፡ የሚችሉ ፡ ናቸው ።

ቀሌ ፡ ሺ፻፳፰ ። (፪) ላምጨው ፡ የሚሰጡ ፡ ሰነዶች ።

ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የሕግ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የገንዘብና ፡ ሌሎችም ፡ ግዙፍነት ፡ የሌላቸው ፡ ነገሮች ፡ መብቶች ፡ ላምጨው ፡ በተሰጠው ፡ ሰነድ ፡ ውስጥ ፡ ሲገኙ ፡ እንደ ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ ነገሮች ፡ ሆነው ፡ ይቈጠራሉ ።

ቀሌ ፡ ሺ፻፳፱ ። (፫) ስለ ፡ ተፈጥሮ ፡ ኅይል ።

እንዲሁም ፡ እንደ ፡ ኤሌክትሪሲቱ ፡ ያሉት ፡ የኤኮኖሚ ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ የተፈጥሮ ፡ ኅይል ፡ ነገሮች ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የሕግ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በሰው ፡

ገዢነት ፣ ወ ስጥ ፣ ያሉና ፣ ለሰው ፣ አገልግሎት ፣ ሥራ ፣ የተደረጉ ፣ ከሆኑ ፣ እንደ ፣ ተንቀሳቃሾች ፣ ነገሮች ፣ የሚቁጠሩ ፣ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ፻፴ ። የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ።

የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ የመሬት ፣ ርስቶችና ፣ ቤቶች ፣ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ፻፴፩ ። ያንድ ፣ ነገር ፣ ሙሉ ፣ ክፍሎች ፣ (፩) መሠረቱ ።

ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ አንዱን ፣ ነገር ፣ የሚመለከቱት ፣ መብቶች ፣ ወይም ፣ ተግባሮች ፣ የዚህ ፣ የተባለው ፣ ነገር ፣ ሙሉ ፣ ክፍል ፣ የሚሆነውን ፣ ሁሉ ፣ ይጠቀልላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፻፴፪ ። (፪) ትርጓሜ ።

- (፩) የአንዱ ፣ ነገር ፣ ሙሉ ፣ ክፍል ፣ የሚባለው ፣ በልማድ ፣ እንደሚታየው ፣ ለዚሁ ፣ ነገር ፣ አንድ ፣ አቋም ፣ ሆኖ ፣ የሚቁጠረው ፣ ነው ።
- (፪) እንደዚሁም ፣ ከተባለው ፣ ነገር ፣ ጋራ ፣ በግዙፍነት ፣ የተያያዘ ፣ ሆኖ ፣ ይህ ፣ የተባለው ፣ ነገር ፣ ሳይጠፋና ፣ አጉል ፣ ሳይሆን ፣ ለመለያየት ፣ የማይችል ፣ ነገር ፣ ሲኖር ፣ ይህ ፣ ነገር ፣ የዚያ ፣ ነገር ፣ ሙሉ ፣ ክፍል ፣ ይባላል ።

ቀ ፡ ሺ፻፴፫ ። (፫) ዛፎችና ፣ ሰብሎች ።

- (፩) ዛፎችና ፣ ሰብሎች ፣ ከመሬት ፣ ሳይለያዩ ፣ በሚቁየበት ፣ ጊዜ ፣ ከመሬቱ ፣ ጋራ ፣ እንደ ፣ አንድ ፣ አካል ፣ ሆነው ፣ ይቁጠራሉ ።
- (፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ከመሬቱ ፣ ጋራ ፣ መለያየት ፣ ያለባቸው ፣ ወይም ፣ መለያየታቸውን ፣ በሚያስከትል ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙ ፣ ከሆነ ፣ ራሱን ፣ የቻለ ፣ ግዙፍነት ፣ ያለውና ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ንብረት ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ ይቁጠራሉ ።

ቀ ፡ ሺ፻፴፬ ። (፬) የሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መብት ።

- (፩) አንድ ፣ ነገር ፣ ያንድ ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ወይም ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ አካል ፣ ሆኖ ፣ በሚገኝበት ፣ ጊዜ ፣ አንድ ፣ የተለየ ፣ ሀብት ፣ ነው ፣ መባሉ ፣ ይቀራል ።
- (፪) ከዚህም ፣ ጊዜ ፣ አስቀድሞ ፣ በዚሁ ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ የሌላ ፣ የሦስተኛ ፣ ወገን ፣ መብቶች ፣ ናቸው ፣ ይባሉ ፣ የነበሩት ፣ ቀሪዎች ፣ ይሆናሉ ።
- (፫) በዚያን ፣ ጊዜ ፣ ከአላፊነት ፣ የተነሣ ፣ ወይም ፣ ሌላውን ፣ ሰው ፣ ያለአገባብ ፣ እንዲበለጽግ ፣ ከመደረጉ ፣ የተነሣ ፣ የተባሉት ፣ ሦስተኞች ፣ ወገኖች ፣ ያሏቸው ፣ መብቶች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ፻፴፭ ። ደባሎች ፣ ነገሮች ፣ (፭) መሠረቱ ።

የሚያጠራጥር ፣ ጉዳይ ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አንድ ፣ ነገርን ፣ የሚመለከቱ ፣ መብቶች ፣ ወይም ፣ ተግባሮች ፣ ከዚሁ ፣ ነገር ፣ ጋራ ፣ ተያይዘው ፣ የሚገኙትን ፣ ተጨማሪዎችን ፣ ነገሮች ፣ የሚጠቀልሉ ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፻፴፮ ። (ዩ) ትርጓሜ ።

የአንድ ፡ ነገር ፡ ተጨማሪ ፡ ነው ፡ የሚባለው ፡ ይህን ፡ ነገር ፡ በባለሀብትነት ፡ ወይም ፡ በባለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባይነት ፡ ይዞ ፡ በሚጠቀምበት ፡ ባንድ ፡ ሰው ፡ አላብ ፡ ይህ ፡ ነገር ፡ ለሚያገለግልበት ፡ ጉዳይ ፡ በነዋሪ ፡ ዐይነት ፡ ከዚህ ፡ ጋራ ፡ ተያይዞ ፡ የሚገኘው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፻፴፯ ። (ዩ) ደባል ፡ (ተጨማሪ) ፡ የሆነው ፡ ነገር ፡ ለጊዜው ፡ ስለ ፡ መለያየቱ ።

ተጨማሪዎች ፡ ነገሮች ፡ ለጊዜው ፡ ብቻ ፡ ከዋናው ፡ ነገር ፡ የተለያዩ ፡ ሲሆኑ ፡ ተጨማሪ ፡ መሆናቸውን ፡ አያጠም ።

ቍ ፡ ሺ፻፴፰ ። (ዩ) የሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መብት ።

(ሐ) አንድ ፡ ተጨማሪ ፡ ነገር ፡ ከአንድ ፡ ከሚንቀሳቀስ ፡ ወይም ፡ ከማይንቀሳቀስ ፡ ሀብት ፡ ጋራ ፡ የመያያዙ ፡ ጉዳይ ፡ ይህ ፡ ተጨማሪ ፡ ነገር ፡ ከመያያዙ ፡ በፊት ፡ በዚህ ፡ ላይ ፡ የነበራቸውን ፡ የሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ባለመብትነት ፡ አያስቀርባቸውም ።

(ከ) ቢሆንም ፡ ነገሩ ፡ ካንድ ፡ ንብረት ፡ ጋራ ፡ ከመያያዙ ፡ በፊት ፡ በጽሑፍ ፡ በተደረጉ ፡ ቀናቸው ፡ በተረጋገጠ ፡ ውሎች ፡ ላይ ፡ የተመለከተ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ እነዚህን ፡ መብቶች ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ባገኛቸው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆኑበት ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ሺ፻፴፱ ። (ከ) የተጨማሪነት ፡ ሁኔታ ፡ የሚቀርበት ፡ ጊዜ ።

(ሐ) ያንድ ፡ ነገር ፡ ባለሀብት ፡ ከዚህ ፡ ጋራ ፡ የተያያዘውን ፡ ተጨማሪ ፡ ነገር ፡ ደባልነቱን ፡ ለማስቀረት ፡ ይችላል ።

(ከ) ተጨማሪው ፡ ነገር ፡ እንዲህ ፡ መሆኑን ፡ በማመን ፡ ከባለሀብቱ ፡ ጋራ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ የተዋዋሉት ፡ የሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መብቶች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።
ስለ ፡ ይዘታ ።

ቍ ፡ ሺ፻፵ ። ትርጓሜ ።

ይዘታ ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ አንድን ፡ ነገር ፡ በእጁ ፡ አድርጎ ፡ በእውነት ፡ የሚያዝበት ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፻፵፩ ። በቀጥታ ፡ ወይም ፡ በጠባቂ ፡ የሆነ ፡ ይዘታ ።

በቀጥታ ፡ ወይም ፡ እንዲያው ፡ ነገሩን ፡ ይዞ ፡ ብቻ ፡ በሚቁይ ፡ በአንድ ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ አማካይነት ፡ ባለይዘታ ፡ ለመሆን ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ሺ፻፵፪ ። የሚያልፍ ፡ መሰናከል ።

በይዘታው ፡ መብት ፡ መገልገሉ ፡ በሚያልፉ ፡ ነገሮች ፡ የተከለከለ ፡ ወይም ፡ የተቋረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይዘታው ፡ የሚቀር ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ሺ፻፵፫ ። ይዞታን ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

በውል ፣ ምክንያት ፣ ይዞታን ፣ የማስተላለፍ ፣ ነገር ፣ የተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይዞታው ፣ የሚተላለፈው ፣ ነገሩን ፣ በሚያስረክብበት ፣ ጊዜ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፻፵፬ ። ነገሩን ፣ የሚያሳዩ ፣ አስረጃዎች ።

(፩) የሚተላለፈውን ፣ ነገር ፣ አዲስ ፣ ባለይዞታ ፣ ለሚሆነው ፣ ሰው ፣ የሚያሳዩና ይዞታውን ፣ የሚፈቅዱ ፣ አስረጃዎችን ፣ በማስረክብ ፣ ይዞታን ፣ ማስተላለፍ ፣ ይቻላል ።

(፪) ሰነዶችን ፣ ባቀረበና ፣ እውነተኛ ፣ ይዞታ ፣ ባለው ፣ ሰው ፣ መካከል ፣ ክርክር ፣ የተነሣ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ክፉ ፣ ልቡና ፣ (ተንኮል) ፣ እንዳለበት ፣ ካልተገለጸ ፣ በቀር ፣ ለባለይዞታው ፣ ብልጫ ፣ ይሰጠዋል ።

ቍ ፡ ሺ፻፵፭ ። የይዞታ ፣ ማስታወቂያ ።

(፩) ዕቃዎቹ ፣ መኖራቸው ፣ የተረጋገጠና ፣ በዐይነት ፣ የሚሰጡ ፣ በመለየት ፣ የታወቁ ፣ በሆኑ ፣ ጊዜ ፣ የዕቃው ፣ ይዞታ ፣ አዲስ ፣ ባለይዞታ ፣ ለሚሆነው ፣ ሰው ፣ እንደ ፣ ተላለፈ ፣ የሚቈጠረው ፣ በዕቃው ፣ የሚያዝበት ፣ ሰው ፣ ዕቃውን ፣ ወደ ፣ ፊት ፣ አዲስ ፣ ይዞታ ፣ ለተሰጠው ፣ ሰው ፣ ነው ፣ የያዘሁት ፣ ብሎ ፣ ዋጋ ፣ ባለው ፣ (በሚጸና) ፣ አኳኋን ፣ የገለጸ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

(፪) በዕቃው ፣ በእውነት ፣ የሚያዝዝበት ፣ ሰው ፣ የከወረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከእርሱ ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ የሆኑት ፣ ሰዎች ፣ መብቶች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፻፵፮ ። በስወር ፣ ወይም ፣ በሚያሻማ ፣ አኳኋን ፣ የተደረገ ፣ ይዞታ ።

(፩) በስወር ፣ ወይም ፣ በሚያሻማ ፣ አኳኋን ፣ የተደረገው ፣ ይዞታ ፣ ማናቸውንም ፣ መብት ፣ አይሰጥም ።

(፪) በስወር ፣ የተደረገ ፣ ይዞታ ፣ የሚባለው ፣ ነገሩን ፣ በእጁ ፣ ይዞ ፣ የሚገኘው ፣ ሰው ፣ በያዘው ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ አንዳች ፣ መብት ፣ እንደ ፣ ሌለው ፣ ለማሳሰብ ፣ በሚችል ፣ አኳኋን ፣ ባለይዞታነቱን ፣ የደበቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

(፫) በሚያሻማ ፣ ዐይነት ፣ የተደረገ ፣ ይዞታ ፣ የሚባለው ፣ በነገሩ ፣ የሚጠቀመው ፣ ሰው ፣ የራሱ ፣ ገንዘብ ፣ ለመሆኑ ፣ በአካባቢዎቹ ፣ ነገሮች ፣ ሁኔታ ፣ የሚያጠራጥር ፣ ሲሆን ፣ ወይም ፣ ነገሩን ፣ በእጁ ፣ የያዘው ፣ ሰው ፣ ስለ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ የያዘው ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፻፵፯ ። የባለይዞታውን ፣ ስም ፣ ስለ ፣ መለወጥ ።

(፩) ስለ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ሆኖ ፣ ባለይዞታ ፣ መሆንን ፣ የጀመረ ፣ ሰው ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ማስረጃ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ምን ፣ ጊዜም ፣ በጠባቂነት ፣ እንደ ፣ ያዘ ፣ ሆኖ ፣ ይገመታል ።

(፪) ለዚህ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ማስረጃ ፣ በማናቸውም ፣ መንገድ ፣ ሊቀርብ ፣ ይችላል ።

(፫) ስለ ፣ ሆነም ፣ በጠባቂነት ፣ የያዘው ፣ ሰው ፣ አሳቡን ፣ በመለወጡ ፣ ብቻ ፣ ለይዞታው ፣ ማስረጃ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፻፵፰ ። የይዘታ ፡ መድን ፤ (፩) በጎይል ፡ መከላከል ።

- (፩) ባለይዘታ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ እንዲሁም ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የያዘ ፡ ቢሆንም ፡ ይዘታውን ፡ ለመንጠቅ ፡ ወይም ፡ በይዘታው ፡ ላይ ፡ ሁከት ፡ ለማንሳት ፡ የሚያደርገውን ፡ ማንኛውንም ፡ ጎይል ፡ በመከላከል ፡ ለመመለስ ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ እጅ ፡ ያደረገው ፡ ነገር ፡ በንጥቂያ ፡ ወይም ፡ በሰውር ፡ የተወሰደበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነጣቂውን ፡ በማስወጣት ፡ ወይም ፡ ነገሩን ፡ በግፍ ፡ ሲወስድ ፡ ከተገኘው ፡ ወይም ፡ ይዘ ፡ ሲሸሸ ፡ ከተያዘው ፡ ነጣቂ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ወዲያውኑ ፡ በጉልበት ፡ በማስለቀቅ ፡ የተወሰደበትን ፡ ነገር ፡ ለመመለስ ፡ ይችላል ።
- (፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ የጊዜው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ካላስገደደ ፡ በቀር ፡ ከእጅ ፡ እልፊት ፡ መታገሥ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፻፵፱ ። (፪) በዳኝነት ፡ የመጠየቅ ፡ ሥራ ።

- (፩) ይዘታው ፡ የተወሰደበት ፡ ወይም ፡ በይዘታው ፡ ላይ ፡ ሁከት ፡ የተነሳበት ፡ ሰው ፡ የተወሰደበት ፡ ነገር ፡ እንዲመለስለት ፡ ወይም ፡ የተነሳው ፡ ሁከት ፡ እንዲወገድለት ፡ እንዲሁም ፡ ስለ ፡ ደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) የያዘው ፡ ነገር ፡ ከተነጠቀበት ፡ ወይም ፡ በይዘታው ፡ ላይ ፡ ሁከት ፡ ከተነሳበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ በፍርድ ፡ ካልጠየቀ ፡ እጅ ፡ ይዛወርልኝ ፡ የማለት ፡ ክስ ፡ መብቱ ፡ ይቀርበታል ።
- (፫) ተከላሹ ፡ የሥራውን ፡ አደራረግ ፡ የሚፈቅድ ፡ ለርሱ ፡ የሚናገርለት ፡ መብት ፡ መኖሩን ፡ በፍጥነትና ፡ በማይታበል ፡ ዐይነት ፡ ካላስረዳ ፡ በቀር ፡ ዳኞቹ ፡ የተወሰደው ፡ ነገር ፡ እንዲመለስ ፡ ወይም ፡ የተነሳው ፡ ሁከት ፡ እንዲወገድ ፡ ያዛሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፶ ። የይዘታ ፡ መደረብ ።

- (፩) የራሱ ፡ ሀብት ፡ ለማድረግ ፡ የሚገባ ፡ የይዘታ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ከራሱ ፡ የይዘታ ፡ ጊዜ ፡ ላይ ፡ ንብረቱን ፡ ያስተላለፈለትን ፡ ሰው ፡ የይዘታ ፡ ጊዜ ፡ ለመደረብ ፡ የሚችለው ፤ የንብረቱን ፡ ይዘታ ፡ ያስተላለፈለት ፡ ሰው ፡ በይርጋ ፡ የራሱ ፡ ይዘታ ፡ ለማድረግ ፡ የሚፈቅድ ፡ መብት ፡ ኖሮት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።
- (፪) ባለዐዕመርስቱ ፤ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ የከፈለውን ፡ ግብር ፡ መከራከሪያ ፡ ሊያደርገው ፡ ይችላል ።

አንቀጽ ፡ ፮ ።

ስለ ፡ ግል ፡ ሀብት ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ሀብት ፡ ስለሚገኝበት ፡ ሁኔታ ፤ ሀብትን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

ሀብት ፡ ስለሚቀርበትና ፡ ስለ ፡ ሀብትነት ፡ ማስረጃ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ሀብት ፡ ስለሚገኝበት ፡ ሁኔታ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ መያዝ ።

ቀ ፡ ሺ፻፶፩ ። መሠረቱ ።

ባለቤት ፡ የሌለውን ፡ አንድ ፡ ግዙፍነት ፡ ያለውን ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ነገር ፡ ባለ ሀብት ፡ ለመሆን ፡ በማሰብ ፡ የያዘ ፡ ሰው ፡ ሀብትነቱን ፡ ያገኛል ።

ቀ ፡ ሺ፻፶፪ ። እንስሳት ።

(፩) ለማዳ ፡ የሆኑ ፡ ወይም ፡ የተያዙ ፡ እንስሶች ፡ ከባለሀብቱ ፡ ሰው ፡ ቢያመልጡና ፡ ቢጠፉ ፡ እርሱም ፡ በሚከተለው ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ሳይፈልጋቸው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ወር ፡ ሙሉ ፡ መፈለጉን ፡ ቢተው ፡ ባለቤት ፡ የሌላቸው ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ይህ ፡ ድንጋጌ ፡ ለቀንድ ፡ ከብቶች ፡ ለጋማ ፡ ከብቶች ፡ ለግመሎች ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቀ ፡ ሺ፻፶፫ ። ንቦች ።

(፩) ቀፎዎቸውን ፡ ትተው ፡ የሄዱ ፡ ንቦች ፡ ባለቤት ፡ እንደሌለው ፡ ሀብት ፡ ይቋጠራሉ ።

(፪) በሌላ ፡ ቀፎ ፡ ውስጥ ፡ የገቡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቀፎው ፡ የገቡለት ፡ ሰው ፡ በአግኝ ፡ ባለመብትነት ፡ የንቦቹ ፡ ባለሀብት ፡ ይሆናል ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ የቀድሞው ፡ የንቦቹ ፡ ባለሀብት ፡ የሄዱበትን ፡ ሲከታተል ፡ ደርሶ ባቸው ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ቀፎ ፡ ውስጥ ፡ በገቡ ፡ ጊዜ ፡ በስፍራው ፡ ላይ ፡ ከተገኘ ፡ መልሶ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።

ቀ : ሺ፻፵፬ ። ስለ ፡ ተገኘ ፡ ዕቃዎች ። (፩) የአግኚው ፡ ግዴታዎች ።

(፩) ግዙፍነት፡ ያለውን፡ አንድ፡ ተንቀሳቃሽ፡ ነገር፡ ያገኘና፡ እጅ፡ ያደረገ፡ ሰው፡ ያገኘውን፡ ነገር፡ እንዲያስታውቅ፡ የሚያዘዘውን፡ የአስተዳደር፡ ደንብ፡ መፈጸም፡ አለበት ።

(፪) እንደዚህ፡ ያለ፡ ደንብ፡ የሌለ፡ እንደ፡ ሆነ፡ የተገኘው፡ ነገር፡ ግልጽ፡ እንዲወጣ፡ አስፈላጊ፡ የሆነውን፡ ነገር፡ ሁሉ ፡ መፈጸምና፡ ያገኘውን፡ ነገር፡ ባለሀብት፡ ለሆነው፡ ሰው፡ ለማስታወቅ፡ እንደ፡ ነገሩ፡ ሁኔታ ፡ የታዘዘውን፡ ምርመራ፡ ሁሉ፡ ማድረግ፡ አለበት ።

ቀ : ሺ፻፵፮ ። (፪) የተገኘውን ፡ ነገር ፡ እጅ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

(፩) ከዚህ፡ በላይ፡ በተጻፈው፡ ቍጥር፡ የተነገሩትን፡ ግዴታዎች፡ ሁሉ፡ የፈጸመ፡ አግኚ፡ ያገኛቸውን፡ ነገሮች፡ በእጁ፡ አድርጎ፡ ለማስቀመጥ፡ መብት፡ አለው ።

(፪) በዚህ፡ ጊዜ፡ ለዕቃው፡ አጠባበቅ፡ በአእምሮ፡ አስፈላጊ፡ የሆኑትን፡ ጥንቃቄዎች፡ ማድረግ፡ አለበት ።

ቀ : ሺ፻፶፮ ። (፫) የተገኘውን ፡ ነገር ፡ ስለ ፡ መሸጥ ።

(፩) የጠፋ፡ ዕቃ ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ ዕቃው ፡ በቶሎ ፡ የሚበላሽ ፡ ሆኖ ፡ ሲታይ ፡ ወይም ፡ ጥበቃው ፡ ብዙ ፡ ወጪ ፡ የሚያስፈልገው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያገኘውን ፡ ዕቃ ፡ በአደባባይ ፡ በሐራጅ ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ የሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ የዕቃው ፡ ምትክ ፡ ይሆናል ።

ቀ : ሺ፻፶፯ ። (፬) የተገኘውን ፡ ዕቃ ፡ ባለሀብቱ ፡ መልሶ ፡ ስለሚወስድበት ፡ ሁኔታ ።

(፩) የዚህ ፡ ዕቃ ፡ ባለሀብትነቱ ፡ መብት ፡ እስከሚቀርበት ፡ ድረስ ፡ ባለሀብቱ ፡ ዕቃው ፡ እንዲመለስለት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ዕቃውን ፡ ላገኘና ፡ እንዲጠበቅ ፡ ላደረጉ ፡ ሰዎች ፡ ኪሣራቸውን ፡ ሁሉ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ : ሺ፻፶፰ ። (፭) ዕቃውን ፡ ላገኘ ፡ ሰው ፡ የሚሰጠው ፡ ኪሣራ ።

(፩) አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ዳኞች ፡ የጠፋውን ፡ ዕቃ ፡ ላገኘ ፡ ሰው ፡ ካገኘው ፡ ዕቃ ፡ ግምት ፡ ከአራት ፡ አንድ ፡ ጉርሻ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።

(፪) ዳኞቹ ፡ ጉርሻ ፡ መስጠት ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑንና ፡ የገንዘቡንም ፡ ልክ ፡ የሚወስኑት ፡ የሁለቱን ፡ ባለጉዳዮች ፡ ሀብትና ፡ የጠፋበትን ፡ ነገር ፡ ባለሀብቱ ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ ለማግኘት ፡ የነበረውን ፡ ዕድል ፡ በመግመት ፡ ነው ።

(፫) የጠፋውን ፡ ነገር ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ ከመለሰበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ ያልጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመጠየቅ ፡ መብቱ ፡ ይቀርባል ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፬ ። የተቀበረ ፡ ገንዘብ ።

- (፩) ተቀብሮ ፡ የተገኘ ፡ ገንዘብ፣ ገንዘቡ፣ የተገኘበት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ወይም ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረት ፡ ባለቤት ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ይሆናል ።
- (፪) የተባለውን ፡ ገንዘብ፣ ያገኘ ፡ ሰው ፡ የተገኘውን ፡ ገንዘብ ፡ ግምት ፡ አጋማሽ ፡ በጎርሻ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፫) የተቀበሩ ፡ ገንዘቦች ፡ ተብለው ፡ የሚቈጠሩት ፡ ማናቸውም ፡ ሰው ፡ ቢሆን ፡ የእኔ ፡ ናቸው ፡ ሲል ፡ የማይረታባቸው ፡ ሲገኙም ፡ ከአምሳ ፡ ዓመት ፡ ከማያንስ ፡ ዘመን ፡ አንሥቶ ፡ በእርግጥ ፡ ተቀብረው ፡ ወይም ፡ ተደብቀው ፡ የቋዩ መስለው ፡ የሚታዩ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፭ ። ጥንታዊ ፡ ዕቃ ፡ (አንቲካ) ።

የጥንታዊ ፡ ነገርን ፡ ምርመራ ፡ አርኬዎሎጂክና ፡ ጥንታዊ ፡ ዕቃዎችን ፡ አንቲካዎችን ፡ የነዚህም ፡ ዘርፍ ፡ የሆኑትን ፡ ነገሮች ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ጉዳዮች ፡ የወጡት ፡ የሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

የቅን ፡ ልቡና ፡ ባለይዘታነት ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፩ ። መሠረቱ ።

- (፩) ግዙፍነት ፡ ያለው ፡ የተንቀሳቃሽ ፡ ነገር ፡ ባለሀብት ፡ ለመሆን ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ዋጋ ፡ ሰጥቶ ፡ ውል ፡ የተዋለው ፡ ሰው ፡ የተባለውን ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ነገር ፡ እጅ ፡ ሲያደርግ ፡ በቅን ፡ ልቡናው ፡ ምክንያት ፡ የዚህ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ ይሆናል።
- (፪) ከርሱ ፡ ጋራ ፡ የተዋለው ፡ ሰው ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ መብት ፡ የሌለው ፡ ሰው ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፪ ። የቅን ፡ ልቡና ፡ ትርጓሜና ፡ ማስረጃ ።

- (፩) ግዙፍነት ፡ ያለውን ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ነገር ፡ የሚገዛ ፡ ሰው ፡ ይህን ፡ ንብረት ፡ እንዲያስተላልፍለት ፡ የተዋለውን ፡ ሰው ፡ ባለመብት ፡ ነው ፡ በማለት ፡ አምና ፡ ከተዋለ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ተዋወሏል ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ።
- (፪) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለ ፡ የገዛው ፡ እጅ ፡ ያደረገው ፡ ሰው ፡ በቅን ፡ ልቡናው ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፫ ። ቅን ፡ ልቡና ፡ ምን ፡ ጊዜ ፡ መኖር ፡ እንደሚገባው ።

- (፩) ቅን ፡ ልቡና ፡ ንብረቱ ፡ እጅ ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜ ፡ መኖር ፡ አለበት ።
- (፪) እጅ ፡ አድራጊው ፡ እጅ ፡ ያደረገውን ፡ ንብረት ፡ የሰጠው ፡ ሰው ፡ የዚህን ፡ ንብረት ፡ ባለመብትነት ፡ ለመስጠት ፡ መብት ፡ ያልነበረው ፡ መሆኑን ፡ ንብረቱን ፡ እጅ ፡ ካደረገ ፡ በኋላ ፡ ቢያውቅ ፡ ይህ ፡ ማወቁ ፡ ጉዳት ፡ አያደርስበትም ።

ቀ ፡ ሺ፻፳፬ ። ለመጠየቅ ፣ አለመቻል ።

(፩) ግዙፍነት፣ ያለውን፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ነገር ፣ በፈቃዱ ፣ ከእጁ ፣ ያውጣ ፣ ሰው ፣ በቅን ፣ ልቡናው ፣ እጅ ፣ በግድረግ ፣ ባለሀብት ፣ ከሆነው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ መልስ ልኝ ፣ ለማለት ፣ አይችልም ።

(፪) ዕቃውን ፣ ከእጁ ፣ ያወጣው ፣ ሰው ፣ ይህን ፣ ዕቃ ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ እጅ ፣ ቢያገኘ ውም ፣ እንኳ ፣ ቀድሞ ፣ የለቀቅሁለት ፣ ሰው ፣ ይህን ፣ ዕቃ ፣ ያስለቀቀኝ ፣ በማታ ለል ፣ ነውና ፣ ዕቃዬን ፣ መልስልኝ ፣ ብሎ ፣ ዕቃው ፣ በእጁ ፣ የተገኘውን ፣ ሰው ፣ ሊጠይቅ ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺ፻፳፮ ። የተሰረቀውን ፣ ነገር ፣ ለመጠየቅ ፣ ስለ ፣ መቻል ።

(፩) አንድ ፣ ግዙፍነት፣ ያለው ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ነገር ፣ የተሰረቀበት ፣ ሰው ፣ ይህን ፣ ዕቃ ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ባለሀብት ፣ ከሆነው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ለመጠየቅ ፣ ክስ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።

(፪) ዕቃው ፣ ከተሰረቀበት ፣ አንሥቶ ፣ በአምስት ፣ ዓመት ፣ ውስጥ ፣ ክስ ፣ ካላቀረበ ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ለመጠየቅ ፣ ክስ ፣ የማቅረብ ፣ መብቱን ፣ ያጣል ።

ቀ ፡ ሺ፻፳፯ ። በዚህ ፣ ጊዜ ፣ ለባለይዞታው ፣ ስለሚከፈለው ፣ ኪሣራ ።

(፩) ፈለግ ፣ የተደረገበትን ፣ ዕቃ ፣ ተጠያቂው ፣ የገዛው ፣ ይህንኑ ፣ ዕቃ ፣ የመሳሰ ሉትን ፣ ነገሮች ፣ በሚሸጥ ፣ ነጋዴ ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ በሕዝብ ፣ ገበያ ፣ ውስጥ ፣ ወይም ፣ ዕቃ ፣ በሐራጅ ፣ በሚሸጥበት ፣ በአደባባይ ፣ ውስጥ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የእኔ ፣ ነው ፣ ባዩ ፣ (ተፋላሚው) ፣ ባስያዘው ፣ ነገር ፣ ገዢው ፣ ለዚህ ፣ ነገር ፣ የወ ጣሁትን ፣ ገንዘብ ፣ አግባልኝ ፣ ብሎ ፣ ሻጩን ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለው ።

(፪) በዚህ ፣ ጊዜ ፣ የተባለውን ፣ ነገር ፣ ላገኘና ፣ በደንብ ፣ እንዲጠበቅ ፣ ላደረጉ ፣ ሰዎች ፣ ኪሣራቸው ፣ ሁሉ ፣ መከፈል ፣ አለበት ።

ቀ ፡ ሺ፻፳፰ ። ጥሬ ፣ ገንዘብና ፣ ላምጫው ፣ የሚከፈል ፣ ሰነድ ።

(፩) ጥሬ ፣ ገንዘብን ፣ ወይም ፣ ለአምጫው ፣ የሚከፈል ፣ ሰነድን ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ካገኘ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ልቀቅልኝ ፣ ለማለት ፣ በማንኛቸውም ፣ ሁኔታ ፣ ቢሆን ፣ አይችልም ።

(፪) እንዲሁም ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ እነዚሁኑ ፣ ነገሮች ፣ በገዛው ፣ በሌላው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ እንደዚህ ፣ ያለ ፣ መከራከሪያ ፣ ለማቅረብ ፣ አይቻልም ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ሦስት ፣ ስለ ፣ ይዞታ ።

ቀ ፡ ሺ፻፳፱ ። መሠረቱ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለእጅ ፣ (ባለይዞታ) ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ የዚሁኑንብረት ፣ ግብር ፣ ባለማቋረጥ ፣ ፲፮ ፣ ዓመት ፣ በስሙ ፣ ከከፈለ ፣ የዚሁ ፣ ሀብት ፣ ባለቤት ፣ ይሆናል ።

ስለ ፡ ሆነም ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፤ መሬት ፡ ሲሆንና ፡ በአገሩ ፡ ሥሪት ፡ መሠረት ፡ የመሬቱ ፡ ርስትነት ፡ የግል ፡ የአንድ ፡ ሰው ፡ ሳይሆን ፡ ተወላጆች ፡ የሚካፈሉት ፡ በሆነበት ፡ ስፍራ ፡ ተወላጅ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ የትውልድ ፡ ሐረጉን ፡ መዝዘ ፡ ርስቱ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይህ ፡ የይርጋ ፡ ሕግ ፡ እያገደውም ።

(፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ በአንቀጽ ፡ ስድስት ፡ በምዕራፍ ፡ ሁለት ፡ የተደነገጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፲፻፷፱ ። ስለ ፡ መምራት ።

(፩) ስለ ፡ ወሎች ፡ በጠቅላላው ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ይርጋ ፡ መቋረጥ ፡ የተነገሩት ፡ ውሳኔዎች ፡ ስለ ፡ ይዞታም ፡ ነገር ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ በይርጋ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ መከራከርና ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ማዋል ፡ በይርጋ ፡ መከራከርንም ፡ ስለ ፡ መተው ፡ የተነገሩት ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውሳኔዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ።

የዋና ፡ ተጨማሪ ፡ ነገር ።

ቍ ፡ ፲፻፸ ። የንብረቱ ፡ ፍሬ ።

(፩) ያንድ ፡ ነገር ፡ ባለሀብት ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ እንዲሁም ፡ ይህ ፡ ነገር ፡ የሚሰጠው ፡ የተፈጥሮ ፡ ፍሬ ፡ ባለሀብት ፡ ነው ።

(፪) ፍሬ ፡ ሲባልም ፡ ሀብቱ ፡ በየጊዜው ፡ የሚሰጠው ፡ አበልና ፡ ነገሩም ፡ እንደ ፡ ተመደበበት ፡ ጉዳይ ፡ ከዚህ ፡ ላይ ፡ ለመውሰድ ፡ ልማድ ፡ በሚፈቅደው ፡ መሠረት ፡ የሚገኘው ፡ ሁሉ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፲፻፸፩ ። የእንስሳት ፡ ውላጆች ።

(፩) የእንስሳትን ፡ ውላጅ ፡ ባለሀብትነት ፡ በሚመለከተው ፡ ረገድ ፡ ባለሀብትነቱ ፡ የሚከተለው ፡ እንስሳቱን ፡ (እናቲቱን) ፡ ነው ።

(፪) ስለዚህም ፡ የእንስሳቱ ፡ ባለሀብት ፡ የወላጅ ፡ ባለሀብት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፲፻፸፪ ። ስለ ፡ ሰብል ፡ (፩) ባለመሬቱ ፡ ሲቃወመው ።

(፩) ባለመሬቱ ፡ ሲቃወመው ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ የዘራ ፡ ሰው ፡ የጀመረውን ፡ ሥራ ፡ ለመቀጠል ፡ ወይም ፡ የዘራውን ፡ ሰብል ፡ ለመሰብሰብ ፡ መብት ፡ የለውም ።

(፪) ሰብሉ ፡ ተሰብስቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሙሉ ፡ የባለመሬቱ ፡ ይሆናል ።

(፫) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በሁለቱ ፡ ንኡስ ፡ ቍጥሮች ፡ የተጻፉት ፡ ውሳኔዎች ፡ በማንኛውም ፡ ምክንያት ፡ ባለመሬቱ ፡ መቃወሙን ፡ ለመግለጽ ፡ ባልቻለበትም ፡ ጊዜ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ሺ፻፸፫ ። (፪) ባለመሬቱ ፣ ሳይቃወም ።

- (፩) ባለመሬት ፣ ሳይቃወም ፣ በሌላ ሰው ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ ዘር ፣ የዘራ ፣ ሰው ፣ ሰው ፣ የጀመረውን ፣ ሥራ ፣ ወደ ፣ ፍጻሜ ፣ ለማድረስና ፣ የዘራውን ፣ ሰብል ፣ ለመሰብሰብ ፣ መብት ፣ አለው ።
- (፪) ዘፋን ፣ የዘራው ፣ መሬቱ ፣ የራሱ ፣ ሀብት ፣ መስሎት ፣ ወይም ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ ሊዘራ ፣ መብት ፣ ያለው ፣ መስሎት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከሰብሎት ፣ ከአራት ፣ እጅ ፣ ሦስቱን ፣ እጅ ፣ ለባለመሬቱ ፣ ለቆና ፣ አንዱን ፣ እጅ ፣ ሰብል ፣ ወስዶ ፣ መሬቱንም ለቆ ፣ ይሄዳል ።
- (፫) ዘፋን ፣ የዘራው ፣ መሬቱ ፣ የራሱ ፣ አለመሆኑን ፣ ወይም ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ ሊዘራ ፣ መብት ፣ የሌለው ፣ መሆኑን ፣ እያወቀ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሰብሎት ፣ በሙሉ ፣ ለባለመሬቱ ፣ ለቆ ፣ ይሄዳል ።
- (፬) ከዚህ በላይ ፣ ባሉት ፣ በሦስት ፣ ንዑስ ፣ ቍጥሮች ፣ የተጻፉት ፣ ውሳኔዎች ፣ ባለመሬቱ ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ መዝራቱን ፣ እያወቀ ፣ ሳይቃወምም ፣ የጸኑ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ሺ፻፸፬ ። (፫) ይህ ፣ መብት ፣ የሚሠራበት ፣ ሁኔታ ።

- (፩) ከዚህ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ ለባለመሬቱ ፣ የታወቀለትን ፣ መብት ፣ መሬቱ ፣ ቀድሞ ፣ የታረሰ ፣ ወይም ፣ ያልታረሰ ፣ ቢሆንም ፣ ባለ ፣ መሬቱ ፣ ማግኘት ፣ ይገባዋል ።
- (፪) ሰብሎት ፣ ተሸጧ ፣ ወይም ፣ ተሰጥቶ ፣ ወይም ፣ ተበልቶ ፣ አልቆ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለመሬቱ ፣ ለርሱ ፣ የሚገባውን ፣ ሰብል ፣ በጠየቀበት ፣ ጊዜ ፣ ያለውን ፣ ግምቱን ፣ የማግኘት ፣ መብት ፣ አለው ።
- (፫) ባለመሬቱ ፣ ሰብሎት ፣ በተሰበሰበ ፣ በአንድ ፣ ዓመት ፣ ውስጥ ፣ መብቱን ፣ ለማግኘት ፣ የሚገባውን ፣ ሳይደርግ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የመጠየቅ ፣ መብቱን ፣ ያጣል ።

ቀ፡ ሺ፻፸፮ ። ስለ ፣ አትክልቶች ፣ (፩) የባለመሬቱን ፣ ፈቃድ ፣ በመጣስ ፣ የተተከለ ።

- (፩) ባለመሬቱ ፣ ሳይፈቅድ ፣ በሌላ ሰው ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ ዛፍ ፣ የተከለ ፣ ሰው ፣ ከተከላቸው ፣ ዛፎች ፣ ላይ ፣ እንዳችም ፣ መብት ፣ አይኖረውም ።
- (፪) አትክልቱ ፣ ለባለርስቱ ፣ ስላስገኘው ፣ የሀብት ፣ ጥቅም ፣ እንዳችም ፣ ኪሣራ ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ አይኖረውም ።
- (፫) ዛፉ ፣ ከመሬቱ ፣ ላይ ፣ ይነሣልኝ ፣ ብሎ ፣ ባለርስቱ ፣ የጠየቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለማንኛው ፣ የሚያስፈልገውን ፣ ወጪ ፣ የሚችለው ፣ ተካዩ ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፻፸፯ ። (፪) በባለመሬቱ ፣ ፈቃድ ፣ የተተከለ ።

- (፩) ዛፉን ፣ የተከለው ፣ ሰው ፣ ባለርስቱ ፣ ፈቅዶለት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለትክልቱን ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ለማስለቀቅ ፣ ቢፈልግ ፣ ሊከፍለው ፣ የሚገባው ፣ ኪሣራ ፣ የሚወሰነው ፣ ሁለቱ ፣ ወገኖች ፣ ባደረጉት ፣ ስምምነት ፣ መሠረት ፣ ነው ።

(ጀ) ሁለቱ ፣ ወገኖች ፣ ስምምነት ፣ ለማድረግ ፣ ባይችሉ ፣ ግን ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ ያለው ፣ ቍጥር ፣ ደንብ ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፣ ሺ፻፸፯ ፣ (ዩ) ስለ ፣ ኪሣራ ።

(ጸ) በላይኛው ፣ ቍጥር ፣ የተመለከተው ፣ ኪሣራ ፣ የሚከፈለው ፣ የተተከሉት ፣ ዛሬች ፣ የሚሰጡት ፣ መደበኛ ፣ ጥቅም ፣ በሰብል ፣ አሰጣጥ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዛሬች ፣ በዐሥር ፣ ዓመት ፣ ውስጥ ፣ ይሰጣሉ ፣ ተብሎ ፣ ከሚታሰበው ፣ ሰብል ፣ እኩሌታው ፣ ነው ።

(ጸ) የተተከሉት ፣ ዛሬች ፣ የሚሰጡት ፣ መደበኛ ፣ ጥቅም ፣ በሰብል ፣ አሰጣጥ ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የኪሣራው ፣ አከፋፈል ፣ የሚታሰበው ፣ ዛሬች ፣ በ፲ ፣ ዓመት ፣ ከሚያወጡት ፣ የዋጋ ፣ ግምት ፣ እኩሌታው ፣ ነው ።

(ዩ) በሁለቱም ፣ ሁኔታዎች ፣ ቢሆን ፣ የዐሥር ፣ ዓመቱ ፣ የጊዜ ፣ ውሳኔ ፣ መቁጠር ፣ የሚጀመረው ፣ ባለመሬቱ ፣ የዛፋ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብትነት ፣ ፍጻሜ ፣ እንዲያገኝ ፣ ሲል ፣ አሳቡን ፣ ከገለጸበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ሺ፻፸፰ ፣ በሌላው ፣ ሰው ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ ሕንፃ ፣ ስለመሥራት ፣ ፩/ባለመሬቱ ፣ ሲቃወም ።

(ጸ) ባለመሬቱ ፣ በግልጽ ፣ እየተቃወመው ፣ ማንም ፣ ሰው ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ ሕንፃ ፣ የሠራ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ሕንፃ ፣ ላይ ፣ አንዳችም ፣ መብት ፣ አይኖረውም ።

(ጸ) ባለመሬቱ ፣ እንደ ፣ መረጠ ፣ ሕንጻ ፣ የሠራውን ፣ ሰው ፣ ያለ ፣ ኪሣራ ፣ ለቆ ፣ እንዲሄድ ፣ ለማድረግ ፣ ወይም ፣ ባለሕንጻው ፣ በራሱ ፣ ኪሣራ ፣ አፍርሶ ፣ እንዲሄድ ፣ ለማድረግ ፣ ይችላል ።

(ዩ) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባሉት ፣ በሁለቱ ፣ ንኡስ ፣ ቍጥሮች ፣ የተጻፉት ፣ ውሳኔዎች ፣ በማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ ባለመሬቱ ፣ መቃወሙን ፣ ባልቻለበትም ፣ ጊዜ ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፣ ሺ፻፸፱ ፣ ፪/ ባለመሬቱ ፣ ሳይቃወም ።

(ጸ) ባለመሬቱ ፣ ሳይቃወም ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ መሬት ፣ ሕንፃ ፣ የሠራ ፣ ሰው ፣ የዚህ ፣ ሕንጻ ፣ ባለሀብት ፣ ነው ።

(ጸ) ባለመሬቱ ፣ ከባለ ፣ ሕንጻው ፣ ጋራ ፣ የተስማሙበትን ፣ ግምት ፣ በመክፈል ፣ ወይም ፣ በግምቱ ፣ ያልተስማማ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በታች ፣ ባለው ፣ በቍጥር ፣ ሺ፻፹ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ የሕንፃውን ፣ ግምት ፣ በመክፈል ፣ ሕንፃውን ፣ ለማስለቀቅ ፣ ይችላል ።

ስለሆነም ፣ የሕንጻው ፣ ባለሀብት ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ በራሱ ፣ ኪሣራ ፣ ሕንጻውን ፣ አፍርሶ ፣ ለመሄድ ፣ መብት ፣ አለው ።

(፫) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባሉት ፣ በሁለቱ ፣ ንኡስ ፣ ቊጥሮች ፣ የተጻፉት ፣ ውሳኔዎች ፣ ባለመሬቱ ፣ የሕንፃውን ፣ መሠራት ፣ እያወቀ ፣ ሳይቃወም ፣ በቀረበትም ፣ ጊዜ ፣ የሚጸኑ ፣ ናቸው ።

ቊ ፣ ሺ፻፹ ። ስለ ፣ ግምት ፣ አወሳሰን ።

(፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በቊጥር ፣ ሺ፻፸፱ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ ለባለ ፣ ሕንጻው ፣ የሚከፍለው ፣ ግምት ፣ ፤ በዚህ ፣ ፍትሐ ፣ ብሔር ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ግልግልና ፣ ስለስምምነት ፣ በሚለው ፣ በጽኑነት ፣ አንቀጽ ፣ መሠረት ፣ ይሆናል ።

(፪) ሕንጻውን ፣ የሠራው ፣ ሰው ፣ መሬቱ ፣ የእርሱ ፣ አለመሆኑን ፣ አውቆ ፣ ወይም ፣ ማወቅ ፣ ሲገባው ወይም ፣ መብት ፣ የሌለው ፣ መሆኑን ፣ እያወቀ የሆነ እንደሆነ ፣ ባለመሬቱም ፣ የሕንፃውን ፣ መሠራት ፣ እያወቀ ፣ ሳይቃወመው ፣ ሠርቶ ፣ እንደሆነ ፣ ሕንጻውን ፣ ባለመሬቱ ፣ በዋጋ ፣ እንዲያስቀረው ፣ የሚስማማ ፣ ሲሆን ፣ ለሕንጻው ፣ ዋጋ ፣ ሊከፈል ፣ ከሚገባው ፣ ግምት ፣ ከአራት ፣ እጅ ፣ አንዱን ፣ እጅ ፣ ብቻ ፣ ባለመሬቱ ፣ ከፍሎ ፣ ሕንፃውን ፣ ያስቀረዋል ።

ቋ ፣ ሺ፻፹፩ ። የሌላ ፣ ሰው ፣ በሆነ ፣ መሥሪያ ፣ (ማቴሪያል) ፣ ሕንፃ ፣ ስለ ፣ መሥራት ።

(፩) የራሱ ፣ ባልሆኑ ፣ መሥሪያዎች ፣ ሕንጻ ፣ የሠራ ፣ የአትክልት ፣ ድርጅቶችን ፣ ያቋቋመና ፣ ሌሎችንም ፣ ሥራዎች ፣ የፈጸመ ፣ ባለመሬት ፣ ለሠራባቸው ፣ መሥሪያዎች ፣ ባለሀብት ፣ ይሆናል ።

(፪) የዕቃዎቹን ፣ ዋጋ ፣ መክፈልና ፣ አስፈላጊም ፣ ሲሆን ፣ ኪሣራና ፣ ካሣ ፣ እንዲከፈል ፣ ሊፈረድበት ፣ ይቻላል ።

(፫) የመሥሪያዎቹ ፣ ባለሀብት ፣ ዕቃውን ፣ ነቅሎ ፣ ለመውሰድ ፣ መብት ፣ የለውም ።

ቋ ፣ ሺ፻፹፪ ። ዐይነቱን ፣ መስጠት ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ የራሱ ፣ ገንዘብ ፣ ያልነበረውን ፣ ነገር ፣ ያበጀ ፣ ወይም ፣ የለወጠ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ከታደሰው ፣ ነገር ፣ ይልቅ ፣ የሥራው ፣ ግምት ፣ ብልጫ ፣ ያለው ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ነገር ፣ የሠራተኛው ፣ ሀብት ፣ ይሆናል ።

(፪) በዕቃው ፣ ላይ ፣ ያዋለው ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ፣ የበለጠ ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ ሠራተኛው ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ያላደረገው ፣ ሲሆን ፣ ዳኞች ፣ የአዲሱ ፣ ዕቃ ፣ ባለሀብትነት ፣ ለዕቃው ፣ ባለሀብት ፣ እንዲሰጥ ፣ ለመፍቀድ ፣ ይችላሉ ።

(፫) ከውል ፣ ወጭ ፣ ስለሚደርሱ ፣ አላፊነቶችና ፣ ያላገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ፣ የተነገሩት ፣ የዚህ ፣ ሕግ ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፻፹፫ ። ቅልቅል ፡ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ነገር ።

(ጸ) በጣም ፡ ሳይበላሹ ፡ ወይም ፡ በከባድ ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ኪሣራ ፡ ካልሆነ ፡ ሊለያዩ ፡ ወይም ፡ ሊላቀቁ ፡ የማይችሉ ፡ እስከ ፡ መሆን ፡ የተቀላቀሉ ፡ ወይም ፡ የተጣበቁ ፡ የብዙዎች ፡ ሀብቶች ፡ የሆኑ ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ነገሮች ፡ ሲያጋጥሙ ፡ ባለጉዳዮቹ ፡ በነገሩ ፡ መቀላቀል ፡ ጊዜ ፡ የየራሳቸው ፡ ገንዘብ ፡ በነበረው ፡ ግምት ፡ ምክንያትና ፡ መጠን ፡ በመቀላቀል ፡ አዲስ ፡ ለሆነው ፡ ነገር ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ ሁለት ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ነገሮች ፡ ሲቀላቀሉ ፡ ወይም ፡ ሲዋሐዱ ፡ አንዱ ፡ የሌላው ፡ ተጨማሪ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ሊገመት ፡ የሚገባው ፡ ሲሆን ፡ በመቀላቀል ፡ አዲስ ፡ የሆነውን ፡ ነገር ፡ የዋናው ፡ ነገር ፡ ባለሀብት ፡ ይወስደዋል ።

(፫) ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርሱ ፡ አላፈነቶችና ፡ ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ የተነገሩት ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ባለሀብትነትን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

ቍ ፡ ሺ፻፹፬ ። የማስተላለፉ ፡ ምክንያቶች ።

ባለሀብትነት ፡ የሚተላለፈው ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ የግል ፡ ባለጉዳዮች ፡ በሚያደርጉዎቸው ፡ ሕጋውያን ፡ ተግባሮች ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፻፹፭ ። የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ።

የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ባለሀብትነት ፡ (ባለርስትነት) ፡ በውል ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ለማስተላለፍ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ማስመዝገብ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፻፹፮ ። ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ።

(ጸ) ግዙፍነት ፡ ያላቸው ፡ የተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፡ ባለሀብትነት ፡ ንብረቱን ፡ በመግዛት ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ አኳኋን ፡ ያገኘው ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ንብረቱን ፡ እጅ ፡ ባደረገው ፡ ጊዜ ፡ የተላለፈ ፡ ይሆናል ።

(፪) ልዩ ፡ የሆኑ ፡ አንዳንድ ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ የሚመለከቱት ፡ የሕጎች ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፻፹፯ ። ሀብትነትን ፡ ስለ ፡ መጠበቅ ።

የአንድ ፡ ንብረት ፡ ሀብትነቱ ፡ የሚተላለፍበት ፡ ለሌላ ፡ ጊዜ ፡ ይሁን ፡ በማለት ፡ የተደረጉ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ባንድ ፡ የመንግሥት ፡ መዝገብ ፡ የተጻፉ ፡ ሆነው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በግልጽ ፡ የተቀበሏቸው ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ ወይም ፡ በመንግሥት ፡ መዝገብ ፡ የተጻፉ ፡ ሆነው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ እንዲያውቋቸው ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆኑባቸው ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ሀብትነት ፡ መቅረት ።

ቀ ፡ ሺ፻፹፮ ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ መጥፋት ።

ሀብትነቱ ፡ የዋለበት ፡ ዕቃ ፡ የተበላሸ ፡ ወይም ፡ ሀልዎቱ ፡ (መኖሩ) ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሀብትነቱ ፡ ይቀራል ።

ቀ ፡ ሺ፻፹፱ ፡ ሀብትነቱ ፡ የሌላ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

እንደዚሁም ፡ ሀብትነቱ ፡ የሚቀረው ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ሀብትነቱ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የሆነ ፡ ወይም ፡ የተላለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፻፺ ፡ ክርስት ፡ መዝገብ ፡ ስለ ፡ መሰረዝ ።

በክርስት ፡ መዝገብ ፡ የተመዘገቡ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ሀብትነት ፡ በርስትነት ፡ ከዚሁ ፡ መዝገብ ፡ ሲሰረዝ ፡ ሀብትነቱ ፡ (ርስትነቱ) ፡ ይቀራል ።

ቀ ፡ ሺ፻፺፩ ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ መብትን ፡ ስለ ፡ መተው ።

ግዙፍነት ፡ ያላቸው ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ባለሀብትነት ፡ ባለሀብቱ ፡ በማያጠራጥር ፡ ሁኔታ ፡ መብቱን ፡ የመተውን ፡ ሐሳብ ፡ ካስታወቀ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ሺ፻፺፪ ፡ ሀብትነትን ፡ የሚያስቀር ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ።

ግዙፍነት ፡ ያለው ፡ ያንድ ፡ የሚንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ ሀብቱ ፡ የሚገኝበትን ፡ ቦታ ፡ ወይም ፡ ሀብቱ ፡ መሆኑን ፡ ባለማወቅ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ያልተገለገለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መብቱን ፡ ያጣ ፡ ሆኖ ፡ ይቀራል ።

ክፍል ፡ ፬ ።

ስለ ፡ ሀብትነት ፡ ማስረጃ ።

ቀ ፡ ሺ፻፺፫ ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ግዙፍ ፡ ሀብቶች ።

(፩) የሚንቀሳቀስ ፡ ግዙፍ ፡ ነገር ፡ ባለይዘታ ፡ (ባለእጅ) ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ እንደ ፡ ያዘው ፡ የዚሁ ፡ ነገር ፡ ባለሀብት ፡ (ባለቤት) ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይገመታል ።

(፪) ይህ ፡ ግምት ፡ እንደ ፡ ነገሩ ፡ አካባቢ ፡ ሁኔታ ፡ ልክ ፡ አይደለም ፡ ብሎ ፡ የሚከራከረው ፡ ሰው ፡ ትክክል ፡ ግምት ፡ ላለመሆኑ ፡ ማስረጃ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፻፲፩ ። የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ጠፍ ፣ የሆኑና ፣ ባለቤት ፣ (ጌታ) ፣ የሌ

ላቸው ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ።

በኢትዮጵያ ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙ ፣ ጠፍ ፣ የሆኑና ፣ ባለቤት ፣ የሌላቸው ፣ የማይ
ንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ የመንግሥት ፣ ንብረቶች ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፻፲፭ ። የባለሀብትነት ፣ የርስት ፣ ምስክር ፣ ወረቀት ።

(ጆ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብትነትን ፣ በማወቅ ፣ በአስተዳደር ፣ ክፍል ፣
ለአንድ ፣ ሰው ፣ የተሰጠ ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ ይህ ፣ ማስረጃ ፣
የተሰጠው ፣ ሰው ፣ የዚህ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
ያስቈጥረዋል ።

(ገ) የዚህ ፣ ዐይነት ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ የሚሰጥበት ፣ ደንብ ፣
ሥርዐት ፣ እንዲሁም ፣ በምን ፣ ጊዜ ፣ ሊታደስ ፣ እንደሚገባው ፣ በአስተዳደር ፣
ክፍል ፣ ደንብ ፣ ይወሰናል ።

(ገ) እንዲሁም ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ያደረገውን ፣ ወጪ ፣ ለመተካትና ፣ በዚህም ፣
ምክንያት ፣ በአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ላይ ፣ ለሚደርሰው ፣ ላላፈነት ፣ ዋስትና ፣ ለማ
ግኘት ፣ መጠባበቂያ ፣ እንዲሆን ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ የመሰ
ጠቅ ፣ ሥራ ፣ በሚሠራበት ፣ ጊዜ ፣ የሚከፈለው ፣ ታክስ ፣ ልክ ፣ በአስተዳደር ፣
ክፍል ፣ ደንብ ፣ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ሺ፻፲፮ ። (ገ) ተቃራኒ ፣ ማስረጃ ።

ከዚህ ፣ በታች ፣ የተመለከቱትን ፣ ነገሮች ፣ ለማስረዳት ፣ የተቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣

(ሀ) የባለርስትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ የተሰጠው ፣ ከደንብ ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣
አሠራር ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ ለመስጠት ፣ ሥልጣን ፣ በሌለው ፣ የአስተዳደር ፣
ክፍል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣

(ለ) የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ የተሰጠው ፣ በማይረጋ ፣ ጽሑፍ ፣
መሠረት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ለከላሹ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆን ፣ በማ
ይችል ፣ ጽሑፍ ፣ መሠረት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣

(ሐ) ከላሹ ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ ያገኘው ፣ የገዛው ፣ የእርስት ፣ የም
ስክር ፣ ወረቀት ፣ ከተሰጠ ፣ በኋላ ፣ መሆኑን ፣ ማስረዳት ፣ የቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተነገረው ፣ የሕሊና ፣ ግምት ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፻፲፯ ። (ጸ) የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ግዴታዎች ።

(ገ) አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረትን ፣ ለሚመለከት ፣ ነገር ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስ
ክር ፣ ወረቀት ፣ ከመሰጠቱ ፣ በፊት ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ለዚህ ፣ ለማይንቀ

ሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ካሁን ፣ በፊት ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ሰጥቶ ፣ የነበረው ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ እንዲመለስለት ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(፩) ይህ የርስት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ ጠፍቷል ፣ የሚያሰኝ ፣ ምክንያት ፣ የቀረበ ለት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንድ ፣ አዲስ ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ ይሰጠኝ ፣ ብሎ ፣ የሚጠይቀው ፣ ለው ፣ ይህ ፣ የቀድሞው ፣ ወረቀት ፣ ያለ ፣ መሰረዙ ፣ በሦስ ስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ ሊያስከትል ፣ የሚችለውን ፣ ጉዳት ፣ ለማስወገድ ፣ እንዲቻል ፣ አዲስ ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ ጠያቂው ፣ በቂ ፣ የሆነ ፣ ዋስትና ፣ እንዲሰጥ ፣ የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ ሊያስገድደው ፣ ይችላል ።

ቍ ። ሺ፻፺፰ ። (፫) የመንግሥት ፣ አላፊነት ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ ለአንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ከደንብውጭ ፣ የተሰጠውን ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ ለመስጠት ፣ ሥልጣን ፣ በሌለው ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የተሰጠውን ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ በማመን ፣ በማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የመያዣ ፣ መብት ፣ ካገኘ ፣ በኋላ ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ ትክክለኛ ፣ ባለመሆኑ ፣ ምክንያት ፣ ለሚደርስበት ፣ ጉዳት ፣ መንግሥት ፣ አላፊ ፣ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፣ የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ ሳይሰርዘው ፣ የቀረውን ፣ የባለሀብትነት ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ በማመን ፣ በአንድ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ አንድ ፣ መብት ፣ ያገኘ ፣ ሰው ፣ ለሚደርስበት ፣ ጉዳት ፣ አላፊው ፣ መንግሥት ፣ ነው ።

(፫) በአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ሹማምቶችና ፣ በማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ በአላፊነት ፣ በሚጠየቁት ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ መንግሥት ፣ ኪሣራውን ፣ የሚጠይቅበት ፣ መብቱ ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

ቍ ። ሺ፻፺፱ ። የርስት ፣ ወሰን ።

(፩) የመሬቱ ፣ ርስት ፣ ወሰን ፣ የሚታወቀው ፣ በርስት ፣ ክፍል ፣ ፕላንና ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ በሚደረግ ፣ የወሰን ፣ ምልክት ፣ ነው ።

(፪) በፕላኑ ፣ ላይ ፣ ባለው ፣ ወሰንና ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ በተደረገው ፣ ወሰን ፣ መካከል ፣ ልዩነት ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የፕላኑ ፣ ወሰን ፣ ትክክለኛ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ ይገመታል ።

ቍ ። ሺ፻፺፻ ። ስለ ፣ ግንብ ፣ ሥራዎች ፣ ስለ ፣ ተክሎችና ፣ ስለ ፣ ሌሎች ፣ ሥራዎች ።

(፩) ባንድ ፣ ቦታ ፣ ላይ ፣ የሚደረጉ ፣ ማንኛዎቹም ፣ ሥራዎች ፣ ተክሎችና ፣ ሌሎች ፣ ሥራዎች ፣ ከዚህ ፣ የሚከተሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ በባለሀብቱ ፣ (በባለርስቱ) ፣ ኪሣራ ፣ የተሠሩና ፣ የራሱ ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ ይገመታሉ ።

(፪) ተቃራኒ ፣ ማስረጃ ፣ የማቅረብ ፣ መብት ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፩ ። ስለ ፡ አጥር ።

ሁለት ፡ ርስትን ፡ የሚለይ ፡ ማናቸውም ፡ አጥር ፡ የሁለቱ ፡ ርስት ፡ ባለሀብቶች ፡ የጋራ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ። ይኸውም ፡ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ከሌለና ፡ ከነ ዚሁ ፡ ሁለት ፡ ቦታዎች ፡ አንዱ ፡ ብቻ ፡ አጥር ፡ ያለው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፪ ። ስለ ፡ ቦይ ።

- (፩) ስለ ፡ ቦይ ፡ የአፈሩ ፡ አወጣጥ ፡ ወይም ፡ አጣጣል ፡ ከቦዩ ፡ በአንደኛው ፡ ወገን ፡ ብቻ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የጋራ ፡ አለመሆኑን ፡ ያመለክታል ።
- (፪) ቦዩ ፡ አፈሩ ፡ ወደ ፡ ተጣለበት ፡ ወገን ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ይገመታል ።
- (፫) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ የማቅረብ ፡ መብት ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፫ ። ስለ ፡ ውሃ ፡ ቧንቧዎች ፡ ስለጋዝና ፡ ኤሌትሪክ ፡ ማደያ ፡ መሥመሮች ።

የውሃ ፡ ቧንቧዎች ፡ የጋዝና ፡ የኤሌትሪክ ፡ ማደያ ፡ መሥመሮችና ፡ ሌሎችም ፡ እንደዚሁ ፡ ከተዘጋጁበት ፡ መሬት ፡ ውጭ ፡ ቢገኙም ፡ እንኳ ፡ የሚነሡበት ፡ የዋናው ፡ ድርጅት ፡ ተጨማሪዎች ፡ ሆነው ፡ የሚገመቱና ፡ የዋናው ፡ ክፍል ፡ ባለቤት ፡ ንብረት ፡ ሆነው ፡ የሚቈጠሩ ፡ ናቸው ።

- (፪) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ የማቅረብ ፡ መብት ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

የባለሀብቱ ፡ መብቶችና ፡ ገዴታዎች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፬ ። ትርጓሜ ።

- (፩) ሀብትነት ፡ ማለት ፡ በአንዱ ፡ ገዙፍ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ከሁሉ ፡ የሰፊ ፡ መብትን ፡ የያዘ ፡ ማለት ፡ ነው ።
- (፪) ይህ ፡ መብት ፡ በሕግ ፡ በተመለከቱት ፡ ሥርዓቶች ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊከፋፈል ፡ ወይም ፡ ሊቀነስ ፡ ወይም ፡ ሊወሰን ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፭ ። በመብቱ ፡ ውስጥ ፡ ስላለው ፡ ነገር ፡ በንብረቱ ፡ ስለመገልገልና ፡ ስለመጠቀም ።

- (፩) በሕጎችና ፡ በደንቦች ፡ ከሚደረገው ፡ የመብት ፡ መቀነስ ፡ በቀር ፡ ባለሀብቱ ፡ በመሰለው ፡ መንገድ ፡ ሀብቱን ፡ ሊገለገልበትና ፡ ሊጠቀምበት ፡ ይችላል ።
- (፪) ባለሀብት ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ በሕይወት ፡ ላለ ፡ ወይም ፡ በሚሞትበት ፡ ጊዜ ፡ ዋጋ ፡ ተቀብሎ ፡ ወይም ፡ ዋጋ ፡ ሳይቀበል ፡ በንብረቱ ፡ ሊያዝዝበት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺጸ፻፯ ። የመፋለም ፣ መብት ።

ባለሀብት ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ መብት ፣ ሳይኖረው ፣ እጅ ፣ ካደረገው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ኪያዘው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ሀብቱ ፣ ይገባኛል ፣ ሲል ፣ ለመፋለምና ፣ ማናቸውንም ፣ የጎይል ፣ ተግባር ፣ ለመቃወም ፣ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረትን ፣ የሚመለከቱ ፣ የተለዩ ፣ ደንቦች ።

ቍ ፡ ሺጸ፻፰ ። ቦታውን ፣ ስለ ፣ ማጠር ።

ባለሀብቱ ፣ ቦታውን ፣ ማጠር ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺጸ፻፱ ። ወሰን ።

ወሰኖቹ ፣ የሚያጠራጥሩ ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጎረቤቱ ፣ በጠየቀው ፣ ጊዜ ፣ እያንዳንዱ ፣ ባለሀብት ፣ (ባለርስት) ፣ ወሰኖቹን ፣ ለማረጋገጥ ፣ ርዳታ ፣ ማድረግ ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺጸ፻፲ ። የመሬት ፣ ውስጥ ፣ ሀብትነት ።

የመሬት ፣ ሀብትነት ፣ (የመሬት ፣ ርስትነት) ፣ ማለት ፣ መሬቱን ፣ ሥራ ፣ ለማስያዝ ፣ ጠቃሚ ፣ እስከ ፣ ሆነው ፣ ጥልቀት ፣ ድረስ ፣ ያለውን ፣ የውስጥ ሀብትነትን ፣ ጭምር ፣ የያዘ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺጸ፻፲፩ ። የመሬት ፣ ውስጥ ፣ ቍፈራ ፣ ወይም ፣ ሥራ ።

በራሱ ፣ መሬት ፣ ውስጥ ፣ ሥራዎችን ፣ የሚያደራጅ ፣ ወይም ፣ የሚቋቋር ፣ ባለሀብት ፣ (ባለርስት) ፣ የጎረቤቶቹን ፣ መሬት ፣ ማናጋት ፣ አይገባውም ፣ እንደዚህ ሁም ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ የሚገኙትን ፣ የሥራዎቹን ፣ ጥንካሬ ፣ አደጋ ፣ ወይም ፣ ጉዳት ፣ እንዳያገኛቸው ፣ ማድረግ ፣ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ሺጸ፻፲፪ ። የመሬት ፣ በላይ ፣ ሀብትነት ።

የመሬት ፣ ሀብትነት ፣ ማለት ፣ መሬቱን ፣ ሥራ ፣ ለማስያዝ ፣ ጠቃሚ ፣ እስከ ፣ ሆነውም ፣ ጥልቀት ፣ ድረስ ፣ ያለውንና ፣ የወደ ላይ ፣ ሀብትነትን ፣ የያዘ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺጸ፻፲፫ ። ስለ ፣ ቅርንጫፎችና ፣ ስለ ፣ ዛፍ ፣ ሥሮች ።

- (ጿ) ማናቸውም ፣ ሰው ፣ ወደ ፣ መሬቱ ፣ ላይ ፣ ተዘርግተው ፣ የገቡትን ፣ የጎረቤቱን ፣ የዛፎች ፣ ቅርንጫፎች ፣ በአንድ ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ እንዲቋቋሙ ፣ በዳኛ ፣ ማስገደድ ፣ ይችላል ።
- (ፀ) ያንድ ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ የማስታወቅ ፣ ግደታ ፣ ሳይኖርበት ፣ ከወሰኑ ፣ መሥመር ፣ አልፎ ፣ በመሬቱ ፣ ውስጥ ፣ ለውስጥ ፣ የሚሄዱትን ፣ ሥሮች ፣ ሊቋቋሙ ፣ ተችላል ።

ቀ ፡ ሺጀፆ፻፲፫ ። ስለ ፡ መሥራትና ፡ ተክል ፡ ስለ ፡ ግዳጃም ።

ባለሀብቱ ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ ለርሱ ፡ መልካም ፡ መሰለው ፡ የታዩትን ፡ ሥራዎችና ፡ ተክሎች ፡ ለመሥራትና ፡ ለግዳጃም ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺጀፆ፻፲፬ ። በመሬቱ ፡ ላይ ፡ ያለ ፡ መብት ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) ባንድ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ ውስጥ ፡ የተቋቋሙ ፡ ሥራዎችና ፡ ሌሎች ፡ የጥበብ ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ ከመሬቱ ፡ ጋራ ፡ ነዋሪነት ፡ ባለው ፡ ሁኔታ ፡ የተያያዙ ፡ ሁሉ ፡ ሌላ ፡ ባለሀብት ፡ ሊኖራቸው ፡ ይችላሉ ።

(፪) የዚህ ፡ ባለሀብት ፡ መብት ፡ ለሌላ ፡ ንብረት ፡ የአገልግሎት ፡ ግዴታ ፡ ባለቤቶች ፡ ንብረቶች ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ሺጀፆ፻፲፭ ። (፪) የተጠበቁ ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) ያንድ ፡ ቤት ፡ ፎቆችን ፡ ወይም ፡ ክፍሎችን ፡ የጋራ ፡ ሀብትነት የሚመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።

(፪) እንዲሁም ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ መሬት ፡ ስለ ፡ ተሠሩት ፡ ሕንጻዎች ፡ ጉዳይ ፡ የተነገረው ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከተው ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚነት ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ሺጀፆ፻፲፮ ። በመሬቱ ፡ ላይ ፡ መግባትን ፡ ስለ ፡ መከልከል ።

ባለሀብቱ ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ ግንም ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ እንዳይገባ ፡ ለመከልከል ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺጀፆ፻፲፯ ። አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ መግባት ። (፩) ሊደርስ ፡ የሚችል ፡ ጉዳት ፡ ወይም ፡

አደጋ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ መሬት ፡ ውስጥ ፡ ካልገባ ፡ በቀር ፡ ሊደርስ ፡ ከሚችል ፡ ጉዳት ፡ ወይም ፡ ከተቃረኑ ፡ አደጋ ፡ ሌላውን ፡ ሰው ፡ ሊጠብቀው ፡ ወይም ፡ ራሱን ፡ ለመጠበቅ ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዚህ ፡ መሬት ፡ ባለሀብት ፡ እንደ ዚህ ፡ ባለ ፡ ሁኔታ ፡ የሚደረገውን ፡ እቦታው ፡ ላይ ፡ መግባት ፡ መቻል ፡ አለበትን (መፍቀድ ፡ አለበት) ።

(፪) ከዚህም ፡ የተነሣ ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለሀብቱ ፡ ተገቢ ፡ የሆነ ፡ ካሣ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺጀፆ፻፲፰ ። (፪) አጥር ፡ ወይም ፡ ቤት ፡ ስለ ፡ ግደስ ።

(፩) በአንድ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ የተመራውን ፡ አጥር ፡ ወይም ፡ ቤት ፡ ለማደስ ፡ በጎረቤት ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ማለፍ ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ጎረቤት ፡ የሆነው ፡ መሬት ፡ ባለሀብት ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ መተላለፍን ፡ መፍቀድ ፡ አለበት ።

(ጀ) በዚህ ፡ የተነሣ ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለሀብቱ ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፲፱ ። (፫) የጠፋ ፡ ነገሮች ፡ ወይም ፡ እንስሶች ።

(ጸ) በተፈጥሮ ፡ ጎይል ፡ ወይም ፡ በድንገተኛ ፡ ሁኔታ ፡ ማንኛዎቹም ፡ ዕቃዎች ፡ በሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ የተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ከብቶች ፡ እንደ ፡ ንብ ፡ መንጋገ፤ እንደ ፡ ዶሮ ፡ የመሰሉ ፡ እንስሶች ፡ ተላልፈው ፡ እንዲሁ ፡ የተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለሙብት ፡ የሆኑት ፡ ሰዎች ፡ እንዲፈልጓቸውና ፡ እንዲወስዷቸው ፡ የመሬቱ ፡ ባለሀብት ፡ በመሬቱ ፡ ውስጥ ፡ መግባትን ፡ መፍቀድ ፡ አለበት ።

(፱) ከዚህም ፡ የተነሣ ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመሬቱ ፡ ባለሀብት ፡ ከዚህ ፡ ባለሙብት ፡ ላይ ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅና ፡ ኪሣራው ፡ እስኪከፈለው ፡ ድረስ ፡ ዕቃውን ፡ ወይም ፡ እንስሳውን ፡ የመያዝ ፡ መብት ፡ ሊኖረው ፡ ይችላል ።

(፲) ባለመሬቱ ፡ ራሱ ፡ ወዲያውኑ ፡ ፈልጎ ፡ የጠፋውን ፡ ዕቃ ፡ ወይም ፡ እንስሳ ፡ ባለሙብት ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ እንዳይገባ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፳ ። ስለ ፡ መተላለፊያ ፡ በዮችና ፡ ቧንቧዎች ።

(ጸ) ባለርስቱ ፡ የሚደርስበትን ፡ ኪሣራ ፡ በሙሉና ፡ አስቀድሞ ፡ ካገኘ ፡ በራሱ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ለሌሎች ፡ መሬቶች ፡ ጥቅም ፡ የሚሆኑ ፡ የውሃ ፡ ቧንቧዎች ፡ የጋዝ ፡ መተላለፊያዎች ፡ የኤሌክትሪክ ፡ መስመሮችና ፡ እነዚህን ፡ የመሳሰሉ ፡ ሌሎች ፡ ሥራዎች ፡ እንዲተላለፉ ፡ መፍቀድ ፡ አለበት ።

(፱) አሠራሩም ፡ ሌላ ፡ መሬት ፡ የአገልግሎት ፡ ግዴታ ፡ ላለበት ፡ መሬት ፡ የበለጠ ፡ በሚመች ፡ አኳኋንና ፡ ከሁሉ ፡ ያነሰ ፡ ኪሣራ ፡ በሚያስከትል ፡ ዐይነት ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

(፲) የዚህም ፡ መሬት ፡ ባለቤት ፡ የተቋቋመው ፡ ሥራ ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ ከመሬቱ ፡ ላይ ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ ስፍራ ፡ እንዲዘዋወርና ፡ እንዲቋቋም ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፳፩ ። የመተላለፍ ፡ መብት ፡ (፩) መሠረቱ ።

መሬቱ ፡ የተዘጋበት ፡ ወይም ፡ በመሬቱ ፡ ለመጠቀም ፡ ለሕዝብ ፡ በሚያገለግለው ፡ መንገድ ፡ ላይ ፡ በቂ ፡ ያልሆነ ፡ መውጫ ፡ ያለው ፡ ባለሀብት ፡ ሊያደርስ ፡ በሚችለው ፡ ጉዳት ፡ መጠን ፡ ግምቱን ፡ ከከፈለ ፡ አስፈላጊውን ፡ መተላለፊያ ፡ እንዲሰጠው ፡ ጎረቤቱን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቊ ፡ ሺጀጀጃጀ ። (ጀ) በእጅ ፡ ያለ ፡ መሬት ።

(ጀ) የመተላለፊያ ፡ መንገድ ፡ መብት ፤ የመተላለፊያ ፡ መንገድ ፡ እንዲወጣ ፡ በመሬቱ ፡ ተፈጥሮ ፡ ሁኔታ ፡ ምክንያት ፡ በጣም ፡ ሊጠየቅ ፡ በሚችለው ፡ ጎረቤት ፡ ላይ ፡ ይፈጸማል ።

(ጀ) ለዚህም ፡ ነገር ፡ የመሬቶቹና ፡ የመተላለፊያዎቹ ፡ ሁኔታ ፡ መተላለፊያ ፡ የታጠረበት ፡ (የተከለለው) ፡ ጠቃሚነትና ፡ መተላለፊያ ፡ እንዲወጣበት ፡ የተጠየቀው ፡ መሬት ፡ በመተላለፊያው ፡ መንገድ ፡ ምክንያት ፡ የሚደርስበትን ፡ ጉዳት ፡ ማመዛዘን ፡ ያስፈልጋል ።

ቋ ፡ ሺጀጀጃጅ ። (ዩ) የመሬት ፡ ክፍያ ፡ ሲሆን ።

መሬቱ ፡ መተላለፊያ ፡ የጣበት ፡ ምክንያት ፡ መሬቱ ፡ ተከፍሎ ፡ በመሸጡ ፡ በልዋጭ ፡ በክፍያ ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ጡል ፡ ምክንያት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመተላለፊያው ፡ መንገድ ፡ እነዚህ ፡ ውሎች ፡ በተፈጸሙባቸው ፡ መሬቶች ፡ ላይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ይጠየቅ ፡ ዘንድ ፡ አይቻልም ።

ቋ ፡ ሺጀጀጃፀ ። (ፀ) አስፈላጊ ፡ የሆኑ ፡ ሥራዎች ።

የመተላለፊያ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ባለጥቅም ፡ በዚህ ፡ መብቱ ፡ ቢገለገል ፡ መተላለፊያ ፡ መንገድ ፡ ለወጣበት ፡ መሬት ፡ የሚደርስበት ፡ ጉዳት ፡ አነስተኛ ፡ ይሆን ፡ ዘንድ ፡ አስፈላጊዎች ፡ የሆኑትን ፡ እንዲሠራና ፡ እንዲጠብቅ ፡ ሊገደድ ፡ ይቻላል ።

ቋ ፡ ሺጀጀጃፉ ። በባለሀብትነት ፡ መብት ፡ አለመጠን ፡ ስለ ፡ መገልገል ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ባለሀብቱ ፡ በመብቱ ፡ በሚገለገልበት ፡ ጊዜ ፡ የጎረቤቱ ፡ ርስት ፡ ጥቅም ፡ የሚቀነስበትን ፡ ወይም ፡ የሚጎዳበትን ፡ ማናቸውንም ፡ ከመጠን ፡ ያለፈ ፡ ነገር ፡ ከመሥራት ፡ መጠበቅ ፡ ይገባዋል ።

(፪) በተለይም ፡ ጢስን ፡ ወይም ፡ ጠለሸትን ፡ ወይም ፡ በጉርብትና ፡ አኗኗር ፡ ሊታገሡት ፡ ከሚችለው ፡ በላይ ፡ የሆኑትን ፡ ሽታዎች ፡ ጩኸቶች ፡ ወይም ፡ ንውጽ ውጽታዎች ፡ ወደ ፡ ጎረቤት ፡ እንዲሄድ ፡ ማድረግ ፡ የተከለከለ ፡ ነው ።

(፫) እነዚህም ፡ የሚወሰኑት ፡ የአገሩን ፡ ልማድ ፡ በመከተልና ፡ እንዲሁም ፡ የመሬቱን ፡ አቀማመጥና ፡ የተፈጥሮውን ፡ ዐይነት ፡ በመመልከት ፡ ነው ።

ቋ ፡ ሺጀጀጃፊ ። (፪) ስለ ፡ ቅጣት ።

አንድ ፡ ባለሀብት ፡ በመብቱ ፡ ከመጠን ፡ በላይ ፡ በመገልገሉ ፡ ምክንያት ፡ ማናቸውም ፡ ሰው ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ ሲሆን ፤ ወይም ፡ ጉዳት ፡ እንደሚደርስበት ፡ የሚያሠጋው ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ በሚደርስበት ፡ ጉዳት ፡ የኪሣራ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡ ሳይነካበት ፡ የተባለው ፡ ባለሀብት ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበትን ፡ ነገር ፡ እንደ ፡ ነቦረ ፡ እንዲያደርግ ፡ ወይም ፡ ጉዳት ፡ ያደርሳል ፡ ተብሎ ፡ የተሠጋበት ፡ ነገር ፡ እንዳይደርስ ፡ አስፈላጊውን ፡ ጥንቃቄ ፡ እንዲፈጽም ፡ ሊከሰው ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፪፻፳፮ ። በባለሀብትነት ፡ መብት ፡ ላይ ፡ የተሰጠት ፡ የመብት ፡ ወሰኖች ፡ የግይታለፍ ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ።

(፩) የባለሀብቶች ፡ ልዩ ፡ መብቶችን ፡ የሚቀንሱት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተመለከቱት ፡ ቀጥሮች ፡ የተነገሩት ፡ በርስት ፡ መዝገብ ፡ ባይጻፉም ፡ እንዳሉ ፡ የሚቁጠሩ ፡ ናቸው ።

(፪) በሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ስምምነት ፡ ሊሰረዙ ፡ ወይም ፡ ሊለዋወጡ ፡ ሊሻሻሉ ፡ አይችሉም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ውሃዎች ፡ ባለሀብትና ፡ በውሃዎች ፡ ስለ ፡ መገልገል ።

ቀ ፡ ሺ፪፻፳፯ ። ለጎብረት ፡ ኑር ፡ ጥቅም ፡ በቀደምትነት ፡ አስፈላጊዎች ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ።

(፩) ፈሳሾችም ፡ ቢሆኑ ፡ ወይም ፡ ባይሆኑ ፡ ውሃዎች ፡ ለጎብረት ፡ ኑር ፡ ጥቅም ፡ ከሁሉ ፡ በፊት ፡ የተመደቡ ፡ ናቸው ።

(፪) ለጎብረት ፡ ኑር ፡ ጥቅም ፡ አስፈላጊዎች ፡ እንደ ፡ መሆናቸውም ፡ መጠን ፡ የሕዝብ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ የሚጠበቁቸውና ፡ የሚጠበቁቸው ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ፪፻፳፱ ። የውሃ ፡ ባለሀብት ፡ ስለ ፡ መሆን ።

ውሃ ፡ የግል ፡ ሀብት ፡ ተብሎ ፡ የሚገመተው ፡ በሰው ፡ እጅ ፡ በተሠራው ፡ በውሃ ፡ ግጠራቀሚያ ፡ በኩራ ፡ ወይም ፡ ለውሃ ፡ በተበጀ ፡ ጉድጓድ ፡ ውስጥ ፡ ሁኖ ፡ ዐውቆ ፡ የማይፈስ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፪፻፴ ። የውሃ ፡ ሕጋዊ ፡ ሁኔታ ።

(፩) ውሃው ፡ የወል ፡ የጋርዮሽ ፡ ሀብት ፡ እንዲሆን ፡ ወይም ፡ ለጥቅም ፡ እንዲውል ፡ የሚያደርጉ ፡ ሁኔታዎችና ፡ እንዲሁም ፡ የውሃው ፡ የንብረት ፡ ግዴታና ፡ የመገልገል ፡ መብቶች ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተወሰኑ ፡ ናቸው ።

(፪) የውሃ ፡ መገደቢያ ፡ ወይም ፡ ማድረጊያ ፡ የሆኑትን ፡ የጎብረት ፡ ሀብቶችን ፡ ባለሀብትነት ፡ የሚመለከቱት ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።

(፫) እንደዚሁም ፡ የልዩ ፡ ሕጎች ፡ ድንጋጌዎችና ፡ በጠቅላላ ፡ ወይም ፡ ለአንድ ፡ ክፍል ፡ በተሰጡት ፡ የአስተዳደር ፡ ደንቦች ፡ የሚገኙት ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ፪፻፴፩ ። ስለ ፡ ዳኞች ፡ ሥልጣን ።

(፩) ውሃው ፡ ሊጠቅማቸው ፡ በሚችል ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ክርክር ፡ የተነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ ፍርዳቸውን ፡ ሲሰጡ ፡ ለሀብትነት ፡ የሚገባውን ፡ ክብር ፡ በመስ

ጠት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆነት ፡ ጥቅሞች ፡ የሚሰግሙበትን ፡ መገደብ ፡ መፈለግ ፡ አለባቸው ።

(፪) ጻዕቶቹ በሚሰጡት ፡ ውሳኔ ፡ ምናልባት ፡ ከባለሀብትነት ፡ መብቶች ፡ ላይ ፡ የደረሱ ፡ ጉዳዮች ፡ ቢኖሩ ፡ በሕግ ፡ የተደነገገ ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ የጉዳት ፡ ኪሣራን ፡ የሚያሰጡ ፡ ናቸው ።

ፋ ፡ ፲፪፻፵፪ ። ወገውን ፡ ለቤት ፡ ጉዳይ ፡ ስለ ፡ ግዋል ፤ (፩) የባለሀብቱ ፡ መብቶች ።

የአንድ ፡ መሪት ፡ ባለሀብት ፡ በመሪቱ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ በመሪቱ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘውን ፡ ውሃና ፡ በመሪቱ ፡ አቋርጦ ፡ የሚያልፈውን ፡ ወይም ፡ በመሪቱ ፡ ወሰን ፡ የሚሄደውን ፡ ውሃ ፡ ለግል ፡ ጥቅም ፡ ለቤቱ ፡ ሰዎች ፡ ጥቅም ፡ ለግዋልና ፡ መገኘት ፡ ሊያጠጣበት ፡ ይችላል ።

ፋ ፡ ፲፪፻፵፫ ። (፪) የጎረቤቶች ፡ መብት ።

ጎረቤቶች ፡ ከውሃው ፡ ጥጋ ፡ እጅግ ፡ የበዛ ፡ የሆነውን ፡ የማይመዘኑን ፡ ገንዘብ ፡ ካልከፈሉ ፡ በቀር ፡ ወገ ፡ በሌላ ፡ ቦታ ፡ የማያገኙ ፡ በሆኑ ፡ ጊዜና ፡ የውሃው ፡ ባለሀብትም ፡ በመሪቱ ፡ ላይ ፡ የሚገኘው ፡ የውሃው ፡ ብዛት ፡ ለራሱ ፡ ቤት ፡ አስፈላጊ ፡ ከመሆን ፡ አልፎ ፡ የሚተርፍ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ለጎረቤቶቹ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውንና ፡ ከብቶቻቸውን ፡ የሚያጠጡበትን ፡ የገደብ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ ውሃ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

ፋ ፡ ፲፪፻፵፬ ። (፫) በጎረቤቶቹ ፡ መብት ፡ ላይ ፡ ስለሚሰጠው ፡ ደንብ ።

(፩) ጎረቤቶቹ ፡ በዚህ ፡ ባላቸው ፡ መብት ፡ የሚገለገሉበትን ፡ አካላትን ፡ የሚያመለክት ፡ ደንብ ፡ ለአእምሮ ፡ ተስማሚ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ ባለሀብቱ ፡ መወሰን ፡ ይችላል ።

(፪) ለጎረቤቶቹ ፡ በታወቀላቸው ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ በመገልገላቸው ፡ ምክንያት ፡ የመሪት ፡ ባለሀብት ፡ በመሪቱ ፡ የሚገለገልበት ፡ ወይም ፡ የሚጠቀምበት ፡ ነገር ፡ ከፍ ፡ ባለው ፡ ዐይነት ፡ የተቀነሰ ፡ ወይም ፡ የታወከ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እነዚህ ፡ ጎረቤቶቹ ፡ የሚገባውን ፡ ኪሣራ ፡ እንዲሰጡት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ፋ ፡ ፲፪፻፵፭ ። ስለ ፡ ተከለከሉ ፡ ሥራዎች ።

(፩) በጉድጓድ ፡ ውሃ ፡ በምንጭ ፡ ውሃ ፡ ወይም ፡ በፈሳሽም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በማይፈሰስ ፡ በሌላ ፡ ውሃ ፡ የመገልገል ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፤ ይህን ፡ የሚገለገሉበትን ፡ ውሃ ፡ ለማበላሸት ፡ የሚችሉ ፡ በመሪቱ ፡ ውስጥ ፡ እንደሚደረግ ፡ የእድፈት ፡ ውሃ ፡ መሄጃ ፡ እንደ ፡ ሸገት ፡ ቤት ፡ ያለው ፡ ማናቸውም ፡ ሥራ ፡ እንዳይወራ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላሉ ።

(፪) ይህ ፡ የተጠቀሰው ፡ ሥራ ፡ የባለጥቅሞቹን ፡ መብት ፡ በመናቅ ፡ ተሠርቶ እንደ ፡ ሆነም ፤ የተባሉት ፡ ባለጥቅሞች ፡ ሥራው ፡ እንዲፈርስ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላሉ ።

ቀ. ሺጃጃፀ፯ ። ስለ ፡ መስኖ ፡ ውሃ ፡ (፩) የባለሀብቱ ፡ መብት ።

(፩) ግንም ፡ ሰው ፡ በመራቱ ፡ ላይ ፡ አቋርጦ ፡ የሚያልፈውን ፡ ወይም ፡ በመራቱ ፡ ወሰን ፡ ላይ ፡ የሚወርደውን ፡ ውሃ ፡ መራቱን ፡ ለማጠጣት ፡ ሊገለገልበት ፡ ይችላል ።

(፪) ይህም ፡ ስለ ፡ ተባለ ፡ መብቱ ፡ ለቤት ፡ አገልግሎት ፡ የሚያስፈልጋቸውን ፡ ወይም ፡ መንጋቸውን ፡ ለማጠጣት ፡ በመራቱ ፡ ላይ ፡ በሚገኘው ፡ ወይም ፡ መራቱን ፡ አልፎ ፡ ከመራቱ ፡ በታች ፡ በሚወርደው ፡ ውሃ ፡ የሚጠቀሙትን ፡ (የሚገለገሉትን) ፡ ሰዎች ፡ በሚጎዳ ፡ አካላት ፡ ሊሠራበት ፡ አይችልም ።

ቀ. ሺጃጃፀ፰ ። (፪) ለቤት ፡ አገልግሎት ፡ የሚሆን ፡ ውሃ ፡ ቀደምትነት ፡ ያለው ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) መራትን ፡ በመስኖ ፡ በማጣጣት ፡ የሚደረገው ፡ የውሃ ፡ መገልገል ፣ ይህንን ፡ ውሃ ፡ ለቤት ፡ አገልግሎት ፡ ሳይሆን ፡ በሌላ ፡ አካላት ፡ የሚገለገሉበትን ፡ ሰዎች ፡ የሚጎዳ ፡ ወይም ፡ ይጎዳል ፡ ተብሎ ፡ የሚያሠጋ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ እነዚህ ፡ ሰዎች ፡ በውሃው ፡ ለመገልገል ፡ መብት ፡ አለን ፡ የሚሉበትን ፡ ለማስረዳት ፡ በቻሉ ፡ ጊዜ ፡ የተባለውን ፡ አዲሱን ፡ የውሃ ፡ መገልገል ፡ ለመቃወም ፡ ይችላሉ ።

(፪) በዚህ ፡ መራት ፡ ላይ ፡ በውሃው ፡ ለመጠቀሚያ ፡ የሚሆኑ ፡ ግልጽ ፡ የሆኑ ፡ የታወቁ ፡ ትልልቅ ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ የማቋቋም ፡ ሥራዎች ፡ ተፈጽመው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለመብቶቹ ፡ ለቤት ፡ አገልግሎት ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ ውሃውን ፡ ለሌላ ፡ ጥቅም ፡ ለማዋል ፡ በወሃው ፡ ለመጠቀም ፡ ያገኙት ፡ መብት ፡ አላቸው ፡ ይባላል ።

ቀ. ሺጃጃፀ፱ ። (፫) ቅጣት ።

ዳኞች ፡ ከወደታች ፡ የሚገኙት ፡ ባለመራቶች ፡ በወሃው ፡ ለመጠቀም ፡ ያገኙት ፡ መብት ፡ መኖሩን ፡ ያወቁ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ያገኙትን ፡ መብታቸውን ፡ በሚጎዳው ፡ መጠን ፡ ከወደ ፡ ላይ ፡ ባለው ፡ መራት ፡ ላይ ፡ የተጀመሩት ፡ ወይም ፡ የተፈጸሙት ፡ ሥራዎችና ፡ የተቋቋሙት ፡ ነገሮች ፡ እንዲቋረጡ ፡ ወይም ፡ ከአገልግሎት ፡ ውጭ ፡ እንዲሆኑ ፡ ያዝገሉ ።

ቀ. ሺጃጃፀ፲ ። (፬) ለባለሀብቱ ፡ ስለሚገባው ፡ ኪሣራ ።

ከወደ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ መራት ፡ በላዩ ፡ አቋርጦ ፡ በሚያልፈው ፡ ወይም ፡ በወሰኑ ፡ ላይ ፡ በሚሄደው ፡ ውሃ ፡ እንዳይገለገል ፡ በሚወሰነው ፡ ክልከላ ፡ ምክንያት ፡ መራቱን ፡ ለማልማት ፡ የማይቻል ፡ ወይም ፡ በልማቱ ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርስበት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከወደ ፡ ላይ ፡ ላለው ፡ መራት ፡ ባለሀብት ፡ ኪሣራ ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ሺጸ፻፵ ፡ (፭) የኪሣራው ፡ ልክ ፡

- (፩) የዚህን ፡ የኪሣራውን ፡ ልክ ፡ ጻኞች ፡ በርትዕ ፡ መሠረት ፡ ይወስናሉ ።
- (፪) ጻኞች ፡ ስለ ፡ ኪሣራው ፡ ውሳኔ ፡ የሚሰጡት ፡ የነገሩን ፡ ሁኔታዎች ፡ ሁሉ ፡ በተለይም ፡ በውሃው ፡ እንዳይገለገል ፡ በመከላከል ፡ ምክንያት ፡ ወደ ፡ ላይ ፡ ከሚገኘው ፡ መሬት ፡ ዋጋ ፡ የተቀነሰውን ፡ ወደ፡ታች ፡ ያሉት ፡ ሰዎችም ፡ በውሃው ፡ ከመገልገላቸው ፡ የተነሣ ፡ የሚያገኙትን ፡ ጥቅም ፡ በማመዛዘን ፡ ነው ።
- (፫) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ኪሣራው ፡ በቅን ፡ ልቡናና ፡ ከመሬቱ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ ያሉት ፡ በውሃው ፡ የሚገለገሉት ፡ ሳይቃወሙባቸው ፡ የተሠሩትንና ፡ ጻኞች ፡ ከአገልግሎት ፡ ውጭ ፡ ያደረጉባቸውን ፡ ሥራዎችና ፡ የተቋቋሙትን ፡ ነገሮች ፡ ዋጋ ፡ የሚጨምር ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺጸ፻፵፩ ፡ (፮) ባለሥልጣን ፡ ጻኞች ፡

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱትን ፡ ክርክሮች ፡ ለመወሰን ፡ ሥልጣን ያላቸው ፡ ጻኞች ፡ እነዚህ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገሩት ፡ ሥራዎች ፡ በተደቀኑበት ፡ ወይም ፡ በተፈጸሙበት ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ ስፍራ ፡ የሚጻፉት ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺጸ፻፵፪ ፡ ውሃውን ፡ ለእንዳስትሪ ፡ አገልግሎት ፡ ስለ ፡ ማዋል ፡ (፩) የባለሀብቱ ፡ መብት ፡

- (፩) የመሬቱ ፡ ባለሀብት ፡ መሬቱን ፡ አቋርጦ ፡ በሚያልፈው ፡ ወይም ፡ በመሬቱ ፡ ወሰን ፡ ላይ ፡ በሚሄደው ፡ ውሃ ፡ ወፍጮን ፡ ለመትከል ፡ የልብስ ፡ ማጠቢያን ፡ ወይም ፡ የሰው ፡ መታጠቢያን ፡ የመሳሰለ ፡ የእንዳስትሪን ፡ ወይም ፡ የንግድን ፡ ድርጅት ፡ በማቋቋም ፡ ሊገለገልበት ፡ ይችላል ።
- (፪) እርሱም ፡ ውሃው ፡ ከመሬቱ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ በሚወጣበት ፡ ጊዜ ፡ ውሃውን ፡ ያልተበላሸና ፡ ወሃው ፡ ለሚሄድላቸው ፡ ሰዎች ፡ አገልግሎት ፡ ለመሆን ፡ እንዲችል ፡ አድርጎ ፡ መልቀቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺጸ፻፵፫ ፡ (፪) የነዚህ ፡ መብቶች ፡ አወሳሰን ፡

- (፩) ባለሀብቱ ፡ ውሃው ፡ ከመሬቱ ፡ ወደ ፡ ውጭ ፡ በሚወጣበት ፡ ጊዜ ፡ ውሃውን ፡ ያልለቀቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ አበላሽቶ ፡ ወይም ፡ ለአንድ ፡ አገልግሎት ፡ የማይሆን ፡ አድርጎ ፡ የለቀቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ መስኖ ፡ ውሃ ፡ አገልግሎት ፡ በሚናገሩት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ይሆናሉ ።
- (፪) ይህም ፡ ስለ ፡ ተባለ ፡ ከወደ ፡ ላይ ፡ ለሚገኘው ፡ መሬት ፡ ባለሀብት ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ከወደ፡ታች ፡ ያሉት ፡ ባለመብቶች ፡ ሳይቃወሙ ፡ ለተፈጸሙትና ፡ ጻኞች ፡ ከአገልግሎት ፡ ውጭ ፡ ለአደረጋቸው ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ ለተቋቋሙት ፡ ድርጅቶች ፡ ዋጋ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አንዳች ፡ ኪሣራ ፡ አይከፈለውም ።

ቀ፡ ሺጪጪጫ ። ከወሃ ፣ ስለሚገኝ ፣ ገይል ።

የወሃውን ፣ ገይል ፣ በግክፋፈል ፣ በግመላለስ ፣ ወይም ፣ በመሸጥ ፣ ወራጆች ፣ የሆኑትን ፣ ውሃዎች ፣ ለግክፍወን ፣ የሚችሉት ፣ ከመንግሥት ፣ ባለሥልጣናት ፣ ኩንሲሲዮን ፣ የተሰጣቸው ፣ ድርጅቶች ፣ ብቻ ፣ ናቸው ።

ቀ፡ ሺጪጪጫ ። ስለ ፣ ዝናም ፣ ውሃ ።

(፩) የአንድ ፣ ቤት ፣ ባለሀብት ፣ (የቤት ፣ ጌታ) ፣ የጣራውን ፣ የዝናም ፣ ውሃ ፣ በራሱ ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ እንዲወርድ ፣ ዐይነት ፣ እንጂ ፣ በጎረቤት ፣ መሬት ፣ ላይ ፣ በማይ ወርድበት ፣ ዐይነት ፣ አድርጎ ፣ ለመሥራት ፣ ይገደዳል ።

(፪) የሚያስፈልግም ፣ ሲሆን ፣ የዝናሙ ፣ ውሃ ፣ በመሬት ፣ ውስጥ ፣ ወደ ፣ ተበጅው ፣ የሕዝብ ፣ የወሃ ፣ መሄጃ ፣ በአሸንዳ ፣ ወይም ፣ በደምደም ፣ እንዲያመራ ፣ አስፈላጊ ጊዎች ፣ የሆኑትን ፣ ጥንቃቄዎች ፣ ማድረግ ፣ አለበት ።

ቀ፡ ሺጪጪጫ ። ከወደ ፣ ታች ፣ የሚገኘው ፣ መሬት ፣ ግዴታዎች ።

(፩) ከወደ ፣ ታች ፣ የሚገኙ ፣ መሬቶች ፣ የሰው ፣ እጅ ፣ ሳያገዝው ፣ በተፈጥሮ ፣ ከወ ደላይ ፣ ከሚገኙት ፣ መሬቶች ፣ የሚወርደውን ፣ ውሃ ፣ በግድ ፣ የሚቀበሉ ፣ ናቸው ።

(፪) ከወደ ፣ ታች ፣ የሚገኘው ፣ የመሬት ፣ ባለሀብት ፣ እንደዚህ ፣ ባለ ፣ አኳኋን ፣ የሚፈ ሰውን ፣ ውሃ ፣ የሚያግድ ፣ ግድብ ፣ ለመሥራት ፣ አይችልም ።

(፫) ከወደ ፣ ላይ ፣ የሚገኘው ፣ የመሬት ፣ ባለሀብት ፣ ከወደ ፣ ታች ፣ የሚገኘውን ፣ የመ ሬት ፣ ግዴታ ፣ የሚያከብድ ፣ አንዳች ፣ ነገር ፣ ለማድረግ ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ሺጪጪጫ ። የውሃ ፣ መውረጃውን ፣ የመጥረግ ፣ (የመሠንጠት) ፣ ሥራዎች ።

(፩) ከወደ ፣ ላይ ፣ የሚገኘው ፣ የመሬት ፣ ባለሀብት ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ የውሃ ፣ መውረጃ ፣ የመጥረግ ፣ (የመሠንጠት) ፣ ሥራዎችን ፣ የፈጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከወደ ፣ ታች ፣ የሚ ገኙት ፣ የመሬቶች ፣ ባለሀብቶች ፣ ከተባለው ፣ መጥረግ ፣ የተነሣ ፣ በመሬታቸው ፣ ላይ ፣ የሚወርደውን ፣ ውሃ ፣ ኪሣራ ፣ ሳይከፈላቸው ፣ መቀበል ፣ አለባቸው ።

(፪) ከወደ ፣ ታች ፣ የሚገኙት ፣ የመሬቶች ፣ ባለሀብቶች ፣ በዚህ ፣ ወደ ፣ እነርሱ ፣ በሚወ ርደው ፣ ውሃ ፣ ምክንያት ፣ የሚደርስባቸውን ፣ ጉዳት ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ እነስ ተኛ ፣ እንዲሆን ፣ ከወደ ፣ ላይ ፣ የሚገኘው ፣ የመሬት ፣ ባለሀብት ፣ አስፈላጊውን ፣ ጥንቃቄ ፣ ሁሉ ፣ ማድረግና ፣ የሚገባውን ፣ ሥራ ፣ ሁሉ ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

(፫) ከወደ ታች ፣ የሚገኙት ፣ የመሬቶች ፣ ባለሀብቶች ፣ ወራጁ ፣ ውሃ ፣ ቤቶች ፣ ባለ በት ፣ ቦታ ፣ ላይ ፣ ወይም ፣ በቤቶች ፣ አጠገብ ፣ በሚገኝ ፣ ወለል ፣ ወይም ፣ የአት ክልት ፣ ቦታ ፣ ላይ ፣ አቋርጦ ፣ የሚያልፍ ፣ ሲሆን ፣ ውሃው ፣ በመሬት ፣ ውስጥ ፣ በሚደረግ ፣ ቦይ ፣ እንዲሄድ ፣ ሲሉ ፣ ከወደ ፣ ላይ ፣ ያሉትን ፣ የመሬቶች ፣ ባህላ ብቶች ፣ ማስገደድ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፵፰ ። ስለ ፡ አዳዲስ ፡ ምግጮች ።

መሬትን ፡ በመቁፈር ፡ ወይም ፡ የመሬት ፡ ውስጥ ፡ ሥራዎችን ፡ በመፈጸም ፡ ምክንያት ፡ አንድ ፡ የመሬት ፡ ባለሀብት ፡ ከመሬቱ ፡ ውስጥ ፡ ውሃ ፡ ያመነጨ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተነገረው ፡ ድንጋጌ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፶፬ ። ውሃን ፡ ስለ ፡ መውሰድ ፤ (፩) የባለሀብቱ ፡ መብት ።

(፩) ባለሀብቱ ፡ መሬቱን ፡ በውሃ ፡ ለማጠጣት ፡ ወይም ፡ ለማናቸውም ፡ ሌላ ፡ አገልግሎት ፡ በመሬቱ ፡ ወሰን ፡ ላይ ፡ በሚሄደው ፡ ውሃ ፡ ለመጠቀም ፡ የፈለገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውሃውን ፡ ለመውሰድ ፡ አስፈላጊዎች ፡ የሆኑትን ፡ ሥራዎች ፡ ጎረቤት ፡ በሆነው ፡ በሌላው ፡ ሰው ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ለማስደገፍ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) እነዚህን ፡ ሥራዎች ፡ ለመፈጸም ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ ለመያዝ ፡ በዚህ ፡ በጎረቤቱ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ለማሳለፍ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፶፯ ። ስለሚገባው ፡ ኪሣራ ።

(፩) ለዚህ ፡ ለውሃ ፡ መከተሪያ ፡ የተሠራው ፡ ግድብ ፡ ከጎረቤቱ ፡ መሬት ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ ነዋሪነት ፡ ባለው ፡ ሁኔታ ፡ የሚያሳጣው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለጎረቤቱ ፡ ኪሣራ ፡ የሚገባው ፡ ይሆናል ።

(፪) እንዲሁም ፡ በግድቡ ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ ሥራዎቹን ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ በመጠበቅ ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ ሥራዎቹ ፡ ተሠርተው ፡ የሚቋቋሙት ፡ ጊዜ ፡ በመርዘሙ ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ በሥራው ፡ ትልቅነት ፡ ምክንያት ፡ ጎረቤቱ ፡ በመሬቱ ፡ በሚያገኘው ፡ አገልግሎት ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ ሁከት ፡ ከደንበኛው ፡ የጉርብትና ፡ ሁከት ፡ ያለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኪሣራ ፡ የሚገባው ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፶፩ ። በግድቡ ፡ ስለ ፡ መጠቀም ።

(፩) በመሬቱ ፡ ላይ ፡ ግድብን ፡ ለማስደገፍ ፡ የተጠየቀው ፡ አዋሳኝ ፡ ጎረቤት ፡ ለሥራው ፡ ሥራውን ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ ለመጠበቅ ፡ የሚወጣውን ፡ ኪሣራ ፡ አጋማሽ ፡ ተካፋይ ፡ ሆኖ ፡ ግድቡ ፡ ለጋርዮሽ ፡ እንዲያገለግል ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ለጋርዮሹ ፡ እንዲያገለግል ፡ የተጠየቀው ፡ ሥራዎቹ ፡ ከተጀመሩ ፡ ወይም ፡ ከተፈጸሙ ፡ በኋላ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከወንዙ ፡ በሁለቱም ፡ ወገን ፡ ያሉትን ፡ መሬቶች ፡ ለማጠጣት ፡ ሲባል ፡ የግድቡ ፡ የመለዋወጥ ፡ ሥራዎች ፡ የሚያስከትሉትን ፡ ትርፍ ፡ ወጪዎች ፡ ሁሉ ፡ ጠያቂው ፡ ብቻውን ፡ መቻል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺጸጸ፶፪ ። ስለ ፡ መስኖ ፡ ቦይ ፤ (፩) የመሬት ፡ ባለሀብቶች ፡ መብት ።

ለቤቱ ፡ አስፈላጊነት ፡ ወይም ፡ መሬቱን ፡ ለማጠጣት ፡ ወይም ፡ ለማናቸውም ፡ ሌላ ፡ አገልግሎት ፡ በመሬቱ ፡ ወሰን ፡ ላይ ፡ በማይሄድ ፡ ወይም ፡ በመሬቱ ፡

ላይ ፡ አቋርጦ ፣ በማያልፍ ፣ ውሃ ፣ ለመገልገል ፣ የፈለገ ፣ ባለሀብት ፣ ለባለርስት ፣ አስቀድሞ ፣ የሚከፈል ፣ ትክክለኛ ፣ ኪሣራ ፣ እንዲሰጥ ፣ ተደርጎ ፣ ይህን ፣ የተባለውን ፣ ውሃ ፣ አማካይነት ፣ ባላቸው ፣ መሬቶች ፣ ላይ ፣ ወደ ፣ መሬቱ ፣ ለማሳለፍ ፣ መብቱን ፣ ከዳኞች ፣ ለመቀበል ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፶፫ ፣ (፪) የቦዮች ፣ ሥራ ፣ የሚሄድበት ፣ መሥመር ።

- (፩) ቦዮቹ ፣ የሚከተሉት ፣ መሥመር ፣ አቋቋማቸውና ፣ ዐይነታቸው ፣ የሚወሰነው ፣ ለጉዳዩ ፣ አካባቢ ፣ የሆኑትን ፣ ሁኔታዎች ፣ በማየት ፣ ነው ።
- (፪) የቦዮቹ ፣ ሥራ ፣ ቦዮቹ ፣ የሚያልፉባቸው ፣ መሬቶች ፣ ባለሀብቶች ፣ በሆኑት ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ የሚያደርሰው ፣ ጉዳት ፣ ከሁሉ ፣ አንስተኛ ፣ እንዲሆን ፣ በማድረግ ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።
- (፫) የቦዮችም ፣ አመራር ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ ቤቶች ፣ በቆሙበት ፣ ቦታ ፣ እንዲሁም ፣ በቤቶች ፣ አጠገብ ፣ በሚገኘው ፣ ወለል ፣ ወይም ፣ የአትክልት ፣ ቦታ ፣ ላይ ፣ እንዳይሄድ ፣ መሆን ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፶፬ ፣ (፫) የሚከፈለው ፣ ኪሣራ ።

- (፩) ቦዩ ፣ በመሬታቸው ፣ ላይ ፣ ለሚያልፍባቸው ፣ ባለርስቶች ፣ አንድ ፣ ኪሣራ ፣ ይከፈላቸዋል ።
- (፪) የዚህንም ፣ የኪሣራ ፣ ልክ ፣ ለመወሰን ፣ ባለመሬቶቹ ፣ ለዘወትር ፣ እንዳይጠቀሙበት ፣ የተደረገው ፣ መሬት ፣ ዋጋ ፣ ይገመታል ።
- (፫) ከዚህም ፣ በቀር ፣ ቦዩን ፣ በመሥራት ፣ ሥራውን ፣ በመጠበቅ ፣ ምክንያት ፣ ባለመሬቶች ፣ ከመሬታቸው ፣ በሚያገኙት ፣ ጥቅም ፣ ላይ ፣ የደረሰው ፣ ሁውከት ፣ በግምት ፣ ውስጥ ፣ ይገባል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፶፭ ፣ በመሬት ፣ ውስጥ ፣ ስለሚገኝ ፣ ውሃ ።

- (፩) በመሬት ፣ ውስጥ ፣ የታፈነና ፣ ወንዝነት ፣ ያለው ፣ የመሬት ፣ ውስጥ ፣ ውሃ ፣ የመንግሥት ፣ (የሕዝብ) ፣ ንብረት ፣ ነው ።
- (፪) ማንም ፣ ሰው ፣ ያለ ፣ ፈቃድ ፣ በመሬቱ ፣ ላይ ፣ ከመቶ ፣ ሚትር ፣ አብልጦ ፣ ወደ ፣ ታች ፣ ጉድጓድ ፣ ለመቄፈር ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፶፮ ፣ ስለ ፣ ዓሳ ፣ ማጥመድና ፣ በጀልባ ፣ ስለ ፣ መሄድ ።

- (፩) ዓሳን ፣ የማጥመድ ፣ መብቶች ፣ በልዩ ፣ ሕግ ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተወሰኑ ፣ ናቸው።
- (፪) በፈላሽ ፣ ውሆችና ፣ በሐይቆች ፣ ላይ ፣ በጀልባ ፣ የመሄድ ፣ መብቶችም ፣ እንደዚሁ ፣ የተወሰኑ ፣ ናቸው ።

አንቀጽ ፡ ፮ ።

የጋራ ፡ ባለሀብትነት ፤ በአላባ ፡ ስለ ፡ መጠቀምና ፡ ስለ ፡ ሌሎች ፡ ግዙፍ ፡ መብቶች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

የጋራ ፡ ባለሀብትነት ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ደንቦች ።

ቀ ፡ ሺጀጀ፻፯ ። መሠረቱ ።

- (፩) የአንድ ፡ ንብረት ፡ ሀብትነት ፡ የብዙ ፡ ሰዎች ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ፤ እነዚህም ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ናቸው ።
- (፪) የእርሻ ፡ ኅብረቶችንና ፡ በዐዋጅ ፡ የታወቁትን ፡ የባለርስቶች ፡ ማኅበር ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ በንብረቶች ፡ በኅብረት ፡ ስለ ፡ መጠቀም ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ የተጻፉት ፡ ደንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺጀጀ፻፰ ። የጋራ ፡ ሀብት ፡ ደንብ ፡ አመራር ።

- (፩) የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ መብትና ፡ ግዴታዎች ፡ የሚወሰኑት ፡ የጋራ ፡ ሀብቱ ፡ በተቋቋመበት ፡ ውል ፡ መሠረትና ፤ የሕጉ ፡ ግልጽ ፡ ደንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ በጋራ ፡ ባለሀብቶቹ ፡ መካከል ፡ በተደረገው ፡ የውል ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ ነው ።
- (፪) የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ስምምነት ፡ ያልኖረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ስምምነቶቹ ፡ ያልተሟሉና ፡ የማይበቁ ፡ በሆኑ ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከቱት ፡ ደንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ሺጀጀ፻፱ ። የእኩልነት ፡ አገማመት ።

የያንዳንዶቹ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ድርሻ ፡ ሀብት ፡ እኩል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይገመታል ።

ቀ ፡ ሺጀጀ፻፺ ። በድርሻው ፡ ላይ ፡ ስላለው ፡ መብት ።

- (፩) እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ የራሱን ፡ ድርሻ ፡ ለመሸጥ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ለማስያዝ ፡ ይችላል ።
- (፪) ከያንዳንዶቹ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ላይ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ የባለዕዳውን ፡ ድርሻ ፡ ለመያዝ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፷፩ ። ሕጋዊ ፣ የሆነ ፣ የቀዳሚነት ፣ መብት ።

(፩) የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ያልተከፈለውን ፣ የጋራ ፣ ንብረት ፣ ከማንኛውም ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ በፊት ፣ ቀዳሚ ፣ ሆነው ፣ በግዥ ፣ የማስቀረት ፣ ሕጋዊ ፣ መብት ፣ አላቸው ።

(፪) ይህ ፣ በቀዳሚነት ፣ የማስቀረት ፣ መብት ፣ በሥራ ፣ ላይ ፣ ስለሚውልበት ፣ አኳኋን ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በምዕራፍ ፣ ፩ ፣ በተነገረው ፣ ድንጋጌ ፣ ውስጥ ፣ የተመለከተው ፣ ደንብ ፣ ጸንቶ ፣ ይሠራበታል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፷፪ ። ድርሻ ፣ ሀብትን ፣ ስለ ፣ መተው ።

(፩) ከጋራ ፣ ባለንብረቶቹ ፣ እንዲሁ ፣ የአንድነት ፣ ከሆነው ፣ ሀብት ፣ ውስጥ ፣ ያለውን ፣ ድርሻ ፣ በፈቃዱ ፣ የለቀቀ ፣ መሆኑን ፣ የገለጸ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ የተለቀቀው ፣ ድርሻ ፣ የቀሩትን ፣ የጋራ ፣ ባለንብረቶች ፣ ድርሻ ፣ ያላድጋል ።

(፪) ድርሻውን ፣ የለቀቀው ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ ሀብቱን ፣ ከመልቀቁ ፣ በፊት ፣ ስለ ፣ ነበረበት ፣ ዕዳ ፣ ገላፊነት ፣ አይቀርለትም ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፷፫ ። የአንድነት ፣ በሆነው ፣ ንብረት ፣ ስለ ፣ መገልገል ።

እያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ ሀብቱ ፣ እንዲያገለግል ፣ በተመደበበት ፣ ነገር ፣ መሠረትና ፣ ክሌሎቹ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ጋራ ፣ ተስማሚ ፣ በሚሆንበት ፣ መንገድ ፣ የአንድነት ፣ በሆነው ፣ ንብረት ፣ ሊገለገል ፣ (ሊጠቀም) ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፷፬ ። የንብረቱ ፣ ፍሬ ።

(፩) ካልተከፈለው ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የሚገኘው ፣ ፍሬ ፣ ጥቅም ፣ እንዲሁም ፣ ያልተከፈለ ፣ ነው ።

(፪) ምን ፣ ጊዜም ፣ ቢሆን ፣ እያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ ክፍያ ፣ እንዲደረግ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፷፭ ። የንብረቱ ፣ አስተዳደር ። (፩) በድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ስለ ፣ መሠራቱ ።

(፩) የጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ የሀብታቸውን ፣ አስተዳደር ፣ ሥራ ፣ አካሄድ ፣ የሚመሩት ፣ በአንድነት ፣ ነው ።

(፪) የጋራ ፣ የሆነ ፣ ንብረትን ፣ ስለ ፣ ማስተዳደር ፣ በሚመለከተው ፣ ጉዳይ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ ውሳኔ ፣ የሚያደርጉት ፣ በድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ነው ፣ ይኸውም ፣ የድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ከሀብቱ ፣ አጋማሽ ፣ የበለጠ ፣ ቍጥር ፣ ድርሻ ፣ ያላቸው ፣ እንዲሆን ፣ ያስፈልጋል ።

ቍ ፡ ሺ፪፻፷፮ ። (፪) የሁሉን ፣ ስምምነት ፣ የሚጠይቁ ፣ ጉዳዮች ።

የጋራ ፣ የሆነውን ፣ ንብረት ፣ ለመሸጥ ፣ ለማስተላለፍ ፣ ወይም ፣ በዋስትና ፣ ለማስያዝ ፣ ወይም ፣ የተመደበበትን ፣ አገልግሎት ፣ ለመለወጥ ፣ ሲሆን ፣ የጋራ ፣ ባለንብረቶቹ ፣ ሁሉ ፣ ስምምነት ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺጸጸጸጸ ፡ (፫) ወጪ ።

ለንብረቱ ፡ ማስተዳደሪያ ለግብርና ፣ ለሌሎችም ፣ ጉዳዮች ፣ የሚደረገውን ወጪ ፣ ወይም ፣ ከአንድነቱ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የሚጠየቀውን ፣ ወጪ ፣ ሁሉ ፣ የሚችሉት ፣ እያንዳንዳቸው ፣ የጋራ ፣ ባለንብረቶች ፣ በየድርሻቸው ፣ መጠን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺጸጸጸጸ ፡ ለንብረቱ ፣ መጠገኛ ፣ አስፈላጊ ፣ ወጪ ።

(፩) ከጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ አንዱ ፣ ንብረቱ ፣ እንዳይበላሽ ፣ ወይም ፣ እንዳይጠፋ ፣ ያለ ፣ ፈቃድ ፣ ወጪ ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህን ፣ ወጪ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ ሁሉ ፣ እንዲከፍሉት ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ወጪው ፣ ለማይጠቅም ፣ ጉዳይ ፣ የወጣ ፣ መሆኑ ፣ ከተረጋገጠ ፣ ወይም ፣ ወጪ ፣ ማድረግ ፣ ያስፈለገው ፣ ገንዘቡን ፣ ያወጣው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ራሱ ፣ አላፈ ፣ የሚሆንበት ፣ ሰው ፣ ካደረሱት ፣ ጥፋት ፣ የተነሣ ፣ አስፈላጊ ፣ በመሆኑ ፣ ምክንያት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማንኛውንም ፣ ኪሣራ ፣ ለመጠየቅ ፣ አይቻልም ።

(፫) ማንኛውም ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ ሁሉ ፣ በዚሁ ፣ ቍጥር ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ የጋራ ፣ ሀብት ፣ ድርሻውን ፣ ለቀሩት ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ በመልቀቅ ፣ ለንብረቱ ፣ መጠገኛ ፣ ወጪ ፣ የሆነውን ፣ ገንዘብ ፣ አልከፍልም ፣ ለማለት ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺጸጸጸጸ ፡ ለንብረቱ ፣ መጠገኛ ፣ አስፈላጊ ፣ ያልሆነ ፣ ወጪ ። (፩) ጠቅላላ ፣ ደንብ ።

(፩) ከጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ አንዱ ፣ ሳይፈቀድለት ፣ ለንብረቱ ፣ አስፈላጊ ፣ ያልሆኑትን ፣ የንብረቱን ፣ ዋጋ ፣ ለማሳደግ ፣ ጠቃሚ ፣ ለማድረግ ፣ ወይም ፣ ለማሳመር ፣ ወጪ ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ምክንያት ፣ ማንኛውንም ፣ ወጪ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ የለውም ።

(፪) ከዚህ ፣ ንብረት ፣ ጋራ ፣ የተያያዘውን ፣ ነገር ፣ ብቻ ፣ ለይቶ ፣ ለመውሰድና ፣ ዋነኛውን ፣ ንብረት ፣ ቀድሞ ፣ በነበረበት ፣ ሁኔታ ፣ ለማድረግ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺጸጸጸጸ ፡ (፪) ፍሬዎችን ፣ ስለ ፣ ማራባት ።

(፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተነገረው ፣ ቍጥር ፣ የተመለከተው ፣ ድንጋጌ ፣ በንብረቱ ፣ ላይ ፣ ፍሬን ፣ ለማራባት ፣ ወይም ፣ የተገኘውን ፣ ፍሬ ፣ ወይም ፣ ሰብልን ፣ ለመሰብሰብ ፣ ስለ ፣ ተደረጉ ፣ ወጪዎች ፣ ተፈጻሚ ፣ አይሆንም ።

(፪) ከጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ አንዱ ፣ ሳይፈቀድለትም ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ ንብረቱን ፣ ለማልማት ፣ ወይም ፣ ፍሬውንና ፣ ሰብሉን ፣ ለመሰብሰብ ፣ ወጪ ፣ አድርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ፍሬው ፣ ወይም ፣ ሰብሉ ፣ ከመከፋፈሉ ፣ አስቀድሞ ፣ ያወጣውን ፣ ገንዘብ ፣ ከዚሁ ፣ ከፍሬውና ፣ ከሰብሉ ፣ ላይ ፣ ለመክፈል ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺጸጸጸጸ ፡ ያልተከፈለ ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ንብረት ፣ በሐራጅ ፣ የሚሸጥበት ፣ ሁኔታ ።

(፩) ይህን ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ስምምነትም ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ሀብቱ ፣ የሚንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ከሆነ ፣ እያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ ምን ፣ ጊዜም ፣ ቢሆን ፣ ያልተከፋፈለው ፣ ሀብት ፣ በግልጽ ፣ በሐራጅ ፣ እንዲሸጥ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(ጄ) ይህ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበው ፡ ተስማሚ ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ ንብረቱ ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ ለማያልፍ ፡ ጊዜ ፡ ሳይከፋፈል ፡ እንዲቋይ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺጀጅ፸፪ ። ያልተከፋፈለ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ክፍያ ። (፩) መሠረቱ።

(፩) ሀብቱ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ በማንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ሀብቱ ፡ እንዲከፋፈል ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ፡

(ጂ) ክፍያው ፡ ለሀብቱ ፡ ተፈጥሮ ፡ ጠባይ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ለተመደበበት ፡ ጉዳይ ፡ ጉዳትን ፡ የሚያስከትል ፡ ተቃዋሚ ፡ ነገር ፡ ያለበት ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ የሀብቱን ፡ ባለዋጋነት ፡ በግልጽ ፡ የሚቀንሰው ፡ ወይም ፡ የሀብቱን ፡ ፍሬ ፡ አስጣጥ ፡ ክፍተኛ ፡ ግምት ፡ ባለው ፡ ሁኔታ ፡ የሚነዳው ፡ ሆኖ ፡ ሲታይ ፡ ክፍያውን ፡ ከማድረግ ፡ ይልቅ ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በሐራጅ ፡ እንዲሸጥ ፡ ይታዘዛል ።

ቍ ፡ ሺጀጅ፸፫ ። (፪) የዳኞች ፡ ሥልጣን ።

(፩) የሀብቱ ፡ ክፍያ ፡ ወይም ፡ በሐራጅ ፡ የመሸጡ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበው ፡ ተስማሚ ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ መሆኑን ፡ ዳኞች ፡ የተረዱት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ ለማያልፍ ፡ ጊዜ ፡ ንብረቱ ፡ ሳይከፋፈል ፡ እንዲቋይ ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላሉ ።

(ጂ) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑ ፡ የተገመተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ለሀብቱ ፡ አስተዳዳሪ ፡ የሚሆን ፡ ሰው ፡ ዳኞች ፡ ይመርጣሉ ።

ቍ ፡ ሺጀጅ፸፬ ። (፫) ንብረቱ ፡ እንዳይከፋፈል ፡ የማድረግ ፡ ስምምነት ።

(፩) ከጋራ ፡ ባለሀብቶቹ ፡ አንዱ ፡ ንብረቱ ፡ ይከፋፈል ፡ ብሎ ፡ የሚጠይቅበት ፡ መብቱ ፤ ይህ ፡ ንብረት ፡ አይከፋፈልም ፡ ተብሎ ፡ በተደረገው ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ በባለሀብቶቹ ፡ ሁሉ ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ ሊወገድ ፡ ይችላል ።

(ጂ) ቢሆንም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ገደለ ፡ ቃል ፡ የተደረገው ፡ ስምምነት ፡ ለአምስት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ላነሰ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ እንጂ ፡— ከአምስት ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ ለሆነ ፡ ጊዜ ፡ አይጸናም ።

(፫) ስምምነቱ ፡ የተደረገው ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከአምስት ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ ለሆነ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአምስት ፡ ዓመት ፡ መጨረሻ ፡ ላይ ፡ የስምምነቱ ፡ ጊዜ ፡ ያልቃል ።

ቍ ፡ ሺጀጅ፸፭ ። የግልግል ፡ ስምምነት ።

(፩) የጋራ ፡ ንብረቱ ፡ በተቋቋመበት ፡ ጭል ፡ ወይም ፡ በጋራ ፡ ባለሀብቶቹ ፡ ስምምነት ፤ በጋራ ፡ ባለንብረቶቹ ፡ መካከል ፡ የሚነሳው ፡ ክርክር ፡ ሁሉ ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ የሽምግልና ፡ ዳኞች ፡ ውሳኔ ፡ ሊቋረጥ ፡ ይችላል ፡ ተብሎ ፡ ለመዋዋል ፡ ይቻላል ።

(ጀ) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታም ፡ የሽምግልና ፡ ዳኝነቱ ፡ ሥራ ፡ የሚፈጸመው ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ግልግልና ፡ ስለ ፡ ስምምነት ፡ በተመለከተው ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፪፻፸፮ ። ንብረቱ ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ የማይከፋፈል ፡ ስለ መሆኑ ። (፩)
ይህን ፡ ማድረግ ፡ የሚቻልበት ፡ ሁኔታ ።

ለሀብቱ ፡ የተፈጥሮ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ሀብቱ ፡ ለተመደበበት ፡ አገልግሎት ፡ አለመከፋፈሉ ፡ ተስማሚ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የሀብቱ ፡ መሸጥ ፡ ወይም ፡ መከፋፈል ፡ የማይቻል ፡ ወይም ፡ ለደኅና ፡ አእምሮ ፡ ተቃራኒ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፣ የሀብቱ ፡ ያለ ፡ መከፈል ፡ ጉዳይ ፡ እስከ ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ ጸንቶ ፡ እንዲኖር ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፲፪፻፸፯ ። (፪) ንብረቱ ፡ የማይከፋፈልበት ፡ ሥርዐት ።

(፩) ሀብቱ ፡ ለመከፋፈል ፡ የማይችል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የያንዳንዱን ፡ የጋራ ፡ ባለንብረት ፡ መብትና ፡ ግዴታ ፡ የሚወሰንና ፡ የአንድነት ፡ ሀብት ፡ የሆነው ፡ ነገር ፡ የሚተዳደርበትን ፡ ሁኔታ ፡ የሚገልጽ ፡ አንድ ፡ ያለመከፋፈል ፡ ደንብ ፡ ይደራጃል ።

(፪) ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶቹን ፡ ሁሉ ፡ ስምምነት ፡ ለማግኘት ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ደንብ ፡ ለማቆም ፡ ወይም ፡ ለማሻሻል ፡ ዳኞች ፡ ስምምነቱን ፡ ተቀብለው ፡ እንዲያጸድቁት ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ልዩ ፡ ሁኔታዎች ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

የአማካይ ፡ ወሰን ፡ አጥሮች ።

ቀ ፡ ፲፪፻፸፰ ። የባለሀብት ፡ ነፃነት ።

ማንም ፡ ሰው ፡ ቢሆን ፡ ጎረቤቱን ፡ አንድ ፡ የአማካይ ወሰን ፡ አጥር ፡ እንዲያጥር ፡ ወይም ፡ አጥሩን ፡ እንዲያድስ ፡ ሊያስገድድ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፲፪፻፸፱ ። የወሰን ፡ መሐል ፡ ግንብ ፡ አጥርን ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ስለ ፡ መሥራት ።

(፩) አንድ ፡ በአማካይ ፡ ወሰን ፡ ላይ ፡ ያለ ፡ አጥር ፡ ፈርሶ ፡ ከባለርስቶቹ ፡ አንደኛው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ የመገንባትን ፡ ሥራ ፡ ለመፈጸም ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አንደኛው ፡ ባለርስት ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ሊገንባው ፡ ይችላል ።

(ጀ) ከግንቡ፣ አንደኛው፣ ክፍል ፣ በጎረቤቱ ፣ ርስት ፣ ላይ ፣ የተሠራም ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ የተገነባው ፣ አጥር ፣ የሠራው ፣ ንብረት ፣ ይሆናል ።

(ኘ) ቢሆንም፣ አጥሩን፣ ያልሠራው ፣ ባለሀብት ፣ አጥሩን ፣ የሠራው ፣ ጎረቤቱ ፣ ያወጣውን ፣ ኪሣራ ፣ አጋማሽ ፣ መልሶ ፣ በመክፈል ፣ አጥሩን ፣ የጋራ ፣ የወሰን ፣ አማካይነት ፣ አጥር ፣ ሊያደርገው ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፪፻፹ ። በአማካይ ፣ ወሰን ፣ አጥር ፣ ላይ ፣ ስላለ ፣ መብት ።

ማንኛውም፣ የጋራ፣ ባለሀብት፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ አዋላች ፣ ሳይፈቅድለት ፣ የወሰን፣ አማካይ ፣ የግንብ ፣ አጥር ፣ ከፍ ፣ ለማድረግም ፣ ሆነ ፣ ሌላ ፣ ሕንጻ ፣ አስገድፎ ፣ ለመሥራት ፣ በር ፣ ለመቅደድ ፣ በጠቅላላውም ፣ በአጥሩ ፣ ላይ ፣ የባለሀብትነት ፣ ተግባር ፣ ለመፈጸም ፣ አይችልም ።

ንሑስ ፣ ክፍል ፣ ጀ ።

የአንድ ፣ ቤት ፣ ፎቅ ፣ ወይም ፣ ለመኖሪያ ፣ የተመደቡ ፣

ክፍሎች ፣ ባለሀብትነት ።

ቀ ፡ ሺ፪፻፹፩ ። የአንድነት ፣ ሀብት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሚቁጠር ፣ ክፍል ።

(፩) ያንድ ፣ ቤት ፣ ልዩ ፣ ልዩ ፣ ፎቆች ፣ ወይም ፣ ለመኖሪያ ፣ የተመደቡ ፣ ክፍሎች ፣ (አፓርተማን) ፣ የልዩ ፣ ልዩ ፣ ባለሀብቶች ፣ ንብረት ፣ በሆኑ ፣ ጊዜ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ሰነድ ፣ ከሌለ ፣ ከነዚህ ፣ ሀብቶች ፣ አንዱ ፣ ክፍል ፣ ለአንደኛው ፣ ባለንብረት ፣ የግል ፣ አገልግሎት ፣ የሚጠቅም ፣ እንዲሆን ፣ ከተደረገው ፣ በቀር ፣ የመሬቱና ፣ የሌላውም ፣ የቤቱ ፣ ክፍሎች ፣ የጋራ ፣ ንብረት ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ ይቁጠራሉ ።

(፪) የቤቱን ፣ ለመኖሪያ ፣ የተመደቡትን ፣ ሁለት ፣ ክፍሎች ፣ አፓርተማን ፣ የሚለያዩ ፣ ግድግዳዎች ፣ የነዚህ ፣ የቤት ፣ ክፍሎች ፣ ባለሀብቶች ፣ የጋራ ፣ ግድግዳዎች ፣ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ፪፻፹፪ ። የጋራ ፣ ንብረት ፣ አስተዳደር ፣ ደንብ ።

(፩) የያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ባለንብረት ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ፣ እንዲሁም ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ የጋራ ፣ ንብረታቸው ፣ የአስተዳደር ፣ ሥርዐት ፣ ስለማይንቀሳቀስ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብትነት ፣ ጉዳይ ፣ በወጣው ፣ ደንብ ፣ መሠረት ፣ ይመራል ።

(፪) ይህም ፣ ደንብ ፣ በማንቀሳቀሰው ፣ የጋራ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ለያንዳንዱ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ያላቸውን ፣ ድርሻ ፣ ይወስናል ።

ቀ ፡ ሺ፪፻፹፫ ። የደንቡ ፣ ፎርም ።

የጋራ ፣ ንብረት ፣ የሚመራበት ፣ ደንብ ፣ በጽሑፍ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፪፻፹፬ ። ደንቡን ፣ ስለ ፣ ማስቀመጥ ።

(፩) የጋራ ፣ ንብረት ፣ ማስተዳደሪያ ፣ የሆነው ፣ የጽሑፍ ፣ ደንብ ፣ አንዱ ፣ ግልባጭ ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ሀብት ፣ በሚገኝበት ፣ አገር ፣ ባለ ፣ ባንድ ፣ ሙል ፣ አዋዋይ ፣ ዘንድ ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ ቤት ፣ መዝገብ ፣ ቤት ፣ ውስጥ ፣ ይቀመጣል ።

(ጀ) ይህንንም ፣ ደንብ ፣ ባለጥቅም ፣ የሆኑት ፣ ወገኖች ፣ ሁሉ ፣ ሊመለከቱትና ፣ አንዳንድ ፣ ግልባጭም ፣ እንዲሰጣቸው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፣ ሺጀ፣፳፮ ። ደንቡ ፣ የሚቋቋምበት ፣ ሁኔታ ።

(ጸ) የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ማስተዳደሪያ ፣ የሚሆነውን ፣ ደንብ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ሕንጻ ፣ ከመሠራቱም ፣ በፊት ፣ ቢሆን ፣ ለወደ ፊት ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ የሚሆኑት ፣ በሚያደርጉት ፣ ስምምነት ፣ መሠረት ፣ ወይም ፣ የጋራ ፣ ንብረት ፣ የሚሆነውን ፣ ሕንጻ ፣ ሥራ ፣ በወጠነው ፣ ሰው ፣ አማካይነት ፣ ሊዘጋጅ ፣ ይችላል ።

(ጸ) እንዲሁ ፣ ባልሆነ ፣ ጊዜ ፣ ከጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ አንዱ ፣ እንደ ጠየቀ ፣ ወዲያውኑ ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ሁሉም ፣ ተስማምተው ፣ ያዘጋጁታል ።

(ጸ) በጋራ ፣ ንብረቱ ፣ አስተዳደር ፣ ደንብ ፣ ጉዳይ ፣ ደንቡን ፣ ስለ ማዘጋጀት ፣ ወይም ፣ ስለ ማሻሻል ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ የሁሉም ፣ ስምምነት ፣ የማይገኝ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ዳኞች ፣ ደንቡን ፣ እንዲያጸድቁት ፣ ወይም ፣ እንዲያሻሽሉት ፣ ማድረግ ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።

ቀ ፣ ሺጀ፣፳፯ ። ደንቡን ፣ መቃወሚያ ፣ ስለ ማድረግ ፣ ደንቡን ፣ ስለ ማስቀመጥ ።

ለጋራ ፣ ንብረቱ ፣ ማስተዳደሪያ ፣ የሆነው ፣ ደንብ ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ መብት ፣ አለን ፣ የሚሉትን ፣ ማንኛዎቹንም ፣ ሰዎች ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆንባቸው ፣ የሚችሉው ፣ ይህን ፣ መብት ፣ ያገኙት ፣ ደንቡ ፣ በሕግ ፣ መሠረት ፣ ሕግ ፣ በሚያዘበት ፣ ስፍራ ፣ ተቀማጭ ፣ ከሆነ ፣ በኋላ ፣ የሆነ ፣ እንደ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ ፣ ሺጀ፣፳፰ ። በመዝገብ ፣ ቤት ፣ ያልተቀመጠ ፣ ደንብ።

(ጸ) የጋራ ፣ ንብረት ፣ ማስተዳደሪያ ፣ ደንብ ፣ በሚገባ ፣ ተቀማጭ ፣ ያልሆነ ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ የፈረሙትን ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ወይም ፣ ይህንኑ ፣ ደንብ ፣ በሚመለከት ፣ ጽሑፍ ፣ ላይ ፣ የፈረሙትን ፣ ያስገድዳቸዋል ።

(ጸ) እንዲሁም ፣ በዚሁ ፣ ሥርዐት ፣ መሠረት ፣ የነዚህን ፣ የጋራ ፣ ባለንብረቶችና ፣ ወራሾቻቸውን ፣ ከነዚሁ ፣ ላይ ፣ ልዩ ፣ መብትና ፣ መያዣ ፣ የሌላቸውን ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ያስገድዳል ።

ቀ ፣ ሺጀ፣፳፱ ። ያልተሟላ ፣ ወይም ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ስምምነት ።

የጋራ ፣ ንብረት ፣ ማስተዳደሪያው ፣ ደንብ ፣ ምንም ፣ የማያመለክት ፣ ወይም ፣ ከመተዳደሪያው ፣ ደንብ ፣ አንዱ ፣ ክፍል ፣ በሕግ ፣ የተከለከለ ፣ ሲሆን ፣ እነዚህ ፣ የጋራ ፣ ንብረት ፣ ማስተዳደሪያ ፣ ደንቦች ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ባሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ በተመለከተው ፣ ይሟላሉ ፣ ወይም ፣ የዚሁ ፣ ምዕራፍ ፣ ድንጋጌዎች ፣ በምትክ ፣ ይገቡባቸዋል ።

ቍ ፡ ሺጃጥ፱፱ ። የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የአንድነት ፡ ያልሆነት ፡ ክፍሎች ።

(፩) መሠረቱ ።

(፩) እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለንብረት ፡ የአንድነት ፡ ሀብት ፡ ባልሆነው ፡ ክፍል ፡ ንብረቱ ፡ ላይ ፡ ሕግ ፡ ለባለሀብት ፡ የሚሰጣቸው ፡ መብቶች ፡ ይኖሩታል ።

(፪) በተለየም ፡ የግሉ ፡ የሆነውን ፡ ለመኖሪያ ፡ የተመደቡትን ፡ ክፍሎች ፡ (አፓርተማን) ፡ ወይም ፡ ፎቅ ፡ ለመሸጥ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ለማከራየት ፡ ወይም ፡ በየስትና ፡ ለማስያዝ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺጃጥ፺ ። (፪) የተጠበቀ ፡ ሁኔታ ።

ምን ፡ ጊዜም ፡ በሆነ ፡ ግን ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የተመደበበትን ፡ አገልግሎት ፡ አክብሮት ፡ መጠበቅ ፡ ይገባዋል ፤ እንዲሁም ፡ የተከፈለ ፡ ድርሻው ፡ የሆነው ፡ ንብረት ፡ እንዲያገለግል ፡ የተመደበበትን ፡ ጉዳይም ፡ ሆነ ፡ የመጠቀሚያውን ፡ ዐይነተኛ ፡ ነገር ፡ ሌሎቹን ፡ ባለሀብቶች ፡ በሚጎዳ ፡ ሁኔታ ፡ ለመለወጥ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺጃጥ፻፩ ። የአንድነት ፡ የሆነው ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ክፍሎች (፩) አገልግሎት ።

እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ ተካፍሎ ፡ የራሱ ፡ ድርሻ ፡ የሆነውን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ የአንድነት ፡ ንብረት ፡ በተመደበበት ፡ አገልግሎት ፡ መሠረት ፡ በሌሎች ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ መብት ፡ ላይ ፡ አንዳችም ፡ መሰናክል ፡ በማያመጣ ፡ መንገድ ፡ በድርሻ ፡ ሀብቱ ፡ ለመጠቀም ፡ ሙሉ ፡ ነፃነት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ሺጃጥ፻፪ ። (፪) ወጪ ።

(፩) እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ የአንድነት ፡ ለሆነው ፡ ንብረት ፡ አያያዝ ፤ አጠባበቅና ፡ አስተዳደር ፡ ወጪ ፡ የሚሆነውን ፡ ገንዘብ ፡ ከሌሎቹ ፡ ባለንብረቶች ፡ ጋራ ፡ እንዲከፍል ፡ ይገደዳል ።

(፪) የአንድነት ፡ ለሆነው ፡ ንብረት ፡ ወጪ ፡ የሚሆነው ፡ ገንዘብ ፡ የሚደለደለው ፤ ከማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ክፍያ ፡ ድርሻ ፡ ጋራ ፡ ተመዛዛኝ ፡ በሚሆን ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺጃጥ፻፫ ። የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ። (፩) ሥራው ።

(፩) የጋራ ፡ ባለሀብቶቹ ፤ ሁሉም ፡ የጋራ ፡ ንብረታቸውን ፡ ለመምራት ፡ ሕጋዊ ፡ እንደራሴ ፡ በመሆን ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ በአንድ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ ውስጥ ፡ የሚገቡ ፡ ናቸው ።

(፪) የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ የጋራ ፡ የሆነውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ስለ ፡ መጠበቅና ፡ ስለ ፡ ማስተዳደር ፡ ጉዳይ ፡ በጋራው ፡ ንብረት ፡ ማስተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ እስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ ጥንቃቄ ፡ ሁሉ ፡ ያደርጋል ።

ቀ. ሺጀጀጅጅ ። (ጀ) የሥራው ፣ አካሄድ ።

- (ጸ) እያንዳንዱ፣ የጋራ፣ ባለንብረት ፣ የአንድነት ፣ በሆነው ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ካለው ፣ ድርሻ ፣ ጋራ ፣ ተመዛዛኝ ፣ በሆነ ፣ መጠን ፣ በሥራ ፣ መሪው ፣ ማኅበር ፣ ውስጥ ፣ ቀጥሩ ፣ ተስተካካይ ፣ የሆነ ፣ ድምፅ ፣ የመስጠት ፣ መብት ፣ ይኖረዋል ።
- (ጀ) የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ ለሚያደርገው ፣ ስብሰባና ፣ ድምፅ ፣ የመስጠት ፣ ጉዳይ ፣ ባለሀብቱ ፣ እንደራሴውን ፣ ለመላክ ፣ ይችላል ።

ቀ. ሺጀጀጅጅ ። (ደ) ስብሰባ ።

- (ጸ) የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ ስብሰባ ፣ የሚያደርገው ፣ በማኅበሩ ፣ ሥራ ፣ መሪ ፣ አሳሳቢነት ፣ የጋራ ፣ የሆነው ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ በሚገኝበት ፣ ቦታ ፣ ነው ።
- (ጀ) እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ ከጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ አምስቱ ፣ ሥራ ፣ መምሪያ ፣ ማኅበሩ ፣ ስብሰባ ፣ እንዲያደርግ ፣ ከጠየቁ ፣ ማኅበሩ ፣ በግድ ፣ መሰብሰብ ፣ ይገባዋል ።
- (ደ) የማኅበሩን ፣ ስብሰባ ፣ ሥርዐቱንና ፣ ጊዜውን ፣ የማኅበሩ ፣ ሥራ ፣ መሪ ፣ ለሕሊና ፣ በሚስማማ ፣ ዐይነት ፣ ይወስናል ።

ቀ. ሺጀጀጅጅ ። (ጸ) ውሳኔ ።

- (ጸ) የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ ውሳኔዎች ፣ የሚጸኑት ፣ በማኅበረተኞቹ ፣ የድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ነው ።
- (ጀ) በስብሰባው ፣ ላልተገኙትና ፣ ወኪሎቻቸውን ፣ ላልላኩት ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ የማኅበሩ ፣ ውሳኔ ፣ የሚገለጽላቸው ፣ በሥራ ፣ መሪው ፣ አማካይነት ፣ ነው ።

ቀ. ሺጀጀጅጅ ። (ጅ) ስለ ፣ አቤቱታ ።

- (ጸ) ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ማንኛውም ፣ የጋራ ፣ ባለሀብት ፣ እርሱ ፣ በሌለበት ፣ ማኅበሩ ፣ የሰጠውን ፣ የጋራ ፣ ንብረት ፣ ሥራ ፣ መምሪያ ፣ የሆነውን ፣ ደንብንና ፣ ሕግን ፣ የሚጥሰውን ፣ ውሳኔ ፣ በዳኞች ፣ ፊት ፣ ሲቃወም ፣ ይችላል ።
- (ጀ) ይህም ፣ የመቃወም ፣ ክስ ፣ የማኅበሩ ፣ ውሳኔ ፣ ለባለቤቱ ፣ በተገለጸለት ፣ ባንድ ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ ሳይቀርብ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተቀባይነትን ፣ እያገኘም ።
- (ደ) የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ የማኅበሩ ፣ ውሳኔ ፣ ምጋ ፣ የሌለው ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ የሚወቁ ነው ፣ ዋርድ ፣ በሁሉም ፣ ላይ ፣ የሚጸና ፣ ነው ።

ቀ. ሺጀጀጅጅ ። (ገ) ስለ ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ (ስንዲክ) ። (ገ) ሹመት ።

- (ጸ) የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ የንብረት ፣ ሥራ ፣ የሚመራው ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ከመካከላቸው ፣ ወይም ፣ ከውጭ ፣ በመረጡት ፣ ባንድ ፣ የማኅበር ፣ ንብረት ፣ ሥራ ፣ ሹም ፣ (ስንዲክ) ፣ ነው ።

(፪) ሥራ ፣ መሪው ም፡ (ሰንዲኩም) ፣ የሚሾመው ፣ በጋራ ፣ ባለንብረቶች ፣ ማኅበር ፣ መራዊነት ፣ ነው ።

(፫) አስፈላጊ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ከጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ ባንደኛው ፣ ጥያቄ ፣ አቅራቢነት ፣ ለጊዜው ፣ የሚሆን ፣ አንድ ፣ ሥራ ፣ መሪ ፣ ዳኞች ፣ መርጠው ፣ ሊሾሙ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺያፕፕ። (፬) የሥልጣን ፣ ማስረጃ ።

(፩) የጋራ ፣ ንብረት ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ የሥልጣንን ፣ የችሎታውን ፣ ማስረጃ ፣ ሰነድ ፣ ከጋራ ፣ ንብረት ፣ ሥራ ፣ መምሪያ ፣ ማኅበርተኞች ፣ ላይ ፣ ጠይቆ ፣ ለመቀበል ፣ ይችላል ።

(፪) አስፈላጊ ፣ ሆኖም ፣ ሲገኝ ፣ ይህ ፣ የሥልጣን ፣ ማስረጃ ፣ ሥራው ፣ ለምን ፣ ያህል ፣ ጊዜ ፣ ተወስኖ ፣ እንደ ፣ ተሰጠው ፣ ይገልጻል ።

ቍ ፡ ሺያፕፕ። (፭) የአገልግሎት ፣ ዋጋ ።

(፩) በተለይ ፣ የተወሰነ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በመሠረቱ ፣ የንብረት ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ ማንኛውንም ፣ አበል ፣ የማግኘት ፣ መብት ፣ የለውም ።

(፪) ሥራ ፣ መሪው ፣ ለማኅበሩ ፣ ሲል ፣ ወጪ ፣ ያደረገውን ፣ ሒሳብ ፣ ብቻ ፣ እንዲመለስ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺያፕፕ። (፮) የሥራ ፣ መሪው ፣ መሻር ፣ (መለወጥ) ።

(፩) የጋራ ፣ ባለሀብቶቹ ፣ የንብረት ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ ማኅበር ፣ (ሰንዲክ) ፣ በስምምነታቸው ፣ ላይ ፣ ሊገኝ ፣ የሚችለው ፣ ለሥራ ፣ መሪው ፣ የሚከፈለው ፣ የአበል ፣ አከፋፈል ፣ ጉዳይ ፣ እንደተጠበቀ ፣ ሆኖ ፣ የንብረት ፣ ሥራ ፣ መሪውን ፣ (ሰንዲክ) ፣ በማንኛውም ፣ ጊዜ ፣ ሊሸሩት ፣ ይችላሉ ።

(፪) ሥራ ፣ መሪው ፣ የተጣለበትን ፣ አደራ ፣ በግልጽ ፣ እንደ መጣስ ፣ ያለ ፣ ወይም ፣ የተሰጠውን ፣ የሥራ ፣ ተግባር ፣ በሚገባ ፣ ለመፈጸም ፣ ችሎታ ፣ እንደሚጣት ፣ ያለ ፣ ከፍተኛ ፣ የሆነ ፣ ምክንያት ፣ ሲገኝበት ፣ ይህን ፣ የሥራ ፣ መሪውን ፣ የመሻር ፣ መብት ፣ የሚወስን ፣ ወይም ፣ የሚያግድ ፣ ተግባር ፣ አይፈቀድም ።

ቍ ፡ ሺያፕፕ። (፯) የሥራ ፣ መሪው ፣ ሥራዎች ።

(፩) ሥራ ፣ መሪው ፣ የአንድነት ፣ የሆነውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረትን ፣ እያያዘ ፣ የአጠባበቅና ፣ ንብረቴም ፣ በሚገባ ፣ ሁኔታ ፣ እንዲኖር ፣ የማደስ ፣ ሥራዎችን ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

(፪) አስፈላጊ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ የማኅበሩ ፣ አባሎች ፣ እንዲሰበሰቡና ፣ የሰጡት ፣ ወሳኔ ፣ ፍጻሜ ፣ እንዲያገኝ ፣ ይጠበቁታል ።

(፫) በፍርድ ፡ በኩል ፡ ወይም ፡ ከፍርድ ፡ ወጭ ፡ ባለው ፡ ግንኙነት ፡ ሁሉ ፡ ሥራ ፡ መሪው ፡ የማኅበሩ ፡ ወኪል ፡ ሆኖ ፡ በማኅበሩ ፡ ስም ፡ ይሠራል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፹፫ ። (፮) የሥራ ፡ መሪው ፡ አላፊነት ።

(፩) ሥራ ፡ መሪው ፡ በተሰጠው ፡ የእንደራሴነት ፡ ሥልጣን ፡ መሠረት ፡ ለማኅበሩ ፡ (ለሰንደካው) ፡ አላፊ ፡ ነጭ ።

(፪) የጋራ ፡ ንብረት ፡ ማኅበር፤ ሥራ ፡ መሪው ፡ ያቀረበውን ፡ ሒሳብ ፡ በማጽደቅ ፡ ወይም ፡ አላፊነት ፡ የሚያመጣበት ፡ ሥራ ፡ አድርጓል ፡ የሚል ፡ አንድ ፡ ወ ፡ ሳኔ ፡ ቢያደርግ ፡ ይህን ፡ የሚቃወም ፡ ስምምነት ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ይህን ፡ ተግባር ፡ የፈጸመው ፡ በራሱ ፡ ድምፅ ፡ ብልጫ ፡ ወይም ፡ የአርሱ ፡ እንደራሴ ፡ በሆነው ፡ ሰው ፡ አሳብ ፡ ከሆነ ፡ የሥራ ፡ መሪው ፡ ማኅበር ፡ የሰጠውን ፡ ውሳኔ ፡ በጻፎች ፡ ፈት ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፹፬ ። የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መጥፋት ።

የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በእሳት ፡ ቃጠሎ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ሁኔታ ፡ በሙሉ ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ በታውኖ ፡ ከጠፋው ፡ ንብረት ፡ የተረፈው ፡ ፅቃ ፡ በግልጽ ፡ በሐራጅ ፡ እንዲሸጥ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፹፭ ። የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በክፊል ፡ መጥፋት ። (፩) የጋራ ፡ ንብረት ፡

ሥራ ፡ መሪ ፡ ማኅበር ፡ ሥልጣን ።

ንብረቱ ፡ በክፊል ፡ የፈረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የጋራ ፡ ንብረቱ ፡ ማኅበር ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ መሥራት ፡ ወይም ፡ አለመሥራት ፡ ወይም ፡ ማደስ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ወይም ፡ የማያስፈልገው ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፡ ውሳኔ ፡ ይሰጣል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፹፮ ። (፪) እንደ ፡ ገና ፡ የመሥራት ፡ ወ ፡ ሳኔ ።

(፩) የጋራ ፡ የሆነው ፡ ንብረት ፡ ማኅበር ፡ የሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ሕንጻው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እንዲሠራ ፡ ወይም ፡ እንዲታደስ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሕንጻው ፡ ክፍል ፡ ወ ፡ ስጥ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ መሠራት ፡ ወይም ፡ መታደስ ፡ ለሚያስፈልገው ፡ ክፍል ፡ የሚሆነውን ፡ ወይም ፡ እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ በሀብቱ ፡ ላይ ፡ ባለው ፡ ድርሻ ፡ መጠን ፡ ማዋጣት ፡ አለበት ።

(፪) የጋራ ፡ ሀብት ፡ የሆነው ፡ ሕንጻ ፡ የፈረሰው ፡ ወይም ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ አንዳንዱ ፡ ክፍል ፡ ብቻ ፡ ነው ፡ እንጂ ፡ ሌላው ፡ አንዳንዱ ፡ ክፍል ፡ አልፈረሰም ፡ የሚያሰኘው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ መነሣት ፡ አይገባም ።

(፫) በሕንጻው ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ ከጋራ ፡ ባለሀብቶቹ ፡ አንዱ ፡ በአደረገው ፡ ጥፋት ፡ ነው ፡ ወይም ፡ ከነዚህ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ውስጥ ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡

አላፊው፣ በሆነው፣ በአንድ፣ ሰው፣ ጥፋት፣ ኪሣራው፣ በእርሱ፣ ላይ፣ ሊጣል፣ ይገባል፣ የሚባል፣ ጉዳይ፣ ቢኖር፣ ይህ፣ የተጠበቀ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፻፶፯ ። (፫) እንደ ፣ ገና ፣ እንዳይሠራ ፣ የሚደረግ ፣ ውሳኔ ።

(፩) የጋራ፣ ንብረቱ፣ ማኅበር ፣ የሰጠው ፣ ውሳኔ ፣ በከፊል ፣ የፈረሰው ፣ የማይንቀሳ ቀስ ፣ ንብረት ፣ እንደ ፣ ገና ፣ እንዳይሠራ ፣ ወይም ፣ እንዳይታደስ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ንብረት ፣ ያልፈረሰው ም ፣ ክፍል ፣ ጭምር ፣ በግልጽ ፣ ሐራጅ ፣ ይሸ ጣል ።

(፪) የኅብረት፣ ንብረቱን፣ የሸያጭ ፣ ዋጋም ፣ የጋራ ፣ ባለንብረቶቹ ፣ እንደየድርሻ ችው ፣ ይከፋፈሉታል ።

(፫) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በአለው ፣ ቍጥር ፣ የተነገሩት ፣ የሁለተኛው ፣ የሦስተኛው ፣ ጎይለ ፣ ቃል ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ናቸው ።

ቀ፡ ሺ፻፶፰ ። የንብረት ፣ ማኅበር ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ መያዣ ።

የጋራ ፣ ባለንብረቶች ፣ ወይም ፣ የንብረት ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ የተበደሩትን ፣ ዕዳ ፣ አስፈላጊ ፣ ከሆነ ፣ ከሌላ ፣ ሀብታችን ፣ ጥቅም ፣ ላይ ፣ እንክፍላለን ፣ ብለው ፣ ግልጽ ፣ የሆነ ፣ ስምምምነት ፣ ካላደረጉ ፣ በቀር ፣ የጋራ ፣ ንብረት ፣ ሥራ ፣ መሪ ፣ ማኅበር ፣ አባሎች ፣ ባደረጉት ፣ ወሳኔ ፣ መሠረት ፣ ለተደረጉት ፣ የብድር ፣ ወሎች ፣ የዋስትና ፣ መያዣ ፣ የሚሆነው ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ የጋራ ፣ ንብረት ፣ የተከፋፈለው ም ፣ ድርሻ ፣ ጭምር ፣ ነው ።

ምዕራፍ ፣ ፪ ።

በአላባ ፣ ብቻ ፣ ስለ ፣ መጠቀም ፣ መብት ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ጠቅላላ ፣ ደንቦች ።

ቀ፡ ሺ፻፶፱ ። ትርጓሜ ።

(፩) የአላባ ፣ መብት ፣ ማለት ፣ የሚጠቀሙበትን ፣ ነገር ፣ ከመጠበቅ ፣ ግዴታ ፣ ጋራ ፣ ከዚህ ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ በሚገኙት ፣ ነገሮች ፣ (ፍሬዎች) ፣ ወይም ፣ መብቶች ፣ ለመጠቀም ፣ ለመገልገል ፣ የሚሰጥ ፣ መብት ፣ ነው ።

(፪) ይህም ፣ መብት ፣ በሚንቀሳቀሱ ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ በመብቶች ፣ ወይም ፣ ባንድ ፣ ጠቅላላ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ሊሆን ፣ የሚችል ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፻፹፯ ። ስለ ፡ መምራት ፡ (ስለ ፡ መጥቀስ) ።

(፩) አላባ ፡ ማግኘትን ፡ ማስተላለፍን ፡ ማጣትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፣ የአላባ ወ ፡ መብት ፡ ግዙፍነት ፡ ባለው ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ዕቃ ፡ ላይ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ግዙፍ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ዕቃዎች ፡ ሀብትነት ፡ ማግኘት ፡ ማስተላለፍና ፡ ማጣት ፡ የተደነገጉት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ማግኘትን ፡ ማስተላለፍን ፡ ማጣትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ በገንዘብ ፡ ወይም ፡ ግዙፍነት ፡ በሌላቸው ፡ መብቶች ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ጠቅላላ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ገንዘብና ፡ ግዙፍነት ፡ ስለሌላቸው ፡ ሌሎች ፡ መብቶች ፡ ማግኘት ፡ ማስተላለፍና ፡ ማጣት ፡ የተደነገጉት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፹፩ ። የአላባ ፡ ለጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ መብቶች ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በአላባነት ፡ የተሰጠውን ፡ ነገር ፡ ወይም ፡ መብት ፡ እጅ ፡ ለማድረግ በዚሁም ፡ ለመገልገልና ፡ ንብረቱ ፡ በሚያስገኘው ፡ ፍሬም ፡ ለመጠቀም ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) የማስተዳደሩም ፡ መብት ፡ የእርሱ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፻፹፪ ። የንብረቱ ፡ አስተዳደር ።

የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በመብቱ ፡ በሚሠራበት ፡ ጊዜ ፡ የመልካም ፡ አስተዳደርን ፡ ሥርዐቶች ፡ አክብሮ ፡ መጠበቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፻፹፫ ። የንብረቱ ፡ አያያዝ ።

የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ስለ ፡ ንብረቱ ፡ አያያዝና ፡ ከዚሁም ፡ ላይ ፡ ስለሚገኘው ፡ ጥቅም ፡ የሚደረገውን ፡ የወጪ ፡ ገንዘብ ፡ ኪሣራና ፡ እንዲሁም ፡ ከንብረቱ ፡ ላይ ፡ የማይለየውን ፡ የዕዳ ፡ ወለድ ፡ መቻል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፻፹፬ ። ደንበኛ ፡ ወጪ ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በአላባነት ፡ በያዘው ፡ ንብረት ፡ ደንበኛ ፡ ከሆነት ፡ ገቢዎች ፡ ላይ ፡ የሚጠየቁትን ፡ የዓመት ፡ ግብሮችና ፡ ሌሎቹንም ፡ ወጪዎች ፡ ሁሉ ፡ የሚከፈሉበት ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፡ በባለርስቱ ፡ ስም ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በአላባነት ፡ በያዘው ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ግብር ፡ በመክፈል ፡ ይረጋልኛል ፡ ወይም ፡ በዚሁ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የመብት ፡ ማስረጃ ፡ ይሆነኛል ፡ ብሎ ፡ ርስቱን ፡ ሊከራከርበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፲፭ ። የተለዩ ፡ ወጪዎች ።

- (፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በዚህ ፡ ሀብት ፡ በሚጠቀምበት ፡ ጊዜ ፡ ከባለንብረቱ ፡ ላይ ፡ የሚጠየቁ ፡ አዲስ ፡ ልዩ ፡ ወጪዎች ፡ የተወሰኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህንን ፡ ወጪ ፡ የሚከፍለው ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ነው ።
- (፪) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ይህን ፡ በተለይ ፡ እንዲከፍል ፡ የተጠየቀውን ፡ ገንዘብ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ያለ ፡ ወለድ ፡ እንዲያበድረው ፡ ጠይቆት ፡ ያለ አበደረው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ የተጠየቀው ፡ ልዩ ፡ ወጪ ፡ ከዚያው ፡ በአላባነት ፡ ከተሰጠው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ አንድ ፡ አንድ ፡ ነገሮች ፡ በመሸጥ ፡ ለመከፈል ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፲፮ ። የዕቃው ፡ መዝገብ ፡ ዝርዝር ።

የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ በአላባው ፡ ወ ስጥ ፡ የሚገኙትን ፡ ንዋዮች ፡ ዝርዝራቸውን ፡ የሚናገር ፡ መዝገብ ፡ በሁለቱም ፡ ኪሣራ ፡ እንዲደረግላቸው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፲፯ ። የዕቃው ፡ መመለስ ።

- (፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በአላባ ፡ የመጠቀም ፡ ዘመን ፡ በተፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ በአላባው ፡ የተሰጠውን ፡ ንብረት ፡ ለአላባ ፡ ሰጪው ፡ መልሶ ፡ ማስረከብ ፡ አለበት ።
- (፪) በዕቃው ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ መጥፋትና ፡ መበላሸት ፡ ከዐቅሙና ፡ ከችሎታው ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ምክንያት ፡ መሆኑን ፡ ካሰረዳ ፡ በቀር ፡ ለዕቃው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ጎላፊ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፲፰ ። ግዙፍ ፡ መብቶች ።

- (፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በአላባነት ፡ በሚጠቀምበት ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪውን ፡ መብቶች ፡ ለመጉዳት ፡ የሚችል ፡ አንዳች ፡ ግዙፍ ፡ መብት ፡ ሊያቋቁምበት ፡ (ሊያደርግበት) ፡ አይችልም ።
- (፪) በተለይም ፡ በአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ መብት ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ በሚያመጣ ፡ ዐይነት ፡ በአላባነት ፡ የተሰጠውን ፡ ንብረት ፡ ለዕዳ ፡ መያዣ ፡ አድርጎ ፡ መስጠት ፡ አይችልም ።
- (፫) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ሳይፈቅድለት ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ እነዚህን ፡ ደንቦች ፡ ጥሶ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአላባነት ፡ ስለ ፡ ተሰጠው ፡ መብቱ ፡ መቅረት ፡ አንዳችም ፡ ኪሣራ ፡ ሳይሰጠው ፡ ወዲያውኑ ፡ ከአላባነት ፡ ጥቅሙ ፡ ይወገዳል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፲፱ ። የዕቃው ፡ መጥፋት ።

(፩) በአላባ ፡ የተሰጠው ፡ ነገር ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአላባው ፡ መብት ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፪) በአላባነት ፡ የተሰጠው ፡ ነገር ፡ ለጠቅላላ ፡ ጥቅም ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የተነቀሰ ፡ ወይም ፡ የተወሰደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በምትክነት ፡ በተሰጠው ፡ ነገር ፡ ጥቅም ፡ ላይ ፡ የአላባው ፡ ጥቅም ፡ ይተላለፋል ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፳ ። ኢንሹራንስ ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ እያንዳንዳቸው ፡ መልካም ፡ መስሎ ፡ የታያቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እየራሳቸው ፡ መብታቸውን ፡ የሚጠብቅ ፡ ኢንሹራንስ ፡ ይገባሉ ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌላቸው ፡ በቀር ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ የገባው ፡ የኢንሹራንስ ፡ ወል ፡ ለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ አይጠቅመውም ።

(፫) እንዲሁም ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌላቸው ፡ በቀር ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ የገባው ፡ የኢንሹራንስ ፡ ወል ፡ ለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ አይጠቅመውም ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፳፩ ። የሀብቶች ፡ ግምት ።

(፩) በዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ በአላባነት ፡ በተሰጡት ፡ ንዋዮች ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ ግምት ፡ ሁለቱ ፡ ተዋዋሮች ፡ የተሰጧቸው ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ነገር ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የንዋዮችን ፡ ሀብትነት ፡ ለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ አያስተላልፍም ።

(፪) ስለዚህ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በአላባ ፡ የመጠቀሙ ፡ ዘመን ፡ ሲፈጸም ፡ ለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ የሚመልሰው ፡ ሀብቶች ፡ የተገመቱበትን ፡ ዋጋ ፡ ሳይሆን ፡ ያነኑ ፡ በአላባነት ፡ ተሰጥተውት ፡ የነበሩትን ፡ ሀብቶች ፡ ኒው ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፳፪ ። በአላባ ፡ የመጠቀም ፡ መብት ፡ መቅረት ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ሲሞት ፡ ወይም ፡ ስለዚህ ፡ ማለቂያ ፡ የተወሰነው ፡ ቀን ፡ ሲደርስ ፡ የአላባው ፡ መብት ፡ ይቀራል ።

(፪) በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ ማህበሮች ፡ በአላባ ፡ ተጠቃሚነት ፡ ከሠላላ ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ መቆየት ፡ አይችሉም ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፳፫ ። የአላባ ፡ ሰጪው ፡ በአላባነት ፡ በተሰጠው ፡ ነገር ፡ የሚያዝበት ፡ ተግባር ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ በአላባ ፡ የሰጠውን ፡ ነገር ፡ ወይም ፡ አላባው ፡ በሚመለከተው ፡ መብት ፡ ላይ ፡ ትእዛዝ ፡ ቢያደርግ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተነገረው ፡ በልዩ ፡ ግዴታም ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩን ፡ መብት ፡ ሊለውጠው ፡ አይችልም ።

(፪) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በአላባ ፡ የተሰጠውን ፡ ሀብት ፡ ለመቀው ፡ መፍቀዱን ፡ በግልጽ ፡ ካላረጋገጠ ፡ በቀር ፡ በአላባው ፡ መጠቀሙን ፡ ይቀጥላል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፩ ። ለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ የሚሰጥ ፡ ዋስትና።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ መብቶቹ ፡ አደጋ ፡ (ጥፋት) ፡ የሚያገኛቸው ፡ መሆኑን ፡ ካስረዳ ፡ ለመብቱ ፡ ማረጋገጫ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጠው ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) የአላባ ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ በሚያልቁ ፡ ነገሮች ፡ ላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ዕቃዎቹን ፡ ከማስረከብ ፡ በፊትና ፡ ማስረጃም ፡ ላይ ሰጥ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጠው ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩን ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ በሚታሰብና ፡ በወሰነለት ፡ ቀን ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ማረጋገጫ ፡ ዋስትና ፡ ያልሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ እየተቃወመ ፡ ሳለ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በያዘው ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ሕግ ፡ ያልፈቀደውን ፡ ሁኔታ ፡ በአላባ ፡ በተሰጠው ፡ ነገር ፡ መገልገሉን ፡ የቀጠለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ ይዘታውን ፡ አስለቅቀው ፡ ለሌላ ፡ ጠባቂ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላሉ ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ግዙፍ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ሀብቶች ፡ የሚጸና ፡

(የሚፈጸም) ፡ ልዩ ፡ ደንብ ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፩ ። የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ግዴታ ፡ የሌለበት ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በአላባ ፡ የሚሰጠውን ፡ ነገር ፡ በአላባ ፡ በሚቀበልበት ፡ ጊዜ ፡ ባለው ፡ ሁኔታ ፡ መወሰድ ፡ አለበት ።

(፪) ዕቃውን ፡ አድስልኝ ፡ በማለት ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪውን ፡ ለማስገደድ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፮ ። በአላባ ፡ በተሰጠው ፡ ነገር ፡ ስለ ፡ መገልገል ።

(፩) የግዙፍ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ዕቃ ፡ በአላባ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ የተሰጠው ፡ ነገር ፡ ሊያገለግል ፡ በተመደበበት ፡ ጉዳይ ፡ መሠረት ፡ ሊገለገልበት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) በአላባ ፡ በተሰጠው ፡ ሀብት ፡ በሚገለገልበት ፡ ጊዜ ፡ ዕቃው ፡ በደንበኛ ፡ አገልግሎቱ ፡ ምክንያት ፡ ግጋው ፡ ቢቀነስ ፡ አላባ ፡ ተቀባዩ ፡ አንዳችም ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍል ፡ አይገደድም ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፯ ። የሚያልቁ ፡ ነገሮች ።

(፩) አላባው ፡ በሚያልቁ ፡ ነገሮች ፡ ላይ ፡ ሆኖ ፡ እንዲያልቁ ፡ ሳይደረግ ፡ በአላባ ፡ በተሰጠው ፡ ነገር ፡ ለመገልገል ፡ የማይችል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በአላባ ፡ ተጠቃሚው ፡ የነዚህ ፡ የሚያልቁ ፡ ነገሮች ፡ ባለሀብት ፡ ይሆናል ።

(፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይነቱ ፣ ሲቀር ፣ አላባው ፣ በተሰጠበት ፣ ጊዜ ፣ የሚያልቁት ፣ ነገሮች ፣ የነበራቸውን ፣ ግምት ፣ መመለስ ፣ አለበት ።

ቀ፡ ሺ፫፻፳፰ ። በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ አላባ ።

(፫) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ በነገሩ ፣ ዓላማና ፣ ነገሩ ፣ በሚሰጠው ፣ አገልግሎት ፣ መሠረት ፣ የተፈጥሮ ፣ ፍሬዎች ፣ ካፈሯቸው ፣ ነገሮች ፣ በተለያየበት ፣ ጊዜ ፣ ከተገኙ ፣ የፍሬዎቹ ፣ ባለሀብት ፣ ይሆናል ።

(፬) ያለ ፣ አገባብ ፣ የተወሰዱ ፣ አላባዎች ፣ አላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ይመለሳሉ ።

ቀ፡ ሺ፫፻፳፱ ። የተቀበረ ፣ ገንዘብ ።

የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በአላባ ፣ የተሰጠውን ፣ ነገር ፣ በያዘው ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ ለሚገኘው ፣ የተቀበረ ፣ ገንዘብ ፣ አገድም ፣ መብት ፣ የለውም ።

ቀ፡ ሺ፫፻፴ ። የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ መብቶች ፣ ወሰን ።

(፭) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በያዘው ፣ ነገር ፣ መገልገሉ ፣ ከመጠን ፣ በላይ ፣ እንዳይሆን ፣ መጠንቀቅ ፣ አለበት ።

(፮) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በአላባ ፣ የተሰጠውን ፣ ነገር ፣ ዐይነተኛ ፣ በሆነ ፣ አኳኋን ፣ ለማሻሻል ፣ ወይም ፣ የሚገኝበትን ፣ ቦታ ፣ ለመለወጥ ፣ አይችልም ።

(፯) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ የአላባው ፣ ጊዜ ፣ እስከ ፣ ቁየበት ፣ ጊዜ ፣ ድረስ ፣ የተባሉት ፣ ግዴታዎቹ ፣ መፈጸማቸውን ፣ በሚገባ ፣ ሁኔታ ፣ ሊመረምር ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፫፻፴፩ ። በአላባነት ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ ስለ ፣ ማከራየት ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በአላባነት ፣ የሚጠቀምበትን ፣ ነገር ፣ ለማከራየት ፣ ይችላል ።

(፪) በአከራየው ፣ ነገር ፣ በየቀኑ ፣ የሚገኘው ፣ ኪራይ ፣ የርሱ ፣ ሀብት ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ሺ፫፻፴፪ ። ስለ ፣ ኪራይ ፣ መቅረት ።

(፩) ያንድ ፣ የሚንቀሳቀስ ፣ ነገር ፣ ኪራይ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይነቱ ፣ ሲቀር ፣ ይቀራል ።

(፪) ላንድ ፣ ገበሬ ፣ ወይም ፣ ተከራይ ፣ ባንድ ፣ ርስት ፣ ወይም ፣ ቤት ፣ ላይ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ የሰጣቸው ፣ ወሎች ፣ የአላባው ፣ ጊዜ ፣ ካለቀበት ፣ በኋላ ፣ እስከ ፣ ሦስት ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪውንና ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖችን ፣ የሚያስገድዷቸው ፣ ይሆናሉ ።

(፫) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ በአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በገበሬው ፣ ወይም ፣ በተከራዩ ፣ መካከል ፣ የተደረገው ፣ ወል ፣ በመብቶቹ ፣ ላይ ፣ በማይገባና ፣

በተንኩል፡ የተደረገ፣ መሆኑን ፣ ያልረዳ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ በሚቀርበት ፣ ጊዜ ፣ ወዲያውኑ ፣ ውሉን ፣ ለማቋረጥ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፴፫ ። የሥራ ፣ ድርጅት ፣ ፕላን ፣ (፩) መደራጀት ፣ የሚገባበት ፣ ጊዜ ።

የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ሰጪው ፣ ወይም ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በአላባ ፣ የተሰጠውን ፣ ንብረት ፣ የሚመለከት ፣ አንድ ፣ የሥራ ፣ ጥቅም ፣ ፕላን ፣ እንዲደራጅ ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚችሉት ።

(ሀ) በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ እንደ ፣ ደን ፣ የመሰለ ፣ ሆኖ ፣ የሥራው ፣ ጥቅም ፣ በያመቱ ፣ ወይም ፣ ካንድ ፣ ዓመት ፣ ባነሰ ፣ ጊዜ ፣ ወ ስጥ ፣ አላባዎችን ፣ የሚሰጥ ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ።

(ለ) በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ የድንጋይ ፣ መፍለጫ ፣ በታን ፣ የመሰለ ፣ ሀብትን ፣ የሚመልከት ፣ ሆኖ ፣ የሥራው ፣ ጥቅም ፣ ቀስ ፣ በቀስ ፣ ዋናውን ፣ ነገር ፣ የሚጨርሰው ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፴፬ ። (፪) የአቋቋሙ ፣ ዐይነት ።

(፩) የሥራው ፣ ድርጅት ፣ ፕላን ፣ በባለጉዳዮቹ ፣ ስምምነት ፣ የሚቋቋም ፣ ይሆናል ።

(፪) በባለጉዳዮቹ ፣ መካከል ፣ ስምምነት ፣ ያልተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጻኞች ፣ በመረጧቸው ፣ አንድ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ዐዋቂዎች ፣ የሥራው ፣ ድርጅት ፣ ፕላን ፣ የሚሰናዳ ፣ ሆኖ ፣ ጻኞቹ ፣ የሚያጸድቁት ፣ ይሆናል ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፴፭ ። (፫) መለዋወጥ ።

ልዩ ፣ የሆኑ ፣ ምክንያቶች ፣ የሥራውን ፣ ዐቅድ ፣ እንዳይፈጸም ፣ የከለከሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ በኤኮኖሚ ፣ ረገድ ፣ መለዋወጡን ፣ መልካም ፣ አድርገው ፣ ያሳዩ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከሁለቱ ፣ ወገኖች ፣ ባንዱ ፣ ጥያቄ ፣ ዐቅዱ ፣ ሊለወጥ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፴፮ ። በአላባ ፣ በተሰጠው ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ የተደረገ ፣ መሻሻል ።

(፩) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በአላባ ፣ በተሰጠው ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ለሚያደርገው ፣ ማሻሻል ፣ አንድም ፣ ኪሣራ ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ የለውም ።

(፪) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ በአላባ ፣ በተሰጠው ፣ ርስት ፣ ላይ ፣ እንደዚሁ ፣ ለሚሠራቸው ፣ ሥራዎች ፣ ሁሉ ፣ አንድም ፣ ኪሣራ ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ የለውም ።

(፫) የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባዩ ፣ የአላባው ፣ ጥቅም ፣ ጊዜ ፣ ሲያልቅ ፣ የተሠሩትን ፣ ሥራዎች ፣ አፍርሶና ፣ ሀብቱን ፣ በተረከበ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ነበረ ፣ ለመመለስ ፣ ብቻ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፴፯ ። ከፍ ፣ ያለ ፣ ማደስ ፣ (፩) ትርጓሜ ።

ከፍ ፣ ያለ ፣ ማደስ ፣ የሚባለው ፣ በአላባ ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ ካንድ ፣ ዓመት ፣ መጠነኛ ፣ ከሆነ ፣ ገቢ ፣ ሀብት ፣ በላይ ፣ ወጪን ፣ የሚያስገድድ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፴፫ ። (፪) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ግዴታዎች ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በማንኛዎቹም ፡ ሁኔታዎች ፡ በአላባ ፡ የተሰጠው ፡ ነገር ፡ ለመጠበቅ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ማደስ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ሲሆን ፡ በአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ማመልከት ፡ አለበት ።

(፪) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ይህን ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ማደስ ፡ ለማድረግ ፡ የሚገደደው ፡ ይህ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ማደስ ፡ በራሱ ፡ ሥራ ፡ ምክንያት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ በተለይም ፡ በአላባ ፡ የተሰጠው ፡ ጊዜ ፡ ከተጀመረ ፡ ወዲህ ፡ ባለማደስና ፡ ባለመጠገን ፡ የደረሰ ፡ ጉድለት ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፴፬ ። (፫) ከፍ ፡ ያለ ፡ ማደስ ፡ አፈጻጸም ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ በማናቸው ም ፡ ሁኔታ ፡ በአላባ ፡ በተሰጠው ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ማደስ ፡ ለማድረግ ፡ አይገደድም ።

(፪) ባለሀብቱ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ማደስ ፡ ለማድረግ ፡ የፈቀደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በዚህ ፡ በመታደሻው ፡ ጊዜ ፡ የተነሣ ፡ የሚደርስበትን ፡ በአላባ ፡ ያለ ፡ መጠቀምና ፡ አንድ ፣ አንድ ፡ ጉዳትን ፡ መታገሥ ፡ አለበት ።

(፫) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ለዚህ ፡ አስተያየት ፡ በሚያደርጋቸው ፡ ውሳኔዎች ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩን ፡ ጥቅሞች ፡ መጠበቅ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፴፭ ። በመያዣ ፡ የተሰጡ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ፅዳ ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ባንድ ፡ በማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ በልዩ ፡ ስም ፡ በማያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ርዕት ፡ ፅዳ ፡ ለመክፈል ፡ አይገደድም ።

(፪) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ እንዲከፍል ፡ የተገደደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገንዘቡ ፡ እንዲመለስለት ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪውን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፴፩ ። የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ክስ ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በአላባነት ፡ በተሰጠው ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።

(፪) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ይህን ፡ ነገር ፡ በሚመለከቱ ፡ የይዘታ ፡ (የጅ ፡ ማድረግ) ፡ ክሶችን ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፴፪ ። የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(፩) አላባው ፡ በሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ አንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የሆነ ፡ ከርስቱ ፡ ላይ ፡ አንዳንድ ፡ የንጥቂያ ፡ ተግባር ፡ ያደረገ ፡ ወይም ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪውን ፡ መብቶች ፡ ከጉዳት ፡ ላይ ፡ የጣለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ይህን ፡ ባያደርግ ፡ እርሱ ፡ ባደረገው ፡ ማጠፋፈቅ ፡ ጎሳፊ ፡ እንደሚሆነው ፡ ግሉ ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ጎሳፊ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፵፫ ፡ በአላባ ፡ የተሰጠው ፡ ነገር ፡ መጥፋት ።

የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ወይም ፡ የአላባ፡ጥቅም፡ተቀባዩ ፡ በማርጀት ፡ የወደ ቀወን ፡ ወይም ፡ በድንገተኛ ፡ አጋጣሚ ፡ የፈረሰውን ፡ ለማደስ ፡ አይገደድም ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፵፬ ፡ በከፊል ፡ ስለ ፡ መጥፋት ።

በአላባ፡የተሰጠው ፡ ነገር ፡ በከፊል ፡ ብቻ ፡ የጠፋ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአላባው፡መብት ፡ በቀሪው ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ጸና ፡ ይቋያል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፵፭ ፡ የከብት ፡ መንጋ ፡ በአላባነት ።

(፩) በአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ጥፋት ፡ ሳይሆን ፡ በአላባ ፡ የተሰጠው ፡ መንጋ ፡ በድንገተኛ ፡ አደጋ ፡ ወይም ፡ በበሽታ ፡ በሙሉ ፡ ያለቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ቆዳዎችን ፡ ለመመለስ ፡ ወይም ፡ የቆዳዎቹን ፡ ዋጋቸውን ፡ ለመስጠት ፡ ብቻ ፡ ይገደዳል ።

(፪) መንጋው ፡ በሙሉ ፡ ያለቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ በተወለዱት ፡ ከብቶች ፡ መጠን ፡ ያለቁትን ፡ መተካት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፵፮ ፡ ይርጋ ።

(፩) በአላባ ፡ የተሰጠውን ፡ ነገር ፡ በመለወጥ ፡ ወይም ፡ ዋጋውን ፡ በመቀነስ ፡ ምክንያት ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ በአላባ ፡ የተሰጠው ፡ ነገር ፡ ከተመለሰበት ፡ ቀን ፡ አሥንቶ ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ይርጋ ፡ ይታገዳል ።

(፪) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ራሱ ፡ የሠራቸውን ፡ ሥራዎች ፡ ለማንግዛት ፡ ያለው ፡ መብት ፡ እንደዚሁ ፡ በ፩ ፡ ዓመት ፡ ይርጋ ፡ ይታገዳል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

የገንዘብና ሌሎች ግዙፎች ፡ ያልሆኑ ፡ ነገሮች ፡ የአላባ ፡ መብት ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፵፯ ፡ ገቢ ።

የገንዘብ ፡ ወይም ፡ ግዙፍነት ፡ የሌለው ፡ ነገር ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባይ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ መብት ፡ ካገኘበት ፡ ነገር ፡ የሚገኙት ፡ ግዙፍ ፡ ወይም ፡ ድርሻ ፡ ገንዘቦች ፡ የመከፈያ ፡ ቀናቸው ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ እኒሁኑ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፵፰ ፡ ያልታሰቡ ፡ ልዩ ፡ ትርፎች ።

(፩) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባይ ፡ ከሆነበት ፡ መብት ፡ ሊገኙ ፡ የሚችሉ ፡ ያልታሰቡ ፡ ልዩ ፡ ትርፎች ፡ ቢገኙ ፡ ለነዚህ ፡ ትርፎች ፡ ባለሀብት ፡ አይሆንም ።

(፪) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባይነት ፡ መብት ፡ በነዚህም ፡ ትርፎች ፡ ላይ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፵፱ ። በአዲስ ፡ አክሲዮኖች ፡ ስለ ፡ መጻፍ ።

- (ጸ) በአላባነት ፡ ለተሰጠ ፡ አክሲዮን ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ስለ ፡ ወጡት ፡ አዲስ ፡ አክሲዮኖች ፡ በቀደምትነት ፡ የመጻፍ ፡ መብት ፡ የተሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መርጦ ፡ የመጻፍ ፡ መብት ፡ አክሲዮኑን ፡ በአላባነት ፡ ለሰጠው ፡ ባለሀብት ፡ ነው ።
- (፯) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቃራኒ ፡ መብት ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ በገባባቸው ፡ አዲስ ፡ አክሲዮኖች ፡ ወይም ፡ የቀዳሚነት ፡ ፈራሚነትን ፡ መብት ፡ በመሸጥ ፡ ባገኘው ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፶፬ ። የገንዘብ ሀ ወይም ፡ የመብቱ ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ (ካፒታል) ።

- (ጸ) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ መብት ፡ የተሰጠበት ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ መብት ፡ አላባው ፡ ጸንቶ ፡ በሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ ተከፍሎ ፡ ወይም ፡ ተተክቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ በአከፋፈሉ ፡ ረገድ ፡ ተስማምቶበት ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ ገንዘቡ ፡ ለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ መሰጠት ፡ የለበትም ።
- (፯) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ለአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ እንዲሰጥ ፡ ያልፈቀደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለዕዳው ፡ ሊከፈል ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ ለሚገባው ፡ በማሰረከብ ፡ ከዕዳው ፡ ነፃ ፡ ይሆናል ።
- (፫) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ወይም ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ዕዳው ፡ የሚከፈለበት ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፡ ገንዘቡን ፡ መረከብ ፡ በሚገባው ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ እንዲቀመጥ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፶፩ ። እስከ ፡ ዕድሜ ፡ ልክ ፡ የሚሰጠውን ፡ ጡረታ ፡ በአላባነት ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

እስከ ፡ ዕድሜ ፡ ልክ ፡ በተሰጠ ፡ ጡረታ ፡ ላይ ፡ የሚሰጥ ፡ አላባ ፡ አላባው ፡ ጸንቶ ፡ በሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ እንዳችም ፡ ነገር ፡ ለመመለስ ፡ ተገዳጅ ፡ ላይሆን ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ የተባለውን ፡ ለጡረታ ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ለመቀበል ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፶፪ ። ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ሰነዶችን ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

- (ጸ) የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጪው ፡ ወይም ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ከባለዕዳው ፡ ወይም ፡ አላባው ፡ የተሰጠበትን ፡ ሰነድ ፡ ካወጣው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በሁለቱም ፡ ባለጉዳዮች ፡ ኪሣራ ፡ አንዱ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ሰጭነት ፡ መብት ፡ አንደኛው ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባይነት ፡ መብት ፡ የሚያረጋግጡ ፡ ሁለቱ ፡ ልዩ ፡ ሰነዶች ፡ ይሰጡን ፡ ሲሉ ፡ ባለዕዳውን ፡ ወይም ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላሉ ።
- (፯) ይህ ፡ ድንጋጌ ፡ በባንክኖቶች ፡ (ወረቀቶች) ላይ ፡ አይፈጸምም ።

ክፍል ፡ ፩ ።

በቤት ፡ ወ ስጥ ፡ የመኖር ፡ መብት ።

ቀ፡ ሺ፫፻፶፫ ። ትርጓሜ ።

በቤት ፡ ወ ስጥ ፡ የመኖር ፡ መብት ፡ ማለት ፡ ባንድ ፡ ቤት ፡ ወ ስጥ፡የመቀመጥ፡
ወይም ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ የመያዝ ፡ መብት ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፫፻፶፬ ። የመብቱ ፡ ባለጥቅሞች ።

በቤት ፡ ወ ስጥ ፡ የመኖር ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ማናቸውም ፡ ሰው ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በያዘው ፡ ቤት ፡ ከሚሰጡ ፡ በቀጥታ ፡ መሥመር፡ዘመዶቹ ፡ ከሆኑና ፡ ከቤተ ፡ ሰዎቹ ፡ ጋራ ፡ ለመኖር ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ሺ፫፻፶፭ ። ባንድ ፡ ቤት ፡ በከፊል ፡ ላይ ፡ ያለ ፡ መብት ።

ባንድ ፡ ቤት ፡ ከፊል ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ የመኖር ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ለጋራ ፡ አገልግሎት ፡ በተቋቋሙት ፡ ነገሮች ፡ ለመጠቀም ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ሺ፫፻፶፮ ። የመጠገኛ ፡ ወጪ ፡ (ኪሣራ) ።

- (፩) ባለመብት ፡ የሆነው ፡ ቤቱን ፡ ወይም ፡ ክፍሉን ፡ ብቻውን ፡ የሚገለገልበት ፡ ከሆነ ፡ ለመጠገን ፡ ደንበኛ ፡ ወጪዎችን ፡ (ኪሣራ) መክፈል ፡ አለበት ።
- (፪) በቤቱ ፡ ወ ስጥ ፡ የመኖሩ ፡ መብት ፡ ከባለሀብቱ ፡ ጋራ ፡ አብሮ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመጠገኛውን ፡ ወጪዎች ፡ የሚከፍለው ፡ ባለሀብቱ ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፫፻፶፯ ። የማይተላለፍ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ባንድ ፡ ቤት ፡ የመኖሩ ፡ መብት ፡ ለሌላ ፡ የማይተላለፍ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ለወራሾች ፡ የማይተላለፍ ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፫፻፶፰ ። ወደ ፡ አላባ ፡ ደንበኛ ፡ ስለ ፡ መምራት ።

ለሌሎቹ ፡ ጉዳዮች ፡ የአላባ ፡ ደንበኛ ፡ ባንድ ፡ ቤት ፡ የመኖር ፡ መብት ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ሳለ ፡ ንብረት ፡ አገልግሎት ።

ቀ፡ ሺ፫፻፶፱ ። ትርጓሜ ።

- (፩) የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ ማለት ፡ ስለሌላው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ጥቅም ፡ በአንዱ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ ግዴታ ፡ ነው ።

(፪) ይህ ፡ ግዴታ ፡ አገልጋይ ፡ በሆነ ፡ ርስት ፡ ባለቤት ፡ ፈንታ ፡ አገልግሎት ፡ የሚቀበለው ፡ ርስት ፡ ባለቤት ፡ አንዳንድ ፡ የልማድ ፡ ተግባሮች ፡ እንዲሠራ ወይም ፡ ከሀብቱ ፡ ጋራ ፡ የተያያዙትን ፡ አንዳንድ ፡ መብቶች ፡ ከማከናወን ፡ ራሱ ፡ እንዲታገድ ፡ ያስገድደዋል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፰ ፡ የማድረግ ፡ ግዴታ ።

አንድ ፡ የማድረግ ፡ ግዴታ ፡ ከአንድ ፡ የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ ጋራ ፡ በተጨማሪ ፡ የተያያዘ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሊኖር ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፩ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ሀብትነት ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

(፩) የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ የተቋቋመላቸው ፡ ወይም ፡ ግዴታ ፡ የነበራቸው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ሀብትነት ፡ መለወጥ ፡ የንብረቱን ፡ አገልግሎት ፡ የሚለወጡት ፡ አይደለም ።

(፪) በሕግ ፡ የሚጠየቀው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተደረገለት ፡ የንብረቱ ፡ አገልግሎት ፡ እነዚህን ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ወደ ፡ ማንም ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ በሚተላለፉበት ፡ ጊዜ ፡ የሚከተል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፪ ፡ ስለ ፡ ንብረት ፡ አገልግሎት ፡ መቋቋም ። (፩) ውል ፡ ወይም ፡ ኑዛዜ ።

(፩) የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ አገልጋይ ፡ በሆነ ፡ ርስት ፡ ባለቤትና ፡ አገልግሎት ፡ በሚቀበለው ፡ ርስት ፡ ባለቤት ፡ መካከል ፡ ከሚደረገው ፡ ውል ፡ የመነጨ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚሁም ፡ የንብረት ፡ አገልግሎትን ፡ ያንድ ፡ ርስት ፡ ባለቤት ፡ ይህን፡ ርስት ፡ በሁለት ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ወራሾች ፡ መካከል ፡ ከሚያከፋፍልበት ፡ ኑዛዜ ፡ የመነጨ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፫ ፡ (፪) የጽሑፍ ፡ አስፈላጊነት ።

አንድ ፡ የንብረት ፡ አገልግሎትን ፡ ለማቋቋም ፡ ዓላማ ፡ ያለው ፡ ተግባር ፡ በጽሑፍ ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፬ ፡ (፫) ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ ስለ ፡ መቃወም ።

አገልግሎት ፡ ለመስጠት ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ መሬት ፡ ይህ ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፡ ንብረቱ ፡ በሚገኝበት ፡ አገር ፡ ባለው ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፳፭ ፡ ለንብረት ፡ አገልግሎት ፡ ተቃዋሚ ፡ የሆነ ፡ ትርጓሜ ፡ መሠረት ።

ባንድ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የንብረት ፡ አገልግሎትን ፡ ለማቋቋም ፡ ወይም ፡ በንብረቱ ፡ ባለሀብት ፡ ላይ ፡ የግል ፡ ግዴታ ፡ ብቻ ፡ ለመውጣት ፡ አይችልም ።

ሰን፡ የተደረገ ፡ መሆኑ ፡ የሚያጠራጥር ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ሁለቱ ፡ ተዋዋዮች ፡ ተራ ፡ (ሰነፍ) ፡ የሆነ ፡ ግዴታ ፡ ብቻ ፡ ለማቋቋም ፡ እንደ ፡ ተስማሙ ፡ ይገመታል ።

ቀ፡ ሺያያጃ፮ ። በቀን ፡ ብዛት ፡ ምክንያት ፡ ለመገልገል ፡ መብት ፡ ግገኘት ፤ (፩) የሚታይ ፡ የንብረት ፡ አገልግሎት ።

(፩) ዐሥር ፡ ዓመት ፡ በመያዝ ፤ የሚታይ ፡ (የታወቀ) ፡ የአገልግሎት ፡ መብት ፡ ይገኛል ።

(፪) የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ የሚታይ ፡ ነው ፡ የሚባለው ፡ መኖሩን ፡ የሚገልጽ ፡ አንድ ፡ የውጭ ፡ ምልክት ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺያያጃ፯ ። (፪) የማይታይ ፡ የንብረት ፡ አገልግሎት ።

የማይታይ ፡ (ያልታወቀ) ፡ የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ መብት ፡ በቀን ፡ ብዛት ፡ ምክንያት ፡ መብት ፡ ሊያስገኝ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ሺያያጃ፰ ። (፫) ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ ስለ ፡ መቃወም ።

(፩) በቀን ፡ ብዛት ፡ በንብረት ፡ መገልገል ፡ ምክንያት ፡ የሚታይ ፡ የንብረት ፡ አገልግሎትን ፡ መብት ፡ ያገኘና ፡ ይህንንም ፡ አገልግሎት ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ያስመዘገበ ፡ ማናቸውም ፡ ሰው ፡ የንብረት ፡ አገልግሎትን ፡ መኖርና ፡ መሠረቱን ፡ የሚገልጽ ፡ ሰነድ ፡ እንዲሰናዳለት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) በቀን ፡ ብዛት ፡ መገልገል ፡ ምክንያት ፡ የሚገኘው ፡ የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ መብት ፤ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ሺያያጃ፱ ። የፈቃድ ፡ ተግባር ።

(፩) ባንድ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ለመገልገል ፡ ወይም ፡ ለመጠቀም ፡ የተሰጠ ፡ ፈቃድ ፡ ለተፈቀደለት ፡ ሰው ፡ የንብረት ፡ አገልግሎትን ፡ ሊሰጠው ፡ አይችልም ።

(፪) በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ፈቃዱ ፡ ሊሻር ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ሺያያ፳ ። የንብረቱ ፡ አገልግሎት ፡ መሠረት ።

(፩) ከአገልግሎት ፡ የሚመነጨ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ በርስት ፡ መዝገብ ፡ በሚደረገው ፡ ጽሑፍ ፡ የሚደነገጉ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) የንብረቱ ፡ አገልግሎት ፡ ወሰን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ገይለ ፡ ቃል ፡ በተደረገው ፡ ወሰን ፡ መሠረት ፡ በአመጣጡ ፡ ወይም ፡ በሰላምና ፡ በቅን ፡ ልቡናብዙ ፡ ጊዜ ፡ የንብረቱ ፡ አገልግሎት ፡ በተደረገበት ፡ ሁኔታ ፡ ሊጠናቀቅ ፡ ይችላል ።

(፫) የሚያጠራጥር ፡ ሲሆን ፡ ከአገልግሎት ፡ የሚመነጨ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ በሚከተሉት ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ የሚወሰኑ ፡ ይሆናሉ ።

ቊ ፡ ሺ፻፲፭፩ ። የገጠር ፡ የመተላለፍ ፡ መብትና ፡ የንብረት ፡ አገልግሎት ።

(፩) የመተላለፍ፡ መብት፡ በእግር ፡ ወይም ፡ ከከብት ፡ ጋራ ፡ ወይም ፡ ሰብል ፡ በሌ ለበት ፡ ወቅት ፡ ወይም ፡ በእርሻ ፡ መካከል ፡ ወይም ፡ ከደን ፡ ለመውጣት ፡ መተ ላለፍን ፡ የመሰሉ ፡ ሁሉ ፤ ልዩ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የመተላለፉ ፡ መብት ፡ መጠን ፡ በቦታው ፡ ወሰን ፡ ላይ ፡ እንዳለው ፡ ያገር ፡ ልግድ ፡ ይሆናል ።

(፪) ስለ ፡ ግጦሽ ፡ ወይም ፡ ደን ፡ ስለ ፡ መግባት ፡ ውሃ ፡ ስለ ፡ ግጣጣት ፡ ስለ መስኖ ፡ ስለ ፡ ሌሎች ፡ የገጠር ፡ የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ መብት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንዳ ለው ፡ ይደረጋል ።

ቋ ፡ ሺ፻፲፭፪ ። ስለ ፡ ንብረት ፡ አገልግሎት ፡ አከናወን ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑ ፡ ዘዴዎች ፡ (ሁኔ ታዎች) ።

(፩) የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ መኖር ፡ ለአከናወኑ ፡ አስፈላጊ ፡ ዘዴዎችን ፡ ያስከት ላል ።

(፪) እንደዚሁ ፡ ካንድ ፡ ምንጭ ፡ ውሃ ፡ የመቅዳት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ እስከ ፡ ምንጩ ፡ ለመድረስ ፡ እንደዚሁ ፡ የመተላለፍ ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

ቋ ፡ ሺ፻፲፭፫ ። አስፈላጊ ፡ ሥራዎች ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ መስጠት ፡ (መቀበል) ፡ የሚገባው ፡ መሪት ፡ ባለሀብት ፡ በንብረቱ ፡ አገልግሎት ፡ ለመጠቀምና ፡ አገልግሎቱን ፡ ለመጠበቅ ፡ አስፈላጊ ፡ ጥንቃቄዎችን ፡ ለማድረግና ፡ ሥራዎችን ፡ ሁሉ ፡ ለመሥራት ፡ ይችላል ።

(፪) የንብረቱን ፡ አገልግሎት ፡ የሚያቋቁመው ፡ ሰነድ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ነገር ካል ተናገረ ፡ በቀር ፡ የነዚህ ፡ ሥራዎች ፡ ወጪ ፡ በራሱ ፡ እንጂ ፡ የንብረቱን ፡ አገል ግሎት ፡ ሰጪ ፡ የሚሆነው ፡ ርስት ፡ ባለቤት ፡ ኪሣራ ፡ አይሆንም ።

ቋ ፡ ሺ፻፲፭፬ ። (፪) የመተው ፡ መብት ።

የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ ሰጪ ፡ የሆነው ፡ ርስት ፡ ባለሀብት ፡ በአገልግሎቱ ፡ ለመጠቀም ፡ ወይም ፡ በደገና ፡ ለመኖር ፡ በኪሣራው ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑ ፡ ሥራ ዎችን ፡ ለመሥራት ፤ ሰነዱ ፡ የሚያስገድደው ፡ ቢሆንም ፡ በአገልግሎቱ ፡ ለሚ ጠቀመው ፡ ባለሀብት ፡ አገልግሎት ፡ የሚሰጠውን ፡ ርስት ፡ ወይም ፡ ለአገልግ ሎቱ ፡ አከናወን ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ድርሻውን ፡ በመተው ፡ ዘወትር ፡ ከግዴታው ፡ ነፃ ፡ ለመውጣት ፡ ይችላል ።

ቋ ፡ ሺ፻፲፭፭ ። በአገልግሎቱ ፡ የሚጠቀመው ፡ መሪት ፡ ባለሀብት ፡ ግዴታ ።

(፩) በአገልግሎቱ ፡ የሚጠቀመው ፡ መሪት ፡ ባለሀብት ፤ አገልግሎት ፡ የሚሰጠው ፡ መሪት ፡ ባለሀብት ፡ በተቻለ ፡ መጣን ፡ ጉዳት ፡ እንዳያገኘው ፡ አድርጎ ፡ በመብቱ ሊሠራበት ፡ ይገባዋል ።

(ዘ) በአገልግሎቱ የሚጠቀመው ስራ ፣ ባለሀብት ፣ በአገልግሎት ፣ የሚጠቀመው ስራ ፣ ሰነድ ፣ ገንዘብ ፣ አገልግሎት ፣ በሚሰጠው ስራ ፣ ላይ ፣ አገልግሎት ፣ የሚሰጠውን ስራ ፣ ሁኔታ ፣ የሚያከብድ ፣ ግለሰብ ፣ ሳይደርግ ፣ (ለማድረግ ፣ ሳይችል) ፣ በሰነድ ፣ መሠረት ፣ በንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ሊገለገልበት ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፻፸፯ ፣ በአገልግሎቱ ፣ ተጠቃሚ ፣ ለሆነ ፣ መሬት ፣ የሚያስፈልጉ ፣ አዳዲስ ፣ ነገሮች ።

በንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ተጠቃሚ ፣ ለሆነው ፣ መሬት ፣ የሚያስፈልጉት ፣ አዳዲስ ፣ ነገሮች ፣ ምንም ፣ የአገልግሎትን ፣ ግክቦድ ፣ አያስከትሉም ።

ቀ ፡ ሺ፻፸፰ ፣ በንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ስለሚጠቀመው ፣ መሬት ፣ መከፋፈል ።

(ጸ) በንብረት ፣ አገልግሎት ፣ የሚጠቀመው ፣ መሬት ፣ የተከፋፈለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አገልግሎት ፣ የሚሰጠው ፣ መሬት ፣ ሁኔታ ፣ የከበደ ፣ ሳይሆን ፣ አገልግሎቱ ፣ ለያንዳንዱ ፣ ድርሻ ፣ የተገባ ፣ ሆኖ ፣ ይቋቋም ።

(፱) እንዲሁም ፣ ለምሳሌ ፣ ስለ ፣ መተላለፍ ፣ መብት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግንኙነት ፣ የጋራ ፣ ባለሀብቶች ፣ ሁሉ ፣ በዚያው ፣ በተለመደው ፣ ቦታ ፣ ለመተላለፍ ፣ የተገደዱ ፣ ይሆናሉ ።

(ሀ) በንብረት ፣ አገልግሎት ፣ የሚጠቀመው ፣ ከድርሻዎች ፣ ጠባብ ፣ አንድ ፣ ብቻ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አገልግሎቱን ፣ የሚሰጠው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ የሌሎቹ ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ መብት ፣ እንዲሠረዝ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፻፸፱ ፣ የንብረትን ፣ አገልግሎት ፣ ስለሚሰጠው ፣ መሬት ፣ መከፋፈል ።

(ለ) የንብረትን ፣ አገልግሎት ፣ የሚሰጠው ፣ መሬት ፣ የተከፋፈለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እያንዳንዱ ፣ ክፍል ፣ እንደ ፣ ደንቡ ፣ አገልግሎቱን ፣ ይቀጥላል ።

(ሐ) አገልግሎቱ ፣ በንግድ ፣ ክፍሎች ፣ ላይ ፣ በርግጥ ፣ የማይከናወንና ፣ ለመከናወን ፣ ያልቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የነዚህ ፣ ክፍሎች ፣ ባለሀብት ፣ በክፍሎች ፣ ላይ ፣ ያለው ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ እንዲሠረዝ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፻፸፱ ፣ የንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ የሚሰጠው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ ግዴታ ።

የንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ የሚሰጠው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ አገልግሎትን ፣ የሚቀንስ ፣ ወይም ፣ የማይመች ፣ ዘዴ ፣ የማድረግ ፣ ዝንባሌን ፣ ለመሥረት ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺ፻፹፬ ፣ የንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ ሥራ ፣ ዐይነት ፣ ስለ ፣ መለወጥ ።

የንብረት ፣ አገልግሎትን ፣ በሚሰጠው ፣ መሬት ፣ አንድ ፣ ክፍል ፣ ላይ ፣ ብቻ ፣ የሚደረግ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አገልግሎት ፣ ተቀባይ ፣ የሆነው ፣ መሬት ፣ ባለሀብት ፣ ጥቅም ፣ ያለውና ፣ ወጪውን ፣ (ኪሣራውን) ፣ የሚችል ፣ ከሆነ ፣ ሥራው ፣ በአ

ገልግሎት ፡ ለሚጠቀመው ፡ መሬት ፡ ባለሀብት ፡ ምቹነትን ፡ ሳያሳጣ ፡ ሌላ ፡ ቦታ ፡ እንዲዛወር ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፳፩ ። የንብረቱ ፡ አገልግሎት ፡ መቅረት ።

(፩) በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ የተጻፈው ፡ የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ በጽሑፉ ፡ መሠረዝ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፪) በአገልግሎቱ ፡ የሚጠቀመው ፡ መሬት ፡ ባለሀብት ፡ ለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረቱ ፡ የሚገባውን ፡ አገልግሎት ፡ ትቻለሁ ፡ ሲል ፡ በጽሑፍ ፡ በማረጋገጥ ፡ እሳቡን ፡ ጠገልጽ ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ አገልግሎቱ ፡ በመዝገብ ፡ የተጻፈው ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲሠረዝ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይቻላል ።

(፫) እንዲሁም ፡ የሚታይ ፡ አገልግሎት ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ አገልግሎት ፡ መኖሩን ፡ የሚገልጹት ፡ ሥራዎች ፡ በጠፉ ፡ ወይም ፡ ከዐሥር ፡ ዓመት ፡ ጀምሮ ፡ የማያገለግሉ ፡ ሆነው ፡ በተገኙ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ንብረቱ ፡ አገልግሎት ፡ በመዝገብ ፡ የገባው ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲሠረዝ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይቻላል ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፳፪ ። የንብረቱ ፡ አገልግሎት ፡ በከፊል ፡ መቅረት ።

የንብረቱ ፡ አገልግሎት ፡ ሁኔታ ፡ እንደ ፡ ንብረቱ ፡ አገልግሎት ፡ መኖርና ፡ እሱን ፡ በሚመለከተው ፡ ዐይነት ፡ በይርጋ ፡ ቀሪ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፳፫ ። የንብረት ፡ አገልግሎትን ፡ መልሶ ፡ ስለ ፡ መግዛት ። (፩) የሚቻልበት ፡ ሁኔታ ።

የንብረት ፡ አገልግሎትን ፡ መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ የሚቻለው ።

(ሀ) ለአገር ፡ ኢኮኖሚ ፡ ጥቅም ፡ ወይም ፡ ለሌላ ፡ አንዳንድ ፡ የሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ለ) በአገልግሎት ፡ ለሚጠቀመው ፡ መሬት ፡ አገልግሎት ፡ የሚሰጠው ፡ ጥቅም ፡ አገልግሎትን ፡ በሚሰጠው ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ የሚያስከትለው ፡ ማወከና ፡ የዋጋ ፡ መቀነስ ፡ የማይመዘዘን ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፫፻፳፬ ። (፪) አሠራር ።

(፩) በባለጉዳዮቹ ፡ መካከል ፡ ስምምነት ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አገልግሎትን ፡ በሚሰጠው ፡ መሬት ፡ ባለሀብት ፡ ጭቂ ፡ የአገልግሎቱን ፡ መልሶ ፡ መግዛት ፡ ዳኞች ፡ ያዝዛሉ ።

(፪) የንብረቱን ፡ አገልግሎት ፡ መልሶ ፡ በመግዛት ፡ የሚደርሰውን ፡ ከሣራ ፡ ዳኞች ፡ ይወስናሉ ።

(፫) ዳኞች፣ ይህን፣ ኪሣራ፣ ለመወሰን፣ በአገልግሎት፣ ለሚጠቀሙት፣ መሬት፣ ጥቅም፣ ወይም፣ አገልግሎትን፣ ለሚሰጠው፣ መሬት፣ ጉዳት፣ አገልግሎቱ፣ ሊያስከትል፣ የሚችሉውን፣ ማናቸውንም፣ ምክንያትና፣ በተለይም፣ አገልግሎቱ፣ የቋቋሙን፣ ጊዜ፣ ያመዘክናሉ፣ (በግምት፣ ውስጥ፣ ያገባሉ) ።

ቀ. ሺ፫፻፹፮ ። መልሶ፣ መግዛትን፣ የሚያስቀር፣ የጋራ ልጥ፣ ቃል ።

ባለጉዳዮቹ፣ አገልግሎትን፣ በሚያቋቁሙት፣ ጽሑፍ፣ ወይም፣ በኋላ፣ በተጻፈው ልጥ፣ ውስጥ፣ ከዐሥር፣ ዓመት፣ ለመብለጥ፣ በማይችል፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ አገልግሎትን፣ መልሶ፣ ለመግዛት፣ ዳኞችን፣ የመጠየቅ፣ ሥልጣንን፣ ለማስቀረት፣ ይችላሉ ።

ምዕራፍ ፣ ፩ ።

በቀዳሚነት፣ ግዥ፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብት ።

ቀ. ሺ፫፻፹፯ ። ትርጓሜ ።

በቀዳሚነት፣ ግዥ፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብት፣ ጋጋን፣ በመክፈል፣ የአንድ፣ ንብረት፣ ሀብትነት፣ ወይም፣ የአላባጥቅም፣ ተቀባይነትን፣ ባንዳንድ፣ ምክንያቶች፣ የሚገዛውን፣ ሦስተኛ፣ ወገን፣ ለማስለቀቅ፣ ላንዱ፣ ሰው፣ የተሰጠ፣ መብት፣ ነው ።

ቀ. ሺ፫፻፹፰ ። በአገልግሎት፣ ብቻ፣ ላይ፣ የተመሠረተ፣ መብትን፣ ስለ፣ ማስቀረት ።

በቀዳሚነት፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ ማናቸውም፣ መብት፣ ለብዙ፣ ዘመን፣ በቁየ፣ አገልግሎት፣ ቢሆንም፣ በአገልግሎቱ፣ ብቻ፣ ሊገኝ፣ አይችልም ።

ቀ. ሺ፫፻፹፱ ። የጋራ፣ ባለሀብቶች፣ በቀዳሚነት፣ ግዥ፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብት ።

(፩) በቀዳሚነት፣ ግዥ፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብት፣ ከጋራው፣ ንብረት፣ ውስጥ፣ ለሚሸጠው፣ አንድ፣ ክፍል፣ ለጋራ፣ ባለሀብቶቹ፣ በሕግ፣ መሠረት፣ አላቸው ።

(፪) የጋራ፣ ባለሀብቶች፣ የሆኑት፣ ባልተከፋፈለው፣ ሀብት፣ ላይ፣ ባላቸው፣ ድርሻ፣ መጠን፣ ባንድ፣ ጊዜ፣ በቀዳሚነት፣ ግዥ፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብታቸውን፣ ይሠሩበታል ።

(፫) ከመካከላቸው፣ አንዱ፣ ወይም፣ ብዙዎቹ፣ የተዉ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሌሎቹ፣ በተተዉ፣ ንብረቶች፣ ሁሉ፣ በቀዳሚነት፣ ይገባኛል፣ የማለት፣ መብታቸው፣ ይሠሩበታል ።

ቀ. ሺ፫፻፹፲ ። የዘመዶች፣ በቅድሚያ፣ የመግዛት፣ መብት I (፩) መሠረቱ ።

አንድ፣ ሰው፣ ከዘመዶቹ፣ ከአንደኛው፣ በውርስ፣ ያገኘውን፣ ርስት፣ የሸጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የሻጩ፣ ዘመዶች፣ በቅድሚያ፣ የመግዛት፣ መብት፣ በሕግ፣ መሠረት፣ አላቸው ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፲፯ ። (ዪ) የዝምድናው ፡ ደረጃ ፡ አገማመት ።

(፩) ሻጨ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ያገኘው ፡ በአባቱ ፣ የዝምድና ፣ መሥመር ፣ ከሆነው ፡ ከአንዱ ፡ ዘመዱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቀደምትነት ፣ ለመግዛት ፡ በተሰጠው ፣ መብት ፡ ሊጠቀሙ ፡ የሚችሉት ፡ በሻጨ፡ የአባት ፡ ወገን ፡ የዝምድና ፣ መሥመር ፣ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ ዘመዶቹ ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ሻጨ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ያገኘው ፡ በእናቱ ፣ የዝምድና ፣ መሥመር ፣ ከሆነ ፡ ከአንዱ ፡ ዘመዱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቀደምትነት ፣ ለመግዛት ፣ በተሰጠው ፣ መብት ፡ ሊጠቀሙ ፡ የሚችሉት ፡ በሻጨ፡ የእናት ፣ መሥመር ፣ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ ዘመዶቹ ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፲፩ ። (፫) የቅደም ፡ ተከተል ፡ ተራ ።

የቤተ ፡ ዘመድ ፣ የይገባኛል ፡ ቀዳሚነት ፡ ተራ ፡ የሚወሰነው ፡ ኑዛዜ ፣ በሌላ ፣ ጊዜ ፣ የውርስ ፡ ንብረት ፡ የሚከፋፈልበትን ፡ አኳኋን ፡ በሚመለከተው ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፡ ስለ ፡ ውርስ ፣ በተጻፈው ፡ እንቀጽ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፲፪ ። (፬) ለአንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ የሚሰጥ ፡ ምርጫ ።

በእነዚህ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ በይገባኛል ፡ መብታቸው ፡ ሊጠቀሙ ፡ የሚችሉ ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቀዳሚነቱ ፡ ምርጫ ፡ የሚሰጠው ፡ በሚሸጠው ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ ለሚኖሩት ፡ ወይም ፡ ራሳቸው ፡ እየሠሩ ፡ በዚህ ፡ መሬት ፣ ለሚጠቀሙት ፡ ቤተ ፡ ዘመዶች ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፲፫ ። ስለ ፡ ብዙ ፡ ባለመብቶች ።

(፩) በአንድ ፣ የተራ ፡ ደረጃ ፡ ውስጥ ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ በማለት ፣ እኩልነት ፡ ያላቸው ፡ ብዙዎች ፡ ሰዎች ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መብቱን ፡ ዘንብረት ፡ ይሠሩበታል ፡ በመሬቱም ፡ ትክክል ፡ በሆነ ፡ ድርሻ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ በማለት ፡ የማይገለገሉ ፡ ሰዎች ፡ ድርሻ ፡ የዝምድና ፣ ተራ ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ የሌሎቹን ፡ ዘመዶች ፡ ድርሻ ፡ የሚያበዛው ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፲፬ ። በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፡ አመዳደብ ።

በሕግ ፡ የተደነገገው ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብቶች ፡ በሚከተለው ፡ ተራ ፡ ተመድበዋል ።

(፩) የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፤

(፪) የሥጋ ፡ ዘመዶች ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፤

ቍ ፡ ሺ፫፻፺፮ ። የአንዳንዶች ፡ ሰዎችን ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብትን ፡

ስለ ፡ ማስቀረት ።

ዝቅተኛ ፡ ደረጃ ፡ ያለው ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፡ ያለውን ፡ ሰፊ ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ሊቃወመው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፺፮ ። በአንዳንድ ፡ ሁኔታዎች ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብትን ፡

ስለ ፡ ማስቀረት ።

የተሸጠው ፡ ርስት ፡ በከተማ ፡ ቀበሌ ፡ ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ወይም ፡ የተሸጠው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መኖሪያ ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ ማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ሕንጻ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ አስቀድሞ ፡ ስለ ፡ ሥጋ ፡ ዘመዶች ፡ የተደነገገው ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፡ ሊሠራበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፺፮ ። በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የማይተላለፍ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) በሕግ ፡ የተደነገገው ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፡ በሕግ ፡ መብቱ ፡ ከተሰጣቸው ፡ ሰዎች ፡ ጋራ ፡ የተሳሰረ ፡ ነው ።

(፪) መብቱንም ፡ ባለጥቅሞቹ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ሊያስተላልፉ ፡ አይችሉም ።

(፫) ከባለጥቅሞቹም ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ ተተክተው ፡ ሊሠሩበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፺፮ ። በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብትን ፡ እንዲሠሩበት ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

(፩) በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፡ ባለጥቅም ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ባለሀብቱ ፡ በፈቃዱ ፡ ሀብቱን ፡ ወይም ፡ የሀብቱን ፡ አላባ ፡ በሞጋ ፡ በሚሸጥበት ፡ በመኖቹ ፡ ወይም ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ በማለት ፡ በመብቱ ፡ ሊሠራበት ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ከባለሀብቱ ፡ ላይ ፡ የዕዳ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ባቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ሀብቱ ፡ በሚያዘበት ፡ ጊዜ ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ በዚህ ፡ በመብቱ ፡ ሊሠራበት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፫፻፺፮ ። የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ።

የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ በሚያስፈልግ ፡ ምክንያት ፡ እንዲለቀቅ ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜ ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ባለጥቅም ፡ በዚህ ፡ መብቱ ፡ ሊሠራበት ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፱ ። በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ በማለት ፡ መብቱ ፡ እንዲገለገልበት ፡ ለመጠየቅ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ (፩) የማስተላለፍ ፡ ማስታወቅ ።

ማንም ፡ ሰው ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ በማለት ፡ መብት ፡ ሊገለገልበት ፡ የፈለገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ንብረቱ ፡ በሀብትነት ፡ ወይም ፡ በአላባነት ፡ ለገዢ ፡ ወይም ፡ በሐራጅ ፡ ለሚገዛው ፡ ሰው ፡ የተላለፈ ፡ መሆኑ ፡ ለይገባኛል ፡ ባዩ ፡ ከተነገረበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሁለት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በመብቱ ፡ ሊገለገልበት ፡ የፈለገ ፡ መሆኑን ፡ ካላስታወቀ ፡ መብቱ ፡ ይቀርባል ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፩ ። (፪) ስላለማስታወቅ ።

(፩) ይህ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ማስታወቂያ ፡ ሳይነገር ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶቹ ፡ በማያጠራጥር ፡ አኳኋን ፡ ንብረቱ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የተላለፈ ፡ መሆኑን ፡ ካወቁበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሚቋጠር ፡ በሁለት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ በማለት ፡ መብታቸው ፡ ሊገለገሉበት ፡ የፈለጉ ፡ መሆናቸውን ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ።

(፪) የሥጋ ፡ ዘመዶች ፣ አዲሱ ፡ ባለሀብት ፡ (ገዢው) ወይም ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ እጅ ፡ ካደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሚቋጠር ፡ በስድስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ በማለት ፡ መብታቸው ፡ ሊገለገሉበት ፡ የፈለጉ ፡ መሆናቸውን ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፱ ። በቀደምትነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፡ ለማን ፡ እንደሚነገር ።

በቀደምትነት ፡ ይገባኛል ፡ በማለት ፡ መብት ፡ ለመጠቀም ፡ የሚፈልገው ፡ ሰው ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፉት ፡ ቅጥሮች ፡ በተመለከቱት ፡ ጊዜዎች ፡ ውስጥ ፡ ይህ ፡ መብት ፡ ለሚመለከተው ፡ ንብረት ፡ አዲስ ፡ ባለሀብት ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ መግለጽ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፲ ። ዋስትና ፡ የመስጠት ፡ ግዴታ ።

በቀደምትነት ፡ ይገባኛል ፡ በማለት ፡ መብት ፡ ለመገልገል ፡ እንደሚፈልግ ፡ የሚሰጠው ፡ መግለጫ ፡ የንብረቱን ፡ ሙሉ ፡ ዋጋ ፡ ለመክፈል ፡ የሚያረጋግጡና ፡ ዳኞቹም ፡ በቂ ፡ አድርገው ፡ የሚቀበሏቸው ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ማረጋገጫዎች ፡ ካላቀረቡ ፡ በቀር ፡ መግለጫው ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፱ ። በተሰጠው ፡ መግለጫ ፡ የሚጠቀሙት ።

(፩) ከባለሙብቶቹ ፡ አንዱ ፡ የሚያደርገው ፡ መግለጫ ፡ የሚጠቅመው ፡ በተለይ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ያደረገውን ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(ዪ) ይህም ፡ ስለ ፡ ተባለ ፡ ማስታወቂያው ፡ የቀድሞው ፡ ባለሀብት ፡ ዘመዶች ፡ ከሆኑት ፡ በዝምድና ፡ ስም ፡ ብቻ ፡ ሥራውን ፡ በሚፈጽም ፡ ባንድ ፡ ዘመድ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ በዝምድናው ፡ መደብ ፡ እኩል ፡ የሆኑት ፡ ዘመዶች ፡ በማስታወቂያው ፡ ለመጠቀም ፡ አሳባቸውን ፡ የገለጹ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሁሉም ፡ ሊጠቀሙበት ፡ ይችላሉ ።

(ቮ) ይህም ፡ አሳብ ፡ ማስታወቂያው ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሚቁጠር ፡ በሰድስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ካልተገለጸና ፡ ለዚህም ፡ በአመልካቹ ፡ ላይ ፡ የሚታሰብ ፡ ከዋጋው ፡ ድርሻውን ፡ ለመክፈል ፡ የሚያረጋግጡ ፡ በቂዎች ፡ የሆኑ ፡ ዋሶችን ፡ በመጥራት ፡ ወይም ፡ ማረጋገጫዎችን ፡ በመስጠት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ወጤት ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፲፬፻፳ ። በቀደምትነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፡ ውጤት ።

(፩) በቀደምትነት ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ በተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ በመብቱ ፡ ለመገልገል ፡ መፈለጉን ፡ የገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ የገዛው ፡ ሰው ፡ በዚህ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ መብት ፡ ለይገባኛል ፡ ባዩ ፡ እንዲያስተላልፍለት ፡ ይገደዳል ።

(፪) የሚገባው ፡ ዋጋ ፡ እንደ ፡ ተከፈለው ፡ ይህን ፡ ግዴታውን ፡ ወዲያውኑ ፡ ራሱ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፲፬፻፺ ። ንብረቱን ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገው ፡ ሰው ፡ መብቶች ። (፩) ዋጋ ።

(፩) ንብረቱን ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገው ፡ ሰው ፡ የከፈለው ፡ ዋጋ ፡ እንዲመለስለት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ንብረቱን ፡ ገዝቶ ፡ የነበረው ፡ ሰው ፡ በሽያጩ ፡ ውል ፡ ላይ ፡ የተመለከተው ፡ ዋጋ ፡ በውነት ፡ ከከፈለው ፡ ዋጋ ፡ ዝቅተኛ ፡ መሆኑን ፡ ለማስረዳት ፡ አይፈቀድለትም ።

(ቮ) በቀደምትነት ይገባኛል ፡ በማለት ፡ መብት ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚፈልገው ፡ ሰው ፡ ግን ፡ በሽያጩ ፡ ውል ፡ ላይ ፡ የተመለከተው ፡ ዋጋ ፡ በማስመሰል ፡ የተነገረ ፡ ዋጋ ፡ ለመሆኑ ፡ በማናቸውም ፡ መንገድ ፡ ሁሉ ፡ ለማስረዳት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፲፬፻፺፯ ። (ዪ) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ግምት ።

(፩) በቀደምትነት ፡ መግዛት ፡ ይገባኛል ፡ የማለትን ፡ መብት ፡ ያስከተለው ፡ የንብረት ፡ ማግኘት ፡ ያለዋጋ ፡ የተፈጸመ ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህንኑ ፡ ንብረት ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገው ፡ ሰው ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ የንብረት ፡ ግምት ፡ የሚተካክል ፡ ዋጋ ፡ የመቀበል ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ክርክርም፡ በተነሣበት፡ ጊዜ ፡ ዋጋው ፡ የሚወሰነው ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ያለ ፡ አገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ በተመለከተው ፡ ምዕራፍ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፳ ። (፫) ስለ ፡ ተጨማሪ ፡ ገንዘብ ።

(፩) ንብረቱን ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገው ፡ ሰው ፡ ከሚገባው ፡ ዋጋ ፡ በላይ ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ንብረቱ ፡ ሲተላለፍለት ፡ ያወጣቸውን ፡ የውልና ፡ የማዘዋወር ፡ ወጪዎች ፡ እንዲከፈለው ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ከዚህም ፡ ሌላ ፡ የዚህን ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ ከከፈለበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ተመለሰለት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ ለከፈለው ፡ ዋጋና ፡ ወጪዎች ፡ ሕጋዊ ፡ ወለድ ፡ እንዲከፈለው ፡ መብት ፡ አለው ።

(፫) በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ በማለት ፡ መብት ፡ ለመጠቀም ፡ የሚፈልገው ፡ ሰው ፡ ንብረቱን ፡ እጅ ፡ ካደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሚቋጠር ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የተባለው ፡ ንብረት ፡ ያፈራውን ፡ ሀብት ፡ ለባለይዞታው ፡ በመተው ፡ ወለዱን ፡ ከመክፈል ፡ ነፃ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፶ ። (፬) ወጪ ።

ንብረቱን ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገው ፡ ሰው ፡ በለቀቀው ፡ ንብረት ፡ ላይ ያወጣውን ፡ ገንዘብና ፡ ንብረቱ ፡ በእጅ ፡ ሆኖ ፡ በቋየበት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በተባለው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የደረሰውን ፡ መበላሸት ፡ ስለሚመለከተው ፡ ነገር ፡ በዚህ ፡ የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ አለ ፡ አገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ የተመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ባለሀብቱ ፡ አንዳንዶቹን ፡ ንብረቶች ፡ እንደ ፡ ፈቀደው ፡

እንዳያደርግ ፡ መብቱን ፡ ስለ ፡ ማጥበብ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የግዢን ፡ ወይም ፡ በቀደምትነት ፡ የመግዛትን ፡

መብት ፡ ስለሚመለከት ፡ የውል ፡ ስምምነት ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፹ ። ትርጓሜ ።

(፩) የሽያጭ ፡ ተስፋ ፡ መስጠት ፡ ማለት ፡ የአንድ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ይህንኑ ፡ ሀብቱን ፡ ለመግዛት ፡ ሌላው ፡ ሰው ፡ ወዲያው ፡ አሳቡን ፡ እንደ፡

ገለጸለት ፣ እሸጥልሃለሁ ፣ ሲል ፣ ለዚያው ፣ ሰው ፣ የሚገባለት ፣ የስምምነት ፣ ቃል ፣ ነው ።

- (፪) በቀደምትነት ፣ የመግዛት ፣ መብት ፣ ማለት ፣ የአንድ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ይህንን ፣ ሀብቱን ፣ ለመሸጥ ፣ በሚወስንበት ፣ ጊዜ ፣ አንዱን ፣ ሰው ፣ በመምረጥ ፣ ሀብቱን ፣ እሸጥልሃለሁ ፣ ሲል ፣ ለዚህ ፣ ለመረጠው ፣ ሰው ፣ ከሚገባለት ፣ የስምምነት ፣ ቃል ፣ የሚመነጭ ፣ መብት ፣ ማለት ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፬፻፲፩ ። የዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ዓላማ ፣ ወሰን ።

- (፩) ለሽያጭ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠት ፣ ወይም ፣ በቀደምትነት ፣ ለመግዛት ፣ ለአንድ ፣ ሰው ፣ መብት ፣ የሚሰጠው ፣ ስምምነት ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረትን ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ የተለየ ፣ የሚንቀሳቀስ ፣ ንብረትን ፣ የሚመለከት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ለተስፋ ፣ ሰጪው ፣ የባለሀብትነቱን ፣ መብት ፣ የሚያጠብና ፣ በነዚህም ፣ ንብረቶች ፣ ላይ ፣ ለተስፋ ፣ ተቀባዩ ፣ መብትን ፣ የሚሰጥ ፣ አይደለም ።
- (፪) በሁለቱ ፣ ተዋዋዮች ፣ መካከል ፣ ያሉት ፣ የግዴታዎች ፣ ግንኙነቶች ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በአራተኛውና ፣ በአምስተኛው ፣ አንቀጽ ፣ ተወስኗል ።
- (፫) ከዚህ ፣ በታች ፣ የሚከተሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ እነዚህ ፣ ስምምነቶች ፣ ከሚያስከትሉት ፣ ከእውነተኛው ፣ ውጤት ፣ በቀር ፣ ሌላ ፣ አያመለክቱም ።

ቀ፡ ሺ፬፻፲፪ ። ስምምነቱ ፣ የሚጸናበት ፣ ሁኔታ ።

ለሽያጭ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠት ፣ ወይም ፣ በቀደምትነት ፣ ለመግዛት ፣ ለአንድ ፣ ሰው ፣ መብት ፣ የሚሰጠው ፣ ስምምነት ፣ በጽሑፍ ፣ ካልተደረገና ፣ ባለጥቅሙ ፣ የሚጠቀምበት ፣ ጊዜና ፣ ዋጋ ፣ ተለይቶ ፣ ካልታወቀ ፣ በቀር ፣ ዋጋ ፣ የላቸውም ።

ቀ፡ ሺ፬፻፲፫ ። ከፍተኛ ፣ ጊዜ ።

- (፩) ለሽያጭ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠት ፣ ወይም ፣ በቀደምትነት ፣ ለመግዛት ፣ በውል ፣ የሚሰጠው ፣ መብት ፣ ከዐሥር ፣ ዓመት ፣ በላይ ፣ ለሆነ ፣ ጊዜ ፣ ሊሰጥ ፣ አይቻልም ።
- (፪) በወሉ ፣ ቃል ፣ ጊዜው ፣ ከዐሥር ፣ ዓመት ፣ በላይ ፣ እንዲቂይ ፣ ተነግሮ ፣ እንደ ሆነ ፣ ከዐሥር ፣ ዓመት ፣ በላይ ፣ የሆነው ፣ ጊዜ ፣ ተቀናሽ ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ሺ፬፻፲፬ ። ለሕዝብ ፣ ጥቅም ፣ ርስትን ፣ ስለ ፣ ማስለቀቅ ።

- (፩) ለሽያጭ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠትና ፣ ስለ ፣ ግዢ ፣ ቀደምትነት ፣ መብት ፣ መስጠት ፣ የሚደረጉት ፣ ስምምነቶች ፣ የሚመለከቱት ፣ ንብረት ፣ ስለ ፣ ሕዝብ ፣ ጥቅም ፣ የተወሰደ ፣ ወይም ፣ ለጊዜው ፣ የተያዘ ፣ እንደ ሆነ ፣ ፈራሾች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) በዚሁ ፡ ምክንያት ፡ የነዚህ ፡ መብቶች ፡ ባለጥቅሞች ፡ ለሆኑት ፡ ሰዎች ፡ እንደ ጻፉ ፡ ከሣራ ፡ አይሰጣቸውም ።

ቀ ፡ ፲፬፻፲፮ ። መብቶች ፡ የማይተላለፉ ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ።

(፫) ለሽያጭ ፡ የተሰፉ ፡ ቃል ፡ መስጠትና ፡ በቀደምትነት ፡ ለመግዛት ፡ በውል ፡ የሚሰጠው ፡ መብት ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የነዚህ ፡ መብቶች ፡ ባለጥቅም ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ የተሰጡ ፡ ናቸው ።

(፬) ባለጥቅሞቹ ፡ መብቶቻቸውን ፡ ሊያስተላልፏቸው ፡ አይችሉም ፤ እንዲሁም ፡ ለወራሾቻቸው ፡ አያልፍም ።

(፭) ከባለጥቅሙ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በባለጥቅሙ ፡ ስም ፡ በሻጭነት ፡ ምርጫ ፡ ወይም ፡ በግዢ ፡ ቀደምትነትም ፡ መብት ፡ ለመሥራት ፡ አይችሉም ።

ቀ ፡ ፲፬፻፲፯ ። ለሽያጭ ፡ የተሰፉ ፡ ቃል ፡ መስጠት ፡ (፩) በንብረቱ ፡ ላይ ፡ ዋስትናን ፡ ስለ ፡ ግድግዳ ።

(፩) ግንም ፡ ሰው ፡ በአንድ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ለመሸጥ ፡ የተሰፉ ፡ ቃል ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለጥቅሙ ፡ ለመግዛት ፡ መፈለጉን ፡ እንዲያስታውቅ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ እስኪያልፍ ፡ ድረስ ፡ ተሰፋ ፡ ሰጪው ፡ ንብረቱን ፡ ለመሸጥ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ወይም ፡ በዚሁ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ግንኛውንም ፡ ዋስትና ፡ ሊያቋቁም ፡ አይችልም ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ለመሸጥ ፡ የተሰፉ ፡ ቃል ፡ በተሰጠው ፡ ውስጥ ፡ ከተጠቀሰው ፡ ዋጋ ፡ በላይ ፡ ላልሆነ ፡ ገንዘብ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሆን ፡ በንብረቱ ፡ ላይ ፡ መያዣ ፡ ለግድግዳ ፡ ወይም ፡ ንብረቱን ፡ በመያዣ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፲፬፻፲፰ ። (፪) ስለ ፡ ንብረቱ ፡ መያዝ ።

(፩) ለሽያጭ ፡ የተሰፉ ፡ ቃል ፡ የተሰጠበት ፡ ንብረት ፡ የተያዘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለፀ ዳው ፡ የንብረቱን ፡ መያዝ ፡ ቃል ፡ ለተገባለት ፡ ባለጥቅም ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) ባለጥቅሙም ፡ ውሉ ፡ እንዳይፈርስበት ፡ (እንዳይቀርበት) ፡ ይህ ፡ የተባለው ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ በሐራጅ ፡ ከመሸጡ ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ ግዢ ፡ በተሰጠው ፡ የምርጫ ፡ መብቱ ፡ መሥራት ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፲፬፻፲፱ ። በቀደምትነት ፡ የመግዛት ፡ መብት ፡ በንብረት ፡ ላይ ፡ ዋስትናን ፡ ስለ ፡ ግድግዳ ።

(፩) ለሌላ ፡ ሰው ፡ የግዥ ፡ ቀደምትነትን ፡ መብት ፡ የሰጠ ፡ ግንኛውም ፡ ሰው ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የግዢ ፡ ቀደምትነት ፡ በሚመለከተው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ዋስትናን ፡ ሊያቋቁምበት ፡ ይችላል ።

(፪) ይህን ፡ የተባለውን ፡ ንብረት ፡ ለመሸጥ ፡ ለመለወጥ ፡ ያስበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለዚህ ፡ መብት ፡ ባለጥቅም ፡ ማስታወቅ ፡ ብቻ ፡ አለበት ።

(፫) እንደዚሁም፡ የማይንቀሳቀሱ፡ ንብረት፡ የተያዘ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ለባለጥቅሙ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፲፱ ። በግዢ ፡ ቀደምትነት ፡ መብት ፡ ለመሥራት ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ።

(፩) የማይንቀሳቀሱትን፡ ንብረት፡ የመሸጥ ፡ የመለወጥ ፡ አሳብ ፡ መኖሩን ፡ የገዥ፡ ቀደምትነት ፡ መብት ፡ ለተሰጠው ፡ ባለጥቅም ፡ ከተነጋሪበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ በሚቋጠር ፡ በሁለት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ እንዲሠራበት ፡ ያስፈልጋል ።

(፪) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ጎይለ ፡ ቃል ፡ የተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ በውል ፡ እጅግ ፡ ቢበዛ ፡ ለአንድ ፡ ዓመት ፡ ሊደረግ ፡ ይችላል ።

(፫) ጊዜው ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ እንዲሆን ፡ ተወስኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያለከር ከር ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ወደ ፡ መሆን ፡ እንዲወርድ ፡ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፳ ። በግዥ ፡ ቀደምትነት ፡ መብት ፡ ስላለመሥራት ።

(፩) የግዥ፡ ቀደምትነት፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ባለጥቅም ፡ በመብቱ ፡ ሳይጠቀም በት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ ያሳለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መብቱ ፡ ይቀርባል ።

(፪) ባለሀብቱም ፡ የማይንቀሳቀሱትን ፡ ንብረቱን ፡ እንደ ፡ ፈቀደው ፡ በነፃ ፡ ለመሸጥ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ይችላል ።

(፫) እንደዚሁም ፡ ንብረቱን ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ለማስቀረት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፳፩ ። የንብረት ፡ መያዝ ።

(፩) ንብረት፡ በሚያዝበት፡ ጊዜ፡ ንብረቱ፡ በሐራጅ፡ ከመሸጡ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ ግዢ ፡ ቀደምትነት ፡ የተሰጠው ፡ መብት ፡ ካልተሠራበት ፡ በቀር ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፪) ማኖቸውም ፡ ለዚህ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፳፪ ። ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፡ (፩) ሁኔታዎች ።

ለሽያጭ ፡ የተሰጠው ፡ የተስፋ ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ በቀደምትነት ፡ ለመግዛት ፡ በውል ፡ የሚሰጠው ፡ መብት ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ርስት ፡ መዝገብ ፡ በሚገባ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንባቸው ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፳፫ ። (፪) ስለ ፡ ሌሎች ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ።

(፩) የማይንቀሳቀሱ፡ ንብረቶች፡ ጉዳይ፡ በሚያጋጥምበት ፡ ጊዜ ፡ እነዚህ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተባሉት ፡ መብቶች ፡ ይህ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ ባለበት ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ በሚገኘው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ መዝገብ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንባቸው ፡ አይችሉም ።

(፪) የዚህ ፡ ዐይነት ፡ አመዘጋገብ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሦስተኞች ፡ ወገኖች ፡ መኖሩን ፡ ያወቁ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የነበረባቸው ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ሽያጭ ፡ የሚሰጠው ፡ የተስፋ ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ግዥ ፡ ቅድሚያነት ፡ የሚደረገው ፡

የስምምነት ፡ መብት ፡ በነዚህ ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ አይሆንባቸውም ።

ቀ ፡ ፲፬፻፳፬ ። (፫) ስለ ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ ንብረቶች ።

ለሽያጭ ፡ የተሰጠው ፡ የተስፋ ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ በቀደምትነት ፡ ለመግዛት ፡ በውል ፡ የተሰጠው ፡ መብት ፡ የሚመለከተው ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንባቸው ፡ የሚችለው ፡ ፫ኛ ፡ ወገኖች ፡ የመብቶቹን ፡ መኖር ፡ ዐውቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የነበረባቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፬፻፳፭ ። (፬) መቃወሙ ፡ ስለሚያስከትለው ፡ ፍጡር ።

(፩) ለሽያጭ ፡ የተሰጠው ፡ የተስፋ ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ በቀደምትነት ፡ ለመግዛት ፡ የተሰጠው ፡ መብት ፡ በሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆንበት ፡ በሚችልበት ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ለራሱ ፡ ገንዘብ ፡ ያደረገው ፡ መብታቸውን ፡ ባለማክበር ፡ በመጣስ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለጥቅም ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ መብቱ ፡ በተቋቋመበት ፡ ጽሑፍ ፡ በተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ የተባለውን ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የንብረቱን ፡ ሀብትነት ፡ እንዲለቅለት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) ለሽያጭ ፡ የተስፋ ፡ ቃል ፡ የተሰጠው ፡ ወይም ፡ በቀደምትነት ፡ ለመግዛት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ባለጥቅም ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ማናቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ የንብረቱ ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነው ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ እጅ ፡ ካደረገበት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ በስድስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በመብቱ ፡ ካልሠራበት ፡ መብቱ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፫) ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ በሸጠለት ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ የማቅረብ ፡ መብቱ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይያዝ ፡ የማድረግ ፡ ስምምነት ።

ቀ ፡ ፲፬፻፳፮ ። ተንቀሳቃሽ ፡ የሆነውን ፡ ንብረት ፡ የሚመለከት ፡ ስምምነት ።

(፩) ግዙፍ ፡ የሆነ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረት ፡ የሠራ ፡ ያወጣ ፡ የሸጠ ፡ ወይም ፡ የዚህ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ ንብረቱ ፡ መሸጥ ፡ ወይም ፡ መያዝ ፡ ወሰን ፡ አደርጋለሁ ፡ ሲል ፡ የሚገባቸው ፡ የውል ፡ ስምምነቶች ፡ በግልጽ ፡ በተቀበሏቸው ፡ ሰዎች ፡ ዘንድ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የላቸውም ።

(፪) እነዚህ ፡ የውል ፡ ስምምነቶች ፡ በሕግ ፡ ግልጽ ፡ ሆነው ፡ ካልተፈቀዱ ፡ በቀር ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ አይጸኑባቸውም ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፳፮ ። የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ።

የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በሕግ ፡ በግልጽ ፡ ከተመለከቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ ውጭ ፡ የተባለውን ፡ ንብረት ፡ የማይሸጥ ፡ ወይም ፡ የማይያዝ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፳፯ ። ተንቀሳቃሽ ፡ ያልሆነውን ፡ ንብረት ፡ የሚሸጥ ፡ የሚያስተላልፍ ፡ ሰው ፡ መብት ።

(ጳ) የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ ሀብትነትን ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የሚያስተላልፍ ፡ ሰው ፡ ንብረቱ ፡ የተላለፈለትን ፡ ሰው ፡ ንብረቱን ፡ እንዳይሸጥ ፡—እንዳያስተላልፍ ፡ ለመከልከል ፡ ወይም ፡ ንብረቱን ፡ ለመሸጥ ፡ ለማስተላልፍ ፡ ያለውን ፡ ሥልጣን ፡ ለመቀነስ ፡ ይችላል ።

(ጴ) እንደዚሁም ፡ የተባለው ፡ ንብረት ፡ ከተላለፈለት ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ ንብረቱ ፡ የማይያዝ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ለመስማማት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፳፰ ። የውል ፡ ቃሎችን ፡ ስለ ፡ መተርጎም ።

(ጵ) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይያዝ ፡ ተብሎ ፡ የሚደረገው ፡ ስምምነት ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ሁሉ ፡ በማጥበብ ፡ መተርጎም ፡ አለባቸው ።

(ጶ) እንደዚሁም ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይተላልፍ ፡ የሚነገረው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ መሪት ፡ የማይያዝ ፡ አያደርገውም ።

(ጷ) ደግሞ ፡ ንብረቱ ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይያዝ ፡ የተነገሩት ፡ ስምምነቶች ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ በሰጧቸው ፡ ሁኔታዎች ፡ በወሰኑዎቻቸው ፡ ወሰኖች ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የላቸውም ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፳፱ ። ስለ ፡ ውሉ ፡ ቃል ፡ ፎርም ።

አንድ ፡ ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይለወጥ ፡ ወይም ፡ እንዳይያዝ ፡ የሚነገሩት ፡ ስምምነቶች ፡ ፈራሽነትን ፡ እንዳያስከትሉ ፡ በጽሑፍ ፡ መደረግና ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ የማይሸጥ ፡ የማይለወጥ ፡ ሆኖ ፡ የሚቈይበትን ፡ ጊዜ ፡ መለየት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፴፩ ። ከፍተኛ ፡ ጊዜ ።

(ጸ) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይለወጥ ፡ ወይም ፡ እንዳይያዝ ፡ የሚደረገው ፡ ስምምነቱ ፡ ከኻያ ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ ለሆነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ንብረቱን ፡ ሀብቱ ፡ ካደረገው ፡ ሰው ፡ ዕድሜ ፡ በላይ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

(ጹ) ስምምነት ፡ ከኻያ ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የውሉ ፡ ስምምነት ፡ ወ ጤት ፡ የሚያገኘው ፡ እስከ ፡ ኻያ ፡ ዓመት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፫) ጊዜው ፣ የሚቁጠርበት ፣ መነሻ ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ ሀብትነት ፣ ለአ ገኘው ፣ ሰው ፣ ከተላለፈበት ፣ ቀን ፣ ጀምሮ ፣ ነው ።

ቀ ፣ ሺ፩፻፴፪ ። በሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ለመሆን ፣ ስላለመቻሉ ።

(፬) የውሉ ፣ ስምምነት ፣ የሚመለከተው ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ በርስት ፣ መዝገብ ፣ ላይ ፣ ተጽፎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ስምምነት ፣ በመዝገብ ፣ ተጽፎ ፣ ካልተገኘ ፣ በቀር ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖችን ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆንባቸው ፣ አይችልም ።

(፭) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ በሆኑ ፣ ጊዜ ፣ ስምምነት ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ በሚገኝበት ፣ ቦታ ፣ ላይ ፣ ባለው ፣ ፍርድ ፣ ቤት ፣ መዝገብ ፣ ተጽፎ ፣ ካልተገኘ ፣ በቀር ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖችን ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆንባቸው ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ሺ፩፻፴፫ ። ስለ ፣ ጻኞች ፣ ሥልጣን ፣ (፩) ንብረት ፣ እንዳይያዝ ፣ የሚደረግ ፣ ስምምነት ።

ግኖቸው ም ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ስምምነት ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ እንዲያዝ ፣ ለመፍቀድ ፣ የሚችሉት ።

(ሀ) ንብረት ፣ እንዲያዝለት ፣ የሚጠይቀው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ ለማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ የቀለብ ፣ መስጠት ፣ ግዴታ ፣ ላለበት ፣ ሰው ፣ ላቀረበው ፣ ምግብ ፣ ዋጋ ፣ እንዲከፈለው ፣ ሲሆን ፣

(ለ) ዕዳው ፣ የመነጨው ፣ ባለሀብቱ ፣ ከሠራው ፣ ወንጀል ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቀ ፣ ሺ፩፻፴፬ ። (፪) ንብረት ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ የሚደረግ ፣ ስምምነት ።

(፩) ጻኞች ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ የተባለው ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ጥቅም ፣ እንዲሸጥ ፣ እንዲለወጥ ፣ ግዴታ ፣ የሚያሰጥ ፣ መስሎ ፣ የታያቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተባለውን ፣ ንብረት ፣ እንዲሸጥ ፣ እንዲለወጥ ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።

(፪) ሁለቱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋዮች ፣ የተለየ ፣ ስምምነት ፣ በግድረግ ፣ የተባለውን ፣ ሥልጣን ፣ ሊያስቀሩባቸው ፣ ይችላሉ ።

(፫) እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ የተባለውን ፣ የውሉን ፣ ቃል ፣ በመጣስ ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ እንዲሸጥ ፣ እንዲለወጥ ፣ ተብሎ ፣ የሚሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ የዚህን ፣ የንብረት ፣ ባለሀብትነት ፣ ያስተላለፈው ፣ (ያዛወረው) ፣ ሰው ፣ በሕይወት ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እኛ ፣ እርሱም ፣ ፈቃዱን ፣ ለመግለጽ ፣ በሚችልበት ፣ ሁኔታ ፣ የሚገኝ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሊሰጥ ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፴፮ ። ንብረት ፣ እንዳይያዝ ፣ የሚደረግ ፣ ስምምነት ፣ የሚሰጠው ፣ ጡጤት ።

፩ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብትነት ።

(፩) እንዳይያዝ ፣ ስምምነት ፣ የተነገረበት ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ የተባለው ፣ ንብረት ፣ ተይዞ ፣ በፍርድ ፣ እስከ ፣ ተሸጠ ፣ ድረስ ፣ ንብረቱ ፣ እንዳይያዝ ፣ የተነገረ ፣ ስምምነት ፣ አለኝ ፣ ሲል ፣ ለማመልከት ፣ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፣ ስምምነት ፣ አልጠቀምም ፣ በማለት ፣ አስቀድሞ ፣ የተነገረው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

(፫) ባለሀብቱ ፣ ለገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ ይህ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የሚያዝ ፣ አለመሆኑን ፣ በሚገባው ፣ ጊዜ ፣ ሳያስታውቀው ፣ ቀርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ንብረት ፣ መያዝ ፣ ምክንያት ፣ ለሚወጣው ፣ ኪሣራ ፣ ኅላፊ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፴፰ ። (፪) ሌሎች ፣ ሰዎች ።

(፩) ንብረቱ ፣ እንዳይያዝ ፣ የተነገረውን ፣ ስምምነት ፣ የውሉን ፣ ቃል ፣ የተናገረው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ እንዲያስከብር ፣ እርሱ ፣ የላከው ፣ ሰው ፣ ሊያመለክት ፣ ይችላል ።

(፪) የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ንብረቱ ፣ እንዳይያዝ ፣ በተነገረው ፣ ስምምነት ፣ ሊጠቀምበት ፣ ያልፈለገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የንብረቱ ፣ መያዝ ፣ የውሉን ፣ ቃል ፣ እንዲያስከብር ፣ ለተባለው ፣ ሰው ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(፫) ንብረቱን ፣ ለሚያስይዘው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂም ፣ ይህ ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፴፯ ። (፫) የውሉን ፣ ቃል ፣ የማስታወቂያ ፣ ጊዜ ።

(፩) የንብረቱ ፣ መያዝ ፣ ተነግሮት ፣ በውሉ ፣ ቃል ፣ ለመጠቀም ፣ የሚፈልግ ፣ ማንኛውም ፣ ሰው ፣ ንብረቱ ፣ በሐራጅ ፣ ለሌላ ፣ ከመሸጡ ፣ በፊት ፣ በዚህ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ለመጠቀም ፣ መፈለጉን ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(፪) የዚህ ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ መያዝ ፣ ያልተነገረው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ንብረቱ ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ በሐራጅ ፣ ከተሰጠበት ፣ እንሥቶ ፣ እስከ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ በውሉ ፣ ቃል ፣ ለመጠቀም ፣ መፈለጉን ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(፫) የተባለው ፣ ንብረት ፣ እንዳይያዝ ፣ የተነገረው ፣ ስምምነት ፣ እነዚህን ፣ ጊዜዎች ፣ ለማስረዘም ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፴፰ ። (፬) ንብረቱን ፣ በሐራጅ ፣ ከሚሸጠው ፣ ሰው ፣ ጋራ ፣ ስላሉት ፣ ግንኙነቶች ።

(፩) በውሉ ፣ ቃል ፣ ለመጠቀም ፣ የሚፈልገው ፣ ማንም ፣ ሰው ፣ በዚህ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ የተወሰነውን ፣ ዋጋ ፣ በማስከፈል ፣ ወይም ፣ ዋጋው ፣ ያልተወሰነ ፣ እንደ፤

ሆነ ፣ በሐራጅ ፣ የተላለፈለት ፣ ሰው ፣ የከፈለውን ፣ ዋጋ ፣ በመክፈል ፣ ንብረቱ ፣ የተላለፈለት ፣ ሰው ፣ ንብረቱን ፣ እንዲያስተላልፍለት ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(ጀ) በንብረቱ ፣ ላይ ፣ ስለተደረጉት ፣ ወጪዎች ፣ ወይም ፣ በሐራጅ ፣ ንብረቱ ፣ የተላለፈለት ፣ ሰው ፣ በንብረቱ ፣ ላይ ፣ ስላደረሰው ፣ ጉዳት ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ያለ ፣ አገባብ ፣ ስለ መበልጸግ ፣ በተነገረው ፣ ምዕራፍ ፣ የተጻፉት ፣ ደንቦች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፣ ሺ፬፻፴፱ ። (ኧ) በሐራጅ ፣ ካገኘው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ንብረቱን ፣ የራሱ ፣ ካደረገ ፣ ሰው ፣ ጋራ ፣ ስላለ ፣ ግንኙነት ።

(ጸ) የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ በሐራጅ ፣ ያገኘ ፣ ሰው ፣ ንብረቱን ፣ ለሌላ ፣ የሸጠ ፣ ያስተላለፈ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በአካባቢ ፣ ነገሮች ፣ ይህን ፣ ለማወቁ ፣ ማስረጃ ፣ ካልቀረበ ፣ በቀር ፣ ወይም ፣ ንብረቱን ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ ያገኘ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ንብረቱን ፣ የራሱ ፣ ያደረገውን ፣ የኋለኛውን ፣ (አዲሱን) ፣ ሰው ፣ ለመጉዳት ፣ አይቻልም ።

(ጸ) እንዲህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ በውሉ ፣ ለመጠቀም ፣ የሚፈልግ ፣ ማንኛውም ፣ ሰው ፣ ንብረቱ ፣ በሐራጅ ፣ በተላለፈበት ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ያለው ፣ መብት ፣ ንብረቱን ፣ ገንዘብ ፣ ባደረገው ፣ በኋለኛው ፣ (በአዲሱ) ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ይኖረዋል ።

(፫) እንዲህ ፣ ባልሆነ ፣ ጊዜ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ውጤት ፣ መስጠቱ ፣ ይቀራል ።

ቍ ፣ ሺ፬፻፵ ። ንብረቱ ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ የሚነገር ፣ የውል ፣ ቃል ፣ የሚሰጣቸው ፣ ውጤቶች ። (ጸ) የውሉን ፣ ቃል ፣ ለመጥቀስ ፣ ማን ፣ እንደሚችል ።

(ጸ) አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ የተነገረውን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ በመጣስ ፣ ይህን ፣ የተባለውን ፣ ንብረት ፣ የሸጠ ፣ ባለሀብት ፣ ንብረቱን ፣ በገዛው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ በዚህ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ሊጠቀምበት ፣ አይችልም ።

(ጀ) አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ የተነገረውን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ለመጥቀስ ፣ የሚችለው ፣ በውሉ ፣ ቃል ፣ የተሰማማው ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ የውሉን ፣ ቃል ፣ ለማስከበር ፣ እርሱ ፣ የላከው ፣ ሰው ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ሺ፬፻፵፩ ። (ጸ) ጊዜ ።

አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ በተነገረው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ለመጠቀም ፣ ሲባል ፣ የሚቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ይህ ፣ ንብረት ፣ ከተሸጠበት ፣ ከተለወጠበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ በሁለት ፣ ዓመት ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ እንዳይሸጥ ፣ እንዳይለወጥ ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ከማለቁ ፣ በፊት ፣ ካልቀረበ ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፲፬፻፵፪ ። ንብረቱን ፡ የራሱ ፡ ካደረገው ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ ስላሉት ፡ ግንኙነቶች ።

(፩) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይለወጥ ፡ የውል ፡ ስምምነት ፡ ያደረገና ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ውል ፡ ለማድረግ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ እንዳይሸጥ ፡ እንዳይለወጥ ፡ እንዳይያዝ ፡ በተደረገው ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ በስምምነቱ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በዚህ ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ያላቸውን ፡ የመግዛት ፡ ተቀዳሚነት ፡ መብታቸውን ፡ ሊጠቀሙበት ፡ ይችላሉ ።

(፪) ንብረቱን ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገው ፡ ሰው ፡ ንብረቱን ፡ ሽጦለት ፡ በነበረው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ በዋሰነቱ ፡ የሚያቀርብበት ፡ አቤቱታ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፬፻፵፫ ። ስለ ፡ አደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪ ።

የአደራ ፡ ንብረት ፡ አስተዳዳሪን ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በሕግ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ተሰጣቸው ፡ ማገበሮችና ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ ስለ ፡ ተመደቡ ፡ ሀብቶች ፡ የተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

አንቀጽ ፡ ዘጠኝ ።

በማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ በንብረት ፡ ስለ ፡ መጠቀም ።

ምዕራፍ ፡ አንድ ።

የመንግሥት ፡ ንብረት ፡ (የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረት) ፡ እና ፡

ንብረትን ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረት ።

ቀ ፡ ፲፬፻፵፬ ። የመንግሥት ፡ ንብረት ፡ አስተዳደር ፡ ሁኔታ ።

(፩) የመንግሥት ፡ ንብረት ፡ ወይም ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ የአድሚኒስትራሲዮን ፡ ክፍል ፡ ንብረቶች ፡ በጠቅላላው ፡ የባለግል ፡ ንብረት ፡ ለሆኑት ፡ ሀብቶች ፡ በተደነገጉት ፡ ሕጎች ፡ የሚተዳደሩ ፡ ናቸው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ እነዚህ ፡ ንብረቶች ፡ ለጠቅላላ ፡ አገልግሎት ፡ ጥቅም ፡ የተመደቡ ፡ በሆኑ ፡ ጊዜ ፡ በዚህ ፡ ክፍል ፡ ድንጋጌዎች ፡ የሚተዳደሩ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፭ ። የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ንብረት ፣ (፩) መሠረቱ ።

የመንግሥት ፣ ንብረቶች ፣ ወይም ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ድርጅት ፣ ንብረቶች ፣ የሆኑ ፣ ሀብቶች ፣ ተብለው ፣ የሚቋጠሩት ፤

(ሀ) ሕዝብ ፣ እንዲጠቀምባቸው ፣ ወይም ፣ በቀጥታ ፣ እንዲገለገልባቸው ፣ የተመደቡ ፣ ሲሆኑ ፤

(ለ) ለአንድ ፣ የሕዝብ ፣ ጥቅም ፣ ለሚሆን ፣ የሥራ ፣ አገልግሎት ፣ ለተመደቡ ፣ ሲሆኑና ፣ በዐይነታቸው ፣ ወይም ፣ በልዩ ፣ ልዩ ፣ አሠራሮች ፣ ለዚህ ፣ የአገልግሎት ፣ ድርጅት ፣ ብቻ ፣ ወይም ፣ ለዚህ ፣ ሥራ ፣ ይበልጥ ፣ እንዲያገለግሉ ፣ የተመደቡ ፣ ሲሆኑ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፮ ። (፪) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ።

የመንግሥት ፣ ወይም ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ድርጅት ፣ ንብረቶች ፣ የሆኑት ፣ የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ንብረቶች ።

(ሀ) ኃዳናዎችና ፣ መንገዶች ፣ የውሃ ፣ በዮችና ፣ የምድር ፣ ባቡሮች ፤

(ለ) የባሕር ፣ ዳርቻዎች ፣ በወደብ ፣ ላይ ፣ የተቋቋሙ ፣ ነገሮችና ፣ የወደብ ፣ መብራቶች ።

(ሐ) በተለይ ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ የተቋቋሙ ፣ ሕንጻዎች ፣ እንደ ፣ ምሽግና ፣ እንደ ፣ ቤተ ፣ ክርስቲያን ፣ ያሉ ፣ ነገሮች ፣ ሁሉ ፣ የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ንብረቶች ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፯ ። (፫) ውሃዎች ።

(፩) እንደዚህም ፣ ወራጅ ፣ ውሃዎች ፣ ሐይቆችና ፣ በመሪት ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙ ፣ የውሃ ፣ ንጣሮች ፣ በተለይ ፣ የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ንብረት ፣ ተብለው ፣ ይቋጠራሉ ።

(፪) የውሃዎችን ፣ ባለሀብትነትና ፣ አገልግሎት ፣ በሚመለከተው ፣ ጉዳይ ፣ ከዚህ ፣ በረት ፣ የተጻፉት ፣ የዚህ ፣ ሕግ ፣ ውሳኔዎች ፣ ይፈጸማሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፰ ። (፬) ተንቀሳቃሽ ፣ ንብረቶች ።

ከዚህም ፣ በቀር ፣ አቀማመጣቸው ፣ ወይም ፣ የተመደቡት ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ የሆኑና ፣ ለሕዝብ ፣ ትርጓሜት ፣ የተቀመጡ ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ንብረቶች ፣ የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ንብረቶች ፣ ሆነው ፣ ይቋጠራሉ ።

ቍ ፡ ሺ፻፶፱ ። ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ንብረት ፣ ወሰን ፣ ስለ ፣ መስጠት ።

(፩) የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ባለሥልጣኖች ፣ የወራጅ ፣ ውሃዎችንና ፣ የባሕር ፣ ጠረፎችን ፣ የተፈጥሮ ፣ ወሰን ፣ ከልል ፣ ይመድባሉ ።

(፪) የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ የሰጠው ፡ ውሳኔ ፡ ያለ ፡ አገባብ ፡ መሆኑን ፡ ጻኞች ፡ የገመቱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በነዚህ ፡ ውሳኔዎች ፡ የተጎዱት ፡ የግል ፡ ባለሀብቶች ፡ ስለ ፡ ንብረት ፡ ማሰለቀቅ ፡ በተደነገጉት ፡ ሕጎች ፡ መሠረት ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲያገኙ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

(፫) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጉዳይ ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ የሰጠውን ፡ ውሳኔ ፡ ጻኞች ፡ ሊሸፍት ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፺፬፻፶ ። ንብረትን ፡ ስለ ፡ ማሰለቀቅና ፡ መሥመር ፡ ስለ ፡ ማግባት ።

(፩) የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ንብረትን ፡ ለማሰለቀቅ ፡ በተሰጠው ፡ ሥርዐት ፡ መሠረት ፡ ለአውራ ፡ ጉዳዮችና ፡ ለመንገዶች ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ መሬቶች ፡ ከባለግሎች ፡ ላይ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ መሥመር ፡ ስለ ፡ ማግባት ፡ በተደነገገው ፡ ሥርዐት ፡ መሠረት ፡ የሕዝብ ፡ ጉዳዮችንና ፡ መንገዶችን ፡ ለማስፋትና ፡ ለማስተካከል ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፺፬፻፶፩ ። መሥመር ፡ ስለ ፡ ማግባት ። (፩) ሕንጻ ፡ ያልተሠራባቸው ፡ መሬቶች ።

በከተማው ፡ ፕላን ፡ አቀያዩስ ፡ መሠረት ፡ በሕዝብ ፡ ጎዳናዎች ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ መሬቶች ፡ ሕንጻ ፡ ያልተሠራባቸው ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወዲያውኑ ፡ በዚህ ፡ በመንገድ ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ ገብተው ፡ ይመደባሉ ።

ቍ ፡ ፺፬፻፶፪ ። (፪) ሕንጻ ፡ የተሠራባቸው ፡ መሬቶች ።

(፩) በከተማው ፡ ቅያስ ፡ መሠረት ፡ ለሕዝብ ፡ ጎዳና ፡ በተከለለ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ የሚገኙ ፡ ሕንጻዎች ፡ የማፈግፈግ ፡ ግዴታ ፡ ይኖርባቸዋል ።

(፪) የነዚህ ፡ ሕንጻዎች ፡ ባለሀብት ፡ የነዚህን ፡ ሕንጻዎች ፡ ጥንካሬ ፡ የሚያሳድግ ፡ ወይም ፡ የሚቋቋሙትን ፡ ጊዜ ፡ የሚያራዝም ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፺፬፻፶፫ ። (፫) ስለ ፡ ኪሣራ ።

የንብረቶቹ ፡ ባለቤቶች ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ባለሙያዎች ፡ ሀብታቸው ፡ በከተማው ፡ ቅያስ ፡ ፕላን ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ መወሰዱ ፡ ወይም ፡ ለዚህ ፡ ዐይነት ፡ አገልግሎት ፡ በመመደቡ ፡ ለሚደርስባቸው ፡ ጉዳት ፡ የሚጠይቁት ፡ ኪሣራ ፡ የሚወሰነው ፡ በዚህ ፡ እንቅጽ ፡ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ጥቅም ፡ ስለሚለቀቁ ፡ ሀብቶች ፡ ኪሣራ ፡ እከፋፈል ፡ ጉዳይ ፡ በተደነገገው ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፺፬፻፶፬ ። ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ የተመደቡ ፡ ሀብቶች ፡ የማይሸጡ ፡ የማይተላለፉ ።

ለፉ ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ።

ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ የተመደቡ ፡ ሀብቶች ፡ ከዚህ ፡ አገልግሎት ፡ ውጭ ፡ መሆናቸው ፡ ወይም ፡ ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ መመደባቸው ፡ መቅረቱ ፡ በሚገባ ፡ ካልተወሰነ ፡ ባቀር ፡ ሊሸጡ ፡ ሊተላለፉ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፶፭ ። በቅን ፣ ልቡና ፣ የተደረገ ፣ ይዞታና ፣ በንብረቱ ፣ በመጠቀም ፣ ስለ ሚገኙ ፣ ሀብቶች ።

በቅን ፣ ልቡና ፣ በሆነ ፣ ይዞታ ፣ ወይም ፣ በንብረቱ ፣ በመጠቀም ፣ ለሕዝብ ፣ አገ ልግሎት ፣ በተመደበው ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ለመሆን ፣ አይቻልም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፶፮ ። ስለ ፣ ኪራይ ።

ውሎች ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ የተመደበውን ፣ ንብረት ፣ ለአገልግሎቱ ፣ እን ዳይውል ፣ ለማድረግ ፣ ሲባል ፣ ካልተደረጉ ፣ በቀር ፣ ንብረቶቹን ፣ በኮንሴሲዮን ፣ ለገል ፣ ሰዎች ፣ ለመስጠት ፣ ይቻላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፶፯ ። ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ በተመደበው ፣ ሀብት ፣ የመጠቀም ፣ ፈቃድ ።

(፩) የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ካልፈቀደ ፣ በቀር ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ለራሱ ፣ ጥቅም ፣ ለሕ ዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ከተመደበው ፣ ንብረት ፣ አንዱን ፣ ክፍል ፣ በባለገልነት ፣ ለመያዝ ፣ አይችልም ።

(፪) ይህም ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ የሚሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ የተፈቀደለት ፣ ባለጥቅም ፣ በዚህ ፣ በቦታ ፣ ላይ ፣ አንድ ፣ ሥራ ፣ ማቋቋም ፣ የሚችል ፣ መሆኑንና ፣ የሚቋ ቋመውን ፣ ሥራ ፣ ዐይነት ፣ ለይቶ ፣ ይገልጻል ።

(፫) ከዚህም ፣ በቀር ፣ ይህ ፣ ፈቃድ ፣ ለምን ፣ ያህል ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ተሰጠና ፣ ተጠቃ ሚውም ፣ ምን ፣ ያህል ፣ ዋጋ ፣ እንደሚከፍል ፣ ለይቶ ፣ ይገልጻል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፶፰ ። ግዴታን ፣ ስላለመፈጸም ።

ፈቃድ ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ የገባባቸውን ፣ ግዴታዎች ፣ ያልፈጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያስተዳደር ፣ ክፍል ፣ የሰጠውን ፣ ኮንሴሲዮን ፣ ወይም ፣ በሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ንብ ረት ፣ ላይ ፣ የሰጠውን ፣ ፈቃድ ፣ ሊሰርዘው ፣ ወይም ፣ ሊሸረው ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፶፱ ። የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ስላለው ፣ የመሻር ፣ መብት ።

(፩) ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ የተመ ደበውን ፣ ንብረት ፣ አጠባበቅን ፣ የሚጎዳ ፣ ወይም ፣ የንብረቱን ፣ አገልግሎት ፣ ግብ ፣ የሚቃወመውን ፣ ማናቸውንም ፣ ሥራ ፣ እንዲፈርስ ፣ ወይም ፣ ማናቸውም ፣ አሠራር ፣ እንዲቀር ፣ የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ለማዘዝ ፣ ይች ላል ።

(፪) በዚህ ፣ አኳኋን ፣ የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ የተስማማባቸውን ፣ ኮንሴሲዮኖች ፣ ወይም ፣ በሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የሰማቸውን ፣ ፈቃዶች ፣ ለመ ሻር ፣ ይችላል ።

(፫) በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ አስተዳደር ፣ ድርጅት ፣ ውሎች ፣ በተባለው ፣ አንቀጽ ፣ ላይ ፣ በተነገረው ፣ ሕግ ፣ መሠረት ፣ ባለኮንሴሲዮኑ ፣ ወይም ፣ ባለይዞታው ፣ ያላቸው ፣ የኪሣራ ፣ መጠየቅ ፣ መብት ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ነው ።

ክፍል ፣ ፪ ።

ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ የሚጠቅሙትን ፣ ሀብቶች ፣ ስለ ፣ ማስለቀቅ ።

ቀ ፣ ፲፬፻፳፮ ። ትርጓሜ ።

ንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ ማለት ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ለሕዝብ ፣ ጥቅም ፣ አገልግሎት ፣ የሚያስፈልገውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ይህንኑ ፣ ንብረት ፣ እንዲለቅ ፣ የሚያስገድድበት ፣ ሥርዐት ፣ ነው ።

ቀ ፣ ፲፬፻፳፩ ። ይህ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ በሥራ ፣ ላይ ፣ የሚውልበት ፣ ሁኔታ ።

(አ) የንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ያለውን ፣ የንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ወይም ፣ የሪም ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ግዙፍ ፣ መብት ፣ ለማግኘት ፣ ወይም ፣ ለማስቀረት ፣ ተብሎ ፣ ሊሠራበት ፣ ይቻላል ።

(ደ) እንዲሁም ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ በወሰደው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የነበረው ፣ የኪራይ ፣ ውል ፣ ዘመኑ ፣ ከመፈጸሙ ፣ በፊት ፣ እንዲቋረጥ ፣ በማድረግ ፣ የንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ሊሠራበት ፣ ይቻላል ።

ቀ ፣ ፲፬፻፳፪ ። ባለኮንሴሲዮን ።

የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ሥራ ፣ በኮንሴሲዮን ፣ የተሰጠው ፣ ሰውና ፣ አድሚኒስትራሲዮን ፣ ኮንሴሲዮን ፣ የሰጣቸውን ፣ ሌሎች ፣ ሰዎች ፣ በኮንሴሲዮን ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ መብት ፣ የተሰጣቸው ፣ ካልሆኑ ፣ በቀር ፣ የንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ መብት ፣ ሊኖራቸው ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ፲፬፻፳፫ ። ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ጠቃሚ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ፣ የሚደረግ ፣ መግለጫ ።

አንድ ፣ ሀብት ፣ እንዲለቀቅ ፣ የታቀደ ፣ ሲሆን ፣ ሀብቱ ፣ ከመወሰዱ ፣ በፊት ፣ ተገቢ ፣ የሆኑት ፣ ባለሥልጣናት ፣ አስቀድሞ ፣ ይህ ፣ ሀብት ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ጠቃሚ ፣ መሆኑን ፣ መወሰንና ፣ በኢትዮጵያ ፣ ሕገ ፣ መንግሥት ፣ በቅጥር ፣ ፵፬ ፣ በተደንገገው ፣ መሠረት ፣ ግልጽ ፣ ሁኖ ፣ እንዲወጣ ፣ መደረግ ፣ አለበት ።

ቀ ፣ ፲፬፻፳፬ ። ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ጥቅም ፣ የሚሆን ፣ ሀብት ።

(አ) የንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ ገቡ ፣ ገንዘብ ፣ ለማግኘት ፣ ብቻ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ንብረትን ፣ ለማስለቀቅ ፣ አይቻልም ።

(ደ) ስለ ፣ ሆነም ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ በተሠሩት ፣ ሥራዎች ፣ ምክንያት ፣ መሪ ቶቼ ፣ ያገኙትን ፣ የዋጋ ፣ ብልጫ ፣ ለንብረት ፣ ጥቅም ፣ እንዲሆን ፣ ለማድረግ ፣ ከሆነ ፣ ንብረቱን ፣ ለማስለቀቅ ፣ የሚቻል ፣ ይሆናል ።

ቀ ፣ ፲፬፻፳፭ ። ምርመራ ።

(አ) አንድ ፣ ንብረት ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ይጠቅማል ፣ መባሉ ፣ ከመገለጹ ፣ በፊት ፣ ምርመራ ፣ ማድረግ ፣ በቂ ፣ ምክንያት ፣ ያለበት ፣ መስሎ ፣ ሲታይ ፣ ምርመራው ፣ በግልጽ ፣ የሚፈጸም ፣ ይሆናል ።

- (ጀ) ይህ ፣ የጥናት ፣ ምርመራ ፣ በሚደረግበት ፣ ጊዜ ፣ ባለጉዳዮች ፣ የሆኑት ፣ ሰዎች ፣ ሁሉ ፣ በታቀደው ፣ ሥራ ፣ ላይ ፣ ያላቸውን ፣ ነቀፈታና ፣ አስተያየት ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላሉ ።
- (ዩ) ባለጉዳይ ፣ የሆነው ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ የምርመራውን ፣ አሠራርና ፣ ጊዜ ፣ በደንቦቹ ፣ መሠረት ፣ ይወስናል ።

ቀ ፣ ሺ፬፻፳፮ ፣ የማስለቀቅ ፣ ትእዛዝ ።

- (ጸ) አንድ ፣ ዐቅድ ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ጥቅም ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ በተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ አግባብ ፣ ያላቸው ፣ ባለሥልጣኖች ፣ ይህንኑ ፣ ዐቅድ ፣ ለመፈጸም ፣ እንዲለቁ ፣ ያስፈልጋል ፣ የሚባሉትን ፣ የግል ፣ ሰዎች ፣ ሕንጻዎች ፣ ያመለክታሉ ።
- (ጹ) የነዚህ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ባለሀብቶች ፣ ሌጣ ፣ ባለርስቶችና ፣ ባለራዎች ፣ የታቀደውን ፣ የኅብረት ፣ መልቀቅ ፣ ለያንዳንዳቸው ፣ በሚላክላቸው ፣ ማስታወቂያ ፣ ይገለጽላቸዋል ።
- (ሀ) እንዲሁም ፣ የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ በአእምሮ ፣ በቂ ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ በወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ንብረታቸውን ፣ በሚለቁበት ፣ ጉዳይ ፣ ላይ ፣ ያላቸውን ፣ አስተያየት ፣ እንዲያቀርቡ ፣ ጥያቄ ፣ ይደረግላቸዋል ።

ቀ ፣ ሺ፬፻፳፯ ፣ የንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ ትእዛዝ ።

- (ጸ) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ እንዲለቁ ፣ የሚደረገው ፣ በንብረት ፣ ማስለቀቂያ ፣ ትእዛዝ ፣ ነው ።
- (ጹ) ይህም ፣ የንብረት ፣ ማስለቀቂያ ፣ ትእዛዝ ፣ የሚለቀቀውን ፣ ንብረት ፣ ከማንኛውም ፣ መብት ፣ ነጻ ፣ አድርጎ ፣ ለአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ እንዲተላለፍ ፣ የሚያደርግ ፣ ነው ።
- (ሀ) ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ከአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ ጋራ ፣ በቀጥታ ፣ ያሏቸው ፣ መብቶችና ፣ እንዲሁም ፣ የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ ንብረቱን ፣ እንዲለቅ ፣ ለተደረገው ፣ ባለሀብት ፣ በሚከፍለው ፣ የኪሣራ ፣ ገንዘብ ፣ ያሏቸው ፣ መብቶች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ ፣ ሺ፬፻፳፰ ፣ ትእዛዙን ፣ ስለ ፣ ማስታወቅ ።

- (ጸ) ንብረት ፣ የማስለቀቁ ፣ ትእዛዝ ፣ የተለቀቀው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ለሆነው ፣ ሰውና ፣ በዚህ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ያላቸውን ፣ መብቶች ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መዝገብ ፣ ላስመዘገቡት ፣ ሰዎች ፣ ሁሉ ፣ እንዲያውቁት ፣ ይደረጋል ።

(፪) እንዲሁም፡ ባለሀብቱ፡ በዚሁ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ መብት ፡ አላቸው ፡ ብሎ ፡ ለአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ላመለከተው ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ ትእዛዙ ፡ ይነገራቸዋል ።

ቀ ፡ ፲፬፻፷፱ ። አንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ በከፊል ፡ እንዲለቀቅ ፡ ስለ ፡ ማድረግ።

(፩) አንድ ፡ ሕንጻ ፡ በከፊል ፡ እንዲለቀቅ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለሀብቱ፡ይሆን ፡ ሕንጻ ፡ በሙሉ ፡ አድሚኒስትራሲዮኑ ፡ እንዲወሰደው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም፡ አንድ ፡ መሬት ፡ በከፊል ፡ እንዲለቀቅ ፡ ሲደረግ ፡ ቀሪው ፡ የማይጠቅም ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመሬቱ ፡ ባለሀብት ፡ አድሚኒስትራሲዮኑ፡በሙሉ ፡ እንዲወሰድ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፫) ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተባሉት ፡ መብቶች ፡ እንዲለቀቅ ፡ በተደረገው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ካላቸው ፡ መብቶች ፡ ሌላ ፡ ባለርስቱና ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ጎይለ ፡ ቃሎች ፡ የተጻፉት ፡ መብቶች ፡ ይኖራቸዋል ።

ቀ ፡ ፲፬፻፺፭ ። የኪሣራ ፡ ግምት ፡ አወሳሰን ።

ለሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ አገልግሎት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የተወሰደባቸው ፡ ባለሀብቶች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ባለርስቶች ፡ ወይም ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዮችና ፡ በዚህ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የንብረት ፡ አገልግሎት ፡ ያላቸው ፡ ሰዎች ፡ የንብረቱን ፡ ማስለቀቂያ ፡ ትእዛዝ ፡ እንዲያውቁት ፡ ከተነገራቸው ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሚከተለው ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ የሚጠይቁትን ፡ ኪሣራ ፡ ልክ ፡ ለአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ ፲፬፻፺፩ ። ግምቱ ፡ እንዳይከፈል ፡ ስለ ፡ መቃወም ።

ባለጉዳዮች ፡ የሆኑ ፡ ሌሎችም ፡ ሰዎች፡በተባለው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ፡ከአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ የሚከፈለው ፡ የኪሣራ ፡ ዋጋ ፡ ከአንድ ፡ ከተወሰነ ፡ ዋጋ ፡ በታች ፡ እንዳይሆን ፡ ወይም ፡ መብታቸውን ፡ በመጉዳት ፡ የኪሣራው ፡ ገንዘብ ፡ እንዳይከፈል ፡ ላስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፲፬፻፺፪ ። በመብቱ ፡ አገማመት ፡ ላይ ፡ ስለሚነሣ ፡ ክርክር ።

ባለጉዳዩ ፡ የጠየቀውን ፡ ዋጋ ፡ የአስተዳደሩ ፡ ክፍል ፡ አልቀበልም ፡ ያለ፡እንደ ፡ ሆነ ፡ የመብቱን ፡ አገማመት ፡ ክርክር ፡ የሚወስነው ፡ የግምት ፡ የሽምግልና ፡ ኮሚሲዮን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፬፻፺፫ ። የመገመት ፡ የሽምግልና ፡ ኮሚሲዮን ።

(፩) የአገማመቱ ፡ የሽምግልና ፡ ኮሚሲዮን ፡ በተሰጠት ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ የሚቋቋም ፡ የሚሠራና ፡ የሚወሰን ፡ ይሆናል ።

- (ጀ) የኮሚሲዮኑ ፣ ሥራ ፣ የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ መክፈል ፣ ያለበትን ፣ የግምት ፣ ልክ ፣ መገመት ፣ ብቻ ፣ ነው ።
- (ቺ) ክርክር ፣ በተነሣባቸው ፣ መብቶች ፣ ሥረ ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ውሳኔ ፣ መስጠት ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፸፬ ። የንብረቱ ፣ አገማመት ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) ስለ ፣ መራት ፣ ማስለቀቅ ፣ የሚከፈለው ፣ ትክክል ፣ የሆነ ፣ ግምት ፣ ወይም ፣ መሰል ፣ ምትኩ ፣ መራቱን ፣ ከማስለቀቁ ፣ የተነሣ ፣ በደረሰውና ፣ በተረጋገጠው ፣ ጉዳት ፣ ልክ ፣ ይሆናል ።
- (፪) ይህ ፣ ትክክል ፣ የሆነ ፣ ግምቱ ፣ ወይም ፣ መሰል ፣ ምትኩ ፣ የሚገመተው ፣ የአገማመት ፣ የሽምግልና ፣ ኮሚሲዮን ፣ በገመተበት ፣ ቀን ፣ ባለው ፣ ዋጋ ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፸፮ ። በግምት ፣ ውስጥ ፣ የሚገቡት ፣ ነገሮች ።

- (፩) ኮሚሲዮኑ ፣ በሚያደርገው ፣ ግምት ፣ ውስጥ ፣ ባለጉዳዮቹን ፣ በማስለቀቅ ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ስለሚወስዳቸው ፣ ንብረቶች ፣ ወይም ፣ መብቶች ፣ በሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ ባለጉዳዮች ፣ ከዚያ ፣ በፊት ፣ ለአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ያቀረቡዋቸውን ፣ መግለጫዎች ፣ በግምት ፣ ውስጥ ፣ ያገባል ።
- (፪) ከዚህም ፣ በቀር ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ በተሠሩት ፣ ሥራዎች ፣ ምክንያት ፣ እንዲለቀቅ ፣ ያልተደረገው ፣ የመራቱ ፣ ክፍል ፣ ያገኘውን ፣ የዋጋ ፣ ብልጫ ፣ እንዲሁም ፣ ኮሚሲዮኑ ፣ በግምት ፣ ውስጥ ፣ ያገባል ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፸፯ ። (ቸ) በግምት ፣ ውስጥ ፣ የማይገቡ ፣ ነገሮች ።

- (፩) የበለጠ ፣ ግምት ፣ ለማግኘት ፣ ሲባል ፣ በሚለቀቀው ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የንብረት ፣ ማስለቀቂያ ፣ ትእዛዝ ፣ ከደረሰው ፣ በኋላ ፣ የተሠሩትን ፣ ሥራዎች ፣ ወይም ፣ ማሻሻያዎች ፣ ኮሚሲዮኑ ፣ በግምት ፣ ውስጥ ፣ አያገባቸውም ።
- (ቸ) እንዲሁም ፣ የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ሥራዎች ፣ ሊፈጸሙ ፣ ነው ፣ በመባሉ ፣ ምክንያት ፣ የሚደርሰውን ፣ የዋጋ ፣ መነሣሣት ፣ በግምት ፣ ውስጥ ፣ አያገባም ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፸፰ ። ለዳኞች ፣ የሚቀርብ ፣ አቤቱታ ።

- (፩) የግምት ፣ ክፍል ፣ የሽምግልና ፣ የአገማመት ፣ ኮሚሲዮን ፣ በሰጣቸው ፣ ውሳኔዎች ፣ ላይ ፣ ለዳኞች ፣ አቤቱታ ፣ ለማቅረብ ፣ ይቻላል ።
- (፪) ይህም ፣ አቤቱታ ፣ የግምቱ ፣ ኮሚሲዮን ፣ ስለ ፣ ግምቱ ፣ ያደረገውን ፣ የመጨረሻ ፣ ውሳኔ ፣ ለባለጥቅሞቹ ፣ ካስታወቀበት ፣ ቀን ፣ እንሥቶ ፣ እስከ ፣ ሦስት ፣ ወር ፣ ድረስ ፣ መቅረብ ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፸፰ ። የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ እጅ ፣ ስለማድረግ ።

- (፩) የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ የሚያስለቅቀውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዋጋውን ፣ ሳይከፍል ፣ እጅ ፣ ለማድረግ ፣ አይችልም ።
- (፪) የግምት ፣ የሽምግልና ፣ ኮሚሲዮን ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ ዋጋ ፣ ከወወሰነ ፣ በኋላ ፣ ግምት ፣ እነሰኝ ፣ ወደ ፣ ዳኛ ፣ እሄዳለሁ ፣ ብሎ ፣ የሚከራከረው ፣ ባለሀብቱ ፣ የሆነ ፣ እንደሆነ ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ወዲያው ፣ ዋጋውን ፣ ከፍሎ ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ እጅ ፣ ያደርጋል ። ዳኞችም ፣ ዋጋውን ፣ ቢጨምሩለት ፣ የአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ይከፍለዋል ። ዳኞች ፣ ግን ፣ ዋጋውን ፣ ሊቆግሱበት ፣ አይችሉም ።
- (፫) ስለ ፣ ተወሰደው ፣ መሬት ፣ የሚሰጠው ፣ ምትክ ፣ መሬት ፣ የሆነ ፣ እንደሆነ ፣ ኮሚሲዮኑ ፣ እንደ ፣ ወሰነ ፣ ወዲያውኑ ፣ ለተወሰደበት ፣ ሰው ፣ ይሰጠዋል ፣ ዳኞችም ፣ የተሰጠው ፣ መሬት ፣ አይበቃም ፣ ብለው ፣ ቢወስኑ ፣ ትርፉን ፣ ገንዘብ ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ይከፍለዋል ።
- (፬) ለሚወሰደው ፣ መሬት ፣ ዋጋውን ፣ የግምት ፣ የሽምግልና ፣ ኮሚሲዮን ፣ ከወወሰነ ፣ በኋላ ፣ ግምት ፣ በዛብኝ ፣ ወደ ፣ ዳኛ ፣ እሄዳለሁ ፣ ብሎ ፣ የሚከራከረው ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ የሆነ ፣ እንደሆነ ፣ ዳኞች ፣ ፍርዳቸውን ፣ እስኪሰጡ ፣ ባለመሬቱን ፣ መሬቱን ፣ ማስለቀቅ ፣ አችልም ። ከሱ ፣ ለዳኞች ፣ ከቀረበበት ፣ ቀን አንሥቶ ፣ እስከ ፣ አንድ ፣ ዓመት ፣ ዳኞቹ ፣ የሚከፍለውን ፣ ግምት ፣ ሳይወስኑ ፣ የቀሩ ፣ እንደሆነ ፣ የንብረት ፣ ማስለቀቂያው ፣ ትእዛዝ ፣ ቀሪ ፣ ሆኖ ፣ የባለርስቱ መሬት ፣ እንደ ፣ ነበረ ፣ ይሆናል ።
- (፭) ለማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ በሚከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ ላይ ፣ ክርክር ፣ የተነሣበት ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ ባለ ፣ ጥቅም ፣ የሆነ ፣ አይከፈል ፣ ብሎ ፣ የተቃወመ ፣ እንደሆነ ፣ ክር ፣ ክር ፣ የተነሣበትን ፣ ገንዘብ ፣ አስይዞ ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ እጅ ፣ ማድረግ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፸፱ ፣ ዳኞች ፣ የሚያደርጉት ፣ የዋጋ ፣ ተጨማሪ ።

- (፩) በቀጥር ፡ ሺ፬፻፸፰ ። በን ፣ ቍ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ መሬት ፣ ለተወሰደበት ፣ ሰው ፣ የሚከፍለውን ፣ ገንዘብ ፣ ዳኞች ፣ የጨመሩለት ፣ እንደሆነ ፣ የዳኞቹ ፣ ውሳኔ ፣ መጨረሻ ፣ ከሆነበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ በአንድ ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ የተጨመረውን ፣ ገንዘብ ፣ ለመክፈል ፣ አለበት ።
- (፪) የመሬቱ ፣ ምትክ ፣ ለተሰጠውም ፣ ሰው ፣ ተጨማሪ ፣ ገንዘብ ፣ እንዲከፈለው ፣ ቢወሰን ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፬፻፹ ። በገደብ ፣ የሚደረግ ፣ የንብረት ፣ ማስለቀቅ ።

- (፩) የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ያቀዳቸው ፣ ልዩ ፣ ልዩ ፣ ዐቅዶች ፣ የሚጠይቁትን ፣ የገንዘብ ፣ ወጪ ፣ ለማወቅ ፣ ሲል ፣ ለባለጉዳዮቹ ፣ መብታቸውን ፣ በውለታ ፣ ሊያስለቅቃቸው ፣ መፈለጉን ፣ ሊያስታውቃቸው ፣ ይችላል ።

(፪) እንደዚህም፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባሉት ፣ ቍጥሮች ፣ የተመለከተው ፣ የኪሣራ ፣ አገማመት ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ንብረቱ ፣ እንዲለቀቅ ፣ የሚያደርገው ፣ ትእዛዝ ፣ ከመውጣቱ ፣ በፊት ፣ ተጀምሮ ፣ የሚፈጸም ፣ ይሆናል ።

ቍ ፣ ፲፬፻፹፩ ፣ ስለ ፣ አላፊነት ፣ (፩) ንብረት ፣ የማስለቀቅ ፣ ነገር ፣ ይደረጋል ፣ ስለማለት ፣ ንብረት ፣ የማስለቀቅ ፣ ነገር ፣ ይደረጋል ፣ በመባሉ ፣ ብቻ ፣ ለሚደርስበት ፣ ጉዳት ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ከአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ኪሣራ ፣ መጠየቅ ፣ አይችልም ።

ቍ ፣ ፲፬፻፹፪ ፣ (፪) የኪሣራው ፣ አገማመት ።

(፩) የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ የተቃወመው ፣ የአገማመቱ ፣ ኪሣራ ፣ ተገቢ ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአገማመቱን ፣ ኪሣራ ፣ የሚችለው ፣ ይህ ፣ የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ ነው ።

(፪) ለመቃወሚያ ፣ የቀረበው ፣ ጥያቄ ፣ ያለ ፣ አገባብ ፣ ሆኖ ፣ በተገኘው ፣ መጠን ፣ ግን ፣ የአገማመቱን ፣ ኪሣራ ፣ የሚችለው ፣ ጥያቄ ፣ የአቀረበው ፣ ሰው ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፲፬፻፹፫ ፣ የታሰበውን ፣ ዐቅድ ፣ ስለ ፣ መተው ፣ (፩) መሠረቱ ።

ይሠራሉ ፣ ተብለው ፣ ለንብረት ፣ ማስለቀቂያ ፣ የሆኑት ፣ ሥራዎች ፣ ሳይፈጸሙ ፣ የቀሩ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የቀድሞዎቹ ፣ ባለሀብቶች ፣ የቀድሞ ፣ ሀብታቸውን ፣ መልሶ ፣ ለመግዛት ፣ የቀዳሚነት ፣ መብት ፣ ይኖራቸዋል ።

ቍ ፣ ፲፬፻፹፬ ፣ የቀዳሚነት ፣ መብት ።

(፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፈው ፣ ቍጥር ፣ ውስጥ ፣ የተነገረው ፣ የቀዳሚነት ፣ መብት ፣ በመዝገብ ፣ ተራ ፣ ቍጥር ፣ የያዘ ፣ ወይም ፣ የተመዘገበ ፣ ባይሆንም ፣ እንኳ ፣ ንብረቱን ፣ የአስተዳደሩ ፣ ክፍል ፣ መልሶ ፣ ከሸጠበት ፣ ወይም ፣ ከሥራው ፣ አፈጸጸም ፣ ጋራ ፣ የማይሰማ ፣ መብት ፣ በዚህ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ለሌላ ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ከሸጠበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ እስከ ፣ አንድ፣ዓመት ፣ ድረስ ፣ በሦስተኛ ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

(፪) ከዚህ ፣ በቀር ፣ የዚህ ፣ የተባለው ፣ መብት ፣ የሚሠራበት ፣ ሁኔታና ፣ የሚያስከትለው ፣ ውጤት ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በአንቀጽ ፣ ፩ ፣ ስለ ፣ ጋራ ፣ ሀብት ፣ ስለ ፣ ስለ ፣ አላባ ፣ ጥቅምና ፣ ስለ ፣ ሌሎች ፣ ግዙፍ ፣ መብቶች ፣ በተጻፈው ፣ ሕግ ፣ ውስጥ ፣ በተነገረው ፣ መሠረት ፣ ተወስኗል ።

(፫) የቀዳሚነት ፣ መብት ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ በዚህ ፣ በመብቱ ፣ መሠረት ፣ የቀድሞ ፣ ንብረቱን ፣ የሚገዛው ፣ ቀድሞ ፣ ንብረቱን ፣ በማስለቀቅ ፣ በተወሰደበት ፣ ጊዜ ፣ ከአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ በተቀበለው ፣ ዋጋ ፣ ልክ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፲፬፻፹፭ ፣ ቍጥተኛ ፣ ያልሆነ ፣ የንብረት ፣ ማስለቀቅ ፣ (፩) መሠረቱ ።

የአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ በባለግል ፣ ባለቤቶች ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የሚፈጽመው ፣ ሥራ ፣ በሀብቱ ፣ ጥቅም ፣ አስጣጥ ፣ ላይ ፣ ክፍ ፣ ያለ ፣ መሰናክል ፣ የማያደርስበት ፣

ከሆነና፣ የንብረቱንም ፣ ጥቅም ፣ ክፍ ፣ ባለ ፣ አኳኋን ፣ የሚቀንስ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የንብረት ፣ ማሰለቀቅ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐትን ፣ ላይከተል ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ላይ ፣ እንዳንድ ፣ ሥራዎች ፣ ለመፈጸም ፣ ወይም ፣ ቀዋሚ ፣ የሆኑ ፣ ድርጅቶች ፣ ለማቋቋም ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፹፮ ። (፪) አፈጻጸም ።

ቀጥተኛ ፣ ባልሆነ ፣ የንብረት ፣ ማሰለቀቅ ፣ በተለይ ፣ ሊፈጸሙ ፣ የሚችሉም ፣ ሥራዎች ።

(ሀ) ተቋቁመው ፣ የሚቋቋሙት ፣ ጊዜ ፣ ከአንድ ፣ ወር ፣ በታች ፣ የሆነና ፣ የማይንቀሳቀሱት ፣ ሀብት ፣ ደንበኛ ፣ ፍሬ ፣ አሰጣጥ ፣ የማያሰናክሉ ፣ ሥራዎች ፣ ሁሉ ።

(ለ) በመሬት ፣ ውስጥ ፣ ለውስጥ ፣ የሚያልፉ ፣ የውሃ ፣ መሥመሮች ፣ በአየር ፣ ላይ ፣ የሚያልፉ ፣ መሥመሮች ፣ የሰልክ ፣ ወይም ፣ የኤሌትሪክ ፣ ምሰሶዎች ፣ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፹፮ ። (፫) የተጠበቀ ፣ መብት ።

ቀጥተኛ ፣ ያልሆነ ፣ የንብረት ፣ ማሰለቀቅ ፣ አሠራር ፣ በመኖሪያ ፣ ቤቶች ፣ መብቶች ፣ ላይ ፣ ማናቸውንም ፣ የመብት ፣ መንካት ፣ የሚያደርስ ፣ ሊሆን ፣ አይገባም ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፹፮ ። (፬) ኪሣራ ።

(አ) የግል ፣ ባለንብረቶች ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተነገረው ፣ ቁጥር ፣ በተሠራው ፣ ሥራ ፣ ምክንያት ፣ ጉዳት ፣ የደረሰባቸው ፣ ሲሆን ፣ በደረሰባቸው ፣ ጉዳት ፣ መጠን ፣ ብቻ ፣ ኪሣራ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላሉ ።

(፪) በኪሣራ ፣ አከፋፈሉ ፣ ረገድ ፣ ከአስተዳደር ፣ ክፍል ፣ ጋራ ፣ በሰላማዊ መንገድ ፣ ለመስማማት ፣ ያልተቻለ ፣ ሲሆን ፣ በንብረታቸው ፣ ላይ ፣ ሥራዎቹ ፣ ከተፈጸሙ በት ፣ ቀን ፣ እንሥቶ ፣ በሚቋጠር ፣ በሦስት ፣ ዓመት ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ስለ ኪሣራ ፣ ችው ፣ አከፋፈል ፣ ጉዳይ ፣ አቤቱታቸውን ፣ ካላቀረቡ ፣ ጥያቄያቸው ፣ ተቀባይ ፣ ነት ፣ አያገኝም ።

ምዕራፍ ፣ ፪ ።

የንብረት ፣ ስለ ፣ ሆኑ ፣ የእርሻ ፣ መሬቶች ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፹፱ ። መሠረቱ ።

ሀብትነታቸው ፣ የንብረት ፣ የሆኑ ፣ (የደሽ) ፣ እንደ ፣ የጉሣ ፣ ወይም ፣ የመንደር ፣ የሆኑ ፣ መሬቶች ፣ በንብረት ፣ መሠራታቸው ፣ የንብረቱን ፣ ባህልና ፣ ልማድ ፣ የተከተሉ ፣ መስሎ ፣ በታየ ፣ ጊዜ ፣ በንብረት ፣ የሚሠሩ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ሺ፬፻፺ ። ልማዶችን ፣ በጽሑፍ ፣ ስለ ፣ ማድረግ ።

ለእነዚህ ፣ ንብረቶች ፣ ለያንዳንዱ ፣ እንደ ፣ የልማዶቻቸውና ፣ አስፈላጊም ፣ ሲሆን ፣ ልማዶቻቸውን ፣ የሚያሟላ ፣ በጽሑፍ ፣ የሆነ ፣ የመተዳደሪያ ፣ ደንብ ፣ እንዲያገኙ ፣ ለማድረግ ፣ ያገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ ያስብበታል ።

ቀ፡ ሺ፬፻፺፩ ። በመተዳደሪያጭ፡ ጽሑፍ፡ ላይ፡ ስለሚጻፈው፡ ቃል ።

የኅብረት፡ መተዳደሪያው፡ ደንብ፡ ከዚህ፡ ቀጥሎ፡ የተዘረዘሩትን፡ ጉዳዮች፡ በተለይ፡ መግለጽ፡ አለበት ።

(ሀ) በኅብረቱ፡ ውስጥ፡ ያሉትን፡ ሰዎች፡ ወይም፡ ቤተ፡ ዘመዶች፡

(ለ) የኅብረቱ፡ መብት፡ የሚዘረጋባቸውን፡ መሬቶች ፤

(ሐ) ኅብረቱ፡ የሚተዳደርበትን፡ አኳኋንና፡ ለኅብረቱም፡ ወኪል፡ ለመሆን፡ ሥልጣን፡ ያላቸውን፡ ክፍሎች ፤

(መ) የኅብረቱ፡ መሬቶች፡ ወይም፡ ሌሎች፡ ሀብቶች፡ በምን፡ አኳኋን፡ እን፡ ሚሠሩና፡ እንደ፡ ተከፋፈሉ ፤

(ሠ) የኅብረቱ፡ መተዳደሪያ፡ ደንብ፡ በመሻሻል፡ የሚለዋወጥበትን፡ አኳኋን ፤

ቀ፡ ሺ፬፻፺፪ ። ልዩነት፡ ማድረግ፡ ክልክል፡ ስለ፡ መሆኑ ።

በኅብረቱ፡ አባሎች፡ መካከል፡ በዘራቸው፡ በሃይማኖታቸው፡ ወይም፡ በማኅበራዊ፡ ኑሮ፡ ደረጃቸው፡ ልዩነትን፡ የሚያቋቁም፡ ውሳኔ፡ ወይም፡ ልማድ፡ ሁሉ፡ ፈራሽ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፬፻፺፫ ። የኅብረቱ፡ መሬቶች፡ የማይሸጡ፡ የማይተላለፉ፡ ስለ፡ መሆናቸው ።

(፩) በባለይዘታነት፡ ምክንያት፡ የኅብረቱ፡ የሆኑትን፡ መሬቶች፡ ሀብትነት፡ ለማግኘት፡ አይቻልም ።

(፪) ማንኛውም፡ ተቃራኒ፡ ልማድ፡ ቢኖር፡ እንኳ፡ የአገር፡ ግዛት፡ ሚኒስቴርን፡ ካላስፈቀደ፡ በቀር፡ ኅብረቱ፡ መሬቶቹን፡ ለመሸጥ ፣ ለማስተላለፍ ፣ የማይንቀሳቀስ፡ ንብረት፡ መያዣ፡ ለማቋቋም፡ ወይም፡ በወለድ፡ አግድ፡ ለመስጠት፡ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፬፻፺፬ ። የኅብረቱ፡ ግዴታዎችና፡ እንደራሴነት ።

(፩) ኅብረቱ፡ በድርጅቶቹ፡ አማካይነት፡ ጭሎቹን፡ ለመዋዋል፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም፡ በዚህ፡ ዐይነት፡ በፍርድ፡ ቤት፡ ለመክሰስ፡ ወይም፡ ለመክሰስ፡ ይችላል ።

(፫) ከውል፡ ውጭ፡ ስለሚደርሱ፡ አላፊነቶችና፡ ያላገባብ፡ ስለ፡ መበልጸግ፡ የተመለከቱት፡ የዚህ፡ ሕግ፡ ውሳኔዎች፡ በሌሎቹ፡ ማኅበሮች፡ ላይ፡ ተፈጻሚዎች እንደሚሆኑ፡ ሁሉ፡ በእርሻ፡ ኅብረቶችም፡ ላይ፡ ተፈጻሚዎች፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ሺ፬፻፺፭ ። የገንዘብ፡ ጠያቂዎች፡ መብት ።

(፩) ከእርሻ፡ ኅብረቱ፡ ላይ፡ የገንዘብ፡ መጠየቅ፡ መብት፡ ያላቸው፡ ሰዎች፡ ለኅብረቱ፡ መሬት፡ የእርሻ፡ ሥራ፡ ወይም፡ ለኅብረቱ፡ አባሎች፡ መተዳደሪያ

ፍጹም ፣ አስፈላጊ ፣ ያልሆኑትን ፣ የጎብረቱን ፣ የሚንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ለማስያዝ ፣ ይችላሉ ።

(ዘ) የአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ ካልፈቀደ ፣ በቀር ፣ ሌሎችን ፣ ንብረቶች ፣ ለማስያዝ ፣ አይችሉም ።

(ሀ) ከጎብረቱ አባሎች ፣ ላይ ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቅ ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ሰዎች ፣ በጎብረቱ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ አንዳችም ፣ መብት ፣ የላቸውም ።

ቍ ፡ ቪ፬፻፺፮ ። የመሬቶች ፣ ግልግት ፣ ሥራ ፣ (፩) መሠረቱ ።

የአርሻ ፣ ጎብረት ፣ መሬቶች ፣ የሚለሙበት ፣ አሠራር ፣ ሁኔታ ፣ በጎብረቱ መተዳደሪያ ፣ ደንብ ፣ (ቻርት) ፣ ይህም ፣ ባይኖር ፣ በልግድ ፣ መሠረት ፣ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ቪ፬፻፺፯ ። አፈጻጸም ።

(፩) የጎብረት ፣ ሀብት ፣ የሆኑት ፣ መሬቶች ፣ ለአባሎቹ ፣ በድርሻ ፣ የሚደለደሉ ፣ ወይም ፣ በጎብረት ፣ ሥራ ፣ የሚውሉ ፣ መሆናቸው ፣ የሚወስነው ፣ በልግድ ፣ ነው ።

(፪) በዚህም ፣ ውሳኔ ፣ መሠረት ፣ የጎብረቱና ፣ የጎብረቱ ፣ አባሎች ፣ በእነዚህ ፣ መሬቶች ፣ ላይ ፣ ያሉባቸው ፣ ግዴታዎችና ፣ ያሉባቸው ፣ መብቶች ፣ ምን ፣ እንደሆኑ ፣ በልግድ ፣ ይወሰናሉ ።

(፫) እንዲሁም ፣ ቀድሞ ፣ የተደረጉትን ፣ የመሬት ፣ ክፍያ ፣ ድልድሎች ፣ እንደገና ፣ የማሻሻል ፣ ጉዳይ ፣ የሚፈጸምባቸው ፣ በምን ፣ ጊዜና ፣ በምን ፣ ሁኔታ ፣ እንደሆነ ፣ ልግዶች ፣ ይወሰናሉ ።

ቍ ፡ ቪ፬፻፺፰ ። ልግዶችን ፣ ስለ ፣ ማሻሻል ።

(፩) የአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ የጎብረቱን ፣ የኤኮኖሚ ፣ እድገት ፣ ለማሻሻል ፣ የኢትዮጵያ ፣ ሕገ ፣ መንግሥት ፣ የተመሠረተበትን ፣ የፍትሕንና ፣ የሞራልን ፣ መሠረታዊ ፣ አሳቦች ፣ ለመከተል ፣ ከነገሩ ፣ አካባቢ ፣ ሁኔታ ፣ ጋራ ፣ ተስማሚ ፣ በሚሆንበት ፣ መጠን ፣ የጎብረቱ ፣ ልግዶች ፣ በየጊዜው ፣ እንዲሻሻሉ ፣ ለማድረግ ፣ ያስብበታል ።

(፪) ልግዶች ፣ ወይም ፣ ከነዚህ ፣ አንዳንዶቹ ፣ እንዳይለዋወጡ ፣ ወይም ፣ የእነዚህን ፣ አለዋወጥ ፣ ለአእምሮ ፣ ግምት ፣ በማይሰማ ፣ አኳኋን ፣ እንዲሆን ፣ የሚያደርግ ፣ ልግድ ፣ ወይም ፣ ውሳኔ ፣ ሁሉ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ቪ፬፻፺፱ ። ለዳኞች ፣ አቤቱታ ፣ ስለ ፣ ማቅረብ ።

የጎብረቱ ፣ ድርጅቶች ፣ በሰጡት ፣ ውሳኔ ፣ ላይ ፣ ማናቸውም ባለጉዳይ ወይም ፣ ዐቃቤ ፣ ሕጉ ፣ ለዳኞች ፣ አቤቱታ ፣ ለማቅረብ ፣ የሚችሉው ፣

(፩) ውሳኔዎቹ፣ ከኢትዮጵያ ሕገ መንግሥት፣ ወይም ሊታለፉ፣ ከማይቻሉት፣ ከዚህ ሕግ፣ ወይም፣ ከሌሎች፣ የኢትዮጵያ ሕጎች፣ ጋራ፣ ተቃራኒ፣ የሆኑ፣ እንደ ሆነ፤

(፪) ድርጅቶቹ፣ ውሳኔውን፣ የሰጡት፣ ከሥልጣናቸው በላይ፣ ወይም፣ የሥነ ሥርዐትንና፣ የፍትሕን፣ መሠረታዊ፣ ነገር፣ በመተላለፍ፣ የሆነ፣ እንደ ሆነ፣ ነው።

ቍ ፡ ሺ፩፻ ፡ ጸጥታን ፣ የሚመለከቱ ፣ ደንቦች ።

ከዚህ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ የተመለከተውን ፣ ለዳኞች ፣ አቤቱታ ፣ የማቅረብን ፣ መብት ፣ የሚያስቀሩ ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ መብት ፣ የሚሠራበትን ፣ አኳኋን ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ የሚገባ ፣ ባልሆነ ፣ ግዴታ ፣ ውስጥ ፣ የሚያገባ ፣ ማናቸውም ፣ ገደብ ፣ ያለበት ፣ ልማድ ፣ ወይም ፣ ውሳኔ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ምዕራፍ ፣ ፫ ።

በመንግሥት ፣ የታወቁ ፣ የመሪት ፣ ባለሀብቶች ፣ ማኅበር ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ማኅበሮች ፣ መቋቋም ።

ቍ ፡ ሺ፩፻፩ ፡ የኅብረት ፣ ሥራዎቹ ፣ የሚፈጸሙባቸው ፣ መንደሮች ።

ባንድ ፣ በተለየ ፣ መንደር ፣ ከፍ ፣ ያሉ ፣ ሥራዎች ፣ የሚሠሩ፣ሆነው፣በነዚህም፣ ሥራዎች ፣ ምክንያት ፣ በዚሁ ፣ መንደር ፣ የሚገኙትን ፣ መሪዎች ፣ ዋጋ ፣ እጅግ ፣ የሚለዋውጠው ፣ ሲሆን ፣ ይህን ፣ መንደር ፣ በኅብረት ፣ ሥራዎች ፣ የሚፈጸምበት ፣ መንደር ፣ ብሎ ፣ የንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ ዐዋጅ ፣ ሊያስታውቅና ፣ በዚሁ ፣ መንደር ፣ በሚገኙት ፣ መሪዎች ፣ ባለሀብቶች ፣ መካከከል ፣ በመንግሥት ፣ የታወቀ ፣ የመሪት ፣ ባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ እንዲቋቋም ፣ ለማድረግ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፩፻፪ ፡ የግል ፣ ሙከራ ።

ባንድ ፣ መንደር ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙት ፣ መሪዎች ፣ ባለሀብቶች ፣ በኅብረት ፣ ይህን ፣ መንደር ፣ ለመሥራት ፣ ወይም ፣ ለማሻሻል ፣ ወይም ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ ለማድረግ ፣ የጋራ ፣ ሥራዎችን ፣ ለመሥራት ፣ በፈቃዳቸው ፣ በመካከላቸው ፣ የባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ ለማቋቋም ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፩፻፫ ፡ መንግሥት ፣ እንዲያጸድቀው ፣ የሚቀርብ ፣ ጥያቄ ።

አንድ ፣ የባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ ግማሽ ፣ የሚሆኑ ፣ ባለሀብቶች ፣ ያሉበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ማኅበር ፣ ዓላማውን ፣ እንዲፈቅድለትና ፣ በመንግሥት ፣ የታወቀ ፣ ማኅበር ፣ እንዲሆን ፣ ፈቃድ ፣ እንዲሰጠው ፣ የሮሻ ፣ ሚኒስቴርን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፱ ። ምርመራ ።

የርሻ ፡ ሚኒስቴር ፡ ባለጉዳይ ፡ በሆኑ ፡ ባለሀብቶች ፡ መካከል ፡ በኤኮኖሚና ፡ በማኅበራዊ ፡ ጥቅም ፡ ረገድ ፡ ከማኅበሩ ፡ ይገኛል ፡ የተባለው ፡ ጥቅም ፡ በሀብት ፡ ነት ፡ መብቶች ፡ ላይ ፡ ሊያስከትል ፡ ከሚችለው ፡ ጉዳት ፡ ይልቅ ፡ የበለጠ ፡ ጥቅም ፡ የሚሰጥ ፡ መሆኑን ፡ ምርመራ ፡ ያደርጋል ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፳ ። የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ዐቅድ ፡ (ፕሮገዥ) ።

- (፩) የርሻ ፡ ሚኒስቴር ፡ በሚያደርገው ፡ ምርመራ ፡ መንግሥት ፡ እንዲያውቀው ፡ ለማድረግ ፡ በሚደግፍ ፡ ሐሳብ ፡ ላይ ፡ የደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለማኅበሩ ፡ የሚሆን ፡ አንድ ፡ የደንብ ፡ ረቂቅ ፡ ያደራጃል ።
- (፪) ባለጉዳዮቹም ፡ በዚሁ ፡ የደንብ ፡ ረቂቅ ፡ ላይ ፡ ሐሳባቸውን ፡ እንዲያስታውቁ ፡ ይጠየቃሉ ።
- (፫) የመጀመሪያው ፡ ረቂቅ ፡ ለባለጉዳዮቹ ፡ እንዲገለጽ ፡ ወይም ፡ እንዲላክ ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እጅግ ፡ ቢበዛ ፡ በ፯ ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ መጨረሻውን ፡ የደንብ ፡ ረቂቅ ፡ የርሻ ፡ ሚኒስቴር ፡ ያደራጃል ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፺ ። የማኅበሩ ፡ መታወቂያ ።

ማኅበሩን ፡ በመንግሥት ፡ የታወቀ ፡ (አፈሲያል) ፡ የሚያደርገው ፡ መብቱ ፡ የሚፈቅድለት ፡ ሚኒስትር ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ በሚያወጣው ፡ ማስታወቂያ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፺፩ ። አንድ ፡ ማኅበር ፡ ለማቋቋም ፡ ወይም ፡ ለመፍቀድ ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ በሚወጣው ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚጻፈው ።

- (፩) በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ በሚወጣ ፡ ማስታወቂያ ፡ በመንግሥት ፡ የታወቀ ፡ የባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ ከማቋቋሙ ፡ ወይም ፡ ከዚያም ፡ በፊት ፡ ያለውን ፡ ማኅበር ፡ በመንግሥት ፡ እንዲታወቅ ፡ ከማድረግም ፡ በላይ ፡ ማኅበሩ ፡ ሥራውን ፡ የሚያከናውንበትን ፡ አጥቢያ ፡ ትክክለኛ ፡ ክልል ፡ ይወስናል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ የማኅበሩን ፡ ደንብ ፡ ያጸድቃል ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፺፪ ። ማኅበሩን ፡ ስለ ፡ መጠባበቅ ።

በመንግሥት ፡ የታወቀው ፡ የባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ ሥራውን ፡ በተፈቀደለት ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ መፈጸም ፡ አለመፈጸሙን ፡ መሬቶቹ ፡ ወይም ፡ አብዛኛዎቹ ፡ መሬቶች ፡ በሚገኙበት ፡ መንግሥት ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ በሚያወጣው ፡ ማስታወቂያ ፡ በተከለለው ፡ አጥቢያ ፡ የሚገኙት ፡ የጠቅላይ ፡ ግዛቱ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ይጠባበቁታል ።

ክፍል ፣ ፪ ።

ስለ ፣ ማኅበሮች ፣ የሥራ ፣ አካሄድ ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፱ ። የማኅበሩ ፣ ጉባኤ ። (፩) አቋቋሙ ።

(፩) በነጋሪት ፣ ጋዜጣ ፣ የሚወጣ ፣ ማስታወቂያ ፣ በሚወሰነው ፣ ክልል ፣ ውስድ ፣ ላሉት ፣ መሬቶች ፣ ባለሀብት ፣ የሆኑት ፣ ሰዎች ፣ ሁሉ ፣ በድንጋጌው ፣ በነጋሪት ፣ ጋዜጣ ፣ በሚወጣ ፣ ማስታወቂያ ፣ በተመለከተው ፣ ማኅበር ፣ ውስጥ ፣ አባልነታቸው ፣ በደንብ ፣ የታወቀላቸው ፣ ነው ።

(፪) እንርሱም ፣ የዚህ ፣ ማኅበር ፣ የጉባኤው ፣ አባሎች ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፲ ። ስብሰባዎች ።

(፩) በመንግሥት ፣ የታወቁ ፣ የመሬት ፣ ባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ ጉባኤ ፣ በማኅበሩ ፣ አስተዳደር ፣ ደንብ ፣ (በቻርቲ) ፣ ላይ ፣ በተወሰነው ፣ ቀንና ፣ ስፍራ ፣ በየዓመቱ ፣ ይሰበሰባል ።

(፪) ከዚህ ፣ ከተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ውጭ ፣ ደግሞ ፣ አስቸኳይ ፣ የሆኑ ፣ ጉዳዮች ፣ ሲያጋጥሙ ፣ ወይም ፣ ከማኅበሩ ፣ አባሎች ፣ አንድ ፣ አምስተኛው ፣ ሲጠይቅ ፣ ጉባኤው ፣ ይሰበሰባል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፲፩ ። የጉባኤው ፣ ሥራ ፣ አካሄድ ።

(፩) የጉባኤው ፣ ውሳኔ ፣ የሚጻፈው ፣ በስብሰባው ፣ ላይ ፣ የተገኙት ፣ ወይም ፣ እንደ ራሴዎቻቸውን ፣ የላኩት ፣ አባሎች ፣ በሰጡት ፣ የድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ነው ።

(፪) በመንግሥት ፣ የታወቁ ፣ የመሬት ፣ ባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ መተዳደሪያ ፣ ደንብ ፣ ይህንን ፣ ሥርዐት ፣ ለመለወጥና ፣ በማኅበሩ ፣ ውስጥ ፣ ባላቸው ፣ ጥቅም ፣ ከፍተኛነት ፣ መጠን ፣ አባሎቹ ፣ ያላቸውን ፣ የድምፅ ፣ መስጠት ፣ መብት ፣ በተለይ ፣ ለመስጠት ፣ ይችላል ።

(፫) በሌላ ፣ በኩልም ፣ ደግሞ ፣ ለአንዳንድ ፣ ዐይነት ፣ ውሳኔዎች ፣ ድምፅ ፣ ለመስጠት ፣ ስለሚችሉው ፣ ጉባኤ ፣ ቍጥር ፣ (ስለ ፣ ኮሩምና) ፣ ስለ ፣ ድምፅ ፣ ብልጫ ፣ ልዩ ፣ ግዴታዎች ፣ እንዲፈጸሙ ፣ ደንቡ ፣ ሊያመለክት ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፲፪ ። ስለ ፣ ሥራ ፣ መሪዎች ።

(፩) ጉባኤው ፣ በመንግሥት ፣ የታወቁ ፣ ማኅበሮችን ፣ ሥራ ፣ አስኪያጆች ፣ መሾምና ፣ መሻር ፣ እንዲሁም ፣ ሥራቸውን ፣ መቁጣጠር ፣ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፣ ሕግ ፣ በሕግ ፣ የሰጡት ፣ መብት ፣ ስለ ፣ ተሰጣቸው ፣ ድርጅቶችና ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ ስለ ፣ ተመደቡ ፣ ሀብቶች ፣ በተጻፈው ፣ አንቀጽ ፣ የማኅበሮችን ፣ ሥራ ፣ መሪዎች ፣ (ዲሬክተሮች) ፣ የሚመለከቱት ፣ በነዚህ ፣ ሕጎች ፣ ላይም ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ናቸው ።

(፫) እንዲሁም፡ በመንግሥት፡ የታወቁ፡ የመሬት፡ ባለሀብቶችን ፡ ሥራ ፡ መሪዎች፡ ሥልጣንና፡ አላፊነት፡ ለመወሰን፡ ስለ፡ ማኅበሮች፡ ሥራ፡ መሪዎች ፡ ሥልጣንና ፡ አላፊነት ፡ የተነገሩት ፡ የዚሁ ፡ አንቀጽ ፡ ሕጎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፲፫ ። የመተዳደሪያውን ፡ ደንብ ፡ (ቻርተን) ፡ ስለ ፡ ማሻሻል ፡ (ስለ ፡ መለወጥ) ።

(፩) በመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ (ቻርተ) ፡ ውስጥ ፡ ደንቡን ፡ ለማሻሻል ፡ ሥልጣን ፡ መስጠቱ ፡ በግልጽ ፡ ካልተመለከተ ፡ በቀር ፡ የማኅበሩን ፡ መተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ በመንግሥት ፡ የታወቀው ፡ ማኅበር ፡ ጉባኤ ፡ ሊያሻሽለው ፡ አይችልም ።

(፪) ማናቸውም፡ የደንቡን ፡ ሌላ ፡ ድንጋጌ ፡ ሁሉ ፡ ለማሻሻል ፡ የእርሻ ፡ ሚኒስቴር ፡ ፈቃድ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፲፬ ። ጉባኤው ፡ በሰጠው ፡ አንድ ፡ ውሳኔ ፡ ላይ ፡ አቤቱታ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

(፩) ማናቸውም፡ በመንግሥት፡ የታወቁ፡ የመሬት፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ አባል፡ የሆነ ፡ ሁሉ ፤ ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ጉባኤው ፡ የሰጠውን ፡ አባሉ ፡ ያልገባበትንና ፡ ከሕግ ፡ ወይም ፡ ከመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ ውሳኔዎች ፡ ተቃራኒ ፡ በሆኑ ፡ ውሳኔ ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ለዳኞች ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

(፪) ይህም ፡ የመቃወም፡ ክስ ፤ አባሉ ፡ ውሳኔውን ፡ ካወቀበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ደግሞ ፡ ውሳኔው ፡ ተፈጻሚነቱን ፡ ካገኘበት ፡ ቀን ፡ አንሥቱ ፡ በሁለት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ካልቀረበ ፡ በቀር ፡ የመክሰስ ፡ መብቱን ፡ ያጣል ።

(፫) ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ እንዲሰረዝ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበበት ፡ ውሳኔ ፡ እንዳይፈጸም ፡ ሊያግድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፲፭ ። የማኅበሩ ፡ ግዴታዎችና ፡ የማኅበሩ ፡ እንደራሴነት ።

(፩) በመንግሥት ፡ የታወቁ፡ የመሬት፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ በሥራ ፡ መሪዎቹ ፡ (በድርጅቶቹ) ፡ አማካይነት ፡ የውል ፡ ስምምነቶችን ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) በዚሁም ፡ ዐይነት ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ለመክሰስ ፡ ለመክሰስም ፡ ይችላል ።

(፫) ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርሱ ፡ አላፊነቶችንና ፡ ያለ ፡ እገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ የተሠሩት ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ውሳኔዎች ፡ በተራ ፡ ማኅበሮች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ በሚሆኑበት ፡ ሁኔታ ፡ በመንግሥት ፡ በታወቁ ፡ የመሬት ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበሮችም ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፲፮ ። የርስት ፡ ባለሀብትነት ።

በማኅበረተኛነት ፡ የተሰበሰቡት ፡ የርስት ፡ ባለሀብቶች ፡ የርስታቸውን ፡ ባለሀብትነት ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ የሚቁዩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በመንግሥት ፡ ለታወቀው ፡ ማኅበር ፡ ሀብትነቱን ፡ የሚለቁ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማኅበሩ ፡ ደንብ ፡

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

የግል ፣ ርስት ፣ እንዳለ ፣ የሚጠበቅበት ፣ ሁኔታ ።

ቍ ፣ ፲፩፻፲፯ ። መሠረቱ ።

(፩) የማኅበሩ ፣ ደንብ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ውሳኔ ፣ ያላመለከተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማኅበሩ ፣ አባሎች ፣ ገንዘባቸው ፣ የነበረውን ፣ የግል ፣ መሬት ፣ ባለሀብትነት ፣ እንደ ፣ ያዙ ፣ ይቋቋሉ ።

(፪) ከዚህ ፣ በታች ፣ የሚከተሉት ፣ ሕጎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ የግል ፣ ርስት ባለሀብቶች ፣ ከርስቱ ፣ ጋራ ፣ ተያይዞ ፣ በሚገኘው ፣ መብታቸው ፣ ይሠሩበታል ።

ቍ ፣ ፲፩፻፲፰ ። የርስት ፣ ባለሀብትነት ፣ መብት ፣ መቀነስ ።

በመንግሥት ፣ የታወቀው ፣ የባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ ለሱ ፣ በተመደበው ፣ ክልል ፣ ውስጥ ፣ በሚገኙት ፣ መሬቶች ፣ ላይ ፣ ሁሉ ፣ በኅብረት ፣ እነዚህኑ ፣ መሬቶች ፣ ለመሥራት ፣ ወይም ፣ ማኅበሩን ፣ እንዲታወቅ ፣ ባደረገው ፣ ሕግ ፣ ውስጥ ፣ የተፈቀዱትን ፣ ሥራዎች ፣ ለመፈጸም ፣ ጠቃሚ ፣ የሆኑትን ፣ የግል ፣ ንብረት ፣ ሀብትነት ፣ መብት ፣ መቀነስ ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ፲፩፻፲፱ ። የጉዳትን ፣ ኪሣራ ፣ የማግኘት ፣ መብት ።

በርስት ፣ ባለሀብቶች ፣ ላይ ፣ የተደረገው ፣ የመብት ፣ መቀነስና ፣ በአንዳንድ ፣ የርስት ፣ መሬቶች ፣ ላይ ፣ የሚቋቋመው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ አገልግሎት ፣ በዚህ ፣ ምክንያት ፣ መብታቸው ፣ ለተቀናሰባቸው ፣ ወይም ፣ በመሬቶቻቸው ፣ ላይ ፣ ግዴታ ፣ ለተጣለባቸው ፣ ሰዎች ፣ ኪሣራ ፣ የሚያሰጡ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፣ ፲፩፻፳፩ ። የጉዳት ፣ ኪሣራ ።

(፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍ፣፲፩፻፳፩ ፣ የተመለከቱት ፣ የጉዳት ፣ ኪሣራዎች ፣ በማኅበሩ ፣ ላይ ፣ ወይም ፣ በያንዳንዱ ፣ የማኅበሩ ፣ አባሎች ፣ ላይ ፣ ሊጣሉ ፣ ይችላሉ ።

(፪) አንድ ፣ ወይም ፣ ብዙዎች ፣ የርስት ፣ ባለሀብቶች ፣ ወይም ፣ ጠቅላላው ፣ ማኅበር ፣ የሚከፍላቸውን ፣ የጉዳት ፣ ኪሣራዎች ፣ ልክና ፣ የሚከፍሉበትን ፣ የድርሻ ፣ መጠን ፣ የሚወስኑ ፣ የማኅበሩ ፣ ጉባኤ ፣ ነው ።

(፫) ባለጉዳዮቹ ፣ ውሳኔው ፣ ከተነገራቸው ፣ ጊዜ ፣ አንሥቶ ፣ በምስት ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ሰዳጃች ፣ አቤቱታ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ ፲፩፻፳፩ ። የርስትን ፣ ባለሀብትነት ፣ የመልቀቅ ፣ መብት ።

(፩) ማንም ፣ የርስት ፣ ባለሀብት ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ምን ፣ ጊዜም ፣ ቢሆን ፣ የርስቱን ፣ ባለሀብትነት ፣ ለማኅበሩ ፣ ወይም ፣ ማኅበሩ ፣ ለመረጠው ፣ ሰው ፣ በመልቀቅ ፣ ከሚጠየቅበት ፣ የገንዘብ ፣ መዋጮ ፣ ነጻ ፣ ለመውጣት ፣ ይችላል ።

(፪) በእንደዚህ፡ ያለው፡ ጊዜ፡ ለለቃቂው ፡ ማኅበሩ ፡ ወዲያው ፡ በፍጥነት ፡ የርስ ቱን ፡ ዋጋ ፡ (ግምት) ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፫) የርስቱ፡ ባለሀብት ፡ ለጉዳቱ፡ ኪሣራ ፡ የሚከፈለውን ፡ እስኪቀበል ፡ ድረስ ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ የሚደረጉትን ፡ ሥራዎች ፡ ሁሉ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፳፪ ። የመሬቱ ፡ ዋጋ ፡ ግምት ።

(፩) ከዚህ፡ በላይ፡ ባለው ፡ ቊጥር ፡ በተባለው ፡ ጉዳይ ፡ የመሬቱን ፡ ዋጋ ፡ ለመገመት ፡ የማኅበሩን ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መከተል ፡ ያስፈልጋል ።

(፪) እንደዚህ ፡ ያሉትን ፡ ድንጋጌዎች ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በምዕራፍ ፡ ፩ ፡ በተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ዋጋውን ፡ አስታራቂ ፡ የዘመድ ፡ ዳኞች ፡ ይወስናሉ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

መሬቶቹ ፡ የኅብረት ፡ ሀብት ፡ በሚሆኑበት ፡ ጊዜ ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፳፫ ። የመሬቱ ፡ ሀብትነት ፡ የሚዛወርበት ፡ ጊዜ ።

የማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ ማኅበሩ ፡ በሚሠራበት ፡ ክልል ፡ ፊት፣ የሚገኙት ፡ መሬቶች ፡ የማኅበሩ ፡ እንዲሆኑ ፡ ወስኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የነዚህ ፡ ንብረቶች ፡ ሀብትነት ፡ የሚዛወረው ፡ ማኅበሩን ፡ እንዲታወቅ ፡ ያደረገው ፡ ማስታወቂያ ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ ከወጣበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፳፬ ። የመዛወር ፡ ውጤቶች ።

(፩) መሬቶቹ ፡ ከተዛወሩበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ የተዛወሩት ፡ መሬቶች ፡ ባለሀብቶች ፡ ወይም ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዮች ፡ በነዚህ ፡ መሬቶቻቸው ፡ ላይ ፡ በነበራቸው ፡ መብት ፡ ፈንታ ፡ ለማኅበሩ ፡ ከተዛወሩት ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ በባለሀብትነት ወይም ፡ በአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባይነት ፡ ድርሻ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አላቸው ።

(፪) ለማኅበሩ ፡ በተዛወሩት ፡ መሬቶችና ፡ በአጠገባቸው ፡ በሚገኙት ፡ መሬቶች ፡ መካከል ፡ ያሉት ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ አገልግሎቶች ፡ እንዳሉ ፡ ይቈያሉ ።

(፫) ለባለጉዳዮቹ ፡ መብት ፡ መድን ፡ የሚሆኑ ፡ የደንቡ ፡ ውሳኔዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ለማኅበሩ ፡ በተላለፉት ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ የተሰጡት ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብቶች ፡ ወይም ፡ ንብረቶችን ፡ መልሶ ፡ የመውሰድ ፡ ወይም ፡ የመግዛት ፡ መብቶች ፡ ውድቅ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፳፭ ። የየአንዳንዱ ፡ ድርሻ ።

የማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ መሬቶቹ ፡ ደንቡ ፡ በተደነገገበት ፡ ጊዜ ፡ ያላቸውን ፡ ዋጋ ፡ በመገመት ፡ የያንዳንዱን ፡ ሰው ፡ ድርሻ ፡ ይወስናል ።

ቀ፡ ሺ፩፻፳፮ ። የመሬቶቹ ፡ ግምት ። (፩) መሠረቱ ።

የመሬቶቹ ፡ ግምት ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ በሆነ ፡ መሠረት ፡ የሚፈጸመው ፡ በዚሁ ፡ የገጠር ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ የያንዳንዱን ፡ ሄክታር ፡ መካከለኛ ፡ ግምት ፡ በማሰብነው።

ቀ፡ ሺ፩፻፳፯ ። (፪) ማረሚያ ።

(፩) የመሬቶቹን ፡ ተፈጥሮና ፡ እያንዳንዱ ፡ ሰው ፡ በግል ፡ ያለ፡ ችግር ፡ የሚያገኝባቸውን ፡ ጥቅም ፡ በማመዛዘንና ፡ እንዲሁም ፡ በኋላ ፡ የማኅበሩ ፡ ገንዘብ ፡ የሚሆኑትን ፡ የመሬቶቹ ፡ ባለሀብቶች ፡ ያደረጓቸውን ፡ የሥራዎችና ፡ የሕንጻዎች ፡ ዋጋ ፡ በማመዛዘን ፡ ግምቱ ፡ የሚታረም ፡ ይሆናል ።

(፪) መሬቱ ፡ እስከዚያን ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ በተሠራበት ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ መሬት ፡ የሚገኘውን ፡ ጥቅም ፡ ከፍ ፡ ለማድረግ ፡ ወይም ፡ አሠራሩን ፡ የቀና ፡ ለማድረግ ፡ በተፈጸሙት ፡ ሥራዎች ፡ መጠን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከአንድ ፡ መሬት ፡ የሚገኙት ፡ ልዩ ፡ የሆኑት ፡ ጥቅሞች ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ አይገቡም ።

ቀ፡ ሺ፩፻፳፰ ። የማኅበሩ ፡ ደንብ ።

(፩) በመንግሥት ፡ የታወቀ ፡ የመሬት ፡ ባለሀብቶች ፡ ማኅበር ፡ ሀብቶች ፡ በሆኑት ፡ መሬቶቹና ፡ በሌሎቹ ፡ ሀብቶቹ ፡ ላይ ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ዘንድ ፡ አንድ ፡ የግል ፡ ባለሀብት ፡ ያለው ፡ መብቶች ፡ አሉት ።

(፪) እንዲሁም ፡ የዚሁ ፡ ዐይነት ፡ ግዴታዎች ፡ አሉበት ።

ቀ፡ ሺ፩፻፳፱ ። የመሬቱ ፡ አሠራር ፡ ደንብ ፤ ሥርዐት ።

(፩) የማኅበሩ ፡ ጉባኤ ፡ የማኅበሩ ፡ ሀብቶች ፡ የሆኑትን ፡ መሬቶች ፡ የአሠራር ፡ ዐይነት ፡ ይወስናል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ከመተዳደሪያው ፡ ደንብ ፡ (ከቻርቱ) ፡ ጋራ ፡ በሚስማማ ፡ ዐይነት ፡ በመንግሥት ፡ የታወቀውን ፡ ማኅበር ፡ አባሎች ፡ መብታቸውንና ፡ ግዴታቸውን ፡ ለይቶ ፡ ያመለክታል ።

ቀ፡ ሺ፩፻፴ ። ድርሻን ፡ ለሌላ ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ማስያዝ ።

(፩) የማኅበሩ ፡ አባሎች ፡ በማኅበሩ ፡ ንብረቶች ፡ ውስጥ ፡ ያላቸውን ፡ ድርሻ ፡ በዋጋ ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ ሲሞቱ ፡ ድርሻቸውን ፡ ለወራሾቻቸው ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ ስጦታ ፡ ለሚያደርጉላቸው ፡ ሰዎች ፡ ያስተላልፋሉ ።

(፫) ከነሱ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቻቸው ፡ የነዚህን ፡ አባሎች ፡ ድርሻ ፡ ለማስያዝ ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ሺ፩፻፴፩ ። የድርሻ ፡ መከፋፈል ።

የማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ የማኅበሩ ፡ አባሎች ፡ ድርሻ ፡ የማይከፋፈል ፡ እንዲሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ለማግባት ፡ ወይም ፡ ለድርሻው ፡ መከፋፈል ፡ ወሰን ፡ እንዲኖረው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፴፪ ። የማኅበሩ ፡ ፈቃድ ።

(፩) ድርሻው ፡ የተላለፈለት ፡ ወይም ፡ ወራሽ ፡ የሆነ ፡ ወይም ፡ ድርሻውን ፡ በሐራጅ ፡ የገዛ ፡ ሰው ፡ ድርጅቱንም ፡ የማኅበሩ ፡ አባል ፡ ካልሆነ ፡ ወይም ፡ እርሱ ፡ ወራሽ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ ወይም ፡ ወደ ፡ ታች ፡ የሚቁጠር ፡ ተወላጅ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የማኅበሩን ፡ ፈቃድ ፡ መጠየቅ ፡ አለበት ።

(፪) ባለጉዳዩ ፡ ጥያቄውን ፡ ካላቀረበ ፡ ወይም ፡ በአባልነቱ ፡ ስም ፡ በማኅበሩ ፡ ጉባኤ ፡ ተካፋይ ፡ ሁኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማኅበሩ ፡ ያልተቀበለው ፡ መሆኑን ፡ እስከ ፡ ፫ ፡ ወር ፡ ካላስታወቀው ፡ ማናቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ አስረጂ ፡ እንኳ ፡ ቢኖር ፡ የማኅበሩን ፡ ፈቃድ ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ይቁጠራል ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፴፫ ። ፈቃድን ፡ ስለ ፡ መከልከል ።

(፩) ማኅበሩ ፡ ፈቃድ ፡ ሳይሰጥ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥያቄ ፡ ከተደረገለት ፡ ለባለ መብቱ ፡ ድርሻውን ፡ ማኅበሩ ፡ ራሱ ፡ ለመግዛት ፡ ያሰበ ፡ መሆኑን ፡ መግለጽ ፡ ወይም ፡ ማኅበሩ ፡ የሚፈቅድለትን ፡ ይህንኑ ፡ ድርሻ ፡ ገዝቶ ፡ ለመክፈል ፡ የሚችል ፡ ሌላ ፡ ገዥ ፡ ለባለመብቱ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ማኅበሩ ፡ ለባለመብቱ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ተጻፈው ፡ ያላስታወቀ ፡ ወይም ፡ ያልተናገረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለመብቱ ፡ የገዛውን ፡ ድርሻ ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይቀራል ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፴፬ ። የማስተላለፍ ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) ማኅበሩ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከቱትን ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ማመልከቻ ፡ ያደረጉለት ፡ ባለመብት ፡ ይህን ፡ ድርሻውን ፡ እንዲያስተላልፍ ፡ ይገደዳል ።

(፪) የማስተላለፉ ፡ ዋጋ ፡ በማኅበሩ ፡ የመተዳደሪያ ፡ ደንብ ፡ በተነገሩት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ።

(፫) እነዚህ ፡ የደንብ ፡ ውሳኔዎች ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በምዕራፍ ፡ ፩ ፡ በተመለከቱት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ ዋጋውን ፡ አስታራቂ ፡ የዘመድ ፡ ዳኞች ፡ ይወስኑታል ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

የከተማ ፡ ክልል ፡ የሆኑ ፡ ስፍራዎች ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፴፰ ። የክልሉ ፡ አቋቋም ።

(፩) በበለጠ ፡ ቁጠባና ፡ ጤናማ ፡ በሆነ ፡ አካላት ፡ ከተግዎች ፡ እንዲሰፍቱ ፡ በማድረግ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥቱ ፡ በሚያወጡት ፡ ድንጋጌ ፡ የከተማ ፡ ክልል ፡ የሚሆኑ ፡ ስፍራዎች ፡ ሊወሰን ፡ ይችላል ።

(፪) ድንጋጌው ፡ ይህን ፡ ለከተማ ፡ የተከለለውን ፡ ክልል ፡ በዛቱን ፡ ይወስናል ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፴፮ ። የከተማ ፡ ቅያሰ ፡ (ፕላን) ።

- (ጸ) የከተማ ፡ ቅያሰ ፡ በያንዳንዱ ፡ የከተማ ፡ ክልል ፡ ለሆነው ፡ ስፍራ ፡ ማዘጋጃ ፡ ቤቱ ፡ የከተማ ፡ ቅያሰ ፡ ያደራጃል ።
- (፪) የከተማውን ፡ ቅያሰና ፡ በዚህም ፡ ላይ ፡ የሚደረጉትን ፡ ማሻሻያዎች ፡ የአገር ፡ ግዛት ፡ ሚኒስቴር ፡ ካላጸደቃቸው ፡ አይጸኑም ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፴፯ ። የቅያሱ ፡ ሁኔታዎች ።

- (ጸ) አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የከተማው ፡ ቅያሰ ፡ በከተማው ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ ምክትል ፡ ክልሎች ፡ እንዲኖሩበት ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።
- (፪) ቅያሱ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ አኳኋን ፡ በተቋቋሙት ፡ ምክትል ፡ ክልሎች ፡ ውስጥ ፡ ባሉት ፡ የቦታ ፡ ባለሀብቶች ፡ መብት ፡ ላይ ፡ ሊጣሉ ፡ የሚችሉ ፡ የመብት ፡ መቀነስና ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ መሬት ፡ አገልግሎትን ፡ ሁሉ ፡ በጠቅላላው ፡ ይወስናል ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፴፰ ። የቅያሱ ፡ መፈጸም ።

- (ጸ) የከተማውን ፡ ቅያሰ ፡ ለማስፈጸም ፡ ማዘጋጃ ፡ ቤት ፡ በቦታዎቹ ፡ ባለሀብቶች ፡ ላይ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ የቦታ ፡ ባለሀብትነት ፡ መብት ፡ መቀነስ ፡ ሊያደርግ ባቸው ፡ ይችላል ።
- (፪) በተለየም ፡ ቤትን ፡ ለመሥራት ፡ ግዴታዎች ፡ መተላለፊያ ፡ መንገድ ፡ የመስጠትን ፡ ግዴታዎች ፡ ወይም ፡ በከተማው ፡ ለሚሄደው ፡ ውሃ ፡ መውረጃዎችና ፡ ቦዮች ፡ የሚመለከቱት ፡ ግዴታዎች ፡ ሊጣልባቸው ፡ ይችላል ።
- (፫) እንዲሁም ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ አንዳንድ ፡ የቦታ ፡ ክፍል ፡ እንዲለቁ ፡ ሊጠይቃቸው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፴፱ ። ግምት ፡ የመቀበል ፡ መብት ።

- (ጸ) በቦታዎቹ ፡ ባለሀብቶች ፡ ላይ ፡ የሚጣለው ፡ የመብት ፡ መቀነስና ፡ ቦታዎቹን ፡ የመልቀቅ ፡ ግዴታዎች ፡ መብታቸው ፡ ለተቀነሰባቸው ፡ ወይም ፡ ቦታዎቻቸው ፡ ለተወሰደባቸው ፡ ሰዎች ፡ ግምት ፡ የሚያሰጣቸው ፡ ይሆናል ።
- (፪) ለተወሰደባቸው ፡ ሰዎች ፡ የሚከፈለው ፡ ግምት ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በመጀመሪያው ፡ ምዕራፍ ፡ በተነገረው ፤ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ይወስናል ።

ቍ ፡ ሺጅ፻፵ ። ቤትን ፡ የመሥራት ፡ ፈቃድ ።

ማንም ፡ ሰው ፡ አስቀድሞ ፡ አሳቡን ፡ ሳይገልጽና ፡ በደንቦቹም ፡ መሠረት ቤትን ፡ የመሥራት ፡ ፈቃድ ፡ ሳይቀበል ፡ በከተማው ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ ቤት ፡ ለመሥራት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፩ ። የፈቃድ ፡ ጥያቄ ።

ፈቃድን ፡ ለማግኘት ፡ የሚቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ የታሰበውን ፡ የሕንጻ ፡ ወይም ፡ የቤቶችን ፡ ዐይነት ፡ መዘርዘር ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፪ ። ስለ ፡ ሕንጻ ።

(፩) የሚሠራው ፡ ሕንጻ ፡ ቤት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህም ፡ ቤት ፡ ለመኖሪያ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለሌላ ፡ አገልግሎት ፡ ማለት ፡ ለንግድ ፡ ወይም ፡ ለኢንዱስትሪ ፡ የሚያገለግል ፡ መሆኑን ፡ በጥያቄው ፡ መዘርዘር ፡ አለበት ።

(፪) ሕንጻው ፡ ፋብሪካ ፡ ወይም ፡ ማጋዘን ፡ ወይም ፡ የኢንዱስትሪና ፡ የንግድ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለመሥራት ፡ የተፈለገውን ፡ የኢንዱስትሪውን ፡ ወይም ፡ የንግዱን ፡ ዐይነት ፡ መዘርዘር ፡ ያስፈልጋል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፫ ። ሌሎች ፡ ማስታወቂያዎች ።

ከዚህም ፡ በቀር ፡ ፈቃድን ፡ ለማግኘት ፡ የሚቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ የሕንጻው ፡ የቤቶች ፡ ሥራዎች ፡ የሚጀመሩበትን ፡ ጊዜና ፡ የታሰበው ፡ ሕንጻ ፡ ወይም ፡ የቤቶቹ ፡ ሥራ ፡ የሚፈጀውን ፡ ጥንዘብ ፡ መለየት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፬ ። የፈቃዱ ፡ መሰጠት ።

ማዘጋጃ ፡ ቤት ፡ የቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ አለመቀበሉን ፡ የሚያመለክት ፡ ወይም ፡ ጥያቄው ፡ ተቀባይነት ፡ እንዲያገኝ ፡ የተወሰኑትን ፡ ውለታዎች ፡ ጥያቄው ፡ ከቀረበበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በ፫ ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ለባለጉዳዩ ፡ ካለስታወቀው ፡ ፈቃዱ ፡ እንደ ፡ ተሰጠው ፡ ይቁጠራል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፭ ። የሚፈቀዱ ፡ ውለታዎች ።

(፩) ሕንጻውን ፡ ለመሥራት ፡ የሚሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ ለታሰበው ፡ ሕንጻ ፡ አገልግሎት ፡ ጠቃሚ ፡ የሚሆኑትን ፡ የመንገድ ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ አንዳንድ ፡ ቦቶች ፡ ጠያቂው ፡ እንዲሠራቸው ፡ የሚያደርግ ፡ ውለታ ፡ ሊኖርበት ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ሊሠራ ፡ የታሰበውን ፡ ሕንጻ ፡ ስፋት ፡ ሕንጻው ፡ የሚሠራባቸውን ፡ መሥሪያ ፡ ነገሮችን ፡ ወይም ፡ ዐይነትን ፡ (ሞዴል) ፡ ከሚመለከቱ ፡ ውለታዎች ፡ ጋራ ፡ የተሰጠ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፵፮ ። የማይፈቀዱ ፡ ውለታዎች ።

ሕንጻን ፡ ወይም ፡ ቤቶችን ፡ ለመሥራት ፡ የሚሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ ሥራውን ፡ የሚሠራውን ፡ ተቋራጭ ፡ ለይቶ ፡ የሚያስታውቅ ፡ ወይም ፡ የቦታው ፡ ባለሀብት ፡ የአንድ ፡ ወይም ፡ የብዙ ፡ ሰዎች ፡ አገልግሎት ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ እንዲያውል ፡ የሚል ፡ ውለታ ፡ ሊቀርብበት ፡ አይችልም ።

ቍ : ሺ፰፻፵፯ = የማይንቀሳቀስ ገቢ ስር ስለ ማግኘት

(፩) ስንጸን፡ ወይም፡ ቤቶችን፡ ለመሥራት፡ የሚሰጠው፡ ፈቃድ፡ የጠየቀው፡ ሰው፡ ስንጸን፡ ወይም፡ ቤቱ፡ በሚሠራበት፡ አጠገብ፡ ከሚገኙት፡ አንድ፡ ወይም፡ ብዙ፡ ቦታዎች፡ ላይ፡ ቤት፡ ስንጸን፡ እንዲሠሩ፡ የማይንቀሳቀስ ገቢ ስር ስለ ማግኘት፡ መብት፡ ያገኘ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ነ፡ የሚል፡ ጭላታ፡ ሊኖርበት፡ ይችላል።

(፪) በዚህ፡ ጊዜ፡ ስንጸን፡ ወይም፡ ቤቶችን፡ ለመሥራት፡ ፈቃድ፡ የተሰጠው፡ ሰው፡ በውጭታ፡ ያልተሰማው፡ ሲሆን፡ የነዚህን፡ ባለሀብቶች፡ ስንጸን፡ ቤት፡ ወይም፡ እንዳይሠሩ፡ በማይንቀሳቀስ ገቢ ስር ስለ ማግኘት፡ ላይ፡ የአገልግሎት ማግኘት፡ እንዲሰጡት፡ ሊያስገድዳቸው፡ ይችላል።

(፫) በማይንቀሳቀስ ገቢ ስር ላይ፡ በግድ፡ የሚሰጠውን፡ የአገልግሎት ማግኘት፡ የሚወስኑትና፡ እንዲሁም፡ ከማይንቀሳቀስ ገቢ ስር ላይ፡ የአገልግሎት ማግኘት፡ ለተደረገበት፡ ቦታ፡ ባለሀብት፡ የሚገባውን፡ ኪሣራ፡ የሚወስኑት፡ ዳኞች፡ ናቸው።

ቍ : ሺ፰፻፵፰ = የፈቃድ አለመኖር

ስንጸን፡ ወይም፡ ቤቶችን፡ ለመሥራት፡ ፈቃድ፡ ሳይሰጥ፡ ስንጸን፡ ወይም፡ ቤት፡ መሠራት፡ የተጀመረ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ማዘጋጃ፡ ቤት፡ የስንጸን፡ ወይም፡ የቤቶች፡ ሥራዎች፡ ወዲያው፡ እንዲታገዱ፡ ለማዘዝ፡ ይችላል።

ቍ : ሺ፰፻፵፱ = ለያንዳንዱ ሰው፡ ቦታ፡ ባለሀብትነት፡ የተነገሩትን፡ ደንቦች፡ ስለ መጥቀስ

ከዚህ፡ በላይ፡ የተመለከቱት፡ ስራዎች፡ የተጠበቁ፡ ሆነው፡ በአንድ፡ የከተማ፡ ክልል፡ ውስጥ፡ የሚገኙት፡ የቦታዎች፡ ባለሀብቶች፡ በቦታዎቻቸው፡ ላይ፡ በዚህ፡ ስር ስለ ግል፡ ሀብት፡ በሚለው፡ አንቀጽ፡ የተመለከቱት፡ መብቶች፡ ሁሉ፡ አሏቸው።

ቍ : ሺ፰፻፶፬ = በመንግሥት፡ የታወቁ፡ የቦታ፡ ባለሀብቶች፡ ማኅበር፡ (፩) አቋቋሙ

በየአንዳንዱ፡ ምክትል፡ ክልል፡ ውስጥ፡ የሚገኙት፡ የቦታዎች፡ ባለሀብቶች፡ ያለ፡ አንዳች፡ ሌላ፡ ፎርማሊቲ፡ በመንግሥት፡ ከታወቀው፡ ማኅበር፡ ጋራ፡ አብረው፡ ይቀላቀላሉ።

ቍ : ሺ፰፻፶፭ (፪) = የድርጅቱ አባሎች ሥራ

(፩) በመንግሥት፡ ለታወቁት፡ የቦታ፡ ባለሀብት፡ ማኅበሮች፡ የወጡት፡ ከዚህ፡ በላይ፡ ባለው፡ ምዕራፍ፡ ስለ፡ ድርጅቱ፡ አባሎችና፡ ስለ፡ ሥራቸው፡ የተጻፉት፡ ስራዎች፡ በከተማ፡ ክልል፡ ውስጥ፡ በሚገኙት፡ የቦታ፡ ባለሀብቶች፡ መካከል፡ ለተቋቋሙት፡ ማኅበሮች፡ ተፈጻሚዎች፡ ይሆናሉ።

(፪) የአንዳንድ፡ ማኅበር፡ ጽሕፈት፡ ቤት፡ በማዘጋጃ፡ ቤት፡ የተረጋገጠ፡ ይሆናል።

ቀ፡ ሺ፰፻፶፪ ። ማኅበሩ ፣ የምክር ፣ ድርጅት ፣ ብቻ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(ጸ) በመንግሥት ፣ የታወቀ ፣ የባለቦታ ፣ ባለሀብቶች ፣ ማኅበር ፣ ሥራው ፣ ምክር ፣ መስጠት ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፪) ማኅበሩ ፣ ማዘጋጃ ፣ ቤት ፣ ያቀረበለትን ፣ የከተማ ፣ ቅያሶች ፣ መርምሮ ፣ ስለ ፣ ቅያሶቹ ፣ ጠቃሚዎች ፣ መስለው ፣ የታዩትን ፣ እስተያየቶችና ፣ ነቀፌታዎች ፣ ያስታገራል ።

አንቀጽ ፡ ፲ ።

ስለ ፣ ማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፣ መዝገቦቹ ፣ አያያዝና ፣ ግልጽ ፣ ስለ ፣ መሆናቸው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፶፫ ። መሠረቱ ።

በኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ መንግሥት ፣ ግዛት ፣ በያንዳንዱ ፣ አውራጃ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ተቋቁሞ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃብያን ፣ መዝገብ ፣ በተባሉት ፣ እጅ ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፶፬ ። የመዛግብቱ ፣ ሥራ ፣ ድርጅት ፣ ጥበቃ ።

(ጸ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃቤ ፣ መዝገብ ፣ ሹሞችና ፣ ረዳቶቻቸው ፣ የሚሾሙበትንና ፣ የመተዳደሪያ ፣ ደንብ ፣ የሚሆናቸውን ፣ የእርሻ ፣ ሚኒስቴር ፣ ይወስናል ።

(፪) ይህም ፣ ሚኒስቴር ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃቤ ፣ መዝገብ ፣ ሠራተኞችን ፣ የሥራ ፣ ድልድልና ፣ ሥራቸውንም ፣ በትክክል ፣ መካሄዱን ፣ ይጠብቃል ።

(፫) ስለ ፣ ማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ አጠባበቅ ፣ አያያዝ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ ጥንቃቄዎች ፣ ያደርጋል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፶፭ ። የርስት ፣ ክልል ፣ አገር ።

(ጸ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ የሚቋቋመው ፣ በያንዳንዱ ፣ የርስት ፣ ክልል ፣ አገር ፣ ነው ።

(፪) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ የአገር ፣ ክልል ፣ የሚወሰነው ፣ በአገር ፣ ግዛት ፣ ሚኒስቴር ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፶፮ ። ዋና ፡ ዋና ፡ መዝገቦች ።

በያንዳንዱ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ቤተ ፡ መዛግብትና ፡ ለያንዳንዱም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ክልል ፡ አገር ፡ ወሰን ፡ አንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሀብትነትን ፡ የሚመለከት ፡ መዝገብና ፡ አንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣን ፡ የሚመለከት ፡ መዝገብን ፡ የሚያቋቁም ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፶፯ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረቶች ፡ መዝገብ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ክፍል ፡ የሥራ ፡ ሁኔታ ፡ የዚህን ፡ ዐይነት ፡ ሥራ ፡ ለማቋቋም ፡ የሚያስችል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከላይ ፡ ከተመለከቱት ፡ መዝገቦችም ፡ በቀር ፡ አንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መጻፊያ ፡ መዝገብ ፡ ለያንዳንዱ ፡ የርስት ፡ ክልል ፡ አገር ፡ ይቋቋማል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፶፰ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብቶች ፡ መዝገብ ።

የርስት ፡ መዝገብ ፡ ክፍል ፡ ሥራ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብን ፡ ለማቋቋም ፡ የማይፈቅድ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ መዝገብ ፡ ፈንታ ፡ በያንዳንዱ ፡ ቀበሌ ፡ የርስት ፡ ባለሀብቶችን ፡ የሚመለከት ፡ መዝገብ ፡ ይቋቋማል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፶፱ ። ሌሎች ፡ መዝገቦች ።

የእርሻ ፡ ሚኒስቴር ፡ በሚሰጠው ፡ በጠቅላላ ፡ ደንብ ፡ ወይም ፡ በልዩ ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ቤተ ፡ መዛግብት ፡ ተጨማሪ ፡ የሚሆኑ ፡ ሌሎች ፡ መዝገቦች ፡ እንዲቋቋሙ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፷ ። መዝገቦችን ፡ ከስፍራቸው ፡ ማዘዋወር ፡ ክልክል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢሆን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገቦችን ፡ ከተቋቋሙበት ፡ ስፍራ ፡ ወደ ፡ ሌላ ፡ ለማዛወር ፡ አይቻልም ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፷፩ ። መዛግብቱ ፡ ግልጽ ፡ ስለ ፡ መሆናቸው ፡ (፩) መሠረቱ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገቦች ፡ ለሕዝብ ፡ ግልጽ ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፷፪ ። (፪) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረቶችና ፡ የባለርስቶች ፡ መዛግብት ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ዐቃብያነ ፡ መዛግብት ፡ ጥያቄ ፡ በቀረበላቸው ፡ ጊዜ ፡ በዚህ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ስለሚገኘው ፡ ስለ ፡ አንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የተጻፈውን ፡ ቃል ፡ ትክክል ፡ ግልባጭ ፡ መስጠት ፡ ይገባቸዋል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ በባለርስቶች ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ የተጻፈውን ፡ የመዝገብ ፡ ግልባጭ ፡ እንዲሰጡ ፡ በተጠየቁ ፡ ጊዜ ፡ የመዝገቡን ፡ ገጽ ፡ ወይም ፡ የገጾችን ፡ ትክክለኛ ፡ ግልባጭ ፡ ለጠያቂው ፡ መስጠት ፡ አለባቸው ።

(፫) አስፈላጊም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ስለ ፣ አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ አንዱ ፣ ባለርስት ፣ ጉዳይ ፣ በሚመለከተው ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ የተጻፈ ፣ ነገር ፣ አለመኖሩን ፣ የሚያረጋግጥ ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ መስጠት ፣ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፫ ፣ (፫) ዋና ፣ ዋና ፣ መዝገቦች ፣ ወይም ፣ የማስረጃ ፣ ጽሑፎች ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃብያን ፣ መዝገቦች ፣ ጥያቄ ፣ በቀረበላቸው ፣ ጊዜ ፣ በርስቶች ፣ ወይም ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ መጻፊያ ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ ተጽፎ ፣ የሚገኘውን ፣ ጽሑፍ ፣ ቅጂ ፣ ስለ ፣ ትክክል ፣ ግልባጭነቱ ፣ በፈርማቸው ፣ አረጋግጠው ፣ ለጠያቂው ፣ መስጠት ፣ አለባቸው ።

(፪) እንዲሁም ፣ ጥያቄ ፣ በቀረበላቸው ፣ ጊዜ ፣ እነሱ ፣ ዘንድ ፣ ተቀምጦ ፣ የሚገኘውን ፣ የማስረጃ ፣ ጽሑፍ ፣ ትክክል ፣ ግልባጭ ፣ ስለ ፣ ትክክለኛነቱ ፣ ፈርመውና ፣ አረጋግጠው ፣ ለጠያቂው ፣ ይሰጣሉ ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፬ ፣ የግልባጮችና ፣ የምስክር ፣ ወረቀቶች ፣ ፎርም ።

ዐቃብያን ፣ መዝገብ ፣ የሚሰጡት ፣ ግልባጮችና ፣ የምስክር ፣ ወረቀቶች ፣ ሁሉ ፣ የመዝገብ ፣ ቤቱ ፣ ማሳተም ፣ የዐቃቤ ፣ መዝገብ ፣ ወይም ፣ ግልባጮቹንና ፣ የምስክር ፣ ወረቀቶችን ፣ ለመስጠት ፣ በሚገባ ፣ የተፈቀደለት ፣ ሰው ፣ ፈርማ ፣ የመዝገብ ፣ ግልባጭ ፣ ወይም ፣ የምስክር ፣ ወረቀቱ ፣ የተሰጠበት ፣ ቀንና ፣ ዓመተ ፣ ምሕረት ፣ ካልተደረገባቸው ፣ በቀር ፣ ፍርስ ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፭ ፣ የሚከፈል ፣ ገንዘብ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ለማስገባት ፣ የሚከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ በሕግ ፣ ይወስናል ።

(፪) እንዲሁም ፣ የመዝገብ ፣ ወይም ፣ የምስክር ፣ ወረቀት ፣ ግልባጭ ፣ ዐቃብያን ፣ መዝገብት ፣ ፈርመው ፣ ሲሰጡ ፣ የሚከፈለውን ፣ ገንዘብ ፣ ልክ ፣ ይወስናል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፮ ፣ ስለ ፣ አላፊነት ፣ (፩) ዐቃቤ ፣ መዝገብ ።

(፩) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ዐቃብያን ፣ መዝገብት ፣ (መዝገብ ፣) ያገርዎቻችን ፣ ያለባቸውን ፣ ግዴታ ፣ ባለመፈጸማቸው ፣ ወይም ፣ በመጥፎ ፣ ሁኔታ ፣ በመፈጸማቸው ፣ ወይም ፣ ዘግይቶ ፣ በመፈጸማቸው ፣ ምክንያት ፣ በሌሎች ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ ቢያደርሱ ፣ አላፊዎች ፣ ናቸው ።

(፪) እንዲሁም ፣ በዚሁ ፣ ሕግ ፣ ላይ ፣ ከግል ፣ ጭነት ፣ ስለሚደርሱ ፣ አላፊነቶች ፣ በተጻፈው ፣ ምዕራፍ ፣ ውስጥ ፣ በተመለከተው ፣ ድንጋጌ ፣ መሠረት ፣ ለዚህ ፣ ጉዳት ፣ መንግሥትም ፣ በአላፊነት ፣ ይጠየቃል ።

(፫) የዐቃብያን ፣ መዝገብት ፣ የወንጀል ፣ ወይም ፣ የሥነ ፣ ሥርዐት ፣ አላፊነት ፣ ጉዳይ ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የተጠቀሱት ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ምዕራፍ ፣ ፪

በልዩ ፣ ልዩ ፣ መዛግብት ፣ ውስጥ ፣ ስለሚጻፉ ፣ ነገሮች

ቀ ፣ ፲፭፻፷፮ ፣ የሀብትነት ፣ መዝገብ ፣ (የርስት ፣ መዝገብ) ፣ (፩) መሠረቱ ፣

የአንድ ፣ ወይም ፣ የብዙ ፣ ሰዎችን ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የባለሀብትነት ፣ መብት ፣ ለማወቅ ፣ ወይም ፣ ለማስተላለፍ ፣ ወይም ፣ ለመለወጥ ፣ ወይም ፣ ለማስቀረት ፣ በሕይወት ፣ ሳለ ፣ ወይም ፣ በሞት ፣ ምክንያት ፣ በግልጽ ፣ ወይም ፣ በግል ፣ የተደረጉት ፣ ማንኛዎቹም ፣ ጽሑፎች ፣ ሁሉ ፣ በባለሀብቶች ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ ይጻፋሉ ።

ቀ ፣ ፲፭፻፷፯ ፣ (፪) ሀብትነትን ፣ (ርስትን) ፣ የሚመለከቱ ፣ ልዩ ፣ ጽሑፎች ፣

ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቀጥር ፣ መሠረት ፣ በባለሀብትነት ፣ (በባለርስትነት) ፣ ውስጥ ፣ የሚጻፉ ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ የተመለከቱት ፣ ናቸው ።

(ሀ) የሽያጭ ፣ ወይም ፣ የስጦታ ፣ ወይም ፣ በማገበር ፣ ውስጥ ፣ መዋጮ ፣ በማድረግ ፣ ወይም ፣ የመካፈል ፣ ወይም ፣ የግልግል ፣ ጽሑፎች ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ጉዳይ ፣ ሲሆን ፣ ሀብትነትን ፣ የሚያቋቁሙ ፣ ውሎች ፣

(ለ) አንድ ፣ ወራሽ ፣ ወይም ፣ በኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ ውርሱን ፣ ወይም ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታ ፣ የተደረገለትን ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ሲሆን ፣ ውርሱን ፣ ወይም ፣ የኑዛዜ ፣ ስጦታውን ፣ የተቀበሉባቸው ፣ ጽሑፎች ፣

(ሐ) ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተመለከቱትን ፣ ጽሑፎች ፣ የሚሰርዙ ፣ ወይም ፣ የሚሸሩ ፣ ወይም ፣ የሚያስቀሩ ፣ ፍርዶች ፣

(መ) የመፋለም ፣ ክስ ፣ ቀርቦ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ በሀብትነቱ ፣ ላይ ፣ የተፈረዱት ፣ ፍርዶች ፣

(ሠ) ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ባስያዙት ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ የሐራጅ ፣ ሽያጭ ፣ ላይ ፣ የተሰጡት ፣ ፍርዶች ፣

ቀ ፣ ፲፭፻፷፰ ፣ (፫) ሌላ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መብትን ፣ የሚመለከቱ ፣ ሥራዎች ፣

እንዲሁም ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ የተዘረዘሩት ፣ በባለሀብትነት ፣ (በርስት) ፣ መዝገብ ፣ የሚጻፉ ፣ ናቸው ።

(ሀ) በአንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የሌጣ ፣ ሀብትነትን ፣ ወይም ፣ የአላባ ፣ ጥቅም ፣ ተቀባይነትን ፣ ወይም ፣ የመኖርያነትን ፣ መብት ፣ ለማቋቋም ፣ ወይም ፣ ለማሳወቅ ፣ ለማስተላለፍ ፣ ለመለወጥ ፣ ወይም ፣ ለማስቀረት ፣ የተደረጉት ፣ ጽሑፎች ፣

(ለ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የአገልግሎት ፣ መብት ፣ ለማቋቋም ፣ ለማሳወቅ ፣ ለመለወጥ ፣ ወይም ፣ ለማስቀረት ፣ የተደረጉት ፣ ጽሑፎች ፣

(ሐ) ባንድ፣ በማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ ላይ፣ ያለውን፣ የባለሀብትነትን፣ ወይም፣ የአላባ፣ ጥቅም፣ ተቀባይነትን፣ መብት፣ የሚቀንስ፣ ጭል፣ ለማቋቋም፣ ለማስለተላለፍ፣ ለመለወጥ፣ ወይም፣ ለማስቀረት፣ የተደረጉ፣ ጽሑፎች ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፸፭ ። (፬) ለፍርድ ፡ ቤት ፡ የ ረቀርቡ ፡ ክሶች ።

እንዲሁም ፣ በአንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የባለሀብትነትን ፣ ወይም ፣ ግዙፍ ፣ የሆነ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ሌላ ፣ መብትን ፣ እንዲታወቁለት ፣ የሚያስተላልፍለት ፣ የሚሸርለት ፣ የሚያስቀርለት ፣ ፍርድ ፣ ለማግኘት ፣ እፍርድ ፣ ቤት ፣ የሚቀርቡ ፣ ክሶች ፣ በባለሀብትነት ፣ (በርስት) ፣ መዝገብ ፣ ይጻፉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፸፩ ። (፮) የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ኪራይ ።

ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ የተመለከቱት ፣ ጭሎች ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ሀብት ፣ መዝገብ ፣ የሚጻፉ ፣ ናቸው ።

(ሀ) ከአምስት ፣ ዓመት ፣ ለበለጠ ፣ ጊዜ ፣ የሚጻፍ ፣ ጭል ፣ የተደረገባቸው ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ሀብቶች ፣ ኪራይ ።

(ለ) ከሦስት ፣ ዓመት ፣ ለበለጠ ፣ ጊዜ ፣ የሚጻፍ ፣ ጭል ፣ የተደረገባቸው ፣ ገና ፣ ያላለፈ ፣ የኪራይ ፣ ሒሳብ ፣ የሚከፈልባቸው ፣ የቤት ፣ ኪራይ ፣ ወይም ፣ የእርሻ ኮንሴሲዮኖች ፣

(ሐ) ከሦስት ፣ ዓመት ፣ ለበለጠ ፣ ጊዜ ፣ የሚጻፍ ፣ ጭል ፣ የተደረገባቸው ፣ ገና ፣ ያላለፈ ፣ የኪራይ ፣ ሒሳብ ፣ የሚከፈልባቸው ፣ አስቀድሞ ፣ የተከፈለባቸው ፣ የኪራይ ፣ ደረሰኝ ፣ ለአንድ ፣ ተክራይ ፣ ወይም ፣ ለአንድ ፣ ገበሬ ፣ የተሰጡ ፣ የቤት ፣ ኪራዮች ፣ ወይም ፣ የእርሻ ፣ ኮንሴሲዮኖች ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፸፪ ። (፯) ኮንሴሲዮን ።

እንዲሁም ፣ ወረዳ ፣ አውራጃ ፣ ወይም ፣ ጠቅላይ ፣ ግዛቶች ፣ የሰጡአቸው ፣ የጭሎች ፣ ወይም ፣ የማዕድኖች ፣ ኮንሴሲዮን ፣ ጭል ፣ በባለሀብትነት ፣ (በርስት) ፣ መዝገብ ፣ መመዝገብ ፣ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፸፫ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መዝገብ፤ (፩) መሠረቱ ።

በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ በመያዣ ፣ መዝገብ ፣ ጭስጥ ፣ የሚጻፉ ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ የተመለከቱት ፣ ናቸው ።

(ሀ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣን ፣ ወይም ፣ የወለድ ፣ አግድን ፣ መብት ፣ ለማቋቋም ፣ ወይም ፣ ለመለወጥ ፣ ወይም ፣ ለማስቀረት ፣ የተደረጉ ፣ ጽሑፎች ፣ ሁሉ ።

(ለ) በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ ወይም ፣ በወለድ ፣ አግድ ፣ ዋስትና ፣ የተረጋገጠውን ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ ወይም ፣ በዚህ ፣ መብት ፣

በሕግ ፡ የታወቀውንና ፡ የቅደም ፡ ተከተል ፡ መብት ፡ ለማስተላለፍ ፡ የተደረገ ጉት ፡ ጽሑፎች ፡ ሁሉ ።

ቍ ፡ ሺ፮፻፸፬ ። (፪) ስለ ፡ ማስያዝ ።

እንዲሁም ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ባለው ፡ ወይም ፡ በሌለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ክስ ፡ አቅራቢነት ፡ ይህ ፡ ንብረት ፡ እንዲያዝና ፡ እንዲሸጥ ፡ ለማድረግ ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ የሚቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ በመያዣ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ የሚጻፍ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፸፭ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት (የርስት) ፡ ክልል ፡ አገር ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ እያንዳንዱ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ለዚህ ፡ በተቋቋመው ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ተራ ፡ ቍጥር ፡ ተሰጥቶት ፡ በመዝገቡ ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ የተለየ ፡ ገጽ ፡ ይሰጠዋል ።

(፪) መዝገቡም ፡ በያንዳንዱ ፡ ገጾች ፡ ላይ ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ተለይቶ ፡ በሚታወቅበት ፡ ሁኔታ ፡ የልዩ ፡ ልዩ ፡ ዐይነቱን ፡ አጭር ፡ ዝርዝር ፡ ጽፎ ፡ ያመለክታል ።

(፫) የማይንቀሳቀሰውን ፡ ሀብት ፡ የሚመለከቱት ፡ ከመዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ይገቡ ፡ የተባሉት ፡ ጽሑፎች ፡ ሁሉ ፡ ከሌሎቹ ፡ መዝገቦች ፡ ጋራ ፡ የሚጠቀሱበትን ፡ ቍጥሮችና ፡ የተመዘገቡበትን ፡ ቀንና ፡ ዓ. ም. ፡ በማመልከት ፡ በመዝገቡ ፡ ውስጥ ፡ ይጠቀሳሉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፸፮ ። (፪) ከከተማ ፡ ቅያስ ፡ ጋራ ፡ የሚኖራቸው ፡ ግንኙነት ።

(፩) በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ የሚጻፈው ፡ የያንዳንዱ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በመዝገቡ ፡ ውስጥ ፡ አመዘጋገብና ፡ ዝርዝር ፡ በከተማ ፡ ቅያስ ፡ በተመለከተው ፡ መለካትና ፡ አሠራር ፡ መሠረት ፡ ነው ።

(፪) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ የሚጻፈው ፡ ከዚህ ፡ ፕላን ፡ ጋራ ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ የተሰማማ ፡ በመሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፸፯ ። (፫) በብዙ ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ ያሉ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ።

(፩) በብዙ ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ ያለ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሚመዘገበው ፡ በእያንዳንዱ ፡ ክልል ፡ መዝገቦች ፡ ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ አንዱ ፡ ካንዱ ፡ መዝገብ ፡ ጋራ ፡ እየተጣቀሰ ፡ ነው ።

(፪) የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ የሚመለከቱት ፡ ጥያቄዎችና ፡ ጽሑፎች ፡ የሚመዘገቡት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሚበልጠው ፡ ክፍል ፡ በሚገኝበት ፡ ክልል ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፸፰ ። (፩) የሕዝብ ፣ የሆኑ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ።

የግል ፣ ሀብት ፣ ያልሆኑና ፣ ለሕዝብ ፣ የሚያገለግሉ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መመዝገብ ፣ ያለባቸው ፣ እነሱን ፣ የሚመለከቱ ፣ ግዙፍ ፣ መብቶች ፣ ከሌሎቻቸው ፣ በቀር ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ መመዝገብ ፣ የለባቸውም ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፸፱ ። (፪) የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ አንዱን ፣ ክፍል ፣ ስለ ፣ መለየት ።

(፩) አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የተከፋፈለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዐቃቤ ፣ መዝገቡ ፣ የዱርውን ፣ ቍጥር ፣ እየጠቀሰ ፣ እያንዳንዱን ፣ አዲስ ፣ ክፍል ፣ በመዝገቡ ፣ ይመዘግባል ።

(፪) በአዲሶቹም ፣ ገጾች ፣ ላይ ፣ ንብረቱ ፣ ከመከፋፈሉ ፣ በፊት ፣ ተመዝግቦበት ፣ የነበረውን ፣ የቀድሞውን ፣ ገጽ ፣ ይጠቅስበታል ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፹ ። (፫) ከመሬቱ ፣ አንዱን ፣ ቍሬጭ ፣ ስለ ፣ መለየት ።

(፩) ከአንድ ፣ ከማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ አንድ ፣ ቍሬጭ ፣ ለተይቶ ፣ ከሌላ ፣ ንብረት ፣ ጋራ ፣ እንዲያያዝ ፣ የተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መጀመሪያ ፣ የተመዘገበበት ፣ የመዝገብ ፣ ገጽ ፣ እንዳለ ፣ ይቋያል ።

(፪) በመዝገቡ ፣ ውስጥ ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ስፋት ፣ በሚለው ፣ ማውጫ ፣ ውስጥ ፣ ከሀብቱ ፣ ላይ ፣ የተለወጠውን ፣ ነገር ፣ ማመልከት ፣ በቂ ፣ ነው ።

(፫) ይህን ፣ መለዋወጥ ፣ ያስከተለው ፣ ጽሑፍ ፣ የተደረገበትም ፣ ቀን ፣ በመዝገብ ፣ ይጻፋል ።

ቍ ፡ ሺ፭፻፹፩ ። (፬) የማይንቀሳቀሱ ፣ የብዙ ፣ ንብረቶች ፣ መቀላቀል ።

(፩) ያንድ ፣ ሰው ፣ ሀብት ፣ የሆኑ ፣ ብዙ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ በአንድነት ፣ ተጠቃለው ፣ በአንድ ፣ ቍጥር ፣ እንደ ፣ አንድ ፣ ንብረት ፣ እንዲሆኑ ፣ በነዚህ ፣ በብዙዎቹ ፣ ንብረቶች ፣ መዝገብ ፣ ገጽ ፣ ላይ ፣ የተጻፈ ፣ የመያዣ ፣ ወይም ፣ የወለድ ፣ ላግድ ፣ መብት ፣ ካለ ፣ ወይም ፣ ከነዚህ ፣ ሀብቶች ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ የሆኑት ፣ ባለመያዣዎች ፣ እንዲቀላቀል ፣ ካልፈቀዱ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ላይ ፣ መጻፍ ፣ ሊፈጸም ፣ አይቻልም ።

(፪) እነዚህ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ ለሌላ ፣ ንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለመብቶቹ ፣ ሳይፈቅዱ ፣ በአንድነት ፣ ተጠቃልለው ፣ ሊመዘገቡ ፣ አይቻልም ።

(፫) ለእነዚህ ፣ ንብረቶች ፣ ጥቅም ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ አገልግሎት ፣ ተስጥቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአገልግሎት ፣ ግዴታ ፣ ያለባቸው ፣ ርስቶች ፣ ባለሀብቶች ፣ ካልፈቀዱ ፣ በቀር ፣ ተጠቃልለው ፣ ለመመዝገብ ፣ አይቻሉም ።

ቍ ፡ ሺ፮፻፹፪ ፡ (፰) የተዘገገ ፡ የመዝገብ ፡ ገጾች ።

(፩) አንድ ፡ ሀብት ፡ በመከፋፈሉ ፡ ወይም ፡ በአንድነት ፡ በመደረጉ ፡ ምክንያት ፡ ተጽፎበት ፡ የነበረው ፡ ገጽ ፡ የማያገለግል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ የተደረገበትን ፡ ምክንያት ፡ የተፈጸመበትን ፡ ቀንና ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ እንዲሁም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ መግለጫ ፡ በመዘርዘር ፡ ገጹ ፡ ከላይ ፡ ወደ ፡ ታች ፡ በቀውስ ፡ (በአግዳሚ) ፡ መሥመር ፡ በቀይ ፡ ቀለም ፡ ተሰርዞ ፡ ይዘጋል ።

(፪) እንዲሁም ፡ መዝገብ ፡ ገብቶ ፡ ተራ ፡ ቍጥር ፡ የተሰጠው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በመዝገብ ፡ ወደማይጸፍ ፡ ንብረት ፡ መደብ ፡ ውስጥ ፡ የተዛወረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ሥርዐት ፡ ይፈጸማል ።

(፫) የተዘገገውን ፡ የመዝገብ ፡ ገጾች ፡ በማንኛቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢሆን ፡ እንዲጠፋ ፡ አይደረግም ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፹፫ ፡ የባለሀብቶች ፡ መዝገብ ፡ (የባለርስቶች ፡ መዝገብ) ፡ (፩) መሠረቱ ።

በፊደል ፡ ተራ ፡ ቅደም ፡ ተከተል ፡ ሆነው ፡ ከዋናዎቹ ፡ መዝገቦች ፡ በአንዱ ፡ ውስጥ ፡ በተመዘገበ ፡ ጽሑፍ ፡ ላይ ፡ በክልሉ ፡ ውስጥ ፡ ላለው ፡ ለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብቶች ፡ ናቸው ፡ ተብለው ፡ የተገለጹት ፡ ሰዎች ፡ ስም ፡ በባለሀብቶች ፡ መዝገብ ፡ የሚጻፍ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፹፬ ፡ (፪) የጋራ ፡ የሆነ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ።

(፩) አንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የብዙ ፡ ሰዎች ፡ የጋራ ፡ ሀብት ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በመዝገቡ ፡ ውስጥ ፡ እያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ በስሙ ፡ አንዳንድ ፡ ገጽ ፡ ይኖረዋል ።

(፪) የያንዳንዱ ፡ የድርሻ ፡ ልክ ፡ ባለሀብቱን ፡ በሚመለከተው ፡ የመዝገብ ፡ ገጽ ፡ ውስጥ ፡ ይጻፋል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፹፭ ፡ (፫) የብዙ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ባለሀብትነት ።

አንድ ፡ ሰው ፡ በአንድ ፡ የርስት ፡ ክልል ፡ ውስጥ ፡ የብዙ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ባለሀብት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ንብረቶቹ ፡ ቍጥር ፡ በመዝገቡ ፡ ውስጥ ፡ በስሙ ፡ አንዳንድ ፡ ገጽ ፡ ይኖረዋል ።

ቍ ፡ ሺ፳፻፹፮ ፡ በየገጹ ፡ ላይ ፡ የሚጻፉ ፡ ጽሑፎች ።

በመዝገብ ፡ መመዝገብ ፡ ያለባቸው ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ሀብትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ጽሑፎች ፡ ሁሉ ፡ በሌላ ፡ መዝገብ ፡ ያለውን ፡ ቍጥራቸውንና ፡ የተጻፈበትን ፡ ቀን ፡ ከሚያመለክት ፡ መግለጫ ፡ ጋራ ፡ ይሆንኑ ፡ ንብረት ፡ በሚመለከተው ፡ የመዝገብ ፡ ገጽ ፡ ላይ ፡ ይጻፋሉ ።

ምዕራፍ ፣ ፫ ።

በመዝገቦቹ ፣ ላይ ፡

ስለ ፡ ጽሑፎች ፣ አመዘጋገብ ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ አመዘጋገቡ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ።

ቍ ፣ ፲፭፻፹፯ ። የመዝገቦቹ ፣ አቀራረብ ፣ ዐይነት ።

የባለሀብትነትና ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣን ፣ የሚመለከቱ ፣ መዝገቦች፣ የታተሙ ፣ ቃሎች ፣ የሚገኙባቸው ፣ ገጾች ፣ የያዙ ፣ ሆነው ፣ ባለጉዳዮቹ፣ የማያስፈልጓቸውን ፣ ቃሎች ፣ እየሰረዙ ፣ ባዶ ፣ የሆኑትን ፣ ቦታዎች ፣ እንዲሞሉ ፣ ለማድረግ ፣ እንዲችሉ ፣ ለነሱ ፣ የተዘጋጁ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፣ ፲፭፻፹፰ ። የታተሙት ፣ ቃሎች ፣ ዐይነት ።

የእርሻ ፣ ሚኒስቴር ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መዝገቦች ፣ ላይ ፣ የሚታተሙትን ፣ ቃሎች ፣ ዐይነትና ፣ የመዝገቡንም ፣ መጠን ፣ ይወስናል ።

ቍ ፣ ፲፭፻፹፱ ። ስለ ፣ ታተሙት ፣ ቃሎች ፣ አሰጣጥ ።

(፩) ስለ ፣ መዝገቦቹ ፣ አያያዝ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ የታተሙ ፣ ቃሎች ፣ ያሉባቸውን ፣ ጽሑፎች ፣ ከርሻ ፣ ሚኒስቴር ፣ ተቀብሎ ፣ የጠቅላይ ፣ ግዛቱ ፣ አገረ ፣ ገዥ ፣ ለማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃብያን ፣ መዝገብ ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ ይሰጣቸዋል ።

(፪) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገቦችን ፣ ዐቃብያን ፣ መዝገብ ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ በእጃቸው ፣ ያሉትን ፣ የታተሙ ፣ ጽሑፎች ፣ በየስድስት ፣ ወር ፣ እያወጡ ፣ አስፈላጊ ፣ ከሆነ ፣ ለአገልግሎታቸው ፣ የሚያስፈልጉትን ፣ ተጨማሪ ፣ መጠባበቂያ ፣ ጽሑፎች ፣ እንዲሰጧቸው ፣ ይጠይቃሉ ።

ቍ ፣ ፲፭፻፺፩ ። የአመዘጋገቡ ፣ ዐይነት ።

(፩) በደንቦቹ ፣ በግልጽ ፣ ከታዘዙት ፣ አጫጭር ፣ ቃላት ፣ በቀር ፣ አንድም ፣ ማሳጠር ፣ ላይደረግ ፣ አመዘጋገቡ ፣ ከመዝገቦቹ ፣ ውስጥ ፣ በጣም ፣ እንደሚነበብ ፣ ዐይነት ፣ መጻፍ ፣ አለበት ።

(፪) በማቸውም ፣ ሁኔታዎች ፣ ሁሉ ፣ አመዘጋገቡ ፣ የተፈጸሙበትን ፣ ቀንና ፣ (ጊዜና) ፣ በተጻፉበት ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ ለአመዘጋገቡ ፣ የተሰጠውን ፣ ቍጥር ፣ ያመለክታል ።

ቍ ፣ ፲፭፻፺፩ ። ገንዘቦችን ፣ ወይም ፣ መያዣ ፣ የሆኑትን ፣ ነገሮች ፣ ስለ ፣ ማመልከት ።

አንድ ፣ አመዘጋገብ ፣ ገንዘብን ፣ ወይም ፣ መያዣ ፣ የሆነ ፣ ነገርን ፣ የሚያመለክት ።

የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ መያዣ ፡ የሆነው ፡ ነገር ፡ በአጎዝና ፡ በፈደል ፡ መመልከት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፩፻፺፪ ። ቀንን ፡ ስለ ፡ ማመልከት ።

(፩) ቀንን ፡ ስለ ፡ መመዘገብ ፡ በአጎዝ ፡ የሚጻፈው ፡ በጣም ፡ በሚነበብ ፡ አኳኋን ፡ ሆኖ ፡ ዓመተ ፡ ምሕረት ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) ወርንና ፡ የወሩን ፡ ክፍል ፡ ቀኖች ፡ ግን ፡ በፈደል ፡ ብቻ ፡ መጻፍ ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፩፻፺፫ ። ስለ ፡ አመዘጋገብ ፡ ጥያቄ ፡ ማድረግ ፡ አስፈላጊነት ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ዐቃቤ ፡ መዘገብ ፡ በሥልጣኑ ፡ ብቻ ፡ (ጠያቂ ፡ ሳይኖር) ፡ ምንም ፡ ነገር ፡ አይመዘግብም ።

ቍ ፡ ሺ፩፻፺፬ ። በመዘገብ ፡ ለማጻፍ ፡ መጠየቅ ፡ የሚችል ።

(፩) ማነኛውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ሁሉ ፡ በመዘገብ ፡ ለማጻፍ ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

(፪) ጠያቂው ፡ ጥያቄውን ፡ በሚያደርግበት ፡ ጊዜ ፡ ይኸንኑ ፡ ጥያቄ ፡ ለማግባት ፡ በግልጽ ፡ በተወሰነው ፡ ታሪፍ ፡ የተመለከተውን ፡ ቍርጠኛ ፡ ዋጋ ፡ ይከፍላል ።

ቍ ፡ ሺ፩፻፺፭ ። የተጠበቁ ፡ ነገሮች ፡ ስለ ፡ አለመኖር ።

በመዘገብ ፡ ለማጻፍ ፡ በሚቀርቡ ፡ ጥያቄዎች ፡ ውስጥ ፡ አንዳችም የመጠበቂያ ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ ውለታ ፡ ሊኖርበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፩፻፺፮ ። የጥያቄው ፡ አደራረግ ።

(፩) በመዘገቦች ፡ ውስጥ ፡ እንዲመዘገብ ፡ ለማድረግ ፡ የሚጠይቅ ፡ ሰው ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የሚሰጠውን ፡ የታተመ ፡ ጽሑፍ ፡ ሁለት ፡ ቅጂዎች ፡ ይሞላል ።

(፪) ጠያቂው ፡ በሥራት ፡ እንዲነበብ ፡ በመኪና ፡ ወይም ፡ በጥቅር ፡ ቀለም ፡ በታተሙ ፡ ጽሑፎች ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ ባዶ ፡ ቦታዎች ፡ እየሞላ ፡ ይጽፋል ።

(፫) ጠያቂው ፡ ከታተሙት ፡ ጽሑፎች ፡ ውስጥ ፡ ጠቃሚ ፡ ያልሆኑትን ፡ ጽሑፎች ፡ ይሰርዛል ፤ ወይም ፡ እነዚህን ፡ ጽሑፎች ፡ በሚመሳሰለው ፡ ባዶ ፡ ቦታ ፡ ውስጥ ፡ አግድም ፡ የሆነ ፡ መሥመር ፡ ያደርጋል ።

ቍ ፡ ሺ፩፻፺፯ ። የተከለከሉ ፡ ጽሑፎች ።

(፩) ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ በተሰጡ ፡ የታተሙ ፡ ጽሑፎች ፡ ውስጥ ፡ ከተመለከቱት ፡ በቀር ፡ ማነኛውንም ፡ ተጨማሪ ፡ ጽሑፍ ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።

(፪) አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለጉዳዮቹ ፡ በታተመው ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ ወደ ፡ ተመለከቱት ፡ ተጨማሪ ፡ ወይም ፡ አስረጃ ፡ ጽሑፎች ፡ በመምራት ፡ የተጓደሉትን ፡ ቃሎች ፡ ለማሟላት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፰ ። የዐቃቤ ፡ መዝገብ ፡ ተግባር ።

(፩) ዐቃቤ ፡ መዝገቡ ፡ ለሚቀርብለት ፡ እያንዳንዱ ፡ ጥያቄ ፣ ለዚህ ፡ ጥያቄ ፡ የሚሆን ፡ ተራ ፡ ቍጥር ፡ ከመዝገቡ ፡ ውስጥ ፡ ይሰጠዋል ።

(፪) መዝገብ ፡ ያገርፍ ፡ በተሰጡት ፡ የታተሙ ፡ ጽሑፎች ፡ ፈርማውን ፡ እያደረገ ፡ የመዝገብ ፡ ቤቱን ፡ ማኅተም ፡ በያንዳንዱ ፡ ጽሑፎች ፡ ላይ ፡ ያትምባቸዋል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፱ ። ለጠያቂው ፡ አንዱን ፡ ጽሑፍ ፡ ስለ ፡ መመለስ ።

ዐቃቤ ፡ መዝገቡ ፡ ጥያቄ ፡ ለአቀረበው ፡ ሰው ፡ እርሱ ፡ በሚገባ ፡ የፈረመበትን ፡ የመዝገብ ፡ ቤቱ ፡ ማኅተም ፡ ያለበትን ፡ አንዱን ፡ ጽሑፍ ፡ ጥያቄ ፡ ለአቀረበው ፡ ሰው ፡ ይሰጠዋል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፻ ። ሌላው ፡ የታተመው ፡ ጽሑፍ ፡ ሁኔታ ።

(፩) ሌላው ፡ የታተመ ፡ ጽሑፍ ፡ ወዲያውኑ ፡ እርሱን ፡ በሚመለከተው ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ የሚገባ ፡ ይሆናል ።

(፪) የታተመው ፡ ጽሑፍ ፡ አመዘጋገብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ባቀረቡበት ፡ ቅደም ፡ ተከተል ፡ ተራ ፡ መሠረት ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፻ ። የተጨማሪ ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፍ ።

አዲስ ፡ የተመዘገበው ፡ ሰነድ ፡ በመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ክፍል ፡ በክልሉ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ባልሆኑ ፡ ንብረቶች ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ በባለሀብቶች ፡ መዝገብ ፡ ወዲያውኑ ፡ ይጸፋል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ለአመዘጋገብ ፡ የሚያገለግሉ ፡ ፎርሙሎች ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፻ ። ለታተሙ ፡ ጽሑፎች ፡ ሁሉ ፡ የሚሆኑ ፡ ጽሑፎች ።

ለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገቦች ፡ የተሰናዱት ፡ የታተሙ ፡ ጽሑፎች ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ቀጥሎ ፡ ያሉትን ፡ ያመለክታሉ ።

(ሀ) ለማስመዝገብ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበበትን ፡ ቀን ፤

(ለ) የሚመዘገበውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትና ፡ ይህንኑ ፡ ንብረት ፡ ለመለየት ፡ የሚያገለግሉትን ፡ ሁሉ ፡ መግለጫዎች ፡ የሚለዩ ፡ ጽሑፎችን ፡ ጭምር ፤

- (ሐ) አመዘኛነቱ ፣ የሚያመለክተውን ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ የቤተ ፡ ዘመድ ፣ ስም ፣ የራሱን ፣ ስምና ፣ ያባቱን ፣ ስም ፤
- (መ) እንዲሁም ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገቦች ፣ ባለቤት ፣ ከተማ ፣ ውስጥ ፣ ጠያቂው ፣ የመረጠውን ፣ ሕጋዊ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታና ፣ የጠያቂውን ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ የራሱንና ፣ የአባቱን ፣ ስም ፤
- (ሠ) ከጥያቄው ፣ ጋራ ፣ የተያያዙ ፣ ተጨማሪ ፣ ወይም ፣ አስረጂ ፣ ሰነዶችን ፣ ብዛት ፣ ዐይነት ፣ የመጠቀሻ ፣ ቁጥራቸውን ፤
- (ረ) ሊጠቀሱ ፣ የሚችሉትን ፣ አስቀድሞ ፣ የተመዘገቡትን ፣ ጽሑፎች ፣ ከነመጠቀሻ ፣ ቁጥራቸው ፤

ቀ ፡ ቪ፻፲፫ ፣ ለባለሀብትነት ፣ (ለርስት) ፣ የሚያገለግል ፣ የታተመ ፣ ጽሑፍ ፣ መዝገብ ፣ (ፎርም-ል) ፣ (፩) ጠቅላላ ፣ ጥቅሶች ።

- ለባለሀብትነት ፣ መዝገብ ፣ የሚያገለግሉ ፣ የታተሙ ፣ ጽሑፎች ፣ በውስጣቸው ፤
- (ሀ) ለመመዝገብያው ፣ ምክንያት ፣ የሆነውን ፣ የጽሑፍ ፣ ዐይነት ፤
- (ለ) ይህ ፣ አኳኝ ፣ ወይም ፣ ጽሑፍ ፣ የሚመለከተውን ፣ የመብት ፣ ዐይነት ፤
- (ቀ) በጽሑፉ ፣ ጊዜ ፣ ተከራይ ፣ መብት ፣ የተላለፈለትን ፣ ወይም ፣ ለላ ፣ ተጠቃሚ ፣ የሆነውን ፣ ሰው ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ የራሱን ፣ ስም ፣ ያባቱን ፣ ስምና ፣ የመኖሪያ ፣ ቦታውን ፣ ወይም ፣ የመረጠውን ፣ ሕጋዊ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታውን ፤
- (መ) መመዝገብ ፣ ስለሚያስፈልጋቸው ፣ ሌሎች ፣ ጽሑፎች ፣ ወይም ፣ ሁኔታዎች ፣ የተደረጉት ፣ ላይ ፣ ስምምነቶች ፣ መጻፍ ፣ አለበት ።

ቀ ፡ ቪ፻፲፬ ፣ (፪) ልዩ ፣ የጡል ፣ ቃሎች ።

- ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ተዋር ፣ የተጠቀሱት ፣ ልዩ ፣ የውሳኔ ፣ ቃሎች ፣ የሚመለከቱት ፤
- (ሀ) የሪያጭ ፣ የግንባር ፣ መዋጮ ፣ የሐራጅ ፣ ሽደጭ ፣ የመሸጥ ፣ ተስፋ ፣ ቃል ፣ የሰጠታና ፣ ሌሎች ፣ ይህን ፣ የመሰሉ ፣ ነገሮች ፣ በሆኑ ፣ ጊዜ ፣ የተላለፈውን ፣ መብት ፣ ዋጋ ፣ ወይም ፣ ግምት ፤
- (ለ) መከፋፈል ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ከድርሻው ፣ በላይ ፣ የያረሰው ፣ ሊሰጥ ፣ የሚገባውን ፤
- (ሐ) ኪራይ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ኪራዩ ፣ የሚቂይበትን ፣ ጊዜ ፣ ልዘና ፣ የግመት ፣ ኪራይ ፣ ዋጋ ፣ ልክ ፤
- (መ) የመከፈያቸው ፣ ጊዜ ፣ ያለደረሰውን ፣ የኪራይ ፣ ዋጋ ፣ ግብተላለፍ ፣ ወይም ፣

ደረሰኝ፣ በመስመት፣ ሲሆን፣ ከራዮቹ፣ ለምን፣ ያህል፣ ጊዜ፣ እንደ፣ ተለለፋ፣ ወይም፣ ደረሰኝ፣ አንድ፣ ተሰጠባቸው፣ ይህም መለከተውን፣ ጊዜ፣

(ሠ) የሽያጭ፣ ተስፋ፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ሽያጭ፣ ቢፈጸም፣ የሚከፈለውን፣ ዋጋ፣ ልክና፣ የተሰፋ፣ ሽያጭ፣ ቃል፣ የሚጻፍበትን፣ የመጨረሻ፣ ቀን፣

(ረ) የባለሀብትን፣ መብት፣ በሌላ፣ አኳኋን፣ ለመቀነስ፣ ሲሆን፣ እነዚህ፣ የመብት፣ መቀነስ፣ የሚቀሩበትን፣ ጊዜ፣ ነው።

ቀ፡ ሺ፯፻፭ ። ለማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ መያዣ፣ የሚያገለግሉ፣ የታተሙ፣ ጽሑፎች።

ለማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ መያዣዎች፣ መዝገብ፣ እንዲያገለግል፣ የታተመው፣ ጽሑፍ፣ የሚያመለክተው፣

(ሀ) የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ መያዣ፣ የተሰጠውን፣ ገንዘብ፣ ጠያቂ፣ የቤተ-ዘመድ፣ ስም፣ የራሱን፣ ስም፣ ያባቱን፣ ስም፣ የመኖሪያ፣ ቦታውን፣

(ለ) የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ መያዣ፣ የተሰጠበትን፣ የገንዘብ፣ ልክ፣

(ሐ) ዕዳው፣ የሚከፈልበትን፣ ቀን፣

(መ) ገንዘብ፣ በግመት፣ የሚሰጠውን፣ ወለድ፣ ልክ፣

(ሠ) በጀርባው፣ ላይ፣ በመጻፍ፣ መብቱ፣ ለሌላ፣ የሚተላለፍ፣ መሆኑን፣ ወይም፣ ለአምጫው፣ የሚከፈል፣ መሆኑን፣

(ረ) መብቱ፣ የተመዘገበው፣ ከዚያ፣ በፊት፣ የተመዘገበውን፣ መብት፣ ለማደስ፣ መሆኑን፣ ነው።

ቀ፡ ሺ፯፻፮ ። ተንቀሳቃሽ፣ ያልሆነውን፣ ንብረት፣ ስለ፣ መለየት፣ (፩) መሠረቱ።

(አ) በጽሑፍ፣ ውስጥ፣ የተመለከተውን፣ የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ ለመለየት፣ ዐይነቱን፣ የሚገኝበትን፣ ቀበሌና፣ በመዝገብ፣ ስጦታ፣ የተሰጠውን፣ የቅያሕ፣ ቅጥር፣

(ጸ) ንብረቱ፣ ቅያሕ፣ ባልተጣለበት፣ ቦታ፣ ላይ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ በተቻለ፣ መጠን፣ ዐይነቱን፣ ሁኔታውን፣ በበላይ፣ ያለውን፣ እና፣ በዙሪያው፣ ያሉትን፣ የአዋሳኞቹን፣ ስም፣ በማመልከት፣ ይሆናል።

ቀ፡ ሺ፯፻፯ ። (ጸ) ዝርዝር፣ የሆነ፣ ጥላን ።

(፩) በጽሑፍ፣ ውስጥ፣ ለተመለከተው፣ የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ ምልክት፣ የሆኑትን፣ ነገሮች፣ አስረጂ፣ ከሆኑት፣ ስነዶች፣ ጋራ፣ ዝርዝር፣ የሆነ፣ ጥላን፣ በማቅረብ፣ የበለጠ፣ ለመግለጽ፣ ይቻላል።

(ጸ) በተለይ፣ እንደዚህ፣ የሚደረገው፣ ለመመዝገብ፣ የሚገባው፣ ጽሑፍ፣ የሚመለከተው፣ የቅያሕ፣ ቅጥር፣ ከተሰጠው፣ የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ አንዱን፣ ክፍል፣ ብቻ፣ ሲሆን፣ ነው።

(፫) ይህ፣ ሲሆን፣ የተደረገው፣ አመዘጋገብ፣ ከአመዘጋገብ፣ ጥያቄ፣ ጋራ፣ ተያይዞ፣ በሚገኘው፣ ጥላን፣ ላይ፣ የተጻፉትን፣ ልዩ፣ ክፍሎች፣ ቅጥር፣ ይጠቅሳል።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳ ፡ በሕግ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ድርጅት ፡ አመዘጋገብ ።

(፩) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ያንድ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ ወይም ፡ ያንድ ፡ ማኅበር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ በጠያቂው ፡ ስም ፡ በአባቱ ፡ ስም ፡ ፈንታ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጠውን ፡ ድርጅት ፡ ስም ፡ ወይም ፡ የድርጅቱን ፡ የመጠሪያ ፡ ስም ፡ የሚገልጽ ፡ ይሆናል።

(፪) እንዲሁም ፡ በተመዘገበው ፡ ጽሑፍ ፡ የሚወቀመው ፡ አንድ ፡ የንግድ ፡ ማኅበር ፡ አንድ ፡ ማኅበር ፡ ወይም ፡ ማፍቸውም ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ድርጅት ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ገይሎ ፡ ቃል ፡ የተጻፈው ፡ ቃል ፡ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፶ ፡ የሞተ ፡ ሰው ፡ ሀብት ።

በአንድ ፡ በሞተ ፡ ሰው ፡ ሀብቶች ፡ ላይ ፡ የሚደረገው ፡ አመዘጋገብ ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ እየተባሉ ፡ አመዘጋገቡ ፡ በሚቹ ፡ ስም ፡ ሊፈጸም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፲ ፡ የጋራ ፡ የሆነ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ።

(፩) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ የሆኑ ፡ የብዙ ፡ ሰዎች ፡ ሆኖ ፡ ባለጉዳዩ ፡ አንዱ ፡ ባለሀብት ፡ ብቻ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዚህ ፡ ባልጉዳይ ፡ ድርሻ ፡ ብቻ ፡ በመጥቀስ ፡ በታተመው ፡ ጽሑፍ ፡ የዚህ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብት ፡ ስም ፡ ብቻ ፡ ይጠቀሳል ።

(፪) ጽሑፉ ፡ የሚመለከተው ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶችን ፡ ሁሉ ፡ ወይም ፡ ከነሱ ፡ አብዛኛዎቹን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በታተመው ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ የጋራ ፡ ሀብት ፡ የሆነ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ተብሎ ፡ ተጨማሪ ፡ አስረጿ ፡ በሆነት ፡ ጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ሀብትነት ፡ ወደሚመለከተው ፡ ሌላ ፡ ሰነድ ፡ መምሪያ ፡ ይደረግባቸዋል ።

(፫) በጽሑፉ ፡ ውስጥ ፡ ለተመለከቱት ፡ ለያንዳንዱ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ በተመደበው ፡ ገጽ ፡ ላይ ፡ በባለሀብቶች ፡ መዝገብ ፡ ጽሑፉ ፡ የሚጠቀሱ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፲፩ ፡ በሰነድ ፡ የሚጠቀሙት ፡ ላብዙ ፡ ሰዎች ።

መመዝገብ ፡ ባለበት ፡ ጽሑፍ ፡ ብዙ ፡ ሰዎች ፡ ጻፉትን ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተጻፉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፲፪ ፡ የጠያቂው ፡ ሕጋዊ ፡ መኖሪያ ፡ ተምረጫ ።

(፩) ጠያቂው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገቦች ፡ ባሉበት ፡ ተተማ ፡ መኖሪያ ፡ ቤት ፡ የሌለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ ቦታ ፡ ሕጋዊ ፡ መኖሪያ ፡ መመረጥ ፡ አለበት ።

(፪) መመዝገብን፣ የሚመለከቱ፣ ማስታወቂያዎች፣ ሁሉ፣ እዚህ፣ መኖሪያ፣ ቤቱ፣ ከተላኩ፣ የሚጸኑ ፤ ናቸው ።

ቀ ፡ ፲፮፻፲፫ ። አስረጂ ፡ ሰነዶች ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ጠያቂው፣ የሚጠቅመው፣ መሰለው፣ የታዩትን፣ ሰነዶች፣ ሁሉ፣ ከጥያቄው፣ ጋራ፣ ማያያዝ ፡ ይችላል ።

(፪) ዐቃቤ ፡ መዝገቡ ፡ አስረጋገጥ ፡ የሆኑት ፡ ሰነዶች ፡ ከዚህ ፡ ጥያቄ ፡ ጋራ ፡ አልተያያዙም ፡ በማለት ፡ ምክንያት ፡ ጥያቄውን ፡ አልቀበልም ፡ ለማለት ፡ እይችልም ።

(፫) ዐቃቤ ፡ መዝገቡ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ሰነድ ፡ አስረጋገጥ ፡ መሆኑንና ፡ የዚህም ፡ ሰነድ ፡ መቅረት ፡ ለማስከተል ፡ የሚችለውን ፡ ምክንያት ፡ ለጠያቂው ፡ ሊያስጠነቅቀው ፡ ብቻ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፲፮፻፲፬ ። (፪) የተለመዱ ፡ ሰነዶች ።

ከጥያቄው ፡ ጋራ ፡ የተያያዙ ፡ ተጨማሪ ፡ ወይም ፡ አስረጂ ፡ ሰነዶች ፡ በተለይ ፡ የሚከተሉት ፡ ሊኖርባቸው ፡ ይችላል ።

(ፀ) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ጥላን ፤

(ሐ) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ ወይም ፡ በሰነዱ ፡ በሚጠቀመው ፡ ሰው ፡ ስም ፡ እንዲሠራ ፡ ጠያቂውን ፡ የሚፈቅድለት ፡ ውክልና ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ሰነድ ፤

(ሐ) የሚመዘገበውን ፡ ውል ፡ ወይም ፡ ፍርድ ፡ ወይም ፡ ጽሑፍ ፡ ግልባጭ ፤

(መ) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ መሞቱን ፡ ወይም ፡ ከአገር ፡ የጠፋ ፡ መሆኑን ፡ የሚመሰክር ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ግልባጭ ፤

(ሠ) ጠያቂው ፡ ስለማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ አንድ ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረቡን ፡ የሚያረጋግጥ ፡ ጽሑፍ ።

(ረ) በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የጋራ ፡ ባለሀብቶች ፡ ያላቸውን ፡ መብት ፡ የሚያመለክት ፡ ዝርዝር ።

ቀ ፡ ፲፮፻፲፭ ። (፫) አስረጂ ፡ የሆኑ ፡ ሰነዶች ፡ አቀማመጥ ።

(፩) የመመዝገብን ፡ ጥያቄዎች ፡ ለመደገፍ ፡ ወይም ፡ መመዝገብን ፡ ለማቃናት ፡ ወይም ፡ ለመለወጥ ፡ ወይም ፡ ለመሰረዝ ፡ የሚሰጡ ፡ ተጨማሪ ፡ ወይም ፡ አስረጂ ፡ ሰነዶች ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገቦች ፡ አያያዙ ፡ ውስጥ ፡ እንዲኖሩ ። የሚቀመጡ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) እያንዳንዱ ፡ ሰነድ ፡ የመጣቀሻ ፡ ልዩ ፡ ቅጥር ፡ ይሰጠዋል ።

(፫) ለምሳሌ፡ ሰነድ፣ ለምሳሌ፣ ለተጠቃሚ፣ በታሪክ፣ የተመለከተው ልዩ ፣ ተረጎሞ ፣ ይከረሳል።

ቍ ፡ ሺ፰፻፲፮ ፣ የሰነድ ፣ ዐይነት ።

(፩) «የሰነድ፣ ዐይነት»፡ በሚለው ፡ አርእስት ፡ ሥር ፡ የታተመው ፡ ጽሑፍ ፡ ቀጥሎ ፡ ያሉት ፡ ምርጫዎች ፡ ጉዳዮች ፡ የተዘረዘሩበት ፡ ይሆናል ። ሽያጭ ፣ የማገበር ፡ መዋጮ ፣ ስጦታ ፣ መከፋፈል ፣ ግልግል ፣ የኪራይ ፡ ውል ፣ የሐራጅ ፡ ሽያጭ ፡ ፍርድ ፣ የመብት ፡ መተው ፣ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፡ ሰነድ ፡ መሰረዝ ፣ መብት ፡ ማስታወቅ ፣ መብት ፡ ማቋቋም ፣ መብት ፡ መለወጥ ፡ መብት ፡ ማስቀ ፡ ቀረቅ ፣ የሽያጭ ፡ ተስፋ ፡ ቃል ፣ የገንዘብ ፡ ውል ፣ የማስቀረት ፡ መብት ፡ መክፈያቸው ፡ ጊዜ ፡ ያልደረሱትን ፡ ኪራዮች ፡ የማስተላለፍ ፡ ወይም ፡ አስቀ ፡ ድም ፡ የሚሰጥ ፡ ደረሰኝ ፣ የወርስ ፡ መብቶችን ፡ መቀበል ፣ የማይሸጥ ፣ የማይ ፡ ተላለፍ ፣ የማይያዝ ፣ የውል ፡ ቃል ፡ ቍ . . . የሆነውን ፡ የተያያዘውን ፡ ሰነድ ፡ ተመልክት ።

(፪) ጠያቂው ፡ ከነዚህ ፡ ጉዳዮች ፡ ውስጥ ፡ ለሥራው ፡ ዐይነት ፡ ይበልጥ ፡ የተሻ ሉትን ፡ ነገሮች ፡ ይመርጣል ።

(፫) ጠያቂው ፡ እንዳስፈላገው ፡ ቍ . . . የሆነውን ፡ ሰነድ ፡ ተመልክት ፡ የሚለ ፡ ውን ፡ ቃል ፡ ይሰርዛል ፡ ወይም ፡ ይሞላል ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፲፯ ፣ የሚሰጠው ፡ መብት ፡ ዐይነት ።

“ የመብት ፡ ዐይነት ” በሚለው ፡ አርእስት ፡ ሥር ፡ ጥያቄ ፡ አቅራቢው ፡ ስው ፡ ይህ ፡ መብት ፡ የባለሀብትነት ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የጋራ ፡ ባለሀ ፡ ብትነት ፡ ድርሻ ፡ ወይም ፡ የሌላ ፡ ርስት ፡ መብት ፡ ወይም ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ መብት ፡ ወይም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ አገልግሎት ፡ መብት ፡ ወይም ፡ የባለሀብት ፡ ነትን ፡ መብት ፡ መቀነስ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያመለክታል ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፲፰ ፣ የገንዘብ ፡ መጠየቂያው ፡ መብት ፡ ልክ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ወይም ፡ የወለድ ፡ አግድ ፡ መብትን ፡ ማረ ጋገጫ ፡ የተሰጠ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ የሚጻፈው ፡ በኢትዮጵያ ፡ ገንዘብ ፡ ነው ።

(፪) የገንዘብ ፡ መጠየቂያው ፡ መብት ፡ ልክ ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማይን ቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መድን ፡ ሊሆን ፡ ለሚችለው ፡ ለከፍተኛው ፡ ገንዘብ ፡ የሚ መክገብ ፡ ይሆናል ።

(፫) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ከተሰጠበት ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ ጋራ ፡ ለመስማማት ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጻኞች ፡ የገንዘቡን ፡ ልክ ፡ ይወስናሉ ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፲፱ ። በትእዛዝ ፣ የሚከፈል ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ።

(ሐ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣው ፣ የሚያረጋግጠው ፣ በሰነዱ ፣ ጀርባ ፣ ላይ ፣ በመጻፍ ፣ ብቻ ፣ የሚተላለፍ ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብትን ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አመዘጋገቡ ፣ በሰነዱ ፣ ያኾ ፣ ስም ፣ ይፈጸማል ።

(ከ) የዚህ ፣ የመመዘገቡ ፣ ጥቅም ፣ ሌላ ፣ ፎርማሊቲ ፣ ላያስፈልግ ፣ በሰነዱ ፣ ጀርባ ፣ ላይ ፣ በኋላ ፣ ለሚፈረሙትም ፣ ሰዎች ፣ የሚጠቅም ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፩ ። ለአምጫው ፣ የሚከፈል ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ።

(ሐ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣው ፣ የሚያረጋግጠው ፣ ለአምጫው ፣ የሚከፈል ፣ በትኩረት ፣ ሰነድ ፣ ላይ ፣ የተጻፈ ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሰነዱን ፣ ያወጣውን ፣ ሰው ፣ ስም ፣ ሰነዱ ፣ የወጣበትን ፣ ጊዜ ፣ ሴሪውን ፣ ቍጥሩንና ፣ የወጡትን ፣ ሰነዶች ፣ ዋጋ ፣ ልክ ፣ የሚያመለክት ፣ አንድ ፣ ተጨማሪ ፣ ሰነድ ፣ ይኖራል ።

(ከ) አስፈላጊም ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተጨማሪው ፣ ሰነድ ፣ ለሰነዶቹ ፣ አምጫዎች ፣ ሊወከል ፣ የሚችለውን ፣ ሰው ፣ ስም ፣ ጨምሮ ፣ ያመለክታል ።

ክፍል ፣ ፫ኛ ።

የተመዘገቡትን ፣ ጽሑፎች ፣ ስለ ፣ ማቃናትና ፣ ስለ ፣ መሰረዝ ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፩ ። ማቃናት ፣ (ሐ) መሠረቱ ።

(ሐ) ለማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃቤ ፣ መዘገብ ፣ ተሰጥቶ ፣ ከመዘገብ ፣ ጋራ ፣ በተያያዘው ፣ የታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ላይ ፣ የጉደለ ፣ ወይም ፣ ያልተተካከለ ፣ ነገር ፣ ያለበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አመዘጋገቡን ፣ ማቃናት ፣ ያስፈልጋል ።

(ከ) አመዘጋገቡ ፣ ፈራሽ ፣ የሚሆነው ፣ በሕግ ፣ በተመለከቱት ፣ ምክንያቶች ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፪ ። (ከ) ማቃናትን ፣ የሚመስል ፣ መለዋወጥ ።

እንዲሁም ፣ ማቃናት ፣ የሚያስፈልገው ፣ —

(ሀ) በታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ውስጥ ፣ ከተመለከቱት ፣ ሰዎች ፣ አንዱ ፣ መኖሪያ ፣ ቦታውን ፣ ወይም ፣ በጽሑፉ ፣ ውስጥ ፣ የታወቀውን ፣ የመረጠውን ፣ የመኖሪያ ፣ ቤት ፣ ለመለወጥ ፣ ሲፈለግ ፤

(ለ) በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣ ፣ ወይም ፣ በወለድ ፣ አገድ ፣ መብት ፣ የተረጋገጠው ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ ሩቡ ፣ የተከፈለ ፣ ሲሆን ፤

(ሐ) የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ የተሰጠበትን ፣ የገንዘብ ፣ ጠመየቂያ ፣ መብት ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ የተላለፈ ፣ ወይም ፣ በመያዣ ፣ የተሰጠ ፣ ሲሆን ፤

(መ) የተመዘገበው ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲለዋወጥ ፣ በባለጉዳዮቹ ፣ መካከል ፣ ስምም ነት ፣ የተደረገ ፣ ሲሆን ፣ ወይም ፣ ጻኞች ፣ የፈረዱ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፫ ። (፫) የፍርድ ፣ ቤት ፣ ትእዛዝ ፣ አስፈላጊ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(አ) ጻኞቹ ፣ ለዐቃቤ ፣ መዝገብ ፣ በሚሰጡት ፣ ትዛዝ ፣ መሠረት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የተመዘገበውን ፣ ቃል ፣ ለማቃናት ፣ አይቻልም ።

(ጀ) ማናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ የተመዘገበው ፣ ቃል ፣ እንዲቃና ፣ ትእዛዝ ፣ እንዲሰጡ ለጻኞች ፣ ጥያቄ ፣ ማቅረብ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፬ ። (፬) ስለ ፣ ማቃናት ፣ ሥራ ፣ አደራረግ ።

(አ) የቃሉ ፣ ማቃናት ፣ የሚፈጸመው ፣ በታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ውስጥ ፣ የሚያቃኑ ትን ፣ ቃሎች ፣ ልዩ ፣ ቀለም ፣ በመሰረዝ ፣ ነው ።

(ጀ) ዐቃቤ ፣ መዝገቡ ፣ በታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ፊት ፣ ላይ ፣ የተቃናበትን ፣ ቀንና ፣ እንዲቃናም ፣ ጻኞች ፣ የሰጡትን ፣ ፍርድ ፣ ከሚጠቅስ ፣ ቃል ፣ ጋራ ፣ “ ተቃን ቷል ። ” የሚል ፣ ቃል ፣ ይጽፍበታል ።

(፫) ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ የተሰጠውም ፣ ፍርድ ፣ ከአስረጂ ፣ ሰነዶች ፣ ጋራ ፣ በቤተ ፣ መዛግብት ፣ ይቀመጣል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፭ ። (፭) ዘተጨማሪ ፣ መዝገቦች ፣ ውስጥ ፣ ስለ ፣ መጥቀስ ።

እንዲሁም ፣ “ ተቃን ቷል ። ” የተባለው ፣ ቃል ፣ ከተመዘገበ ፣ በኋላ ፣ በማይን ቀላቀሉ ፣ ንብረቶች ፣ ወይም ፣ በባለሀብቶቹ ፣ መዝገብ ፣ ላይ ፣ ከተቃናበት ፣ ቀን ፣ ጋራ ፣ ይጻፋል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፮ ። (፮) የተቃናጡ ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጭ ።

(አ) ለባለጉዳዮቹ ፣ የሚሰጡት ፣ የታተሙት ፣ ጽሑፎች ፣ ግልባጮች ፣ ከዋናው ፣ ጋራ ፣ በሙሉ ፣ ትክክለኛ ፣ የሆኑ ፣ ናቸው ።

(ጀ) ግልባጮቹ ፣ መጀመሪያ ፣ በታተሙ ፣ ጽሑፎች ፣ ላይ ፣ የተጻፈውንና ፣ በኋላም ፣ የተደረገውን ፣ ማቃናት ፣ ያመለክታሉ ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፯ ። (፯) የመቃናቱ ፣ ውጤቶች ።

የተመዘገበውን ፣ ጽሑፍ ፣ የማቃናት ፣ ሥራ ፣ ውጤት ፣ የሚኖረው ፣ የመቃናቱ ፣ ሥራ ፣ ከተፈጸመበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ ነው ።

ቀ : ሺ፯፻፳፰ = የጽሑፍ ፣ መመዘገብ ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ አለመሆን =

በማይንቀሳቀስ ግብረት፣ መዘገብ፣ ውስጥ፣ እንደ፣ ሰነድ፣ መመዘገብ ፣ ዋጋ ፣ የሌለውና ፣ ውጤት ፣ የሌለው ፣ የሚሆነው ፡—

- (ሀ) የተመዘገበበትን ፣ ቀን ፣ የማያመለክት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ለ) መመዘገቡ፣ የሚመለከተውን፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ግብረት ፣ ለመለየት ፣ የማያስችል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ሐ) የማይንቀሳቀሰውን ፣ ግብረት ፣ ባለሀብት ፣ ወይም ፣ የሚመዘገበውን ፣ መብት ፣ ያስተላለፈውን ፣ ሰው ፣ ለመለየት ፣ የማያስችል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (መ) የማይንቀሳቀሰውን ፣ ግብረት ፣ የገዛውን ፣ ወይም ፣ ያገኘውን ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ግብረት ፣ መያዣ ፣ የተሰጠውን ፣ ጊዜብ ፣ ጠያቂ ፣ ወይም ፣ በተመዘገበው ፣ መብት ፣ ተጠቃሚ ፣ የሆነውን ፣ ሰው ፣ ለመለየት ፣ የማያስችል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ሠ) የማይንቀሳቀስ ፣ ግብረት ፣ መያዣ ፣ የተሰጠበትን ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ ልክ ፣ የማያመለክት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ረ) ዋጋ ፣ በሌለው ፣ ሰነድ ፣ ላይ ፣ በመመሠረት ፣ ተመዘግቦ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ሰ) ጊዜው ፣ ካለፈ ፣ በኋላ ፣ ዘግይቶ ፣ ተመዘግቦ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ : ሺ፯፻፳፱ = ጊዜው ፣ ካለፈ ፣ በኋላ ፣ ስለሚመዘገብ ፣ ሰነድ =

ጊዜው ፣ ካለፈ ፣ በኋላ ፣ የተመዘገበ ፣ ጽሑፍ ፣ ነው ፣ የሚባለው ፣ ከእርሱ ፣ በፊት ፣ በሚገባ ፣ አኳኋን ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ግብረት ፣ መዘገብ ፣ ውስጥ ፣ ከተደረገ ፣ ሌላ ፣ አመዘጋገብ ፣ ጋራ ፣ የማይሰማ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ : ሺ፯፻፴ = ስለ ፣ መሰረዝ = (፩) የዳኛ ፣ ትእዛዝ ፣ አስፈላጊነት =

ሕጉ የተመዘገበው ፣ ጽሑፍ ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ (ፈፈሽ) ነው ፣ በሚል በትምክንያቶች ፣ ሁሉ ፣ ማናቸውም ፣ ባለጉዳይ ፣ አመዘጋገቡ ፣ እንዲሰረዝ ፣ በማለት ፣ ለዳኞች ፣ ጥያቄ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።

ቀ : ሺ፯፻፴፩ = (፪) የባለጉዳዮቹ ፣ ስምምነት =

- (፩) አመዘጋገቡ ፣ የሚመለከተውን ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ግብረት ፣ ባለሀብት ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ በተመዘገበው ፣ መብት ፣ የሚጠቀመው ፣ ሰው ፣ አመዘጋገቡ ፣ እንዲሰረዝ ፣ የፈቀደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አመዘጋገቡ ፣ እንዲሰረዝ ፣ የሚል ፣ ትእዛዝ ፣ እንዲሰጡ ፣ በማለት ፣ ለዳኞች ፣ ጥያቄ ፣ ለማቅረብ ፣ ይችላል ።
- (፪) የተመዘገበው ፣ ጽሑፍ ፣ የሚሰጠው ፣ ውጤት ፣ አልቆ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ በማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ምክንያት ፣ የተመዘገበው ፣ ጽሑፍ ፣ መኖሩ ፣ ጥቅም ፣ የሌለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በመብቱ ፣ ተጠቃሚ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ ፈቃድ ፣ መስጠት ፣ አለባት ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፴፰ ። (፫) በሥልጣን ፣ የሚደረግ ፣ መሰረዝ ።

- (ጳ) በመዝገብ፣ በጊወጥ ጽሑፍ ፣ ቃል ፣ የተመዘገበው ፣ መብት ፣ የተደረገው ፣ ለተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ የሆነና ፣ የተወሰነውም ፣ ጊዜ ፣ ያለፈ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አመዘጋገቡን ፣ ዐቃቤ ፣ መዝገቡ ፣ በሥልጣኑ ፣ (ጠያቂ ፣ ባይኖርም) ፣ ይሰርዘዋል ።
- (፪) በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ የተደረገ ፣ መያዣ ፣ ከተመዘገበ ፣ ዐሥር ፣ ዓመት ፣ ሆኖት ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ እንዲታደስ ፣ አልተጠየቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተመዘገበውን ፣ ዐቃቤ ፣ መዝገቡ ፣ በሥልጣኑ ፣ ይሰርዘዋል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፴፫ ። (፬) የመሰረዙ ፣ ሥራ ፣ አደራረግ ።

- (ጳ) የተመዘገበው ፣ ጽሑፍ ፣ የሚሰረዘው ፣ በታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ላይ ፣ የተመሳ ቀሉ ፣ ሁለት ፣ መሥመሮች ፣ በማድረግ ፣ ነው ።
- (፪) ዐቃቤ ፣ መዝገቡ ፣ በታተመው ፣ ጽሑፍ ፣ ፊት ፣ ላይ ፣ የተሰረዘበትን ፣ ቀን ፣ በመጥቀስ ፣ “ ተሰርዟል ” ፣ የሚል ፣ ቃል ፣ ይጽፍበታል ። ያለም ፣ እንደሆነም ፣ እንዲሰረዝ ፣ ያዘዘውን ፣ ፍርዶን ፣ የሚጠቀስ ፣ ቃል ፣ ያደርግባታል ።
- (፫) ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ የተሰጠው ፣ ፍርድ ፣ ከአሰረጁ ፣ ሰነዶች ፣ ጋራ ፣ ሆኖ ፣ በቤተ መዛግብት ፣ ውስጥ ፣ ይቀመጣል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፴፬ ። (፭) የተሰረዘው ፣ ጽሑፍ ፣ ግልባጭ ።

- (ጳ) የተሰረዘው ፣ ጽሑፍ ፣ እንደሚነበብ ፣ ሆኖ ፣ በመዝገብ ፣ ውስጥ ፣ መኖር ፣ አለበት ።
- (፪) ባለጉዳዮቹ ፣ ከተሰረዘው ፣ በኋላ ፣ ግልባጭ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፴፭ ። (፮) ጽሑፉን ፣ በተጨማሪ ፣ መዝገቦች ፣ ስለ ፣ ማግባት ።

- (ጳ) እንደዚሁም ፣ “ ተሰርዟል ” ፣ የሚለው ፣ ቃል ፣ ከተመዘገበ ፣ በኋላ ፣ የተሰረዘበትንም ፣ ቀን ፣ ጭምር ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ ወይም ፣ በባለሀብቶች ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ ይገባል ።
- (፪) ለባለጉዳዮቹ ፣ የሚሰጡት ፣ የነዚህ ፣ መዝገቦች ፣ ወረቀቶች ፣ የተሰረዘትን ፣ ጽሑፎች ፣ መጥቀስ ፣ የለባቸውም ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፴፮ ። ጽሑፍ ፣ በሚቃናበት ፣ ወይም ፣ በሚሰረዝበት ፣ ጊዜ ፣ ስለሚከፈለው ፣ ታክስ ።

- (ጳ) ማንም ፣ ሰው ፣ የተመዘገበ ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲቃና ፣ ወይም ፣ እንዲሰረዝ ፣ የጠየቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጥያቄውን ፣ በሚያቀርብበት ፣ ጊዜ ፣ በሕግ ፣ የተወሰነ ፣ ቀረፍ ፣ ይከፍላል ።
- (፪) ጽሑፉን ፣ ለማቃናት ፣ የሚወጣውን ፣ ኪሣራ ፣ በመጨረሻ ፣ የሚከፍል ፣ የሚቃናውን ፣ ስሕተት ፣ ያደረገው ፣ ወይም ፣ አንዳችም ፣ የተደረገ ፣ ስሕተት ፣ ባይኖር ፣ ጽሑፉ ፣ እንዲቃና ፣ ጥያቄ ፣ ያቀረበው ፣ ሰው ፣ ነው ።

(ገ) ስለ፡ ጽሑፍ ፣ መሰረዝ፣ የሚወጣውን ፣ ቢገራ ፣ በመጨረሻ ፣ የሚከፍለው ፣ ጽሑፍ ፣ እንዲሰረዝ ፣ ጥያቄ ፣ ያቀረበው ፣ ሰው ፣ ነው ።

ጥዕራፍ ፡ ፪ ።

በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ማስመዘገብ ፣ የሚያስከትለው ፣ ውጤት ።

ቍ ፡ ፳፻፱፯ ። ሰነዶችን ፣ የማስመዘገብ ፣ ግዴታ ።

- (ገ) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ዐቃብያን ፣ መዛግብት ፣ እንዲመዘገቡ ፣ የቀረበላቸውን ፣ ሰነዶች ፣ ባለዋጋነት ፣ በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ ፈራጀት ፣ አይደለም ።
- (፪) ሕጉ ፣ ያዘዛቸውን ፣ ፎርማሊቲዎች ፣ ባለጉዳዮች ፣ ፈጽመዎቻቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዐቃብያን ፣ መዛግብት ፣ ሰነዶችን ፣ ሳይዘገዩ ፣ መመዘገብ ፣ አለባቸው ።
- (ገ) በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገብ ፣ ውስጥ ፣ አንድ ፣ ሰነድ ፣ መመዘገብ ፣ ስለ ሰነዱ ፣ ዋጋ ፣ መኖር ፣ ጉዳይ ፣ የሚያስከትለው ፣ ጉዳይ ፣ የለም ።

ቍ ፡ ፳፻፱፰ ። እርግጠኛ ፣ ጊዜ ።

በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገቦች ፣ ማስመዘገብ ፣ በነዚህ ፣ መዘገቦች ፣ ላተ መዘገቡት ፣ ጽሑፎች ፣ ወይም ፣ በቤተ ፣ መዛግብቱ ፣ መዘገብ ፣ ቤት ፣ እንደ ፣ ተጨማሪ ፣ ወይም ፣ እንዳስረጁ ፣ ሰነዶች ፣ ሆነው ፣ ለተቀመጡት ፣ ጽሑፎች ፣ እርግጠኛ ፣ ቀን ፣ ይሰጣቸዋል ።

ቍ ፡ ፳፻፱፱ ። ስለ ፣ ይርጋ ፣ ዘመን ፣ ወይም ፣ በዘመን ፣ ብዛት ፣ ስለሚረጋ ፣ መብት ።

በአንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የአንድ ፣ ጽሑፍ ፣ መመዘገብ ፣ በመመዘገቡ ፣ ብቻ ፣ መብት ፣ ስለሚያሳጣ ፣ ወይም ፣ መብት ፣ ስለሚያስገኝ ፣ የይርጋ ፣ መብት ፣ ጉዳይ ፣ አንድም ፣ ውጤት ፣ የለውም ።

ቍ ፡ ፳፻፷፬ ። የተመዘገበውን ፣ ጽሑፍ ፣ ስላለማወቅ ።

- (ገ) ማናቸውም ፣ ሰው ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገብ ፣ የገባውን ፣ ጽሑፍ ፣ መኖሩን ፣ አላውቅም ፣ ነበር ፣ ብሎ ፣ መክራክር ፣ አይችልም ።
- (፪) ይህ ፣ የተባለው ፣ አለማወቅ ፣ የደረሰው ፣ ከሠራተኞች ፣ ጉድለት ፣ የተነሳ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የዐቃቤ ፣ መዘገቡና ፣ የመንግሥት ፣ ኅላፊነት ፣ ጉዳይ ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፳፻፷፩ ። በተመዘገቡት ፣ ሁለት ፣ ጽሑፎች ፣ መካከል ፣ ስለሚነሣጡ ፣ ክርክር ።

(ገ) ካንድ ፣ ሰው ፣ ተላልፎ ፣ ሲመዘገብ ፣ የሚገባውን ፣ መብት ፣ ሁለት ፣ ሰዎች ፣ ከዚህ ፣ ባለመብት ፣ አግኝተው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዘገብ ፣ መብቱን ፣ መጀመሪያ ፣ ላስመዘገበው ፣ ሰው ፣ ቅድሚያ ፣ ይሰጠዋል ።

(ጀ) በመጀመሪያ ፡ ያጸፈውን ፡ ሰው ፡ መብት ፡ ተቃዋሚ ፡ በሚሆንበት ፡ መጠን ፡ የሁለተኛው ፡ ሰው ፡ መብት ፡ ውድቅ ፡ ይሆናል ።

(ዩ) መብቱን ፡ በሰጠው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ሁለተኛው ፡ ሰው ፡ ያሉት ፡ መብቶች ፡ የጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ ፻፶፱፻ = በአንድ ፡ ቀን ፡ ስለ ፡ ተመዘገቡ ፡ መብቶች

(ጸ) ሁለት ፡ መብቶች ፡ በአንዱ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ የተመዘገቡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሁለቱ ፡ በፊት ፡ የተጻፈው ፡ ሰነድ ፡ ቅድሚያ ፡ ይሰጠዋል ።

(፹) ሁለቱ ፡ ሰነዶች ፡ የተጻፉበት ፡ ጊዜ ፡ አንድ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ አንዱ ካንደኛው ፡ በፊት ፡ ለማጻፉ ፡ ማስረጃ ፡ የታጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በመዘገቡ ፡ ውስጥ ፡ የቅድሚያ ፡ መመዘገቢያ ፡ ቀጥር ፡ የተሰጠው ፡ ቅድሚያ ፡ አለው ።

ቀ ፡ ሺ ፻፶፱፻ = በፍርድ ፡ ቤት ፡ የሚቀርብ ፡ ጥያቄ

የመብትነትን ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ግዙፍ ፣ መብትን ፣ የሚያረጋግጡ ፣ ወይም ፣ የሚያስተላልፉ ፣ ወይም ፣ የሚለውጡ ፣ ወይም ፣ የሚያስቀሩ ፣ ፍርዶች ፣ በሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ለመሆን ፣ የሚችሉት ፣ ይህንን ፣ ፍርድ ፣ ለማግኘት ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ በሚገኝበት ፣ ስፍራ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ከተጻፈበት ፣ ጊዜ ፣ አንሥቶ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ ፻፶፱፻ = መጥፎ ፡ ልቡና

(ጸ) መመዘገቡ ፡ የሚመለከተውን ፡ መብት ፣ ጥያቄውን ፣ ያቀረበው ፡ ሰው ፣ ወይም ፣ መብቱን ፣ ያገኘው ፡ ሰው ፣ መጥፎ ፣ ልቡና ፣ መሆኑ ፣ የመመዘገቡን ፣ ዋጋ ፣ የሚያስቀር ፣ አይሆንም ።

(፹) እንደዚህ ፡ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ በመመዘገቡ ፣ ጉዳት ፣ የደረሰበት ፡ ሰው ፣ እርግጠኛ ፣ በሆነ ፣ አካላት ፣ የተከሳሹን ፣ መጥፎ ፣ ልቡና ፣ አረጋግጦ ፣ የጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ እንዲሰጠው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ ፻፶፱፻ = መዝገብ ፡ ስላልገባ ፡ መብት

(ጸ) የአንድ ፡ ሰው ፣ መብት ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ባለመግባቱ ፣ ምክንያት ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖችን ፣ መቃወሚያ ፣ ለመሆን ፣ ያልቻለ ፣ እንደ ፡ ሆነ ፣ ግናቸውም ፣ ሰው ፣ ለሶስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መቃወሚያ ፣ የሚሆን ፣ መብት ፣ መብቱን ፣ ካላስመዘገበው ፣ ሰው ፣ ሊያገኝ ፣ አይችልም ።

(፹) በእንደዚህ ፣ ያሉት ፣ ሁኔታዎች ፣ አንድ ፣ መብት ፣ ያገኘ ፣ ሰው ፣ ይህን ፣ መብት ፣ ያገኘበትን ፣ ሰነድ ፣ ከማስመዘገቡ ፣ በፊት ፣ መብቱን ፣ የሰጠው ፣ ሰው ፣ ይህንን ፣ መብት ፣ ያገኘበትን ፣ ጽሑፍ ፣ ማስመዘገብ ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፵፮ ፡ መዝገብ ፡ ለባለሀብቱ ፡ ስለ ፡ ግብታዎቹ ፡

(ጳ) ግንም ፡ ሰው ፡ በማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ መዝገብ ፡ አንድ ፡ መብት ፡ ያስ መዝገብ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መብቱ ፡ ለሚመለከተው ፡ ለማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ የገባውን ፡ ጽሑፍ ፡ ዐቃቤ ፡ መዝገብ ፡ የመሰበረበት ፡ ቅክክል ፡ ግል ባጭ ፡ በስምንት ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ለባለሀብቱ ፡ መላክ ፡ አለበት ።

(፪) ይህንን ፡ አሠራር ፡ ባለመፈጸሙ ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ ወይም ፡ በ፫ኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ ለሚደርስ ፡ ጉዳይ ፡ አላፈ ፡ ይሆናል ።

እንቀጽ ፡ ዐሥራ ፡ አንድ ።

ስለ ፡ ድርሰትና ፡ ልለ ፡ ኪነ ፡ ጥበብ ሃባለሀብትነት ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፵፯ ፡ የመብቱ ፡ አስጣታ ።

(ጳ) አንድ ፡ ሰው ፡ በአእምሮቱ ፡ አስቦ ፡ አንድ ፡ ቀዋሚ ፡ ነገር ፡ ፈጥሮ ፡ ያወጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፈጥሮ ፡ በማውጣቱ ፡ ምክንያት ፡ ብቻ ፡ ለዚያ ፡ ፈጥሮ ፡ ላወጣው ፡ ግዙፍነት ፡ የሌለውን ፡ የባለሀብትነትን ፡ መብት ፡ ያገኛል ።

(፪) ሥራው ፡ ማናቸውም ፡ የአገላለጽ ፡ ዐይነት ፡ መልክ ፡ ፎርም ፡ ግንኙነት ፡ ምስ ጋፍ ፡ ወይም ፡ ግብ ፡ ቢኖረው ፡ ይህ ፡ መብት ፡ ይኖራል ።

(፫) ሥራው ፡ የሠራው ፡ ነገር ፡ በሥራ ፡ ወይም ፡ በሥራ ፡ ማከናወን ፡ ውል ፡ (በአን ትሪፕሪዝ) ፡ ምክንያት ፡ እንኳን ፡ ቢሆን ፡ ለሠራው ፡ ሥራ ፡ ዐይነት ፡ ይህ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፵፰ ፡ በአእምሮ ፡ ታስቦ ፡ የሚወጣ ፡ ሥራ ።

የአእምሮ ፡ ሥራዎች ፡ ናቸው ፡ የሚባሉት ፡ ቀጥለው ፡ ያሉት ፡ ናቸው ።

(ሀ) እንደ ፡ መጻሕፍት ፡ በጥራዝ ፡ እየሆኑ ፡ እንደሚወጡት ፡ ጽሑፎች ፡ እንደ ፡ መጽሔት ፡ ጽሑፎች ፡ (ረቪዩ) ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ጋዜጦች ፡ በጉባኤ ፡ እንደ ፡ ሚስጠት ፡ ንግግሮች ፡ እንደ ፡ አጭር ፡ ንግግሮች ፡ እንደ ፡ ስብከቶች ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ቲያትሮችና ፡ ቲያትርን ፡ እንደ ፡ መሳሰሉ ፡ ሌሎች ፡ ሥራዎች ፡ ያሉት ፡ የዕውቀት ፡ ድርሰቶች ፤

(ለ) በቃል ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ ቃል ፡ በሙዚቃ ፡ እንዲሰሙ ፡ የተዘጋጁ ፡ ሥራዎች ፡ በሙዚቃ ፡ እንዲሰሙ ፡ የተዘጋጁ ፡ የቲያትር ፡ ሥራዎች ፡ በራዲዮ ፡ ድምፅ ፡ እንዲሰሙ ፡ ወይም ፡ በራዲዮቢዙዮል ፡ እንዲታዩ ፡ የተዘጋጁ ፡ ሥራዎች ፡ ለቲያትር ፡ የተዘጋጁ ፡ የዳንስ ፡ ወይም ፡ የዜማ ፡ ስልቶች ፡ ሆነው ፡ አፈጻጸ ማቸውም ፡ በጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ አደራረግ ፡ የተወሰነ ፡ ሲሆን ፤

(ሐ) እንደ ፡ ሥዕል ፡ እንደ ፡ ገድፍ ፡ ሥዕል ፡ እንደ ፡ ቅርጽ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ድንጋይ ፡ ማነጥ ፡ ያሉ ፡ ሥራዎች ፡ እንዲሁም ፡ እንደ ፡ ፎቶግራፍ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ሲኒማ ፡ ያሉት ፡ የሚታዩ ፡ ሥራዎች ፤

- (መ) የሥዕል ፣ መጽሐፍት ፣ የጸላግራፊ ፣ ካርታዎች ፣ ጥላቻ ፣ የመጀመሪያ ፣ ገደፍ ፣ ሥራዎች ፣ የጸላግራፊን ፣ የሀገር ፣ መልክን ፣ (ተጽግራፊ) ፣ የሕንጻ ፣ አሠራርን ፣ እርዕሰ-ክፍል ፣ ኪነ ፣ ጥበብን ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ዕውቀትን ፣ ሁሉ ፣ የሚመለከቱ ፣ እንደ ፣ እጅ ፣ ጥበብ ፣ ግንኙ ፣ ያሉ ፣ የሥዕል ፣ ሥራዎች ፣
- (ሠ) በሠሪያቸው ፣ አእምሮ ፣ የተፈጠሩና ፣ የዚሁኑ ፣ አሠራር ፣ ልዩነት ፣ የሚ ያሳዩ ፣ ሌሎችም ፣ ሥራዎች ፣ ሁሉ ፣ ናቸው ።

ቀ ፡ ቪ፻፶፱ ። ትርጉምና ፣ ግስግማት ።

የመጀመሪያው ፣ አዲስ ፣ ሥራ ፣ አውጪ ፣ መብት ፣ ሳይነካ ፣ የመጽሐፍን ፣ ትር ጉም ፣ የሥራውን ፣ ግስግማት ፣ (ማሻሻል) ፣ የመዘቃ ፣ ግስግማቱን ፣ እና ፣ የድርሰትን ፣ ወይም ፣ የኪነ ፣ ጥበብን ፣ ዐይነት ፣ መለወጥ ፣ እንደ ፣ መጀመሪያ ፣ ሥራ ፣ ሆነው ፣ ይጠበቃሉ ።

ቀ ፡ ቪ፻፶፱ ። አንሲክሎፒዲና ፣ የቅኔ ፣ ጥርቅም ።

ነገሮቹን ፣ በማሳረጥ ፣ ወይም ፣ በየጊዜዎቻት ፣ ክፍርሰቶችና ፣ ከኪነ ፣ ጥበብ ፣ ሥራዎች ፣ ተለቅመው ፣ የአእምሮ ፣ ሥራ ፣ ፈጠራ ፣ እንደሚወጣቸው ፣ እንደ ፣ አንሲክሎፒዲና ፣ እንደ ፣ ቅኔ ፣ ያሉት ፣ የጥርቅም ፣ አስተዋጽኦችም ፣ በነ ዚህ ፣ በተዋጽኦ ፣ ውስጥ ፣ የሚገኙ ፣ በያንዳንድ ፣ ሥራዎች ፣ ላይ ፣ ያላቸው ፣ የመ ጀመሪያ ፣ አውጪዎች ፣ መብት ፣ ሳይነካ ፣ እንደ ፣ መጀመሪያ ፣ ሥራ ፣ ሆነው ፣ የሚጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ ፡ ቪ፻፶፱ ። ግልጽ ፣ የሆኑ ፣ የመንግሥት ፣ ጽሑፎች ።

- (፩) የሕግ ፣ የአስተዳደር ፣ ወይም ፣ የዳኝነት ፣ ጠባይ ፣ ያላቸው ፣ ከመንግሥት ፣ ባለ ሥልጣናት ፣ የሚነጻጸሩ ፣ ጽሑፎች ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ የተነገረውን ፣ ጥበቃ ፣ አያገኙም ።
- (፪) እንድ ፣ ተፈለገ ፣ በነጻ ፣ ለብዙ ፣ ይቻላል ።

ቀ ፡ ቪ፻፶፱ ። የወጣውን ፣ ሥራ ፣ የማስታወቅ ፣ መብት ።

- (፩) ያወጣውን ፣ ሥራ ፣ የማስታወቅ ፣ መብት ፣ ያለው ፣ ሥራ ፣ አውጪው ፣ ብቻ ፣ ነው ።
- (፪) እርሱ ፣ ከሞተ ፣ በኋላ ፣ በተባለው ፣ መብት ፣ የሚሠራ ፣ እርሱ ፣ የመረጠው ፣ ሰው ፣ ነው ፣ እርሱ ፣ የመረጠው ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሥራው ፣ አውጪ ፣ ወራ ሾች ፣ ናቸው ።
- (፫) የሥራ ፣ አውጪው ፣ ወራሾች ፣ ስለ ፣ ሥራው ፣ አወጣጥ ፣ ጊዜ ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ግስታወቂ ፣ ሁኔታዎች ፣ ያልተስማሙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞቹ ፣ ወራሾቹ ፣ እያንዳንዳቸው ፣ ያቀረቡትን ፣ የጥያቄ ፣ ቃል ፣ ያመዛዘናሉ ።

ቀ : ፲፯፻፶፫ = የወጣውን ሥራ ስለ ግሳዮችና ግባዛት =

- (አ) ያወጣውን ሥራ በሕይወት ላለ ለግሳዮች መብት ያለው ሥራ አውጪው ብቻ ነው።
- (ለ) እንደዚሁም ያወጣውን ሥራ በሕይወት ላለ ለግሳዮች መብት ያለው ያው ሥራ አውጪው ብቻ ነው።

ቀ : ፲፯፻፶፩ = ሥራውን ስለ ግሰግግት =

- (አ) ለቲያትር ለሲኒማ ለራዲዮ ቢዚዮን ወይም ለግንኛው ማዕከል ሥራ የሠራው ሥራ እንዲሰግግ ለመፍትሄ መብት ያለው ሥራ አውጪው ብቻ ነው።
- (ለ) የሌላ ሰው ሥራ ሆኖ አሠራሩን በግሰግግት ወጣ የሚባለው ለዲስ ሥራ የአሠራሩን ሁኔታዎች በማየት በራት ከወጣው ሥራ ጋር ግልጽ የሆነ መሰልነት ሲኖረው ወይም በጥብቅ በመያያዝ ከተባለው ሥራ የመነጨ ለመሆኑ በግልጽ ሲታይ ነው።
- (ሀ) በሌላው ስው ጽሑፍ ላይ ሐተታ መገለጽ ወይም በግጥም ላይ መገጠም ወይም በሚያሥቅ ዐይነት ሥዕሎችን ነድፎ የግውጣት የመጀመሪያውን ሥራ አሰግጦት እንደ ግውጣት አይቋጠርም።

ቀ : ፲፯፻፶፭ = ትርጉም =

- (አ) ያውጣው ሥራ (መጽሐፍ) እንዳይተረጎም ደራሲው ለመቃወም አይችልም።
- (ለ) ያለደራሲው ፈቃድ የተደረገው ትርጉም የፍዚህን ሁኔታ በተተረጎመው መጽሐፍ መጀመሪያ ላይ በግልጽ ግመልክት አለበት።
- (ሀ) ይህን ላይ ግልጽ የቀረ እንደ ሆነ የደራሲውን መብት እንደ ነካይ ቋጥሎ ጠራል።

ቀ : ፲፯፻፶፮ = በግልጽ ያለ የጋ የሚደረግ ግሳዮት =

በተለይ በቤተ ገቢ ስሙ ከብብ ውስጥ ወይም በአንድ ትምህርት ቤት ውስጥ ለብቻና ያለ የጋ የሚደረግ ሥራውን ግሳዮት ተግባር ሥራ አውጪው ለመከላከል አይችልም።

ቀ : ፲፯፻፶፯ = የዘመኑ ሁኔታ ጽሑፍና ወራዎች =

- (አ) የዘመኑን ጠባይ የሚገልጹ ጋዜጣዎች ወይም በግንባራ መሳሪያዎች ግልጽ ያልተከበቀ እንደ ሆነ በግንባራ ወጥተው ወይም በራዲዮ ተገልጸው ለመታየት ይችላሉ።

- (፩) ቢሆንም ፣ የተገኙበት ፣ ምንጭ ፣ ሁል ፣ ጊዜ ፣ በግልጽ ፣ መነገር ፣ አለበት ።
- (፪) የተራ ፣ ነገር ፣ ጠባይ ፣ ያላቸው ፣ የለፅት ፣ ወረዎችና ፣ ልዩ ፣ ልዩ ፣ ሥራዎች ፣ በነጻ ፣ ታትመው ፣ ለመውጣት ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺጸገገ፩ ። በአደባባይ ፣ የተደረጉ ፣ ንግግሮች ።

በፖሊቲካ ፣ ጉባኤ ፣ በሕዝብ ፣ ስብሰባ ፣ ወይም ፣ በመንግሥት ፣ ሥነ ፣ በግል ፣ ምክንያት ፣ በተሰበሰበው ፣ ሕዝብ ፣ ውስጥ ፣ የተደረጉትን ፣ ንግግሮች ፣ ክትትን ፣ ሩባት ፣ ቀን ፣ እንሥቶ ፣ እስከ ፣ ዐሥራ ፣ አምስት ፣ ቀን ፣ ድረስ ፣ እየታተሙ ፣ ለወጡና ፣ በራዲዮ ፣ ሊነገሩ ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺጸገገ፪ ። የንግግሮቹ ፣ ወይም ፣ የኃይሎቹ ፣ መድበል ።

የራሱን ፣ ንግግሮችና ፣ ጽሑፎች ፣ በመጽሐፍ ፣ ዐይነት ፣ አድርጎ ፣ ለግጥጣ ፣ ትና ፣ በአንድ ፣ ለግጠቃለል ፣ መብት ፣ ያለው ፣ ራሱ ፣ ደራሲው ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺጸገገ፫ ። ሥራውን ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ እንዳያባዛ ፣ የመከላከል ፣ መብት ፣ ወሰን ።

- (፩) ጸሐፊው ፣ እርሱ ፣ ስለ ፣ ጻፈው ፣ ጉዳይ ፣ የሚደረገውን ፣ ግፍታታትና ፣ በኃይሉ ፣ የሚወጡትን ፣ የመገለጫ ፣ (ጽሑፎች) ፣ ለመከላከል ፣ አይችልም ።
- (፪) እንደዚሁም ፣ ለግል ፣ አገልግሎት ፣ ብቻ ፣ የሚሆን ፣ ከመጽሐፉ ፣ አንድ ፣ ትጂ ፣ ወይም ፣ ግልባጭ ፣ ብቻ ፣ ለመውሰድ ፣ ይፈታል ።

ቀ ፡ ሺጸገገ፬ ። ጥቅሶች ።

የሚጠቀሱ ፣ ነገሮች ፣ ከአንድ ፣ የትኔ ፣ መጽሐፍ ፣ ሲሆን ፣ ከአርባ ፣ መሥመሮች ፣ ከሌላ ፣ ዐይነት ፣ መጽሐፍ ፣ ሲሆን ፣ ከዐሥር ፣ ሺሕ ፣ ፈረዳት ፣ የግያልፋ (ግደበልጡ) ፣ ከሆኑ ፣ ከወጣው ፣ መጽሐፍ ፣ ውስጥ ፣ እንዳይጠቀሱ ፣ ደራሲው ፣ ለመከላከል ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺጸገገ፭ ። የፎቶግራፍ ፣ ሥራዎች ።

- (፩) የፎቶግራፍ ፣ ሥራዎች ፣ የሚጠበቁት ፣ በአንድ ፣ የፎቶግራፍ ፣ ግጠራቀሚያ ፣ ውስጥ ፣ ተያይዘው ፣ የሚገኙ ፣ ወይም ፣ በአንድ ፣ መጽሐፍ ፣ ውስጥ ፣ ታትመው ፣ የወጡ ፣ ሲሆኑ ፣ ነው ።
- (፪) በሌላ ፣ ሁኔታዎች ፣ የፎቶግራፍ ፣ አንሺውን ፣ ወይም ፣ የወኪሉን ፣ ስምና ፣ አድራሻ ፣ የያዙ ፣ ካልሆኑ ፣ በቀሪ ፣ እንዳይባዙ ፣ የተጠበቁ ፣ አይሆኑም ።

ቀ ፡ ሺጸገገ፮ ። የወጣውን ፣ ሥራ ፣ ስለ ፣ ግስተላለፍ ።

- (፩) አንድ ፣ ሰው ፣ አለበት ፣ ያወጣውን ፣ (ግዝፍነት) ፣ የሌለው ፣ ሥራ ፣ ባለሀብትነት ፣ መጠበቅ ፣ ከሚገባው ፣ ከግዙፍ ፣ ዕቃ ፣ ባለሀብትነት ፣ የተለየ ፣ ነው ።

- (ደ) ይህን ፊት ፣ በግጥም ፣ እጅ ፣ ያደረገ ፣ ሰው ፣ ይህን ፣ ፊት ፣ እጅ ፣ በግድረት ፣ ምክንያት ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ከተገኘት ፣ መብቶች ፣ እንዲሁ ፣ አይሰጠውም ፣
- (ዩ) ስለ ፣ ሆነም ፣ ሥራውን ፣ አስቦ ፣ ያወጣው ፣ ሰው ፣ በለቀቀው ፣ ዕቃ ፣ ላይ ፣ በመብቱ ፣ እንደሠራበት ፣ አድርገልኝ ፣ ሲል ፣ የተባለው ፣ ግዙፍ ፣ ልቃ ፣ ባለቤት ፣ የሆነውን ፣ ሰው ፣ ለማስገደድ ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፮ ፣ አሳትሞ ፣ ለማስወጣት ፣ ጫዳ ፣ ተጻፈው ፣ የውል ፣ ደንብ ።

ስለ ፣ መምራት ።

ድርሰትን ፣ ወይም ፣ ኪነ ፣ ጥበብን ፣ ያወጣው ፣ ሰው ፣ የዚህን ፣ ያወጣውን ፣ ሥራ ፣ መብት ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ የሚለቅባቸው ፣ ሁኔታዎች ፣ የአሳትሞ ፣ ማስወጣት ፣ ሆኖ ፣ በሚል ፣ አንቀጽ ፣ ውስጥ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ተወስነዋል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፮ ፣ የወጣውን ፣ ሥራ ፣ ስለ ፣ መለዋወጥ ።

ማንኛቸውም ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ያወጣውን ፣ ሥራ ፣ ዐይነቱን ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ የለወጠበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተባለው ፣ ሥራ ፣ የዚያ ፣ የለወጠው ፣ ሰጪ ፣ ነው ፣ በመባል ፣ እንዳይቀጥል ፣ ሥራ ፣ አውጧው ፣ ለመቃወም ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፮ ፣ ሥራ ፣ አውጧው ፣ ግን ፣ መሆኑን ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

- (አ) ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ አስረጃ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የሥራው ፣ አውጧው ፣ ነው ፣ የሚባለው ፣ ሥራው ፣ በስሙ ፣ መውጣቱ ፣ የታወቀለት ፣ ስሙ ፣ ነው ።
- (ለ) ሥራ ፣ አውጧው ፣ ያወጣው ፣ ሥራ ፣ የፈጠራ ፣ ስምን ፣ በመስጠት ፣ እንኳ ፣ ቢሆን ፣ ስለ ፣ ሰው ፣ ትክክለኛነት ፣ አንዳች ፣ ጥርጥር ፣ ከሌለ ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ በተወሰኑት ፣ መብቶች ፣ ሊጠቀሙባቸው ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፮ ፣ የአውጧው ፣ ስም ፣ የሌለባቸው ፣ ሥራዎች ።

የአውጧው ፣ (የደራሲው) ፣ ስም ፣ የሌለባቸው ፣ ሥራዎችና ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፈው ፣ ቀጥር ፣ ከተጠቀሱት ፣ በቀር ፣ በፈጠራ ፣ ስም ፣ የተጻፉ ፣ ሌሎች ፣ ሥራዎች ፣ ሲገኙ ፣ በወጣው ፣ ሥራ ፣ ላይ ፣ ስሙ ፣ የተመለከተው ፣ አሳትሞ ፣ ጽሑፍ ፣ አውጧው ፣ ሌላ ፣ ማስረጃ ፣ ሳያስፈልግ ፣ የሥራ ፣ አውጧው ፣ ወኪል ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይገመታል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፮ ፣ በብዙ ፣ ሰዎች ፣ የወጣው ፣ ሥራ ፣ (አ) የጋራ ፣ ሥራዎች ፣ መብት ።

- (አ) በብዙ ፣ ሰዎች ፣ ሠሪነት ፣ ታስቦ ፣ የወጣው ፣ ሥራ ፣ የአውጧዎቹ ፣ የጋራ ፣ ሀብት ፣ ይሆናል ።
- (ለ) የሥራው ፣ አውጧውን ፣ መብት ፣ ለመከላከል ፣ በሚደረግ ፣ ለጋራ ፣ ስምምነት ፣ ሊሠራበት ፣ ይገባል ።

(፫) የጋራ ፡ ሠሪዎቹ ፡ የያንዳንዱ ፡ ድርሻ ፡ መሳተፍም ፡ የወጣበት ፡ ከልዩልዩ ፡ ዐይነት ፡ ነገር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የጋራው ፡ ሥራ ፡ የሚሰጠው ፡ ጥቅም ፡ ሳይነካ ፡ እያንዳንዱ ፡ ለዚሁ ፡ ሥራ ፡ ባደረገው ፡ በራሱ ፡ ድርሻ ፡ ወጪ ፡ ገንዘብ ፡ ለብቻው ፡ መጠቀም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፲፮፻፳፱ ። (፪) ሌሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ ስለ ፡ መቃወም ።

(፩) አንድ ፡ የወጣ ፡ ሥራ ፡ በአንዱ ፡ አውጪ ፡ ስም ፡ ብቻ ፡ የወጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሌሎቹ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ይህ ፡ በሥራው ፡ አውጪነት ፡ ስሙ ፡ የተጠራው ፡ ሰው ፡ እርሱ ፡ ብቻ ፡ የሥራው ፡ አውጪ ፡ ነው ፡ ለማለት ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ይሆናቸዋል ።

(፪) የጋራ ፡ ሥራ ፡ አውጪዎቹ ፡ መብት ፡ እነዚህን ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፲፮፻፺፪ ። የሥራ ፡ አውጪው ፡ ወራሾች ፤ (፩) የገንዘብ ፡ መብት ።

(፩) አስቦ ፡ ሥራ ፡ ያወጣው ፡ ሰው ፡ ያወጣውን ፡ ሥራ ፡ የማሳየት ፡ የማባዛት ፡ ወይም ፡ የሥራውን ፡ ማስማማት ፡ የመፍቀድ ፡ መብቱ ፡ እርሱ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ ወራሾቹ ፡ ሥራው ፡ በአደባባይ ፡ ወጥቶ ፡ ከታወቀበት ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አምሳይ መት ፡ ድረስ ፡ ሊሠሩበት ፡ ይችላሉ ።

(፪) ወራሾቹ ፡ በነገሩ ፡ ሳይስማሙ ፡ በሚቀሩበት ፡ ጊዜ ፡ ጻኞቹ ፡ እያንዳንዱ ፡ ወራሹ ፡ ስለዚሁ ፡ ጉዳይ ፡ ያቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ ለማመዛዘን ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፲፮፻፸፩ ። (፪) የሕሊና ፡ መብት ።

የወጣውን ፡ ሥራ ፡ አንድ ፡ ሌላ ፡ ፎኛ ፡ ወገን ፡ ዐይነቱን ፡ ሲለውጥ ፡ ይህ ፡ ዐይነቱ ፡ የተለወጠው ፡ ሥራ ፡ የአውጪው ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ እንዲቀጥል ፡ የማስደረጉ ፡ መብት ፡ በሕይወት ፡ ሳሉ ፡ ከባልና ፡ ከሚስት ፡ አንዳቸው ፡ የሥራ ፡ አውጪው ፡ ወላጆች ፡ ልጆቹና ፡ የልጅ ፡ ልጆቹ ፡ በየራሳቸው ፡ ሊሠሩበት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፲፮፻፸፪ ። ከሞት ፡ በኋላ ፡ የሚታወቅ ፡ ሥራ ።

ሥራውን ፡ ያወጣ ፡ ሰው ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ በግልጽ ፡ የታወቀ ፡ ሥራ ፡ ከታወቀበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ አምሳይ መት ፡ ድረስ ፡ የተጠበቀ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፲፮፻፸፫ ። የሕዝብ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ መብት ።

(፩) የወጣው ፡ ሥራ ፡ አውጪው ፡ ባለቤቱ ፡ ወይም ፡ ወራሾቹ ፡ በግልጽ ፡ አስታውቀውት ፡ ከታየ ፡ በኋላ ፡ ሠሪው ፡ ቢቃወምም ፡ ቅሉ ፡ ለጠቅላላ ፡ ጥቅም ፡ ከሆነ ፡ ይህ ፡ አስቦ ፡ ያወጣው ፡ ሥራ ፡ እንዲታይ ፡ ወይም ፡ መሰሉ ፡ እንዲባዛ ፡ ወይም ፡ ዐይነቱ ፡ የተስማማ ፡ በመሆን ፡ እንዲሻሻል ፡ የሕዝብ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ለመፍቀድ ፡ ይችላሉ ።

(ጀ) የዚህ የአፈቃቀድ ምክንያቶችና ፎርምች ለሥራ አውጪው የሚገባ ትክክለኛ ኪሣራ እንዲሰጠው በሚናገረው ልዩ ሕግ ይወሰናሉ ።

(ደ) የሕዝብ ባለሥልጣናት በማናቸውም ምክንያት ቢሆን የሥራው ዐይነት እንዲለዋወጥ ለመፍቀድ አይችልም ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፸፮ ፡ የድርሰት ፣ ወይም ፣ የኪነ ፣ ጥበብ ፣ ባለሀብትነት ።

(ጸ) የድርሰት ፣ ወይም ፣ የኪነ ፣ ጥበብ ፣ ባለ ፣ ሀብትነት ፣ ሙብቱ ፣ የተነካበት ፣ ሥራ ፣ አውጪ ፣ የተባለው ፣ መነካት ፣ እንዲቆም ፣ እና ፣ ሕግን ፣ በመተላለፍ ፣ (በመጣስ) ፣ የተደረጉት ፣ የሥራው ፣ ቅጂዎች ፣ ወይም ፣ የሥራው ፣ ማሻሻያዎች ፣ እንዲጠፉ ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(ጸ) ከዚህም በላይ በሕግም ፣ ሆነ ፣ በግዙፍ ፣ ረገድ ፣ ስለ ፣ ደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ የገንዘብ ፣ ኪሣራ ፣ እንዲሰጠው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(ደ) ይህን ፣ ለማድረግ ፣ የሚችልባቸው ፣ ሁኔታዎች ፣ ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ ፣ ገላፊነት ፣ በሚል ፣ አንቀጽ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ተወስነዋል ።

አራተኛ ፣ መጽሐፍ ።

ስለ ፣ ግዴታዎች ።

አንቀጽ ፣ ፲፪ ።

ስለ ፣ ውሎች ፣ በጠቅላላው ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፸፮ ፣ የውል ፣ ትርጓሜ ።

ውል ፣ ማለት ፣ ንብረታቸውን ፣ የሚመለከቱ ፣ ግዴታዎችን ፣ ለማቋቋም ፣ ወይም ፣ ለመለወጥ ፣ ወይም ፣ ለማስቀረት ፣ ባላቸው ፣ ተወዳዳሪ ግንኙነት ፣ በሁለት ፣ ወይም ፣ በብዙ ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ የሚደረግ ፣ ስምምነት ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፸፮ ፣ ውሎች ፣ የሚመሩባቸው ፣ ደንቦች ።

(ጸ) ውሎች ፣ ዐይነታቸው ፣ ምክንያታቸውም ፣ ማንኛውም ፣ ቢሆን ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ በተጻፉት ፣ ጠቅላላ ፣ ደንቦች ፣ ይመራሉ ።

(ጀ) እነዚህን ፣ ጠቅላላ ፣ ደንቦች ፣ የሚለውጡ ፣ ወይም ፣ የሚያሟሉ ፣ ስለ ፣ አንዳንድ ውሎች ፣ የተጻፉ ፣ ልዩ ፣ የሆኑ ፣ ደንቦች ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በጅኛው ፣ መጽሐፍና ፣ በንግድ ፣ ሕግ ፣ ውስጥ ፣ ተመልክተዋል ።

ቀ ፡ ሺ፳፻፸፮ ፣ የዚህ ፣ አንቀጽ ፣ አፈጻጸም ።

(ጸ) ግዴታዎቹ ፣ ከውል ፣ የተገኙ ፣ ባይሆኑም ፣ የዚህ ፣ አንቀጽ ፣ ደንቦች ፣ ይፈጸሙባቸዋል ።

(፪) የአንዳንድ ፣ ግዴታዎችን ፣ ከስር ፣ አመጣጣቸውን ፣ ወይም ፣ ዐይነታቸውን ፣ በመመልከት ፣ ከዚህ ፣ ደንብ ፣ የተለዩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ምዕራፍ ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ውል ፣ አመሠራረት ።

ቍ ፣ ሺ፳፻፸፰ ። የውል ፣ አዳጦች ።

የሚጸና ፣ ውል ፣ ነው ፣ ለማለት ፣ ምስት ፣ ሁኔታዎች ፣ ያስፈልጉታል ።

(ሀ) ውል ፣ ለመዋዋል ፣ ችሎታ ፣ ባላቸው ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ ጉድለት ፣ የሌለው ፣ ስምምነት ፣ መኖር ፤

(ለ) በቂ ፣ የሆነ ፣ እርግጠኛነት ፣ ያለው ፣ የሚቻልና ፣ ሕጋዊ ፣ የሆነ ፣ ጉዳይ ፤

(ሐ) ይኸውም ፣ የውሉ ፣ አጻጻፍ ፣ ፎርም ፣ (ዐይነት) ፣ በሕግ ፣ የታዘዘ ፣ ሆኖ ፣ እንደ ፣ ትእዛዙ ፣ ባይፈጸም ፣ ፈራሽነትን ፣ የሚያስከትል ፣ ሲሆን ፣ እንድ ፣ ልዩ ፣ ፎርም ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ፈቅዶ ፣ ስለ ፣ መዋዋል ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

ውለታን ፣ የመቀበል ፣ አዳጦች ።

ቍ ፣ ሺ፳፻፸፱ ። ውልን ፣ ፈቅዶ ፣ መዋዋል ፣ መሠረት ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

ውል ፣ ተዋዋዮቹ ፣ በገቡባቸው ፣ ግዴታዎችና ፣ እነዚህም ፣ አሰጣጥ ፣ እንዲሆኑ ፣ የተስማሙበትን ፣ በሚገልጸው ፣ የፈቃድ ፣ መስጠት ፣ ላይ ፣ የተመሠረተ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ሺ፳፻፹፬ ። የተዋዋዮቹ ፣ ስምምነት ።

(፩) ውሉ ፣ ፍጹም ፣ ነው ፣ ለማለት ፣ የሚቻለው ፣ ተዋዋዮቹ ፣ በተስማማ ፣ አኳኑ ፣ መፍቀዳቸውን ፣ ገልጸው ፣ ሲገኙ ፣ ነው ።

(፪) ከተዋዋዮቹ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ ሳያውቀው ፣ ከውሉ ፣ ውስጥ ፣ የማስቀረትና ፣ የማገድ ፣ ቃላት ፣ ተጨምረውበት ፣ ቢገኙ ፣ በአጻጻፉ ፣ በግልጽ ፣ ተነግሮ ፣ የሚገኘው ፣ የመፍቀድን ፣ ዋናውን ፣ ሁኔታ ፣ ሊያቃውሱትና ፣ ሊቀንሱት ፣ አይችሉም ።

ቍ ፣ ሺ፳፻፹፩ ። የውል ፣ አቀራረብና ፣ አቀባበል ።

(፩) ፈቃድን ፣ በቃል ፣ ወይም ፣ በጽሑፍ ፣ ወይም ፣ በተለመዱ ፣ ጠቅላላ ፣ ምልክቶች ፣ ወይም ፣ ለውሉ ፣ መነሻ ፣ ከሆነው ፣ ምክንያት ፣ የተነሳ ፣ ግዴታ ፣ ለመግባት ፣ መፍቀዱን ፣ በግያጠራጥር ፣ አሠራር ፣ ለማስታወቅ ፣ ይችላል ።

(፪) ቢሆንም ፣ ለውሉ ፣ አቀባበል ፣ አቅራቢው ፣ የተለየ ፣ አሠራር ፣ ለመወሰን ፣ ይችላል ።

ቊ ፡ ሺ፳፻፹፱ ። ዝምታ ። (፩) መሠረቱ ።

የውል ፡ አቀራረብ ፡ ሲቀርብለት ፡ ዝም ፡ ግለት ፡ ብቻ ፡ የቀረበለትን ፡ የውል ፡ አሳብ ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ አያስቁጥርም ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፹፫ ። (፪) የመቀበል ፡ ግዴታ ።

(፩) በሕጉ ፡ መሠረት ፡ የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በሰጠው ፡ ውል ፡ (ኩንሰሲዮን) ፡ ምክንያት ፡ የተወሰነ ፡ የውል ፡ አፈጻጸም ፡ ሲኖርና ፡ አስቀድሞ ፡ በተሠራው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የተለዩ ፡ ሰዎች ፡ የሚገደዱበት ፡ ሲሆን ፤ የተባሉት ፡ ሰዎች ፡ ውሉን ፡ ስለ ፡ መቀበላቸው ፡ ማረጋገጥ ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ አይገኝም ።

(፪) እንዲሁም ፡ ሲሆን ፡ ውል ፡ ተቋቋመ (ተፈጸመ) ፡ የሚባለው ፡ የውሉን ፡ ድርድር ፡ አቀራረብ ፡ በተቀበለበት ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፹፬ ። (፫) አስቀድመው ፡ ስላሉ ፡ የውለታ ፡ ግንኙነቶች ።

(፩) ቀድሞ ፡ የነበረውን ፡ የውል ፡ ዘመን ፡ ለማስረዘም ፡ ወይም ፡ ለማሻሻል ፡ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ውል ፡ ለማድረግ ፡ ከተዋዋዮቹ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ያቀረበውን ፡ ማስታወቂያ ፡ በዝምታ ፡ ብቻ ፡ ለመቀበል ፡ ይቻላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ በተለይ ፡ የሚሆነው ፡ ጽሑፍ ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ በተሰናዳ ፡ አቀራረብ ፡ ድርድሩ ፡ ቀርቦ ፤ በዚሁ ፡ ጽሑፍ ፡ ላይ ፡ በቂ ፡ ጊዜ ፡ ተቋርጦለት ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መልስ ፡ ሳይሰጥ ፡ ቢቀር ፡ የቀረበለትን ፡ ድርድር ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ይቈጠራል ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፹፭ ። (፬) ፋክቱር ።

ከተዋዋዮቹ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ብቻ ፡ በፋክቱር ፡ ላይ ፡ ሌላ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ የግዴታ ፡ ማስታወሻ ፡ ጽፎበት ፡ ቢገኝ ፡ በዚሁ ፡ ጽሑፍ ፡ ለመስማማቱ ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ አስቀድሞ ፡ ከሰጠው ፡ ስምምነት ፡ ጋራ ፡ የሚገጣጠም ፡ ስምምነት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ወይም ፡ በተለይ ፡ ይህንኑ ፡ ግዴታ ፡ በግልጽ ፡ ካልተቀበለ ፡ አያስገድደውም ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፹፮ ። (፭) ጠቅላላ ፡ የሆኑ ፡ የሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ ሁኔታዎች ።

ባለውል ፡ የፈጸማቸው ፡ ጠቅላላ ፡ የጉዳይ ፡ ሁኔታዎች ፡ ሌላውን ፡ ተዋዋይ ፡ ወገን ፡ ሊያስገድዱት ፡ የሚችሉት ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ እነዚህን ፡ ጉዳዮች ፡ አስቀድሞ ፡ ዐውቋቸውና ፡ ወይም ፡ ተቀብሏቸው ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ የሕዝብ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ የደነገገቸው ፡ ወይም ፡ ያጸናቸው ፡ ሲሆኑ ፡ ነው ።

ቋ ፡ ሺ፳፻፹፯ ። አሳብን ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ መግለጽ ።

(ሀ) ለተጠቃሚው ፡ ሳያስታውቅ ፡ አንድ ፡ ሰው ፤ አንድ ፡ ነገር ፡ ለመስጠት ፡ ፈቃደኛ ፡ መሆኑን ፤ አንድ ፡ ጉዳይ ፡ የማድረግ ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ ማድረግ ፡ አሳቡን ፡ የገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

- (ለ) እንዲሁም ፡ የንግድ ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ ተመን ፡ (ታሪፍ) ፡ ወይም ፡ የዕለት ፡ ገበያ ፡ ዋጋ ፡ መግለጫ ፤ ወይም ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ የሚያሳይ ፡ ጽሑፍ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የሳክ ፤ ወይም ፡ በአደባባይ ፡ በሚለጠፍ ፡ ማስታወቂያ ፡ የገለጸ ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ዕቃዎችን ፡ ለሕዝብ ፡ ስለ ፡ መሸጥ ፡ ያሳየ ፡ የደረረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ሁሉ ፡ አድራጎት ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ እንደ ፡ ገባ ፡ አያስቁጥረውም ።

ቍ ፡ ፳፻፳፰ ። ለሕዝብ ፡ ስለሚደረግ ፡ ሐራጅ ።

- (፩) ማንም ፡ ሰው ፡ ሀብቱን ፡ በሐራጅ ፡ የሚሸጥ ፡ መሆኑን ፡ ሲያስታውቅ ፤ አሳቡን ፡ መግለጹ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ ውል ፡ እንዳቀረበ ፡ አይቁጠርም ።
- (፪) እንዲሁ፡ በሆነ፡ ጊዜ፡ ውል፡ ተፈጸመ፡ ለማለት፡ የሚቻለው፡ በመጨረሻው፡ ሐራጅ፡ ለጨረታ ፤ የቀረበው ፡ ሀብት ፡ ለዋጋ ፡ አቅራቢው ፡ በተሰጠ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፳፻፳፱ ። ሽልማት ፡ ስለ ፡ መስጠት ፡ በግልጽ ፡ የተሰጠ ፡ የተሰፋ ፡ ቃል ።

- (፩) የጠፋ ፡ ዕቃ ፡ ላገኘ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ ለፈጸመ ፡ ሰው ፡ ሽልማት ፡ ይሰጠዋል ፡ ተብሎ ፡ በተለጠፈ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ በአደባባይ ፡ ሊታወቅ ፡ በሚቻል ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ማስታወቂያ ፡ ወጥቶ ፡ ቃል ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ የጠፋውን ፡ ዕቃ ፡ አግኝቶ ፡ ቢያመጣ ፡ ወይም ፡ እንዲፈጸም ፡ የተባለውን ፡ ሥራ ፡ ፈጽሞ ፡ ቢገኝ ፡ ይህን ፡ ያደረገው ፡ ሰው ፡ የወጣውን ፡ ማስታወቂያ ፡ ሳያውቅ ፡ ቢቀርም ፡ የተሰጠውን ፡ የተሰፋ ፡ ቃል ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ይቁጠራል ።
- (፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ቃል ፡ ሰጪውም ፡ በበኩሉ ፡ የሰጠውን ፡ የተሰፋ ፡ ቃል ፡ የመፈጸም ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፳፻፺፩ ። ጊዜ ፡ ተወሰኖ ፡ ስለሚቀርብ ፡ ውል ።

- (፩) የመቀበያውን ፡ ጊዜ ፡ ወስኖ ፡ አንድ ፡ ውል ፡ እንዲደረግ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የሚያቀርብ ፡ ሁሉ ፡ ለዚህ ፡ የወሰነው ፡ ጊዜ ፡ እስኪያልፍ ፡ ድረስ ፡ በዚህ ፡ አቀራረብ ፡ የሰጠው ፡ ቃል ፡ ይጸናበታል ።
- (፪) ከዚህ ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ ሊድን ፡ የሚችለው ፡ ጊዜው ፡ ከማለፍ ፡ በፊት ፡ ያቀረበውን ፡ ውል ፤ የቀረበለት ፡ ሰው ፡ ያልተቀበለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፳፻፺፩ ። ጊዜ ፡ ሳይወሰን ፡ የሚቀርብ ፡ ውል ።

- (፩) ለቀረበው ፡ ውል ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ሳይደረግለት ፡ ቢቀር ፡ ውሉን ፡ ያቀረበው ፡ ሰው ፡ በውሉ ፡ ቃል ፡ ተገዳጅ ፡ ሆኖ ፡ የሚገኘው ፡ የቀረበለት ፡ ሰው ፡ መቀበል ፡ ያለ ፡ መቀበሉን ፡ መልስ ፡ ሊሰጥ ፡ ይችላል ፡ የነበረበት ፡ ጊዜ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ ይሆናል ፡ እስከሚባልበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ነው ።
- (፪) መቀበሉን ፡ ዘግይቶ ፡ ቢያስታውቅና ፡ ውል ፡ አቅራቢው ፡ በዚህ ፡ ባቀረበው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ መገደድ ፡ ባይፈልግ ፡ ወዲያውኑ ፡ ለተቀባዩ ፡ ማስታወቂያ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፳፻፺፪ ። ተዋዋዮቹ ፡ ሳይገናኙ ፡ ስለሚደረግ ፡ ውለታ ።

- (፩) ተዋዋዮቹ ፡ ሳይገናኙ ፡ የተደረገ ፡ ውለታ ፡ ተዋውለውበታል ፡ ተብሎ ፡ የሚታወቀው ፡ ውል ፡ ተቀባዩ ፡ መቀበሉን ፡ ያስታወቀበት ፡ ስፍራና ፡ የሳክበት ፡ ጊዜ ነው ።

(ጀ) በቴሌፎን ፡ የሚደረግ ፡ ውል ፡ ተዋዋዩ ፡ በቴሌፎን ፡ በተጠራበት ፡ ስፍራ ፡ የተፈጸመ ፡ ሆኖ ፡ ይቁጠራል ።

(ዩ) ይህን ተቃራኒ ፡ የሆኑት ፡ የተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ ስምምነቶች ፡ የተጠበቁ ናቸው ።
ቍ ፡ ፲፮፻፺፫ ። የውል ፡ ማቅረብን ፡ ወይም ፡ መቀበልን ፡ ስለ ፡ ማስቀረት ።

(ሐ) ውል ፡ ተቀባዩ ፡ የውል ፡ ድርድር ፡ መኖሩን ፡ ከማወቁ ፡ በፊት ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ መኖሩን ፡ እንዳወቀ ፡ ሠዲያውኑ ፡ ድርድሩ ፡ መሻሩን ፡ ያወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የውሉ ፡ ድርድር ፡ እንዳልተደረገ ፡ ይቁጠራል ።

(ከ) ይኸው ፡ ደንብ ፡ የውሉን ፡ ድርድር ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፡ ትቻለሁ ፡ ለሚለው ፡ ወም ፡ ወገን ፡ ተፈጻሚ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፲፮፻፺፪ ። ፍጹም ፡ ያልሆነ ፡ የውል ፡ አቀባበል ።

የተጠበቀ ፡ ሁኔታ ፡ ያለበት ፡ ወይም ፡ ከቀረበው ፡ የውል ፡ ድርድር ፡ ቃል ፡ ጋራ ፡ በትክክል ፡ የማይሰማ ፡ የውል ፡ አቀባበል ፡ ድርድሩን ፡ እንደ ፡ አለመቀበል ፡ አዲስ ፡ ድርድር ፡ እንደ ፡ ማቅረብ ፡ ይቁጠራል ።

ቍ ፡ ፲፮፻፺፭ ። የውል ፡ ፍጹምነት ።

(ሐ) ከውሉ ፡ ባንዱ ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ ጥቃቅን ፡ ነገሮች ፡ ቢሆኑም ፡ እንኳ ፡ ከተዋዋዮቹ ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ አለመስማማቱን ፡ የሚገልጽ ፡ ነገር ፡ ካለ ፡ ውሉ ፡ ተፈጻሚ ፡ ለማለት ፡ አይቻልም ።

(ከ) ተዋዋዮቹ ፡ በውላቸው ፡ የተሰማሙ ፡ መሆናቸውን ፡ ከገለጹና ፡ ካመኑ ፡ ስምምነቱ ፡ ያልተሟላ ፡ ሆኖ ፡ ቢገኝም ፡ ውሉ ፡ እንዳለ ፡ ሆኖ ፡ ይቁጠራል ።

(ዩ) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ በተዋዋዮቹ ፡ መካከል ፡ የጉደለው ፡ ስምምነት ፡ የሚሟላው ፡ በሕግ ፡ ተደንግጎ ፡ በሚገኘው ፡ ነው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

የተዋዋዮቹ ፡ ፈቃድ ፡ ጉድለት ።

ቍ ፡ ፲፮፻፺፮ ። ውልን ፡ የሚያፈርሱ ፡ ምክንያቶች ።

(ሐ) ውል ፡ የሚፈርሰው ፡ ከተዋዋዮቹ ፡ የአንደኛው ፡ መፍቀድ ፡ በስሕተት ፡ በድንገተኛ ፡ ተንኮል ፡ ወይም ፡ በጎይል ፡ የተገኘ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፲፮፻፺፯ ። ውልን ፡ ከመቀበል ፡ ስለሚያደርስ ፡ ስሕተት ።

መላላቱ ፡ ይታወቅልኝ ፡ ሲል ፡ የሚከራከረው ፡ ወገን ፡ ስሕተቱ ፡ ለመዋዋል ፡ ያደረሰው ፡ መሆኑን ፡ ማስረዳት ፡ አለበት ፡ እንዲህ ፡ መባሉ ፡ እውነቱን ፡ ዐውቆ ፡ ቢሆን ፡ ኖሮ ፡ ፈቅዶ ፡ የማይሠራው ፡ መሆኑ ፡ ሲታወቅ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፲፮፻፺፰ ። ለውል ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነ ፡ አቋም ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ መላላት ።

ለመዋዋል ፡ ያደረሰው ፡ ስሕተት ፡ ውል ፡ ማፍረሻ ፡ የሚሆነው ፡ ተዋዋዮቹ ፡ አስፈላጊ ፡ አቋም ፡ ነው ፡ ሲሉ ፡ በሚቀበሉት ፡ አኳኋን ፡ ላይ ፡ የተደረገ ፡ ስሕተት ፡ ሲሆንና ፡ ወይም ፡ ውሉ ፡ ሲፈጸም ፡ በአኳኋትና ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ አስፈላጊ ፡ አቋም ፡ ባሆነው ፡ ላይ ፡ መሆኑ ፡ ሲገመት ፡ ነው ።

ቀ. ፳፻፲፯ = በውሉ ፣ ዐይነት ፣ ወይም ፣ ጉዳይ ፣ ላይ ፣ ስለሚሆን ፣ ስሕተት =

ለመዋዋል ፣ ያደረሰው ፣ ስሕተት ፣ በተለይ ፣ ውሉን ፣ የሚያፈርሰው ፤

(ሀ) በውሉ ፣ ዐይነት ፣ ላይ ፣ ስሕተቱ ፣ የደረሰ ፣ ሲሆን ፤

(ለ) እንደኛው ፣ ተዋዋይ ፣ በሰጠው ፣ ቃል ፣ ስለ ፣ መሳሳቱ ፣ የሚያቀርበው ፣ መከራከሪያ ፣ ክፍ ፣ ያለ ፣ አስረጅነት ፣ የሚያገኝ ፣ ሲሆን ፤ ወይም ፣ ውል ፣ ተቀባይ ፣ የሰጠው ፣ መልስ ፣ በእውነት ፣ ከፈቀደው ፣ እጅግ ፣ ያነሰ ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ነው =

ቀ. ፳፻፲፱ = በተዋዋዩ ፣ ስለ ፣ ማሳሳት =

ተዋዋዩ ፣ ማን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ሥራው ፣ ሞያው ፣ ምን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በማሳሳት ፣ የሆነ ፣ ውል ፣ የሚቀረው ፣ በተለመደው ፣ የነገር ፣ አግባብ ፣ ወይም ፣ በነገሩ ፣ ልዩ ፣ ሁኔታ ፣ ተዋዋዩን ፣ ወይም ፣ ሞያውን ፣ ማወቅ ፣ ለውሉ ፣ ዋና ፣ አስፈላጊ ፣ ጉዳይ ፣ መሆኑ ፣ የተገለጸ ፣ ሲሆን ፣ ነው =

ቀ. ፳፻፳ = በቂ ፣ ምክንያት ፣ የማይሆን ፣ ስሕተት =

(፩) ለመዋዋል ፣ ባደረሱት ፣ ምክንያቶች ፣ ላይ ፣ የተደረገ ፣ ስሕተት ፣ ውሉን ፣ አያስቀረውም =

(፪) በውሉ ፣ ላይ ፣ የተደረገ ፣ የሒሳብ ፣ ስሕተት ፣ ብቻ ፣ የተሳሳተው ፣ ሒሳብ ፣ እንዲተካከል ፣ ያደርገዋል ፣ እንጂ ፣ ውሉን ፣ በሙሉ ፣ አያፈርሰውም =

ቀ. ፳፻፳፩ = ለቅን ፣ ልቡና ፣ ደንብ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ አሠራር =

(፩) በስሕተቱ ፣ ተጎጂ ፣ የሆነው ፣ ወገን ፣ የቅን ፣ ልቡና ፣ አሠራርን ፣ ተቃዋሚ ፣ በሆነ ፣ አኳኋን ፣ ይታይልኝ ፣ ሊል ፣ አይችልም =

(፪) ሌላው ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ እንዲፈጸምለት ፣ የሚፈቅድ ፣ መሆኑን ፣ ካረጋገጠ ፣ ተዋውሎበት ፣ በነበረው ፣ ውል ፣ መገደድ ፣ አለበት =

ቀ. ፳፻፳፪ = ኪሣራ ፣ የመክፈል ፣ ግዴታ =

ውሉ ፣ ከሚያደርስበት ፣ ግዴታ ፣ ለመዳን ፣ ሲል ፣ በስሕተቱ ፣ የሚያመካኘው ፣ እንደኛው ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ ሁለተኛው ፣ ወገን ፣ ይህን ፣ ስሕተቱን ፣ ካላወቀ ለት ፣ ወይም ፣ ማወቅ ፣ እንደ ፣ ነበረበት ፣ ካልገለጸ ፣ በቀር ፣ በውሉ ፣ መፍረስ ፣ ምክንያት ፣ ለደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ ይከፍላል =

ቀ. ፳፻፳፫ = ተንኩል =

(፩) በተንኩል ፣ የተደረገ ፣ ውል ፣ ፈራሽ ፣ የሚሆነው ፣ ከተዋዋዮቹ ፣ እንደኛው ፣ ወገን ፣ ውሉ ፣ እንዲደረግ ፣ ያደረገው ፣ በሁለተኛው ፣ ተዋዋይ ፣ ላይ ፣ ተንኩል ፣ ባይደርስበት ፣ ኖሮ ፣ ውል ፣ የማያደርግ ፣ እንደ ፣ ነበረ ፣ ሲገለጽ ፣ ነው =

(፪) ከተዋዋዮቹ ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ በሌላ ፣ ወገን ፣ ተንኩል ፣ ያለ ፣ ውዴታ ፣ ባደረገው ፣ ውል ፣ ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ ወገን ፣ ሁለተኛው ፣ ተዋዋይ ፣ ይህ ፣ ተንኩል ፣ የደረሰበት ፣ መሆኑን ፣ ካላወቀለት ፣ ወይም ፣ ማወቅ ፣ እንደ ፣ ነበረበት ፣ ካልተገልጸ ፣ ወይም ፣ ከውሉም ፣ ጥቅም ፣ ካገኘ ፣ በውሉ ፣ ተገዳጅ ፣ ይሆናል =

ቍ : ፲፯፻፳፮ ። እርግጠኛ ፣ ባልሆነ ፣ ጉዳይ ፣ ስለ ፣ መዋዋል ።

- (፩) በክፉ ፣ ልቡና ፣ ወይም ፣ በቸልተኛነት ፣ የተደረገ ፣ ሲሆን ፣ ይልቁንም ፣ በተዋዋሮቹ ፣ መካከል ፣ የተለየ ፣ የታወቀ ፣ መተማመን ፣ ያለ ፣ በመሆኑ ፣ በግንኙነታቸውም ፣ እንዲሁም ፣ ላንዲ ፣ የተለየ ፣ ታማኝነት ፣ እንዲኖረው ፣ ሲገደድ ፣ እርግጠኛ ፣ ባልሆነ ፣ ጉዳይ ፣ የሰጠው ፣ ውል ፣ ለማፍረስ ፣ የሚፈቅድ ፣ ምክንያት ፣ ይሆናል ።
- (፪) እንዲሁም ፣ ዝም ፣ በማለት ፣ የተዋዋለው ፣ ሌላውን ፣ ወገን ፣ ያልተካከለውን ፣ ነገር ፣ አሳምኖት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይኸው ፣ ሥርዐት ፣ ተፈጻሚ ፣ ነው ።

ቍ : ፲፯፻፳፯ ። በመገደድ ፣ የተደረገ ፣ ውለታ ።

- (፩) የኅይድ ፣ ሥራ ፣ ለውሎ ፣ ማፍረሻ ፣ ምክንያት ፣ የሚሆነው ፣ አንደኛውን ፣ ወገን ፣ እሱን ፣ ራሱን ፣ ወይም ፣ ወላጆቹን ፣ ወይም ፣ ተወላጆቹን ፣ ወይም ፣ ባልን ፣ ወይም ፣ ሚስትን ፣ ከባድና ፣ የማይቀር ፣ አደጋ ፣ በሕይወቱ ፣ በአካሉ ፣ በክብሩ ፣ ወይም ፣ በንብረቱ ፣ እንደሚመጣበት ፣ ያሳመነው ፣ ሲሆን ፣ ነው ።
- (፪) ይኸውም ፣ የኅይድ ፣ ሥራ ፣ አእምሮው ፣ የተደላደለውን ፣ ሰው ፣ ለማሥጋት ፣ የሚችል ፣ መሆን ፣ አለበት ።
- (፫) እንዲሁም ፣ ሲሆን ፣ የማስገደድ ፣ ሥራ ፣ የደረሰበትን ፣ ሰው ፣ ዕድሜውን ፣ ጾታውን ፣ አኳኋትን ፣ ማመዛዘን ፣ ያስፈልጋል ።

ቍ : ፲፯፻፳፰ ። ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ስለሚያደርገው ፣ የኅይድ ፣ ሥራ ።

- (፩) በተዋዋለው ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ የኅይድ ፣ ሥራ ፣ ሲፈጸም ፣ የኅይድ ፣ ሥራ ፣ ሠራው ፣ በስምምነቱ ፣ ተጠቃሚ ፣ ያልሆነ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ቢሆንም ፣ እንኳ ፣ የውል ፣ ማፍረሻ ፣ ምክንያት ፣ ይሆናል ።
- (፪) የኅይድ ፣ ሥራውን ፣ የፈጸመው ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ሆኖ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ ያላወቀውና ፣ ሊያውቀውም ፣ የማይገባው ፣ ያልሆነ ፣ እንደሆነ ፣ ከተዋዋሮቹ ፣ አንዱ ፣ በመገደዱ ፣ ምክንያት ፣ ከውሎ ፣ አፈጻጸም ፣ እድናለሁ ፣ ባዩ ፣ ውሎ ፣ ባለመፈጸሙ ፣ ሌላውን ፣ ወገን ፣ ላገኘው ፣ ጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቍ : ፲፯፻፳፱ ። በመብት ፣ ስለ ፣ ማስፈራራት ።

በመብት ፣ ማስፈራራት ፣ ውሎን ፣ ማፍረሻ ፣ የሚሆነው ፣ ከልክ ፣ ያለፈ ፣ ጥቅም ፣ ለማግኘት ፣ አገልግሎ ፣ ሲገኝ ፣ ነው ።

ቍ : ፲፯፻፴፬ ። በአክብሮት ፣ ስለሚደረግ ፣ ውለታ ።

- (፩) ሳይገደድ ፣ ወላጅን ፣ ወይም ፣ የበላይን ፣ በማክበር ፣ ብቻ ፣ በሆነ ፣ ሥጋት ፣ የተፈጸመ ፣ ጉዳይ ፣ ውልን ፣ ለማፍረስ ፣ በቂ ፣ አይደለም ።
- (፪) ቢሆንም ፣ ውሎን ፣ ያደረገው ፣ ከሚፈራውና ፣ ከሚያከብረው ፣ ሰው ፣ ጋራ ፣ ሆኖ ፣ ይኸውም ፣ ሰው ፣ በዚህ ፣ ውል ፣ ከልክ ፣ ያለፈ ፣ ጥቅም ፣ አግኝቶበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሎ ፣ የሚፈርስ ፣ ይሆናል ።

ቍ : ፲፯፻፴፫ ። ስለ ፣ መጉዳት ።

- (፩) ላንደኛው ፣ ተዋዋይ ፣ ወገን ፣ የበለጠ ፣ ጥቅም ፣ የሚሰጥ ፣ ነው ፣ በማለት ፣ ብቻ ፣ ውሎን ፣ ለማፍረስ ፣ አይቻልም ።

(፪) ቢሆንም ፣ የተነጋገረው ፣ ፈቃድ ፣ የተገኘው ፣ ችግሩን ፣ የመንፈስ ፣ ቀላልነትን ፣ መጽጃቱን ፣ በዕድሜ ፣ መግፋቱን ፣ ወይም ፣ በንግድ ፣ ግልጽ ፣ የሆነ ፣ የልማድ ፣ ዕውቀት ፣ የሌለው ፣ መሆኑን ፣ በመደገፍ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ በሕሊናም ፣ ግፍ ፣ መስሎ ፣ ሲታይ ፣ ውሉን ፣ ለማፍረስ ፣ ይቻላል ።

ክፍል ፣ ፪ ።

ስለ ፣ ውለታው ፣ ጉዳይ ።

ቍ ፣ ሺ፯፻፲፩ ፣ የውል ፣ ጉዳይ ፣ አወሳሰን ።

ሕግ ፣ ከወሰናቸውና ፣ ከከለከላቸው ፣ ነገሮች ፣ በቀር ፣ ተዋዋሮች ፣ ሁሉ ፣ የሚዋዋሉበትን ፣ ጉዳይ ፣ እንደ ፣ መሰላቸው ፣ የመወሰን ፣ መብት ፣ አላቸው ።

ቍ ፣ ሺ፯፻፲፪ ፣ የመስጠት ፣ የማድረግ ፣ ወይም ፣ ያለ ፣ ማድረግ ፣ ግዴታዎች ።

(፩) ተዋዋሮቹ ፣ ለሚዋዋሉት ፣ ሰው ፣ በአንድ ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ያላቸውን ፣ መብት ፣ ለመስጠት ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ ነገር ፣ ለማድረግ ፣ ወይም ፣ ስላለማድረግ ፣ ሊዋዋሉ ፣ ይችላሉ ።

(፪) እናደርግልሃለን ፣ በማለት ፣ በተዋዋሉ ፣ ጊዜ ፣ ተዋዋሮቹ ፣ የተወሰነ ፣ አድራጎት ፣ ለመፈጸም ፣ ሊዋዋሉና ፣ ወይም ፣ የሚዋዋሉት ፣ ሰው ፣ ጥቅም ፣ እንዲያገኝ ፣ የተቻላቸውን ፣ የሚያደርጉ ፣ መሆናቸውን ፣ ብቻ ፣ ሊዋዋሉ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ ሺ፯፻፲፫ ፣ ለውለታው ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑ ፣ ነገሮች ።

ውሎች ፣ አስገዳጅነታቸው ፣ በውሉ ፣ በተነገረው ፣ ጉዳይ ፣ ብቻ ፣ ሳይሆን ፣ ለማድ ፣ ፍትሕ ፣ ቅን ፣ ልቡና ፣ የውለታው ፣ ዐይነት ፣ የሚያስከትሉዋቸውን ፣ ነገሮች ፣ ጭምር ፣ ነው ።

ቍ ፣ ሺ፯፻፲፬ ፣ በማይበቃ ፣ አወሳሰን ፣ የተመለከተ ፣ የውል ፣ ጉዳይ ።

(፩) ተዋዋሮቹ ፣ ወይም ፣ ከተዋዋሮቹ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ የገቡት ፣ ግዴታዎች ፣ በትክክልና ፣ በሚበቃ ፣ ሁኔታ ፣ ካልተገለጹ ፣ በቀር ፣ ውሉ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

(፪) ውል ፣ መተርጉምን ፣ ሰበብ ፣ በማድረግ ፣ ለተዋዋሮቹ ፣ ወገኖች ፣ አንድ ፣ ውል ፣ ዳኞች ፣ ሊፈጥሩ ፣ አይችሉም ።

ቍ ፣ ሺ፯፻፲፭ ፣ የሚዋዋሉበት ፣ ጉዳይ ፣ ለመፈጸም ፣ የሚቻል ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(፩) የውል ፣ ጉዳይ ፣ ለመፈጸም ፣ የሚቻል ፣ መሆን ፣ ይገባዋል ።

(፪) ተዋዋሮቹ ፣ ወይም ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ ሊፈጸም ፣ በማይቻል ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ የተዋዋለ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ የተዋዋሉበትም ፣ ነገር ፣ በፍጹም ፣ የማይቻልና ፣ የማይሞከር ፣ ጠባይ ፣ ያለው ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ሺ፯፻፲፮ ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ወይም ፣ ለሕሊና ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ጉዳይ ።

(፩) ተዋዋሮቹ ፣ ወይም ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ የገቡበት ፣ ግዴታ ፣ ሕግን ፣ ወይም ፣ መልካም ፣ ጠባይን ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

(፪) እንዲሁም ሌላው ወገን ለገባለት ግዴታ ሲል፤ እንዲሁም ወገን የገባበት ግዴታ ለሕግ ወይም ለመልካም፣ ጠባይ፣ ተቃራኒ፣ መሰሉ፣ ይታየ፣ ጊዜ፣ ውሉ፣ ፈራሽ፣ ነው።

ቀ፡ ሺ፯፻፺፯(ሀ) ምክንያት ። (፩) መሠረቱ።

ከተዋዋሮች፣ እንደኛው ወገን የውል፣ ግዴታ፣ የገባበት ምክንያት፣ ውሉ፣ ሕግ፣ ወጥ፣ ወይም ለመልካም፣ ጠባይ፣ ተቃራኒ፣ መሆኑን ለማመዛዘን፣ ከግምት ውስጥ አይገባም።

ቀ፡ ሺ፯፻፺፰(ለ)(፪) የተጠበቅ ፡ ሁኔታ።

ስለ ሆነም፣ ከዚህ ቀጥሎ ያሉት ሁለት ምክንያቶች፣ ባጋጠሙ ጊዜ፣ ዳኞች ውሉ እንዲፈጸም የቀረበላቸውን ጥያቄ አንቀበልም፣ ለግለት ይችላሉ።

(ሀ) ተዋዋሮች፣ ወይም ከተዋዋሮች፣ እንዲሁም የሚፈልጉት የውል፣ ዓላማ፣ ሕግ፣ ወጥ፣ የሆነ፣ ወይም ግብረ ግብ ያልሆነ መሆኑ፣ ከውሉ ቃል የታወቀ፣ እንደ ሆነ፤

(ለ) ይህ ዓላማ ውሉ እንዲፈጸም ከሚጠይቀው ተዋዋይ ጽሑፍ የተገኘ፣ እንደ ሆነ፤

ክፍል ፣ ፫ ።

ስለ ውል አጻጻፍ (ፎርም) ።

ቀ፡ ሺ፯፻፺፱ ፡ ስለ ውል አጻጻፍ ነጻነት።

(፩) በጠቅላላው ሥርዓት በሁለቱ ወገን ተዋዋሮች በማናቸውም ሁኔታ የተደረገ ስምምነት ውል ለማድረግ በቂ ነው።

(፪) ሕጉ በግልጽ የሚያስገድድ በሆነ ጊዜ ግን አንድ ልዩ የሆነ የሚጠበቅ አጻጻፍ (ፎርም) እንዲኖር ያስፈልጋል።

(፫) እንዲሁም ተዋዋሮች የውላቸውን አፈጻጸም ልዩ በሆነ አጻጻፍ ሥርዓት ሊወሰኑት ይችላሉ።

ቀ፡ ሺ፯፻፺፱ ፡ ስለ ውል አጻጻፍ (ፎርም) የተሰጠ ደንብ አለመፈጸም የሚያስከትለው።

(፩) ሕግ የተለየ ጽሑፍ (ፎርም) እንዲኖር ባዘዘ ጊዜ ይህ አኳኋን እስኪፈጸም ድረስ ውሉ እንደ ረቂቅ ብቻ ሆኖ ይታያል።

(፪) እንደ ቴምብር መክፈል ወይም እንደ መመዝገብ ግዴታ ያሉት ስለ ውል ጉዳይ የተወሰኑት የቀረጥና የግብር ድንጋጌዎች አለመፈጸም ውሉን ፈራሽ አያደርገውም።

(፫) እንዲሁም ተቃራኒ ድንጋጌ ከሌለ በቀር ስለ ውል ጉዳይ የተወሰኑ የማስታወቂያ ድንጋጌዎች አለመፈጸም ውሉን ፈራሽ አያደርገውም።

ቀ፡ ሺ፯፻፺፱ ፡ ተቀዳሚ ውሎች ።

ተቀዳሚ ውሎች ለመሠረታዊ ውል በተወሰነው አጻጻፍ (ፎርም) ዐይነት መሠረት አለባቸው።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፪ ፡ ውልን ፡ ስለ ፡ መለዋወጥ ።

ዋናውን ፡ ውል ፡ የመለወጥ ፡ ጉዳይ ፡ ለዚሁ ፡ ውል ፡ በተደንገገው ፡ አጻጻፍ ።
(ፎርም) ፡ መሠራት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፫ ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ውሎች ።

(፩) የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ባለቤትነት ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡
ንብረት ፡ ላይ ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ መብት ፡ ወይም ፡ የመያዣ ፡ ወይም ፡ የሌላ ፡
አገልግሎት ፡ መብት ፡ ለማቋቋም ፣ ወይም ፡ ለማስተላለፍ ፡ የሚደረጉት ፡
ውሎች ፡ ሁሉ ፡ በጽሑፍ ፡ በሚገባ ፡ አኳኋን ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ መዝገብ ፡
ወይም ፡ ውል ፡ ለማዋዋል ፡ ሥልጣን ፡ በተሰጠው ፡ ፊት ፡ መሆን ፡ አለባቸው ።

(፪) እንዲሁም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ የሚመለከቱ ፡ የክፍያ ፡ ወይም ፡ የግ
ዛወር ፡ ስምምነቶች ፡ ሁሉ ፡ በጽሑፍ ፡ በሚገባ ፡ አኳኋን ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡
መዝገብ ፡ ወይም ፡ ውል ፡ ለማዋዋል ፡ ሥልጣን ፡ በተሰጠው ፡ ፊት ፡ መሆን ፡
አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፬ ፡ ካስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ የሚደረጉ ፡ ውሎች ።

መንግሥት ፡ ወይም ፡ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ የቆሙ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡
ግዴታ ፡ የሚዋዋሉባቸው ፡ ውሎች ፡ ሁሉ ፡ በጽሑፍ ፡ በሚገባ ፡ አኳኋን ፡ በፍ
ርድ ፡ ቤት ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ባስተዳደር ፡ ክፍል ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡
መዝገብ ፡ ወይም ፡ ውል ፡ ለማዋዋል ፡ ሥልጣን ፡ በተሰጠው ፡ ሰው ፡ ፊት ፡ መሠ
ራት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፭ ፡ ለብዙ ፡ ዘመን ፡ የሚቋቋሙ ፡ ውሎች ።

እንዲሁም ፡ —

- (ሀ) የዋስትና ፡ ውሎች ፡
- (ለ) የኢንሹራንስ ፡ ውሎች ፡ —
- (ሐ) ይህ ፡ አጻጻፍ ፡ (ፎርም) ፡ በሕግ ፡ ያስፈልጋቸዋል ፡ የተባሉት ፡ ሌሎች ፡
ውሎች ፡ ሁሉ ፡ በጽሑፍ ፡ መሠራት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፮ ፡ በስምምነት ፡ ስለሚሆን ፡ ያጻጻፍ ፡ ዐይነት ፡ (ፎርም) ።

ተዋዋሮቹ ፡ ለሚዋዋሉት ፡ ውል ፡ ሕግ ፡ የማያስገድደውን ፡ ልዩ ፡ አኳኋን ፡
(ፎርም) ፡ ለመፈጸም ፡ የተሰማሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለምሳሌ ፣ ሕግ ፡ ሳያስገድድ ፡ በጽ
ሑፍ ፡ ለመዋዋል ፡ የተሰማሙ ፡ ሲሆኑ ፡ ውሉ ፡ ፍጹም ፡ የሚሆነው ፡ የተሰማ
ሙበትን ፡ የውላቸውን ፡ አፈጻጸም ፡ ሞልተው ፡ በተዋዋሉ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፳፯ ፡ የውል ፡ ጽሑፍ ፡ አኳኋን ፡ (ፎርም) ።

(፩) ውል ፡ በጽሑፍ ፡ እንዲደረግ ፡ ግዴታ ፡ ሲኖር ፡ ልዩ ፡ በሆነ ፡ አሠራር ፡ ተገ
ልጸ ፡ በውሉ ፡ ግዴታ ፡ ያለባቸው ፡ ሰዎች ፡ ዑሉ ፡ መፈረም ፡ አለባቸው ።

(፪) በሁለት ፣ ምስክሮች ፣ ፊት ፣ ካልተረጋገጠ ፣ አይጸናም ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፰ ። ፊርማ ።

(፩) ፊርማ ፣ በውሉ ፣ ተገዳጅ ፣ በሆነው ፣ ሰው ፣ እጅ ፣ መጸፍ ፣ ይገባዋል ።

(፪) ለመፈረም ፣ የማይችል ፣ ሰው ፣ በጽሕፈት ፣ ፊርማው ፣ ፋንታ ፣ የጣት ፣ ምልክት ፣ መተካት ፣ ይችላል ።

(፫) የዕውራን ፣ ወይም ፣ የመሐይምናን ፣ ፊርማ ፣ የጣት ፣ ምልክት ፣ ፊርማ ፣ የነሱ ፣ ፊርማ ፣ መሆኑን ፣ ውል ፣ አዋዋይ ፣ ሹም ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ ፍርድ ፣ ጸሓፊ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ ዳኛ ፣ በሥራቸው ፣ ላይ ፣ ሆነው ፣ ያረጋገጧቸው ፣ ካልሆነ ፣ አያስገድዳቸውም ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፳፱ ። ምስክሮች ፣ (፩) ችሎታ ።

(፩) በዚህ ፣ ሕግ ፣ ወይም ፣ ተዋዋሮች ፣ በተዋዋሉት ፣ ውል ፣ ምስክሮች ፣ እንዲኖሩ ፣ የተባለ ፣ ሲሆን ፣ ግልጽ ፣ የሆነ ፣ ተቃራኒ ፣ ድንጋጌ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ምስክሮቹ ፣ አካለ ፣ መጠን ፣ ያደረሱና ፣ ያልተከለከሉ ፣ እንዲሆኑ ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።

(፪) የሰዎቹ ፣ ጾታ ፣ ወይም ፣ ዜግነት ፣ ምስክር ፣ የመሆንን ፣ ችሎታ ፣ አያስቀርም ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፴፬ ። (፪) የምስክሮቹ ፣ አግባብ ።

(፩) የአንድ ፣ ውል ፣ ምስክሮች ፣ አስፈላጊ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ እንዲመሰክሩ ፣ የሚፈለጉት ፣ ተዋዋሮቹ ፣ ውሉን ፣ ተስማምተው ፣ የፈጸሙ ፣ መሆናቸውንና ፣ የውሉ ፣ ቃል ፣ ምን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለማረጋገጥ ፣ ብቻ ፣ ነው ።

(፪) ከተዋዋሮቹ ፣ ለአንዱ ፣ ዋስ ፣ ነን ፣ ብለው ፣ ገልጸው ፣ ውል ፣ የገቡ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ምስክሮቹ ፣ ተዋዋሮቹ ፣ ግዴታቸውን ፣ እንዲፈጽሙ ፣ የዋስትና ፣ አላፈነት ፣ የለባቸውም ።

ምዕራፍ ፪ ።

የውሎች ፣ ውጤት ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፴፩ ። መሠረቱ ።

(፩) በሕጉ ፣ አግባብ ፣ የተቋቋሙ ፣ ውሎች ፣ ባቋቋሟቸው ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ ሕግ ፣ ናቸው ።

(፪) በውል ፣ የማይለወጡና ፣ አዛዥ ፣ የሆኑ ፣ የሕግ ፣ ቃሎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ በውሉ ፣ ውስጥ ፣ የሚገባው ፣ ቀል ፣ ተዋዋሮቹ ፣ የተሰማሙበት ፣ ነው ።

(፫) ተዋዋሮቹ ፣ እንዳይፈጸሙባቸው ፣ በማድረግ ፣ ያስቀሯቸው ፣ ባልሆነበት ፣ መጠን ፣ ወይም ፣ በውል ፣ እንዳይለወጥ ፣ የሚያዝ ፣ ሕግ ፣ ባለ ፣ ጊዜ ፣ የዚህ ፣ አንቀጽ ፣ ድንጋጌዎች ፣ ይፈጸሙባቸዋል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ውል ፡ ትርጉም ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፴፪ ። በቅን ፡ ልቡና ፡ ውሎችን ፡ ስለ ፡ መተርጎም ።

በተዋዋዮቹ ፡ መካከል ፡ ሊኖር ፡ የሚገባውን ፡ የቅንነትንና ፡ የመተማመንን ፡ ግንኙነት ፡ መሠረት ፡ በማድረግና ፡ በጉዳዮቹ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ ልማዳዊ ፡ ሥርዓት ፡ በመከተል ፡ ውሎች ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ሊተረጎሙ ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፴፫ ። የትርጎሙ ፡ ወሰን ።

ውለታዎች ፡ ግልጽ ፡ በሆኑ ፡ ጊዜ ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ ከሚሰማው ፡ በመራቅ ፡ የተዋዋዮቹ ፡ ፈቃድ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ዳኞች ፡ ለመተርጎም ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፴፬ ። የተዋዋዮቹ ፡ ሐሳብ ፡ አንድነት ።

(፩) የውሉ ፡ ቃል ፡ የሚያሻማ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የተዋዋዮቹ ፡ ሐሳብ ፡ ምን ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ለማወቅ ፡ መፈለግ ፡ ይገባል ።

(፪) ስለዚህም ፡ ተዋዋዮቹ ፡ ውላቸውን ፡ ከመዋዋባቸው ፡ አስቀድሞ ፡ ወይም ፡ ከተዋዋሉ ፡ በኋላ ፡ የነበሩበትን ፡ ሁኔታ ፡ ማመዛዘን ፡ ያስፈልጋል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፴፭ ። ጠቅላላ ፡ አነጋገር ።

በውሉ ፡ የተገለጠው ፡ አነጋገር ፡ ምንም ፡ ጠቅላላ ፡ አነጋገር ፡ ቢሆን ፡ ውሉ ፡ የሚጸናው ፡ ተዋዋዮቹ ፡ ሊዋዋሉበት ፡ የፈለጉ ፡ መስሎ ፡ በሚታዩው ፡ ነገር ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፴፮ ። የውል ፡ ቃሎችን ፡ እርስ ፡ በርሳቸው ፡ ስለ ፡ መተርጎም ።

(፩) በውሉ ፡ መሠረት ፡ ለያንዳንዱ ፡ ክፍል ፡ የሚገባውን ፡ ትርጉም ፡ በመስጠት ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ ሁሉ ፡ አንደኛው ፡ ክፍል ፡ በአንደኛው ፡ አነጋገር ፡ ይተረጎማሉ ።

(፪) ሁለት ፡ ፍቺ ፡ ለሚያሳዩት ፡ ውለታዎች ፡ ትርጉም ፡ የሚሰጠው ፡ ለውሉ ፡ ጉዳይ ፡ ይበልጥ ፡ በሚሰማው ፡ አኳኋን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፴፯ ። ውጤት ፡ ያለው ፡ ትርጎም ።

አንድ ፡ ስምምነት ፡ ሁለት ፡ ፍቺ ፡ የሚያመጣ ፡ ሲሆን ፡ መቀበል ፡ የሚገባው ፡ ፍሬ ፡ ነገር ፡ ሊሰጥ ፡ ከማይችለው ፡ አኳኋን ፡ ይልቅ ፡ ተጨባጭ ፡ ውጤት ፡ ሊሰጥ ፡ በሚችለው ፡ አኳኋን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፴፰ ። ለባለዕዳው ፡ ምቹ ፡ የሆነ ፡ ትርጎም ።

(፩) የውሉ ፡ አኳኋን ፡ የሚያጠራጥር ፡ ሲሆን ፡ የሚተረጎመው ፡ በውሉ ፡ አስገዳጅ ፡ የሆነው ፡ በሚጠቀምበት ፡ ሁኔታ ፡ ሳይሆን ፡ በውሉ ፡ ተገዳጅ ፡ ለሆነው ፡ ሰው ፡ ምቹ ፡ በሚሆንበት ፡ አኳኋን ፡ ነው ።

(ጀ) ቢሆንም ፡ በጠቅላላው ፡ ስምምነት ፤ በውል ፡ ዐይነት ፤ ወይም ፡ ለውል ፡ ፎርም ፡ ተመልክተው ፡ የሚገኙት ፡ ውለታዎች ፡ በእንደኛው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ ብቻ ፡ የተሠሩ ፡ ሲሆኑ ፡ የሚተረጉሙት ፡ እንዲቀበልና ፡ እንዲፈቅድ ፡ ለተጠየቀው ፡ ለውል ፡ ተቀባዩ ፡ ጥቅም ፡ ምቹ ፡ በሚሆንበት ፡ አኳኝ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፴፱ ። ያለ ፡ ዋጋ ፡ ስለሚደረግ ፡ ውል ።

ተዋዋይ ፡ የተቀበለው ፡ ግዴታ ፡ በቀላል ፡ አኳኝ ፡ የሚተረጉምለት ፡ የተቀበለው ፡ ውል ፡ ጥቅም ፡ ለማግኘት ፡ ያልተደረገ ፡ መሆኑ ፡ ሲታወቅ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ውሎች ፡ አፈጻጸም ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፵፱ ። የውሉን ፡ ግዴታ ፡ መፈጸም ፡ የሚገባው ፡ ማን፡እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ ማወቅ ።

(ሸ) ከውሉ ፡ ዐይነት ፡ የተነሣ ፡ ለባለገንዘቡ ፡ ጥቅም ፤ ግዴታውን ፡ ባለዕዳው ፡ እንዲፈጽመው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ እንዲደረግ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ እንዳለ ፤ ባለዕዳው ፡ የዚህን ፡ ግዴታ ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

(ጀ) በሌላው ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ግዴታውን ፡ እንዲፈጽምለት ፡ ከባለዕዳው ፡ ሥልጣን ፡ የተቀበለ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ባለዕዳው ፡ ሆኖ ፡ ግዴታዎችን ፡ እንዲፈጽም ፡ በፍርድ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ የተፈቀደለት ፡ ሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የተባለውን ፡ ግዴታ ፡ ሊፈጽም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፵፩ ። የገንዘቡ ፡ መክፈል ፡ ለማን ፡ እንደሚገባው ።

የሚከፈለው ፡ ለባለገንዘቡ ፡ ወይም ፡ ከባለገንዘቡ ፡ ሥልጣን ፡ ለተቀበለ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ርሱ ፡ ሆኖ ፡ እንዲቀበልለት ፡ በፍርድ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ለተፈቀደለት ፡ ሰው ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፵፪ ። ስለ ፡ ባለገንዘቡ ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ።

ባለገንዘቡ ፡ ገንዘቡን ፡ ለመቀበል ፡ ችሎታ ፡ ያልነበረው ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ባለዕዳው ፡ የከፈለው ፡ ገንዘብ ፤ ለባለገንዘቡ ፡ ጥቅም ፡ መዋሉን ፡ ካላሰረዳ ፡ የባለዕዳው ፡ መክፈል ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፵፫ ። የመቀበል ፡ መብት ፤ ለሌለው ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(ሸ) ስለ ፡ ባለገንዘቡ ፡ ሆኖ ፡ ለመቀበል ፡ ሥልጣን ፡ ለሌለው ፡ ሰው ፡ የተደረገ ፡ አክፋፈል ፡ የሚጻፍው ፡ ባለገንዘቡ ፡ አክፋፈሉን ፡ ሲያጸድቅው ፡ ወይም ፡ የመክፈሉ ፡ ጥቅም ፡ ለባለገንዘቡ ፡ የዋለ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

(ጀ) እንደዚሁም ፡ በማያጠራጥር ፡ አኳኝ ፡ ባለገንዘቡን ፡ መስሎ ፡ ለተገኘ ፡ ሰው ፡ በቅን ፡ ፍቡና ፡ መክፈል ፡ የሚጻፍ ፡ አክፋፈል ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፯፻፵፩ ። ባለገንዘቡ ፡ መሆኑ ፡ አጠራጣሪ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ።

- (፩) ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ ሰው ፡ ማን ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባጠራጠረ ፡ ጊዜ ፡ ባለ ሰዓው ፡ ለጠያቂው ፡ አልከፍልም ፡ በማለት ፡ የሚከፈለውን ፡ ሀብት ፡ ለፍርድ ፡ ቤት ፡ በማስረከብ ፡ ከዕዳው ፡ ነጻ ፡ ለመውጣት ፡ ይችላል ።
- (፪) ያለውን ፡ ክርክር ፡ እያወቀ ፡ ባለገንዘቦች ፡ እኛ ፡ ነን ፡ ከሚሉት ፡ እርግጠኞች ፡ ካልሆኑ ፡ ላንደኛው ፡ ቢከፍል ፡ ግን ፡ አላፈነቱ ፡ የራሱ ፡ ነው ።
- (፫) የተጀመረ ፡ ሙግት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ገንዘቡም ፡ ሊጠየቅ ፡ የሚገባው ፡ ከሆነ ፤ ባለገንዘቦች ፡ ነን ፡ ከሚሉት ፡ አንደኛው ፡ ሊከፈል ፡ የሚገባውን ፡ ልክ ፡ ባለዕዳው ፡ እንዲያስረክብ ፡ ሊያስገድደው ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፯፻፵፪ ። የዕቃው ፡ ዐይነት ፡ አንድ ፡ ስለ መሆን ።

ባለገንዘቡ ፡ ሊሰጠው ፡ ከሚገባው ፡ ዕቃ ፡ በቀር ፡ የቀረበለትን ፡ ነገር ፡ ዋጋ ፡ ከሚቀበለው ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ ጋራ ፡ እኩል ፡ ወይም ፡ የበለጠ ፡ ቢሆን ፡ እንኳ ፡ ያንኑ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ እንዲቀበል ፡ አይገደድም ።

ቀ፡ ሺ፯፻፵፫ ። በከፊል ፡ ስለ መክፈል ።

- (፩) ዕዳው ፡ በሙሉና ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ የሚከፈል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለገንዘቡ ፡ በከፊል ፡ መክፈልን ፡ እንቢ ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።
- (፪) አንድ ፡ ዕዳ ፡ በከፊል ፡ ክርክር ፡ በተነሣበት ፡ ጊዜ ፡ ባለገንዘቡ ፡ ባለዕዳው ፡ ያመነለትን ፡ ከዕዳው ፡ በከፊል ፡ መቀበልን ፡ የፈቀደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለዕዳው ፡ ይህንኑ ፡ ያመነውን ፡ ሊከፍለው ፡ ይገባል ።

ቀ፡ ሺ፯፻፵፬ ። በዕዳው ፡ ዐይነት ፡ መገደድ ፡ (፩) ተገቢውን ፡ ዐይነት ፡ መክፈል ።

- (፩) ዕዳው ፡ ከራሱ ፡ ተፈጥሮ ፡ ዐይነት ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ መጠሪያ ፡ የሌለው ፡ ሲሆን ፡ ተቃራኒ ፡ ውል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የመመለሱ ፡ ምርጫ ፡ የሚሰጠው ፡ ለባለዕዳው ፡ ነው ።
- (፪) ቢሆንም ፡ ባለዕዳው ፡ ተመሳሳይ ፡ ከሆነው ፡ ከመጠነኛው ፡ ዐይነት ፡ ዝቅተኛ ፡ የሆነውን ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ሺ፯፻፵፭ ። (፪) በቂ ፡ ያልሆነ ፡ ዐይነት ፡ ወይም ፡ ብዛት ።

- (፩) ግዴታው ፡ የሚመለከተው ፡ የዕቃውን ፡ ዐይነት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጥቅም ፡ ከሌለው ፡ ወይም ፡ ይኸው ፡ መብት ፡ እንዲጠበቅለት ፡ ካልተዋዋለ ፡ በቀር ፡ ባለገንዘቡ ፡ የዕቃው ፡ ብዛት ፡ ወይም ፡ ዐይነቱ ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ በፍጹም ፡ ትክክለኛ ፡ ተመሳሳይ ፡ ዐይነት ፡ አይደለም ፡ በማለት ፡ ሊከፈለው ፡ የቀረበለትን ፡ አልቀበልም ፡ ብሎ ፡ እንቢ ፡ ለማለት ፡ አይችልም ።
- (፪) የተሰጠው ፡ ነገር ፡ በትክክል ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ ቃል ፡ ተመሳሳይ ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የራሱን ፡ ፋንታ ፡ እንደ ፡ መጠኑ ፡ (በሒሳቡ ፡) ለመቀነስ ፡ ወይም ፡ አስቀድሞ ፡ ይህንኑ ፡ ግዴታውን ፡ ፈጽሞ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ፡ሺ፯፻፵፱። የገንዘብ ፡ ዕዳ ።

- (፩) ገንዘብን ፡ የሚመለከት ፡ ዕዳ ፡ ሲሆን ፡ ዕዳው ፡ የሚከፈለው ፡ በአገሩ ፡ መገበያያ ፡ ገንዘብ ፡ ነው ።
- (፪) ከተዋዋዮቹ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ሊከፍል ፡ የሚገባው ፡ የገንዘብ ፡ ሒሳብ ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ሊወሰን ፡ የሚችለው ፡ የዋነኛ ፡ ጠባያቱን ፡ ዋጋዎች ፡ የገንደ፣ ዕቃዎች ፡ ያገልግሎት ፡ ዋጋ ፤ ወይም ፡ ዋጋው ፡ ሊወሰን ፡ የሚችል ፡ የማንኛውንም ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ በመመልከት ፡ ነው ።

ቍ፡ሺ፯፻፶፱። ሕጋዊ ፡ መገበያያ ፡ ያልሆነ ፡ ገንዘብ ።

ዕዳው ፡ በሚከፈልበት ፡ ቦታ ፤ ውሉ ፡ ሕጋዊ ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠቅሶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ ቃል ፡ በቃል ፡ እውነተኛ ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ ይህንኑ ፡ የመሰለ ፡ ቃል ፡ ከሌለበት ፡ በቀር ፡ ዕዳው ፡ በሚከፈልበት ፡ ቀን ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ በአገሩ ፡ ገንዘብ ፡ ሊከፈል ፡ ይቻላል ።

ቍ፡ሺ፯፻፶፩። ሕጋዊ ፡ ወለድ።

በውል ፡ ያልተወሰነ ፡ ወለድ ፡ (ጥቅም) ፡ ከፋይ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በዓመት ፡ በመቶ ፡ ዘጠኝ ፡ ሒሳብ ፡ ይከፍላል ።

ቍ፡ሺ፯፻፶፪። ስለ ፡ ተከፈለ ፡ ገንዘብ ፡ አቀናኝ ። (፩) ወጪ ፡ ገንዘብ ፤ ወለድ ፤ ዋና ፡ ገንዘብ ።

አንድ ፡ ተበዳሪ ፡ ከዋናው ፡ ዕዳ ፡ በቀር ፡ ወጪና ፡ ወለድ ፡ እንዲከፍል ፡ የሚገባው ፡ ሲሆን ፡ በከፊል ፡ የሚከፍለው ፡ ገንዘብ ፡ የሚቀነሰው ፡ መጀመሪያ ፡ ከወጪ ፡ ገንዘቡ ፤ ቀጥሎ ፡ ከወለዱ ፤ በመጨረሻ ፡ ከዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ነው ።

ቍ፡ሺ፯፻፶፫። (፪) በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ የሚደረግ ፡ ምርጫ ።

- (፩) ለአንዱ ፡ ባለሀብት ፡ ብዙ ፡ ዐይነት ፡ ነገር ፡ የሚከፍል ፡ ባለዕዳ ፡ ዕዳውን ፡ በሚከፍልበት ፡ ጊዜ ፡ ከዕዳዎቹ ፡ ውስጥ ፡ የትኛውን ፡ አስቀድሞ ፡ ለመክፈል ፡ እንደሚፈልግ ፡ የመግለጽ ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) የትኛውን ፡ አስቀድሞ ፡ ለመክፈል ፡ መግለጫ ፡ ሳይሰጥ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለዕዳው ፡ ወዲያውኑ ፡ ያልተቃወመ ፡ ሲሆን ፡ ባለገንዘቡ ፡ ለየትኛው ፡ ዕዳ ፡ ደረሰኝ ፡ ለመስጠት ፡ እንደሚፈቅድ ፡ ለማመልከት ፡ ይችላል ።

ቍ፡ሺ፯፻፶፬። (፫) ሕጋዊ ፡ የሆነ ፡ አቀናኝ።

(፩) በደረሰኙ ፡ ላይ ፡ ምንም ፡ ያልተመለከተበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ከዕዳው ፡ የሚቀነሰው ፡ የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ከደረሰው ፡ ዕዳ ፡ ላይ ፡ ነው ። ወይም ፡ የመክፈያው ፡ ቀን ፡ ያልደረሰ ፡ ዕዳ ፡ እንዳለ ፡ የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ይበልጥ ፡ የተቃረበ ፡ ከሆነው ፡ ዕዳ ፡ ላይ ፡ ነው ።

- (፪) የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ባለፈበት ፡ ዕዳ ፡ መካከል ፡ ወይም ፡ ጊዜው ፡ ለማለፍ ፡ በተቃረኑ ፡ ዕዳ ፡ መካከል ፡ ክፍያው ፡ የሚታሰበው ፡ ባለዕዳው ፡ አስቀድሞ ፡ ለመክፈል ፡ ይበልጥ ፡ ከሚጠቅመው ፡ ዕዳ ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ ነው ።
- (፫) ዕዳዎቹ ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ እንደ የመጠናቸው ፡ ይቀነሳል ።

ቍ ፡ ፲፯፻፵፮ ፡ የመክፈያ ፡ ስፍራ ።

- (፩) ክፍያው ፡ ሊደረግ ፡ የሚገባው ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ በተመለከተው ፡ ስፍራ ፡ ነው።
- (፪) የመክፈያው ፡ ስፍራ ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ያልተመለከተ ፡ ሲሆን ፤ ክፍያው ፡ የሚፈጸመው ፡ ውሉ ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ ባለዕዳው ፡ ይገኝበት ፡ በነበረው ፡ በመደበኛ ፡ መኖሪያ ፡ ቤቱ ፡ ነው ።
- (፫) ቢሆንም ፡ የሚከፈለው ፡ ነገር ፡ የተረጋገጠ ፡ ግዙፍነት ፡ ወይም ፡ የተወሰነ ፡ አካል ፡ ያለው ፡ ሲሆን ፤ በውሉ ፡ ላይ ፡ ተቃራኒ ፡ ነገር ፡ ካልተመለከተበት ፡ በቀር ፡ ክፍያው ፡ የሚፈጸመው ፡ ውሉ ፡ በተፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ በጉዳዩ ፡ የተመለከተው ፡ ዕቃ ፡ ይገኝ ፡ በነበረበት ፡ ስፍራ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፲፯፻፶፩ ፡ የመክፈያ ፡ ዘመን ።

- (፩) ክፍያው ፡ ሊደረግ ፡ የሚገባው ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ በተመለከተው ፡ ዘመን ፡ ነው።
- (፪) የመክፈያው ፡ ዘመን ፡ ያልተመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ክፍያው ፡ ወዲያውኑ ፡ መፈጸም ፡ ይችላል ።
- (፫) ከተዋዋሮቹ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ የውሉን ፡ ግዴታ ፡ እንዲፈጽም ፡ እንዳስገደደው ፡ ክፍያው ፡ ወዲያውኑ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፲፯፻፶፯ ፡ ተዋዋሮቹ ፡ ባንድነት ፡ ስለሚፈጽሙት ፡ ግዴታ ።

ተዋዋሮ ፡ የተዋዋለበትን ፡ ግዴታ ፡ በውሉ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ እንዲፈጽምለት ፡ የሚጠይቀው ፡ ወገን ፡ ከውሉ ፡ ስምምነት ፡ የተነሣ ፡ ወይም ፡ በውሉ ፡ ትርፍ ፡ ጊዜ ፡ ካልተሰጠው ፡ በቀር ፡ እሱም ፡ በበኩሉ ፡ ያለውን ፡ ግዴታ ፡ ወዲያውኑ ፡ መፈጸም ፡ ወይም ፡ ለመፈጸም ፡ የተዘጋጀ ፡ መሆኑን ፡ ማረጋገጥ ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ፲፯፻፶፰ ፡ የጉዳት ፡ አላፊነትን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

- (፩) አንድ ፡ ዕቃ ፡ የማስረከብ ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ ባለዕዳ ፡ በውላቸው ፡ መሠረት ፡ ለተዋዋለው ፡ ሰው ፡ ከአስረከበበት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ በዚህ ፡ ዕቃ ፡ ላይ ፡ የሚደሰርውን ፡ የመበላሸትን ፡ ወይም ፡ የመጥፋትን ፡ ጉዳት ፡ የሚችለው ፡ እሱ ፡ ነው ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ዕቃውን ፡ እንዲረከብ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ከተደረገለት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ የሚደርሰውን ፡ ጉዳት ፡ የሚችለው ፡ ተዋዋሮ ፡ ነው ።
- (፫) አንድ ፡ ተዋዋይ ፡ በአንድ ፡ ውል ፡ ያለበትን ፡ ግዴታውን ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ በማያሻማ ፡ አኳኋን ፡ ውሉን ፡ አልፈጽምም ፡ ብሎ ፡ ያስታወቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ይኸው ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ ዕዳ ፡ ለመክፈል ፡ የማይችል ፡

ሁኗል ፣ ብሎ ፣ ፍርድ ፣ ቤቱ ፣ የወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተዋዋዩም ፣ በበኩሉ ፣ ግዴታውን ፣ አልፈጽምም ፣ ለማለት ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ሺ፯፻፵፱ ። የዚህ ፣ መብት ፣ ወሰን ።

አንደኛው ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ በውሉ ፣ መሠረት ፣ ግዴታውን ፣ ለመፈጸም ፣ የተዘጋጀ ፣ መሆኑን ፣ በማረጋገጥ ፣ በቂ ፣ የሆነ ፣ ዋስትና ፣ እንደ ፣ ሰጠ ፣ ወዲያውኑ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ እንደተመለከተው ፣ አሳብ ፣ ውሉ ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ሺ፯፻፷ ። ስለ ፣ አከፋፈሉ ፣ የሚሆን ፣ ወጪ ።

ስለ ፣ ዕዳው ፣ አከፋፈል ፣ የሚደረገው ፣ ሌላ ፣ ወጪ ፣ የሚታሰበው ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ በባለዕዳው ፣ ላይ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ሺ፯፻፷፩ ። ደረሰኝ ።

(፩) ዕዳውን ፣ የሚከፍል ፣ ባለዕዳ ፣ ስለ ፣ መክፈሉ ፣ የደረሰኝ ፣ እንዲሰጠው ፣ ዕዳውም ፣ በሙሉ ፣ ተከፍሎ ፣ እንደሆነ ፣ የውሉ ፣ ሰነድ ፣ እንዲመለስለት ፣ ወይም ፣ እንዲሰረዝለት ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለው ።

(፪) ክፍያው ፣ በሙሉ ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የውሉ ፣ ሰነድ ፣ ለባለ ሀብቱ ፣ ሌላ ፣ መብት ፣ የሚያስገኝለት ፣ ሲሆን ፣ ባለዕዳው ፣ አንድ ፣ ደረሰኝ ፣ እንዲሰጠው ፣ ወይም ፣ የከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ ልክ ፣ በሰነዱ ፣ ላይ ፣ እንዲጻፍለት ፣ የማስገደድ ፣ መብት ፣ አለው ።

ቍ ፣ ሺ፯፻፷፪ ። ስለ ፣ ሰነድ ፣ ማጥፋት ።

ባለገንዘቡ ፣ ሰነዱ ፣ ጠፍቶብኛል ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሰነዱ ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ስለ ፣ መሆኑና ፣ ዕዳውም ፣ ያለቀለት ፣ ስለ ፣ መሆኑ ፣ ማስረጃ ፣ እንዲሰጠው ፣ ዕዳ ፣ ከፋዩ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለው ።

ክፍል ፣ ፫ ።

ስለ ፣ ውል ፣ መሻሻል ።

ቍ ፣ ሺ፯፻፷፫ ። ውሎች ፣ በዳኞች ፣ የማይሻሻሉ ፣ ስለ ፣ መሆናቸው ።

በሕጉ ፣ ላይ ፣ ተገልጾ ፣ የተመለከተ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ዳኞች ፣ ርትዕን ፣ ምክንያት ፣ በማድረግ ፣ ውሉን ፣ ለማሻሻልም ፣ ሆነ ፣ ለመለወጥ ፣ አይችሉም ።

ቍ ፣ ሺ፯፻፷፬ ። የውሉ ፣ ሚዛናዊነት ፣ ስለ ፣ መቅረቱ ።

(፩) የአፈጻጸሙ ፣ ሁኔታ ፣ ቢለወጥና ፣ ከተዋዋዮቹ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ የገባበት ፣ ግዴታ ፣ አስቦት ፣ ከነበረው ፣ የበለጠ ፣ ከባድ ፣ ቢሆንበትም ፣ እንኳ ፣ ውሉ ፣ እንዳለ ፣ ጸንቶ ፣ ይቋያል ።

(፪) በመሠረታዊው ፣ ስምምነታቸው ፣ ወይም ፣ በአዲስ ፣ ስምምነት ፣ የዚህ ፣ ዐይነት ፣ አጋጣሚ ፣ ነገር ፣ የሚያስከትለውን ፣ ሁኔታ ፣ የማሻሻሉ ፣ ጉዳይ ፣ የተዋዋዮቹ ፣ ወገኖች ፣ ነው ፣ እንጂ ፣ የዳኞች ፣ ሥልጣን ፣ አይደለም ።

ቍ፡ሺ፯፻፷፮። የዘመድ፡ ዳኛ፡ ስለ ፡ መምረጥ ።

የውሉ ፡ ስምምነት ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ በኋላ ፡ የውሉን ፡ የዋጋ ፡ ሆኔታ ፡ የለወጠውን ፡ ነገር ፡ በስምምነት ፡ ለማሻሻል ፡ የሚቻልበትን ፡ መንገድ ፡ ለመፈለግ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ ነገራቸውን ፡ ወደ ፡ ዘመድ ፡ ዳኛ ፡ እንዲቀርብ ፡ ሊሰማሙ ፡ ይችላሉ ።

ቍ፡ሺ፯፻፷፯። በተዋዋዮቹ፡ ወገኖች፡ መካከል፡ ያለ ፡ ልዩ ፡ የመተማመን ፡ ግንኙነት ።

በተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ መካከል ፡ ስምምነት ፡ የታጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ በሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ወይም ፡ በጋብቻ ፡ ዝምድና ፡ የተሳሰረ ፡ ግንኙነት ፡ ወይም ፡ በመካከላቸው ፡ አንድ ፡ የመተማመን ፡ ልዩ ፡ ግንኙነት ፡ ያላቸው ፡ ከመሆኑ ፡ የተነሣ ፡ ለተዋዋያቸው ፡ በተለይ ፡ በርትዕ ፡ አስተያየት ፡ እንዲያደርጉ ለት ፡ በሚገደዱበት ፡ ጊዜ ፡ ዳኞች ፡ ውሉን ፡ ለማሻሻል ፡ ይችላሉ ።

ቍ፡ሺ፯፻፷፰። ከመንግሥት፡ መሥሪያ፡ ቤት፡ ጋራ፡ ስለሚደረግ ፡ ውል ።

(፩) ከመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ የተደረጉ ፡ ውሎች ፡ ሊሻሻሉ ፡ የሚችሉት ፤ የውሉ ፡ ስምምነቶች ፡ የተፈጸሙበት ፡ የዋነኛው ፡ ስምምነት ፡ ሁኔታ ፡ በሕዝባዊ ፡ ባለሥልጣን ፡ የተለወጠ ፡ ሲሆንና ፡ ከመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ የተዋዋለው ፡ ሰው ፡ የውሉን ፡ ግዴታ ፡ ለመፈጸም ፡ የከበደ ፡ የገንዘብ ፡ ጉዳት ፡ የሚያመጣበት ፡ ወይም ፡ ለመፈጸም ፡ የማይቻል ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

(፪) ስለ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጉዳይ ፡ በአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ ስለ ፡ ተፈጸሙ ፡ ውሎች ፡ ሁሉ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ አስተዳደር ፡ ክፍል ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሎች ፡ የተነገሩት ፡ ደንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ፡ሺ፯፻፷፱። እንደ፡ ውሉ፡ ለመፈጸም፡ በከፊል ፡ የሚያጋጥም ፡ ችግር ።

ከተዋዋዮቹ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ የገባውን ፡ ግዴታ ፡ ለመፈጸም ፡ በከፊሉ ፡ የማይቻል ፡ ሲሆንበትና ፡ ቢሆንም ፡ የውሉ ፡ ስምምነት ፡ ውሳኔ ፡ እንዲቀር ፡ ለመፍረድ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ሆኖ ፡ ሳይታይ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ የሚፈጸሙውን ፡ ግዴታ ፡ ለመቀነስ ፡ ይችላሉ ።

ቍ፡ሺ፯፻፸ፀ። የውሉ፡ ሚዛናዊነት።

ከላይ ፡ የተመለከቱት ፡ የሁለቱ ፡ ቍጥሮች ፡ ሁኔታ ፡ ባጋጠመ ፡ ጊዜ ፡ ዳኞች ፡ ውሳኔ ፡ ሲሰጡ ፡ የውሉ ፡ ሚዛናዊነት ፡ አፈጻጸም ፡ እንዳይጓደል ፡ ጥንቃቄ ፡ ማድረግ ፡ አለባቸው ።

ቍ፡ሺ፯፻፸፱። ስለ፡ ችሮታ፡ የሚሰጥ ፡ ጊዜ ።

(፩) ዳኞች ፡ የባለዕዳውን ፡ ሁኔታና ፡ የነገሩን ፡ አግባብ ፡ በመረዳት ፡ (በመመልከት) ፡ ይህንንም ፡ ሥልጣናቸውን ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ሲያውሉ ፡ ክፍ ፡ ያለ ፡ ጥንቃቄ ፡ በማድረግ ፡ ባለዕዳው ፡ ግዴታውን ፡ ለመፈጸሚያ ፡ አስፈላጊ ፡ ጊዜ ፡ የሚያሻው ፡ ሲሆን ፡ አንድ ፡ የችሮታ ፡ ጊዜ ፡ ሊሰጡት ፡ ይችላሉ ።

- (ጀ) ይህም ፡ ጊዜ ፡ በማንኛቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢሆን ፡ ከሰድስት ፡ ወር ፡ የበለጠ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።
- (ዩ) ተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ ዳኞች ፡ የምሕረት ፡ ጊዜ ፡ ሊሰጡ ፡ አይችሉም ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ በውላቸው ፡ ውስጥ ፡ ሊያገቡ ፡ ይችላሉ ።

ክፍል ፡ ፱ ።

ውልን ፡ ስላለመፈጸም ።

ቀ፡፲፯፻፸፩። የውል ፡ አለመፈጸም ፡ ስለሚያስከትለው ፡ ነገር ።

- (ጸ) ከተዋዋዮቹ ፡ አንዱ ፡ የውሉን ፡ ግዴታ ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ እንደ ፡ ነገሩ ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ውሉን ፡ እንዲፈጽምለት ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ፤ ይህም ፡ ባይሆን ፡ የውሉን ፡ መፍረስ ፡ ራሱ ፡ ሊጠይቅ ፡ ወይም ፡ ሊገልጽ ፡ ይችላል ።
- (ጸ) በሌላ ፡ በኩል ፡ ደግሞ ፡ የውሉ ፡ አለመፈጸም ፡ ጉዳይ ፡ ጉዳት ፡ ስላደረሰበት ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

ቀ፡፲፯፻፸፪። የማስጠንቀቂያ ፡ አስፈላጊነት ።

እንደ ፡ ውሉ ፡ ሳይፈጸምልኝ ፡ ቀርቷል ፡ በማለት ፡ ክርክር ፡ ለማቅረብ ፡ የሚፈልገው ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ የተዋዋለው ፡ ሰው ፡ ግዴታውን ፡ እንዲፈጽምለት ፡ ለማድረግ ፡ አስቀድሞ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሊሰጠው ፡ ያስፈልጋል ።

ቀ፡፲፯፻፸፫። የማስጠንቀቂያ ፡ የሚደረግበት ፡ ሥርዐትና ፡ (ፎርም) ፡ ዘመን ።

- (ጸ) የማስጠንቀቂያ ፡ መስጠት ፡ ጉዳይ ፡ የሚደረገው ፡ ይህን ፡ እንድትፈጽም ፡ የሚል ፡ እንደ ፡ መጨረሻ ፡ ትእዛዝ ፡ በሆነ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ አድራጎት ፡ የባለገንዘቡን ፡ አሳብ ፡ መግለጫ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ የሚቀርብ ፡ የውሉን ፡ ፍጻሜ ፡ ለማግኘት ፡ የሚደረግ ፡ ተግባር ፡ ነው ።
- (ጸ) ይህን ፡ ለማድረግ ፡ የሚቻለው ፡ ግዴታው ፡ ተጠያቂ ፡ ከሆነበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ነው ።

ቀ፡፲፯፻፸፬። ጊዜ ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

- (ጸ) ባለ ፡ ገንዘቡ ፡ ለባዕዳው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሲሰጥ ፡ ለግዴታው ፡ መፈጸሚያ ፡ የሚሆን ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሊወስንለት ፡ ይችላል ፤ ይህ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ውሉ ፡ በዐይነታው ፡ እንዲፈጸም ፡ የማይቀበለው ፡ መሆኑን ፡ ያስታውቃል ።
- (ጸ) ይህ ፡ ጊዜ ፡ ሊወሰን ፡ የሚገባው ፡ በጉዳዩ ፡ ዐይነትና ፡ በአካባቢው ፡ ሁኔታ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ መጠን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፸፮ ። ማስጠንቀቂያ፡ መስጠት ፡ ጠቃሚ ፡ የማይሆንበት ፡ ጉዳይ ።

- ማስጠንቀቂያ ፡ መስጠት ፡ ጠቃሚ ፡ የማይሆነው ፤
- (ሀ) ያለ ፡ ማድረግ ፡ ግዴታ ፡ በሚያጋጥምበት ፡ ጊዜ ፤
- (ለ) ባለዕዳው ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ የውሉን ፡ ግዴታ ፡ የሚፈጽምበት ፡ ጊዜ ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ተመልክቶ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ይህ ፡ የተወሰነው ፡ የግዴታ ፡ መፈጸሚያ ፡ ዘመን ፡ ያለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ሐ) ባለዕዳው ፡ ግዴታውን ፡ የማይፈጽም ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፡ በጽሑፍ ፡ ያስታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (መ) ማንኛውም ፡ ሌላ ፡ ተግባር ፡ ሳያስፈልግ ፡ በውሉ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ እንዳለፈ ፡ ወዲያውኑ ፡ ለባለዕዳው ፡ የመጨረሻ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ እንደ ፡ ተሰጠው ፡ ይቈጠራል ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ በስምምነቱ ፡ ላይ ፡ ተመልክቶበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፸፰ ። ውልን በግድ ፡ ስለ ፡ ማስፈጸም ።

- (ገ) ውሉ ፡ በግዴታ ፡ እንዲፈጸም ፡ ሊታዘዝ ፡ የሚችለው ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ ይፈጸም ፡ ልኝ ፡ ብሎ ፡ ለሚጠይቀው ፡ ተዋዋይ ፡ ወገን ፡ የተለየ ፡ ጥቅም ፡ የሚሰጠው ፡ በሆነ ፡ ጊዜና ፡ አፈጻጸሙም ፡ በባለዕዳው ፡ ነጻነት ፡ ላይ ፡ ምንም ፡ መስናክል ፡ ሳያደርስበት ፡ ሊፈጸም ፡ የሚችል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፸፱ ። የማድረግና ፡ ያለ ፡ ማድረግ ፡ ግዴታ ።

- (ገ) ባለዕዳው ፡ ሊፈጽመው ፡ የሚገባውን ፡ የማድረግ ፡ ግዴታ ፡ ባለገንዘቡ ፡ በባለዕዳው ፡ ኪሣራ ፡ እንዲፈጽም ፡ ወይም ፡ እንዲያስፈጽም ፡ ሊፈቅድለት ፡ ይችላል ።
- (ገ) እንዲሁም ፡ ባለዕዳው ፡ በውል ፡ ተገድዶበት ፡ የነበረውን ፡ ያለማድረግ ፡ ግዴታ ፡ ተላልፎ ፡ የሠራውን ፡ ሁሉ ፡ ባለገንዘቡ ፡ በባለዕዳው ፡ ኪሣራ ፡ ሊያፈርስ ፡ ወይም ፡ ራሱ ፡ ሊያስፈርስ ፡ ሊፈቅድለት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፸፱ ። ዐይነቱ ፡ በታወቀ ፡ ነገር ፡ ስለ ፡ መዋዋል ።

በውሉ ፡ የተገባው ፡ ግዴታ ፡ ዐይነቱ ፡ በታወቀ ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ወገን ፡ ባለዕዳው ፡ እንዲያስረክበው ፡ የተገደደበትን ፡ ዐይነቱ ፡ የታወቀውን ፡ ነገር ፡ ያለ ፡ አንዳች ፡ ችግርና ፡ ከፍተኛ ፡ ግምት ፡ ያለው ፡ ወጪ ፡ ለማድረግ ፡ ሳይገደድ ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ ዘዴ ፡ ለማግኘት ፡ የሚችል ፡ ከሆነ ፡ ውሉ ፡ በግዴታ ፡ እንዲፈጸም ፡ ለማስገደድ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፸፱ ። የተሰጠውን ፡ ነገር ፡ አልቀበልም ፡ ስለ ፡ ማለት ።

ባለገንዘቡ ፡ ሊመለስለት ፡ የቀረበለትን ፡ ነገር ፡ ሕጋዊ ፡ ባልሆነ ፡ ምክንያት ፡ አልቀበልም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለዕዳው ፡ ይህን ፡ ነገር ፡ በባለገንዘቡ ፡ ኪሣራ ፡ ሕዝባዊ ፡ በሆነ ፡ የዕቃ ፡ ማስቀመጫ ፡ ቦታ ፡ ወይም ፡ በመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሣጥን ፡ ወይም ፡ ዕቃው ፡ ሊከፈልበት ፡ ይገባው ፡ በነበረበትና ፡ ዳኞች ፡ ባዘዙበት ፡ በማንኛውም ፡ ስፍራ ፡ ለማስረከብ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ፲፯፻፳፭ ። ተገቢውን፣ ነገር፣ ለማድረግ፣ ስላለመቻል ።

ባለገንዘቡ፣ ማን፣ እንደ፣ ሆነ፣ ለማወቅ፣ ያልተቻለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ወይም፣ ራሱ፣ ስለ፣ መሆኑ፣ የሚያጠራጥር፣ ሲሆን፣ ወይም፣ በባለገንዘቡ፣ የግል፣ ጉዳይ፣ ምክንያት፣ ለባለገንዘቡ፣ ተገቢ፣ የሆነው፣ ነገር፣ ሊቀርብ፣ (ሊሰጥ)፣ የማይቻል፣ ሲሆንም፣ እንደዚሁ፣ ለባለዕዳው፣ ከዚህ፣ በላይ፣ የተመለከተው፣ መብት፣ አለው ።

ቀ፡ ፲፯፻፳፮ ። ዕቃውን፣ ስለ፣ መሸጥ ።

(፩) የተዋዋሉበት፣ ነገር፣ ዕቃ፣ ለመበላሸት፣ የሚችል፣ ይበላሻል፣ ተብሎ፣ የሚያወጋ፣ ሲሆን፣ ወይም፣ ከራሱ፣ ዋጋ፣ ያልተመዘከነ፣ የጥበቃ፣ ወይም፣ የማስቀመጫ፣ ዋጋ፣ የሚጠይቅ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ባለዕዳው፣ ፍርድ፣ ቤትን፣ አስፈቅዶ፣ ይህን፣ ዕቃ፣ በሐራጅ፣ ሊሸጠው፣ ይችላል ።

(፪) እንደዚሁም፣ ዕቃው፣ በዕለት፣ ገበያ፣ ተወስኖ፣ የታወቀ፣ ዋጋ፣ ያለው፣ ሲሆን፣ ወይም፣ በነዋሪ፣ ዋጋ፣ ተወስኖ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ወይም፣ ደግሞ፣ በሐራጅ፣ ለመሸጥ፣ ከሚጠየቀው፣ ዋጋ፣ የሚበልጥ፣ ተመዛዛኝ፣ ያልሆነ፣ ወዲ፣ የሚያስፈልገው፣ ዝቅተኛ፣ ዋጋ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ባለዕዳው፣ ፍርድ፣ ቤትን፣ ፈቃድ፣ ጠይቆ፣ ዕቃውን፣ አስማምቶ፣ ለመሸጥ፣ ይችላል ።

(፫) እንዲሁም፣ ሲሆን፣ የዕቃውን፣ ሽያጭ፣ ዋጋ፣ ለመንግሥት፣ መሥሪያ፣ ቤት፣ ሣጥን፣ ማስረከብ፣ ይገባዋል ።

ቀ፡ ፲፯፻፳፯ ። ማስረከብ፣ የሚጻፍበት ።

ያስረከበው፣ ዕቃ፣ ወይም፣ ዋጋ፣ ትክክለኛ፣ መሆኑ፣ በጻኞች፣ ከተረጋገጠለትና፣ ባለዕዳውም፣ ይህንኑ፣ በደንብ፣ ካስረከበ፣ ከግዴታ፣ ነጻ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ፲፯፻፳፱ ። ያስረከበውን፣ ዕቃ፣ መልሶ፣ ስለ፣ መውሰድ ።

(፩) ያስረከበውን፣ ነገር፣ ተገቢ፣ ባለዋጋ፣ መሆኑ፣ ከታወቀለት፣ በኋላም፣ ቢሆን፣ ይህን፣ ያስረከቡትን፣ ነገር፣ ባለገንዘቡ፣ የሚቀበለው፣ መሆኑን፣ ካላስታወቀ፣ ባለዕዳው፣ እስረከቦት፣ የነበረውን፣ ነገር፣ ወይም፣ ዋጋውን፣ መልሶ፣ ሊወስድ፣ ይችላል ።

(፪) ይህ፣ በሆነ፣ ጊዜ፣ ዕዳው፣ እንደ፣ ገና፣ በባለዕዳው፣ ላይ፣ ይመለስባታል ።

(፫) ባለዕዳው፣ እስረከቦት፣ የነበረው፣ ነገር፣ ወይም፣ ዋጋው፣ ትክክል፣ መሆኑ፣ በጻኞች፣ ከታወቀ፣ በኋላ፣ ቀድሞ፣ በዋስትና፣ አላፈነት፣ ውስጥ፣ ገዳተው፣ የነበሩትን፣ ዋሶች፣ አላፈነት፣ እንደ፣ ገና፣ እያገኛቸውም ።

ቀ፡ ፲፯፻፳፱ ። ውልን፣ በፍርድ፣ ስለ፣ መሰረዝ ።

በተወሰነው፣ ጊዜ፣ ግዴታዎቹን፣ ያልፈጸመ፣ እንደ፣ ሆነና፣ ወይም፣ የፈጸማቸው፣ ሙሉ፣ ወይም፣ ፍጹም፣ ባልሆነ፣ አኳኋን፣ እንደ፣ ሆነ፣ ጻኞቹ፣ በአንደኛው፣ ወገን፣ ጠያቂነት፣ ውሉን፣ ሊያስቀሩት፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፹፮ ። ቅን ፡ ልቡና ።

- (፩) ዳኞቹ ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ የተዋዋዮችን ፡ ጥቅምና ፡ ለቅን ፡ ልቡና ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ነገር ፡ መሠረት ፡ ማድረግ ፡ ይገባቸዋል ።
- (፪) በውሉ ፡ ላይ ፡ ዐይነተኛ ፡ የሆነ ፡ ውል ፡ መጣስ ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ ዳኞች ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ አይበይኑም ።
- (፫) እንዲሁም ፡ የውሉ ፡ መሠረታዊ ፡ ነገሮች ፡ ካልተነኩና ፡ በዚሁም ፡ ምክንያት ፡ ጠያቂው ፡ ይህን ፡ የመሰለው ፡ ነገር ፡ ይሆናል ፡ ቢል ፡ ኖሮ ፡ ተዋዋዩ ፡ ካለመፈጸሙ ፡ የተነሣ ፡ ውሉ ፡ በሚገኝበት ፡ ሁኔታ ፡ ውሉን ፡ የማይዋወቅ ፡ መሆኑ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ ሊገለጽ ፡ የሚችል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አፈጻጸሙ ፡ በዚሁ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፹፯ ። በአንድ ፡ ወገን ፡ ብቻ ፡ የሚደረግ ፡ የውል ፡ ማፍረስ ። (፩) የውል ፡

ማፍረሻ ፡ የሚሆኑ ፡ የውል ፡ ቃሎች ።

በአንድ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ውልን ፡ የሚያፈርሱ ፡ የስምምነቶች ፡ ቃል ፡ ተገልጾ ፡ ከተጻፈበትና ፡ የዚሁም ፡ ስምምነት ፡ አፈጻጸም ፡ ጉዳይ ፡ ተሟልቶ ፡ ከተገኘ ፡ አንደኛው ፡ ተዋዋይ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ሲል ፡ ለመግለጽ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፹፰ ። (፪) ቍርጠኛ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ መፈጸሚያ ፡ ጊዜ ።

በውሉ ፡ ላይ ፡ አንድ ፡ ግዴታ ፡ መፈጸሚያ ፡ ሆኖ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ በተሰጠበት ፡ ጊዜ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ ይበቃል ፡ ተብሎ ፡ በተሰጠው ፡ ቀን ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ በዳኛ ፡ በተሰጠው ፡ የችሮታ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ከተዋዋዩ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ የገባውን ፡ ግዴታ ፡ ሳይፈጽም ፡ የቀረ ፡ እንደሆነ ፡ ውሉ ፡ ይፍረስልኝ ፡ የሚለው ፡ ወገን ፡ ይህ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገረው ፡ የማፍረስ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፹፱ ። (፫) መፈጸም ፡ ስላለመቻል ።

ከተዋዋዮቹ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ የገባበትን ፡ ግዴታ ፡ ለመፈጸም ፡ የማይችለው ፡ ሆኖ ፡ ከተገኘ ፡ ወይም ፡ የመፈጸሚያውን ፡ ጊዜ ፡ ካዘገየ ፡ በዚህም ፡ ምክንያት ፡ የውሉ ፡ መሠረታዊ ፡ ስምምነት ፡ የተነካ ፡ ሆኖ ፡ ከተገኘ ፡ ያንደኛው ፡ ወገን ፡ የውል ፡ አፈጻጸም ፡ ግዴታ ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱም ፡ በፊት ፡ ቢሆን ፡ እንኳ ፡ ውሉ ፡ ይፈጸምልኝ ፡ የሚለው ፡ ወገን ፡ ውሉ ፡ እንደ ፡ ፈረሰ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፻፱ ። (፬) መፈጸምን ፡ እንቢ ፡ ስለ ፡ ማለት ።

- (፩) እንዲሁም ፡ ከተዋዋዮቹ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ውሉን ፡ የማይፈጽም ፡ ስለ መሆኑ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ መንገድ ፡ ያስታወቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከላይ ፡ የተመለከተው ፡ የማፍረስ ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) ይህ ፡ ሲሆን ፡ አስቀድሞ ፡ አንደኛውን ፡ ወገን ፡ ከማስጠንቀቅ ፡ በፊት ፡ የው

ሉን ፣ መሻር ፣ መብት ፣ ሊሠራበት ፣ አይችልም ፤ ይህ ፣ መብት ፣ ተሠርቶ በት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በውሉ ፣ ተገዳጅ ፣ የሆነው ፣ ወገን ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ከደ ረሰለት ፣ በኋላ ፣ በ፲፮ ፣ ቀን ፣ ውስጥ ፣ በውሉ ፣ መሠረት ፣ ለመፈጸም ፣ ስለ ፣ መቻሉ ፣ በቂ ፣ የሰትና ፣ ያቀረበ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ የውል ፣ ማፍረስ ፣ መብት ፣ ይቀራል ።

(፫) አንደኛው ፣ ወገን ፣ ግዴታውን ፣ የማይፈጽም ፣ መሆኑን ፣ በጽሑፍ ፣ ካስታወቀ ፣ የማስጠንቀቂያ ፣ መስጠቱ ፣ ጉዳይ ፣ አስፈላጊ ፣ መሆኑ ፣ ይቀራል ።

ቀ ፡ ፲፯፻፺፯ ። ውልን ፣ ባለመፈጸም ፣ የተደረገ ፣ ጉዳት ።

(፩) ተዋዋዩ ፣ ግዴታውን ፣ ባለመፈጸሙ ፣ ውሉን ፣ በግዴታ ፣ እንዲፈጽም ፣ ወይም ፣ እንዲፈረስ ፣ ከማስደረጉም ፣ በቀር ፣ ከነዚህ ፣ ማሻሻያዎች ፣ ጋራ ፣ አጣምሮ ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ ለደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ መጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፪) ቀጥሎ ፣ የተጻፉት ፣ ቀጥሮች ፣ ድንጋጌዎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ሆነው ፣ ኪሣራውና ፣ ልኩ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ከውል ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ ፣ አላፈነት ፣ በሚለው ፣ ምዕራፍ ፣ በተጻፉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ይወሰናል ።

ቀ ፡ ፲፯፻፺፩ ። ኪሣራ ፣ የሚከፈልበት ፣ ጊዜ ።

(፩) ከተዋዋዮቹ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ ምንም ፣ ጥፋት ፣ ባያደርግ ፣ እንኳ ፣ ያለበትን ፣ ግዴታ ፣ ሳይፈጽም ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህን ፣ ግዴታውን ፣ ባለመፈጸሙ ፣ ምክንያት ፣ ብቻ ፣ የጉዳት ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(፪) ተዋዋይ ፣ የውል ፣ ግዴታውን ፣ ያልፈጸመበትን ፣ በቂ ፣ ምክንያት ፣ ካለስረዳና ፣ ይህም ፣ ምክንያት ፣ ከዐቅም ፣ በላይ ፣ መሆኑ ፣ ካልተረጋገጠለት ፣ የውሉ ፣ አለመፈጸም ፣ ከሚያመጣው ፣ አላፈነት ፣ ሊድን ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ፲፯፻፺፪ ። ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ኅይል ።

(፩) ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ሊመልሱት ፣ የማይቻል ፣ ኅይል ፣ ደርሷል ፣ የሚባለው ፣ አንድ ፣ ባለዕዳ ፣ ባለሰበው ፣ ነገር ፣ ድንገት ፣ ደራሽ ፣ ሆኖበት ፣ ግዴታውን ፣ እንዳይፈጽም ፣ ፍጹም ፣ መሰናክል ፣ በሆነ ፣ ዐይነት ፣ የሚያግደው ፣ ነገር ፣ ባጋጠመው ፣ ጊዜ ፣ ነው ።

(፪) በአእምሮ ፣ ግምት ፣ ባለዕዳው ፣ ቀደም ፣ ብሎ ፣ ሊያስብበት ፣ የሚቻል ፣ መሆኑ ፣ የታወቀ ፣ አንድ ፣ ድንገተኛ ፣ ደራሽ ፣ ነገር ፣ ወይም ፣ ለውሉ ፣ አፈጻጸም ፣ ከባድ ፣ የሆነ ፣ ወጪ ፣ በባለዕዳው ፣ ላይ ፣ የሚደርስበት ፣ ቢሆን ፣ ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ኅይል ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ አይገመትም ።

ቀ ፡ ፲፯፻፺፫ ። ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ኅይል ፣ ነው ፣ የሚያሰኙ ፣ ምክንያቶች ።
እንደ ፣ ነገሩ ፣ ሁኔታ ፣ ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ኅይል ፣ ነው ፣ ሊያሰኙ ፣ የሚችሉ ፣ ምክንያቶች ፤

- (ሀ) ባለዕዳው ፣ አላፈ ፣ የማይሆንበት ፣ ያልታሰቡና ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ የሚመጡ ፣ ድንገት ፣ ደራሽ ፣ ነገሮች ፤
- (ለ) ውሉ ፣ እንዳይፈጸም ፣ በመንግሥት ፣ የሚደረግ ፣ ክልከላ ፤
- (ሐ) እንደ ፣ መሬት ፣ መናወጽ ፣ መብረቅ ፣ ማዕበል ፣ ይህን ፣ የመሳሰለ ፣ ፍጥረታዊ ፣ መቅደፍት ፤
- (መ) የጠላት ፣ የውጭ ፣ አገር ፣ ጦርነትና ፣ የአገር ፣ ውስጥ ፣ ጦርነት ፤
- (ሠ) የባለዕዳው ፣ መሞት ፣ ወይም ፣ ባልታሰበ ፣ ሁኔታ ፣ የሚደርስበት ፣ ከባድ ፣ አደጋ ፣ ወይም ፣ ጽኑ ፣ ሕመም ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፬ ፡ ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ጎይል ፣ አለመኖር ።

- ምን ፣ ጊዜም ፣ ቢሆን ፣ ግልጽ ፣ የሆነ ፣ ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፤
- (ሀ) በተዋዋዩ ፣ ፋብሪካ ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ ሥራውን ፣ ከሚያከናውንበት ፣ ባንድኛው ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ቅርንጫፍ ፣ ውስጥ ፣ የተደረገ ፣ የሠራተኞች ፣ አድማ ፣ ወይም ፣ የመሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ መዘጋት ፣ ጉዳት ፤
- (ለ) ለውሉ ፣ አፈጻጸም ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነው ፣ ዋነኛ ፣ ጠባይ ፣ ያለው ፣ ዕቃ ፣ ዋጋ ፣ መወደድ ፣ ወይም ፣ መርከስ ፤
- (ሐ) ባለዕዳው ፣ ያለበትን ፣ የግዴታ ፣ አፈጻጸም ፣ ወጪ ፣ የሚያከብድበት ፣ የአዲስ ፣ ሕግ ፣ መውጣት ፤

ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ጎይል ፣ ነው ፣ አያሰኝም ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፭ ፡ ጥፋት ፣ መደረጉን ፣ ስለ ፣ ማስረዳት ።

- አንደኛው ፣ ወገን ፣ ሁለተኛውን ፣ ወገን ፣ ግዴታውን ፣ አልፈጸመልኝም ፣ ብሎ ፣ ኪሣራ ፣ ለማግኘት ፣ የሚችለውና ፣ የተዋዋዩን ፣ ጥፋት ፣ ለማረጋገጥ ፣ የሚያስፈልገው ፤
- (ሀ) ባለዕዳው ፣ ለተዋዋዩ ፣ አንድ ፣ የተወሰነ ፣ ፍጻሜ ፣ ሊያስገኝለት ፣ ለዚህም ፣ እርግጠኛ ፣ ነኝ ፣ ሳይል ፣ የሚችለውን ፣ ያህል ፣ ብቻ ፣ ለማድረግ ፣ ውል ፣ የገባ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ለ) ሕግ ፣ በአንድ ፣ በተወሰነ ፣ የውል ፣ ልዩነት ፣ ለይቶ ፣ ይህን ፣ ደንብ ፣ የጠቀሰ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፮ ፡ ከባድ ፣ ጥፋት ።

- ውሉ ፣ ለአንደኛው ፣ ተዋዋይ ፣ ጥቅም ፣ ብቻ ፣ ተደርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ ባልተፈጸመ ፣ ጊዜ ፣ ሁለተኛው ፣ ወገን ፣ ኪሣራ ፣ ለመክፈል ፣ የሚገባው ፣ ከባድ ፣ የሆነ ፣ ጥፋት ፣ አድርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፯፻፺፯ ፡ ለተዋዋዩ ፣ ስለ ፣ ማስታወቅ ።

- (ጃ) ባለዕዳው ፣ ግዴታውን ፣ ለመፈጸም ፣ የሚከለክለውን ፣ ምክንያት ፣ ለተዋዋዩ ፣ ወዲያውኑ ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(፪) ተዋዋዩ ፣ በጊዜው ፣ ማስታወቂያ ፣ ደርሶት ፣ ኖር ፣ ቢሆን ፣ ጉዳት ፣ እንዳይደርስበት ፣ አስፈላጊውን ፣ ለማድረግ ፣ ይችላል ፣ ስለ ፣ ነበረ ፣ ግዴታውን ፣ ባለመፈጸሙ ፣ በተዋዋዩ ፣ ላይ ፣ ለደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ባለዕዳው ፣ ጎላፊ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፲፭ ። የማስጠንቀቂያ ፣ ውጤት ።

ለባለዕዳው ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ከደረሰው ፣ ውሉ ፣ ያልተፈጸመበት ፣ ከዐቅም ፣ በላይ ፣ በሆነ ፣ ጎይል ፣ ምክንያት ፣ ቢሆንም ፣ ኪሣራ ፣ መታሰቡ ፣ አይቀርም ።

ቀ ፡ ሺ፯፻፲፱ ። ደንበኛው ፣ የኪሣራ ፣ አቋራረጥ ።

(፩) የሚከፈለው ፣ ኪሣራ ፣ የሚታሰበው ፣ አእምሮ ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ ውሉ ፣ ባለመፈጸሙ ፣ ይደርሳል ፣ ብሎ ፣ በሚገምተው ፣ አስተያየት ፣ ልክ ፣ ነው ።

(፪) በዚህ ፣ አኳኋን ፣ የውሉ ፣ መሠረቶች ፣ ናቸው ፣ ተብለው ፣ የሚያዙት ፣ የውሉን ፣ ዐይነት ፣ መመልከት ፣ ብቻ ፣ ሳይሆን ፣ የተዋዋዮቹን ፣ የሞያ ፣ ሥራ ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ የነበራቸውን ፣ ግንኙነት ፣ ባለዕዳው ፣ የሚያውቃቸውን ፣ ሁኔታዎችና ፣ ማንኛዎቹንም ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታዎች ፣ ሁሉ ፣ በመመልከት ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፰፻ ። ዝቅተኛ ፣ ጉዳት ።

ባለገንዘቡ ፣ ከጠየቀው ፣ ዝቅ ፣ ያለ ፣ ጉዳት ፣ ያገኘው ፣ መሆኑን ፣ ባለዕዳው ፣ ያስረዳ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጎላፊነቱ ፣ በዚህ ፣ ጉዳት ፣ ልክ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፩ ። ከፍተኛ ፣ ጉዳት ።

(፩) ባለገንዘቡ ፣ ውል ፣ ሲያደርግ ፣ ጉዳተን ፣ ይበልጥ ፣ የሚያከብዱትን ፣ ልዩ ፣ ልዩ ፣ ምክንያቶች ፣ ለባለዕዳው ፣ አስቀድሞ ፣ ያስታወቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኪሣራው ፣ ባለገንዘቡ ፣ በደረሰበት ፣ እርግጠኛ ፣ ጉዳት ፣ ልክ ፣ ይሆናል ።

(፪) የአፈጻጸሙ ፣ ጉድለት ፣ ባለዕዳው ፣ ለመጉዳት ፣ ሲል ፣ ባደረገው ፣ ነገር ፣ ወይም ፣ ጉልህ ፣ በሆነ ፣ ቸልተኛነት ፣ ወይም ፣ ከባድ ፣ በሆነ ፣ ጥፋት ፣ ምክንያቶች ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለባለገንዘቡ ፣ የሚገባው ፣ ኪሣራ ፣ በደረሰበት ፣ እርግጠኛ ፣ ጉዳት ፣ ልክ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፶፪ ። የጉዳት ፣ ኪሣራን ፣ የመቀነስ ፣ ግዴታ ።

(፩) ውል ፣ አልተፈጸመልኝም ፣ የሚለው ፣ ወገን ፣ ውሉ ፣ ባለመፈጸሙ ፣ ምክንያት ፣ የሚደርሰው ፣ ኪሣራ ፣ ያነሰ ፣ እንዲሆን ፣ ተገቢ ፣ የሆነውን ፣ ጥንቃቄ ፣ ሁሉ ፣ ማድረግ ፣ አለበት ፣ ይኸውም ፣ ይህ ፣ የሚያደርገው ፣ ጥንቃቄ ፣ አስቸጋሪና ፣ ብዙ ፣ ወጪ ፣ እንዲያደርግ ፣ የማያስገድደው ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

(፪) ይህ ፣ ጥንቃቄ ፣ በቸልተኛነት ፣ ሳይደረግ ፣ ቢቀር ፣ ውሉን ፣ ያልፈጸመው ፣ ሰው ፣ የሌላውን ፣ ወገን ፣ ቸልታ ፣ መከራከሪያ ፣ አድርጎ ፣ ኪሣራው ፣ እንዲቀንስለት ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፮፻፹፫ ። የገንዘብ፡ ዕዳ። (፩) ጊዜ፡ በማሳለፍ፡ ስላሚከፈል፡ ወለድ ።

- (፩) የገንዘብ፡ ዕዳ ፤ እንዲከፍል፡ ማስጠንቀቂያ፡ የደረሰው፡ ባለዕዳ፡ አነስተኛ ፣ ወለድ፡ እንዲከፍል፡ በስምምነቱ ፣ ቢወሸገም ፣ እንኳ፡ በሕግ፡ የተወሰነውን፡ ወላድ፡ መክፈል፡ አለበት ።
- (፪) በውለታው፡ ውስጥ፡ የበለጠ፡ ወለድ፡ የታሰበ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ለዚህ፡ በከፍተኛው፡ ወለድ፡ መታሰቡ፡ ይቀጥላል ።
- (፫) ባለገንዘቡ፡ ምንም፡ ኪሣራ፡ ባደደርሰበትም፡ ወላድ፡ ይገባዋል ።

ቀ፡ ሺ፮፻፹፬ ። (፪) የወለድ፡ ወለድ ።

- (፩) ከባለዕዳው፡ ላይ፡ ያለው፡ ገንዘብ፡ በየጊዜው፡ የሚከፈል፡ ሆኖ፡ ለባለገንዘቡ፡ በየጊዜው፡ የሚገኘው፡ ገቢ፡ የሆነ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ለምሳሌ፡ ኪራይ፣ የርዕት፡ አላባ ፣ የዘወትር፡ ሙረታ፡ ወይም፡ ለሕይወቱ፡ የተወሰነ፡ ጡረታ፡ የአንድ፡ ካፒታል፡ ወለድ ፣ ይህን፡ የመሳሌ፡ ከሆነ፡ ደንበኛው፡ ወለድ፡ የሚታሰበው፡ ክስ፡ ለአንድ፡ ፍርድ፡ ቤት፡ ከቀረበበት፡ ቀን፡ ጀምሮና፡ ይኸውም፡ ባለዕዳው፡ የአንድ፡ ዓመት፡ ሙሉ፡ ሒሳብ፡ ያለበት፡ እንደ፡ ሆነ፡ ነው ።
- (፪) ተመላላሽ፡ ሒሳብን፡ የሚመለከቱት፡ ደንበኞች፡ የተጠበቁ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ሺ፮፻፹፭ ። የጉዳት፡ ኪሣራ፡ ማቻቻ ።

ባለገንዘቡን፡ ያገኘው፡ ጉዳት፡ ጊዜ፡ በማሳለፍ፡ ምክንያት፡ ከሚከፈለው ፣ ወለድ፡ የበለጠ፡ የሆነ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ውሉን፡ በተዋዋሉ፡ ጊዜ፡ ባለዕዳው፡ ማስጠንቀቂያ ፣ ተደርጎለት፡ እንደ፡ ሆነ፡ ወይም፡ ውለታው፡ ያልተፈጸመበት ፣ ባለገንዘቡን፡ ለመጉዳት፡ በመፈለጉና፡ በከባድ፡ ችግራትና፡ ወይም፡ በከባድ፡ ጥፋት፡ ሲሆን፡ ኪሣራውን፡ ባለዕዳው፡ በሙሉ፡ መክፈል፡ አለበት ።

ምዕራፍ፡ ፫ ።

የግዴታዎች፡ መቅረት ።

ቀ፡ ሺ፮፻፹፮ ። (ሀ) ግዴታን፡ የሚያስቀሩ፡ መደበኛ፡ ምክንያቶች ።

ውለታው ፤ በተደረገው፡ ስምምነት፡ መሠረት፡ የተፈጸመ፣ እንደ፡ ሆነ፡ ግዴታው፡ ይቀራል ።

ቀ፡ ሺ፮፻፹፯ ። (ለ) ሌሎች፡ ምክንያቶች ።

- እንደዚህም፡ ግዴታው፡ የሚቀረው ።
- (ሀ) ግዴታው፡ የተፈጸመበት፡ ውል፡ የተሰረዘ፡ ወይም፡ የፈረሰ፡ እንደ፡ ሆነ ፤
- (ለ) ተዋዋዮቹ፡ ወይም፡ አጥፊ፡ ወገን፡ ውለታው፡ እንደሚፈቀድለት፡ እንዲያልቅ፡ ያደረገ፡ እንደ፡ ሆነ ፤
- (ሐ) ተዋዋዮቹ፡ ያለውን፡ ግዴታ፡ በሌላ፡ ግዴታ፡ በመተካት፡ ለማደስ፡ (ኖባሲዮን)፡ የተሰማሙ፡ እንደ፡ ሆነ ፤

- (መ) ባለገንዘቡ ፣ ለባለዕዳው ፣ ያለበት ፣ ሌላ ፣ ግዴታና ፣ ዋናው ፣ ግዴታ ፣ የተቻቻሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ሠ) የባለገንዘቡና ፣ የባለዕዳው ፣ መብት ፣ የተቀላቀለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ረ) የግዴታውን ፣ አፈጻጸም ፣ ሳይጠይቅ ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ያለፈ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ውሎችን ፣ ስለ ፣ መሰረዝና ፣ ስለ ፣ ማፍረስ ።

ቍ ፡ ፲፰፻፳፰ ። የውልን ፣ ማፍረስ ፣ ማን ፣ ስለሚጠየቅ ።

- (፩) ከውል ፣ ፈቃድ ፣ መስጠት ፣ ጉድለት ፣ ወይም ፣ ከተዋዋዮቹ ፣ ወገኖች ፣ በእንደኛው ፣ ችሎታ ፣ ማጣት ፣ የተነሣ ፣ ውሎ ፣ እንዲሰረዝ ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚችለው ፣ በስምምነት ፣ ጉድለት ፣ ምክንያት ፣ ውሎን ፣ ለመሰረዝ ፣ እንዲጠይቅ ፣ መብት ፣ የተሰጠው ፣ ወገን ፣ ብቻ ፣ ነው ።
- (፪) ውሎ ፣ የተደረገበት ፣ ጉዳይ ፣ ወይም ፣ ምክንያት ፣ ከሕግ ፣ ውጭ ፣ የሆነ ፣ ነው ፣ ወይም ፣ ለሕሊና ፣ ተቃራኒ ፣ ነው ፣ ወይም ፣ ለውሎ ፣ አጻጻፍ ፣ የተደነገገው ፣ ፎርም ፣ አልተጠበቀም ፣ ብሎ ፣ ከተዋዋዮቹ ፣ አንዱ ፣ ወይም ፣ ማንኛውም ፣ ጥቅም ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ ውሎ ፣ እንዲሰረዝ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፲፰፻፳፱ ። ውልን ፣ ለመፈጸም እንቢ ፣ ማለት ።

ውሎን ፣ ለመፈጸም ፣ እንቢ ፣ ለማለት ፣ የሚፈልገው ፣ ወገን ፣ ውሎ ፣ የማይረጋ ፣ መሆኑን ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊያደርገው ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፲፰፻፺፫ ። የውል ፣ መሰረዝ ፣ ክስ ።

- (፩) ውል ፣ የማይረጋበት ፣ ምክንያት ፣ ከቀረበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ ከሁለት ፣ ዓመት ፣ በኋላ ፣ የማሰረዝ ፣ ክስ ፣ ለማቅረብ ፣ አይቻልም ።
ጉዳቱ ፣ የደረሰበት ፣ አካለ ፣ መጠን ፣ ያደረሰ ፣ ሰው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሎን ፣ የማሰረዝ ፣ ክስ ፣ መቅረብ ፣ የሚገባው ፣ ውሎ ፣ በተደረገ ፣ በሁለት ፣ ዓመት ፣ ውስጥ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፲፰፻፺፩ ። ውልን ፣ ለማጽናት መቻል ።

- (፩) ስምምነቱ ፣ የጉደለበት ፣ ተዋዋይ ፣ ፈቃዱ ፣ ሳይሆን ፣ የተዋዋለባቸው ፣ ሁኔታዎች ፣ ከቀሩ ፣ በኋላ ፣ ውሎን ፣ ለማሰረዝ ፣ እንዲጠይቅ ፣ የተሰጠውን ፣ መብት ፣ ለመተው ፣ ይችላል ።
- (፪) የማጽናቱም ፣ አሠራር ፣ መፍረስ ፣ እንዲቀርለት ፣ የተባለው ፣ ውል ፣ ስለዚህ ፣ ውል ፣ አሠራር ፣ ፎርም ፣ በተደነገገው ፣ አካላትን ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ፲፰፻፺፪ ። ጥያቄን ፣ ስላለመቀበል ።

በጉዳት ፣ ምክንያት ፣ ውሎ ፣ እንዲሰረዝ ፣ የተጠየቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በውሎ ፣ የሚጠቀመው ፣ ተዋዋይ ፣ ጉድለቱን ፣ ለመሙያ ፣ በሚበቃ ፣ ያኸል ፣ ተዉ

ግሪውን ፡ ከፍሎ ፡ ውሉ ፡ እንዲሰረዝ ፡ የቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ ለማቆም ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፲፫ ። (ሀ) ውለታን፣በከፊል ፡ ስለ ፡ ማፍረስ ።

ውሉ ፡ በመሠረቱ ፡ የግይረጋ ፡ ነው ፡ የሚያሰኝ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ውሉ ፡ የተሳሳተው ፡ በአንዳንድ ፡ ክፍል ፡ ቃላት ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ የሚሰረዙት ፡ እነዚህ ፡ የተሳሳተት ፡ ቃላት ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፲፬ ። (ለ) የማስታወቅ ፡ ግዴታ ።

(ጸ) ውሉ ፡ እንዲቀር ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ወይም ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለግስታወቅ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ወይም ፡ አልፈረሰም ፡ የሚል ፡ መሆኑን ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ በጠየቀው ፡ ጊዜ ፡ በአጭር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ገልጾ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፺) ይህኛውም ፡ ተዋዋይ ፡ በበኩሉ ፡ በአጭር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መልስ ፡ ሳይሰጠው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ማሰረጃ ፡ ቢኖርም ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ መርጧል ፡ ያሰኘዋል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፲፭ ። የመሰረዙ ወይም የመፍረሱ ፡ ውጤት ።

(ጸ) አንድ ፡ ውለታ ፡ ሲሰረዝ ፡ ወይም ፡ ሲፈርስ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ ውለታ ፡ ከመደረጉ ፡ በፊት ፡ እንደ ፡ ነበሩት ፡ ሁኔታ ፡ እንዲመለሱ ፡ ማድረግ ፡ ይገባቸዋል ።

(፺) ውለታውን ፡ ለመፈጸም ፡ የተሠራ ፡ ሁሉ ፡ ቀሪ ፡ ሆኖ ፡ በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ ውጤት ፡ የሌለው ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፲፮ ። የ፪ኛውን ፡ ወገን መብት ፡ ስለ ፡ መጠበቅ ።

በቅን ፡ ልቡና ፡ ለሆነ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የተሠራው ፡ ሥራ ፡ ውጤት ፡ ጠቃሚ ፡ ከሆነ ፡ እንደ ፡ ረጋ ፡ እንዲቀር ፡ ይደረጋል ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፲፯ ። እንደ ፡ ነበር ፡ ለማድረግ ፡ ስለ ፡ አለመቻል ።

(ጸ) ውለታውን ፡ ለመፈጸም ፡ የተሠራውን ፡ ሥራ ፡ ለማፍረስ ፡ የማይቻል ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ አስቸጋሪ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ወይም ፡ ክፍ ፡ ያለ ፡ መሰናክል ፡ የሚያመጣ ፡ ሲሆን ፡ እነዚህ ፡ የተሠሩት ፡ ሥራዎች ፡ እንደ ፡ ረጉ ፡ እንዲቀሩ ፡ ይደረጋል ።

(፺) እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ጻኞች ፡ ተገቢ ፡ መስሎ ፡ እንደ ፡ ታያቸው ፡ ኪሣራ ፡ በማስከፈል ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ውሳኔ ፡ በማድረግ ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ ተዋዋዮቹን ፡ ውሉ ፡ ከመደረጉ ፡ በፊት ፡ እንደ ፡ ነበሩት ፡ ሁኔታ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፰፻፲፰ ። ስለ ወጪ ።

ውሉ ፡ ከመፍረሱ ፡ ወይም ፡ ከመሰረዙ ፡ የተነሣ ፡ ንብረትን ፡ የመመለስ ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ ሰው ፡ ነገብረቱን ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ በዚሁ ፡ ላይ ፡ ወጪ ፡ አድርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ መለዋወጥ ፡ ወይም ፡ ወጪ ፡ የተነሣ ፡ ያሉት ፡

መብቶች ፣ ወይም ፣ ግዴታዎች ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ያላገባብ ፣ መበልጸግን ፣ በሚመለከተው ፣ ምዕራፍ ፣ ውስጥ ፣ በተወሰኑት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ይመራሉ ።

ክፍል ፣ ፪ ።

ውሳኔን ፣ ስለ ፣ ማስቀረትና ፣ ዕዳን ፣ ስለ ፣ መተው ።

ቍ ፣ ፲፮፻፲፱ ፣ የሁለቱ ወገኖች ፣ መስማማት ።

(፩) ውልን ፣ የተዋዋሉት ፣ ወገኖች ፣ ተስማምተው ፣ ሊያስቀሩት ፣ (ሊያፈርሱት) ፣ ይችላሉ ።

(፪) ውሉ ፣ ቀሪ ፣ ሲሆን ፣ ወደፊት ፣ የውልን ፣ መፈጸም ፣ ግዴታ ፣ ያስቀራል ።

(፫) የውሉ ፣ መፍረስ ፣ ያለፈውን ፣ ሁኔታ ፣ አይነካም ።

ቍ ፣ ፲፮፻፳፰ ፣ በአንድ ወገን ፣ በኩል ፣ ውልን ፣ ስለ ፣ ማስቀረት ።

(፩) ሁለቱም ፣ ወገኖች ፣ ወይም ፣ አንደኛው ፣ በማስታወቅ ፣ ብቻ ፣ ውሉ ፣ እንዲቀር ፣ ለማድረግ ፣ ይፈቀዳል ፣ ብለው ፣ ለመዋዋል ፣ ይችላሉ ።

(፪) ውሉ ፣ ከሁለት ፣ በበለጠ ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ የተደረገ ፣ ሲሆን ፣ ከተዋዋሎቹ ፣ አንዱ ፣ ቢወጣ ፣ ውሉ ፣ እንደ ፈቱ ፣ በቀሩት ፣ ተዋዋሎች ፣ መካከል ፣ እንደ ረጋ ፣ ይቀራል ፣ ብለው ፣ ለመዋዋል ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ ፲፮፻፳፩ ፣ ጊዜ ፣ ያልተወሰነላቸው ውሎች ።

ውሉ ፣ የተደረገው ፣ ላልተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ሆነ ፣ በአንዱ ፣ ወገን ፣ ብቻ ፣ ማስታወቅ ፣ ውሉን ፣ የማስቀረት ፣ መብት ፣ ለሁለቱም ፣ ወገኖች ፣ ይኖራቸዋል ።

ቍ ፣ ፲፮፻፳፪ ፣ የሚከበር ፣ ጊዜ ።

(፩) በማስታወቅ ፣ ብቻ ፣ ውሉን ፣ ለማስቀረት ፣ የሚፈልገው ፣ ወገን ፣ በሕግ ፣ ወይም ፣ በልማድ ፣ የተወሰነውን ፣ ጊዜ ፣ ማክበር ፣ አለበት ።

(፪) ይህ ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ባይኖር ፣ እንደ ሁኔታው ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ የሚበቃው ፣ ጊዜ ፣ መክበር ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ፲፮፻፳፫ ፣ ልዩ የእምነት ፣ ግንኙነት ።

በተዋዋሎቹ ፣ መካከል ፣ ለውሉ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነው ፣ እምነት ፣ መረዳዳት ፣ አንድ ፣ ዐይነት ፣ አስተያየት ፣ ሲቀርና ፣ እንደ ገና ፣ ማገናኘት ፣ የማይቻል ፣ ሆኖ ፣ ሲታይ ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ ጥያቄ ፣ ያቀረበ ፣ እንደ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ ውሳኔውን ፣ ለማፍረስ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ ፲፮፻፳፬ ፣ ያለ ጥቅም ፣ የተደረገ ውል ።

አንድ ውል ፣ ለአንድ ተዋዋይ ፣ ጥቅም ፣ ብቻ ፣ ተደርጎ ፣ ሌላው ፣ ተዋዋይ ፣ በቂ ፣ መሠረት ፣ ያለው ፣ ምክንያት ፣ አቅርቦ ፣ ውሉ ፣ እንዲፈርስ ፣ ጥያቄ ፣ ያቀረበ ፣ እንደ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ እንደዚህ ፣ ውሉን ፣ ለማፍረስ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፣ ፲፮፻፳፭ ፣ ዕዳን ፣ ስለ ፣ መተው ።

ባለገንዘብ ፣ ለባለቤታው ፣ የምፈልግበዉ ፣ ነገር ፣ የለም ፣ ብሎ ፣ ባስታወቀው ፣

ጊዜ ግለጽ ስርገብ፣ ሰው ለግለጽ ስርገብ፣ ወዲያው፣ ፅዳ፣ እንዲቀርብ፣ አልፎም ስርገብ፣ ካላሰራው ስርገብ፣ ፅዳው፣ ይቀራል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ መተካት ። (ኖባሊዮን) ።

ቀ ፡ ፲፰፻፳፯ ። መሠረት ።

ግዴታው ፡ ቀሪ ፡ የሚሆነው ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖቹ ፡ ሌላ ፡ አዲስ ፡ ግዴታ ፡ በጉዳዩ ፡ ወይም ፡ በምክንያቱ ፡ በተለይ ፡ አዲስ ፡ ግዴታ ፡ ሊተኩበት ፡ የተስማሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፰፻፳፰ ። የመተካቱ ፡ ውጤት ።

(፩) ከመጀመሪያው ፡ ግዴታ ፡ ጋር ፡ የሚገኙት ፡ ዋስትናዎች ፣ ቅድሚያዎች ፣ መያዣዎች ፡ እንዳሉ ፡ እንዲኖሩ ፡ ይሆን ፡ ዘንድ ፡ በግልጽ ፡ የተጠበቀ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ምትክ ፡ ወደሚሆነው ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፡ እይተላለፉም ።

(፪) እንዲሁም ፡ በግልጽ ፡ እንዲጠበቁ ፡ የትደረገ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ግዴታን ፡ ከመተካቱ ፡ አስቀድመው ፡ የነበሩ ፡ ወለዶች ፡ ሊጠየቁ ፡ አይችሉም ።

ቀ ፡ ፲፰፻፳፱ ። ግዴታውን ፡ የማስቀረት ፡ ፍላጎት ።

አዲሱን ፡ ግዴታ ፡ ለመተካት ፡ እንዲቻል ፡ የመጀመሪያውን ፡ ግዴታ ፡ በማያጠራጥር ፡ አካላትን ፡ የሚያስቀር ፡ ፈቃድ ፡ እንዲኖር ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፰፻፴፩ ። የምትክ ፡ አለመኖር ።

ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ምትክ ፡ ሊደረግ ፡ የማይችለው ።

(ሀ) ዕዳውን ፡ የሚያረጋግጥ ፡ አዲስ ፡ ስነ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ።

(ለ) ግለጽ ፡ ላለበት ፡ ዕዳ ፡ አንድ ፡ የሐዋላ ፡ ወረቀት ፡ ወይም ፡ ለመክፈል ፡ ቃል ፡ የተሰጠበት ፡ ወረቀት ፡ (ፕሮሚሶር ፡ ኖት) ፡ የፈረመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ።

(ሐ) ግዴታውን ፡ ለመክፈል ፡ አዲስ ፡ ዋስትናዎች ፡ የተደረጉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፲፰፻፴፪ ። ተመላላሽ ፡ ሒሳብ ።

(፩) በያይነቱ ፡ የሆኑትን ፡ ጉዳዮች ፡ በተዘመደው ፡ ሒሳብ ፡ በማጻፍ ፡ ምትክ ፡ አይሆኑም ።

(፪) ሆኖም ፡ ሒሳቡ ፡ ከቆመና ፡ ክታወቀ ፡ ምትክ ፡ ተደረገ ፡ ይባላል ።

(፫) ከጉዳዮቹ ፡ አንዱ ፡ ሌላ ፡ ዋስትና ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ ግለጽ ስርገብ ፡ ሒሳቡ ፡ ከቆመና ፡ ክታወቀ ፡ በጋላም ፡ ሌላ ፡ ስምምነት ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ እነዚህን ፡ ዋስትናዎች ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይቀራል ።

ክፍል ፡ ፬ ።

ስለ ፡ ማቻቻል ።

ቀ ፡ ፲፰፻፴፫ ። የማቻቻሉ ፡ መሠረት ።

ውስጥ ፡ በምትክ ፡ አንዱ ፡ ሌላንዱ ፡ ግለጽ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፣ ከዚህ ፡ እንደሚቀጥለው ፡ ደንብ ፡ የሁለቱን ፡ ዕዳዎች ፡ የሚያስቀር ፡ ማቻቻል ፡ ይደረጋል ።

ቍ፡ሺ፰፻፴፱። መቻቻያ ፡ የሚያስደርጉ ፡ ሁኔታዎች ።

ማቻቻል ፡ የሚደረገው ፡ ለገንዘብ ፡ ዕዳዎች ፡ ወይም ፡ ተመሳሳይ ፡ በሆኑትና ፡ የመከፈያቸው ፡ ጊዜ ፡ በደረሰ ፡ ዕዳዎች ፡ መካከል ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ፡ሺ፰፻፴፫። መቻቻያን ፡ የማያስደርጉ ፡ ሁኔታዎች ።

ቀጥሎ ፡ ከተዘረዘረው ፡ በቀር ፡ የዕዳው ፡ ምክንያት ፡ ማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ቢሆን ፡ ማቻቻያ ፡ ይደረጋል ።

- (ሀ) የዕዳው ፡ ዐይነት ፡ ልዩ ፡ በመሆኑ ፡ ለባለገንዘቡ ፡ በእጁ ፡ የሚከፈል ፡ ሲሆን ፡ ይኸውም ፡ ለባለዕዳውና ፡ ለቤተ ፡ ሰቡ ፡ ከደመወዙና ፡ አስፈላጊውን ፡ ወይም ፡ ለቀለቡ ፡ የሚሆነውን ፡ ዐይነት ፡ የመሳሰለ ፡ ሲሆን ፡
- (ለ) ለመንግሥትና ፡ ለመሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ የሚከፈል ፡ ገንዘብ ፡ ሲሆን ፡
- (ሐ) ባለቤቱ ፡ በማይገባ ፡ የተወሰደበት ፡ እንዲመለስለት ፡ ጥያቄ ፡ ሲያቀርብ ፡
- (መ) በአደራ ፡ የሰጠውን ፡ ዕቃ ፡ እንዲመለስለት ፡ ሲጠይቅ ፡ መቻቻያ ፡ ሊደረግ ፡ አይችልም ።

ቍ፡ሺ፰፻፴፬። በችሮታ ፡ የሚሰጥ ፡ ጊዜ ።

በችሮታ ፡ የተሰጠ ፡ ተጨማሪ ፡ ጊዜ ፡ ለማቻቻያ ፡ ዕንቅፋት ፡ አይሆንም ።

ቍ፡ሺ፰፻፴፭። የአከፋፈል ፡ አቀናነስ ።

በአንድ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ብዙ ፡ የሚቻቻሉ ፡ ዕዳዎች ፡ ሲኖሩበት ፡ ስለ ፡ ማቻቻሉ ፡ አሠራር ፡ የአከፋፈል ፡ አቀናነስ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በምዕራፍ ፡ ፪ ፡ የተመለከተው ፡ ደንብ ፡ ይጻፍበታል ።

ቍ፡ሺ፰፻፴፮። የማቻቻያው ፡ ውጤት ።

ሁለት ፡ ዕዳዎች ፡ በአንድ ፡ ጊዜ ፡ ሲኖሩ ፡ በአንድነት ፡ የሚቻቻሉት ፡ ባነስተኛው ፡ ዕዳ ፡ ልክ ፡ ነው ።

ቍ፡ሺ፰፻፴፯። የሦስተኛ ፡ ወገን ፡ መብት ።

ከዕዳዎች ፡ መካከል ፡ በአንዱ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ የሦስተኛውን ፡ ወገን ፡ መብት ፡ በሚጎዳ ፡ አኳኋን ፡ ማቻቻል ፡ አይደረግም ።

ቍ፡ሺ፰፻፴፰። መቻቻያ ፡ እንዲደረግ ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፡ አስፈላጊ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (፩) ማቻቻያ ፡ የሚደረገው ፡ ባለዕዳው ፡ እንዲቻቻልለት ፡ መፈለጉን ፡ ለባለገንዘቡ ፡ ሲያስታውቅ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፪) ዳኛው ፡ የማቻቻሉን ፡ ጉዳይ ፡ በራሱ ፡ ሥልጣን ፡ ብቻ ፡ ሊያዝ ፡ አይችልም ።

ቍ፡ሺ፰፻፴፱። መቻቻያን ፡ አልፈልግም ፡ ስለ ፡ ማለት ።

ባለዕዳ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ አስቀድሞ ፡ መቻቻልን ፡ አልፈልግም ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።

ቀ : ሺ፰፻፵፱ ። በውል : የሚደረግ መቻቻል ።

- (፩) በሕግ : ከተወሰነውም : በቀር : መቻቻል : በሁለቱ : ወገኖች : ፈቃድ : ሊደረግ : ይቻላል ።
- (፪) ተዋዋዮቹ : አስቀድመው : መቻቻል : በምን : አኳኋን : እንደሚፈጸም : መወሰን : ይችላሉ ።

ቀ : ሺ፰፻፵፩ ። በፍርድ : ቤት : ስለሚደረግ ማቻቻል ።

- (፩) እንደኛው : ዕዳ : የበሰለ : ያልሆነ : እንደ : ሆነ : ዳኞቹ : ለጊዜው : ክርክር : በሌለበት : ገንዘብ : መጠን : ዕዳው : እምን : ድረስ : እንዲቻቻል : ሊገልጹ : ይችላሉ ።
- (፪) እንደኛው : ዕዳ : የበሰለ : ባይሆንም : ነገር : ግን : በቅርብ : ጊዜ : ሊከፈል : የማያስቸግር : ከሆነ : ዳኞች : የበሰለውን : ገንዘብ : ባለዕዳው : እንዳይከፍል : አድርገው : የአንደኛው : ዕዳ : የሚከፈልበት : ቀን : እስኪደርስ : ከማሰገድ : ሊያቋዩ : ይችላሉ ።

ክፍል : ፮ ።

ስለ : መብት : መቀላቀል ።

ቀ : ሺ፰፻፵፪ ። የመቀላቀል : መሠረት ።

የባለዕዳውና : የባለገንገቡ : መብት : በአንድ : ሰው : ላይ : ሲጠቀሉ ፤ በሕግ : ሁለቱን : ዕዳዎች : የሚያስቀር : መቀላቀል : ይሆናል ።

ቀ : ሺ፰፻፵፫ ። የሦስተኛውን : መብት ።

ሦስተኛው : ወገን : ገንዘብ : የሚጠይቅበትን : መብቱን : በመጉዳት ፤ የዕዳ : ማቀላቀል : ሊደረግ : አይቻልም ።

ቀ : ሺ፰፻፵፬ ። የዕዳ : መቀላቀል : መቅረት ።

የዕዳው : መቀላቀል : ሲቀር : ግዴታው : እንደ : ገና : ይጀመራል ።

ክፍል : ፯ ።

ስለ : ደርጋ ።

ቀ : ሺ፰፻፵፭ ። የደርጋ ጊዜ ።

ሕግ : በሌላ : አኳኋን : ካልወሰነ : በቀር : ውሉ : እንዲፈጸም : ወይም : ካለመፈጸሙ : የተነሣ : ስለሚደርስ : ጉዳት : ወይም : ውሉ : እንዲፈርስ : የመጠየቅ : መብት : በዐሥር : ዓመት : ደርጋ : ይቀራል ።

ቀ : ሺ፰፻፵፮ ። የደርጋው መነሻ ጊዜ ።

የደርጋ : ቀን : መቁጠር : የሚጀምረው : ግዴታውን : ለመጠየቅ : ተገቢ : ከሆነው ፤ ወይም : ውሉ : የሚሰጠው : መብት : ከተሠራበት : ቀን : ጀምሮ : ነው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፵፯ ፡ በየጊዜው ፡ የሚሰጥ ፡ ገንዘብ ።

በየጊዜው ፡ የሚሰጥ ፡ ገንዘብን ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ ይርጋ ፡ መቁጠር ፡ የሚጀመረው ፡ መከፈሉ ፡ ከተቋረጠበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፵፰ ፡ የጊዜው ፡ አቋጣጠር ።

- (፩) የይርጋው ፡ መጀመሪያ ፡ ቀን ፡ ከይርጋው ፡ ዘመን ፡ ሒሳብ ፡ ውስጥ ፡ ገብተ ፡ አይታሰብም ።
- (፪) የይርጋው ፡ ቀን ፡ የሚሞላው ፡ ልይርጋው ፡ የተወሰነ ፡ መጨረሻ ፡ ቀን ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ነው ።
- (፫) ምናልባት ፡ ይህ ፡ ቀን ፡ ገንዘቡ ፡ በሚከፈልበት ፡ ቦታ ፡ በሕግ ፡ የታወቀ ፡ የበዓል ፡ ቀን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይርጋው ፡ የሚሞላው ፡ ከበዓሉ ፡ ተከታይ ፡ በሆነው ፡ በዓል ፡ ባልሆነው ፡ ቀን ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፵፱ ፡ ተጨማሪ ፡ ገንዘብ ።

የዋነኛው ፡ ገንዘብ ፡ ይርጋ ፡ በወለዱና ፡ በሌሎቹም ፡ ተጨማሪ ፡ ገንዘቦች ፡ ይጸናል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፶፬ ፡ መያዣ ።

ባለገንዘቡ ፡ ለገንዘቡ ፡ መያዣ ፡ በእጁ ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በይርጋ ፡ ገንዘቡ ፡ ቀርቷል ፡ ተብሎ ፡ መቃወሚያ ፡ ሳይሆንበት ፡ በመያዣው ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ መብት ፡ እንዲፈጸምለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፶፩ ፡ ይርጋ ፡ የሚቋረጥባቸው ፡ ምክንያቶች ።

ይርጋ ፡ የሚቋረጠው ፡—

- (ሀ) ባለዕዳ ፡ ዕዳውን ፡ ሲያምን ፤ ይልቁንም ፡ ወለድ ፡ ወይም ፡ ክዕዳው ፡ ላይ ፡ በከፊል ፡ ሰጥቶ ፡ ሲገኝ ፡ ወይም ፡ መያዣ ፡ ወይም ፡ ዋስ ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ፤
- (ለ) ባለገንዘቡ ፡ መብቱ ፡ እንዲታወቅለት ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ክስ ፡ አቅርቦ ፡ ለባለዕዳው ፡ አስታውቆ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፶፪ ፡ የይርጋው ፡ ማቋረጥ ፡ ውጤት ።

- (፩) ይርጋው ፡ ከተቋረጠበት ፡ ጀምሮ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ አዲስ ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ መቁጠር ፡ ይጀምራል ።
- (፪) ዕዳው ፡ በአንድ ፡ ማስረጃ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ ፍርድ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አዲሱ ፡ የይርጋ ፡ አቋጣጠር ፡ ዘመን ፡ ሁል ፡ ጊዜ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፶፫ ፡ የመታዘዝ ፡ ወይም ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ግንኙነት ።

(፩) ፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ይርጋን ፡ አልቀበልም ፡ ለማለት ፡ የሚችለው ፡ ባለገንዘቡ ፡ የሚፈልገውን ፡ ያልጠየቀበት ፡ ምክንያት ፡ ባለዕዳውን ፡ የመፍራትና ፡ የማክበር ፡ ስሜት ፡ ኑሮት ፡ ለሱም ፡ የተቀራረበ ፡ ዝምድና ፡ ወይም ፡ ታዛዥነት ፡ ያለው ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ነው ።

(፪) እንዲህ ፣ ሲሆንም ፣ ዕዳውን ፣ ለመክፈል ፣ ዋስ ፣ የሆኑት ፣ ሰዎች ፣ ከጎሳፊነት ታቸው ፣ ነጻ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ፡ሺ፰፻፶፬።ክፉ ፣ ልቡና ።

ይርጋ ፣ እንዳይቈጠርበት ፣ ክፉ ፣ ልቡናን ፣ መቃወሚያ ፣ አድርጎ ፣ ለመከራከር ፣ አይቻልም ።

ቍ፡ሺ፰፻፶፭።ተቃራኒ ፣ ስምምነቶች ።

ሕግ ፣ የወሰነው ፣ የይርጋ ፣ ዘመን ፣ እንዲቀር ፣ ወይም ፣ እንዲለወጥ ፣ አስቀድሞ ፣ ለመስማማት ፣ ወይም ፣ ለመዋዋል ፣ አይቻልም ።

ቍ፡ሺ፰፻፶፮።የሞላውን ፣ ይርጋ ፣ ስለ ፣ መተው ።

(፩) በይርጋ ፣ ተጠቃሚ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ የሞላውን ፣ ይርጋ ፣ ለመተው ፣ ይችላል ።

(፪) ዳኞች ፣ በገዛ ፣ ሥልጣናቸው ፣ የይርጋውን ፣ ደንብ ፣ መከላከያ ፣ ለመጥቀስ ፣ አይችሉም ።

ምዕራፍ ፣ ፬ ።

የአንዳንድ ፣ ግዴታዎች ፣ ወይም ፣ የአንዳንድ ፣ ውሎች ፣ አኳኋን ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ጊዜ ።

ቍ፡ሺ፰፻፶፯።የተወሰነ ፣ ጊዜ ።

ውል ፣ ከተደረገ ፣ ጀምሮ ፣ ወይም ፣ ከሌላ ፣ ማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ አንድ ፣ ግዴታ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ በሕግ ፣ ፊት ፣ የሚረጋ ፣ ነገር ፣ መፈጸም ፣ ሲያስፈልግ ፣ የጊዜው ፣ አወሳሰን ፣ ቀላለው ፣ በተጻፉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ይወሰናል ።

ቍ፡ሺ፰፻፶፰።በቀኖች ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ።

ጊዜው ፣ በቀኖች ፣ የተወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውል ፣ የተደረገበት ፣ ቀን ፣ ሳይታሰብ ፣ ዕዳ ፣ ለመፈክል ፣ የሚገባው ፣ በተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ መጨረሻ ፣ ቀን ፣ ነው ።

ቍ፡ሺ፰፻፶፱።በሳምንቶች ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ።

ጊዜው ፣ በሳምንቶች ፣ የተወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕዳውን ፣ መክፈል ፣ የሚገባው ፣ ውል ፣ በተደረገበት ፣ ቀን ፣ ስም ፣ በመጨረሻ ፣ ሳምንት ፣ ውስጥ ፣ በዋለው ፣ ቀን ፣ ነው ።

ቍ፡ሺ፰፻፷።በወሮች ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ።

(፩) ጊዜው ፣ በወር ፣ ወይም ፣ በብዙ ፣ ወሮች ፣ የተወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕዳውን ፣ ለመክፈል ፣ የሚገባው ፣ ውሎ ፣ በተደረገበት ፣ ቀን ፣ በመጨረሻው ፣ ወር ፣ መጨረሻ ፣ ቀን ፣ ነው ።

(፪) ጊዜውም ፣ የተወሰነው ፣ እንደ ጌሮፓ ፣ አቈጣጠር ፣ ከሆነና ፣ በመጨረሻው ፣ ወር ፣ ውስጥ ፣ ይህ ፣ ቀን ፣ ሳይኖር ፣ ዕዳ ፣ ለመክፈል ፣ የሚገባው ፣ በተባለው ፣ ወር ፣ መጨረሻ ፣ ቀን ፣ ነው ።

(፫) ጳጉሜ ፣ እንደ ሀሥራ ፣ ሦስተኛ ፣ ወር ፣ አይቈጠርም ።

ቊ ፡ ሺ፰፻፷፩ ። ለወሮች ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ።

(፬) ለመፈጸሚያ ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ በወሩ ፣ መጀመሪያ ፣ ወይም ፣ የወሩ ፣ መጨረሻ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በወሩ ፣ መጀመሪያ ፣ ወይም ፣ በወሩ ፣ መጨረሻ ፣ ቀን ፣ ማለት ፣ ነው ።

(፭) ጊዜው ፣ በወር ፣ መካከል ፣ ከሆነ ፣ የወሩ ፣ ፲፩ኛ ፣ ቀን ፣ ማለት ፣ ነው ።

ቋ ፡ ሺ፰፻፷፪ ። የበዓላት ፣ ቀኖች ።

በሚከፈልበት ፣ ቦታ ፣ የመክፈያው ፣ ቀን ፣ ከአንድ ፣ የበዓል ፣ ቀን ፣ ጋራ ፣ የገጠመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዓል ፣ ባልሆነበት ፣ በማግሥቱ ፣ በዋለው ፣ ቀን ፣ በደንብ ፣ ይተላለፋል ።

ቋ ፡ ሺ፰፻፷፫ ። የተወሰነ ፣ ጊዜ ።

(፮) አንድ ፣ ግዴታ ፣ በተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ እንዲፈጸም ፣ የተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለዕዳው ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ሳያልቅ ፣ አስቀድሞ ፣ ግዴታውን ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

(፯) ግዴታው ፣ የሚፈጸምበትን ፣ ቀን ፣ ለመወሰን ፣ መብት ፣ የተሰጠው ፣ ለሌላው ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ ለመሆኑ ፣ ሁኔታው ፣ የሚያስረዳ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የግዴታውን ፣ መፈጸሚያ ፣ ቀን ፣ በዚሁ ፣ ጊዜ ፣ መካከል ፣ ባለዕዳው ፣ ይወስናል ።

ቋ ፡ ሺ፰፻፷፬ ። የተወሰነን ፣ ጊዜ ፣ ስለ ፣ ማርዘም ።

ላፈጸጸው ፣ የተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ እንዲረዘም ፣ የተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሌላ ፣ ተቃራኒ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ አዲሱ ፣ ጊዜ ፣ የሚቈጠረው ፣ በመጀመሪያ ፣ የተሰጠው ፣ ጊዜ ፣ ካለቀበት ፣ ከመጨረሻው ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ነው ።

ቋ ፡ ሺ፰፻፷፭ ። የጊዜው ፣ ጠቃሚነት ።

በስምምነቱ ፣ ወይም ፣ በልዩ ፣ ሁኔታው ፣ ለባለገንዘቡም ፣ እንዲጠቅም ፣ ተብሎ ፣ ካልተደረገ ፣ በቀር ፣ የጊዜው ፣ መሰጠት ፣ ሁል ፣ ጊዜ ፣ ለባለዕዳው ፣ ጥቅም ፣ እንደ ፣ ተደረገ ፣ ይቈጠራል ።

ቋ ፡ ሺ፰፻፷፮ ። የተወሰነ ፣ ጊዜን ፣ መጠበቅ ፣ ስለ ፣ መተው ።

(፩) በውሉ ፣ ውሳኔ ፣ ወይም ፣ በውሉ ፣ ዐይነት ፣ ወይም ፣ በነገሩ ፣ አኳኋን ፣ የተዋዋዮቹ ፣ ሐሳብ ፣ ተቃራኒ ፣ ሆኖ ፣ ካልተገኘ ፣ ባለዕዳው ፣ የተዋዋለበት ፣ ቀን ፣ ከመድረሱ ፣ በፊት ፣ ግዴታውን ፣ ለመፈጸም ፣ ይችላል ።

(፪) ለዕዳ ፣ መክፈያ ፣ ከተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ በፊት ፣ የተከፈለ ፣ ገንዘብ ፣ እንደ ፣ ገና ፣ አይመለስም ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፳፮ ። የባለገንዘቡ ፡ መብት ።

- (፩) ፍጻሜው ፡ ለራሱ ፡ ጥቅም ፡ ብቻ ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ላይደርስ ፡ ባለገንዘቡ ፡ ግዴታው ፡ እንዲፈጸም ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ የለውም ።
- (፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ለባለዕዳው ፡ ግዴታውን ፡ እንዲፈጸም ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ የሚበቃ ፡ ጊዜ ፡ ይሰጠዋል ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፳፯ ። የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ የሚያስቀር ፡ ምክንያት ።

ባለዕዳ ፡ ለመክፈል ፡ ችሎታ ፡ ማጣቱ ፡ በፍርድ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለባለገንዘቡ ፡ የሰጣቸውን ፡ ዋስትናዎች ፡ በእሱ ፡ ምክንያት ፡ ያጉደላቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተወሰነው ፡ የጊዜው ፡ ጥቅም ፡ ይቀርበታል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ሁኔታ ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፳፰ ። የሁኔታ ፡ መሠረት ።

ለውሉ ፡ ጉዳይ ፡ የሆነው ፡ ግዴታ ፡ መኖር ፡ ካጠራጣሪ ፡ ሁኔታ ፡ ጋራ ፡ የተያያዘ ፡ ሲሆን ፡ ውሉ ፡ በሁኔታ ፡ የተሠራ ፡ ነው ፡ ይባላል ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፳፱ ። ቅን ፡ ልቡና ።

አንደኛው ፡ ወገን ፡ የቅን ፡ ልቡናን ፡ አሠራር ፡ በመጣስ ፡ ውሉ ፡ እንዳይፈጸም ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሁለተኛው ፡ ወገን ፡ ሁኔታው ፡ እንደ ፡ ተፈጸመ ፡ ለመቁጠር ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፴፩ ። ውሉን ፡ የማቁያ ፡ ሁኔታ ።

ተዋዋዮቹ ፡ ሌላ ፡ ተቃራኒ ፡ ሒሳብ ፡ ካልገለጹ ፡ ውሉ ፡ ውጤት ፡ ማግኘት ፡ የሚጀምረው ፡ ሁኔታው ፡ ከሚፈጸምበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፴፪ ። የሚያስቀር ፡ ሁኔታ ።

- (፩) ውሉ ፡ የሚቀረው ፡ ያልተረጋገጠ ፡ ነገር ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ ሲፈጸም ፡ ብቻ ፡ ከሆነ ፡ የውሉ ፡ ውጤት ፡ ወዲያውኑ ፡ ይጀመራል ።
- (፪) ሁኔታው ፡ ሲፈጸም ፡ ግን ፡ ውሉ ፡ ውጤት ፡ መስጠቱ ፡ ይቀራል ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፴፫ ። ተዋዋዮች ፡ ስለሚከለክሉት ፡ ነገር ።

ውሉ ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ የውሉን ፡ ደንበኛ ፡ አፈጻጸም ፡ የሚከለክለውን ፡ ተግባር ፡ ሁሉ ፡ አለማድረግ ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፴፬ ። የማስተዳደር ፡ ሥራዎች ።

ሁኔታው ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ ያስተዳደር ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ የሠራውን ፡ ሁሉ ፡ በከፋ ፡ ልቡና ፡ ሠርቶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሁኔታው ፡ ከተፈጸመ ፡

በኋላ ፣ ኪጣራ ፣ ይከፍላል ፣ እንጂ ፣ በአስተዳዳሪነት ፣ መብት ፣ የሠራቸው ፣ ተግባሮች ፣ ጸንተው ፣ ይኖራሉ ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፮ ። የግዝገባ ፣ ሥራዎች ።

(፩) ሁኔታ ፣ ያለበት ፣ ውል ፣ ሲኖር ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ በግዝገባ ፣ ያስፈጸማቸው ፣ ሥራዎች ፣ በሁለተኛው ፣ ወገን ፣ ጥያቄ ፣ ይሰረዛሉ ።

(፪) ባለጥቅሞቹ ፣ በሚበቃ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ የተሠራው ፣ ሥራ ፣ እንዲሰረዝ ፣ የሚፈልግ ፣ መሆኑን ፣ እንዲገልጽ ፣ ይህን ፣ ሁለተኛውን ፣ ወገን ፣ ሊጠይቁት ፣ ይችላሉ ።

(፫) የመሰረዙም ፣ ጉዳይ ፣ የሚያስከትለው ፣ ውጤት ፣ የሚወሰነው ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ የውሎችን ፣ መሰረዝ ፣ ወይም ፣ መፍረስ ፣ በሚመለከተው ፣ ድንጋጌ ፣ ላይ ፣ በታነገረው ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፮ ። ፍሬና ፣ ትርፍ ።

ሁኔታው ፣ ከመፈጸሙ ፣ በፊት ፣ መብት ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ እስከዚያ ፣ ቀን ፣ ድረስ ፣ በቀን ፣ ልቡና ፣ ያገኘው ፣ ፍሬና ፣ ትርፍ ፣ ሁኔታው ፣ ከተፈጸመ ፣ በኋላም ፣ ይረጋብታል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፮ ። የመጠበቂያ ፣ እርምጃ ።

በሁኔታ ፣ የተሰጡት ፣ መብቶች ፣ አደጋ ፣ የሚደርስባቸው ፣ ሆኖ ፣ ለተዋዋዩ ፣ ሲታየው ፣ ለሌላ ፣ ያለሁኔታ ፣ ለተሰጡ ፣ መብቶች ፣ የሚደረገውን ፣ መጠበቂያ ፣ ለእነዚህም ፣ ሊያደርግላቸው ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፮ ። ለፈጸም ፣ የማይቻል ፣ ከሕግ ፣ ውጭ ፣ የሆነ ፣ ወይም ፣

ለሕሊና ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ሁኔታ ።

የውሎን ፣ መኖር ፣ የሚያረጋግጠው ፣ ሁኔታ ፣ የማይቻል ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ወይም ፣ ለሕሊና ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለውል ፣ ጉዳይ ፣ አለመቻል ፣ ለውል ፣ ጉዳይ ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ስለ ፣ ውል ፣ ጉዳይ ፣ የሕሊና ፣ ተቃራኒነት ፣ ስለሚሆነው ፣ ጉዳይ ፣ የሚጸኑት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ለዚህም ፣ በተመሳሳይነት ፣ ይፈጸማሉ ።

ቀ፡ ሺ፰፻፸፱ ። ብችል ፣ እሠራለሁ ፣ ስለ ፣ ማለት ፣ ሁኔታ ።

(፩) የሚሠራው ፣ ግዴታ ፣ በባለዕዳው ፣ ፈቃድ ፣ ሁኔታ ፣ ብቻ ፣ እንዲፈጸም ፣ ተዋውለው ፣ ሲገኝ ፣ ግዴታው ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

(፪) ውሎ ፣ የተደረገው ፣ ተገዳጁን ፣ ውሎ ፣ ባይፈጸምም ፣ ማናቸውም ፣ ጎላፊነት ፣ እንዳያገኘው ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ብችል ፣ እሠራለሁ ፣ ለማለት ፣ ሁኔታ ፣ እንደ ፣ ተሠራ ፣ ውል ፣ ሆኖ ፣ ይቁጠራል ።

ክፍል ፣ ፫ ።

ማማረጫ ፣ ያለው ፣ ግዴታ ።

ቀ፡ ሺ፰፻፹ ። ማማረጫ ፣ ያለው ፣ ግዴታ ፣ መሠራት ።

ባለዕዳው ፣ በውለታው ፣ ከተመለከቱት ፣ ሁለት ፣ ዐይነቶች ፣ ግዴታዎች ፣ አንዱን ፣ የፈጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግዴታውን ፣ ፈጸመ ፣ ማለት ፣ ነው ።

ቅኅቢ፡፳፻፹፩።ጉዳዩን፡መምረጥ ።

- (፩) የመምረጥ ፡ መብት ፡ ተገልጸ ፡ ለባለገንዘቡ ፡ ጠይም ፡ ለአንድ ፡ ሌላ ፡ የኛ ፡ ወገን ፡ ክልተሰጠ ፡ በቀር ፤ መርጦ ፡ መፈጸም ፡ የባለዕዳው ፡ ነው ።
- (፪) እንደኛው ፡ ወገን ፡ ግዴታውን ፡ ለመምረጥ ፡ ውሉ ፡ ሲፈቅድሉት ፡ ያልመረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ እንዲመርጥ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ደርሶት ፡ ሳይመርጥ ፡ ቢቀር ፡ ወዲያውኑ ፡ የመምረጡ ፡ መብት ፡ ለጀኛው ፡ ወገን ፡ ይሰጣል ።

ቅኅቢ፡፳፻፹፪።መፈጸም፡ሰላለመቻሉ ።

- (፩) በውሉታ ፡ ከተመለከቱት ፡ ግዴታዎች ፡ አንዱን ፡ ለመፈጸም ፡ የግይቻል ፡ ሲሆን ፤ ባልዕዳው ፡ ቀሪውን ፡ ግዴታ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።
- (፪) የግዴታው ፡ አፈጻጸም ፡ ያልተቻለው ፡ ምርጫ ፡ ባልተሰጠው ፡ ወገን ፡ ጥፋት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኪሣራ ፡ ይከፍላል ።

ክፍል ፡ ፱ ።
ቃ ብ ድ ።

ቅኅቢ፡፳፻፹፫።የቃብድ ፡ ትርጉም ።

አንዱ ፡ ወገን ፡ ለአንዱ ፡ ወገን ፡ ቃብድ ፡ መስጠቱ ፡ በሚያከራክር ፡ ሁኔታ ፡ ውል ፡ መደረጉን ፡ ያረጋግጣል ።

ቅኅቢ፡፳፻፹፬።የውሉ ፡ አፈጻጸም ።

ቃብድ ፡ የተቀበለው ፡ ወገን ፡ ሌላ ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ መመለስ ፡ ወይም ፡ ውሉ ፡ ሲፈጸም ፡ ከሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ መታሰብ ፡ አለበት ።

ቅኅቢ፡፳፻፹፭።የውል ፡ አለመፈጸም ።

- (፩) ሌላ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ቃብድ ፡ የሰጠው ፡ ወገን ፡ የሰጠውን ፡ ቃብድ ፡ በመልቀቅ ፡ ውለታውን ፡ በራሱ ፡ ፈቃድ ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ሌላ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ቃብድ ፡ የተቀበለው ፡ ወገን ፡ የተቀበለውን ፡ ቃብድ ፡ አጠፈታ ፡ በመክፈል ፡ ውለታውን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፳ ።
ስለ ፡ ጎላፊነት ፡ የተጻፈ ፡ የውል ፡ ቃል ።

ቅኅቢ፡፳፻፹፮።ጎላፊነትን ፡ ስለ ፡ ማስፋፋት ።

ተዋዋዮቹ ፡ በውላቸው ፡ ውስጥ ፡ ሁሉ ፡ ከወቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ገይል ፡ ሳይፈጸም ፡ ቢቀርም ፡ የውሉ ፡ አለመፈጸም ፡ ለማያመጣው ፡ ጉዳት ፡ ጎላፊ ፡ እንሆናለን ፡ ብለው ፡ አላፊነታቸውን ፡ አስፋፍተው ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላሉ ።

ቅኅቢ፡፳፻፹፯።አላፊነትን ፡ በጥፋት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

ተዋዋዮቹ ፡ በውሉ ፡ የሚደርስባቸውን ፡ አላፊነት ፡ ለመቀነስና ፡ አላፊነታቸውም ፡ ጥፋት ፡ ባደረጉ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ እንዲሆን ፡ እድርገው ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላሉ ።

ቍ፡ ሺ፰፻፹፰ ። ስለ ሠራተኞች አድራጎት ።

- (፩) ውሉ ፡ በሠራተኞቻቸው ፡ ወይም ፡ በረዳተኞቻቸው ፡ ጥፋት ፡ ያልተፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ አላፈ ፡ እንሆንም ፡ ብለው ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ይህ ፡ ስምምነት ፡ የተደረገው ፡ በአንደኛው ፡ ወገን ፡ ሥልጣን ፡ ሥራ ፡ ውስጥ ፡ የሚሠራው ፡ ሰው ፡ እንዲጎዳ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቍ፡ ሺ፰፻፹፱ ። ስለ መቀጫ ፡ ስምምነት ፡ (ስለ ፡ ገደብ) ።

አንደኛው ፡ ወገን ፡ ግዴታውን ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ አንድሉ ፡ ወይም ፡ አዘግዶቶ ፡ የፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሚከፈለውን ፡ መቀጫ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ አስቀድመው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

ቍ፡ ሺ፰፻፺ ። የባለገንዘቡ ፡ መብት ።

- (፩) (የገደብ) ፡ የመቀጫ ፡ ስምምነት ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ባለገንዘቡ ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ የውሉ ፡ አፈጻጸም ፡ እንዲቀጥል ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።
- (፪) ኪሣራው ፡ የተወሰነው ፡ ለሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ መዘግየት ፡ ብቻ ፡ ወይም ፡ ለተጨማሪ ፡ ግዴታዎች ፡ አለመፈጸም ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ባለገንዘቡ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈጸምና ፡ (ገደቡን) ፡ መቀጫውንም ፡ እንዲቀበል ፡ ሁለቱንም ፡ በአንድ ፡ ጊዜ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቍ፡ ሺ፰፻፺፩ ። የሚፈጸምበት ፡ ሁኔታ ።

ባለገንዘቡ ፡ መቀጫ ፡ (ገደብ) ፡ ሊቀበል ፡ የሚገባው ፡ ውሉ ፡ ባለመፈጸሙ ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ በሚችልበት ፡ ጊዜ ፡ ሁሉ ፡ ነው ።

ቍ፡ ሺ፰፻፺፪ ። የተረጋገጠ ፡ ጉዳት ።

- (፩) ባለገንዘቡ ፡ ኪሣራ ፡ ባይደርስበትም ፡ የተዋዋለው ፡ መቀጫ ፡ (ገደብ) ፡ ሊከፈለው ፡ ይገባዋል ።
- (፪) ባለገንዘቡ ፡ ከተወሰነው ፡ መቀጫ ፡ (ገደብ) ፡ የበለጠ ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፡ ውሉ ፡ ያልተፈጸመው ፡ ባለዕዳው ፡ ባለገንዘቡን ፡ ለመጉዳት ፡ አስቦገሉ ፡ በሆነ ፡ ችልተኛነት ፡ ወይም ፡ በከባድ ፡ ጥፋት ፡ እንዳይፈጸም ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ፡ ሺ፰፻፺፫ ። የተወሰነውን ፡ ስምምነት ፡ ስለ ፡ ማሻሻል ።

ግዴታው ፡ ባለመፈጸሙ ፡ እንዲከፈል ፡ የተወሰነውን ፡ መቀጫ ፡ (ገደብ) ፡ ዳኞች ፡ ለሎቀነስ ፡ የሚችሉት ፡ ግዴታው ፡ በከፊል ፡ የተፈጸመ ፡ ሁኖ ፡ ሲገኝ ፡ ነው ።

ቍ፡ ሺ፰፻፺፬ ። የማፍረስ ፡ ውጤት ።

- (፩) የውለታ ፡ መፍረስ ፡ የመቀጫውን ፡ (የገደቡን) ፡ ስምምነት ፡ ያስቀረዋል ።
- (፪) የመቀጫው ፡ (የገደቡ) ፡ ስምምነት ፡ መፍረስ ፡ ውሉን ፡ አያፈርስውም ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፮ ። በውሉ ፡ የሚወሰን ፡ ቅጣት ።

አንድ ፡ ተዋዋይ ፡ የገባበትን ፡ ግዴታ ፡ ባንደለ ፡ ጊዜ ፡ ጀኛው ፡ ወገን ፡ የተለዩ ፡ ቅጣቶችን ፡ ያስፈጽምበታል ፡ ተብሎ ፡ በውሉ ፡ ስምምነት ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ማናቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ቢኖር ፡ እንኳ ፡ የተባሉትን ፡ ቅጣቶች ፡ የሚያስከትሉ ፡ ነገሮች ፡ ተደርገው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለማረጋገጥ ፡ የሚችሉት ፡ ዳኞች ፡ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፩ ።

በባለዕዳዎች ፡ መካከል ፡ ስላለው ፡ የማይከፋፈል ፡ አንድነት ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፮ ። አንድነት ፡ ስለሚገኝበት ፡ ጊዜ ።

ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ስምምነት ፡ ከሌለና ፡ በሕግም ፡ ላይ ፡ የተገለጹ ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከሌሉ ፡ በቀር ፡ የጋራ ፡ ባለዕዳዎች ፡ በማይከፋፈል ፡ አላፊነት ፡ ዕዳውን ፡ እንዲከፍሉ ፡ ይገደዳሉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፮ ። ስለማይከፋፈል ፡ አላፊነት ።

- (፩) ባለገንዘቡ ፡ ስለ ፡ ግዴታው ፡ አፈጻጸም ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊሉ ፡ እንደ ፡ ፈቀደው ፡ አላፊዎች ፡ የሆኑትን ፡ ሁሉ ፡ ወይም ፡ ከነዚህ ፡ አንዱን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፪) ዕዳው ፡ በሙሉ ፡ ተከፍሎ ፡ እስካለቀ ፡ ድረስ ፡ ባለዕዳዎች ፡ እያንዳንዳቸው ፡ ይገደዳሉ ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፰ ። ፍርድ ፡ ስለ ፡ ተሰጠው ፡ ነገር ።

ከባለዕዳዎቹ ፡ መካከል ፡ በአንዱ ፡ ላይ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ያቀረበው ፡ የገንዘብ ፡ ክስ ፡ ነገር ፡ ጠያቂውን ፡ በቀሩት ፡ ላይ ፡ ክስን ፡ እንዳያቀርብ ፡ አያግደውም ።

ቍ ፡ ሺ፰፻፺፱ ። ዕዳዎቹ ፡ እንዲከፈሉ ፡ ስለሚደረገው ፡ ማስጠንቀቂያ ።

ለአንዱ ፡ ባለዕዳ ፡ የተደረገው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ (ማስታወቂያ) ፡ በሌሎቹ ፡ ባለዕዳዎች ፡ ላይ ፡ ሁሉ ፡ ውጤት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻ ። ስለማይረጋጋ ፡ ግዴታ ።

- (፩) ግዴታው ፡ በሕግ ፡ የተከለከለ ፡ ዓላማ ፡ ከመሆኑ ፡ የተነሣ ፡ እንዲሁም ፡ ግዴታውን ፡ የሚያፈርሱትን ፡ ልዩ ፡ ምክንያቶች ፡ በመጥቀስ ፡ ባለዕዳዎች ፡ ሁሉ ፡ ባለገንዘቡን ፡ ለመቃወም ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የመስማማት ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ ነው ፤ ወይም ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ባለዕዳ ፡ የተዋዋለው ፡ ነው ፡ በማለት ፡ ግዴታን ፡ ለማፍረስ ፡ በሚደረግ

ገው ፡ ክርክር ፡ ምክንያት ፡ ለመክራክር ፡ የሚችለው ፡ አንድነት ፡ ከተበደሩት ፡ ባለዕዳዎች ፡ በሰምምነቱ ፡ ጉድለት ፡ ተደርጎባቸዋል ፡ የሚልው ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ባለዕዳ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፩ ፡ ስለ ፡ መክፈልና ፡ ስለ ፡ ይርጋ ።

ባለዕዳ ፡ የሆኑት ፡ ሁሉ ፡ ዕዳው ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በክፍል ፡ ተከፍሏል ፡ ወይም ፡ በይርጋ ፡ ታግዶዋል ፡ በማለት ፡ ባለገንዘቡን ፡ ለመክራክር ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፪ ፡ ዕዳን ፡ ስለ ፡ መማር ።

(ጸ) ባለገንዘቡ ፡ የጋራ ፡ ባለዕዳዎች ፡ ከሆኑት ፡ መካከል ፡ አንዱን ፡ ዕዳውን ፡ የማረው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የጋራ ፡ ባለዕዳዎች ፡ ለሆኑት ፡ ሁሉ ፡ ለአንዱ ፡ የተደረገ ፡ ምሕረት ፡ ጠቃሚ ፡ ይሆናቸዋል ።

(፪) ቢሆንም ፡ ባለገንዘቡ ፡ ዕዳውን ፡ የማረው ፡ ከጋራ ፡ ባለዕዳዎች ፡ መካከል ፡ በተለይ ፡ አንዱን ፡ ብቻ ፡ መሆኑን ፡ ለመግለጽ ፡ ይችላል ።

(፫) እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ለሌሎች ፡ የጋራ ፡ ባለዕዳዎች ፡ የዕዳው ፡ መማር ፡ ጠቃሚ ፡ የሚሆናቸው ፡ ዕዳውን ፡ የተማረው ፡ ባለዕዳ ፡ በመጨረሻው ፡ ይከፍላል ፡ በነበረው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፫ ፡ ስለ ፡ መተካት ።

(ጸ) እንደዚሁም ፡ ባለገንዘቡ ፡ ከጋራ ፡ ባለዕዳዎች ፡ ከአንዱ ፡ ጋራ ፡ በፊትኛው ፡ ዕዳው ፡ ምትክ ፡ ሌላ ፡ እዲስ ፡ ዕዳ ፡ ለውጦ ፡ እንዲተካ ፡ የተሰማማ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተደነገጉት ፡ ለዚህም ፡ ይጸናሉ ።

(፪) ባለገንዘቡ ፡ በተለይ ፡ ከአንዱ ፡ ጋራ ፡ መዋዋሉን ፡ የገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዕዳው ፡ መተካት ፡ የሚጸናው ፡ በዚህ ፡ የጋራ ፡ ባለዕዳ ፡ ድርሻ ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፬ ፡ ስለ ፡ ማቻቻል ።

ከባለዕዳዎች ፡ አንዱ ፡ ከዋናው ፡ ባለገንዘብ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ የጋራ ፡ ባለዕዳዎች ፡ ዕዳው ፡ ይቻቻልልናል ፡ ለማለት ፡ የሚችሉት ፡ ዕዳው ፡ የሚቻቻልለት ፡ የጋራ ፡ ባለዕዳቸው ፡ በመጨረሻው ፡ ይከፍላል ፡ በነበረው ፡ ዕዳ ፡ ልክ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፭ ፡ መቀላቀል ።

ከጋራ ፡ ባለዕዳዎች ፡ መካከል ፡ አንዱ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጎላፊ ፡ ለሆኑት ፡ ለሌሎች ፡ ባለዕዳዎች ፡ ዕዳው ፡ የሚቀርላቸው ፡ ይህ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆነው ፡ የጋራ ፡ ባለዕዳ ፡ በመጨረሻው ፡ ዕዳውን ፡ የሚከፍል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሚከፍለው ፡ ልክ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፮ ፡ ስለ ፡ አላፊነት ።

(ጸ) የአንድነት ፡ ባለዕዳ ፡ ከሆኑት ፡ መካከል ፡ አንዱ ፡ በራሱ ፡ አድራጎች ፡ ሌሎችን ፡ ሁኔታ ፡ ለማክበድ ፡ አይችልም ።

(፪) የአንድነት ፣ ባለዕዳ ፣ ለሆኑት ፣ ሁሉ ፣ መከራከሪያ ፣ የሚሆናቸውን ፣ ነገር ያልሠራበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለጋራ ፣ ተገዳጆቹ ፣ አላፈ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፯ ። የመጨረሻ ፣ አከፋፈል ።

በውሉ ፣ ወይም ፣ በሕጉ ፣ ተቃራኒ ፣ ውሳኔ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በአንድነት ፣ ባለዕዳ ፣ የሆኑት ፣ ሰዎች ፣ የሚከፍሉትን ፣ ዕዳ ፣ እያንዳንዳቸው ፣ ትክክል ፣ ድርሻቸውን ፣ መክፈል ፣ አለባቸው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፰ ። ስለ ፣ ጥያቄ ።

(፩) ሊከፍለው ፣ ከሚገባው ፣ በላይ ፣ አብልጦ ፣ የከፈለ ፣ የአንድነት ፣ ባለዕዳ ፣ አብልጦ ፣ ስለ ፣ ከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ ሌሎችን ፣ የያንዳንዳቸውን ፣ ድርሻ ፣ እንዲከፍሉት ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፪) ከአንድነት ፣ ባለዕዳዎች ፣ መካከል ፣ አንዱ ፣ ዕዳውን ፣ መክፈል ፣ ያልቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕዳው ፣ በየአንዳንዳቸው ፣ ላይ ፣ ሊደርስባቸው ፣ በሚገባው ፣ ድርሻ ፣ መጠን ፣ ይከፋፈላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፱ ። ስለ ፣ መዳረግ ፣ (ድርጎ) ።

(፩) ጥያቄ ፣ ማቅረብ ፣ የሚችለው ፣ የአንድነት ፣ ባለዕዳ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ ለባለገንዘቡ ፣ በከፈለው ፣ ልክ ፣ በባለገንዘቡ ፣ መብት ፣ ተዳራጊ ፣ ይሆናል ።

(፪) ገንዘቡን ፣ ለከፈለው ፣ የጋራ ፣ ባለዕዳ ፣ ማስረጃዎቹንና ፣ ወደፊትም ፣ ለሚያደርገው ፣ ጥያቄ ፣ የሚጠቅሙትን ፣ አሠራር ፣ ለመፈጸም ፣ እንዲችሉ ፣ ባለገንዘቡ ፣ አስፈላጊውን ፣ ሁሉ ፣ ማድረግ ፣ አለበት ።

(፫) ከባለገንዘቡ ፣ ተግባር ፣ የተነሣ ፣ በባለገንዘቡ ፣ ስም ፣ የአንድነት ፣ ባለዕዳው ፣ ለመዳረግ ፣ ያልቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለገንዘቡ ፣ በዚህ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ለደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ አላፈ ፣ ይሆናል ።

ክፍል ፣ ፪ ።

በባለገንዘቦቹ ፣ መካከል ፣ ስላለው ፣ አንድነት ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲ ። አንድነት ፣ ስለሚገኝበት ፣ ጊዜ ።

ለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ በተለይ ፣ በግልጽ ፣ የተነገረ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለና ፣ እንደዚሁም ፣ በሕጉ ፣ የተወሰነ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በባለገንዘቦቹ ፣ መካከል ፣ አንድነት ፣ የለም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፩ ። የአንድነት ፣ መሠረታዊ ፣ ሒሳብ ።

(፩) አንድነት ፣ ካላቸው ፣ ባለገንዘቦች ፣ የአንዳንዱ ፣ ባለዕዳው ፣ ዕዳውን ፣ በሙሉ ፣ እንዲከፍለው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፪) አንድነት ፣ ካላቸው ፣ ባለገንዘቦች ፣ ለአንዱ ፣ የተከፈለ ፣ ዕዳ ፣ ባለዕዳውን ፣ ነጻ ፣ ያደርገዋል ።

(፫) አንድነት ፣ ካላቸው ፣ ባለገንዘቦች ፣ መካከል ፣ ከአንዱ ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ካልደረሰው ፣ ባለዕዳው ፣ እንደ ፣ ፈቀደ ፣ ለአንዱ ፣ ወይም ፣ ለሌላው ፣ ለመክፈል ፣ ምርጫ አለው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፪ ። ስለ ፡ ይርጋ ።

አንድነት ፡ ካላቸው ፡ ባለገንዘቦች ፡ መካከል ፡ ለአንዱ ፡ የይርጋ ፡ ዘመን ፡ መቁጠር ፡ ፍን ፡ የሚያቋርጥ ፡ ተግባር ፤ ለሌሎችም ፡ ባለገንዘቦች ፡ የይርጋውን ፡ ዘመን ፡ ያቋርጥላቸዋል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፫ ። ዕዳን ፡ ስለ ፡ መማር ።

አንድነት ፡ ካላቸው ፡ ባለገንዘቦች ፡ መካከል ፡ አንዱ ፡ ባለዕዳውን ፡ የማረው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ የተደረገው ፡ ምሕረት ፡ ባለዕዳውን ፡ ለዚህ ፡ ባለገንዘብ ፡ ከሚደርሰው ፡ ድርሻ ፡ እንጂ ፤ ከሌሎቹ ፡ ዕዳ ፡ ነጻ ፡ አያወጣውም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፬ ። ስለ ፡ መተካት ።

እንዲሁም ፡ በአንድ ፡ ባለገንዘብና ፡ በባለዕዳው ፡ መካከል ፡ ስለሚደረገው ፡ የመተካት ፡ ስምምነት ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተደነገገው ፡ ይጻፍል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፭ ። ስለ ፡ ማቻቻል ።

ባለዕዳው ፡ አንድነት ፡ ካላቸው ፡ ባለገንዘቦች ፡ መካከል ፡ ከአንዱ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለሌሎች ፡ አንድነት ፡ ለአላቸው ፡ ባለገንዘቦች ፡ የተቻቻለውን ፡ ገንዘብ ፡ መከራከሪያ ፡ ማድረግ ፡ የሚችለው ፡ የተቻቻለው ፡ ገንዘብ ፡ በመጨረሻው ፡ ላቻቻለው ፡ ባለገንዘብ ፡ የሚጠቅም ፡ ሲሆንና ፤ በዚያውም ፡ ልክ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፮ ። የመጨረሻ ፡ አከፋፈል ።

- (፩) በውሉ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ውስጥ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ውሳኔ ፡ ከሌለ ፡ አንድነት ፡ ያላቸው ፡ ባለገንዘቦች ፡ ባለዕዳው ፡ ከከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ እያንዳንዳቸው ፡ ትክክል ፡ ድርሻ ፡ መቀበል ፡ አለባቸው ።
- (፪) ከድርሻው ፡ በላይ ፡ የወሰደ ፡ ባለገንዘብ ፡ በብልጫ ፡ ስለ ፡ ወሰደው ፡ ነገር ፡ ለሌሎቹ ፡ ባለገንዘቦች ፡ አላፈ ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለማይከፋፈሉ ፡ ግዴታዎች ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፯ ። (ሀ) አለመከፋፈል ።

አንድነት ፡ ለአላቸው ፡ ግዴታዎች ፡ የተወሰኑት ፡ ደንቦች ፡ ከጉዳዩ ፡ የተነሣ ፡ የማይከፋፈል ፡ በሆነው ፡ ግዴታ ፡ ላይም ፡ በተመሳሳይነት ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፲፰ ። (ለ) የባለዕዳዎች ፡ ብዙ ፡ መሆን ።

(፩) ግዴታዎቹ ፡ በሙሉ ፡ የአንድነት ፡ አላፊነት ፡ ያለባቸው ፡ ያልሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የማይከፋፈሉ ፡ ያልሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግዴታው ፡ በዕዳው ፡ ተጠያቂ ፡ በሆኑ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ ይከፋፈላል ።

(፪) እያንዳንድ ፡ ባለዕዳዎች ፡ በሚደርስባቸው ፡ ልክና ፡ በውሉ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፤ ለተወሰነባቸው ፡ ሌላ ፡ የዕዳ ፡ ድርሻ ፡ ይጠየቃሉ ፡ (ይያዛሉ) ።

(፫) ከባለዕዳዎቹ ፡ አንደኛው ፡ ለዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ አላፊ ፡ ሆኖ ፡ ለመክፈል ፡ ዋስ ፡ ሆኖ ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ በዋስትናው ፡ የሚገደድበት ፡ ደንብ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፱፻፲፱ ። (ሐ) የገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ብዙ ፡ መሆን ።

(፩) ግዴታው ፡ የአንድነት ፡ አላፊነት ፡ ያለበት ፡ ያልሆነና ፡ በዐይነቱም ፡ ሁኔታ ፡ የማይከፋፈል ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መካከል ፡ ይከፋፈላል ።

(፪) እያንዳንዱ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሚደርሰውን ፡ ገንዘብ ፡ ብቻና ፡ በውል ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ የተወሰነለትን ፡ ድርሻ ፡ ብቻ ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፬ ። ዋስትና ።

ቀ፡ ሺ፱፻፳፩ ። የዋስትና ፡ መሠረት ።

ለግዴታው ፡ አፈጻጸም ፡ ዋስ ፡ የሚሆን ፡ ሰው ፡ ባለዕዳው ፡ ግዴታውን ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለባለገንዘቡ ፡ ይህን ፡ ግዴታ ፡ ሊፈጽም ፡ ይገደዳል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፳፩ ። ስለ ፡ ባለዕዳው ፡ ፈቃድ ።

ባለዕዳው ፡ ላይጠይቅ ፤ ወይም ፡ ላያውቅም ፡ እንኳ ፡ ቢሆን ፡ ለሱ ፡ ዋስ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፱፻፳፪ ። ስለ ፡ ዋስትና ፡ ፎርም ።

(፩) በሕሊና ፡ ግምት ፡ ብቻ ፡ ዋስትና ፡ እንዳለ ፡ አይቁጠርም ።

(፪) ዋስትና ፡ ግልጽ ፡ መሆን ፡ አለበት ፤ እንደዚሁም ፡ ከተደረገው ፡ ውል ፡ ወሰን ፡ ለማለፍ ፡ አይችልም ።

(፫) ለግዴታው ፡ ዋስ ፡ የሆነበት ፡ የገንዘቡ ፡ ልክ ፡ በዋስትናው ፡ ውል ፡ ካልተገለጸ ፡ ዋስትናው ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፱፻፳፫ ። የዋናው ፡ ግዴታ ፡ ፈራሽ ፡ መሆን ።

(፩) ዋስትና ፡ በማይጸና ፡ ግዴታ ፡ ላይ ፡ ሊኖር ፡ አይችልም ።

(፪) በተዋዋዩ ፡ የፈቃድ ፡ ጉድለት ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ በመሆኑ ፡ ምክንያት ፡ በውሉ ፡ የመጣው ፡ ዕዳ ፡ ባለዕዳውን ፡ የማያስገድደው ፡ ቢሆንም ፡ ዋስ ፡ ባለዕዳው ፡ ውል ፡ ለመግባት ፡ የማይችልበትን ፡ ጉድለት ፡ እያወቀ ፡ ዋስ ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዋስትናው ፡ ሊጸናበት ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፳፬ ። የዋስትና ፡ ወሰን ።

(፩) ዋስነት ፡ ባለዕዳው ፡ ሊከፍለው ፡ ከሚገባው ፡ ነገር ፡ በላይ ፡ ወይም ፡ የበለጠ ፡ ከባድ ፡ ወጪ ፡ በሚያመጣ ፡ ሁኔታ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።

(፪) ዋስነት፣ ከዕዳው፣ በከፊል፣ ብቻና፣ ያነሰ፣ ወጪ፣ በሚያመጣ፣ ሁኔታ፣ ለመስማማት፣ ይቻላል ።

(፫) ከዕዳው፣ በላይ፣ ወይም፣ በበለጠ፣ ከባድ፣ ወጪ፣ ሁኔታ፣ የተደረገ፣ ዋስነት፣ በዋናው፣ ግዴታ፣ መጠን፣ ይቀነሳል፣ እንጂ፣ ለፈራሽ፣ አይሆንም ።

ቍ፡ ሺ፱፻፳፭ ። ለወደፊት፣ ስለሚሆን፣ ወይም፣ በአንድ፣ ዐይነት፣ ሁኔታ፣ ስለሚመጣ፣ ግዴታ ።

(፩) ወደፊት፣ ለሚሆን፣ ግዴታ፣ ወይም፣ በአንድ፣ ዐይነት፣ ሁኔታ፣ ለሚመጣ፣ ግዴታ፣ ዋስ፣ ለመሆን፣ ይቻላል ።

(፪) ዋስነቱ፣ ለስንት፣ ጊዜ፣ እንደሚረጋጋ፣ በስምምነቱ፣ ያልተወሰነ፣ ሲሆን፣ የዋናው፣ ዕዳ፣ ተጠያቂነት፣ ካልደረሰ፣ በዚህ፣ ጊዜ፣ ዋሱ፣ ዋስትናውን፣ ሊያስቀር፣ ይችላል ።

ቍ፡ ሺ፱፻፳፮ ። ስለ፣ ዕዳ፣ መቅረት ።

(፩) ዋናው፣ ዕዳ፣ በማናቸውም፣ ምክንያት፣ ቀሪ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ዋሱ፣ ነጻ፣ ይሆናል ።

(፪) ዋናው፣ ባለዕዳ፣ መቃወሚያ፣ አያደርጋቸውም፣ ነበር፣ ለማለት፣ ሳይቻል፣ ባለዕዳው፣ ባለገንዘቡን፣ በሚቃወምባቸው፣ ነገሮች፣ ሁሉ፣ ዋሱ፣ ሊከራከርባቸው፣ ይችላል ።

(፫) ነገሩን፣ እያወቀ፣ ውል፣ የገባ፣ ዋስ፣ ዋናው፣ ባለዕዳ፣ ግዴታ፣ የገባው፣ የፈቃድ፣ ጉድለት፣ ወይም፣ ችሎታ፣ የሌለው፣ በመሆኑ፣ ምክንያት፣ ነው፣ በማለት፣ ውሉ፣ ፍርስ፣ ነው፣ ብሎ፣ መከራከር፣ አይችልም ።

ቍ፡ ሺ፱፻፳፯ ። ዕዳን፣ በተለዋጭ፣ ስጦታ፣ ስለ፣ መክፈል ።

ባለገንዘቡ፣ አንድ፣ የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ ወይም፣ ማናቸውንም፣ ዕቃ፣ ስለ፣ ገንዘቡ፣ ወደ፣ የተቀበለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የተቀበለው፣ ዕቃ፣ በከርከር፣ ቢወሰድበትም፣ ዋሱ፣ ነጻ፣ እንደ፣ ወጣ፣ ይቀራል ።

ቍ፡ ሺ፱፻፳፰ ። በዋናው፣ ባለዕዳ፣ ግዴታ፣ ላይ፣ ስለሚደረግ፣ መለዋወጥ ።

(፩) ውሉ፣ ከተደረገ፣ በኋላ፣ በባለገንዘቡና፣ በባለዕዳው፣ መካከል፣ የሚደረግ፣ ሌላ፣ ውል፣ የዋሱን፣ ግዴታ፣ ሊያብስበት፣ አይችልም ።

(፪) ለዕዳ፣ መክፈያ፣ ጊዜ፣ አራዝሞ፣ የመስጠትን፣ ጉዳይ፣ በተለይ፣ ዋሱን፣ ሳያስፈቅድ፣ ባለገንዘቡ፣ ለባለዕዳው፣ የመክፈያ፣ ጊዜ፣ አራዝሞ፣ የሰጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ዋሱ፣ ነጻ፣ ይሆናል ።

ቍ፡ ሺ፱፻፳፱ ። ስለ፣ ይርጋ ።

በዋናው፣ ባለዕዳ፣ ላይ፣ የተጀመሩ፣ ክሶች፣ ለዋሱ፣ መቄጠር፣ የተጀመረሉትን፣ የይርጋ፣ ዘመን፣ ያቋርጡበታል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፴ ። ስለ ፡ ወለድ ።

ዕዳገ ፡ ለመክፈል ፡ ዋስ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ዕዳው ፡ ወለድ ፡ የሚያስከፍል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ በዋስትናው ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ በተወሰነው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ለወለዱም ፡ እንደ ፡ ተዋሰ ፡ ይቋጠራል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፴፩ ። ስለ ፡ ዳኝነት ፡ ወጪ ።

በሚገባ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ደርሶት ፡ ለባለገንዘቡ ፡ ዕዳውን ፡ ካልከፈለ ፤ ዋሱ ፡ በዋስትናው ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ከተወሰነው ፡ ገንዘብ ፡ በላይ ፡ በዋሱም ፡ ላይ ፡ ለቀረበው ፡ ክስ ፡ የዳኝነት ፡ ወጪ ፡ ተገዳጅ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፴፪ ። ዕዳ ፡ ስለሚከፈልበት ፡ ጊዜ ።

- (፩) ከባለዕዳው ፡ መከሠር ፡ የተነሣ ፤ ዕዳው ፡ በቶሎ ፡ እንዲከፈል ፡ ቢጠየቅም ፡ እንኳ ፡ ዋናው ፡ ዕዳ ፡ እንዲከፈል ፡ ከተወሰነበት ፡ ጊዜ ፡ አስቀድሞ ፡ ዋሱን ፡ ዕዳውን ፡ እንዲከፍል ፡ ማስገደድ ፡ አይቻልም ።
- (፪) የዋናው ፡ ዕዳ ፡ አከፋፈል ፡ በአንዱ ፡ በተቀዳሚ ፡ ማስታወቂያ ፡ መሠረት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ የተባለው ፡ ተቀዳሚ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለዋሱም ሊሰጠው ፡ ይገባዋል ።
- (፫) ዕዳው ፡ በሚከፈልበት ፡ ጊዜ ፡ የሚደረገው ፡ ማስታወቂያ ፡ በዋሱ ፡ ላይ ፡ መቋጠር ፡ የሚጀምረው ፡ ማስታወቂያው ፡ ከደረሰው ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፴፫ ። አንድነት ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ዋስትና ።

- (፩) ዋሱ ፤ አንድነት ፡ በሆነ ፡ ዋስትና ፡ የጋራ ፡ ባለዕዳ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ በማናቸውም ፡ ተመሳሳይነት ፡ ስም ፡ በመሆን ፤ ከዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ጋራ ፡ የሚገደድ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለገንዘቡ ፡ ለዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ከመናገሩ ፡ በፊት ፡ በዋሱ ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ ማቅረብና ፡ በእጁ ፡ ያለውንም ፡ መያዣ ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ።
- (፪) ከዚህም ፡ በቀር ፤ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ የተመለከቱ ፡ ድንጋጌዎች ፡ አንድነት ፡ በሆነ ፡ ዋስትና ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፴፬ ። ስለ ፡ ተራ ፡ ዋስትና ።

- (፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ከተመለከተው ፡ ቍጥር ፡ ውጭ ፡ ዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ግዴታውን ፡ የማይፈጽም ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ዋሱ ፡ ለባለገንዘቡ ፡ እንዲከፍለው ፡ አይገደድም ።
- (፪) ዋሱ ፤ በዋስትና ፡ የገባበትን ፡ ግዴታ ፡ እንዲከፍል ፡ በባለገንዘቡ ፡ ከመገደዱ ፡ በፊት ፡ ባለገንዘቡ ፡ በዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ሀብቶች ፡ ላይ ፡ እንዲከራከርና ፡ በተለይም ፡ ከባለዕዳው ፡ ሀብቶች ፡ በመያዣ ፡ የተቀበለውን ፡ ሽጥ ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።

ቍ፡ሺ፱፻፴፭፡=ከዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ተከራከር ፡ የማለት ፡ መብት ።

- (፩) ዋሱ ፡ እንደ ፡ ተከሰሰ ፡ ወዲያውኑ ፡ ባለገንዘቡን ፡ ከባለዕዳው ፡ ጋራ ፡ ተከራከር ፡ ካላለ ፡ በቀር ፡ ባለገንዘቡ ፡ ከዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ጋራ ፡ ለመከራከር ፡ ግዴታ ፡ የለበትም ።
- (፪) የባለዕዳው ፡ የመክፈል ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ የተረጋገጠ ፡ ሲሆን ፡ ባለገንዘቡ ፡ ከባለዕዳው ፡ ጋራ ፡ እንዲከራከር ፡ ዋሱ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቍ፡ሺ፱፻፴፮፡= መከራከር ፡ የሚቻልባቸው ፡ ንብረቶች ።

- (፩) ክርክሩን ፡ የሚጠይቀው ፡ ዋስ ፡ ለባለገንዘቡ ፡ የዋናውን ፡ ባለዕዳ ፡ ንብረቶች ፡ መምራትና ፡ ለዚሁም ፡ ክርክር ፡ የሚያስፈልገውን ፡ በቂ ፡ ወጪ ፡ አስቀድሞ ፡ ለባለገንዘቡ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።
- (፪) እንዲህም ፡ ሲሆን ፡ ዋሱ ፡ ዕዳው ፡ ከሚከፈልበት ፡ አገር ፡ ውጭ ፡ ያሉትን ፤ ወይም ፡ በክርክር ፡ ላይ ፡ የሚገኙትን ፡ ወይም ፡ በመያዣ ፡ ተሰጥተው ፡ በእጁ ፤ የማይገኙትን ፡ የዋናውን ፡ ባለዕዳ ፡ ንብረቶች ፡ መምራት ፡ አይገባውም ።

ቍ፡ሺ፱፻፴፯፡ ክስን ፡ ስላለማቅረብ ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጠቀሰው ፡ ቍ፡ፕር ፡ እንደተባለው ፡ የተፈቀዱትን ፡ ንብረቶች ፡ ዋሱ ፡ ካሳየና ፡ ለክርክሩም ፡ አስፈላጊውን ፡ ወጪ ፡ ከከፈለ ፡ ዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ሳይከሰስ ፡ በመቁየቱ ፡ የመክፈል ፡ ችሎታ ፡ ያጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለገንዘቡ ፡ በተመለከቱት ፡ ንብረቶች ፡ ዋጋ ፡ ልክ ፡ ለዋሱ ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቍ፡ሺ፱፻፴፰፡=በባለዕዳው ፡ ላይ ፡ ስለሚቀርበው ፡ ክስ ።

- (፩) ዋናው ፡ ግዴታ ፡ ተጠያቂ ፡ ሲሆን ፤ ባለገንዘቡ ፡ በስድስት ፡ ሳምንቶች ፡ ውስጥ ፡ ከባለዕዳው ፡ ላይ ፡ የመብቶቹን ፡ አፈጻጸም ፡ ይጠይቅ ፡ ዘንድ ፡ ክስ ፡ እንዲያቀርብ ፡ ዋሱ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፪) ዋሱ ፡ የነገረውን ፡ ባለገንዘቡ ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፤ ወይም ፡ ክሱን ፡ በሚገባ ፡ ትጋት ፡ ያልቀጠለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዋሱ ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

ቍ፡ሺ፱፻፴፱፡= ዕዳን ፡ ልክፈል ፡ ስለ ፡ ማለት ።

- (፩) ዋናው ፡ ግዴታ ፡ ተጠያቂ ፡ ሲሆን ፤ ዋሱ ፡ የሚከፍለውን ፡ ዕዳ ፡ እንዲቀበለው ፡ ባለገንዘቡን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፪) ባለገንዘቡ ፡ የሚከፍለውን ፡ አልቀበልም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ በዋስትና ፡ የተሰጡትን ፡ መያዣዎች ፡ አልመልሰም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዋሱ ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

ቍ፡ሺ፱፻፵፡= ዋሱ ፡ ስለሚያቀርበው ፡ ፕያቂ ።

- (፩) ባለዕዳው ፡ ዐውቆት ፡ ወይም ፡ ሳያውቀው ፡ በተደረገው ፡ ዋስትና ፤ ዕዳን ፡ የከፈለ ፡ ዋስ ፡ በዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ላይ ፡ ክስን ፡ ለማቅረብ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ይህ ፡ ክስ ፡ ስለ ፡ ዋናው ፡ ገንዘብ ፤ ስለ ፡ ወለዱና ፡ ስለ ፡ ወጪውም ፣ ጭምር ፡ ሊቀርብ ፡ ይችላል ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ ዋሱ ፡ የቀረበበትን ፡ ክስ ፡ ለዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ ካስታወቀበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ባለው ፡ ኪሣራ ፡ ብቻ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በሌላ ፡ ወጪ ፡ በባለዕዳው ፡ ላይ ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፵፩ ። ስለ ፡ ኪሣራ ።

(፩) ዋሱ ፡ ዕዳውን ፡ ለባለገንዘቡ ፡ የከፈለው ፡ በባለዕዳው ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ ችልተኛነት ። የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከባለዕዳው ፡ ላይ ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) የኪሣራውም ፡ ልክ ፡ የሚወሰነው ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በምዕራፍ ፡ ፪ ፡ በተነገረው ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፵፪ ። የጥያቄ ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ማጣት ።

(፩) ከግዴታው ፡ ዐይነት ፡ የተነሣ ፡ እንዲቀሩ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ባለገንዘቡን ፡ መከራከሪያ ፡ እንዲሆኑት ፡ ለባለዕዳው ፡ የተሰጡት ፡ ሁሉ ፡ ዋሱ ፡ እንዲሠራ ባቸው ፡ መብትና ፡ ግዴታ ፡ አለው ።

(፪) እነዚህን ፡ መከራከሪያዎች ፡ ሳይሠራባቸው ፡ የቀረ ፡ ዋስ ፡ እንዳይከፍል ፡ ለማድረግ ፡ የሚችሉትን ፡ የተሰጡትን ፡ የጥያቄ ፡ መብቶች ፡ ያጣል ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ በርሱ ፡ በኩል ፡ ጥፋት ፡ ሳይኖር ፡ መከራከሪያዎች ፡ መኖራቸውን ፡ ላለማወቁ ፡ ማስረጃ ፡ ያቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ መብት ፡ የማጣቱ ፡ ደንብ ፡ አይጸናበትም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፵፫ ። ሁለተኛ ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) ዋሱ ፡ መክፈሉን ፡ ሳይነግረው ፡ ቀርቶ ፡ ባለዕዳው ፡ ሁለተኛ ፡ የከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዋሱ ፡ የከፈለውን ፡ ከባለዕዳው ፡ መጠየቅ ፡ አይችልም ።

(፪) ባለገንዘቡን ፡ በማይገባ ፡ የተቀበለውን ፡ መልስ ፡ ብሎ ፡ ሊጠይቀው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፵፬ ። ስለ ፡ መዳረግ ፡ (ዳረጎት) ።

(፩) ዋሱ ፡ በከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ በባለገንዘቡ ፡ መብት ፡ ተዳራጊ ፡ ሆኖ ፡ ይገባል ።

(፪) የዚህን ፡ ጥቅም ፡ መብት ፡ ለመተው ፡ አስቀድሞ ፡ መዋዋል ፡ አይፈቀድም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፵፭ ። የባለገንዘቡ ፡ ግዴታዎች ።

ባለገንዘቡ ፡ የማስረጃ ፡ ሰነዶችን ፡ እንዲያስረክብ ፤ እንደዚሁም ፡ አቤቱታን ፡ ለማቅረብ ፡ ሊረዱት ፡ የሚችሉትን ፡ ለፍርድ ፡ ቤቱ ፡ ሥርዐት ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ደንቦች ፡ እንዲሞላፍ ፡ ስለ ፡ ገንዘቡም ፡ የተያዙት ፡ መያዣዎች ፡ እንዲሸጡ ፡ ዕዳውን ፡ ለከፈለው ፡ ዋስ ፡ አስፈላጊውን ፡ እንዲያድረግላት ፡ ይገደዳል ።

ቍ፡ሺ፱፻፵፮ ። የግይቻል ፣ ዳረነት ።

ከባለገንዘቡ ፣ ምክንያት ፣ የተነሣ ፣ ዋሱ ፣ በባለገንዘቡ ፣ መብቶች ፣ መያዣ ምች ፣ ልዩ ፣ መብቶች ፣ በተዳራጊነት ፣ ሊገባ ፣ ያልቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በባለገንዘቡ ፣ ማንድ ፣ ካለበት ፣ ግዴታ ፣ ነጻ ፣ ይሆናል ።

ቍ፡ሺ፱፻፵፯ ። የባለዕዳው ፣ መክሠር ።

- (፩) ባለዕዳው ፣ የከሠረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለገንዘቡ ፣ የኪሣራውን ፣ ሥራ ፣ ለተቀበለው ፣ ሰው ፣ የገንዘቡን ፣ ማሰረጃ ፣ ማቅረብ ፣ አለበት ።
- (፪) እንዲሁም ፣ ባለገንዘቡ ፣ የባለዕዳውን ፣ መክሠር ፣ እንዳወቀ ፣ ይህንኑ ፣ ሁኔታ ፣ ለዋሱ ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።
- (፫) እነዚህ ፣ ድንጋጌዎች ፣ ሳይከበሩ ፣ ቢቀሩ ፣ ባለገንዘቡ ፣ የዚሁኑ ፣ አሠራር ፣ ካለመፈጸሙ ፣ የተነሣ ፣ ስለሚደርስበት ፣ ጉዳት ፣ በዋሱ ፣ ላይ ፣ ያሉትን ፣ መብቶች ፣ በደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ልክ ፣ ያጣል ።

ቍ፡ሺ፱፻፵፰ ። ለዋሱ ፣ ስለሚሰጥ ፣ ማረጋገጫ ።

ዋሱ ፣ ከመክፈሉ ፣ በፊት ፣ ቢሆንም ፣ በባለዕዳው ፣ ላይ ፣ ክስን ፣ ለማቅረብና ፣ ከባለዕዳውም ፣ የማረጋገጫ ፣ ዋስትናዎችን ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚችለው ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ ያሉት ፣ ሦስት ፣ ነገሮች ፣ ባጋጠሙት ፣ ጊዜ ፣ ነው ።

- (ሀ) ባለዕዳው ፣ ዕዳውን ፣ እንዲከፍል ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ደርሶት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
- (ለ) የባለዕዳው ፣ መክሠር ፣ የተገለጸ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣
- (ሐ) ባለዕዳው ፣ በደረሰበት ፣ ኪሣራ ፣ ወይም ፣ ከኪሣራው ፣ ጥፋት ፣ የተነሣ ፣ ዋሱ ፣ በዋስትና ፣ ከገባበት ፣ ጊዜ ፣ ይልቅ ፣ በጣም ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ጉዳት ፣ የሚደርስበት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ፡ሺ፱፻፵፱ ። የጠለፋ ፣ ዋስ ።

ስለ ፣ ዋናው ፣ ዋስ ፣ የሚደረገው ፣ የጠለፋ ፣ ዋስ ፣ በዋናው ፣ ባለዕዳ ፣ ላይ ፣ ስለሚቀርቡት ፣ እቤቱታዎች ፣ መልካም ፣ ውጤት ፣ አላፈ ፣ ነው ።

ቍ፡ሺ፱፻፶፩ ። የዋስ ፣ አረጋጋጭ ።

- (፩) ለዋናው ፣ ባለዕዳ ፣ ብቻ ፣ ሳይሆን ፣ ለዋናው ፣ ባለዕዳ ፣ ዋስም ፣ ዋስ ፣ ለመሆን ፣ ይቻላል ።
- (፪) ለዋስ ፣ አረጋጋጭ ፣ ከዋሱ ፣ ጋራ ፣ ያለውን ፣ ግንኙነት ፣ የተራው ፣ ዋስ ፣ ግንኙነት ፣ ከባለዕዳው ፣ ጋራ ፣ እንዳለው ፣ ግንኙነት ፣ ነው ።
- (፫) በዋናው ፣ ባለዕዳና ፣ በዋሱ ፣ መካከል ፣ የሚሆነው ፣ የመብት ፣ መቀላቀል ፣ ባለገንዘቡን ፣ ባረጋጋጭ ፣ ዋስ ፣ ላይ ፣ ያለውን ፣ የክስ ፣ መብት ፣ አያስቀርበትም ።

ቊ : ሺ፱፱፱፩ ። ብዙ ፣ ሰዎች ፣ ዋስ ፣ ስለ ፣ መሆናቸው ።

(፩) ለአንድ ፣ ባለዕዳ ፣ ለአንድ ፣ ዕዳ ፣ ብዙ ፣ ሰዎች ፣ በአንድ ፣ ጊዜ ፣ ዋስ ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለየድርሻቸው ፣ እንደ ፣ ተራ ፣ ዋሶች ፣ ፤ ለሌሎቹ ፣ ዋሶች ፣ እንደ ፣ አረጋጋጭ ፣ ዋስ ፣ ሆነው ፣ ይገደዳሉ ።

(፪) ዋሶቹ ፣ ተከታታይ ፣ በሆኑ ፣ ስምምነቶች ፣ ዋስ ፣ ሆነው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሁለተኛው ፣ ጊዜ ፣ ዋስ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ ከሱ ፣ አስቀድሞ ፣ ዋስ ፣ ለሆነው ፣ ሰው ፣ እንደ ፣ አረጋጋጭ ፣ ዋስ ፣ ተቁጥሮ ፣ ይገደዳል ።

(፫) ከዋና ፣ ባለዕዳ ፣ ጋራ ፣ በመሆንም ፣ ሆነ ፣ እርስ ፣ በርሳቸው ፣ በመሆንም ፣ ሆነ ፣ ዋሶቹ ፣ በአንድነት ፣ ዋስ ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስለ ፣ ሌሎቹ ፣ ድርሻ ፣ የመጠየቁ ፣ መብት ፣ ሳይነካ ፣ እያንዳንዳቸው ፣ ስለ ፣ መላው ፣ ዕዳ ፣ ተገዳጆች ፣ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፣ ፯ ።

ከውሉ ፣ ጋራ ፣ ግንኙነት ፣ ስላላቸው ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ።

ቊ : ሺ፱፻፶፪ ። ውሎችን ፣ የሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ ስለሚያስከትለው ፣ ውጤት ።

(፩) በዚህ ፣ ሕግ ፣ ተለይቶ ፣ የተመለከተ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ውሎች ፣ ውጤት ፣ ያላቸው ፣ በተዋዋሏቸው ፣ ወገኖች ፣ መካከል ፣ ነው ።

(፪) ከውሉ ፣ ውጭ ፣ ስለሚደርስ ፣ አላፊነት ፣ የተነገሩት ፣ የዚህ ፣ ሕግ ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

(፫) እንደዚሁም ፣ ስለ ፣ እንደራሴነት ፣ የተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ሆኖ ፣ የሚሰጥ ፣ ተስፋና ፣ የሚደረግ ፣ ውል ።

ቊ : ሺ፱፻፶፫ ። የትእዛዝ ፣ ቃል ፣ አስጣጥ ።

አንድ ፣ ውል ፣ በሚፈጸምበት ፣ ጊዜ ፣ ከተዋዋሮቹ ፣ አንደኛው ፣ ወገን ፣ በራሱ ፣ ምትክ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ተተክቶ ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ የተመለከተውን ፣ መብት ፣ እንዲሠራበት ፣ ከውሉም ፣ የሚመጣውን ፣ ግዴታ ፣ እንዲፈጽም ፣ የማድረግ ፣ ችሎታ ፣ እንዲኖረው ፣ ሊሰማማ ፣ ይችላል ።

ቊ : ሺ፱፻፶፬ ። ውጤት ።

(፩) በዚህ ፣ ዐይነት ፣ የታሰበው ፣ የሌላ ፣ ሰው ፣ በውሉ ፣ የመጠቀስ ፣ ጉዳይ ፣ በሦስት ፣ ቀን ፣ ውስጥ ፣ ተደርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የውሉ ፣ ውጤት ፣ በእንደራሴነት ፣ ሥልጣን ፣ እንደ ፣ ተፈጸመ ፣ ሆኖ ፣ ይቆጠራል ።

(፪) ሰውዬውን ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ የመጥቀሱ ፣ ጉዳይ ፣ በተወሰነው ፣ ሦስት ፣ ቀን ፣ ውስጥ ፣ ሳይፈጸም ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ ውጤቱን ፣ የሚያገኘው ፣ በሁለቱ ፣ ወገን ፣ ዋና ፣ ተዋዋሮች ፣ መካከል ፣ ነው ።

ቊ : ሺ፱፻፶፭ ። መጫውን ፣ እመልሳለሁ ፣ (አጠናለሁ) ፣ ስለ ፣ ማለት ።

ሦስተኛው ፣ ሰው ፣ ተግባሩን ፣ የሚፈጽም ፣ ለመሆኑ ፣ መጫውን ፣ እመልሳለሁ ፣ ብሎ ፣ ግዴታ ፣ ለመግባት ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፶፮ ። ለመልሳለሁ ፡ ማለት ፡ የሚያስከትለው ፡ ነገር ።

- (፩) ለመልሰዋለሁ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ ስለጸርሱ ፡ የገባለትን ፡ ግዴታ ፡ ያጸደቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለመልሳለሁ ፡ ባዩ ፡ ነጻ ፡ ይወጣል ።
- (፪) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለመልሳለሁ ፡ ባዩ ፡ ስለ ፡ ውሉ ፡ መልካም ፡ አፈጻጸም ፡ ዋስ ፡ አይደለም ።
- (፫) ለመልሰዋለሁ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ ውሉን ፡ ያላጸደቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዚህ ፡ ውል ፡ አለመፈጸም ፡ ጉዳይ ፡ በአንደኛው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ ላይ ፡ ስለሚያደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ተጠያቂ ፡ የሚሆነው ፡ ለመልሳለሁ ፡ ባዩ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፶፯ ። ለሌላ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መዋዋል ።

በአንድ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ከተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ አንደኛው ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ ሲል ፡ አንድ ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ ልፈጽም ፡ እችላለሁ ፡ ብሎ ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፶፰ ። የተዋዋዩ ፡ መብት ።

- (፩) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፤ ስለ ፡ ሌላ ፡ ሆኖ ፡ የተዋዋለው ፡ ሰው ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ለተመለከቱት ፡ ውል ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ የመምረጥ ፡ መብት ፡ ያልተሰጠው ፡ ከሆነ ፡ ወይም ፡ ይኸው ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ ከውሉ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘውን ፡ ጥቅም ፡ የማይፈልግ ፡ መሆኑን ፡ ካረጋገጠ ፤ ከውሉ ፡ የሚገኘውን ፡ ጥቅም ፡ ለራሱ ፡ ለማስቀረት ፡ ወይም ፡ የዚህ ፡ ውል ፡ ስምምነት ፡ በሚያስገኘው ፡ ትርፍ ፡ የሚጠቀም ፡ ሌላ ፡ አዲስ ፡ ሰው ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።
- (፪) በውሉ ፡ ስምምነት ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ይህንን ፡ ጥቅም ፡ ፈቅዶ ፡ የተቀበለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተስፋ ፡ ሰጪው ፡ የውሉን ፡ ግዴታ ፡ የማይፈጽም ፡ ሲሆን ፡ ተዋዋዩ ፡ በውሉ ፡ አለመፈጸም ፡ ምክንያት ፡ ሊያገኝ ፡ የሚገባው ፡ ጥቅም ፡ እንዲከፈለው ፡ ክርክር ፡ የማቅረብ ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፶፱ ። የባለጥቅሙ ፡ ምርጫ ።

ለራሱ ፡ ጥቅም ፡ በውል ፡ ስምምነት ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፤ በውሉ ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ የመራጭነት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዚህን ፡ ስምምነት ፡ ጥቅም ፡ እንደ ፡ ፈለገው ፡ የመቀበል ፡ ወይም ፡ ያለመቀበል ፡ ምርጫ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፷ ። የተዋዋዩ ፡ ወራሾች ።

(፩) ተስፋ ፡ ሰጪው ፤ በውሉ ፡ የገባውን ፡ ግዴታ ፡ ሊፈጽም ፡ የሚገባው ፤ ተዋዋዩ ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተዋዋይ ፡ በውሉ ፡ እንዲጠቀም ፡ ያመለከተው ፡ ሰው ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ ለመጠቀም ፡ መፍቀዱን ፡ ከገለጸ ፡ ተዋዋዩ ፡ በሞተበት ፡ ጊዜ ፡ የተሰጡት ፡ መብቶች ፡ በተስፋ ፡ ሰጪው ፡ ላይ ፡ ይኖሩታል ።

(፪) የተዋዋይ ፡ ወራሾች ፡ ተዋዋዩ ፡ በውሉ ፡ ትርፍ ፡ ሊጠቀም ፡ ይችላል ፡ ሲል ፡ ሚቹ ፡ ተጠቃሚውን ፡ በማመልከት ፡ ቃል ፡ የሰጠለትን ፡ ሰው ፡ ለመለወጥ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፷፩ ። የተጠቃሚው ፡ መብቶች ።

(፩) ተጠቃሚው ፡ የውሉን ፡ ስምምነት ፡ የተቀበለው ፡ ሲሆን ፤ በተስፋ ፡ ሰጪው ፡ ላይ ፡ ውሉ ፡ የሚያስገኛቸውን ፡ መብቶች ፡ በማይመለስ ፡ አኳኋን ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይቀራል ።

(፪) ተስፋ ፡ ሰጪው ፡ በተዋዋዩ ፡ ላይ ፡ የሚያገኛቸውን ፡ በተለይ ፡ የራሱ ፡ የሆኑ ፡ ትን ፡ መከራከሪያዎች ፡ ሰበብ ፡ በማድረግ ፡ በተጠቃሚው ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ሊያደርግበት ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የገንዘብ ፡ መብትን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍና ፡ ስለ ፡ መዳረግ ፡ (ዳረጎት) ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፷፪ ። የገንዘብን ፡ መብት ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

የገንዘብ ፡ መብትን ፡ ማስተላለፍ ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ በውል ፡ ካልተከለከለ ፡ ወይም ፡ የጉዳዩ ፡ ተፈጥሮ ፡ ካላገደው ፡ በቀር ፤ የባለዕዳው ፡ ፈቃጅነት ፡ አስፈላጊ ፡ ሳይሆን ፡ ባለገንዘቡ ፡ መብቱን ፡ ለሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ አሳልፎ ፡ መስጠት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፷፫ ። የማስተላለፉ ፡ መጠን ።

ወደ ፡ ኋላ ፡ የቀሩ ፡ የወለድ ፡ ገንዘቦችም ፡ ከዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ጋራ ፡ እንደ ፡ ተላለፉ ፡ ይቈጠራሉ ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፷፬ ። ዋቢነት ።

(፩) የገንዘቡ ፡ መብት ፡ መተላለፍ ፡ የተደረገው ፡ በዋጋ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አስተላላፊው ፡ በሚያስተላልፍበት ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ገንዘቡ ፡ መኖር ፡ ዋቢ ፡ ይሆናል ።

(፪) በግልጽ ፡ ግዴታ ፡ ካልገባ ፡ በቀር ፡ አስተላላፊው ፡ ለባለዕዳው ፡ መክፈል ፡ አላፈ ፡ አይሆንም ።

(፫) የገንዘቡ ፡ መብት ፡ መተላለፍ ፡ ያለዋጋ ፡ ሲሆን ፡ አስተላላፊው ፡ ለገንዘቡ ፡ መኖር ፡ እንኳ ፡ ዋቢ ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፷፭ ። የዋቢነት ፡ ወሰን ።

(፩) መብቱን ፡ አስተላላፊው ፡ በዋቢነት ፡ ተገዳጅ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በመብት ፡ ተቀባዩ ፡ በኩል ፡ የሚገደደው ፡ በተቀበለው ፡ በዋናው ፡ ገንዘብና ፡ በወለዱ ፡ ልክ ፡ ነው ።

(፪) በዚህ ፡ በቀር ፡ የመብት ፡ ማስተላለፊያውን ፡ ወጪና ፡ በባለዕዳው ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ ቀርቦ ፡ ምንም ፡ ፍሬ ፡ ሳያገኝ ፡ የቀረውን ፡ ለክሱ ፡ ኪሣራም ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ፡ ሺ፱፻፷፯ ። መቃወሚያ ፡ የሚሆኑ ፡ ልዩ ፡ ነገሮች ።

(፩) ባለዕዳው ፣ የገንዘቡ ፣ ማስከፈል ፡ መብት ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ተላልፎ ፡ መስጠቱን ፡ ባወቀበት ፡ ጊዜ ፡ ዩኒቦረውና ፡ ሊያቀርባቸው ፡ በሚችለው ፡ የመቃወሚያ ፡ ነገሮች ፡ መብት ፡ አስተላላፊውን ፡ ሊቃወም ፡ ይችላል ፡ እንደ ፡ ነበረው ፡ ሁሉ ፡ መብት ፡ ተቀባዩን ፡ ሊቃወምባቸው ፡ ይችላል ።

(፪) መብቱን ፡ ከሚያስተላልፈው ፡ ባለገንዘብ ፡ ላይ ፡ ባለዕዳው ፡ የመክፈያው ፡ ጊዜ ፡ ያልደረሰ ፡ ገንዘብ ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ መብቱ ፡ ከተላለፈለት ፡ ሰው ፡ እንዲቻቻልለት ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፡ የገንዘብ ፡ መክፈያ ፡ ጊዜ ፡ መብቱ ፡ ከተላለፈ ፡ ወዲህ ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፱፻፷፰ ። ባለዕዳው ፡ የሚያቀርበው ፡ መቃወሚያ ።

(፩) የዕዳ ፡ ማስከፈሉን ፡ መብት ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የመተላለፉ ፡ ጉዳይ ፡ በመብት ፡ አስተላላፊው ፡ ወይም ፡ በመብት ፡ ተቀባዩ ፡ በኩል ፡ ለባለዕዳው ፡ ከመገለጹ ፡ በፊት ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ዕዳውን ፡ ለመብት ፡ ሰጪው ፡ አስቀድሞ ፡ ከፍሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለዕዳው ፡ በሚገባ ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

(፪) የዚያው ፡ የአንዱ ፡ ዐይነት ፡ ዕዳ ፡ ማስከፈል ፡ መብት ፡ ተከታትሎ ፡ ለብዙ ፡ መብት ፡ ተቀባዮች ፡ ተላልፎ ፡ የተሰጣቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መብቱ ፡ ተላልፎ ፡ መስጠቱን ፡ ለባለዕዳው ፡ መጀመሪያ ፡ ላስታወቁት ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የተረጋገጠ ፡ ቀን ፡ ባለበት ፡ ጽሑፍ ፡ እከፍላለሁ ፡ ብሎ ፡ ባለዕዳው ፡ ለተቀበለው ፡ ሰው ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፫) ባለዕዳው ፡ መክፈል ፡ የሚገባው ፡ መብቱ ፡ የተላለፈለት ፡ ሰው ፡ መብቱ ፡ የተላለፈልኝ ፡ ከሁሉ ፡ ቀደምትነት ፡ ባለው ፡ ቀን ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ለሚከራከረው ፡ ወገን ፡ ነው ።

ቀ፡ ሺ፱፻፷፱ ። ባለገንዘቡ ፡ ስለሚሰጠው ፡ ዳረጎት ፡ (ድርጎ) ።

(፩) ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ባለገንዘቡ ፡ የተቀበለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በራሱ ፡ መብቶች ፡ ተዳራጊ ፡ ሊያደርገው ፡ ይችላል ።

(፪) የዳረጎቱ ፡ ጉዳይ ፡ ግልጽ ፡ መሆንና ፡ የገንዘቡ ፡ መክፈል ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ወዲያውኑ ፡ መፈጸም ፡ ይገባዋል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፸፱ ። ባለዕዳው ፡ የሚሰጠው ፡ ዳረጎት ፡ (ድርጎ) ።

ባለዕዳው ፣ የተበደረውን ፡ ነገር ፡ ለመክፈል ፡ ሲል ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ሌላ ፡ አላቂ ፡ ነገር ፡ ተበድሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በመጀመሪያ ፡ አበዳሪ ፡ የነበረው ፡ ባይፈቅድም ፡ እንኳ ፡ ለዚሁ ፡ ለመጀመሪያው ፡ አበ

ዳሪ ፣ ሰጥቶት ፣ በነበረው ፣ መብት ፣ ይህን ፣ በመጨረሻ ፣ የተመለከተውን ፣ አበዳሪ ፣ ለመዳረግ ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሸ፱፻፸፬ ። የዳረጎት ፣ ሁኔታ ።

- (፩) በባለዕዳው ፣ ፈቃድነት ፣ የሚደረገው ፣ የዳረጎት ፣ ጉዳይ ፣ የሚጸናው ፣ የብድር ፣ ውል ፣ የተደረገበት ፣ ዘመን ፣ የተረጋገጠ ፣ ቀን ፣ ያለው ፣ ሲሆንና ፣ በብድር ፣ የተወሰደው ፣ ገንዘብ ፣ ለምን ፣ እንደ ፣ ተመደበ ፣ የተመለከተ ፣ መሆኑ ፣ የታወቀ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።
- (፪) እንዲሁም ፣ የገንዘቡ ፣ ደረሰኝ ፣ የተረጋገጠ ፣ ቀን ፣ እንዲኖረውና ፣ የተከፈለውም ፣ በመጨረሻ ፣ ከተበደረው ፣ ገንዘብ ፣ ለመሆኑ ፣ ግልጽ ፣ የሆነ ፣ ቃል ፣ ሊመለከትበት ፣ ይገባል ።
- (፫) ባለዕዳው ፣ ይህን ፣ ነገር ፣ እንዲጠቅስለት ፣ የመጀመሪያውን ፣ ባለገንዘብ ፣ ከጠየቀው ፣ በሚሰጠው ፣ ደረሰኝ ፣ ላይ ፣ ይህን ፣ ጠቅሶ ፣ ለመጻፍ ፣ እንቢተኛ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ሸ፱፻፸፩ ። ሕጋዊ ፣ መዳረግ ፣ (ዳረጎት) ።

በባለገንዘቡ ፣ መብቶች ፣ በተከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ ልክ ፣ በሕግ ፣ የሚተላለፈው ፣ ድርጎ ።

- (ሀ) ከሌሎች ፣ ጋራ ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ሌሎች ፣ ሆኖ ፣ አንድ ፣ ዕዳ ፣ እንዲከፍል ፣ በመገደድ ፣ ይህን ፣ ዕዳ ፣ ከፍሎ ፣ የጋራ ፣ ባለዕዳዎችን ፣ ድርሻ ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ ላለው ፣ ሰው ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ለ) የአንድ ፣ ንብረት ፣ ባለቤት ፣ በመሆኑ ፣ ወይም ፣ በዚህ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ልዩ ፣ መብት ፣ ወይም ፣ ቀዳሚነት ፣ ባለው ፣ መያዣ ፣ ወይም ፣ በመያዣ ፣ መብት ፣ ያለው ፣ በመሆኑ ፣ ምክንያት ፣ በዚህ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ በልዩ ፣ መብት ፣ ወይም ፣ በመያዣ ፣ መብት ፣ (ሞርጌጅ) ፣ ወይም ፣ መያዣ ፣ ላለው ፣ ባለገንዘብ ፣ የከፈለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ሐ) በሌላዎችም ፣ በሕግ ፣ በተወሰኑ ፣ ጉዳዮች ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ሸ፱፻፸፪ ። በከፊል ፣ የሚደረግ ፣ ክፍያ ።

- (፩) ድርጎ ፣ መዳረግ ፣ ገንዘቡ ፣ በከፊል ፣ ብቻ ፣ የተመለሰለትን ፣ ባለገንዘብ ፣ ሊጎዳው ፣ አይችልም ።
- (፪) ባለገንዘቡ ፣ ከተዳራጊው ፣ የተቀበለው ፣ ገንዘብ ፣ በከፊል ፣ ከሆነ ፣ ላልተከፈለው ፣ ለቀሪው ፣ ገንዘብ ፣ ባለገንዘቡ ፣ በመብቶቹ ፣ ከተዳራጊው ፣ በቀዳሚነት ፣ ሊሠራባቸው ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሸ፱፻፸፫ ። የማስተላለፍ ፣ ወይም ፣ የዳረጎት ፣ ውጤት ።

- (፩) የተዳረገው ፣ ባለገንዘብ ፣ ወይም ፣ የባለገንዘብነት ፣ መብት ፣ የተላለፈለት ፣

ሰው ፣ በዕዳው ፣ ላይ ፣ በተሰጡት ፣ ልዩ ፣ መብቶች ፣ በዋስትናዎች ፣ በሌሎችም ፣ ተጨማሪ ፣ መብቶች ፣ ሊሠራባቸው ፣ ይችላል ።

- (ጀ) ስለ ፣ ሆነም ፣ መያዣውን ፣ ሰጭ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ ካልፈቀደ ፣ በቀር ፣ ባለገንዘቡ ፣ በመያዣ ፣ ስም ፣ ተቀብሎት ፣ የነበረውን ፣ ሀብት ፣ የተዳረገ ፣ ፣ ሰው ፣ ከእጁ ፣ ሊያገባው ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፸፬ ። የዋነኛው ፣ ባለገንዘብ ፣ ግዴታዎች ።

- (ጸ) የዕዳ ፣ ማስከፈሉን ፣ መብት ፣ ለሌላ ፣ አሳልፎ ፣ የሰጠው ፣ ወይም ፣ የገንዘቡን ፣ ክፍያ ፣ ከሌላ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ የተቀበለ ፣ ባለገንዘብ ፣ የብድሩን ፣ ሰነድ ፣ ለተላለፈለት ፣ ወይም ፣ ለተዳራጊው ፣ ሊያስረከበውና ፣ ያሉትንም ፣ የማስረጃ ፣ ሰነዶች ፣ ሊያቀርብለት ፣ እንዲሁም ፣ ደግሞ ፣ የሚጠይቃቸው ፣ መብቶቹ ፣ በሕግ ፣ ፊት ፣ ዋጋ ፣ እንዲኖራቸው ፣ አስፈላጊ ፣ የሚሆኑትን ፣ መረጃዎች ፣ ሁሉ ፣ እንዲሰጠው ፣ ይገደዳል ።

- (ጸ) የዕዳው ፣ ማስከፈል ፣ መብት ፣ የተላለፈው ፣ ወይም ፣ ገንዘቡ ፣ የተመለሰለት ፣ በከፊል ፣ ብቻ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ዕዳ ፣ መኖሩን ፣ የሚያረጋግጡትን ፣ በሁለት ፣ ምስክሮች ፣ የተፈረሙ ፣ ሰነዶች ፣ ትክክለኛ ፣ ግልባጭ ፣ ሊሰጥ ፣ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፸፭ ። የማይነኩ ፣ ጉዳዮች ።

- (ጸ) አንዳንድ ፣ መብቶችን ፣ የማስተላለፍ ፣ ጉዳይ ፣ በሕግ ፣ በታዘዘው ፣ ዐይነት ፣ እንዲፈጸም ፣ ያስፈልጋል ፣ ተብሎ ፣ የተመለከተው ፣ ድንጋጌ ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ነው ።

- (ጸ) እንዲሁም ፣ ተጠያቂው ፣ ሀብት ፣ በስሙ ፣ በትእዛዝ ፣ ወይም ፣ ላምጨው ፣ የሚከፈል ፣ ተብሎ ፣ በሚጠራ ፣ ሰነድ ፣ ውስጥ ፣ የገባ ፣ ሲሆን ፣ እንደዚህ ፣ ላለው ፣ ጉዳይ ፣ የተሰጠው ፣ ድንጋጌም ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ነው ።

ክፍል ፣ ፫ ።

የምትክ ፣ ውክልናና ፣ የዕዳ ፣ ማስተላለፍ ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፸፮ ። የምትክ ፣ ውክልና ፣ መሠረቱ ።

በሕጉ ፣ ወይም ፣ በልማዳዊ ፣ ሕግ ፣ እንደ ፣ ተመለከተው ፣ ሁኔታ ፣ በባለገንዘቡ ፣ ፈቃድ ፣ ወይም ፣ ያለ ፣ ፈቃዱ ፣ ባለዕዳው ፣ ራሱ ፣ ሊፈጽመው ፣ የሚገባውን ፣ ግዴታ ፣ እንዲፈጸምለት ፣ ሌላ ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ሊወክል ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፸፯ ። የባለገንዘቡ ፣ መፍቀድ ፣ እቀበላለሁ ፣ ማለት ።

- (ጸ) በምትክ ፣ የተወከለውን ፣ ፈቅዶ ፣ የተቀበለ ፣ ባለገንዘብ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ስምምነት ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ካልተገለጸ ፣ በቀር ፣ በዋነኛው ፣ ባለዕዳ ፣ ላይ ፣ ያለውን ፣ መብት ፣ እንደ ፣ ያዘ ፣ ይቈያል ።

(፪) ስለ፡ሆነም፡ የምትክ፡ ውክልና፡ ሥልጣን፡ የተቀበለውን፡ ሰው፡ አስቀድሞ፡ ከመጠየቁ፡ በፊት፡ ዋነኛውን፡ ባለዕዳ፡ ገንዘቡን፡ እንዲከፍለው፡ ሊጠይቀው፡ አይችልም ።

ቍ፡ ሺ፱፻፸፰ ። የተወካዩ፡ መፍቀድ፡ (እቀበላለሁ፡ ማለት) ።

ለሚወክለው፡ ሰው፡ ባለዕዳም፡ ቢሆን፡ እንኳ፡ የልማድ፡ አሠራር፡ እንደ፡ ተጠበቀ፡ ሆኖ፡ ተወካዩ፡ የወኪልነቱን፡ ሥልጣን፡ እንዲቀበል፡ አይገደድም ።

ቍ፡ ሺ፱፻፸፱ ። የውክልናውን፡ ሥልጣን፡ ስለ፡ መሻር ።

(፩) በምትክ፡ የተወከለው፡ ሰው፡ ለባለገንዘቡ፡ የሚከፈለውን፡ ገንዘብ፡ ለመክፈል፡ የምትክነቱን፡ ሥልጣን፡ ፈቅዶ፡ ከተቀበለ፡ ወይም፡ ይህንኑ፡ ዕዳ፡ ከከፈለ፡ በኋላ፡ ምትክ፡ አድራጊው፡ ከምትክነት፡ ሥልጣኑ፡ ሊሽረው፡ አይችልም ።

(፪) ምትክ፡ አድራጊው፡ ከሞተ፡ ወይም፡ ችሎታ፡ ማጣቱ፡ ከተረጋገጠ፡ በኋላም፡ ቢሆን፡ ተተኪው፡ የምትክ፡ አድራጊውን፡ ግዴታ፡ ለመቀበል፡ ወይም፡ የመክፈሉን፡ ጉዳይ፡ ለመፈጸም፡ ይችላል ።

ቍ፡ ሺ፱፻፹፬ ። የተተኪው፡ መብቶች ።

(፩) ተተኪው፡ ከምትክ፡ አድራጊው፡ ጋራ፡ ባለው፡ የግል፡ ግንኙነት፡ ምክንያት፡ ወይም፡ በባለገንዘቡንና፡ በምትክ፡ አድራጊው፡ መካከል፡ ባለው፡ የግል፡ ግንኙነት፡ ምክንያት፡ የሚኖራቸውን፡ ልዩነት፡ ያላቸውን፡ መከራከሪያዎች፡ በመጥቀስ፡ ባለገንዘቡን፡ ሊከራከረው፡ አይችልም ።

(፪) ተተኪው፡ በባለገንዘቡና፡ በሱ፡ መካከል፡ ያለውን፡ የግል፡ ግንኙነት፡ በሚመለከተው፡ ጉዳይ፡ ውስጥ፡ ሊኖር፡ በሚችለው፡ መቃወሚያ፡ ሊከራከር፡ ይችላል ።

ቍ፡ ሺ፱፻፹፩ ። የተተኪው፡ የመክፈል፡ ችሎታ፡ ማጣት ።

(፩) ባለዕዳው፡ የዕዳውን፡ መክፈል፡ ሥልጣን፡ ለተተኪው፡ በማሳለፉ፡ የተተኪውን፡ መተካት፡ ፈቅዶ፡ ባለዕዳውን፡ ነጻ፡ ያወጣ፡ ባለገንዘብ፡ በስምምነታቸው፡ ላይ፡ የተገለጸ፡ ልዩ፡ መብት፡ ከሌለ፡ በቀር፡ ተተኪው፡ የመክፈል፡ ችሎታ፡ ያጣ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ዋነኛውን፡ ባለዕዳ፡ ሊጠይቀው፡ አይችልም ።

(፪) ተተኪው፡ የምትክነቱን፡ ሥልጣን፡ በተቀበለበት፡ ጊዜ፡ የመክፈል፡ ችሎታ፡ የሌለው፡ መሆኑ፡ በፍርድ፡ ውሳኔ፡ ተረጋገጠ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ግን፡ ባለገንዘቡ፡ ዋነኛውን፡ ባለዕዳ፡ ሊጠይቅ፡ የሚችልበት፡ መብት፡ እንደ፡ ተጠበቀለት፡ ይቋያል ።

ቍ፡ ሺ፱፻፹፪ ። ማረጋገጫዎች ።

ዋስ፡ የሆኑና፡ ለዕዳው፡ ዋስትና፡ እንዲሆን፡ ንብረታቸውን፡ አላፈ፡ ያደረጉ፡

ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ የምትከነቱን ፣ ጉዳይ ፣ ፈቅደው ፣ የተቀበሉ ፣ ካልሆኑ ፣ በቀር ፣ ለባለገንዘቡ ፣ ተገዳጆች ፣ አይሆኑም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፹፫ ። ንብረትንና ፣ መብትን ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

- (፩) አንድ ፣ ንብረት ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ የሥራ ፣ ማከናወኛ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ካለው ፣ መብትና ፣ ከሚጠየቅበት ፣ ዕዳ ፣ ጋራ ፣ የገዛ ፣ ሰው ፣ ግዢውን ፣ ለገንዘብ ፣ ጠያቂዎቹ ፣ እንዳስታወቀ ፣ ወይም ፣ በጋዜጣ ፣ እንደ ፣ ገለጸ ፣ ወዲያውኑ ፣ ለባለገንዘቦቹ ፣ አላፈ ፣ ይሆናል ።
- (፪) የቀድሞው ፣ ባለዕዳ ፣ ከአዲሱ ፣ ባለዕዳ ፣ ጋራ ፣ በአንድነት ፣ አላፈ ፣ ሆኖ ፣ እስከ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ ይቋቋም ።
- (፫) ይህም ፣ የጊዜ ፣ ውሳኔ ፣ መታሰቡን ፣ የሚጀምረው ፣ የመክፈያቸው ፣ ጊዜ ፣ ለደረሰ ፣ ዕዳዎች ፣ የግዢው ፣ መግለጫ ፣ ወይም ፣ ማስታወቂያ ፣ ከወጣበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ለሌሎች ፣ ዕዳዎች ፣ ደግሞ ፣ የመክፈያው ፣ ጊዜ ፣ ከደረሰበት ፣ አንሥቶ ፣ ነው ።

ቆ ፡ ሺ፱፻፹፬ ። የሥራ ፣ ማከናወኛ ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ መቀላቀል ።

ሁለት ፣ የሥራ ፣ ማከናወኛ ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ (እንትረጥረዘች) ፣ ያላቸውን ፣ መብትና ፣ የሚጠየቅባቸውን ፣ ዕዳ ፣ አንዱ ፣ ለአንደኛው ፣ በማስተላለፍ ፣ ተደራርቦ ፣ በአንድነት ፣ በተቀላቀሉ ፣ ጊዜ ፣ በያንዳንዳቸው ፣ ላይ ፣ ለሚጠየቀው ፣ ዕዳ ፣ አለፈ ፣ የሚሆነው ፣ አዲሱ ፣ የሥራ ፣ ማከናወኛ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ (እንትረጥረዘ) ፣ ነው ።

ቇ ፡ ሺ፱፻፹፭ ። የአንድ ፣ ማኅበር ፣ መቋቋም ።

- (፩) እንዲሁም ፣ አንድ ፣ የግል ፣ የነበረ ፣ የሥራ ፣ ማከናወኛ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ (እንትረጥረዘ) ፣ ወደ ፣ አንድነት ፣ ማኅበር ፣ ወይም ፣ ጎላፊነቱ ፣ ወደ ፣ ተለየ ፣ ማኅበር ፣ ስም ፣ በተለወጠ ፣ ጊዜ ፣ አፈጻጸሙ ፣ በላይኛው ፣ ዐይነት ፣ ነው ።
- (፪) አዲሱ ፣ ማኅበር ፣ ወደ ፣ ራሱ ፣ አጠቃሎ ፣ ለደረሰው ፣ ማኅበር ፣ ዕዳ ፣ ተጠያቂ ፣ ይሆናል ።

ከፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ተዋዋዮቹ ፣ ወገኖች ፣ ወራሾች ፣ (የወገኖቹ ፣ ወራሾች) ።

ቀ ፡ ሺ፱፻፹፮ ። መሠረቱ ።

- (፩) ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ካልተደረገና ፣ ወይም ፣ የውሉ ፣ ተፈጥሮ ፣ ዐይነት ፣ የሚከለክል ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የተዋዋዩ ፣ ወራሾች ፣ የሆኑት ፣ ስሞች ፣ በአውራሾቻቸው ፣ ስፍራ ፣ ከውሉ ፣ ውስጥ ፣ ይገባሉ ።

ቁ ፡ ሺ፱፻፹፯ ። ስለ ፣ ሌላ ፣ ሆኖ ፣ መዋዋል ።

ስለ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ የተደረገ ፣ ስምምነት ፣ በስምምነቱ ፣ ተጠቃሚው ፣ ሰው ፣ ውሉን ፣

ከተቀበለ ፡ በኋላና ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወራሾቹ ፡ ተተክተው ፡ ይህ ፡ ውል ፡ በሚሰጠው ፡ ትርፍ ፡ ይጠቀማሉ ።

ክፍል ፡ ፮ ።

ከተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፹፰ ። መያዝ ።

- (፩) ለባለዕዳው ፡ ግዴታ ፡ አፈጻጸም ፡ ማረጋገጫ ፡ የሚሆነው ፣ ሲያዝበት ፡ አይገባም ፡ ተብሎ ፡ በሕግ ፡ ከተደነገገው ፡ በቀር ፡ የሚገኘው ፡ ንብረቱ ፡ ሁሉ ፡ ነው ።
- (፪) የመያዝን ፡ ጉዳይ ፡ የሚመለከቱ ፡ ይልቁንም ፡ የባለዕዳው ፡ ሀብት ፡ በዕዳ ፡ ማስከፈል ፡ ስም ፡ የመያዝን ፡ ጉዳይ ፡ የሚመለከተው ፡ ደንብ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ውስጥ ፡ ይገለጻል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፹፱ ። ባለዕዳው ፡ ያደረገው ፡ የውል ፡ ስምምነት ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ የፈጸማቸው ፡ ውሎች ፡ ከርሱ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ ያላቸውን ፡ ሰዎች ፡ መመለሻ ፡ ይሆናል ።
- (፪) አንድ ፡ ሰው ፡ በተወሰነ ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ የስምምነት ፡ ውል ፡ የፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ የተረጋገጠ ፡ ቀን ፡ ካገኘበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ጽሑፍ ፡ ለሕዝብ ፡ እንዲገለጽ ፡ ማድረግ ፡ የታዘዘ ፡ ሲሆን ፣ ይህ ፡ ሥርዐት ፡ ከተፈጸመበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ ከዚህ ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ የሚያገኙትን ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺ ። (፪) ልዩ ፡ መብት ፡ ስላለው ፡ ባለገንዘብ ።

በሕጉ ፡ ላይ ፡ ተለይቶ ፡ በተገለጸው ፡ መሠረትና ፡ በተለይም ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ሕጉ ፡ ወይም ፡ የውሉ ፡ ስምምነት ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ የሚሰጠው ፡ ሲሆን ፣ ወይም ፡ ባለዕዳው ፡ የሀብቱን ፡ ሥራ ፡ የማካሄዱን ፡ ጉዳይ ፡ ራሱ ፡ እንዳያከናውን ፡ በፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ የታገደ ፡ ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ የአፈጻጸም ፡ ልዩነት ፡ አላቸው ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፩ ። (፫) መሰል ።

- (፩) እንዲሁም ፡ ውሉ ፡ የተደረገው ፡ ለይምሰል ፡ ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ለተደነገጉት ፡ ደንቦች ፡ ልዩ ፡ አፈጻጸም ፡ ይሰጣቸዋል ።
- (፪) ድብቅ ፡ የሆነ ፡ የስምምነት ፡ ጽሑፍ ፡ ዋጋ ፡ የሚያገኘው ፡ በተዋዋዮቹ ፡ መካከል ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፫) ከተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ ከአንደኛው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፣ ይህንን ፡ በማመን ፡ በተዋዋለበት ፡ ለይምሰል ፡ በተደረገው ፡ ውል ፡ ላይ ፡ መብቱን ፡ ለማዋል ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፪ ። የመጠበቅ ፡ ተግባሮች ።

አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የባለዕዳው ፡ መብቶች ፡ እንዳይጠፉ ፡ ሲል ፡ ማናቸው ገም ፡ የመጠበቂያ ፡ ተግባሮች ፡ በባለዕዳው ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ ለማከናወን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፫ ። በባለዕዳው ፡ መብቶች ፡ ስለ ፡ መሥራት ።

- (፩) አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የባለዕዳው ፡ መደኸየት ፡ ገንዘቡን ፡ የማያስከፍል ፡ ምክንያት ፡ እንዳይሆንበት ፡ ሲል ፤ ዳኞችን ፡ አስፈቅዶ ፡ እንደ ፡ ባለዕዳው ፡ እንደራሴ ፡ ሆኖ ፡ የባለዕዳውን ፡ መብቶች ፡ ሊሠራባቸው ፡ ይችላል ።
- (፪) ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚጠይቅበት ፡ መብት ፡ በመብቱ ፡ ዐይነት ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ መሠረት ፡ ለባለዕዳው ፡ ብቻ ፡ የሚሆን ፡ መብት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነገሩን ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ለመከታተል ፡ እንዲፈቀድለት ፡ የሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ሊከለከል ፡ ይገባል ።
- (፫) እንዲሁም ፡ ዕዳ ፡ ለመክፈል ፡ የማይችል ፡ ሁኗል ፡ ተብሎ ፡ የሚያሠጋ ፡ ባለዕዳ ፡ ክስ ፡ ባለማቅረብ ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ መብቶቹ ፡ ጉዳት ፡ የሚደርስባቸው ፡ ካልሆነ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ለመክሰስ ፡ እንዲፈቅድለት ፡ የሚያቀርበው ፡ ጥያቄ ፡ ሊከለከል ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፬ ። ስለ ፡ ማስመሰል ።

አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ባለዕዳው ፡ ያደረገው ፡ ውል ፡ የማስመሰል ፡ እንጂ ፤ ተፈጻሚ ፡ እንዲሆን ፡ የተደረገ ፡ ያለመሆኑን ፡ በፍርድ ፡ እንዲታወቅለት ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፭ ። የባለዕዳው ፡ አጭብርባሪነት ።

ባለዕዳው ፡ በአጭብርባሪነት ፡ ተግባሩ ፡ መብቱን ፡ አሳልፎ ፡ የሰጠ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ግድታ ፡ የመፈጸም ፡ ስምምነት ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለገንዘቡ ፡ እነዚህን ፡ ተግባሮች ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፮ ። ስለ ፡ አጭብርባሪነት ፡ ሥራ ።

- (፩) አንድ ፡ ሥራ ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ መብቶች ፡ ላይ ፡ በአጭብርባሪነት ፡ የተፈጸመ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የሚገመተው ፤ ባለዕዳው ፡ የሚጠየቀውን ፡ ዕዳ ፡ ለመክፈል ፡ እንዳይችል ፡ ወይም ፡ የመክፈል ፡ ችሎታው ፡ ይበልጥ ፡ እንዲቀነስ ፡ ሲል ፤ እያወቀ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።
- (፪) የመክፈያ ፡ ጊዜያቸው ፡ ደርሶ ፡ የተከፈሉትን ፡ ዕዳዎች ፡ ሌሎች ፡ ባለገንዘቦች ፡ ሊቃወሙባቸው ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ሺ፱፻፺፯ ። ቅን ፡ ልቡና ፡ ስላላቸው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ።

ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ የሚያቀርበው ፡ ክስ ፡ ጉዳት ፡ የሚያመጣበት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ የተቃወመው ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ መብቶቹን ፡ ያገኘባቸው ፡ ሥራ

ዎች ፣ በዋጋ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ መሠረት ፣ ክስን ፣ አልቀበልም ፣ ሲል ፣ ሦስተኛው ፣ ወገን ፣ ለመቃወም ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ሺ፱፻፲፰ ። የጊዜ ፣ ልክ ።

ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ክስ ፣ ለማቅረብ ፣ የሚችሉት ፣ የተነቀፈው ፣ ሥራ ፣ ከተደረገበት ፣ ቀን ፣ እንሥቶ ፣ እስከ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ነው ።

ቀ፡ ሺ፱፻፲፱ ። ውጤቱ ።

(፩) ባለዕዳው ፣ የፈጸመው ፣ ሥራ ፣ በማጭበርበር ፣ መሆኑ ፣ ከተገለጸ ፣ ክስ ፣ ያቀረበውን ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

(፪) በተዋዋሮቹ ፣ ወገኖች ፣ መካከል ፣ ባለው ፣ ግንኙነትና ፣ በሌሎቹ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ ዘንድ ፣ በሚኖረው ፣ ጉዳይ ፣ ግን ፣ ሥራው ፣ ይጸናል ።

ቀ፡ ፪ሺ ። መካሠር ።

ባለዕዳው ፣ በከሠረ ፣ ጊዜ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎቹ ፣ የባለዕዳውን ፣ የሥራ ፣ መብት ፣ ማከናወን ፣ ወይም ፣ ባለዕዳው ፣ ባደረገው ፣ የማጭበርበር ፣ ተግባር ፣ የገንዘብ ፣ ጠያቂዎቹ ፣ የክስ ፣ ማቅረብን ፣ መብት ፣ የሚመለከቱ ፣ ድንጋጌዎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ይኖራሉ ።

ምዕራፍ ፣ ፯ ።

የውልን ፣ ጉዳይ ፣ ስለሚመለከት ፣ ማስረጃ ።

ክፍል ፣ ፩ ።

የማስረጃ ፣ ማቅረብ ፣ ግዴታና ፣ አቀባበሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፩ ። ማስረጃ ፣ የማቅረብ ፣ ግዴታ ።

(፩) አንድ ፣ ግዴታ ፣ እንዲፈጸምለት ፣ የሚጠይቅ ፣ ሰው ፣ ለግዴታው ፣ መኖር ፣ ማስረጃ ፣ ማቅረብ ፣ አለበት ።

(፪) እንዲህም ፣ ግዴታው ፣ ፍርስ ፣ ነው ፣ ወይም ፣ ተለውጧል ፣ ወይም ፣ ቀርቷል ፣ የሚለው ፣ ወገን ፣ ይኸንኑ ፣ ግዴታ ፣ ያፈረሰውን ፣ የለወጠውን ፣ ወይም ፣ ያስቀረውን ፣ ተግባር ፣ ማስረጃት ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፪ ። የማስረጃ ፣ ዐይነቶች ።

በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ላይ ፣ በተመለከቱት ፣ ደንቦች ፣ መሠረትና ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ ሕግ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ደንብ ፣ ላይ ፣ በተገለጸው ፣ ድንጋጌ ፣ ዐይነት ፣ በጽሑፍ ፣ በምስክር ፣ በሕሊና ፣ ግምት ፣ በተከራካሪው ፣ ወገን ፣ እምነት ፣ ወይም ፣ በመሐላ ፣ ማስረጃ ፣ ማቅረብ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፫ ። ጽሑፍ ፣ በሆነ ፣ ሥርዐት ፣ (ፎርም) ፣ ይደረጉ ፣ የተባሉ ፣ ውሎች ።
ውሎ ፣ በጽሑፍ ፣ እንዲሆን ፣ ሕግ ፣ ባዘዘ ፣ ጊዜ ፣ ይህ ፣ ጽሑፍ ፣ የተቀደደ ፣ የተ

ሰረዘ፣ የጠፋ፣ መሆኑ፣ ካልተረጋገጠ፣ በቀር፣ ውሉን፣ በምስክርኛ፣ ወይም፣ በሕሊና፣ ግምት፣ ለማስረዳት፣ አይቻልም ።

ቍ፡ ፪ሺ፩ ። በማስረጃ፣ አቀራረብ፣ ጉዳይ፣ ስለ፣ መዋዋል ።

እንዳንድ፣ ማስረጃዎችን፣ የሚያስቀሩትን፣ ወይም፣ አቀራረቡን፣ የሚቀንሱትን፣ ደንቦች፣ ጥሰው፣ ተዋዋዮቹ፣ እንዲዋዋሉ፣ አይፈቀድላቸውም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የጽሑፍ ፡ ማስረጃ ።

ቍ፡ ፪ሺ፭ ። የጽሑፍ ፡ ማስረጃ ፡ በቂነት ።

(ጸ) የጽሑፍ ፡ ሰነድ ፡ በላዩ ፡ ስለሚገኘው ፡ የስምምነት ፡ ቃል ፡ እንዲሁም ፡ በላዩ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ተጻፈው ፡ ቀን ፡ በተፈራራሚዎቹ ፡ መካከል ፡ ሙሉ ፡ እምነት ፡ የሚጣልበት ፡ በቂ ፡ ማስረጃ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ በእንደራሴ ፡ በተፈጸመላቸው ፡ ሰዎች ፡ በኩልና ፡ የተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ ወራሾች ፡ በሆኑት ፡ ዘንድም ፡ ሙሉ ፡ እምነት ፡ የሚጣልበት ፡ በቂ ፡ ማስረጃነት ፡ አለው ።

ቍ፡ ፪ሺ፮ ። መቃወሚያ ፡ ማስረጃ ።

(ጸ) በጽሑፍ ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ ቃሎች ፡ ተዋዋዮቹ ፡ ለመቃወም ፡ የሚችሉት ፤ ቃሉ ፡ ይኸው ፡ ነው ፡ የሚለውን ፡ ወገን ፡ በማስማል ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ተጻፉት ፡ ቃላቶች ፡ የሰው ፡ ምስክር ፡ ወይም ፡ የሕሊና ፡ ግምት ፡ ማስረጃ ፡ ማቅረብ ፡ አይቻልም ።

ቍ፡ ፪ሺ፯ ። ጽሕፈትን ፡ ለመካድ ።

(ጸ) የግል ፡ በሆነ ፡ ጽሑፍ ፡ የተጻፈ ፡ ሰነድ ፡ የቀረበለት ፡ ሰው ፡ የኔ ፡ አይደለም ፡ ለማለት ፡ የፈለገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጽሕፈቱን ፡ ወይም ፡ ፈርማውን ፡ ግልጥ ፡ አድርጎ ፡ መካድ ፡ አለበት ።

(፪) ወራሽ ፡ የሆኑ ፡ ሰዎች ፡ የአውራሾችን ፡ ፈርማ ፡ ወይም ፡ ጽሕፈት ፡ መሆኑን ፡ አናውቅም ፡ ማለት ፡ ብቻ ፡ ይበቃቸዋል ።

ቍ፡ ፪ሺ፰ ። የጽሕፈት ፡ ምርመራ ።

አንዱ ፡ ወገን ፡ ተከራካሪ ፡ ፈርማውን ፡ ወይም ፡ ጽሕፈቱን ፡ በካደ ፡ ጊዜ ፡ ወራሾቹም ፡ ማን ፡ እንደ ፡ ፈረመውና ፡ እንደ ፡ ጻፈው ፡ አናውቅም ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ፈርማው ፡ ወይም ፡ ጽሕፈቱ ፡ እንዲመረመር ፡ ዳኞች ፡ ሊያዙ ፡ ይችላሉ ።

ቍ፡ ፪ሺ፱ ። ሦስተኛ ፡ ወገኖች ።

(ጸ) ሰነዱን ፡ የጻፈው ፡ ወይም ፡ የተቀበለው ፡ የመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡

ባለሥልጣን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በሰነድ ፡ ውስጥ ፡ የተጻፉትን ፡ ቃሎች ፡ ሐሰተኛነት ፡ በማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ለማስረዳት ፡ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ በቀረበው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የተጻፈው ፡ ቀን ፡ የተረጋገጠ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በተለይ ፡ ይህ ፡ የተጻፈው ፡ ቀን ፡ ሐሰተኛ ፡ መሆኑን ፡ በማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ ለማስረዳት ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፲ ። በባለሥልጣን ፡ የተረጋገጠ ፡ ሰነድ ።

(፩) ሰነዱን ፡ ያዘጋጀው ፡ ወይም ፡ የተቀበለው ፡ ይህንኑ ፡ ለማድረግ ፡ የሚችል ፡ የመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለሥልጣኑ ፡ ራሱ ፡ ለመመርመር ፡ ያልቻላቸውን ፡ የውሉን ፡ ቃላት ፡ ሁሉ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ እንደ ፡ ፈቀዱ ፡ ሊቃወሟቸው ፡ ይችላሉ ።

(፪) የመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣን ፡ ራሱ ፡ የመረመራቸውን ፡ የውል ፡ ቃላት ፡ ለመቃወም ፡ የሚቻለው ፡ ጻኞች ፡ ይህ ፡ እንዲፈጸም ፡ በተለይ ፡ የፈቀዱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፲፩ ። በባለሥልጣን ፡ የተረጋገጠ ፡ የሰነድ ፡ ግልባጭ ።

(፩) በባለሥልጣን ፡ ከተረጋገጠ ፡ ዋነኛ ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የተቀዱ ፡ ግልባጮች ፡ ወይም ፡ ከዋናው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የተነሡ ፡ ፎቶግራፍ ፡ ኮፒዎች ፡ ይህንኑ ፡ ጉዳይ ፡ ለመሥራት ፡ በተመደበ ፡ የመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣን ፡ በሆነ ፡ ሹም ፡ ትክክለኛ ፡ ግልባጭ ፡ መሆናቸው ፡ ከተመሰከረ ፡ የዚሁ ፡ ዐይነት ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ ሆነው ፡ ይቈጠራሉ ።

(፪) ይኸውም ፡ ደንብ ፡ ከዋናው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ ለተነሡ ፡ ፎቶግራፍ ፡ ኮፒዎችም ፡ ይጸናል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፲፪ ። የመንግሥት ፡ ቤተ ፡ መዛግብት ።

በመንግሥት ፡ ቤተ ፡ መዛግብት ፡ የሚቀመጡ ፡ የመንግሥት ፡ ወይም ፡ የግል ፡ ሰነዶች ፡ ከዋናው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የተገለበጡት ፡ እንደ ፡ ደንቡ ፡ የመዘገብ ፡ ቤቱ ፡ ባለሥልጣን ፡ በሆነው ፡ ሰነድ ፡ አስቀማጭ ፡ ሠራተኛ ፡ ከሆነ ፡ እንደ ፡ ዋናዎቹ ፡ ሰነዶች ፡ ተቈጥረው ፡ ይታመናሉ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፲፫ ። ማስተያያ ፡ ሰነዶች ፡ ወይም ፡ ፎቶግራፎች ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጠቀሱት ፡ ቅጥሮች ፡ የተመለከተው ፡ ነገር ፡ በሚያጋጥምበት ፡ ጊዜ ፡ ተከራካሪዎቹ ፡ ወገኖች ፡ ዋናው ፡ ሰነድ ፡ ይቅረብልን ፡ ብለው ፡ ጻኞችን ፡ ለመጠየቅ ፡ እይታሉም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ የያዙት ፡ ግልባጭ ፡ ከዋናው ፡ ሰነድ ፡ ጋራ ፡ ይህም ፡ ባይኖር ፡ ከቤተ ፡ መዛግብቱ ፡ ከተቀመጠው ፡ ግልባጭ ፡ ጋራ ፡ ቤራሳቸው ፡ ኪሣራ ፡ እንዲመሳከርላቸው ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አላቸው ።

(፪) እንዲሁም፡ ደግሞ፡ ዋናው፡ ሰነድ፡ በራሳቸው፡ ኪሣራ፡ በፎቶግራፍ፡ እንዲገለበጥላቸው፡ ለመጠየቅ፡ ይችላሉ ።

ቍ፡ ፪ሺ፲፬፡ የዋናው፡ ሰነድ፡ መጥፋት ።

ዋናው፡ ሰነድ ፤ ወይም፡ በቤተ፡ መዛግብቱ፡ የተቀመጠው፡ ትክክል፡ ግልባጭ፡ በጠፋ፡ (በሌለ)፡ ጊዜ፡ ከዚህ፡ በላይ፡ በተጠቀሱት፡ ቍጥሮች፡ ድንጋጌ፡ መሠረት፡ በሚገባ፡ የተገለበጡት፡ የሰነድ፡ ቅጂዎች፡ ስርዝም፡ ሆነ፡ የቃል፡ መለወጥ፡ ድልዝ፡ ወይም፡ ይህን፡ የመሰለ፡ ማናቸውም፡ የሚያጠራጥር፡ ነገር፡ የሌለባቸው፡ ከሆነ፡ የሚታመኑ፡ ናቸው ።

ቍ፡ ፪ሺ፲፮ ። የተረጋገጠ፡ ቀን ።

- ሰነዱ፡ የተጻፈበት፡ እርግጠኛ፡ ቀን፡ ነው፡ የሚባለው ።
- (ሀ) ሰነዱን፡ የጻፈው፡ ወይም፡ የተቀበለው፡ የመንግሥት፡ መሥሪያ፡ ቤት፡ ባለሥልጣን፡ ሲሆን፡ የጻፈበት፡ ወይም፡ የተቀበለበት፡ ቀን ፤
- (ለ) ሰነዱ፡ የመንግሥት፡ መሥሪያ፡ ቤት፡ ባለሥልጣን፡ በጻፈው፡ ወይም፡ በተቀበለው፡ ሌላ፡ ሰነድ፡ ውስጥ፡ ተጠቅሶ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ይህ፡ ሌላው፡ ሰነድ፡ የተጻፈበት፡ ወይም፡ ባለሥልጣኑ፡ የተቀበለበት፡ ቀን ፤
- (ሐ) ይህን፡ ሰነድ፡ ከፈረሙት፡ ወገኖች፡ አንደኛው፡ የሞተ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ወይም፡ ለመፈረም፡ የአካል፡ ችሎታ፡ ያጣ፡ እንደ፡ ሆነ፡ ሰውዬው፡ የሞተበት፡ ወይም፡ የመፈረም፡ ዐቅም፡ ያጣበት፡ ቀን፡ ነው ።

ቍ፡ ፪ሺ፲፯ ። የነጋዴዎች፡ መዝገብ ።

- (፩) የነጋዴዎች፡ መዛግብት ፤ ለጻፋቸው፡ ሰው፡ አስረጅ፡ ሊሆኑት፡ አይችሉም ።
- (፪) እነዚህ፡ መዛግብት፡ በጻፋቸው፡ ሰው፡ ላይ፡ ማስረጃ፡ ይሆኑበታል ። ነገር፡ ግን፡ በነዚህ፡ ለመጠቀም፡ የሚፈልገው፡ ወገን፡ የሚጠቅመውን፡ ቃል፡ ከሚቃወመው፡ ጽሑፍ፡ ውስጥ፡ ለይቶ፡ ጠቃሚውን፡ ብቻ፡ ያስረዳልኝ፡ ለማለት፡ አይችልም ።

ቍ፡ ፪ሺ፲፰ ። የቤት፡ መዛግብትና፡ የቤት፡ ደብዳቤዎች ።

የቤት፡ መዛግብት፡ የቤት፡ ደብዳቤዎች፡ ለጻፋቸው፡ ሰው፡ አስረጅ፡ ሰነድ፡ ሊሆኑት፡ አይችሉም ።

ቍ፡ ፪ሺ፲፱ ። በጻፉዋቸው፡ ሰዎች፡ ላይ፡ አስረጅ፡ ስለ፡ መሆናቸው ።

- የቤት፡ መዛግብትና፡ የቤት፡ ደብዳቤዎች፡ በጻፋቸው፡ ላይ፡ ተቃዋሚ፡ ማስረጃ፡ መሆናቸው፡ የሚታመኑ ።
- (ሀ) አንድ፡ ገንዘብ፡ የተከፈለ፡ መሆኑ፡ በግልጽ፡ ተመልክቶባቸው፡ በተገኘ፡ ጊዜ ፤

(ለ) ግዴታው ለሚጠቅመው ሰው ለሚያስረዳው ሰነድ የጠፋ እንደ ሆነና ለዚህ ሰነድ ምትኩ እንዲሆን ተብሎ በግልጽ የተጻፈባቸው እንደ ሆነ ነው ።

ቍ ፡ ጀቪ፲፱ ፡ የምክንያቱ ማስረጃ ።

- (፩) አንድ ሰው አንድ ገንዘብ ለመክፈል ቃል የሰጠ እንደ ሆነ ወይም ባለዕዳ መሆኑን ያመነ እንደ ሆነ ፤ እከፍልሃለሁ የተባለው ወይም ዕዳው የታመነለት ሰው የነዚህን ምክንያት ማረጋገጥ የለበትም ።
- (፪) ተቃራኒ ማስረጃ ከሌለ በቀር በአእምሮ ግምት በሚገባ የተሰጠ ቃል እንዳለ ይቈጠራል ።
- (፫) የግዴታው ምክንያት ስለ መደበቁ ማስረጃ በሚቀርብበት ጊዜ ይህንኑ ማስረጃት ያለበት ለግዴታው ሌላ ሕጋዊ ምክንያት አለ የሚለው ሰው ነው ።

ክፍል ፫ ።

ገንዘብ ፡ እንደ ተከፈለ የሚያስቈጥሩ የሕሊና ግምቶች ።

ቍ ፡ ጀቪ፳ ፡ ዕዳው የተከፈለ ያህል የሚያስቈጥሩ የሕሊና ግምቶች ።

ሰነድ ለባለዕዳው መመለሱ ዕዳውን እንደ ተከፈለ ያስቈጥራል ።

ቍ ፡ ጀቪ፳፩ ፡ የባለገንዘቡ ጽሕፈት ።

በእጁ ጭቶ በሚገኘው በዕዳው ሰነድ ላይ ባለገንዘቡ በግርጌው ፤ በጉኑ ወይም በጀርባው ጽፎበት የተገኘው ቃል የባለዕዳውን ነጻነት ወደማረጋገጥ የሚያዘነብል ጽሑፍ ከሆነ ፤ ሳይፈረምበት ወይም ቀን ሳይሞላበት ቢቀርም እንኳ እምነት ሊጣልበት የሚችል አስረጅ ይሆናል ።

ቍ ፡ ጀቪ፳፪ ፡ ስለ ውዝፍ ዕዳ ወይም ባንድ ጊዜ ስለሚከፈል ገንዘብ ።

- (፩) የተከፈለው ዕዳ ፤ ወለዶችን ወይም በየተወሰነ ጊዜ የሚከፈሉትን ሌሎች የክፍያ ድርሻዎች የሚመለከት እንደ ሆነ ፤ የተከፋዩን ዐይነት ለይቶ ሳይገልጽ ለአንዱ የክፍያ ደረሰኝ የሰጠ ባለገንዘብ ያለፈውንም ድርሻ እንደ ተቀበለ ይቈጠራል ።
- (፪) ባለገንዘቡ ለሞናው ገንዘብ ደረሰኝ ከሰጠ ባለዕዳው ወለዱንም ጭምር እንደ ከፈለ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ጀቪ፳፫ ፡ በስድስት ወር የተወሰነ ጊዜ ።

ዕዳው እንዲከፈል መጠየቅ ከሚገባው ቀን አንሥቶ እስከ ስድስት ወር ድረስ ሳይከፈል የቁየ ገንዘብ እንደ ተከፈለ የሚቈጠረው ፤

- (ሀ) ለንግድ ፡ ቤት ፡ ወኪሎች ፡ ለቢሮ ፡ ሠራተኞች ፡ በቀን ፡ ሒሳብ ፡ ለተቀጠሩ ፡ አሽከሮችና ፡ የቀን ፡ ሒሳብ ፡ ለሚከፈሉ ፡ የዕለት ፡ ኩሊዎች ፤ የሚከፈሉ ፡ የደመወዝ ፡ ዕዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) ለአስተማሪዎችና ፡ ለአሠልጣኞች ፡ ለሚሰጡት ፡ ትምህርት ፡ በየወሩ ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ሐ) ለባለሆቴሎች ፤ ለመጋቢዎችና ፡ ለማደሪያ ፡ ሆቴል ፡ ቤት ፡ ሥራ ፡ አስኪያጆች ፡ ለሚሰጡት ፡ ምግብና ፡ ለመኝታ ፡ ቤቱ ፡ ኪራይ ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (መ) ለዕለት ፡ ምግብ ፡ ወይም ፡ ለዘወትር ፡ አገልግሎት ፡ ነጋዴዎች ፡ ለባለግል ፡ ሰዎች ፡ ለሸጡት ፡ ሀብት ፡ ወይም ፡ ለምግብ ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፱ ። በሁለት ፡ ዓመት ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

ዕዳው ፡ እንዲከፈል ፡ መጠየቅ ፡ ከሚገባበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ሳይከፈል ፡ የቀረ ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ተከፈለ ፡ የሚቈጠረው ፤

- (ሀ) ለሐኪሞች ፤ ለቀዳጅ ፡ ሐኪሞች ፤ ለጥርስ ፡ ሐኪሞች ፤ ለአዋላጅ ፡ ሴቶች ፤ ለመድኅኒት ፡ ቀማሚዎችና ፡ ሻሎች ፤ ለከብት ፡ ሐኪሞች ፤ በልዩ ፡ ሞያቸው ፡ ስላደረጉት ፡ አገልግሎት ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሰጡት ፡ ሕክምና ፡ ዋጋ ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳ ፤
- (ለ) ለጠበቆች ፤ ለውል ፡ አዋዋቶች ፡ ለሌሎችም ፡ የሕግ ፡ አማካሪዎች ፡ በሞያ ፡ ሥራቸው ፡ ወይም ፡ በሹመት ፡ ሥራቸው ፡ ላደረጉት ፡ አገልግሎት ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳ ፤
- (ሐ) ለጥበበኞች ፡ ለአንጥረኞች ፡ በልዩ ፡ ሞያቸው ፡ ስለ ፡ ሠሩት ፡ ሥራ ፡ የሚከፈሉ ፡ ዕዳ ፤
- (መ) ለሴቶች ፡ ኪራይና ፡ ለእርሻ ፡ ሀብት ፡ ለሆነ ፡ የሚከፈል ፡ ዕዳ ፤
- (ሠ) ለመጠሪያ ፡ የሚከፈሉ ፡ ገንዘብ ፤
- (ረ) በብድር ፡ ለተሰጠ ፡ የገንዘብ ፡ ወለድና ፡ በጠቅላላውም ፡ የዓመት ፡ ጊዜ ፡ ተወስኖለት ፡ በየዓመቱ ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ባነሰ ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ውስጥ ፡ ሊከፈል ፡ የሚገባው ፡ ዕዳ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፭ ። ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ።

- (ሀ) ባለዕዳው ፡ በጽሑፍ ፡ ዕዳውን ፡ ያመነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) በሕግ ፡ የተደነገገው ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ሳይደርስ ፡ ባለገንዘቡ ፡ ገንዘቡን ፡ እንዲከፍለው ፡ ባለዕዳውን ፡ ከፍርድ ፡ ቤት ፡ አስጠርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕዳው ፡ እንደ ፡ ተከፈለ ፡ መቈጠሩ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቀ. ፪ሺ፳፮ ። መሐላ ።

- (ጳ) ከዚህ፡ በላይ፡ ባሉት፡ ቀጥሮች፡ ላይ፡ ለተገለጠው፡ የሕሊና፡ ግምት፡ መቃወሚያ፡ የሚሆን፡ ማንኛውንም፡ ዐይነት፡ ማስረጃ፡ ለመቀበል፡ አይቻልም ።
- (ጴ) ምን፡ ጊዜም፡ ቢሆን፡ ግን፤ ዕዳው፡ በእርግጠኛ፡ መከፈሉን፡ ወይም፡ ያለ መከፈሉን፡ ለማስረዳት፡ ባለገንዘቡ፡ ለባለዕዳው፡ ወይም፡ ባለዕዳው፡ ለባለገንዘቡ፡ የመሐላ፡ ቃሉን፡ ሊያወርድለት፡ ይችላል ።
- (ጵ) የባለገንዘቡ፡ ወይም፡ የባለዕዳው፡ ወራሾች፡ ገንዘቡ፡ የተከፈለ፡ ወይም፡ ያልተከፈለ፡ መሆኑን፡ ለማስረዳት፡ የመሐላ፡ ቃላቸውን፡ ለመስጠት፡ ይችላሉ ።

አንቀጽ፡ ፲፫ ።

ከውል፡ ውጭ፡ ስለሚደርስ፡ አላፊነትና፡ ያላገባብ፡ ስለ፡ መበልጸግ ።

ምዕራፍ፡ ፩ ።

ከውል፡ ውጭ፡ ስለሚደርስ፡ አላፊነት ።

ቀ. ፪ሺ፳፮ ። ከውል፡ ውጭ፡ የሆኑ፡ የአላፊነት፡ ምንጮች ።

- (ጳ) አንድ፡ ሰው፡ በራሱ፡ በኩል፡ ምንም፡ የገባው፡ ግዴታ፡ ባይኖር፡ በራሱ፡ ጥፋት፡ በሌላው፡ ሰው፡ ላይ፡ ጉዳትን፡ ካደረሰ፡ አላፊ፡ ነው ።
- (ጴ) እንዲሁም፡ ደግሞ፡ አንድ፡ ሰው፡ በሕጉ፡ ላይ፡ እንደ፡ ተመለከተው፡ በሌላ፡ ሰው፡ ላይ፡ ጉዳት፡ ሊያደርስ፡ የሚችል፡ ሥራ፡ ከሠራ፡ ወይም፡ በእጁ፡ የያዘው፡ ነገር፡ በሌላው፡ ሰው፡ ላይ፡ ጉዳት፡ ካደረሰ፡ አላፊ፡ ይሆናል ።
- (ጵ) በመጨረሻውም፡ በጥፋት፡ ምክንያት፡ ወይም፡ በሕግ፡ መሠረት፡ አላፊነት፡ ሲኖር፡ ሌላ፡ ሰው፡ ለፈጸመው፡ አድራጎት፡ በሕጉ፡ አላፊነት፡ አለበት፡ የተባለው፡ ሰው፡ አላፊ፡ ነው ።

ክፍል፡ ፩ ።

በጥፋት፡ ላይ፡ ስለ፡ ተመሠረተ፡ አላፊነት ።

ንኡስ፡ ክፍል፡ ፩ ።

ጠቅላላ፡ ደንቦች ።

ቀ. ፪ሺ፳፮ ። ጠቅላላ፡ መሠረት ።

ማንም፡ ሰው፡ ከራሱ፡ ጥፋት፡ የተነሣ፡ በሌላ፡ ሰው፡ ላይ፡ ጉዳት፡ ካደረሰ፡ ላደረገው፡ ጉዳት፡ ከሣራ፡ መከፈል፡ አለበት ።

ቀ. ፪ሺ፳፱ ። የጥፋት፡ ልዩ፡ ልዩነት ።

- (ጳ) አስቦ፡ ወይም፡ በቸልተኛነት፡ በሚሠራ፡ ተግባር፡ ጥፋት፡ ሊደረግ፡ ይችላል ።
- (ጴ) እንዲሁም፡ አንድ፡ ተግባርን፡ መፈጸም፡ ወይም፡ ተግባርን፡ አለመፈጸም፤ ጥፋት፡ ሊሆን፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴ ። መልካም ፡ ጠባይ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ሕሊናን ፡ ወይም ፡ መልካም ፡ ጠባይን ፡ ተቃዋሚ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ የማይገባውን ፡ ሥራ ፡ የሠራ ፡ ወይም ፡ የሚገባውን ፡ ሳይሠራ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጥፋት ፡ ማድረጉ ፡ ነው ።
- (፪) እንደዚህ ፡ ስላለውም ፡ ጉዳይ ፡ ትክክለኛ ፡ አእምሮ ፡ ባለው ፡ ሰው ፡ አሠራር ፡ ዐይነት ፡ አስተያየት ፡ ማድረግ ፡ ተገቢ ፡ ነው ።
- (፫) በሕግ ፡ የተነገረ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ጥፋት ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ የሚገመተው ፡ የጥፋት ፡ አድራጊውን ፡ ዕድሜም ፡ ሆነ ፡ የአእምሮውን ፡ ትክክለኛነት ፡ መሠረት ፡ አድርጎ ፡ ባለመያዝ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴፩ ። በሞያ ፡ ሥራ ፡ ስለሚደረግ ፡ ጥፋት ።

- (፩) በልዩ ፡ ሞያው ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ የሚፈጽም ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ በሞያው ፡ የሥራ ፡ ተግባሩን ፡ የሚያካሂድ ፡ ሰው ፡ የዚህ ፡ የሞያ ፡ ሥራው ፡ የሚመራበትን ፡ ደንብ ፡ መጠበቅ ፡ ይገባዋል ።
- (፪) በሥነ ፡ ጥበብ ፡ ወይም ፡ ራሱ ፡ በሚሠራው ፡ ኪነ ፡ ጥበብ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎች ፡ አለመከተሉ ፡ ሲገለጽ ፡ ባለመጠንቀቅ ፡ ወይም ፡ በቸልተኛነት ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ በተገኘ ፡ ጊዜ ፡ አላፊ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴፪ ። የመጉዳት ፡ አሳብ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ የግል ፡ ጥቅሙን ፡ ለመፈለግ ፡ ሳይሆን ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ሌላውን ፡ ሰው ፡ ለመጉዳት ፡ በማሰብ ፡ በሠራው ፡ ሥራ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ከተደረገው ፡ ጉዳት ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ የሌለውን ፡ የራሱን ፡ ጥቅም ፡ ሲፈልግ ፡ እያወቀ ፡ በሌላው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ጉዳትን ፡ ያደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴፫ ። በሥልጣን ፡ ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መጠቀም ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ የተሰጠውን ፡ ሥልጣን ፡ ለግል ፡ ጥቅሙ ፡ የሠራበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አጥፊ ፡ ነው ።
- (፪) የመንግሥት ፡ ሠራተኛ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ለጠቅላላው ፡ ጥቅም ፡ እንዲያገለግል በት ፡ በሥራው ፡ (በሹመቱ) ፡ ያገኘውን ፡ ሥልጣን ፡ ለግል ፡ ጥቅሙ ፡ ወይም ፡ ለተለየ ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፡ ያዋለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፴፬ ። ስለ ፡ መብቶች ፡ ግብ ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ሳይነኩ ፤ አንድ ፡ ሰው ፡ የተሰጠውን ፡ መብቱን ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ያዋለበት ፡ ሁኔታ ፡ ከኤኮኖሚክና ፡ (የቁጠባ ፡ ዘዴ) ፡ ከማሳበራዊ ፡ አስተዳደር ፡ ጋራ ፡ ተስማሚ ፡ አይደለም ፡ በማለት ፡ መንቀፍ ፡ አይቻልም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፴፭ ። ሕግን ፡ ስለ ፡ መጣሰ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በሕግ ፡ ላይ ፡ በትክክል ፡ ተገልጾ ፡ የተመለከተውን ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌ ፤ ልዩ ፡ ደንብና ፡ ሥርዐት ፡ የጣሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።
- (፪) ሕግን ፡ አለማወቅ ፡ ይቅርታ ፡ ሊያሰገኝ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፴፮ ። የበላይ ፡ ትእዛዝ ።

- (፩) በበላይ ፡ ባለሥልጣን ፡ ትእዛዝ ፡ የተፈጸመ ፡ ተግባር ፤ ትእዛዙ ፡ ምክንያት ፡ ሆኖ ፡ የሥራውን ፡ ጥፋትነት ፡ ግድ ፡ አያስቀረውም ።
- (፪) የተባለውን ፡ ሥራ ፡ ሠርቶ ፡ የተገኘ ፡ ሰው ፤ የዚህን ፡ ሥራ ፡ ሕገ ፡ ወጥነት ፡ እያወቀ ፤ በተለይም ፡ ትእዛዝ ፡ ሰጪው ፡ ሥልጣን ፡ (ችሎታ) ፡ እንደ ፡ ሌለውና ፡ የሥራውን ፡ የዐመፅ ፡ ጠባይ ፤ ወይም ፡ አስወቃሽነቱን ፡ እያወቀ ፡ ሠርቶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።
- (፫) በነገሩ ፡ ሁኔታ ፡ ዐይነት ፤ በተለይም ፡ አጥፊው ፡ ጥብቅ ፡ በሆነ ፡ በመንግሥታዊ ፡ ወይም ፡ በወታደራዊ ፡ ዲሲፕሊን ፡ ምክንያት ፤ በተሰጠው ፡ ትእዛዝ ፡ ለመከራከር ፡ ወይም ፡ ያንን ፡ የታዘዘውን ፡ እንጂ ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ ለማድረግ ፡ በማይችልበት ፡ ሁኔታ ፡ ውስጥ ፡ ከመገኘት ፡ የተነሣ ፡ የተባለውን ፡ ሠርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጥፋት ፡ የለበትም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፴፯ ። የውል ፡ አለመፈጸም ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በአንድ ፡ ውል ፡ ምክንያት ፡ የመጣበትን ፡ ግዴታ ፡ ሳይፈጽም ፡ በቀረ ፡ ጊዜ ፡ ከውሉ ፡ ውጭ ፡ ለሆነ ፡ ነገር ፡ አላፈነትን ፡ የሚያስከትልበትን ፡ ጥፋት ፡ እንደ ፡ ሠራ ፡ አያስቈጥረውም ።
- (፪) እንዲህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የውል ፡ አለመፈጸም ፡ ደንብ ፡ ብቻ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።
ልዩ ፡ ሁኔታዎች ።

ቀ ፡ ፪ሺ፴፰ ። ሰውነትን ፡ ስለ ፡ መጉዳት ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ሌላው ፡ ሰው ፡ ሳይፈቅድ ፡ በሚያደርገው ፡ መንካት ፡ በዚህ ፡ በመንካቱ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።
- (፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ሰውዬውን ፡ በቀጥታም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ሕይወት ፡ ባለው ፡ ወይም ፡ በሌለው ፡ ነገር ፡ አማካይነት ፡ ቢነካውም ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።
- (፫) በሌላ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ለማድረግ ፡ የተደረገ ፡ የመዛት ፡ ሁኔታ ፡ ብቻ ፡ በጠቅላላው ፡ ጥፋት ፡ አይባልም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፴፱ ። (፪) በቂ ፡ ምክንያት ።

- ተከላሹ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ፡ የማይባለው ፤
- (ሀ) ከላሹ ፡ ሥራውን ፡ የሚቃወም ፡ መሆኑን ፡ ተከላሹ ፡ በአእምሮው ፡ ግምት ፡ ሊያስበው ፡ የማይችል ፡ መሆኑ ፡ የታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

- (ለ) ሥራው ፣ የተፈጸመው ፤ በሚገባ ፣ አኳኋን ፣ ለራሱ ፣ ወይም ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ለመከላከል ፣ ወይም ፣ በደንብ ፣ በእጁ ፣ ያለውን ፣ ወይም ፣ የያዘውን ፣ ንብረት ፣ ለመጠበቅ ፣ ሲል ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ሐ) ሥራው ፣ የተፈጸመው ፣ ተከሳሾች ፣ ልጁን ፣ የአደራ ፣ ልጁን ፣ ተማሪውን ፣ ወይም ፣ አሸከሩን ፣ በሚገባ ፣ ለመቅጣት ፣ ሲል ፣ በሰውነቱ ፣ ላይ ፣ ተገቢ ፣ የሆነውን ፣ አቀጣጥ ፣ ፈጽሞበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (መ) ከሳሾች ፣ አደገኛ ፣ እብድ ፣ በመሆኑ ፤ ጉዳት ፣ እንዳያደርስ ፣ በሌላ ፣ አኳኋን ፣ ለመከልከል ፣ ስላልተቻለውና ፣ ተከሳሾች ፣ ሥራውን ፣ የፈጸመው ፣ በሚገባ ፣ አኳኋን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤
- (ሠ) የተከሳሾች ፣ ሥራ ፣ አእምሮ ፣ ባለው ፣ ሰው ፣ ግምት ፣ የሚገባ ፣ ነው ፣ የሚያሰኝ ፣ ሌላ ፣ ማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ በተገኘ ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፵፱ ። የሌላውን ፣ ሰው ፣ ነፃነት ፣ ስለ ፣ መንካት ፣ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) አንድ ፣ ሰው ፣ ሕግ ፣ ሳይፈቅድለት ፣ ለተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ቢሆንም ፣ የሌላውን ፣ ሰው ፣ ነፃነት ፣ የነካና ፣ እንደተፈቀደለት ፣ መጠን ፣ ካንዱ ፣ ቦታ ፣ ወደ ፣ ሌላው ፣ ቦታ ፣ እንዳይዘዋወር ፣ ሰው-ዬውን ፣ የከለከለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጥፋተኛ ፣ ነው ።
- (፪) እንዲህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ በከሳሾች ፣ ሰውነት ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ ያላደረሰም ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ ጥፋቱ ፣ እንደ ፣ ተሠራ ፣ መቁጠሩ ፣ አይቀርም ።
- (፫) ከሳሾች ፣ አንድ ፣ ዐይነት ፣ የግዴታ ፣ ሥራ ፣ እንዲፈጽም ፣ በተከሳሾች ፣ ዛቻ ፣ ተገድዶ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ይህም ፣ ዛቻ ፣ ሊያስከትልበት ፣ የሚችለውን ፣ አደጋ ፣ ለመግመት ፣ የሚችል ፣ መሆኑ ፣ ከታወቀ ፣ እንደ ፣ ጥፋት ፣ ለመቁጠር ፣ በቂ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፵፩ ። (፪) ሕጋዊ ፣ ሥልጣን ።

ቢሆንም ፣ ተከሳሾች ፣ ይህን ፣ የማስገደድ ፣ ሥራ ፣ የፈጸመው ፣ በሚገባ ፣ አኳኋን ፤ ሕግ ፣ በሚፈቅድለት ፣ ሥልጣኑ ፣ ምክንያት ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ በሥልጣኑ ፣ ሥር ፣ በሚገኝ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንደ ፣ ጥፋት ፣ አይቁጠርበትም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፵፪ ። (፫) ወንጀል ፣ መሰል ፣ እልፈት ።

- (፩) የሌላውን ፣ ሰው ፣ ነጻነት ፣ የነካ ፣ ሰው ፤ ይህን ፣ ነጻነቱ ፣ የተነካበትን ፣ ሰው ፣ አንድ ፣ ወንጀል ፣ ሠርቶዋል ፣ ብሎ ፣ ለማሰብ ፣ የሚያስችለው ፣ በቂ ፣ ምክንያት ፣ ካገኘ ፣ ጥፋተኛ ፣ አያሰኘውም ።
- (፪) ቢሆንም ፣ አስገድዶ ፣ ነጻነቱን ፣ የነካበትን ፣ ሰው ፣ ወዲያውኑ ፣ ለክፍሉ ፣ ባለሥልጣን ፣ ወስዶ ፣ ካላስረከበው ፣ በቀር ፣ በዚህ ፣ ምክንያት ፣ ብቻ ፣ የሰውን ፣ ነጻነት ፣ በመንካት ፣ አላፈነት ፣ ያገኘዋል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፵፫ ። (፬) ዋስ ።

አንድ ፣ ሰው ፣ ባንድ ፣ በተወሰነ ፣ ቦታ ፣ እንዲኖር ፣ ለመንግሥት ፣ ባለሥልጣኖች ፣ በዋስትና ፣ አላፈነትን ፣ የተቀበለ ፣ ሰው ፣ ይህ ፣ በአንድ ፣ ስፍራ ፣ ታግዶ ፣ እንዲቀመጥ

የተደረገው ፡ ሰው ፡ ከዚህ ፡ ለማምለጥ ፡ መሰናዳቱን ፡ የሚያሳምን ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ካለው ፡ የዚህን ፡ ሰው ፡ ነጻነት ፡ ቢነካበት ፡ ጥፋተኛ ፡ አይደለም ።

ቁ፡ ፪ሺ፵፬ ። ስምን ፡ ስለ ፡ ማጥፋት ፤ (፩) መሠረቱ ።

አንድ ፡ ሰው ፡ በንግግርቹ ፡ በጽሑፎቹ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ አድራጎቶቹ ፡ በሕይወት ፡ ያለውን ፡ የአንደኛውን ፡ ሰው ፡ ስም ፡ በማጥፋት ፡ ይህ ፡ ስሙ ፡ የጠፋው ፡ ሰው ፡ እንዲጠላ ፤ ወይም ፡ እንዲዋረድ ፡ ወይም ፡ እንዲሳቅበትና ፡ በእሱ ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ እምነትና ፡ መልካም ፡ ዝናው ፡ ወይም ፡ የወደፊት ፡ ዕድሉ ፡ እንዲበላሽ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቁ፡ ፪ሺ፵፭ ። (፪) የመጉዳት ፡ አሳብ ፡ የሌለው ፡ አድራጎት ።

(፩) ስም ፡ አጥፊ ፡ ለመባል ፡ የመጉዳት ፡ አሳብ ፡ መኖር ፡ አስፈላጊ ፡ አይደለም ።

(፪) በስም ፡ ማጥፋት ፡ ነገር ፡ ስም ፡ ያጠፋል ፡ የተባለውን ፡ ነገር ፡ በንግግርና ፡ በጽሑፍ ፡ የሠራው ፡ ሰው ፡ በዚህ ፡ ጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በንግግሩ ፡ የማንንም ፡ ሰው ፡ ስም ፡ በተለይ ፡ ካልገለጸ ፡ በቀር ፡ ስም ፡ እንደ ፡ ጠፋ ፡ አያስቈጥረውም ።

(፫) በአንደዚህ ፡ ያለው ፡ ሁኔታ ፡ የስም ፡ ማጥፋትን ፡ አድራጎት ፡ በንግግር ፡ ወይም ፡ በጽሑፍ ፡ የገለጸው ፡ ሰው ፡ ይህ ፡ አድራጎቱ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ እንደሚነጻጸር ፡ አስቀድሞ ፡ ለመረዳት ፡ መቻሉ ፡ ካተልገለጸ ፡ በቀር ፡ በዚህ ፡ ጉዳይ ፡ አላፈነት ፡ አይኖርበትም ።

ቁ፡ ፪ሺ፵፮ ። (፫) የሕዝብን ፡ ጥቅም ፡ የሚነኩ ፡ ጉዳዮች ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ለሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ በሚሆን ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ አሳቡን ፡ በመግለጽ ፡ ብቻ ፡ ከተወሰነ ፤ ምንም ፡ እንኳ ፡ ይህ ፡ አሳቡ ፡ በሕዝብ ፡ ድምፅ ፡ ሌላውን ፡ ሰው ፡ የሚያስወቅሰው ፡ ሆኖ ፡ ቢገኝ ፡ ጥፋተኛ ፡ አይደለም ።

(፪) ተከላሹ ፡ በከላሹ ፡ ላይ ፡ የገለጸው ፡ አሳብ ፡ ሐሰት ፡ መሆኑን ፡ በእርግጥ ፡ ያወቀው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ስም ፡ እንዳጠፋ ፡ አያስቈጥረውም ።

ቁ፡ ፪ሺ፵፯ ። (፬) የተነገረው ፡ ጉዳይ ፡ እውነትነት ።

(፩) ተከላሹ ፡ ያወራው ፡ የስም ፡ ማጥፋት ፡ ጉዳይ ፡ እርግጠኛ ፡ ለመሆኑ ፡ ማስረጃ ፡ ካገኘ ፡ ስም ፡ አጠፋ ፡ አያሰኘውም ።

(፪) በአንደዚህ ፡ ያለው ፡ ሁኔታ ፤ ያደረገው ፡ የስም ፡ ማጥፋት ፡ ጉዳይ ፡ በተለይ ፡ ሰውዬውን ፡ ለመጉዳት ፡ ብቻ ፡ ያደረገው ፡ መሆኑ ፡ ካልተረጋገጠ ፡ በቀር ፡ በአላፊነት ፡ አይጠየቅም ።

ቁ፡ ፪ሺ፵፰ ። (፭) የማይደፈር ፡ መብት ።

(፩) በምክር ፡ ቤት ፡ (በፓርላማ) ፡ ክርክር ፡ ወይም ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ክርክር ፡ ላይ ፡ በተደረገው ፡ ንግግር ፡ ተናጋሪው ፡ በአላፊነት ፡ አይጠየቅም ።

(፪) የዚህን ፡ ዐይነት ፡ ንግግር ፡ በትክክለኛ ፡ እርግጥነቱን ፡ የገለጠው ፡ ሰው ፡ በአላፊነት ፡ የሚጠየቀው ፤ ይህን ፡ ተግባር ፡ የፈጸመው ፡ ሰውዬውን ፡ ለመጉዳት ፡ ብቻ ፡ አስቦ ፡ ያደረገው ፡ መሆኑ ፡ በታወቀ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፵፱ ። ፮) በቂ ፡ ምክንያት ።

- (፩) በጋዜጣ ፡ ታትሞ ፡ የተወራ ፡ የሰም ፡ ማጥፋት ፡ ነገር ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ተከላሹም ፡ በጋዜጣ ፡ አማካይነት ፡ የሰውን ፡ ስም ፡ ያጠፋው ፡ በተለይ ፡ እንዲሁ ፡ ሰው ፡ ለመጉዳት ፡ አስቦ ፡ ሳይሆንና ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ቸልተኛነትም ፡ ያላደረገ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ በከላሹም ፡ ጠያቂነት ፡ የሰም ፡ ማጥፋቱን ፡ ጉዳይ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ቃሉን ፡ መልሶ ፡ ይቅርታ ፡ ከጠየቀ ፡ አላፈነቱ ፡ ይወገድለታል ።
- (፪) የሰም ፡ ማጥፋቱ ፡ ነገር ፡ የተደረገው ፡ ከአንድ ፡ ሳምንት ፡ በበለጠ ፡ ጊዜ ፡ በሚወጣ ፡ (በሚታተም) ፡ ጋዜጣ ፡ ላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሰም ፡ ማጥፋቱ ፡ ነገር ፡ የሚለውጥበትን ፡ የይቅርታ ፡ መጠየቂያው ፡ ጽሑፍ ፡ ጠያቂው ፡ ራሱ ፡ በመረጠው ፡ ጋዜጣ ፡ ላይ ፡ በፍጥነት ፡ እንዲታተምለት ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለለው ።
- (፫) የሰም ፡ ማጥፋቱ ፡ ነገር ፡ የሚለውጥበትን ፡ ጋዜጣ ፤ ጠያቂው ፡ ባልመረጠ ፡ ጊዜ ፤ የሰም ፡ ማጥፋቱ ፡ ነገርና ፡ የይቅርታ ፡ መጠየቂያ ፡ ነገር ፡ የሚታተመው ፡ በዚያው ፡ ቀድሞ ፡ በወጣው ፡ ጋዜጣ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶ ። የባልና ፡ የሚስትን ፡ መብት ፡ ስለ ፡ መንካት ፤ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፤ ሴትየዋ ፡ ባለባል ፡ መሆኑን ፡ እያወቀ ፡ ያለባልዋ ፡ ፈቃድ ፡ ባልዋን ፡ ትታው ፡ እንድትሄድ ፡ ቅርጥ ፡ አሳብ ፡ እንዲኖራት ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።
- (፪) አንድ ፡ ሰው ፡ ባለሚስት ፡ የሆነውን ፡ ሰው ፤ ሚስት ፡ እንዳለችው ፡ እያወቀ ፤ ሚስቲቱ ፡ ሳትፈቅድ ፡ ትቷት ፡ እንዲሄድ ፡ ያደረገው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።
- (፫) እንደዚሁም ፡ ባሉዋ ፡ ነገሩን ፡ እንደሚቃወም ፡ ሲያውቀው ፡ የሰው ፡ ሚስት ፡ ተቀብሎ ፡ እቤቱ ፡ ያስቀመጠ ፡ ወይም ፡ ያስተናገደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፩ ። (፪) የሚበቃ ፡ ምክንያት ።

- በላይኛው ፡ ቍጥር ፡ በ፫ኛው ፡ ንኡስ ፡ ቍጥር ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ጥፋት ፡ የማይቂጥሩት ፤
- (ሀ) ባልና ፡ ሚስቱ ፡ ተለያይተው ፡ ለመኖር ፡ ተሰማምተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) ባልዮው ፡ በሚስቱ ፡ ላይ ፡ የማሠቅየት ፡ ተግባር ፡ በመፈጸሙ ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ባልዮው ፡ በሚስቱ ፡ ላይ ፡ ግፍ ፡ መሥራቱን ፡ ተከላሹ ፡ በሕሊና ፡ መንገድ ፡ በእርግጥ ፡ በመገመቱ ፡ ሴትየዋን ፡ ተቀብሎ ፡ ያኖራት ፡ ሰብአዊ ፡ ርኅራኄን ፡ በሚመለከት ፡ አድራጎት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፪ ። የማስተማርና ፡ የመጠበቅ ፡ ግዴታ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በሕግ ፡ አገባብ ፡ ወይም ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ በራሱ ፡ አሳዳሪነት ፡ ወይም ፡ በራሱ ፡ ጠባቂነት ፡ ሥር ፡ እንዲተዳደር ፡ በአደራ ፡ የተሰጠውን ፡

ሌላውን ሰው፣ በአስተዳዳሪነቱ ምክንያት ሊፈጽምለት ፣ የሚገባውን ፣ በሕሊና ፣ አገጣጠም ፣ ከእርሱ ፣ ዘንድ ፣ የሚጠበቀውን ፣ ተግባር ፣ በጊዜው ፣ አጋጣሚ ፣ በልማድ ፣ አሠራር ፣ ሁኔታ ፣ ባለው ፣ ምኞት ፣ መጠን ፣ በትምህርት ፣ የማሳደግና ፣ በሚገባ ፣ የመጠበቅን ፣ ጉዳይ ፣ ሳይፈጽምለት ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጥፋተኛ ፣ ነው ።

በዚሁ ፣ ባደረገው ፣ ጉድለት ፣ ምክንያት ፣ በሥልጣኑ ፣ ሥር ፣ የሚተዳደረው ፣ ሰው ፣ አንድ ፣ ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አላፊ ፣ ነው ።

እንዲሁም ፣ ከዚሁ ፣ ጉድለት ፣ የተነሣ ፣ በሥልጣኑ ፣ ውስጥ ፣ ሆኖ ፣ የሚጠብቀው ፣ ሰው ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ባደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ምክንያት ፣ አላፊ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፺፫ ። በሌላው ሰው ላይ ፣ ወይም ፣ መሬት ፣ ስለ ፣ መግባት ።

አንድ ፣ ሰው ፣ በሕግ ፣ ሳይፈቀድለትና ፣ ቤቱን ፣ ወይም ፣ መሬቱን ፣ በደንብ ፣ ባለእጅ ፣ የሆነው ፣ ወይም ፣ የያዘው ፣ ሳይፈቀድለትና ፣ የማይፈቅድ ፣ መሆኑንም ፣ በግልጽ ፣ እየተናገረ ፣ የሌላ ፣ ሰው ፣ ርስት ፣ በሆነ ፣ መሬት ፣ ወይም ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ቤት ፣ የገባ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጥፋተኛ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፺፬ ። ንብረትን ፣ ስለ ፣ መድፈር ።

አንድ ፣ ሰው ፣ በሕግ ፣ ሳይፈቀድለት ፣ ባለንብረቱ ፣ ሳይፈቅድለትና ፣ አለመፍቀዱንም ፣ በመግለጽ ፣ ሲናገር ፣ በደንብ ፣ በእጅ ፣ የሆነውን ፣ የሌላውን ፣ ሰው ፣ ንብረት ፣ የወሰደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጥፋተኛ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፺፭ ። ውል ፣ ከማድረግ ፣ በፊት ፣ የተደረገ ፣ ድርድር ።

አንድ ፣ ሰው ፣ ሌሎች ፣ ሰዎች ፣ ከሱ ፣ ጋራ ፣ ውል ፣ እንዲያደርጉ ፣ አላቡን ፣ ከገለጸላቸው ፣ በኋላና ፣ እነዚሁንም ፣ ሰዎች ፣ ወጪ ፣ እንዲያደርጉ ፣ አግባብቷቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጥፋተኛ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪፻፺፮ ። በውል ፣ የገባውን ፣ የግዴታ ፣ ቃል ፣ ስላለማክበር ፣ (ስለ ፣ መጣስ) ።

(፩) አንድ ፣ ሰው ፣ በሁለት ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ ውል ፣ መኖሩን ፣ እያወቀ ፣ ውል ፣ ካደረጉት ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ ካንደኛው ፣ ወገን ፣ ጋራ ፣ ሌላ ፣ ውል ፣ አድርጎ ፣ ቀድሞ ፣ የነበረውን ፣ ውል ፣ ለመፈጸም ፣ እንደማይቻል ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጥፋተኛ ፣ ነው ።

(፪) ቢሆንም ፣ የመጀመሪያው ፣ ውል ፣ ተጣሰብኝ ፣ ብሎ ፣ የክስ ፣ አቤቱታ ፣ የሚያቀርበው ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ውሉ ፣ እንዲፈጸም ፣ አስፈላጊውን ፣ ጥንቃቄ ፣ በቸልተኛነት ፣ ሳያደርግ ፣ ቀርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ የኋለኛው ፣ ተዋዋይ ፣ በአላፊነት ፣ አይጠየቅም ።

ቀ፡ ፪፻፺፯ ። የማይገባ ፣ ውድድር ።

አንድ ፣ ሰው ፣ ሐሰተኛ ፣ በሆነ ፣ ማስታወቂያ ፣ ወይም ፣ ቅን ፣ ልቡናን ፣ ተቃራኒ ፣ በሆነ ፣ በማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ዐይነት ፣ አድራጎት ፣ የአንዱን ፣ ፋብሪካ ፣ የሥራ ፣ ፍሬ ፣

(ዕቃ) ፡ ወይም ፡ የአንድ ፡ የንግድ ፡ ቤት ፡ መልካም ፡ ስም ፡ የሚያጠፋ ፡ ስብከት ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፰ ። የሌለውን ፡ አስመስሎ ፡ ማሳየት ።

አንድ ፡ ሰው ፤ በሚሰጠው ፡ የማረጋገጫ ፡ ቃል ፤ በጠባዩ ፤ በአካሄዱ ፡ ወይም ፡ ባለ ማድረጉ ፡ የአንድ ፡ ያልተወሰነ ፡ ነገር ፡ ሁኔታ ፡ መኖሩን ፡ ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ አንዳንድ ፡ ባዕዶች ፡ ሰዎች ፡ እንዲያምኑ ፡ ያግባባቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዚሁንም ፡ ነገር ፡ እርግጠኛውን ፡ ሀልዎት ፡ በተቃራኒ ፡ ሁኔታ ፡ እንዲያምኑ ፡ ቅን ፡ ሕሊናን ፡ ተቃዋሚ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ ሌሎቹን ፡ ሰዎች ፡ ያግባባ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፱ ። ያልተካከለ ፡ ወሬ ። (፩) መሠረቱ ።

ማንም ፡ ሰው ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ወይም ፡ በችልተኛነት ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ያልተካከለ ፡ ወሬ ፡ የማስተላለፍ ፡ ጥፋት ፡ እንዳደረገ ፡ የሚቁጠረው ፡—

- (ሀ) ከእርሱ ፡ ወሬውን ፡ የሰማው ፤ ወይም ፡ ሌላው ፡ ሰው ፡ ይህን ፡ ወሬ ፡ በማመን ፡ በሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ጉዳት ፡ የሚያገኘው ፡ መሆኑን ፡ ያወቀ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) በልዩ ፡ ሞያ ፡ ሥራው ፡ ምክንያት ፡ ትክክለኛ ፡ ወሬ ፡ (መረጃ) ፡ እንዲሰጥ ፡ የሚገባው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷ ። (፪) ልዩነት ።

- (፩) ይህን ፡ ያልተካከለ ፡ ወሬ ፡ የሰጠ ፡ ሰው ፤ በሰጠው ፡ ወሬ ፡ ላይ ፡ ያሰረዳው ፡ የአንዱን ፡ ሰው ፡ ሁኔታዎቹን ፤ ዐመሉን ፡ ለመክፈል ፡ የሚችል ፡ መሆኑን ፤ ችሎታውን ፡ በመናገር ፡ ለዚሁ ፡ ሰው ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ እምነት ፡ ወይም ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ የንግድ ፡ ዕቃ ፡ እንዲያገኝ ፡ በማሰብ ፡ አድርጎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አላፈነት ፡ የለበትም ።
- (፪) ይህንንም ፡ የመግለጫ ፡ ቃሉን ፡ በጽሑፍ ፡ አድርጎ ፡ ራሱ ፡ ካልፈረመ ፡ በቀር ፡ አላፈነት ፡ ሊመለከተው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፩ ። (፫) ምስክሮች ።

- (፩) አንድ ፡ ነገር ፡ መፈጸሙን ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ መፈጸሙን ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ አድራጎት ፡ መኖሩን ፡ ወይም ፡ ያለመኖሩን ፡ የሚያረጋግጡ ፡ ምስክሮች ፡ የሰጡት ፡ የምስክርነት ፡ ቃል ፡ እርግጠኛ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፡ አላፈዎች ፡ ናቸው ።
- (፪) አላፈነታቸውም ፡ የአረጋገጡትን ፡ እውነት ፡ ያልሆነ ፡ ቃል ፡ እንደ ፡ እውነተኛ ፡ በማመን ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ለሠሩ ፡ ሰዎች ፡ ነው ።
- (፫) ምስክሮቹ ፡ ይህን ፡ ያደረጉት ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስሕተት ፡ እንዲገቡ ፡ ባደረጓቸው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ የማቅረብ ፡ መብታቸው ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ፡ ፪ሺ፰፻፱ ። ምክር ፡ ወይም ፡ የአደራ ፡ ቃል ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

አንድ ፡ ሰው ፡ ለሌላው ፡ ሰው ፡ ምክር ፡ ቢሰጥ ፡ ወይም ፡ አደራ ፡ ቢለው ፡ ጥፋተኛ ፡ አይደለም ።

ቍ፡ ፪ሺ፰፻፳ ። ስለ ፡ መያዝ ።

አንድ ፡ አበዳሪ ፡ ባለዕዳው ፡ ሊከፍለው ፡ የሚገባውን ፡ ዕዳ ፡ ለማስከፈል ፡ ሲል ፡ ሊቀበል ፡ ከሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ ጋራ ፡ ተመዛዛኝ ፡ ያልሆነ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ነገር ፡ አስፈላጊ ፡ ሳይሆን ፡ የያዘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ፡ ፪ሺ፰፻፺ ። የፍርድን ፡ ትእዛዝ ፡ ስለ ፡ መፈጸም ።

(፩) አንድ ፡ ፍርድ ፡ አስፈጻሚ ፤ ዳኛው ፡ የሰጠው ፡ የፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ ትክክለኛ ፡ አሠራሩን ፡ የያዘ ፡ (ፎርም) ፡ ከሆነ ፡ የተሰጠውን ፡ ትእዛዝ ፡ ቢፈጽም ፡ ጥፋተኛ ፡ አይደለም ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ ትእዛዙ ፡ ከደንበኛው ፡ አሠራር ፡ ፎርም ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ፍርድ ፡ አስፈጻሚው ፡ ከተሰጠው ፡ ትእዛዝ ፡ ያለፈ ፤ ወይም ፡ ትእዛዙን ፡ ሕግን ፡ ባለማክበር ፡ የፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጥፋተኛ ፡ ነው ።

ቍ፡ ፪ሺ፰፻፺ ። ስለ ፡ ይርጋ ።

አንድ ፡ ሰው ፡ በባለይዘታነቱ ፡ ወይም ፡ በይርጋ ፡ ደንብ ፡ መክሰስ ፡ ቀርቶልኛል ፡ ብሎ ፡ ቢከራከር ፡ ጥፋተኛ ፡ አይደለም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

አጥፊ ፡ ሳይሆን ፡ አላፊ ፡ ስለ ፡ መሆን ።

ቍ፡ ፪ሺ፰፻፺ ። አስፈላጊ ፡ ሁኔታ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ራሱን ፡ ወይም ፡ ሌላውን ፡ ሀብቱን ፡ ወይም ፡ የሌላውን ፡ ሰው ፡ ሀብት ፡ በርግጥ ፡ ሊደርስበት ፡ ከሚችል ፡ አደጋ ፡ ለማዳን ፡ ሲከላከል ፡ በሌላው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አላፊ ፡ ይሆናል ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ የደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ጉዳቱ ፡ በደረሰበት ፡ ሰው ፡ ጥፋትና ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አላፊነት ፡ አያመጣም ።

ቍ፡ ፪ሺ፰፻፺ ። በሰው ፡ አካል ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ስለ ፡ ማድረስ ።(፩) መሠረቱ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በሠራው ፡ ሥራ ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ አካል ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አላፊ ፡ ነው ።

(፪) ቢሆንም ፤ ይህን ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰው ፡ ሥራ ፡ በሕግ ፡ የተፈቀደ ፡ የታዘዘ ፡

እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ሥራው ፡ የተፈጸመው ፡ ራስን ፡ ለማዳን ፡ በሚገባ ፡ ሲከ
ላከል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ አደጋው ፡ ሊደርስ ፡ የቻለው ፡ በተበ
ዳዩ ፡ ጥፋት ፡ ምክንያት ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአድራጊው ፡ ላይ ፡ ማናቸውም ፡
አላፈነት ፡ አይደርስበትም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፰ ። (፪) የስፖርት ፡ ሥራ ። (ጨዋታ) ።

አንድ ፡ ሰው ፡ የስፖርት ፡ ሥራ ፡ በመሥራት ፡ ላይ ፡ ሳለ ፡ በዚህ ፡ እስፖርት ፡ ተካ
ፋይ ፡ የሆነውን ፡ ወይም ፡ ተመልካቹን ፡ ቢያቋስለው ፤ በስፖርት ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡
የሚመለከተውን ፡ ደንብ ፡ በግልጽ ፡ ካልጣሰ ፡ ወይም ፡ የተንኩል ፡ ሥራ ፡ ካልፈ
ጸመ ፡ በቀር ፡ በአላፈነት ፡ አይጠየቅም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፱ ። አደገኛ ፡ ሥራ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ የሚፈነዳ ፡ ወይም ፡ መርዝ ፡ የሚሆኑ ፡ ቅመማት ፡ በሥራ ፡
ላይ ፡ በማዋል ፡ ወይም ፡ በማከማቸት ፤ ወይም ፡ ከፍተኛ ፡ ጉልበት ፡ ያለው ፡
የኤሌክትሪክ ፡ መሥመር ፡ በመዘርጋት ፤ ወይም ፡ የመሬትን ፡ የተፈጥሮ ፡
መልክ ፡ በመለወጥ ፡ ወይም ፡ በተለይ ፡ አደገኛ ፡ የሆነ ፡ የእንዳስትሪ ፡ ሥራ ፡
በማካሄድ ፡ ይህ ፡ ሥራው ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ያደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡
ለደረሰው ፡ ጉዳት ፡ አላፈ ፡ ይሆናል ።

(፪) ይህን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከተውን ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰው ፡ መንግሥትም ፡
ቢሆን ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ሥራ ፡ በባለሥልጣን ፡ የተፈቀደለት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡
ቢሆንም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተው ፡ ደንብ ፡ ይጻፍል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፹ ። (፪) ለመድረስ ፡ የሚችል ፡ አደጋ ።

ጥፋት ፡ ያለበት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ጎረቤት ፡ በሆኑት ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ በአደጋ ፡
ምክንያት ፡ የደረሰ ፡ መበላሸት ፡ አላፈነትን ፡ አያመጣም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፹፩ ። እንስሳዎች ፡ ባደረጉት ፡ ጉዳት ፡ የሚመጣ ፡ አላፈነት ፡ (፩) የእንሳሰው ፡

ባለቤት ።

የአንድ ፡ እንስሳ ፡ ባለሀብት ፡ ከብቱ ፡ ጉዳቱን ፡ ያደረሰው ፡ በድንገት ፡ በማም
ለጥም ፡ ቢሆን ፡ ያደርጋል ፡ ተብሎ ፡ ያልታሰበውንም ፡ ጉዳት ፡ አድርሶ ፡ ቢገኝ ፤
ይህ ፡ እንስሳው ፡ ባደረሰው ፡ ጉዳት ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፹፪ ። (፪) የእንስሳው ፡ ጠባቂ ።

(፩) እንዲሁም ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ ለግል ፡ ጥቅሙ ፡ እንዲያውለው ፡ በራሱ ፡ ጠባቂ
ነት ፡ ውስጥ ፡ የሚገኘው ፡ የሌላ ፡ ሰው ፡ ከብት ፡ በእርሱ ፡ እጅ ፡ ባለበት ፡
ጊዜ ፡ ላደረሰው ፡ ጉዳት ፡ አላፈ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ እንስሳውን ፡ በኪራይ ፡ ወይም ፡ በተውሶ ፡ ወይም ፡ ለመ
ጠበቅ ፡ ወይም ፡ ለመቀለብ ፤ ወይም ፡ ደግሞ ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡
ሁኔታ ፡ የተረከበ ፤ በራሱ ፡ ጠባቂነት ፡ ውስጥ ፡ ያለው ፡ እንስሳ ፡ ጉዳት ፡ ባደ

ረሰ፣ ጊዜ፣ አላፈ፣ የሚሆነው፣ ይኸው፣ እንስሳ፣ በእጁ፣ የሚገኘው፣ ሰው፣ ነው ።
 (፫) አንድ፣ እንስሳ፣ በታዛዥነት፣ የተረከበ ፤ ወይም፣ ለባለከብቱ፣ ወይም፣ ለሌላው፣ ሰው፣ የሚሠራበት፣ ሰው ፤ እንስሳው፣ ያደረሰው፣ ጉዳት፣ በርሱ፣ ጥፋት፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ አላፈ፣ አይሆንም ።

ቍ፣ ጀቪ.፳፫ ። (፫) የአላፈነቶች፣ ግንኙነት ።

- (፩) የእንስሳው፣ ባለመብት፣ እንስሳው፣ ጉዳት፣ ያደረሰበትን፣ ተበዳይ፣ ከካሰ፣ በኋላ ፤ የእንስሳው፣ ጠባቂ፣ የነበረውን፣ ሰው፣ ሊጠይቀው፣ ይችላል ።
- (፪) እንስሳው፣ ጉዳት፣ ያደረሰው፣ በባለሀብቱ፣ ጥፋት፣ ወይም፣ በራሱ፣ አላፈነት፣ ውስጥ ፣ በሚተዳደረው፣ በሌላው፣ ሰው፣ ጥፋት፣ ካልሆነ፣ በቀር ፤ በዚህ ፣ ምክንያት፣ ያደረሰበትን፣ ኪሣራ፣ በሙሉ፣ እንዲመልሰለት፣ ጠባቂ፣ የነበረውን፣ ሰው፣ ለመጠየቅ፣ መብት፣ አለው ።

ቍ፣ ጀቪ.፳፬ ። (፬) ጌታው፣ የለቀቀው፣ እንስሳ ።

- (፩) የሰው፣ አገልጋይ፣ የሆነ፣ የቤት፣ እንስሳ፣ በሌላ፣ ሰው፣ ሀብት፣ ላይ፣ ጉዳት፣ ያደረሰ፣ እንደ፣ ሆነ ፤ የዚህ፣ እንስሳ፣ ባለቤት፣ የሆነው፣ ሰው፣ እንስሳውን፣ ጉዳት፣ ላደረሰበት፣ ሰው፣ የለቀቀ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ከአላፈነቱ፣ ለመዳን፣ ይችላል ።
- (፪) ቢሆንም ፤ እንስሳው፣ ጉዳት፣ ያደረሰው፣ በራሱ፣ ጥፋት፣ ወይም፣ በሱ፣ ሥልጣን፣ ሥር፣ በሚተዳደረው፣ ሰው፣ ጥፋት፣ ከሆነ፣ ግን፣ ይህ፣ መብት፣ አይኖረውም ።
- (፫) የቤት፣ እንስሶችና፣ የቤት፣ አራዊት፣ ተብለው፣ የሚቁጠሩት፣ ለመደሰት፣ ወይም፣ ከነሱ፣ ጥቅምን፣ ለማግኘት፣ እንደ፣ ተሰመደው፣ ሰው፣ የሚያኖራቸው፣ ናቸው ።

ቍ፣ ጀቪ.፳፭ ። (፭) ጠባቂው፣ የለቀቀው፣ እንስሳ ።

- (፩) የእንስሳው፣ ጠባቂ፣ (እረኛ)፣ የሚገደደው፣ ጉዳቱ፣ በደረሰበት፣ ጊዜ ፤ እንስሳው፣ በነበረው፣ ግምት፣ ልክ፣ ብቻ፣ ነው ።
- (፪) ሆኖም፣ የደረሰው፣ ጉዳት፣ በቤት፣ እንስሳና፣ በቤት፣ አራዊት፣ ያልሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ወይም፣ ጉዳቱ፣ በራሱ፣ ወይም፣ በርሱ፣ አላፈነት፣ ሥር፣ በሚገኘው፣ ሰው፣ ጥፋት፣ የተፈጸመ፣ እንደ፣ ሆነ ፤ ለእንስሳው፣ ጠባቂ፣ ተገዳጅነት፣ ወሰን፣ የለውም ።

ቍ፣ ጀቪ.፳፮ ። ለተበዳዩ፣ ለስሚከፈለው፣ ኪሣራ፣ የሚሆን፣ መያዣ ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ ባለቤት፣ የሌላ፣ ሰው፣ እንስሶች፣ በማይንቀሳቀስ ሰው፣ ንብረት፣ ገብተው፣ ጉዳት፣ ያደረሱበት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ስለ፣ ደረሰበት፣ ጉዳት፣ ሊከፈለው፣ የሚገባውን፣ ኪሣራ፣ ከባለከብቱ፣ ላይ፣ እስኪቀበል፣ ድረስ፣ እንስሶችን፣ መያዣ፣ አድርጎ፣ በእጁ፣ ሊያቈይ፣ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም፣ ከእንስሳው፣ ግምት፣ መጠን፣ በላይ፣ የሆነውን፣ ጉዳት፣ ለማስ

ቀረት፣ እንስሳውን፣ ለመግደል፣ አስፈላጊ፣ ሲሆን ፤ እንስሶቹን፣ ለመግደል፣ መብት፣ አለው ።

(ዩ) በሁለቱ፣ አጋጣሚ፣ ሁኔታዎች፣ ሳይዘገይ፣ ለእንስሶቹ፣ ባለቤት፣ ማስታወቅ፣ ይገባዋል ። ባለቤቱንም፣ ባያውቀው፣ ለማግኘት፣ የሚችልበትን፣ አስፈላጊውን፣ ማድረግ፣ አለበት ።

ቍ፣ጀሺ፣፳፮ ። ሕንጻ፣ (ቤት) ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ያንድ፣ ሕንጻ፣ ባለሀብት፣ ወይም፣ ባለይዘታ፣ ሕንጻው፣ ሊያደርስ፣ ይችላል፣ ተብሎ፣ ያልታሰበ፣ ድንገተኛ፣ ነገር፣ ቢያደርስም፣ ይህ፣ ሕንጻ፣ በሚያደርሰው፣ ጉዳት፣ አላፈ፣ ነው ።

(፪) ሕንጻውን፣ የሠራውን ፤ ወይም፣ በዚህ፣ ሕንጻ፣ ውስጥ፣ የሚገኘውን ፤ ወይም፣ ይህ፣ ሕንጻ፣ ባደረሰው፣ ጉዳት፣ አጥፊ፣ የሆነውን፣ ሰው ፤ ለባለቤቱ፣ ያለው፣ የመጠየቅ፣ መብት፣ የተጠበቀ፣ ነው ።

ቍ፣ጀሺ፣፳፯ ። (፪) ሕንጻን፣ ስለ፣መልቀቅ ።

(፩) የሕንጻው፣ ባለቤት፣ ይህን፣ ቤቱን፣ ጉዳት፣ ለደረሰበት፣ ሰው፣ የለቀቀለት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ከአላፈነቱ፣ ውጭ፣ ለመሆን፣ ይችላል ።

(፪) ቢሆንም ፤ ጉዳቱ፣ የደረሰው፣ እሱ፣ ራሱ፣ ባደረገው፣ ጥፋት፣ ወይም፣ እርሱ፣ በሥልጣን፣ ሥር፣ በሚያሳድረው፣ ሰው፣ ጥፋት፣ ከሆነ፣ ይህ፣ መብት፣ እይኖረውም ።

ቍ፣ጀሺ፣፳፰ ። (፫) የሚያሠጋ፣ ጉዳት ።

ከሌላ፣ ሰው፣ ቤት፣ ላይ፣ ጉዳት፣ ይደርስብኛል፣ ብሎ፣ የሚሠጋ፣ ሰው ፤ የዚህ፣ አሥጊ፣ የሆነው፣ ሕንጻ፣ ባለቤት፣ ይህ፣ ጉዳት፣ ከመድረሱ፣ በፊት፣ እስቀድሞ፣ አሥጊው፣ ነገር፣ እንዲወገድለት፣ አስፈላጊውን፣ ጥንቃቄ፣ እንዲያደርግ፣ ሊጠይቅ፣ መብት፣ አለው ።

ቍ፣ጀሺ፣፳፱ ። (፬) ከሕንጻ፣ ላይ፣ የሚወድቁ፣ ነገሮች ።

በአንድ፣ ሕንጻ፣ ውስጥ፣ የሚኖር፣ ሰው ፤ ከዚህ፣ ሕንጻ፣ እየወደቁ፣ በሌላው፣ ላይ፣ ጉዳት፣ በሚያደርሱት፣ ተንቀሳቃሽ፣ ነገሮች፣ አላፈ፣ ነው ።

ቍ፣ጀሺ፣፴፩ ። መኪናዎችና፣ ባለሞተር፣ ተሽከርካሪዎች ፤ (፩) ባለቤቱ ።

(፩) የአንድ፣ መኪና፣ ወይም፣ የአንድ፣ ባለሞተር፣ ተሽከርካሪ፣ ባለቤት፣ የሆነ፣ ሰው፣ አደጋውን፣ ያደረሰው፣ ይህን፣ መኪና፣ ወይም፣ ይህን፣ ባለሞተር፣ ተሽከርካሪ፣ ለማንቀሳቀስ፣ ወይም፣ ለመንዳት፣ ባልተፈቀደለትም፣ ሰው፣ ቢሆን፣ እንኳ፣ መኪናው፣ ወይም፣ ባለሞተር፣ ተሽከርካሪው፣ ባደረሰው፣ ጉዳት፣ አላፈ፣ የሚሆነው፣ ባለሀብቱ፣ ነው ።

(፪) ቢሆንም፣ አደጋው፣ በደረሰ፣ ጊዜ፣ መኪናው፣ ወይም፣ ተሽከርካሪው፣ የተሰረቀበት፣ ለመሆኑ፣ ማስረዳት፣ የቻለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ባለሀብቱ፣ አላፈነት፣ የለበትም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፱ ። (፪) ጠባቂ፡ ወይም ፡ ሠራተኛ ።

(፩) እንዲሁም ፡ መኪናውን ፡ ወይም ፡ ባለሞተር ፡ ተሽከርካሪውን ፡ ለግል ፡ ጥቅሙ ፡ ሊገለገልበትና ፡ ሊጠቀምበት ፡ የወሰደው ፡ ሰው ፤ ይህ ፡ መኪና ፡ ወይም ፡ ባለሞተር ፡ ተሽከርካሪው ፡ በእጁ ፡ በሚገኙበት ፡ ጊዜ ፡ ላደረሰው ፡ ጉዳት ፡ አላፈ ፡ ነው ።

(፪) ከመኪናው ፡ ወይም ፡ ከባለሞተር ፡ ተሽከርካሪው ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ያለው ፡ ታዛዥ ፡ ስለ ፡ ባለቤቱ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ሆኖ ፡ በመኪናው ፡ ወይም ፡ በባለሞተር ፡ ተሽከርካሪው ፡ በሚሠራበት ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ መኪና ፡ ወይም ፡ ባለሞተር ፡ ተሽከርካሪው ፡ ጉዳት ፡ ያደረሰው ፡ በራሱ ፡ ጥፋት ፡ ምክንያት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ለደረሰው ፡ ጉዳት ፡ አላፈ ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፹፫ ። (፫) የአላፊነቶች ፡ ግንኙነት ።

(፩) የመኪናው ፡ የባለሞተር ፡ ተሽከርካሪው ፡ ባለቤት ፡ ተበዳዩን ፡ ተገድዶ ፡ ከካሠ ፡ በኋላ ፡ ጠባቂ ፡ የነበረውን ፡ ሰው ፡ በኪሣራው ፡ አከፋፈል ፡ ሊጠይቀው ፡ ይችላል ።

(፪) እሱ ፡ ራሱ ፡ ባደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ጥፋት ፡ ካልሠራ ፡ ወይም ፡ ጉዳቱ ፡ የደረሰው ፡ በርሱ ፡ ሥልጣን ፡ ሥር ፡ በሚተዳደረው ፡ ሰው ፡ በተደረገ ፡ ጉድለት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የከፈለው ፡ ኪሣራ ፡ በሙሉ ፡ እንዲመለስለት ፡ ጠባቂውን ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፹፬ ። የተሽከርካሪዎች ፡ መጋጨት ።

(፩) ሁለት ፡ ባለሞተር ፡ ተሽከርካሪዎች ፡ ሲጋጩ ፡ እያንዳንዱ ፡ ተሽከርካሪ ፡ በየራሱ ፡ አንዱ ፡ በአንዱ ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ እንዳደረሰ ፡ ይቁጠራል ።

(፪) ለየአንዳንዱ ፡ ተሽከርካሪ ፡ ባለሀብት ፡ ወይም ፡ ለአደጋው ፡ አላፈ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ በአደጋው ፡ ምክንያት ፡ ከደረሰው ፡ ጠቅላላ ፡ ጉዳት ፡ ገሚሱን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፫) ይህ ፡ አደጋ ፡ የደረሰው ፡ በተለይ ፡ ወይም ፡ በጠቅላላው ፡ በአንደኛው ፡ መኪና ፡ ነጂ ፡ ስሕተት ፡ መሆኑ ፡ በማስረጃ ፡ የተገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ደንብ ፡ አይጸናም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፹፭ ። የተሠሩ ፡ ዕቃዎች ።

(፩) ትርፍ ፡ ለማግኘት ፡ ሲል ፡ ዕቃዎችን ፡ የሚሠራና ፡ እነዚህት ፡ ዕቃዎች ፡ ለሕዝብ ፡ የሚያቀርብ ፡ ሰው ፡ በዕቃዎቹ ፡ በሚገባ ፡ ሲጠቀምባቸው ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አላፈ ፡ ነው ።

(፪) ቢሆንም ፤ ይህ ፡ ዕቃ ፡ በልማድ ፡ እንደሚደረገው ፡ ተመርምሮ ፡ ቢሆን ፡ ኖሮ ፤ ጉዳቱን ፡ ያመጣው ፡ ጉድለት ፡ ተገልጾ ፡ ሊታወቅ ፡ የሚችል ፡ ከሆነ ፤ ምንም ፡ አላፊነት ፡ የለበትም ።

ቍ፡፪ሺ፡፹፮ ። ከአላፊነት ፣ ውጭ ፣ ስለ ፣ መሆን ።

- (፩) በእንስሳት ፣ በሕንጻዎች ፣ በቤቶች ፣ በመኪናዎች ፣ ወይም ፣ በባለሞተር ፣ ተሽከርካሪዎች ፣ ወይም ፣ በፋብሪካ ፣ ተሠርተው ፣ በወጡት ፣ ነገሮች ፣ ምክንያት ፣ አደጋ ፣ በሚፈጠርበት ፣ ወይም ፣ በሚደርስበት ፣ ጊዜ ፣ ሕጉ ፣ አላፊዎች ፣ የሚያደርጋቸው ፣ ሰዎች ፣ አንዳች ፣ ጥፋት ፣ ያላደረጉ ፣ መሆናቸውን ፣ በማስረዳት ፣ ወይም ፣ የጉዳቱ ፣ ምክንያት ፣ ሳይታወቅ ፣ በመቅረት ፣ ወይም ፣ ጉዳቱን ፣ ለመከልከል ፣ አንችልም ፣ ነበር ። ወይም ፣ ጉዳቱ ፣ የደረሰው ፣ በሌላ ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ጥፋት ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ በማስረዳት ፣ ጉዳቱ ፣ በደረሰበት ፣ ሰው ፣ በኩል ፣ ከአላፊነት ፣ ለማምለጥ ፣ አይችሉም ።
- (፪) ጉዳቱ ፣ የደረሰው ፣ በከፊል ፣ ወይም ፣ በሙሉ ፣ ከተበዳዩ ፣ ጥፋት ፣ የተነሣ ፣ መሆኑ ፣ ካልተረጋገጠ ፣ በቀር ፣ በከፊልም ፣ ሆነ ፣ በሙሉ ፣ ከአላፊነቱ ፣ ለመዳን ፣ አይችሉም ።

ቍ፡፪ሺ፡፹፯ ። ሌሎች ፣ ነገሮች ።

የአንድ ፣ ነገር ፣ ባለቤት ፣ ወይም ፣ ጠባቂ ፣ የሆነ ፣ ሰው ፣ ራሱ ፣ ጥፋት ፣ ካላደረገ ፣ ወይም ፣ በራሱ ፣ አላፊነት ፣ ውስጥ ፣ የሚተዳደር ፣ ሰው ፣ ካላጠፋ ፣ በቀር ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባሉት ፣ ቍ፡፲፫፡፭ ፣ ከተመለከተው ፣ አስተያየት ፣ ውጭ ፣ በሆነ ፣ ጉዳይ ፣ በአላፊነት ፣ አይጠየቅም ።

ቍ፡፪ሺ፡፹፰ ። የውል ፣ ግንኙነቶች ።

- (፩) ጉዳቱን ፣ ካደረሰው ፣ አደገኛ ፣ እንዲሁትሪ ፣ ወይም ፣ እንስሳት ወይም ፣ ሕንጻ ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ነገር ፣ ግንኙነት ፣ ያለውና ፣ በሕግ ፣ በኩልም ፣ ለነዚህም ፣ አላፊ ፣ ነው ፣ ከተባለው ፣ ሰው ፣ ጋራ ፣ ተዋውያለሁ ፣ የሚለው ፣ ሰው ፣ አሥጊ ፣ የሆኑ ፣ ነገሮችን ፣ በመፍጠር ፣ ወይም ፣ በእንስሳዎች ፣ ወይም ፣ በሕንጻዎች ፣ ወይም ፣ በሌላ ፣ ነገሮች ፣ ለሚደርሱ ፣ ጉዳቶች ፣ የአላፊነትን ፣ ደንቦች ፣ በመጥቀስ ፣ ከአላፊነት ፣ ለመዳን ፣ አይችልም ።
- (፪) እንዲህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ጉዳቱ ፣ የሚያደርሰው ፣ ነገር ፣ የሚመራው ፣ በተደረገው ፣ የውል ፣ ደንብ ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፡፹፱ ። ጥቅም ፣ የሌለው ፣ ግንኙነት ።

- (፩) እንዲሁም ፣ ውል ፣ ባይኖርም ፣ እንኳ ፣ ጉዳቱ ፣ በተደረገ ፣ ጊዜ ፣ ባለሀብቱ ፣ ወይም ፣ ጠባቂው ፣ አንድ ፣ ጥቅም ፣ ሳያገኝ ፣ በእንስሳው ፣ በሕንጻው ፣ ወይም ፣ በሌላ ፣ ነገር ፣ ይገለገል ፣ የነበረው ፣ ሰው ፣ እንስሳው ፣ ሕንጻው ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ነገር ፣ ለሚያደርሰው ፣ ጉዳት ፣ የአላፊነትን ፣ ደንቦች ፣ ጠቅሶ ፣ ለመከራከር ፣ አይችልም ።
- (፪) እንዲህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ጥፋት ፣ ካላደረጉ ፣ ባለሀብቱ ፣ ወይም ፣ ጠባቂው ፣ አላፊነት ፣ የለባቸውም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

የካሣ ፡ አከፋፈልና ፡ ልክ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ።

(ሀ) ግልጽ ፡ የሆኑ ፡ ጉዳቶች ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯ ። የኪሣራ ፡ አከፋፈል ።

(፩) በመደቡ ፡ በጉዳቱ ፡ ምክንያት ፡ ተበዳዩ ፡ የሚካሄደው ፡ ለጉዳቱ ፡ ተመዛዛኝ ፡ የሆነ ፡ ኪሣራ ፡ በመክፈል ፡ ነው ።

(፪) የሰዎች ፡ ነጻነትና ፡ የሦስተኛ ፡ ወገን ፡ መብቶች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ በጉዳቱ ፡ ኪሣራ ፡ ፋንታ ፡ ወይም ፡ ከኪሣራው ፡ በላይ ፡ ለጉዳቱ ፡ ኪሣራ ፡ እንዲሆን ፡ ወይም ፡ ለጉዳቱ ፡ ወሰን ፡ ለማድረግ ፡ አስፈላጊ የሆኑ ፡ ነገሮችን ፡ ሁሉ ፡ ዳኞች ፡ ለመበየን ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰ ። የኪሣራው ፡ ልክ ።

ለደረሰው ፡ ጉዳት ፡ አላፈ ፡ መሆኑ ፡ በሕግ ፡ የታወቀው ፡ ሰው ፡ የሚከፍለው ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ፡ አላፈነቱን ፡ ያመጣው ፡ ጉዳይ ፡ በተበዳዩ ፡ ላይ ፡ ከደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ጋራ ፡ እኩል ፡ ሆኖ ፡ መመዘዝን ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱ ። ለወደፊት ፡ ሊደርስ ፡ ስለሚችል ፡ ጉዳት ።

ለወደፊት ፡ ሊደርስ ፡ ይችላል ፡ ተብሎ ፡ የሚገመተው ፡ ጉዳት ፡ የተረጋገጠ ፡ ሲሆን ፡ እስኪፈጸም ፡ ድረስ ፡ ሳይጠበቅ ፡ ካሣ ፡ ሊከፈለው ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳ ። አሹራንስ ፡ የገባ ፡ ተበዳይ ።

(፩) ተበዳዩ ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፈለው ፡ አሹራንስ ፡ ቢገባም ፡ አሹራንስ ፡ እንዳልገባ ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ካሣ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) አሹራንስ ፡ አድራጊው ፡ እከፍላለሁ ፡ ብሎ ፡ በገባው ፡ የአሹራንሱ ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ የከፈለውን ፡ የአሹራንስ ፡ ኪሣራ ፡ ይህን ፡ ጉዳት ፡ ካደረሰው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ ማናቸውንም ፡ ኪሣራ ፡ ሊጠይቅ ፡ አይችልም ።

(፫) ነገር ፡ ግን ፡ የአሹራንስ ፡ ውል ፡ አድራጊው ፡ ለደረሰው ፡ ጉዳት ፡ አላፈ ፡ ከሚሆነው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ በተበዳዩ ፡ ስም ፡ ተዳራጊ ፡ ሆኖ ፡ የተበዳዩን ፡ መብቶች ፡ የመጠየቅ ፡ ሥልጣን ፡ እንዲኖረው ፡ አስቀድሞ ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፩ ። ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ ጡረተኛ ።

(፩) ተበዳዩ ፡ በደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ምክንያት ፡ መጠሪያ ፡ የሚቀበል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መጠሪያ ፡ እንደማይቀበል ፡ ሰው ፡ ሁሉ ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

- (፪) ጡረታ ፡ የሚከፍል ፡ ሰው ፡ ዘተጠዋሪ ፡ ላይ ፡ በደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ምክንያት ፡ ለተጎጂው ፡ ጡረታ ፡ በመክፈሉ ፤ ጡረታውን ፡ ለመክፈል ፡ ያደረሰውን ፡ የጉዳት ፡ ሥራ ፡ የፈጸመውን ፡ ሰው ፡ ማናቸውንም ፡ ኪሣራ ፡ ይክፈለኝ ፡ ብሎ ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ሊጠይቀው ፡ አይችልም ።
- (፫) ከተበዳዩ ፡ ጋራ ፡ በሚያስተሳስረው ፡ ግንኙነት ፡ ምክንያት ፡ በተበዳዩ ፡ ስም ፡ ተዳራጊ ፡ ሆኖ ፡ የተበዳዩን ፡ መብት ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ፡ ተብሎ ፡ አስቀድሞ ፡ ለመስማማት ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፭ ። ስለ ፡ ሞት ፡ አደጋ ፡ (፩) አንዳንድ ፡ የቅርብ ፡ ዘመዶች ፡

ስለ ፡ አላቸው ፡ መብቶች ።

- (፩) የተጎጂው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፤ ወይም ፡ ወላጆቹና ፡ ልጆቹ ፡ በተጎጂው ፡ ላይ ፡ ከደረሰው ፡ የሞት ፡ አደጋ ፡ የተነሣ ፡ በራሳቸው ፡ ስም ፡ ሆነው ፡ በመተዳደሪያ ፡ ረገድ ፡ ለሚደርስባቸው ፡ ጉዳት ፡ ካሣ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ስለዚህ ፡ ጉዳት ፡ የሚከፈለው ፡ ካሣ ፡ ምግብን ፡ (መተዳደርን) ፡ በመስጠት ፡ እንደሚደረገው ፡ ጡረታ ፤ መልክና ፡ ዐይነት ፡ ይሆናል ።
- (፫) ከላሾቹ ፡ ቀለብ ፡ እንዲሰጧቸው ፡ የሚጠይቋቸው ፡ ዘመዶች ፡ ቢኖሯቸው ፡ እንኳ ፡ ይህ ፡ በምግብ ፡ ረገድ ፡ ለመጠሪያ ፡ የሚሰጣቸው ፡ ካሣ ፡ ይገባቸዋል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፮ ። ሌሎች ፡ ሰዎች ።

ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ አደጋ ፡ የደረሰበት ፡ ሰው ፡ ይረዳቸው ፡ ወይም ፡ ያስተዳድራቸው ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ቢያረጋግጡ ፡ እንኳ ፤ በተበዳይ ፡ ላይ ፡ በደረሰው ፡ የሞት ፡ አደጋ ፡ ምክንያት ፡ በገዛ ፡ ራሳቸው ፡ ስም ፡ ሆነው ፡ ማናቸውንም ፡ ኪሣራ ፡ ሊጠይቁ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፯ ። ቅን ፡ ልቡና ።

- (፩) ለደረሰው ፡ ጉዳት ፡ የሚከፈለው ፡ ካሣ ፡ ለቅን ፡ ልቡና ፡ ተቃራኒ ፡ በሆነው ፡ አኳኋን ፡ ሊጠየቅ ፡ አይችልም ።
- (፪) ተበዳዩ ፡ በማስተዋል ፡ ቢሠራ ፡ ኖሮ ፡ የደረሰበትን ፡ ጉዳት ፡ ሊያግደው ፡ ወይም ፡ ሊያቀለው ፡ የሚችል ፡ ሲሆን ፤ በደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ መጠን ፡ በሙሉ ፡ ካሣ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፰ ። ስለ ፡ ተበዳዩ ፡ ጥፋት ።

- (፩) በተበዳዩ ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ ጉዳት ፡ በከፊሉ ፡ በገዛ ፡ ራሱ ፡ ጭፍት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለተበዳዩ ፡ የሚከፈለው ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ፡ በከፊሉ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፪) የጉዳቱ ፡ ካሣ ፡ በእንዴት ፡ ያለ ፡ ሁኔታ ፡ መኳሥ ፡ የሚገባው ፡ መሆኑ ፡ መጠን ፡ ለመወሰን ፡ የአካባቢዎችን ፡ ሁኔታዎች ፡ ሁሉ ፤ በተለይም ፡ ጉዳት ፡ እንዲደርስ ፡ ጥፋቶቹ ፡ የተባበሩበት ፡ መጠን ፡ እንደዚሁም ፡ የነዚህን ፡ ጥፋቶች ፡ የየአንዳንዳቸውን ፡ ከባድነት ፡ በመገመት ፡ ነው ።

ቊ ፡ ጃጂግጃ ። በርትዕ ፡ የመወሰን ፡ ችሎታ ። (፩) ጥፋት ፡ መሆኑን ፡ ስላለማወቅ ።

(፩) የሥራውን ፡ ጥፋት ፡ ለመገመት ፡ የማይችል ፡ ሰው ፤ አላፈነትን ፡ የሚያስከትል ፡ ሥራ ፡ ፈጽሞ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚሁ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ አስተያየት ፡ እንዲደረግበት ፡ ርትዕ ፡ ሲያስገድድ ፡ ዳኞች ፡ ሊከፈል ፡ የሚገባውን ፡ የካሣውን ፡ ልክ ፡ መወሰን ፡ ይችላሉ ።

(፪) ስለዚህ ፡ ዳኞች ፡ የነገረተኞችን ፡ ንብረት ፡ ሁኔታንም ፤ እንደዚሁም ፡ በዳዩን ፡ ካሣ ፡ በመክፈሉ ፡ የሚደርስበትን ፡ ጉዳት ፡ ማመዛዘን ፡ አለባቸው ።

ቋ ፡ ጃጂጃ ። (፪) የበላይ ፡ ትእዛዝ ።

(፩) በዲሲፕሊን ፡ ወይም ፡ በታዛዥነት ፡ የተግባር ፡ ተገቢነት ፡ ስሜት ፡ ምክንያት ፡ ጥፋተኛው ፡ ጥፋቱን ፡ እንዲፈጽም ፡ አድርጎት ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ በርትዕ ፡ (በአገባብ) ፡ በኩል ፡ አስገዳጅ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ዳኞቹ ፡ የካሣውን ፡ ልክ ፤ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

(፪) ለዚሁም ፡ ነገር ፡ ዳኞች ፡ የመታዘዙን ፡ ተገቢነት ፡ ማነስ ፡ ማደጉን ፡ መገመት ፡ አለባቸው ።

ቋ ፡ ጃጂጃ፩ ። (፫) ይደርሳል ፡ ተብሎ ፡ ሊታሰብ ፡ የማይችል ፡ ጉዳት ።

(፩) ሊታሰቡ ፡ በማይችሉ ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታዎች ፡ ምክንያት ፡ የደረሰው ፡ ጉዳት ፡ እስከዚህ ፡ ክፍ ፡ ያለ ፡ ነገር ፡ ያልከትላል ፡ ተብሎ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ ሊታሰብ ፡ የማይችል ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ የታወቀ ፡ ሲሆን ፤ የርትዕ ፡ ሁኔታ ፡ የሚያስገድድ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፤ ዳኞች ፡ ለዚህ ፡ ጉዳት ፡ አላፈ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ሊከፍል ፡ የሚገባውን ፡ የካሣ ፡ ልክ ፡ አሻሽለው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

(፪) አላፈነቱ ፡ የደረሰው ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ከተደረገ ፡ ጥፋት ፡ የመነጨ ፡ የሆነ ፡ እንደሆነ ፡ ግን ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ በሆነ ፡ በዚህ ፡ ሥልጣናቸው ፡ ሊሠሩበት ፡ አይችሉም ።

ቋ ፡ ጃጂጃ፪ ። (፬) ስለ ፡ ግምት ፡ አስቸጋሪነት ።

(፩) ስለ ፡ ጉዳቱ ፡ ምን ፡ ያህል ፡ ኪሣራ ፡ እንደሚከፍል ፡ በትክክል ፡ ለመወሰን ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኞቹ ፡ የነገሮቹን ፡ ተራ ፡ ሁኔታዎችንና ፡ ተገባሪውም ፡ ያደረገውን ፡ ጥንቃቄ ፡ አመዛዝነው ፡ በመገመት ፡ የኪሣራውን ፡ ልክ ፡ በርትዕ ፡ ይወስናሉ ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፤ የሚከፈለው ፡ ካሣ ፡ መጠን ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ የጉዳቱም ፡ መፈጸም ፡ የሚያጠራጥር ፡ የሆነ ፡ ጊዜ ፡ ማንኛቸውንም ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ፡ እንዲከፈል ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።

ቋ ፡ ጃጂጃ፫ ። (፭) አስፈላጊ ፡ ሁኔታ ።

ግንም ፡ ሰው ፡ ጥፋት ፡ ሳያደርግ ፡ ራሱን ፡ ለማዳን ፡ ወይም ፡ ሌሎችን ፡ ከጉዳት ፡ ወይም ፡ ከድንገተኛ ፡ አደጋ ፡ ለማዳን ፡ ሲል ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ ጉዳት

ትን ፣ ያደረሰ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጻኞች ፣ አድራጊው ፣ የሚከፍለውን ፣ የካሣ ፣ ገንዘብ ፣ ልክ ፣ በርትዕ ፣ ይወስናሉ ።

ቊ ፣ ፪ሺ፻፬ ። ለደንቡ ፣ ብቻ ፣ ስለሚወሰኑት ፣ የጉዳት ፣ ኪሣራዎች ።

የከሳሹ ፣ መብት ፣ በመደፈሩ ፣ ምክንያት ፣ ወይም ፣ የመጣው ፣ አላፈነት ፣ በተከሳሹ ፣ ምክንያት ፣ መሆኑን ፣ ለማስረዳት ፣ ብቻ ፣ የክስ ፣ ተግባር ፣ በሚቀርብበት ፣ ጊዜ ፣ ለደንቡ ፣ ብቻ ፣ የጉዳት ፣ ኪሣራዎች ፣ ሊወሰኑ ፣ ይችላሉ ።

(ለ) የሕሊና ፣ ጉዳት ።

ቋ ፣ ፪ሺ፻፭ ፣ መሠረቱ ።

(፩) ለደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ካሣ ፣ ለመክፈል ፣ ተመዛዛኝ ፣ በሆነ ፣ አድራጎት ፣ ሊፈጸም ፣ በሚቻልበት ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ ጥፋተኛው ፣ በደሉ ፣ ለሚያስከትለው ፣ የሕሊና ፣ ጉዳት ፣ ካሣን ፣ መክፈል ፣ ይገባዋል ።

(፪) የሕሊና ፣ ጉዳት ፣ በሕጉ ፣ በግልጽ ፣ ካልተመለከተ ፣ በቀር ፣ ስለ ፣ ጉዳት ፣ ካሣ ፣ የገንዘብ ፣ ኪሣራ ፣ አያስከፍልም ።

ቋ ፣ ፪ሺ፻፮ ። ታስቦ ፣ ስለ ፣ ተደረገ ፣ ጥፋት ።

በከሳሹ ፣ ላይ ፣ ታስቦ ፣ የሕሊና ፣ ጉዳት ፣ በሚደረግበት ፣ ጊዜ ፣ ጻኞቹ ፣ በዚህ ፣ በደል ፣ ካሣ ፣ ስም ፣ ተከሳሹ ፣ ለከሳሹ ፣ በርትዕ ፣ አንድ ፣ የሚገባ ፣ ካሣ ፣ እንዲከፍል ፣ ወይም ፣ ከሳሹ ፣ ላመለከተው ፣ ለበጎ ፣ አድራጎት ፣ ድርጅት ፣ እንዲከፈል ፣ ለመፍረድ ፣ ይችላሉ ።

ቋ ፣ ፪ሺ፻፯ ። በተበዳዩ ፣ ሰውነት ፣ ላይ ፣ ስለሚደርሰው ፣ ጉዳት ።

ተከሳሹ ፣ በከሳሹ ፣ ላይ ፣ አስቀያሚ ፣ ወይም ፣ የሚያስጠላ ፣ መጥፎ ፣ መንካት ፣ አድርጎ ፣ በተገኘ ፣ ጊዜ ፣ ለከሳሹ ፣ ወይም ፣ ከሳሹ ፣ ላመለከተው ፣ በጎ ፣ ድርጅት ፣ ለዚህ ፣ በደል ፣ በካሣ ፣ ስም ፣ በርትዕ ፣ የሚገባ ፣ ካሣ ፣ እንዲከፍል ፣ ጻኞች ፣ ሊወሰኑ ፣ ይችላሉ ።

ቋ ፣ ፪ሺ፻፰ ። ያለ ፣ አገባብ ፣ ሰውን ፣ ስለ ፣ መያዝና ፣ ስለ ፣ ማገድ ።

እንዲሁም ፣ ተከሳሹ ፣ ሕግን ፣ ተቃራኒ ፣ በሆነ ፣ አካላት ፣ የከሳሹን ፣ ነፃነት ፣ አግዶ ፣ በተገኘ ፣ ጊዜ ፣ ለከሳሹ ፣ ወይም ፣ ከሳሹ ፣ ላመለከተው ፣ በጎ ፣ ድርጅት ፣ ለዚህ ፣ በደል ፣ ካሣ ፣ ስም ፣ በርትዕ ፣ የሚገባ ፣ ካሣ ፣ ሊቈረጥለት ፣ ይቻላል ።

ቋ ፣ ፪ሺ፻፱ ። ስምን ፣ ስለ ፣ ማጥፋት ።

ከሳሹ ፣ ተለድቦ ፣ ወይም ፣ ስሙ ፣ ጠፍቶ ፣ በሚገኝበት ፣ ጊዜ ፣ ለከሳሹ ፣ ወይም ፣ ከሳሹ ፣ ላመለከተው ፣ በጎ ፣ ድርጅት ፣ ለዚህ ፣ በደል ፣ በካሣ ፣ ስም ፣ በርትዕ ፣ የሚገባ ፣ ካሣ ፣ እንዲከፍል ፣ ሊደረግ ፣ የሚችለው ፣—

(ሀ) ከሳሹ ፣ በወንጀለኛ ፣ መቅጫ ፣ ሕግ ፣ የሚያስቀጣ ፣ ወንጀል ፣ ሠርቷል ፣ በማለት ፣ ስሙን ፣ በማጥፋት ፣ የበደለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

- (ለ) የሰም ማጥፋት ፡ ሥራዎች ፡ ከሳሹን ፡ በሞያ ፡ ሥራው ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ወይም ፡ እውነተኛነት ፡ የሌለው ፡ መሆኑን ፡ ለማሳመን ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ሐ) ነጋዴ ፡ ሆኖ ፡ ዕዳውን ፡ ለመክፈል ፡ አይችልም ፡ በማለት ፡ አስመስሎ ፡ ለማሳመን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (መ) ተላላፊ ፡ በሽታ ፡ አድርጎታል ፡ በማለት ፡ አስመስሎ ፡ ለማሳመን ፡ የሚጥር ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ረ) አስነጥሎ ፡ የሆነ ፡ ጠባይ ፡ አለው ፡ በማለት ፡ አስመስሎ ፡ ለማሳመን ፡ የሚጥር ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፲ ፡ የባልና ፡ ሚስትን ፡ መብት ፡ ስለ ፡ መድፈር ።

ተከሳሹ ፡ የባልነትን ፡ ወይም ፡ የሚስትነትን ፡ መብቶች ፡ ነክቶ ፡ በተገኘ ፡ ጊዜ ፡ ለከሳሹ ፡ ወይም ፡ ከሳሹ ፡ ላመለከተው ፡ በጎ ፡ ድርጅት ፡ ለዚሁ ፡ በደል ፡ በካሣ ፡ ስም ፡ በርትዕ ፡ የሚገባ ፡ ካሣ ፡ ሊቋረጥ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፲፩ ፡ ልጅን ፡ ነጥቆ ፡ ስለ ፡ መውሰድ ።

የልጁ ፡ ጠባቂነት ፤ የከሳሹ ፡ ሆኖ ፡ ተከሳሹ ፡ ልጁን ፡ ነጥቆ ፡ በመውሰዱ ፡ ጥፋተኛ ፡ ሆኖ ፡ በወንጀል ፡ በሚቀጣበት ፡ ጊዜ ፡ ለከሳሹ ፡ ወይም ፡ እሱ ፡ ላመለከተው ፡ በጎ ፡ ድርጅት ፡ ለዚሁ ፡ በደል ፡ በካሣ ፡ ስም ፡ በርትዕ ፡ የሚገባ ፡ ካሣ ፡ ሊቋረጥ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፲፪ ፡ ንብረቶችን ፡ ስለ ፡ መድፈር ።

ከሳሹ ፡ እንዳይደርስበት ፡ በግልጽ ፡ ያስታወቀውን ፡ በመቃወም ፡ ተከሳሹ ፡ በደንብ ፡ በእጁ ፡ ወይም ፡ በይዘታው ፡ የሚገኘውን ፡ ንብረት ፡ የወሰደበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ በርስቱና ፡ በቤቱ ፡ የገባበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በከሳሹ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ለዚሁ ፡ በደል ፡ ካሣ ፡ ሊወሰን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፲፫ ፡ የአካል ፡ ጉዳት ፡ ወይም ፡ የሰው ፡ ሞት ።

አካሉ ፡ በመጉደል ፡ ለተበደለው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ሰውዬው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለዘመዱ ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ፡ ዳኞች ፡ በአስተያየት ፡ ተገቢ ፡ ኪሣራ ፡ ሊቋርጡ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፲፬ ፡ የንጽሕናን ፡ ክብር ፡ ስለ ፡ መድፈር ።

- (፩) ማንኛውም ፡ ሰው ፡ በመድፈር ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ ለክብር ፡ ንጽሕና ፡ ተቃራኒ ፡ በሆነ ፡ ተግባር ፡ በወንጀል ፡ የተቀጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኞቹ ፡ ለተደረገችው ፡ ሴት ፡ በሕሊና ፡ በደል ፡ ካሣ ፡ ስም ፡ ተከሳሹ ፡ የሚሰጠውን ፡ በርትዕ ፡ የሚገባ ፡ ካሣ ፡ ለመቀረጥ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) እንደዚሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ለሴቲቱ ፡ ባል ፡ ወይም ፡ በጎይል ፡ ለተገሠሠ ፡ ችው ፡ ልጁ ፡ ገረድ ፡ ቤተ ፡ ዘመዶች ፡ ካሣ ፡ ሊቋረጥ ፡ ይቻላል ።

ቍ፡፪ሺ፻፲፭ ። በሚስት ፣ ላይ ፣ ስለ ፣ ደረሰ ፣ ጉዳት ።

- (፩) ማንም ፣ ሰው ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ሚስት ፣ ላይ ፣ የአካል ፣ ጉዳት ፣ በማድረሱ ፣ በትዳር ፣ በኩል ፣ ለባሏ ፣ የምትሰጠው ፣ ጥቅም ፣ ወይም ፣ ደስታ ፣ እንዲቀነስ ፣ ያደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስለ ፣ በደል ፣ ካሣ ፣ ዳኞች ፣ በበዳዩ ፣ ላይ ፣ ለባለቤቷ ፣ በርትዕ ፣ ተገቢ ፣ የሆነ ፣ ኪሣራ ፣ ሊቋርጡለት ፣ ይችላሉ ።
- (፪) በዚህ ፣ ምክንያት ፣ በሚስቱ ፣ ላይ ፣ ለደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ባል ፣ የሚያቀርበው ፣ ክስ ፣ ሚስቱ ፣ ለደረሰባት ፣ ጉዳት ፣ ስለ ፣ ካሣ ፣ ጥቅም ፣ ከምታቀርበው ፣ ክስ ፣ የተለየ ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፻፲፮ ። ስለ ፣ አገር ፣ ልማድ ።

- (፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተመለከቱት ፣ ቍ፡፲፫፻፲፭ ፣ መሠረት ፣ የካሣውን ፣ ልክ ፣ ምን ፣ ያህል ፣ መሆኑን ፣ በርትዕ ፣ በአስተያየት ፣ ለመወሰንና ፣ እንዲሁም ፣ የቤተ ፣ ዘመዱ ፣ እንደራሴ ፣ ሆኖ ፣ ለመነጋገር ፣ የሚችል ፣ ማን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለማወቅ ፣ ዳኞች ፣ የአገር ፣ ልማድን ፣ መሠረት ፣ አድርገው ፣ ይይዛሉ ።
- (፪) ዳኞች ፣ እነዚህን ፣ የአገር ፣ ልማዶች ፣ ጊዜያቸው ፣ ያለፈና ፣ ከሕሊና ፣ ከሰብአዊ ፣ አእምሮ ፣ ተቃራንያን ፣ መሆናቸውን ፣ መዘንጋት ፣ አይገባቸውም ።
- (፫) የጉዳት ፣ ካሣውም ፣ በማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ ከአንድ ፣ ሺሕ ፣ የኢት/ብር ፣ የበለጠ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

ቍ፡፪ሺ፻፲፯ ። የቤተ ፣ ዘመድ ፣ እንደራሴ ።

- (፩) በሥራ ፣ ላይ ፣ የሚውሉ ፣ የአገር ፣ ልማዶች ፣ የሌሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ እንደ ፣ ራሴነት ፣ ሥልጣን ፣ እንዳላቸው ፣ የሚቋጠሩት ፣—
- (ሀ) የተበደለው ፣ ሰው ፣ ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት ፤
- (ለ) እነዚህ ፣ በሌሉበት ፣ ወይም ፣ ችሎታ ፣ የሌላቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዕድሜ ፣ ታላቅ ፣ የሆነና ፣ ለመሥራት ፣ ችሎታ ፣ ያለው ፣ ልጅ ፤
- (ሐ) ልጆቹ ፣ ባይኖሩ ፣ ወይም ፣ ችሎታ ፣ የሌላቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አባት ፤
- (መ) አባት ፣ ባይኖር ፣ ወይም ፣ ችሎታ ፣ የሌለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እናት ፤
- (ሠ) እናት ፣ ባትኖር ፣ ወይም ፣ ችሎታ ፣ የሌላት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከወንድሞቹ ፣ ወይም ፣ ከእኅቶቹ ፣ ታላቅ ፣ የሆነና ፣ ለመሥራት ፣ ችሎታ ፣ ያለው ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ።

በሌላ ፣ አኳኋን ፣ ስለ ፣ መካሥ ።

ቍ፡፪ሺ፻፲፰ ። ዕቃዎችን ፣ ስለ ፣ መመለስ ።

- (፩) ዳኞች ፣ ከከላሹ ፣ ያለ ፣ አገባብ ፣ የተወሰዱበት ፣ ዕቃዎችና ፣ እነዚሁም ፣ ዕቃዎች ፣ ከተወሰዱበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ ያፈሯቸውን ፣ ጥቅሞች ፣ ለከላሹ ፣ እንዲመለስለት ፣ ያዛሉ ።

- (ጀ) ዕቃዎቹ ፣ ጠፍተው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዐቅም ፣ በላይ ፣ በሆነ ፣ ጎይል ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ ተከላሹ ፣ ግምታቸውን ፣ መክፈል ፣ አለበት ።
- (ክ) ተከላሹ ፣ ሊመልሳቸው ፣ ለሚገባው ፣ ዕቃዎች ፣ ወጪ ፣ እድርጎ ፣ እንደሆነ ፣ እንደዚህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ያለ ፣ ምክንያት ፣ ስለ ፣ መክበር ፣ የተደነገጉት ፣ ውሳኔዎች ፣ ይጸናሉ ።

ቀ፡ ጀጂግ፤፱ ። በዐይነቱ ፣ ስለ ፣ መተካት ።

- (ጃ) የተበላሹ ፣ ወይም ፣ የተነዱ ፣ ዕቃዎችን ፣ የማበላሸቱ ፣ ወይም ፣ የጉዳቱ ፣ አላፈ ፣ ከሆነው ፣ ሰው ፣ እንዲተኩ ፣ ወይም ፣ በዚሁ ፣ ሰው ፣ ኪግራ ፣ እንዲሠሩ (እንዲታደሱ) ፣ የሚሰማማ ፣ ውጤት ፣ የሚሰጥ ፣ መስሎ ፣ የታያቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ ተከላሹ ፣ ዐይነቱን ፣ እንዲተካ ፣ ወይም ፣ በራሱ ፣ ኪግራ ፣ እንዲሠራ ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።
- (ጀ) እንደዚህም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ዳኞች ፣ ያተካከሉን ፣ ወይም ፣ ያሠራሩን ፣ ዐይነት ፣ ይወስናሉ ።
- (ክ) ስለ ፣ ሆነም ፣ እንዲከፍል ፣ የተወሰነው ፣ በመንግሥት ፣ ላይ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግምቱን ፣ ይከፍላል ፣ እንጂ ፣ ዐይነቱን ፣ ይተካ ፣ ተብሎ ፣ ሊወሰንበት ፣ አይቻልም ።

ቀ፡ ጀጂግ፤፳ ። ስለ ፣ ክብርና ፣ ስለ ፣ መልካም ፣ ዝና ።

በሰዎች ፣ ክብር ፣ ወይም ፣ በመልካም ፣ ዝና ፣ ላይ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆኑ ፣ ሥራዎች ፣ የተፈጸሙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ እነዚህ ፣ የቀፊታ ፣ ተግባሮች ፣ ያደረሱትን ፣ ውጤት ፣ ለመሻር ፣ በተከላሹ ፣ ኪግራ ፣ ተገቢ ፣ የሆነ ፣ የሰም ፣ ማደሻ ፣ ማስቃወቂያ ፣ እንዲገለጽና ፣ እንዲጸፍ ፣ ለማዘዝ ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ጀጂግ፤፳፩ ። ማስጠንቀቂያዎች ።

- (ጃ) ዳኞች ፣ ተከላሹ ፣ በከላሹ ፣ ላይ ፣ ጉዳትን ፣ የሚያመጣ ፣ ነገር ፣ እንዳይሠራ ፣ በመሥራትም ፣ ላይ ፣ ቢገኝ ፣ እንዳይቀጥል ፣ ወይም ፣ እንደ ፣ ገና ፣ እንዳይጀምር ፣ የሚያግድ ፣ ትእዛዝ ፣ ለመስጠት ፣ ይችላሉ ።
- (ጀ) የጉዳት ፣ ተግባር ፣ በከላሹ ፣ ላይ ፣ ጉዳቱን ፣ የሚያመጣ ፣ መሆኑን ፣ ለማመን ፣ በቂ ፣ ምክንያቶች ፣ የሌለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንደዚሁም ፣ ከላሹን ፣ የሚያስፈራው ፣ ጉዳት ፣ ኪግራውን ፣ በመክፈል ፣ የማይካሥ ፣ ጠባይ ፣ ያለው ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የማገኛ ፣ ትእዛዝ ፣ አይሰጥም ።

ቀ፡ ጀጂግ፤፳፪ ። ተገቢ ፣ ያልሆነ ፣ ውድድር ።

ተከላሹ ፣ ለቅን ፣ ለፀና ፣ ተቃራኒ ፣ በፊን ፣ አኳን ፣ የሚያደርገውን ፣ የተንኩል ፣ ውድድር ፣ እንዲተው ፣ ዳኞች ፣ ትእዛዝ ፣ ለመስጠት ፣ ይችላሉ ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፫ ። በይመስላል ፣ ስለሚፈጸም ፣ ተግባር ።

ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ በይመስላል ፣ እምነት ፣ አድርገው ፣ የፈጸሙት ፣ ተግባር ፣ በአድራጎቱ ፣ ወይም ፣ ባለመናገሩ ፣ ለዚህ ፣ ሁኔታ ፣ አላፈ ፣ የሆነውን ፣ ሰው ፣ መቃ ወሚያ ፣ ሊሆናቸው ፣ ይችላል ።

ክፍል ፣ ፬ ።

ለሌላ ፣ ሰው ፣ ተግባር ፣ አላፈ ፣ ስለ ፣ መሆን ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፬ ። ስለ ፣ አባት ፣ አላፈነት ።

አካለ ፣ መጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ልጅ ፣ አላፈነትን ፣ የሚያስከትል ፣ ሥራ ፣ የሠራ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ በኩል ፣ ለተሠራው ፣ ሥራ ፣ አላፈ ፣ የሚሆን ፣ አባት ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፭ ። የልጅ ፣ ሌሎች ፣ ጠባቂዎች ።

በአባት ፣ አላፈነት ፣ ምትክ ፣ ሆነው ፣ የሚጠየቁት ።

- (ሀ) በልጅዎ ፣ ላይ ፣ ባባትነት ፣ ሥልጣን ፣ በምትሠራበት ፣ ጊዜ ፣ እናት ።
- (ለ) አካለመጠን ፣ ያላደረሰ ፣ ልጅ ፣ ከአባቱ ፣ ቤት ፣ ውጭ ፣ ሲኖር ፣ በእምነት ፣ የተሰጠው ፣ የልጁ ፣ ጠባቂ ።
- (ሐ) ልጅ ፣ እተማሪ ፣ ቤት ፣ ሳለ ፣ ወይም ፣ የሞያ ፣ ሥራ ፣ በሚማርበት ፣ ጊዜ ፣ የቀለም ፣ ወይም ፣ የሞያ ፣ ሥራ ፣ እስተማሪው ፣
- (መ) ከዚህ ፣ በሚከተሉት ፣ ቍ፡፲፫፻፳፯ ፣ መሠረት ፣ ለልጁ ፣ አላፈ ፣ ነው ፣ በሚባ ልበት ፣ ጊዜ ፣ አሠሪው ፣ ናቸው ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፮ ። ስለ ፣ መንግሥት ፣ አላፈነት ፣ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የመንግሥት ፣ ሹም ፣ ወይም ፣ ሠራተኛ ፣ በራሱ ፣ ጥፋት ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ ያደረሰ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በማናቸውም ፣ ምክንያት ፣ ቢሆን ፣ ኪሣራ ውን ፣ ለመክፈል ፣ ይገደዳል ።
- (፪) የተደረገው ፣ ጥፋት ፣ የመንግሥቱን ፣ ሥራ ፣ ሲሠራ ፣ የደረሰ ፣ የሥራ ፣ ጥፋት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተነዳው ፣ ሰው ፣ ኪሣራ ፣ ከመንግሥት ፣ ላይ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ፣ ሆኖም ፣ ስለ ፣ ከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ መንግሥት ፣ የተባለውን ፣ ሠራተኛ ፣ ወይም ፣ ሹም ፣ መልሶ ፣ እንዲከፍለው ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለው ።
- (፫) ሠራተኛው ፣ ያደረገው ፣ ጥፋት ፣ የግል ፣ ጥፋቱ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መንግሥት ፣ አላፈነት ፣ አይኖርበትም ።

ቍ፡፪ሺ፻፳፯ ። (፪) የሥራ ፣ ጥፋት ።

- (፩) ጥፋቱ ፣ እንደ ፣ ሥራ ፣ ጥፋት ፣ ሆኖ ፣ የሚቁጠረው ፣ ጥፋት ፣ አድራጊው ፣ በዚህ ፣ ጥፋት ፣ ላይ ፣ የወደቀው ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ በሥልጣኑና ፣ ለሥራው ፣ ክፍል ፣ መልካም ፣ ያደረገ ፣ መስሎት ፣ የፈጸመው ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

(ደ) ከዚህ ፡ ውጭ ፡ በሆነው ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ጉዳይ ፡ ግን፡ እንደ ፡ ግል ፡ ጥፋት ፡ ሆኖ ፡ ይቁጠራል ።

(ዩ) በቅን ፡ ልቡና ፡ ያልተሠራ ፡ ለመሆኑ ፡ ተቃዋሚ ፡ ማስረጃ ፡ ያልቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፣ የሹሙ ፡ ወይም ፡ የሠራተኛው ፡ አሠራር ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ እንደ ፡ ተሠራ ፡ ይገመታል ።

ቍ ፡ ፪፻፶፭። (ዩ) ተመሳሳይነት ፡ ያላቸው ፡ ነገሮች ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ሁለት ፡ ቍጥሮች ፡ የተጻፈው ፡ ድንጋጌ ፡ በገንጠሉ ፡ ነገ ሥቱ ፡ መንግሥት ፡ ክፍለ ፡ አገሮችና ፡ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ብተዳደሙ ፡ በሕግ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ በተሰጣቸው ፡ ድርጅቶች ፡ ሠራተኞችም ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪፻፶፬። የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ ድርጅቶች ፡ አላፊነት ።

የማኅበሩ ፡ እንደራሴዎች ፡ ወኪሎች ፡ ወይም ፡ ደመወዝተኞች ፡ የተሰጣቸውን ፡ ሥራ ፡ በሚያከናውኑበት ፡ ጊዜ ፡ አላፊነትን ፡ የሚያስከትል ፡ ሥራ ፡ የፈጸሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ በአላፊነት ፡ የሚጠየቁ ፡ በሕግ ፡ የሰው ፡ መብት ፡ የተሰጣቸው ፡ ማኅበሮች ፡ ወይም ፡ ለልዩ ፡ አገልግሎት ፡ የተመደቡ ፡ ንብረት ፡ ድርጅቶች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪፻፶፮። ስለ ፡ አሠራር ፡ አላፊነት ።

አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ሥራውን ፡ በሚሠራበት ፡ ጊዜ ፡ አላፊነትን ፡ የሚያስከትል ፡ ጥፋት ፡ የሠራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ በአላፊነት ፡ የሚጠየቀው ፡ አሠራር ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪፻፶፩። ሥራዎችን ፡ ስለ ፡ ማካሄድ ።

(አ) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ሁለት ፡ ቍጥሮች ፡ ለተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ አፈጻጸም ፡ አላፊነት ፡ የደረሰው ፡ ሥራውን ፡ በማከናወን ፡ ላይ ፡ ነው ፡ የሚባለው ፡ በመሥራት ፡ ወይም ፡ ባለመሥራት ፡ የደረሰውን ፡ ጥፋት ፡ ሥራን ፡ በማከናወን ፡ ሐሳብ ፡ ተፈጽሞ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(ይ) በመሥራት ፡ ወይም ፡ ባለመሥራት ፡ የደረሰው ፡ ጥፋት ፡ ሥልጣንን ፡ በመተላለፍ ፡ ሆኖ ፡ ሠራው ፡ እንዳይሠራ ፡ በግልጽ ፡ ተከልክሎ ፡ ቢገኝ ፡ እንኳ ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ ሰው ፡ ምክንያቱን ፡ ካላወቀ ፡ ወይም ፡ ሊያውቀው ፡ ይገባው ፡ ነበር ፡ የሚል ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ጎላፊነት ፡ የሚጠየቀውን ፡ ከልክላው ፡ ምክንያት ፡ ሆኖ ፡ ከጎላፊነት ፡ አያድነውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፴፰ ። የሕሊና ፡ ግምት ።

(፩) የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ የማኅበር ፡ እንደራሴ ፡ ወይም ፡ ወኪል ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ደመወዘኛ ፡ እንደ ፡ ደንቡ ፡ በሚሠራበት ፡ ቦታና ፡ ጊዜ ፡ የሰሕተት ፡ ተግባር ፡ የፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጉዳቱን ፡ ሥራውን ፡ በማከናወን ፡ ላይ ፡ ላለ ፡ እንደ ፡ ሠራው ፡ ይቈጠራል ።

(፪) በዚህ ፡ ግምት ፡ ላይ ፡ ተቃዋሚ ፡ የሆነ ፡ ማስረጃ ፡ ለማቅረብ ፡ ይፈቀዳል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፴፫ ። በሥልጣኑ ፡ ስላለመሥራት ።

የጥፋቱን ፡ ተግባር ፡ ለመፈጸም ፡ ወይም ፡ የሚገባውን ፡ ላለመፈጸም ፡ የተሰጠው ፡ ሥልጣን ፡ ምክንያት ፡ ብቻ ፡ ሆኖት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ቢሥልጣኑ ፡ ያከናወነው ፡ ነው ፡ ሊባል ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፴፬ ። በራሱ ፡ ሥልጣን ፡ ስለሚሠራ ፡ ሠራተኛ ።

አንድ ፡ ሰው ፡ የተጠየቀውን ፡ ሥራ ፡ በሚሠራበት ፡ ጊዜ ፡ ለሠራው ፡ ጥፋት ፡ ጥፋተኛው ፡ በሥራ ፡ ሰጪው ፡ ሥልጣን ፡ ሥር ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነፃነቱንም ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ መሆኑ ፡ ከታወቀ ፡ አሠራው ፡ በአላፊነት ፡ አይጠየቅም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፴፭ ። ስምን ፡ ስለ ፡ ማጥፋት ።

የጋዜጣ ፡ መሪ ፡ የአንድ ፡ ተባራሪ ፡ ማዕታወቂያ ፡ ወይም ፡ (ፖንፍሌት) ፡ አሳታሚ ፡ መጽሐፍ ፡ አውጧል ፡ ደራሲው ፡ ለጸፈው ፡ የስም ፡ ማጥፋት ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ አላፈፀፀች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፴፮ ። የአላፊነቶች ፡ መደራረብ ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ለአንድ ፡ ጉዳት ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ አላፊ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ በሕግ ፡ የተረጋገጠ ፡ መሆኑ ፤ ጉዳት ፡ አድራጊው ፡ ላደረገው ፡ ጉዳት ፡ ካሣ ፡ መክፈልን ፡ አያስቀርለትም ።

(፪) ጉዳትን ፡ ያደረሰውና ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ አላፊ ፡ የሆነው ፡ ለካሣው ፡ አከፋፈል ፡ የአንድነት ፡ ግዴታ ፡ አለባቸው ።

(፫) በሕጉ ፡ አስተያየት ፡ ረገድ ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ አላፊ ፡ ነው ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ በበኩሉ ፤ ጉዳት ፡ ያደረሰውን ፡ ዋነኛውን ፡ አላፊ ፡ በቀረበበት ፡ ክስ ፡ ውስጥ ፡ እንዲገባ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፮ ።

ካሣ ፡ ስለሚጠየቅበት ፡ ክስ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፴፰ ። የማይደፈሩ ፡ ሕጋዊ ፡ መብቶች ፡ (፩) ነጋሚ ።

ጥፋትን ፡ ምክንያት ፡ በማድረግ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ ምንም ፡ የላፊነት ፡ ክስ ፡ አይቀርብም ።

ቊ : ፪ሺ፻፴፰ ። (፪) ስለ ሚኒስትሮች ፣ ስለ ፓርላማ ፣ አባሎችና ፣ ስለ ጻኞች ።

- (ሀ) በኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ መንግሥት ፣ አባሎች ፣ ላይ ፤
- (ለ) በኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ መንግሥት ፣ በፓርላማ ፣ አባሎች ፣ ላይ ፤
- (ሐ) በኢትዮጵያ ፣ ንጉሠ ፣ ነገሥት ፣ ጻኞች ፣ ላይ ፤
የሥራቸው ፣ ነክ ፣ በሆነው ፣ ተግባር ፣ የኅላፊነት ፣ ክስ ፣ ሊቀርብባቸው ፣ አይቻልም ።

ቋ : ፪ሺ፻፴፱ ። ልዩነት ።

ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተነገረው ፣ ቊ፣ፕር ፣ ደንብ ፣ የተከበሩት ፣ ሰዎች ፣ በሥራቸው ፣ ምክንያት ፣ ባደረጉት ፣ ተግባር ፣ በወንጀል ፣ ተቀጥተዋል ፣ ብሎ ፣ ከላሹ ፣ ጠቅሶ ባቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ደንብ ፣ አይጸናላቸውም ።

ቋ : ፪ሺ፻፵ ። የአስተዳደር ፣ ሕግ ፣ ስለሚወስናቸው ፣ ተግባሮች ።

መንግሥት ፣ በአላፊነት ፣ በሚጠየቅበት ፣ ጊዜ ፣ ክስ ፣ በማን ፣ ላይ ፣ መቅረብ ፣ የሚገባው ፣ ለመሆኑና ፣ እንደዚሁም ፣ የትኛው ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ወይም ፣ ክፍል ፣ በመጨረሻው ፣ ዐይነት ፣ አከፋፈል ፣ ወይም ፣ በእንደት ፣ አኳኋን ፣ ዕዳውን ፣ መክፈል ፣ የሚገባው ፣ ለመሆኑ ፣ ያስተዳደር ፣ ደንቦች ፣ ይወስናሉ ።

ቋ : ፪ሺ፻፵፩ ። አስረጅ ፣ ለማቅረብ ፣ ግዴታ ፣ ያለበት ።

የደረሰበትን ፣ ጉዳት ፣ ልክና ፣ እንዲሁም ፣ የአካባቢ ፣ ሁኔታዎች ፣ መሠረት ፣ በማድረግ ፣ ተከላኩን ፣ ካሣ ፣ እንዲከፍለው ፣ ያለበትን ፣ ግዴታ ፣ ማስረዳት ፣ ያለበት ፣ ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ ሰው ፣ ነው ።

ቋ : ፪ሺ፻፵፪ ። ጉዳት ፣ አድራጊውን ፣ ለይቶ ፣ ስለ ፣ ማወቅ ።

- (፩) ከብዙ ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ ጉዳቱን ፣ የፈጸመው ፣ ማን ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በርግጥ ፣ ለማወቅ ፣ ባልተቻለ ፣ ጊዜ ፣ በርትዕ ፣ አስፈላጊ ፣ ሆኖ ፣ ሲታይ ፣ አድርጓል ፣ ለማለት ፣ የሚቻለውን ፣ ስብሰባና ፣ በዚሁ ፣ መካከል ፣ አጥፊው ፣ በርግጥ ፣ እንደሚገኝ ፣ የታወቀውን ፣ ጻኞች ፣ ለጉዳቱ ፣ እንዲክስ ፣ ሊፈርዱበት ፣ ይችላሉ።
- (፪) ይህን ፣ የመሰለ ፣ ነገር ፣ ባጋጠመ ፣ ጊዜ ፣ ጻኞቹ ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ በኩል ፣ ለአድራጊው ፣ አላፊ ፣ የሆነው ፣ ሰው ፣ ለጉዳት ፣ እንዲክስ ፣ ለመፍረድ ፣ ይችላሉ።

ቋ : ፪ሺ፻፵፫ ። ክስ ፣ ስለሚቀርብበት ፣ ጊዜ ።

- (፩) ተበዳዩ ፣ ክስ ፣ ማቅረብ ፣ የሚችለው ፣ ካሣ ፣ የሚጠይቅበት ፣ ጉዳት ፣ ከደረሰበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ እስከ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ ነው ።
- (፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ጉዳቱ ፣ በወንጀል ፣ የሚያስቀጣ ፣ ሆኖ ፣ የይርጋ ፣ ዘመኑ ፣ ርዝመት ፣ የበለጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የካሣው ፣ ጉዳይ ፣ ክስ ፣ የይርጋ ፣ ዘመን ፣ ልክ ፣ በዚሁ ፣ መሠረት ፣ ይሆናል ።
- (፫) ተበዳዩ ፣ የራሱ ፣ የሆኑትን ፣ ነገሮች ፣ የሚጠይቅበትና ፣ ያለ ፣ አገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ፣ በተነገሩት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ የሚከራከርበት ፣ መብቱ ፣ የተጠበቀ ፣ ነው ።

ቀ. ፪ሺ፻፵፬። ስለ ፡ ተበዳዩ ፡ ወራሾች ።

- (ጸ) በተበዳዩ ፡ ላይ ፡ ለደረሰው ፡ የገንዘብ ፡ ጉዳት ፡ ወራሾች ፡ ካሣን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ። ስለ ፡ ሆነም ፡ በሕጉ ፡ ላይ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤
- (፪) የተበዳዩ ፡ ወራሾች ፡ በተበዳዩ ፡ ላይ ፡ ለደረሰው ፡ ለሕሊና ፡ ጉዳት ፡ ካሣ ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችሉት ፡ ተበዳዩ ፡ በሕይወቱ ፡ ላለ ፡ ክስ ፡ ጀምሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፫) የጉዳቱ ፡ አላፊ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ወራሾች ፡ ልክ ፡ እንደ ፡ ኅላፊው ፡ ተቈጥረው ፡ ለደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ካሣ ፡ እንዲከፍሉ ፡ ይገደዳሉ ።

ቀ. ፪ሺ፻፵፭ ። ከተበዳዩ ፡ ላይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ።

- (ጸ) ገንዘብ ፡ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ ይህ ፡ ባለዕዳቸው ፡ ጉዳት ፡ ደርሶበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጉዳቱም ፡ ሰውነቱን ፡ ሙሉ ፡ አካሉን ፡ ወይም ፡ ክብሩን ፡ የሚነካ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሱ ፡ ስም ፡ ሆነው ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ካሣ ፡ ሊጠይቁ ፡ አይችሉም ።
- (፪) ባለገንዘቦቹ ፡ ካበደሩበት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ በባለዕዳው ፡ ላይ ፡ የገንዘብ ፡ ጥቅምን ፡ ብቻ ፡ የሚነካ ፡ ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተባሉት ፡ ባለገንዘቦች ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለውሉት ፡ በጠቅላላው ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ የተወሰኑትን ፡ ሁኔታዎች ፡ በመከተል ፡ የባለዕዳውን ፡ የክስ ፡ መብት ፡ ሊሠሩበት ፡ ይችላሉ ።

ቀ. ፪ሺ፻፵፮ ። የገንዘብ ፡ መብት ፡ የማይተላለፍ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (ጸ) ለተበዳዩ ፡ የሚከፈለው ፡ ካሣ ፡ መኖሩና ፡ ልኩም ፡ በፍርድ ፡ እስኪታወቅና ፡ እስኪወሰን ፡ ድረስ ፡ ተበዳዩ ፡ ለጉዳቱ ፡ አላፊ ፡ በሚሆነው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቅ ፡ መብት ፡ ሊያስተላልፍ ፡ አይችልም ።
- (፪) በፍርድ ፡ ከታወቀለትና ፡ ልኩም ፡ ከተወሰነለት ፡ በኋላ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ መሠረት ፡ ሊያስተላልፍ ፡ ይችላል ።

ቀ. ፪ሺ፻፵፯ ። አላፊ ፡ ስለ ፡ መሆን ፡ የሚደረግ ፡ የውል ፡ ስምምነት ።

- (ጸ) አንድ ፡ ሰው ፡ ራሱ ፡ የሠራው ፡ ጥፋት ፡ የሚያስከትለውን ፡ አላፊነት ፡ ለማስወረድ ፡ ለማስወገድ ፡ መዋዋል ፡ አይፈቀድለትም ።
- (፪) ሌላው ፡ ለሚሠራው ፡ ጥፋት ፡ በፍትሕ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ በአላፊነት ፡ ሊጠየቅ ፡ የሚገባው ፡ ሰው ፡ ለሚሠራው ፡ ጥፋት ፡ አላፊ ፡ እንዳይሆን ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላል ።
- (፫) በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ መሠረት ፡ ጥፋትም ፡ ባይኖር ፡ በሚደርሰው ፡ አደጋ ፡ ሁሉ ፡ ካሣ ፡ መክፈል ፡ የሚገባም ፡ ሆኖ ፡ ቢገኝ ፡ ጥፋት ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ ካሣ ፡ አይከፈልም ፡ የሚል ፡ ስምምነት ፡ ለመዋዋል ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፵፰ ። ግልግል ።

አንድ ፡ አደጋ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ለዚሁ ፡ አደጋ ፡ መሻሻያ ፡ ካሳ ፡ የማይከፈልበት ፡ መሆኑን ፡ ሊስማሙበት ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ አደጋ ፡ በምን ፡ ዐይነት ፡ እንደሚካሄድ ፡ በስምምነት ፡ ሊገላገሉ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፵፱ ። የወንጀል ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ ስላለው ፡ ሥልጣን ።

በፍትሐ ፡ ብሔር ፡ በኩል ፡ ጥፋት ፡ ተደርጓል ፡ ብሎ ፡ ለመወሰን ፡ በወንጀል ፡ ፍርድ ፡ ተከላኸ ፡ ነፃ ፡ መለቀቁ ፡ ወይም ፡ በወንጀል ፡ አያስከስሰውም ፡ ተብሎ ፡ መበየኑ ፤ ዳኞቹን ፡ አያግዳቸውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፶፩ ። የኪሣራው ፡ መገመቻ ፡ ጊዜ ።

- (፩) ዳኞች ፡ በተበዳዩ ፡ ላይ ፡ የደረሰበትን ፡ ጉዳት ፡ ለማመዛዘን ፡ የፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ የሚሰጡበትን ፡ ቀን ፡ መሠረት ፡ አድርገው ፡ መያዝ ፡ አለባቸው ።
- (፪) ሊደርስ ፡ የሚችለውን ፡ ጉዳት ፡ ፍርድ ፡ በሚወስንበት ፡ ጊዜ ፡ ለመገመት ፡ የማይቻል ፡ መስሎ ፡ የታያቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለጊዜው ፡ ብቻ ፡ የሚጸና ፡ ትእዛዝ ፡ ፍርድ ፡ ሰጥተው ፡ ይህ ፡ ፍርድ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እንዲታይ ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፡ ይችላል ፡ የሚል ፡ ፈቃድ ፡ መስጠት ፡ ይችላሉ ።
- (፫) ይህ ፡ ፍርድ ፡ እንደገና ፡ ይታይልን ፡ የማለት ፡ ጥያቄ ፡ ለጊዜው ፡ የተሰጠው ፡ ትእዛዝ ፡ ፍርድ ፡ ከተወሰነበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ እስከ ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ከዘገየ ፡ ለመቅረብ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፶፪ ። በፍርድ ፡ ያለቀ ፡ ነገር ፡ መጽናት ።

- (፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተው ፡ ነገር ፡ ከሌለ ፡ በዳኞች ፡ የተደረገ ፡ የጉዳት ፡ ግምት ፡ የመጨረሻ ፡ ነው ።
- (፪) ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ ሰው ፡ የተባለው ፡ ጉዳት ፡ በአመጣጡ ፡ ምክንያት ፡ እስቀድሞ ፡ ካሳ ፡ ከጠየቀበት ፡ ጉዳት ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ የሌለው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ለዚሁ ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ በአዲስ ፡ ክስ ፡ ካሳ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፶፫ ። የይግባኝ ፡ አለመኖር ።

ስለ ፡ ኪሣራ ፡ ጥቅም ፡ አከፋፈል ፡ በመጀመሪያ ፡ ደረጃ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ዳኞች ፡ የተወሰነ ፡ ፍርድ ፡ ለበላይ ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ለይግባኝ ፡ ለመቅረብ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፶፫ ። የተጠበቁ ፡ ሁኔታዎች ።

ቢሆንም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተው ፡ ደንብ ፡ ልዩ ፡ አስታያየት ፡ የሚሰጠው ፤

- (ሀ) ዳኞች ፡ ሊገምቱት ፡ የሚገባቸውን ፡ የነገሩን ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ያላገባብ ፡ በመያዝ ፡ ውሳኔ ፡ ሰጥተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ሊገምቱ ፡ የሚገባቸውን ፡

ትክክለኛውን ፣ መንገድ ፣ ትተው ፣ ያላገባብ ፣ የሆነውን ፣ ያገማመት ፣ መንገድ ፣ ይዘው ፣ የተገኙ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

- (ለ) በዳኞች የተወሰነው የኪሣራ ፣ ገንዘብ ፣ ልክ ፣ በግልጽ ፣ ከአእምሮ ፣ ግምት ፣ ውጭ ፣ የሆነና የተወሰነውም ፣ በማድላት ፣ ወይም ፣ በዝንባሌ ፣ መሆኑ ፣ እርግጥ ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤

- (ሐ) በዳኞቹ የተወሰነው ፣ የጉዳቱ ፣ ካሳ ፣ በሒሳብ ፣ ማሳሳት ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፻፵፬ ። በየጊዜው ፣ ስለሚከፈል ፣ ገንዘብ ።

- (፩) የዚህ ፣ ዐይነት ፣ የኪሣራ ፣ ሒሳብ ፣ አከፋፈል ፣ እንደ ፣ ጊዜው ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ ተስማሚ ፣ መሆኑን ፣ የሚያሳስብ ፣ በቂ ፣ ምክንያት ፣ በተገኘ ፣ ጊዜ ፣ ዳኞች ፣ የካሳው ፣ ሒሳብ ፣ በየጊዜው ፣ እንዲከፈል ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።

- (፪) ይህ ፣ ሲሆን ፣ ባለዕዳው ፣ ኪሣራውን ፣ በየጊዜው ፣ ሊከፍል ፣ የሚችል ፣ ስለ ፣ መሆኑ ፣ የሚያረጋግጥ ፣ በቂ ፣ ዋስትና ፣ መስጠት ፣ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፮ ። ያንድነት ፣ ኅላፊነት ።

- (፩) ብዙዎች ፣ ሰዎች ፣ አንድ ፣ በሆነው ፣ ጉዳይ ፣ ለደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ካሳን ፣ እንዲከፍሉ ፣ የተገደዱ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤ በአንድነት እያንዳንዳቸው ፣ ኅላፊ ፣ ይሆናሉ ።

- (፪) ለበደሉ ፣ ተግባር ፣ አነሳሽ ፣ በሆነውና ፣ በዋናው ፣ አድራጊ ፣ በበደሉ ፣ ተግባር ፣ ተባባሪዎች ፣ መካከል ፣ ልዩነት ፣ አይደረግም ።

- (፫) እንዲሁም ፣ የግዴታው ፣ መነሻ ፣ ለየአንዳንዶቹ ፣ ከውል ፣ ውስጥ ፣ ለየአንዳንዳቸው ፣ ከውል ፣ ውጭ ፣ የሆነ ፣ አላፊነት ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ ልዩነት ፣ ሳይደረግ ፣ አንድ ፣ ለሆነ ፣ ጉዳት ፣ እንዲክሙ ፣ ግዴታ ፣ ባለባቸው ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ ያለው ፣ አላፊነት ፣ የአንድነት ፣ አላፊነት ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፯ ። የማይከፋፈል ፣ ጥፋት ። (፩) መሠረቱ ።

አላፊዎች ፣ ከሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ውስጥ ፣ አንዱ ፣ ብቻ ፣ ጥፋት ፣ የሠራ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤ በመጨረሻው ፣ የተወሰነውን ፣ ዕዳ ፣ እርሱ ፣ ራሱ ፣ ብቻ ፣ መቻል ፣ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፯ ። (፪) በርትዕ ፣ ልዩነት ፣ ስለ ፣ ማድረግ ።

- (፩) የመንግሥት ፣ ሠራተኛ ፣ የሰውነት ፣ መብት ፣ የተሰጠው ፣ የአንድ ፣ ማኅበር ፣ እንደራሴ ፣ ወይም ፣ ወኪል ፣ ወይም ፣ ደመወዘኛ ፣ ጥፋቱን ፣ የፈጸመው ፣ ሥራውን ፣ በሚሠራበት ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤ በመጨረሻው ፣ ጊዜ ፣ ዕዳውን ፣ በሙሉ ፣ ወይም ፣ በክፊል ፣ መንግሥት ፣ ወይም ፣ ማኅበር ፣ ወይም ፣ አሠራው ፣ ይከፍላሉ ፣ ብለው ፣ ዳኞች ፣ ለመወሰን ፣ ይችላሉ ።

- (፪) ዳኞቹ ፣ ውሳኔያቸውን ፣ በሚሰጡበት ፣ ጊዜ ፣ የተሠራውን ፣ ጥፋት ፣ ከባድነትና ፣ አድራጊው ፣ ጥፋቱን ፣ ሲሠራ ፣ የተሰጡትን ፣ ሥራዎች ፣ አብልጦ ፣ ለመፈጸም ፣ ሲል ፣ የነበረውን ፣ ፈቃድ ፣ መገመት ፣ አለባቸው ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፰ ። ማመዛዘንን ፡ የሚያስፈልጉ ፡ ነገሮች ።

- (፩) ዳኞች ፡ ጥፋት ፡ አድራጊው ፡ ጥፋት ፡ በአደረገበት ፡ ጊዜ ፡ ፈቃዱ ፡ ሥራውን ፡ በመልካም ፡ ለማከናወን ፡ መሆኑንና ፡ ያደረገውንም ፡ ጥፋት ፡ ከባድነት ፡ ያመዛዝናሉ ።
- (፪) ዳኞቹ ፡ ጎላፊ ፡ ናቸው ፡ የተባሉት ፡ ሰዎች ፡ ያላቸውን ፡ የየአንዳንዳቸውን ፡ ሀብት ፡ መሠረት ፡ አድርጎ ፡ መያዝ ፡ የለባቸውም ።

ቍ፡፪ሺ፻፶፱ ። የዚህ ፡ ልዩነት ፡ ወሰን ።

- በዳኞቹ ፡ በኩል ፡ አንዳች ፡ የጎላፊነት ፡ ክፍያ ፡ የማይፈቀደው ፤
- (ሀ) ጎላፊነቱን ፡ ያመጣው ፡ ሥራ ፡ ታስቦ ፡ ለመጉዳት ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) ወይም ፡ ይህ ፡ ተግባር ፡ ወንጀል ፡ ሆኖ ፡ አድራጊው ፡ ቅጣት ፡ ተፈርዶበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፻፷ ። የሚከፋፈል ፡ ጥፋት ።

- (፩) ብዙዎች ፡ ሰዎች ፡ አንድ ፡ በሆነ ፡ ጉዳይ ፡ የጥፋት ፡ ተግባርን ፡ በመፈጸም ፡ ላይ ፡ የተባበሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኞች ፡ በመጨረሻ ፡ በየአንዳንዳቸው ፡ መካከል ፡ ሊከፈል ፡ የሚገባውን ፡ ዕዳ ፡ በርትዕ ፡ ይወስኑባቸዋል ።
- (፪) ዳኞች ፡ በሚሰጡት ፡ ውሳኔ ፡ የነበሩትን ፡ ምክንያቶች ፡ ሁሉ ፡ በተለይም ፡ የየአንዳንዱን ፡ በደለኛ ፡ ጥፋት ፡ ያደረሰውን ፡ የጉዳት ፡ ተግባር ፡ መጠንና ፡ የጥፋቱንም ፡ ከባድነት ፡ መገመት ፡ አለባቸው ።

ቍ፡፪ሺ፻፷፩ ። ስለ ፡ መዳረግ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ከሚወሰነው ፡ ዕዳ ፡ የክፍያውን ፡ ድርሻውን ፡ መክፈል ፡ የሚገባው ፡ ሲሆን ፤ ዕዳውን ፡ በሙሉ ፡ የከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከእርሱ ፡ ጋራ ፡ ዕዳውን ፡ እንዲከፍሉ ፡ ግዴታ ፡ ባለባቸው ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው።
- (፪) ጥያቄውን ፡ ለማቅረብ ፡ በተበደለው ፡ ሰው ፡ መብቶች ፡ እንደ ፡ ገባ ፡ ይቋጠራል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።
ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ።
 ክፍል ፡ ፩ ።
ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ኦ፡፪ሺ፻፷፪ ። ጠቅላላ ፡ መሠረት ።

በሌላ ፡ ሰው ፡ የሥራ ፡ ድካም ፡ ወይም ፡ የሌላ ፡ ሰው ፡ ሀብት ፡ በሆነ ፡ ነገር ፡ በመገልገል ፡ በቂ ፡ ባልሆነ ፡ ምክንያት ፡ ጥቅም ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፤ አላገባብ ፡ ጥቅም ፡ ባገኘበት ፡ መጠንና ፡ ለባለሀብቱ ፡ ወይም ፡ ጉልበቱ ፡ ለደከመው ፡ ሰው ፡ ይህ ፡

አድራጎት ፣ በደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ መጠን ፣ ለባለሀብቱ ፣ ወይም ፣ ጉልበቱ ፣ ለደ ከመው ፣ ሰው ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቀ* : ፪ሺ፻፳፫ ። ያላገባብ ፣ የተገኘ ፣ መበልጸግ ፣ ስለ ፣ መቅረቱ ።

(፩) መልስ ፣ በሚባልበት ፣ ጊዜ ፣ ተከሳሹ ፣ ላለመበልጸጉ ፣ ማስረጃ ፣ ባቀረበበት ፣ መጠን ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ የለበትም ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ተከሳሹ ፣ በክፉ ፣ ልቡና ፣ ዕቃውን ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ አስተላልፎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ መመለስ ፣ እንዳለበት ፣ ማወቅ ፣ ሲገባው ፣ አስተላ ፣ ልፎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(፫) ያለ ፣ አገባብ ፣ የበለጸገበትን ፣ ሀብት ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ ለሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ሰጥቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ የወሰደውን ፣ እንዲመልስ ፣ ሊጠየቅ ፣ ይቻላል ።

ክፍል ፣ ፪ ።

የማይገባውን ፣ ስለ ፣ መክፈል ።

ቀ* : ፪ሺ፻፳፬ ። የማይገባውን ፣ ስለ ፣ መክፈል ።

(፩) ሊከፍል ፣ የማይገባውን ፣ ነገር ፣ የከፈለ ፣ ሰው ፣ እንዲመለስለት ፣ የመጠ የቅ ፣ መብት ፣ አለው ።

(፪) የሚከፈለው ፣ ነገር ፣ የተቀበለው ፣ እምነትን ፣ በሚያጉድል ፣ ሁኔታ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማይገባውን ፣ ነገር ፣ የከፈለው ፣ ሰው ፣ ከከፈለበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ይህ ፣ የከፈለው ፣ ነገር ፣ የሰጠውን ፣ ፍሬ ፣ ወይም ፣ ሕጋዊውን ፣ ወለድ ፣ ጭምር ፣ እንዲመልስለት ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ* : ፪ሺ፻፳፭ ። ስሕተት ፣ ስላለመኖሩ ።

ሊከፍለው ፣ የማይገባው ፣ ዕዳ ፣ መሆኑን ፣ እያወቀና ፣ የሚያስከፍለውም ፣ ምክ ንያት ፣ ያለመኖሩን ፣ እየተረዳው ፣ በራሱ ፣ ፈቃድ ፣ የከፈለ ፣ ሰው ፣ ይመለስልኝ ፣ ብሎ ፣ ለመጠየቅ ፣ አይችልም ።

ቀ* : ፪ሺ፻፳፮ ። በቂ ፣ ምክንያት ።

(፩) የመክፈሉ ፣ ጉዳይ ፣ የተፈጸመው ፣ በይርጋ ፣ ለታገደ ፣ ዕዳ ፣ (ወይም) ፣ የሕሊና ፣ ግዴታ ፣ የበጎ ፣ አድራጎትን ፣ መንፈስ ፣ በመከተል ፣ ሁኔታ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለከፋዩ ፣ አይመለስለትም ።

(፪) እንዲሁም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ የከፈለው ፣ ሰው ፣ የሚከፍለውን ፣ ነገር ፣ ያለ ዋጋ ፣ የመስጠት ፣ ችሎታ ፣ ያልነበረው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያላገባብ ፣ የከፈለው ፣ ሊመለስለት ፣ ይችላል ።

ቀ* : ፪ሺ፻፳፯ ። የማይመለስ ፣ ዕዳ ።

(፩) የማይገባውን ፣ ገንዘብ ፣ ያላገባብ ፣ የተቀበለ ፣ ሰው ፣ የተቀበለውን ፣ ገን

ዘብ ፣ ያላገባብ ፣ ለከፈለው ፣ ሰው ፣ የማይመልስለት ፣ ይህ ፣ ባለገንዘብ ፣ የብድሩ ፣ ሒሳብ ፣ ስለተከፈለው ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ያበደረበትን ፣ ሰነድ ፣ ቀዶ ፣ ወይም ፣ ሰርዘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ዋሶቹን ፣ ከዕዳው ፣ ነፃ ፣ አውጥቶዋቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ደግሞ ፣ ከእውነተኛው ፣ ባለዕዳው ፣ ላይ ፣ ሊቀበል ፣ የሚገባውን ፣ ገንዘብ ፣ በይርጋ ፣ አሳልፎ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

(፪) ይህ ፣ በሆነበት ፣ ጊዜ ፣ ያላገባብ ፣ የከፈለው ፣ ሰው ፣ ሒሳቡን ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚችለው ፣ ከዋናው ፣ ባለዕዳ ፣ ላይ ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ክፍል ፣ ፫ ።

ስለ ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ።

ቍ፡፪ሺ፻፷፰። የዚህ ፣ ክፍሉ ፣ ተፈጻሚነት።

አንድ ፣ ሰው ፣ ለተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ በእጁ ፣ የቁየውን ፣ ዕቃ ፣ እንዲመልስ ፣ የተገደደ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሕግ ፣ ወይም ፣ የውል ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ድንጋጌ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ይህ ፣ ሰው ፣ የተባለውን ፣ ዕቃ ፣ ከመለዋወጥ ፣ የተነሣ ፣ ያሉት ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ፣ ከዚህ ፣ በታች ፣ በሚከተሉት ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ ይወሰናሉ ።

ቍ፡፪ሺ፻፷፱። የግድ ፣ አስፈላጊ ፣ ሆኖ ፣ ስለ ፣ ተደረገው ፣ ወጪ ።

የያዘውን ፣ ዕቃ ፣ እንዲመልስ ፣ የተገደደ ፣ ሰው ፣ ዕቃው ፣ እንዳይጠፋ ፣ ወይም ፣ እንዳይበላሽ ፣ ያደረገው ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ፣ ለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ጠቃሚ ፣ ሳይሆን ፣ ከቀረ ፣ ወይም ፣ የወጪው ፣ ግዴታ ፣ ዕቃውን ፣ ሊመልስ ፣ በተገደደው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ተገዳጁ ፣ ጎላፊ ፣ በሚሆንበት ፣ ሰው ፣ ጥፋት ፣ ምክንያት ፣ ሆኖ ፣ ካልተገኘ ፣ በቀር ፣ ተገዳጁ ፣ ለተባለው ፣ ጉዳይ ፣ ያወጣው ፣ ገንዘብ ፣ ሊመለስለት ፣ ይገባል ።

ቍ፡፪ሺ፻፸፩። ስለ፡ዕቃው ፣ አጠባበቅ ፣ የተደረገ ፣ ወጪ ።

የያዘውን ፣ ዕቃ ፣ ለመመለስ ፣ የተገደደ ፣ ሰው ፣ ለዕቃው ፣ አጠባበቅ ፣ ስለ ፣ ተደረገው ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ፣ ወይም ፣ በይዘታው ፣ ምክንያት ፣ ስለ ፣ ከፈለው ፣ ግብር ፣ አንዳች ፣ ኪሣራ ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ የለውም ።

ቍ፡፪ሺ፻፸፩። የዕቃውን ፣ ዋጋ ፣ ክፍ ፣ ስላደረገው ፣ ወጪ ።

- (፩) እንደዚሁም ፣ ለዕቃው ፣ የተደረገው ፣ ወጪ ፣ የዕቃውን ፣ ዋጋ ፣ ግምት ፣ ክፍ ፣ አድርጎት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕቃውን ፣ ለመመለስ ፣ የተገደደው ፣ ሰው ፣ ስለዚሁ ፣ ጉዳይ ፣ ያወጣው ፣ ገንዘብ ፣ ሊመለስለት ፣ ይገባል ።
- (፪) ቢሆንም ፣ ለዕቃው ፣ መጀመሪያ ፣ ከነበረው ፣ ዋጋ ፣ በላይ ፣ ብልሜ ፣ እንጂ ፣ ዕቃውን ፣ በሚመልስበት ፣ ጊዜ ፣ ከሚገኘው ፣ የዕቃ ፣ ዋጋ ፣ ግምት ፣ በላይ ፣ ባደረገው ፣ ወጪ ፣ ልክ ፣ ሊጠይቅ ፣ አይችልም ።

ቀ. ፪ሺ፻፸፪ = ክፉ ፡ ልቡና ።

- (፩) ወጪ ፡ ገንዘብ ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ ተከላኹ ፡ ዕቃውን ፡ ለመመለስ ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ መሆኑን ፡ ያውቅ ፡ እንደነበረ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ ይገባው ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ርትዕም ፡ ሲያስገድድ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተውን ፡ ኪሣራ ፡ ዳኞች ፡ ለመቀነስ ፡ ወይም ፡ በጭራሽ ፡ ለማስቀረት ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ደግሞ ፡ ርትዕ ፡ ሲያስገድድ ፡ ለከላኹ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተውን ፡ ኪሣራ ፡ የሚከፍልበት ፡ ቢበዛ ፡ የሁለት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላሉ ።

ቀ. ፪ሺ፻፸፫ = የማለያየት ፡ መብት ።

የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ ለመመለስ ፡ የተገደደው ፡ ሰው ፡ ዕቃውን ፡ ከመመለሱ ፡ በፊት ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ አገጣጥሞት ፡ የቂየውን ፡ ነገር ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ጉዳት ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሳይደርስ ፡ ለማላቀቅ ፡ የቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለይቶ ፡ ለመውሰድ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ. ፪ሺ፻፸፬ = የመያዝ ፡ መብት ።

- (፩) የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ እንዲመልስ ፡ የተገደደ ፡ ሰው ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፉት ፡ ቍጥሮች ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ለመመለስ ፡ የሚገባውን ፡ የኪሣራ ፡ ወጪ ፡ ገንዘብ ፡ ካልተቀበለ ፡ እስኪቀበል ፡ ድረስ ፡ ወይም ፡ ኪሣራው ፡ በሚከፈልበት ፡ ቀን ፡ መክፈሉን ፡ የሚያረጋግጥለት ፡ በቂ ፡ ዋስትና ፡ ካልተቀበለ ፡ አልመልስም ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ዕቃውን ፡ የመያዝ ፡ መብት ፡ ለሌባ ፡ ወይም ፡ ዕቃውን ፡ እጅ ፡ ሲያደርግ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሕግም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የሚጻፍ ፡ ውል ፡ የሚሰጠው ፡ አንዳች ፡ መብት ፡ እንደሌለው ፡ እያወቀ ፡ እጅ ፡ ባደረገ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ይህ ፡ መብት ፡ አይጻፍለትም ።

ቀ. ፪ሺ፻፸፭ = ስለ ፡ ዕቃው ፡ መበላሸት ።

- (፩) የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ እንዲመልስ ፡ የተገደደ ፡ ሰው ፡ ዕቃውን ፡ አበላሽቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለባለመብቱ ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
- (፪) የዕቃው ፡ መበላሸት ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ጎይል ፡ የደረሰ ፡ እንኳን ፡ ቢሆን ፤ ዕቃው ፡ በተበላሸበት ፡ ጊዜ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሕግም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የሚጻፍ ፡ ውል ፡ የሚሰጠው ፡ አንዳች ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ሌለው ፡ ያውቅ ፡ ኖሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ለደረሰው ፡ መበላሸት ፡ ጎላፊ ፡ ነው ።

ቀ. ፪ሺ፻፸፮ ስለ ፡ ዕቃው ፡ መጥፋት ።

- (፩) ዕቃው ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ በሚጠፋበት ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

(፪) በማናቸውም ምክንያት፡ ቢሆን ፡ ለባለመብቱ ፡ ዕቃው ፡ በዐይነቱ ፡ ሊከፈለው ፡ በማይቻልበት ፡ ጊዜ ፡ እነዚህ ፡ ድንጋጌዎቹ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፸፯ ፡ የኪሣራው ልክ ።

(፩) የሚከፈለው ፡ ኪሣራ ፡ ዕቃውን ፡ ለመመለስ ፡ ባልተቻለበት ፡ ቀን ፡ ከነበረው ፡ ዋጋ ፡ እኩል ፡ መሆን ፡ አለበት ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ እንዲመልስ ፡ የተገደደ ፡ ሰው ፡ በዚያን ፡ ጊዜ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ የሚጻፍ ፡ ውል ፡ የሚሰጠው ፡ አንዳች ፡ መብት ፡ እንደሌለው ፡ ያውቅ ፡ ኖሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተጨማሪ ፡ ሁኖ ፡ ስለ ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍል ፡ ሊጠየቅ ፡ ይቻላል ።

(፫) እንዲህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ዕቃው ፡ እንዲመለስለት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ በእጁ ፡ ይዞት ፡ እንደ ፡ ኖረ ፡ ሆኖ ፡ ኪሣራው ፡ ይታሰብለታል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፸፰ ፡ ዕቃው ፡ ያሰገኘው ፡ ፍሬ ።

(፩) የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ እንዲመልስ ፡ የተገደደ ፡ ሰው ፡ የተቀበለው ፡ ዕቃ ፡ ያፈራውን ፡ ነገር ፡ ያስቀራል ።

(፪) ዕቃውን ፡ እጅ ፡ ባደረገ ፡ ጊዜ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ የሚጻፍ ፡ ውል ፡ የሚሰጠው ፡ አንዳች ፡ መብት ፡ እንደሌለው ፡ እያወቀ ፡ እጅ ፡ አድርጎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለከላሹ ፡ ዕቃው ፡ ያፈራውን ፡ ግምት ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

አንቀጽ ፡ ፲፬ ።

ስለ ፡ እንደራሴነት ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፸፱ ፡ የእንደራሴነት ምንጭ ።

የሌላ ፡ ሰው ፡ እንደራሴ ፡ በመሆን ፡ ሥራዎችን ፡ የመፈጸም ፡ ሥልጣን ፡ የሚገኘው ፡ ከሕግ ፡ ወይም ፡ ከውል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፹ ፡ ስለ ፡ ሥልጣን ፡ ፎርም ።

ስለ ፡ ውሉ ፡ አፈጻጸም ፤ ሕጉ ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ፎርም ፡ እንዲደረግ ፡ ያስገደደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወሉን ፡ የሚፈጽምበት ፡ ሥልጣን ፡ በዚሁ ፡ ዐይነት ፡ ፎርም ፡ ለወኪሉ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፹፩ ፡ ስለ ፡ ሥልጣን ፡ ወሰን ።

(፩) የእንደራሴነት ፡ ሥልጣን ፡ የተገኘው ፡ በውል ፡ መሠረት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሥልጣኑ ፡ የሚወሰነው ፡ በተዋዋሮቹ ፡ ስምምነት ፡ ነው ።

(፪) እንደራሴው ፡ የተሰጠውን ፡ ሥልጣን ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ለሆነ ፡ ሰው ፡ አስታውቆ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በሦስተኛው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ሥልጣኑ ፡ የሚጸናው ፤ ባስታወቀው ፡ ማስታወቂያ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

(፫) የእንዳራሴነት ፡ ሥልጣን ፡ የሚተረጎመው ፡ ሳይሰፋፋ ፡ በጠባቡ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፹፪ ። ስለ ፡ ሥልጣኑ ፡ መቅረት ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ውል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ እንደራሴው ፡ ወይም ፡ ሺሚው ፡ መሞቱ ፡ ወይም ፡ የሌለ ፡ መሆኑ ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ መሆኑ ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ መካሠሩ ፡ የተገለጸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከአንድ ፡ ጽሑፍ ፡ የተገኘው ፡ ሥልጣን ፡ ይቀራል ።

(፪) እንዲሁም ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ድርጅት ፡ መኖሩ ፡ ሲቀር ፡ ይህ ፡ ሥልጣን ፡ ይቀራል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፹፫ ። ሥልጣንን ፡ ስለ ፡ መውሰድ ።

(፩) እንደራሴ ፡ ሺሚው ፡ በማንኛውም ፡ ጊዜ ፡ በእሱ ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ እንዲሠራ ፡ በሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ሰዎች ፡ ፊት ፡ ለእንደራሴው ፡ የሰጠውን ፡ ሥልጣን ፡ ሊቀንስበት ፡ ወይም ፡ ጨርሶ ፡ ሊያስቀርበት ፡ ይችላል ።

(፪) ይህን ፡ መብት ፡ የሚያስቀር ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ የሚገኝ ፡ ማንኛውም ፡ ጽሑፍ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፹፬ ። እንደራሴነትን ፡ ስለ ፡ መመለስ ።

(፩) ሥልጣኑን ፡ የሚያረጋግጥ ፡ ጽሑፍ ፡ የተሰጠው ፡ እንደራሴ ፡ በተሰጠው ፡ ሥልጣን ፡ የሚሠራበት ፡ ጊዜ ፡ ሲፈጸም ፤ ይህን ፡ የተሰጠውን ፡ የሥልጣን ፡ ጽሑፍ ፡ ለሺሚው ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

(፪) እንደራሴው ፡ ሒሳቡ ፡ ሳይጣራና ፡ የሚገባኝን ፡ ሺሚው ፡ ሳይሰጠኝ ፡ የተሰጠኝን ፡ ሥልጣን ፡ ይገር ፡ እቋያለሁ ፡ ለማለት ፡ አይፈቀድለትም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፹፭ ። የእንደራሴነቱ ፡ ጽሑፍ ፡ ስለ ፡ መጥፋት ።

እንደራሴው ፡ የሹመቱ ፡ ወረቀት ፡ መጥፋቱን ፡ ያስታውቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሺሚው ፡ በእንደራሴው ፡ ኪሣራ ፡ ከፍርድ ፡ ቤቱ ፡ የእንደራሴነቱን ፡ መሰረዝ ፡ የሚገልጽ ፡ ውሳኔ ፡ ለማግኘት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፹፮ ። ሥልጣንን ፡ ስለ ፡ ማረጋገጥ ።

ከአንድ ፡ እንደራሴ ፡ ጋራ ፡ ሕጋዊ ፡ ተግባር ፡ የፈጸመ ፡ የሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ሁል ጊዜ ፡ እንደራሴው ፡ ሥልጣኑን ፡ እንዲያረጋግጥለት ፡ ሊያስገድድና ፡ እንደዚሁም ፡ የእንደራሴነቱ ፡ ተግባር ፡ በጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንደራሴው ፡ ስለ ዚሁ ፡ ተግባር ፡ በሚገባ ፡ የፈረመበትን ፡ ግልባጭ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፻፹፯። ተቃዋሚ ፣ ጥቅሞች ።

- (ጳ) እንደራሴው ፣ በፈጸመው ፣ ውል ፣ ምክንያት ፣ የሿሚውና ፣ የእንደራሴው ፣ ጥቅሞች ፣ የሚቃወሙ ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህን ፣ ውል ፣ የፈረመው ፣ ይኛ ፣ ወገን ፣ ይህን ፣ ሁኔታ ፣ ያወቀና ፣ ሊያውቀውም ፣ የሚገባ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሿሚው ፣ ጥያቄ ፣ መሠረት ፣ ይህ ፣ የተፈጸመው ፣ ውል ፣ ሊፈርስ ፣ ይችላል ።
- (፪) ሿሚው ፣ የዚሁኑ ፣ አካባቢ ፣ ሁኔታ ፣ ካወቀበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ እስከ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ ውሉን ፣ ለማፍረስ ፣ አሳቡን ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።
- (፫) አንደኛው ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ ይህን ፣ ማስታወቂያ ፣ ከተቀበለ ፣ ወዲህ ፣ በሁለት ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ውሉን ፣ የመቀጠል ፣ አሳቡን ፣ ያልገለጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ ይፈርሳል ።

ቍ፡፪ሺ፻፹፰። ከገዛ ፣ ራስ ፣ ጋራ ፣ ስለሚደረግ ፣ ውል ።

- (ጳ) እንደራሴው ፣ ለራሱ ፣ ጉዳይ ፣ በመሥራትም ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ስም ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ጉዳይ ፣ በመሥራት ፣ ውሉን ፣ ከራሱ ፣ ጋራ ፣ ባደረገ ፣ ጊዜ ፣ ሿሚው ፣ ይህ ፣ ውል ፣ እንዲፈርስ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።
- (፪) ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፈው ፣ ቍ፡፲፭ ፣ በ፪፣ በ፫ ፣ ንዑስ ፣ ቍ፡፲፭ ፣ የተሰጡ ፣ ውሳኔዎች ፣ ለዚህም ፣ ተፈጻሚነት ፣ አላቸው ።
- (፫) ስለ ፣ ኮሚሲዮኔሮች ፣ የተሠሩት ፣ ልዩ ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ። (ቍ) ።

ቍ፡፪ሺ፻፹፱። ፍጹም ፣ ስለ ፣ ሆነ ፣ እንደራሴነት ።

- (ጳ) እንደራሴው ፣ ከወኪልነቱ ፣ ሥልጣን ፣ ወሰን ፣ ሳያልፍ ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ስም ፣ የመዋዋል ፣ ተግባሮችን ፣ የፈጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እነዚህ ፣ በርሱ ፣ የተፈጸሙት ፣ ተግባሮች ፣ በቀጥታ ፣ በሿሚው ፣ እንደ ፣ ተፈጸሙ ፣ ሆነው ፣ ይቈጠራሉ ።
- (፪) ነገር ፣ ግን ፣ ውሉ ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ በእንደራሴው ፣ ፈቃድ ፣ ላይ ፣ የተፈጸሙትን ፣ ጉድለቶች ፣ ሿሚው ፣ ለራሱ ፣ ጥቅም ፣ ጠቅሶ ፣ ሊከራከርባቸው ፣ ይችላል ።
- (፫) ከእንደራሴው ፣ ጋራ ፣ የውል ፣ ስምምነት ፣ ያደረገ ፣ ሰው ፣ እንደራሴው ፣ ባደረሰበት ፣ የማሳሳት ፣ ጉዳት ፣ ሿሚውን ፣ ሊከራከረው ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፻፺። የሥልጣን ፣ ወሰን ፣ ስለ ፣ ማለፍ ፣ ወይም ፣ ቀሪ ፣ ስለ ፣ ሆነ ፣ ሥልጣን ።

- (ጳ) እንደራሴው ፣ የሥልጣኑን ፣ ወሰን ፣ በመተላለፍ ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ስም ፣ የሠራ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በስሙ ፣ የተሠራለት ፣ ሰው ፣ ራሱ ፣ እንደ ፣ ፈቀደ ፣ እንደራሴው ፣ የፈጸመውን ፣ ተግባር ፣ ለማጽደቅ ፣ ወይም ፣ ለማፍረስ ፣ ይችላል ።
- (፪) እንደዚሁም ፣ እንደራሴው ፣ ቀሪ ፣ በሆነው ፣ ሥልጣን ፣ መሠረት ፣ በሌላ ፣ ሰው ፣ ስም ፣ በሠራ ፣ ጊዜ ፣ በስሙ ፣ የተሠራለት ፣ ሰው ፣ እንደ ፣ ፈቀደ ፣ በስሙ ፣ የተሠራውን ፣ ሥራ ፣ ለማጽደቅ ፣ ወይም ፣ ለመሻር ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፻፺፩። ለሺሚ ፡ ስለ ፡ ተሰጠው ፡ ምርጫ ።

- (፩) ከእንደራሴው ፡ ጋራ ፡ የተዋዋሉ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ሺሚው ፡ በስሙ ፡ የተሠራለትን ፡ ሥራ ፡ ለማጽደቅ ፡ ወይም ፡ ለማፍረስ ፡ የቋረጠውን ፡ ውሳኔ ፡ በፍጥነት ፡ እንዲያስታውቃቸው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ሺሚው ፡ የመቀበሉን ፡ ውሳኔ ፡ በፍጥነት ፡ ሳያስታውቃቸው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንደራሴው ፡ የሠራውን ፡ ሥራ ፡ እንዳልተቀበለው ፡ ይቋጠራል ።

ቍ፡፪ሺ፻፺፪። የመቀበሉ ፡ ውጤት ።

ሺሚው ፡ እንደራሴው ፡ የፈጸመውን ፡ ተግባር ፡ ያጸደቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንደ ፡ ራሴው ፡ የፈጸመውን ፡ ተግባር ፡ ከውክልናው ፡ ሥልጣን ፡ ሳያልፍ ፡ እንደ ፡ ፈጸመው ፡ ይቋጠራል ።

ቍ፡፪ሺ፻፺፫። ያለመቀበል ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

- (፩) እንደራሴው ፡ የሠራውን ፡ ሥራ ፡ ሺሚው ፡ ባልተቀበለው ፡ ጊዜ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ መሰረዝና ፡ መፍረስ ፡ የተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) ከእንደራሴው ፡ ጋራ ፡ የስምምነቱን ፡ ተግባር ፡ የፈጸመው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የእንደራሴነትን ፡ ሥልጣን ፡ መኖሩን ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ በማመኑ ፡ ስለ ፡ ደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ባሉት ፡ ቍ፡፲፫፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ካሳ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፻፺፬። ስለሚደርሱት ፡ አላፈነቶች ።

- (፩) ስለ ፡ ደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍል ፡ መጠየቅ ፡ የሚገባው ፡ እንደራሴው ፡ ነው ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፤ የእንደራሴነቱን ፡ ሥልጣን ፡ የሚያስቀረውን ፡ ምክንያት ፡ ባለማወቅ ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ሠርቶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በአላፈነት ፡ አይጠየቅም ።
- (፫) እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍል ፡ የሚጠየቀው ፡ ሺሚው ፡ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፻፺፭። (፩) ስለ ፡ ሺሚው ፡ አላፈነት ።

- በሌላም ፡ በኩል ፡ በሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ሁሉ ፡ ሺሚው ፡ ከእንደራሴው ፡ ጋራ ፡ በሙሉ ፡ አላፈ ፡ የሚሆነው ፤
- (ሀ) ሺሚው ፡ ለሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የእንደራሴነቱን ፡ ሥልጣን ፡ አስታውቆ ፡ ሳለ ፤ የሰጠውን ፡ የእንደራሴነት ፡ ሥልጣን ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊሉ ፡ መሰረዙን ፡ ለዚያው ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ያላስታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) ሺሚው ፡ ለእንደራሴው ፡ የሰጠውን ፡ የእንደራሴነት ፡ ሥልጣን ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲመልሰለት ፡ እንደራሴውን ፡ ከማስገደድ ፡ ችላ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ እንዲ

ሁም ፡ ይህ ፡ ሿሚው ፡ የሰጠው ፡ የእንደራሴነት ፡ ሥልጣን ፡ ጽሑፍ ፡ በፍርድ ፡ ቤት ፡ ውሳኔ ፡ እንዲሰረዝ ፡ ያላደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

- (ሐ) በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ አኳኋን ፡ ሿሚው ፡ በሚሰጣቸው ፡ መግለጫዎች ፡ ወይም ፡ በሥፊው ፡ ወይም ፡ በአመራሩ ፡ ወይም ፡ ሊያደርግ ፡ የሚገባውን ፡ ባለማድረጉ ፡ ከእንደራሴው ፡ ጋራ ፡ ስምምነት ፡ የሚያደርጉት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ እንደራሴው ፡ ይህ ፡ ሥልጣን ፡ ያለው ፡ መስጠቶቸው ፡ ስሕተት ፡ ያደረሰባቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፺፮ ፡ ከአላፊነት ፡ ውጭ ፡ ስለ ፡ መሆን ።

- (፩) ከእንደራሴው ፡ ጋራ ፡ የተዋዋለው ፡ ሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ከመዋዋሉ ፡ በፊት ፡ የእንደራሴነቱን ፡ ሥልጣን ፡ ጽሑፍ ፡ ዐውቆ ፡ የተዋዋለ ፡ ከሆነ ፤ በነገሩ ፡ የማታለል ፡ ሥራ ፡ ከሌለበት ፡ በቀር ፡ ከሥልጣኑ ፡ አልፎ ፡ የሠራውን ፡ እንደራሴ ፡ ማንኛውንም ፡ ኪሣራ ፡ ሊጠይቀው ፡ አይችልም ።

- (፪) እንዲሁም ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ የሚዋዋለው ፡ ማንም ፡ ቢሆን ፡ ግድ ፡ የሌለው ፡ ከሆነና ፡ እንደራሴውም ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የተፈጸመውን ፡ ውል ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ለማድረግ ፡ የተቀበለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ ማንኛውንም ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፺፯ ፡ እንደራሴው ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ስለሚፈጽመው ፡ ተግባር ።

- (፩) እንደራሴው ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ የተዋዋለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሌሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ከእንደራሴው ፡ ጋራ ፡ መዋዋላቸውን ፡ ቢያውቁትም ፡ እንኳ ፤ ከነዚህ ፡ ጋራ ፡ የፈጸማቸው ፡ ተግባሮች ፡ ለሚያስከትሉዋቸው ፡ ግዴታዎችና ፡ መብቶች ፡ እሱ ፡ ራሱ ፡ ባለቤት ፡ ይሆናል ።

- (፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የተባሉ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ከሿሚው ፡ ጋራ ፡ አንዳችም ፡ ቀጥታ ፡ ግንኙነት ፡ የላቸውም ፤ ነገር ፡ ግን ፡ በእንደራሴው ፡ ስም ፡ ሆነው ፡ የእንደራሴውን ፡ መብት ፡ ከሿሚው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፻፺፰ ፡ ስለ ፡ ሿሚው ፡ መብቶች ።

- (፩) ሌሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ያገኙዋቸው ፡ መብቶች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ እንደራሴው ፡ ለሿሚው ፡ ሲል ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ያፈራቸውን ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፤ ሿሚው ፡ ገንዘቦቹ ፡ ናቸው ፡ ብሎ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

- (፪) እንደዚሁም ፡ እንደራሴው ፡ ለሿሚው ፡ ሲል ፡ ያገኛቸውን ፡ የገንዘብ ፡ መብቶች ፡ ሿሚው ፡ በእንደራሴው ፡ ተተክቶ ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ።

- (፫) ስለሆነም ፤ ሿሚው ፡ በበኩሉ ፡ በእንደራሴው ፡ ዘንድ ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎች ፡ ፈጽሞ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ እነዚህን ፡ መብቶች ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ምዕራፍ ፣ ፪ ።

ስለ ፣ ወኪልነት ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ ትርጓሜ ።

ውክልና ፣ ግለት ፣ ተወካይ ፣ የተባለ ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ወካይ ፣ ለተባለው ፣ ሰው ፣ እንደራሴ ፣ ሆኖ ፣ አንድ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ሕጋዊ ፣ ሥራዎች ፣ በወካዩ ፣ ስም ፣ ለማከናወን ፣ ግዴታ ፣ የሚገባበት ፣ ውል ፣ ግለት ፣ ነው ።

ክፍል ፣ ፩ ።

የወኪልነት ፣ ሥልጣን ፣ አቋቋምና ፣ የሥራው ፣ ግብ ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ የውክልና ፣ ፎርም ።

- (፩) ውክልና ፣ በግልጽ ፣ ወይም ፣ በዝምታ ፣ ሊሰጥ ፣ ይችላል ።
- (፪) ቢሆንም ፣ ተወካዩ ፣ ሊፈጽመው ፣ የሚገባው ፣ የሥራ ፣ ተግባር ፣ ስለ ፣ አፈጻጸሙ ፣ በአንዳንድ ፣ ሕጋዊ ፣ ፎርም ፣ ውስጥ ፣ እንዲገባ ፣ የሚያስፈልገው ፣ ሲሆን ፣ ውክልናው ፣ ለተወካዩ ፣ ሊሰጠው ፣ የሚገባው ፣ ይኸው ፣ ሕግ ፣ በሚያዝዘው ፣ ፎርም ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ ውክልናን ፣ ስለ ፣ መቀበል ።

- (፩) ውክልናን ፣ የመቀበል ፣ ጉዳይ ፣ በግልጽ ፣ ወይም ፣ በዝምታ ፣ ሊፈጸም ፣ ይችላል ።
- (፪) ተወካዩ ፣ ወኪል ፣ የሚሆንበት ፣ ነገር ፣ ከሚያካሂደው ፣ ሥራ ፣ ጋራ ፣ ግንኙነት ፣ ያለው ፣ ጉዳይ ፣ መሆኑ ፣ በግልጽ ፣ የታወቀ ፣ ከሆነ ፣ ወይም ፣ ከሞያ ፣ ሥራው ፣ አመራር ፣ ጋራ ፣ የሚመሳሰል ፣ ጉዳይ ፣ ከሆነ ፣ ወይም ፣ ይህንን ፣ የመሰለውን ፣ ጉዳይ ፣ ለመሥራት ፣ ፈቃደኛ ፣ ለመሆኑ ፣ በአደባባይ ፣ ገልጾ ፣ አሳብ ፣ በማቅረብ ፣ አስታውቆ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውክልናውን ፣ የማይቀበል ፣ ለመሆኑ ፣ ወዲያውኑ ፣ ካልገለጸ ፣ በቀር ፣ እንደ ፣ ተቀበለ ፣ ይቈጠራል ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ የውክልናው ፣ ወሰን ።

- (፩) የውክልናው ፣ ወሰን ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ በግልጽ ፣ ተጠቅሶ ፣ ካልተመለከተ ፣ በቀር ፣ ለውክልናው ፣ የሚሰጠው ፣ ወሰን ፣ እንደ ፣ ጉዳዩ ፣ ዐይነት ፣ ነው ።
- (፪) ውክልናው ፣ ለአንድ ፣ ልዩ ፣ ጉዳይ ፣ ወይም ፣ ለየአንዳንዱ ፣ ጉዳዮች ፣ ወይም ፣ ለወካዩ ፣ ጉዳዮች ፣ ሁሉ ፣ ጠቅላላ ፣ ውክልና ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ ጠቅላላ ፣ ውክልና ።

በጠቅላላ ፣ አነጋገር ፣ የተደረገ ፣ ውክልና ፣ ለተወካዩ ፣ የአስተዳደርን ፣ ሥራ ፣ እንዲፈጽም ፣ ከሚያደርገው ፣ በቀር ፣ ሌላ ፣ ሥልጣን ፣ አይሰጠውም ።

ቍ ፣ ፪ሺ፻፺፱ ፣ የአስተዳደር ፣ ሥራ ።

- (፩) የወካዩን ፣ ሀብት ፣ የማስቀመጥ ፣ የመጠበቅ ፣ ከሦስት ፣ ዓመት ፣ ለማያልፍ ፣ ዘመን ፣ የማከራየት ፣ በብድር ፣ የተሰጠውን ፣ ሀብት ፣ የመሰብሰብ ፣ ከሀብቱ ፣

የሚመጣውን ፣ ገቢ ፣ ተቀብሎ ፣ የማስቀመጥና ፣ ለተከፈሉ ፣ ዕዳዎች ፣ ደረሰኝ ፣ የመስጠት ፣ ሥራዎች ፣ ሁሉ ፣ እንደ ፣ አስተዳደር ፣ ሥራ ፣ ይቁጠራሉ ።

- (ጀ) እንዲሁም ፣ የሰብልን ፣ መሸጥ ፣ ለሽያጭ ፣ የተመደቡ ፣ የንግድ ፣ ዕቃዎችን ፣ ወይም ፣ ይበላሻሉ ፣ ተብለው ፣ የሚታሰቡ ፣ ነገሮችን ፣ የመሸጥ ፣ ሥራ ፣ እንደ ፣ አስተዳደር ፣ የሥራ ፣ አፈጻጸም ፣ የሚቁጠር ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፪ሺ፪፻፮ ። ልዩ ፣ ውክልና ።

- (አ) ተወካዩ ፣ ከአስተዳደር ፣ ሥራ ፣ በቀር ፣ ሌላ ፣ ሥራ ፣ ለመሥራት ፣ የሚያስፈልግ ፣ ሲሆን ፣ ልዩ ፣ ውክልና ፣ እንዲኖረው ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ።
- (ጀ) ተወካዩ ፣ ልዩ ፣ የውክልና ፣ ሥልጣን ፣ ከሌለው ፣ በቀር ፣ ይልቁንም ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶችን ፣ መሸጥ ፣ ወይም ፣ አሲዞ ፣ መበደር ፣ ካፒታሎችን ፣ በአንድ ፣ ማገበር ፣ ዘንድ ፣ ለማግባት ፣ የለውጥ ፣ ግዴታን ፣ ውል ፣ መፈራረም ፣ መታረቅ ፣ ለመታረቅ ፣ ውል ፣ መግባት ፣ ስጦታ ፣ ማድረግና ፣ በአንድ ፣ ጉዳይ ፣ በፍርድ ፣ ቤት ፣ ቀርቦ ፣ መከራከር ፣ አይችልም ።

ቍ ፣ ፪ሺ፪፻፯ ። ልዩ ፣ ውክልና ፣ የተሰጠው ፣ ሰው ፣ ሥልጣን ።

- (አ) ልዩ ፣ ውክልናው ፣ በላዩ ፣ ተዘርዝረው ፣ የተመለከቱትን ፣ ጉዳዮችና ፣ የነዚህ ፣ ተከታታይና ፣ ተመሳሳይ ፣ የሆነውን ፣ እንደ ፣ ጉዳዩ ፣ ዐይነትና ፣ እንደ ፣ ልማድ ፣ አሠራር ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነውን ፣ ከማከናወን ፣ በቀር ፣ ለተወካዩ ፣ ሌላ ፣ ሥልጣን ፣ አይሰጠውም ።
- (ጀ) ተወካዩ ፣ ከተሰጠው ፣ የውክልና ፣ ሥልጣን ፣ ውጭ ፣ አልፎ ፣ የፈጸመውን ፣ የሥራ ፣ ተግባር ፣ ወካዩ ፣ ካላጸደቀው ፣ ወይም ፣ በሥራ ፣ አመራር ፣ መሠረታዊ ፣ ደንብ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ወካዩን ፣ አያስገድድውም ።

ቍ ፣ ፪ሺ፪፻፰ ። የማጽደቅ ፣ ግዴታ ።

- (አ) ተወካዩ ፣ በውክልናው ፣ ከተሰጠው ፣ ሥልጣንና ፣ ወካዩ ፣ ከሰጠው ፣ ትእዛዝ ፣ ውጭ ፣ በማለፍ ፣ ሠርቶ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተወካዩ ፣ የሠራው ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ሥራውን ፣ ወካዩ ፣ እንዲያጸድቅለት ፣ ይገደዳል ።
- (ጀ) ወካዩ ፣ የሥራውን ፣ አረማመድና ፣ መልካም ፣ አካሄድ ፣ ሁኔታ ፣ ቢረዳው ፣ ኖሮ ፣ ለተወካዩ ፣ የሥራውን ፣ የሥልጣን ፣ ወሰን ፣ ማስፋት ፣ የሚያስፈልግ ፣ መሆኑን ፣ መገመት ፣ ይችላል ፣ ነበር ፣ ተብሎ ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ የሚታመን ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝም ፣ አፈጻጸሙ ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ ነው ።
- (ቸ) ተወካዩ ፣ ያልተፈቀደለትን ፣ ሥራ ፣ በገዛ ፣ አሳቡ ፣ ከመፈጸሙ ፣ አስቀድሞ ፣ የሥልጣኑን ፣ ወሰን ፣ እንዲያስፋሉት ፣ ወካዩን ፣ ለመጠየቅ ፣ የሚያስችለው ፣ ምቹ ፣ መንገድ ፣ እያለው ፣ ፈቃድ ፣ ሳይጠይቅ ፣ ቸል ፣ ብሎ ፣ በራሱ ፣ አሳብ ፣ ሠርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ አስፈላጊ ፣ ተግባሩን ፣ ከፈጸመ ፣ በኋላ ፣ ለወካዩ ፣ ሳያስታውቀው ፣ ቀርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያለ ፣ ፈቃድ ፣ የፈጸምኩትን ፣ አጽናልኝ ፣ ብሎ ፣ ወካዩን ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አይኖረውም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የተወካዩ ፡ ግዴታዎች ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፳ ። ጥብቅ ፡ የሆነ ፡ ቅን ፡ ልቡና ።

- (፩) ተወካዩ ፡ ከወካዩ ፡ ጋራ ፡ በሚያስተሳስረው ፡ ግንኙነት ፡ ውስጥ ፡ ጥብቅ ፡ የሆነ ፡ ቅን ፡ ልቡና ፡ ሊኖረው ፡ ይገባል ።
- (፪) የውክልናውን ፡ ሥልጣን ፡ የሚያስቀሩትን ፡ ምክንያቶችና ፡ ወይም ፡ የቃላቶችውን ፡ አነጋገር ፡ ማሻሻል ፡ አስፈላጊ ፡ የሚሆንበትን ፡ ምክንያት ፡ ለወካዩ ፡ አሳብ ፡ ማቅረብና ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶ ። አፈጻጸሙ ።

- (፩) ተወካዩ ፡ ሥራውን ፡ የሚፈጽመው ፡ በተለይ ፡ ለወካዩ ፡ ጥቅም ፡ ሊሰጥ ፡ በሚችልበት ፡ መንገድ ፡ ብቻ ፡ ነው ፤ ስለዚህም ፡ በወኪልነቱ ፡ ምክንያት ፡ በሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ወካዩ ፡ ሳያውቅ ፡ አንዳችም ፡ ጥቅም ፡ ለግሉ ፡ መውሰድ ፡ አይችልም ።
- (፪) ተወካዩ ፡ በውክልናው ፡ ምክንያት ፡ ያገኛቸውን ፡ መረጃዎች ፤ የወካዩን ፡ ጥቅም ፡ በሚጎዳ ፡ ሁኔታ ፡ ሊሠራባቸው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፺ ። የውክልናው ፡ ሒሳብ ፡ አያያዝ ።

- (፩) ተወካዩ ፡ በውክልና ፡ ሥራው ፡ ምክንያት ፡ ገቢ ፡ ላይረገው ፡ ገንዘብና ፡ በሥራውም ፡ ላገኘው ፡ ትርፍ ፡ ሁሉ ፡ ያገኘው ፡ ገንዘብ ፡ ሁሉ ፡ ለወካዩ ፡ የማይገባው ፡ እንኳ ፡ ቢሆን ፡ ስለ ፡ ሒሳብ ፡ አያያዝ ፡ ሥራ ፡ ለወካዩ ፡ አላፈ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ተወካዩ ፡ ለወካዩ ፡ ሊከፍል ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ ለራሱ ፡ ጥቅም ፡ አውሎት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ገንዘቡን ፡ ከወሰደበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ አንድም ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሳያስፈልግ ፡ እስከ ፡ ወለዱ ፡ ለወካዩ ፡ ሊከፍለው ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፺፩ ። አስፈላጊ ፡ ትጋት ።

- (፩) ተወካዩ ፡ በውክልና ፡ ሥራው ፡ ላይ ፡ በሚገኝባቸው ፡ ጊዜዎች ፡ ሁሉ ፡ በውክልናው ፡ የተሰጠውን ፡ አደራ ፤ አንድ ፡ መልካም ፡ የቤተ ፡ ሰብ ፡ አባት ፡ ቤተ ፡ ሰቡን ፡ ለመጠበቅ ፡ እንደሚያደርገው ፡ ሁሉ ፡ በትጋትና ፡ በጥንቃቄ ፡ መጠበቅ ፡ አለበት ።
- (፪) በአላፊነት ፡ የሚጠየቀው ፡ በማታለል ፡ በሥራው ፡ ሥራ ፡ ብቻ ፡ ሳይሆን ፡ በሥራው ፡ አመራር ፡ በሚያደርጋቸው ፡ ጥፋቶችም ፡ ጭምር ፡ ነው ።
- (፫) የውክልናው ፡ ሥልጣን ፡ የተሰጠው ፡ በነፃ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የወካዩን ፡ ጉዳዮች ፡ እንደራሱ ፡ ጉዳይ ፡ አድርጎ ፡ ተጠንቅቆ ፡ ከሠራ ፡ በአላፊነት ፡ ሊያስጠይቀው ፡ አይችልም ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፲፪ ። ዋቢነት ፣ የሌለው ፣ ጉዳይ ።

- (፩) በውላቸው ፣ ውስጥ ፣ ተቃዋሚ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ የሚገኝበት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፤ ተወካዩ ፣ በራሱ ፣ ስም ፣ ሆኖ ፣ ቢሠራም ፣ ከሌላው ፣ ጋራ ፣ ላይረገው ፣ ውል ፣ አፈጻጸም ፣ ጉዳይ ፣ በራሱ ፣ ስም ፣ አላፈነት ፣ ሊጠየቅ ፣ አይገባውም ።
- (፪) ውሉን ፣ በፈጸመበት ፣ ጊዜ ፣ የተዋዋለው ፣ ሰው ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ ቃል ፣ ለመፈጸም ፣ የማይችልና ፣ በገባበት ፣ ግዴታ ፣ መሠረት ፣ ገንዘቡን ፣ የማይከፍል ፣ መሆኑን ፣ የሚያውቅ ፣ ወይም ፣ ማወቅ ፣ የሚገባው ፣ የሆነ ፣ እንደሆነ ፣ አፈጻጸሙ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ከተጻፈው ፣ የተለየ ፣ ይሆናል ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፲፫ ። የሒሳብ ፣ ማቅረብ ፣ ግዴታ ።

- (፩) ተወካዩ ፣ ወካዩ ፣ በጠየቀው ፣ ጊዜ ፣ የሥራውን ፣ አካሄድ ፣ መግለጫና ፣ ሒሳብ ፣ በየጊዜው ፣ የማቅረብ ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።
- (፪) የተሰጠውን ፣ የውክልና ፣ ሥራ ፣ መፈጸሙን ፣ ያለመዘግየት ፣ ለወካዩ ፣ ማስታወቅ ፣ ይገባል ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፲፬ ። የሥራውን ፣ አመራር ፣ ተግባር ፣ ስለ ፣ ማጽደቅ ።

- (፩) ተወካዩ ፣ ያቀረበው ፣ የሥራ ፣ አካሄድ ፣ መግለጫ ፣ ለወካዩ ፣ ደርሶት ፣ የጉዳዩ ዐይነትና ፣ ልማዳዊው ፣ ደንብ ፣ ለመልስ ፣ መስጫ ፣ የሚበቃ ፣ ጊዜ ፣ እስከ ሚፈቅድለት ፣ ቀን ፣ ድረስ ፤ (በቀረበለት ፣ መግለጫ ፣ መሠረት ፣ የሚፈቅድ ፣ ወይም ፣ የማይፈቅድ ፣ መሆኑን) ፣ መልስ ፣ ሳይሰጠው ፣ ከተወሰነው ፣ የበለጠ ፣ ጊዜ ፣ በዝምታ ፣ ያሳለፈው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተወካዩ ፣ የያዘውን ፣ የሥራ ፣ አካሄድ ፣ ዘዴ ፣ ወካዩ ፣ ፈቅዶ ፣ እንደ ፣ ተቀበለው ፣ ያስቈጥረዋል ።
- (፪) ተወካዩ ፣ ወካዩ ፣ ከሰጠው ፣ ትእዛዝ ፣ አልፎ ፣ ሠርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ በውክልናው ፣ ከተሰጠው ፣ ሥልጣን ፣ በላይም ፣ ሠርቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤ ለወካዩ ፣ ላቀረበው ፣ መግለጫ ፣ ተቃዋሚ ፣ ወይም ፣ አጽዳቂ ፣ መልስ ፣ ካልተሰጠው ፣ አፈጻጸሙ ፣ ከላይ ፣ በተመለከተው ፣ ዐይነት ፣ ይሆናል ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፲፭ ። በተወካይ ፣ ስለ ፣ መተካት ። (፩) የሚቻልበት ፣ ሁኔታ ።

- (፩) ከውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ ውጭ ፣ የሆነውን ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ በራሱ ፣ ምትክ ፣ አድርጎ ፣ እንዲያሠራ ፣ ወካዩ ፣ ካልፈቀደለት ፣ በቀር ፤ ተወካዩ ፣ የተወከለበትን ፣ ሥራ ፣ እሱ ፣ ራሱ ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።
- (፪) የተወካዩ ፣ በሥራው ፣ ላይ ፣ መገኘት ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ መተካቱ ፣ እንደ ፣ ልማዳዊው ፣ ሕግ ፣ ለወካዩ ፣ እኩል ፣ ሆኖ ፣ የሚታየው ፣ ከሆነ ፣ ተወካዩ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ተተክቶ ፣ ሥራውን ፣ እንዲያሠራ ፣ እንደ ፣ ተፈቀደለት ፣ ያህል ፣ ይቈጠራል ።
- (፫) ተወካዩ ፣ በውክልናው ፣ የተሰጠውን ፣ የሥራ ፣ ጉዳይ ፣ ራሱ ፣ እንዳያካሂደው ፣ ድንገተኛ ፣ መሰናክል ፣ የገጠመው ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ የወካዩም ፣ ሥራ ፣

መልካም፣ አመራር፣ ጉዳይ፣ የሚያስገድደው፣ ሆኖ፣ የተገኘ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ይህንን ገም፣ ከግድረት፣ በፊት፣ ለወካዩ፣ ለማስታወቅና፣ ለማስፈቀድ፣ ጊዜ፣ የሚያጥረው፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሌላ፣ ሰው፣ ተክቶ፣ ሥራውን፣ ማሠራት፣ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፲፮ ። (፪) የተወካዩ ፡ አላፈነት ።

(አ) ተወካዩ ፡ በማይገባ ፣ በሥራው ፣ ላይ ፣ ተክቶ ፣ ያሠራው ፣ ሰው ፣ በሚያደርገው ፣ ሥራ ፣ ሁሉ ፣ እሱ ፣ ራሱ ፣ እንደ ፣ ሠራው ፣ ያህል ፣ ተቋጥሮ ፣ በአላፈነት ፣ ይጠየቃል ።

(፪) በሥራው ፣ ላይ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ እንዲተካና ፣ እንዲያሠራ ፣ በሚገባ ፣ ተፈቅዶ ለት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግን ፣ በአላፈነት ፣ የሚጠየቀው ፣ ተተኪውን ፣ በመምረጥ ፣ ላይ ፣ ጥንቃቄ ፣ ባላደረገበት ፣ ጉዳይና ፣ ለተተኪውም ፣ የሰጠው ፣ የሥራ ፣ መሪ ፣ ትእዛዝ ፣ የሚያስከትለውን ፣ ጉድለት ፣ በሚመለከተው ፣ ነገር ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፲፯ ። (፫) በወካዩና ፣ በተተኪው ፣ ተወካይ ፣ መካከል ፣ ያሉ ፣ ግንኙነቶች ።

(አ) በወካዩና ፣ በተተኪው ፣ ተወካይ ፣ መካከል ፣ ያሉት ፣ ግንኙነቶች ፣ የሚወሰኑት ፣ ተተኪው ፣ ወኪል ፣ ዋናው ፣ ወኪል ፣ በሌላ ፣ ሦስተኛ ፣ ሰው ፣ ለመተካት ፣ መብት ፣ ያለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያህል ፣ በሚገባ ፣ ያመነ ፣ ሲሆን ፣ ተተኪው ፣ ወኪል ፣ ይህን ፣ ሥልጣን ፣ ያገኘው ፣ በቀጥታ ፣ ከወካዩ ፣ ላይ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያህል ፣ በመቀጠርም ፣ ነው ።

(፪) እንዲህ ፣ ባልሆነ ፣ ጊዜ ፣ ግን ፣ ጉዳዩ ፣ የሚወሰነው ፣ ስለ ፣ ሥራ ፣ አመራር ፣ በተነገረው ፣ ድንጋጌ ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፲፰ ። ስለ ፣ ብዙ ፣ ወኪሎች ።

(አ) ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ በአንድ ፣ ዐይነት ፣ ውል ፣ ላይ ፣ ብዙ ፣ ሰዎች ፣ ተወክለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህን ፣ የውክልና ፣ ሥልጣን ፣ ሁሉም ፣ በአንድነት ፣ መቀበላቸው ፣ ካልተረጋገጠ ፣ በቀር ፣ ውክልናው ፣ እንደ ፣ ጻፍ ፣ አይቁጠርም ።

(፪) እንዲሁም ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ በአንድ ፣ ውል ፣ ብዙ ፣ ሰዎች ፣ ተወክለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሠሩዋቸው ፣ ሥራዎች ፣ ወካዩን ፣ ሊያስገድዱት ፣ የሚችሉት ፣ ተወካዮቹ ፣ ሁሉ ፣ አብረው ፣ ሠርተው ፣ ሲገኙ ፣ ነው ።

ክፍል ፣ ፫ ።

ስለ ፣ ወካዩ ፣ ግዴታዎች ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፲፱ ። በውል ፣ ስምምነት ፣ መሠረት ፣ ስለሚከፈል ፣ የድካም ፣ ዋጋ ።

(አ) ተወካዩ ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ታስቦ ፣ የተመለከተውን ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ የመቀበል ፣ መብት ፣ አለው ።

(፪) በውሉ ፣ ላይ ፣ የተመለከተው ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ ከመጠን ፣ ያለፈ ፣ ሆኖ ፣ ያገኘት ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ተወካዩም ፣ ከሰጠው ፣ የአገልግሎት ፣ ፍሬ ፣ የበለጠ ፣ ሆኖ ፣ የገመቱት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ከተመለከተው ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ ላይ ፣ በመጠኑ ፣ ሊቀንሱ ፣ ይችላሉ ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፳፰። በውል ፣ ያልተወሰነ ፣ የድካም ፣ ዋጋ ።

(፩) ስለ ፣ ድካሙ ፣ ዋጋ ፣ ሊከፈለው ፣ የሚገባው ፣ ነገር ፣ በውል ፣ ላይ ፣ ያልተመለከተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሥራውን ፣ ተግባር ፣ በውክልናው ፣ የፈጸመው ፣ በሞያ ፣ ሥራው ፣ ውስጥ ፣ በተመለከተ ፣ በግል ፣ ሥራው ፣ ካልሆነና ፣ እንደ ፣ ልማዳዊው ፣ ሕግ ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ ማግኘት ፣ የሚገባው ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ወኪሉ ፣ ዋጋ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አይኖረውም ።

(፪) በተዋዋዮቹ ፣ መካከል ፣ ስምምነት ፣ የሌለ ፣ ሲሆንና ፣ በእንደዚህ ፣ ያለው ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ ለሞያ ፣ ሥራ ፣ ሊከፈል ፣ በሚገባው ፣ በታወቀው ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ፣ ልክ ፣ ማስታወቂያ ፣ ታሪፍና ፣ በልማዳዊው ፣ ሕግ ፣ መሠረት ፣ ለወኪሉ ፣ የሚከፈለውን ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ ዳኞች ፣ ይወስናሉ ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፳፱። ተከፋይና ፣ ወጪ ።

(፩) ለተወካዩ ፣ ስለ ፣ ውክልናው ፣ ሥራ ፣ ማስኬጃና ፣ ማከናወኛ ፣ የሚሆን ፣ ተቀዳሚ ፣ ተከፋይ ፣ ወጪ ፣ ሊሰጠው ፣ ይገባል ።

(፪) እንዲሁም ፣ ተወካዩ ፣ ስለ ፣ ውክልና ፣ ሥራው ፣ መልካም ፣ አካሄድ ፣ ያደረገውን ፣ ወጪ ፣ ሁሉ ፣ ወካዩ ፣ ሊከፍለው ፣ ይገባል ።

(፫) የዚህም ፣ የተቀዳሚ ፣ ተከፋይና ፣ የወጪ ፣ ገንዘብ ፣ ወለድ ፣ ወጪ ፣ ከሆነበት ፣ ቀን ፣ ጀምሮ ፣ አንዳችም ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ሳያስፈልግ ፣ መታሰብ ፣ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፴፪። ግዴታና ፣ ኪሣራ ።

(፩) ተወካዩ ፣ ለወካዩ ፣ ጥቅምና ፣ ለውክልናው ፣ ሥራ ፣ መልካም ፣ አካሄድ ፣ ሲል ፣ በወኪልነቱ ፣ ከገባው ፣ የውል ፣ ግዴታ ፣ ወካይ ፣ ነፃ ፣ ሊያወጣው ፣ ይገባል ።

(፪) እንዲሁም ፣ ተወካዩ ፣ በራሱ ፣ ጥፋት ፣ ያመጣው ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የውክልና ፣ ሥራውን ፣ በሚያከናውንበት ፣ ጊዜ ፣ ስለ ፣ ደረሰበት ፣ አደጋ ፣ ወካዩ ፣ ኪሣራ ፣ ሊከፍለው ፣ ይገባዋል ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፴፫። ለመቃወም ፣ የሚቻልበት ፣ ነገር ።

(፩) ወካዩ ፣ የሥራው ፣ ጉዳይ ፣ መልካም ፣ ውጤት ፣ አላገኘም ፣ በማለት ፣ ምክንያት ፣ ለወኪሉ ፣ ሊከፍለው ፣ የሚገባውን ፣ ገንዘብ ፣ አልከፍልም ፣ ለማለት ፣ አይችልም ።

(፪) ተወካዩ ፣ ሊከፍለው ፣ ከሚገባው ፣ በተለይም ፣ የውክልና ፣ ሥራውን ፣ ሲፈጽም ፣ ስላደረገው ፣ ጥፋት ፣ ከሚከፍለው ፣ ገንዘብ ፣ ጋራ ፣ ወካዩ ፣ ለተወካዩ ፣ የሚከፍለውን ፣ ገንዘብ ፣ ለማቻቻል ፣ ይችላል ።

ቀ. ጀገራዊ ጀገራዊ የመያዝ መብት ።

ወካዩ ፣ ሊከፍለው ፣ የሚገባውን ፣ ገንዘብ ፣ ጨርሶ ፣ እስኪከፍለው ፣ ድረስ ፣ ተወካዩ ፣ በውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ መሠረት ፣ እንዲሠራበትና ፣ እንዲገለገልበት ፣ ከተረከበው ፣ ዕቃ ፣ ውስጥ ፣ ሊከፈለው ፣ በሚገባው ፣ ገንዘብ ፣ መጠን ፣ በእጁ ፣ ለማቋቋም ፣ ይችላል ።

ቀ. ጀገራዊ ጀገራዊ ፣ ስለ ብዙ ወካዮች ።

ብዙ ወካዮች ፣ ሆነው ፣ ለአንድ ፣ ዐይነት ፣ የጋራ ፣ ጉዳይ ፣ የወከሉት ፣ እንደ ፣ ሆነ ወካዮቹ ፣ ሁሉ ፣ ስለ ፣ ውክልናው ፣ ውል ፣ መልካም ፣ አፈጻጸም ፣ ጉዳይ ፣ እየአንገንገላቸው ፣ ለተወካዩ ፣ በሙሉ ፣ አላፈጸሙት ፣ ይሆናሉ ።

ክፍል ፣ ፱ ።

ስለ ውክልና ፣ መቅረት ።

ቀ. ጀገራዊ ጀገራዊ ፣ ውክልናውን ፣ ስለ መሻር ።

(አ) ወካዩ ፣ አስፈላጊ ፣ መሰሉ ፣ በታየው ፣ ጊዜ ፣ የውክልናውን ፣ ሥልጣን ፣ ለመሻርና ፣ አስፈላጊ ፣ ሆኖም ፣ ቢገኝ ፣ ተወካዩ ፣ የውክልና ፣ ሥልጣኑን ፣ የተቀበለበትን ፣ የውል ፣ ጽሑፍ ፣ በፈቀደ ፣ ጊዜ ፣ እንዲመልስለት ፣ ሊያስገድደው ፣ ይችላል ።

(ለ) ይህንንም ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ. ጀገራዊ ጀገራዊ ፣ የውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ መሻር ፣ የሚያስከትለው ፣ ውጤት ።

(አ) በውክልናው ፣ የተሰጠው ፣ የሥልጣን ፣ ጊዜ ፣ ከማለቁ ፣ በፊት ፣ ወካዩ ፣ ወኪሉን ፣ ከሥልጣኑ ፣ ሽርት ፣ እንደ ፣ ሆነ ወይም ፣ የሽረቱ ፣ ጉዳይ ፣ በተወካዩ ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ የሚያደርስበት ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ወካዩ ፣ ተወካዩን ፣ ከሥልጣኑ ፣ በሻረው ፣ ጊዜ ፣ በሚደርስበት ፣ ጉዳት ፣ ሁሉ ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(ለ) የውሉ ፣ መጽኛ ፣ ዘመን ፣ የተወሰነው ፣ ለራሱ ፣ ልዩ ፣ ጥቅም ፣ ብቻ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ወይም ፣ ተወካዩን ፣ ለመሻር ፣ በቂ ፣ የሆነ ፣ ምክንያት ፣ ካለው ፣ ወካዩ ፣ ማናቸውም ፣ አላፈነት ፣ የለበትም ።

ቀ. ጀገራዊ ጀገራዊ ፣ ስለ ብዙ ወካዮች ።

(አ) ብዙ ወካዮች ፣ ሁነው ፣ ለጋራ ፣ ጉዳዮቻቸው ፣ የወከሉትን ፣ ተወካይ ፣ አንዱ ፣ ብቻ ፣ ሊሽረው ፣ አይችልም ።

(ለ) ስለ ተወካዩ ፣ መሻር ፣ በቂ ፣ የሆነ ፣ ትክክለኛ ፣ ምክንያት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ወካዮቹ ፣ በመላው ፣ ሳይሰማሙበት ፣ አንዱ ፣ ወካይ ፣ ብቻውን ፣ ተወካዩን ፣ ሊሽረው ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፳፱ ። ወኪሉ ፡ የውክልና ፡ ሥልጣኑን ፡ ስለ ፡ መተው ።

- (፩) ተወካዩ ፡ የውክልናውን ፡ ሥራ ፡ የሚተው ፡ መሆኑን ፡ ለወካዩ ፡ አስታውቆ ፡ ውክልናውን ፡ ለመተው ፡ ይችላል ።
- (፪) ይህ ፡ የተወካዩ ፡ ሥራ ፡ መተው ፡ በወካዩ ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርስበት ፡ ከሆነ ፡ ተወካዩ ፡ በወካዩ ፡ ላይ ፡ የደረሰውን ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ። ሆኖም ፡ ተወካዩ ፡ የውክልናውን ፡ ሥራ ፡ መቀጠሉ ፡ በራሱ ፡ ላይ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ግምት ፡ ያለው ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርስበት ፡ መሆኑ ፡ ከታወቀና ፡ ሥራውንም ፡ ለመቀጠል ፡ በፍጹም ፡ የማያስችለው ፡ ምክንያት ፡ መኖሩ ፡ ከተረጋገጠለት ፡ ማንኛውንም ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ለመክፈል ፡ አይገደድም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፴፬ ። የተወካዩ ፡ መሞት ፡ ወይም ፡ ሥራ ፡ ያለ ፡ መቻል ።

- (፩) ተወካዩ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሰፍራው ፡ ያለመኖሩ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለመሥራት ፡ ችሎታ ፡ ያጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ኪሣራ ፡ ደርሶበት ፡ በንግድ ፡ ኪሣራ ፡ ላይ ፡ መውደቁ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ታስቦ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ውል ፡ ተመልክቶ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ የውክልናው ፡ ሥልጣን ፡ ወዲያውኑ ፡ ይቀራል ።
- (፪) የተወካዩ ፡ ወራሾች ፡ ወይም ፡ ሕጋዊ ፡ እንደራሴ ፡ የውክልና ፡ ሥልጣን ፡ መኖሩን ፡ ካወቁ ፤ በተወካዩ ፡ ላይ ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ነገር ፡ እንደ ፡ ደረሰበት ፡ ወዲያውኑ ፡ ለወካዩ ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ።
- (፫) እንዲሁም ፡ ዋናው ፡ ተወካይ ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ነገር ፡ ከደረሰበት ፡ በኋላ ፡ ወካዩ ፡ ነገሩን ፡ ዐውቆ ፡ አስፈላጊውን ፡ ድርጅት ፡ እስኪያደርግ ፡ ድረስ ፡ ለወካዩ ፡ ጥቅም ፡ የሚሆነውን ፡ አስፈላጊ ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፴፩ ። ስለ ፡ ብዙ ፡ ተወካዮች ።

- (፩) ብዙዎች ፡ ተወካዮች ፡ አንድ ፡ ዐይነት ፡ ጉዳይ ፡ ለማከናወን ፡ ተወክለው ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ከመካከላቸው ፡ አንደኛው ፡ በአንድ ፡ ምክንያት ፡ ሥራውን ፡ ለመቀጠል ፡ የማያስችለው ፡ ነገር ፡ ገጥሞት ፡ የውክልናውን ፡ ሥራ ፡ ለማቋረጥ ፡ የተገደደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጉዳይ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ቃል ፡ በውላቸው ፡ ውስጥ ፡ ተመልክቶ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ የአንዱ ፡ ሥራ ፡ ማቆም ፡ የሁሉንም ፡ ተወካዮች ፡ ሥራ ፡ ለማቆም ፡ ይችላል ።
- (፪) ሌሎቹ ፡ ተወካዮች ፡ የውክልና ፡ ሥልጣናቸው ፡ የቆመበትን ፡ ምክንያት ፡ እንዳወቁ ፡ ወዲያውኑ ፡ ለወካዩ ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ። ወካዩም ፡ አስፈላጊውን ፡ ነገር ፡ እስኪያዘጋጅ ፡ ድረስ ፡ የሥራው ፡ ሁኔታና ፡ የጊዜው ፡ አጋጣሚ ፡ የሚያስገድደውን ፡ ዋና ፡ ዋና ፡ ጉዳይ ፡ እያከናወኑ ፡ መቋቋሚያ ፡ ይገባቸዋል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፴፪ ። የወካዩ ፡ መሞት ፡ ወይም ፡ ሥራ ፡ ያለ ፡ መቻል ።

- (፩) ወካዩ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሰፍራው ፡ አለመኖሩ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለመሥራት ፡ ችሎታ ፡ ያጣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በንግድ ፡ የመውደቅ ፡

ኪሣራ፣ የደረሰበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለጉዳዩ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ውል ፣ ካልተ
ገኘ ፣ በቀር ፣ የውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ ወዲያውኑ ፣ ይቀራል ።

(፪) በእንደዚህ ፣ ያለው ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ ተወካዩ ፣ ሥራውን ፣ ቢያቋርጥ ፣ በጉ
ዳዩ ፣ ላይ ፣ አደጋ ፣ የሚደርስበት ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ በውክልናው ፣ ሥልጣ
ንም ፣ መሠረት ፣ ሥራውን ፣ ጀምሮ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የዋናው ፣ ወካይ ፣ ወራሾች ፣
ወይም ፣ ሕጋዊ ፣ እንደራሴዎች ፣ አስፈላጊውን ፣ ጉዳይ ፣ እስኪያደርጉና ፣ ራሳ
ቸውም ፣ ሊያስቡበት ፣ እስኪችሉ ፣ ድረስ ፣ ሥራውን ፣ መቀጠል ፣ አለበት ።

ክፍል ፣ ኘ ።

ለሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ የውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ የሚያስከትለው ፣ ውጤት ።

ቀ ፣ ፪ሺ፪፻፴፫ ። ወደ ፣ እንደራሴነት ፣ ደንብ ፣ ስለ ፣ መምራት ።

በወካዩ ፣ በተወካዩና ፣ የሦስተኛ ፣ ወገን ፣ በሆኑ ፣ በሌሎች ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣
የሚደገረው ፣ የግንኙነት ፣ ጉዳይ ፣ በዚህ ፣ እንቀጽ ፣ በምዕራፍ ፣ ፩ ፣ በተደነገገው ፣
ደንብ ፣ ላይ ፣ በተመለከተው ፣ ሕግ ፣ መሠረት ፣ ይከናወናል ።

ምዕራፍ ፣ ፫ ።

ስለ ፣ ኮሚሲዮን ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ግዥ ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ሽያጭ ፣ ኮሚሲዮን ።

ቀ ፣ ፪ሺ፪፻፴፩ ፣ ትርጓሜ ።

(፩) የግዥ ፣ ወይም ፣ የሽያጭ ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሲባል ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ ተብሎ ፣ የሚ
ጠራው ፣ ተወካይ ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሰጭ ፣ ተብሎ ፣ ለሚጠራው ፣ ወካይ ፣ ተወ
ካዩ ፣ በራሱ ፣ ስም ፣ ሆኖ ፣ ነገር ፣ ግን ፣ ለወካዩ ፣ ጥቅም ፣ የንግድ ፣ ዕቃዎችን ፣
ዋጋ ፣ ያላቸው ፣ ወረቀቶችን ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ የመሳሰሉትን ፣ ሌላ ፣ ነገሮች ፣ ፤
ለመግዛት ፣ ወይም ፣ ለመሸጥ ፣ ግድታ ፣ የሚገባበት ፣ ውክልና ፣ ማለት ፣ ነው ።

(፪) በዚህ ፣ ክፍል ፣ ውስጥ ፣ ከተመለከተው ፣ ግልጽ ፣ ድንጋጌና ፣ የማሻሻል ፣ ደንብ ፣
በመሠረቱ ፣ ልዩነት ፣ ከሚኖረው ፣ በቀር ፣ የውክልና ፣ ደንብ ፣ ለእንደ
ዚህ ፣ ያለው ፣ ውል ፣ ጉዳይ ፣ ይጸናል ።

ቀ ፣ ፪ሺ፪፻፴፭ ፣ የአጠባበቅ ፣ ጥንቃቄዎች ።

(፩) ኮሚሲዮኔሩ ፣ በኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ስም ፣ የተላኩለትን ፣ ዕቃዎች ፣ ለመ
ጠበቅ ፣ የሚያስፈልገውን ፣ ጉዳይ ፣ ሁሉ ፣ መፈጸምና ፣ ዕቃዎችም ፣ የተበላሹ ፣
መሰለው ፣ የታዩ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ከተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ በመዘግየት ፣
ደርሰው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በዕቃ ፣ ጫኛው ፣ ዘንድ ፣ እንደ ፣ ባለንብረት ፣ ሆኖ ፣
የኮሚሲዮን ፣ ሰጪውን ፣ መብት ፣ ይዞ ፣ መሥራት ፣ አለበት ።

(፪) ስለ ጸንደዚህ ፡ ያለውም ፡ ጉዳይ ፡ ዕቃዎቹ ፡ እንዳልደረሱ ፡ ያህል ፡ በሚያስ
ቋጥር ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፤ ኮሚሲዮኔሩ ፡ ለኮሚሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ወዲያውት ፡
አሳቡን ፡ ማቅረብ ፡ ይገባል ።

(፫) አንድ ፡ ሰው ፡ የኮሚሲዮኑን ፡ አደራ ፡ ያልተቀበለም ፡ ቢሆን ፡ እንኳ ፡ የኮሚ
ሲዮኑ ፡ ሥራ ፡ ጉዳይ ፡ የዚህን ፡ ሰው ፡ የሞያና ፡ የግል ፡ ሥራውን ፡ የሚመለ
ከት ፡ ከሆነ ፡ ይህን ፡ የመሰሉ ፡ ግዴታዎችን ፡ መፈጸም ፡ ይገባል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፪፻፴፮ ፡ የንግድ ዕቃዎች መሸጥ

በኮሚሲዮን ፡ የተላኩትን ፡ የንግድ ፡ ዕቃዎች ፡ በተሉ ፡ ይበላሻሉ ፡ ተብሎ ፡ የሚ
ያሠጋ ፡ ነገር ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ኮሚሲዮኔሩ ፡ የንግድ ፡ ዕቃዎች ፡ በሚገኙበት ፡
አገር ፡ ባሉት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ፊት ፡ እንዲሸጣቸው ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ፤ እን
ዲያውም ፡ የኮሚሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ጥቅም ፡ የሚያስገድደው ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ይህንን ፡
የመፈጸም ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፪፻፴፯ ፡ አስቀድሞ ፡ ዋጋ ፡ ስለ መክፈል

ሻጭ ፡ ዕቃውን ፡ ከማስረከቡ ፡ በፊት ፡ ኮሚሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ሳይፈቅድለት ፡
ኮሚሲዮኔሩ ፡ ላልተረከበው ፡ ዕቃ ፡ አስቀድሞ ፡ ዋጋ ፡ የከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለሚ
መጣው ፡ ኪሣራና ፡ ጥፋት ፡ አላፈ ፡ የሚሆነው ፡ ራሱ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፪፻፴፰ ፡ በዱቤ የመሸጥ ጉዳይ

(፩) የሽያጭ ፡ ጉዳይ ፡ በሚፈጸምበት ፡ ስፍራ ፡ ያለው ፡ የንግድ ፡ ልማድ ፡ የዚሁ ፡
ዐይነት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ኮሚሲዮን ፡ ሰጪውም ፡ ተቃዋሚ ፡ የሆነ ፡ ትእዛዝ ፡
ካልሰጠው ፡ በቀር ፡ ኮሚሲዮኔሩ ፡ ለዕቃ ፡ ገዢው ፡ ዕቃውን ፡ በዱቤ ፡ ሸጦ ፡
የዋጋውን ፡ መክፈያ ፡ ጊዜ ፡ ሊወስንለት ፡ ይችላል ።

(፪) ለዕቃ ፡ ገዢው ፡ የመክፈያ ፡ ቀን ፡ የፈቀደለት ፡ ኮሚሲዮኔር ፡ ገዢው ፡ ማን ፡
መሆኑንና ፡ ለዋጋ ፡ መክፈያ ፡ የፈቀደለት ፡ ለምን ፡ ያህል ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡
ለኮሚሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፫) ኮሚሲዮኔሩ ፡ በራሱ ፡ ጥፋት ፡ ይህን ፡ ጉዳይ ፡ ለኮሚሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ሳያስ
ታውቅ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዕቃው ፡ ዋጋ ፡ እጅ ፡ በእጅ ፡ እንደ ፡ ተከፈለ ፡
ከመቁጠሩም ፡ ይልቅ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ ውስጥ ፡ የተመለከ
ተው ፡ ድንጋጌ ፡ የጸና ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፪፻፴፱ ፡ ያለ ፡ ፈቃድ ፡ የተደረገ ፡ ዱቤ

(፩) ኮሚሲዮኔሩ ፡ ኮሚሲዮን ፡ ሰጪው ፡ የሰጠውን ፡ ትእዛዝ ፡ በመቃወምና የአ
ገሩንም ፡ ልማድ ፡ ተቃራኒ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ የንግድ ፡ ዕቃውን ፡ በዱቤ ፡ ሸጦ ፡
ለዋጋው ፡ መክፈያ ፡ ጊዜ ፡ ሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለንብረቱ ፡ የዕቃውን ፡
ዋጋ ፡ ወዲያውት ፡ እንዲከፍለው ፡ ኮሚሲዮኔሩን ፡ ለማስገድድ ፡ ይችላል ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጊዜ ፡ ኮሚሲዮኔሩ ፡ ለዕቃው ፡ ዋጋ ፡ አከፋፈል ፡ ጊዜ ፡
በመሰጠት ፡ ያገኘውን ፡ ትርፍ ፡ ለግል ፡ ጥቅም ፡ ለማስቀረት ፡ ይችላል ።

ቀ* : ፪ሺ፪፻፵፱ ። ኮሚሲዮኔሩ፡መስጠት ፣ ስለሚገባው ፣ ዋቢነት ።

- (፩) ኮሚሲዮኔሩ ፤ በኮሚሲዮን ፣ ሥራው ፣ የተሰጠው ፣ ሥልጣን ፣ ራሱ ፣ በሚያምነው ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ እንዲሠራ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤ በዚሁ ፣ ሥራው ፣ ከሌሎች ፣ ጋራ ፣ ለተዋዋለው ፣ ግዴታ ፣ መልካም ፣ አፈጻጸምና ፣ ስለ ፣ ዕቃውም ፣ ዋጋ ፣ አከፋፈል ፣ ጉዳይ ፣ ሁሉ ፣ ለኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ አላፈ ፣ ነው ።
- (፪) ዋጋ ፣ ያላቸው ፣ ወረቀቶችን ፣ የመግዛትና ፣ የመሸጥ ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ኮሚሲዮኔር ፤ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፤ በራሱ ፣ እምነት ፣ ሊሠራ ፣ የሚችል ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ ተብሎ ፣ የሚጠራ ፣ ነው ።
- (፫) የንግድ ፣ ዕቃዎችን ፣ ለመግዛት ፣ ወይም ፣ ለመሸጥ ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ ኮሚሲዮኔር ፤ የኮሚሲዮኑ ፣ ውል ፣ በተደረገበት ፣ አገር ፣ ያለው ፣ የንግድ ፣ ልማዳዊ ፣ ሕግ ፣ የዚሁ ፣ ዐይነት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ንግድ ፣ ለተዋዋላቸው ፣ ሰዎች ፣ አላፈ ፣ ዋስ ፣ ሆኗቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤ በራሱ ፣ እምነት ፣ ሥልጣን ፣ የሚሠራ ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ ነው ።

ቀ* : ፪ሺ፪፻፵፩ ። በራሱ፡እምነት ፣ ስለሚሠራ ፣ ኮሚሲዮኔር ።

- (፩) በራሱ ፣ እምነት ፣ የሚሠራ ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ በኮሚሲዮኑ ፣ ጉዳይ ፣ ለሚዋዋለው ፣ ሰው ፣ ሙሉ ፣ አላፈ ፣ የሆነ ፣ ዋስ ፣ ነው ።
- (፪) የውሉን ፣ ስምምነት ፣ ያለመፈጸም ፣ ጉዳይ ፣ ያስከተለው ፣ በኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ጉድለት ፣ በተነሣ ፣ ምክንያት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ኮሚሲዮኔሩ ፣ ላይረገው ፣ ውል ፣ አፈጻጸምና ፣ ለማናቸውም ፣ አጋጣሚ ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ ለኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ አላፈ ፣ ነው ።

ቀ* : ፪ሺ፪፻፵፪ ። የአደጋ ፣ መጠባበቂያ ፣ ውል ፣ (ኢንሹራንስ) ።

ኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ትእዛዝ ፣ ካልሰጠው ፣ በቀር ፣ ኮሚሲዮኔሩ ፣ የአደጋ ፣ መጠባበቂያ ፣ ውል ፣ (ኢንሹራንስ) ፣ እንዲያደርግ ፣ አይገደድም ።

ቀ* : ፪ሺ፪፻፵፫ ። ለኮሚሲዮኔሩ ፣ የሚከፈል ፣ የድካም ፣ ዋጋ ።

- (፩) ለኮሚሲዮኔሩ ፣ ሊከፈለው ፣ የሚገባው ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ያልተወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤ ኮሚሲዮኔሩ ፣ የኮሚሲዮኑን ፣ ውል ፣ በተዋዋለበት ፣ አገር ፣ ባለው ፣ ልማድ ፣ መሠረት ፣ እንዲከፈለው ፣ ይደረጋል ።
- (፪) ልማድ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤ ኮሚሲዮኔሩ ፣ የፈጸመውን ፣ የሥራ ፣ ፍሬ ፣ መሠረት ፣ አድርጎ ፣ በመያዝና ፣ ሥራውንም ፣ ለማከናወን ፣ ያደረገውን ፣ ወጪና ፣ የደረሰበትን ፣ ኪሣራና ፣ ድካም ፣ በመገመት ፣ ዳኞች ፣ በትክክለኛ ፣ ፍትሐዊ ፣ መንገድ ፣ ሊወስኑ ፣ ይችላሉ ።
- (፫) ኮሚሲዮኔሩ ፣ በራሱ ፣ እምነት ፣ የሚሠራ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፤ በኮሚሲዮኑ ፣ ውል ፣ መሠረት ፣ የተወሰነለትን ፤ በልማድ ፣ ወይም ፣ በትክክለኛ ፣ ሥርዐት ፣ መሠረት ፣ ልዩ ፣ የሆነ ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ የማግኘት ፣ መብት ፣ አለው ።

ቅዱሳን ጊዮርጊስ ጳጳስ የድካም ፣ ዋጋ ፣ የሚከፈለበት ፣ ጊዜ ።

(ጸ) ኮሚሲዮኔሩ ፣ እንዲፈጸም ፣ ለታዘዘው ፣ ሥራ ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ የማግኘት ፣ መብት ፣ የሚኖረው ፣ የታዘዘውን ፣ ጉዳይ ፣ እግቡ ፣ በማድረስ ፣ በሚገባ ፣ በፈጸመ ፣ ጊዜ ፣ ወይም ፣ ይህ ፣ ሥራ ፣ ሳይፈጸም ፣ የቀረው ፣ በኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ጉድለት ፣ የተነሣ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አፈጻጸሙ ፣ እግቡ ፣ ሊደርስ ፣ ሲችል ፣ በዚህ ፣ ምክንያት ፣ ተሰናክሎ ፣ በቀረ ፣ ጊዜ ፣ ነው ።

(ጸ) ሥራውን ፣ በሚያካሂድበት ፣ ስፍራ ፣ ላይ ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ ልማድ ፣ ካልኖረ ፣ በቀር ፣ እንዲፈጸም ፣ የተሰጠው ፣ የሥራ ፣ ጉዳይ ፣ እግቡ ፣ ደርሶ ፣ ሳይፈጸም ፣ የቀረው ፣ በሌላ ፣ ምክንያት ፣ ከሆነ ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አይኖረውም ።

ቅዱሳን ጊዮርጊስ ጳጳስ የድካም ፣ ዋጋ ፣ የማግኘት ፣ መብት ፣ ስለ ፣ ማጣት ።

(ጸ) ኮሚሲዮኔሩ ፣ በኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ፊት ፣ እምነቱን ፣ በማጥደል ፣ ጥፋተኛ ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ማንኛውንም ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ ይቀርብታል ።

(ጸ) እንዲሁም ፣ የገዛውን ፣ ዕቃ ፣ በእርግጥ ፣ ከገዛበት ፣ ዋጋ ፣ አብልጦ ፣ የገዛው ፣ ያስመሰለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የሚሸጠውን ፣ ከሸጠበት ፣ ከእውነተኛው ፣ ዋጋ ፣ በታች ፣ አሳንሶ ፣ የሸጠ ፣ ያስመሰለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የድካም ፣ ዋጋ ፣ መብት ፣ የማጣቱ ፣ ጉዳይ ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ ይፈጸማል ።

ቅዱሳን ጊዮርጊስ ጳጳስ ልዩ ፣ ልዩ ፣ ወጪና ፣ ተቀዳሚ ፣ ተከፋይ ።

(ጸ) ኮሚሲዮኔሩ ፣ ከኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ያዘዘውን ፣ የሥራ ፣ ጉዳይ ፣ ለማከናወን ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ያደረገውን ፣ ወጪና ፣ በተቀዳሚነት ፣ የከፈለውን ፣ ሒሳብ ፣ ሁሉ ፣ ከነወለዱ ፣ እንዲከፍለው ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለው ።

(ጸ) ተቃራኒ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ወጪ ፣ ያደረገበት ፣ ጉዳይ ፣ ፍጻሜ ፣ ያላገኘም ፣ ቢሆን ፣ እንኳ ፣ ሥራውን ፣ ለማከናወኛ ፣ የከፈለው ፣ ወጪ ፣ ሊመለስ ፣ ይገባል ።

ቅዱሳን ጊዮርጊስ ጳጳስ የመያዝ ፣ መብት ።

(ጸ) ኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ለኮሚሲዮኔሩ ፣ ሊከፍል ፣ የሚገባውን ፣ ገንዘብ ፣ እስኪከፍለው ፣ ድረስ ፣ ኮሚሲዮኔሩ ፣ አንድ ፣ ነገር ፣ በመያዣ ፣ ስም ፣ የማስቀረት ፣ መብት ፣ አለው ።

(ጸ) ይህንንም ፣ መብት ፣ ለኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ሊገዛ ፣ ወይም ፣ ሊሸጥ ፣ ከመደባቸው ፣ ዕቃዎች ፣ ውስጥ ፣ በማናቸውም ፣ ዐይነት ፣ ዕቃ ፣ ላይ ፣ ሊፈጸም ፣ ይችላል ።

(ጸ) እንዲሁም ፣ በኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ስም ፣ ከተቀበለው ፣ ከአንድ ፣ ዕቃ ፣ ዋጋ ፣ ላይ ፣ ይዞ ፣ ለማቋቋም ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፵፰።የኮሚሲዮኔሩ ፡ የመግዛት ፡ መብት ።

- (፩) እንዲገዛ ፣ ወይም ፣እንዲሸጥ ፣ትእዛዝ ፣ የተቀበለበት ፣ ዕቃ ፣ የንግድ ፣ ታሪፍ ፣ ተወስኖለት ፣ ወይም ፣ በገበያ ፣ ተወስኖ ፣ የታወቀ ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ ሲሆን ፣ ኮሚሲዮኔሩ ፣ እንደ ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ ሆኖ ፣ ከራሱ ፣ ጋራ ፣ የውል ፣ ስምምነት ፣ ለመፈጸም ፣ ይችላል ።
- (፪) በእንደዚህ ፣ ያለው ፣ ጊዜ ፣ በስምምነቱ ፣ መሠረት ፣ ወይም ፣ እንደ ፣ ልማድ ፣ ሊከፈለው ፣ የሚገባውን ፣ መብት ፣ አይከለክልበትም ።
- (፫) ከራሱ ፣ ጋራ ፣ የሚስማማበት ፣ ዋጋ ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ከወሰነው ፣ ዋጋ ፣ በንግድ ፣ ታሪፍ ፣ ወይም ፣ በዕለት ፣ የገበያ ፣ ዋጋ ፣ ከተወሰነው ፣ በታች ፣ ሊሆን ፣ አይገባውም ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፵፱።የይመስላል ፡ ግምት ።

ኮሚሲዮኔሩ ፣ ራሱ ፣ ገዥ ፣ ወይም ፣ ሻጭ ፣ ሆኖ ፣ በግዥው ፣ ወይም ፣ በሽያጭ ፣ ጉዳይ ፣ ከማን ፣ ጋራ ፣ እንደ ፣ ተዋዋለ ፣ ለኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ሳይገልጽለት ፣ በውክልናው ፣ ሥልጣን ፣ የተሰጠው ፣ አደራ ፣ የተፈጸመ ፣ መሆኑን ፣ ብቻ ፣ ለኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ያስታወቀ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የገዥነቱን ፣ ወይም ፣ የሻጭነቱን ፣ አላፈነት ፣ እሱ ፣ ራሱ ፣ እንደ ፣ ወሰደ ፣ ይቈጠራል ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፶፬። ስለ ፡ ኮሚሲዮን ፡ መቅረት ።

ኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ወይም ፣ ኮሚሲዮኔሩ ፣ ቢሞቱ ፣ የመሥራት ፣ ችሎታ ፣ ቢያጡ ፣ ወይም ፣ በአገር ፣ አለመኖራቸው ፣ ቢረጋገጥም ፣ እንኳ ፣ የኮሚሲዮን ፣ ሰጪው ፣ ወይም ፣ የኮሚሲዮኔሩ ፣ ወራሾች ፣ ወይም ፣ እንደራሴዎቻቸው ፣ የነዚህ ፣ ምትክ ፣ ሆነው ፣ የንግድ ፣ ሥራውን ፣ በማካሄድ ፣ ከቀጠሉ ፣ የኮሚሲዮኑ ፣ ሥራ ፣ እንደ ፣ ቀረ ፣ አይቈጠርም ።

ክፍል ፣ ፪ ።

ስለ ፡ ማመላለሻ ፡ ኮሚሲዮን ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፶፩። የማመላለሻ ፡ ኮሚሲዮን ።

- (፩) የማመላለሻ ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሲባል ፣ ላኪ ፣ ኮሚሲዮኔር ፣ ወይም ፣ የትራንስፖርት ፣ መልክተኛ ፣ ተብሎ ፣ የሚጠራ ፣ ተወካይ ፣ በራሱ ፣ ስም ፣ ሆኖ ፣ ነገር ፣ ግን ፣ ኮሚሲዮን ፣ ሰጪ ፣ ተብሎ ፣ ለተጠራው ፣ ወካይ ፣ ጥቅም ፣ ሲል ፣ የንግድ ፣ ዕቃዎች ፣ የማመላለሻ ፣ ስምምነት ፣ ከትራንስፖርት ፣ ኮሚሲዮኔሮች ፣ ጋራ ፣ የመዋዋል ፣ ውክልና ፣ ማለት ፣ ነው ።
- (፪) የግዥው ፣ ወይም ፣ የሽያጭ ፣ ኮሚሲዮን ፣ ደንቦች ፣ ለእንደዚህ ፣ ያለው ፣ ውልም ፣ የሚጸኑ ፣ ናቸው ።

ቀሥ ፡ ፪ሺ፪፻፶፪ ። የአደጋ ፡ መጠባበቂያ ፡ ውልና ፡ ኢንሹራንስ ፡ የዚሁ ፡ ለውጥ ፡ መብት ።

(፩) ዕቃ ፡ ላኪው ፡ ኮሚሲዮኔር ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለሚል ካቸው ፡ የንግድ ፡ ዕቃዎች ፡ መጠባበቂያ ፡ ኢንሹራንስ ፡ እንዲያደርግ ፡ እይገደድም ።

(፪) የማመላለሱን ፡ (የትራንስፖርን) ፡ ጉዳይ ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ ሊጠባበቀው ፡ ይችላል ።

(፫) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጊዜ ፡ ዕቃ ፡ ጫኛ ፡ የሚገባውን ፡ መብት ፡ ያገኛል ። የሚደርስበትንም ፡ ግዴታ ፡ ይፈጽማል ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

ዳኞች ፡ ስለሚሰጡት ፡ ውክልና ።

ቀሥ ፡ ፪ሺ፪፻፶፫ ። መሠረቱ ።

አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ሥራን ፡ ወይም ፡ የተመደቡ ፡ ሥራዎችን ፡ በሌላው ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ እንዲያከናውን ፡ ዳኞች ፡ ጠባቂ ፡ ባላደራ ፡ ለተባለው ፡ ለአንድ ፡ ሰው ፡ ውክልና ፡ ለመስጠት ፡ ይችላሉ ።

ቀሥ ፡ ፪ሺ፪፻፶፬ ። እንዲሾም ፡ ስለ ፡ መጠየቅ ።

(፩) እንደራሴ ፡ እንዲደረግበት ፡ ለሚያስፈልገው ፡ ሰው ፡ ባል ፡ ወይም ፡ ሚስት ፡ የሆኑ ፡ ወይም ፡ ዘመዶች ፡ የሆኑ ፡ ወኪል ፡ እንዲሾሙለት ፡ ለዳኞች ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፡ ይችላሉ ።

(፪) ሌላ ፡ ሰው ፡ ግን ፡ ይህን ፡ ጥያቄ ፡ ማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቀሥ ፡ ፪ሺ፪፻፶፭ ። የዳኞች ፡ ውሳኔ ።

(፩) እንደራሴ ፡ ይደረግለት ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ በመራቅ ፡ ወይም ፡ በሕመም ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ምክንያት ፡ ወኪል ፡ ከማጣት ፡ ሁኔታ ፡ ውጭ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ዳኞች ፡ ወኪል ፡ እንዲሾሙለት ፡ የቀረበላቸውን ፡ ጥያቄ ፡ አይቀበሉትም ።

(፪) እነርሱም ፡ የሚሾሙት ፡ ጠባቂ ፡ ባላደራ ፡ አስቸኳይ ፡ የሆኑትን ፡ ጉዳዮች ፡ ብቻ ፡ እንዲያከናውን ፡ ይፈቅዱለታል ።

(፫) እንደራሴ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ መብቶች ፡ በሙሉ ፡ የሚጠበቁበትንና ፡ እንደራሴ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ ንብረት ፡ ጠባቂ ፡ ባላደራ ፡ በጥበቃ ፡ ሥራው ፡ ምክንያት ፡ በአላፊነት ፡ የሚፈረድበት ፡ ፍርድ ፡ እንዲፈጸም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ትእዛዞች ፡ ሁሉ ፡ ያደርጋሉ ።

ቀሥ ፡ ፪ሺ፪፻፶፮ ። ውጤቶች ።

(፩) ዳኞች ፡ የመረጡት ፡ ጠባቂ ፡ ባለአደራ ፡ እንደራሴው ፡ እንዲሆን ፡ ለተሾመለት ፡ ሰው ፡ የርሱ ፡ ወኪል ፡ ሆኖ ፡ መሾሙን ፡ እንደ ፡ ተቻለ ፡ ወዲያው ፡ ያስታውቀዋል ።

(፪) ወኪልነቱን ፡ የሰጡት ፡ ዳኞች ፡ በሆኑ ፡ ጊዜ ፡ እንደራሴ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ የጠባቂው ፡ (ባለአደራው) ፡ የየራሳቸው ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በሁለተኛው ፡ ምዕራፍ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይወሰናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ሥራ ፡ አመራር ።

ቀ. ፪፻፸፱፻፵ ። የአፈጻጸሙ ፡ ሥልጣን ።

አንድ ፡ ሰው ፡ የነገሩን ፡ ሁኔታ ፡ እየተገነዘበ ፡ ይሆን ፡ እንዲፈጽም ፡ ሳይገደድ ፡ የወኪልነትም ፡ ሥልጣን ፡ ሳይሰጠው ፡ የሌላውን ፡ ሰው ፡ ጉዳይ ፡ በመምራት ፡ ሥራ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ ጉዳዩን ፡ ያካሄደ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሥራ ፡ ጉዳይ ፡ አመራር ፡ እንዳለ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ. ፪፻፸፱፻፶ ። ባለቤቱ ፡ ያልፈቀደውን ፡ ሥራ ፡ ስለ ፡ መምራት ።

(፩) አንድ ፡ ሰው ፡ የባለቤቱን ፡ ፈቃድ ፡ ተቃራኒ ፡ በሆነ ፡ መንገድ ፡ የሥራውን ፡ ጉዳይ ፡ መምራት ፡ ያከናወነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያላገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ የተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ፤ እንዲሁም ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ የሚመጣ ፡ አላፊነትን ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ የተወሰነውን ፡ ድንጋጌ ፡ መፈጸም ፡ ይችላል ።

(፪) ባለንብረቱ ፡ የሥራ ፡ አስኪያጅን ፡ ተግባር ፡ ያጸደቀለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚነት ፡ አይኖራቸውም ።

ቀ. ፪፻፸፱፻፶፱ ። ለባለንብረቱ ፡ ጥቅም ፡ በማይሰጥ ፡ ሁኔታ ፡ የተፈጸሙ ፡ የሥራ ፡ ጉዳይ ፡ አመራሮች ።

(፩) የሥራው ፡ አመራር ፡ ጉዳይ ፡ የተወሰነው ፡ ለባለንብረቱ ፡ ጥቅም ፡ ሳይሆን ፡ ሥራ ፡ መሪው ፡ ለራሱ ፡ ጥቅም ፡ ሲል ፡ በሌላው ፡ ሰው ፡ ጉዳይ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ ሥራውን ፡ ለመምራት ፡ ወጥኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ያለአገባብ ፡ ስለ ፡ መበልጸግ ፡ ጉዳይ ፡ የተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ ሊጸና ፡ ይችላል ።

እንዲሁም ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የተገመተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ የሚመጣን ፡ አላፊነት ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ የተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ የሚጸና ፡ ይሆናል ።

(፪) ይህ ፡ ሥራ ፡ መሪ ፡ ያካሄደው ፡ የሌላው ፡ ሰው ፡ ጉዳይ ፡ ከራሱ ፡ ሥራ ፡ ጋር ፡ የተያያዘ ፡ ግንኙነት ፡ ያለው ፡ ሆኖ ፡ አንዱ ፡ ሥራ ፡ ካንደኛው ፡ ተለይቶ ፡ ብቻውን ፡ ሊካሄድ ፡ የማይችል ፡ በመሆኑ ፡ ምክንያት ፡ የሌላውን ፡ ሰው ፡ ሥራ ፡ ከራሱ ፡ ሥራ ፡ ጋር ፡ ደርቦ ፡ መርቶት ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መጽናታቸው ፡ አይቀርም ።

ቀ. ፪፻፸፱፻፷ ። የሥራ ፡ መሪው ፡ ግዴታዎች ።

(፩) የሌላውን ፡ ሰው ፡ የሥራ ፡ ጉዳይ ፡ ለመምራት ፡ የወጠነው ፡ የሥራ ፡ መሪ ፡

የወጠነውን ፣ የሥራ ፣ ጉዳይ ፣ በተቻለ ፣ መጠን ፣ ለባለንብረቱ ፣ የማስታወቅ ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።

- (ጀ) የጉዳዩ ፣ ባለቤት ፣ የሥራውን ፣ ጉዳይ ፣ ራሱ ፣ ለማካሄድ ፣ እስኪችል ፣ ድረስ ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ የወጠነውን ፣ የሌላውን ፣ ሰው ፣ ሥራ ፣ መቀጠል ፣ አለበት ።
- (ቸ) የሥራውን ፣ ሁኔታ ፣ መግለጫ ፣ ስለ ፣ መስጠት ፣ ጉዳይ ፣ አንድ ፣ ተወካይ ፣ ሊፈጽመው ፣ የሚገባውን ፣ ጉዳይ ፣ የመፈጸም ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ፪ሺ፪፻፷፩ ፣ ትጋትና፡አላፊነት ።

- (፩) ሥራ ፣ መሪው ፣ ለማከናወን ፣ የወጠነውን ፣ ሥራ ፣ እንደ ፣ መልካም ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ አባት ፣ ለቤተ ፣ ዘመዱ እንደሚያስብና ፣ እንደሚጠነቀቅ ፣ ያህል ፣ በጥንቃቄና ፣ በትጋት ፣ ማከናወን ፣ ይገባዋል ።
- (ጀ) ምን ፣ ጊዜም ፣ ቢሆን ፣ ዳኞች ፣ ከሥራ ፣ መሪው ፣ ጥፋት ፣ የተነሣ ፣ ለሚደርስው ፣ ከሣና ፣ ኪሣራ ፣ አከፋፈል ፣ ጉዳይ ፣ ውሳኔ ፣ ለመስጠት ፣ ሲያስቡ ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ የሌላውን ፣ ሰው ፣ ሥራ ፣ ለማካሄድ ፣ ያነሣሁትን ፣ አጋጣሚ ፣ ምክንያቶች ፣ ገምቶ ፣ መሠረት ፣ በማድረግ ፣ የኪሣራውን ፣ ውሳኔ ፣ ከዚሁ ፣ ጋራ ፣ ማመዛዘን ፣ ይችላሉ ።

቎ ፣ ፪ሺ፪፻፷፪ ፣ የመሪው፡ችሎታ ፣ ማጣት ።

ሥራ ፣ መሪው ፣ ይህን ፣ ሥራ ፣ ለመምራት ፣ በውል ፣ ግዴታ ፣ ለመግባት ፣ የማይችል ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ በመራው ፣ ሥራ ፣ አላፊ ፣ የሚሆነው ፣ በጥቅሙ ፣ በከበረበት ፣ መጠን ፣ ተመዛዛኝ ፣ ሊሆን ፣ በሚቻል ፣ ግምት ፣ ወይም ፣ በክፍል ፣ ልቡና ፣ በሥራው ፣ ካገኘው ፣ ትርፍ ፣ ባስቀረው ፣ ጥቅም ፣ ልክ ፣ ነው ።

ቋ ፣ ፪ሺ፪፻፷፫ ፣ ቅን፡ልቡና ።

- (፩) የሥራ ፣ መሪው ፣ ከባለንብረቱ ፣ ጋራ ፣ በሚያደርገው ፣ የሥራ ፣ ግንኙነት ፣ ጉዳይ ፣ ሁሉ ፣ የቅን ፣ ልቡናን ፣ ደንብ ፣ መከተል ፣ አለበት ።
- (ጀ) እንደዚህ ፣ ላለው ፣ ነገር ፣ የውክልናን ፣ ሥልጣን ፣ ስለሚመለከቱት ፣ ጉዳዮች ፣ የተሰጠው ፣ ድንጋጌ ፣ ይጸናል ።

ቋ ፣ ፪ሺ፪፻፷፬ ፣ የባለንብረቱ ፣ ግዴታዎች ።

- (፩) የሥራው ፣ አመራር ፣ እንዲወጠንና ፣ በሥራ ፣ መሪው ፣ እንዲካሄድ ፣ የባለቤቱ ፣ ጥቅም ፣ የሚያስገድድ ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሥራ ፣ መሪው ፣ በስሙ ፣ የወጠነውን ፣ የሥራ ፣ ተግባር ፣ ባለንብረቱ ፣ ሊያጸድቅለት ፣ ይገባዋል ።
- (ጀ) ሥራ ፣ መሪውም ፣ ይህን ፣ ሥራ ፣ ስለ ፣ መራለት ፣ ሥራውን ፣ ለማካሄድ ፣ ያወጣውን ፣ ወጪ ፣ መክፈል ፣ ለድካሙም ፣ የሚገባውን ፣ ዋጋ ፣ መስጠትና ፣ ለሥራውም ፣ መምራት ፣ ጉዳይ ፣ ያወጣውን ፣ ወጪ ፣ መተካት ፣ በራሱ ፣ ጥፋት ፣ ሳይሆን ፣ በሥራው ፣ ጉዳይ ፣ ለደረሰበት ፣ አደጋ ፣ ኪሣራ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(፫) ለሥራው ማካሄጃ፡ በሥራ፡ አስኪያጁ፡ ሒሳብ ፡ ወጪ ፡ የሆነውን ፡ ገንዘብ ፡ አንዳችም ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ አስፈላጊ ፡ ሳይሆን ፡ ወጪ ፡ ከሆነበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ወለድ ፡ ይታሰብለታል ።

ቀ፡፪ሺ፪፻፷፮፡፫ የሥራውን ፡ ማጽደቅ ፡ ጉዳይ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ በሥራው ፡ የጉዳዩ ፡ ባለቤት ፡ የሥራውን ፡ አመራር ፡ ተግባር ፡ ለሥራ ፡ መሪው ፡ የሚያጸድቅለት ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ውክልና ፡ ጉዳይ ፡ የወጣው ፡ ደንብ ፡ ይጸናበታል ።

አምስተኛ ፡ መጽሐፍ

ስለ ፡ ልዩ ፡ ውሎች ።

አንቀጽ ፡ ፲፩ ።

መብቶች ፡ ማስተላለፍን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ውሎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ሽያጭ ።

ቀ፡፪ሺ፪፻፷፯፡፩ ትርጓሜ ።

ሽያጭ ፡ ማለት ፡ ሻጭ ፡ የሆነው ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ ገዥ ፡ ለሆነው ፡ ሌላ ፡ ወገን ፡ ዋጋው ፡ በገንዘብ ፡ የተወሰነውን ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ገዢው ፡ ሊከፍለው ፡ ግዴታ ፡ በገባበት ፡ መሠረት ፡ ሊያስረክብና ፡ ሀብትነቱን ፡ ሊያስተላልፍ ፡ የሚገደድበት ፡ ውል ፡ ነው ።

ቀ፡፪ሺ፪፻፷፯፡፪ የዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ተፈጻሚነት ። (፩) ግዙፍነት ፡ ያለው ፡ ተንቀሳቃሽ ።

(፩) በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ የተወሰኑት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ግዙፍነት ፡ ባላቸው ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ ነገሮች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ግዙፍነት ፡ ያላቸውን ፡ አንዳንድ ፡ ዐይነት ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ የሆኑትን ፡ ነገሮች ፡ ስለሚመለከት ፡ የመሸጥ ፡ ውል ፡ የተወሰኑ ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀ፡፪ሺ፪፻፷፰፡፩ (፪) ከማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የማይለይ ፡ አካል ፡ የሆነ ፡ ክፍል ።

(፩) ከማይንቀሳቀሱ ፡ ነገሮች ፡ ጋራ ፡ የተያያዙ ፡ ክፍሎች ፡ መሸጥ ፡ እነዚህ ፡ ክፍሎች ፡ በተደረገው ፡ ውል ፡ ምክንያት ፡ ከማይንቀሳቀሰው ፡ ነገር ፡ ተለይተው ፡ ግዙፍነት ፡ እንዳላቸው ፡ ተንቀሳቃሾች ፡ በመሆን ፡ ለገዢው ፡ መተላለፍ ፡ የሚገባቸው ፡ ሲሆን ፡ የተንቀሳቃሽ ፡ ንብረት ፡ መሸጥ ፡ ይባላል ።

(፪) ይልቁንም ፡ እንደዚህ ፡ የሚሆንበት ፡ ስብልን ፡ ወይም ፡ የሚፈርስ ፡ ሕንጻ ፡ የተሠራባቸው ፡ ነገሮችን ፡ ወይም ፡ ድንጋጌን ፡ እብን ፡ በረድን ፡ እነዚህን ፡ የመ

ሳሰሉትን ፣ ከመሬት ፣ የሚወጡትን ፣ ነገሮች ፣ የመሸጥ ፣ ነገር ፣ ሲሆን ፣ ነው ።
ቀ. ። ፪ሺ፪፻፷፱ ። የማስረከብ ፣ ስምምነት ።

ስለዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ተፈጻሚነት ፣ የሚሠሩትን ፣ ወይም ፣ የሚወጡትን ፣ ግዙፍነት ፣
ያላቸውን ፣ ተንቀሳቃሾች ፣ ነገሮች ፣ ስለ ፣ ማስረከብ ፣ የሚደረገው ፣ ውል ፣ እነዚህን ፣
የተባሉትን ፣ ነገሮች ፣ ለማስረከብ ፣ ግዴታ ፣ የገባው ፣ ሰው ፣ ለሚሠራው ፣ ወይም ፣
ለሚወጣው ፣ ነገር ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ ዐይነተኞች ፣ ነገሮች ፣ መስጠት ፣ ያለ
በት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ እንደ ፣ ሽያጭ ፣ ውል ፣ ይቈጠራል ።

ክፍል ፣ ፩ ።
የውሉ ፣ አደራረግ ።

ቀ. ። ፪ሺ፪፻፸፩ ። የሚሸጠው ፣ ነገር ።

- (፩) የሚሸጠው ፣ ነገር ፣ የሻጩ ፣ ገንዘብ ፣ ሆኖ ፣ ሀልዎት ፣ ያለው ፣ ነገር ፣ ለመሆን ፣ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፣ የሽያጩ ፣ ጉዳይ ፣ ሻጩ ፣ ወደፊት ፣ ለገዢው ፣ የሚያስረክበውና ፣ ሠርቶ ፣ ለማውጣት ፣ ግዴታ ፣ የሚገባበት ፣ ነገር ፣ ለመሆን ፣ ይችላል ።
- (፫) እንዲሁም ፣ ደግሞ ፣ የሌላ ፣ ገንዘብ ፣ በሆነ ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ለመዋዋል ፣ ይችላል ።

ቀ. ። ፪ሺ፪፻፸፩ ። ዋጋውን ፣ ሌላ ፣ ሽማግሌ ፣ እንዲገምተው ፣ ስለ ፣ መተው ።

- (፩) ዋጋውን ፣ ሌላ ፣ ሽማግሌ ፣ እንዲገምተው ፣ ለመተው ፣ ይቻላል ።
- (፪) የተባለው ፣ ሌላ ፣ ሽማግሌ ፣ ዋጋውን ፣ ለመገመት ፣ ያልፈለገ ፣ ወይም ፣ ያልቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሽያጩ ፣ ይቀራል ።

ቀ. ። ፪ሺ፪፻፸፪ ። የውሉ ፣ ዐይነት ።

- (፩) የሽያጩ ፣ ውል ፣ ያለአንዳች ፣ ሁኔታ ፣ ወይም ፣ ሁኔታ ፣ ያለበት ፣ መሆን ፣ ይችላል ።
- (፪) ግልጽ ፣ የሆነ ፣ ተቃራኒ ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ሁለቱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋዮች ፣ የገቡባቸው ፣ ግዴታዎች ፣ የውሉን ፣ መኖር ፣ የሚነኩ ፣ ምክንያቶች ፣ ለመሆን ፣ አይችሉም ።

ክፍል ፣ ፪ ።
ስለ ፣ ውሉ ፣ መፈጸም ።

ቀ. ። ፪ሺ፪፻፸፫ ። ጠቅላላ ፣ ድንጋጌዎች ።

- (፩) ሻጩ ፣ በውሉና ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ እንደ ፣ ተመለከቱት ፣ ሁኔታዎች ፣ የሸጠውን ፣ ነገር ፣ ማስረከብ ፣ ግዴታው ፣ ነው ።
- (፪) ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ ነገር ፣ ባለሀብትነት ፣ ለገዢው ፣ ለማዛወርና ፣ ለዚህም ፣ ለሸጠው ፣ አንዳንድ ፣ ጉድለቶች ፣ ዋቢ ፣ መሆን ፣ ግዴታው ፣ ነው ።

(፫) ከዚህም፡ በቀር፤ በሽያጭ፡ ውል፡ የተጣሉበትን፡ ሌሎች፡ ግዴታዎች፡ ለመፈጸም፡ ይገደዳል ።

(ሀ) የግስረከብ፡ ግዴታ ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፸፩። በግዴታው፡ ውስጥ፡ ያለው፡ ነገር ።

ግስረከብ፡ ግለት፡ በውሉና፡ በተጨማሪው፡ ውስጥ፡ የተመለከተውን፡ ነገር፡ ለገዢው፡ በውሉ፡ ልክ፡ መስጠት፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፸፭። በግምት፡ የሚወሰን፡ ብዛት ።

(፩) ሻጩ፡ ብዛቱ፡ በግልጽ፡ የተወሰነ፡ ነገር፡ ለግስረከብ፡ ግዴታ፡ ገብቶ፡ እንደሆነ፤ ለገዢው፡ ጥቅም፡ ሲባል፡ ብቻ፡ የተደረገ፡ መሆኑን፤ የሚገልጹ፡ ምክንያቶች፡ ካልተገኙበት፡ በቀር፡ የሚሰጠውን፡ ነገር፡ የብዛት፡ ልክ፡ መወሰን፡ የሻጩ፡ ነው ።

(፪) በተደረገው፡ ውል፡ ይህን፡ ያህል፡ ይሁን፡ በተባለው፡ የግምት፡ ብዛትና፡ በውነተኛው፡ ባስረከበው፡ ብዛት፡ መካከል፡ ያለው፡ ልዩነት፡ የተገዛው፡ ነገር፡ የአንድ፡ መርከብ፡ ሙሉ፡ ጭነት፡ የንግድ፡ ዕቃ፡ ሲሆን፡ ከመቶ፡ ዐሥር፡ በሌላ፡ ጊዜ፡ ግን፡ ከመቶ፡ አምስት፡ በላይ፡ መሆን፡ የለበትም ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፸፮። የግስረከቢያው፡ ጊዜ ።

የተሸጠውን፡ ነገር፡ የግስረከቢያው፡ ጊዜ፡ በሁለቱ፡ ወገን፡ ተዋዋዮች፡ ቃል፡ ያልተገለጸ፡ ሲሆን፤ ገዢው፡ እስረከበኛ፡ ብሎ፡ ሲጠይቅ፤ ሻጩ፡ የሸጠውን፡ ነገር፡ ወዲያውኑ፡ ግስረከብ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፸፯። በተወሰነ፡ ጊዜ፡ ውስጥ፡ የሚደረግ፡ ግስረከብ።

የተሸጠውን፡ ነገር፡ ግስረከብ፡ የሚፈጸምበት፡ በአንደዚህ፡ ያለ፡ ጊዜ፡ ውስጥ፡ ይሁን፡ በመባባል፡ ሁለት፡ ወገን፡ ተዋዋዮች፡ የተስማሙ፡ እንደሆነ፤ ገዥው፡ የሚረከብበትን፡ ቀን፡ የሚወስንበት፡ ምክንያት፡ ካልተገኘ፤ በቀር፤ የሸጠውን፡ ነገር፡ የግስረከቢያውን፡ ቀን፡ መወሰን፡ የሻጩ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፸፰። የግስረከቢያውና፡ የዋጋው፡ መክፈል፡ አንድ፡ ጊዜ፡ ስለ፡ መሆን ።

(፩) በውሉ፡ የተነገረ፡ ተቃራኒ፡ ነገር፡ ከሌለ፡ በቀር፡ የተሸጠውን፡ ግስረከብ፡ ከዋጋው፡ መክፈል፡ ጋራ፡ በአንድ፡ ጊዜ፡ መሆን፡ አለበት ።

(፪) በዚህ፡ ጊዜ፡ ሻጩ፡ ዋጋው፡ እስኪከፈለው፡ ፍረሰ፡ የሸጠውን፡ ነገር፡ በጊዜ፡ ይዞ፡ ለመቋባት፡ መብት፡ አለው ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፸፱። የግስረከቢያው፡ በታ (፩) መሠረት ።

የተሸጠው፡ ነገር፡ መረከቢያ፡ ጭነት፡ በሁለት፡ ወገን፡ ተዋዋዮች፡ ያልተገለጸ፡ እንደሆነ፤ ሻጩ፡ የሸጠውን፡ ነገር፡ ግስረከብ፡ ያለበት፡ ውሉ፡ በተደረገበት

ዎች ፡ በሺያጩ ፡ ላይ ፡ የተቀበለውን ፡ ዋጋ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በክፈል ፡ ለገዢው ፡ የመመለስ ፡ ግዴታ ፡ እንዲኖር ፡ ያደርጋሉ ።

- (፫) ሻጩ ፤ በሸጠው ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ያለውን ፡ የይለቀቅልኝ ፡ ባይነት ፡ መብት ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ሰውሮት ፡ ቢገኝ ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ይለቀቅልኝ ፡ ባይነት ፡ ሻጩ ፡ በሠራው ፡ ሥራ ፡ ምክንያት ፡ የተፈጠረ ፡ ሲሆን ፤ አላፈነትን ፡ የሚያስቀር ፡ ወይም ፡ የሚቀንስ ፡ ማንኛቸውም ፡ ውለታ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፮ ። ሻጩን፡በዋቢነት፡ስለ፡ማሳለፍ ።

- (፩) የኔ ፡ ነው ፡ ባይ ፡ የተነሣበት ፡ ገዥ ፡ በርሱ ፡ ላይ ፡ ለተነሣው ፡ ሙግት ፡ ሻጩን ፡ በዋቢነት ፡ ማሳለፍ ፡ አለበት ።
- (፪) ሻጩ ፡ በሚገባ ፡ ጊዜ ፡ ለነገሩ ፡ እንዲያልፍ ፡ ሲጠየቅ ፤ ይለቀቅልኝ ፡ ባይ ፡ የመጣው ፡ በገዢው ፡ በሚመካኝ ፡ ምክንያት ፡ መሆኑን ፡ ካላስረዳ ፡ በቀር ፤ ዋቢ ፡ የመሆን ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።
- (፫) ሻጩ ፡ ለነገሩ ፡ እንዲያልፍ ፡ ያልተጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በአስፈላጊው ፡ ጊዜ ፡ ለነገሩ ፡ ቢያልፍ ፡ ኖሮ ፡ ሙግቱ ፡ ለርሱ ፡ ይቀናው ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ በሚያስረዳበት ፡ መጠን ፡ ለነገሩ ፡ ያለ ፡ ማለፉ ፡ ምክንያት ፡ ሳይነካው ፡ ከአላፈነት ፡ ግዴታ ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፮።ግልግል።

ግዥው ፡ በዳኛ ፡ ፊት ፡ ከሚደረገው ፡ ክርክር ፡ ውጭ ፡ ለሌላው ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ መብቱን ፡ ዐውቆለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ከተባለው ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ ወደ ፡ ተገላግሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሻጩ ፡ የኔ ፡ ነውና ፡ ይለቀቅልኝ ፡ ባይ ፡ መጪን ፡ ለመመለስ ፡ የማይችል ፡ መሆኑን ፡ ካላስረዳ ፡ በቀር ፡ ገዢው ፡ ሻጩ ፡ እንዲያልፍለት ፡ መድንነቱን ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

(ሐ) በተሸጠው ፡ ነገር ፡ ላይ ፡ ለሚገኝ ፡ ጉድለት ፡ ዋቢ ፡ መሆን ።

ቀ፡፪ሺ፪፻፹፯።መሠረቱ።

ሻጩ ፡ ያስረከበው ፡ ነገር ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ ትክክል ፡ ለመሆኑና ፡ ጉድለትም ፡ የሌለበት ፡ ለመሆኑ ፡ ለገዢው ፡ መድን ፡ (አላፈ) ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፪፻፹፰ ። እንደ ፡ ውሉ፡ትክክል፡ስለ፡መሆኑ ።

ዕቃው ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ ትክክል ፡ ሆኖ ፡ አልተገኘም ፡ የሚባለው ፡—

- (ሀ) ሻጩ ፡ ከተሸጠው ፡ ነገር ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ ብቻ ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ሻጩ ፡ ሊሰጥ ፡ በውል ፡ ቃል ፡ ከገባበት ፡ ልክ ፡ አብልጦ ፡ ወይም ፡ እባንሶ የሰጠ እንደሆነ፤

(ለ) በውሉ የተመለከተው ሳይሆን ሌላ ነገር ወይም ዐይነቱ ሌላ የሆነውን ነገር የሰጠ እንደሆነ ነው።

ቀ : ፪ሺ፪፻፹፱ ። ዋቢ ፣ ያላቸው ፣ ጉድለቶች ።

ዋቢ ፣ ሊሰጥበት ፣ የሚገባው ፡—

- (ሀ) የሸጠው ፣ ነገር ፣ ለደንበኛው ፣ አገልግሎት ፣ ወይም ፣ በንግድ ፣ ረገድ ፣ ለመጠቀሚያ ፣ ጥሩነት ፣ የሌላቸው ፣ ሲሆን ፤
- (ለ) የሸጠው ፣ ነገር ፣ በውሉ ፣ ውስጥ ፣ በግልጽ ፣ ወይም ፣ በውስጣዊ ፣ አሳብ ፣ ለተነገረው ፣ ልዩ ፣ አገልግሎት ፣ የሚሆኑ ፣ አስፈላጊ ፣ የሚሆኑት ፣ ጥሩነት ፣ የሌሉት ፣ ሲሆን ፤
- (ሐ) ዕቃዎቹ ፣ በውሉ ፣ ቃል ፣ ውስጥ ፣ በግልጽ ፣ ወይም ፣ በዝምታ ፣ የተመለከተው ፣ ዐይነታቸው ፣ ወይም ፣ ልዩነታቸው ፣ የሌለ ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

ቀ : ፪ሺ፪፻፺ ። የማመዛዘን ፣ ግምት ፣ ስለሚደረግበት ፣ ጊዜ ።

- (፩) ዕቃው ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ ትክክል ፣ መሆኑ ፣ እንዲሁም ፣ ጉድለቶች ፣ የሌሉበት ፣ መሆኑ ፣ የሚወሰነው ፣ የአደጋ ፣ አላፊነት ፣ በሚዛወርበት ፣ ጊዜ ፣ ዕቃው ፣ በነበረው ፣ ሁኔታ ፣ መሠረት ፣ ነው ።
- (፪) ውሉ ፣ ፈርሷል ፣ ወይም ፣ ለጉደለው ፣ ነገር ፣ ምትክ ፣ ይሰጥ ፣ ብሎ ፣ መግለጫ ፣ በመስጠት ፣ ምክንያት ፣ የአደጋ ፣ ኪሣራ ፣ አላፊነት ፣ አልተዛወረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕቃው ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ ትክክል ፣ ኑሮ ፣ ቢሆን ፣ የአደጋ ፣ ኪሣራ ፣ ይዛወር ፣ ነበር ፣ የሚባልበትን ፣ ጊዜ ፣ መሠረት ፣ በማድረግ ፣ ነው ።
- (፫) በዕቃው ፣ ላይ ፣ የተገኘ ፣ ጉድለት ፣ ወይም ፣ የዕቃው ፣ ትክክል ፣ ያለመሆን ፣ የደረሰው ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ ከተመለከተው ፣ ቀን ፣ በኋላ ፣ ቢሆንም ፣ ዕቃው ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ ትክክል ፣ ያልሆነው ፣ ወይም ፣ ጉድለት ፣ የደረሰበት ፣ በሻጨ፣ አድራጎት ፣ ወይም ፣ እሱ ፣ አላፊ ፣ በሆነው ፣ ሰው ፣ አድራጎት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕቃው ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ ትክክል ፣ ሳይሆን ፣ ለመቅረቱ ፣ ወይም ፣ ጉድለት ፣ ያለበት ፣ ሆኖ ፣ ለመገኘቱ ፣ ሻጨ ፣ መድን ፣ መሆን ፣ ይገባዋል ።

ቀ : ፪ሺ፪፻፺፩ ። ገዢው ፣ የሚያደርገው ፣ ምርመራ ።

- (፩) ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ለመመርመር ፣ እንደ ፣ ተቻለው ፣ ወዲያው ፣ ባጭር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ነገሩን ፣ መመርመር ፣ አለበት ።
- (፪) ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የዚህ ፣ ምርመራ ፣ አሠራር ፣ ፎርም ፣ ምርመራው ፣ በሚፈጸምበት ፣ ስፍራ ፣ ባሉት ፣ ልማዶች ፣ መሠረት ፣ ይፈጸማል ።
- (፫) ገዢው ፣ በምርመራው ፣ ውጤት ፣ አጠቃላይ ፣ የሚል ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕቃውን ፣ የጥፋት ፣ አደጋ ፣ የሚያገኘው ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ሻጨን ፣ ወይም ፣ ወኪሉን ፣ በምርመራው ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ መጥራት ፣ አለበት ።

ቀ : ፪ሺ፪፻፺፪ ። ገዢው ፣ የሚያደርገው ፣ ማስታወቅ ።

- (፩) የተደረገው ፣ ምርመራ ፣ ዕቃው ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ ትክክል ፣ አለመሆኑን ፣ ወይም ፣ ጉድለት ፣ ያለው ፣ መሆኑን ፣ የገለጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ ይህንኑ ፣ ባጭር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ለሻጨ ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

(፪) ጉድለቱን ፡ ሲያስታውቅ ፡ ገዢው ፡ እንደ ፡ ልማድ ፡ አሠራርና ፡ በቅን ፡ ልዩና ፡ የጉድለቱን ፡ ዐይነት ፡ መለየት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶፫ ። አለማስታወቅ ።

(፩) ገዢው ፡ የነገሩን ፡ ጉድለት ፡ ሳያስታውቅ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሻጩ ፡ ጉድለት ፡ መኖሩን ፡ ካላመነ ፡ በቀር ፤ ገዢው ፡ ዕቃው ፡ ከውሎ ፡ ስምምነት ፡ ጋራ ፡ እንድ ፡ ዐይነት ፡ አይደለም ፡ ወይም ፡—

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ እንደ ፡ አሠራሩ ፡ ልማድ ፡ በተደረገው ፡ ምርመራ ፡ ሊገለጽ ፡ ያልቻለው ፡ ጉድለት ፡ በኋላ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የተባለው ፡ ጉድለት ፡ እንደ ፡ ተገለጸ ፡ ገዢው ፡ ወዲያው ፡ በፍጥነት ፡ የተገለጸውን ፡ ጉድለት ፡ ለሻጩ ፡ ካስታወቀ ፡ ስለ ፡ ጉድለቱ ፡ ሻጩን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) አስቦ ፡ ገዢውን ፡ እንዲታለል ፡ ያግባባ ፡ ሻጩ ፡ ጉድለቱ ፡ እንደሚገባ ፡ በቂ ፡ ሆኖ ፡ አልተለየልኝም ፡ ወይም ፡ በአስፈላጊ ፡ ጊዜ ፡ አላስታወቅኸኝም ፡ በማለት ፡ ከአላፈነት ፡ ሊያመልጥ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶፬ ። የስምምነት ፡ አላፈነት ።

ሻጩ ፡ የገባበት ፡ አላፈነት ፤ ለነገሩ ፡ አንዳንድ ፡ ዐይነት ፡ ወይም ፡ ለነገሩ ፡ መልካም ፡ አገልግሎት ፤ እስከዚህ ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ ነው ፡ ሲል ፡ ጊዜ ፡ በመወሰን ፡ ዋቢ ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ገዢው ፡ የነገሩን ፡ ጉድለት ፡ በዚያው ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ለሻጩ ፡ ማስታወቅ ፡ በቂው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶፭ ። የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ ጉድለቶች ፡ ገዢው ፡ ስለ ፡ ማወቁ ።

(፩) ሻጩ ፡ የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ ጉድለቶች ፡ ውሎ ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ገዢው ፡ ዐውቆዋቸው ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዋቢነት ፡ አይያዝም ።

(፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ሻጩ ፡ የገባበት ፡ አላፈነት ፡ ግልጽ ፡ ቢሆንም ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶፮ ። የገዢው ፡ ከባድ ፡ ቸልተኛነት ።

(፩) የተሸጠው ፡ ነገር ፡ ጉድለቶች ፡ ግልጽ ፡ ሆነው ፡ የሚታዩ ፡ እንደ ፡ ሆኑና ፡ ገዢው ፡ ያላወቃቸውም ፡ ከራሱ ፡ ከባድ ፡ ቸልተኛነት ፡ ብቻ ፡ የተነሣ ፡ ሲሆን ፡ ሻጩ ፡ ለነዚህ ፡ ጉድለቶች ፡ ዋቢ ፡ አይሆንም ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፤ ሻጩ ፡ ለተሸጠው ፡ ነገር ፡ ጉድለት ፡ የለበትም ፡ ሲል ፡ በግልጽ ፡ አስታውቆ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለዕቃው ፡ አንዳንድ ፡ ዐይነት ፡ ዋቢ ፡ በመሆን ፡ ተዋውሎ ፡ ሲገኝ ፡ አላፈነት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶፯ ። ከዋቢነት ፡ የሚያድን ፡ የውል ፡ ቃል ።

የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ ጉድለቶች ፡ ገዢው ፡ እንዳያውቃቸው ፡ ሻጩ ፡ በተንኩል ፡ ደብቋቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አላፈነትን ፡ የሚሰርዙ ፡ ወይም ፡ የሚቀንሱ ፡ ውለታዎች ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፶፰ ። የዋቢነት፡ክስ፡የሚቀርብበት ፡ ጊዜ ።

(፩) ክስ ፡ ማቅረብን ፡ የከለከለው ፡ የሻጩ ፡ አጭበርባሪነት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ገዢው ፡ ዕቃው ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ ትክክል ፡ አለመሆኑን ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ መሆኑን ፡ ካስታወቀበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ክስ ፡ ያላቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዕቃው ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ ትክክል ፡ አይደለም ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ የመከሰስ ፡ መብቱን ፡ ያጣል ።

(፪) ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ይህን ፡ የተባለውን ፡ ጊዜ ፡ ለማሳጠር ፡ አይችሉም ።

(፫) ስለ ፡ ተባለው ፡ ዐይነት ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ነገሩ ፡ መልካም ፡ አገልግሎት ፡ ሻጩ ፡ የሰጠው ፡ ዋቢነት ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ገዢው ፡ ክሉን ፡ ለማቅረብ ፡ መነሻ ፡ የሚያደርገው ፡ የተባለው ፡ ጊዜ ፡ የተፈጸመበትን ፡ ቀን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፺፱ ። የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሲያልፍ የገዢው ፡ ሁኔታ ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተመለከተው ፡ ቍጥር ፡ የተነገረው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ገዢው ፡ የገዛውን ፡ ነገር ፡ ከውሉ ፡ ጋራ ፡ ትክክል ፡ ያለመሆኑን ፡ ወይም ፡ ጉድለቱን ፡ ለማንሣት ፡ አይችልም ።

(፪) ነገር ፡ ግን ፡ ዋጋውን ፡ ያልከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የነገሩን ፡ ከውሉ ፡ ጋራ ፡ ያለ መስማማት ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አስታውቆ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ገዢው ፡ ስለ ፡ አከፋፈል ፡ ለሚደረግለት ፡ ጥያቄ ፡ የዋጋውን ፡ መቀነስ ፡ ወይም ፡ በተገኘው ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ ስለ ፡ ደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መከፈልን ፡ መቃወሚያ ፡ ሊያደርጋቸው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፺፱ ። ጉድለትን ፡ ለማደስ ፡ የሚችል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ሽያጩ ፡ እንድ ፡ ዐይነት ፡ ባላቸው ፡ ነገሮች ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሻጩ ፡ በውሉ ፡ የተወሰኑት ፡ ጊዜዎች ፡ እስኪያልፉ ፡ ድረስ ፡ ጉድለት ፡ በተገኘባቸው ፡ ነገሮች ፡ ፋንታ ፤ አዲስ ፡ የሆኑትን ፡ ነገሮች ፡ ለማሸረኩብ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ሽያጩ ፡ በገዢው ፡ ልዩ ፡ ትእዛዝ ፡ መሠረት ፡ ሻጩ ፡ በሚሠራቸው ፡ ወይም ፡ በሚያወጣቸው ፡ ነገሮች ፡ ሲሆን ፤ የነዚህ ፡ ነገሮች ፡ የመረከባቸው ፡ መዘግየት ፡ ለገዢው ፡ ችግር ፡ ወይም ፡ ኪሣራ ፡ የሚያመጣበት ፡ አይሁን ፡ እንጂ ፤ ነገሮቹን ፡ ለማስረኩብ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላም ፡ ቢሆን ፤ በነገሮቹ ፡ የተገኙ ትን ፡ ጉድለቶች ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ለማደስ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ይሆናል ።

(፫) ስለ ፡ ጉዳት ፡ የተወሰነው ፡ ኪሣራ ፡ መቀበል ፡ መብት ፡ ለገዢው ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

(መ) የሻጩ ፡ ሌሎች ፡ ግዴታዎች ።

ቍ ፡ ፪ሺ፪፻፺፱ ። አስረጅ ፡ ጽሑፎችን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

(፩) ሻጭ ፡ የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ የሚመለከቱ ፡ አስረጅ ፡ ጽሑፎችን ፡ ለገዢው ፡ እንዲያስተላልፍ ፡ ልማድ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሻጭ ፡ የሸጠውን ፡ ነገር ፡ ከማ

ስረከብ ፣ ሌላ ፣ የተባሉትን ፣ አስረጅ ፣ ጽሑፎችን ፣ ለገዢው ፣ መስጠት ፣ አለበት ።

(ጀ) ይኸውም ፣ አስረጅ ፣ ጽሑፎቹ ፣ የመስጠት ፣ ሥራ ፣ በውሉ ፣ በተወሰነው ፣ ወይም ፣ ለልማድ ፣ ትክክል ፣ በሆነው ፣ ስፍራ ፣ በሙሉ ፣ ትጋትና ፣ በተቻለ ፣ ፍጥነት ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

(ዩ) አስረጅ ፣ ጽሑፎቹ ፣ ክውሉ ፣ ጋራ ፣ የተሰማሙ ፣ ካልሆኑ ፣ በቀር ፣ ገዢው ፣ ሊቀበላቸው ፣ አይገደድም ።

ቀ፡፪ሺ፫፻፪ ። ኢንሹራንስ ።

አካባቢ ፣ ሁኔታዎችን ፣ በመመልከት ፣ የማመላለስ ፣ ኢንሹራንስ ፣ ማድረግ ፣ ልማድ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ሻጩም ፣ ራሱ ፣ ኢንሹራንስ ፣ ለማድረግና ፣ ለመፈረም ፣ ግዴታ ፣ የሌለበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ኢንሹራንስ ፣ እንዲያደርግ ፣ ገዢው ፣ ለሻጩ ፣ አላስታወቀው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ እንደዚህ ፣ ያለውን ፣ ኢንሹራንስ ፣ ለመዋዋል ፣ ገዢው ፣ የጠየቀው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሻጭ ፣ አስፈላጊዎች ፣ የሆኑትን ፣ መግለጫዎች ፣ ሁሉ ፣ ለገዢው ፣ ማስታወቅ ፣ ግዴታው ፣ ነው ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፪ ።

የገዢው ፣ ግዴታዎች ።

ቀ፡፪ሺ፫፻፫ ። ጠቅላላ ፣ ድንጋጌ ።

(አ) ገዢው ፣ ዋጋ ፣ ለመክፈልና ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ለመረከብ ፣ ይገደዳል ።

(ጀ) ከዚህም ፣ በቀር ፣ ገዢው ፣ በሽያጩ ፣ ውል ፣ የገባባቸውን ፣ ሌሎች ፣ ግዴታዎች ፣ ሁሉ ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

ቀ፡፪ሺ፫፻፬ ። ዋጋውን ፣ የመክፈል ፣ ግዴታ ።

(አ) ዋጋን ፣ የመክፈል ፣ ግዴታ ፣ ዋጋውን ፣ ለመክፈል ፣ ስለ ፣ ማዘጋጀት ፣ ወይም ፣ በአላፈነት ፣ ስለ ፣ ማረጋገጥ ፣ በተደረገው ፣ ውል ፣ ወይም ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ባለው ፣ ልማድ ፣ መሠረት ፣ አስፈላጊ ፣ ጥንቃቄዎች ፣ ሁሉ ፣ የመፈጸምን ፣ ግዴታ ፣ ይጠቀልላል ።

(ጀ) ገዢው ፣ እንደ ፣ ነገሩ ፣ ሁኔታዎች ፣ የሐዋላ ፣ ደብዳቤ ፣ እንዲሰጥ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ ገንዘብ ፣ የሚያሰጥ ፣ ሰነድ ፣ (ከሬዲ ፣ ደቡማንቴር) ፣ እንዲከፍት ፣ ወይም ፣ የባንክ ፣ ወይም ፣ ሌላ ፣ ዋስ ፣ እንዲሰጥ ፣ ሊገደድ ፣ ይቻላል ።

ቀ፡፪ሺ፫፻፭ ። በክብደት ፣ የተወሰነ ፣ ዋጋ ።

ዋጋው ፣ የተወሰነው ፣ በዕቃው ፣ ክብደት ፣ መሠረት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ጥርጣሬ ፣ ባለ ፣ ጊዜ ፣ መገመት ፣ ያለበት ፣ የዕቃው ፣ የራሱ ፣ ብቻ ፣ ጥሩ ፣ ክብደቱ ፣ ነው ።

ቀ : ፪ሺ፫፻፲፮ = የታወቀ : ዋጋ : ያለው : ዕቃ ።

የተሸጠው : ዕቃ : በገበያ : የተወሰነ : ወይም : የታወቀ : ዋጋ : ያለው : ሲሆን ፣ ሁለቱ : ወገን : ተዋዋቶች : ስለ : ተሸጠው : ነገር : ሻጩ : የሸጠውን : በሚያስረክብበት : ቀንና : ቦታ : በሚገባይበት : ዋጋ : እንደ : ተዋዋሉ : ይቈጠራ ።

ቀ : ፪ሺ፫፻፲፯ = ሻጭ : ዘወትር : የሚሸጣቸው : ነገሮች ።

(አ) ሽያጩ : ዘወትር : ሻጩ : በሚሸጠው : ነገር : ሲሆን ፣ ሁለት : ወገን : ተዋዋቶች : ሽያጩ : ሻጩ : የሸጠውን : በሚያስረክብበት : ቀንና : ቦታ : ዘወትር : በሚሸጥበት : ዋጋ : እንደ : ተዋዋሉ : ይቈጠራ ።

(ለ) ሻጩ : ባቀረበው : ፋክቲር : ላይ : የተጻፈው : ዋጋ ፣ ስድስት : በላይ : ከተጻፈው : ዋጋ : ጋራ : ትክክለኛ : ዋጋ : ነው : ተብሎ : ይገመታል ።

ቀ : ፪ሺ፫፻፲፭ = የዕቃው : ብዛት : በውሉ : ከተመለከተው : ብዛት : በላይ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(አ) ሻጩ : በውሉ : ከተመለከተው : ብዛት : በላይ ፣ ዕቃ ፣ ለገዢው ፣ ያቀረበ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ በውሉ : ከተመለከተው : ብዛት ፣ በላይ ፣ የሆነውን ፣ ላለመቀበል ፣ ወይም ፣ ለመቀበል ፣ ይችላል ።

(ለ) ገዢው ፣ የቀረበለትን ፣ በውሉ ፣ የተቀበለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በተጨማሪው ፣ ዕቃ ፣ ብዛት ፣ መጠን ፣ ዋጋውን ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቀ : ፪ሺ፫፻፲፱ = ዋጋው : የሚከፈለበት : ቦታ ።

(አ) ገዢው ፣ በውሉ ፣ በተወሰነው ፣ ቦታ ፣ ላይ ፣ ዋጋውን ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(ለ) የተወሰነ ፣ ቦታ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ ዋጋውን ፣ መክፈል ፣ ያለበት ፣ በሻጩ ፣ ቤት ፣ ነው ።

(ለ) ውሉ ፣ የዋጋው ፣ መክፈል ፣ የተሸጠው ፣ ነገር ፣ ወይም ፣ ሰነዶቹ ፣ በገዢው ፣ እጅ ፣ ሲገቡ ፣ መሆን ፣ አለበት ፣ የሚል ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንደ ፣ ውሉ ፣ ቃል ፣ ዋጋው ፣ እነዚህ ፣ በሚሰጡበት ፣ ቦታ ፣ ዋጋው ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቀ : ፪ሺ፫፻፲፯ = ዋጋው ፣ የሚከፈለበት ፣ ጊዜ ። ል ፣ የጅ ፣ በጅ ፣ ሽያጭ ።

የዋጋው ፣ መክፈል ፣ ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ በሚረከብበት ፣ ጊዜ ፣ ሲሆን ፣ ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ሳይመረምር ፣ ዋጋውን ፣ ለመክፈል ፣ አይገደድም ።

ቀ : ፪ሺ፫፻፲፩ = (ደ) የዱቤ ፣ ሽያጭ ።

በዱቤ ፣ በቲደረገው ፣ ሽያጭ ፣ ዋጋው ፣ የሚከፈለበት ፣ ጊዜ ፣ በውሉ ፣ ያልተወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ከተረከበ ፣ በኋላ ፣ ሻጩ ፣ እንደ ፣ ጠየቀው ፣ ወዲያው ፣ ዋጋውን ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቀ : ፪ሺ፫፻፲፪ = ከግንባሪነቱ ፣ ጋራ የሚደረጉ ፣ ተግባሮች ።

ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ ነገር ፣ የግንባሪነቱ ፣ ጉዳታውን ፣ ለመፈጸም ፣ እንዲችል ፣

አስፈላጊ ፣ ሲሆን ፣ ገዢው ፣ በበኩሉ ፣ የሚደረጉትን ፣ አስፈላጊ ፣ ተግባሮች ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

ቀ ፣ ጀቪዩዩዩ ፣ ዕቃውን ፣ መረከብ ።

ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ከተረከበ ፣ በኋላ ፣ ዕቃውን ፣ እጅ ፣ ስለ ፣ ግድረግ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ ተግባሮች ፣ መፈጸም ፣ አለበት ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፫ ።

በሻጩና ፣ በገዢው ፣ ላይ ፣ ያሉ ፣ አጠቃላይ ፣ ደንጋጌዎች ።

(ሀ) ወጪ ።

ቀ ፣ ጀቪዩዩዩ ፣ የውሉ ፣ ወጪ ።

ለሽያጭ ፣ ስለ ፣ ተደረገው ፣ ውል ፣ የሚደረገውን ፣ ወጪ ፣ የሚችል ፣ ገዢው ፣ ነው ።

ቀ ፣ ጀቪዩዩዩ ፣ ስለ ፣ መክፈል ፣ የሚደረገው ፣ ወጪ ።

(አ) ለገዛው ፣ ነገር ፣ ዋጋውን ፣ ስለ ፣ መክፈል ፣ የሚደረገውን ፣ ወጪ ፣ የሚችለው ፣ ገዢው ፣ ነው ።

(ለ) ውሉ ፣ ከተደረገ ፣ በኋላ ፣ ሻጩ ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱን ፣ ወይም ፣ መኖሪያውን ፣ በመለወጡ ፣ ምክንያት ፣ ወጪው ፣ በኩቱ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሻጩ ፣ ተወግሮ ፣ የሆነውን ፣ ወጪ ፣ መቻል ፣ አለበት ።

ቀ ፣ ጀቪዩዩዩ ፣ ስለ ፣ ግስረከብ ፣ የሚደረገው ፣ ወጪ ።

(አ) የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ስለ ፣ ግስረከብ ፣ የሚደረገውን ፣ ወጪ ፣ የሚችል ፣ ሻጩ ፣ ነው ።

(ለ) ይኸውም ፣ ወጪ ፣ በተለይ ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ለመቀጠር ፣ ለመለካትና ፣ ለመመዘን ፣ የሚደረገውን ፣ ወጪ ፣ ያጠቃልላል ።

ቀ ፣ ጀቪዩዩዩ ፣ ከመረከብ ፣ በኋላ ፣ የሚደረገው ፣ ወጪ ።

የገዛውን ፣ ነገር ፣ ከተረከበ ፣ በኋላ ፣ የሚወጣውን ፣ ወጪ ፣ የሚችል ፣ ገዢው ፣ ነው ።

ቀ ፣ ጀቪዩዩዩ ፣ የማመላለስ ፣ (የትራንስፖርት) ፣ ወጪ ።

(አ) የተሸጠው ፣ ነገር ፣ ወደ ፣ መረከቢያው ፣ ቦታ ፣ መላኩ ፣ ቁርቶ ፣ ወደ ፣ ሌላ ፣ ቦታ ፣ የሚላኩ ፣ ሲሆን ፣ (የትራንስፖርት) ፣ የማመላለሱን ፣ ወጪ ፣ የሚችለው ፣ ገዢው ፣ ነው ።

(ለ) ነገር ፣ ግን ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ መረከብ ፣ ያለ ፣ ኪሣራ ፣ ይሆናል ፣ የሚል ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማመላለሱን ፣ (የትራንስፖርት) ፣ ወጪ ፣ የሚችል ፣ ሻጩ ፣ ነው ።

(ለ) ከሁለቱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋዮች ፣ ግንኛቸውም ፣ አላፈ ፣ በማይሆኑበት ፣ ነገር ፣ ምክንያት ፣ (ትራንስፖርት) ፣ ማመላለሻው ፣ የተቋረጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ልዩ ፣ የሆነ

ነውን ፡ የማመላለሻ ፡ (የትራንስፖርት) ፡ ወጪ ፡ የሚችል ፡ ድንገተኛውን ፡ የሚችሎው ፡ ወገን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፻፲፱ ። የጉምሩክ ፡ ቀረጥ ።

(ጸ) ስለ ፡ ዕቃው ፡ ማምጣት ፡ የሚከፈለውን ፡ የጉምሩክ ፡ ቀረጥ ፡ ወይም ፡ የመጣውን ፡ ዕቃ ፡ ስለሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ የሚከፈለውን ፡ ሌላ ፡ ተከፋይ ፡ ገንዘብ ፡ የሚችለው ፡ ሻጩ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ውሉ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ በዚህ ፡ በሚከፈለው ፡ ቀረጥ ፡ ላይ ፡ ሌላ ፡ ተጨማሪ ፡ ተከፋይ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ተጨማሪ ፡ ሒሳብ ፡ ከዋጋው ፡ ጋራ ፡ ይደመራል ።

(፱) ስለ ፡ ሆነም ፡ ይህን ፡ ቀረጥ ፡ የደረሰበትን ፡ ዕቃ ፡ ተቀባዩ ፡ ሳይረከብ ፡ የቂየው ፡ በሻጩ ፡ ወይም ፡ ሻጩ ፡ በአላፊነት ፡ በሚጠየቅበት ፡ ሰው ፡ አድራጎት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህን ፡ ዕቃ ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ገዢው ፡ ተረክቦ ፡ ቢሆን ፡ ኖሮ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሌላ ፡ ተጨማሪ ፡ ቀረጥ ፡ ወይም ፡ ሒሳብ ፡ መክፈል ፡ ሊደርስ ፡ አይችልም ፡ ነበረ ፡ ብሎ ፡ ሻጩ ካላስረዳ ፡ በቀር ፡ ይህን ፡ በተጨማሪነት ፡ የሚጠየቀውን ፡ ሒሳብ ፡ የሚከፍል ፡ ሻጩ ፡ ነው ።

(፲) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ቢሆን ፡ የጉምሩክ ፡ ቀረጥ ፡ በሚቀነሰበት ፡ መጠን ፡ ዋጋም ፡ ይቀነሳል ።

(ለ) የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ መጠበቅ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፻፳ ። የሻጩ ፡ ግዴታ ።

(ጸ) ገዢው ፡ የገዛውን ፡ ነገር ፡ ሳይረከብ ፡ ወይም ፡ ዋጋውን ፡ ሳይከፍል ፡ የዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሻጩ ፡ የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ በገዢው ፡ ኪሣራ ፡ ማስጠበቅ ፡ አለበት ።

(፱) ሻጩ ፡ የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ በመጠበቅ ፡ ያወጣው ፡ ወጪ ፡ እስኪከፈለው ፡ ድረስ ፡ የተባለውን ፡ ነገር ፡ በጁ ፡ ለማቋየት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፻፳፩ ። የገዢው ፡ ግዴታ ።

(ጸ) ገዢው ፡ የተሸጠውን ፡ ገንዘብ ፡ የተቀበለ ፡ ሲሆን ፤ የማይፈልገው ፡ መሆኑን ፡ በሚያስብበት ፡ ጊዜ ፡ የተቀበለውን ፡ ነገር ፡ በሻጩ ፡ ኪሣራ ፡ ማስጠበቅ ፡ አለበት ።

(፱) የተቀበለውን ፡ ነገር ፡ አንዳች ፡ ምክንያት ፡ ሳይሰጥ ፡ እንዲያው ፡ ዝም ፡ ብሎ ፡ ወደ ፡ ሻጩ ፡ ለመመለስ ፡ መብት ፡ የለውም ።

(፲) የተቀበለውን ፡ ነገር ፡ በመጠበቅ ፡ ያወጣው ፡ ወጪ ፡ እስኪከፈለው ፡ ድረስ ፡ ይህን ፡ የተቀበለውን ፡ ነገር ፡ በጁ ፡ ይዞ ፡ ለማቋየት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ውሉ ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ የተሸጠው ፡ ዕቃ ፡ ጠፍቶ ፡ ወይም ፡ ተበላሸቶ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ሻጩም ፡ የሚያውቅ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፳፯ ፡ ወጪዎችን ፡ የሚመለከት ፡ የውል ፡ ቃል ።

(፩) ስለ ፡ ወጪ ፡ የተደረገው ፡ የውል ፡ ስምምነት ፡ ይልቁንም ፡ ወጪውን ፡ የሚችለው ፡ ሻጩ ፡ እንዲሆን ፡ የተደረገ ፡ ቢሆንም ፡ ይህ ፡ ሁኔታ ፡ ሊደርሱ ፡ የሚችሉትን ፡ የአደጋ ፡ አላፊነቶች ፡ ለማዛወር ፡ በቂ ፡ አይሆንም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፳፰ በክፍል ፡ በክፍል ፡ ተደርገው ፡ በአንድነት ፡ የሚጫኑ ፡ ሸቀጦች ።

ሸቀጦቹ ፡ በክፍል ፡ በክፍል ፡ ተደርገው ፡ በአንድነት ፡ በተጫኑ ፡ ጊዜ ፡ ሻጩ ፡ ለገዢው ፡ ዕቃው ፡ የተጫነበትን ፡ ማስረጃ ፡ ወረቀት ፡ ወይም ፡ ዕቃው ፡ መጫኑን ፡ የሚያስረዳ ፡ ሌላ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከላከለት ፤ ሻጩ ፡ ዕቃውን ፡ ለጫኑ ፡ በመስጠት ፡ የማስረከቡን ፡ ነገር ፡ ስለ ፡ ፈጸመ ፡ ሊደርስ ፡ የሚችለው ፡ አላፊነት ፡ ለገዢዎች ፡ ለየአንዳንዱ ፡ በየድርሻቸው ፡ መጠን ፡ ይዛወራል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ውልን ፡ ስላለመፈጸም ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

ውልን ፡ በግድ ፡ ስለ ፡ ማስፈጸም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፳፱ የመረከብን ፡ ግዴታ ፡ ስላለመፈጸም ። (፩) መሠረቱ ።

ሻጩ ፡ የሸጠውን ፡ ነገር ፡ በደንብ ፡ ያሳስረከበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የተዋዋለበት ፡ ውል ፡ በግድ ፡ ሲፈጸም ፡ ልዩ ፡ የሆነ ፡ ጥቅም ፡ የሚያስገኝለት ፡ ሆኖ ፡ ሲታየው ፡ ገዢው ፡ ውሉ ፡ በግድ ፡ እንዲፈጸምለት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፴ ። (፪) ምትክ ፡ ለመስጠት ፡ ስለ ፡ መቻሉ ።

የሸያጭ ፡ ስምምነት ፡ የተደረገበት ፡ ዕቃ ፡ በልማድ ፡ ምትክ ፡ ሊገዛበት ፡ የሚችል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ የተባለው ፡ ምትክ ፡ በገዢው ፡ በኩል ፡ ያለ ፡ ችግርና ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ወጪ ፡ ሳይደረግበት ፡ ሲፈጸም ፡ የሚቻል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ገዢው ፡ ውሉ ፡ በግድ ፡ እንዲፈጸምለት ፡ ለማስገደድ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፴፩ ። (፫) የማስገደጃ ፡ ጊዜ ።

(፩) ገዢው ፡ ውሉ ፡ ሳይፈጸም ፡ መዘግየቱን ፡ ከተመለከተ ፡ በኋላ ፡ በግዴታ ፡ እንዲፈጸምለት ፡ የማስገደድ ፡ አሳቡን ፡ ባጭር ፡ ጊዜ ፡ ለሻጩ ፡ ያልገለጸለት ፡ እንደሆነ ፤ ውሉ ፡ በግድ ፡ እንዲፈጸም ፡ ለማስገደድ ፡ የሚፈቀድለት ፡ መብቱን ፡ ያጣል ።

ገሉስ ፣ ከፍል ፣ ጀ ።

የውል ፣ መፍረስ ።

(ሀ) ገዢው ፣ ውሉን ፣ የሚያፈርስበት ፣ ምክንያት ።

ቀ ፣ ጀሺ፫፻፴፮ ። መሠረቱ ።

(፩) በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ውሉች ፣ በጠቅላላው ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ በተመለከተት ፣ ሁኔታዎች ፣ መሠረት ፣ ገዢው ፣ ውሉ ፣ ፈርሷል ፣ ብለው ፣ እንዲበይኑ ፣ ለጻኞች ፣ ግመልከቻ ፣ ግቅረብ ፣ ወይም ፣ ውሉ ፣ ፈርሷል ፣ ብሎ ፣ ግስታወቅ ፣ ይችላል ።

(፪) በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ የተጻፉት ፣ ከዚህ ፣ ቀጥለው ፣ ያሉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ ፣ ጀሺ፫፻፴፯ ። ጥብቅ ፣ የሆነ የውሳኔ ፣ ጊዜ ።

(፩) ዕቃዎች ፣ በገበያ ፣ ላይ ፣ ዋጋቸው ፣ የተወሰነ ፣ ሲሆን ፣ ገዢውም ፣ እነዚህኑ ፣ በገበያ ፣ ላይ ፣ ሊያገኛቸው ፣ የሚችል ፣ ሲሆን ፣ ስለ ፣ ግስረኩብ ፣ የሚወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ዘወትርም ፣ የጠበቀ ፣ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፣ በውሉ ፣ በተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ሻጩ ፣ ወይም ፣ ገዢው ፣ ቀኑን ፣ ለመወሰን ፣ የሚችሉ ፣ ሲሆን ፣ ይህ ፣ የተወሰነው ፣ ቀን ፣ በጥብቅ ፣ እንደ ፣ ተወሰነ ፣ ይቈጠራል ።

ቀ ፣ ጀሺ፫፻፴፰ ። ተጨማሪ ፣ ጊዜ ። (፩) ስለ ፣ መቻሉ ።

(፩) የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ስለ ፣ ግስረኩብ ፣ የተሰጠው ፣ ጊዜ ፣ በጥብቅ ፣ ያልተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ሲሆን ፣ ጻኞቹ ፣ ለሻጩ ፣ ግዴታውን ፣ የሚፈጽሙበት ፣ የችርታ ፣ ጊዜ ፣ ሊሰጡት ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፣ ገዢው ፣ ለሻጩ ፣ በቂ ፣ የሆነ ፣ ተጨማሪ ፣ ጊዜ ፣ ወስኖ ፣ ይህ ፣ ጊዜ ፣ ካለፈ ፣ ዕቃውን ፣ የማይቀበል ፣ መሆኑን ፣ ለሻጩ ፣ ሊያስታውቅ ፣ ይችላል ።

(፫) ሻጩ ፣ የተወሰነው ፣ ተጨማሪ ፣ ጊዜ ፣ ሲያርስ ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ያላስረከበ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ ያለ ፣ ክርክር ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፣ ጀሺ፫፻፴፱ ። የማይበቃ ፣ ጊዜ ፣ ስለ ፣ መስጠት ።

(፩) ገዢው ፣ የወሰነው ፣ የመረከብ ፣ ጊዜ ፣ በአእምሮ ፣ ገምት ፣ በቂ ፣ ያልሆነ ፣ ሲሆን ፣ ሻጩ ፣ በአእምሮ ፣ ገምት ፣ በቂ ፣ ጊዜ ፣ ካለፈ ፣ በኋላ ፣ ካልሆነ ፣ የማይቀበል ፣ ይሆናል ።

ረካከቡን፣ ተግባር፣ እንደግድገዳም፣ በአጭር፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ለገዢው፣ ለግስታውቅ፣ ይችላል ።

(ዩ) ሳያስታውቅ፣ የቀረ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ግን፣ ገዢው፣ የወሰነውን፣ ጊዜ፣ ሻጩ፣ እንደ፣ ተቀበለ፣ ይቈጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፵፱ = የመረከቢያ ስፍራ ።

(፩) ሻጩ፣ ሊያስረከብ፣ ይገባው፣ የነበረበትን፣ ስፍራ፣ ትቶ፣ ዕቃውን፣ በሌላ፣ ስፍራ፣ ያስረከበ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉ፣ የተፈጸመበት፣ መንገድ፣ የውሉን፣ ስምምነት፣ የመጣስ፣ ዐይነተኛ፣ ነገር፣ ሆኖ፣ ካልተገኘ፣ በቀር፣ ገዢው፣ በሚያቀርቦው፣ ጥያቄ፣ ጻኞች፣ ውሉ፣ እንዲፈረስ፣ አይበይኑም ።

(ይ) እንዲሁም፣ ከውሉ፣ ግዴታ፣ የጉደለውን፣ ነገር፣ ውሉ፣ ወይም፣ በሚፈቅደው፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ሻጩ፣ ሊያሻሽል፣ የግዴታል፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ ጻኞች፣ ውሉ፣ እንዲፈረስ፣ አይፈርዱም ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፩ = በሙሉ ለገዢው ያልተላለፈ ሀብትነት ።

(፩) መብቱን፣ በሚነካ፣ ጉድለት፣ ምክንያት፣ ሻጩ፣ የኔ፣ ነው፣ ከሚሉ፣ ሦስተኛ፣ ወገኖች፣ መብት፣ ሁሉ፣ ነፃ፣ የሆነ፣ ነገር፣ ለገዢው፣ ሳያስረከብ፣ የቀረ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉን፣ ለግፍረስ፣ ይቻላል ።

(ይ) ነገር፣ ግን፣ ገዢው፣ ዕቃውን፣ ሲገዛ፣ ከዚህ፣ በላይ፣ የተነገረው፣ የሌላ፣ ሰው፣ መብት፣ ያለበት፣ መሆኑን፣ እያወቀ፣ ገዝቶት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉ፣ ፍርስ፣ ለመሆን፣ አይችልም ።

(ሮ) እንደዚሁም፣ የሌላ፣ ሰው፣ መብት፣ ያለበት፣ ሆኖ፣ የተገኘው፣ የተሸጠው፣ ዕቃ፣ እጅግም፣ የግያጎዳ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነኛ፣ ገዢው፣ በዕቃው፣ ላይ፣ የተባለው፣ የሌላ፣ ሰው፣ መብት፣ መኖሩን፣ ቢያውቅም፣ ፍር፣ ሳይገዛው፣ የግዴታር፣ እንደ፣ ነበረ፣ መስሎ፣ ሲታይ፣ ውሉ፣ ፍርስ፣ ለመሆን፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፪ = እንዲለቅ ስለ መደረጉ ።

(፩) ሻጩ፣ የኔ፣ ነው፣ ባይ፣ ተፋላሚ፣ ሲመጣ፣ ለገዢው፣ መድን፣ መሆን፣ የሚገባው፣ እንደ፣ ሆነ፣ ገዢ፣ የገዛውን፣ ዕቃ፣ በሙሉ፣ ሲለቅ፣ ውሉ፣ ያለ፣ ክርክር፣ ፈራሽ፣ ይሆናል ።

(ይ) ገዢው፣ ከገዛው፣ ነገር፣ በከፊል፣ እንዲለቅ፣ የተደረገ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ውሉ፣ ሊፈረስ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፫ = በከፊል ስለ ግስረከብ ።

(፩) ሻጩ፣ የሸጠውን፣ ዕቃ፣ እንዲን፣ ክፍል፣ ብቻ፣ ያስረከበ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ወይም፣ ካስረከበው፣ ዕቃ፣ እንዲ፣ ክፍል፣ ብቻ፣ እንደ፣ ውሉ፣ ቃል፣ ትክክል

ክል ፡ ሆኖ ፡ ያልተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ገዢው ፡ ውሉ ፡ በዚህ ፡ አኳኋን ፡ የሚረዳው ፡ መሆኑን ፡ ተገንዝቦት ፡ ቢሆን ፡ ኖሮ ፡ ውሉን ፡ አያደርግም ፡ ነበር ፡ ተብሎ ፡ ክልተገመተ ፡ በቀር ፡ ገዥ ፡ በሞላው ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

(፪) ገዢው ፡ የገዛውን ፡ ነገር ፡ በከፊል ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።

(፫) እንዲህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ገዢው ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገው ፡ ዕቃ ፡ እጅግም ፡ የግያጎዳ ፡ የነገሩ ፡ ክፍል ፡ ሲሆንና ፤ ገዢው ፡ የዚህን ፡ በጣም ፡ የግያጎዳ ፡ ያልሆነውን ፡ ነገር ፡ መልቀቅ ፡ የሚደርስበት ፡ መሆኑን ፡ ዐውቆ ፡ ቢሆን ፡ ኖሮም ፡ ሳይገዛው ፡ የግይቀር ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ መስሎ ፡ ሲታይ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፵፬ = የተሸጠው ነገር ጉድለት

(፩) የተሸጠው ፡ ነገር ፡ ሻጩ ፡ ለገዢው ፡ ሞቢ ፡ ሊሆንበት ፡ የሚገባው ፡ ጉድለት ፡ የተገኘበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይቻላል ።

(፪) እንዲህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ጉድለቱ ፡ እጅግም ፡ የግያጎዳ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ገዢው ፡ ጉድለቱን ፡ ዐውቆ ፡ ኖሮም ፡ ቢሆን ፡ ጉድለት ፡ የተገኘበትን ፡ ነገር ፡ ሳይገዛው ፡ የግይቀር ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ሲታይ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፵፭ = ከተሸጡት ነገሮች ፡ በአንዱ ፡ ክፍል ፡ ብቻ ፡ የሚገኝ ፡ ጉድለት

(፩) መሠረቱ ።

(፩) የተሸጡት ፡ ነገሮች ፡ ብዙዎች ፡ ሲሆኑ ፡ ወይም ፡ የአንድ ፡ ጠቅላላ ፡ ነገር ፡ ዕቃዎች ፡ ሲሆንና ፡ የተገኘው ፡ ጉድለት ፡ ከነገሮቹ ፡ መካከል ፡ በአንዳንዶቹ ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ሲሆን ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ የሚቻለው ፡ ጉድለት ፡ በተገኘባቸው ፡ ነገሮች ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) እንዲህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ገዢው ፡ ለሻጩ ፡ ጉድለት ፡ የሌለባቸው ፡ ሆነው ፡ ስለ ፡ ተረከባቸው ፡ ነገሮች ፡ እንደ ፡ ግምታቸው ፡ መጠን ፡ ዋጋቸውን ፡ ይከፍላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፵፮ = (፪) ልዩነት

(፩) ጉድለት ፡ የተገኘበት ፡ ነገር ፡ ወይም ፡ ዕቃው ፡ በገዢው ፡ ወይም ፡ በሻጩ ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ሳያደርስ ፡ ጉድለት ፡ ከሌለባቸው ፡ ነገሮች ፡ ሊነጠል ፡ የግይቻል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉን ፡ በሙሉ ፡ ለማፍረስ ፡ ይቻላል ።

(፪) ተጨማሪ ፡ የሆኑት ፡ ነገሮች ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ዋጋ ፡ የተሸጡ ፡ እንኳ ፡ ቢሆን ፡ በዋናው ፡ ነገር ፡ የተደረገው ፡ የውል ፡ መፍረስ ፡ በተጨማሪዎቹም ፡ ላይ ፡ ይደርሳል ።

(ለ) ሻጩ ፡ ውሉን ፡ የሚያፈርስበት ፡ ምክንያት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፵፯ = መሠረቱ

(፩) በዚህ ፡ ስር ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ በተመለከተ

ቱት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፤ ሻጩ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብለው ፡ እንዲፈርዱ ለት ፡ ጻኞቹን ፡ ለመጠየቅ ፡ ወይም ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተጻፉት ፡ የዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፵፰ ፡ የዋጋ ፡ አለመክፈል ።

(፩) ዋጋውን ፡ የመክፈል ፡ መብት ፡ በውሉ ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ ለሻጩ ፡ የተሰጠው ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ዋጋው ፡ ያልተክፈለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሻጩ ፡ ወዲያውኑ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ሽያጩ ፡ የተደረገው ፡ ዋጋቸው ፡ በተወሰነ ፡ ወይም ፡ የዕለት ፡ ዋጋቸው ፡ በታወቀ ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ መብት ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ለሻጩ ፡ በግልጽ ፡ ተሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሻጩ ፡ የሚበቃ ፡ ቀን ፡ ሰጥቶ ፡ በማስጠንቀቂያ ፡ ቃል ፡ ለገዢው ፡ የወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ ሲያልፍ ፡ ሻጩ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

(፫) እንደዚሁም ፡ ጻኞች ፡ ለገዢው ፡ የችርታ ፡ ጊዜ ፡ ሰጥተውት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ የተባለው ፡ ጊዜ ፡ ሲያልፍ ፡ ሻጩ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፵፱ ፡ ዕቃውን ፡ ስላለመረከብ ።

ገዢው ፡ የገዛውን ፡ ነገር ፡ በውሉ ፡ በተነገሩት ፡ ውለታዎች ፡ አደራረግ ፡ ያልተረከብ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ይህ ፡ ገዥ ፡ የገዛውን ፡ ነገር ፡ አለመረከብ ፡ ዋጋውን ፡ ሳይክፍል ፡ ይቀራል ፡ ተብሎ ፡ የሚያሠጋ ፡ ሲሆን ፤ ወይም ፡ የነገሩ ፡ ሁኔታዎች ፡ ሲታዩ ፡ ከውሉ ፡ ዋነኛው ፡ አንዱ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ገዢው ፡ የገዛውን ፡ ነገር ፡ መረከብ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሻጩ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፶ ፡ ለይቶ ፡ የማስታወቅ ፡ ጉድለት ።

በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ገዢው ፡ ከስምምነቱ ፡ በኋላም ፡ ቢሆን ፡ የገዛውን ፡ ነገር ፡ ፎርም ፡ (ቅጡን) ፡ ለመለካት ፡ ወይም ፡ ለነገሩ ፡ ሌላውን ፡ ዐይነት ፡ ሁሉ ፡ ስለ ፡ መስጠት ፡ የመወሰን ፡ መብት ፡ ለርሱ ፡ እንዲሆን ፡ አድርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የሚለየውን ፡ ዐይነት ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ለርሱ ፡ በሚበቃ ፡ ሻጩ ፡ በወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ሳይለይ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሻጩ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

(ሐ) ሁለቱም ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ውሉን ፡ የሚያፈርሱባቸው ፡ ምክንያቶች ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፶፩ ፡ የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ በማከታተል ፡ ስለ ፡ ማስረከብ ፡ የተደረገው ፡ ውል ።

(፩) በማከታተል ፡ ስለ ፡ ማስረከብ ፡ በተደረገው ፡ ውል ፡ ከሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ አንዱ ፡ ግዴታ ፡ የገባበትን ፡ ነገር ፡ ሳይፈጽም ፡ በመቅረቱ ፡ ወይም ፡

የሚሰጠው ፡ ነገር ፡ የተበላሸ ፡ በመሆኑ ፡ ምክንያት ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ ወደፊት ፡ ሊፈጸሙ ፡ የሚገባቸውም ፡ የመስጠት ፡ ተግባሮች ፡ ሳይፈጸሙ ፡ ይቀራሉ ፡ ወይም ፡ የተበላሹ ፡ ይሆናሉ ፡ ተብሎ ፡ የሚያሠጋ ፡ ምክንያት ፡ ያለው ፡ ሲሆን ፡ ይህ ፡ ሥጋት ፡ ያደረገበት ፡ ወገን ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ከዚህም ፡ በቀር ፣ ገዢው ፡ የሚረከባቸው ፡ ነገሮች ፡ ሳይፈጸሙለት ፡ ከቀሩት ፡ ወይም ፡ ከተበላሹ ፡ ነገሮች ፡ ጋራ ፡ የተያያዙ ፡ በመሆናቸው ፡ ምክንያት ፡ ለርሱ ፡ ጠቃሚነት ፡ የሌላቸው ፡ መሆኑን ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወደፊት ፡ ለሚረከባቸው ፡ ወይም ፡ አስቀድሞ ፡ ለተረከባቸው ፡ ወይም ፡ ለሁለቱም ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፪ ። ውልን ፡ ለመፈጸም ፡ የማይቻል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ለውሉ ፡ መፈጸም ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊትም ፡ ቢሆን ፡ አንድ ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ የተዋዋለውን ፡ ቃል ፡ ለመፈጸም ፡ የማይቻል ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ የውሉ ፡ መሠረት ፡ የሚነካ ፡ እስከ ፡ መሆን ፡ መፈጸሙ ፡ የሚዘገይ ፡ ሲሆን ፤ ሌላው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፫ ። አስቀድሞ ፡ የሚደረግ ፡ የውል ፡ ማፍረስ ።

ለውሉ ፡ መፈጸም ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ ከሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋሮች ፡ አንዱ ፡ ውሉን ፡ የማይፈጽም ፡ መሆኑን ፡ ለሌላው ፡ ወገን ፡ ያስታወቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡ በሚል ፡ አንቀጽ ፡ በተጻፈው ፡ መሠረት ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

(መ) የውሉ ፡ መፍረስ ፡ ሁኔታዎችና ፡ የሚያስከትላቸው ፡ ውጤቶች ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፬ ። በመዘገየት ፡ ምክንያት ፡ የሚደረግ ፡ የሚገባ ፡ የውል ፡ መፍረስ ።

አንዱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ ከውሉ ፡ አንዱን ፡ ዋነኛ ፡ የሆነውን ፡ ግዴታ ፡ ሳይፈጽም ፡ የዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሌላውን ፡ ወገን ፡ ውሉን ፡ እንዲፈጽምለት ፡ መፈለጉን ፡ ከጠየቀ ፡ በኋላ ፡ ባጭር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ምላሽ ፡ ሳይሰጠው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ በሚገባ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፶፭ ። የውሉ ፡ መፍረስ ፡ የሚያስከትላቸው ፡ ውጤቶች ።

(፩) ውሉ ፡ በፈረሰ ፡ ጊዜ ፡ ተገቢ ፡ ለመሆን ፡ የሚችሉት ፡ ከሳራዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋሮች ፡ ባደረጉት ፡ ውል ፡ ከገቡባቸው ፡ ግዴታዎች ፡ ነጻ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) አንዱ ፡ ወገን ፡ የውሉን ፡ ቃል ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ፈጽሞ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ ጉዳዩ ፡ ያወጣውን ፡ ከሳራ ፡ ጭምር ፡ የሰጠው ፡ ነገር ፡ እንዲመለስ ፡ ለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ በየበኩላቸው ፡ የፈጸሙት ፡ ግዴታ ፡ እንዳለ ፡ የተቀበሉትን ፡ ነገር ፡ ስለ ፡ መመለስ ፡ በያንዳንዳቸው ፡ ላይ ፡ ስለሚወድቀው ፡ ግዴታ ፡

እንዲ፡ ወገን ፣ ለሌላው ፣ ያለበትን ፣ የመመለስ ፣ ግዴታ ፣ እስኪፈጽምለት ፣ ድረስ ፣ ሌላውም ፣ አልመልሰም ፣ ለማለት ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፵፮ ። የዋጋው ፣ ወለድና ፣ ሌላ ፣ ጥቅም ።

(፩) ሻጩ ፣ የተቀበለውን ፣ ዋጋ ፣ በሚመለስበት ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ ዋጋውን ፣ ከተቀ ፣ ለበት ፣ ቀን ፣ እንሥቶ ፣ ከነወለዱ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(፪) ገዢውም ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ሲመልስ ፣ ከዚያው ፣ ነገር ፣ ያገኘውን ፣ ጥቅም ፣ ጭምር ፣ መመለስ ፣ አለበት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፶፯ ። የተገዛውን ፣ ነገር ፣ እንዳለ ፣ ለመመለስ ፣ አለመቻል ።

(፩) በርሱ ፣ ወይም ፣ እርሱ ፣ አላፈ ፣ በሚሆንለት ፣ ሰው ፣ ምክንያት ፣ ላይሆን ፣ የገዛው ፣ ነገር ፣ በሙሉ ፣ ወይም ፣ እንዲ፡ ክፍል ፣ ብቻ ፣ ጠፍቶ ፣ ወይም ፣ ተበላሽቶ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ ውሉ ፣ እንዲፈርስ ፣ የመጠየቅ ፣ ወይም ፣ የማስታወቅ ፣ ወይም ፣ ፈርሷል ፣ የተባለውን ፣ ውል ፣ የመጥቀስ ፣ መብቱን ፣ እንደ ፣ ያዘ ፣ ይቁያል ።

(፪) እንዲሁም ፣ በልግድ ፣ እንደሚደረገው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ለምርመራ ፣ ሰጥቶት ፣ በምርመራው ፣ ምክንያት ፣ የተበላሸ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይሆን ፣ የተባለ ፣ ውን ፣ መብት ፣ እንደ ፣ ያዘ ፣ ይቁያል ።

(፫) ነገር ፣ ግን ፣ ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ ስለ ፣ ሸጠው ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ለዋወ ፣ ጠው ፣ ወይም ፣ የተባለው ፣ ነገር ፣ በርሱ ፣ ምክንያት ፣ ስለ ፣ ጠፋ ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ ተበላሽ ፣ ለመመለስ ፣ የማይቻለው ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ውሉ ፣ ሊፈርስ ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፶፰ ። በተሸጠው ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ስለሚደርስ ፣ መለዋወጥ ።

የተሸጠው ፣ ነገር ፣ ዐይነት ፣ ተለዋውጦ ፣ በሚገኝበት ፣ ጊዜ ፣ ገዢው ፣ ውሉ ፣ እንዲፈርስ ፣ ለመጠየቅ ፣ ወይም ፣ ለማስታወቅ ፣ ያለውን ፣ መብቱን ፣ እንደ ፣ ያዘ ፣ የሚቁየው ።

(ሀ) ውሉ ፣ እንዲፈርስለት ፣ የሚጠይቅበትን ፣ ወይም ፣ የሚያስታውቅበትን ፣ ጉድለት ፣ ለማግኘት ፣ ከመቻሉ ፣ በፊት ፣ ገዢው ፣ የገዛው ፣ ነገር ፣ ወይም ፣ እንዲ፡ ክፍል ፣ ከለዋወጠው ፣ በኋላም ፣ ቢሆን ፣ ጉድለቱ ፣ የተገለጸ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣

(ለ) በነገሩ ፣ ላይ ፣ የደረሰው ፣ መለዋወጥ ፣ ግን ፣ የማይጎዳ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፶፱ ። ወጪ ፣ ገንዘብ ።

(፩) ገዢው ፣ ስለ ፣ ገዛው ፣ ነገር ፣ ያደረገውን ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ፣ ስለሚመለከተው ፣ ጉዳይ ፣ ያለአገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ፣ በሚል ፣ ምዕራፍ ፣ በተነገረው ፣ ሕግ ፣ የተጻፉት ፣ ውሳኔዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

(ዪ) ገዢው፣ የገዛውን፣ ነገር፣ እንዲለቅ፣ በተደረገበት፣ ጊዜ፣ ከዚያው፣ ከሚያ ስለቅቀው፣ ሦስተኛ፣ ወገን፣ ኪሣራውን፣ ለመቀበል፣ የግይቻል፣ ካልሆነ፣ በተር፣ ለገዛው፣ ነገር፣ ያደረገውን፣ ወጪ፣ ከሻጩ፣ ለመጠየቅ፣ እይቻልም ።

ንሉስ፣ ክፍል፣ ፫ ።

የጉዳት፣ ኪሣራ ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፳፰ ። ጠቅላላ፣ ውሳኔ ።

(፩) እንዲ፣ ወገን፣ ተዋዋይ፣ ለእንደኛው፣ ወገን፣ ከገባበት፣ ግድታዎች፣ እንዲ፣ ጸን፣ ሳይፈጽምለት፣ በመቅረቱ፣ ምክንያት፣ ጉዳት፣ አድርሶበት፣ ሲገኝ፣ ሻጩ፣ ወይም፣ ገዢው፣ ስለ፣ ደረሰበት፣ ጉዳት፣ ኪሣራውን፣ ለመጠየቅ፣ ይቻላል ።

(ዪ) ውሉ፣ በትክክልና፣ በተወሰነው፣ ጊዜ፣ ውስጥ፣ ሳይፈጸም፣ በቀረ፣ ጊዜ፣ ውሉ፣ ቢፈረስም፣ ጸንቶ፣ ቢቀርም፣ ኪሣራ፣ ለመጠየቅ፣ ይቻላል ።

(ሀ) ውሉ፣ ባልፈረሰ፣ ጊዜ፣ ስለሚሰጥ፣ ኪሣራ ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፳፩ ። የኪሣራው፣ ልክ ።

(፩) ውሉ፣ ያልፈረሰ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የጉዳት፣ ኪሣራው፣ በዚህ፣ ሕግ፣ ስለ፣ ውሎች፣ በጠቅላላው፣ በሚለው፣ አንቀጽ፣ መሠረት፣ ይወሰናል ።

(ዪ) ገዢው፣ ዋጋውን፣ ሳይከፍል፣ በሚዘገይበት፣ ጊዜ፣ በሕግ፣ በተወሰነው፣ ወለድ፣ መሠረት፣ የመዘገየት፣ ወለድ፣ መክፈል፣ አለበት ።

(፫) በገዢውና፣ በሻጩ፣ መካከል፣ ሁለቱን፣ የሚያገናኝ፣ ተመላላሽ፣ ሒሳብ፣ ከሌለ፣ በቀር፣ በየግመቱ፣ በዋናው፣ ገንዘብ፣ ላይ፣ የወለድ፣ ወለድ፣ እይ ከፈለም ።

(ለ) ውሉ፣ በፈረሰ፣ ጊዜ፣ ስለሚሰጥ፣ ኪሣራ ።

ቀ፡ ፪ሺ፫፻፳፯ ። ነገሩ፣ የታወቀ፣ ዋጋ፣ ያለው፣ ስለ፣ መሆኑ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) ውሉ፣ በፈረሰ፣ ጊዜ፣ የተሸጠው፣ ነገር፣ የታወቀ፣ ዋጋ፣ ያለው፣ ሲሆን፣ የጉዳቱ፣ ኪሣራ፣ የውሉን፣ ፈራሽነት፣ የግስታወቅ፣ መብት፣ ሊሠራበት፣ በተቻለበት፣ ቀን፣ ወይም፣ ውሉ፣ በዳኞች፣ ፍርድ፣ ወይም፣ በሙሉ፣ መብት፣ ፈራሽ፣ በሆነበት፣ ቀን፣ ግግሥት፣ በነበረው፣ ዋጋ፣ መካከል፣ ካለው፣ የዋጋ፣ ለዩነት፣ ጋራ፣ እኩል፣ ይሆናል ።

(ዪ) ከዚህም፣ ሌላ፣ በምትክ፣ በሚሆን፣ ግዥ፣ ወይም፣ በግቻቻያ፣ በሚደረግ፣ የሽያጭ፣ ውል፣ ምክንያት፣ የሚደርሰውም፣ ደንበኛ፣ ወጪ፣ አብሮ፣ ይታ ሰባል ።

(፫) ለኪሣራው ፣ ግመዘዘኛ ፣ የሚሆነው ፣ ዋጋ ፣ ገዢው ፣ ወደም ፣ ሻጩ ፣ የንግድ ፣ ሥራዎቻቸው ፣ በሚያከናውኑበት ፣ ደንበኛ ፣ ጊዜ ፣ በውሉ ፣ የተነገሩትን ፣ ሸቀ ጦች ፣ ለመግዛት ፣ ወይም ፣ ለመሸጥ ፣ የሚሄዱበት ፣ ገበያ ፣ ዋጋ ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፷፫። (፪) በምትክ ፣ ስለ ፣ ሆነ ፣ ግዥ ፣ ወይም ፣ በመቻቻያ ፣ ስለ ፣ ተደረገ ፣ ሽያጭ ።

(፩) ገዢው ፣ በምትክ ፣ የተደረገውን ፣ ግዥ ፣ ወይም ፣ ሻጩ ፣ የግቻቻያውን ፣ ሽያጭ ፣ በውነት ፣ ፈጽመው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የጉዳትን ፣ ኪሣራ ፣ ለማሰብ ፣ መሠረት ፣ የሚደረገው ፣ ስለ ፣ ግዥው ፣ የተከፈለው ፣ ዋጋ ፣ ወይም ፣ ላባሽያጩ ፣ የተገኘው ፣ ዋጋ ፣ ነው ።

(፪) አንዱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ በምትክ ፣ የሆነው ፣ ግዥ ፣ ወይም ፣ በመቻቻያ ፣ የተረገው ፣ ሽያጭ ፣ በክፍ ፣ ልቡና ፣ ወይም ፣ ለንግድ ፣ አሠራር ፣ ደንበኛ ፣ ባልሆነ ፣ አኳኋን ፣ መፈጸሙን ፣ ያስረዳ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኪሣራው ፣ ሊቀነስ ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፷፬። የበለጠ ፣ ጉዳት ።

(፩) ጉዳት ፣ የደረሰበት ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ ውሉ ፣ በተደረገ ፣ ጊዜ ፣ ከልዩ ፣ አካባቢዎች ፣ ምክንያቶች ፣ የተነሣ ፣ የጉዳቱ ፣ ልክ ፣ የበለጠ ፣ ለመሆን ፣ እንደ ሚችል ፣ ለሁለተኛው ፣ ወገን ፣ ማስጠንቀቁን ፣ ያስረዳ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የሚከፈለው ፣ ኪሣራ ፣ በውነት ፣ በደረሰበት ፣ ጉዳት ፣ ልክ ፣ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፣ አንድ ፣ ወገን ፣ ተዋዋይ ፣ ግዴታው ፣ ሳይፈጸም ፣ የቀረበት ፣ ተዋዋዩን ፣ በመጉዳት ፣ ፍላጎት ፣ በከባድ ፣ ቸልተኛነት ፣ ወይም ፣ ከባድ ፣ በሆነ ፣ ጥፋት ፣ ምክንያት ፣ መሆኑን ፣ ያስረዳ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ የተጻፈው ፣ ይፈጸማል ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፷፮። ነገሩ ፣ የታወቀ ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

(፩) ዕቃው ፣ የታወቀ ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ሲሆን ፣ የሚከፈለው ፣ የጉዳቱ ፣ ኪሣራ ፣ ዕውቀት ፣ ባለው ፣ ሰው ፣ ግምት ፣ የውሉ ፣ አለመፈጸም ፣ ብባለገንዘቡ ፣ ይደርስበታል ፣ ተብሎ ፣ በሚገመተው ፣ ጉዳት ፣ ልክ ፣ ነው ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ባለፈው ፣ ቍጥር ፣ እንደ ፣ ተመለከተው ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ ሲሆን ፣ ስለ ፣ ኪሣራው ፣ የሚከፈለው ፣ የካሣ ፣ ልክ ፣ በእውነት ፣ ከደረሰው ፣ ጉዳት ፣ ጋራ ፣ እኩልነት ፣ ያለው ፣ በሚሆን ፣ መጠን ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፷፯። ከተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ በፊት ፣ የውሉ ፣ መፍረስ ።

(፩) ከተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ በፊት ፣ ውሉ ፣ በሚፈረስበት ፣ ጊዜ ፣ ዕቃው ፣ የታወቀ ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ ሲሆን ፣ ኪሣራ ፣ የሚገመተው ፣ ስለ ፣ ግዴታው ፣ መፈጸም ፣ በውሉ ፣ በተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ማለቂያ ፣ መጨረሻ ፣ ቀን ፣ ዕቃው ፣ ባለው ፣ ዋጋ ፣ መሠረት ፣ ነው ።

(፪) በውሉ ፣ ማንኛውም ፣ ጊዜ ፣ ያልተወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ኪሣራው ፣ የሚገመ

ተው ፣ የውሉን ፣ መፍረስ ፣ የማስታወቅ ፣ መብት ፣ ሊሠራበት ፣ በቻለ ፣ ቀን ፣ የነበረውን ፣ የዕቃውን ፣ ዋጋ ፣ መሠረት ፣ በማድረግ ፣ ነው ።

(፫) ስለ ፣ ሆነም ፣ የጉዳቱ ፣ ኪሣራ ፣ እስቀድሞ ፣ ለተሸጠው ፣ ዕቃ ፣ ምትክ ፣ በተገዛበት ፣ ጊዜ ፣ እርግጥ ፣ ከተከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ በላይ ፣ ወይም ፣ እስቀድሞ ፣ ለተሸጠው ፣ ዕቃ ፣ የማቻቻያ ፣ ሽያጭ ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ እጅ ፣ በእጅ ፣ ከተከፈለው ፣ ዋጋ ፣ በላይ ፣ ለመሆን ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ ፪ሺ፫፻፳፯ ፣ የገዛውን ዕቃ እንዲለቅ ፣ ስለ መደረጉ ።

ገዢው ፣ የገዛውን ፣ ነገር ፣ እንዲለቅ ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ ሻጩ ፣ ሌላውን ፣ ኪሣራ ፣ መክፈሉ ፣ ሳይቀር ፣ ክስ ፣ የሚያቀርብ ፣ መሆኑን ፣ ለሻጭ ፣ ገዥ ፣ ነግሮት ፣ ቢሆን ፣ ሊያስቀረው ፣ ይችላል ፣ የነበረ ፣ ወደ ፣ ቀሪ ፣ ሆኖ ፣ ለዳኝነት ፣ ከዳኝነት ፣ ውጭ ፣ ያወጣውን ፣ ገንዘብ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ልዩ ፣ ልዩ ፣ የሽያጭ ፣ አሠራር ።

ንዑስ ፣ ክፍል ፣ ፩ ።

ስለ ፣ ከብቶችና ፣ ስለ ፣ ሌሎች ፣ በሕይወት ፣ ስላሉ ፣ እንስሶች ፣ ሽያጭ ።

ቀ ፣ ፪ሺ፫፻፳፰ ፣ (፩) ፣ መሠረቱ ።

ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ ባሉት ፣ ቀጥሮች ፣ የተመለከተው ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ሆኖ ፣ ስለ ፣ ከብቶችና ፣ ስለ ፣ ሌሎች ፣ በሕይወት ፣ ስላሉ ፣ እንስሶች ፣ ሽያጭ ፣ የተመለከተው ፣ ደንብ ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፉት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ተወስኖዋል ።

ቀ ፣ ፪ሺ፫፻፳፱ ፣ ተላላፊ ፣ በሽታዎች ፣ መድን ፣ የመሆን ፣ ሕጋዊ ፣ ግዴታ ።

ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ እንስሳ ፣ በሚያስረክብበት ፣ ጊዜ ፣ እንስሳው ፣ ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ ካሉት ፣ በሽታዎች ፣ በእንዱ ፣ ያልተያዘ ፣ ለመሆኑ ፣ መድን ፣ ነው ። በሽታዎች ፣ የተባሉትም ፣ ከአበደ ፣ ውሻ ፣ በሽታ ፣ ከማናቸውም ፣ ዐይነት ፣ እንስሶች ፣ ሁሉ ፣

ከደስታ ፣ በሽታ ፣ በቀንድ ፣ ከብቶችና ፣ እንሱንም ፣ ለመሳሰሉት ፣ ሁሉ ፣

ከሳምባ ፣ በሽታ ፣ በቀንድ ፣ ከብቶች ፣

ከዕባጭና ፣ ከንድፍት ፣ በጋማ ፣ ከብቶችና ፣ እንሱንም ፣ በመሳሰሉት ፣ ሁሉ ፣

ከአባ ፣ ሠንጋና ፣ ልዩ ፣ ልዩ ፣ ዐይነት ፣ መኻገር ፣ አመጣሽ ፣ በሽታዎች ፣ በጋማ ፣ ከብት ፣ በቀንድ ፣ ከብቶች ፣ በፍየልና ፣ በበኝት ፣ ላይ ፣

ከአፍታ ፣ (አፈማዝ) ፣ በቀንድ ፣ ከብቶች ፣ በበግ ፣ በፍየሎችና ፣ በላሞች ፣ እንዲሁም ፣ በእሳማና ፣ በግመል ፣ ላይ ፣

ከአባ ፣ ጎርባና ፣ ነቀርሳ ፣ በሽታ ፣ በቀንድ ፣ ከብቶች ፣ ላይ ፣

ከበጎች ፡ ፈንጣጣ ፡ በበጎችና ፡ በአሳዎች ፡ ላይ ፤
 ከልዩ ፡ ዐይነቶች ፡ የአሳዎች ፡ በሽታና ፡ ፈንጣጣ ፤
 ከእኩክ ፡ (የቆዳ ፡ በሽታ) ፡ በጋጣ ፡ ከብትና ፡ እነሱን ፡ በመላበሉት ፡ ሁሉ ፤
 ከአሳጣ ፡ ነቀርሳ ።
 ከንድፍት ፡ (ቴሪፓና ፡ ዞግዚስ) ፡ ከዝንብ ፡ የሚተላለፍ ፡ በሽታ ፡ በጋጣ ፡ ከብ
 ቶችና ፡ በግመል ፡ ላይ ፤
 ከኤፕ ፡ ቶስፖይርሲስ ፡ (የጉበት ፡ በሽታ) ፡ በጋጣ ፡ ከብቶች ፡ ላይ ፤
 ከኩልኩልት ፡ እስፋ ፡ (ጉስቶ ፡ ግቶሲስ) ፡ (ትል ፡ በሽታ) ፡ በበጎች ፡ ላይ ፤
 ከውርጃ ፡ በሽታ ፡ በቀንድ ፡ ከብቶች ፡ በበግና ፡ በፍየሎች ፡ ላይ ፤
 ከመሻገር ፡ አመጣሽ ፡ በሽታ ፤
 ከተላላፊ ፡ የጋጣ ፡ ከብት ፡ የመስክ ፡ በሽታ ፤
 ከልዩ ፡ ዐይነት ፡ የአዕዋፍ ፡ በሽታ ፤
 ተላላፊ ፡ ከሆነና ፡ የተጋብእ ፡ ጠባይ ፡ ያለው ፡ ልዩ ፡ ዐይነት ፡ የቆዳ ፡ በሽታና ፡
 ግናቸውም ፡ ዐይነት ፡ የጉብ ፡ በሽታ ፡ ሁሉ ፤

ቀ ፡ ጀቪ፻፳፭ ፡ (ጀ) ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቀጥር ፡ ለተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተቃራኒ ፡ የሚ
 ሆን ፡ ግናቸውም ፡ ውል ፡ ፍርስ ፡ ነው ። (አይረጋም) ፡

ቀ ፡ ጀቪ፻፳፩ ፡ ስለ ፡ ጉድለቶች ፡ (፩) መድን ፡ የመሆን ፡ ሕጋዊ ግዴታ ።

የተሸጠው ፡ እንስሳ ፡ ለተፈጥሮው ፡ ወይም ፡ በውሉ ፡ ለተነገረው ፡ አገልግሎት ፡
 እንዳይሆን ፡ የሚያደርገው ፡ ጉድለት ፡ ያደረገበት ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡
 ሻጩ ፡ መድን ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ጀቪ፻፳፪ ፡ (ጀ) በስምምነት የሚደረገው የውል ፡ ቃል ።

(፩) ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ለእንስሳው ፡ አለበት ፡ የተባለውን ፡ ጉድለት ፡
 ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ ቀጥር ፡ መሠረት ፡ ገልጽ ፡ በሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡
 ለግስወገድ ፡ ይችላሉ ።

(ጀ) ደግሞ ፡ በሻጩ ፡ በኩል ፡ እንስሳው ፡ እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ስጦታ ፡ አለው ፡ ስለ
 ሚባለው ፡ ነገር ፡ የመድንነቱን ፡ ወሰን ፡ ለግስፋትና ፡ ስለ ፡ ዋቢነቱም ፡
 የውል ፡ ቃል ፡ ለግድረገ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ጀቪ፻፳፫ ፡ የውሉ መፍረስ ።

እንደ ፡ ሕጉ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ ስለ ፡ እንስሳው ፡ መድን ፡ መሆን ፡ የሚ
 ገባ ፡ ሲሆን ፡ ተላላፊ ፡ በሽታ ፡ የያዘው ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡
 እንደ ፡ ሆነ ፡ ገዢው ፡ የሽያጩ ፡ ውል ፡ እንዲረሰስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ጀቪ፻፶፱። ። የእንስሳው ፡ መሞት ።

መድን ፡ መሆን ፡ ባለበት ፡ በሽታ ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ጉድለት ፡ በደረሰው ፡ ድንገተኛ ፡ ነገር ፡ ምክንያት ፡ እንስሳው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የእንስሳው ፡ መሞት ፡ የሻጩ ፡ ኪሣራ ፡ ሆኖ ፡ ሞጋውን ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ጀቪ፻፶፳። ። የጉዳት ፡ ኪሣራ ።

ከዚህም ፡ በቀር ፡ ሻጩ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ በተመለከቱት ፡ ሁለት ፡ ምክንያቶች ፡ በገዢው ፡ ላይ ፡ ለደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
(ሀ) ለሽያጭ ፡ ውል ፡ መፍረስ ፡ ምክንያት ፡ የሆነው ፡ እንስሳ ፡ በሽታ ፡ ያልያዘው ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ የሌለበት ፡ መሆኑን ፡ በግልጽ ፡ አረጋግጦ ፡ መድን ፡ ሆኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ።
(ለ) ለሽያጭ ፡ ውል ፡ መፍረስ ፡ ምክንያት ፡ የሆነውን ፡ እንስሳ ፡ ሻጩ ፡ ባስረከበበት ፡ ጊዜ ፡ እንስሳው ፡ በሽታ ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ መሆኑን ፡ ሻጩ ፡ ግወቁን ፡ ለማስረዳት ፡ የተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ።

ቀ ፡ ጀቪ፻፶፺። ። የውሉ ፡ አለመፍረስ ።

(፩) ገዢው ፡ የእንስሳውን ፡ በሽታ ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ በሁለቱ ፡ ተዋዋዮች ፡ መካከል ፡ በጽሑፍ ፡ በተነገረው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በልዩ ፡ ዐዋቂዎች ፡ አሳይቶ ፡ እንስሳው ፡ በሽታ ፡ ወይም ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ መሆኑን ፡ ለሻጩ ፡ ካላስታወቀው ፡ ገዢው ፡ በሻጩ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ መብቱን ፡ ያጣል ።
(፪) በውል ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሻጩ ፡ እንስሳውን ፡ ካስረከበበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ በሰላላ ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የእንስሳውን ፡ በሽታ ፡ ወይም ፡ ያለበትን ፡ ጉድለት ፡ በልዩ ፡ ዐዋቂዎች ፡ አሳይቶ ፡ ለሻጩ ፡ ካላስታወቀው ፡ እንደዚህ ፡ ገዢው ፡ በሻጩ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ መብቱን ፡ ያጣል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

በዐይነት ፡ ስለሚደረግ ፡ ሽያጭ ።

ቀ ፡ ጀቪ፻፶፮። ። ሻጩ ፡ ገላፊ ፡ መድን ፡ የሚሆንባቸው ፡ ዐይነቶች ።

(፩) ዐይነትን ፡ ወይም ፡ ሞዴልን ፡ (ናሙናን) ፡ በማሳየት ፡ የሚደረግ ፡ ሽያጭ ፡ የተባለው ፡ ነገር ፡ ዐይነት ፡ ልክ ፡ እንደ ፡ ታየው ፡ ዐይነት ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ታየው ፡ ሞዴል ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ከነበረው ፣ ሥራ ፣ አልፎ ፣ በወሰደው ፣ ነገር ፣ በሌላ ፣ ዐይነት ፣ አደራረግ ፣ የሠራ በት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሽያጫ ፣ ደንበኛ ፣ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፹፫ ። በነገሩ ፣ ሊደርስ ፣ የሚችል ፣ መበላሸት ።

የሚፈተነውን ፣ ነገር ፣ ገዢው ፣ የተረከበውም ፣ እንኳ ፣ ቢሆን ፣ ገዢው ፣ ለመፈተን ፣ የወሰደውን ፣ ነገር ፣ መውደዱን ፣ ላያስታውቅ ፣ በሚቁይበት ፣ ጊዜ ፣ በተባለው ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ሊደርስ ፣ የሚችለው ፣ መበላሸት ፣ በሻጩ ፣ ላይ ፣ ይሆናል ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፬ ።

ዋጋው ፣ በየጊዜው ፣ ስለሚከፈልለት ፣ ሽያጭ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፹፬ ። ለሻጩ ፣ ያለው ፣ የመምረጥ ፣ መብት ።

በየጊዜው ፣ ዋጋው ፣ እንዲከፈል ፣ ውለታ ፣ በማድረግ ፣ አንድ ፣ ነገር ፣ ተሸጦ ፣ ለገዢው ፣ የተሰጠ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ገዢው ፣ በየጊዜው ፣ እንዲከፍለው ፣ ከተመደበው ፣ ገንዘብ ፣ አንዱን ፣ መደብ ፣ እንዲከፍለው ፣ ሻጩ ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ሰጥቶት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ያልተከፈለውን ፣ ገንዘብ ፣ እንዲያገባለት ፣ ገዢውን ፣ ለመክሰስ ፣ ይችላል ፤ ወይም ፣ የውሉን ፣ ፈራሽነት ፣ የማስታወቅ ፣ መብት ፣ የራሱ ፣ እንዲሆን ፣ አድርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ ፈርሷል ፣ ብሎ ፣ ለማስታወቅ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፹፭ ። የውሉ ፣ መፍረስ ።

(፩) ውሉ ፣ በፈረሰ ፣ ጊዜ ፣ ሻጩና ፣ ገዢው ፣ አንዱ ፣ ለአንዱ ፣ የተሰጣጡትን ፣ ነገር ፣ መመለስ ፣ አለባቸው ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ሻጩ ፣ በገዢው ፣ እጅ ፣ ስለ ፣ ቁየው ፣ ነገር ፣ አገልግሎት ፣ የሚገባ ፣ ኪራይና ፣ በማገልገሉ ፣ ስለ ፣ ተበላሽበትም ፣ ኪሣራ ፣ እንዲከፈለው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፫) በገዢው ፣ ላይ ፣ በጣም ፣ ከባድ ፣ የሆኑትን ፣ ግዴታዎች ፣ ለመጣል ፣ የሚናገረው ፣ ማንኛውም ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፹፮ ። ቀሪው ፣ ዕዳ ፣ ስለሚከፈል ፣ የአስገዳጅነት ፣ ውል ።

(፩) ዋጋው ፣ በየጊዜው ፣ እንዲሰጥ ፣ የተደረገው ፣ አከፋፈል ፣ በሚቀርበት ፣ ጊዜ ፣ ቀሪውን ፣ ዕዳ ፣ የማስከፈል ፣ አስገዳጅነት ፣ በውሉ ፣ ተነግሮ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለዕዳው ፣ በማከታተል ፣ ሁለት ፣ ጊዜ ፣ ያልከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ ከሽያጩ ዋጋ ፣ ዐሥረኛው ፣ እጅ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ሻጩ ፣ በተደረገው ፣ ስምምነት ፣ ሊጠቀምበት ፣ አይችልም ።

(፪) በገዢው ፣ ላይ ፣ የበለጠና ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ወጪን ፣ የሚያስከትል ፣ ተቃራኒ ፣ ስምምነት ፣ ሁሉ ፣ አይጸናም ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፮ ።

ባለሀብትነቱን ፣ ለራሱ ፣ በማስጠበቅ ፣ የሚደረግ ፣ ሽያጭ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፫፻፹፯ ። በሌላ ፣ ሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ስለሚሆን ፣ ውል ።

(፩) ይዞታው ፣ ለገዥው ፣ ተላልፎ ፣ ባለሀብትነቱ ፣ ግን ፣ ዋጋው ፣ እስኪከፈልለት ፣ ድረስ ፣ የሻጩ ፣ ሆኖ ፣ እንዲቁይ ፣ የተደረገ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ በተዘጋጀ ፣ የሕዝብ ፣ መዝገብ ፣ ላይ ፣ በገዢው ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ ካልተጻፈ ፣ በ ቀር ፣ የተባለው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ነገሩን ፣ በገዙት ፣ በሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆንባቸው ፣ አይችልም ።

(፪) በንግድ ፣ ሕግ ፣ በተወሰኑት ፣ ድንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ነገ ሩን ፣ የገዛው ፣ ሰው ፣ በከሠረ ፣ ጊዜ ፣ ይህ ፣ የውል ፣ ስምምነት ፣ ከገዢው ፣ ገንዘብ ፣ በሚፈልጉት ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

቎ ፡ ፪ሺ፫፻፹፰ ። በዕቃው ፣ ላይ ፣ ሊደርሱ ፣ የሚችሉ ፣ አደጋዎች ።

የማስረከቡ ፣ ተግባር ፣ ከተፈጸመበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ በዕቃው ፣ ላይ ፣ ሊደርሱ ፣ የሚችሉ ፣ አደጋዎች ፣ የገዢው ፣ ናቸው ።

ቃ ፡ ፪ሺ፫፻፹፱ ። የሽያጭ መፍረስ ።

(፩) ሽያጩ ፣ በሚፈርስበት ፣ ጊዜ ፣ ሻጩ ፣ በየጊዜው ፣ በተደረገው ፣ አከፋፈል ፣ የተቀበለውን ፣ ገንዘብ ፣ ለገዢው ፣ መመለስ ፣ አለበት ።

(፪) ደግሞም ፣ በገዢው ፣ እጅ ፣ ስለ ፣ ቆየው ፣ ነገር ፣ አገልግሎት ፣ የሚገባ ፣ ኪራይኖ ፣ በማገልገሉ ፣ ስለ ፣ ተበላሹትም ፣ ኪሣራን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፫) በገዢው ፣ ላይ ፣ በጣም ፣ ከባድ ፣ የሆኑትን ፣ ግዴታዎች ፣ ለመጣል ፣ የሚናገረው ፣ ማንኛውም ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፯ ።

የተሸጠውን ፣ መልሶ ፣ ስለ ፣ መግዛት ፣ የሚደረግ ፣ ውል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፺ ። መልሶ ፣ የመግዛት ፣ ችሎታ ።

ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ ነገር ፣ በተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ መልሶ ፣ ከገዥው ፣ ለመግዛት ፣ የሚፈቅድለትን ፣ መብት ፣ አስጠብቆ ፣ ለመዋዋል ፣ ይችላል ።

ቁ ፡ ፪ሺ፫፻፺፩ ። የሚወሰነው ፣ ጊዜ ።

(፩) ሻጩ ፣ የሸጠውን ፣ ነገር ፣ መልሶ ፣ ስለ ፣ መግዛት ፣ ባለው ፣ ችሎታ ፣ የሚሠራበት ፣ ጊዜ ፣ ከሁለት ፣ ዓመት ፣ የበለጠ ፣ ሊሆን ፣ አይችልም ።

(፪) ከዚህ ፣ ያነሰ ፣ ጊዜ ፣ በመወሰን ፣ ስምምነት ፣ አልተደረገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሁለት ፣ ዓመት ፣ የተወሰነ ፣ ይሆናል ።

ቀ. ጀቪቮቻጃ ። ቅጣት ፣ (ኪሣራ) ።

- (፩) መልሶ ፣ በመግዛት ፣ ውል ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ገዢው ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ሊሸጠው ፣ አይችልም ።
- (፪) ነገር ፣ ግን ፣ ሻጩ ፣ የሸጠውን ነገር ፣ መልሶ ፣ እንዲገዛ ፣ የሚፈቅደው ፣ ውል ፣ ስለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ በተዘጋጀው ፣ የሕዝብ ፣ መገዝብ ፣ ላይ ፣ በገዢው ፣ መኖሪያ ፣ ቦታ ፣ ካልተጻፈ ፣ በቀር ፣ ይህ ፣ የተባለው ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ለመሸጥ ፣ አለመቻል ፣ ለሌሎች ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መቃወሚያ ፣ ለመሆን ፣ አይችልም ።

ቀ. ጀቪቮቻጃ ። (ሀ) የሻጩ ፣ ግዴታ ።

- (፩) የሸጠውን ፣ መልሶ ፣ ለመግዛት ፣ ችሎታ ፣ ያለው ፣ ሻጭ ፣ የተቀበለውን ፣ ዋጋ ፣ ለባለውሉ ፣ መመለስና ፣ ተዋዋዩ ፣ ስለ ፣ ሽያጩ ፣ ውል ፣ ያደረገውን ፣ ወጪ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።
- (፪) ገዢው ፣ ለገዛው ፣ ነገር ፣ ያደረገው ፣ ወጪ ፣ እንዳለም ፣ ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ያላገባብ ፣ ስለ ፣ መበልጸግ ፣ በሚለው ፣ ምዕራፍ ፣ የተወሰኑት ፣ ድንጋጌዎች ፣ የሚፈጸሙ ፣ ይሆናሉ ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፯ ።

ዕቃውን ፣ ከመላክ ፣ ግዴታ ፣ ጋራ ፣ የሚደረግ ፣ ሺያጭ ።

ቀ. ጀቪቮቻጃ ። ዕቃውን ፣ የማመላለስ ፣ ጥንቃቄ ።

ውሉ ፣ የተሸጠውን ፣ ነገር ፣ ሻጩ ፣ እንዲልክ ፣ የሚያስገድደው ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የተሸጠው ፣ ዕቃ ፣ በሺያጩ ፣ ውል ፣ እስከ ፣ ተመለከተው ፣ ስፍራ ፣ ድረስ ፣ እንዲደርስ ፣ ሻጩ ፣ በተለመዱት ፣ ዘዴዎች ፣ ለመላክ ፣ አስፈላጊዎችን ፣ የማመላለስ ፣ ውሎች ፣ ከዕቃ ፣ ጫኑ ፣ ጋራ ፣ መዋዋል ፣ አለበት ።

ቀ. ጀቪቮቻጃ ። ማስረከብ ፣ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የሽያጩ ፣ ውል ፣ የዕቃውን ፣ ማንንዝ ፣ ግዴታ ፣ የሚጨምር ፣ ሲሆን ፣ ተቃራኒ ፣ ስምምነት ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የዕቃው ፣ ማስረከብ ፣ ጉዳይ ፣ የሚፈጸመው ፣ ዕቃውን ፣ ለዕቃ ፣ አመላላቾች ፣ በመስጠት ፣ ነው ።
- (፪) ይህን ፣ የዕቃ ፣ ማመላለስ ፣ ሥራ ፣ የሚያከናውነው ፣ ሻጩ ፣ በራሱ ፣ የማመላለሻ ፣ ዘዴዎች ፣ ወይም ፣ በሻጩ ፣ ስም ፣ በሚሠሩና ፣ እሱ ፣ በቀጠራቸው ፣ ዕቃ ፣ አመላለሾች ፣ አማካይነት ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ የዕቃው ፣ ማስረከብ ፣ ሥራ ፣ የሚፈጸመው ፣ በገዢው ፣ ስም ፣ የተደረገ ፣ የዕቃ ፣ ማመላለስ ፣ ውል ፣ ተሠርቶ ፣ ለዕቃ ፣ አመላላቾች ፣ ዕቃው ፣ በተሰጠ ፣ ጊዜ ፣ ነው ።
- (፫) የዕቃው ፣ ማንንዝ ፣ ሥራ ፣ በብዙ ፣ ዕቃ ፣ አመላላቾችና ፣ በተከታታይ ፣ ሁኔታ ፣ የሚፈጸም ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ የሽያጩም ፣ ውል ፣ ሻጩ ፣ ስለ ፣ ዕቃው ፣ ማንንዝ ፣ አንድ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ውል ፣ በማድረግ ፣ ጠቅላላውን ፣ የዕቃ ፣

መጫን ፡ ውል ፡ ራሱ ፡ እንዲፈጽም ፡ የሚያስገድደው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዕቃው ፡ ማስረከብ ፡ ጉዳይ ፡ የሚፈጸመው ፡ ዕቃውን ፡ ለመጀመሪያው ፡ ዕቃ ፡ አመላላሽ ፡ በመስጠት ፡ (በማስረከብ) ፡ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፺፮።(፪) ውልን ፡ ለመፈጸም ፡የተላከ ፡ መሆኑ ፡ ያልተገለጸበት ፡ ዕቃ ።

አድራሻ ፡ በማድረግ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ አካላት ፡ ለጫኑ ፡ የተሰጠው ፡ ዕቃ ፡ የተላከው ፡ ውልን ፡ ለመፈጸም ፡ መሆኑን ፡ የሚገልጽ ፡ ነገር ፡ ያልተደረገበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሻጩ ፡ ለገዢው ፡ ዕቃው ፡ መላኩን ፡ ማስታወቂያ ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነ ፡ ጊዜም ፡ የዕቃውን ፡ ዝርዝር ፡ የሚያስታውቅ ፡ ወረቀት ፡ ካላከለት ፡ በቀር ፡ የማስረከቡ ፡ ነገር ፡ እንደ ፡ ተፈጸመ ፡ ሆኖ ፡ አይቁጠርም ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፺፯።በውሃ ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ ማንንዝ ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ እንደተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ዕቃውን ፡ እንዲጭን ፡ የሚሰጠው ፡ ዕቃ ፡ ጫኝነቱ ፡ በውሃ ፡ ላይ ፡ የማመላለስ ፡ ሥራ ፡ ለሚሠራ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማስረከቡ ፡ ሥራ ፡ የሚፈጸመው ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ አካላት ፡ ዕቃውን ፡ በመርከቡ ላይ ፡ ወይም ፡ በመርከቡ ፡ አጠገብ ፡ በመስጠት ፡ ነው ።

(፪) ሻጩ ፡ ለገዢው ፡ ዕቃው ፡ በመርከብ ፡ የተሳፈረበትን ፡ ደረሰኝ ፡ ወይም ፡ ማናቸውንም ፡ ይህን ፡ የመሰለ ፡ ሌላ ፡ ሰነድ ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ ቃል ፡ የማቅረብ ፡ መብቱ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፺፰።ሻጩ ፡ ዕቃውን ፡ ለመያዝ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ዕቃው ፡ የሚጫንበት ፡ ውል ፡ ሻጩ ፡ ዕቃው ፡ በጉዞ ፡ ላይ ፡ ባለበት ፡ ጊዜ ፡ ሊያዝበት ፡ መብት ፡ የሚሰጠው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሻጩ ፡ ዋጋው ፡ እስኪከፈለው ፡ ድረስ ፡ ዕቃው ፡ መላኩን ፡ ለማዘግየት ፡ ይችላል ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ውላቸው ፡ ዕቃውን ፡ ሻጩ ፡ ለገዢው ፡ የሚያስረክበው ፡ በተላከበት ፡ ስፍራ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ዋጋው ፡ የሚከፈለው ፡ ዕቃውን ፡ ካስረከበ ፡ በኋላ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሻጩ ፡ ዕቃውን ፡ መያዝና ፡ ማቆየት ፡ አይችልም ።

(፫) ሻጩ ፡ ዕቃው ፡ በጉዞ ፡ ላይ ፡ ሳለ ፡ የሚያዝበት ፡ በመሆኑ ፡ ዕቃውን ፡ ልኮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕቃው ፡ በተላከበት ፡ ስፍራ ፡ ዋጋው ፡ ሳይከፈለው ፡ ለገዢው ፡ እንዳይሰጥ ፡ መቃወም ፡ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፫፻፺፱።ጽሑፍ ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፡ ስለሚደረግ ፡ የዋጋ ፡ አከፋፈል ።

(፩) ዕቃውን ፡ ለመቀበል ፡ የሚያስችል ፡ ዕቃው ፡ የተጫነበት ፡ ማስረጃ ፡ ወረቀት ፡ (ኮኔስማ) ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ጽሑፍ ፡ ተደርጎለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚሁም ፡ ዕቃ ፡ ለማዘዝ ፡ ይህንኑ ፡ ጽሑፍ ፡ መያዝ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ሲሆን ፡ በውሉ ፡ የተመለከቱት ፡ ወይም ፡ በልማድ ፡ የታወቁት ፡ ጽሑፎች ፡ ሳይሰጡ ፡ የዕቃውን ፡ ዋጋ ፡ መጠየቅ ፡ አይቻልም ።

(ጀ) ዕቃውን ፡ ለመቀበል ፡ የሚያስችለው ፡ ጽሑፍ ፡ ለገዢው ፡ ከተሰጠው ፡ ዕቃውን ፡ ለመመርመር ፡ አልቻልሁም ፡ በግለት ፡ የጋውን ፡ አልከፍልም ፡ ለግለት ፡ መብት ፡ የለውም ።

(ቸ) ጽሑፉ ፡ ዕቃው ፡ የተጫነበት ፡ ግሰረጃ ፡ ወረቀት ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ጽሑፍ ፡ ሲሆን ፡ ዕቃውን ፡ ለመቀበል ፡ የሚያስችለው ፡ ይኸው ፡ ጽሑፍ ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ በዕቃው ፡ ለግዝዝ ፡ ይህነኑ ፡ ጽሑፍ ፡ መያዝ ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ጽሑፎቹን ፡ የመስጠት ፡ ግዴታ ፡ የውሉ ፡ ፍሬ ፡ ነገር ፡ ሆኖ ፡ ይቋጠራል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፱ ። ዕቃውን ፡ በመንገድ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ግቆም ።

(ጸ) ሻጨ ፡ ዕቃውን ፡ ከላከ ፡ በኋላ ፡ ገዢው ፡ መክፈል ፡ አለመቻሉን ፡ በፍርድ ፡ እንደ ፡ ተነገረ ፡ የሰማ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተባለው ፡ ዕቃ ፡ የተጫነበትን ፡ የደረሰኝ ፡ ግስታወቂያ ፡ ወይም ፡ የገዛውን ፡ እንዲረከብ ፡ የሚፈቅድለት ፡ ግንኛቸውም ፡ ሌላ ፡ ሰነድ ፡ በጁ ፡ ቢገኝም ፡ ለገዢው ፡ ዕቃው ፡ እንዳይሰጠው ፡ ሲል ፡ ሻጨ ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

(፹) ሻጨ ፡ ዕቃው ፡ የተጫነበት ፡ የግስታወቂያ ፡ ደረሰኝ ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተመለከተውን ፡ ሰነድ ፡ በደንብ ፡ ይዞ ፡ የሚጠይቅ ፡ ሌላ ፡ ምስተኛ ፡ አምጧል ፡ ዕቃውን ፡ እንዳይረከብ ፡ ለመቃወም ፡ አይችልም ።

(ሰ) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ዕቃው ፡ የተጫነበትን ፡ የግስታወቂያ ፡ ደረሰኝ ፡ ወይም ፡ ሰነዱ ፡ ዕቃዎቹን ፡ ስለ ፡ ግስተላለፍ ፡ በሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ያሉበት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ወይም ፡ የደረሰኙ ፡ ወይም ፡ የሰነዱ ፡ አምጧል ፡ ያመጣውን ፡ ደረሰኝ ፡ ወይም ፡ ሰነድ ፡ ለማግኘት ፡ ዐውቆ ፡ ሻጨን ፡ ለመጉዳት ፡ ሲል ፡ ያደረገው ፡ መሆኑን ፡ ሻጨ ፡ ካላሰረዳ ፡ በቀር ፡ ዕቃው ፡ እንዳይሰጥ ፡ የመቃወም ፡ መብት ፡ የለውም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፳ ። የተገዛውን ፡ ነገር የመረከብ ፡ ግዴታ ።

(ጱ) የተሸጠው ፡ ነገር ፡ ለገዢው ፡ ተልኮለት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ በመረከቢያው ፡ ቦታ ፡ ዝግጁ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝለት ፡ ገዢው ፡ ዕቃውን ፡ ለመቀበል ፡ የማይፈቅድ ፡ ሲሆን ፡ የጋውን ፡ ሳይከፍልና ፡ ያለ፣ችግርም ፡ ሌላ ፡ ወጪ ፡ ሳያደርግ ፡ ለመቀበል ፡ ከቻለ ፡ የተላከውን ፡ ነገር ፡ በሻጨ ፡ ስም ፡ ሆኖ ፡ መቀበል ፡ አለበት ።

(ጲ) ሻጨ ፡ በሸጠው ፡ ነገር ፡ መድረሻ ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ ሲገኝ ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ርሱ ፡ ሆኖ ፡ የተላከውን ፡ ነገር ፡ አላፈ ፡ ሆኖ ፡ እንዲቀበልለት ፡ የተደረገ ፡ ሰው ፡ ሲኖር ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ መሥመር ፡ የተሰጠው ፡ ውላኔ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፳፩ ። በነገሩ ፡ ላይ የተገኘው ፡ ጉድለት ፡ መታየት ።

(ጳ) የተሸጠው ፡ ነገር ፡ በሚላክበት ፡ ጊዜ ፡ ገዢው ፡ በተባለው ፡ ነገር ፡ መድረሻ ፡ ቦታ ፡ ላይ ፡ የተላከለትን ፡ ነገር ፡ መመርመር ፡ አለበት ።

(ጀ) ገዢው፣ የገዛውን ፊት ለፊት፣ የላከው፣ ከጭነቱ ላይ ለገፍ፣ የሆነ፣ እንደ፣ ሆነና፣ ሻጩም፣ ውሉ፣ በተደረገበት፣ ጊዜ ፊት ለፊት፣ ተመልሶ፣ መላክ፣ የሚችል፣ መሆኑን፣ የሚያውቅ፣ ወይም፣ ግወቅ፣ የሚገባው፣ እንደ፣ ሆነ፣ የተሸጠው፣ ፊት ለፊት፣ የሚደረገው፣ ይህ ፊት ለፊት፣ ተመልሶ፣ ወደ፣ አዲሱ፣ መድረሻ፣ በታው፣ በደረሰ፣ ጊዜ ፊት ለፊት ።

ንኡስ፣ ክፍል፣ ፮ ።

በሐራጅ ፣ ስለሚደረግ ፣ ሽያጭ ።

ቀ ፣ ፪ሺ፬፻፲፫ ። የውሉ፣ አደራረግ ።

(አ) በሐራጅ፣ የሚደረግ፣ ሽያጭ፣ ተፈጻሚ፣ የሚባለው፣ ሻጩ፣ ወይም፣ ለሐራጁ፣ አሻሽጥ፣ የተመረጠው፣ ሰው፣ ፊት ለፊት፣ ለገዢው፣ ያንተ፣ ነው፣ ባሉበት፣ ጊዜ ፊት ለፊት ።

(ለ) ሻጩ፣ ተቃራኒ፣ የሚሆን፣ አሳቡን፣ ካልገለጸ፣ በተቀር፣ ሐራጁን፣ የሚያካሂደው፣ ዋጋ፣ ላበለጠ፣ ለመሸጥ፣ መብት፣ እንዳለው፣ ይቋጠራል ።

ቀ ፣ ፪ሺ፬፻፲፬ ። በሐራጅ፣ ገዥ፣ የሆነ፣ ሰው፣ ግዴታ ።

(አ) በሐራጅ፣ ላይ፣ እገላለሁ፣ ያለ፣ ሰው፣ ለሽያጩ፣ ሁኔታ፣ በተመለከቱት፣ ቃላት፣ መሠረት፣ በሚያደርገው፣ የዋጋ፣ አቀራረብ፣ ይገደዳል ።

(ለ) ተቃራኒ፣ የሚሆን፣ የውል፣ ቃል፣ የሌለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ከቀረበው፣ ዋጋ፣ በላይ፣ ሌላ፣ ዋጋ፣ ካልተነገረ፣ ወይም፣ ያቀረበውን፣ ዋጋ፣ ከተለመደው፣ ከሐራጅ፣ ድምፅ፣ በኋላ፣ ወዲያውኑ፣ ካልተቀበሉት፣ ከግዴታው፣ ነጻ፣ ይሆናል ።

ቀ ፣ ፪ሺ፬፻፲፭ ። እጅ፣ በጅ፣ ስለ፣ መክፈል ።

(አ) በሽያጩ፣ ስምምነት፣ ሁኔታ፣ ውስጥ፣ የተነገረ፣ ተቃራኒ፣ የሚሆን፣ ነገር፣ ከሌለ፣ በሐራጅ፣ ገዢው፣ እጅ፣ በጅ፣ ዋጋውን፣ ለመክፈል፣ ግዴታ፣ አለበት ።

(ለ) ሻጩ፣ ገንዘብ፣ እጅ፣ በጅ፣ ወይም፣ በሽያጩ፣ ስምምነት፣ እንደ፣ ተነገሩት፣ ሁኔታዎች ፣ ያልተከፈለው፣ እንደ፣ ሆነ፣ ሻጩ፣ ውሉ፣ ፈርሷል፣ ብሎ፣ ወዲያው፣ ለማስታወቅ፣ ይችላል ።

ቀ ፣ ፪ሺ፬፻፲፮ ። ሻጩ፣ ዋቢ፣ ስለ፣ መሆኑ ።

(አ) ሻጩ፣ በተለመደው፣ የሽያጭ፣ ስምምነት፣ ለሚሸጠው፣ ነገር፣ ዋቢ፣ በመሆን፣ እንደሚገደድ፣ ሁሉ፣ በአደባባይና፣ በፈቃድ፣ ለሚደረገው፣ የሐራጅ፣ ስምምነት፣ ዋቢ፣ ነው ።

(ለ) እርሱ፣ የተንኩል፣ ሥራ፣ የሠራ፣ ካልሆነ፣ በተር፣ ሻጩ፣ በገድ፣ ለሚደረግ፣ ሐራጅ፣ ዋቢ፣ መሆን፣ የለበትም ።

ቀ ፡ ፪፲፱፻፯ ። በሐራጅ ፡ ይሸጥልኝ ፡ ባዩ ፡ ጥቢ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ባቀረበው ፡ ጥያቄ ፡ ምክንያት ፡ ሐራጅ ፡ ሲባል ፡ ጥያቄ ፡ አቅራቢው ፡ በሐራጅ ፡ ስለሚሸጠው ፡ ነገር ፡ ለሰጠው ፡ ዝርዝር ፡ ጥቢ ፡ ነው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ በዚሁ ፡ ነገር ፡ ለሠራው ፡ አታላይነትም ፡ ተጠያቂ ፡ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

የመሸጥ ፡ ውል ፡ መሰልነት ፡ ያላቸው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ውሎች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የለውጥ ፡ ውል ።

ቀ ፡ ፪፲፱፻፰ ። ከሽያጭ ፡ ውል ፡ ያለው ፡ ልዩነት ።

- (፩) እያንዳንዱ ፡ ለዋጭ ፡ ለመለዋወጥ ፡ የተነገሩትን ፡ ነገሮች ፡ ስለሚመለከት ፡ ጉዳይ ፡ የአንድ ፡ ሻጭ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ አሉት ።
- (፪) በለውጡ ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ ተጨግሮ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፍል ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ ለዋጭ ፡ ተጨግራውን ፡ ገንዘብ ፡ ስለሚነካው ፡ ጉዳይ ፡ ገዥ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በሚገደድበት ፡ ግዴታ ፡ ይገደዳል ።
- (፫) ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ለውጥ ፡ ውል ፡ የሚደረገውን ፡ ወጪ ፡ ሁለቱ ፡ የለውጥ ፡ ተዋዋሮች ፡ እኩል ፡ በኩል ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፪፲፱፻፱ ። ስለ ፡ ሽያጭ ፡ ውል ፡ ወደ ፡ ተሰጡት ፡ ደንቦች ፡ መምራት ።

የሽያጭን ፡ ስምምነት ፡ ውል ፡ የሚመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ ስለ ፡ ለውጥ ፡ ውል ፡ ለቀረበውም ፡ ጉዳይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የባለሀብትነትን ፡ መብት ፡ ሳይሆን ፡ ሌሎችን ፡ መብቶች ፡

ስለ ፡ ግስተላለፍ ።

ቀ ፡ ፪፲፱፻፲ ። ሪምን ፡ ስለ ፡ ግስተላለፍ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ በአንድ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ የሪም ፡ መብት ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ በዋጋ ፡ ባስተላለፈ ፡ ጊዜ ፡ የሽያጭን ፡ ውል ፡ የሚመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) የዕቃውን ፡ ሀብትነት ፡ ስለ ፡ ግስተላለፍ ፡ ሻጩ ፡ ግዴታ ፡ እንዳለበት ፡ እንዲሁም ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ሪም ፡ ሰጪው ፡ ሪሙን ፡ የግስተላለፍ ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፪፲፱፻፲፩ ። ግዙፍነት ፡ የሌላቸውን ፡ መብቶች ፡ ስለ ፡ ግስተላለፍ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ ግዙፍነት ፡ የሌላቸውን ፡ መብቶች ፡ በዋጋ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ የሚያስተላልፍ ፡ ሲሆን ፡ ልዩ ፡ የሆኑት ፡ ሕጎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ የሽያጭ ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ስለ ፡ ገንዘብ ፡ መብት ፡ ግስተላለፍ ፡ የተደነገጉት ፡ ደንቦች ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡ በሚል ፡ አንቀጽ ፡ ተገልጸው ፡ ይገኛሉ ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ኪራይ ፡ ሽያጭ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፲፪ ። ሽያጭን ፡ ስለ መምሰሉ ።

ተዋዋዮቹ ፡ የሚያደርጉት ፡ ውል ፡ የዕቃ ፡ ኪራይ ፡ ውል ፡ ነው ። በየጊዜውም ፡ የተወሰነው ፡ ገንዘብ ፡ ከተከፈለ ፡ በኋላ ፡ ተከራይ ፡ ለተከራይ ፡ የዕቃው ፡ ባለ ሀብት ፡ ይሆናል ፡ ብለው ፡ የተዋዋሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ የሚከተሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ስለ ፡ ሽያጭ ፡ የተወሰኑት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፲፫ ። ሊደርሱ ፡ የሚችሉ አደጋዎች ።

የተከራየው ፡ ነገር ፡ ከተሰጠው ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሊደርስ ፡ የሚችል ፡ አደጋ ፡ በተከራይ ፡ ላይ ፡ የሚታሰብ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፲፬ ። ውልን ፡ ስላለመቀጠል የሚደረግ ግንኙነት ወቅት ።

ተከራይ ፡ የተከራየውን ፡ ነገር ፡ ለአከራይ ፡ በመመለስ ፤ በማንኛኛውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ ውሉ ፡ እንዲቀር ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፲፭ ። የውል ፡ መፍረስ ።

- (፩) ውሉ ፡ በፈረሰ ፡ ጊዜ ፡ አከራይ ፡ በኪራይ ፡ የተቀበለውን ፡ ገንዘብ ፡ ለተከራይ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።
- (፪) ነገር ፡ ግን ፡ አከራይ ፡ የሚገባውን ፡ ኪራይና ፡ ተከራይ ፡ የተከራየውን ፡ ነገር ፡ በመገልገል ፡ ስለ ፡ ጎዳበት ፡ ኪሳራን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) በተከራይ ፡ ላይ ፡ ይበልጥ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ወጪን ፡ የሚያስከትል ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማንኛውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፬ ።

የዕቃ ፡ ማቅረብ ፡ ውል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፲፮ ። ትርጓሜ ።

የዕቃዎች ፡ ማቅረብ ፡ ውል ፡ ግለት ፡ ከተዋዋዮቹ ፡ አንዱ ፡ ለሌላው ፡ ተዋዋይ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ዕቃዎች ፡ በየጊዜው ፡ ወይም ፡ ባለማድረጥ ፡ በዋጋ ፡ ለመስጠት ፡ ውለታ ፡ የሚገባበት ፡ ውል ፡ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፲፯።የውሉ ፡ ዓላማ ።

- (፩) የሚቀርበው ፡ ዕቃ ፡ ልክ ፡ ያልተወሰነ ፡ ሲሆን ፡ አቅራቢው ፡ ውሉ ፡ የተደረገበትን ፡ ጊዜ ፡ በማመዛዘን ፡ ለተዋዋዩ ፡ ደንበኛ ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የሚገኘውን ፡ ያህል ፡ ለመስጠት ፡ ይገደዳል ።
- (፪) ተዋዋዮቹ ፡ የሚቀርበውን ፡ ዕቃ ፡ በጠቅላላው ፡ ወይም ፡ በየአንዳንድ ፡ ጊዜ ፡ የሚቀርበውን ፡ ከፍ ፡ ያለውን ፡ ወይም ፡ ያነሰውን ፡ ወሰን ፡ ብቻ ፡ ቁርጠው ፡ የተዋዋሉ ፡ ሲሆኑ ፡ የአቅራቢው ፡ ተዋዋይ ፡ ሊቀበለው ፡ የሚገባውን ፡ ልክ ፡ በነዚህ ፡ በተሰጡት ፡ ወሰኖች ፡ ውስጥ ፡ ለመወሰን ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፫) ሊቀርብ ፡ የሚገባው ፡ ዕቃ ፡ ልክ ፡ ለተዋዋዩ ፡ አስፈላጊነት ፡ እንደሚበቃ ፡ ሆኖ ፡ እንዲሰጥ ፡ የተወሰነ ፡ ሲሆን ፡ የቀረበው ፡ ልክ ፡ አነስተኛ ፡ ተብሎ ፡ ከተወሰነው ፡ ልክ ፡ በላይ ፡ ሆኖ ፡ ቢገኝ ፡ እንኳን ፡ ተቀባዩ ፡ አስፈላጊውን ፡ በሙሉ ፡ ለመውሰድ ፡ ይገደዳል ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፲፰።ዋጋ ።

የሚቀርቡት ፡ ዕቃዎች ፡ በየተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ የሚቀርቡ ፡ ሲሆኑ ፡ በውሉ ፡ የተነገረ ፡ የውለታ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ የነዚህ ፡ ዕቃዎች ፡ የየአንዳንዱ ፡ ጊዜ ፡ ዋጋ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በምዕራፍ ፡ ፩ ፡ በተጻፉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፲፱። የዋጋው ፡ መከፈያ ፡ ጊዜ ።

- (፩) ዕቃዎቹ ፡ በየጊዜው ፡ የሚቀርቡ ፡ ሲሆኑ ፡ የዋጋቸው ፡ በየቀረቡበት ፡ ጊዜ ፡ ተካፋይ ፡ ነው ።
- (፪) ባለማድረጥ ፡ ሊቀርቡ ፡ የሚገባቸው ፡ ሲሆኑ ፡ የዋጋው ፡ በልማድ ፡ በሚወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ይከፈላል ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፳። የጊዜው ፡ ወሰን ።

- (፩) ለሚቀርቡት ፡ ዕቃዎች ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሲኖር ፡ የተባለው ፡ ጊዜ ፡ ስለ ሁለቱ ፡ ተዋዋዮች ፡ ጥቅም ፡ እንደ ፡ ተወሰነ ፡ ሆኖ ፡ ይገመታል ።
- (፪) በሚቀርቡት ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ሆነው ፡ ስለሚቀርቡት ፡ ዕቃዎች ፡ ጊዜ ፡ ለመወሰን ፡ ሥልጣን ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለዕቃ ፡ አቅራቢው ፡ ጊዜውን ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፳፩። ውልን ፡ አለመፈጸም ።

- (፩) ከተዋዋዮቹ ፡ አንዱ ፡ ስለ ፡ ተነገረው ፡ የዕቃ ፡ ማቅረብ ፡ የገባባቸውን ፡ ግዴታዎች ፡ ያልፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ፣ ፡ አለመፈጸሙም ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ነገር ፡ ያሳየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይኸውም ፡ ነገር ፡ ለወደፊት ፡ በሚፈጸሙ ፡ ግዴታዎች ፡ የደንብ ፡ አፈጻጸም ፡ ውስጥ ፡ እምነት ፡ የሚያጠፋ ፡ ጠባይ ፡ ያለበት ፡ ሲሆን ፡ ውሉ ፡ ለመፍረስ ፡ ይችላል ።

- (ጸ) ዕቃ ፡ አቅራቢው ፡ ለተዋዋለው ፡ ሰው ፡ አስቀድሞ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ግስታወቂያ ፡ ካልሰጠ ፡ በቀር ለውሉን ፡ ለግናረስ ፡ ወይም ፡ አፈጻጸሙን ፡ ግቅም ፡ አይችልም ።
- (ጥ) ግንኙኛውም ፡ ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የተነገረው ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ጀቪጃጃጃጃጃ ፡ የምርጫ ፡ ስምምነት ፡ (፩) የሚቋይበት ፡ ጊዜ ።

- (፩) አንድ ፡ ሰው ፡ የተለየ ፡ ዐይነት ፡ ያላቸው ፡ ዕቃዎች ፡ ባስፈለጉት ፡ ጊዜ ፡ በምርጫ ፡ ከአንድ ፡ ዕቃ ፡ አቅራቢ ፡ ብቻ ፡ ለመውሰድ ፡ ግዴታ ፡ የሚገባበት ፡ ውል ፡ ከሞሰት ፡ ፃዕት ፡ የበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ሊጻፍ ፡ አይችልም ።
- (፪) ይበልጥ ፡ እንዲቋይ ፡ ተደርጎም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሞሰት ፡ ፃዕት ፡ የበለጠ ፡ ሊጻፍ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ጀቪጃጃጃጃጃ ፡ (፪) ተፈጻሚነት ።

- (፩) እንደዚህ ፡ ባለ ፡ ቃል ፡ ውል ፡ የሚገባ ፡ ተዋዋይ ፡ ሌሎች ፡ ምስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ያቀረቡለትን ፡ ውሉታዎች ፡ ለዕቃ ፡ አቅራቢው ፡ ግስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፪) ለምርጫ ፡ ባለው ፡ ሙብት ፡ እጠቀማለሁ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕቃ ፡ አቅራቢው ፡ በውሉ ፡ በተወሰነው ፡ ወይም ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ግስታወቅ ፡ አለበት ። ካላስታወቀ ፡ ሙብቱ ፡ ይቀርባል ።

ቍ ፡ ጀቪጃጃጃጃጃ ፡ ከተመረጠው ፡ አቅራቢ ፡ ብቻ ፡ በደንበኛው ፡ ያለበት ፡ የመቀበል ፡ ግዴታ ።

- (፩) በውሉ ፡ ውስጥ ፡ አንድ ፡ ሰው ፡ አንዳንድ ፡ የዕቃ ፡ ዐይነት ፡ ከአንድ ፡ የታወቀ ፡ ዕቃ ፡ አቅራቢ ፡ ብቻ ፡ ለመውሰድ ፡ የተዋዋለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተባለው ፡ ሰው ፡ በውሉ ፡ የተነገረውን ፡ የዕቃ ፡ ዐይነት ፡ ከሌላ ፡ ምስተኛ ፡ ወገን ፡ ለመውሰድ ፡ አይችልም ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ለይህ ፡ ሰው ፡ በውሉ ፡ የተነገሩትን ፡ ዕቃዎች ፡ ለመሥራት ፡ ወይም ፡ ለግውጣት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ጀቪጃጃጃጃጃ ፡ ለተመረጠው ፡ ደንበኛ ፡ ብቻ ፡ ለግቅረብ ፡ በዕቃ ፡ አቅራቢው ፡ ያለበት ፡ ግዴታ ።

- (፩) ዕቃ ፡ አቅራቢው ፡ ለአንድ ፡ የታወቀ ፡ ሰው ፡ ብቻ ፡ ለግቅረብ ፡ የተዋዋለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕቃ ፡ አቅራቢው ፡ በውሉ ፡ በተነገረው ፡ ቀበሌ ፡ ውስጥ ፡ ውሉ ፡ በሚቋይበት ፡ ጊዜ ፡ በውሉ ፡ የተነገሩትን ፡ የዕቃ ፡ ዐይነቶች ፡ በቀጥታም ፡ ሆነ ፡ በጅ ፡ አዙር ፡ ለሌላ ፡ ምስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ጥቅም ፡ ለግቅረብ ፡ አይችልም ።
- (፪) ተዋዋይ ፡ የግል ፡ ሆነው ፡ የተጠበቁለትን ፡ ነገሮች ፡ በመሸጥ ፡ በተወሰነለት ፡ ቀበሌ ፡ ውስጥ ፡ ለግስፋፋት ፡ ተዋውሉ ፡ ባለ ፡ ይህን ፡ ግዴታ ፡ ያልፈ

ጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በውሉ ፡ የተነገረውን ፡ አነስተውኛን ፡ መጠን ፡ ሸጦ ፡ ቢገኝ ፡ እንኳን ፡ ገላፊ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፮ ። ውሉን ፡ ስለ ፡ ማስቀረት ።

የዕቃው ፡ አቀራረብ ፡ የተወሰነ ፡ የውል ፡ ጊዜ ፤ በውሉ ፡ አልተጻፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አስቀድሞ ፡ ማስታወቂያ ፡ ስለ ፡ መስጠት ፡ በውሉ ፡ የተጻፈውን ፡ ጊዜ ፡ አስቀድሞ ፡ በመስጠት ፤ ወይም ፡ አስቀድሞ ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ፡ የተጻፈ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ ጊዜ ፡ በመስጠት ፡ ተዋዋዮቹ ፡ እየአንጻንጻጽ ችው ፡ ውሉ ፡ እንዲቀር ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ስጦታ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፯ ። ትርጓሜ ።

ስጦታ ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ ማለት ፡ ሰጪው ፡ ተቀባይ ፡ ተብሎ ፡ ለሚጠራው ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ችሮታ ፡ በማድረግ ፡ አሳብ ፡ ከንብረቶቹ ፡ አንዱን ፡ የሚለቅበት ፡ ወይም ፡ ግዴታ ፡ የሚገባበት ፡ ውል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፰ ። በሞት ፡ ምክንያት ፡ የሚደረጉ ፡ ስጦታዎች ።

ሰጪው ፡ ሲሞት ፡ ይፈጸማሉ ፡ ተብለው ፡ በተወሰኑት ፡ ስጦታዎች ፤ ላይ ፡ ስለ ፡ ኑዛዜ ፡ የተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፱ ። ስለ ፡ ጋብቻ ፡ ርዳታ ፡ የሚደረጉ ፡ ስጦታዎች ።

- (፩) በጋብቻ ፡ ምክንያት ፡ በሚደረጉት ፡ ስጦታዎች ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ሌሎቹ ፡ ስጦታዎች ፡ የተወሰኑት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) እነዚህ ፡ ስጦታዎች ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ቢሆን ፡ በዋጋ ፡ እንደ ፡ ተደረጉ ፡ ሆነው ፡ አይቈጠሩም ።
- (፫) ስለዚህ ፡ ስጦታዎች ፡ በተለይ ፡ የተነገሩት ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፴፬ ። ያለዋጋ ፡ የሚሆን ፡ አገልግሎት ።

ያለዋጋ ፡ የሚደረግ ፡ የአገልግሎት ፡ ሥራ ፤ ወይም ፡ የራሱን ፡ ዕቃ ፡ ያለዋጋ ፡ ለሌላው ፡ ሰው ፡ ዝግጁ ፡ ማድረግ ፡ ስጦታ ፡ አይባልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፴፭ ። አለመቀበል ።

እንደዚሁም ፤ ወራሽነትን ፡ አልፈልግም ፡ ብሎ ፡ መተው ፡ ወይም ፡ በኑዛዜ ፡ የተደረገለትን ፡ ስጦታ ፡ አልቀበልም ፡ ማለት ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ መብትን ፡ የሚ

ያስገኘውን ፣ ወይም ፣ መብትን ፣ እንደ ፣ ያዙ ፣ ለመቅረት ፣ የሚያስፈልገውን ፣ ግዴታ ፣ ሳይፈጽሙ ፣ መቅረት ፣ ስጦታ ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ አይቈጠርም ።

ቀ ፣ ጀቢያ፣ጸጸ፣ የተፈጠረ ፣ ግዴታ ።

መገፈሳዊ ፣ ተግባርን ፣ ለመፈጸም ፣ የሚደረገው ፣ የገንዘብ ፣ መክፈል ፣ ሥራ ፣ ስጦታ ፣ አይባልም ።

ቀ ፣ ጀቢያ፣ጸጸ፣ ስለ ፣ ሥራ ፣ ዋጋ ፣ የሚደረግ ፣ ስጦታ ።

እንደዚሁም ፣ አንድ ፣ ሰው ፣ ለሰጪው ፣ ወይም ፣ ለቤተ ፣ ሰቡ ፣ ስላደረገው ፣ አገልግሎት ፣ በልማድ ፣ መሠረት ፣ ያደረገው ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ፣ መክፈል ፣ ስጦታ ፣ አይባልም ።

ቀ ፣ ጀቢያ፣ጸጸ፣ ስጦታ ፣ ማድረግ ፣ የሰጭ ፣ የራሱ ፣ ተግባር ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

- (፩) ስጦታ ፣ የሰጭ ፣ የራሱ ፣ የተለየ ፣ ተግባር ፣ ነው ።
- (፪) ስጦታ ፣ የሚደረገው ፣ በወኪሉ ፣ ሲሆን ፣ የሚሰጡትን ብረቶች ፣ እንደ ፣ ያሉ ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ ለማን ፣ እንደሚሰጡ ፣ ገልጾ ፣ ካላስታወቀ ፣ በቀር ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ ፣ ጀቢያ፣ጸጸ፣ ስለ ፣ ስጦታ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠት ።

- (፩) ስጦታ ፣ አደርጋለሁ ፣ ብሎ ፣ የተስፋ ፣ ቃል ፣ መስጠት ፣ አንዳች ፣ ግዴታ ፣ አያስከትልም ።
- (፪) እንደዚህ ፣ ያለውን ፣ ቃል ፣ አለመፈጸም ፣ ቃል ፣ የተሰጠው ፣ ወገን ፣ በዚህ ፣ በተሰጠው ፣ ቃል ፣ ምክንያት ፣ በቅን ፣ ልቡና ፣ ያወጣው ፣ ገንዘብ ፣ እንዲመለስ ፣ ብቻ ፣ ያስገድዳል ።

ቀ ፣ ጀቢያ፣ጸጸ፣ ስጦታን ፣ ተቀባዩ ፣ እቀበላለሁ ፣ ማለት ፣ አስፈላጊ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

- (፩) የስጦታ ፣ ውል ፣ ፍጹም ፣ የሚሆነው ፣ ስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ ለእርሱ ፣ የተደረገውን ፣ ልግስና ፣ እቀበላለሁ ፣ ብሎ ፣ አሳቡን ፣ የገለጸ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።
- (፪) ሰጪው ፣ ከሞተ ፣ ወይም ፣ ችሎታ ፣ ከአጣ ፣ በኋላ ፣ ስጦታውን ፣ እቀበላለሁ ፣ የማለት ፣ ቃል ፣ ዋጋ ፣ የለውም ።
- (፫) ስጦታን ፣ የስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ ሕጋዊ ፣ እንደራሴ ፣ ስለሱ ፣ ሆኖ ፣ ሊቀበል ፣ ይችላል ። የስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ ወራሾች ፣ ግን ፣ ስለሱ ፣ ሆነው ፣ መቀበል ፣ አይችሉም ።

ቀ ፣ ጀቢያ፣ጸጸ፣ የሰጪው ፣ አእምሮ ፣ ትክክል ፣ አለመሆን ።

- (፩) ከዚህ ፣ ቀጥሎ ፣ ባሉት ፣ ሁኔታዎች ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የሰጪው ፣ አእምሮው ፣ ትክክል ፣ አልነበረም ፣ የማለት ፣ ምክንያት ፣ ስጦታን ፣ አያፈርስም ፣ ስጦታው ፣ ፈራሽ ፣ የሚሆነው ፣

- (ሀ) ሰጪው ፣ ስጦታውን ፣ ባደረገበት ፣ ጊዜ ፣ ተከለክሎ ፣ የነበረ ፣ ሰው ፣ እንደ ሆነና ፣ ስጦታው ፣ በሞግዚቱ ፣ በኩል ፣ በደንብ ፣ ያልተደረገ ፣ እንደ ሆነ ፤
- (ለ) ሰጪው ፣ በፍርድ ፣ እንዲከለክል ፣ ጥያቄ ፣ የቀረበው ፣ በሕይወቱ ፣ ሳለ ፣ የሆነ ፣ እንደ ሆነና ፣ ዳኞች ፣ ለቀረበላቸው ፣ ጥያቄ ፣ ውሳኔ ፣ ለመስጠት ፣ ከመቻላቸው ፣ በፊት ፣ ሰጪው ፣ የሞተ ፣ እንደ ሆነ ፤
- (ሐ) የሰጪው ፣ አእምሮ ፣ ትክክል ፣ አለመሆን ፣ ስለ ስጦታው ፣ በተደረገው ፣ የውል ፣ አጻጻፍ ፣ የሚታወቅ ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ሆነ ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፴፰ = ሕገ ፣ ወጥ ፣ የሆነ ፣ ምክንያት

- (፩) ስጦታው ፣ የተደረገበት ፣ ምክንያት ፣ ግብረ ፣ ገብ ፣ ካልሆነ ፣ ወይም ፣ ሕገ ወጥ ፣ ከሆነ ፣ መንፈስ ፣ የሆነ ፣ እንደ ሆነ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።
- (፪) እንዲህ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ግብረ ፣ ገብነት ፣ የሌለው ፣ ወይም ፣ ሕገ ወጥ ፣ ምክንያት ፣ ያለበት ፣ ስጦታ ፣ ከዚያው ፣ ከስጦታው ፣ አደራረግ ፣ ወይም ፣ ከሰጪው ፣ የጽሑፍ ፣ አስረጅ ፣ ካልተገኘ ፣ በቀር ፣ ስጦታው ፣ ፍርስ ፣ መሆኑን ፣ ለማስረዳት ፣ አይቻልም ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፴፱ = የመንፈስ ፣ መጫን፣ (፩) በውርስ ፣ እንቀጽ ፣ በተመለከተው ፣ ሁኔታ

- (፩) ዳኞች ፣ የጉዛዜን ፣ ቃል ፣ ለመቀነስ ፣ ወይም ፣ ለመሻር ፣ ሕግ ፣ በሚፈቅዳቸው ፣ ሁኔታ ፣ ስጦታን ፣ ለመቀነስ ፣ ወይም ፣ ለመሻር ፣ ይችላሉ ።
- (፪) ስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ የሰጪው ፣ ዘመድ ፣ ወይም ፣ የጋብቻ ፣ ዝምድና ፣ ያለው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ከተጋቢዎቹ ፣ አንዱ ፣ (ባል ፣ ወይም ፣ ሚስት) ፣ ቢሆንም ፣ ስጦታው ፣ እንዲቀነስ ፣ ወይም ፣ እንዲሻር ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።
- (፫) ለአስተዳዳሪ ፣ (ላሳዳጊ) ፣ ወይም ፣ ለሞግዚት ፣ የተደረገ ፣ ስጦታ ፣ ሲሆን ፣ የሰጪውን ፣ ዕድሜ ፣ መገመት ፣ አያስፈልግም ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፵ = (፪) ክርክር ፣ ያለበት ፣ በመሆኑ ፣ ምክንያት ፣ ስለ ተደረገ ፣ ስጦታ

ስጦታው ፣ የተደረገው ፣ የሰጪውን ፣ ወይም ፣ ከባልና ፣ ሚስት ፣ ያንደኛውን ፣ ወይም ፣ የዘመዱን ፣ ጥቅም ፣ የሚጎዳ ፣ ክርክር ፣ በተነሳበት ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ ሆኖ ፣ ስጦታ ፣ ተቀባዩ ፣ ወይም ፣ ግናቸውም ፣ ሌላ ፣ ሰው ፣ በዚሁ ፣ ገብረት ፣ ላይ ፣ የተነሳው ፣ ክርክር ፣ እንዲወገድ ፣ የመንፈስ ፣ መጫን ፣ መብቱን ፣ (የሥልጣን ፣ መብቱን) ፣ በዚህ ፣ ላይ ፣ እንዲያውል ፣ ወይም ፣ እንዲረዳው ፣ ለማድረግ ፣ የሆነ ፣ እንደ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ የተደረገው ፣ ስጦታ ፣ እንዲፈርስ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፵፩ = (፫) ስጦታን ፣ ለመቀነስ ፣ ወይም ፣ ለመሻር ፣ የሚቀርብ ፣ ጥያቄ

- (፩) ስጦታ ፣ እንዲቀነስ ፣ ወይም ፣ እንዲሻር ፣ የሚቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ ስጦታው ፣ ከተደረገበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ እስከ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ለዳኞች ፣ ካልቀረበ ፣ በቀር ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ነው ።

(ዪ) ግንኙ ፣ ያደረገውን ፣ ኑዛዜ ፣ በመጫን ፣ ምክንያት ፣ ነው ፣ በግለት ፣ ኑዛዜው ፣ እንዲረረስ ፣ ለመጠየቅ ፣ ሕግ ፣ የሚረቅደላቸው ፣ ሰዎች ፣ ካልሆኑ ፣ በቀር ፣ ሰጭ ፣ ከሞተ ፣ በኋላ ፣ በቀም ፣ ያደረገው ፣ ስጦታ ፣ እንዲረረስ ፣ ለመጠየቅ ፣ አይቻልም ።

ቀ ፣ ፪ሺ፬፻፵፪ ፣ ስሕተት ፣ ወይም ፣ ተንኩል ።

(ጸ) በመሳሳት ፣ የተደረገ ፣ የኑዛዜ ፣ ቃል ፣ እንዲሻር ፣ ሕግ ፣ በሚረቅደው ፣ ምክንያት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የሰጭ ፣ ወራሾች ፣ በሰጭ ፣ ስሕተት ፣ ምክንያት ፣ ስጦታው ፣ እንዲሻር ፣ ጥያቄ ፣ ለማቅረብ ፣ አይችሉም ።

(ደ) የሰጧው ፣ ወራሾች ፣ በተደረገው ፣ ስጦታ ፣ ተንኩል ፣ አለበት ፣ በግለት ፣ ስጦታው ፣ እንዲሻር ፣ ለመጠየቅ ፣ አይችሉም ።

(፫) ስጦታው ፣ ስሕተት ፣ ወይም ፣ ተንኩል ፣ ያለበት ፣ ነው ፣ በግለት ፣ ሰጧው ፣ በሕይወቱ ፣ ሳለ ፣ ስጦታው ፣ እንዲሻር ፣ ክስ ፣ አቅርቦ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግን ፣ ወራሾቹ ፣ ክስን ፣ ለመተጠል ፣ ይችላሉ ።

ቀ ፣ ፪ሺ፬፻፵፫ ፣ የስጦታው ፣ ሥርዐት ፣ ፎርም ፣ (ጸ) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ።

በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ ወይም ፣ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ መብትን ፣ የሚሰጥ ፣ ስጦታ ፣ በግልጽ ፣ በሚደረግ ፣ ኑዛዜ ፣ አሠራር ፣ ዐይነት ፣ ካልተደረገ ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

ቀ ፣ ፪ሺ፬፻፵፬ ፣ (ደ) የሚንቀሳቀሱ ፣ ግዙፎች ፣ ንብረቶችና ፣ ለአምጪው ፣ የሚከፈሉ ፣ ሰነዶች ።

(ጸ) ግዙፎች ፣ የሆኑ ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ንብረቶችና ፣ ለአምጪው ፣ የሚከፈሉ ፣ ሰነዶች ፣ እጅ ፣ ብጅ ፣ በሚደረግ ፣ ግስተላለፍ ፣ ብቻ ፣ ሊሰጡ ፣ ይቻላል ።

(ደ) ወይም ፣ ለማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረት ፣ ስጦታ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆነውን ፣ ሥርዐት ፣ ሞልቶ ፣ ሊሰጡ ፣ ይቻላል ።

ቀ ፣ ፪ሺ፬፻፵፭ ፣ (፫) ሌሎች ፣ መብቶችና ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብቶች ።

(ጸ) ሌሎች ፣ መብቶችን ፣ ወይም ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብቶችን ፣ በዋጋ ፣ ስለ ፣ ግስተላለፍ ፣ በታዘዘው ፣ ሥርዐት ፣ ፎርም ፣ መሠረት ፣ ሊሰጡ ፣ ይቻላል ።

(ደ) ተቀባይ ፣ ያለበትን ፣ ዕዳ ፣ በመተው ፣ ስጦታ ፣ ለደረግ ፣ ይቻላል ።

(፫) ሰጭ ፣ ከሦስተኛ ፣ ወገን ፣ ጋራ ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ጥቅም ፣ እንዲሰጥ ፣ የተዋዋለ ባትን ፣ የውል ፣ ስምምነት ፣ ለስጦታ ፣ ተቀባይ ፣ በመስጠት ፣ ስጦታ ፣ ለማድረግ ፣ ይቻላል ።

ቀ ፣ ፪ሺ፬፻፵፮ ፣ የተሰወረ ፣ ስጦታ ።

(ጸ) ስጦታን ፣ ዋጋ ፣ የተቀበሉበት ፣ ዐይነት ፣ አድርጎ ፣ ለመስጠት ፣ ይቻላል ።

(ደ) ስለ ፣ ስጦታዎች ፣ የተወሰኑት ፣ መሠረታዊያን ፣ ደንቦች ፣ በሰውር ፣ በተደረገ ፣ ስጦታዎች ፣ ላይ ፣ ተደጻጻዎች ፣ ይሆናሉ ።

ቀኦ ፡ ፪ሺ፬፻፵፯ ። ማስረጃ ።

- (፩) ስጦታ ፡ አለ ፡ የሚለው ፡ ሰው ፡ ስጦታ ፡ መኖሩን ፡ ማስረጃት ፡ አለበት ።
- (፪) ግዙፍ ፡ የሆነ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶችን ፡ ወይም ፡ ለአምጪው ፡ የሚሰጡ ፡ ሰነዶችን ፡ ይዞ ፡ መገኘት ፡ የነዚህ ፡ ነገሮች ፡ ይዞታ ፡ የሚያሻማ ፡ ምክንያት ፡ የሌለበት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ይዞታው ፡ ስጦታ ፡ መኖሩን ፡ አያረጋግጥም ።

ቀኦ ፡ ፪ሺ፬፻፵፰ ። በውለታ ፡ ቢሰነት ፡ ምክንያት ፡ ስጦታን ፡ ስለመሻር ።

፩ ፡ ሰጪው ፡ የሚያቀርበው ፡ ክስ ።

- (፩) ስጦታ ፡ ተቀባዩ ፡ ሚችን ፡ ለመውረስ ፡ የማይገባ ፡ የሚያደርግ ፡ ወንጀል ፡ በሰጭ ፡ ላይ ፡ በመሥራት ፡ ውለታ ፡ ቢስ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ማኖቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ስጦታው ፡ ሊሻር ፡ ይቻላል ።
- (፪) ተቀባዩ ፡ ያደረገውን ፡ ውለታ ፡ ቢሰነት ፡ ሰጪው ፡ ምሕረት ፡ አድርጎለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስጦታውን ፡ ለመሻር ፡ አይቻልም ።
- (፫) ሰጪው ፡ ያደረገውን ፡ ስጦታ ፡ ለመሻር ፤ የሚችልበትን ፡ ምክንያት ፡ ካወቀ ፡ በኋላ ፤ ያደረገለትን ፡ ስጦታ ፡ የመሻር ፡ አሳቡን ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ለተቀባዩ ፡ ያላስታወቀው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ማኖቸውም ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ አስረጅ ፡ ቢኖር ፡ እንኳ ፡ ይቅርታ ፡ እንደ ፡ አደረገለት ፡ ይገመታል ።

ቀኦ ፡ ፪ሺ፬፻፵፱ ። የስጦታ ፡ አድራጊው ፡ ወራሾች ፡ ስለሚያቀርቡት ፡ ክስ ።

የሰጪው ፡ ወራሾች ፤ አውራሻቸው ፡ ያደረገውን ፡ ስጦታ ፡ እንዲሻር ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችሉት ፤

- (ሀ) ሰጪው ፡ በሕይወቱ ፡ ላለ ፡ ለተቀባዩ ፡ ያደረገለትን ፡ ስጦታ ፡ የመሻር ፡ አሳቡን ፡ በማያሻማ ፡ አነጋገር ፡ አስታውቆት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ለ) ተቀባዩ ፡ ሰጪውን ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ እንዲሞት ፡ አድርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (ሐ) የውለታ ፡ ቢሰነት ፡ ሥራ ፤ ሰጪው ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ ተሠርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
- (መ) ሰጪው ፡ በስጦታ ፡ መሻር ፡ መብቱ ፡ እንዳይሠራበት ፡ ስጦታ ፡ ተቀባዩ ፡ ከልክሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀኦ ፡ ፪ሺ፬፻፶፩ ። የልጅ ፡ መወለድ ።

በተደረገው ፡ የስጦታ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ ስጦታ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ ልጅ ፡ በመወለዱ ፡ ምክንያት ፡ ስጦታውን ፡ ለመሻር ፡ አይቻልም ።

ቀኦ ፡ ፪ሺ፬፻፶፪ ። የሚሰጠው ፡ ነገር ።

- (፩) ስጦታ ፡ የሚደረገው ፤ ስጦታው ፡ በተደረገበት ፡ ቀን ፡ የሰጪው ፡ ገንዘብ ፡ ከሆነ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) ስጦታው ፡ ገና ፡ ወደፊት ፡ የሚገኙትን ፡ ንብረቶች ፡ የሚመለከት ፡ በሚሆን በት ፡ መጠን ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፪ ። ክርክር ፡ ያለበት ፡ ሀብት ።

ስጦታው ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ የተሰጠው ፡ ንብረት ፡ ክርክር ፡ ያለበት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ የተደረገው ፡ ስጦታ ፡ ፍርስ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፫ ። አላባን ፡ ለራስ፣ጠብቆ ፡ ስለሚደረግ ፡ ስጦታ ።

ሰጪው ፡ የሰጣቸውን ፡ ንብረቶች ፡ አላባውን ፡ ለራሱ ፡ የተጠበቀ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፬ ። በየጊዜው ፡ ስለሚደረጉ ፡ ስጦታዎች ።

በግልጽ ፡ የተነገረ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ ስጦታ ፡ በየጊዜው ፡ የሚሰጥ ፡ ነገር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሰጪው ፡ ሲሞት ፡ ይቋረጣል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፭ ። ገደብ ፡ ወይም ፡ ግዴታ ።

- (፩) ስጦታው ፡ ገደብ ፡ ያለበት ፡ ወይም ፡ ግዴታ ፡ የተጣለበት ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።
- (፪) በነዛዜ ፡ ለሚሰጡ ፡ ነገሮች ፡ ስለ ፡ ገደብ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ግዴታ ፡ በውርስ ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ የተሠራው ፡ ደንብ ፡ በቁም ፡ ስጦታዎችም ፡ ላይ ፡ ለተደረገ ፡ ገደብ ፡ ወይም ፡ ግዴታ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፮ ። የማይቻል ፡ ወይም ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ የሆነ ፡ ገደብ ፡ ወይም ፡ ግዴታ ።

- (፩) ሰጪው ፡ ስጦታውን ፡ ገደብ ፡ ወይም ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ አድርጎት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ገደቡ ፡ ወይም ፡ ግዴታው ፡ የማይቻል ፡ ወይም ፡ ለሕግ ፡ ወይም ፡ ለመልካም ፡ ጠባይ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንዳልተጻፈ ፡ ይቈጠራል ።
- (፪) ገደቡ ፡ ወይም ፡ ግዴታው ፡ እንዳልተጻፈ ፡ ሆኖ ፡ የሚቈጠር ፡ ሲሆን ፡ ስጦታውን ፡ ያደረገበት ፡ ዋና ፡ ምክንያት ፡ ገደቡ ፡ ወይም ፡ ግዴታው ፡ ሲሆንም ፡ እንኳ ፡ ስጦታው ፡ አይፈርስም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፶፯ ። በጋብቻ ፡ ምክንያት ፡ የሚደረጉ ፡ ስጦታዎች ።

- (፩) በጋብቻ ፡ ምክንያት ፡ ወደፊት ፡ ለሚጋቡ ፡ ዕውቀቶች ፡ የሚደረጉ ፡ ስጦታዎች ፡ ጋብቻው ፡ እስተፈጸም ፡ ድረስ ፡ ታግዶ ፡ የሚቈይ ፡ ውለታ ፡ ያለባቸው ፡ ስጦታዎች ፡ ሆነው ፡ ይቋያሉ ።
- (፪) በጋብቻ ፡ ምክንያት ፡ ለዕውቀቶቹ ፡ አባት ፡ ወይም ፡ እናት ፡ ወይም ፡ ልሌሎቹ ፡ ዘመዶቻቸው ፡ የተደረጉትም ፡ ስጦታዎች ፡ ጋብቻው ፡ እስተፈጸም ፡ ድረስ ፡ ታግዶ ፡ የሚቈይ ፡ ውለታ ፡ ያለባቸው ፡ ስጦታዎች ፡ ሆነው ፡ ይቋያሉ ።
- (፫) የጋብቻው ፡ መሰረዝ ፡ ወይም ፡ መፍረስ ፡ ውጤት ፡ ስጦታዎችን ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሥጋ ፡ ዝምድና ፡ ስሉ ፡ ጋብቻ ፡ ስጦታዎችን ፡

ስለሚመለከተው ፡ ጽዳይ ፡ (ዝምድና) ፡ በተነገረው ፡ አንቀጽ ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፶፮ ። ለሰጭ ፡ ቀለብ ፡ የመስጠት ፡ ግዴታ ።

- (፩) በግልጽ ፡ የተነገረ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ባይኖርም ፡ ሰጪው ፡ በድኅነት ፡ ላይ ፡ ወድቆ ፡ ሲገኝ ፡ ስጦታ ፡ ተቀባይ ፡ ለሰጭ ፡ የቀለብ ፡ መስጠት ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።
- (፪) ሰጭ ፡ እንደ ፡ መረጠ ፡ ቀለቡን ፤ እርሱ ፡ ስጦታ ፡ ካደረገለት ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ ሕግ ፡ ለርሱ ፡ ቀለብ ፡ ለመስጠት ፡ ግዴታ ፡ አለባቸው ፡ ከሚላቸው ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) ለሰጭ ፡ ቀለቡን ፡ የሰጡ ፡ ሰዎች ፡ የሰጡትን ፡ ቀለብ ፤ ስጦታ ፡ የተደረገለት ፡ ሰው ፡ እንዲሰጣቸው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፶፱ ። ዕዳ ፡ የመክፈል ፡ ግዴታ ።

ስጦታ ፡ ተቀባይ ፡ የሰጪውን ፡ ዕዳ ፡ እንዲከፍል ፡ ውል ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስጦታ ፡ ተቀባይ ፡ ስለ ፡ ሰጭው ፡ መክፈል ፡ ያለበት ፡ የዕዳው ፡ ልክ ፡ ተወስኖ ፡ የታወቀ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፷፩ ። ስጦታው ፡ ለሰጭ ፡ እንዲመለስ ፡ ስለሚደረግ ፡ ውል ።

- (፩) ከሰጭ ፡ አስቀድሞ ፡ ስጦታ ፡ ተቀባይ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሰጭ ፡ የሰጣቸው ፡ ነገሮች ፡ እንዲመለሱለት ፡ በስጦታው ፡ ውስጥ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ለማግባት ፡ ይችላል ።
- (፪) በግልጽ ፡ የተነገረ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ተቀባይ ፡ ወደታች ፡ የሚቁጠሩ ፡ ተወላጆች ፡ ትቶ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስጦታዎቹ ፡ እንዲመለሱ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ ሊሠራበት ፡ አይቻልም ።
- (፫) ስጦታ ፡ የተደረገው ፡ ስጦታዎቹ ፡ ለሰጭ ፡ እንዲመለሱ ፡ ውል ፡ ከማድረግ ፡ ጋራ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተሰጡት ፡ ንብረቶች ፡ እንዳይሸጡ ፡ እንዳይለወጡ ፡ የሚያደርግ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ውጤት ፡ አለው ፤ የዚህም ፡ ዐይነት ፡ ውል ፡ የሚፈጸምበትን ፡ ደንብ ፡ የሚከተል ፡ ይሆናል ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፷፩ ። ምትክነት ።

- (፩) ተቀባይ ፡ የተሰጡትን ፡ ንብረቶች ፡ ጠብቆ ፡ አቁይቶ ፡ እሱ ፡ ሲሞት ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሲያልፍ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ሁኔታ ፡ ሲፈጸም ፡ በስጦታው ፡ የተቀበላቸውን ፡ ንብረቶች ፡ ለሚተኩ ፡ ለአንድ ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ ማስተላለፍ ፡ አለበት ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ሰጭ ፡ በስጦታው ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ማግባትና ፡ በስጦታ ፡ ተቀባይ ፡ የሚተኩ ፡ ሰዎች ፡ እንዲቀሩ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚህ ፣ ያለው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ በኑዛዜ ፣ የተነገረውን ፣ ምትክነት ፣ ስለ ሚመለከት ፣ ነገር ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ በተጻፉት ፣ ሥርዐቶች ፣ ፎርማሊቴዎች ፣ መንገድና ፣ ግዴታዎች ፣ መሠረት ፣ ውጤት ፣ ይኖረዋል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፳፱ ። ግዴታ ፣ ስለ ፣ መፈጸም ።

(፩) ሰጭ ፣ በስጦታ ፣ ውስጥ ፣ ያለው ፣ ግዴታ ፣ ያለበት ፣ ውል ፣ እንዲፈጸም ፣ ለማስገደድ ፣ ይችላል ።

(፪) ውል ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ ግዴታውን ፣ እንዲያስፈጽምለት ፣ ሰጭ ፣ የመረጠው ፣ ሰው ፣ ወይም ፣ የሰጧው ፣ ወራሾች ፣ ይህ ፣ የማስገደድ ፣ መብት ፣ አላቸው ።

(፫) ተቀባዩ ፣ ግዴታውን ፣ መፈጸም ፣ ያለበት ፣ ስጦታው ፣ በተደረገለት ፣ ቀን ፣ በነበረው ፣ ግምት ፣ መጠን ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፳፱ ። ለበጎ ፣ አድራጎት ፣ ወይም ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ድርጅት ፣ ስለሚ ደረግ ፣ ስጦታና ፣ ስለ ፣ አደራ ፣ ንብረት ፣ ጠባቂ ፣ (ፊዴዩኮሚ) ።

በሕግ ፣ የሰው ፣ መብት ፣ ስለ ፣ ተሰጣቸው ፣ ድርጅቶችና ፣ ለልዩ ፣ አገልግሎት ፣ ስለ ፣ ተመደቡ ፣ ንብረቶች ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ በተነገሩት ፣ ደንጋጌዎች ፣ መሠረት ፣ ሰጪው ፣ ለበጎ ፣ አድራጎት ፣ ወይም ፣ ለሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ድርጅት ፣ የሚደረጉ ፣ ስጦታዎችንና ፣ የአደራ ፣ ንብረት ፣ ጥበቃን ፣ ለማቋቋም ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፳፱ ። ግዴታን ፣ ባለመፈጸም ፣ ምክንያት ፣ የስጦታው ፣ መሻር ።

(፩) ተቀባይ ፣ ግዴታዎቹን ፣ ባለመፈጸሙ ፣ ምክንያት ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፈው ፣ ቍጥር ፣ በተመለከቱት ፣ ሰዎች ፣ ጥያቄ ፣ ስጦታው ፣ ሊሻር ፣ ይችላል ።

(፪) ተቀባይ ፣ ግዴታውን ፣ ያልፈጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስጦታው ፣ ይሻራል ፣ ብሎ ፣ ሰጭ ፣ በስጦታው ፣ ውል ፣ በግልጽ ፣ ያላመለከተና ፣ የስጦታውም ፣ መሻር ፣ የሚያመጣውን ፣ ነገር ፣ የወሰነ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በሰጧው ፣ ወራሾች ፣ ጠያቂነት ፣ ስጦታው ፣ ሊፈርስ ፣ አይችልም ።

(፫) የተደረገውን ፣ ስጦታ ፣ ለመሻር ፣ ይቻላል ፣ ተብሎ ፣ ፍርድን ፣ ስለ ፣ መስጠት ፣ የሚነገሩ ፣ ምክንያቶችና ፣ የስጦታው ፣ መሻር ፣ ውጤቶች ፣ ውሎችን ፣ ስለ መሻርና ፣ ስለ ፣ መሰረዝ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ውሎች ፣ በጠቅላላው ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ በተነገሩት ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፳፱ ። መድን ፣ ስለ ፣ መሆን ።

(፩) ሰጭ ፣ ያደረገውን ፣ ስጦታ ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ባይ ፣ ሲመጣ ፣ መድን ፣ ለመሆን ፣ በግልጽ ፣ ውል ፣ ገብቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ የተሰጠው ፣ ነገር ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ባይ ፣ የመጣው ፣ በሰጭ ፣ ተንኩል ፣ ወይም ፣ በሰጭ ፣ የግል ፣ ሥራ ፣ ምክንያት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስጦታ ፣ ላደረጉለት ፣ ሰው ፣ መድን ፣ ይሆናል ።

- (፪) ስጦታውን ፡ አስለቃቂ ፣ ሲመጣ ፣ የሰጭ ፣ መድንነት ፣ ነገር ፣ በሺያጭ ፣ ጊዜ ፣ ስለ ፣ መድን ፣ በተሠራው ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ ይፈጸማል ።
- (፫) ስጦታ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ የተደረገለትን ፣ ስጦታ ፣ የኔ ፣ ነው ፣ ባይ ፣ ያስለቀቀው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከተሰጠው ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ አላባ ፣ አግኝቶ ፣ በአላባው ፣ የተቻለ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ በስጦታው ፣ ምክንያት ፣ ያደረገው ፣ ወጪ ፣ በነዚህ ፣ ደንቦች ፣ እንዲመለስለት ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፮ ። ስለ ፡ ጉድለት ፡ የሚሰጥ የመድንነት ፡ ቃል ።

- (፩) ሰጭ ፣ በተሰጠው ፣ ነገር ፣ ጉድለት ፣ አላፊ ፣ መድን ፣ ሊሆን ፣ በግልጽ ፣ ቃል ፣ ካልገባ ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ የተንኩል ፣ ሥራ ፣ ካልሠራ ፣ በቀር ፣ ስለ ፣ ተባለው ፣ ጉድለት ፣ አላፊ ፣ መድን ፣ አይሆንም ።
- (፪) እንደዚህም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ የጉድለቱ ፣ መድንነት ፣ ነገር ፣ ስለ ፣ ሽያጭ ፣ ውል ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ የተነገረው ፣ ደንብ ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናል ። (ከቀ፡ ፪ሺ፪፻፲፮ ፣ እስከ ፣ ፪ሺ፫፻፱) ።
- (፫) በማናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ ቢሆን ፣ ስጦታ ፣ ተቀባይ ፣ በስጦታ ፣ የወሰደው ፣ ሀብት ፣ ጉድለት ፣ ያለበት ፣ በመሆኑ ፣ ምክንያት ፣ ያደረሰበትን ፣ ጉዳት ፣ ከዚህ ፣ ሀብት ፣ ላይ ፣ ያገኘው ፣ አበል ፣ ያልተካለት ፣ ሲሆን ፣ በነዚህ ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ በስጦታ ፣ የወሰደው ፣ ነገር ፣ ያደረሰበት ፣ ኪሣራ ፣ እንዲከፈለው ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፯ ። ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ ስለሚያቀርበው ክስ ።

- (፩) ከሰጪው ፣ ላይ ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ የሆኑ ፣ ሰዎች ፣ መብታቸውን ፣ ለመጉዳት ፣ ሰጪው ፣ በተንኩል ፣ ያደረገውን ፣ ስጦታ ፣ ለመቃወም ፣ ይችላሉ ።
- (፪) ይህን ፣ ስለሚመለከተው ፣ ነገር ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ውሎች ፣ በጠቅላላው ፣ በሚለው ፣ አንቀጽ ፣ የተጻፉት ፣ ደንቦች ፣ ይፈጸማሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፰ ። የመጠሪያ ፣ መብት ፣ ስላላቸው ፣ ሰዎች ፣ (፩) መሠረቱ ።

ከሰጪው ፣ ውርስ ፣ ላይ ፣ የመጠሪያ ፣ መብት ፣ ያላቸው ፣ ሰዎች ፣ ይህ ፣ የውርስ ፣ ሀብት ፣ የማይበቃ ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ሰጪው ፣ ከመሞቱ ፣ ከሦስት ፣ ዓመት ፣ በፊት ፣ የሚቸን ፣ ስጦታ ፣ ከተቀበሉ ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ የመጠሪያ ፣ መብታቸውን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፳፱ ። (፪) የሚገመተው ፣ ዋጋ ።

- (፩) ስጦታ ፣ የተደረገለት ፣ ሰው ፣ የሚገደደው ፣ በተቀበላቸው ፣ ንብረቶች ፣ ዋጋ ፣ መጠን ፣ ብቻ ፣ ነው ።
- (፪) ግምቱም ፣ የሚደረገው ፣ ስጦታ ፣ በተደረገበት ፣ ቀን ፣ በነበረው ፣ ዋጋ ፣ ነው ።
- (፫) አስፈላጊ ፣ ሲሆንም ፣ በስጦታ ፣ ተቀባይ ፣ ላይ ፣ የተጣሉት ፣ ግዴታዎች ፣ ዋጋ ፣ ተቀናሽ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፸፱ ። ለብዙ ፣ ሰዎች ፣ የተደረጉ ፣ ስጦታዎች ።

- (፩) ሟቹ ፣ ከመሞቱ ፣ አስቀድሞ ፣ ባለፉት ፣ ሦስት ፣ ዓመቶች ፣ ውስጥ ፣ ለብዙ ፣ ሰዎች ፣ ስጦታዎች ፣ አድርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ስጦታ ፣ የተደረገላቸው ፣ ሰዎች ፣ እየአንዳንዱ ፣ በየተሰጧቸው ፣ ንብረቶች ፣ መጠን ፣ የጡረታ ፣ መብት ፣ ላላቸው ፣ ሰዎች ፣ የሚከፈለውን ፣ ገንዘብ ፣ ማውጣት ፣ አለባቸው ።
- (፪) በልዩ ፣ ልዩ ፣ የተደረጉት ፣ ስጦታዎች ፣ እየአንዳንዳቸው ፣ የተሰጡበት ፣ ጊዜ ፣ በግምት ፣ ውስጥ ፣ አይገባም ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

የሚያልቅ ፣ ነገር ፣ ብድር ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፸፩ ። (፩) ፣ ትርጓሜ ።

የሚያልቅ ፣ ነገር ፣ ብድር ፣ ማለት ፣ ከተዋዋዮቹ ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ አበዳሪው ፣ ሌላውን ፣ ተበዳሪ ፣ ሰው ፣ የተበደረውን ፣ ነገር ፣ በዐይነቱ ፣ ለመመለስ ፣ ተገዳጅ ፣ በማድረግ ፣ ገንዘብ ፣ ወይም ፣ በማገልገል ፣ የሚያልቅ ፣ ሌላ ፣ ነገር ፣ ለተበዳሪው ፣ ለመስጠትና ፣ ሀብትነቱን ፣ ለማስተላለፍ ፣ የሚገደድበት ፣ ውል ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፸፪ ። (፪) የብድር ፣ ማስረጃ ።

- (፩) በብድር ፣ የተሰጠው ፣ ገንዘብ ፣ \$500 የኢትዮጵያ ፣ ብር ፣ በላይ ፣ ሲሆን ፣ የብድሩን ፣ ውል ፣ በጽሑፍ ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ ቤት ፣ በተደረገ ፣ የእምነት ቃል ፣ ወይም ፣ መሐላ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ለማስረዳት ፣ አይቻልም ።
- (፪) ለብድር ፣ ውል ፣ ማናቸውም ፣ ሌላ ፣ ዐይነት ፣ ማስረጃ ፣ ለማቅረብ ፣ አይቻልም ።
- (፫) እንደዚሁም ፣ ከ\$500 የኢትዮጵያ ፣ ብር ፣ የበለጠ ፣ ገንዘብ ፣ የመክፈል ፣ ነገር ፣ በዚህ ፣ ዐይነት ፣ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፸፫ ። (፫) በባለባንኮችና ፣ በደንበኞቻቸው ፣ መካከል ፣ ስላሉ ፣ ግንኙነቶች ።

- (፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባሉት ፣ ቍጥሮች ፣ የተነገረው ፣ ድንጋጌ ፣ ዋነኛው ፣ ሥራቸው ፣ የባንክ ፣ ሥራ ፣ በሆነ ፣ ሰዎች ፣ ወይም ፣ ማኅበሮችና ፣ በደንበኞቻቸው ፣ መካከል ፣ ያለውን ፣ ግንኙነት ፣ በሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ ተፈጻሚ ፣ አይሆንም ።
- (፪) በነዚህ ፣ ሰዎች ፣ መካከል ፣ ባለው ፣ ግንኙነት ፣ የብድርን ፣ ውል ፣ ወይም ፣ የተበደረውን ፣ ገንዘብ ፣ መልሶ ፣ መክፈልን ፣ በምስክሮች ፣ ወይም ፣ በአእምሮ ፣ ግምት ፣ ማስረጃ ፣ ለማስረዳት ፣ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፸፬ ። የአበዳሪው ፣ ግዴታ ።

- (፩) በሽያጭ ፣ ውል ፣ ምዕራፍ ፣ የተነገሩት ፣ የሻጭን ፣ ግዴታዎች ፣ የሚመለከቱ ፣ ደንቦች ፣ በአበዳሪ ፣ ላይ ፣ የሚፈጸሙ ፣ ይሆናሉ ።
- (፪) ነገር ፣ ግን ፣ ብድሩ ፣ እንዲያው ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ ተደርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የአበዳሪው ፣ ግዴታዎች ፣ በቀላሉ ፣ የሚገመቱ ፣ ይሆናሉ ።

(፫) በዚህ ፣ ጊዜ ፣ ባበደረው ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ ለሚገኘው ፣ እርሱ ፣ ለሚያውቀው ፣ ጉድለት ፣ ብቻ ፣ ካልሆነ ፣ ዋቢ ፣ መሆን ፣ የለበትም ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፸፮። ተበዳሪው ፣ ፅዳውን ፣ ለመክፈል ፣ ስላለመቻሉ ።

(፩) ውሉ ፣ ከተደረገ ፣ በኋላ ፣ ተበዳሪው ፣ የመክፈል ፣ ችሎታ ፣ ግጣት ፣ የደረሰ በት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አበዳሪው ፣ በብድር ፣ ሊሰጠው ፣ ቃል ፣ የገባለትን ፣ ነገር ፣ ለመከልከል ፣ ይችላል ።

(፪) ይህ ፣ ለመክፈል ፣ አለመቻሉ ፣ ውሉ ፣ ከመደረጉ ፣ በፊት ፣ ደርሶ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ አበዳሪው ፣ ውሉ ፣ ከተደረገ ፣ በኋላ ፣ ነገሩን ፣ ቢያውቀውም ፣ እንኳን ፣ አልሰጥም ፣ የማለት ፣ መብት ፣ አለው ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፸፯። ስለ ፣ ወጪና ፣ ስለ ፣ ዕቃው ፣ አጠባበቅ ፣ ተዋዋዮቹ ፣ ያሉባቸውን ፣ ግዴታዎች ፣ የሚመለከቱት ፣ በሽያጭ ፣ ውል ፣ ምዕራፍ ፣ የተጻፉት ፣ ደንቦች ፣ በሚያልቅ ፣ ነገር ፣ ብድርም ፣ ላይ ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናሉ ።

(፫) በዚህ ፣ ነገር ፣ ባበዳሪው ፣ ላይ ፣ የሻጭ ፣ ግዴታዎች ፣ በተበዳሪው ፣ ላይ ፣ የገዢው ፣ ግዴታዎች ፣ ይፈጸማሉ ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፸፰። ለደርሱ የሚችል ፣ አደጋ ።

(፩) ተበዳሪው ፣ ለተበደረው ፣ ነገር ፣ ባለሀብት ፣ ይሆናል ።

(፪) የተበደረው ፣ ነገር ፣ የጠፋ ፣ ወይም ፣ የተበላፈሽ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከተቀበለበት ፣ ጊዜ ፣ አንሥቶ ፣ በነገሩ ፣ የሚደርሰውን ፣ የጥፋት ፣ ወይም ፣ የመበላሸት ፣ አደጋ ፣ የሚችል ፣ እርሱ ፣ ይሆናል ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፸፱። ወለድ ፣ (፩) የሚከፈልበት ፣ ጊዜ ።

ተበዳሪው ፣ ወለድ ፣ እንዲከፍል ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ላበዳሪው ፣ ወለድ ፣ መክፈል ፣ የለበትም ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፸፲። (፪) የወለዱ ፣ ልክ ።

(፩) ተዋዋዮቹ ፣ በወለድ ፣ የሚከፈለውን ፣ ገንዘብ ፣ በዓመት ፣ በመቶ ፣ ከዐሥራ ፣ ሁለት ፣ በላይ ፣ እንዲሆን ፣ ለመዋዋል ፣ አይችሉም ።

(፪) ብድሩ ፣ በወለድ ፣ እንዲሆን ፣ ውል ፣ ቢኖር ፣ በወለድ ፣ የሚከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ ግን ፣ ከፍተኛ ፣ እንዲሆን ፣ በጽሑፍ ፣ የተደረገ ፣ ውል ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተበዳሪው ፣ ዘጠኝ ፣ በመቶ ፣ በዓመት ፣ ወለድ ፣ መክፈል ፣ ይገባዋል ።

(፫) በወለድ ፣ የሚከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ በመቶ ፣ ከአሥራ ፣ ሁለት ፣ በላይ ፣ በዓመት ፣ እንዲሆን ፣ በጽሑፍ ፣ የተደረገ ፣ ውል ፣ ቢኖር ፣ እንኳ ፣ ተበዳሪው ፣ በመቶ ፣ ዘጠኝ ፣ ብቻ ፣ በዓመት ፣ ወለድ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፬፻፸፲፩። (፫) የመክፈል ፣ አስገዳጅነት ።

ተቃራኒ ፣ የሚሆን ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ወለዱ ፣ ውሉ ፣ ከተደረገ በት ፣ አንሥቶ ፣ በሚቈጠር ፣ በየዓመቱ ፣ መጨረሻ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፹፩ ። የወለድ ፣ ወለድ ።

- (ጸ) ተዋዋዮቹ ፣ ወለዱ ፣ ከዋናው ፣ ገንዘብ ፣ ጋራ ፣ ተጨማሪ ፣ ሆኖ ፣ ወለድ ፣ ይወልዳል ፣ ብለው ፣ አስቀድመው ፣ ለመዋዋል ፣ አይችሉም ።
- (፺) ስለ ፣ ተመላላሽ ፣ ሒሳብ ፣ የወለድ ፣ ወለድ ፣ አስተሳሰብ ፣ ደንቦች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፹፪ ። የብድር ፣ መመለሻ ፣ ጊዜ ። (ጸ) በውል ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ።

- (ጸ) ተበዳሪው ፣ የተበደረውን ፣ ነገር ፣ በብዛቱና ፣ በዐይነቱ ፣ ልክ ፣ በውሉ ፣ በተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ ለመመለስ ፣ ይገደዳል ።
- (፺) ብድሩ ፣ በወለድ ፣ ያልሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተበዳሪው ፣ የተበደረውን ፣ ለመመለስ ፣ ማሰቡን ፣ ከአንድ ፣ ወር ፣ በፊት ፣ ላበዳሪው ፣ አስታውቆ ፣ ከተወሰነው ፣ ጊዜ ፣ በፊት ፣ ሊመልስለት ፣ ይችላል ።
- (፫) ከዘጠኝ ፣ በመቶ ፣ በላይ ፣ በሆነ ፣ ወለድ ፣ ተደርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ምንም ፣ እንኳ ፣ ማናቸውም ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቢኖር ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ እንደ ፣ ተባለው ፣ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፹፫ ። (፺) የተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ አለመኖር ።

- (ጸ) ብድሩ ፣ የሚመለስበት ፣ አንዳችም ፣ ጊዜ ፣ ያልተወሰነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አበዳሪው ፣ መልስሏል ፣ ሲል ፣ ከጠየቀበት ፣ ቀን ፣ እንሥቶ ፣ በአንድ ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ተበዳሪው ፣ የተበደረውን ፣ ነገር ፣ መመለስ ፣ አለበት ።
- (፺) እንዲሁም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ተበዳሪው ፣ የተበደረውን ፣ ነገር ፣ ላበዳሪው ፣ ለመመለስ ፣ አሳቡን ፣ ከአንድ ፣ ወር ፣ በፊት ፣ ካስታወቀ ፣ በኋላ ፣ ሊመልስለት ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፹፬ ። ልዩ ፣ የሆነ ፣ የውል ፣ ቃል ።

ተበዳሪው ፣ እንደ ፣ ተቻለው ፣ ወይም ፣ ገንዘብ ፣ እንዳገኘ ፣ ሊመልስ ፣ ውል ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞቹ ፣ የነገሩን ፣ ሁኔታ ፣ በማመዛዘን ፣ ከስድስት ፣ ወር ፣ በላይ ፣ የማያልፍ ፣ የሚከፍልበትን ፣ ጊዜ ፣ ሊወስኑለት ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፹፭ ። የሚመለሰው ፣ ነገር ፣ (ጸ) በኢትዮጵያ ፣ ብር ።

- (ጸ) በብድር ፣ የተሰጠው ፣ ገንዘብ ፣ በኢትዮጵያ ብር ፣ የሚታሰብ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ተበዳሪው ፣ የተበደረውን ፣ ገንዘብ ፣ በሚከፍልበት ፣ ቀን ፣ የሕግ ፣ መገባደያ ፣ ሆኖ ፣ የሚገኘውን ፣ ናትም ፣ ሆነ ፣ ዝርዝር ፣ በተበደረው ፣ መጠን ፣ በመክፈል ፣ ነፃ ፣ ይሆናል ።
- (፺) ተበዳሪው ፣ ገንዘቡ ፣ በብድር ፣ ከተሰጠበት ፣ ጊዜ ፣ ወዲህ ፣ በዚህ ፣ ገንዘብ ፣ ግዥ ፣ ላይ ፣ የደረሰውን ፣ የዋጋ ፣ መለዋወጥ ፣ ማሰብ ፣ የለበትም ።
- (፫) እንዲሁም ፣ ገንዘቡ ፣ በብድር ፣ ከተሰጠበት ፣ ጊዜ ፣ ወዲህ ፣ ስለ ፣ ኢትዮጵያ ብር ፣ የተሰጠውን ፣ ትርጓሜ ፣ መለወጥ ፣ ማሰብ ፣ የለበትም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፬፻፹፮ ። (፺) ብድሩ ፣ በውጭ ፣ አገር ፣ ገንዘብ ፣ ስለ ፣ መሆኑ ።

- (ጸ) በብድር ፣ የተሰጠው ፣ ገንዘብ ፣ በውጭ ፣ አገር ፣ ገንዘብ ፣ የተጻፈ ፣ ሲሆን ፣ ተበዳሪው ፣ የተበደረውን ፣ ገንዘብ ፣ በሚከፍልበት ፣ ቀን ፣ በተባለው ፣ ገንዘብ ፣

አገር፡ ውስጥ፡ የሕግ፡ መገበያያ፡ ሆኖ፡ የሚገኘውን፡ ያንኑ፡ የውጭ፡ አገር፡ ገንዘብ፡ በተበደረው፡ ቍጥር፡ ልክ፡ ኖት፡ ዝርዝር፡ በመስጠት፡ ነፃ፡ ይሆናል ።

(ጀ) የሚፈቅድም፡ እንደ፡ ሆነ፡ በሚከፍልበት፡ ቀን፡ ከዚህ፡ ከተበደረው፡ ገንዘብ፡ ጋራ፡ እኩል፡ የሚቈጠር፡ የኢትዮጵያ፡ ብር፡ በመክፈል፡ ነፃ፡ ይሆናል።

ቍ፡ ፪ሺ፬፻፹፯ ። (ቸ) የንግድ፡ ዕቃዎች፡ ወይም፡ እንክብል፡ ገንዘቦች ።

(ጅ) በብድር፡ የተሰጡ፡ ነገሮች፡ ወይም፡ እንክብሎች፡ ወይም፡ ለምግብ፡ የሚሆኑ፡ ነገሮች፡ ወይም፡ ሸቀጦች፡ ሲሆኑ፡ ተበዳሪው፡ በተበደረው፡ ልክ፡ ብዛቱንና፡ ዐይነቱን፡ በመክፈል፡ ነፃ፡ ይሆናል ።

(ገ) ከብድሩ፡ ጊዜ፡ ወዲህ፡ የሆነው፡ የነዚህ፡ የእንክብሎች፡ ለምግብ፡ የሚሆኑ፡ ነገሮችና፡ የሸቀጦች፡ ዋጋ፡ መለዋወጥ፡ ከግምት፡ አይገባም ።

(ቸ) ተበዳሪው፡ የተበደረውን፡ ነገር፡ ለመመለስ፡ የማይቻለው፡ ሲሆን፤ ወይም፡ በርሱ፡ ጥፋት፡ ምክንያት፡ መመለሱ፡ እጅግ፡ አስቸጋሪ፡ ሲሆንበት፤ ዕዳው፡ በሚከፈልበት፡ ቀንና፡ ቦታ፡ ላይ፡ (የተገመተ)፡ የብድሩን፡ ግምት፡ ላበዳሪው፡ በመስጠት፡ ከዕዳው፡ ነፃ፡ ይሆናል ።

ቍ፡ ፪ሺ፬፻፹፰ ። የተበዳሪው፡ መዘግየት፡ (ጅ)ውሱን፡ ማፍረስ።

(ጅ) ተበዳሪው፡ አንድ፡ ላይ፡ ሲታሰብ፡ ሁለት፡ ጊዜ፡ በማከታተል፡ የተዘለለው፡ ወለድ፡ የዋና፡ ገንዘብ፡ ዐሥረኛ፡ ካልሆነ፡ በቀር፡ አበዳሪው፡ ወለድ፡ ላይክ፡ ፈለኝ፡ ቀረ፡ በማለት፡ በብድር፡ የሰጠው፡ ነገር፡ እንዲመለስለት፡ ለማስገደድ፡ አይችልም ።

(ገ) እንዲሁም፡ በብድር፡ የተሰጠው፡ ዋናው፡ ገንዘብ፡ በየጊዜው፡ በከፊል፡ እንዲመለስ፡ ስምምነት፡ ሲኖር፡ ከዚህ፡ በላይ፡ የተነገረው፡ ደንብ፡ ተፈጻሚ፡ ይሆናል ።

(ቸ) ለዚህ፡ ተቃራኒ፡ የሚሆን፡ ማንኛቸውም፡ የውል፡ ቃል፡ ፈራሽ፡ ነው ።

ቍ፡ ፪ሺ፬፻፹፱ ። ኪሣራ።

(ጅ) ተበዳሪው፡ የተበደረውን፡ ነገር፡ ከመመለስ፡ ወይም፡ የሚገባውን፡ ወለድ፡ ከመክፈል፡ የዘገየ፡ እንደ፡ ሆነ፤ ስለ፡ ውሎች፡ በጠቅላላው፡ በሚል፡ አንቀጽ፡ በተሰጡት፡ ውሳኔዎች፡ መሠረት፡ ጊዜ፡ በማስተላለፍ፡ የሚከፈለውን፡ ወለድ፡ እንዲከፍል፡ ይገደዳል ።

(ገ) ይህን፡ ግዴታ፡ የሚያከብድ፡ ማንኛቸውም፡ የውል፡ ቃል፡ ፈራሽ፡ ነው ።

ምዕራፍ፡ ፮ ።

መጠሪያን፡ ስለ፡ ማቋቋም ።

ቍ፡ ፪ሺ፬፻፺ ። ትርጓሜ ።

(ጅ) መጠሪያን፡ የማቋቋም፡ ውል፡ ማለት፡ አንድ፡ ንብረትን፡ በለውጥ፡ በማስተላለፍ፡ ወይም፡ አንድ፡ ዋና፡ ገንዘብ፡ በመተው፡ ይህን፡ ያህል፡ የሚባል፡ ገንዘብን፡ ወይም፡ ብዛታቸው፡ ይህን፡ ያህል፡ የሚሆኑ፡ የሚያልቁ፡ ዕቃዎች

ችን ፣ በየጊዜው ፣ ለማስከፈል ፣ የማስገደድ ፣ መብትን ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ ለአንዱ ፣ የሚሰጥበት ፣ ውል ፣ ነው ።

(፪) የመጠሪያ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ በስጦታ ፣ ላይ ፣ እንደሚደረግ ፣ ገዴታ ፣ ሆኖ ፣ ስም ምንት ፣ ሊደረግበት ፣ ይቻላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፺፩ ። ዕዳውን ፣ ስለሚያመለክት ፣ ሰነድ ።

(፩) ሰነዱን ፣ በእጁ ፣ ከያዘ ፣ ዘጠኝ ፣ ዓመት ፣ ያለፈ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕዳ ፣ አስከፋዩ ፣ አዲስ ፣ ሰነድ ፣ እንዲሰጠው ፣ ዕዳ ፣ ከፋዩን ፣ ሊያስገድድ ፣ ይችላል ።

(፪) አዲሱ ፣ ሰነድ ፣ የሚዘጋጀው ፣ በዕዳ ፣ አስከፋይ ፣ ኪሣራ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፺፪ ። ዘለዓለም ፣ ስለሚኖር ፣ መጠሪያ ፣ እስከ ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ ስለሚቁይ ፣ መጠሪያ ፣ መጠሪያ ፣ ለዘለዓለም ፣ ወይም ፣ እስከ ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ ሆኖ ፣ መቋቋም ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፺፫ ። መከፈል ፣ ያለበትን ፣ ገንዘብ ፣ ስለ ፣ መከፈል ።

(፩) ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ የመጠሪያ ፣ ገንዘብ ፣ ውሉ ፣ ከተፈጸመበት ፣ አንሥቶ ፣ በየዓመቱ ፣ መጨረሻ ፣ ይከፈላል ።

(፪) ተዋዋዮቹ ፣ ያልተከፈለ ፣ የመጠሪያ ፣ ገንዘብ ፣ ወለድ ፣ ይሰጣል ፣ ብለው ፣ አስቀድመው ፣ መስማማት ፣ አይችሉም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፺፬ ። ወደ ፣ ብድር ፣ ደንቦች ፣ ስለ ፣ መምራት ።

ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ምዕራፍ ፣ የተደነገጉት ፣ ውሳኔዎች ፣ በመጠሪያ ፣ ማቋቋም ፣ ውል ፣ ላይም ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፺፭ ። የተጠበቁ ፣ ደንቦች ።

በመንግሥት ፣ ወይም ፣ በሌሎች ፣ በሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ ስለ ፣ መጠሪያዎች ፣ የተመለከቱ ፣ ደንቦች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ክፍል ፣ ፩ ።

ለዘለዓለም ፣ ስለሚኖር ፣ መጠሪያ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፺፮ ። መልሶ ፣ ስለ ፣ መግዛት ፣ ችሎታ (፩) መሠረቱ ።

ምንም ፣ እንኳ ፣ ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቢኖር ፣ ለዘለዓለም ፣ የተቋቋመውን ፣ መጠሪያ ፣ ዕዳ ፣ ከፋይ ፣ እንደ ፣ ገና ፣ ሊገዛው ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፬፻፺፯ ። (፪) የሚቻሉ ፣ ውሳኔዎች ።

(፩) ሆኖም ፣ ዕዳ ፣ ጠያቂው ፣ ከመሞቱ ፣ በፊት ፣ ወይም ፣ በሥር ፣ ዓመት ፣ ከማይበልጥ ፣ ጊዜ ፣ በፊት ፣ መልሶ ፣ መግዛት ፣ አይቻልም ፣ ብለው ፣ ተዋዋዮቹ ፣ ስምምነት ፣ ለማድረግ ፣ ይችላሉ ።

(፪) እንዲሁም ፣ የአንድ ፣ ዓመት ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ለዕዳ ፣ ጠያቂው ፣ ካልተሰጠው ፣ በቀር ፣ መልሶ ፣ መግዛት ፣ የማይቻል ፣ መሆኑን ፣ ተዋዋዮቹ ፣ ለመቀጠል ፣ ይችላሉ ።

(፫) ከዚህ፣ የበለጡ፣ ጊዜዎች፣ በውሉ፣ ተጽፈው፣ እንደ፣ ሆነ፣ ከዚህ፣ በላይ፣ ባሉት፣ (ጎይለ፣ ቃሎች)፣ የተመለከቱት፣ ከፍተኞች፣ የሆኑ፣ ጊዜዎች፣ ይተኩባቸዋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፺፰ ። መልሶ፣ የመግዛት፣ ግዴታ ።

- ለዘለዓለም የተቋቋመን፣ መጠሪያ፣ ዕዳ፣ ከፋይ፣ መልሶ፣ እንዲገዛ፣ የሚገደደው፤
- (ሀ) ሁለት፣ ዓመት፣ ግዴታዎቹን፣ ሳይፈጽም፣ የቀረ፣ እንደ፣ ሆነ፤
- (ለ) ለዕዳ፣ ጠያቂው፣ በውሉ፣ ተስፋ፣ የተሰጡትን፣ ማረጋገጫዎች፣ ወይም፣ እነዚህ፣ ከሌሉ፣ የሚገዳደሩ፣ አዲስ፣ ማረጋገጫዎች፣ ያልሰጠ፣ እንደ፣ ሆነ፤
- (ሐ) ባለዕዳው፣ የመክፈል፣ ችሎታ፣ ማጣቱ፣ በፍርድ፣ የተረጋገጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፺፱ ። መልሶ፣ ሲገዛ፣ የሚሰጠው፣ ዋና፣ ገንዘብ ።

- (፩) መጠሪያውን፣ መልሶ፣ በገዛ፣ ጊዜ፣ ዕዳ፣ ከፋዩ፣ (ሰለጠኛ)፣ በሕግ፣ በተወሰነው፣ ወለድ፣ መሠረት፣ የመጠሪያውን፣ ዋና፣ ገንዘብ፣ የሚገዳደር፣ ገንዘብ፣ ለዕዳ፣ ጠያቂው፣ መክፈል፣ አለበት ።
- (፪) ስለዚህ፣ ጉዳይ፣ የዕዳ፣ ከፋዩን፣ ሁኔታ፣ የሚያከብድ፣ የውል፣ ቃል፣ ሁሉ፣ ፈራሽ፣ ነው ።

ንእስ፣ ክፍል፣ ፪ ።

እስከ፣ ዕድሜ፣ ልክ፣ ስለሚቁይ፣ መጠሪያ ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻ ። መጠሪያው፣ የሚቁይበት፣ ጊዜ ። (፩) የአንድ፣ ሰው፣ ዕድሜ ።

- (፩) እስከ፣ ዕድሜ፣ ልክ፣ የሚቁይ፣ መጠሪያ፣ በዕዳ፣ ጠያቂው፣ ዕድሜ፣ በዕዳ፣ ከፋዩ፣ ወይም፣ በአንድ፣ ስዎተኛ፣ ወገን፣ ዕድሜ፣ ልክ፣ መቋቋም፣ ይችላል።
- (፪) ተቃራኒ፣ የውል፣ ቃል፣ ከሌለ፣ በዕዳ፣ ጠያቂው፣ ዕድሜ፣ ልክ፣ እንደ፣ ተቋቋመ፣ ይቁጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፩ ። (፪) የብዙ፣ ሰዎች፣ ዕድሜ ።

- (፩) ዕድሜ፣ ልክ፣ የሚቁይ፣ መጠሪያ፣ በብዙ፣ ሰዎች፣ ዕድሜ፣ ልክ፣ ለመቋቋም፣ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም፣ ዕዳ፣ ጠያቂው፣ የሞተ፣ እንደ፣ ሆነ፣ በሌላ፣ ሰው፣ ላይ፣ ይተላለፋል፣ የሚል፣ የውል፣ ቃል፣ ማግባት፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፪ ። የሚፈርስበት፣ ሁኔታ ።

- (፩) ጡረታው፣ የተቋቋመባቸው፣ ሰዎች፣ የመጠሪያውል፣ በተቋቋመበት፣ ቀን፣ አንዳቸውም፣ በሕይወት፣ የሌሉ፣ እንደ፣ ሆነ፣ መጠሪያውን፣ የሚያቋቁመው፣ ውል፣ ፈራሽ፣ ነው ።

(፪) መጠሪያው ፣ ለሌላ ፣ ሰው ፣ ይተላለፋል ፣ የሚል ፣ ቃል ፣ ያለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የመጠሪያው ፣ ውል ፣ በሚቋቋምበት ፣ ቀን ፣ ይተላለፍለታል ፣ የተባለው ፣ ሰው ይው ፣ በሕይወት ፣ ከሌለ ፣ መጠሪያውን ፣ የሚያስተላልፈው ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።]

ቍ፡፪ሺ፭፻፫ ። ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በዕዳ ፣ ከፋዩ ፣ ወይም ፣ በአንድ ፣ ሦስተኛው ገን፣ ላይ ፣ የተቋቋመ ፣ መጠሪያ ፣ ለዕዳ ፣ ጠያቂዎች ፣ ወራሾች ፣ ይተላለፋል ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፬ ። ለመጠሪያ ፣ ለሚከፈለው ፣ ገንዘብ ፣ በሕግ ፣ ከተወሰነው ፣ ወለድ ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ አራጣ'።

(፩) እስከ ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ የሚቁይ ፣ መጠሪያ ፣ አንድ ፣ ዋና ፣ ገንዘብን ፣ በመክፈል ፣ ለውጥ ፣ የተቋቋመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዕዳ ፣ ከፋዩ ፣ የሚሰጣቸው ፣ ገንዘቦች ፣ ከዚህ ፣ ዋና ፣ ገንዘብ ፣ ከመቶ ፣ ሓያ ፣ የሚበልጡ ፣ ለመሆን ፣ አይችሉም ።

(፪) አንድ ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ወለድ ፣ በጽሑፍ ፣ ውል ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ከመቶ ፣ ኻያ ፣ የሚበልጥ ፣ ወለድ ፣ በስምምነት ፣ ተደርጎ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወለዶቹ ፣ የሚከፈሉት ፣ በመቶ ፣ ዐሥራ ፣ ሁለት ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፭ ። ስለ ፣ ውሉ ፣ መፍረስ ።

አቋቋሚው ፣ ሰው ፣ ስለ ፣ ውሉ ፣ አፈጻጸም ፣ በውል ፣ ቃል ፣ የተነገሩትን ፣ ማረጋገጫዎች ፣ ያልሰጠው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እስከ ፣ ዕድሜ ፣ ልክ ፣ የሚቁየው ፣ መጠሪያ ፣ የተቋቋመለት ፣ ሰው ፣ ውሉ ፣ እንዲፈረስ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፮ ። ገንዘቦችን ፣ ስለአለመክፈል ።

(፩) የመጠሪያ ፣ ገንዘቦችን ፣ ያለመክፈል ፣ መጠሪያው ፣ የተቋቋመለት ፣ ሰው ፣ ዋናው ፣ ገንዘብ ፣ እንዲመለስለት ፣ ወይም ፣ ያስተላለፋቸው ፣ ሀብቶች ፣ በእጁ ፣ እንዲገቡ ፣ ለመጠየቅ ፣ አይፈቅድለትም ።

(፪) የዕዳ ፣ ከፋዩን ፣ ሀብቶች ፣ ማስያዝና ፣ ማሸጥ ፣ ከሽያጭም ፣ ዋጋ ፣ ላይ ፣ እንዲታዘዝለት ፣ ወይም ፣ እንዲፈቀድለት ፣ ማድረግ ፣ ለገንዘቦች ፣ ሥራም ፣ በቂ ፣ የሚሆን ፣ ገንዘብ ፣ የመውሰድ ፣ መብት ፣ አለው ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፯ ። መልሶ ፣ የመግዛት ፣ ችሎታ ፣ አለመኖር ።

(ና) ዋናውን ፣ ገንዘብ ፣ እመልሳለሁ ፣ በማለትና ፣ የከፈላቸውንም ፣ ገንዘቦች ፣ በመተው ፣ ዕዳ ፣ ከፋዩ ፣ መጠሪያውን ፣ ከመክፈሉ ፣ ነፃ ፣ ለመውጣት ፣ አይችልም ።

(፪) የተጠየረ ፣ ወይም ፣ መጠሪያው ፣ የተቋቋመባቸው ፣ ሰዎች ፣ ዕድሜ ፣ በሚቁይበት ፣ ጊዜ ፣ የመጠሪያው ፣ አከፋፈል ፣ ምንም ፣ እንኳ ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ወጪ ፣ የሚያስፈልገው ፣ ቢሆን ፣ ዕዳ ፣ ከፋዩ ፣ መጠሪያውን ፣ መስጠት ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፭፻፳ ። ለመድረስ ፡ የሚችል ፡ ጉዳት ።

- (፩) እስከ ፡ ዕድሜ ፡ ልክ ፡ የሚሆነው ፡ መጠሪያ ፡ ለዕዳ ፡ ጠያቂው ፡ የሚከፈለው ፡ መጠሪያ ፡ በተቋቋመበት ፡ ሰው ፡ ዕድሜ ፡ ልክ ፡ ነው ።
- (፪) ሆኖም ፡ አስቀድሞ ፡ የሚከፈል ፡ ለመሆኑ ፡ ስምምነት ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከፋፈሉ ፡ በሚደረግበት ፡ ቀን ፡ ገንዘቦች ፡ ተከፋይ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፭፻፶ ። መብትን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍና ፡ ስለ ፡ መያዝ ።

- (፩) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ ዕዳ ፡ ጠያቂው ፡ መብቶቹን ፡ ለማስተላለፍ ፡ ይችላል ።
- (፪) ለአንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ጥቅም ፡ መጠሪያው ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ የሚያቋቁም ፡ ሰው ፡ መጠሪያውን ፡ በሚአቋቁምበት ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ዕዳ የሚጠይቁ ፡ ሰዎች ፡ የመጠሪያውን ፡ ገንዘብ ፡ ለመያዝ ፡ አይችሉም ፡ ሲል ፡ በውል ፡ ቃል ፡ ውስጥ ፡ ለመጻፍ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፭፻፶፫ ። ስለ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂነት ፡ መብት ፡ ማስረጃ ።

እስከ ፡ ዕድሜ ፡ ልክ ፡ የሚቁይ ፡ የመጠሪያ ፡ ዕዳ ፡ ጠያቂው ፡ በሕይወቱ ፡ መኖሩን ፡ ወይም ፡ መጠሪያ ፡ የተቋቋመበት ፡ ሰው ፡ መኖሩን ፡ ማስረጃ ፡ ካላቀረበ ፡ ገንዘቦችን ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፭፻፶፮ ። በአሹራንስ ፡ መሠረት ፡ የሚከፈል ፡ መጠሪያ ።

እስከ ፡ ዕድሜ ፡ ልክ ፡ የሚቁይ ፡ መጠሪያ ፡ በአሹራንስ ፡ መሠረት ፡ የሚከፈል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአሹራንስን ፡ ውል ፡ የሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።

አንቀጽ ፡ ፲፮ ።

የሥራዎች ፡ አገልግሎት ፡ መስጠትን ፡ የሚመለከቱ ፡ ውሎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ በጠቅላላው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፭፻፶፯ ። (፩) ትርጓሜ ።

የሥራ ፡ ውል ፡ ማለት ፡ ከተዋዋሮቹ ፡ ወገን ፡ አንዱ ፤ ሠራተኛው ፤ ለሌላው ፡ ወገን ፡ ለአሠሪው ፤ አንድ ፡ ግዙፍነት ፡ ያለው ፡ ወይም ፡ የአእምሮ ፡ ሥራ ፡ በተወሰነ ፡ ወይም ፡ ባልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ አሠሪው ፡ ሊከፍለው ፡ በተገደደበት ፡ አንድ ፡ ደመወዝ ፡ በርሱ ፡ አገልግሎትና ፡ በርሱ ፡ መሪነት ፡ ሥራውን ፡ ለማከናወን ፡ ግዴታ ፡ የገባበት ፡ ውል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፭፻፶፰ ። (፪) የመንግሥት ፡ ሹማምቶችና ፡ ሠራተኞች ።

(፩) የሕዝብ ፡ ባለሥልጣናት ፡ ከሹማምቶች ፡ ጋራ ፡ ባሏቸው ፡ ግንኙነቶች ፡ ላይ ፡ የዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ደንጋጌዎች ፡ አይፈጸሙባቸውም ።

(፪) በልዩ ፡ ሕጎች ፡ ተቃራኒ ፡ ውሳኔዎች ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ከኢንዱስትሪኤል ፡ ወይም ፡ ከንግድ ፡ ሥራ ፡ ማካሄጃዎች ፡ ጋራ ፡ በመንግሥት ፡ ወይም ፡ በአስተዳደር ፡ (በአድሚኒስትራቲብ) ፡ ወይም ፡ በቴክኒክ ፡ ክፍሎች ፡ መሪነት ፡ በሚደረጉ ፡ የሥራ ፡ ውሎች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፬ ። (፫) የማይነኩ ፡ ልዩ ፡ ሠራተኞች ።

የሠራተኞችን ፡ አንዳንድ ፡ ልዩ ፡ ሁኔታ ፡ የሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ውሎ ፡ አፈጻጸም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፭ ። የውል ፡ አፈጻጸም ።

ለሥራ ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ፡ ማናቸውም ፡ የተለየ ፡ ፎርም ፡ አያስፈልገውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፮ ። የኅብረት ፡ ስምምነቶች(፩) መሠረቱ ።

አሠሪዎች ፡ ወይም ፡ የአሠሪዎች ፡ ስብሰባ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፤ የሠራተኞች ፡ ስብሰባ ፡ በሌላው ፡ ወገን ፤ ከኅብረት ፡ ስምምነቶች ፡ ውስጥ ፡ እነዚህ ፡ የሚመሩ ፡ የእያንዳንዳቸው ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ የሚደረጉበትን ፡ ሁኔታዎች ፡ መወሰን ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፯ ። (፪) ውሎ ፡ የሚጸናበትና ፡ የሚቈይባቸው ፡ ሁኔታዎች ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከቱት ፡ የጋራ ፡ ስምምነቶች ፡ በጽሑፍ ፡ ካልሆኑና ፡ ደንበኛ ፡ በሆኑ ፡ የሕዝብ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ካልጸደቁ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የላቸውም ።

(፪) ቢሆንም ፡ ማንኛውም ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖር ፡ እንኳ ፤ ውሎ ፡ ከተደረገ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ የ፯ ፡ ወር ፡ ማስታወቂያ ፡ ተሰጥቶ ፡ የኅብረቱ ፡ ስምምነት ፡ ቀርቷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፰ ። (፫) ውጤቶች ።

(፩) ለሠራተኛው ፡ የበለጠ ፡ የሚጠቅሙ ፡ ካልሆኑ ፡ በቀር ፡ የእያንዳንዳቸው ፡ የሥራ ፡ ውሎች ፡ ቃል ፡ ከኅብረት ፡ ስምምነት ፡ ጋራ ፡ የማይሰማሙ ፡ ሲሆን ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

(፪) ፈራሾች ፡ የሆኑት ፡ የየአንዳንድ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ቃል ፡ በኅብረት ፡ ስምምነት ፡ በተመለከቱት ፡ ቃል ፡ የሚተኩ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፲፱ ። ለዐይነት ፡ የሚሆኑ ውሎች ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) የሕዝብ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ለሆኑ ፡ የሥራ ፡ ውሎች ፡ ዐይነት ፡ የሚሆኑ ፡ ውሎች ፡ ማዘጋጀት ፡ ይችላሉ ።

(፪) የተዘጋጁትም ፡ የውል ፡ ዐይነቶች ፡ ውሎች ፡ ዋጋ ፡ ያላቸው ፡ የሚሆኑት ፡ በሚገባ ፡ ታትመው ፡ በግልጽ ፡ በወጡ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፭፻፳፩ ። (፪) ውጤቶች ።

(፩) የእያንዳንዳቸው ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ በዐይነት ፡ ውሎች ፡ ሁኔታዎች ፡ እንደ ፡ ተደረጉ ፡ ይገመታሉ ።

(፪) ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ በዐይነት ፡ ውሎች ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱትን ፡ ሁኔታዎች ፡ በጽሑፍ ፡ መለወጥ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፭፻፳፩ ። የሥራ ፡ ማካሄጃው ፡ የውስጥ ፡ ደንብ ።

(፩) በሥራ ፡ ማካሄጃ ፡ ውስጥ ፡ አሠሪው ፡ ያዘጋጀው ፡ የውስጥ ፡ ትእዛዝ ፡ ደንብ ፡ በጽሑፍ ፡ የተደረገ ፡ ሆኖ ፡ ከመቀጠሩ ፡ በፊት ፡ ካልተሰጠው ፡ በቀር ፡ ሠራተኛውን ፡ አያስገድደውም ።

(፪) በዚህ ፡ ደንብ ፡ አፈጻጸም ፡ አሠሪው ፡ በሠራተኛው ፡ ላይ ፡ ያደረጋቸው ፡ ቅጣቶች ፡ ለሕግ ፡ ወይም ፡ ለሚገባ ፡ ፍርድ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በጻፉት ፡ ለመሻሻል ፡ (መታየት) ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፭፻፳፪ ። ሠራተኛውን ፡ የሚጎዳ የውል ፡ ቃል ።

(፩) በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከተጻፈው ፡ በእነሱ ፡ አኳኋን ፡ ለሠራተኛው ፡ የሚጠቅም ፡ የሥራ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በሕግ ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ ካልተፈቀደ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

(፪) ይህም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በጽሑፍ ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ሠራተኛው ፡ ሥራ ።

ቀ ፡ ፪ሺ፭፻፳፫ ። ግዴታው ፡ የራሱ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

በውሉ ፡ ወይም ፡ በሁኔታዎቹ ፡ ተቃራኒ ፡ ነገር ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ሠራተኛው ፡ ለሠራው ፡ ቃል ፡ የሰጠበትን ፡ ሥራ ፡ ራሱ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፭፻፳፬ ። የትጉህነት ፡ አሠራር ፡ ግዴታ ።

(፩) ሠራተኛው ፡ ሥራውን ፡ በጥንቃቄ ፡ መሥራት ፡ አለበት ።

(፪) አስቦ ፡ ወይም ፡ በቸልተኛነት ፡ ወይም ፡ ባለመጠንቀቅ ፡ በአሠሪው ፡ ላይ ፡ ለሚያደርሰው ፡ ጉዳት ፡ አላፈ ፡ ነው ።

(፫) አላፈነት ፡ አለበት ፡ ወይም ፡ የለበትም ፡ ብሎ ፡ ለመገመት ፡ የሚቻለው ፡ አሠሪው ፡ ለሠራተኛው ፡ ቃል ፡ የሰጠበትን ፡ ሥራ ፡ ዐይነት ፡ እንዲሁም ፡ የሠራተኛው

ኛውን ፣ የትምህርት ፣ ደረጃ ፣ ችሎታዎችና የሥራ ፣ ደረጃውን ፣ አሠሪው ፣ የሚያውቀው ፣ ወይም ፣ ይገባው ፣ የነበረውን ፣ ማወቅ ፣ መሠረት ፣ በማድረግ ፣ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፭።(ዳ) ሥራ ፣ ሥርዓት ፣ (ዲሲፕሊን) ።

የሥራውን ፣ አፈጻጸም ፣ የሚመለከቱ ፣ የአሠሪው ፣ ትእዛዞች ፣ ለውሉ ፣ ለሕጉና ፣ ለመልካም ፣ ጠባይ ፣ አንዳችም ፣ ተቃራኒነት ፣ ከሌላቸውና ፣ እነዚህንም ፣ መፈጸም ፣ አደጋ ፣ የማያመጣ ፣ ከሆነ ፣ ሠራተኛው ፣ መታዘዝ ፣ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፮።(ደ) መሠሪት ፣ የሚገባው ፣ ሥራ ።(፩) መሠረቱ ።

ሠራተኛው ፣ ሊሠራው ፣ ግዴታ ፣ የገባበትን ፣ ሥራ ፣ ብቻ ፣ መሥራት ፣ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፯።(፪) ስለ ፣ ሥራ ፣ መለወጥ ።

(፩) ቢሆንም ፣ ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ አሠሪው ፣ ስለ ፣ ሥራው ፣ ማካሄጃ ፣ ጥቅም ፣ አስፈላጊ ፣ ሆኖ ፣ የሠራተኛውን ፣ ደመወዝ ፣ የሚቀንስ ፣ ወይም ፣ ከሁኔታው ፣ ዋና ፣ ነገር ፣ የሚለዋወጥ ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ ሌላ ፣ ልዩ ፣ ሥራ ፣ መስጠት ፣ ይችላል ።

(፪) አዲሱ ፣ ሥራ ፣ ሠራተኛው ፣ ከተቀጠረበት ፣ ሥራ ፣ ይበልጥ ፣ ከፍ ፣ ያለ፣ ደመወዝ ፣ ያለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሠራተኛው ፣ ይህን ፣ ደመወዝ ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ አለው ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፰።(፫) ስለ ፣ ተጨማሪ ፣ ሥራ ።

(፩) አሠሪው ፣ በውሉ ፣ ከተመለከተው ፣ በላይ የሥራ ፣ ፍሬ ፣ እንዲሰጥ ፣ ሠራተኛውን ፣ መጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፪) ሠራተኛው ፣ ይህን ፣ ተጨማሪ ፣ ሥራ ፣ መሥራት ፣ ከቻለና ፣ አልሠራም ፣ ማለቱም ፣ ለቅን ፣ ልቡና ፣ አሠራር ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሠራተኛው ፣ ይህን ፣ ተጨማሪ ፣ ሥራ ፣ መሥራት ፣ አለበት ።

(፫) ሠራተኛውም ፣ አስቀድሞ ፣ በተሰማሙበት ፣ ደመወዝ ፣ አንጻር ፣ በተወሰነው ፣ በሁኔታዎቹ ፣ ዐይነት ፣ ለዚህ ፣ ተጨማሪ ፣ ሥራ ፣ ተጨማሪ ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ አለው ።

ቍ፡፪ሺ፭፻፳፱።(፬) በቅጥር ፣ ወይም ፣ በሙሉ ፣ ሥራን ፣ ስለ ፣ መሥራት ።

(፩) በቅጥር ፣ ወይም ፣ በሙሉ ፣ ሥራው ፣ ደመወዝ ፣ የሚከፈለው ፣ ሠራተኛ ፣ አሠሪው ፣ ከሆነው ፣ ሰው ፣ ውሉ ፣ በሚጸናበት ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ በቂ ፣ የሆነ ፣ ብዛት ፣ ያለው ፣ ሥራ ፣ እንዲሰጠው ፣ ለመጠየቅ ፣ መብት ፣ አለው ።

(፪) በቅጥር ፣ ወይም ፣ በሙሉ የሚሠራ ፣ ሥራ ፣ ለመስጠት ፣ ካልቻለ ፣ አሠሪው ፣ በሰዓት ፣ ወይም ፣ በቀን ፣ ሠራተኛውን ፣ ሊያሠራው ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፭፻፴ ። መሣሪያዎችን፣ መሥሪያዎችን ፤ (፩) ስለ፣ ማቅረብ ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለሥራው ፡ አስፈላጊ ፡ የሚሆኑትን ፡ መሥሪያዎችና ፡ መሣሪያዎች ፡ ለሠራተኛው ፡ የሚያቀርበው ፡ አሠሪው ፡ ነው ።

(፪) ሠራተኛው ፡ ግዴታ ፡ ሳይኖርበት ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ያቀረባቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አሠሪው ፡ ኪሣራውን ፡ ይከፍለዋል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፭፻፴፩ ። (፪) በጥበቃ ፡ ስለ ፡ ማኖር ።

ሠራተኛው ፡ ለሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ የተሰጡትን ፡ ነገሮች ፡ በጥንቃቄ ፡ መያዝ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፭፻፴፪ ። ሠራተኛው ፡ ስለሚፈጥረው ፡ ነገር ።

(፩) ለአሠሪው ፡ ሥራ ፡ ሲል ፡ ሥራውን ፡ በሚሠራበት ፡ ጊዜ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ሠራተኛው ፡ ፈጥሮ ፡ ያወጣው ፡ ነገር ፡ የራሱ ፡ ነው ።

(፪) ግን ፡ ግን ፡ ሠራተኛው ፡ ፈጥሮ ፡ ወይም ፡ ፈልጎ ፡ እንዲያወጣ ፡ በተለይ ፡ ተቀጥሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለአሠሪው ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፻፴፫ ። የሥራ ፡ ማካሄጃን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ መግለጫዎች ።

(፩) ሠራተኛው ፡ የሥራው ፡ ውል ፡ ካለቀ ፡ በኋላም ፡ ቢሆን ፡ በሥራው ፡ ጊዜ ፡ ያወቃቸውን ፡ የአሠሪውን ፡ ምስጢሮች ፡ መጠበቅ ፡ አለበት ።

(፪) በአሠሪው ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ በማድረግ ፡ ዐይነት ፡ በሥራው ፡ ጊዜ ፡ ያገኛቸውን ፡ መግለጫዎች ፡ ለሠራባቸው ፡ አይገባውም ።

ከፍል ፡ ፫ ።

ለሠራተኛው ፡ ስለሚገባው ፡ ደመወዝ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፻፴፬ ። ስለ ፡ ደመወዝ ፡ መብት ።

ይህ ፡ ሥራ ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ እንዲሠራ ፡ ልምድ ፡ ካልሆነ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ሥራ ፡ በሚሠራ ፡ ሰው ፡ ሞያ ፡ ውስጥ ፡ የሚገባ ፡ ከሆነ ፤ ሥራ ፡ ሁሉ ፡ በደመወዝ ፡ እንደ ፡ ተሠራ ፡ ይገመታል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፶፻፴፭ ። የደመወዙ ፡ ልክ ።

(፩) በተሰማሙበት ፡ ወይም ፡ በጎብረት ፡ ስምምነቶች ፡ ያለውን ፡ ወይም ፡ ለአሠሪው ፡ አስገዳጅ ፡ በሆኑ ፡ ዐይነት ፡ ውሎች ፡ መሠረት ፡ ሠራተኛው ፡ ደመወዝ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) እነዚህ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ ከሌሉ ፡ የደመወዝ ፡ ውል ፡ በልማድ ፡ ሞያዎች ፡ ወይም ፡ ሥራው ፡ በሚሠራበት ፡ ቦታ ፡ ልምዶች ፡ የተወሰነ ፡ ይሆናል ።

(፫) ልምዶች ፡ ከሌሉ ፡ ግን ፡ በርትዕ ፡ መሠረት ፡ ጻፎች ፡ ይወስኑታል ።

ቍ፡ጀቪጅጃጃጃ፡ሰለ፡ደመወዝ፡አወሳሰን ።

- (፩) ደመወዝ ፡ ላንድ ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፤ በሰዓት ፤ በቀን ፤ በላምንት ፤ በዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፤ በወር ፡ ወይም ፡ በዓመት ፡ ሊወሰን ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ባንድ ፡ በተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ በቅጥር ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ በሙሉ ፡ ሥራ ፡ ሠራተኛው ፡ ለአሠሪው ፡ በሚሰጠው ፡ ሥራ ፡ መጠን ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቍ፡ጀቪጅጃጃጃ፡ከትርፍ፡ተከፋይ፡ሰለ፡መሆን ።

- (፩) ደመወዙ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፤ አሠሪው ፡ ካገኛቸው ፡ ትርፎች ፡ ካንድ ፡ ድርሻ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ከሥራ ፡ ማካሄጃ ፡ የንግድ ፡ ክንውን ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በሥራ ፡ ማካሄጃው ፡ ውስጥ ፡ ከተገኘው ፡ የቁጠባ ፡ ገንዘብ ፡ ካንድ ፡ ድርሻ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ይህንኑ ፡ ከመሰለ ፡ ከሌላ ፡ ከሥራ ፡ ዋጋ ፡ ውስጥ ፡ በመቶ ፡ ይህን ፡ ያህል ፡ ተብሎ ፡ ለመወሰን ፡ ይቻላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ እያንዳንዱ ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ (ኢንቫንቴር) ፡ ካደረገ ፡ በኋላ ፡ አሠሪው ፡ ለሠራተኛው ፡ ሊከፍለው ፡ የሚገባውን ፡ ሒሳብ ፡ ያስረክበዋል ።
- (፫) ሠራተኛውም ፡ በተዋቀሉት ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ የተመረጠው ፡ አንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ስምምነት ፡ ባይኖር ፡ ዳኞች ፡ የመረጡት ፡ ሰው ፡ የተሠራውን ፡ ሒሳብ ፡ እንዲመረመርለት ፡ ለማስደረግ ፡ ይችላል ።

ቍ፡ጀቪጅጃጃጃ፡ጉርሻዎች ።

ደመወዝም ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ ደንበኞች ፡ ለሠራተኛው ፡ ከከፈሉት ፡ ጉርሻዎች ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ሰለ ፡ ሠራተኞቹ ፡ አሠሪው ፡ ከተቀበላቸው ፡ ውስጥ ፡ መሆን ፡ ይችላል ።

ቍ፡ጀቪጅጃጃጃ፡የመከፈያው ፡ ጊዜ ።

- (፩) ግዙፍነት ፡ ያለውን ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ የተገደዱ ፡ ሠራተኞች ፡ ደመወዝ ፡ የሚከፈለው ፤ በቀን ፡ መቅጠሪያው ፡ በየዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ መጨረሻ ፡ ወይም ፡ በውሉ ፡ አጭር ፡ ሆኖ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ መጨረሻ ፡ ነው ።
- (፪) ለጸሓፊዎችና ፡ ለቢሮ ፡ ወይም ፡ ለማጋዘን ፡ ሠራተኞች ፡ የሚከፈለው ፡ በየወሩ ፡ መጨረሻ ፡ ወይም ፡ በውሉ ፡ አጭር ፡ ሆኖ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ መጨረሻ ፡ ነው ።
- (፫) የሥራው ፡ ውል ፡ ሲያልቅ ፡ ዘግኛቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ደመወዝ ፡ ተከፋይ ፡ ይሆናል ።

ቍ፡ጀቪጅጃጃጃ፡ሥራ ፡ ሰለ ፡ ማቆም ።

የሚከተሉት ፡ ሁለቱ ፡ ቅጥሮች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ሥራውን ፡ ላልሠራባቸው ፡ ቀናች ፡ ሠራተኛው ፡ ደመወዝ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፭፻፵፩ ። የሥራ አለመኖር ።

- (፩) ሠራተኛው ፡ አንድም ፡ የሥራ ፡ አገልግሎት ፡ ባይሰጥም ፡ እንኳ ፡ ይኸውም ፡ ሁኔታ ፡ አሠሪው ፡ ሥራ ፡ ሳይሰጠው ፡ በመቅረቱ ፡ ወይም ፡ አሠሪው ፡ እንዳይሠራ ፡ ከመከለከሉ ፡ የተነሳም ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ደመወዙን ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) ሠራተኛው ፡ የሥራ ፡ አገልግሎት ፡ ሳይሰጥ ፡ በመቆጠብና ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ በመፈጸም ፡ ያገኛቸውን ፡ ጥቅሞች ፡ አሠሪው ፡ ከደመወዙ ፡ ለመቀነስ ፡ ይችላል ።
- (፫) የሥራው ፡ አለመኖር ፡ በአሠሪው ፡ ጥፋት ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሠራተኛው ፡ በቅን ፡ ልብና ፡ ሌላ ፡ ሥራ ፡ በመፈጸም ፡ ሊያገኝ ፡ ይችላል ፡ የነበረውን ፡ ጥቅሞች ፡ አሠሪው ፡ እንደዚሁ ፡ ከደመወዙ ፡ ለመቀነስ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፭፻፵፪ ። ስለ ፡ ሠራተኛው ፡ መታመም ፡ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) ሠራተኛው ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ የሦስት ፡ ወር ፡ የሥራ ፡ አገልግሎት ፡ ሰጥቶ ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ ሳይሆን ፡ በበሽታ ፡ ምክንያት ፡ አገልግሎት ፡ እንዳይሰጥ ፡ የታወከ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የደመወዙን ፡ ግማሽ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) ሠራተኛው ፡ ለአሠሪው ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ ይበልጥ ፡ ሥራውን ፡ ከመተዉ ፡ በፊት ፡ ሠርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የደመወዙ ፡ መብት ፡ ካንድ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ይቀራል ። እንዲህ ፡ ካልሆነ ፡ ግን ፡ ካሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።
- (፫) አሠሪው ፡ አስገዳጅ ፡ በሆነው ፡ ሕጋዊ ፡ አጅራንስ ፡ መሠረት ፡ ለሠራተኛው ፡ ሥራውን ፡ በመተው ፡ ምክንያት ፡ የተከፈሉትን ፡ ገንዘቦች ፡ ከዕዳው ፡ ለመቀነስ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፭፻፵፫ ። (፪) ለያንዳንድ ፡ ሥራ ፡ በቅጥር ፡ የሚከፈል ፡ ደመወዝ ፡ ወይም ፡ ጉርሻ ።

- (፩) ደመወዝ ፡ በያንዳንዱ ፡ ሥራ ፡ በቅጥር ፡ ወይም ፡ በመላው ፡ ሥራ ፡ የሚከፈል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ያለውን ፡ ቅጥር ፡ እንዲሠራዘት ፡ ለማድረግ ፡ በበሽታ ፡ ምክንያት ፡ የታወከው ፡ ሠራተኛ ፡ ይሠራው ፡ የነበረውን ፡ ሥራ ፡ ዐይነት ፡ የሚፈጽሙ ፡ በሥራው ፡ ማካሄጃ ፡ ውስጥ ፡ ባሉት ፡ ሠራተኞች ፡ በሚከፈለው ፡ መካከለኛ ፡ ደመወዝ ፡ ግምት ፡ ይወሰናል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ ሥራውን ፡ ከመተው ፡ አስቀድሞ ፡ በነበረው ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ታሞ ፡ የነበረው ፡ ሠራተኛ ፡ ይቀበላል ፡ የነበረው ፡ ደመወዝ ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ ይገባል ።
- (፫) የሚከፈለውም ፡ ደመወዝ ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በከፊል ፡ በጉርሻዎች ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስለ ፡ ሠራተኞቹ ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ለመቁጣጠር ፡ በሚቻል ፡ አኳኋን ፡ አሠሪው ፡ የሚቀበላቸው ፡ ጉርሻዎች ፡ ብቻ ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ ይገባሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፬ ። ደመወዝ ፡ ስለ ፡ መያዝ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

- (፩) በፍትሐ ፣ ብሔር ፣ ሕግ ፣ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ በተወሰነው ፡ አደራረግ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የሠራተኛ ፡ ደመወዝ ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ በኩል ፡ ለመያዝ ፡ አይችልም ።
- (፪) እንደዚህ ፡ ባለ ፡ አኳኋን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ላንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ሠራተኛው ፡ ለማስተላለፍ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፻፵፮ ። ከደመወዝ ፡ ላይ ፡ አስቀድሞ ፡ ስለ ፡ መውሰድ ።

- (፩) ከሠራተኛው ፡ ችግር ፡ የተነሣና ፡ ለአሠሪውም ፡ ምንም ፡ ጉዳት ፡ የሚያመጣበት ፡ ካልሆነ ፡ በሠራው ፡ ሥራ ፡ ለሠራተኛው ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ ገንዘብ ፡ አሠሪው ፡ አስቀድሞ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።
- (፪) ሠራተኛው ፡ ደመወዙን ፡ ለሌላ ፡ ለማስተላለፍ ፡ በሚችልበት ፡ መጠን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ገና ፡ ባልተፈጸመ ፡ ሥራ ፡ ምክንያት ፡ ለሠራተኛው ፡ አስቀድሞ ፡ ገንዘብ ፡ መክፈል ፡ ሊፈቀድ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፻፵፯ ። ስለ ፡ ማቻቻል ።

- (፩) ሠራተኛው ፡ ደመወዙን ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ማስተላለፍ ፡ በሚችልበት ፡ መጠን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አሠሪው ፡ በሠራተኛው ፡ ስም ፡ ለሌላ ፡ የከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ማቻቻያ ፡ አድርጎ ፡ ሠራተኛውን ፡ ለመቃወም ፡ አይችልም ።
- (፪) ስለ፡ነሆም ፡ ሠራተኛው ፡ አስቦ ፡ በአሠሪው ፡ ላይ ፡ ላደረገው ፡ ጉዳት ፡ ምክንያት ፡ ሊከፍለው ፡ የሚገባውን ፡ ኪሣራ ፡ መቻቻያ ፡ አድርጎ ፡ ያላንዳች ፡ ወሰን ፡ ሠራተኛውን ፡ ሊቃወመው ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፻፵፰ ። ከደመወዝ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ መያዝ ።

- (፩) ከደመወዝ ፡ ላይ ፡ ይያዛል ፡ ተብሎ ፡ ስምምነት ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ሠራተኛው ፡ በአጋጣሚ ፡ አሠሪውን ፡ ሊያደርስበት ፡ የሚችለውን ፡ ጉዳት ፡ ለመካስ ፡ እንደ ፡ ተያዘ ፡ ሆኖ ፡ ይገመታል ።
- (፪) ደመወዙን ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ለማስተላለፍ ፡ በሚችልበት ፡ መጠን ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ይህ ፡ የደመወዝ ፡ መያዝ ፡ አይፈቀድም ።
- (፫) ደመወዙም ፡ ከተያዘበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ወለድ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ክፍል ፡ ፬ ።

ስለ ፡ አሠሪው ፡ የጸጥታ ፡ አጠባበቅ ፡ ግዴታ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፻፵፰ ። መሠረቱ ።

- (፩) የሠራተኛውን ፡ ሕይወት ፣ ሙሉ ፡ ሰውነቱን ፡ ጤንነቱንና ፡ የሕሊና ፡ (የሞ

ራል) ፡ ክብሩን ፡ በመጠበቅ ፡ ረገድ ፡ አሠሪው ፡ ለሥራው ፡ ልዩ ፡ ሁኔታዎች ፡ ተገቢ ፡ የሆኑትን ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ሁሉ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፪) በልማድና ፡ በቴክኒክ ፡ ሥራዎች ፡ መሠረት ፡ በዚሁ ፡ ግብ ፡ ለሥራው ፡ ማካሄጃ ፡ ቦታዎችን ፡ ማቋቋምና ፡ አስፈላጊ ፡ መሣሪያን ፡ በተለይ ፡ ማደራጀት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺጅ፻፵፯ ። በሥራ ፡ ምክንያት ፡ የሚደርሱ ፡ አደጋዎች ።

በሥራው ፡ ምክንያት ፡ በሠራተኛው ፡ ላይ ፡ ለሚደርሱ ፡ አደጋዎች ፡ አሠሪው ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺጅ፻፶ ። ለሥራው ፡ ተመሳሳይ ፡ ስለሚሆን ፡ ሌላ ፡ ሥራ ።

ይህ ፡ ሥራ ፡ በአሠሪው ፡ የታዘዘም ፡ ባይሆን ፡ ለሥራ ፡ ማካሄጃው ፡ ጥቅም ፡ ሠራተኛው ፡ በሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ማካሄድ ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርሱበት ፡ አደጋዎች ፡ አሠሪው ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺጅ፻፶፩ ። በሥራው ፡ ጊዜና ፡ ቦታ ፡ ስለሚሆኑ ፡ አደጋዎች ።

(፩) ሠራተኛው ፡ ፡ ባንድ ፡ በተወሰነለት ፡ መሬት ፡ ወይም ፡ ቦታ ፡ ውስጥ ፡ የሥራውን ፡ አገልግሎት ፡ ሲፈጽም ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሥራው ፡ ጊዜና ፡ ቦታ ፡ በሠራተኛው ፡ ለሚደርሱበት ፡ አደጋዎች ፡ አሠሪው ፡ አላፈ ፡ ነው ።

(፪) በሥራው ፡ ሰዓት ፡ የሚፈቀደው ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ሥራ ፡ ጊዜ ፡ ሆኖ ፡ ይቁጠራል ።

(፫) በነዚህ ፡ ዕረፍት ፡ ጊዜ ፡ ለሠራተኞች ፡ ማረፊያ ፡ የተዘጋጁት ፡ ቦታዎች ፡ እንደ ፡ ሥራ ፡ ቦታ ፡ ክፍል ፡ ሆነው ፡ ይቁጠራሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺጅ፻፶፪ ። በሞያ ፡ ሥራዎች ፡ ላይ ፡ ስለሚደርሱ ፡ በሽታዎች ።

(፩) በሠራተኛው ፡ ላይ ፡ በሥራው ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርሱበት ፡ በሽታዎች ፡ አሠሪው ፡ አላፈ ፡ ነው ።

(፪) ምንም ፡ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ቢኖር ፡ እንኳ ፡ ያስተዳደር ፡ ደንቦች ፡ በልዩ ፡ ልዩ ፡ ኢንዱስትሪዎች ፡ የሚደርሱትን ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ደረሱ ፡ የሚቁጠሩትን ፡ በሽታዎች ፡ ይወስናሉ ።

(፫) ከነዚህ ፡ በሽታዎች ፡ ዝርዝር ፡ ውጭ ፡ ለሆነው ፡ ወይም ፡ የእነዚህ ፡ ዝርዝር ፡ በሌለ ፡ ጊዜ ፡ ሠራተኛው ፡ በሥራው ፡ ምክንያት ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ ለመሆኑ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ለማስረዳት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺጅ፻፶፫ ። ስለ ፡ አሠሪው ፡ ከአላፈነት ፡ መዳን ።

(፩) ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ ሰው ፡ ጥፋት ።

(፩) አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ ሰው ፡ አስቦ ፡ ባደረገው ፡ ጥፋት ፡ መሆኑን ፡ አሠሪው ፡ ካስረዳ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ ከተወሰነው ፡ አላፈነት ፡ አሠሪው ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

(፪) እንዲሁም ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ ሠራተኛው ፡ በግልጽ ፡ በጽሑፍ ፡ የተሰጠውን ፡ ትእዛዝ ፡ በመተላለፍ ፡ መሆኑን ፡ ካሰረዳ ፡ አሠሪው ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፳፻፶፬ ። (፪) ከሥራው ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ስለ ፡ አለመኖር ።

አደጋው ፡ ከሠራተኛው ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ ወይም ፡ ሠራተኛው ፡ ግንኙነት ፡ ካለው ፡ ከሥራው ፡ ውል ፡ ጋራ ፡ ምንም ፡ ግንኙነት ፡ የሌለው ፡ መሆኑን ፡ ካሰረዳ ፡ አሠሪው ፡ አላፈነት ፡ የለበትም ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፳፻፶፭ ። (፫) ሌሎች ፡ ምክንያቶች ።

አሠሪው ፡ በሌላ ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ከአላፈነት ፡ አይድንም ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፳፻፶፮ ። የአላፈነት ፡ መጠን ።

፩ ፡ የሕክምናና ፡ የሌሎች ፡ ወጪዎች ።

(፩) አሠሪው ፡ ስለ ፡ ሕክምና ፡ መድኃኒቶች ፡ ሆስፒታልና ፡ ሌሎችም ፡ አደጋው ፡ ወይም ፡ በሽታው ፡ ሠራተኛውን ፡ የሚያስገድዱትና ፡ በሚገባ ፡ አኳኝን ፡ የተደረጉትን ፡ ወጪዎች ፡ ሁሉ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) በአደጋው ፡ ወይም ፡ በበሽታው ፡ ጠንቅ ፡ ሠራተኛው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ አኳኝ ፡ ለመቃብር ፡ ሥርዐቶች ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ወጪዎች ፡ አሠሪው ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፳፻፶፯ ። (፪) የደመወዝ ፡ ክፍል ።

(፩) በአደጋው ፡ ወይም ፡ በበሽታው ፡ ምክንያት ፡ ሠራተኛው ፡ ለመሥራት ፡ የታወከ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሠራተኛው ፡ ሥራውን ፡ ከተወበት ፡ ጊዜ ፡ አንጎቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ከደመወዙ ፡ ከመቶ ፡ ሰባ ፡ አምስት ፡ አሠሪው ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) ከሠራተኛው ፡ ደመወዝ ፡ የበለጠ ፡ ሳይሆን ፡ አሠሪው ፡ የሚሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ሠራተኛው ፡ በአሠሪው ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ ለቋቋሙ ፡ ለያንዳንድ ፡ ዓመት ፡ በመቶ ፡ አምስት ፡ ይጨመራል ።

(፫) ሆኖም ፡ በወር ፡ ከአምስት ፡ መቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ የሚበልጥ ፡ ገንዘብ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፳፻፶፰ ። (፫) ስለ ፡ ቀለብ ፡ ግዴታ ።

(፩) ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ቀጥር ፡ የተመለከተው ፡ ጊዜ ፡ ካለቀ ፡ በኋላና ፡ ሠራተኛው ፡ ከአደጋው ፡ ወይም ፡ ከበሽታው ፡ የተነሣ ፡ ግማሹን ፡ ወይም ፡ በሚበልጥ ፡ የሥራ ፡ ችሎታውን ፡ በጭራሽ ፡ ያጣ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ አሠሪው ፡ ለሠራተኛውና ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ላላደረሱ ፡ ልጆቹ ፡ የቀለብ ፡ መክፈል ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

(፪) አሠሪው ፡ ይህ ፡ ግዴታ ፡ የሚደርስበት ፡ በምትክነት ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ሠራተኛው ፡ ከቤተ ፡ ዘመዱ ፡ አባሎች ፡ ይህን ፡ የቀለብ ፡ ርዳታ ፡ ለማግኘት ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፫) ይህ ፡ ግዴታ ፡ በዚህ ፡ ስር ፡ ስለ ፡ ቤተ ፡ ዘመድ ፡ በተነገረው ፡ መጽሐፍ ፡ በተመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፱ ። (፬) ስለ ፡ አሠሪው ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ አታላይነት ።

(፩) በሠራተኛው ፡ ላይ ፡ የደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ወይም ፡ በሽታ ፡ በአሠሪው ፡ አታላይነት ፡ ወይም ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ያሉት ፡ የሁለቱ ፡ ቍጥሮች ፡ ውሳኔዎች ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆኑም ።

(፪) በዚህ ፡ ስር ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ በሚለው ፡ ምዕራፍ ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ ሠራተኛው ፡ ቤተ ፡ ዘመዱ ፡ ወራሾቹ ፡ የደረሰባቸውን ፡ የጉዳት ፡ ካሳ ፡ አሠሪውን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

(፫) አሠሪው ፡ ስሕተት ፡ አለመጠንቀቅ ፡ ወይም ፡ ችላ ፡ ባይነት ፡ ሲያደርግና ፡ ይኸውም ፡ በነዝገላላይነት ፡ በድፍረት ፡ ወይም ፡ ለሠራተኞቹ ፡ ሕይወት ፡ ወይም ፡ ቤንነት ፡ ገድ ፡ የሌለው ፡ ሆኖ ፡ ሲተረጎም ፡ ከባድ ፡ ጥፋት ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፮ ።

ለሠራተኞች ፡ የሚገባ ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፳ ። የተለመዱ ፡ ሰዓቶችና ፡ ቀኖች ።

አሠሪው ፡ ለሠራተኛው ፡ የተለመዱትን ፡ የዕረፍት ፡ ሰዓቶችና ፡ ቀኖች ፡ መፍቀድ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፳፩ ። የዓመት ፡ የዕረፍት ፡ ፈቃድ ።

ሥራ ፡ አሠሪው ፡ የሠራተኛውን ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከጊዜው ፡ ዋነኛውን ፡ ክፍል ፡ የተገለገለበት ፡ ሲሆን ፡ ለሠራተኛው ፡ የዓመት ፡ የዕረፍት ፡ ፈቃድ ፡ መስጠትና ፡ ለዕረፍት ፡ በሚሰጠውም ፡ ጊዜ ፡ ደመወዙን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻፳፪ ። ዕረፍቱ ፡ የሚቈይበት ፡ ጊዜ ።

(፩) ሠራተኛው ፡ በአሠሪው ፡ ሥራ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ የሥራ ፡ ማከናወኛ ፡ ክፍል ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ እስከ ፡ ፮ ፡ ዓመት ፡ ሠርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዕረፍቱ ፡ ጊዜ ፡ የሚሰጠው ፡ መደዳውን ፡ ፀሥር ፡ ቀን ፡ ይሆናል ።

(፪) ሠራተኛው ፡ በአሠሪው ፡ ሥራ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በአንድ ፡ የሥራ ፡ ማከናወኛ ፡ ክፍል ፡ ሲሠራ ፡ ከአምስት ፡ እስከ ፡ ፲ ፡ ዓመት ፡ ቁይቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዕረፍቱ ፡ ጊዜ ፡ መደዳውን ፡ ፀሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ይሆናል ።

(፫) ሠራተኛው ፡ በአሠሪው ፡ ሥራ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ የሥራ ፡ ማከናወኛ ፡

ክፍል ፡ ሲሠራ ፡ ዐሥራ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ይበልጥ ፡ ሆኖት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዕረፍቱ ፡ ጊዜ ፡ የሚቋቋሙ ፡ መደዳውን ፡ ኻያ ፡ ቀን ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፳፫ ፡ ስለ ፡ ውለ ፡ ማለቅ ።

የሥራው ፡ ውል ፡ ባለቀ ፡ ጊዜ ፡ ሠራተኛው ፡ ለአሠሪው ፡ በዓመቱ ፡ ውስጥ ፡ የሠራበት ፡ ጊዜ ፡ ተገምቶ ፡ የሚገባውን ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፫ ፡ ስለ ሚቀንሱ ፡ ቀኖች ።

(፩) በሠራተኛው ፡ ጥያቄ ፡ ወይም ፡ አስቀድሞ ፡ ከዕረፍቱ ፡ ላይ ፡ የተሰጡትን ፡ የዕረፍት ፡ ቀኖች ፡ አሠሪው ፡ ለሠራተኛው ፡ ከሚገባው ፡ ከዓመት ፡ የዕረፍት ፡ ቀኖች ፡ ላይ ፡ ይቀንሳል ።

(፪) ሠራተኛው ፡ በሌላ ፡ ምክንያት ፡ ያልሠራባቸውን ፡ ቀኖች ፡ አሠሪው ፡ ለመቀንስ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፳፻፲፱፻፳፮ ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜ ።

(፩) የዕረፍቱም ፡ ጊዜ ፡ ከዓመቱ ፡ ውስጥ ፡ ምቹ ፡ በሆነ ፡ ወራት ፡ ይፈቀዳል ።

(፪) ይኸውም ፡ የሥራውን ፡ ዐይነት ፡ (አሠሪውንና ፡ የሠራተኛውን ፡ ጥቅሞች ፡ እንደ ፡ ተቻለ ፡ በማስማማት ፡ ነው ።

(፫) ዕረፍቱን ፡ የሚያገኝበት ፡ ጊዜ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ለሠራተኛው ፡ ካንድ ፡ ወር ፡ በፊት ፡ ይነገረዋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፮ ፡ ለመውለድ ፡ ስለሚሰጥ ፡ ዕረፍት ።

(፩) ልጅ ፡ ለመውለድ ፡ የምትጠባበቅ ፡ ሠራተኛ ፡ በመውለጃዋ ፡ ጊዜ ፡ ያንድ ፡ ወር ፡ ዕረፍት ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አላት ።

(፪) በዚህ ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ ግማሽ ፡ ደመወዝዋን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ክፍል ፡ ፮ ።

ውልን ፡ ስለ ፡ ማቋረጥ ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፯ ፡ ጊዜው ፡ የተወሰነው ፡ ውል ።

(፩) የሚቋቋሙበት ፡ ጊዜ ፡ የተወሰነ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሲፈጸም ፡ ያለቀ ፡ ይሆናል ።

(፪) የተወሰነ ፡ ሥራን ፡ ለመፈጸም ፡ የተደረገ ፡ ውል ፡ በስምምነት ፡ የሆነው ፡ ሥራ ፡ ሲፈጸም ፡ ያለቀ ፡ ይሆናል ።

(፫) የተፈጸመውን ፡ ውል ፡ አልቋል ፡ ለማለት ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ማናቸውም ፡ ማስታወቂያ ፡ አስፈላጊ ፡ አይደለም ።

ቀ፡፪ሺ፭፻፷፰።ውሉ፡የሚቈይበት፡ከፍተኛ፡ጊዜ ።

- (፩) ከአምስት ፡ ዓመት ፡ ለሚበልጥ ፡ ጊዜ ፡ የአገልግሎትን ፡ ሥራ ፡ ለመዋዋል ፡ አይቻልም ።
- (፪) ከተዋዋቶቹ ፡ ባንዱ ፡ ወገን ፡ ዕድሜ ፡ ልክ ፡ ወይም ፡ ከ፩ ፡ ዓመት ፡ ለበለጠ ፡ ጊዜ ፡ የሚደረግ ፡ የሥራ-ውል ፡ ተዋዋቶቹን ፡ ሊያስገድዳቸው ፡ አይችልም ።
- (፫) ይህ ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ የሰድስት ፡ ወር ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ በመስጠት ፡ ተዋዋቶቹ ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡፪ሺ፭፻፷፱።ሰለ፡ውል፡ማደስ ።

ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የተደረገ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ካለቀ ፡ በኋላ ፡ አሠሪው ፡ ሳይቃወመው ፡ ሠራተኛው ፡ ሥራውን ፡ የቀጠለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውሉ ፡ እንደ ፡ ታደሰ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ፡፪ሺ፭፻፸፬።የሚቈይበት፡ጊዜ፡ያልተወሰነ፡ውል ።

- (፩) ውሉ ፡ የሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የተጠየቀው ፡ የሥራው ፡ ዐይነት ፡ ወይም ፡ ማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ሁኔታ ፡ ውሉ ፡ የሚቈይበትን ፡ ጊዜ ፡ የሚያመለክቱ ፡ ያልሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እያንዳንዳቸው ፡ ተዋዋቶች ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ አሠሪው ፡ ወይም ፡ ሠራተኛው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ አስቀድሞ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።

ቀ፡፪ሺ፭፻፸፩።ማስጠንቀቂያ፡ለመስጠት፡አስፈላጊ፡የሆነው፡ጊዜ ።

- (፩) ማስጠንቀቂያው ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከሰባት ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ መስጠት ፡ አለበት ። ውጤትም ፡ የሚያገኘው ፡ ከሚከተለው ፡ የደመወዝ ፡ መክፈያ ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።
- (፪) የሥራው ፡ ውል ፡ ካንድ ፡ ዓመት ፡ በላይ ፡ ቈይቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለወሩ ፡ መጨረሻ ፡ ሆኖ ፡ ማስጠንቀቂያው ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከሁለት ፡ ወር ፡ አስቀድሞ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።
- (፫) ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባሉት ፡ ኅይለ ፡ ቃሎች ፡ ለተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ለሠራተኛው ፡ ደመወዙን ፡ ወዲያውኑ ፡ የሰጠው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠሪው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ መስጠቱ ፡ ይቀርለታል ።

ቀ፡፪ሺ፭፻፸፪።ውሉ፡የሚቀርበት፡ምክንያት ።

የሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተወሰነውን ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ ያደረገበትን ፡ ወይም ፡ የሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ የተወሰነለትን ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ የሚያድስበትን ፡ ምክንያት ፡ ሠራተኛው ፡ የጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠሪው ፡ በጽሑፍ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቀላ ፡ ጀቪጅጃጃ፫፫ ። ከሥራ፡በማሰናበት፡ሰለሚሰጥ፡ኪሣራ ።

አሠሪው ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ በማድረግ ፡ ወይም ፡ አላድስም ፡ በማለት ፡ ይህን ፡ ውሳኔ ፡ በግልጽ ፡ የሚያረጋግጥ ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ የሌለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሠራተኛው ፡ ተገቢ ፡ የሆነ ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀላ ፡ ጀቪጅጃጃ፬፬ ። የኪሣራው፡ልክ።

- (፩) የዚህን ፡ ተገቢ ፡ የሆነውን ፡ የኪሣራ ፡ ገንዘብ ፡ ለመወሰን ፡ የሠራተኛውን ፡ የአገልግሎት ፡ ጊዜና ፡ የሥራውን ፡ ዐይነት ፡ የሚያስወቅሱትንም ፡ ጥፋቶች ፡ ከባድነት ፤ የሥራ ፡ ማካሄጃውን ፡ ገንዘብ ፡ ሁኔታና ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ማናቸውንም ፡ ግልጽ ፡ ሁኔታዎች ፡ ሁሉ ፡ ዳኞች ፡ ይመረምራሉ ።
- (፪) ኪሣራውም ፡ ሠራተኛው ፡ ባለፈው ፡ ሦስት ፡ ወር ፡ ከተቀበለው ፡ ደመወዝ ፡ ሊበልጥ ፡ አይችልም ።

ቀላ ፡ ጀቪጅጃጃ፭፭ ። በቂ፡ምክንያቶች።

- (፩) ከውሉ ፡ ዐይነት ፡ የተነሣ ፡ ውሉ ፡ እንዲታደስ ፡ ወይም ፡ እንዲራዘም ፡ ባሉት ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ ለአእምሮ ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ምክንያት ፡ ባልተገኘ ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ የወሰነው ፡ ውሳኔ ፤ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዳለው ፡ ሆኖ ፡ ይገመታል።
- (፪) እንዲሁም ፡ በሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ ላይ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ የሚፈለገውን ፡ የቴክኒክ ፡ ዕውቀቶቹን ፡ ቅን ፡ ሕሊና ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፤ ትክክለኛነቱን ፤ ወይም ፡ ፈጣንነቱን ፤ በሥራው ፡ ያላሳየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠሪው ፡ የወሰነው ፡ ውሳኔ ፤ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዳለው ፡ ይገመታል ።
- (፫) ሠራተኛው ፡ የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ በቅን ፡ ልቦና ፡ ቀሪ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠሪው ፡ የወሰነው ፡ ውሳኔ ፤ በቂ ፡ ምክንያት ፡ እንዳለው ፡ ይቈጠራል ።

ቀላ ፡ ጀቪጅጃጃ፮፮ ። ውሉን፡ያስቀረው፡ሠራተኛው፡ሰለ፡መሆኑ ።

- (፩) ውሉን ፡ ያስቀረው ፡ አሠሪው ፡ ባይሆንም ፡ እንኳ ፡ ሠራተኛው ፡ ውሉን ፡ እንዲያፈርስ ፡ አሠሪው ፡ በአድራጎት ፡ ገፋፍቶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሥራ ፡ በማሰናበቱ ፡ የሚወሰንለትን ፡ ኪሣራ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።
- (፪) በተለይም ፡ አሠሪው ፡ ሠራተኛውን ፡ በማይገባ ፡ ሁኔታ ፡ ያጥላላው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የውሉን ፡ ዋና ፡ ፍሬ ፡ ነ፡ር ፡ በመንካት ፡ ወይም ፡ የውሉን ፡ ቃል ፡ በመደጋገም ፡ የጣሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገረው ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቀላ ፡ ጀቪጅጃጃ፯፯ ። ሰለ፡እምነት፡ሥራዎች።

- (፩) የሥራው ፡ ውል ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ችሎታዎችን ፡ የሚጠይቁ ፡ የእምነት ፡ ሥራዎች ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠሪው ፡ ውሉን ፡ ቀሪ ፡ የሚያደርግበትን ፡ ወይም ፡ የማያድስበትን ፡ ምክንያት ፡ ለማስታወቅ ፡ አይገደድም ።

(ዪ) እንዲህም ፡ ሲሆን ፡ ውሉ ፡ እንዲቀር ፡ የተደረገው ፡ በማይገባ ፡ ጊዜና ፡ አንደኛውን ፡ ወገን ፡ ለመጉዳት ፡ ወይም ፡ ለደርስበት ፡ የሚችለውን ፡ ጉዳት ፡ ባለማሰብ ፡ መሆኑ ፡ ካልተረጋገጠ ፡ በቀር ፡ የውሉ ፡ መቅረት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈልን ፡ አያስከትልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፸፰ ። ስለ ፡ ውሉ ፡ ፈራሽነት ። (፩) መሠረቱ ።

ለመፍረስ ፡ ትክክለኛ ፡ የሆነ ፡ ምክንያት ፡ የኖረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠራው ፡ ወይም ፡ ሠራተኛው ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሳይሰጥ ፡ የሥራውን ፡ ውል ፡ ወዲያውኑ ፡ ቀሪ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፸፱ ። (፪) ግዴታዎችን ፡ ስላለመፈጸም ።

ባንድ ፡ ወገን ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ያሉ ፡ የግዴታዎች ፡ አለመፈጸም ፡ በሁኔታዎችና ፡ በልምዶች ፡ አንጻር ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ከባድ ፡ ጠባይ ፡ ካላሳየ ፡ በቀር ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ አይሆንም ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፹ ። (፫) ያለ ፡ ፈቃድ ፡ ሥራን ፡ ስለ ፡ መተው ።

ሁኔታው ፡ በሠራተኛው ፡ ጥፋት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በበሽታ ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ በማናቸውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ ሠራተኛው ፡ እንዳይሠራ ፡ የተከለከለበት ፡ ሁኔታ ፡ ለአሠራው ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ አይሆንም ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፹፩ ። (፬) የሥራ ፡ አድማ ።

(፩) ባንድ ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማ ፡ የሠራተኛው ፡ ተከፋይ ፡ መሆን ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማ ፡ የተደረገው ፡ አሠራውን ፡ ለመጉዳት ፡ ብቻ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ በሕዝብ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ የተከለከለ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ለአሠራው ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ይሆናል ።

(፪) ከነዚህ ፡ ሁኔታዎች ፡ ውጭ ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ አይሆንም ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፹፪ ። (፭) የአሠራው ፡ መክሠር ፡ ወይም ፡ የመክፈል ፡ ችሎታ ፡ ማጣት ።

አሠራው ፡ የከሠረ ፡ ወይም ፡ ለመክፈል ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሠራተኛው ፡ ስለ ፡ ደመወዙ ፡ ዋስትና ፡ የጠየቃቸው ፡ ማረጋገጫዎች ፡ ዋሶች ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ያልተሰጡት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፹፫ ። ስለ ፡ ኪሣራ ፡ ግዴታ ። (፩) አላገባብ ፡ ውልን ፡ ስለ ፡ ማፍረስ ።

ከተዋዋዮች ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ በማይገባ ፡ ሁኔታ ፡ ውሉን ፡ ያፈረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በማይገባ ፡ ውሉን ፡ ስላቋረጠ ፡ ውል ፡ አፍራኩ ፡ በተዋዋዩ ፡ ላይ ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ : ፪ሺ፭፻፹፬ ። (፪) በሚገባ ፡ ውልን ፡ ስለ ፡ ማፍረስ ።

አንዱ ፡ ወገን ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ የሚያደርሰው ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ውልን ፡ በመጣስ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ ከመሰለ ፡ መጣስ ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግዴታዎቹን ፡ ያልፈጸመው ፡ ወገን ፡ ውሉን ፡ በመተው ፡ በተዋዋዩ ፡ ላደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ : ፪ሺ፭፻፹፮ ። ስለ ፡ ሠራተኛው ፡ መሞት ።

- (፩) የሠራተኛው ፡ መሞት ፡ የሥራውን ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ ያደርገዋል ።
- (፪) የሠራተኛው ፡ ወራሾች ፡ በውሉ ፡ ምክንያት ፡ ምንም ፡ የግል ፡ ግዴታ ፡ አይደርስባቸውም ።

ቀ : ፪ሺ፭፻፹፰ ። ስለ ፡ አሠሪው ፡ መሞት ።

- (፩) ስምምነቱ ፡ የተደረገው ፡ አሠሪውን ፡ በመመልከት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በአሠሪው ፡ መሞት ፡ የሥራው ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ አይሆንም ።
- (፪) በአሠሪው ፡ መሞት ፡ የሥራው ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ ቀን ፡ ጊዜው ፡ ላልተወሰነ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ማስታወቂያ ፡ እንደ ፡ ተቀበለ ፡ ያህል ፡ ተቋጥሮ ፡ አሠሪው ፡ ከሞተ ፡ በኋላ ፡ ሠራተኛው ፡ ደመወዙን ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ : ፪ሺ፭፻፹፯ ። የሥራ ፡ ማካሄጃን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

- (፩) አሠሪው ፡ የሥራ ፡ ማካሄጃውን ፡ ለሌላ ፡ የስተላለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እሱ ፡ ያደረጋቸው ፡ የሥራ ፡ ውሎች ፡ በሠራተኞቹና ፡ የሥራ ፡ ማካሄጃውን ፡ በገዛው ፡ ሰው ፡ መካከል ፡ ይቀጥላሉ ።
- (፪) ሠራተኞቹ ፡ የሥራው ፡ ማካሄጃ ፡ ከመተላለፉ ፡ በፊት ፡ ያገኙባቸውን ፡ የነባርነት ፡ መብቶች ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ ይሆናሉ ።
- (፫) የሥራው ፡ ማካሄጃ ፡ በተላለፈለት ፡ ጊዜ ፡ አንድ ፡ ሠራተኛ ፡ ለሠራው ፡ ሥራ ፡ ሊከፈል ፡ ለሚገባው ፡ ገንዘብና ፡ እንዲሁም ፡ አስተላላፊው ፡ ውሉን ፡ በማፍረስ ፡ ሊከፍል ፡ ለሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ ጭምር ፡ እነዚህ ፡ ገንዘቦች ፡ ሊከፈሉ ፡ የሚገባ ፡ መሆኑን ፡ የሚያውቅ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለሠራተኛው ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ በተላለፈው ፡ የሥራ ፡ ማካሄጃ ፡ መዝገብ ፡ ወይም ፡ በሠራተኛው ፡ የሥራ ፡ ደብተር ፡ ተጽፎ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገዢው ፡ ካስተላለፈው ፡ ጋራ ፡ ባንድነት ፡ ይገደዳል ።

ቀ : ፪ሺ፭፻፹፰ ። ስለ ፡ ተሠራው ፡ ሥራ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ።

- (፩) ሠራተኛው ፡ የውሉ ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ የሥራውን ፡ ዐይነትና ፡ ሥራዎቹ ፡ የቁዩበትን ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ እንዲሁም ፡ የአሠሪው ፡ ስምና ፡ አድራሻ ፡ ያለበት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ እንዲሰጠው ፡ አሠሪውን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(ደ) ለጠባዩና ለፈጸመው ሥራ ሀይነት፣ ያስተያየት፣ ግምት፣ በምስክር፣ ወረቀት፣ ላይ፣ እንዲሰጠው፣ ሠራተኛው፣ አሠራውን፣ በግልጽ፣ ካልጠየቀው፣ በቀር፣ የምስክር፣ ወረቀት፣ የዚህ ሀይነት፣ አስተያየት፣ አይገኝበትም ።

ሥ : ፪ሺ፻፹፱ ። መወዳደር፣ እንዳይደረግ፣ የሚደረግ፣ የውል፣ ቃል ።

፩ : መሠረቱ ።

(፩) ለሠራተኛው የተሰጠው ሥራ፣ የአሠራውን ደንቦች፣ ለማወቅ፣ ወይም፣ በጉዳዮቹ ምስጢር፣ ውስጥ ለመግባት፣ የፈቀደለት፣ እንደ ሆነ፣ ሠራተኛው፣ ውሉ፣ ቀሪ ከሆነ፣ በኋላ፣ በራሱ ስም፣ አሠራውን ለመወዳደር፣ እንዳይችል፣ በማናቸውም ሀይነት፣ ሁኔታ፣ አሠራውን፣ በሚወዳደር፣ የሥራ ማካሄጃው፣ ውስጥ፣ ተካፋይ፣ እንዳይሆን፣ ሁለቱም፣ ወገኖች፣ መዋዋል፣ ይችላሉ ።

(፪) ይህ የውል፣ ቃል፣ በግልጽና፣ በጽሑፍ፣ ካልሆነ፣ በቀር፣ ዋጋ፣ የለውም ።

ሥ : ፪ሺ፳፻፯ (፪) ስለ ስምምነቱ ወሰን ።

(፩) መወዳደርን የሚከልክለው ስምምነት፣ ዋጋ፣ ያለው፣ የሚሆነው፣ ለአሠራው፣ ተገቢ የሆኑትን ጥቅሞች፣ ለመጠበቅ፣ አስፈላጊ በሆነው፣ መጠንና ለሠራተኛው የወደፊት አኗኗር፣ ዕድል፣ በርትዕ፣ መሠረት፣ ተቃራኒ ያልሆነ፣ እንደ ሆነ፣ ነው ።

(፪) በተለይም፣ ይህ ስምምነት፣ የሚጸናው፣ ለሠራተኛው የተከለከለው ሥራ ሀይነት፣ ስፍራውና ጊዜው የተወሰነ ሲሆን፣ ነው ።

ቀ : ፪ሺ፳፻፲፩ (፫) ስለ ቅጣት ።

(፩) የተከለከለውን የመወዳደር ስምምነት የጣሰ ሰው ስምምነቱን በመጣሱ ለሚደርሰው የጉዳት ኪሣራ አላፈነው ።

(፪) ክልከላውን የጣሰ ይቀጣል ብለው ተዋውለው እንደ ሆነ ግልጽ፣ የሆነ ተቃራኒ ስምምነት ከሌለ በቀር ሠራተኛው ለአሠራው የተወሰነውን መቀጫ በመክፈል ነጻ ለመውጣት ይችላል ።

(፫) ይህ መብት ለራሱ እንዲጠበቅ በጽሑፍ በግልጽ ተወስኖ እንደ ሆነ ከጉዳት ኪሣራ በቀር አደጋ በደረሰባቸው ወይም ያደርሰባቸዋል ተብለው በሚያሠጉት ጥቅሞች ትልቅነት መጠንና ከሠራተኛው አሠራር የተነሣ ውሳኔው ተገቢ ሆኖ ሲታይ ይህ ሠራተኛው ያደረገው የውል መተላለፍ ሥራ እንዲቀር አሠራው ለማስገደድ ይችላል ።

ቀ : ፪ሺ፳፻፺፪ (፬) ስለ ውሉ ቃል ሰፊነት ።

(፩) የመወዳደር ክልከላ፣ እንዲጠበቅ ለማድረግ አሠራው እርግጠኛ ጥቅም የሌለው መሆኑ ሲታወቅ የመወዳደሩ ክልከላ ስምምነት ቀሪ ሆይ ያል ።

(ጀ) በሠራተኛው ፡ ላይ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ሳያገኝበት ፡ አሠራው ፡ የሥራውን ፡ ውል ፡ ያፈረሰ ፡ ወይም ፡ ለማደስ ፡ እንቢ ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠራው ፡ ውድድርን ፡ በሚከለክለው ፡ ውለታ ፡ ለመጠቀም ፡ አይችልም ።

(ቸ) እንዲሁም ፡ ሠራተኛው ፡ ውሉን ፡ እንዲያፈርስ ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ የሰጠው ፡ አሠራው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውድድሩን ፡ በሚከለክለው ፡ ውለታ ፡ አሠራው ፡ ሊጠቀምበት ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፺፫ ፡ የቀሪ ፡ ሒሳብ ፡ የመጨረሻ ፡ ደረሰኝ ።

(ጸ) ሠራተኛው ፡ የፈረመበት ፡ የቀሪ ፡ ሒሳብ ፡ የመጨረሻ ፡ ደረሰኝ ፡ አሠራው ፡ ለሚሰጠው ፡ ደመወዝ ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ተጻፈ ፡ ይቈጠራል ።

(ጸ) ሠራተኛው ፡ ከአሠራው ፡ ላይ ፡ ሊያገኛቸው ፡ የሚችለው ፡ ሌሎች ፡ ገንዘቦች ፡ የተከፈሉ ፡ ሆነው ፡ የሚገመቱት ፡ አሠራውን ፡ ነጻ ፡ የሚያደርጉት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ደረሰኞች ፡ ሆነው ፡ አከፋፈላቸውን ፡ የሚያመለክቱ ፡ ወይም ፡ የሠራተኛውን ፡ አልፏልግም ፡ ማለትን ፡ የሚያስረዱ ፡ ሰነዶች ፡ በተገኙ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ አንዳንድ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሥራ ፡ ውሎች ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ሞያ ፡ ሥራ ፡ መልመጃ ፡ ውል ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፺፩ ። አሠራው ፡ ለሥራ ፡ ለማጁ ፡ የሚሰጠው ፡ ትምህርት ።

(ጸ) በሥራ ፡ መልመጃ ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ አሠራው ፡ ለሥራ ፡ ለማጁ ፡ የሞያ ፡ ሥራ ፡ ትምህርትን ፡ በሚያስፈልገው ፡ ጥንቃቄ ፡ ሁሉ ፡ መስጠት ፡ ይገባዋል ።

(ጀ) በውሉ ፡ ላይ ፡ ከተመለከተው ፡ የሞያ ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ ባላቸው ፡ ሥራዎች ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ አሠራው ፡ ሥራ ፡ ለማጁን ፡ ያውለዋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፺፪ ። ትምህርት ፡ ቤቶችን ፡ ስለ ፡ ማዘውተር ።

(ጸ) ሥራ ፡ ለማጁ ፡ የግዴታ ፡ ትምህርት ፡ ቤቶችን ፡ እንዲያዘውትር ፡ አሠራው ፡ ይጠበቃል ።

(ጀ) አሠራውም ፡ ትምህርት ፡ ቤቶችንና ፡ የሞያ ፡ ሥራዎችን ፡ ትምህርት ፡ እንዲሁም ፡ በሥራ ፡ ለማጆች ፡ ፈተና ፡ ተካፋይ ፡ ለመሆን ፡ እንዲችል ፡ ለሥራ ፡ ለማጁ ፡ አስፈላጊውን ፡ ጊዜ ፡ ይፈቅድለታል ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፺፮ ። የተከለከሉ ፡ ሥራዎች ።

ከሁኔታዎች ፡ የተነሣ ፡ የሚገባ ፡ ልዩ ፡ ምክንያት ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ አሠራው ፡ ሥራ ፡ ለማጁ ፡ በሌሊት ፡ ወይም ፡ በእሑድ ፡ እንዲሠራ ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።

ቍ፡ ጀቪጅ፻፲፮ ። ወደ፡ሥራ፡ ውል፡ ደንቦች፡ስለ፡መመራት ።

እንዲሁም፡ ደግሞ፡ የሥራ፡ ውል፡ ደንቦች፡ በሥራ፡ መልመጃ፡ ውል፡ ላይ፡ ይጸናሉ ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ሥራ ፡ ሙከራ ፡ ውል ።

ቍ፡ ጀቪጅ፻፲፰ ። በሙከራ፡ስለ፡መቅጠር ።

(ጸ) ሠራተኛውን ፡ በሙከራ ፡ ለመቅጠር ፡ ይቻላል ።

(፪) ይህንን ፡ ሁኔታ ፡ የሚያረጋግጥ ፡ ጽሑፍ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሙከራ ፡ የተቀጠረው ፡ ሠራተኛ ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ተቀጠረ ፡ ይቈጠራል ።

ቍ፡ ጀቪጅ፻፲፱ ። የሕሊና፡ግምት ።

ከአሽከሮች ፡ ጋራ ፡ የተደረገ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ የመጀመሪያዎቹ ፡ ሁለት ፡ ሳምንቶች ፡ እንደ ፡ ሙከራ ፡ ጊዜ ፡ ሆነው ፡ ይቈጠራሉ ።

ቍ፡ ጀቪ፳፻ ። ለሙከራ ፡ የተደረገን ፡ ውል ፡ ስለ ፡ ማፍረስ ።

(ጸ) በሙከራው ፡ ጊዜ ፡ እያንዳንዱ ፡ ወገን ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ለመስጠት ፡ ሳይገደድ ፡ ወይም ፡ ኪሣራ ፡ ሳይከፍል ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።

(፪) የሆነ ፡ ሆኖ ፡ ሙከራው ፡ አስፈላጊ ፡ ለሆነ ፡ አነስተኛ ፡ ጊዜ ፡ የተመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ አነስተኛ ፡ ጊዜ ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ አይቻልም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

በቤተ ፡ ሰብ ፡ አስተዳደር ፡ ውስጥ ፡ ስለሚኖር ፡ አሽከር ፡ የሥራ ፡ ውል ።

ቍ፡ ጀቪ፳፻፩ ። ስለ ፡ ሠራተኛው ፡ ጤና ፡ ግብረ ፡ ገብነቱ ።

ሠራተኛው ፡ ከአሠሪው ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ ጋራ ፡ የሚኖር ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠሪው ፡ የመኖሪያ ፡ ቦታዎችን ፡ የምግብን ፡ የሥራና ፡ የዕረፍት ፡ ጊዜዎችን ፡ የሚመለከቱትን ፡ የሠራተኛውን ፡ ጤና ፡ ግብረ ፡ ገብነቱን ፡ የሚጠብቁትን ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ዝግጅቶች ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

ቍ፡ ጀቪ፳፻፪ ። ሠራተኛውን ፡ የማስታመም ፡ ግዴታ ። (ጸ) መሠረቱ ።

(ጸ) በአሠሪው ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ ውስጥ ፡ የሚኖረውና ፡ እርሱም ፡ የሚጠብቀው ፡ አሽከር ፡ የታመመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ በሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ ለታመመው ፡ ሠራተኛ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ሕክምናዎች ፡ በቤቱም ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ሆስፒታል ፡ ለማስታመም ፡ አሠሪው ፡ አስፈላጊውን ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፪) ውሉ ፡ ከተጀመረ ፡ ቢያንስ ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ በሽታው ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለአንድ ፡ ወር ፡ በሚቆይ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሁም ፡ ውሉ ፡ ከተጀመረ ፡

ከሦስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ በሚቁይ ፡ ጊዜ ፤ ይህ ፡ የማስታመም ፡ ግዴታ ፡ የተወሰነ ፡ ነው ።

(፫) በበሽታው ፡ ጊዜ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ወጪዎች ፡ አሠሪው ፡ ከሠራተኛው ፡ ደመወዝ ፡ ላይ ፡ ለመቀነስ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፮፻፫ ። (፪) ነጻ ፡ ስለሚያደርጉ ፡ ምክንያቶች ።

(፩) ሠራተኛው ፡ ሆነ ፡ ብሎ ፡ አስቦ ፡ በሽታው ፡ እንዲይዘው ፡ አድርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠሪው ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ ከተመለከቱት ፡ ግዴታዎች ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

(፪) በሽታውን ፡ ተቃዋሚ ፡ ከሚሆን ፡ ካንድ ፡ አስገዳጅ ፡ አሹራንስ ፡ የመነጨን ፡ አንድ ፡ መብት ፡ በመፈጸም ፡ ባንድ ፡ ሆስፒታል ፡ ውስጥ ፡ ሠራተኛው ፡ የገባ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአሠሪው ፡ ግዴታ ፡ እንዲሁ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፫) በሠራተኛው ፡ በሽታ ፡ ምክንያት ፡ ውሉን ፡ በማፍረስ ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ ከተመለከቱት ፡ ግዴታዎች ፡ አሠሪው ፡ ነጻ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፮፻፬ ። ስለ ፡ ደመወዝ ፡ አከፋፈል ።

(፩) የሥራው ፡ ውል ፡ ያነሰ ፡ ጊዜ ፡ ካልወሰነ ፡ በቀር ፡ ከአሠሪው ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ ጋራ ፡ በአሽከርካት ፡ የሚኖሩ ፡ ሠራተኞች ፡ ደመወዝ ፡ የሚከፈላቸው ፡ በየሦስት ፡ ወር ፡ መጨረሻ ፡ ነው ።

(፪) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ውሉ ፡ ቀሪ ፡ ሲሆን ፡ ደመወዝ ፡ ተከፋይ ፡ ይሆናል ።

$$\begin{aligned} & \text{ክፍል ፡ ፱ ።} \\ & \underline{\text{ስለ ፡ እርሻ ፡ ሥራ ፡ ውል ።}} \\ & \text{ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።} \\ & \underline{\text{ስለ ፡ እርሻ ፡ ውል ።}} \end{aligned}$$

ቀ ፡ ፪ሺ፮፻፭ ። መሠረቱ።

(፩) የእርሻ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ በጠቅላላው ፡ የሚመራው ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ምዕራፍ ፡ ድንጋጌዎችና ፡ በተለይም ፡ አስፈላጊ ፡ ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ንኡስ ፡ ክፍሎች ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ነው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፤ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የሚፈጸሙበት ፡ ሁኔታ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፮፻፮ ። ጊዜው፣ ያልተወሰነ፣ ውል ።

(፩) ጸንቶ ፡ የሚቁይበት ፡ ጊዜ ፡ ባልተወሰነ ፡ ውል ፡ መሬቱን ፡ ያከራየ ፡ ባለመሬት ፡ ውሉን ፡ የሚያፈርስ ፡ መሆኑን ፡ ከሦስት ፡ ወር ፡ በፊት ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ኃይለ ፡ ቃል ፡ የተሰጠው ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ገበሬው ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ በኖረበት ፡ ለየአንዳንዱ ፡ ዓመት ፡ የአንድ ፡ ወር ፡ ተጨማሪ ፡ ጊዜ ፡ ይኖረዋል ።

(፫) ስለ ፡ ገበሬው ፡ መሰናበት ፡ የተሰጠው ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ግን ፡ ከመጋቢት ፡
 ፩ ፡ ቀን ፡ ካለው ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ ማናቸውንም ፡ ውጤት ፡ አያስከትልም ።
 ቊ ፡ ፪ሺ፺፻፯ ። ባለመሬቱ ፡ ገበሬውን ፡ ለመመገብ ፡ ስላለበት ፡ ግዴታ ።

(፬) የእርሻ ፡ ሥራ ፡ ገበሬ ፡ በተወሰነ ፡ የእርሻ ፡ ስፍራ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ሙሉ ፡
 የሠራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለመሬቱ ፡ ለዚህ ፡ ገበሬ ፡ ምግብ ፡ የመስጠት ፡ ግዴታ ፡
 አለበት ።

(፭) ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፤
 በዚህ ፡ ግዴታ ፡ ላይ ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሥጋ ፡ ዝምድናና ፡ ስለ ፡ ጋብቻ ፡
 ዝምድና ፡ በተመለከተው ፡ አንቀጽ ፡ የተባሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ይጻኑበታል ።
 ቊ ፡ ፪ሺ፺፻፰ ። ይህ ፡ ግዴታ ፡ ሁለተኛ ፡ ደረጃ ፡ ግዴታ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፮) ባለመሬቱ ፡ ሊመግባቸው ፡ የሚገደድበት ፡ ሌሎች ፡ የሥጋ ፡ ዘመዶችና ፡
 ወይም ፡ የጋብቻ ፡ ዘመዶች ፡ ያሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እነሱን ፡ በመጉዳት ፡ ገበሬው ፡
 አሠራውን ፡ ባለመሬት ፡ ቀለብ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ አይችልም ።

(፯) እንዲሁም ፡ ገበሬው ፡ ምግብ ፡ ሊሰጡት ፡ የሚችሉ ፡ የሥጋ ፡ ወይም ፡ የጋ
 ብቻ ፡ ዘመዶች ፡ ያሉት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለመሬቱን ፡ ምግብ ፡ እንዲሰጠው ፡
 ለማስገደድ ፡ አይችልም ።

ቊ ፡ ፪ሺ፺፻፱ ። የጊዜው ፡ ወሰን ።
 ባለመሬቱ ፡ ገበሬውን ፡ ለመመገብ ፡ ያለበት ፡ ግዴታ ፡ የእርሻ ፡ ሥራው ፡ ውል ፡
 ከተፈጸመ ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ የሚቀር ፡ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ሥራ ፡ ውል ።

ቊ ፡ ፪ሺ፺፻፲ ። ትርጓሜ ።
 የሥራ ፡ ማከናወኛ ፡ ውል ፡ ማለት ፡ አሠራው ፡ በገባው ፡ ውለታ ፡ ለ፩ኛው ፡
 ወገን ፡ የሥራውን ፡ ዋጋ ፡ ሊከፍለው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭም ፡ በጎላፊነት ፡ የተሰጠ
 ውን ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ በገባበት ፡ ውለታ ፡ ሊፈጽም ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ መካከል ፡
 የተደረገ ፡ ውል ፡ ነው ።

ቊ ፡ ፪ሺ፺፻፲፩ ። የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ ሥራ ፡ ማከናወኛዎች ።

(፩) የሥራ ፡ ማከናወኛው ፡ ዓላማ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤
 የማከናወኛውን ፡ ውል ፡ የሚመለከቱ ፡ ድንጋጌዎች ፡ የማይንቀሳቀሱትን ፡
 ንብረቶች ፡ በሚመለከተው ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ተመልክተዋል ።

(፪) የሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ጠቅላላ ፡ ዋጋ ፡ ከአምስት ፡ መቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡
 የማይበልጥ ፡ ከሆነ ፡ ግን ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቊ ፡ ፪ሺ፺፻፲፪ ። በዝምታ ፡ መቀበል ።

(፫) አንድ ፡ ሥራ ፡ ለመፈጸም ፡ በግልጽ ፡ ያስታወቀ ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የዚህ ፡ ሥራ ፡
 አፈጻጸም ፡ በሙያ ፡ ሥራው ፡ ከንውን ፡ ውስጥ ፡ የገባ ፡ ሲሆን ፡ ይህ ፡ ሰው ፡ የሥ

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፲፰ ። ስለ ፡ ሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ መዘግየት ።

- (፩) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ሥራውን ፡ ሳይጀምር ፡ በመቄየቱ ፡ በውሉ ፡ በተወሰነው ፡ የቀጠሮ ፡ ጊዜ ፡ ለመፈጸም ፡ የማይችል ፡ መሆኑ ፡ ግልጽ ፡ ሲሆን ፡ ሥራውን ፡ የሚጀምርበትን ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ ሊወስንለት ፡ ይችላል ።
- (፪) ይህ ፡ የቀጠሮ ፡ ጊዜ ፡ አልፎ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ሥራውን ፡ ያልጀመረ ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ ለቅን ፡ ልቡና ፡ ተቃራኒ ፡ በሆነ ፡ አካላት ፡ ያቋረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስለ ፡ ሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ ሳይጠበቅ ፡ አሠሪው ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) እንዲህም ፡ ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ በቀር ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አሠሪው ፡ ከሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ላይ ፡ ኪሣራ ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፲፱ ። ጊዜ ፡ ስላልተወሰነበት ፡ ጉዳይ ።

- (፩) በውሉ ፡ ማንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ያልተመለከተበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ወዲያውኑ ፡ ሥራውን ፡ ጀምሮ ፡ በአሠራር ፡ ልምድ ፡ መሠረት ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ይህንኑ ፡ ሥራ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።
- (፪) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ሥራውን ፡ ወዲያውኑ ፡ ያልጀመረ ፡ ወይም ፡ ይህን ፡ አፈጻጸም ፡ ያቋረጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቅጥር ፡ የተደነገጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፳ ። ሥራን ፡ ደኅና ፡ አድርጎ ፡ ስላለመሥራት ።

- (፩) ውሉ ፡ ጸንቶ ፡ በሚቁይበት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ሥራው ፡ በመጥፎ ፡ አካላት ፡ ወይም ፡ ለውሉ ፡ ተቃራኒ ፡ በመሆን ፡ የሚፈጸም ፡ ሆኖ ፡ ሲታይ ፡ አሠሪው ፡ ለተመለከተው ፡ ጉድለት ፡ ማሻሻል ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ጊዜ ፡ ለሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።
- (፪) በውሉና ፡ በኪነ ፡ ጥበብ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ሥራውን ፡ ያላደሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አሠሪው ፡ መብቶቹን ፡ ለማስከበር ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ መጨረሻ ፡ ጊዜ ፡ የተመለከተውን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ሳይጠበቅ ፡ ውሉ ፡ ፈርሷል ፡ ብሎ ፡ ማስታወቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) ከዚህም ፡ በቀር ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አሠሪው ፡ ከሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ላይ ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፳፩ ። ሥራን ፡ ለአሠሪው ፡ ስለ ፡ ማስረከብ ።

- (፩) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ሥራውን ፡ በጨረሰ ፡ ጊዜ ፡ በውሉ ፡ በተመለከተው ፡ ቦታ ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ቦታ ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ባይገኝ ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሥራ ፡ ማከናወኛ ፡ ቦታ ፡ ወይም ፡ መኖሪያ ፡ ቤት ፡ በአለበት ፡ ቦታ ፡ ለአሠሪው ፡ ያስረክባል ።

(፪) ለጉዳዮቹ ፣ እንደ ፣ ተለመደው ፣ የሥራ ፣ አካሄድ ፣ አሠሪው ፣ ሥራውን ፣ በፍጥነት ፣ ይቀበላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፳፪ ። የጉድለት፣ዋስትና ።

(፩) ሥራ ፣ ተቋራጭ ፣ ሥራው ፣ የተከናወነው ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ በተመለከተው ፣ መሠረት ፣ በትክክል ፣ ስለ ፣ መሆኑና ፣ ጉድለትም ፣ የሌለበት ፣ ስለ ፣ መሆኑ ፣ ለአሠሪው ፣ አላፈ ፣ መድን ፣ የመሆን ፣ ግዴታ ፣ አለበት ።

(፪) በአንድ ፣ ነገር ፣ ላይ ፣ የሚደርስ ፣ ጉድለትን ፣ አላፈ ፣ መድንነት ፣ የሚመለከተው ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ሽያጭ ፣ በተነገረው ፣ ምዕራፍ ፣ የተመለከቱት ፣ ደንቦች ፣ በሥራ ፣ ተቋራጭና ፣ በአሠሪው ፣ መካከል ፣ ስላሉት ፣ ግንኙነቶች ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፳፫ ። የመክፈያ፣ጊዜ ።

(፩) ሥራው ፣ የተፈጸመ ፣ ሆኖ ፣ አሠሪው ፣ ከተረከበ ፣ (ከተቀበለ) ፣ ለሥራ ፣ ተቋራጭ ፣ ዋጋው ፣ ተከፋይ ፣ ይሆናል ።

(፪) ሥራዎቹን ፣ በክፈል ፣ ለማስረከብና ፣ ክፍያዎቹም ፣ በክፈል ፣ እንዲሆኑ ፣ ስምምነቶች ፣ ተደርገው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህንኑ ፣ ሥራ ፣ አሠሪው ፣ ሲረከብ ፣ (ሲቀበል) ፣ ለዚህ ፣ ሥራ ፣ የተመደበው ፣ ዋጋ ፣ ተከፋይ ፣ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፳፬ ። በቍርጥ ፣ የተወሰነ፣ዋጋ ።

(፩) ዋጋው ፣ በቍርጥ ፣ የተወሰነ ፣ ሲሆን ፣ አሠሪው ፣ ይህን ፣ ዋጋ ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(፪) ሥራ ፣ ተቋራጭ ፣ የበለጠ ፣ ሥራ ፣ አስፈላጊው ፣ በማለት ፣ ወይም ፣ ከተመለከተው ፣ በላይ ፣ ውድ ፣ ዋጋ ፣ አወጣ ፣ በማለት ፣ ከተወሰነው ፣ ዋጋ ፣ በላይ ፣ ለሥራው ፣ ተጨማሪ ፣ ገንዘብ ፣ መጠየቅ ፣ አይችልም ።

(፫) አሠሪው ፣ ያነሰ ፣ ሥራ ፣ አስፈላጊው ፣ በማለት ፣ ወይም ፣ ከተመለከተው ፣ በታች ፣ ያነሰ ፣ ዋጋ ፣ አወጣ ፣ በማለት ፣ ከተወሰነው ፣ ዋጋ ፣ ይቀንሳልኝ ፣ ብሎ ፣ መጠየቅ ፣ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፳፭ ። ስምምነት ፣ የተደረገበትን ፣ ሥራ፣ስለ፣መለወጥ ።

(፩) ስለ ፣ ሥራው ፣ አፈጻጸም ፣ ሁኔታ ፣ በፊት ፣ የተስማሙትን ፣ ሁለቱ ፣ ወገኖች ፣ በአዲስ ፣ ስምምነት ፣ ቢለውጡት ፣ እንኳ ፣ ለሥራው ፣ የተወሰነ ፣ ቍርጥ ፣ ዋጋ ፣ ያው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይቀራል ።

(፪) እንዲሁም ፣ ስምምነት ፣ ካልተደረገ ፣ በቀር ፣ በዚህ ፣ መለወጥ ፣ ዋጋ ፣ ለመጨመር ፣ ወይም ፣ ለመቀነስ ፣ አይቻልም ።

ቍ፡፪ሺ፮፻፳፮፡፩፡አስቀድሞ፡ያልተወሰነ፡ዋጋ።

- (፩) ዋጋው ፡ በውሉ ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሙያ ፡ ሥራዎች ፡ ታሪፍና ፡ (የዋጋ ፡ ልክ) ፡ በልማድ ፡ መሠረት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ይወስናል ።
- (፪) የሙያ ፡ ሥራዎች ፡ ታሪፍና ፡ ልማድ ፡ በሌለ ፡ ጊዜ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለሥራ ፡ ያዋለውን ፡ መሥሪያዎች ፡ ዋጋ ፤ ሥራውን ፡ ለመፈጸም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ ደንበኛ ፡ ሥራና ፡ የተቋራጩን ፡ ወጪዎች ፡ በመገመት ፡ ይወስናል ።

ቍ፡፪ሺ፮፻፳፯፡፩፡በተቃረበ ፡ ግምት ፡ ዋጋን ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

ውሉ ፡ በሚወሰንበት ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ዋጋው ፡ በተቃረበ ፡ ግምት ፡ ስምምነት ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከተደረገው ፡ ግምት ፡ ዋጋው ፡ ከመቶ ፡ ሓያ ፡ ሊበልጥ ፡ አይችልም ።

ቍ፡፪ሺ፮፻፳፰፡፩፡የመያዝ ፡ መብት ።

- (፩) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሠራቸው ፡ ወይም ፡ ያደሳቸውና ፡ በጁ ፡ የሚገኙትን ፡ የአሠሪው ፡ የሆኑትን ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ዕቃዎች ፡ በውሉ ፡ መሠረት ፡ በአሠሪው ፡ ላይ ፡ ስላለው ፡ ገንዘብ ፡ ዋስትና ፡ ለመያዝ ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) አሠሪው ፡ ለሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሰጣቸው ፡ ዕቃዎች ፡ የሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የተሰጡት ፡ ዕቃዎች ፡ ሦስተኛው ፡ ወገን ፡ ሳያውቀው ፡ ወይም ፡ ከፈቃዱ ፡ ውጭ ፡ መሆኑን ፡ ያወቀ ፡ ወይም ፡ ሊያውቅ ፡ የሚገባው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ስለ ፡ መያዝ ፡ መብቱ ፡ ይህንን ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፮፻፳፱፡፩፡ሊደርስ ፡ ስለሚችል ፡ አደጋ ።

- (፩) ሥራው ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ አስፈላጊዎች ፡ መሥሪያዎች ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ኅይል ፡ የጠፉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኪሣራው ፡ መሥሪያዎቹን ፡ ባቀረበው ፡ ወገን ፡ ላይ ፡ ነው ።
- (፪) ከዚህም ፡ በቀር ፡ የአደጋን ፡ አላፈነት ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለሽያጭ ፡ በተነገረው ፡ ምዕራፍ ፡ የተመለከቱትን ፡ ደንበኞች ፡ መሠረት ፡ አድርጎ ፡ መያዝ ፡ ይቻላል ።

ቍ፡፪ሺ፮፻፴፡፩፡ስለ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ መሞት ፡

- (፩) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ኅይል ፡ ሥራውን ፡ ለመፈጸም ፡ የማይችል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውሉ ፡ የተደረገው ፡ የሥራ ፡ ተቋራጩን ፡ የግል ፡ ችሎታዎች ፡ በመገመት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ሊሠራባቸው ፡ ከቻለ ፡ አሠሪው ፡ በከፊል ፡ የተፈጸሙትን ፡ ሥራዎች ፡ እንዲረከብና ፡ (እንዲቀበልና) ፡ የነዚህንም ፡ ዋጋ ፡ እንዲከፍል ፡ ይገደዳል ።

(፫) ትክክል ፡ የሆነ ፡ ግምት ፡ ከፍሎ ፡ ለዚሁ ፡ ሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ የተሰናዱት ፡ መሥሪያዎችና ፡ ፕላን ፡ እንዲሰጡት ፡ አሠሪው ፡ ማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፻፴፩ ። አንዱ ፡ ወገን ፡ ብቻ ፡ ውልን ፡ ስለ ፡ ማፍረሱ ።

(፬) አሠሪው ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።

(፭) በዚህም ፡ ጊዜ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ በስምምነት ፡ የተደረገውን ፡ ዋጋ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፮) ቢሆንም ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ውሉ ፡ ከመፍረሱ ፡ የተነሣ ፡ የቀረለትን ፡ ወጪና ፡ በሌላ ፡ ሥራ ፡ ያገኘውን ፡ ወይም ፡ ለማግኘት ፡ ይችላል ፡ የነበረውን ፡ በክፉ ፡ ልቡናና ፡ በችልተኛነት ፡ ሳያገኝ ፡ የቀረው ፡ ሁሉ ፡ ተቀናሽ ፡ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፡ ፱ ።

ስለ ፡ ዕውቀት ፡ ሥራ ፡ ማከራየት ፡ ውል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፻፴፪ ። የሚፈጸሙ ድንጋጌዎች ።

(፩) የዕውቀት ፡ ጠባይ ፡ ሥራዎች ፡ አገልግሎት ፡ ዓላማ ፡ ያለው ፡ ውል ፡ በሚከተሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተወስኗል ።

(፪) ከነዚሁ ፡ ውሳኔዎች ፡ ጋራና ፡ ከተመለከተው ፡ ግንኙነት ፡ ዐይነት ፡ ጋራ ፡ ለመስማት ፡ በሚችሉበት ፡ መጠን ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ምዕራፍ ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደዚሁ ፡ ይፈጸማሉ ።

(፫) የልዩ ፡ ልዩ ፡ ሞያዎችን ፡ ተግባር ፡ የሚመለከቱ ፡ የልዩ ፡ ሕጎች ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፻፴፫ ። ግዴታው ፡ የግል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) የዕውቀት ፡ ሥራውን ፡ የተዋዋለ ፡ ሰው ፡ ግዴታዎቹን ፡ ራሱ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

(፪) ተባብሮ ፡ መሥራት ፡ በውሉ ፡ ወይም ፡ በልማድ ፡ የተፈቀደ ፡ ሲሆንና ፡ ከሥራ ፡ አገልግሎት ፡ መስጠት ፡ ዓላማ ፡ ጋራ ፡ የሚሰማማ ፡ ከሆነ ፡ በሱ ፡ መሪነትና ፡ አላፊነት ፡ ረዳቶችን ፡ ማሠራት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፻፴፬ ። አሠሪው ፡ አስቀድሞ ፡ ስለሚከፍለው ፡ ገንዘብ ።

(፩) ስለ ፡ ሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ አስፈላጊ ፡ ወጪዎችን ፡ አሠሪው ፡ ለተዋዋዩ ፡ አስቀድሞ ፡ ይከፍላል ።

(፪) እንደዚሁ ፡ በልማድ ፡ መሠረት ፡ ከሥራ ፡ ዋጋ ፡ በከፊል ፡ አስቀድሞ ፡ ሊሰጠው ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፻፴፭ ። ከመጠን ፡ በላይ ፡ ስለሚደረገው ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ።

በሁለት ፡ ወገኖች ፡ መካከል ፡ ስምምነት ፡ የተደረገበት ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ ከመጠን ፡ በላይ ፡ መሆኑ ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ የዕውቀት ፡ ሥራውን ፡ ለሚያዋውለው ፡ ሰው ፡

የሞያ ፡ ሥራ ፡ ተግባር ፡ ክብር ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ ሊቀንሱት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፴፮ ። ስለሚጠየቅበት፡ጥንቃቄና፡አላፊነት።

- (፩) በውቀት ፡ ሥራው ፡ የሚሞላ ፡ ሰው ፡ በልማድና ፡ በሙያ ፡ ሥራ ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ከልብ ፡ በመሥራት ፡ ለአሠሪው ፡ ጥቅሞች ፡ በሚሻል ፡ አኳኋን ፡ ሥራን ፡ ለመፈጸም ፡ ግዴታ ፡ እንደ ፡ ገባ ፡ ይቁጠራል ።
- (፪) የኪነ ፡ ጥበብን ፡ ደንቦች ፡ በማፍረስ ፡ ጥፋት ፡ ካላደረገ ፡ በቀር ፡ በአሠሪው ፡ በኩል ፡ ሥራ ፡ ተቋራጫን ፡ አላፊነት ፡ አይነካውም ።
- (፫) ሳይሠራ ፡ ከመቅረቱ ፡ የተነሣ ፡ እንዲሁም ፡ በአሠሪው ፡ ላይ ፡ ጉዳትን ፡ የሚያመጣ ፡ ሥራ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አጥፊ ፡ ነው ፡ ለመባል ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፴፯ ። ስለ ፡ ውል ፡ መፍረስ ። (፩) የአሠሪው ፡ ውል ፡ ማፍረስ ።

- (፩) አሠሪው ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ውሉን ፡ ማፍረስ ፡ ይችላል ።
- (፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ለተዋዋዩ ፡ ስለ ወጪዎቹ ፡ ኪሣራን ፡ እንዲሰጥና ፡ ለፈጸመው ፡ ሥራ ፡ በርትዕ ፡ የሚገባውን ፡ ዋጋ ፡ እንዲከፍል ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፴፰ ። (፪) የሠሪው ፡ ውል ፡ ማፍረስ ።

- (፩) የዕውቀት ፡ ሥራውን ፡ ያሞላ ፡ ሰው ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ውሉን ፡ ማፍረስ ፡ ይችላል ።
- (፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ከሥራው ፡ ዋጋና ፡ ወጪዎች ፡ ላይ ፡ አስቀድሞ ፡ የተቀበላቸውን ፡ ለአሠሪው ፡ ይመልሳል ።
- (፫) ውሉ ፡ ሲፈርስ ፡ አሠሪውን ፡ ከዚህ ፡ የተነሣ ፡ የሚያገኘው ፡ ጉዳት ፡ ከሁሉ ፡ ያነሰ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ኪሣራ ፡ ሊከፍለው ፡ ይገባል ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ስለ ፡ ሕክምና ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሆስፒታል ፡ ውል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፴፱ ። የሕክምና ፡ ውል ፡ ትርጓሜ ።

የሕክምና ፡ ውል ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ ሐኪም ፡ ውለታ ፡ ገብቶ ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ በመቀበል ፡ ላንድ ፡ ሰው ፡ የሕክምና ፡ ሥራዎችን ፡ እንዲያደርግለትና ፡ በተቻለውም ፡ በመልካም ፡ ጤና ፡ እንዲቁይ ፡ ወይም ፡ ሊያድነው ፡ የሚደረግ ፡ ውል ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፱ ። የሕክምና ፡ ሞያ ።

የሕክምና ፡ ውልን ፡ የሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ ለቀዳጆች ፣ ለፐርሰ ፡ ሐኪሞች ፣ ለአእምሮ ፡ በሽታ ፡ ሐኪሞች ፣ (ለራዲኦሎጂ) ፣ ለአዋላጅ ፡ ሴቶች ፡ ለአስታማሚዎች

ችና ሰዎችን ለማከም ሲሆን ጥበብ ጋራ ተያይዘው የሞያዎች ተግባርን የመሳሰሉን በሚሠሩ ሌሎች ሰዎችም ላይ ይፈጸምባቸዋል ።

ቀጥታ ጥያቄዎች ። የሆስፒታል ልምድ ጥራት ማረጋገጫ ።

የሆስፒታል ልምድ ማለት አንድ የሆስፒታል መሥሪያ ቤት ስለ አንድ የታወቀ በሽታ ብዙ ሐኪሞች ወይም አንድ ሆኖ ላንድ ሰው የሕክምና ሥራዎች ሊያደርግለት የሚደረግ ልምድ ነው ።

ቀጥታ ጥያቄዎች ። ስለ ልምድ መፈጸም ።

- (፩) ልምድ በተጥታ በሚታከመው ሰውና በሐኪሙ ወይም በሆስፒታል መሥሪያ ቤት መካከል ሊደረግ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም በሚታከመው ሰው ፈንታ ሐኪሙ ወይም ከሆስፒታል መሥሪያ ቤት ጋራ ሦስተኛ ሰው ልምድን ሊያደርግ ይችላል ።

ቀጥታ ጥያቄዎች ። ስለ ታከመው ሰው ግዴታ ።

በርሱ ፈንታ ሦስተኛ ሰው ልምድን ያደረገለት እንደ ሆነ የታከመው ሰው ለሐኪሙ የሚገባውን ገንዘብ ወይም ለሆስፒታል መሥሪያ ቤት ዋጋውን የሚከፍለው ።

- (ሀ) በርሱ ፈንታ ልምድን ያደረገው ሰው አባቱ እናቱ ወይም በሕጉ መሠረት ወይም በውል ስለ ጤናው አጠባበቅ ግዴታ ያለበት ሰው ሲሆን ።
- (ለ) ልምድን በተደረገ ጊዜ ፈቃደኛነቱን ለማስታወቅ ያልቻለ ወይም በዚህ ጊዜ ሕክምና ሊደረግለት አስችኳይ ሲሆን ነው ።

ቀጥታ ጥያቄዎች ። ሐኪሙን ስለ ጠራው ሰው ግዴታ ።

ለሌላው ሰው ብሎ ሐኪሙ ወይም ከሆስፒታል መሥሪያ ቤት ጋራ ልምድ ያደረገ ሰው ፣ ለሐኪሙ ስለሚገባው ገንዘብና ስለ ሆስፒታል መሥሪያ ቤት ዋጋ አከፋፈል የሚገደደው ።

- (ሀ) ሕክምና ለተደረገለት ሰው በሕጉ መሠረት ወይም ስለ ጤናው አጠባበቅ ልምድ ያደረገ ሲሆን ።
- (ለ) ለሐኪሙ ወይም ለሆስፒታል መሥሪያ ቤት ራሱ አላፈ መሆኑን በግልጽ የተስማማ ሲሆን ነው ።

ቀጥታ ጥያቄዎች ። ፡፡ ክስ ስለ ማቅረብ ።

ለሐኪሙ ወይም ለሆስፒታል መሥሪያ ቤት ከከፈለ በኋላ ሕክምና በተደረገለት ሰው ላይ ክስ የማቅረብ መብት አለው ።

ቍ፡፪ሺ፪፻፵፮ ። የሚከፈል፡ ዋጋ ።

- (ጸ) ለሐኪሙ ፡ የሚገባው ፡ ገንዘብና ፡ ለሆስፒታሉ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የሚከፈለው ፡ ዋጋ ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ይወሰናል ።
- (፪) በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ያልተመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በልማድ ፡ መሠረት ፡ ይወሰናል ።
- (፫) ይህ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ ዋጋ ፡ ከመጠን ፡ በላይ ፡ በመሆኑ ፡ የሕክምናን ፡ ሞያ ፡ ክብር ፡ ተቃራኒ ፡ ሲሆን ፡ ዳኞች ፡ ሊያሻሽሉት ፡ ይችላሉ ።

ቍ፡፪ሺ፮፻፵፯ ። ስለ ፡ ሐኪም ፡ አላፊነት ።

- (ጸ) በኪነ ፡ ጥበብ ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ጥፋት ፡ ካላደረገ ፡ በቀር ፡ ሐኪሙ ፡ ለመታከም ፡ ለተዋዋለው ፡ ሰው ፡ አላፊነት ፡ የለበትም ።
- (፪) ሳይሠራ ፡ ከመቅረቱ ፡ ወይም ፡ ከመሥራቱ ፡ የተነሣ ፡ በአከመው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ የሚያመጣ ፡ ሥራ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አጥፊ ፡ ነው ፡ ለመባል ፡ ይቻላል ።
- (፫) እንዲሁም ፡ ሕክምና ፡ ሊያደርግለት ፡ የተቀበለውን ፡ ሰው ፡ በቂ ፡ ባልሆነ ፡ ምክንያት ፡ የተወፀ ፡ በልማድ ፡ መሠረትም ፡ በርሱ ፡ ፋንታ ፡ የሚተካውን ፡ ሰው ፡ ያልሰጠ ፡ ሐኪም ፡ አላፊ ፡ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፮፻፵፰ ። የማዳን ፡ ዋስትና ።

ሐኪሙ ፡ ላደረጋቸው ፡ ሕክምና ፡ መልካም ፡ ውጤት ፡ ለመስጠት ፡ በግልጽ ፡ በጽሑፍ ፡ ያላፊነትን ፡ ግዴታ ፡ ካልሰጠ ፡ በቀር ፡ አይጠየቅም ።

ቍ፡፪ሺ፮፻፵፱ ። ግዴታው ፡ የግል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (ጸ) ለአንድ ፡ ሰው ፡ ሕክምናን ፡ ለማድረግ ፡ ግዴታ ፡ የገባ ፡ ሐኪም ፡ ራሱ ፡ ግዴታዎቹን ፡ መፈጸም ፡ ይገባዋል ።
- (፪) ይሁን ፡ እንጂ ፤ በሱ ፡ መሪነትና ፡ ሙሉ ፡ አላፊነት ፡ በረዳቶች ፡ ማሠራት ፡ ይችላል ።
- (፫) ከረዳቶቹ ፡ በአንዱ ፡ ጥፋት ፡ ሕክምና ፡ በተደረገለት ፡ ሰው ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ስለሚደርስ ፡ አላፊነት ፡ በሚለው ፡ ምዕራፍ ፡ በተጻፉት ፡ ቍ፡፲፫፻፲፫ ፡ መሠረት ፡ አላፊ ፡ ይሆናል ።

ቍ፡፪ሺ፮፻፶፬ ። በሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ዘንድ ፡ ጎላፊ ፡ ስለ ፡ መሆን ።

(ጸ) የበሽተኛዋ ፡ ባል ፡ ወይም ፡ የበሽተኛው ፡ ሚስት ፡ ወላጆቻቸውና ፡ ተወላጆቻቸው ፡ ብቻ ፡ በታመመው ፡ ሰው ፡ ሞት ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርስባቸው ፡ ጉዳት ፡ ሐኪሙን ፡ ካሳ ፡ መጠየቅ ፡ ይችላሉ ።

(፪) የበሽተኛው ሞት፣ የደረሰው፣ በሐኪሙ፣ እስቦ፣ ጥፋት፣ ግድረግ፣ ካል ሆነ፣ በቀር፣ በነዚህ ሰዎች፣ በደረሰው፣ የሕሊና፣ ጉዳት፣ ምክንያት፣ ካሣ፣ አይሰጥም ።

(፫) ምንም ሆነ፣ ለሕይወታቸው፣ አስፈላጊ ነገርን፣ ይሰጣቸው፣ እንደ፣ ነበረና፣ ወይም፣ በርሱ፣ ጥበቃ፣ ውስጥ፣ እንደ፣ ነበሩ፣ ቢያስረዱም፣ ሌሎች ሰዎች፣ በበሽተኛው፣ መሞት፣ ምክንያት፣ በራሳቸው፣ ስም፣ ምንም፣ የጉዳት፣ ካሣ፣ ለመጠየቅ፣ አይችሉም ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፶፩ ። ስለ፣ ሆስፒታሉ፣ መሥሪያ ቤት፣ አላፊነት ። (፩) ስለ፣ ሕክምናው፣ አፈጻጸም ።

በሐኪሞች፣ ወይም፣ እሱ፣ ባሠራቸው፣ ረዳት፣ ሠራተኞች፣ ጥፋት፣ በበሽተኛው፣ ላይ፣ ለደረሰው፣ ጉዳት፣ የሆስፒታሉ፣ መሥሪያ ቤት፣ በፍትሕ ጥራት፣ ረገድ፣ አላፊ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፶፪ ። (፪) ስለ፣ ሆቴሉ፣ ሥራ፣ አፈጻጸም፣ ጥንቃቄ ።

በሽተኛው፣ ስለ፣ ሕክምናው፣ ጥቅም፣ በማለት፣ በሆስፒታሉ፣ መሥሪያ ቤት፣ የተመገበና፣ የተቀመጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ስለዚህ፣ መቀመጥና፣ ስለዚህ፣ መመገብ፣ አላፊነቱንና፣ ግዴታዎቹን፣ የሚመለከት፣ የሆቴል፣ ሥራን፣ ውል፣ በሚመሩት፣ በዚህ፣ ስር፣ ደንቦች፣ ጽሑፎች፣ መሠረት፣ ተፈጻሚ፣ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ስለ፣ ሆቴል፣ ሥራ፣ ውል ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፶፫ ። ትርጓሜ ።

(፩) የሆቴል፣ ሥራ፣ ውል፣ ማለት፣ እንደ፣ ሰው፣ የሆቴልን፣ ሥራ፣ የሞያ፣ ተግባሩ፣ በማድረግ፣ ሰውን፣ ለአንድ፣ ሌሊት፣ ወይም፣ ለብዙ ሌሊት፣ ለማኖር፣ የሚደረግ፣ ውል፣ ማለት፣ ነው ።

(፪) ቤቱ፣ ላንድ፣ ወር፣ ወይም፣ ካንድ፣ ወር፣ ለሚበልጥ፣ ጊዜ፣ በውል፣ የተሰጠ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የማይንቀሳቀስ፣ ንብረት፣ የኪራይ፣ ውል፣ እንጂ፣ የሆቴል፣ ሥራ፣ ውል፣ አይባልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፷፻፶፬ ። ውሉ፣ የሚቁይበት ጊዜ ።

(፩) ተቃራኒ፣ የሆነ፣ ውል፣ ከሌለ፣ በቀር፣ የሆቴሎች፣ ክፍል፣ ቤቶች፣ የሚከራዩት፣ ከእኩል፣ ቀን፣ አንሥቶ፣ እስከ፣ እኩል፣ ቀን፣ ድረስ፣ ነው ።

(፪) ሰውዬው፣ እንደ፣ ገና፣ ያልተከራየውን፣ ክፍል፣ ቤት፣ ባለሆቴሉ፣ በእኩል፣ ቀን፣ እንዲለቅለቅ፣ ለማስገደድ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፶፭ ፡ ስለ፡ውል፡ማደስ ።

ተከራይ ፡ ወይም ፡ ባለሆቴሉ ፡ ውሉን ፡ ላለመቀጠል ፡ (ላለማርዘም) ፡ ሕሳባቸውን ፡ ከእኩለ ፡ ቀን ፡ በፊት ፡ ያላስታወቁ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባንድ ፡ ደንበኛ ፡ የተያዘ ፡ ክፍል ፡ ቤት ፡ ላንድ ፡ ተጨማሪ ፡ ቀን ፡ እንደ ፡ ተከራየ ፡ ያህል ፡ ይቈጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፶፮ ፡ ተጨማሪ ፡ አገልግሎቶችን፡ስለ፡መስጠት ።

ቤትን ፡ ከማከራየት ፡ በላይ ፡ ለቤቱ ፡ ተጨማሪ ፡ ነገሮችን ፡ በመስጠትና ፡ የቤት ፡ ዕቃን ፡ በሆቴሉ ፡ ደረጃና ፡ በልማድ ፡ መሠረት ፡ መብራትን ፡ የመሳሰለ ፡ ባለሆቴሉ ፡ ለተከራየው ፡ ሰው ፡ መስጠት ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፶፯ ፡ ስለ ፡ መንገደኛው ፡ ዕቃዎች፡ አጠባበቅ ።

ተጨማሪ ፡ ዋጋ ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ ሳይኖረው ፡ ክፍለ ፡ ቤቱ ፡ ከተከራየበት ፡ ቀን ፡ ጧት ፡ ጀምሮ ፡ የኪራይ ፡ ጊዜ ፡ እስካለቀበት ፡ ቀን ፡ ማታ ፡ ድረስ ፡ ባለሆቴሉ ፡ ተከራይን ፡ ተቀብሎና ፡ ዕቃዎቹንም ፡ ሊጠብቅ ፡ ግዴታው ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፶፰ ፡ ባለሆቴሉ፡ስለሚሰጠው፡ዋስትና ።

- (፩) ባለሆቴሉ ፡ ያከራያቸውን ፡ ቤቶችና ፡ ለሁሉ ፡ የሚያገለግሉ ፡ ክፍሎችን ፡ ለመቀመጫ ፡ ተገቢ ፡ ጤናማና ፡ ጉዳት ፡ የማያመጡ ፡ ለመሆናቸው ፡ ለተከራይ ፡ ዋስትናውን ፡ ያረጋግጣል ።
- (፪) ለተከራይ ፡ መብል ፡ ወይም ፡ መጠጥ ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ስለ ፡ ጤናማ ፡ ጠባያቸውና ፡ መርዛም ፡ ላለመሆናቸውም ፡ እንዲሁ ፡ አላፈ ፡ ነው ።
- (፫) አደጋው ፡ የደረሰው ፡ ከዕቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ በማይታለፍ ፡ ጎይል ፡ ወይም ፡ በተጎጂው ፡ ስሕተት ፡ ምክንያት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ከዚህ ፡ አላፊነቱ ፡ ለመዳን ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፶፱ ፡ ስለ ፡ ባለመብል ፡ ቤቶችና ፡ ስለ ፡ ቡና፡ቤቶች ።

ባለመብል ፡ ቤቶችና ፡ ባለቡና ፡ ቤቶች ፡ ለሚሰጡት ፡ መብልና ፡ መጠጥ ፡ ጤናማ ፡ ለመሆናቸውና ፡ መርዛም ፡ ላለመሆናቸው ፡ ለደንበኞቻቸው ፡ አላፊዎች ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፪ሺ፭፻፷ ፡ ክፍለ ፡ ቤቶችን ፡ ስለ ፡ መያዝ ።

- (፩) ለታወቀ ፡ ቀን ፡ አንድ ፡ ክፍለ ፡ ቤት ፡ የያዘ ፡ ተከራይ ፡ በባለሆቴሉ ፡ ክፍለ ፡ ቤቱ ፡ የተያዘለት ፡ ለመሆኑ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከደረሰው ፡ በኋላ ፡ ከዕቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ጎይል ፡ ምክንያት ፡ ባይገባበት ፡ እንኳ ፡ ለዚህ ፡ ክፍለ ፡ ቤት ፡ ያንድ ፡ ቀን ፡ ዋጋ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
- (፪) ከዚህ ፡ ግዴታ ፡ ነጻ ፡ የሚሆነው ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የመኝታ ፡ ክፍሉን ፡ መልቀቁን ፡ ለባለሆቴሉ ፡ አስታውቆና ፡ ባለሆቴሉም ፡ ይህን ፡ ማስታወቂያ ፡ ተቀብሎ ፡ የተያዘውን ፡ ክፍለ ፡ ቤት ፡ ላንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ማከራየት ፡ የቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፫) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ውል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ክፍለ ፡ ቤቱ ፡ የተያዘው ፡ ለብዙ ፡ ቀን ፡ ቢሆንና ፡ የገንዘቡም ፡ እከፋፈል ፡ በሳምንት ፡ ወይም ፡ በወር ፡ ሆኖ ፡ ቢመለከትም ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ የሚከፈለው ፡ ላንድ ፡ ቀን ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፻፳፩ ፡ የውል ፡ መፍረስ ።

(፩) ክፍለ ፡ ቤቱን ፡ ለብዙ ፡ ቀን ፡ የተከራየ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ተከራዩ ፡ እሱ ፡ ባለው ፡ ቀን ፡ ያልያዘው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ ይፈርሳል ።

(፪) ከተከራዩ ፡ ወይም ፡ በርሱ ፡ ምትክ ፡ ከሆነው ፡ ሰው ፡ ተከራዩ ፡ መከራዩ ቱን ፡ አልተውም ፡ የሚል ፡ ማስታወቂያ ፡ ካልደረሰው ፡ በቀር ፡ ባለሆቴሉ ፡ በዚሁ ፡ ጊዜ ፡ ክፍለ ፡ ቤቱን ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ቢያከራይ ፡ እንድም ፡ አላፈነት ፡ አይነካውም ።

(፫) ባለሆቴሉ ፡ አስቀድሞ ፡ ገንዘብ ፡ ተቀብሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተቀበለው ፡ ገንዘብ ፡ ለኪራዩ ፡ ዋጋ ፡ በቂ ፡ እስከሚሆንበት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ ለተከራዩ ፡ ክፍለ ፡ ቤቱን ፡ ጠብቆ ፡ ማስቀመጥ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፻፳፪ ፡ የመያዝ ፡ መብት ።

(፩) ተከራዩ ፡ በሆቴል ፡ ውስጥ ፡ የቁየበትን ፡ ጊዜ ፡ በመገመት ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ በሙሉ ፡ እስከ ፡ ከፈለ ፡ ድረስ ፡ ያመጣቸውን ፡ ዕቃዎች ፡ ባለሆቴሉ ፡ መያዝ ፡ ይችላል ።

(፪) ለነዚሁ ፡ ዕቃዎች ፡ ባለሆቴሉ ፡ ዕቃ ፡ ይዞ ፡ የሚያበድር ፡ ሰው ፡ መብትና ፡ ቀደምትነት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፻፳፫ ፡ የአላፈነት ፡ መሠረት ።

(፩) ደንበኞች ፡ በሆቴሉ ፡ ውስጥ ፡ ላለቀመጧቸው ፡ ዕቃዎች ፡ ባለሆቴሉ ፡ እንደ ፡ እንድ ፡ ደመወዘኛ ፡ አደራ ፡ አስቀማጭ ፡ ይገደዳል ።

(፪) እንድ ፡ ደንበኛ ፤ ዕቃዎችን ፡ ወደ ፡ ሆቴሉ ፡ ውስጥ ፡ ለማምጣቱ ፡ ማናቸውንም ፡ ዐይነት ፡ ማስረጃ ፡ ሊያቀርብ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፻፳፬ ፡ ቍርጥ ፡ ዋጋ ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

የባለሆቴሉ ፡ ኅላፊነት ፡ ፭፻ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ በሆነ ፡ ገንዘብ ፡ የተወሰነ ፡ ሆኗል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፺፻፳፭ ፡ ስላልተወሰነ ፡ አላፈነት ። (፩) በአደራ ፡ ዕቃ ፡ ሲቀመጥ ፡ ወይም ፡

ጥፋት ፡ ሲገኝ ።

የሆነ ፡ ሆኖ ፡ የባለሆቴሉ ፡ ኅላፊነት ፡ ያልተወሰነ ፡ የሚሆነው ፤

(ሀ) የተደረገው ፡ ጉዳት ፡ በባለሆቴሉ ፡ ወይም ፡ ከቤተ ፡ ሰቡ ፡ ወይም ፡ ከሠራተኞቹ ፡ በእንዱ ፡ ጥፋት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤

(ለ) ጉዳቱ ፡ የደረሰው ፡ ደንበኛው ፡ ለባለሆቴሉ ፡ በተለይ ፡ በአደራ ፡ በሰጣቸው ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፳፰። (፪) አደራ ፡ ማስቀመጥን ፡ እንቢ ፡ ስለ ፡ ማለት ።

(፩) ባለሆቴሉ ፡ ትክክል ፡ ባልሆነ ፡ ምክንያት ፡ በአደራ ፡ ለማስቀመጥ ፡ አልቀ
በልም ፡ ያላቸውን ፡ ዕቃዎች ፡ ጉዳት ፡ ያገኛቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንዲሁ ፡
የባለሆቴሉ ፡ ጎላፊነት ፡ ያልተወሰነ ፡ ነው ።

(፪) እንደ ፡ ሆቴሉ ፡ ማዕርግና ፡ እንዳሉት ፡ ክፍሎች ፡ መጠን ፡ ዕቃው ፡ ያለ ፡
መጠን ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ወይም ፡ ለማኖር ፡ የማይመች ፡ ሁኔታ ፡ ያለው ፡
እንደ ፡ ሆነ ፡ ለእንቢታው ፡ ትክክል ፡ ምክንያት ፡ ይሆነዋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፳፯። ጎላፊነት ፡ የሚቀርበት ።

(፩) ጎላፊነቱ ፡ የሚቀረው ፡ ዕቃው ፡ የተሠረቀው ፡ የጠፋው ፡ ወይም ፡ የተበላሸው ፡
በደንበኛው ፡ በራሱ ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ ደንበኛውን ፡ በሚጠይቁት ፡ በሚከተ
ሉት ፡ ወይም ፡ እሱን ፡ በሚያገለግሉ ፡ ሰዎች ፡ ጥፋት ፡ መሆኑን ፡ ባለሆቴሉ ፡
ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ የዕቃው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ በዕቃው ፡ ዐይነት ፡
ወይም ፡ ጉድለት ፡ ወይም ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ጎይል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡
ሆነ ፡ ከጎላፊነት ፡ ነጻ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፳፰። ስለ ፡ ማስታወቅ ፡ ግዴታ ።

ደንበኛው ፡ ጉዳቱን ፡ እንዳወቀ ፡ ወዲያውኑ ፡ ካላስታወቀ ፡ በቀር ፡ ባለሆቴሉ ፡
ከጎላፊነት ፡ ነጻ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፳፱። ጎላፊነትን ፡ የሚያስቀር ፡ ስምምነት ።

የባለሆቴሉን ፡ ጎላፊነት ፡ ለማስቀረት ፡ ወይም ፡ ለመቀነስ ፡ የሚደረግ ፡ የውል ፡
ቃል ፡ ሁሉ ፡ አይጸናም ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፶፩። ሕጉ ፡ የሚፈጸምበት ፡ ወሰን ።

(፩) ደንበኛው ፡ ዕቃዎቹን ፡ አስቀድሞ ፡ ልኮ ፡ እርሱ ፡ ካልቀረ ፡ በቀር ፡ ዕቃዎቹ ፡
በሆቴሉ ፡ ውስጥ ፡ ከገቡ ፡ ወዲህ ፡ የዚሁ ፡ ምዕራፍ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚ ፡
ይሆናሉ ።

(፪) እንዲሁም ፡ በሆቴሉ ፡ ክፍሎች ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ በሆቴሉ ፡ ለደንበኞች ፡
በሆኑ ፡ ቦታዎች ፡ ውስጥ ፡ ያሉ ፡ እንደ ፡ ተሽከርካሪዎች ፡ ኦቶሞቢሎች ፡ በሕ
ይወት ፡ ያሉ ፡ እንስሳዎች ፡ ዕቃዎችም ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፶፪። እንደ ፡ ሆቴሎች ፡ የሚቋጠሩ ፡ ቤቶች ።

የዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ደንቦች ፡ በሆስፒታል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ በዕረፍት ፡ ቤቶች ፡
በሕዝብ ፡ መደሰቻዎች ፡ በመታጠቢያ ፡ ቤቶች ፡ በኪራይ ፡ በሚመገቡ ፡ ሰዎች ፡ መኖ
ሪያ ፡ ቤቶች ፡ በምግብ ፡ ቤቶች ፡ አልጋ ፡ ባለባቸው ፡ የማደሪያ ፡ (የባር) ፡ ክፍል ፡ ቤቶች ፡
ለሕዝብ ፡ በተሠሩ ፡ በረቶችና ፡ ሌሎች ፡ እነዚህን ፡ በመሳሰሉ ፡ ሥራዎች ፡ በሚካ
ሄዱ ፡ ቦታዎች ፡ ላይ ፡ ሁሉ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ምዕራፍ ፣ ፯ ።

አትሞ ፣ የማውጣት ፣ (ፐብሊሺንግ) ፣ ውል ።

ቍ ፣ ፪፻፳፻፸፪ ። ትርጓሜ ።

አትሞ ፣ የማውጣት ፣ ውል ፣ ማለት ፣ እንዲሁ ፣ ወገን ፣ ደራሲ ፣ ተብሎ ፣ የሚጠራው ፣ ባንድ ፣ የድርሰት ፣ ሥራ ፣ ወይም ፣ ኪነ ፣ ጥበብ ፣ ላይ ፣ ያለውን ፣ ግዙፍነት ፣ የሌለውን ፣ የባለሀብትነት ፣ መብቶች ፣ ወይም ፣ ከነዚህ ፣ መብቶች ፣ በከፊል ፣ አትሞ ፣ አውጪ ፣ (ፐብሊሺር) ፣ ተብሎ ፣ ለሚጠራው ፣ ለሌላው ፣ ወገን ፣ የሚሰጥ በት ፣ አትሞ ፣ አውጪውም ፣ ድርሰቱን ፣ ለማተም ፣ ለማሳየት ፣ ወይም ፣ ለማባዛት ፣ ወይም ፣ ለሕዝብ ፣ ለመንዛት ፣ ግዴታ ፣ የሚገባበት ፣ ውል ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፪፻፳፻፸፫ ። የማስታወቅ ፣ ግዴታ ።

ሥራው ፣ በሙሉ ፣ ወይም ፣ በከፊል ፣ ላንድ ፣ ሌላ ፣ አትሞ ፣ አውጪ ፣ ተሰጥቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ድርሰቱን ፣ ደራሲው ፣ ዐውቆት ፣ ለሕዝብ ፣ ታትሞ ፣ ተገልጾ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ደራሲ ፣ ውሉን ፣ ከማድረጉ ፣ በፊት ፣ አትሞ ፣ ለሚያወጣው ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ፪፻፳፻፸፬ ። የውሉ ፣ ዐይነት ፣ (ፎርም)።

ሥራውን ፣ ለማባዛት ፣ ወይም ፣ ለማሳየት ፣ ደራሲው ፣ አትሞ ፣ ለሚያወጣው ፣ የሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ ግልጽ ፣ መሆን ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ፪፻፳፻፸፭ ። ወደፊት ፣ በሚወጡት ፣ ሥራዎች ፣ ላይ ፣ ያለውን ፣ መብት ፣ ስለ ፣ ማስተላለፍ ።

፩ ፣ ወሰን ።

- (፩) አእምሮ ፣ ባለው ፣ ሰው ፣ አስቀድሞ ፣ በመመልከት ፣ ተግባር ፣ ከሁለት ፣ ዓመት ፣ በማይበልጥ ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ በደራሲው ፣ ለመፈጸም ፣ የሚችሉ ፣ መሆናቸው ፣ ከታወቁ ፣ ደራሲው ፣ ገና ፣ ያላለቀ ፣ በቂ ፣ በሆነ ፣ አኳኋን ፣ የተለየ ፣ በአንድ ፣ ወይም ፣ በብዙ ፣ ሥራዎች ፣ ላይ ፣ ያለውን ፣ መብት ፣ ለማስተላለፍ ፣ የሚዋዋለው ፣ ውል ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ ነው ።
- (፪) ከዚህ ፣ ወሰን ፣ አልፎ ፣ ወደፊት ፣ በሚወጡት ፣ ሥራዎች ፣ ላይ ፣ ደራሲው ፣ መብቶቹን ፣ ለማስተላለፍ ፣ የተዋዋለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ምንም ፣ ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቢኖር ፣ እንኳ ፣ አትሞ ፣ ከሚያወጣው ፣ የተቀበለውን ፣ ገንዘብ ፣ እንደ ፣ ያዘ ፣ አስቀርቶ ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ውሉን ፣ ማፍረስ ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ፪፻፳፻፸፮ ። (፪) አትሞ ፣ አውጪው ፣ ያለው ፣ የቀደምትነት ፣ መብት ።

(፩) ይፍረስ ፣ ያለው ፣ ደራሲ ፣ ውሉ ፣ ከፈረሰበት ፣ ጊዜ ፣ አንሥቶ ፣ ቢበዛ ፣ እስከ ፣ አምስት ፣ ዓመት ፣ ጊዜ ፣ ድረስ ፣ አትሞ ፣ ማውጣትን ፣ ተዋውሎት ፣ ለነበ

ረው ፡ ሰው ፡ ከሌሎች ፡ ሰዎች ፡ በፊት ፡ የቀደምትነት ፡ መብቱን ፡ ሊሰጠው ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

(፪) እነዚህንም ፡ መብቶች ፡ ለማግኘት ፡ ሦስተኞች ፡ ወገኖች ፡ ያቀረቡለትን ፡ የውለታ ፡ ሁኔታዎች ፡ ለአታሚው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፫) በቀደምትነት ፤ መብቱን ፡ ሊሠራበት ፡ መፈለጉን ፡ አትሞ ፡ አውጪው ፡ በሚገባ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ካላስታወቀ ፡ ይህ ፡ መብት ፡ ይቀርበታል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፸፯። የውሉ፣ውጤት።

(፩) በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ በተደነገጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ የውሉ ፡ አፈጻጸም ፡ እንደሚያስገድድው ፡ መጠን ፡ ደራሲው ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ መብቶች ፡ ለአትሞ ፡ አውጪው ፡ ያስተላልፍለታል ።

(፪) እነዚህን ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃልን ፡ በግልጽ ፡ ለመጻፍ ሕጉ ፡ ያልከለከለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ እነዚህን ፡ ውሳኔዎች ፡ ለመለወጥ ፡ ይችላሉ ።

(፫) የሚያጠራጥር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማተም ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ ለደራሲው ፡ ጥቅም ፡ እንደሚሆኑ ፡ የሚተረጉሙ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፸፰። በጠባቡ፣ሰለ፣መተርጉም ።

(፩) ባንድ ፡ ዐይነት ፡ ሁኔታ ፡ ሥራውን ፡ እንዲሠራ ፡ ለአትሞ ፡ አውጪው ፡ የተሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ በጠባቡ ፡ መተርጉም ፡ አለበት ።

(፪) አትሞ ፡ አውጪው ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ከተመለከተው ፡ አሠራር ፡ ዐይነት ፡ ውጭ ፡ በሌላ ፡ አሠራር ፡ ዐይነት ፡ ሊጠቀምበት ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፸፱። በሥራው፣ለመጠቀም፣የተፈቀደ፣የአሠራር፣ዐይነት ።

(፩) የውሉ ፡ ቃሎች ፡ ምንም ፡ በጠቅላላ ፡ አነጋገር ፡ ቢነገሩም ፡ እንኳ ፡ ውሉ ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ አስበውት ፡ በነበረ ፡ ወይም ፡ ሊያስቡት ፡ ይገባቸው ፡ በነበረ ፡ አሠራር ፡ ዐይነት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አትሞ ፡ አውጪው ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ አሠራር ፡ ለመጠቀም ፡ መብት ፡ የለውም ።

(፪) እንዲህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አእምሮ ፡ ያለው ፡ ሰው ፡ በሚገምተው ፡ ዐይነት ፡ ማመዛዘን ፡ ይገባል ።

ቀ፡ ፪ሺ፳፻፹። መለዋወጥና፣መተርጉም።

አንድ ፡ ሥራን ፡ ለማባዛት ፡ ወይም ፡ ለማሳየት ፡ የተሰጠ ፡ ፈቃድ ፡ መለዋወጥን ፡ ወይም ፡ እንዲተረጉም ፡ መፍቀድን ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ ሥራ ፡ ማስማማትን ፡ አይፈቅድም ።

ቍ፡ ፪ሺ፮፻፹፩ ። በራዲዮ የተነገሩትን ፡ ሥራዎች ፡ ስለ መመዘገብ ።

አንድ ፡ ሥራ ፡ በራዲዮ ፡ እንዲነገር ፡ የተሰጠ ፡ ፈቃድ ፡ በራዲዮ ፡ የተነገረውን ፡ ሥራ ፡ ድምፅን ፡ ወይም ፡ ሥዕልን ፡ ተቀብለው ፡ ለማስቀረት ፡ በሚችሉ ፡ መሣሪያዎች ፡ እንዲመዘገብ ፡ መፍቀድን ፡ አይጨምርም ።

ቍ፡ ፪ሺ፮፻፹፪ ። የተለያዩ ፡ ሥራዎችና ፡ ሙሉ ፡ የሆኑ ፡ ሥራዎች ።

(፩) ያንድ ፡ ደራሲ ፡ ሥራዎችን ፡ ለየብቻ ፡ አትሞ ፡ የማውጣት ፡ መብት ፡ ሁሉንም ፡ አንድ ፡ ላይ ፡ የማውጣትን ፡ መብት ፡ አይጨምርም ።

(፪) ያንድ ፡ ደራሲን ፡ ሙሉ ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ ከሥራዎች ፡ አንዱን ፡ ዐይነት ፡ ክፍል ፡ አትሞ ፡ የማውጣት ፡ መብት ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ሥራዎች ፡ የያዙትን ፡ ለየብቻ ፡ የማውጣትን ፡ መብት ፡ አትሞ ፡ ለሚያወጣው ፡ አይሰጠውም ።

ቍ፡ ፪ሺ፮፻፹፫ ። የደራሲው መድንን ።

አትሞ ፡ ከማውጣት ፡ ውል ፡ የተነሣ ፡ ደራሲው ፡ አትሞ ፡ ለሚያወጣው ፡ ሰው ፡ የሚያስተላልፋቸው ፡ የድርሰት ፡ የኪነ ፡ ጥበብ ፡ መብቶች ፡ እንዳሉትና ፡ እነዚህንም ፡ ለማስተላለፍ ፡ ባለመብት ፡ ለመሆኑ ፡ አትሞ ፡ ለሚያወጣው ፡ ሰው ፡ መድን ፡ ነው ።

ቍ፡ ፪ሺ፮፻፹፬ ። አትሞ ፡ ለሚያወጣው ፡ ሰው ፡ የተላለፈ ፡ መብት ።

(፩) አትሞ ፡ የሚያወጣው ፡ ሰው ፡ አትሞ ፡ ያወጣቸው ፡ ድርሰቶች ፡ እስካለቁ ፡ ድረስ ፡ ደራሲው ፡ ሥራውን ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ ከነዚህ ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ አትሞ ፡ የሚያወጣውን ፡ ሰው ፡ በሚጎዳ ፡ አኳኋን ፡ ሊያዘበት ፡ አይችልም ።

(፪) በኅብረት ፡ ከተደረሰ ፡ ድርሰት ፡ ወይም ፡ ከተጻፈ ፡ ቃል ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ የማውጣቱ ፡ ተግባር ፡ ከተፈጸመ ፡ ሦስት ፡ ዓመት ፡ ካላለፈ ፡ በቀር ፡ ደራሲው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለማውጣት ፡ አይችልም ።

ቍ፡ ፪ሺ፮፻፹፭ ። በሁለት ፡ አትሞ ፡ አውጪዎች ፡ መካከል ፡ ስለሚነሣ ፡ ክርክር ።

(፩) አንድ ፡ ደራሲ ፡ መብቶቹን ፡ ላንድ ፡ አትሞ ፡ አውጪ ፡ ካስተላለፈ ፡ በኋላ ፡ እነዚህ ፡ መብቶች ፡ ለሌላ ፡ አትሞ ፡ አውጪ ፡ ያስተላለፈ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሁለተኛው ፡ ባለውል ፡ የመጀመሪያውን ፡ ውል ፡ ካላወቀ ፡ በቀር ፡ የሚያደርገው ፡ ውል ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ ይሆናል ።

(፪) ደራሲው ፡ በያንዳንዳቸው ፡ ተዋዋሮች ፡ ላይ ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቍ፡ ፪ሺ፮፻፹፮ ። ድርሰቱን ፡ አትሞ ፡ ስለ ፡ ማውጣት ።

(፩) አትሞ ፡ አውጪው ፡ ድርሰቱን ፡ ሳያሳጥር ፡ ሳይጨምር ፡ እንዲሁም ፡ ሳይለዋውጥ ፡ ተገቢ ፡ በሆነ ፡ ፎርም ፡ ማውጣት ፡ አለበት ።

(፪) ድርሰቱንም ፡ ሕዝብ ፡ እንዲያውቀውና ፡ የተለመዱትንም ፡ የማስታወቂያ ፡ አሠራር ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፫) የመሸጫውንም ፡ ዋጋ ፡ ይወስናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፹፮ ። ደራሲው ፡ ስለሚያደርገው ፡ እርግት ፡ (ማረጋገጥ) ።

(፩) ያትሞ ፡ አውጪውን ፡ ጥቅሞች ፡ ካላበላሹ ፡ ወይም ፡ ጎላፊነትን ፡ የሚጨምርበት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ደራሲው ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ድረስቱን ፡ ለማረምና ፡ ለማሻሻል ፡ ይችላል ።

(፪) በዚሁም ፡ ምክንያት ፡ አትሞ ፡ አውጪው ፡ ያደረጋቸውን ፡ ወጪዎች ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፹፰ ። እንደ ፡ ገና ፡ አትሞ ፡ ስለ ፡ ማውጣት ።

አትሞ ፡ አውጪው ፡ እንደ ፡ ገና ፡ አትሞ ፡ ከማውጣቱ ፡ በፊት ፡ ደራሲው ፡ ድርሰቱን ፡ ለማሻሻል ፡ እንዲችል ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፹፱ ። እንዲታተሙና ፡ እንዲወጡ ፡ የተፈቀደላቸው ፡ ድርሰቶች ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አትሞ ፡ አውጪው ፡ ለማውጣት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ በመጀመሪያው ፡ አትሞ ፡ ያወጣቸውን ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) አትሞ ፡ ለማውጣት ፡ ምን ፡ ያህል ፡ ቅጂዎች ፡ መሆናቸውን ፡ ውሉ ፡ ለይቶ ፡ ያላመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ብዛቱን ፡ የሚወስነው ፡ አትሞ ፡ አውጪው ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፺ ። ታትሞ የወጣው ፡ ስለ ፡ ማለቁ ።

(፩) በብዙ ፡ ጊዜ ፡ እያተመ ፡ ወይም ፡ የሚታተመውን ፡ ሁሉ ፡ ድርሰት ፡ ለማውጣት ፡ ላትሞ ፡ አውጪው ፡ ውሉ ፡ የፈቀደለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ደራሲው ፡ ስለ ፡ ድርሰቱ ፡ በመጨረሻው ፡ ታትሞ ፡ የወጣው ፡ ካለቀ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ አትሞ ፡ እንዲያወጣ ፡ ያንድ ፡ ዓመት ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሊወሰንበት ፡ ይችላል ።

(፪) በዚሁ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ሥራውን ፡ ካልፈጸመ ፡ አትሞ ፡ አውጪው ፡ መብቶቹን ፡ ያጣል ።

(፫) ይህን ፡ ውሳኔ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፺፩ ። ተከታትለው ፡ ታትመው ፡ ስለሚወጡ ፡ ድርሰቶች ፡ የሚደረግ ፡ የውል ፡ ስምምነት ።

(፩) አትሞ ፡ አውጪው ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ አትሞ ፡ ለማውጣት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሚከተሉት ፡ አንዳንድ ፡ ታትመው ፡ በሚወጡት ፡ ላይ ፡ የመጀመሪያው ፡ አትሞ ፡ ማውጣት ፡ ስምምነቶች ፡ ቃል ፡ እንዲሠራባቸው ፡ እንደ ፡ ተወሰነ ፡ ይቋጠራል ።

(፪) በተለይም ፡ የደራሲውን ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ የሚመለከቱ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ በዚሁ ፡ ይፈጸማሉ ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፺፪ ። የደራሲው ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ።

(፩) መሠረቱ ።

(፩) የሥራውን ፣ ዋጋ ፣ ሁሉ ፣ ለመተው ፣ ስምምነት ፣ አድርጓል ፣ ለማለት ፣ አካባቢው ፣ ሁኔታዎቹ ፣ በሚፈቅዱበት ፣ ጊዜ ፣ ታትሞ ፣ የሚወጣን ፣ ድርሰት ፣ የሰጠ ፣ ደራሲ ፣ ለሥራ ፣ ዋጋ ፣ መብት ፣ እንዳለው ፣ ሆኖ ፣ ይቋጠራል ።

(፪) ተዋዋዮቹ ፣ ያልተስማሙበት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለደራሲው ፣ ተገቢ ፣ የሆነውን ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ፣ በርትዕ ፣ ዳኞች ፣ ይወስናሉ ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፺፫ ። (፪) ያለ ፣ ዋጋ ፣ የሆኑ ፣ ቅጂዎች ።

(፩) ደራሲው ፣ የተወሰነ ፣ ብዛት ፣ ያለውን ፣ የድርሰቱን ፣ ቅጂዎች ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ ለማግኘት ፣ መብት ፣ አለው ።

(፪) የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ የነዚህ ፣ ቅጂዎች ፣ ብዛት ፣ ዳኞች ፣ በርትዕ ፣ ይወስናሉ ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፺፬ ። (፫) ስለ ፣ መክፈል ።

(፩) ድርሰቱ ፣ ለመሸጥ ፣ ዝግጁ ፣ ሲሆን ፣ የደራሲው ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ፣ ወዲያው ፣ ተከፋይ ፣ ይሆናል ።

(፪) ከሸያጩ ፣ ውጤት ፣ በሙሉው ፣ ወይም ፣ በክፈል ፣ የደራሲውን ፣ የሥራ ፣ ዋጋ ፣ ለመክፈል ፣ ተዋዋዮቹ ፣ ስምምነት ፣ አድርገው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አትሞ ፣ አውጧው ፣ በተስማሙባቸው ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ የሸያጩን ፣ ውጤቶች ፣ ለደራሲው ፣ ማስረዳት ፣ አለበት ።

(፫) ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ ያትሞ ፣ አውጧው ፣ ሒሳብ ፣ በያመቱ ፣ መጀመሪያ ፣ ወር ፣ ለደራሲው ፣ መሰጠት ፣ አለበት ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፺፭ ። ስለ ፣ ድርሰቱ ፣ መጥፋት ፣ (፩) ታትሞ ፣ ከመውጣቱ ፣ በፊት ።

(፩) ድርሰቱ ፣ ለአሳትሞ ፣ አውጧው ፣ ከተሰጠ ፣ በኋላ ፣ ታትሞ ፣ ከመውጣቱ ፣ በፊት ፣ በድንገተኛ ፣ ነገር ፣ የጠፋ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አትሞ ፣ አውጧው ፣ ለደራሲው ፣ የሥራ ፣ ዋጋውን ፣ መክፈል ፣ አለበት ።

(፪) ደራሲው ፣ የጠፋው ፣ ድርሰት ፣ ቅጂው ፣ በጁ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለአትሞ ፣ አውጧው ፣ መስጠት ፣ አለበት ።

(፫) እንዲህ ፣ ካልሆነም ፣ ድርሰቱ ፣ የማያስቸግር ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ አትሞ ፣ አውጧውም ፣ ሲጠይቀው ፣ ደራሲው ፣ የሚገባ ፣ ገንዘብ ፣ ተቀብሎ ፣ እንደ ፣ ገና ፣ ድርሰቱን ፣ አዘጋጅቶ ፣ መስጠት ፣ አለበት ።

ቀ. ፪ሺ፳፻፺፮ ። (፪) ታትሞ ፣ ከወጣ ፣ በኋላ ።

(፩) አትሞ ፣ አውጧው ፣ ያሰናዳው ፣ ከታተመ ፣ በኋላ ፣ በሙሉ ፣ ወይም ፣ በክፈል ፣ በድንገተኛ ፣ ነገር ፣ የጠፋ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አትሞ ፣ አውጧው ፣ የጠፋትን ፣ ቅጂዎች ፣ በኪሣራው ፣ እንደ ፣ ገና ፣ ለማሠራት ፣ መብት ፣ አለው ።

(ጀ) ኪነሠራው ፣ ከመጠን ፣ በላይ ፣ ሳይሆን ፣ ለማድረግ ፣ የቻለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አትሞ ፣ አውጪው ፣ እነዚሁኑ ፣ ቅጂዎች ፣ መተካት ፣ አለበት ።

ቀ* ፣ ፪ሺ፻፲፯ ። ስለውሎቶሪነት ።

(ገ) ሥራው ፣ ከመፈጸሙ ፣ በፊት ፣ ደራሲው ፣ የሞተ ፣ ችሎታ ፣ ያጣ ፣ ወይም ፣ ጥፋት ፣ ሳይኖርበት ፣ ለመጨረስ ፣ ያልተቻለው ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የማተሙ ፣ ውል ፣ ቀሪ ፣ ይሆናል ።

(ገ) ያትሞ ፣ አውጪው ፣ መሞት ፣ ወይም ፣ የደረሰበት ፣ የችሎታ ፣ ማጣት ፣ ውሎን ፣ ቀሪ ፣ አያደርገውም ።

(ገ) አትሞ ፣ አውጪው ፣ የከሠረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ መክሠሩ ፣ በሚገለጽበት ፣ ጊዜ ፣ የተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ገና ፣ ያልደረሰባቸውን ፣ ግዴታዎች ፣ ለመፈጸም ፣ ዋስትና ፣ ካልተሰጠው ፣ በቀር ፣ ደራሲው ፣ ሥራውን ፣ ለሌላ ፣ አትሞ ፣ አውጪ ፣ መስጠት ፣ ይችላል ።

እንቀጽ ፣ 0ሥራ ፣ ሰባት ።

የዕቃ ፣ ጥበቃን ፣ በዕቃ ፣ መገልገልን ፣ ወይም ፣ በዕቃ ፣ መጠቀሙን ፣ የሚመለከቱ ፣

ውሎች ።

ምዕራፍ ፣ ፩ ።

ጠቅላላ ፣ ድንጋጌዎች ።

ቀ* ፣ ፪ሺ፻፲፯ ። የዚህ ፣ አንቀጽ ደንብ አፈጻጸም ።

(ገ) አንድ ፣ ተንቀሳቃሽ ፣ ዕቃ ፣ እንዲጠብቅ ፣ ወይም ፣ በዚህ ፣ እንዲጠቀምበት ፣ ከተዋዋዩ ፣ ወገን ፣ በውል ፣ ተስማምቶ ፣ በመረከቡ ፣ ይህ ፣ ዕቃ ፣ በእጁ ፣ የሚገኝ ፣ ሰው ፣ ከተዋዋዩ ፣ ጋራ ፣ በሚኖረው ፣ ግንኙነት ፣ ጉዳይ ፣ በዚህ ፣ አንቀጽ ፣ የተመለከቱት ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ፣ አሉት ።

(ገ) በተንቀሳቃሹ ፣ ዕቃ ፣ ባለቤትና ፣ ዕቃው ፣ በእጁ ፣ በሚገኘው ፣ ሰው ፣ መካከል ፣ ያለውን ፣ ግንኙነት ፣ ስለሚመለከተው ፣ ጉዳይ ፣ በሕጉ ፣ ላይ ፣ በተገለጸው ፣ መሠረት ፣ ከማንኛውም ፣ ውል ፣ በሆነውም ፣ ነገር ፣ እንዲሁ ፣ እነዚህ ፣ ድንጋጌዎች ፣ የሚጻኑ ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፱ ። የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ።

- (፩) የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶችን ፣ ኪራይ ፣ የሚመለከቱት ፣ ደንቦች ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶችን ፣ ስለሚመለከቱ ፣ ውሎች ፣ በተጻፈው ፣ አንቀጽ ፣ ውስጥ ፣ ተገልጸዋል ።
- (፪) በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መገልገልና ፣ መጠቀም ፣ ለሌላ ሰው ፣ የተሰጠው ፣ ያለ ፣ ዋጋ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ያገልግሎት ፣ ትውስትን ፣ የሚመለከቱት ፣ የዚህ ፣ አንቀጽ ፣ ደንቦች ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፳፻ ። ባለቤት ።

- (፩) ባለሀብት ፣ (ባለቤት) ፣ የሚል ፣ ቃል ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ላይ ፣ የተጻፈው ፣ ዕቃውን ፣ አሳልፎ ፣ በባለይዞታው ፣ እጅ ፣ እንዲገኝ ፣ አድራጊውን ፣ ሰው ፣ ለማመልከት ፣ ነው ።
- (፪) ባለይዞታው ፣ በዚህ ፣ ዕቃ ፣ ላይ ፣ ያለው ፣ ወይም ፣ አለኝ ፣ የሚለው ፣ መብት ፣ ከባለሀብትነት ፣ መብት ፣ ውጭ ፣ የሆነ ፣ ሌላ ፣ ዐይነት ፣ መብት ፣ ሲሆን ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ ላይ ፣ የተመለከቱት ፣ ድንጋጌች ፣ በተመሳሳይነት ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፩ ። የማስረከብ ፣ ግዴታ ።

ባለሀብቱ ፣ ዕቃውን ፣ ለባለይዞታው ፣ በሚሰጥበት ፣ ጊዜ ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ለተመለከተው ፣ ጉዳይ ፣ ወይም ፣ የዕቃው ፣ ተፈጥሮ ፣ ጠቃሚ ፣ አገልግሎት ፣ ሊሰጥ ፣ በሚችልበት ፣ ዐይነት ፣ እንዲያገለግል ፣ ከተጨማሪው ፣ ጋራ ፣ አድርጎ ፣ በመልካም ፣ ሁኔታ ፣ ማስረከብ ፣ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፻፪ ። ወደ ፣ ሽያጭ ፣ ደንብ ፣ ስለ ፣ መምራት ።

የዕቃው ፣ ማስረከቢያ ፣ ስፍራና ፣ ዘመን ፣ እንዲሁም ፣ የዕቃው ፣ መለዋወጫ ፣ የሆኑትን ፣ ተጨማሪ ፣ ነገሮች ፣ የመጥቀስ ፣ ጉዳዮች ፣ የሚከናወኑት ፣ ስለ ፣ ሽያጭ ፣ ደንብ ፣ በወጣው ፣ ድንጋጌ ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፷፻፫ ። በዕቃው ፣ ላይ ፣ የሚገኝ ፣ ጉድለት ። (፩) ስለ ፣ ውል ፣ መፍረስ ።

- (፩) ዕቃው ፣ ተላልፎ ፣ በሚሰጥበት ፣ ጊዜ ፣ ለባለይዞታው ፣ ሊያገለግል ፣ የነበረውን ፣ ክፍ ፣ ያለ ፣ ግምት ፣ ሊያሳጣው ፣ የሚችል ፣ ጉድለት ፣ ያለበት ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣ ይህን ፣ ዕቃ ፣ ለማናገር ፣ ወይም ፣ ለመጠበቅ ፣ ክፍ ፣ ያለ ፣ ችግር ፣ የሚያመጣበት ፣ ወይም ፣ እጅግ ፣ ከፍተኛ ፣ ወጪ ፣ የሚያደርስበት ፣ ሆኖ ፣ ሲገኝ ፣ ባለይዞታው ፣ ውሉ ፣ እንዲፈረስ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፣ ዕቃው ፣ ጉድለት ፣ የተገኘበት ፣ ወይም ፣ ጉድለት ፣ የተገለጸበት ፣ ተላልፎ ፣ ከተሰጠው ፣ በኋላም ፣ ቢሆን ፣ ለባለይዞታው ፣ የዚሁ ፣ ዐይነት ፣ መብት ፣ ይኖረዋል ።

(፫) የውሉ ፡ ስምምነት ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ባለሀብቱ ፡ ይህ ፡ ጉድለት ፡ መኖሩን ፡ የሚያውቅ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ ይገባው ፡ የነበረ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ባለይዞታው ፡ በዕቃው ፡ አገልግሎት ፡ ማግኘት ፡ ይገባው ፡ የነበረው ፡ ልዩ ፡ ጥቅም ፡ በግምት ፤ ውስጥ ፡ አይገባም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፬ ። (፪) ኪሣራ ።

(፩) ባለሀብቱ ፡ ዕቃውን ፡ ባስረከበበት ፡ ጊዜ ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ መሆኑን ፡ የሚያውቅ ፡ ወይም ፡ ሊያውቅ ፡ የሚገባው ፡ እንደ ፡ ነበረና ፡ ይህ ፡ ጉድለት ፡ መኖሩንም ፡ ለባለይዞታው ፡ ሳያስታውቅ ፡ ችላ ፡ ብሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጉድለቱ ፡ በባለይዞታው ፡ ላይ ፡ ላደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) ጉድለቱ ፡ የደረሰው ፡ ውሉ ፡ በመፈጸም ፡ ላይ ፡ በሚገኝበት ፡ ጊዜ ፡ ሆኖ ፡ የደረሰውም ፡ ከባለሀብቱ ፡ ጥፋት ፡ የተነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ አፈጻጸሙ ፡ በዚሁ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፭ ። (፫) የውሉ ፡ ስምምነት ፡ መድን ።

ባለሀብቱ ፡ ይህ ፡ ዕቃ ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ጠባይ ፡ አለው ፡ ብሎ ፡ እንዳረጋገጠው ፡ ሳይሆን ፤ አለው ፡ የተባለው ፡ ጠባያዊ ፡ ዐይነት ፡ ያልነበረው ፡ ወይም ፡ የሌለው ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ የዕቃው ፡ ጉድለትም ፡ ላደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ባለይዞታው ፡ ኪሣራ ፡ ሊጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፮ ። (፬) ባለይዞታው ፡ ያወቃቸው ፡ ጉድለቶች ።

(፩) የውሉ ፡ ስምምነት ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፤ ባለይዞታው ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ጉድለት ፡ እንደ ፡ ነበረበት ፡ የሚያውቅ ፡ መሆኑን ፡ ባለሀብቱ ፡ ካስረዳ ፤ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ተገኘው ፡ ጉድለት ፡ አላፈ ፡ መድን ፡ አይሆንም ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ነገር ፡ ባለሀብቱ ፡ የሰጠው ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ዋስትና ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፯ ። (፭) አደገኛ ፡ ጉድለት ።

(፩) ዕቃው ፡ በባለይዞታው ፡ ሕይወት ፡ ወይም ፡ በጤንነቱ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ ከሱ ፡ ጋራ ፡ በሚኖሩ ፡ ሰዎች ፡ ወይም ፡ በሠራተኞቹ ፡ ሕይወት ፡ ወይም ፡ በጤንነታቸው ፡ ላይ ፡ አደጋ ፡ ለማድረስ ፡ የሚችል ፡ ጉድለት ፡ የተገኘበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕቃው ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ጉድለት ፡ ያለበት ፡ መሆኑን ፡ ያወቀው ፡ የውሉን ፡ ስምምነት ፡ ባደረገበት ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ እንኳ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ይህን ፡ ደንብ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ሁሉ ፡ ቀሪ ፡ ነው ፡ (ዋጋ ፡ የለውም) ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፰ ። (፮) አላፈነት ፡ የለብኝም ፡ ተብሎ ፡ ስለሚደረግ ፡ የውል ፡ ቃል ።

ባለሀብቱ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ ጉድለት ፡ ሳይገልጽ ፡ የደበቀው ፡ በግታለል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የዕቃው ፡ ጉድለቶች ፡ ለባለይዞታው ፡ የሚሰጡትን ፡

ጠቃሚ ፡ አገልግሎት ፡ ፈጽሞ ፡ የሚያጠፋበት ፡ (የሚያፈርሱበት) ፡ ሆነው ፡ የተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለሀብቱ ፡ በዕቃው ፡ ጉድለቶች ፡ ምክንያት ፡ ከሚደርስበት ፡ አላፈነት ፡ ለመዳን ፡ አላፈነቱን ፡ የተወሰነ ፡ ለማድረግ ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ የጠቀሰው ፡ የስምምነት ፡ ቃል ፡ (ዋጋ ፡ የለውም) ፡ ቀሪ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፱ ። ሰላማዊ ፡ መጠቀም ።

ውሉ ፡ ጸንቶ ፡ በሚቈይበት ፡ ዘመን ፤ ባለይዘታው ፡ በዕቃው ፡ ሰላማዊ ፡ ጥቅም ፡ ለማግኘት ፡ እንዲችል ፡ ባለሀብቱ ፡ አላፈ ፡ መድን ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲ ። በዕቃው ፡ ላይ ፡ ስለሚደርሰው ፡ መለወጥ ።

ባለሀብቱ ፡ የዕቃውን ፡ የአገልግሎት ፡ ጥቅም ፡ ለመቀነስ ፡ ወይም ፡ በባለይዘታው ፡ ላይ ፡ ክፍ ፡ ያለ ፡ ወጪ ፡ ሊያመጣ ፡ የሚችል ፡ ማንኛውም ፡ የመለወጥ ፡ ጠባይ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ እንዲደርስ ፡ ማድረግ ፡ አይገባውም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፩ ። ድንገተኛ ፡ ሁከት ።

- (፩) በዕቃው ፡ ላይ ፡ መብት ፡ አለን ፡ የማይሉ ፡ ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ በዚሁ ፡ ዕቃ ፡ ምክንያት ፡ ስለሚያደርሱት ፡ ሁከት ፡ ባለሀብቱ ፡ አላፈ ፡ መድን ፡ እንዲሆን ፡ አይገደድም ።
- (፪) ባለይዘታው ፡ በእነዚህ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ መቃወሚያ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፪ ። ግዴታና ፡ ግብር ።

በዕቃው ፡ ላይ ፡ የሚጠየቀውን ፡ ግዴታና ፡ የሚከፈለውን ፡ ግብር ፡ የሚችል ፡ ባለሀብቱ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፫ ። ዕቃውን ፡ ስለ ፡ መጠበቅና ፡ ስለ ፡ ማኖር ።

- (፩) ባለይዘታው ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ ጥበቃና ፡ ስለ ፡ ማኖሩ ፡ ጉዳይ ፡ ጥንቃቄ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።
- (፪) ባለሀብቱ ፡ ካልፈቀደለት ፡ በቀር ፡ የዕቃውን ፡ አገልግሎት ፡ ለሌላ ፡ ጉዳይ ፡ ሊያውለው ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፬ ። ለባለሀብቱ ፡ የማስታወቅ ፡ ግዴታ ።

ለዕቃው ፡ መልካም ፡ አያያዝና ፡ ጥበቃ ፡ ባለሀብቱ ፡ እንዲደርስ ፡ አስፈላጊ ፡ የሚሆኑበትን ፡ ጉዳዮች ፡ እንደ ፡ አስቸኳይ ፡ የሆኑ ፡ የማደስ ፡ ሥራዎች ፡ ያሉትን ፡ ነገሮችና ፡ ድንገት ፡ የሚገኙበትን ፡ ጉድለቶች ፡ በሌሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በኩል ፡ የሚደርስበትን ፡ የመውሰድ ፡ የሁከት ፡ ወይም ፡ ጉዳት ፡ ይህን ፡ የመሳሰሉ ፡ ነገር ፡ እንደ ፡ ደረሰ ፡ ወዲያውኑ ፡ የዕቃው ፡ ባለይዘታ ፡ ለባለሀብቱ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፲፮ ። ዕቃውን ፡ ለማኖርና ፡ በመልካም ፡ አያያዝ ፡ ለመጠበቅ ፡ የሚያስ

ፈለግ ፡ ወጪ ።

- (፩) ዕቃውን ፡ ለማኖርና ፡ ለመጠበቅ ፡ ላያያዙ ፡ ወጪ ፡ ማድረግ ፡ የሚያስፈልግ ፡ ሆኖ ፡ የዚህን ፡ ዐይነት ፡ ወጪ ፡ መቻል ፡ ያለበት ፡ ባለይዞታው ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ ወጪ ፡ ማስፈለጉን ፡ ለባለሀብቱ ፡ ማስታወቅ ፡ ይገባዋል ።
- (፪) ለዚሁ ፡ ጉዳይ ፡ አስቸኳይ ፡ የሆነ ፡ ወጪ ፡ አስፈልጎ ፡ ባለይዞታው ፡ ይህን ፡ አስፈላጊ ፡ ወጪ ፡ እንዳደረገ ፡ ወዲያውኑ ፡ ለባለሀብቱ ፡ አስታውቆ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያወጣው ፡ ገንዘብ ፡ እንዲመለስለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፲፯ ። የባለሀብቱ ተቁጣጣሪነት ።

- (፩) ባለይዞታው ፡ እሱን ፡ የሚመለከቱትን ፡ ግዴታዎች ፡ በሚገባ ፡ የሚፈጽምና ፡ የማይፈጽም ፡ መሆኑን ፡ ለማረጋገጥ ፡ ባለሀብቱ ፡ በማንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ምርመራ ፡ ለማድረግ ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) ይህ ፡ ምርመራ ፡ ግን ፡ በባለይዞታው ፡ ላይ ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ሁከትና ፡ የማበላጨት ፡ ስሜት ፡ በማያደርስበት ፡ ሁኔታ ፡ ትክክለኛነት ፡ ያለው ፡ ሆኖ ፡ እንዲፈጸም ፡ ያስፈልጋል ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፲፮ ። በዕቃው ፡ ላይ ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ ስለሚል ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ።

- (፩) ሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ዕቃው ፡ የኔ ፡ ነው ፡ ወይም ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ ብሎ ፡ የተነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለይዞታው ፡ ይህን ፡ ጉዳይ ፡ ወዲያውኑ ፡ ለባለሀብቱ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ፤ ላያስታወቅ ፡ ቢቀር ፡ ግን ፡ ኪሣራ ፡ ይከፍላል ።
- (፪) ይህም ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ክስ ፡ አቅርቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ክርክሩ ፡ በከላሹና ፡ በባለሀብቱ ፡ መካከል ፡ እንዲፈጸምና ፡ ባለይዞታው ፡ ከነገሩ ፡ ውጭ ፡ እንዲሆን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ አጋጣሚ ፡ ጊዜ ፡ ዕቃውን ፡ ዳኞች ፡ ባዘዙት ፡ ሁኔታ ፡ ባመለከቱት ፡ ስፍራ ፡ በባለሀብቱ ፡ ኪሣራ ፡ መልሶ ፡ በማስረከብና ፡ በማስቀመጥ ፡ በውሉ ፡ ከገባበት ፡ ግዴታ ፡ ነጻ ፡ ለመውጣት ፡ ይችላል ።

ቍ፡ ፪ሺ፯፻፲፰ ። መልሶ የመስጠት ግዴታ ።

- (፩) ባለይዞታው ፡ ዕቃውን ፡ መልሶ ፡ መስጠት ፡ የሚገባው ፡ በተረከበበት ፡ ጊዜ ፡ በነበረበት ፡ ሁኔታና ፡ በተረከበበት ፡ ስፍራ ፡ ነው ።
- (፪) በተረከበበት ፡ ጊዜ ፡ ዕቃው ፡ በምን ፡ ሁኔታ ፡ ይገኝ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ የሚታወቀው ፡ ተዋዋሮች ፡ ወገኖች ፡ ስምምነቱን ፡ ሲያደርጉ ፡ በሰጡት ፡ ዝርዝር ፡ መግለጫ ፡ መሠረት ፡ ነው ።
- (፫) የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ዝርዝር ፡ መግለጫ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለይዞታው ፡ ዕቃውን ፡ በተረከበ ፡ ጊዜ ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ ሆኖ ፡ ይታሰባል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፲፱ ። ከባለይዞታው ፡ የተወሰደበት ፡ ዕቃ ።

(፩) ራሱን ፡ ተጠያቂ ፡ በማያደርገው ፡ አጋጣሚ ፡ ምክንያት ፡ ዕቃው ፡ ከባለይዞታው ፡ ላይ ፡ ተወስዶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከመመለስ ፡ ግዴታ ፡ ነጻ ፡ ይወጣል ።

(፪) ይህ ፡ ዕቃ ፡ ከእጁ ፡ የወጣበትን ፡ ምክንያትና ፡ ባለይዞታ ፡ መሆኑ ፡ የቀረበትን ፡ አጋጣሚ ፡ ነገር ፡ ወዲያውኑ ፡ በፍጥነት ፡ ለባለሀብቱ ፡ ማስታወቅ ፡ ይገባዋል ።

ሳያስታውቅ ፡ ቢቀር ፡ ግን ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፫) ይህ ፡ ዕቃ ፡ ከባለይዞታው ፡ ስለ ፡ ተወሰደበት ፡ በምትኩ ፡ የሚሰጠውን ፡ ልዋጭ ፡ ዕቃ ፡ የመቀበል ፡ መብትና ፡ በባለይዞታው ፡ መብት ፡ ተተክቶ ፡ ባለገንዘቡ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፳ ። የዕቃው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ። (፩) ጥቅም ፡ ያለው ፡ ጥበቃ ።

(፩) ባለይዞታው ፡ ዕቃውን ፡ ለመጠበቅ ፡ ዋጋ ፡ ይከፈለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ እንዲገለገልበት ፡ ተፈቅዶለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በዚህ ፡ ዕቃ ፡ በመገልገል ፡ እርግጠኛ ፡ ጥቅም ፡ የሚያገኝበት ፡ ሲሆን ፡ ዕቃውን ፡ ከተረከበ ፡ በኋላ ፡ ቢጠፋ ፡ ወይም ፡ ቢበላሽ ፡ ባለይዞታው ፡ አላፈ ፡ ነው ።

(፪) ዕቃው ፡ የጠፋው ፡ ወይም ፡ የተበላሸው ፡ በዕቃው ፡ እንዲገለገልበት ፡ አሳልፎ ፡ በሰጠው ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ ምክንያት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ለጊዜው ፡ ብቻ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ በተለይ ፡ በዚህ ፡ ሁኔታ ፡ ለጠፋው ፡ ወይም ፡ ለተበላሸው ፡ ዕቃ ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፳፩ ። (፪) የአላፈነቱ ፡ ወሰን ።

(፩) ባለይዞታው ፡ አላፈነቱ ፡ የሚቀርለት ፡ የዕቃው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ የደረሰው ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ኅይል ፡ ምክንያት ፡ ለመሆኑ ፡ ማስረጃ ፡ በቀረበ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ ለዕቃው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ ለመበላሸቱ ፡ ምክንያት ፡ የሆነው ፡ ከእርጅና ፡ ወይም ፡ ከዕቃው ፡ ጉድለት ፡ የተነሣ ፡ መሆኑን ፡ ባስረዳ ፡ ጊዜ ፡ ከአላፈነት ፡ ለመዳን ፡ ይችላል ።

(፫) ዕቃው ፡ በሚሰጠው ፡ መጠነኛ ፡ አገልግሎት ፡ በመጠቀም ፡ ወይም ፡ ለዕቃው ፡ መገልገያ ፡ በተፈቀደው ፡ ተገቢ ፡ ሁኔታ ፡ ሲገለገልበት ፡ ቢበላሽ ፡ ባለይዞታው ፡ አላፈነት ፡ አያገኘውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፳፪ ። (፫) ጥቅም ፡ የሌለው ፡ ጥበቃ ።

(፩) ባለይዞታው ፡ በዕቃው ፡ ምንም ፡ የማይጠቀምበት ፡ ሲሆንና ፡ ጥበቃውንም ፡ የሚያከናውነው ፡ በፍጹም ፡ ለባለሀብቱ ፡ ጥቅም ፡ ብቻ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕቃው ፡ የጠፋው ፡ ወይም ፡ የተበላሸው ፡ ራሱ ፡ ባደረሰው ፡ ጥፋት ፡ ካልሆነና ፡ ወይም ፡ ለባለሀብቱ ፡ እንዲመለስ ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተሰጠው ፡ በኋላ ፡

ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የዕቃው ፣ መጥፋት ፣ ወይም ፣ መበላሸት ፣ በአላፊነት ፣ እያ ስጠይቀውም ።

- (፪) የዕቃውን ፣ አጠባበቅና ፣ አያያዝ ፣ እንደ ፣ ራሱ ፣ ዕቃ ፣ አጠባበቅና ፣ አያያዝ ፣ አድርጎ ፣ ከመጠበቅ ፣ የተቀነሰ ፣ ጥንቃቄ ፣ ካላደረገ ፣ በቀር ፣ ባልይዘታው ፣ ማንኛውም ፣ አላፊነት ፣ አይደርስበትም ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፳፫ ። ማስጠንቀቂያ ፣ የደረሰው ፣ ባለይዘታ ።

- (፩) ባለይዘታው ፣ ዕቃውን ፣ እንዲመልስ ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ ቢደርሰውም ፣ እንኳ ፣ ዕቃውን ፣ ቢመልስም ፣ ባይመልስም ፣ ከመጥፋት ፣ ወይም ፣ ከመበላሸት ፣ ለማዳን ፣ የማይችል ፣ መሆኑን ፣ ካስረዳ ፣ እንዲያውም ፣ ተገቢ ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ለባለሀብቱ ፣ እንደ ፣ መለሰ ፣ ያህል ፣ የሚገመት ፣ ከሆነ ፣ በአላፊነት ፣ መጠየቁ ፣ ይቀርሳታል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፳፬ ። ለዕቃው ፣ የተደረገለት ፣ ማሻሻል ፣ (፩)ኪሣራ ፣ የመቀበል ፣ መብት ።

- (፩) ባለይዘታው ፣ ለዕቃው ፣ ስላደረገው ፣ የማሻሻል ፣ ሥራ ፣ ማንኛውንም ፣ ኪሣራ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ የለውም ።

- (፪) ቢሆንም ፣ ለዕቃው ፣ መሻሻል ፣ የተደረገው ፣ ሥራ ፣ የተፈጸመው ፣ በባለሀብቱ ፣ ፈቃድ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ባለይዘታው ፣ ባንድ ፣ በኩል ፣ ለዚህ ፣ ጉዳይ ፣ ወጪ ፣ ያደረገውን ፣ በሌላ ፣ በኩል ፣ ደግሞ ፣ ይህን ፣ ዕቃ ፣ ለባለሀብቱ ፣ በሚያስረክብበት ፣ ጊዜ ፣ የዕቃውን ፣ ዋጋ ፣ ግምት ፣ ከፍተኛ ፣ ለማድረግ ፣ የቻለው ፣ በመታደሱ ፣ ምክንያት ፣ ሲሆን ፣ የዚህኑ ፣ ግምት ፣ እስከ ፣ መጨረሻው ፣ ዝቅተኛ ፣ ሒሳብ ፣ ድረስ ፣ መልሶ ፣ ገቢ ፣ እንዲያደርግለት ፣ ባለሀብቱን ፣ በሕግ ፣ አግባብ ፣ ሊያስገድደው ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፳፭ ። (፪) መቻቻልና ፣ አንሥቶ ፣ የመውሰድ ፣ መብት ።

- (፩) ባለይዘታው ፣ ማንኛውም ፣ ኪሣራ ፣ የመጠየቅ ፣ መብት ፣ ባይኖረውም ፣ እንኳ ፣ የራሱን ፣ አላፊነት ፣ በሚመለከተው ፣ ጉዳይ ፣ ሆኖ ፣ በሱ ፣ ጥፋት ፣ በሆነ ፣ ምክንያት ፣ ያጉደለውን ፣ የዕቃ ፣ ዋጋና ፣ በራሱ ፣ ኪሣራ ፣ ሊያድስ ፣ ከሚገደድበት ፣ ወጪ ፣ በቀር ፣ ያለውን ፣ የሒሳብ ፣ ግምት ፣ ሊያቻቻል ፣ ይችላል ።

- (፪) በሌላ ፣ በኩል ፣ ደግሞ ፣ ባለይዘታው ፣ ለዕቃው ፣ ማሻሻያ ፣ ያደረገው ፣ ተጨማሪ ፣ ነገር ፣ ከላይ ፣ ተለይቶ ፣ ቢወሰድ ፣ በዋናው ፣ ዕቃ ፣ ላይ ፣ ጉዳት ፣ የማያደርስበት ፣ ከሆነ ፣ የጨመረውን ፣ አንሥቶ ፣ ለመውሰድ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፳፮ ። በመያዣ ፣ የማቋየት ፣ መብት ።

- (፩) ባለይዘታው ፣ በዚሁ ፣ ምዕራፍ ፣ ውስጥ ፣ በተመለከተው ፣ ድንጋጌ ፣ መሠረት ፣ ለመጠየቅ ፣ የተሰጠውንና ፣ ሊክፈለው ፣ የሚገባውን ፣ ሒሳብ ፣ ባለሀብቱ ፣ አጠናቆ ፣ እስኪከፍለው ፣ ድረስ ፣ ዕቃውን ፣ ሳይመልስ ፣ ለዚሁ ፣ መብቱ ፣ መያዣ ፣ አድርጎ ፣ ለማቋየት ፣ ይችላል ።

- (፪) ከዚህ ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ በሌላ ፡ ምክንያት ፡ ለሱ ፡ የሚሰጠውን ፡ ገንዘብ ፡ በመጠየቅ ፡ እስኪከፈለኝ ፡ ድረስ ፡ ዕቃውን ፡ አልመልስም ፡ ለማለት ፡ አይችልም ።
- (፫) ለባለይዘታው ፡ የምክፍለው ፡ ገንዘብ ፡ የለብኝም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሊከፍል ፡ የሚገባው ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ግዴታውን ፡ ለመፈጸም ፡ የሚበቃ ፡ ዋስ ፡ ሰጥቶ ፡ ዕቃው ፡ ወዲያውኑ ፡ እንዲመለስለት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ዕቃ ፡ ማከራየት ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌ ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፳፯ ። ትርጓሜ ።

ያንድ ፡ ዕቃ ፡ ኪራይ ፡ ሲባል ፡ አከራይ ፡ ተብሎ ፡ የሚጠራው ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ተከራይ ፡ ተብሎ ፡ የሚጠራው ፡ ሁለተኛ ፡ ወገን ፡ ላንድ ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ባንድ ፡ ነገር ፡ እየተጠቀመ ፡ ለዚህ ፡ ልውጫ ፡ ኪራይ ፡ ተብሎ ፡ የሚጠራ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፍል ፡ የሚሰማሙበት ፡ ውል ፡ ማለት ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፳፰ ። ኪራይና ፡ ሽያጭ ።

- (፩) የተከራየው ፡ ነገር ፡ ባለሀብትነት ፡ የአከራይ ፡ ሆኖ ፡ ቁይቶ ፡ የውሎ ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ሲፈጸም ፡ ላከራይ ፡ ይመለስለታል ።
- (፪) ተከራይ ፡ ለተከራየው ፡ ዕቃ ፡ ለተወሰኑ ፡ የመከፈያ ፡ ጊዜያቶች ፡ ኪራይን ፡ ሲከፍል ፡ ቁይቶ ፡ የዕቃው ፡ ባለቤት ፡ ይሆናል ፡ የሚል ፡ ስምምነት ፡ በውሎ ፡ ላይ ፡ ተጠቅሶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተዋዋቶቹ ፡ ውሎን ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ነው ፡ ቢሉትም ፡ እንኳ ፡ የሽያጭ ፡ ውል ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፳፱ ። ክራይና ፡ ትውስት ።

በውሎ ፡ ውስጥ ፡ ማንኛውም ፡ የኪራይ ፡ ገንዘብ ፡ አልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተውሶ ፡ ዕቃ ፡ ጉዳይን ፡ የሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፴ ። ከመጠን ፡ አሳልፎ ፡ ስለ ፡ መጠቀም ።

- (፩) ተከራይ ፡ በውሎ ፡ ስምምነት ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ልማዳዊው ፡ ሕግ ፡ ሳይሆን ፡ በተከራየው ፡ ዕቃ ፡ ያላባባብ ፡ በመገልገሉ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ሊታደስ ፡ የማይችል ፡ ጉዳት ፡ ይደርስበታል ፡ ተብሎ ፡ የሚ

ያሠጋ ፡ ሆኖ ፡ የታየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራዩ ፡ ፡ ውሉ ፡ ወዲያውኑ ፡ እንዲ ፡ ፈርሰ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ከመጠየቅም ፡ በፊት ፡ ጉዳት ፡ ደርሶበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ የውሉ ፡ መፍ ፡ ረሰ ፡ የሚያጎዳው ፡ ሲሆን ፡ አከራዩ ፡ ኪሣራም ፡ ጭምር ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፯፻፴፩ ። የዕቃው ፡ ጠበቃ ።

(፩) ተከራዩ ፡ ዕቃውን ፡ በመልካም ፡ እያያዝ ፡ መጠበቅ ፡ አለበት ።

(፪) የዚህንም ፡ የጠበቃ ፡ ወጪ ፡ የሚችል ፡ ራሱ ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፯፻፴፪ ። የኪራይ ፡ አከፋፈል ።

(፩) ተከራዩ ፡ ለኪራይ ፡ መክፈያ ፡ በየተወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ከልማዳዊው ፡ ሕግ ፡ ጋራ ፡ ተመሳሳይ ፡ በሆነው ፡ ዐይነት ፡ ኪራዩን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) ስለ ፡ ኪራይ ፡ አከፋፈል ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ስምምነት ፡ የሌለ ፡ ሲሆን ፡ ወይም ፡ ተቃራኒ ፡ ልማድ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኪራዩ ፡ ሒሳብ ፡ የሚከፈለው ፡ በየተ ፡ ወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ልክ ፡ በሦስት ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ መጨረሻ ፡ ላይ ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፯፻፴፫ ። ክፍያውን ፡ ስለ ፡ ማዘግየት ።

(፩) ተከራዩ ፡ ለኪራይ ፡ መክፈያ ፡ የተወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ክፍያ ፡ ውን ፡ ያዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራዩ ፡ ያሥር ቀን ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሰጥቶት ፡ በዚሁ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ያልተከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራዩ ፡ ውሉ ፡ ቀሪ ፡ ይሆ ፡ ናል ፡ ብሎ ፡ ለተከራዩ ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ቀኑም ፡ የሚቁጠረው ፡ ለተከራዩ ፡ ማስጠንቀቂያው ፡ ከደረሰለት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፯፻፴፬ ። ተከራይቶ ፡ ማከራየት ።

ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ተከራዩ ፡ አከራዩን ፡ ሳያስፈ ፡ ቅድ ፡ የተከራየውን ፡ ዕቃ ፡ አሳልፎ ፡ ለማከራየት ፡ ወይም ፡ ውሉን ፡ አሳልፎ ፡ ለመስጠት ፡ አይችልም ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፯፻፴፭ ። የውሉ ፡ ማለቂያ ፡ ጊዜ ።

(፩) ላንድ ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የተደረገ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ጊዜው ፡ የሚያልቀው ፡ ተዋዋዮች ፡ ወገኖች ፡ የተስማሙበት ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ሲደርስ ፡ ነው ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ተዋዋዮች ፡ ቢሞቱ ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ ቢያጡም ፡ እንኳ ፡ የተወሰነው ፡ ዘመን ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ እያልቅም ።

(፫) ቢሆንም ፡ ተከራዩ ፡ የከሠረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ላለፈውም ፡ ሒሳብ ፡ ሆነ ፡ ወደ ፡ ፊት ፡ ለሚመጣው ፡ የኪራይ ፡ መክፈያ ፡ ዘመን ፡ ሒሳቡን ፡ በሚሰማማ ፡ ጊዜ ፡

ውስጥ ፡ የሚሰጥ ፡ ለመሆኑ ፡ ግረግጫ ፡ የሚሆን ፡ በቂ ፡ ዋስትና ፡ ካልሰጠው ፡ በቀር ፡ አከራይ ፡ ውሉ ፡ እንዲሰረዝ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፯ ። ጊዜ ፡ ያልተወሰነላቸው ውሎች ።

(፩) የኪራይ ፡ ዘመን ፡ ጸንቶ ፡ የሚቋቋም ፡ ጊዜ ፡ በስምምነቱ ፡ ላይ ፡ ሳይመለከት ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ አንዱ ፡ በማንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ ውሉ ፡ እንዲያልቅ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ፩ኛው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ የተከራየውን ፡ ዕቃ ፡ ስለመመለስ ፡ ያለበትን ፡ ግዴታ ፡ ለመፈጸም ፡ ወይም ፡ የቀረበውን ፡ ለማስረከብ ፡ (ለመረከብ) ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ ነው ፡ የሚባል ፡ ጊዜ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፯ ። መልሶ ፡ በማስረከብ ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ መዘገየት ።

(፩) ተከራይ ፡ ዕቃውን ፡ እንዲመልስ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ከደረሰው ፡ በኋላ ፡ ሳይመልስ ፡ የዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕቃውን ፡ እስከ ፡ መለሰበት ፡ ጊዜ ፡ ያለውን ፡ የኪራይ ፡ ሒሳብ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) እንዲሁም ፡ የመዘገየቱ ፡ ጉዳይ ፡ በአከራይ ፡ ላይ ፡ ላደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፰ ። የውሉ ፡ ዘመን ፡ መቀጠል ፡ (መርዘም) ።

(፩) ላንድ ፡ ለተወሰነ ፡ ዘመን ፡ እንዲጸና ፡ በተደረገ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ስምምነት ፡ እንደኛው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ የተከራየውን ፡ ዕቃ ፡ እንዲመልስለት ፡ ሳይጠይቀው ፡ የጊዜው ፡ ውሳኔ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ዕቃው ፡ በተከራይ ፡ ባለይዘታነት ፡ የቋየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ በመጀመሪያው ፡ (በዋነኛው) ፡ ውል ፡ በተስማሙበት ፡ ሁኔታና ፡ መሠረት ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ጸንቶ ፡ እንዲቋይ ፡ ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ እንደ ፡ ተስማሙበት ፡ ያህል ፡ ይቋጠራል ።

(፪) ቢሆንም ፡ በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ስለ ፡ መጀመሪያው ፡ (ስለ ፡ ዋነኛው) ፡ ውል ፡ መልካም ፡ አፈጻጸም ፡ ዋሶች ፡ የነበሩት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ከግዴታው ፡ ነጻ ፡ ይሆናሉ ።

ክፍል ፡ ፪ ።

እንበላን ፡ ስለ ፡ መከራየት ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

ባንድ ፡ የርሻ ፡ መሬት ፡ ሥራ ፡ ኪራይ ፡ ውስጥ ፡ ከብትን ፡ ጭምር ፡

ስለ ፡ መከራየት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፴፱ ። የነዚህ ፡ ደንቦች ፡ አፈጻጸም ።

ገበሬው ፡ የተጋዛው ፡ (የተከራየው) ፡ የርሻ ፡ መሬት ፡ ሥራ ፡ ከብቶች ፡ ያሉበት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ከዚህ ፡ በሚከተሉት ፡ ቀጥሮች ፡ የተመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵ ። የከብት ፡ ሽያጭ ። (፩) የገበሬው ፡ መብት ።

- (፩) ተጋገፍ ፡ ገበሬ ፡ የርሻ ፡ መሬት ፡ ክፍል ፡ የሆኑትን ፡ ከብቶች ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ገበሬው ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ ተቀብሎ ፡ እንደ ፡ ነበረው ፡ በብዛት ፡ በዐይነት ፡ የሚተካክል ፡ ዘር ፡ ያለው ፡ የርቢ ፡ ከብት ፡ ማኖር ፡ አለበት ።
- (፫) አከራይ ፡ የርቢው ፡ ከብት ፡ የበረከተ ፡ (የበዛ) ፡ ቢሆንም ፤ ከብቶቹን ፡ እንዲሸጥ ፡ ተጋገፍን ፡ ገበሬ ፡ ለማስገደድ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፩ ። (፪) ያከራይ ፡ መብት ።

- (፩) አከራይ ፡ የርሻው ፡ መሬት ፡ ክፍል ፡ የሆኑትን ፡ ከብቶች ፡ ለመሸጥ ፡ አይችልም ።
- (፪) አከራይ ፡ በየዓመቱ ፡ ከመሬቱ ፡ ላይ ፡ የሚገኘውን ፡ የርቢ ፡ ከብት ፡ ዝርዝር ፡ እንዲሰጠው ፡ ገበሬውን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፫) አከራይ ፡ በገበሬው ፡ አሠራር ፡ ምክንያት ፡ የርቢው ፡ ከብት ፡ ካንድ ፡ እራብ ፡ በሚበልጥ ፡ የተቀነሰ ፡ መሆኑን ፡ የተመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኪራይን ፡ ውል ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፪ ። የከብቶች ፡ ጥቅም ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) ከዚህ (የሚቀጥሉት) ፡ ቍጥሮች ፡ የተጠበቁ ፡ ሆነው ፤ ገበሬው ፡ ከከብቶቹ ፡ በሚገኙት ፡ ነገሮች (በቁርቦቶቻቸው) ፡ በቆዳዎቻቸውና ፡ በብዛታቸው ፡ በመርባታቸው ፡ በነጻ ፡ ሊገለገልባቸው ፡ ይችላል ።
- (፪) ገበሬው ፡ የሚከፍለው ፡ የኪራይ ፡ ዋጋ ፡ ከነዚህ ፡ ጥቅሞች ፡ ድርሻ ፡ ውስጥ ፡ የሆነ ፡ ወይም ፡ እነዚህን ፡ ጥቅሞች ፡ በመገመት ፡ የተወሰነ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሥራውን ፡ አካሄድ ፡ ለአከራይ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፫ ። (፪) የበግ ፡ ጠጉር ።

- (፩) ገበሬው ፡ የሥራውን ፡ ክንውን ፡ መሪነት ፡ የያዘ ፡ ወይም ፡ መንጋው ፡ ከአምሳ ፡ ያነሰ ፡ ከሆነ ፡ የበጎቹን ፡ ጠጉር ፡ ብቻ ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ።
- (፪) ሥራውን ፡ የሚመራ ፡ አከራይ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የበጎቹም ፡ መንጋ ፡ ከአምሳ ፡ በላይ ፡ ሲሆን ፡ የበጎቹን ፡ ጠጉር ፡ ለመሸጥ ፡ የሚችለው ፡ አከራይ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፬ ። (፫) ፍግ ።

የከብቶቹ ፡ ፍግ ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ በተለይ ፡ ስለ ፡ መሬቱ ፡ ሥራ ፡ ብቻ ፡ መዋል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፭ ። (፬) ርቢ ።

በሚሞቱ ፡ ወይም ፡ በታረዱ ፡ ከብቶች ፡ ልክ ፡ የርቢ ፡ ከብቶች ፡ መተካት ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፮ ። መልሶ፡የመስጠት፡ግዴታ ።

- (፩) የኪራዩ ፡ ውል ፡ ሲያልቅ ፡ ገበሬው ፡ እመሬቱ ፡ ላይ ፡ ተቀብሎ ፡ እንደ ፡ ነበረው ፡ በዘር ፡ በብዛትና ፡ በዐይነት ፡ የሚተካከል ፡ የርቢ ፡ ከብት ፡ መተው ፡ አለበት ።
- (፪) የርቢው ፡ ከብት ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ በኪራዩ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ በግምት ፡ የገባ ፡ ቢሆንም ፡ ይህ ፡ ግዴታ ፡ ይኖርበታል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፯ ። ጉድለት ።(፩)የአከራዩ ፡ ኪሣራ ።

- (፩) ጉድለት ፡ ያለው ፡ ሆኖ ፡ የሚከፈለውም ፡ የኪራይ ፡ ዋጋ ፡ ካንድ ፡ ከተወሰነ ፡ ጥቅም ፡ ድርሻ ፡ ወይም ፡ ከተወሰነ ፡ ከከብቶች ፡ ጥቅም ፡ ውስጥ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኪሣራው ፡ የአከራዩ ፡ ነው ።
- (፪) የከብቶቹ ፡ ኪሣራ ፡ በገበሬው ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ ራሱ ፡ አላፈ ፡ በሆነለት ፡ ሰው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በዚህ ፡ ጉድለት ፡ ገበሬው ፡ አላፈ ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፰ ።(፪)የገበሬው ፡ ኪሣራ ።

ለኪራዩ ፡ የሚከፈለው ፡ ዋጋ ፡ በተለይ ፡ ከከብቶቹ ፡ ጥቅም ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ በሌለው ፡ አኳኋን ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ ላላቀረባቸው ፡ ከብቶች ፡ ዋጋ ፡ (ግምት) ፡ አላፈ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፵፱ ። (፫)የአላፊነቱ ፡ መጠን ።

- (፩) ገበሬው ፡ ያላቀረባቸው ፡ ከብቶች ፡ ዋጋ ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ በሚደረገው ፡ ግምት ፡ መሠረት ፡ ይሆናል ።
- (፪) ይህን ፡ የመሰለ ፡ ግምት ፡ ያልተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የኪራዩን ፡ ውል ፡ የሚቀርቡት ፡ ከብቶቹ ፡ በሚያወጡት ፡ ግምት ፡ ልክ ፡ ገበሬው ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ንኡስ ፡ ከፍል ፡ ፪ ።
የከብቶቹ ፡ ኪራይ ፡ ዋና ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፬ ። የነዚህ ፡ ደንቦች፡አፈጻጸም ።

- (፩) የኪራዩ ፡ ውል ፡ ዋና ፡ ዓላማ ፡ ለእርሻ ፡ ወይም ፡ ለንግድ ፡ ጥቅም ፡ ለመስጠት ፡ በሚችሉ ፡ ከብቶች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ እንስሳዎች ፡ የተቋቋመ ፡ ሲሆን ፡ ከዚህ ፡ የሚከተሉት ፡ ቍጥሮች ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) ልማድ ፡ ሀገር ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፩ ። ለዐይነት ፡ የሆኑ ፡ ውሎች ።

- (፩) ለዐይነት ፡ የሆኑ ፡ ውሎች ፡ አንዳንድ ፡ ዐይነት ፡ (ዘር) ፡ ከብቶችን ፡ በሚመላከት ፡ ወይም ፡ ባንዳንድ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ግዛት ፡ አውራጃዎች ፡ ውስጥ ፡

መሬደም ፡ ያለባቸው ፡ ለዐይነት ፡ የሚሆኑ ፡ ውሎችን ፡ የርሻ ፡ ሚኒስቴር ፡ ሊያደራጁቸው ፡ ይችላል ።

(፪) የከብት ፡ ዐይነቶችን ፡ ወይም ፡ ለዐይነት ፡ የተደራጁት ፡ ውሎች ፡ ከሚመለከቷቸው ፡ መሬቶች ፡ ከአንዱ ፡ ላይ ፡ የሚደረጉ ፡ ውሎች ፡ ለዐይነት ፡ በተሠሩት ፡ ውሎች ፡ ሁኔታዎች ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ተደረጉ ፡ ይቈጠራሉ ።

(፫) ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ በሚያደርጉት ፡ ግልጽ ፡ ስምምነት ፡ ለዐይነት ፡ የተሠሩትን ፡ ውሎች ፡ ሁኔታ ፡ ሊለውጡት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፪ ። ውሎ ፡ የሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ (ዘመን) ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ነገር ፡ ቃል ፡ በውሎ ፡ ውስጥ ፡ በግልጽ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ ውሎ ፡ ለአራት ፡ ዓመት ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ይገመታል ።

(፪) የአራቱ ፡ ዓመት ፡ መቁጠር ፡ የሚጀመረው ፡ ውሎ ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፫ ። ለመሬቱ ፡ ባለቤት ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(፩) የርቢው ፡ ከብት ፡ በኪራይ ፡ የተሰጠው ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ገበሬ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ ለሚሠራበት ፡ መሬት ፡ ባለሀብት ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) ይህ ፡ ማስታወቂያ ፡ ያልደረሰው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ልማድ ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ አከራዩ ፡ ከተጋገፍ ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፈለው ፡ የርቢውን ፡ ከብት ፡ በማስያዝ ፡ ወይም ፡ በማቋየት ፡ መብቱ ፡ ሊሠራበት ፡ ይችላል ።

(፫) ከብቶቹ ፡ የገበሬው ፡ ሀብት ፡ አለመሆናቸውን ፡ ያውቅ ፡ ነበር ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ ነበረበት ፡ ብሎ ፡ ማመካኘት ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፬ ። የርቢው ፡ ከብት ፡ ግምት ።

(፩) በኪራዩ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ለርቢው ፡ ከብት ፡ የተደረገው ፡ ግምት ፡ ለተከራዩ ፡ ሀብትነቱን ፡ አያስተላልፍም ።

(፪) የግምቱ ፡ መገለጽ ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ በሚቀርበት ፡ ጊዜ ፡ ኪሣራውን ፡ ወይም ፡ ጥቅሙን ፡ የመውሰድ ፡ ዓላማ ፡ ከመሆኑ ፡ በቀር ፡ ሌላ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፭ ። ስለ ፡ ርቢው ፡ ከብት ፡ አጠባበቅ ።

(፩) ተከራዩ ፡ ስለ ፡ ርቢው ፡ ከብት ፡ አያያዝና ፡ አጠባበቅ ፡ የተለመደውን ፡ ጥንቃቄ ፡ ሁሉ ፡ ማድረግ ፡ አለበት ።

(፪) ተከራዩም ፡ ለዚህ ፡ አጠባበቅ ፡ ራሱ ፡ ወጪውን ፡ መቻል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፶፮ ። የርቢ ፡ ከብቶች ፡ ውላጆች ።

በርቢ ፡ የተሰጡ ፡ ከብቶች ፡ ልጆች ፡ የአከራዩና ፡ የተከራዩ ፡ የጋራ ፡ ሀብት ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፶፯ ። የከብቶቹ ፣ ጥቅም ።

ተከራይ ፣ ለርቢ ፣ በተሰጡት ፣ ከብቶች ፣ ወተት ፣ ፍግና ፣ ሥራ ፣ ብቻውን ፣ ይጠቀማል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፶፰ ። የበግ ፣ ጠጉር ።

(፩) ለርቢ ፣ የተሰጡ ፣ በጎች ፣ ጠጉር ፣ በአከራይና ፣ በተከራይ ፣ መካከል ፣ እኩል ፣ ይከፋፈላል ።

(፪) ተከራይ ፣ የሚሸልትበትን ፣ ቀን ፣ ለአከራይ ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፶፱ ። ስለ ፣ ከብቶች ፣ መሸጥ ።

(፩) ተከራይ ፣ ያለ ፣ አከራይ ፣ ፈቃድ ፣ በተሰጡት ፣ ከብቶች ፣ ሆነ ፣ በርቢ ፣ ከተገኙት ፣ ልጆች ፣ ሆነ ፣ ከመንጋው ፣ ውስጥ ፣ አንድም ፣ ከብት ፣ ለመሸጥ ፣ አይችልም ።

(፪) አከራይም ፣ ያለ ፣ ተከራይ ፣ ፈቃድ ፣ ለመሸጥ ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፬ ። ስለ ፣ ከብቶች ፣ መጥፋት ።

(፩) ተከራይ ፣ ስለ ፣ ከብቶቹ ፣ መሞት ፣ መጥፋት ፣ አላፊ ፣ የሚሆነው ፣ በራሱ ፣ ጥፋት ፣ ሲሆን ፣ ነው ።

(፪) ይህን ፣ ጥፋት ፣ ማስረዳት ፣ ያለበት ፣ አከራይ ፣ ነው ።

(፫) ተከራይ ፣ የሞቱትን ፣ ከብቶች ፣ ቆዳ ፣ ዘወትር ፣ ለአከራይ ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፩ ። ሒሳብ ፣ ስለ ፣ መተሳሰብ ።

(፩) አከራይ ፣ ገበሬው ፣ የርቢ ፣ ከብቶቹን ፣ ዝርዝር ፣ ቀጥሮ ፣ በያመቱ ፣ እንዲሰጠው ፣ ለመጠየቅ ፣ የዓመቱንም ፣ ሒሳብ ፣ እንተሳሰብ ፣ ሊለው ፣ ይችላል ።

(፪) የገበሬው ፣ ነው ፣ በሚባል ፣ ምክንያት ፣ የርቢዎቹ ፣ ከብቶች ፣ ከሩብ ፣ በላይ ፣ የቀነሱ ፣ የመሰለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አከራይ ፣ ውሉን ፣ ለማፍረስ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፪ ። ስለ ፣ ውሉ ፣ ማለቅ ።

(፩) ውሉ ፣ በሁለቱ ፣ ወገኖች ፣ መካከል ፣ በስምምነት ፣ እንዲያልቅ ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ ወይም ፣ በሕጉ ፣ በተወሰነው ፣ ቀን ፣ የሚቀር ፣ ይሆናል ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ውሉ ፣ እንዲቀር ፣ የሚፈልገው ፣ ወገን ፣ እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ ከስድስት ፣ ወር ፣ አስቀድሞ ፣ የማስቀረት ፣ ሐሳቡን ፣ ለሌላው ፣ ወገን ፣ ማስታወቅ ፣ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፷፫ ። ስለ ፣ ሁለቱ ፣ ወገኖች ፣ መሞት ።

(፩) ውሉ ፣ በአከራይ ፣ ወይም ፣ በተከራይ ፣ መሞት ፣ የሚቀር ፣ አይሆንም ።

(፪) ተከራይ ፣ የሞተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እርሱ ፣ በሞተ ፣ በ፮ ፣ ወር ፣ ጊዜ ፣ ፣ ስጥ ፣ ሐሳባቸውን ፣ ለአከራይ ፣ በመግለጽ ፣ ውሉ ፣ እንዲቀር ፣ ማድረግ ፣ ይችላል ።

(፫) በእንደዚህ ፣ ያለው ፣ ጊዜ ፣ ውሉ ፣ የሚያልቀው ፣ አከራይ ፣ የተከራይ ፣ ወራሾች ፣ ሐሳብ ፣ በደረሰው ፣ ቢያንስ ፣ ከስድስት ፣ ወር ፣ በኋላ ፣ ካለው ፣ መጋቢት ፣ ፩ ፣ ቀን ፣ ጀምሮ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፱ ። ስለ ፡ ውሉ ፡ ሒሳብ ፡ መጣራት ።

- (፩) የኪራዩ ፡ ውል ፡ ሲያልቅ ፡ ወይም ፡ በሚፈርስበት ፡ ጊዜ ፡ አዲስ ፡ የርቢው ፡ ከብት ፡ ግምት ፡ ይደረጋል ።
- (፪) አከራዩ ፡ የመጀመሪያው ፡ ግምት ፡ እስከሚሰተካከል ፡ ድረስ ፡ ከያንጻንዱ ፡ ዐይነት ፡ ከብተች ፡ መውሰድ ፡ ይችላል ።
- (፫) ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ትርፍ ፡ የሆነው ፡ በአከራዩና ፡ በተከራዩ ፡ መካከል ፡ እኩል ፡ በእኩል ፡ ይከፋፈላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፳ ። የማይበቃ ፡ የርቢ ፡ ከብት ።

- (፩) የመጀመሪያውን ፡ ግምት ፡ ለመሙላት ፡ በቂ ፡ ከብተች ፡ የሌሉ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አከራዩ ፡ የተረፉትን ፡ ወስዶ ፡ በጠፋው ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ ውሳኔ ፡ ያደርጋሉ ።
- (፪) የከብተቹ ፡ መጉደል ፡ በተጋገዩ ፡ ወይም ፡ እሱ ፡ አላፈ ፡ በሚሆነው ፡ ሰው ፡ ጥፋት ፡ ካልሆነ ፡ በተጋገዩ ፡ አይታሰቡበትም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፮ ። ፈራሽ ፡ የሆኑ ፡ የውል ፡ ቃሎች ።

- (፩) ተከራዩ ፡ ባልታሰበ ፡ ድንገተኛ ፡ ምክንያት ፡ ያለ ፡ ጥፋቱ ፡ የደረሰበትን ፡ የርቢ ፡ ከብት ፡ መጥፋት ፡ በሙሉ ፡ ይከፍላል ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ ተከራዩ ፡ ከሚያገኘው ፡ ትርፍ ፡ የበለጠ ፡ ኪራይ ፡ ይከፍላል ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።
- (፫) እንዲሁም ፡ አከራዩ ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ ሲቀር ፡ ከሰጠው ፡ የርቢ ፡ ከብት ፡ በላይ ፡ ይወስዳል ፡ የሚል ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለ ፡ መገልገያ ፡ ብድር ፡ ወይም ፡ ትውስት ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፯ ። ትርጓሜ ።

ለመገልገያ ፡ መዋሰን ፡ ሲባል ፡ አዋሽ ፡ ተብሎ ፡ የሚጠራው ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ተዋሹ ፡ የሚባለው ፡ ሁለተኛው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ አንድ ፡ ነገር ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ወስዶ ፡ በነጻ ፡ እንዲገለገልበት ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ የሚገባበት ፡ ውል ፡ ማለት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፯፻፳፰ ። ውሉ ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ የሚሰጥ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

- (፩) ውሱት ፡ በፍጹም ፡ ዋጋ ፡ የማይከፈልበት ፡ በነጻ ፡ የሚሰጥ ፡ ነው ።

- (፪) አዋቾች ፡ ላዋሰው ፡ ዕቃ ፡ አበል ፡ ይከፈለዋል ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ በተመለከተ ፡ ጊዜ ፡ ግን ፡ ስለ ፡ ዕቃ ፡ ኪራይ ፡ የተሰጠው ፡ ድንጋጌ ፡ ተፈጻሚ ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፷፱ ። የዕቃው ፡ ባለሀብትነት ።

- (፩) አዋቾች ፡ ላዋሰው ፡ ዕቃ ፡ ባለሀብት ፡ ሆኖ ፡ ይቁያል ።
- (፪) የውሉ ፡ ዘመን ፡ ሲፈጸም ፡ ተዋቾች ፡ ዕቃውን ፡ ሊመልስለት ፡ ይገባዋል ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፸፫ ። የዕቃው ፡ አያያዝ ።

- (፩) ተዋቾች ፡ ዕቃውን ፡ በሚገባ ፡ ጥበቃ ፡ መያዝ ፡ አለበት ።
- (፪) የዚህንም ፡ የአያያዝ ፡ ወጪ ፡ የሚችል ፡ ራሱ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፸፩ ። የዕቃው ፡ አገልግሎት ።

- (፩) ተዋቾች ፡ በዕቃው ፡ እንዲገለገልበት ፡ በውሉ ፡ ስምምነት ፡ ላይ ፡ ከተመለከተው ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ ሊገለገል ፡ ወይም ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ የተለየ ፡ ስምምነትም ፡ ባይኖር ፡ የዕቃው ፡ ተፈጥሮ ፡ ዐይነት ፡ ከሚፈቀድለት ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ ሁኔታ ፡ ሊገለገልበት ፡ አይችልም ።
- (፪) አዋቾች ፡ ካልፈቀደለት ፡ በቀር ፡ በተዋሰው ፡ ዕቃ ፡ ሌሎች ፡ እንዲገለገሉበት ፡ አሳልፎ ፡ ለመስጠት ፡ አይፈቀድለትም ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፸፪ ። ዕቃውን ፡ ስለ ፡ መመለስ ።

- (፩) ተዋቾች ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ዕቃውን ፡ መመለስ ፡ አለበት ።
- (፪) ለዕቃው ፡ መመለሻ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ተዋቾች ፡ ዕቃውን ፡ መመለስ ፡ ስለሚገባው ፡ ጉዳይ ፡ ልማዳዊ ፡ አሠራር ፡ የሌለ ፡ ሲሆን ፡ አዋቾች ፡ እንዲመልስለት ፡ ሲጠይቀው ፡ ወዲያውኑ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፸፫ ። ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ መመለስ ። (፩) የተዋቾች ፡ መብት ።

በውሉ ፡ ላይ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ ዕቃው ፡ ቢመለስለት ፡ ባዋቾች ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ የማያደርስበት ፡ ከሆነ ፡ ተዋቾች ፡ የውሉ ፡ ዘመን ፡ ከመድረሱ ፡ በፊትም ፡ ቢሆን ፡ ዕቃውን ፡ ለመመለስ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፯፻፸፬ ። (፪) ያዋቾች ፡ መብት ።

ተዋቾች ፡ በውሉ ፡ ከተፈቀደለት ፡ አገልግሎት ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ በዕቃው ፡ የተገለገለበት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ዕቃውን ፡ ያበላሸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ እንዲገለገልበት ፡ አሳልፎ ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ አዋቾች ፡ በቃው ፡ ራሱ ፡ እንዲገለገል ፡ የሚያስፈልግ ፡ አስቸኳይና ፡ ድንገተኛ ፡ ያልታሰበ ፡ ጉዳይ ፡ የደረሰበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ የተወሰነው ፡ ዘመን ፡ ከመድረሱ ፡ በፊትም ፡ ቢሆን ፡ አዋቾች ፡ ዕቃው ፡ እንዲመለስለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፸፭ ። የተዋቸ ፡ መሞት ።

ተዋቸ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለተዋቸ ፡ ረጅም ፡ ጊዜ ፡ የፈቀደለትም ፡ ሆኖ ፡ ይህ ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊትም ፡ ቢሆን ፡ የተዋቸ ፡ ወራሾች ፡ ዕቃውን ፡ ወዲያውኑ ፡ እንዲመልሱለት ፡ አዋቸ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፸፮ ። ያለመጠን ፡ ስለ ፡ መገልገል ።

(፩) ተዋቸ ፡ በዕቃው ፡ ያለመጠን ፡ በመገልገሉ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ያላገባብ ፡ እንዲገለገልበት ፡ አሳልፎ ፡ በማይገባ ፡ በመስጠቱ ፡ ዕቃው ፡ የተበላሸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የዕቃው ፡ መበላሸት ፡ ያስከተለው ፡ ሊታለፍ ፡ በማይቻል ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ ምክንያት ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ተዋቸ ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ መበላሸት ፡ አላፈ ፡ ይሆናል ።

(፪) ያለበትን ፡ ግዴታ ፡ ቢያፈርስም ፡ እንኳ ፡ ዕቃው ፡ ከመጥፋት ፡ ወይም ፡ ከመበላሸት ፡ የማይድን ፡ እንደ ፡ ነበረ ፡ በቂ ፡ ማስረጃ ፡ ካላቀረበ ፡ በቀር ፡ ከዚህ ፡ አላፈነት ፡ ለመዳን ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፸፯ ። ሊቀር ፡ የሚቻል ፡ ጥፋት ።

ሊታለፍ ፡ በማይችል ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ምክንያትም ፡ ቢጠፋ ፡ እንኳ ፤ ከተዋሰው ፡ ዕቃ ፡ ይልቅ ፡ የራሱ ፡ ዕቃ ፡ እንደሚሻል ፡ ገምቶ ፡ የራሱን ፡ ዕቃ ፡ አሳልፎ ፡ ለጥፋት ፡ ባለመስጠት ፤ ከሁለቱ ፡ አንደኛውን ፡ ብቻ ፡ ከጥፋት ፡ ለማዳን ፡ ሲችል ፡ የራሱን ፡ ዕቃ ፡ ለማዳን ፡ መርጦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚህ ፡ ምክንያት ፡ ለጠፋው ፡ ዕቃ ፡ ተዋቸ ፡ አላፈ ፡ መሆኑ ፡ አይቀርለትም ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፸፰ ። በውሉ ፡ ላይ ፡ የተገመተ ፡ ዕቃ ።

የውሉ ፡ ጽሑፍ ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ የዕቃውን ፡ ግምት ፡ አመልክቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ዕቃ ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ቢጠፋ ፡ ተዋቸ ፡ በአላፈነት ፡ መጠየቅ ፡ አለበት ።

ምዕራፍ ፡ ፱ ።

አደራ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ አደራ ፡ በጠቅላላው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፸፱ ። ትርጓሜ ።

አደራ ፡ ማለት ፡ አደራ ፡ ተቀባይ ፡ የተባለው ፡ አደራ ፡ አስቀማጭ ፡ የተባለውን ፡ የሌላ ፡ ሰው ፡ ዕቃ ፡ ተቀብሎ ፡ በአደራ ፡ ጠባቂነት ፡ እንዲያስቀምጥለት ፡ የሚገባበት ፡ የውል ፡ ግዴታ ፡ ማለት ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፹ ። አደራ ፡ በሁኔታ ፡ ስለሚደረግ ፡ ሽያጭ ፡ ስለ ፡ ሥራ ።

(፩) አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ ስምምነት ፡ ለዕቃው ፡ ማስቀመጥ ፡ ዋጋ ፡ እንዲከፈልበት ፡ ተፈቅዶለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆነው ፡ የአደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ ደንብ ፡ ሳይሆን ፡ ስለ ፡ ሁኔታ ፡ ሽያጭ ፡ በተወሰነው ፡ ድጋጌ ፡ ነው ።

(፪) አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ዕቃውን ፡ እንዲያድስ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ዐይነት ፡ እንዲለውጠው ፡ የሚገደድ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተፈጻሚ ፡ የሚሆነው ፡ ድንጋጌ ፡ ያደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ ደንብ ፡ ሳይሆን ፡ የውልና ፡ የሥራ ፡ ደንብ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፩ ፡ የዕቃው ፡ ባለቤትነት ።

(፩) አደራ ፡ ሰጪው ፡ የዕቃው ፡ ባለቤት ፡ ሆኖ ፡ ይቋያል ።
(፪) አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ለአደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ የተወሰነው ፡ የውሉ ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ሲደርስ ፡ ዕቃውን ፡ ለአደራ ፡ ሰጪው ፡ ሊመልስለት ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፪ ፡ በአደራ ፡ የተቀመጠ ፡ አላቂ ፡ ዕቃ ።

(፩) ለአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ የተሰጠው ፡ ዕቃ ፡ ጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ በማገልገል ፡ የሚያልቅ ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ብዛት ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ አደራ ፡ ተቀባዩም ፡ እንዲገለገልበት ፡ ተፈቅዶለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስለ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጉዳይ ፡ የአላቂ ፡ ነገርን ፡ ብድር ፡ የሚመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።
(፪) ለአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ የተሰጠው ፡ ዕቃ ፡ ጥሬ ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ የተረከበውም ፡ ሳይታሸግና ፡ ሳይዘጋበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንዲጠቀምበት ፡ ፈቃድ ፡ እንደ ፡ ተሰጠው ፡ ሆኖ ፡ ይገመታል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፫ ፡ አደራ ፡ በተቀመጠው ፡ ዕቃ ፡ ስለ ፡ መገልገል ።

(፩) አደራ ፡ የተቀመጠው ፡ ዕቃ ፡ ሌላ ፡ ነገር ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ ካልፈቀደለት ፡ በቀር ፡ አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ሊገለገልበት ፡ አይችልም ።
(፪) ይህን ፡ ደንብ ፡ የጣሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ስለ ፡ ዕቃ ፡ ኪራይ ፡ የተሰጠው ፡ ደንብ ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ ይጸናበታል ።
(፫) አደራ ፡ ሰጪው ፡ የዕቃው ፡ ኪራይ ፡ እንዲከፈለው ፡ አደራ ፡ ተቀባዩን ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ። ኪራዩም ፡ የሚወሰንለት ፡ በትክክለኛ ፡ ግምት ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፬ ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ በደመወዝ ፡ የሚሰጥ ፡ አደራ ።

(፩) ተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ ለአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ አንድ ፡ የድካም ፡ ዋጋ ፡ እንዲከፈለው ፡ በውላቸው ፡ ላይ ፡ ማናቸውንም ፡ ስምምነት ፡ ካላደረጉ ፡ በቀር ፡ በአደራ ፡ የሚቀመጥ ፡ ዕቃ ፡ ዋጋ ፡ የማይከፈልበት ፡ ነው ።
(፪) ስለ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጉዳይ ፡ የአደራ ፡ ተቀባዩን ፡ ልዩ ፡ የሞያ ፡ ሥራ ፡ ዐይነተኛ ፡ ነገርና ፡ ሌሎቹንም ፡ አጋጣሚ ፡ ምክንያቶች ፡ ሁሉ ፡ መሠረት ፡ አድርጎ ፡ መገመት ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፭ ፡ የአደራ ፡ ማስቀመጥን ፡ አጋጣሚ ፡ ጉዳይ ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

(፩) አስቸኳይ ፡ የሆነ ፡ ድንገተኛ ፡ አጋጣሚ ፡ ነገር ፡ የሚያስገድደው ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ አቀማመጥ ፡ በስምምነቱ ፡ ላይ ፡ ከተመለከ

ተው ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ ሊጠብቅ ፡ ወይም ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ እርግጠኛ ፡ የሆነ ፡ የማይቀር ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ የመበላሸት ፡ አደጋ ፡ የሚደርስበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በተለይ ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ አሳልፎ ፡ በአደራ ፡ ለመስጠት ፡ ወይም ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ። (ይገባዋልም) ።

(፪) ይህንንም ፡ እንዳደረገ ፡ ወዲያውኑ ፡ ለአደራ ፡ ሰጪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፮ ። የአደራ ፡ ማስቀመጡ ፡ ጊዜ ፡ ማለቅ ። (፩) የአደራ ፡ ሰጪው ፡ መብት ።

(፩) ለአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ጥቅም ፡ ሲባል ፡ አደራ ፡ የተቀመጠውን ፡ ዕቃ ፡ ስለ ፡ መመለስ ፡ በውሎ ፡ ስምምነት ፡ ላይ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ እንደ ፡ ጠየቀ ፡ ወዲያውኑ ፡ ዕቃው ፡ ሊመለስለት ፡ ይገባል ።

(፪) በተሰማሙበት ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ መሠረት ፡ አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ዕቃውን ፡ ለመጠበቅና ፡ ላያያዙ ፡ ያደረገውን ፡ ወጪ ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ እንዲከፍል ፡ ይገደዳል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፮ ። (፪) የአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ መብት ።

(፩) ለአደራ ፡ ሰጪው ፡ ጥቅም ፡ ሲባል ፡ አደራ ፡ የተቀመጠውን ፡ ዕቃ ፡ መልሶ ፡ ስለ ፡ መውሰድ ፡ በውሎ ፡ ስምምነት ፡ ላይ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ ዕቃውን ፡ መልሶ ፡ እንዲወስድ ፡ በማንኛውም ፡ ጊዜ ፡ ሊጠይቀው ፡ ይችላል ።

(፪) ማንኛውም ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ በስምምነታቸው ፡ ላይ ፡ ያልተመለከተ ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ ዕቃውን ፡ መልሶ ፡ ለመውሰጃ ፡ በቂ ፡ ጊዜ ፡ እንዲኖረው ፡ ዳኞች ፡ በአስተያየት ፡ ጊዜውን ፡ ሊወስኑለት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፮ ። ስለ ፡ ብዙ ፡ አደራ ፡ ሰጪዎች ።

(፩) ዕቃውን ፡ ለአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ የሰጡት ፡ ብዙ ፡ አደራ ፡ ሰጪዎች ፡ እንደ ፡ ሆኑና ፡ ይህ ፡ ዕቃ ፡ በምን ፡ ዐይነት ፡ ተመልሶ ፡ ሊወሰድ ፡ እንደሚገባ ፡ ያልተሰማሙበት ፡ ሲሆን ፤ ይህን ፡ ውሳኔ ፡ የመስጠቱ ፡ መብት ፡ የዳኞች ፡ ነው ።

(፪) አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ብዙ ፡ ወራሾች ፡ ትቶ ፡ በሞተ ፡ ጊዜና ፡ ዕቃውም ፡ የማይከፋፈል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ መልሶ ፡ የመውሰዱን ፡ ደንብ ፡ የሚወስኑት ፡ ዳኞች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፹፱ ። ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ጥቅም ፡ የተቀመጠ ፡ አደራ ።

(፩) በአደራ ፡ የተቀመጠው ፡ ዕቃ ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ጥቅም ፡ ሆኖ ፡ ይህም ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ላደራ ፡ ሰጪውና ፡ ለተቀባዩ ፡ ስምምነቱን ፡ አስታውቋቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ሳይፈቅድ ፡ አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ዕቃውን ፡ ለአደራ ፡ ሰጪው ፡ መልሶ ፡ ሊሰጥ ፡ አይችልም ።

ቍ፡፪ሺ፯፻፺፯ ። ስለ ፡ ዕቃው ፡ መመለስ ።

- (፩) አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ይህን ፡ ዕቃ ፡ ባንድ ፡ በተወሰነ ፡ ቦታ ፡ እንዲያስቀምጥና ፡ እንዲጠብቅ ፡ በስምምነቱ ፡ ላይ ፡ የተመለከተ ፡ ነገር ፡ እንዳለ ፤ ዕቃው ፡ ተመልሶ ፡ ሊሰጥ ፡ የሚገባው ፡ በዚህ ፡ በተወሰነው ፡ ስፍራ ፡ ነው ።
- (፪) በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ መመለስ ፡ የሚደርሰው ፡ ወጪና ፡ ጉዳት ፡ የአደራ ፡ ሰጪው ፡ ነው ።

ቍ፡፪ሺ፯፻፺፩ ። ፍሬውን ፡ ስለ ፡ መመለስ ።

አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ በአደራ ፡ ካስቀመጠው ፡ ዕቃ ፡ ላይ ፡ ያገኘው ፡ ፍሬ ፡ ሁሉ ፡ ለባለቤቱ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፯፻፺፪ ። ዕቃው ፡ ለማን ፡ መመለስ ፡ እንደሚገባው ።

- (፩) አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ በአደራ ፡ ያስቀመጠውን ፡ ዕቃ ፡ ለአደራ ፡ ሰጪው ፡ ወይም ፡ ይቀበልልኝ ፡ ብሎ ፡ ላመለከተው ፡ ሰው ፡ መመለስ ፡ አለበት ።
- (፪) አደራ ፡ ሰጪው ፡ ላስቀመጠው ፡ ዕቃ ፡ ባለቤት ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፡ ማስረጃ ፡ እንዲያቀርብለት ፡ አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ሊጠይቀው ፡ አይችልም ።

ቍ፡፪ሺ፯፻፺፫ ። የአደራ ፡ ሰጪው ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) አደራ ፡ ሰጪው ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ የተስማሙበትን ፡ የአደራ ፡ ጠባቂነት ፡ የድካም ፡ ዋጋ ፡ ለአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
- (፪) ዕቃውንም ፡ በመልካም ፡ አያያዝ ፡ ለማኖር ፡ ያደረገውን ፡ ወጪ ፡ ሁሉ ፡ ሊከፍለው ፡ ይገባል ።
- (፫) ጉዳት ፡ የደረሰበት ፡ በአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ወይም ፡ እሱ ፡ አላፊ ፡ በሚሆንበት ፡ ሰው ፡ ጥፋት ፡ (ጉድለት) ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የአደራ ፡ ማስቀመጡ ፡ ጉዳይ ፡ ላደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ሁሉ ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቍ፡፪ሺ፯፻፺፬ ። በመያዣ ፡ የማቋዩት ፡ መብት ።

አደራ ፡ ተቀባዩ ፡ በአደራ ፡ ስላስቀመጠው ፡ ዕቃ ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ ሒሳብ ፡ በሙሉ ፡ እስኪሰጠው ፡ ድረስ ፡ በአደራ ፡ የተቀመጠውን ፡ ዕቃ ፡ በእጁ ፡ ለማቋዩት ፡ ይችላል ።

ቍ፡፪ሺ፯፻፺፭ ። የአደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ወራሽ ።

- (፩) ያደራ ፡ ተቀባዩ ፡ ወራሽ ፡ ዕቃው ፡ በአደራ ፡ የተቀመጠ ፡ መሆኑን ፡ ሳያውቅ ፡ በቅን ፡ ልቦና ፡ ሸጦት ፡ ወይም ፡ ለውጦት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ እንዲመልስ ፡ የሚገደደው ፡ ዋጋውን ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፪) የዕቃውም ፡ ዋጋ ፡ ገና ፡ አልተከፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ በሻጩ ፡ ወራሽ ፡ መብት ፡ ተተክቶ ፡ ገዢውን ፡ በቀጥታ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

በትእዛዝ ፡ የተቀመጠ ፡ አደራ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፺፮ ፡ ትርጓሜ ።

አንድ ፡ ዕቃ ፡ ሕጋዊ ፡ ሁኔታው ፡ በክርክር ፡ ላይ ፡ ያለ ፡ ወይም ፡ የሚያጠራጥር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዕቃው ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ተሰጥቶ ፡ ይህ ፡ በትእዛዝ ፡ አስቀማጭ ፡ የሚባለው ፡ ባለአደራ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ የተደረገው ፡ ጥርጣሬ ፡ ከተገለጸ ፡ በኋላ ፡ ባለመብት ፡ ነው ፡ ለተባለው ፡ ሰው ፡ እንዲመልስ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በትእዛዝ ፡ የተቀመጠ ፡ አደራ ፡ ይባላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፺፯ ፡ የትእዛዝ ፡ ባለአደራን ፡ ስለ ፡ መምረጥና ፡ አላፊነቱን ፡ ስለ ፡ ማስወረድ ።

- (፩) የትእዛዝ ፡ ባለአደራ ፡ የሚመረጠው ፡ በሁለቱ ፡ ተከራካሪ ፡ ወገኖች ፡ ስም ምንት ፡ ነው ።
- (፪) ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ያልተስማሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጻኞች ፡ ይመርጡታል ።
- (፫) ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ በጉዳዩ ፡ ካልተስማሙ በትና ፡ በቂ ፡ ምክንያት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የትእዛዝ ፡ በለአደራው ፡ የተሰጠውን ፡ ልዩ ፡ ትእዛዝ ፡ ጊዜው ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ አላፊነቱን ፡ ሊያስወርድ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፺፰ ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ መመለስ ።

የትእዛዝ ፡ ባለአደራው ፡ በጉዳዩ ፡ ጥቅም ፡ ያላቸው ፡ ሁሉ ፡ ካልተስማሙ በት ፡ ወይም ፡ ጻኞች ፡ ካላዘዙት ፡ በቀር ፡ ዕቃውን ፡ ለመመለስ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፯፻፺፱ ፡ ወደ ፡ አደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ ደንብ ፡ ስለ ፡ መመራት ።

ከዚህ ፡ የተረፈው ፡ ጉዳይ ፡ ስለ ፡ አደራ ፡ ዕቃ ፡ አቀማመጥ ፡ በተወሰነው ፡ ደንብ ፡ ይፈጸማል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ አደራ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፻ ፡ ትርጓሜ ።

አንድ ፡ ሰው ፡ የራሱ ፡ ንብረት ፡ በሆኑት ፡ ዕቃዎቹ ፡ ላይ ፡ የማይታገድ ፡ እርግጠኛ ፡ አደጋ ፡ የሚደርስባቸው ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ እነዚህን ፡ ዕቃዎች ፡ ከቀረበው ፡ አደጋ ፡ ለማሸሽ ፡ ሲል ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ በአደራ ፡ ተቀብሎ ፡ እንዲያስቀምጥለት ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ አድራጎት ፡ አስፈላጊ ፡ የአደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ ይባላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፻፩ ፡ አስፈላጊ ፡ የአደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ።

- (፩) የዚህን ፡ ዐይነት ፡ አስፈላጊ ፡ አደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ ጉዳይ ፡ እንዲፈጸም ፣ የአደራው ፡ ዕቃ ፡ የቀረበለት ፡ ሰው ፡ ትክክለኛ ፡ ምክንያት ፡ ካልኖረው ፡ በቀር ፡ አልቀበልም ፡ ማለት ፡ አይችልም ።

- (፪) የአደራ፡ ማስቀመጡ፡ ከአንድ፡ ሳምንት ፡ የበለጠ ፡ ተራዝሞ ፡ የሚቈይ ፡ ሲሆን ፡ የድካም ፡ ዋጋ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) የአደራ፡ ማስቀመጡ፡ የድካም ፡ ዋጋ ፡ በስምምነት፡ የተወሰነው፡ አደራው፡ በተሰጠ ፡ ጊዜ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ ገንዘቡን ፡ ሊቀንሱ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፻፪ ። የአሠራሩ ፡ ፎርምና ፡ ማስረጃ ።

- (፩) አስፈላጊ ፡ የአደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ ጉዳይ ፡ ከማናቸውም ፡ ያሠራር ፡ ሥርዐት ፡ ነጻ ፡ ነው ።
- (፪) በማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ መንገድ ፡ ማስረጃ ፡ ለግቅረብ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፻፫ ። ስለ ፡ አደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ የተሰጠውን ፡ ደንብ ፡ ስለ ፡ ማጽናት ።

ከዚህ ፡ ለሚተርፈው ፡ ጉዳይ ፡ ያስፈላጊ ፡ አደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ ሥርዐት ፡ ስለ ፡ አደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ ደንብ ፡ በተሰጠው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ይመራል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ባለቤቱ ፡ ሳያውቅ ፡ የተገኙ ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ዘንድ ፡ የተቀመጡ ፡ ዕቃዎች ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፻፬ ። ያግኘው ፡ መብትና ፡ ግዴታ ።

- (፩) አንድ ፡ ዕቃ ፡ አግኝቶ ፡ የዚሁ ፡ ዕቃ ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ ልክ ፡ እንደ ፡ አደራ ፡ ተቀባይ ፡ ሆኖ ፡ የሚቈጠር ፡ ነው ።
- (፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ የግል ፡ ባለሀብትነት ፡ በተባለው ፡ አንቀጽ ፡ ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፻፭ ። ሰው-ዩው ፡ ሳያውቅ ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ ፈቃዱ ፡ በአደራ ፡ የተቀመጠ ፡ ዕቃ ።

- (፩) ሰው-ዩው ፡ ሳያውቅ ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ ፈቃዱ ፡ አንድ ፡ ዕቃ ፡ በሌላ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ ተቀምጦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአደራ ፡ ማስቀመጥ ፡ ደንብ ፡ ላስቀማጩ ፡ አይረጋለትም ።
- (፪) በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ይህን ፡ የመሰለውን ፡ ዕቃ ፡ አስቀማጭ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በማንኛውም ፡ አላፊነት ፡ ተጠያቂ ፡ አይሆንም ። (ማንኛውም ፡ ግዴታ ፡ አይደርስበትም) ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

የዕቃ ፡ ማከማቻ ፡ ቦታ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፻፮ ። ትርጓሜ ።

የዕቃ ፡ ማከማቻት ፡ ማለት ፡ ሸቀጦችን ፡ እየተቀበለ ፡ በማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ እንዲያስቀምጥ ፡ ከሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ለዚህ ፡ ዐይነት ፡ የንግድ ፡ ሥራ ፡ ፈቃድ ፡ የተሰጠው ፡ ዕቃ ፡ አከማቻ ፡ የተባለ ፡ ሰው ፡ ይህን ፡

ዕቃ ፡ የገዛው ፡ ወይም ፡ በመያዣ ፡ የተቀበለው ፡ የማከማቻ ፡ ዕቃ ፡ ሰጭ ፡ ተብሎ ፡ ለሚጠራው ፡ ሰው ፡ ጥቅም ፤ ዕቃውን ፡ ተቀብሎ ፡ በማከማቻው ፡ ስፍራ ፡ እንዲያስቀምጥለት ፡ በውል ፡ ግዴታ ፡ የሚገባበት ፡ ውል ፡ ማለት ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፶፯ ። የሸቀጡ ፡ መጥፋትና ፡ መበላሸት ።

(፩) ዕቃውን ፡ በማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ እንዲያስቀምጥ ፡ የተረከበው ፡ አስቀማጭ ፡ ስለ ፡ ሸቀጡ ፡ መጥፋትና ፡ መበላሸት ፡ አላፈ ፡ ይሆናል ።

(፪) ሸቀጡን ፡ ከመጥፋት ፡ ወይም ፡ ከመበላሸት ፡ ያደረሰው ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ ጎይል ፡ መሆኑ ፡ ወይም ፡ በሸቀጡ ፡ ተፈጥሮ ፡ ዐይነትና ፡ ጉድለት ፡ ወይም ፡ ካጠቃለሉ ፡ መጥፎነት ፡ የተነሣ ፡ መሆኑን ፡ ካላስረዳ ፡ በቀር ፡ በአላፈነት ፡ ከመጠየቅ ፡ አይድንም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፶፰ ። ለዕቃ ፡ ሰጪው ፡ የማስታወቅ ፡ ግዴታ ።

የሸቀጡ ፡ የተፈጥሮ ፡ ጠባይ ፡ የመለወጥ ፡ ነገር ፡ በታየበት ፡ ጊዜ ፡ ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ጥንቃቄ ፡ እንዲደረግበት ፡ አስፈላጊ ፡ መሆኑን ፡ በዕቃ ፡ መከማቻ ፡ ስፍራ ፡ አስቀማጭ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ለሸቀጥ ፡ ሰጪው ፡ የማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፶፱ ። ዕቃውን ፡ መልሶ ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

(፩) ለሸቀጡ ፡ ማስቀመጥ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ እስከደርስ ፡ ድረስ ፡ ተረካቢው ፡ በማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ ሸቀጡን ፡ ማኖር ፡ አለበት ።

(፪) አስቀማጭ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ያልታሰበ ፡ አጋጣሚ ፡ ነገር ፡ ከደረሰበት ፡ ለሸቀጡ ፡ ማስቀመጥ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ ባለአደራው ፡ ዕቃውን ፡ ለባለቤቱ ፡ መመለስ ፡ ይችላል ፡ በሚለው ፡ ሰበብ ፡ ለመከራከር ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፷፫ ። ሸቀጡን ፡ ከሌላ ፡ ሸቀጥ ፡ ጋራ ፡ ስለ ፡ ማደባለቅ ።

(፩) ይህ ፡ መብት ፡ ተለይቶና ፡ ተገልጿል ፡ በውሉ ፡ ስምምነት ፡ ላይ ፡ ካልተሰጠው ፡ በቀር ፤ በሸቀጥ ፡ ማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ አስቀማጭ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ የተረከባቸውን ፡ ዕቃዎች ፡ ተፈጥሮዎቻቸውና ፡ ዐይነታቸው ፡ ተመሳሳይ ፡ ቢሆንም ፡ ካላቂ ፡ ዕቃዎች ፡ ጋራ ፡ አደባባይ ፡ ለማስቀመጥ ፡ አይችልም ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ዐይነት ፡ ሸቀጦች ፡ ተቀላቅለው ፡ በተገኙ ፡ ጊዜ ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ ተገቢ ፡ የሆኑትን ፡ ከፊል ፡ ድርሻዎች ፡ እንዲሰጡት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) ይህ ፡ ሲሆን ፡ ሸቀጡን ፡ አከማች ፡ የሆነው ፡ ሰው ፤ ለአደራ ፡ ሰጪው ፡ ድርሻውን ፡ ሌሎችን ፡ ሳይጠይቅ ፡ ሊመልስለት ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፩ ። የሸቀጥ ፡ ሽያጭ ።

- (፩) በስምምነታቸው ፡ ላይ ፡ የተመለከተው ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ካለፈ ፡ አደራ ፡ ሰጪው ፡ ሸቀጡን ፡ ሳይወስድ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሸቀጥ ፡ አስቀማጭ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከሰጠው ፡ በኋላ ፡ ሸቀጦቹን ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ።
- (፪) በስምምነቱ ፡ ላይ ፡ ማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ሳይወሰን ፡ ቀርቶ ፡ ሸቀጡ ፡ በአደራ ፡ ከተቀመጠ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ባለፈውም ፡ ጊዜ ፡ የዚሁ ፡ ዐይነት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፫) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ ሸቀጦቹ ፡ የመበላሸት ፡ አደጋ ፡ ይደርስባቸዋል ፡ ተብሎ ፡ የሚያሠጉ ፡ ሆነው ፡ የተገኙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሊሸጣቸው ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፪ ። የዋጋው ፡ አወሳሰድ ።

ሸቀጡን ፡ ለመሸጥ ፡ የተደረገው ፡ ወጪና ፡ ለአስቀማጭ ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ ሌላው ፡ ሒሳብ ፡ ተቀናሽ ፡ ሆኖ ፡ ዕቃው ፡ የተሸጠበት ፡ ዋጋ ፡ ለባለመብቶቹ ፡ ተቀማጭ ፡ ሆኖ ፡ መቁየት ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፫ ። ደረሰኝና ፡ የመያዣ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ።

- (፩) አደራ ፡ ሰጪው ፡ በማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ ላስቀመጠው ፡ ሸቀጥ ፡ ደረሰኝ ፡ የጠየቀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቀባዩ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።
- (፪) በደረሰኙ ፡ ላይ ፡ የተጻፈው ፡ ሁሉ ፡ ያለበት ፡ የመያዣ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ከደረሰኙ ፡ ጋራ ፡ ተያይዞ ፡ መሰጠት ፡ አለበት ።
- (፫) ደረሰኙና ፡ ይህ ፡ የመያዣ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ከሸቀጥ ፡ ተረካቢው ፡ እጅ ፡ ተቀማጭ ፡ ሊሆን ፡ ከሚገባው ፡ አንድ ፡ ቀሪና ፡ ሂያጅ ፡ ካለው ፡ ደብተር ፡ ላይ ፡ ተጎርዶ ፡ ላስረካቢው ፡ ይሰጣል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፬ ። በደረሰኙና ፡ በመያዣ ፡ ማስቀመጫውም ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶች ፡ ላይ ፡ የሚጻፍ ፡ ዝርዝር ።

በደረሰኙና ፡ በመያዣ ፡ ማስቀመጫው ፡ የምስክር ፡ ወረቀቶች ፡ ላይ ፡ ሊመለከት ላቸው ፡ የሚገባው ፡ —

- (ሀ) የአስቀማጭ ፡ ስምና ፡ የአባት ፡ ስም ፣ ወይም ፡ የማኅበሩ ፡ ስም ፡ ዋና ፡ መኖሪያው ፣
- (ለ) የማከማቻው ፡ ቤት ፡ ያለበት ፡ ስፍራ ፣
- (ሐ) በተከማችነት ፡ የተሰጡት ፡ ሸቀጦች ፡ ዐይነትና ፡ የተፈጥሮ ፡ ጠባይ ፡ እንዲሁም ፡ ተለይተው ፡ ሊገለጹ ፡ የሚችሉበት ፡ ዝርዝር ፡ ማመልከቻ ፡ ሁሉ ፣
- (መ) ስለ ፡ ንግድ ፡ ዕቃ ፡ የጉምሩክ ፡ ቀረጥ ፡ ተከፍሎ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ዕቃዎቹም ፡ አሹራንስ ፡ የተከፈሉባቸው ፡ መሆኑ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፮ ። በነዚህ ሰነዶች ተጠቃሚዎች ።

- (፩) የደረሰኝና ፡ የመያዣ ፡ ማስቀመጫው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ በአስረካቢው ፡ ወይም ፡ ይኸው ፡ አስረካቢው ፡ ለእገሌ ፡ ይሰጥልኝ ፡ ብሎ ፡ ባመለከተው ፡ በሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ስም ፡ ተጽፏል ፡ ሊሰጡ ፡ ይቻላል ።
- (፪) አባሪ ፡ በመሆንም ፡ ሆነ ፡ በመነጣጠል ፡ በነዚህ ሰነዶች ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ ተፈርሞባቸው ፡ ለሌላ ፡ እንዲተላለፉ ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፮ ። የሁለቱ ሰነዶች ባለይዘታ ፡ መብት ።

- (፩) የደረሰኝና ፡ የማያዣውን ፡ ማስቀመጫ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ሰነዶች ፡ ሁለቱንም ፡ ባንድነት ፡ የያዘ ፡ ሰው ፤ በሸቀጥ ፡ ማከማቻ ፡ ቦታ ፡ የተቀመጡት ፡ ዕቃዎች ፡ እንዲሰጡት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ እነዚህ ሰነዶች ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ ቡብዙ ፡ ክፍል ፡ እንዲመደቡና ፡ ለእነዚህም ፡ ለያንዳንዱ ፡ ብዙ ፡ መደቦች ፡ ዕቃ ፡ ተቀባዩ ፡ በመጀመሪያው ፡ ደረሰኝና ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ሰነድ ፡ ምትክ ፡ አንዳንድ ፡ ልዩ ፡ ደረሰኝና ፡ አንዳንድ ፡ የመያዣ ፡ ማስቀመጥ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ እንዲሰጠው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፮ ። የመያዣ ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ባለይዘታ ፡ መብት ።

የመያዣ ፡ የምስክር ፡ ወረቀቱ ፡ ሰነድ ፡ ብቻ ፡ ባለይዘታ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ዕቃ ፡ አስቀማጭ ፡ ዘንድ ፡ በተቀመጡት ፡ የንግድ ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፰ ። የመያዣውን ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

- (፩) በመያዣው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ሰነድ ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ በመጀመሪያ ፡ የማስተላለፍ ፡ ጽሑፍ ፡ በሚመለከትበት ፡ ጊዜ ፡ የዕዳውን ፡ ልክና ፡ ወለዱን ፡ እንዲሁም ፡ የሚከፈልበትን ፡ ቀን ፡ ለይቶ ፡ ማመልከት ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።
- (፪) በመያዣው ፡ ወረቀት ፡ በጀርባው ፡ የመጻፍ ፡ ዝርዝር ፡ መግለጫና ፡ የዚሁኑ ፡ ዝርዝር ፡ የማመልከቱ ፡ ጽሑፍ ፡ በደረሰኙ ፡ ላይ ፡ ተደርጎ ፡ የዚሁ ፡ ጽሑፍ ፡ ተጠቃሚ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ እንዲፈርምበት ፡ ያስፈልጋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፲፱ ። ተገቢውን ፡ መግለጫ ፡ ስላለማመልከት ።

- (፩) በመያዣ ፡ መስጫው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ጀርባ ፡ ላይ ፡ የተደረገው ፡ ጽሑፍ ፡ በዕዳ ፡ ተጠይቆ ፡ እንዲከፈል ፡ የሚገባውን ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ፡ ወስኖ ፡ ያላመለከተ ፡ ሲሆን ፡ በማከማቻው ፡ ስፍራ ፡ ተቀማጭ ፡ የሆኑት ፡ ዕቃዎች ፡ በሙሉ ፡ ግምታቸውና ፡ ሙሉ ፡ ዋጋቸው ፡ ለተጠያቂው ፡ ዕዳ ፡ ዋስትና ፡ እንደ ፡ ተሰጡ ፡ ያህል ፡ ይቁጠራሉ ።
- (፪) ደረሰኙ ፡ በስሙ ፡ የተሰጠው ፡ ሰው ፡ ወይም ፡ የዚሁ ፡ ደረሰኝ ፡ ባለይዘታ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ሊከፈል ፡ የማይገባውን ፡ ገንዘብ ፡ ክፍሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በመ

ጀመሪያ ፡ ጊዜ ፡ በደረሰች ፡ ጀርባ ፡ በጻፈው ፡ ሰውና ፡ በክፉ ፡ ልቡና ፡ የመያዣ ፡ ዕቃውን ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ባለይዞታ ፡ በሆነው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ክስን ፡ አቅርቦ ፡ ሊቃዎም ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፰፻፳፮ ። የደረሰች ፡ ሰነድ ፡ ባለይዞታ ፡ መብት ።

- (፩) የዕቃው ፡ ደረሰች ፡ ሰነድ ፡ ብቻ ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፤ በዕቃ ፡ ማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ የተቀመጡትን ፡ የንግድ ፡ ዕቃዎች ፡ የመመርመር ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) ለዕቃ ፡ ማስቀመጡ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሲፈጸም ፡ ዕቃውን ፡ በመያዣ ፡ ስም ፡ ለያዘው ፡ ሰው ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ ለዕቃ ፡ ተረካቢው ፡ ወይም ፡ ለትእዛዝ ፡ ባለአደራው ፡ በመስጠት ፡ በማከማቻው ፡ ስፍራ ፡ የተቀመጡትን ፡ ዕቃዎች ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።

ቆ ፡ ፪ሺ፰፻፳፩ ። መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ ዕቃውን ፡ ስለ ፡ መሸጡ ።

- (፩) የመያዣው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባውን ፡ ገንዘብ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሳይከፈለው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ስለ ፡ ንግድ ፡ ወረቀቶች ፡ በሕግ ፡ በተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ያለመክፈሉን ፡ መግለጫ ፡ (ፐሮቴ) ፡ አቅርቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለመክፈያው ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ባለፈ ፡ በስምንተኛው ፡ ቀን ፡ በማከማቻው ፡ ስፍራ ፡ የተቀመጡትን ፡ ዕቃዎች ፡ ለመሸጥ ፡ ይችላል ።
- (፪) የመያዣው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነው ፡ የሚጠይቀውን ፡ ሒሳብ ፡ በገዛ ፡ ፈቃዱ ፡ የከፈለ ፡ በዚህ ፡ በምስክር ፡ ወረቀት ፡ ጀርባ ፡ ፈራሚ ፡ በዚህኛው ፡ መብት ፡ ተተክቶ ፡ የከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) ዕዳው ፡ እንዲከፈል ፡ የተወሰነው ፡ ዘመን ፡ ካለፈ ፡ ከስምንት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ የሸቀጦችን ፡ ሽያጭ ፡ ለማከናወን ፡ መብት ፡ አለው ።

ቇ ፡ ፪ሺ፰፻፳፪ ። በማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ የተቀመጡት ፡ ሸቀጦች ፡ መሸጥ ።

ሸቀጦችን ፡ ተረካቢ ፡ የሆነው ፡ ወይም ፡ የመያዣው ፡ የምስክር ፡ ሰነድ ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ተይዘው ፡ በማከማቻው ፡ ስፍራ ፡ የተቀመጡትን ፡ ሸቀጦች ፡ በሚያሸጥበት ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ መያዣ ፡ ዕቃ ፡ ደንብ ፡ በተመለከተው ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ በተሰጠው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ያሻሻሉ ፡ ሥርዐት ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቈ ፡ ፪ሺ፰፻፳፫ ። በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ የፈረሙትን ፡ ስለ ፡ መጠየቅ ።

- (፩) የመያዣው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ የያዛቸውን ፡ ሸቀጦች ፡ ሽያጭ ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ በምስክር ፡ ወረቀት ፡ ጀርባ ፡ የፈረሙትን ፡ ሰዎች ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

- (፪) በምስክር ፡ ወረቀት ፡ ጀርባ ፡ ተከታታይ ፡ ፈራሚዎች ፡ በሆኑት ፡ ላይ ፡ ጥያቄ ፡ ለማቅረብ ፡ የሚቻልበት ፡ የጊዜ ፡ አወሳሰን ፡ ደንብ ፡ ስለ ፡ ንግድ ፡ ወረቀት ፡ በተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ነው ።
- (፫) ጊዜውም ፡ መታሰብ ፡ የሚጀምረው ፡ ሸቀጦቹ ፡ ከተሸጡበት ፡ ቀን ፡ እን ፡ ሥቶ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፮ ። በደንብ የታዘዘውን ፡ ሥርዐት ፡ (ፎርማሊቴ) ፡

ስለ ፡ ለመፈጸም ።

- (፩) የመያዣው ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ባለይዞታ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፤ የሚጠይቀው ፤ ሒሳብ ፡ እንዲከፈለው ፡ የተወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ያለ ፡ መከፈሉን ፡ መግለጫ ፡ (ፕሮቴ) ፡ ካላቀረበ ፡ ወይም ፡ ባቀረበ ፡ ባሥራ ፡ አምስቱ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ ሸቀጦቹ ፡ እንዲሸጡ ፡ ለማድረግ ፡ አስፈላጊውን ፡ ሥርዐት ፡ ካልጀመረ ፡ በቀር ፡ በሰነዱ ፡ ጀርባ ፡ በፈረሙት ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ሊያቀርብ ፡ የሚችለውን ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ ያጣል ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ በደረሰኙ ፡ ሰነድ ፡ ጀርባ ፡ የፈረሙትንና ፡ ባለዕዳውን ፡ ስለ ፡ መጠየቅ ፡ ያለውን ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ያዘ ፡ ይቋያል ።
- (፫) ይህን ፡ ጥያቄ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ፡ የተወሰነው ፡ ይርጋ ፡ ዘመን ፡ የሚጸናው ፡ እስከ ፡ ሦስት ፡ ዓመት ፡ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፮ ።

ስለ ፡ መያዣ ፡ ውል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ መያዣ ፡ ውል ፡ በጠቅላላው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

የሚጸናባቸው ፡ ሁኔታዎች ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፮ ። የመያዣ ፡ ውል ፡ ትርጓሜ ።

- (፩) የመያዣ ፡ ውል ፡ ማለት ፡ አንድ ፡ ባለዕዳ ፤ በባለገንዘቡ ፡ በኩል ፡ የገባውን ፡ ገዴታ ፡ ለመፈጸም ፡ መቻሉን ፡ በማረጋገጥ ፡ መያዣ ፡ ተብሎ ፡ የሚጠራውን ፡ ዕቃ ፡ ለመስጠት ፡ የሚገደድበት ፡ ውል ፡ ማለት ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፮ ። መያዣ ፡ ሰጪው ።

ለሌላው ፡ ሰው ፡ ዕዳ ፡ ዋስ ፡ እንዲሆን ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ከባለገንዘቡ ፡ ጋራ ፡ የመያዣውን ፡ ውል ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፯ ። የሰትና የተሰጠበት ፡ ዕዳ ።

ወደፊት ፡ ስለሚፈጸም ፡ ግዴታ ፡ ወይም ፡ ሁኔታ ፡ ስላለበት ፡ ግዴታ ፡ በመያዣ ፡
ውል ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፰ ። የአሠራሩ ፡ ሁኔታ ፡ ፎርም ።

(፩) የሰትና የተሰጠበት ፡ ግዴታ ፡ ከፍተኛው ፡ ገንዘብ ፡ ምን ፡ ያህል ፡ እንደ ፡
ሆነ ፡ በማንኛቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ቢሆን ፡ በግልጽ ፡ ተጠንቅቆ ፡ በመያዣው ፡
ውል ፡ ውስጥ ፡ መመልከት ፡ ይገባዋል ። ይህ ፡ ካልሆነ ፡ ግን ፡ ውሉ ፡ ፈራሽ ፡
ይሆናል ።

(፪) የመያዣው ፡ ውል ፡ ከ፩፻ ፡ ብር ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ በጽ
ሑፍ ፡ ካልተደረገና ፡ ይኸውም ፡ ጽሑፍ ፡ እርግጠኛ ፡ ቀን ፡ ካገኘበት ፡ ዘመን ፡
ጀምሮ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ አይጸናም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፱ ። በመያዣ የተሰጠ ፡ ነገር ።

(፩) በመያዣነት ፡ የሚሰጠው ፡ አንድ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረት ፤ ወይም ፡ በጠቅላ
ላው ፡ ዕቃ ፡ ተብለው ፡ ከሚጠሩ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፡ አንዱ ፡ ወይም ፡
አንድ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ ሰነድ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡
ንብረት ፡ ላይ ፡ ያለ ፡ የመብት ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነድ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

(፪) ተለያይቶ ፡ በአደባባይ ፡ በሐራጅ ፡ ለመሸጥ ፡ የሚቻል ፡ ነገር ፡ መሆን ፡ አለ
በት ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፴ ። መያዣው ፡ በባለገንዘቡ ፡ እጅ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) በዕቃው ፡ ለማዘዝ ፡ የሚያስችሉት ፡ ሰነዶች ፡ ከተሰጡት ፤ ባለገንዘቡ ፡ መያ
ዣውን ፡ እጅ ፡ እንዳደረገ ፡ ያህል ፡ ይቈጠራል ።

(፪) እንዲሁም ፡ በማከማቻው ፡ ስፍራ ፡ የተቀመጠው ፡ የሸቀጥ ፡ መያዣ ፡ ምስክር ፡
ወረቀት ፡ ወይም ፡ የሸቀጡ ፡ መላኪያ ፡ ሸኝ ፡ ደብዳቤ ፤ ወይም ፡ በጉዞ ፡
ላይ ፡ ያሉትን ፡ የተጫኑ ፡ ሸቀጦች ፡ የሚያመለክተው ፡ መሸኛ ፡ ወረቀት ፡
በስተጀርባው ፡ በባለገንዘቡ ፡ ስም ፡ ተጽፎ ፡ ከተሰጠው ፡ መያዣው ፡ በእጁ ፡
እንዳለ ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፴፩ ። በተዋዋዮቹ ፡ ስምምነት ፡ መያዣው ፡ በሦስተኛ ፡

ሰው ፡ እጅ ፡ ስለ ፡ መቀመጡ ።

(፩) መያዣው ፡ በሦስተኛ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ እንዲቀመጥ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ ሊስማሙ ፡
ይችላሉ ።

(፪) የሦስተኛ ፡ ወገን ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ፡ ስለ ፡ አደራ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡
ዕቃ ፡ ማከማቻ ፡ በወጣው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ ይከናወናሉ ።

ቀ፡ ጀሺጳ፻፴፪ ። መያዣው ፡ በባለዕዳው ፡ እጅ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) በሕጉ ፡ ላይ ፡ ተገልጾ ፡ ካልተፈቀደ ፡ በቀር ፡ በመያዣ ፡ ተሰጥቶ ፡ ተይዞዋል ፡ የተባለው ፡ ዕቃ ፡ ከባለዕዳው ፡ እጅ ፡ ሳይወጣ ፡ በመያዣ ፡ እንደ ፡ ተሰጠ ፡ ሆኖ ፡ ሊቈጠር ፡ አይችልም ።

(፪) በሕግ ፡ ከተፈቀደው ፡ በቀር ፡ መያዣው ፡ በባለዕዳው ፡ እጅ ፡ ይሆናል ፡ ብለው ፡ ቢዋወሉ ፡ ውሉ ፡ አይጸናም ።

ቀ፡ ጀሺጳ፻፴፫ ። የመያዣ ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ፡ ደንብ ።

(፩) የመያዣ ፡ አሰጣጥን ፡ ውል ፡ የሚመለከቱ ፡ የውል ፡ አፈጻጸም ፡ ደንቦች ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ ከተሰጠው ፡ ድንጋጌ ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ እንደዚህ ፡ ያለው ፡ ውል ፡ አጻጻፍና ፡ አፈጻጸም ፡ በሚሰጥ ፡ ልዩ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ መያዣ ፡ እየተቀበሉ ፡ እንዲያበድሩ ፡ ተፈቅዶላቸው ፡ ስለሚቋቋሙ ፡ ማኅበሮች ፡ በሚወጣ ፡ ልዩ ፡ ደንብ ፡ ውስጥ ፡ ገብቶ ፡ የሚደነገግ ፡ ጉዳይ ፡ ነው ።

(፪) በማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ በተቀመጡት ፡ ሸቀጦች ፡ ስለ መዋዋል ፡ ጉዳይ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፈው ፡ በማከማቻ ፡ ስፍራ ፡ ስለሚቀመጥ ፡ ዕቃ ፡ በሚለው ፡ ምዕራፍ ፡ ውስጥ ፡ ተነግሮአል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ (፪) ።

የመያዣ ፡ ሰጪው ፡ መብትና ፡ ግዴታ ።

ቀ፡ ጀሺጳ፻፴፬ ። የመያዣው ፡ ዕቃ ፡ ባለሀብት ።

(፩) በመያዣው ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ባለመብት ፡ የሚሆነውን ፡ ለይተው ፡ ካልተዋወሉ ፡ በቀር ፡ አስያዥ ፡ በመያዣነት ፡ ለሰጠው ፡ ዕቃ ፡ ባለቤት ፡ ሆኖ ፡ የመቁየት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) በዚህም ፡ መብቱ ፡ እንደ ፡ ፈቀደው ፡ ሊያዝበት ፡ በተለየም ፡ መያዣውን ፡ ሊሸጠው ፡ ወይም ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ተተኪ ፡ መያዣ ፡ አድርጎ ፡ አሳልፎ ፡ ሊያሲዘው ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ጀሺጳ፻፴፭ ። መያዣውን ፡ ለመጠበቅና ፡ በመልካም ፡ ለመያዝ ፡

የሚደረግ ፡ ወጪ ።

ዕቃውን ፡ በመያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ የያዘውን ፡ ዕቃ ፡ ለመጠበቅና ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ ለመያዝ ፡ ያደረገውን ፡ ወጪ ፡ አሲያዥ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ፡ ጀሺጳ፻፴፮ ። ባለገንዘቡ ፡ የሚያደርገው ፡ ክመጠን ፡ ማለፍ ።

ዕቃውን ፡ በመያዣ ፡ ስም ፡ የተረከበው ፡ ባለገንዘብ ፡ በመያዣው ፡ ላይ ፡ መብቱ ፡ ከሚፈቅድለት ፡ በማለፍ ፡ አላገባብ ፡ ሠርቶ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለዕዳው ፡ የመያዣው ፡ ዕቃ ፡ ከባለገንዘቡ ፡ እጅ ፡ ወጥቶ ፡ የትእዛዝ ፡ ባላደራ ፡ በሆነ ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ ተዛውሮ ፡ እንዲቀመጥ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፰፻፴፯ ። ዕዳውን ፡ አስቀድሞ ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) ዕቃ ፡ አስያጅ ፡ የሆነው ፡ ባለዕዳው ፡ ዕቃው ፡ የተያዘበትን ፡ ገንዘብ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ በመክፈል ፡ የተያዘው ፡ ዕቃ ፡ እንዲመለስለት ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ይህን ፡ ደንብ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ሁሉ ፡ አይጸናም ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፰፻፴፰ ። ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የሰጠው ፡ መያዣ ።

(፩) መያዣውን ፡ የሰጠው ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የማስያዘት ፡ ጉዳይ ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ በባለገንዘቡና ፡ በባለዕዳው ፡ መካከል ፡ የተደረገው ፡ ውል ፡ የዚህን ፡ የዕቃ ፡ አስያገፍን ፡ ሁኔታ ፡ ሊያብስበት ፡ (ሊገዳው) ፡ አይችልም ።

(፪) ዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ በዚህ ፡ አልከራክርም ፡ ብሎ ፡ ነበር ፡ በማለት ፡ ለመቃወም ፡ ሳይቻል ፡ ባለዕዳው ፡ ሊከራክርበት ፡ የሚገባውን ፡ መብት ፡ ሁሉ ፡ መያዣ ፡ የሰጠው ፡ ሰው ፡ ሊከራክርበት ፡ ይችላል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ።

ዕቃውን ፡ የያዘ ፡ የባለገንዘብ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፰፻፴፱ ። ጠቅላላ ፡ መሠረቱ ።

(፩) መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ በባለዕዳው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ ለሌሎች ፡ ባለገንዘቦች ፡ ያላቸው ፡ መብት ፡ ለሱም ፡ ይኖረዋል ።

(፪) ከዚህም ፡ በቀር ፡ የመያዣውን ፡ ዕቃ ፡ ስለሚመለከተው ፡ ነገር ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ የተገለጸው ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፰፻፵፬ ። የመያዣው ፡ ዕቃ ፡ አገልግሎት ።

መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ መያዣ ፡ ሰጪው ፡ ባለዕዳ ፡ ካልፈቀደለት ፡ ወይም ፡ ለተያዘው ፡ ዕቃ ፡ አጠባበቅ ፡ አገልግሎት ፡ ፍጹም ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ ካልተገኘ ፡ በቀር ፡ በተያዘው ፡ ዕቃ ፡ ለመገልገል ፡ አይችልም ።

ቀሌ ፡ ፪ሺ፰፻፵፭ ። የመያዣው ፡ ፍሬ ።

(፩) መያዣው ፡ ፍሬ ፡ የሚሰጥ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ፍሬውን ፡ መሰብሰብ ፡ የሚገባቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ወይም ፡ ጠባቂው ፡ ናቸው ።

(፪) መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ ከመያዣው ፡ ለተገኘ ፡ ፍሬ ፡ ባለሀብት ፡ ይሆናል ።

(፫) መያዣው ፡ የሚሰጠው ፡ ፍሬ ፡ በቅደም ፡ ተከተል ፡ ለጥበቃውና ፡ ለአያያዙ ፡ ለተደረገው ፡ ወጪ ፡ መያዣው ፡ ለተያዘበት ፡ ገንዘብ ፡ ወለድ ፡ ለዋናውም ፡ ገንዘብ ፡ እየታሰበ ፡ ይቀነሳል ።

ቀ : ፪ሺ፰፻፵፪ ። የእጅ ፡ ክስ ።

(፩) መያዣውን ፡ የተቀበለ ፡ ባለገንዘብ ፡ ስለ ፡ መያዣው ፡ የእጅ ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላል ።

(፪) መያዣውን ፡ የሚጠብቀው ፡ ሰው ፡ ይህንን ፡ ክስ ፡ ለማቅረብ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነበት ፡ ምክንያት ፡ ለባለገንዘቡና ፡ መያዣውን ፡ ለሰጠው ፡ ሰው ፡ ሳይዘገይ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቀ : ፪ሺ፰፻፵፫ ። መያዣው ፡ የኔ ፡ ነው ፡ ስለሚል ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ።

መያዣ ፡ የተቀበለ ፡ ባለገንዘብ ፡ ይህን ፡ መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ የባለቤትነት ፡ መብት ፡ ከሌለው ፡ ሰው ፡ ላይም ፡ ቢሆን ፡ እንኳ ፡ የመያዣው ፡ ውል ፡ በሚሰጠው ፡ መብት ፡ ሊሠራበት ፡ ይችላል ።

ቀ : ፪ሺ፰፻፵፬ ። ልዩነት ።

ምን ፡ ጊዜም ፡ ቢሆን ፡ የመያዣው ፡ ባለቤት ፡ የመያዣው ፡ ውል ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ መያዣውን ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ መያዣ ፡ ሰጪው ፡ የባለቤትነት ፡ መብት ፡ የሌለውና ፡ ውል ፡ ለማድረግ ፡ የማይችል ፡ መሆኑን ፡ እያወቀ ፡ ወይም ፡ ሊያውቅ ፡ ሲገባው ፡ የያዘ ፡ መሆኑን ፡ ካስረዳ ፡ የተያዘውን ፡ ዕቃ ፡ መልሶ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ ዕቃው ፡ በዋስትና ፡ የተያዘበትን ፡ ዕዳ ፡ በመክፈል ፡ መልሶ ፡ ለመውሰድ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ : ፪ሺ፰፻፵፭ ። መያዣውን ፡ ስለ ፡ መመለስ ።

(፩) ገንዘቡ ፡ በመክፈሉ ፡ ወይም ፡ በማንኛውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ የመያዣው ፡ ውል ፡ ሲያልቅ ፡ መያዣውን ፡ የተቀበለ ፡ ባለገንዘብ ፡ ለዕቃ ፡ አስያገፍ ፡ ወይም ፡ እርሱ ፡ ይቀበልልኝ ፡ ላለው ፡ ሰው ፡ ዕቃውን ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

(፪) መያዣውን ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ መያዣ ፡ የሆነውን ፡ ዕቃ ፡ እስኪመልስ ፡ ድረስ ፡ በአንድ ፡ ዕቃ ፡ ጥቅም ፡ በሚያገኝ ፡ ባለይዘታ ፡ ላይ ፡ በሚፈጸመው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ስለዕቃው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ አላፈ ፡ ይሆናል ።

ቀ : ፪ሺ፰፻፵፮ ። ይዞ ፡ የማቋየት ፡ መብት ።

በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ላይ ፡ በተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ መሠረት ፡ መያዣውን ፡ የተቀበለ ፡ ባለገንዘብ ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ ሁሉ ፡ በሙሉ ፡ እስኪከፈለው ፡ ድረስ ፡ የመያዣውን ፡ ዕቃ ፡ በእጁ ፡ የማቋየት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ : ፪ሺ፰፻፵፯ ። የመያዣው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ።

መያዣውን ፡ ተረክቦ ፡ የሚጠብቀው ፡ ባለገንዘቡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ እንደ ፡ በተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ መያዣው ፡ መጥፋትና ፡ በመበላሸት ፡ አላፈ ፡ የሚሆነው ፡ ራሱ ፡ ነው ።

ቀኝ ፡ ፪ሺ፰፻፵፰ ። ስለ ፡ ዕቃ ፡ መተካት ።

መያዣው ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢጠፋ ፡ ወይም ፡ ቢበላሽ ፤ መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ መብት ፡ የሚተካው ፤ ስለ ፡ ዕቃው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ አላፈ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ሊከፍል ፡ በሚገባው ፡ ኪሣራ ፤ ወይም ፡ የዕቃውን ፡ አሱራንስ ፡ ያደረገው ፡ በሚከፍለው ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ ዕቃውን ፡ የወሰደው ፡ ባለሥልጣን ፡ ሊከፍለው ፡ በሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ ነው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፱ ።

የመያዣ ፡ ውል ፡ የሚቀርበት ።

ቀኝ ፡ ፪ሺ፰፻፵፱ ። ውሉ ፡ በተጨማሪ ፡ ዐይነት ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ዕቃው ፡ የተያዘበት ፡ የዋስትና ፡ ዕዳ ፡ የተፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የመያዣው ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ ሆኖ ፡ የተያዘውም ፡ ዕቃ ፡ ላስያዥ ፡ ይመለሳል ።

ቀኝ ፡ ፪ሺ፰፻፶፬ ። መያዣው ፡ የማይከፋፈል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

የብድሩ ፡ ገንዘብና ፡ የመያዣው ፡ ዕቃ ፡ ለመከፋፈል ፡ የሚችል ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፤ መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ ነገር ፡ በሙሉ ፡ ካልተከፈለው ፡ በቀር ፡ መያዣውን ፡ በሙሉም ፡ ሆነ ፡ በከፈል ፡ እንዲመልስ ፡ አይገደድም ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፳ ።

የመያዣ ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ።

ቀኝ ፡ ፪ሺ፰፻፶፩ ። መያዣን ፡ ይዞ ፡ ለመቅረት ፡ ስለሚደረግ ፡ ስምምነት ።

(፩) ዕዳው ፡ በሚከፈልበት ፡ ቀን ፡ ባለዕዳው ፡ ሳይከፍል ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለገንዘቡ ፡ በሕጉ ፡ የተደነገገውን ፡ ሥርዐት ፡ ፎርማሊቴ ፡ ሳይፈጽም ፡ መያዣውን ፡ መሸጥ ፡ ወይም ፡ ለራሱ ፡ ማስቀረት ፡ ይችላል ፡ ብለው ፡ ቢስማሙ ፤ ስምምነቱ ፡ መያዣው ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ቢሆንም ፡ አይጻፍም ።

(፪) ለዕዳው ፡ መክፈያ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከደረሰ ፡ በኋላ ፡ ግን ፡ ባለዕዳው ፡ ለባለገንዘቡ ፡ ስለ ፡ ገንዘቡ ፡ ምትክ ፡ መያዣውን ፡ እንዲለቅ ፡ ሊስማሙ ፡ ይችላሉ ።

ቀኝ ፡ ፪ሺ፰፻፶፪ ። የመያዣው ፡ ውል ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) የመያዣው ፡ ውል ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መቃወሚያ ፡ ለመሆን ፡ እንዲችል ፡ ባለገንዘቡ ፡ በመያዣው ፡ ላይ ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ በሚልበት ፡ ጊዜ ፡ መያዣው ፡ በባለገንዘቡ ፡ ወይም ፡ ተዋዋዮቹ ፡ በመረጡት ፡ ሰው ፡ እጅ ፡ እንዲገኝ ፡ ያስፈልጋል ።

(፪) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጊዜ ፤ የዕዳ ፡ ዋስትና ፡ መያዣ ፡ የሆነው ፡ ዕቃ ፡ ከባለዕዳው ፡ እጅ ፡ ካልወጣ ፤ ወይም ፡ በባለገንዘቡ ፡ ፈቃድ ፡ ከባለዕዳው ፡ እጅ ፡ ተመልሶ ፡ ከገባ ፤ ወይም ፡ ደግሞ ፡ ባለገንዘቡ ፡ አምጣ ፡ ብሎ ፡ ለመጠየቅ ፡

መብት ፣ በሌለው ፣ በሦስተኛ ፣ ወገን ፣ እጅ ፣ የሚገኝ ፣ ከሆነ ፣ የመያዣው ፣
ውል ፣ ምንም ፣ ዐይነት ፣ ዋጋ ፣ ሊሰጥ ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፶፫ ። ስለ ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ አሰጣጥ ።

(፩) መያዣውን ፣ የያዘው ፣ ባለገንዘብ ፣ የያዘውን ፣ ዕቃ ፣ ከመሸጡ ፣ በፊት ፣
አስያገፍ ፣ ባለዕዳ ፣ የገባውን ፣ ግዴታ ፣ እንዲፈጽም ፣ ሳይፈጽም ፣ ቢቀር ፣ ግን ፣
ዕቃውን ፣ የሚያሸጥበት ፣ መሆኑን ፣ አስቀድሞ ፣ በማስጠንቀቅ ፣ ማስታ
ወቂያ ፣ መስጠት ፣ አለበት ።

(፪) የዚህም ፣ ዐይነት ፣ ማስጠንቀቂያ ፣ መያዣውን ፣ ሰጭ ፣ ለሆነው ፣ ሦስተኛ ፣
ወገን ፣ ሊሰጠው ፣ ይገባል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፶፬ ። የመያዣው ፣ መሸጥ ።

(፩) ማስጠንቀቂያው ፣ ከተሰጠበት ፣ ቀን ፣ ጀምሮ ፣ እስከ ፣ ተከታዩ ፣ ስምንት ፣ ቀን ፣
ድረስ ፣ ማንኛውም ፣ መቃወሚያ ፣ ሳይቀርብ ፣ የቀረ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ወይም ፣
የቀረበው ፣ መቃወሚያ ፣ መሠረት ፣ የሌለው ፣ መሆኑ ፣ የታወቀ ፣ እንደ ፣
ሆነ ፣ ባለገንዘቡ ፣ መያዣውን ፣ በአደባባይ ፣ በሐራጅ ፣ ለማሸጥ ፣ ይችላል ።

(፪) መያዣ ፣ የሆነው ፣ ነገር ፣ በሕግ ፣ ወይም ፣ በዕለት ፣ ገበያ ፣ የተወሰነ ፣ ዋጋ ፣
እንዳለው ፣ ይህን ፣ የመሰለውን ፣ ዕቃ ፣ እንዲሸጥ ፣ በተፈቀደለት ፣ ሰው ፣
አማካይነት ፣ ዕቃው ፣ እንዲሸጥ ፣ ለማድረግ ፣ ይቻላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፶፭ ። ዳኞች ፣ የሚያደርጉት ፣ አወሳሰን ።

መያዣ ፣ ሰጪው ፣ መቃወሚያ ፣ አቅርቦላቸው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ የመያ
ዣው ፣ ዋጋ ፣ የባለገንዘቡን ፣ ዕዳ ፣ ለመክፈል ፣ የሚበቃውን ፣ አንድ ፣ የተወሰነ ፣
ዕቃ ፣ እንዲሸጥና ፣ ዕዳው ፣ እንዲከፈል ፣ የባለገንዘቡን ፣ መብት ፣ በዚሁ ፣ ብቻ ፣
ሊወስኑበት ፣ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፶፮ ። መያዣው ፣ ለገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ (ለባለገንዘቡ) ፣ የሚሰጥበት ፣ ሁኔታ ።

ባለገንዘቡ ፣ ስለ ፣ ገንዘቡ ፣ መያዣ ፣ በዋስትና ፣ የተቀበለውን ፣ ዕቃ ፣ በልዩ ፣
ዐዋቂዎች ፣ በተሰጠው ፣ ግምት ፣ መጠን ፣ ወይም ፣ በዕለት ፣ ገበያ ፣ በተወሰነው ፣
ዋጋ ፣ ልክ ፣ ተግማምቶ ፣ ሊከፈለው ፣ ከሚገባው ፣ ሒሳብ ፣ ጋራ ፣ ተመዛዛኝ ፣
የሚሆነውን ፣ መያዣ ፣ ስለ ፣ ዕዳው ፣ ለራሱ ፣ እንዲያስቀረው ፣ እንዲፈቀድለት ፣
ዳኞችን ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፶፯ ። የቀዳሚነት ፣ መብት ።

(፩) መያዣ ፣ የተቀበለው ፣ ባለገንዘብ ፣ ከመያዣው ፣ ሽያጭ ፣ ዋጋ ፣ ከሌሎቹ ፣
ባለገንዘቦች ፣ ቀድሞ ፣ የመቀበል ፣ መብት ፣ አለው ።

(፪) የመያዣው ፣ ዋስነት ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ለተመለከተው ፣ ለዋናው ፣ ዕዳና ፣
ለወለዱ ፣ ጊዜው ፣ በማለፍ ፣ ለሚከፈለው ፣ ወለድ ፣ መያዣውን ፣ ለመጠበ

ቅና ፡ በመልካም ፡ አያያዝ ፡ ለማኖር ፡ ወይም ፡ ለመሸጥ ፡ ለሚደረገው ፡ ወጪ ፡ ሁሉ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፶፰ ። የባለገንዘቡ ፡ መብቶች ፡ ወሰን ።

(፩) ባለገንዘቡ ፡ በመያዣው ፡ ውል ፡ ከተወሰነው ፡ ከፍተኛ ፡ ገንዘብ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ትርፍ ፡ ነገር ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ ብሎ ፡ ሊከራከርበት ፡ አይችልም ።

(፪) እንዲሁም ፡ የመያዣው ፡ ውል ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ የተገኘ ፡ ከባለዕዳው ፡ ወይም ፡ ከዕቃ ፡ አስያገፍ ፡ ላይ ፡ የሚጠይቀው ፡ ሌላ ፡ ገንዘብ ፡ ቢኖረውም ፡ በመያዣው ፡ ላይ ፡ የቀዳሚነት ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ ብሎ ፡ ሊከራከር ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፶፱ ። የዋጋው ፡ አሰጣጥ ።

(፩) የመያዣው ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ ለባለገንዘቡ ፡ ሊከፈለው ፡ እስከሚገባው ፡ ተመዛዛኝ ፡ ሒሳብ ፡ ድረስ ፡ ተሰጥቶ ፡ ዕቃ ፡ አስያገፍ ፡ ዕዳውን ፡ እንደ ፡ ከፈለ ፡ ያህል ፡ ይቈጠራል ።

(፪) ከዕዳው ፡ ሒሳብ ፡ የተረፈው ፡ የሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ ለዕቃ ፡ አስያገፍ ፡ ይሰጣል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፷፰ ። መያዣ ፡ ስለ ፡ ተቀበሉ ፡ ብዙ ፡ ባለገንዘቦች ።

(፩) ዕቃው ፡ ብዙ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ጠያቂ ፡ ያለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለገንዘቦቹ ፡ ሒሳባቸው ፡ የሚከፈላቸው ፡ እንደ ፡ ቅድሚያ ፡ ደረጃቸው ፡ ነው ።

(፪) የቅድሚያ ፡ ደረጃቸውም ፡ የሚመደበው ፡ መያዣውን ፡ ባደረጉበት ፡ ቀን ፡ ቅደም ፡ ተከተል ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፷፩ ። የገዥው ፡ መብቶች ።

(፩) መያዣውን ፡ የገዛው ፡ ሰው ፡ ለዕቃው ፡ ባለቤትነቱ ፡ ከማናቸውም ፡ ዕዳ ፡ ነጻ ፡ በሆነ ፡ አኳኋን ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፷፪ ። የባለገንዘቡ ፡ አላፈነት ።

የመያዣው ፡ ውል ፡ በተጻፈበት ፡ ጊዜ ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ነገር ፡ መኖሩን ፡ የሚያውቅ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በመያዣ ፡ የተቀበለውን ፡ የሌላውን ፡ ዕቃ ፡ የሚሸጥ ፡ ባለገንዘብ ፡ ዕቃውን ፡ በመሸጡ ፡ ማንኛውም ፡ አላፈነት ፡ አይደርስበትም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነዶችን ፡ ወይም ፡ ግዙፍ ፡ ያልሆኑ ፡ ሌሎች ፡

ሀብቶችን ፡ ስለ ፡ ማስያዝ ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፷፫ ። በመያዣ ፡ ሰጪውና ፡ በባለዕዳው ፡ መካከል ፡ ሰላሉ ፡ ግንኙነቶች ።

በዋሱና ፡ በዋናው ፡ ባለዕዳ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ ግንኙነት ፡ ስለሚመለከተው ፡ ደንብ ፡ የተሰጠው ፡ ድንጋጌ ፡ ዕቃውን ፡ ባስያዘው ፡ በሦስተኛው ፡ ወገንና ፡

በዋናው ፣ ባለዕዳ ፣ መካከል ፣ ያለውን ፣ ግንኙነት ፣ በሚመለከተውም ፣ ጉዳይ ፣ ተፈጻሚ ፣ ሆኖ ፣ የሚጸና ፣ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፬ ። የሰነድ ፣ ማስረጃ ፣ የሌለው ፣ ገንዘብ ።

(፩) በሰነድ ፣ ላይ ፣ ያልተገለጸ ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቅ ፣ መብት ፣ ሰነድ ፣ በመያዣ ፣ ሲሰጥ ፣ ዋስትና ፣ የሚሰጥበት ፣ ገንዘብ ፣ ማንኛውም ፣ ብዛት ፣ ቢኖረው ፣ በመያዣው ፣ የተሰጠው ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቅ ፣ መብት ፣ ማስረጃ ፣ የምን ፣ ያህል ፣ ገንዘብ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ዋስትና ፣ የሚሰጥበት ፣ ገንዘብ ፣ ስንት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አብዛኛውን ፣ ልክ ፣ በግልጽ ፣ የሚያመለክት ፣ የጽሑፍ ፣ ማስረጃ ፣ እንዲኖር ፣ ያስፈልጋል ።

(፪) በመያዣ ፣ የተሰጠው ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ የመያዣው ፣ ገንዘብ ፣ ባለዕዳ ፣ እንዲያውቀው ፣ ካልተደረገ ፣ ወይም ፣ እሱ ፣ የተረጋገጠ ፣ ቀን ፣ በተመለከተበት ፣ ጽሑፍ ፣ ውሉን ፣ ካልተቀበለ ፣ የተሰጠው ፣ መያዣ ፣ አይጸናም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፭ ። በሰነድ ፣ ላይ ፣ ያልተገለጸ ፣ መብት ።

(፩) የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ ያልሆነና ፣ በሰነድ ፣ ያልተገለጸ ፣ ሌላ ፣ ዐይነት ፣ መብት ፣ በመያዣ ፣ ሲሰጥ ፣ የመያዣው ፣ ውል ፣ የሚከናወነው ፣ ለነዚህ ፣ መብቶች ፣ ማስተላለፍ ፣ በተደነገገው ፣ ሥርዐት ፣ (ፎርም) ፣ ነው ።

(፪) በመያዣ ፣ የተሰጠውን ፣ የመብት ፣ ዐይነትና ፣ ዋስትና ፣ የሚሰጥበትን ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ ሰነድ ፣ በቂ ፣ በሆነ ፣ ዐይነት ፣ በመዘርዘር ፣ የሚገልጽ ፣ ቀኑ ፣ የተረጋገጠ ፣ የጽሑፍ ፣ ማስረጃ ፣ እንዲኖር ፣ በማንኛውም ፣ አጋጣሚ ፣ ሁኔታ ፣ ሲሆን ፣ ፍጹም ፣ አስፈላጊ ፣ ነው ። በዚህ ፣ ዐይነት ፣ ሳይፈጸም ፣ ቢቀር ፣ ግን ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

(፫) አንዳንዶቹ ፣ መብቶች ፣ በመያዣነት ፣ ሲሰጡ ፣ የሚሠራባቸው ፣ ድንጋጌዎች ፣ የተጠበቁ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፳፮ ። በሰነድ ፣ የተገለጸ ፣ መብት ፣ ወይም ፣ ገንዘብ ።

(፩) በመያዣነት ፣ የተሰጠው ፣ ገንዘብ ፣ ወይም ፣ መብት ፣ በዕዳ ፣ መተማመኛ ፣ ሰነድ ፣ ወይም ፣ የንግድ ፣ መለዋወጫ ፣ ባልሆነ ፣ በሌላ ፣ ሰነድ ፣ የተጻፈ ፣ ሲሆን ፣ ይህ ፣ ሰነድ ፣ መያዣ ፣ በተቀበለው ፣ ባለገንዘብ ፣ ወይም ፣ በመያዣው ፣ ውል ፣ በተሰማሙበት ፣ ሰው ፣ እጅ ፣ ሊቀመጥ ፣ ይገባል ።

(፪) የንግድ ፣ መለዋወጫ ፣ መሆናቸው ፣ በጽሑፍ ፣ የተገለጹትን ፣ የገንዘብ ፣ መጠየቂያ ፣ መብት ፣ የሆኑትንና ፣ ሰነዶች ፣ በመያዣ ፣ የመሰጠቱ ፣ ሥርዐት ፣ የሚፈጸመው ፣ በንግድ ፣ ሕግ ፣ ላይ ፣ በተመለከቱት ፣ ደንቦች ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቀላ ፡ ፪ሺ፰፻፷፯ ። በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የገቢ ፡ ጥቅም ፡ የሚሰጡ ፡ የገንዘብ ፡ መብት ፡

ሰነዶች ። (፩) የመያዣው ፡ ወሰን ።

(፩) እንደ ፡ ጥቅም ፡ ድርሻ ፡ (ዲቢዳንድ) ፡ የሆኑ ፡ በተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ወለድ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ጥቅም ፡ የሚያስገኙ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነዶች ፡ በመያዣ ፡ በተሰጡ ፡ ጊዜ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ መያዣነታቸው ፡ የሚጸናው ፡ ወደፊት ፡ በሚያስገኙት ፡ ትርፎች ፡ ላይ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ የመከፈያቸው ፡ ጊዜ ፡ ባለፉት ፡ ትርፎች ፡ ላይ ፡ አይደለም ።

(፪) እነዚህ ፡ ተጨማሪ ፡ ትርፎች ፡ በልዩ ፡ ሰነዶች ፡ ላይ ፡ ተለይተው ፡ በመዘር ዘር ፡ የተመለከቱ ፡ ከሆኑ ፡ በሕጉ ፡ ላይ ፡ በተፈቀደው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ራሳቸው ፡ መያዣ ፡ ሆነው ፡ ካልተሰጡ ፡ በቀር ፡ በመያዣው ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ እንደ ፡ ገቡ ፡ አይቁጠሩም ።

ቀላ ፡ ፪ሺ፰፻፷፰ ። (፪) መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ መብትና ፡ ግዴታ ።

(፩) መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ ስለ ፡ ዋስትና ፡ የተቀበለው ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነድ ፡ የሚያስገኘውን ፡ ወለድና ፡ እንደዚሁም ፡ የዚሁ ፡ የገንዘብ ፡ መቀበያ ፡ ሰነድ ፡ ባለዕዳ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ በየጊዜው ፡ መክፈል ፡ የሚገባቸውን ፡ ሌሎችን ፡ ገቢዎች ፡ መቀበል ፡ አለበት ።

(፪) በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ያገኘውንም ፡ ለእሱ ፡ ራሱ ፡ ከሚከፈሉት ፡ ገንዘቦች ፡ ሊቀነስ ፡ የሚገባው ፡ አስቀድሞ ፡ ስላደረጋቸው ፡ ወጪዎች ፡ ቀጥሎ ፡ ስለሚቀበላቸው ፡ ወለዶች ፡ በመጨረሻም ፡ ከዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ ነው ።

(፫) አስያገፍ ፡ የዚህን ፡ ዐይነት ፡ አክፋፈል ፡ ለመቃወም ፡ አይችልም ።

ቀላ ፡ ፪ሺ፰፻፷፱ ። መጠበቂያ የሚሆኑ ፡ ተግባሮች ።

መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ በመያዣ ፡ የተረከባቸውን ፡ መብቶች ፡ ለመጠበቅ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ተግባር ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቀላ ፡ ፪ሺ፰፻፸፬ ። በመያዣ የተሰጡ ፡ አክሲዮኖች ።

አክሲዮኖች ፡ በመያዣ ፡ በተሰጡ ፡ ጊዜ ፡ በአክሲዮኔሮች ፡ ጉባኤ ፡ ላይ ፡ የሚቀመጠው ፡ አክሲዮኔሩ ፡ ራሱ ፡ ነው ፡ እንጂ ፤ አክሲዮን ፡ በመያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ አይደለም ።

ቀላ ፡ ፪ሺ፰፻፸፩ ። በመያዣ ፡ ስለተሰጠው ፡ የገንዘብ ፡ ሰነድ የባለዕዳው ፡ መብቶች ።

(፩) በመያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ ሰነድ ፡ ባለዕዳ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ከእሱ ፡ ገንዘብ ፡ ፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ ሰው ፡ የሚከራከርበትን ፡ መብት ፡ መያዣ ፡ የተቀበለውን ፡ ሌላውንም ፡ ባለገንዘብ ፡ ሊከራከርበት ፡ ይችላል ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የመያዣ ፡ መስጫውን ፡ ውል ፡ ያቋቋመውን ፡ ስምምነት ፡ ያላንዳች ፡ ክርክር ፡ ባለዕዳው ፡ ፈቅዶ ፡ ተቀብሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በእሱና ፡ ከእሱ ፡ ላይ ፡

ገንዘብ ፡ በሚፈልገው ፡ መካከል ፡ በነበረው ፡ ግንኙነት ፡ የሆነውን ፡ የዕዳ ፡ መቻቻል ፡ ሊከራከርበት ፡ አይችልም ።

ቀኝ ፡ ፪ሺ ፡ ፻፸፪ ። በመያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ሰነድ ፡ የሚያመጣውን ፡ ገንዘብ ፡ ስለመቀበል ።

(፩) መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ የሚጠይቀው ፡ መብት ፡ እንዲከፈለው ፡ የተወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ ሲደርስ ፤ በመያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ሰነድ ፡ የሚያመጣውን ፡ ገንዘብ ፡ መቀበል ፡ አለበት ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ዕዳው ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ እንዳይከፈል ፡ መያዣ ፡ ሰጪው ፡ የተቃወመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለዕዳው ፡ የሚጠየቀውን ፡ ገንዘብ ፡ ገቢ ፡ ካላደረገ ፡ ወይም ፡ ሊከፍል ፡ የሚገባውን ፡ ነገር ፡ ካላስረከበ ፡ በቀር ፡ ከዕዳው ፡ ነጻ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

(፫) ስለ ፡ ዕዳው ፡ ክፍያ ፡ የተሰጡት ፡ ገቢ ፡ ገንዘቦች ፡ ወይም ፡ አላቂ ፡ የሆኑ ፡ ሌሎች ፡ ነገሮች ፡ የሚቀመጡበት ፡ ስፍራ ፡ የሚመረጠው ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ስምምነት ፤ ይህ ፡ ስምምነት ፡ ባይኖር ፤ በዳኞች ፡ ነው ።

ቀኝ ፡ ፪ሺ ፡ ፻፸፫ ። የገንዘብ ፡ መጠየቂያውን ፡ መብት ፡ ሰነድ ፡ ወይም ፡ በመያዣ ፡

የተሰጠውን ፡ መብት ፡ ስለ ፡ መሸጥ ።

ዋስትና ፡ የተሰጠበት ፡ ዕዳ ፡ እንዲከፈል ፡ የመጠየቂያው ፡ ጊዜ ፡ ደርሶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መያዣ ፡ የተቀበለው ፡ ባለገንዘብ ፡ በመያዣ ፡ የተቀበለውን ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ ሰነድ ፡ ወይም ፡ በመያዣ ፡ የተሰጠውን ፡ መብት ፡ ወይም ፤ ባለዕዳው ፡ ስለ ፡ ዕዳው ፡ ክፍያ ፡ ያስረከባቸውን ፡ ዕቃዎች ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ውስጥ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተመለከተው ፡ ክፍል ፡ የተመለከተውን ፡ ሥርዐት ፡ መሠረት ፡ አድርጎ ፡ ለማሸጥ ፡ ይችላል ።

ቀኝ ፡ ፪ሺ ፡ ፻፸፬ ። በላይኛው ፡ ክፍል ፡ ወደ ፡ ተመለከተው ፡ ድንጋጌ ፡ ስለ ፡ መመራት ።

የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ ሰነዶችን ፡ ወይም ፡ ግዙፍ ፡ ያልሆኑ ፡ ሀብቶችን ፡ በመያዣ ፡ የመስጠትን ፡ ሥርዐት ፡ ስለሚመለከተው ፡ ደንብ ፡ አፈጻጸም ፡ በዚህ ፡ ክፍል ፡ ላይ ፡ ላልተመለከተው ፡ ደንብ ፡ ሁሉ ፤ በጠቅላላው ፡ የመያዣን ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ፡ ስለሚመለከተው ፡ ደንብ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ክፍል ፡ ውስጥ ፡ የተሰጠው ፡ ድንጋጌ ፡ ይጻፍል ።

አንቀጽ ፡ ፬ ፡ ስምንት ።

የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶችን ፡ ስለ ፡ ሚመለከቱ ፡ ውሎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሽያጭ ።

ቀኝ ፡ ፪ሺ ፡ ፳፻፳፭ ። መሠረቱ ።

(፩) ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠቡቁ ፡ ሆነው ፤ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሽያጭ ፡ የሚመራው ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ያንድ ፡ ነገ

ርን ፡ ባለሀብትነት ፡ ማስተላለፍን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ውሎች ፡ በተደነገገው ፡
አንቀጽ ፡ በተመለከተው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፰፻፸፯ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መሥራትና ፡ መሸጥ ።

አንዱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ ለሌላው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ አንድ ፡ ቤት ፣ አንድ ፡
የቤት ፡ ክፍል ፡ ወይም ፡ ገና ፡ የሌለ ፡ አንድ ፡ የሚሠራ ፡ ሕንጻ ፡ ለመስጠት ፡ ግዴታ ፡
የሚገባበት ፡ ውል ፣ የአንድ ፡ ሕንጻ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ ይባላል ፡ እንጂ ፣ የሽያጭ ፡
ውል ፡ ሊባል ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፰፻፸፯ ። የውሎ ፡ ፎርም ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሽያጭ ፡ ውል ፡ በጽሑፍ ፡ ሳይደረግ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡
ሆነ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፰፻፸፰ ። በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ስለ ፡ ማጻፍ ።

ያንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሽያጭ ፡ ውል ፡ ንብረቱ ፡ ባለበት ፡ አገር ፡
በሚገኘው ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ሀብት ፡ መዝገብ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ በምስተኛ ፡
ወገኖች ፡ ዘንድ ፡ ውጤትን ፡ ሊያስገኝ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፪ሺ፰፻፸፱ ። የንብረቱ ፡ ሻጭ ፡ የነገሩ ፡ ተካፋይ ፡ እንዲሆን ፡ አስፈላጊ ፡ ስለ ፡ መሆኑ።

(፩) ገዢው ፡ የገዛውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሀብትነት ፡ በስሙ ፡ ለማዛወ
ርና ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ለማጻፍ ፡ እንዲችል ፡ ሻጩ ፡
የንብረቱን ፡ ሰነድና ፡ ማንኛውንም ፡ ማስረጃ ፡ ሁሉ ፡ ሊሰጠው ፡ ይገባል ።

(፪) ይህ ፡ ግዴታም ፡ ለሽያጩ ፡ ውል ፡ እንደ ፡ ዋና ፡ ስምምነት ፡ ሆኖ ፡ የሚገ
መት ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፪ሺ፰፻፸፱ ። ሻጩ ፡ አንዳንድ ፡ መብቶችን ፡ መግለጽ ፡ ግዴታ ፡ ያለበት ፡ ስለ ፡ መሆኑ።

(፩) በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ ሳይጻፉ ፡ በገዥ ፡ ላይ ፡ መቃወ
ሚያ ፡ ሊሆኑበት ፡ የሚችሉትን ፡ የተሸጠውን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብ
ረት ፡ የሚመለከቱትን ፡ የፎኛ ፡ ወገኖች ፡ መብቶች ፡ ሻጩ ፡ ለገዥ ፡ ማስታ
ወቅ ፡ አለበት ።

(፪) በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ለምስተኛ ፡ ወገኖች ፡ ጥቅም ፡ በማይንቀ
ሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ የተጻፉትን ፡ መብቶች ፡ ሻጩ ፡ ለገዢው ፡ ገልጾ ፡
እንዲያስታውቀው ፡ ውሎ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፪ሺ፰፻፸፱ ። የተመዘገቡ ፡ መብቶችና ፡ ግዴታዎች ። (፩) መሠረቱ ።

ገዢው ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በሚገኝበት ፡ ስፍራ ፡ ባለው ፡ መዝገብ ፡
ውስጥ ፡ የተጻፉትን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ የሚመለከቱትን ፡ መብቶችና ፡
ግዴታዎች ፡ ሁሉ ፡ እንደሚያውቅ ፡ ሁኖ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፹፪ ። (፪) የሻጨ ፡ ግልጽ ፡ ዋስትና ።

(፩) በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ የተመለከቱትን ፡ መብቶች ፡ በሚመለከት ፡ ምክንያት ፡ በሸጥኩት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የመነቀል ፡ ነገር ፡ ሊደርስ ፡ አይችልም ፡ ብሎ ፡ ሻጨ ፡ መድን ፡ ሊሆን ፡ ቃል ፡ ካልገባ ፡ በቀር ፡ ገዢው ፡ የማስለቀቅን ፡ ዋስትና ፡ በሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ሊከፈከርባቸው ፡ ሊጠቀምባቸው ፡ አይችልም ።

(፪) ይህም ፡ የአላፊነት ፡ ዋስትና ፡ ሊገኝ ፡ የሚችለው ፡ በሽያጭ ፡ ውል ፡ ላይ ፡ በግልጽ ፡ የተመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፹፫ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የወለድ ፡ አግድ ።

የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ባለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ወይም ፡ ንብረቱን ፡ (በዕዳ ፡ ገንዘብ) ፡ በወለድ ፡ አግድ ፡ በያዘው ፡ ሰው ፡ ጠያቂነት ፡ በፍርድ ፡ ተይዞ ፡ እንዲሸጥ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገዢው ፡ ስለ ፡ መነቀሉ ፡ ሻጨ ፡ በመድንነቱ ፡ እንዲያልፍ ፡ ለመጠየቅና ፡ በዚሁም ፡ መብቱ ፡ ለመክራከር ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፹፬ ። የሌላውን ፡ ሰው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ስለ መሸጥ ።

(፩) የተሸጠው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በክፊል ፡ የሻጨ ፡ ሀብት ፡ ሳይሆን ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመነቀልን ፡ የአላፊነት ፡ ዋስትናን ፡ የሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

(፪) ገዢው ፡ የገዛውን ፡ ንብረት ፡ እንዲለቅ ፡ መደረጉን ፡ ሳይጠብቅ ፡ በዚህ ፡ የመነቀል ፡ የአላፊነት ፡ ዋስትና ፡ ድንብ ፡ አስቀድሞ ፡ ሊጠቀምበት ፡ ይችላል ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ የገዥነት ፡ መብቱን ፡ እንዳያጣ ፡ ዳኞች ፡ ፍርድ ፡ ሊሰጡ ፡ በደረሱበት ፡ ጊዜ ፡ የመነቀሉም ፡ ጉዳይ ፡ የማያስፈራው ፡ ከሆነ ፡ በነዚህ ፡ ድንቦች ፡ ሊጠቀምባቸው ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፹፭ ። በቀዳሚነት ፡ ይገባኛል ፡ የማለት ፡ መብት ።

በውሉ ፡ ላይ ፡ የተጻፈ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የተሸጠውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ገዢው ፡ በቀደምትነት ፡ ለመግዛት ፡ ሕጋዊ ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ ለሚል ፡ ሰው ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሻጨ ፡ ለገዢው ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ፡ መክፈል ፡ የለበትም ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፹፮ ። የሻጨ ፡ አላፊነት ።

ገዢው ፡ የገዛውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በክፊል ፡ እንዲለቅ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዋጋውና ፡ በውሉ ፡ ካደረገው ፡ ወጪ ፡ በላይ ፡

ገዢው ፣ ይህን ፣ ንብረት ፣ ለማልሚያ ፣ ያወጣውን ፣ ገንዘብ ፣ እንዲመልስለት ፣
ሻጩን ፣ በአላፊነት ፣ ይጠይቃል ።

ቍ ፣ ጀቪጂ፻፹፯ ። ጉዳት ።

የማይንቀሳቀስ ፣ የንብረትን ፣ ሽያጭ ፣ ገዢው ፣ ወይም ፣ ሻጩ ፣ ተጎዳሁ ፣ በማ
ለት ፣ ምክንያት ፣ ሊያፈርሱት ፣ አይችሉም ።

ቍ ፣ ጀቪጂ፻፹፰ ። በማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ውስጥ ፣ ስለሚገኘው ፣ ሀብት ፣ የሚ
ሰጥ ፣ ዋስትና ። (፩) መሠረቱ ።

የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ስፋት ፣ በውሉ ፣ ውስጥ ፣ የተመለከተ ፣ ከሆነ ፣ ሻጩ ፣
በዚህ ፣ በንብረት ፣ ውስጥ ፣ ስለሚገኘው ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ አላፊ ፣ ዋስ ፣ ነው ።

ቍ ፣ ጀቪጂ፻፹፱ ። (፪) የገዢው ፣ መብት ።

(፩) በማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ውስጥ ፣ የተገኘው ፣ ሀብት ፣ 'ይገኛል ፣
ተብሎ ፣ ከተረጋገጠው ፣ በታች ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ በዚህ ፣ በጉደ
ለው ፣ ሀብት ፣ መጠን ፣ የዋጋ ፣ ቅናሽ ፣ እንዲደረግለት ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

(፪) በማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ውስጥ ፣ ያለው ፣ ሀብት ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ከተመ
ለከተው ፣ ዋጋ ፣ እጅግ ፣ ቢያንስ ፣ ከዐሥር ፣ እንድ ፣ ያነሰ ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እን
ደሆነ ፣ ወይም ፣ ሻጩ ፣ እንደ ፣ ገለጸው ፣ ንብረቱ ፣ ለተመደበበት ፣ ጉዳይ ፣
የማያገለግል ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገዢው ፣ ውሉ ፣ እንዲሰረዝለት ፣
ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቍ ፣ ጀቪጂ፻፺ ። (፫) ሁኔታና ፣ የጊዜ ፣ ውሳኔ ።

በማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ውስጥ ፣ ባለው ፣ ሀብት ፣ ጉድለት ፣ ምክንያት ፣
ላይ ፣ የተመሠረተው ፣ የገዢው ፣ የክስ ፣ አቤቱታ ፣ መቅረብ ፣ የሚገባው ፣ በጉድ
ለቱ ፣ ማረጋገጫ ፣ ዋስትና ፣ ላይ ፣ በተመሠረተው ፣ ሁኔታና ፣ ለዚያው ፣ በሚጸናው ፣
የጊዜ ፣ ውሳኔ ፣ መሠረት ፣ መሆን ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ጀቪጂ፻፺፩ ። (፬) የሻጩ ፣ መብት ።

(፩) የተሸጠው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ ልክ ፣ በውሉ ፣ ላይ ፣ ከተመለከተው ፣
በላይ ፣ ከፍ ፣ ያለ ፣ ሆኖ ፣ ቢገኝም ፣ እንኳ ፣ ሻጩ ፣ ዋጋ ፣ እንዲጨመርለት ፣
ለመጠየቅ ፣ አይችልም ።

(፪) ሻጩ ፣ ስሕተት ፣ የደረሰበት ፣ በገዢው ፣ ወይም ፣ በእንደራሴው ፣ አታላይ
ነት ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ (ሻጩ) ፣ መብቱን ፣ የሚጠይቅበት ፣ ደንብ ፣ እንደ ፣
ተጠበቀለት ፣ ይሆናል ።

ቍ ፣ ጀቪጂ፻፺፪ ። ውሉ ፣ በግድታ ፣ የሚፈጸምበት ፣ ሁኔታ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የገዛ ፣ ሰው ፣ ውሉ ፣ እንደ ፣ ቃሉ ፣ ዐይነት ፣ እንዲ
ፈጸምለት ፣ ለማድረግ ፣ የተለየ ፣ ጥቅም ፣ እንዳልው ፣ ሆኖ ፣ ይገመታል ።

(፪) ስለዚህ ፡ ውሉ ፡ እንደ ፡ ቃሉ ፡ ዐይነት ፡ እንዲፈጸምለት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ ሻጨ ፡ ውሉን ፡ እንደ ፡ ውሉ ፡ ቃል ፡ ከመፈጸም ፡ መዘግየቱን ፡ ከተረዳበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈጸምለት ፡ ካልጠየቀ ፡ በቀር ፡ ገዢው ፡ ውሉ ፡ በግዴታ ፡ እንዲፈጸም ፡ የማድረግ ፡ መብቱን ፡ ያጣል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፺፫ ። መልሶ ፡ የመግዛትን ፡ መብት ፡ አስጠብቆ ፡ ስለሚደረግ ፡ ሽያጭ ።

(፩) ሻጨ ፡ የሸጠውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ከገዢው ፡ ላይ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ የሚችልበትን ፡ መብቱን ፡ በሽያጩ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ አስጠብቆ ፡ ለመዋዋል ፡ ይችላል ።

(፪) የጋራ ፡ ሀብትነትን ፡ የአላባ ፡ ተቀባይነትንና ፡ የሌሎች ፡ ግዙፍ ፡ መብቶችን ፡ በሚመለከቱት ፡ አንቀጾች ፡ ለመሸጥ ፡ የተስፋ ፡ ቃል ፡ መስጠትን ፡ የሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ በዚህም ፡ ስምምነት ፡ ተፈጻሚችን ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፺፬ ። ከሽያጭ ፡ ጋራ ፡ የተዛመዱ ፡ ውሎች ።

የልዋጭን ፡ ውል ፤ ከሀብትነት ፡ በቀር ፡ መብቶችን ፡ ማስተላለፍንና ፡ የኪራይ ፡ ሽያጭን ፡ መብት ፡ ስለሚያስተላልፉ ፡ ውሎች ፡ ጉዳይ ፡ በተነገረው ፡ አንቀጽ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ በሚመለከቱት ፡ ጉዳዮችም ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፺፭ ። የኪራይ ፡ ሽያጭ ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ መዝገብ ፡ ስለ ፡ ማጻፍ ።

የኪራይ ፡ ሽያጭ ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ተከራይ ፡ ገዥ ፡ በውሉ ፡ የተሰጠውን ፡ የቀደምትነት ፡ መግዛት ፡ መብቱን ፡ ንብረቱ ፡ በሚገኝበት ፡ አገር ፡ ባለው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መጻፊያ ፡ መዝገብ ፡ ላይ ፡ ለማጻፍ ፡ ይችላል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ኪራይ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ኪራይ ፡ በጠቅላላው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፺፮ ። ትርጓሜ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ሀብት | የኪራይ ፡ ማለት ፡ አከራይ ፡ ተብሎ ፡ የሚጠራው ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ ተከራይ ፡ ተብሎ ፡ ለሚጠራው ፡ ለሌላው ፡ ወገን ፤ ላንድ ፡ ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ተከራይ ፡ በጥራ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ ነገር ፡ ኪራይ ፡ እየከፈለ ፡ ባንድ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ሀብት ፡ እንዲጠቀም ፡ ወይም ፡ እንዲገለገል ፡ የሚረጋገጥበት ፡ የውል ፡ ስምምነት ፡ ማለት ፡ ነው ።

(፪) የንግድ ፣ ወይም ፣ የእንዳስትሪ ፣ ሥራ ፣ የሚከናወንባቸውን ፣ የማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶችን ፣ ኪራይ ፣ የሚመለከቱትና ፣ በንግድ ፣ ወይም ፣ ልዩ ፣ ሕጎች ፣ የተወሰኑት ፣ ድንጋጌዎች ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፺፮ ፡ ኪራይና ፡ ሽያጭ ።

ተከራይ ፣ ለተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ ኪራይ ፣ ከከፈለ ፣ በኋላ ፣ ለተከራየው ፣ የማይንቀሳቀሰው ፣ ንብረት ፣ ባለሀብት ፣ ይሆናል ፣ የሚል ፣ ቃል ፣ በኪራይ ፣ ውል ፣ ውስጥ ፣ ተመልክቶ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሁለቱ ፣ ተዋዋዮች ፣ ስምምነታቸውን ፣ እንደ ፣ ኪራይ ፣ ውል ፣ ብለው ፣ ቢሰይሙትም ፣ እንኳ ፣ ውላቸው ፣ እንደ ፣ ሽያጭ ፣ ውል ፣ ይቁጠራል ።

ቀ፡ ፪ሺ፰፻፺፭ ፡ የውሎ ፣ ማስረጃ ።

- (፩) አንድ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ሀብት ፣ ተከራይቶ ፣ ነበረ ፣ ብሎ ፣ ለማስረጃት ፣ የሚቻለው ፣ የመከራየቱ ፣ ሁኔታና ፣ ጊዜ ፣ ከመጀመሩ ፣ በፊት ፣ የጽሑፍ ፣ ማስረጃ ፣ በማቅረብ ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ ችሎት ፣ ፊት ፣ በተሰጠ ፣ የቃል ፣ መተማመን ፣ ወይም ፣ በፍርድ ፣ ላይ ፣ በተሰጠ ፣ የመሐላ ፣ ቃል ፣ አስረጅነት ፣ ብቻ ፣ ነው ።
- (፪) እንዲህ ፣ ያለ ፣ ውል ፣ አለ ፣ ብሎ ፣ ለማስረጃት ፣ ከዚህ ፣ በላይ ፣ በተጻፉት ፣ ማስረጃዎች ፣ ሌላ ፣ ለማቅረብ ፣ አይቻልም ።
- (፫) ቢሆንም ፣ የኪራይ ፣ ውል ፣ የመከናወኑን ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፣ ውል ፣ መኖሩን ፣ ምስክሮች ፣ በማቅረብ ፣ ወይም ፣ በግምት ፣ አስተያየት ፣ ለማስረጃት ፣ ይቻላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፯፻፺፱ ፡ በማይንቀሳቀሱ ፣ ንብረቶች ፣ መዝገብ ፣ ስለ ፣ መጻፍ ።

- (፩) ካፎ ፣ ዓመት ፣ ለበለጠ ፣ ጊዜ ፣ የተደረገ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የኪራይ ፣ ውሎች ፣ ንብረቶቹ ፣ በሚገኙበት ፣ አገር ፣ ባለው ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ካልተጻፉ ፣ በቀር ፣ ለሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆኑ ፣ አይችሉም ።
- (፪) ከእምስት ፣ ዓመት ፣ ለበለጠ ፣ ጊዜ ፣ የተደረገ ፣ በማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መዝገብ ፣ ውስጥ ፣ ያልተጻፈ ፣ የኪራይ ፣ ውል ፣ የተረጋገጠ ፣ ቀን ፣ ያለው ፣ ከሆነ ፣ በዚህ ፣ ንብረት ፣ ላይ ፣ ያላቸውን ፣ መብት ፣ ያጸፉትን ፣ ሦስተኛ ፣ ወገኖች ፣ መብታቸውን ፣ ካጸፉበት ፣ ቀን ፣ እንሥቶ ፣ እስከ ፣ ፭ ፣ ዓመት ፣ ድረስ ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆን ፣ ይችላል ።
- (፫) እንደዚህ ፣ ያልሆነ ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የኪራይ ፣ ውል ፣ ላልተወሰነ ፣ ጊዜ ፣ እንደ ፣ ተደረገ ፣ ይቁጠራል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ስለ ፡ ማስረከብ ።

- (፩) አከራይ ፡ ያከራየውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ሀብት ፡ ከተጨማሪ ፡ ዕቃዎች ፡ ጋራና ፡ በውሉ ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ በሀብቱ ፡ ተፈጥሮ ፡ መሠረት ፡ ለተመደበበት ፡ ጉዳይ ፡ ሊያለግል ፡ በሚችልበት ፡ ሁኔታ ፡ አሟልቶ ፡ ለተከራይ ፡ ማስረከብ ፡ አለበት ።
- (፪) የማስረከቢያው ፡ ጊዜና ፡ ስፍራ ፡ የሚወሰነው ፡ ስለ ፡ ሽያጭ ፡ ውል ፡ በተነገረው ፡ ደንጋጌና ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፩ ። የሥራዎች ፡ ሁኔታና ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) አንደኛው ፡ ወይም ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ለተከራይ ፡ አገልግሎትና ፡ ጥቅም ፡ የተሰጠው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሚገኝበት ፡ ሁኔታና ፡ እንዲሁም ፡ ከተከራየው ፡ ሀብት ፡ ጋራ ፡ ተያይዞ ፡ የሚገኘው ፡ የተንቀሳቃሽ ፡ ዕቃ ፡ ዝርዝርና ፡ የዋጋውም ፡ ግምት ፡ ጭምር ፡ ተዘጋጅቶ ፡ ጥያቄው ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ወዲያውኑ ፡ ለተከራይ ፡ መሰጠት ፡ አለበት ።
- (፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ሁሉ ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፪ ። (፪) ወጪ ።

- (፩) ለተከራየው ፡ ሀብት ፡ የስፍራ ፡ ሁኔታና ፡ ለዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ መጻፈያ ፡ የሚደረገውን ፡ ወጪ ፡ የሚችሉት ፡ ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ናቸው ።
- (፪) ተከራይ ፡ ለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ገንዘብ ፡ አስቀድሞ ፡ ወጪ ፡ አድርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለአከራይ ፡ ከሚከፍለው ፡ የኪራይ ፡ ገንዘብ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ሒሳቡ ፡ ቀንሶ ፡ ለማስቀረት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፫ ። (፫) ቅጣት ።

- (፩) ከተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ አንደኛው ፡ የስፍራውን ፡ ሁኔታና ፡ የዕቃውን ፡ ዝርዝር ፡ የሚያመለክተውን ፡ ሰነድ ፡ በአድነት ፡ ሁኖ ፡ ለማዘጋጀት ፡ ሳይቀርብ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ ብቻ ፡ በራሱ ፡ ሠርቶ ፡ ወይም ፡ አሠርቶ ፡ ለተዋዋዩ ፡ ሊያስታውቀው ፡ ይችላል ።
- (፪) ይህኛውም ፡ ወገን ፡ የሚያደርጋቸውን ፡ መቃወሚያዎችና ፡ ይጠበቅልኝ ፡ የሚለውን ፡ መብቱን ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ላንደኛው ፡ ተዋዋዩ ፡ ካላስታወቀ ፡ ይህን፡የቦታ ፡ ሁኔታ ፡ መግለጫና ፡ ዝርዝሩን ፡ ፈቅዶ ፡ እንደ ፡ ተቀበላቸው ፡ ይቈጠራል ።
- (፫) አንደኛው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ የሚያቀርባቸው ፡ መቃወሚያዎችና ፡ ይጠበቁልኝ ፡ የሚላቸው ፡ መብቶች ፡ ዋጋ ፡ የሚኖራቸው ፡ ማስታወቂያው ፡ ከደረሰው ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በ፮ ፡ ወሮች ፡ ውስጥ ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ሁኔታና ፡ የዕቃ ፡ ዝርዝር ፡ መዝገብ ፡ ያዘጋጀ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፬ ። የዕቃው ፡ ጉድለት ፡ (፩) የውሉ ፡ መፍረስ ።

- (፩) የመረካከቡ ፡ ጉዳይ ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፤ የተከራየው ፡ ሀብት ፡ የተመደበ በትን ፡ አገልግሎት ፡ እንደሚቀንስ ፡ ዐይነት ፡ ከፍተኛ ፡ ግምት ፡ ያለው ፡ ጉድለት ፡ የተገኘበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈረስለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ከተረከበ ፡ በኋላ ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ጉድለት ፡ የደረሰ ፡ ወይም ፡ የተገኘበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ ውሉ ፡ እንዲሰረዝልኝ ፡ የማለት ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።
- (፫) ውሉ ፡ በተደረገበት ፡ ጊዜ ፡ አከራዩ ፡ ይህን ፡ ጉዳይ ፡ ለይቶ ፡ የሚያውቅ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፣ ተከራዩ ፡ በተከራየው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ልዩ ፡ ጥቅም ፡ ከግምት ፡ ውስጥ ፡ አይገባም ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፭ ። (፪) የጉዳት ፡ ኪሣራ ።

- (፩) አከራዩ የተከራየውን ፡ ሀብት ፡ ለተከራዩ ፡ ባስረከበበት ፡ ጊዜ ፡ የተከራየው ፡ ሀብት ፡ ጉድለት ፡ እንደ ፡ ነበረበት ፡ ሲያውቅ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ ሲሆን ፡ በንብረቱ ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ ጉድለት ፡ ለተከራዩ ፡ ሳያስታውቅ ፡ በቸልታ ፡ ዝም ፡ ብሎ ፡ አስረከቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ በተከራዩ ፡ ላይ ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፤ አላፈ ፡ ሆኖ ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
- (፪) እንዲሁም ፡ የውሉ ፡ ዘመን ፡ በመፈጸም ፡ ላይ ፡ ባለበት ፡ ጊዜ ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ጉድለት ፡ በአከራዩ ፡ ስሕተት ፡ ምክንያት ፡ የደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በተከራዩ ፡ ላይ ፡ ለደረሰው ፡ ጉዳት ፡ ካሳ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፮ ። (፫) ከውሉ ፡ መፍረስ ፡ ጋራ ፡ ስላለ ፡ ግንኙነት ።

- (፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ ውስጥ ፡ የተመለከተው ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ከውሉ ፡ መፍረስ ፡ ጋራ ፡ ምንም ፡ ግንኙነት ፡ የለውም ።
- (፪) ውሉን ፡ ማፍረስ ፡ አስፈላጊ ፡ ባይሆንም ፡ እንኳ ፡ ኪሣራው ፡ እንዲከፈል ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።
- (፫) የውሉ ፡ መፍረስ ፡ በሚወሰንበት ፡ ጊዜ ፡ ይልቁንም ፡ በውሉ ፡ መፍረስ ፡ ምክንያት ፡ የደረሰውን ፡ ጉዳት ፡ ለመካሥ ፡ ሲባል ፡ የጉዳቱ ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፈል ፡ ለማድረግ ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፯ ። (፬) የሚታይ ፡ ጉድለት ።

ተከራዩ ፡ የሚከራከርበት ፡ ጉድለት ፡ የሚታይ ፡ ጉድለት ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ይህ ንንም ፡ ጉድለት ፡ ውሉን ፡ በፈረመበት ፡ ጊዜ ፡ የሚያውቀው ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተውን ፡ የመስራቲያ ፡ መብቱን ፡ ሊጠቀምበት ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፷ ። (፳) አደገኛ ፡ ጉድለት ።

(፳) ስለ ፡ ሆነም ፡ የተከራየው ፡ ሀብት ፡ በተከራዩ ፡ ሕይወት ፡ ወይም ፡ በጤን ነቱ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ አብረው ፡ በሚኖሩት ፡ ቤተ ፡ ሰቦቹ ፡ ወይም ፡ በሠራተኞቹ ፡ ሕይወትና ፡ ጤንነት ፡ ላይ ፡ ከባድ ፡ ሆኖ ፡ የሚገመት ፡ አደጋ ፡ የሚያደርስ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ጉድለት ፡ የሚታይ ፡ ጉድለት ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ የዚህ ፡ ዐይነት ፡ ጉድለት ፡ መኖሩን ፡ ውሉን ፡ በተዋዋለበት ፡ ጊዜ ፡ የሚያውቅ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ተከራዩ ፡ የውሉን ፡ መፍረስ ፡ ውሳኔ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማንኛውም ፡ ስምምነት ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፱ ። (፳) አላፈነትን ፡ የሚያስወግድ ፡ ስምምነት ።

በተከራየው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ ጉድለት ፡ አከራዩ ፡ በመጥፎ ፡ ልቡና ፡ ደብቆ ፡ ሳይገልጽ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ እነዚህ ፡ ጉድለቶች ፡ ተከራዩ ፡ የተከራየውን ፡ ሀብት ፡ ጠቃሚነት ፡ የሚያስቀሩ ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በንብረቱ ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ የሚደርስበትን ፡ አላፈነት ፡ የሚያስወግድ ፡ ወይም ፡ አላፈ ነቱን ፡ የተወሰነ ፡ የሚያደርጉ ፡ ማንኛቸውም ፡ ስምምነቶች ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፲ ። (፯) በውሉ ፡ ስምምነት ፡ የተሰጠ ፡ ዋስትና ።

(፯) የተከራየው ፡ ሀብት ፡ አለው ፡ ብሎ ፡ አከራዩ ፡ በግልጽ ፡ ያረጋገጠው ፡ ዐይ ነተኛ ፡ ነገር ፡ በሀብቱ ፡ ላይ ፡ የሌለ ፡ ወይም ፡ ሳይኖር ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተከራዩ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈረስለት ፡ ለመጠየቅና ፡ እንዲሁም ፡ በዚህ ፡ ጉድለት ፡ ምክንያት ፡ ስለ ፡ ደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ይህን ፡ መብት ፡ በመቀነስ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተጻፉት ፡ ቍጥሮች ፡ ውስጥ ፡ የተመለከቱትን ፡ ድንጋጌዎች ፡ አከራዩ ፡ ሊከራከርባቸው ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፲፩ ። በተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በሰላም ፡ ስለ ፡ መገልገል ።

ተከራዩ ፡ በተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የኪራዩ ፡ ዘመን ፡ ጸንቶ ፡ እስከሚቋይበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ በሰላም ፡ ሊጠቀምበት ፡ እንዲችል ፡ አከራዩ ፡ ዋስ ትና ፡ ይሰጠዋል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፲፪ ። የተከራየውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

አከራዩ ፡ ካልፈቀደለት ፡ በቀር ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ ጸንቶ ፡ እስከሚቋይበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ተከራዩ ፡ የተከራየውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሁኔታ ፡ ለመለወጥ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ጸ፲፱፻፲፫ ። በተከራየው ፡ ሀብት ፡ ላይ ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ በማለት ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡

የሚያቀርበው ፡ ክርክር ።

- (፩) የተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የኔ ፡ ነው ፡ ወይም ፡ በዚሁ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ መብት ፡ አለኝ ፡ ብሎ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ክርክር ፡ ያነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራይ ፡ ወዲያውኑ ፡ ላከራይ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፪) ይህ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ክርክሩን ፡ በፍርድ ፡ ፊት ፡ ያቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተነሣው ፡ ክርክር ፡ በሦስተኛው ፡ ሰውና ፡ ባከራይ ፡ መካከል ፡ እንዲፈጸምና ፡ ተከራይ ፡ ከነገሩ ፡ ውጭ ፡ እንዲሆን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፫) በዚሁ ፡ በተነሣው ፡ ክርክር ፡ ምክንያት ፡ በተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሚገለገልበት ፡ ጥቅሙ ፡ ተቋርጦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ይህ ፡ ሁከትና ፡ ችግር ፡ የደረሰበት ፡ መሆኑን ፡ ለአከራይ ፡ ካስታወቀ ፡ ጥቅሙ ፡ ለተቋረጠበት ፡ ጊዜ ፡ ካለው ፡ ሒሳብ ፡ ጋራ ፡ ተመዛዛኝ ፡ በሚሆን ፡ መጠን ፡ ከኪራይ ፡ ላይ ፡ ቀንሶ ፡ ማስቀረት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ጸ፲፱፻፲፬ ። ቀላል ፡ የሆነ ፡ አድራጎት ፡ ሁከት ።

- (፩) በተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የባለቤትነት ፡ መብት ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ መብት ፡ አለን ፡ በማይሉ ፡ በሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ አድራጎት ፡ ለሚነሣው ፡ ሁከት ፡ አከራይ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጥ ፡ አይገደድም ።
- (፪) ይህን ፡ የመሰለውን ፡ ሁከት ፡ ለማስወገድ ፡ ተከራይ ፡ በራሱ ፡ ስም ፡ ለመከራከር ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ጸ፲፱፻፲፭ ። ቀረጥና ፡ ግብር ።

ከተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የሚጠየቀውን ፡ ቀረጥና ፡ ግብር ፡ የሚከፍል ፡ አከራይ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ጸ፲፱፻፲፮ ። ስለ ፡ ማሳደስ ፡ (፩) ያከራይ ፡ ግዴታዎች ።

አከራይ ፡ የተከራየውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በሚገባ ፡ መጠበቅና ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ዘመን ፡ ጸንቶ ፡ እስከሚቆይበት ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ለንብረቱ ፡ ማደሻ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውንና ፡ በኪራይ ፡ ውስጥ ፡ የማይታሰቡትን ፡ የማደሻ ፡ ወጪ ፡ ሁሉ ፡ መቻል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ጸ፲፱፻፲፯ ። (፪) ለአከራይ ፡ የማስታወቅ ፡ ግዴታ ።

የተከራየው ፡ ንብረት ፡ ስለ ፡ ጥበቃውና ፡ ስለ ፡ አያያዙ ፡ የማደሻ ፡ ወጪ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ሁኑ ፡ ይህንንም ፡ ወጪ ፡ የሚችለው ፡ ተከራይ ፡ ባልሆነ ፡ ጊዜ ፡ ተከራይ ፡ ይህን ፡ ሁኔታ ፡ ላከራይ ፡ ማስታወቅ ፡ ግዴታ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፱፻፲፰ ። (፫) የማደሱ ፡ ሥራ ፡ የሚያስከትለውን ፡ የመቻል ፡ ግዴታ ።

የተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የማደስ ፡ ሥራ ፡ የሚያሻው ፡ ሲሆን ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ እስኪያልቅ ፡ ድረስ ፡ ለመጠበቅ ፡ የማይቻል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ሥራ ፡ የሚያስከትለው ፡ መሰናክል ፡ ማንኛውም ፡ ዐይነት ፡ ቢሆንና ፡ የማደሱ ፡ ሥራ ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ ከተከራየው ፡ ንብረት ፡ በከፊሉ ፡ አገልግሎቱን ፡ የሚያቋርጥበት ፡ ቢሆንም ፡ ተከራዩ ፡ ሥራው ፡ እስኪሠራ ፡ መታገሥ ፡ አለበት ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፱፻፲፱ ። (፬) የአከራዩ ፡ ግዴታ ፡ ወሰን ።

አከራዩ ፡ ላከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ወይም ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ማደሻ ፡ የሚያወጣው ፡ ገንዘብ ፡ በሦስት ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ ከሚያገኘው ፡ ኪራይ ፡ የበለጠ ፡ ሒሳብ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እነዚህን ፡ የማደስ ፡ ሥራዎች ፡ እንዲፈጽም ፡ ሊገደድ ፡ አይችልም ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፱፻፳ ። የአከራዩ ፡ ግዴታዎችን ፡ አለመፈጸም ፡ የሚያስከትለው ።

(፩) አከራዩ ፡ ሊፈጽማቸው ፡ የሚገባውንና ፡ ለተከራዩ ፡ ጥቅም ፡ የሚሆኑት ፡ የማደስ ፡ ሥራዎች ፡ ጊዜ ፡ ሳይፈጅ ፡ ሳይፈጽማቸው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተከራዩ ፡ እነዚህን ፡ ሥራዎች ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ ለማሠራተና ፡ ያወጣውን ፡ ወጪ ፡ ከሕጋዊ ፡ ወለዱ ፡ ጋራ ፡ ከኪራዩ ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ ቀንሶ ፡ ለማስቀረት ፡ ይችላል ።

(፪) ከፈቀደም ፡ እንደ ፡ ጊዜውም ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታ ፡ ተከራዩ ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅና ፡ አስፈላጊም ፡ ከሆነ ፡ ውሉ ፡ እንዲሰረዝለት ፡ ለማድረግ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፱፻፳፩ ። ተከራዩ ፡ በተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሚጠቀምበት ፡

ሁኔታ ።

(፩) ተከራዩ ፡ በተከራየው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሚጠቀመው ፡ አስፈላጊ ጊዜውን ፡ የጥበቃ ፡ ጥንቃቄ ፡ በማድረግና ፡ በኪራዩ ፡ ውል ፡ ላይ ፡ ንብረቱ ፡ የተመደበበትን ፡ አገልግሎት ፡ መሠረት ፡ በማድረግ ፡ ነው ።

(፪) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ቢሆን ፡ ውሉ ፡ ካለቀ ፡ በላይ ፡ ውጤቱን ፡ የሚቀጥል ፡ መለዋወጥ ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ሁኔታና ፡ ንብረቱ ፡ በተመደበበት ፡ የፍሬ ፡ አሰጣጥ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ለመፈጸም ፡ አይችልም ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፱፻፳፪ ። የአከራዩ ፡ መቁጣጠር ።

(፩) አከራዩ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ የሚመለከቱትን ፡ ግዴታዎች ፡ ተከራዩ ፡ አክብሮ ፡ የሚጠብቅ ፡ መሆኑን ፡ ለመቁጣጠር ፡ ይችላል ።

(፪) ይህም ፡ የመቄጣጠር ፡ ጉዳይ ፡ ሊፈጸም ፡ የሚገባው ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በተከራይ ፡ ላይ ፡ እንዳችም ፡ ችግር ፡ በማያመጣና ፡ ትክክለኛ ፡ ነው ፡ በሚጻፍ ፡ ሁኔታ ፡ ተከራይንም ፡ በማያበሳጭ ፡ ዐይነት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፳፫ ። የኪራይ ፡ አከፋፈል ።

(፩) ተከራይ ፡ በኪራይ ፡ ውል ፡ በተወሰኑት ፡ ጊዜዎች ፡ የንብረቱን ፡ ኪራይ ፡ ወይም ፡ የርሻ ፡ አበል ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) የኪራይ ፡ መክፈያውና ፡ ዘመን ፡ በውሉ ፡ ላይ ፡ ያልተመለከተ ፡ ሲሆን ፡ በሕግ ፡ በተወሰኑት ፡ ጊዜዎች ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፳፭ ። የአከራይ ፡ ይዞ ፡ የማቂየት ፡ መብት ። (፩) መሠረቱ ።

ያንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ አከራይ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ባለፈው ፡ ዓመት ፡ ላልተከፈለው ፡ ኪራይና ፡ ላለበትም ፡ ዓመት ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ሊከፈለው ፡ ለሚገባው ፡ ኪራይ ፡ ዋስትና ፡ ለቤቱ ፡ ማጌጫ ፡ ከሚያገለግሉት ፡ ዕቃዎችም ፡ ሆነ ፡ ለስፍራው ፡ ማልሚያ ፡ ከሚጠቅሙት ፡ መሣሪያዎች ፡ ውስጥ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፳፮ ። (፪) መብቱ ፡ የሚፈጸምባቸው ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ።

(፩) አከራይ ፡ የዕቃዎቹ ፡ ባለቤትነት ፡ የተከራይ ፡ አለመሆኑን ፡ ዐውቆ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ ይገባው ፡ ኑሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዕቃዎቹ ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብቱ ፡ ሊፈጸም ፡ እይቻልም ።

(፪) አከራይ ፤ ተከራይ ፡ ወደ ፡ ተከራየው ፡ ስፍራ ፡ ያመጣቸው ፡ የሚንቀሳቀሱ ፡ ሀብቶች ፡ የራሱ ፡ አለመሆናቸውን ፡ ያወቀው ፡ ውሉ ፡ ጸንቶ ፡ በሚቂይበት ፡ ጊዜ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ በቅርብ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ እንዲፈርስ ፡ ካላመለከተ ፡ በቀር ፡ በእነዚህ ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ ይዞ ፡ የማቂየት ፡ መብቱ ፡ ይቀርባል ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፳፯ ። (፫) ውጤቱ ።

(፩) ይዞ ፡ የማቂየት ፡ መብት ፡ ባለው ፡ መሠረት ፤ በዳኞቹ ፡ ፈቃድ ፤ ተከራይን ፡ በተከራየው ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ውስጥ ፤ ኪራይን ፡ ወይም ፡ የርሻውን ፡ አበል ፡ ለመክፈል ፡ ዋስትና ፡ እንዲሆኑት ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ዕቃዎች ፡ እንዲተው ፡ አከራይ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

(፪) በስውር ፡ ወይም ፡ በጎይል ፡ የተወሰዱትን ፡ ዕቃዎች ፡ ከነበሩበት ፡ ስፍራ ፡ ከተዛወሩ ፡ በኋላ ፡ አከራይ ፡ በዐሥር ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ በፍርድ ፡ ያሲያዛቸው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የአከራይን ፡ መብቶች ፡ በቀደምትነት ፡ መክፈያ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ጀቪ፱፻፳፰ ። ውሉ ፡ የሚጸናበት ፡ ጊዜ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ኪራይ ፤ ለተወሰነ ፡ ወይም ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ሊደረግ ፡ ይችላል ። ስለሆነም ።

(፪) ከሃምሳ : ዓመት : ለበለጠ : ጊዜ : ሊደረግ : አይችልም ።

(፫) ከሃምሳ : ዓመት : ለበለጠ : ጊዜ : ለሚቁይ : ዘመን : የተደረገ : የማይንቀሳ ቀስ : ንብረት : ኪራይ : ውል : ለአምሳ : ዓመት : ጊዜ : እንደ : ተደረገ : ያህል : ይቁጠራል ።

ቊ : ፪ሺ፱፻፳፰ ። ያከራይ:ወይም : የተከራይ : መሞት ።

(፬) የኪራዩ : ውል ፤ በአከራይ : ወይም : በተከራይ : መሞት ፤ ወይም : በአከራዩ : ወይም : በተከራዩ : ላይ : በሚደርሰው : የችሎታ : ማጣት : ምክንያት : አይፈርስም ።

(፭) ስለ : መሬት : ኪራይ : የተጻፉት : ልዩ : ደንቦችና : እንዲሁም : ስለ : ተከራዩ : መከሠር : በንግድ : ሕግ : የኪሣራን : ደንብ : የሚመለከቱት : ድንጋጌዎች : የተጠበቁ : ናቸው ።

ቋ : ፪ሺ፱፻፳፱ ። በኪራይ : የተሰጠው : የማይንቀሳቀስ : ንብረት : ስለ : መጥፋት ።

(፮) በኪራይ : የተሰጠው : የማይንቀሳቀስ : ንብረት : የኪራዩ : ውል : በሚቁይ በት : ጊዜ : ውስጥ : ባልታሰበ : ምክንያት : በሙሉ : የጠፋ : እንደ : ሆነ ፤ ውሉ : ያለ : ክርክር : ያላ : አንዳች : ፎርማሊቴ) : ይፈርሳል ።

(፯) የማይንቀሳቀሰው : ንብረት : የጠፋው : በከፊል : ብቻ : እንደ : ሆነ ፤ ግን ፤ ተከራዩ : እንደ : አካባቢዎቹ : ምክንያቶች : ዋጋው : እንዲቀንስለት:ወይም : ውሉ : እንዲፈርስ : ለመጠየቅ : ይችላል ።

(፰) በነዚህ : በሚጠይቃቸው : ነገሮች : በሁለቱም : ጊዜ : ቢሆን : አንዳች : ኪሣራ : ሊጠይቅ : አይችልም ።

ቋ : ፪ሺ፱፻፴፬ ። አከራዩ : ግዴታዎቹን : ስለ : አለመፈጸሙ ።

(፳) የማይንቀሳቀሰው : ንብረት : ጠቃሚነት : ወይም : አገልግሎት : ከፍ : ባለ : በሚያገውድል : አኳኋን : አከራዩ : ግዴታዎቹን : ያልፈጸመ : እንደ : ሆነ ፤ ተከራዩ ፤ የኪራዩ : ውል : እንዲፈርስ : ለመጠየቅ : ይችላል ።

(፳፩) ከዚህም : በቀር : ወይም : ከውሉ : መፍረስ : ሌላ ፤ አከራዩ : ግዴታዎቹን : ባለመፈጸሙ : ምክንያት : ለደረሰበት : ጉዳት : ተከራዩ : ተመዛዛኝ : የሆነ ፤ ኪሣራ : ለመጠየቅ : ይችላል ።

ቋ : ፪ሺ፱፻፴፩ ። ተከራዩ : ግዴታዎችን:ስለ : አለመፈጸሙ ።

(፳፪) የአከራዩን : መብት : አደጋ : በሚደርስበት : አኳኋን : ተከራዩ : ግዴታዎቹን : ያልፈጸመ : እንደ : ሆነ ፤ አከራዩ : ውሉ : እንዲፈርስ : ለመጠየቅ : ይችላል ።

(፳፫) ከዚህም : በቀር ፤ ወይም : ከውሉ : መፍረስ : ሌላ ፤ ተከራዩ : ግዴታዎቹን : ባለመፈጸሙ : ምክንያት : በሚያደርስበት : ጉዳት : ተመዛዛኝ : የሚሆን ፤ የጉዳቱን : ኪሣራ : አከራዩ : ለመጠየቅ : ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፴፪ ። የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ በሚሆን ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ የኪራይ ።
ውል ፡ መቃወሚያ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) በአከራዩና ፡ በተከራዩ ፡ መካከል ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ዐይነት ፡ የተነገረ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ተከራዩ ፡ ከተረከበው ፡ በኋላ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ ወይም ፡ አላባ ፡ ተቀባይ ፡ ለሚሆነው ፡ ሰው ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ መቃወሚያ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

(፪) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ለሕዝብ ፡ ጥቅም ፡ ተብሎ ፡ የሚለቀቅበት፤ ሁኔታ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፴፫ ። (፪) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በሚጻፍበት ፡ መዝገብ ፡ ያልተጻፈ ፡ የኪራይ ፡ ውል ።

(፩) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በሚገኝበት ፡ ቦታ ፡ የርስት ፡ መዝገብ ፡ ያልተጻፈ ፡ ሲሆን ፤ ንብረቱን ፡ የገዛው ፡ ወይም ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ የኪራዩን ፡ ውል ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ውል ፡ አድርጎ ፡ ለመገመት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ የተረጋገጠ ፡ ቀን ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገዢው ፡ ውሉን ፡ በርስት ፡ መዝገብ ፡ ካጻፈበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አምስት ፡ ዓመት ፡ ተከራዩ ፡ የኪራዩን ፡ ውል ፡ ለገዢው ፡ መቃወሚያ ፡ ሊያደርገው ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፴፬ ። ይህን ፡ ግምት ፡ ስለሚመለከተው ፡ የውል ፡ ቃል ። (፩) ውጤቱ ።

(፩) የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ያገኘው ፡ ወይም ፡ የገዛው ፡ ሰው ፤ የኪራይ ፡ ውል ፡ እንዳይቀጥል ፡ ለማድረግ ፡ የሚችል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ፤ በአከራዩና ፡ በተከራዩ ፡ መካከል ፡ ስምምነት ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውሉን ፡ እንዳይቀጥል ፡ የሚፈልግ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ ንብረቱን ፡ ለገዛው ፡ ወይም ፡ ላገኘው ፡ ሰው ፡ ጥያቄ ፡ ካቀረበለት ፡ በኋላ ፤ የገዛው ፡ ወይም ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ የመሥራት ፡ ፈቃድ ፡ እንዳለው ፡ ወይም ፡ እንደሌለው ፡ ለተባለው ፡ ተከራይ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) በዚህ ፡ በተባለው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በተሰጠው ፡ መብት ፡ ያልሠራበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ንብረቱን ፡ የገዛው ፡ ወይም ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ መብቱ ፡ ይቀርብታል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፴፭ ። (፪) መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ ውለታ ፡ አድርጎ ፡ ስለሚደረገው ፡ ሽያጭ ።

የሸጠውን ፡ ንብረት ፡ መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ ውል ፡ አድርጎ ፡ ንብረቱን ፡ የሸጠ ፡ ሰው ፡ መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ አልቆ ፡ ፍጹም ፡ ባለሀብት ፡ እስኪሆን ፡ ድረስ ፤ ባለይዞታውን ፡ ለማስለቀቅ ፡ ባለው ፡ መብቱ ፡ ሊሠራበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፴፮ ፡ ንብረቱን ፡ የመመለስ ፡ ግዴታ ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) የኪራዩ ፡ የውል ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፤ ተከራዩ ፡ በኪራይ ፡ የያዘውን ፡ የማይን ቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ለአከራዩ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

(፪) እንደዚሁም ፡ ከማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ጋራ ፡ የተቀበላቸውን ፡ የተፈጥሮ ፡ ዐይነታቸውን ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ የሚገኙትን ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፡ የተፈጥሮ ፡ ዐይነታቸውን ፡ እንደ ፡ ያዙ ፡ ለአከራዩ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፴፯ ፡ (፪) ለኪራይ ፡ ከተሰጠው ፡ ንብረት ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ከዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ ጋራ ፡ ትክክለኛ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

በአከራይና ፡ በተከራይ ፡ መካከል ፡ ስለ ፡ ንብረቱ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ የተደረገ ፡ ስምምነት ፡ እንዳለ ፤ ተከራዩ ፤ ስለ ፡ ንብረቱ ፡ ሁኔታና ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ በተነገረው ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ የተቀበለውን ፡ ነገር ፡ እንዳለ ፡ አድርጎ ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፴፰ ፡ (፫) ስለ ፡ ንብረቱ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ በተዋዋዮቹ ፡ መካከል ፡ ስምምነት ፡ አለመኖር ።

(፩) ስለ ፡ ንብረቱ ፡ ሁኔታ ፡ በአከራይና ፡ በተከራይ ፡ መካከል ፡ የተደረገ ፡ የመተማመኛ ፡ ጽሑፍ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተከራዩ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ እንደ ፡ ተቀበለው ፡ ይገመታል ።

(፪) ስለ ፡ ዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ በተዋዋዮቹ ፡ መካከል ፡ የተደረገ ፡ የመተማመኛ ፡ ጽሑፍ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፤ ተጨማሪ ፡ ነገሮች ፡ እንዳልነበሩበት ፡ ሁኖ ፡ ይገመታል ።

(፫) በነዚህ ፡ ግምቶች ፡ ላይ ፡ ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ ለማቅረብ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፴፱ ፡ (፬) የዳኞች ፡ አመዛዘን ።

ስለ ፡ ንብረቱ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ ዝርዝር ፤ የተሰናዳው ፡ ጽሑፍ ፡ በአንድ ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ ብቻ ፡ ሆኖ ፡ ሌላው ፡ ወገን ፡ ያልተቀበለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኞች ፡ አካባቢዎቹን ፡ ምክንያቶች ፡ በመመልከት ፡ ስለ ፡ ንብረቱ ፡ ሁኔታ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ዕቃው ፡ ዝርዝር ፡ ለሚሆነው ፡ ስምምነት ፡ የሚገባ ፡ መስሎ ፡ የሚታያቸውን ፡ ግምት ፡ ይሰጡታል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፵ ፡ የተከራየው ፡ ነገር ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ።

(፩) ተከራዩ ፡ የተከራየውን ፡ ነገር ፡ ከተቀበለ ፡ በኋላ ፤ ነገሩ ፡ የጠፋ ፡ ወይም ፡ የተበላሸ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኅላፊ ፡ ይሆናል ።

(፪) በተለየም ፤ የተባለውን ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ ያደረሰው ፡ በቤተ ፡ ሰቡ ፡ ወይም ፡ ወደማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ውስጥ ፡ ባስገባው ፡ ሰው ፡ ምክንያት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ቡኅላፊነት ፡ ይጠየቃል ።

ቀ* : ፪ሺ፱፻፵፩ ። የኅላፊነቱ ፡ ወሰን ።

- (፩) ተክራዩ ፤ የተከራየው ፡ ነገር ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ በአከራዩ ፡ ወይም ፡ በድንገተኛ ፡ ሁኔታ ፡ ምክንያት ፡ መሆኑን ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኅላፊነቱ ፡ ይቀርላል ።
- (፪) እንደዚሁም ፡ የጠፋው ፡ ወይም ፡ የተባላሸው ፡ ነገር ፡ ከማርጂቱ ፡ ወይም ፡ ከማናቸውም ፡ በነገሩ ፡ ከተገኘው ፡ ጉድለት ፡ የተነሣ ፡ መሆኑን ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኅላፊነት ፡ ይቀርላል ።
- (፫) የነገሩ ፡ መበላሸት ፡ ነገሩን ፡ በደንበኛ ፡ አገልግሎት ፡ ላይ ፡ በማዋልና ፡ በተፈቀደው ፡ አደራረግ ፡ ሲሆን ፤ ተክራዩ ፡ ኅላፊነት ፡ የለበትም ።

ቀ* : ፪ሺ፱፻፵፪ ። ማስጠንቀቂያ ፡ የተሰጠው ፡ ተክራይ ።

የተቀበለውን ፡ ነገር ፡ እንዲመልስ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ የተሰጠው ፡ ተክራይ ፤ የተባለው ፡ ነገር ፡ የጠፋው ፡ ወይም ፡ የተበላሸው ፡ ይህንኑ ፡ ነገር ፡ በአስፈላጊው ፡ ጊዜ ፡ ለአከራዩ ፡ መልሶለት ፡ ቢሆን ፡ ኑሮ ፡ ከመጥፋቱ ፡ ወይም ፡ ከመበላሸቱ ፡ ሁኔታ ፡ የማይደን ፡ መሆኑን ፡ ለማስረዳት ፡ የቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኅላፊነቱ ፡ ይቀርላል ።

ቀ* : ፪ሺ፱፻፵፫ ። የጉዳቱ ፡ ኪሣራ ፡ መጠን ።

- (፩) ለመመለስ ፡ ያልቀረቡት ፡ ነገሮች ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ መካከል ፡ ቀድሞውኑ ፡ ተገምተው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተክራዩ ፡ ለነዚህ ፡ ነገሮች ፡ የተሰጠውን ፡ ግምት ፡ ዋጋ ፡ ለመክፈል ፡ ይገደዳል ።
- (፪) አከራዩ ፤ ተክራዩ ፡ እነዚህን ፡ ነገሮች ፡ ከተሰጣቸው ፡ ግምት ፡ ዋጋ ፡ በላይ ፡ መሸጥ ፡ መለወጡን ፡ ያስረዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተጨማሪዎች ፡ የሆኑትን ፡ የጉዳት ፡ ኪሣራዎች ፡ ለመቀበል ፡ ይችላል ።
- (፫) እንዲህም ፡ ስለ ፡ ተባለ ፤ በተክራዩ ፡ በኩል ፡ የተደረገው ፡ የነገሩ ፡ መሸጥ ፡ መለወጥ ፤ አከራዩና ፡ ተክራዩ ፤ የኪራዩ ፡ ውል ፡ በተፈጸመበት ፡ ጊዜ ፡ ሁለቱም ፡ በተሰማሙበት ፡ አሳብ ፤ መሠረት ፡ ለሥራው ፡ ደንበኛ ፡ የአስተዳደር ፡ ተግባር ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ አስቀድሞ ፡ ባለው ፡ ኅይለ ፡ ቃል ፡ የተነገረው ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

ቀ* : ፪ሺ፱፻፵፬ ። በተክራዩ ፡ ጥፋት ፡ ስለሚደርስ ፡ የውል ፡ መፍረስ ።

በተክራዩ ፡ ጥፋት ፡ ምክንያት ፡ ውሉ ፡ የፈረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተደረገው ፡ ጥፋት ፡ ሊያስከትለው ፡ የሚችል ፡ ኪሣራን ፡ መክፈሉ ፡ ሳይቀርለት ፡ በኪራዩ ፡ ውል ፡ ላይ ፡ ተወስኖ ፡ የነበረው ፡ ቀን ፡ እስኪደርስ ፡ ንብረቱን ፡ እንደገና ፡ ለማከራየት ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነው ፡ ጊዜ ፡ መካከል ፡ ያለውን ፡ የቤቱን ፡ ኪራይ ፡ ወይም ፡ የርሻ ፡ አበል ፡ ለመክፈል ፡ ይገደዳል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

የቤትን ፡ ኪራይ ፡ የሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ።

ቀላ ፡ ፪ሺ፱፻፵፮ ። የዚህ ፡ ክፍል ፡ ተፈጻሚነት ።

- (፩) የአከራይና ፡ የተከራይ ፡ ውል ፤ ቤትን ፡ ከነዕቃው ፡ ወይም ፡ ያለ ፡ ዕቃ ፡ ወይም ፡ አንድ ፡ ባለክፍሎች ፡ ቤት ፤ ወይም ፡ አንድ ፡ ክፍል ፡ ቤት ፡ ወይም ፡ ማናቸውንም ፡ አንድ ፡ ሌላ ፡ ሕንጻ ፡ ወይም ፡ የሕንጻ ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ ለመከራ የት ፡ ሲሆን ፤ የዚህ ፡ ክፍል ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።
- (፪) በዚህ ፡ ሕግ ፡ አገልግሎት ፡ መሰጠትን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ውሎች ፡ የተነገሩት ፡ ስለ ፡ ሆቱል ፡ ውል ፡ የተደነገጉት ፡ ደንቦች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀላ ፡ ፪ሺ፱፻፵፮ ። ለዐይነት ፡ የሆኑ ፡ ውሎች ።

- (፩) በታወቀ ፡ ቀበሌ ፡ መሬት ፡ ላይ ፡ የሚገኙትን ፡ ቤቶች ፡ ወይም ፡ ክፍለ ፡ ቤቶች ፡ ኪራይ ፡ የሚመለከቱ ፡ ሲሆኑ ፤ ለዐይነት ፡ የሆኑ ፡ ውሎችን ፡ የማዘጋጃ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ሊያደራጁ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) እነዚህን ፡ ቤቶችና ፡ ክፍለ ፡ ቤቶች ፡ የሚመለከቱ ፡ በያንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ የሚደረጉ ፡ ውሎች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተነገሩት ፡ ለዐይነት ፡ በተደራጁት ፡ ውሎች ፡ ሁኔታ ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ተደረጉ ፡ ሆነው ፡ ይገመታሉ ።
- (፫) ተዋዋዮቹ ፡ በሚያደርጓቸው ፡ ግልጽ ፡ ስምምነቶች ፡ ለዐይነት ፡ ከተደራጁት ፡ ውሎች ፡ የተለዩ ፡ ስምምነት ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ቀላ ፡ ፪ሺ፱፻፵፮ ። በከፊል ፡ ስለሚደረግ ፡ የሕንጻ ፡ ኪራይ ። (፩) የአከራዩ ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) ለአንድ ፡ ተከራይ ፡ በኪራይ ፡ የተሰጠው ፡ ሕንጻ ፡ በከፊል ፡ ብቻ ፡ ሲሆን ፡ አከራዩ ፡ የዚህን ፡ ሕንጻ ፡ ሌሎች ፡ ክፍሎች ፡ በሚያከራይበት ፡ ጊዜ ፡ ልማድን ፡ በመከተልና ፡ የቦታዎቹን ፡ ተፈጥሮ ፡ በመመልከት ፡ የመጀመሪያውን ፡ ተከራይ ፡ ጥቅም ፡ መጠበቅ ፡ አለበት ።
- (፪) ሌሎቹን ፡ ተከራዮች ፡ ሲመርጥ ፡ እንዲሁም ፡ ከነዚህ ፡ ተከራዮች ፡ ጋራ ፡ በሚያደርጋቸው ፡ ውሎች ፡ ውስጥ ፡ ለሚያገባቸው ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ አከራዩ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተባለው ፡ ግዴታ ፡ ይኖርበታል ።

ቀላ ፡ ፪ሺ፱፻፵፮ ። (፪) የተከራይ ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) ተከራዩ ፡ በከፊል ፡ ከተከራየው ፡ ቤት ፡ በሌላው ፡ ክፍል ፡ ለሚኖሩት ፡ ሌሎች ፡ ሰዎች ፡ የሚገባው ፡ አክብሮት ፡ እንዲኖረው ፡ ይገደዳል ።
- (፪) ተከራዩ ፡ ወይም ፡ ክርሱ ፡ ጋራ ፡ የሚኖሩት ፡ ሰዎች ፤ ወይም ፡ በተከራየው ፡ ሕንጻ ፡ ውስጥ ፡ እርሱ ፡ የሚያስገባቸው ፡ ሰዎች ፡ በሁኔታቸው ፡ (በአካሄዳቸው ፡ ወይም ፡ በኑሮዎቻቸው ፡ ዐይነት ፡ ሕንጻውን ፡ የተከራዩትን ፡ የሌሎች ፡

ሰዎች፡ መልካም ፡ ኑሮ ፡ ያወኩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እከራዬ ፡ የውሉን ፡ መፍረስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) በአዋኪዎቼ ፡ ምክንያት ፡ ስለ ፡ ደረሰባኝ ፡ ጉዳት ፡ እነዚህ ፡ ሌሎች ፡ ተከራዮች ፡ የጉዳትን ፡ ኪዳን ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፬፻፵፱ ። ተከራዬ ፡ በተከራየው ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ ዕቃ ፡ ለማስገባት ፡ ስለ ፡ አለበት ፡ ግዴታ ።

(፩) ተከራዬ ፡ እንደ ፡ ቤቴ ፡ አገልግሎትና ፡ እንደ ፡ ቦታው ፡ ልማድ ፡ በተከራየው ፡ (በማይንቀሳቀስ) ፡ ቤት ፡ ውስጥ ፡ ዕቃ ፡ ማግባት ፡ አለበት ።

(፪) ተከራዬ ፡ ዕቃዎች ፡ ያሏቸውን ፡ ቤቶች ፡ ተከራይቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ኪራዩን ፡ አስቀድሞ ፡ ከፍሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ለኪራዩ ፡ ዋስ ፡ ጠርቶ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ማረጋገጫ ፡ ሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገረው ፡ ግዴታ ፡ በተከራዬ ፡ ላይ ፡ አይፈጸምበትም ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፶፯ ። የኪራዩ ፡ ልክ ።

(፩) የኪራዩ ፡ ልክ ፡ በሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ስምምነት ፡ ይወሰናል ።

(፪) በሚያጠራጥር ፡ ጊዜ ፤ የማዘጋጃ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ በወሰኑት ፡ ታሪፍ ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ የተወሰነ ፡ ታሪፍ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቦታዎቹን ፡ ልማድ ፡ በመከተል ፡ ይወሰናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፶፩ ። ኪራዩ ፡ የሚከፈልበት ፡ ጊዜ ።

(፩) የኪራዩ ፡ ውል ፡ ለአንድ ፡ ወይም ፡ ለብዙ ፡ ዓመታት ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ ኪራዩ ፡ በየምስት ፡ ወር ፡ መጨረሻ ፡ የሚከፈል ፡ ይሆናል ።

(፪) ውሉ ፡ በጣም ፡ አጭር ፡ ለሆነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በየወሩ ፡ መጨረሻ ፡ የሚከፈል ፡ ይሆናል ።

(፫) በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ቢሆን ፡ ግን ፡ ኪራዩ ፡ የውሉ ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ (ሲያቆም) ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፺፪ ። የተከራዩ ፡ ሳይከፍል ፡ መቁየት ።

(፩) የኪራዩ ፡ መክፈያ ፡ ጊዜ ፡ ደርሶ ፡ ተከራዩ ፡ በተባለው ፡ ጊዜ ፡ ከመክፈል ፡ የዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የኪራዩ ፡ ውል ፡ ለአንድ ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ ለሚበልጥ ፡ ጊዜ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እከራዬ ፡ የሠላሳ ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሰጥቶ ፡ ውሉ ፡ ለአንስተኛ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ሆነም ፡ የዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ሰጥቶ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሳይከፍል ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ የሚፈረስ ፡ መሆኑን ፡ ለተከራዩ ፡ ሊያስታውቀው ፡ ይችላል ።

- (ጀ) የጊዜው ፡ መቁጠር ፡ የሚጀመረው ፡ ተከራይ ፡ የአከራዩን ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተቀበለበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ነው ።
- (ቸ) እነዚህን ፡ ጊዜዎች ፡ የሚያሳጥሩ ፡ ወይም ፡ ከራዩ ፡ ባለመከፈሉ ፡ ምክንያት ፡ ወዲያው ፡ ውሉን ፡ የሚፍረስ ፡ መብት ፡ ለአከራዩ ፡ የሚሰጡ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ፤ (ዋጋ ፡ የላቸውም) ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፶፫ ። ቤቶችን ፡ ስለ ፡ ማደስ ። (፩) የተከራዩ ፡ ግዴታዎች ።

ተከራዩ ፡ ሊያድሳቸው ፡ የሚገባውን ፡ የተከራያቸውን ፡ ቤቶች ፡ በራሱ ፡ ኪሣራ ፡ ለማደስ ፡ ይገደዳል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፶፬ ። (ጀ) የማደስ ፡ ትርጉም ።

- (፩) ተከራዩ ፡ ቤቶችን ፡ ማደስ ፡ ይገባዋል ፡ የተባሉት ፡ (የሚባለው) ፡ በኪራዩ ፡ ውል ፡ ተከራዩ ፡ ይፈጽማቸዋል ፡ ተብሎ ፡ የተወሰኑት ፡ ናቸው ።
- (ጀ) ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ቤቶችን ፡ የማደስ ፡ ሥራዎች ፡ ተብለው ፡ የሚቁጠሩት ፡ መዝጊያዎችን ፡ ወይም ፡ መስኮቶችን ፡ የቤት ፡ ወለሎችን ፡ ወይም ፡ ንጣፎቹን ፡ የውሃ ፡ መቅጃ ፡ መዘውሮችንና ፡ የውሃ ፡ መስደጃዎችን ፡ ለማደስ ፡ አስፈላጊዎች ፡ የሆኑት ፡ ተግባሮች ፡ ናቸው ።
- (ቸ) እንደዚሁም ፡ በተከራየው ፡ ቤት ፡ ለመጠቀም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ቤቶችን ፡ የማጥዳትና ፡ በደንብ ፡ የመያዝ ፡ ሥራዎች ፡ ቤትን ፡ እንደ ፡ ማደስ ፡ ያሉ ፡ ተግባሮች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፶፭ ። (ቸ) በማርጀት ፡ ወይም ፡ ካቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ነገር ፡ መበላሸት ።

- (፩) ቤቶቹ ፡ በማርጀት ፡ ወይም ፡ ካቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ነገር ፡ ብቻ ፡ የተበላሹ ፡ ሲሆኑ ፡ ተከራዩ ፡ ማናቸውንም ፡ ቤቶችን ፡ የማደስ ፡ ሥራዎች ፡ መፈጸም ፡ የለበትም ።
- (ጀ) ስለ ፡ ሆነም ፡ በኪራይ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ግልጽ ፡ ሆኖ ፡ በገባ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ምክንያት ፡ ይህን ፡ ደንብ ፡ ሊለውጥ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፶፮ ። በማደስ ፡ ምክንያት ፡ በቤቱ ፡ ሳይገለገሉ ፡ ስለ ፡ መቁየት ።

- (፩) በኪራዩ ፡ ውል ፡ ጊዜ ፤ አከራዩ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ባልሆነው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የሚፈጽማቸው ፡ ቤትን ፡ የማደስ ፡ ሥራዎች ፡ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ የበለጠ ፡ ጊዜ ፡ የቁዩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ ለዚህ ፡ ለተወሰነው ፡ ቀንና ፡ ሳይገለገልበት ፡ ለቁየው ፡ ክፍል ፡ የኪራዩን ፡ ዋጋ ፡ ይቀንሳል ።
- (ጀ) የማደሱ ፡ ሥራዎች ፡ ዐይነት ፡ ለተከራዩና ፡ ለቤተ ፡ ሰቡ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ መኖሪያ ፡ ሊቀመጡበት ፡ የማይቻል ፡ ያደረገው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ተከራዩ ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፶፯ ። የተከራዩትን ፡ ስለ ፡ ማከራየት ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) ተከራዩ ፡ እርሱ ፡ የተከራየውን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በክፈል ፡ ለማከራየት ፡ ይችላል ።
- (፪) የተከራየውን ፡ ለማከራየት ፡ ከመፍቀዱ ፡ በፊት ፡ ተከራዩ ፡ አሳቡን ፡ ለአከራዩ ፡ ማስታወቅና ፡ አከራዩ ፡ በዚሁ ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ሊኖረው ፡ የሚችለውን ፡ ተቃዋሚነት ፡ ማወቅ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፶፰ ። (፪) የአከራይ ፡ ተቃዋሚነት ።

- (፩) በተከራዩ ፡ በኩል ፡ የሚደረገው ፡ ማከራየት ፡ አከራዩ ፡ ይህንን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ለሌሎች ፡ ተከራዮች ፡ ሲያከራይ ፡ ለገባው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ተቃራኒ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ወይም ፡ የተባለው ፡ ማከራየት ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ እርግጠኛ ፡ ጉዳትን ፡ የሚያመጣበት ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ይህን ፡ ተከራዩ ፡ የሚያደርገውን ፡ ማከራየት ፡ ለመቃወም ፡ ይችላል ።
- (፪) ተከራዩ ፡ በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።
- (፫) የኪራዩ ፡ ውል ፡ ስምምነት ፡ በተፈረመ ፡ ጊዜ ፡ ተቃዋሚነትን ፡ ያስከተለውን ፡ ነገር ፡ ተከራዩ ፡ የሚያውቅ ፡ ወይም ፡ ማወቅ ፡ የሚገባው ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የጉዳት ፡ ካላ ፡ የመጠየቅ ፡ መብቱ ፡ ለአከራዩ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፶፱ ። (፫) የተከራዩን ፡ አከራይነት ፡ የሚያጠብ ፡ የውል ፡ ቃል ።

- (፩) የኪራዩ ፡ ውል ፡ ተከራዩ ፡ የተከራየውን ፡ ቤት ፡ እንዳያከራይ ፤ ወይም ፡ ተከራዩ ፡ ከማከራየቱ ፡ በፊት ፡ የአከራዩን ፡ ፈቃድ ፡ መቀበል ፡ ያስፈልጋል ፡ ሲል ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።
- (፪) የኪራዩ ፡ ውል ፡ ተከራዩ ፡ የተከራየውን ፡ ቤት ፡ ከማከራየቱ ፡ በፊት ፡ ሌላውን ፡ ተከራይ ፡ ሲያከራይ ፡ አከራይ ፡ ወዶ ፡ እንዲቀበለው ፡ ያስፈልጋል ፡ የሚል ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ አከራዩ ፡ ያለ ፡ ምክንያት ፡ ፈቃዱን ፡ የከለከለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፷፬ ። (፬) የተከራይ ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) የተከራየውን ፡ ቤት ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ በክፈል ፡ ያከራየ ፡ ሰው ፡ በኪራይ ፡ ውል ፡ ምክንያት ፡ ለአከራዩ ፡ ለገባቸው ፡ ግዴታዎች ፡ ተገዳጅ ፡ ይሆናል ።
- (፪) አከራዩ ፡ የተከራየውን ፡ አከራይነት ፡ ፈቅዶም ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንኳ ፡ ተከራዩ ፡ ያሉበት ፡ ግዴታዎች ፡ አይቀሩለትም ።
- (፫) ተከራዩ ፡ ካሉበት ፡ ግዴታዎች ፡ ነጻ ፡ የሚሆነው ፡ በርሱና ፡ በአከራዩ ፡ መካከል ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፩ ። (፩) ከተከራይ ፡ የተከራየ ፡ ሰው ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) ከተከራይ ፡ የተከራየው ፡ ሰው ፡ በኪራይ ፡ የተሰጡትን ፡ ቦታዎች ፡ ጥቅም ፡ በሚመለከት ፡ ሁሉ ፡ የዋናውን ፡ የኪራይ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ በሙሉ ፡ ማክበር ፡ አለበት ።
- (፪) እነዚህን ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ እንዲያከብር ፡ ከተከራይ ፡ የተከራየውን ፡ ሰው ፡ ለክራይ ፡ በቀጥታ ፡ ሊጠይቀው ፡ ይችላል ።
- (፫) ከተከራይ ፡ ላይ ፡ የተከራየው ፡ ሰው ፡ እነዚህን ፡ ውሎች ፡ ሳያውቅ ፡ ቀርቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ እንዳይጠብቃቸው ፡ ተከራይ ፡ ፈቅዶለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ከተከራይ ፡ ላይ ፡ የተከራየው ፡ ሰው ፡ በአከራየው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ የክስ ፡ ማቅረብ ፡ መብቱ ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፪ ። (፯) አከራይ ፡ ስለሚያቀርበው ፡ ቀጥታ ፡ ክስ ።

- (፩) ከተከራይ ፡ ላይ ፡ የተከራየው ፡ ሰው ፡ እርሱ ፡ ከተሰማማበት ፡ የኪራይ ፡ ዋጋ ፡ በላይ ፡ ላለው ፡ ተጠያቂ ፡ አይሆንም ።
- (፪) ዋናው ፡ አከራይ ፡ ከተከራይ ፡ ላይ ፡ የተከራየውን ፡ ሰው ፡ የተከራየበትን ፡ ዋጋ ፡ በቀጥታ ፡ በእጁ ፡ ለርሱ ፡ እንዲከፍለው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፫) ከተከራይ ፡ ላይ ፡ የተከራየው ፡ ሰው ፡ ለዋናው ፡ ኪራይ ፡ ላለበት ፡ ጊዜ ፡ ከሚከፍለው ፡ ዋጋ ፡ በቀር ፡ አስቀድሞ ፡ ለአከራየኝ ፡ ከፍያለሁ ፡ በማለት ፡ ዋናውን ፡ አከራይ ፡ ለመቃወም ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፫ ። (፲) ይዞ ፡ የማቁየት ፡ መብት ። ፩

ከተከራይ ፡ ላይ ፡ የተከራየው ፡ ሰው ፡ ወደ ፡ ተከራየው ፡ ቦታ ፡ ባመጣቸው ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ ዋናው ፡ አከራይና ፡ ተከራይ ፡ ይዞ ፡ በማቁየት ፡ መብታቸው ፡ ለመሥራት ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፬ ። (፳) የኪራይ ፡ ውል ፡ ስለ ፡ መፍረስ ።

- (፩) ዋናው ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ ሲሆን ፡ ተከራይ ፡ ያደረገው ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ አከራይ ፡ በግልጽ ፡ ተከራይ ፡ እንዲያከራይ ፡ ፈቅዶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዋናውን ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ለመፈጸም ፡ ሁለተኛ ፡ ተከራይ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ በዋናው ፡ ተከራይ ፡ ፋንታ ፡ ሊተካ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፭ ። ለተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የተደረገ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ስለ ፡ ማለቅ ።

ስለ ፡ ኪራይ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሲያልቅ ፡ ልዩ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ መስጠት ፡ አስፈላጊ ፡ ሳሆን ፡ ያለ ፡ አንዳች ፡ ፎርማሊቴ ፡ ውሉ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፳፮ ። ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የተደረገ ፡ የኪራይ ፡ ውል ፡ ስለ ፡ ማለቅ ።

- (፩) የኪራይ ፡ ውል ፡ የተደረገው ፡ ላልተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራይ ፡ ተከራይን ፡ ለማስታወቅ ፡ ወይም ፡ ተከራይ ፡ አከራይን ፡ ለማስታወቅ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲህ ስሆን ጊዜ ሙሉ አለቀ የሚባለው በኪራዩ ውል ወይም በሕጉ መሠረት ተከታዩ የኪራይ ዘመን ዋጋ በሚከፈልበት ቀን ወይም የኪራዩ ውል ስለ ማለቅ ማስታወቁን ባይሰጥ ኑሮ ኪራዩ ሊከፈልበት ይገባው በነበረበት ቀን ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፳፯ ። ቤቱን የሚያገኝ ወይም የሚገዛ ሰው ።

(፩) ቤቱን የሚገዛ ወይም የሚያገኝ ሰው የኪራዩን ውል ለማቋረጥ እንዲችል መብት ተሰጥቶት እንደሆነና የኪራዩ ውል እንዲቋረጥ የፈለገ እንደሆነ ከዚህ በላይ ባለው ቅጥር የተወሰነውን ጊዜ መጠበቅ አለበት ።

(፪) ለዚህ ተቃራኒ የሚሆን ማናቸውም የውል ስምምነት ፈራሽ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፳፰ ። ስለ ኪራይ ውል መራዘም ።

(፩) የኪራይ ውል ሲያልቅ ተከራዩ የተከራየውን ነገር አከራዩ ዐውቆና ፈቅዶለት እንደሆነ የተቀመጠ እንደሆነ የኪራዩ ውል ላልተወሰነ ጊዜ እንደ ታደሰ ይቈጠራል ።

(፪) ስለ ሌላው ነገር የሁለት ወገን ተዋዋዮች መብትና ግዴታዎች አስቀድሞ በተነገረው ውል በተነገሩት ውለታዎች መሠረት ይፈጸማሉ ።

(፫) ስለ ሆነም ስለ መጀመሪያ ውል የተሰጠው ዋስትና ነጻ ይሆናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፳፱ ። አከራዩ ቤቱን መልሱ ስለ መውሰድ ።

(፩) ተቃራኒ የሚሆን ስምምነት ከሌለ በቀር አከራዩ እኔው ራሴ እቅ መጥበታለሁ ቢል እንኳ የኪራዩን ውል ለማፍረስ አይችልም ።

(፪) በኪራዩ ውል ውስጥ አከራዩ ቤቱን እርሱ ራሱ ሊቀመጥበት የሚችል መሆኑን የሚናገር ስምምነት እንዳለ የተባለው አከራይ ላልተወሰነ ጊዜ የተደረጉትን የኪራይ ውሎች ለማቋረጥ የተወሰኑትን ጊዜዎች መጠበቅና ለተከራዩም ማስጠንቀቂያ ለመስጠት አከራይ ይገደዳል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፷፬ ። ስለ ቤቱ መቃጠል (፩) መሠረቱ ።

ተከራዩ በቤቱ ላይ የደረሰው ቃጠሎ ከወቅም በላይ በሆነ ጎይል ወይም በቤቱ ሥራ ጉዳዮች ላይ ወይም ቃጠሎው ከጎረቤቱ ቤት መያዝ የተነሳ መሆኑን ካላስረዳ በቀር ተከራዩ ለአከራዩ ጎላፊ ነው ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፷፭ ። (፪) ስለ ብዙ ተከራዮች ።

(፩) ተከራዮቹ ብዙዎች የሆኑ እንደሆነ በተከራይነት በያዙዎቸው ቤቶች ክፍል ዋጋ መጠን ሁሉም ለቃጠሎው በጎላፊነት ይጠየቃሉ ።

- (፪) ቃጠሎው ፡ ከነርሱ ፡ መካከል ፡ አንደኛ ፡ ተከራይ ፡ ባለበት ፡ ቤት ፡ የጀመረ ፡ ለመሆኑ ፡ የተረጋገጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተባለው ፡ ተከራይ ፡ ብቻ ፡ ኅላፊ ፡ ይሆናል ።
- (፫) ከተከራዮቹ ፡ መካከል ፡ አንዳንዶቹ ፡ ቃጠሎው ፡ እነርሱ ፡ ባሉበት ፡ ዘንድ ፡ ያለ ፡ መጀመሩን ፡ ያስረዱ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እነዚህ ፡ ተከራዮች ፡ ኅላፊዎች ፡ አይሆኑም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፸፪ ። አከራዩ ፡ በከፊል ፡ ስለሚኖርበት፡ቤት ።

- (፩) አከራዩ ፡ የሚኖርበት ፡ ከተቃጠለው ፡ ቤት ፡ በአንዱ ፡ ኮፍል ፡ በሆነም ፡ ጊዜ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ የተነገረው ፡ ደንብ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።
- (፪) በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጊዜ ፡ አከራዩ ፡ የሚቀመጥበትን ፡ ክፍል ፡ እርሱ ፡ ራሱ ፡ ቤቱን ፡ እንደ ፡ ተከራየው ፡ ይቁጠራል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፸፫ ። በቤቱ ፡ ላይ ፡ ስለሚደረግ ፡ ማሻሻል ።

(፩) የወጪ ፡ መካፈል ፡ መብት ።

- (፩) ተከራዩ ፡ ያላከራዩ ፡ ፈቃድ ፡ በተከራየው ፡ ቤት ፡ ላይ ፡ ስላደረገው ፡ ማሻሻያ ፡ አንዳች ፡ ወጪ ፡ እንዲከፍለው ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ የለውም ።
- (፪) ማሻሻያውን ፡ ያደረገው ፡ በአከራዩ ፡ ፈቃድ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ወጪዎች ፡ ሁሉ ፡ እንዲከፈለው ፡ አከራዩን ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፸፬ ። ማቻቻልና፡አንሥቶ፡የመውሰድ፡መብት ።

- (፩) ምንም ፡ እንኳ ፡ ተከራዩ ፡ አንዳች ፡ ኪሣራ ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ ባይኖራቸው ፡ የቤቱን ፡ ባለዋጋነት ፡ ከፍ ፡ ያደረጉትን ፡ ሥራዎችና ፡ በርሱ ፡ ጥፋት ፡ ሳይሆን ፡ ኅላፊ ፡ ለሆነባቸው ፡ የቤቱን ፡ ዋጋ ፡ ዝቅ ፡ ያደረጉትን ፡ መበላሸቶች ፡ ለማቻቻል ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ አሠራሩ ፡ ቤቱን ፡ ሳይጎዳ ፡ ሊፈጸም ፡ የሚቻል ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተከራዩ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ማሻሻያዎች ፡ አንሥቶ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ መሬት ፡ የተሰጡት ፡ ልዩ ፡ ደንቦች ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፸፭ ። የዚህ ፡ ክፍል ፡ ተፈጻሚነት ።

- (፩) የከራይ ፡ ውል ፡ የሚመለከተው ፡ ዋናው ፡ ዓላማ ፡ አንድ ፡ መሬትን ፡ በሆነ ፡ ጊዜና ፡ ተከራዩም ፡ መሬቱን ፡ የሚያለማው ፡ ሲሆን ፡ የዚህ ፡ ክፍል ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፸፮ ። ለዐይነት ፡ የሚሆኑ ፡ ውሎች ።

- (፩) ለዐይነት ፡ የሚሆኑትን ፡ ውሎች ፤ ለአንዳንድ ፡ የግብርና ፡ አገልግሎት ፡ የሚውሉ ፡ መሬቶች ፡ ወይም ፡ በአንዳንድ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ንጉሠ ፡ ነገሥት ፡ መንግሥት ፡ አውራጃዎች ፡ የሚገኙትን ፡ መሬቶች ፡ የሚመለከቱትን ፡ ለዐይነት ፡ የሚሆኑትን ፡ ውሎች ፡ የእርሻ ፡ ሚኒስቴር ፡ ሊደነግጋቸው ፡ ይችላል ።
- (፪) እነዚህን ፡ መሬቶች ፡ የሚመለከቱት ፡ በያንዳንድ ፡ ሰዎች ፡ መካከል ፡ የሚደረጉት ፡ ውሎች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ በተነገሩት ፡ ዐይነት ፡ በተደራጁት ፡ ውሎች ፡ ሁኔታ ፡ እንደ ፡ ተደረጉ ፡ ሆነው ፡ ይገመታሉ ።
- (፫) ተዋዋዮቹ ፡ በሚያደርጉዋቸው ፡ ግልጽ ፡ ስምምነቶች ፡ ለዐይነት ፡ ከተደራጁት ፡ ውሎች ፡ የተለዩ ፡ ስምምነቶች ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፸፯ ። መሬት ፡ ስለሚሰጠው ፡ ጥቅም ፡ የሚደረግ ፡ አመራር ። (፩) መብት ።

- (፩) የመሬቱ ፡ ልማት ፡ ሥራ ፡ የሚመራው ፡ በሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ስምምነት ፡ መሠረት ፡ ነው ።
- (፪) የመሬቱ ፡ ኪራይ ፡ የሚከፈለው ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ አብዛኛው ፡ ከመሬቱ ፡ ሰብሎች ፡ በአንድ ፡ በተወሰነ ፡ መጠን ፡ ልክ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ መሬቱ ፡ ከሚያፈራቸው ፡ በአንዳንድ ፡ ሰብሎች ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ስምምነት ፡ ወይም ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የመሬቱ ፡ ሥራ ፡ አመራር ፡ የአከራዩ ፡ ነው ።
- (፫) የመሬቱ ፡ ኪራይ ፡ የሚከፈለው ፡ በሙሉ ፡ ወይም ፡ አብዛኛው ፡ ለአከራዩ ፡ በእጁ ፡ በገንዘብ ፡ የሚከፈለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ወይም ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የመሬቱ ፡ ልማት ፡ ሥራ ፡ አመራር ፡ የገበሬው ፡ ነው።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፸፰ ። (፪) የአንደኛው ፡ ወገን ፡ (ተዋዋይ) ፡ መብት ።

- (፩) የታሰቡት ፡ ውሳኔዎች ፡ ውጤቶቻቸው ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ ካለቀ ፡ በኋላ ፡ የሚቀጥል ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የሥራው ፡ መሪ ፡ ለአንደኛው ፡ ወገን ፡ ማማከር ፡ አለበት ።
- (፪) ይህ ፡ የተባለው ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ በሚገባ ፡ ጊዜ ፡ ውሳኔውን ፡ ሳያስታውቅ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ መጠበቁም ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ ጉዳት ፡ የሚያስከትል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የተባለው ፡ (የሥራ ፡ መሪው) ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ በዚህ ፡ ሰው ፡ ፈንታ ፡ ውሳኔውን ፡ ለመቀበል ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፸፱ ። መሬቱን ፡ የማልማት ፡ ግዴታ ።

- (፩) ገበሬው ፡ (ተጋዥ) ፡ መሬቱ ፡ ጥቅም ፡ እንዲሰጥ ፡ ለማድረግና ፡ በፍሬያማነት ፡ መልካም ፡ ሁኔታ ፡ እንዲገኝ ፡ እድርጎ ፡ ለመያዝ ፡ ይገደዳል ።

(፪) ተከራዩ ፣ ይህን ፣ ግዴታ ፣ ያልፈጸመ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ አከራይ ፣ ውሉ ፣ እንዲ ፣ ፈርሰ ፣ ለመጠየቅ ፣ ይችላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፹፮ ። የተክሉ ፣ ዐይነትና ፣ አደራረግ ።

በውሉ ፣ መሠረት ፣ የመሬቱ ፣ ልማት ፣ ሥራ ፣ መሪነት ፣ የተሰጠው ፣ ወገን ፣ የሚደረገውን ፣ የግብርና ፣ ዐይነት ፣ አሠራር ፣ ይወስናል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፹፮ ። የሥራዎች ፣ ወቅት ።

(፩) በማናቸውም ፣ ሁኔታዎች ፣ የግብርናውን ፣ ሥራዎች ፣ ወይም ፣ ሌሎች ፣ ተግባሮች ፣ የሚፈጸሙበትን ፣ ጊዜ ፣ የሚወስን ፣ ገበሬው ፣ (ተከራዩ) ፣ ነው ።

(፪) በዚህ ፣ ጉዳይ ፣ አከራዩ ፣ ገበሬውን ፣ ከማስጠንቀቅ ፣ በቀር ፣ ሌላ ፣ ነገር ፣ ማድረግ ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፹፪ ። መሬቱን ፣ ለማልማት ፣ ስለሚደረገው ፣ ወጪ ።

(፩) መሬቱን ፣ ለማልማት ፣ የሚደረገው ፣ ተራ ፣ የሆነ ፣ ወጪ ፣ በገበሬው ፣ ላይ ፣ የሚታሰብ ፣ ነው ።

(፪) ስለ ፣ መሬቱ ፣ የሚከፈለው ፣ ኪራይ ፣ መሬቱ ፣ ከሚያፈራቸው ፣ ነገሮች ፣ አንዱን ፣ ክፍል ፣ ወይም ፣ መሬቱ ፣ የሚያፈራቸውን ፣ አንዳንድ ፣ ሰብሎች ፣ በመስጠት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ገበሬው ፣ (ተጋገፍ) ፣ ለዘር ፣ የሚሆን ፣ ወጪ ፣ ገንዘብ ፣ ለማድረግ ፣ በማይችልበት ፣ ሁኔታ ፣ ሲገኝ ፣ አከራዩ ፣ ይህን ፣ ለዘር ፣ የሚሆነውን ፣ ወጪ ፣ ያለ ፣ ወለድ ፣ አስቀድሞ ፣ በብድር ፣ መስጠት ፣ አለበት ።

(፫) በዚህ ፣ ዐይነት ፣ በብድር ፣ የተሰጠው ፣ ሒሳብ ፣ በመጪው ፣ ጊዜ ፣ ከሚገኘው ፣ ሰብል ፣ ላይ ፣ ለአከራዩ ፣ ይከፈላል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፹፫ ። ስለ ፣ ማደስና ፣ ስለ ፣ መልካም ፣ አያያዝ ።

(፩) ተከራዩ ፣ በኪራይ ፣ ተሰጥተውት ፣ የሚገለገልባቸውን ፣ መኖሪያ ፣ ቤት ፣ የእህልና ፣ የገለባ ፣ ቤቶች ፣ በረቶች ፣ ስለሚመለከቱ ፣ ቦታዎች ፣ በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ አስቀድሞ ፣ በተጻፈው ፣ ክፍል ፣ የተነገሩትን ፣ የቤት ፣ ማደስ ፣ ሥራዎች ፣ ለመፈጸም ፣ ይገደዳል ።

(፪) ከዚህም ፣ በቀር ፣ በቦታዎቹ ፣ (በአገራዎቹ) ፣ ልማድ ፣ መሠረት ፣ በኪራይ ፣ የተሰጠ ፣ መሬት ፣ ክፍል ፣ የሆኑትን ፣ መንገዶች ፣ የውሃ ፣ ጉድጓዶች ፣ አጥሮች ፣ የውሃ ፣ መንገዶች ፣ የውሃ ፣ ቦቶችና ፣ ግድቦች ፣ በቦታዎቹ ፣ ልማድ ፣ (በአገራዎቹ) ፣ መሠረት ፣ በደንብ ፣ ለመያዝ ፣ (ለመጠን) ፣ ይገደዳል ።

ቀ፡ ፪ሺ፱፻፹፬ ። ማርጀት ፣ ወይም ፣ ከዐቅም ፣ በላይ ፣ የሆነ ፣ ጎይል ።

(፩) ከዚህ ፣ በላይ ፣ ባለው ፣ ቍጥር ፣ የተመለከተው ፣ የማደሱ ፣ ሥራ ፣ በማርጀት ፣ ወይም ፣ ከዐቅም ፣ በላይ ፣ በሆነ ፣ ምክንያት ፣ ቢሆንም ፣ በገበሬው ፣ (በጢሰኛው) ፣ ኪግራ ፣ ይሆናል ።

(፪) እንደዚሁ ፡ ገበሬው ፡ (ጢሰኛው) ፡ በማርጀት ፡ ወይም ፡ ከወቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ምክንያት ፡ የጠፉትን ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ መሣሪያዎች ፡ መተካት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፹፮ ። ልዩ ፡ የሆነ ፡ ወጪ ።

ገበሬው ፡ (ጢሰኛው) ፡ ልዩ ፡ ሆኖ ፡ በደረሰ ፡ አደጋ ፡ መሬቱን ፡ ለማደስ ፡ (ለማቋቋም) ፡ የሚደረገውን ፡ ኪሣራ ፡ እንዲያወጣ ፡ አይገደድም ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፹፮ ። የመሬት ፡ ቍራጭ ፡ (ክፍል) ፡ ስለ ፡ መለዋወጥ ።

(፩) ከሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ የመሬቱን ፡ ግልጫ ፡ ሥራ ፡ መሪነት ፡ የያዘው ፡ ወገን ፡ የሥራውን ፡ ክንውን ፡ ለማካሄድ ፡ ቀና ፡ እንዲሆን ፡ ከሌሎች ፡ ባለሀብቶች ፡ (ባለርስቶች) ፡ ወይም ፡ ገበሬዎች ፡ (ጢሰኞች) ፡ ጋራ ፡ የመሬት ፡ ክፍልን ፡ (ቍራጭን) ፡ ልውጫ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

(፪) ይህ ፡ ልውጫ ፡ የገበሬው ፡ ተግባር ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከነዚህ ፡ የመሬት ፡ ክፍል ፡ ቍራጭ ፡ አገልግሎት ፡ በቀር ፡ የርስትነትን ፡ መብት ፡ ሊነካ ፡ አይችሉም ።

(፫) ልውጫውን ፡ አከራዩ ፡ ካልወሰነው ፡ ወይም ፡ አከራዩ ፡ ካልፈቀደ ፡ በቀር ፡ ውሉ ፡ ሲያልቅ ፡ ያለ ፡ አንዳች ፡ አሠራር ፡ ውጤት ፡ መስጠታቸው ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፹፮ ። መሬቱን ፡ ስለ ፡ ማደራጀት ።

ገበሬው ፡ (ጢሰኛው) ፡ በኪራይ ፡ የተሰጠውን ፡ መሬት ፡ አእምሮ ፡ በሚቀበለው ፡ ዐይነት ፡ ለሚደረገው ፡ ክንውን ፡ እንቅፋት ፡ የሚሆኑትን ፡ ዳገቶች ፡ (አረሆች) ፡ ጉብታዎች ፡ በዮች ፡ ወይም ፡ አጥሮችን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፹፮ ። የሚከፈለው ፡ የኪራይ ፡ ዐይነት ።

(፩) የሚከፈለው ፡ ኪራይ ፡ ባንድ ፡ በተወሰነ ፡ ገንዘብ ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ በተወሰነ ፡ ከግብርና ፡ በሚገኘው ፡ ሰብል ፡ ወይም ፡ በተወሰኑ ፡ ሰብሎች ፡ እንደ ፡ ጊዜው ፡ ሸመታ ፡ ዋጋ ፡ በሚወሰን ፡ ገንዘብ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ የሚከፈለው ፡ ኪራይ ፡ በኪራይ ፡ ከተሰጠው ፡ መሬት ፡ ከሚገኘው ፡ ከተወሰነ ፡ ሰብል ፡ ወይም ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ፍሬዎች ፡ ውስጥ ፡ መሆን ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፹፱ ። የሚከፈለው ፡ የኪራይ ፡ ልክ ።

የሚከፈለው ፡ የኪራይ ፡ ልክ ፡ በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ስምምነት ፡ ይወሰናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፺ ። ሕጋዊ ፡ የሆነ ፡ የሕሊና ፡ ግምት ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የሚከፈለው ፡ ኪራይ ፡ በኪራይ ፡ ከተሰጠው ፡ መሬት ፡ ከሚገኘው ፡ ሰብል ፡ ግማሽ ፡ ይሆናል ።

- (፪) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ይህ ፡ ሰብል ፡ ባከራዩና ፡ በገበሬው ፡ (በጢሰኛው) ፡ መካከል ፡ በዐይነት ፡ የሚከፋፈል ፡ ይሆናል ።
- (፫) ገበሬው ፡ (ጢሰኛው) ፡ ማናቸውም ፡ ክፍያ ፡ ከመደረጉ ፡ በፊት ፡ ለሚመጣው ፡ ሰብል ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ ዘር ፡ ለማስቀረት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፺፩ ። ሕጋዊ ፡ ክፍተኛ ፡ ድርሻ ።

- (፩) ለአከራዩ ፡ የሚሰጠው ፡ ሰብል ፡ መጠን ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ከሦስት ፡ ሩብ ፡ ለመብለጥ ፡ አይችልም ።
- (፪) በውል ፡ ውስጥ ፡ ከዚህ ፡ የበለጠ ፡ ድርሻ ፡ የተመለከተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ውል ፡ ፈራሽ ፡ ሆኖና ፡ ሰብሉ ፡ ባከራዩና ፡ በገበሬው ፡ መካከል ፡ እኩል ፡ የሚከፋፈል ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፺፪ ። ለቀለብ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ ሰብል ፡ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) ገበሬው ፡ በማናቸውም ፡ ሁኔታ ፡ ለቀለቡና ፡ ከእርሱ ፡ ጋራ ፡ ለሚኖሩት ፡ ቀለብ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ የሰብል ፡ ድርሻ ፡ ማስቀረት ፡ (መያዝ) ፡ ይችላል ።
- (፪) ምን ፡ ጊዜም ፡ በሆን ፡ ግን ፡ ሰብሉ ፡ ለአከራዩ ፡ ቀለብና ፡ ከእርሱ ፡ ጋራ ፡ ለሚኖሩት ፡ ሰዎች ፡ ቀለብ ፡ እንዲሁ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ አይፈጸምም ።
- (፫) እንደዚህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ሰብሉን ፡ አከራዩና ፡ ገበሬው ፡ እኩል ፡ ይካፈላሉ ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፺፫ ። የአከራዩ ፡ የተጠበቁ ፡ መብቶች ።

ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ አፈጻጸም ፡ ምክንያት ፡ አከራዩ ፡ የሚገባውን ፡ ሙሉ ፡ የሰብል ፡ ድርሻውን ፡ ሳያገኝ ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከተከታዩ ፡ ዓመት ፡ ሰብል ፡ ላይ ፡ ድርሻውን ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፺፬ ። ሰብል ።

- (፩) የሚከፈለው ፡ ኪራይ ፡ ከዚህ ፡ ሰብል ፡ ድርሻ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ይኸንኑ ፡ ሰብል ፡ በመመልከት ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ ሰብሉን ፡ ከመሰብሰቡ ፡ በፊት ፡ በተቻለ ፡ መጠን ፡ ለአከራዩ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፪) በውሉ ፡ መሠረት ፡ ለአከራዩ ፡ የሚደርሰው ፡ የሰብል ፡ ድርሻ ፡ እስከሚሰጠው ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ ገበሬው ፡ ይህን ፡ ሰብል ፡ መጠበቅና ፡ ማስቀመጥ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፪ሺ፱፻፺፭ ። ኪራይ ፡ የሚከፈልበት ፡ ጊዜ ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የሚከፈለው ፡ በገንዘብ ፡ ወይም ፡ ከግብርናው ፡ በሚገኘው ፡ በተወሰነ ፡ ሰብል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኪራዩ ፡ በያንዳንዱ ፡ ዓመት ፡ መጨረሻ ፡ የሚከፈል ፡ ይሆናል ።

(ጀ) የኪራዩ ፡ ውል ፡ አከራዩ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ለገበሬው ፡ ካስረከበ በት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ ይቁጠራል ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፱፻፺፮ ። የገበሬው ፡ ሳይከፍል ፡ መዘግየት ።

(፩) ገበሬው ፡ ያለፈውን ፡ ጊዜ ፡ ኪራይ ፡ ሳይከፍል ፡ የዘገየ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እከራዩ ፡ የሰላ ፡ ቀን ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ በመስጠት ፡ ይህ ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ሳይከፍል ፡ ቢቀር ፡ ውሉ ፡ የሚፈርስ ፡ መሆኑን ፡ (ያስታውቀዋል) ፡ ሊያስገነዝቡው ፡ ይችላል ።

(፪) ይህ ፡ የማስጠንቀቂያ ፡ ጊዜ ፡ የሚጀመረው ፡ ገበሬው ፡ የአከራዩ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከደረሰው ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ ነው ።

(፫) ይህን ፡ የማስታወቂያ ፡ ጊዜ ፡ የሚቀንሱ ፡ ወይም ፡ የሚከፈለው ፡ ኪራይ ፡ ባለመከፈሉ ፡ ምክንያት ፡ ወዲያውኑ ፡ ለአከራዩ ፡ የማፍረስ ፡ መብትን ፡ የሚሰጡ ፡ ማንኛዎቹም ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ ወይም ፡ ልማዶች ፡ ሁሉ ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፱፻፺፯ ። ስለ ፡ መሬቱ ፡ አበል ፡ ሁኔታ ።

(፩) የሚከፈለው ፡ ኪራይ ፡ በኪራይ ፡ ከተሰጠው ፡ መሬት ፡ ሰብል ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ከተወሰነ ፡ ሰብል ፡ ውስጥ ፡ በመጠን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህ ፡ ሰብል ፡ ከመሬቱ ፡ ላይ ፡ ከተነሣ ፡ በኋላ ፡ ለአከራዩ ፡ የሚገባው ፡ ድርሻ ፡ ወዲያው ፡ ጥያቄ ፡ እንዳደረገ ፡ የሚሰጠው ፡ መሆን ፡ አለበት ።

(፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ልማዶች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፱፻፺፰ ። (የሚከፈለውን ፡ የኪራዩን ፡ ዋጋ ፡ ስለ ፡ መለዋወጥ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) የሚከፈለው ፡ የመሬት ፡ ኪራይ ፡ ዋጋ ፡ በገንዘብ ፡ ወይም ፡ አስቀድሞ ፡ በተወሰነ ፡ ሰብል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ በአንበሣ ፡ ወረራ ፡ ልዩ ፡ በሆነ ፡ ድርቅ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ አደጋ ፡ ወይም ፡ ይኸንኑ ፡ በመሰለ ፡ ልዩ ፡ መዓት ፡ ላንድ ፡ ዓመት ፡ የተመደበው ፡ የሰብል ፡ (የሀብት) ፡ ገቢ ፡ ከደንበኛው ፡ መጠን ፡ ግማሽ ፡ ሆኖ ፡ የተቀነሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዕዳውን ፡ በከፊል ፡ ይቅርልኝ ፡ ለማለት ፡ ወይም ፡ የዕዳው ፡ መክፈያ ፡ ጊዜ ፡ እንዲሰጠኝ ፡ ሲል ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ማንኛዎቹም ፡ ውሎችና ፡ ልማዶች ፡ ሁሉ ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

ቀ* ፡ ፪ሺ፱፻፺፱ ። (፪) ለመጠየቅ ፡ ስላለመቻል ።

(፩) የሰብሉ ፡ መጥፋት ፡ የደረሰው ፡ ከመሬቱ ፡ ከተነሣ ፡ በኋላ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ ዕዳው ፡ ይቅርልኝ ፡ ብሎ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

(ጀ) ውሉ ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ጉዳት ፡ የሚያደርሰው ፡ ምክንያት ፡ ያለና ፡ በዚያኑ ፡ ጊዜ ፡ የታወቀ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ እንደዚሁ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቸ) እንደዚሁም ፡ ገበሬው ፡ በራሱ ፡ የደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ በአንዱ ፡ አሹራንስ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ አኳኋን ፡ የተጠበቀ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የዘገየ ፡ ጊዜ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፫፻፲፮ ። (፫) ቀሪ ፡ የሚሆነው ፡ የዕዳ ፡ ልክ ።

(ጸ) ገበሬው ፡ ሲቀንሰልኝ ፡ ይገባኛል ፡ ሲል ፡ የሚጠይቀውን ፡ የዕዳ ፡ ልክ ፡ ለመገመት ፡ የተለመደውን ፡ (የሰብል) ፡ የሀብት) ፡ ገቢና ፡ የደረሰበትን ፡ ጉዳት ፡ ትልቅነት ፡ በማመዛዘን ፡ ይደረጋል ።

(ጸ) እንዲሁም ፡ ገበሬው ፡ ባለፉት ፡ ዓመታት ፡ ሰብል ፡ ሊያገኝ ፡ ያልቻለውን ፡ ጥቅም ፡ ወይም ፡ ወደፊት ፡ ውሉ ፡ እስከሚያልቅ ፡ ድረስ ፡ በቀሩት ፡ ዓመታት ፡ ውስጥ ፡ አገኛለሁ ፡ የሚለውን ፡ የሰብል ፡ ትርፍ ፡ በመገመት ፡ ነው ።

(ቸ) ርትዕ ፡ ካላስገደደና ፡ የውሉ ፡ መለዋወጥ ፤ ገበሬውን ፡ ከቤተ ፡ ሰቡ ፡ ጋራ ፡ ለማኖር ፡ ወይም ፡ ሥራውን ፡ እንዲቀጥል ፡ ለማድረግ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ የውሉን ፡ ግዴታዎች ፡ መለወጥ ፡ አይችሉም ።

ቀ፡ ፫፻፲፩ ። የተከራይ ፡ አከራይ ። (፩) መሠረቱ ።

(ጸ) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ገበሬው ፡ የተከራየውን ፡ መሬት ፡ ያለ ፡ አከራይ ፡ ፈቃድ ፡ ለማከራየት ፡ መብት ፡ የለውም ።

(ጸ) ተከራይ ፡ መሬቱን ፡ አሳልፎ ፡ ለሌላ ፡ ለማከራየት ፡ አከራይ ፡ ያለ ፡ አንዳች ፡ ምክንያት ፡ የከለከለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገበሬው ፡ ውሉ ፡ እንዲሻር ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፫፻፲፪ ። (ጀ) ልዩነት ።

(ጸ) ስለ ፡ ሆነም ፡ በአከራይ ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ የማያስከትል ፡ ከሆነ ፡ ገበሬው ፡ በውል ፡ በተቀበለው ፡ ነገር ፡ ውስጥ ፡ ያሉትን ፡ ቤቶች ፡ ለሌላ ፡ ለማከራየት ፡ ይችላል ።

(ጸ) ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ክፍል ፡ የተከራይ ፡ አከራይን ፤ የሚመለከቱ ፡ ደንቦች ፡ ይህን ፡ በመሳሰለው ፡ ላይ ፡ የጸኑ ፡ ይሆናሉ ፤ እንዲሁም ፡ አሳልፎ ፡ ማከራየቱን ፡ አከራይ ፡ በፈቀደም ፡ ጊዜ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ፡ ፫፻፲፫ ። የውሉ ፡ ማለቅ ። (፩) መሠረቱ ።

(ጸ) ለከራይ ፡ ውል ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከማለቁ ፡ በፊት ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ ለሌላው ፡ ወገን ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ የስድስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ሰጥቶ ፡ ስንብቱን ፡ ካስታወቀ ፡ በተወሰነው ፡ ቀን ፡ ውሉ ፡ የሚያልቅ ፡ ይሆናል ።

(ጸ) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ልማዶች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፩ ። (፪) ስለ ፡ ውሉ ፡ መታደስ ።

- (፩) ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተው ፡ ስንብት ፡ ያልተሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ስንብት ፡ ከተሰጠ ፡ በኋላ ፡ ገበሬውን ፡ አከራዩ ፡ እያወቀ ፡ ሳይቃወመው ፡ በመሬቱ ፡ መጠቀሙን ፡ የቀጠለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ በተጨማሪ ፡ ለአራት ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ የታደሰ ፡ ይሆናል ።
- (፪) ለቀረበው ፡ ጉዳይ ፡ ሁሉ ፡ የሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ መብትና ፡ ግዴታዎች ፡ አስቀድመው ፡ ባደረጉት ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ የሚፈጸሙ ፡ ይሆናሉ ።
- (፫) ስለ ፡ ሆነም ፡ አስቀድሞ ፡ ለነበረው ፡ ውል ፡ የተሰጠው ፡ ዋስትና ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፫፻፪ ። (፫) ለረዥም ፡ ጊዜ ፡ የተደረገ ፡ ውሎች ።

- (፩) የኪራዩ ፡ ውል ፡ ባንድ ፡ ሰው ፡ ዕድሜ ፡ ወይም ፡ ከዐሥር ፡ ዓመት ፡ ለሚበልጥ ፡ ጊዜ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ መሬቱን ፡ ከተረከበ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ያለፈ ፡ ሲሆን ፡ ገበሬው ፡ በራሱ ፡ ፈቃድ ፡ ብቻ ፡ የውሉን ፡ ዘመን ፡ ለመለዋወጥ ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውሉ ፡ የሚያልቀው ፡ ገበሬው ፡ ውሉን ፡ ለመሰረዝ ፡ የመፍቀዱ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለአከራዩ ፡ ከደረሰው ፡ ከአራት ፡ ዓመት ፡ በኋላ ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ በመጋቢት ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ያልቃል ።
- (፫) በንኡስ ፡ ቍጥር ፡ ፩ ፡ የተጻፈውን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ወይም ፡ ልማድ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፫ ። (፬) ጊዜው ፡ ያልተወሰነ ፡ ኪራይ ።

- (፩) ጸንቶ ፡ የሚቈይበት ፡ ጊዜ ፡ ባልተወሰነ ፡ ውል ፡ የተደረገ ፡ ኪራይ ፤ የመሬቱ ፡ ይዞታ ፡ በገበሬው ፡ እጅ ፡ ከገባበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አራት ፡ ዓመት ፡ ለሚጸና ፡ ጊዜ ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ያህል ፡ ይቈጠራል ።
- (፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ልማዶች ፡ የተጠበቁ ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፬ ። (፭) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ ስለ ፡ መተው ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ የሚገዛ ፡ ወይም ፡ የሚያገኝ ፡ ሰው ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ እንዲቋረጥ ፡ የፈለገ ፡ ሆኖ ፡ ይህ ፡ መብት ፡ ለርሱ ፡ ተሰጥቶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ንብረቱን ፡ ከገዛበት ፡ ወይም ፡ ካገኘበት ፡ አንሥቶ ፡ በሚከተለው ፡ ሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ለገበሬው ፡ ስንብት ፡ መስጠት ፡ አለበት ።
- (፪) የኪራዩ ፡ ውል ፡ ይህ ፡ ስንብት ፡ ከተሰጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ ቢያንስ ፡ ከሦስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ በመጋቢት ፡ አንድ ፡ ቀን ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።
- (፫) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ ወይም ፡ ልማዶች ፡ ፈራሾች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፫፻፷፰ ። (፮) የተከራዩ ፡ መብት ።

- (፩) የሰንብት ፡ ማስታወቂያ ፡ የተሰጠው ፡ (የተነገረው) ፡ ገበሬ ፡ ለአከራዩ ፤ ንብረቱን ፡ ለገዛው ፤ ወይም ፡ ለአገኘው ፡ ሰው ፡ ሐሳቡን ፡ በማስታወቅ ፡ ውሉ ፡ የሚያልቅበትን ፡ ቀን ፡ ለማሳጠር ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አከራዩ ፡ ወይም ፡ ንብረቱን ፡ የገዛው ፡ ወይም ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ የገበሬው ፡ ሐሳብ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከደረሰው ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ከአንድ ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ገበሬው ፡ በወሰነው ፡ ቀን ፡ ውሉ ፡ የሚቋረጥ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፫፻፹ ። ስለ ፡ ገበሬው ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ አከራዩ ፡ መሞት ።

- (፩) ገበሬው ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የርሱ ፡ ወራሾች ፡ መብቱን ፡ ያቁያላቸው ፡ ሰው ፡ ከሞተበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ በሚከተሉት ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ለአከራዩ ፡ ስንብት ፡ በመስጠት ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ እንዲቋረጥ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) አከራዩ ፡ የሞተ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሥራው ፡ ክንውን ፡ መሪነት ፡ በኪራዩ ፡ ውል ፡ ለአከራዩ ፡ ተሰጥቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራዩ ፡ ከሞተበት ፡ ጊዜ ፡ ጀምሮ ፡ በሚከተሉት ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ለአከራዩ ፡ ወራሾች ፡ ስንብት ፡ በመስጠት ፡ ገበሬው ፡ የኪራዩ ፡ ውል ፡ እንዲቋረጥ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።
- (፫) ከዚህ ፡ በፊት ፡ በተመለከቱት ፡ ሁለት ፡ ገይለ ፡ ቃሎች ፡ ውሉ ፡ በሚከተለው ፡ መጋቢት ፡ አንድ ፡ ቀንና ፡ አከራዩ ፡ ወይም ፡ ወራሾቹ ፡ የገበሬውን ፡ ወይም ፡ የገበሬውን ፡ ወራሾች ፡ ስንብት ፡ ከተቀበሉ ፡ በኋላ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፫፻፺ ። ስለ ፡ ገበሬው ፡ መታመም ። (፩) የገበሬው ፡ መብት ።

- (፩) ገበሬውን ፡ ራሱን ፡ ወይም ፡ ከቤተ ፡ ሰቡ ፡ አንዱን ፡ ሥራውን ፡ በደንበኛው ፡ ሁኔታ ፡ ለመቀጠል ፡ የማያስችለው ፡ በሽታ ፡ የያዘው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በውሉ ፡ ወይም ፡ በሕጉ ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ የኪራዩን ፡ ውል ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ።
- (፪) ገበሬው ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ የተገለገለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለአከራዩ ፡ አንዳችም ፡ የጉዳት ፡ ካሣ ፡ መክፈል ፡ የለበትም ።
- (፫) ውሉም ፡ የሚያልቀው ፡ የገበሬው ፡ ማስታወቂያ ፡ ለአከራዩ ፡ ከደረሰው ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፺፩ ። (፪) የአከራዩ ፡ መብት ።

- (፩) ገበሬውን ፡ ወይም ፡ ከገበሬው ፡ ቤተ ፡ ሰብ ፡ አንዱን ፡ ሥራውን ፡ በደንበኛ ፡ ሁኔታ ፡ ለመቀጠል ፡ የማያስችለው ፡ በሽታ ፡ የያዘው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሚከፈለው ፡ የኪራይ ፡ ዋጋ ፡ ከተወሰነ ፡ የሰብል ፡ ድርሻ ፡ ወይም ፡ ከትወሰነ ፡ ከመሬቱ ፡ አበል ፡ ውስጥ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አከራዩ ፡ በውሉ ፡ ወይም ፡ በሕጉ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ የኪራዩን ፡ ውል ፡ ለመሻር ፡ ይችላል ።

- (፪) አከራዩ ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ የተገለገለበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለገበሬው ፡ ከአንድ ፡ ዓመት ፡ መጠነኛ ፡ የኪራይ ፡ ዋጋ ፡ ውስጥ ፡ ግማሹን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
- (፫) ውሉም ፡ የሚያልቀው ፡ ለገበሬው ፡ የአከራዩ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከደረሰው ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ በኋላ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፲፪ ። ቃጠሎ ።

የተከራየው ፡ ነገር ፡ በእሳት ፡ መጥፋቱን ፡ ወይም ፡ መበላሸቱን ፡ የሚያመለክተው ፡ ከዚህ ፡ በፊት ፡ ያለው ፡ ክፍል ፡ ድንጋጌዎች ፡ ለገበሬው ፡ በኪራይ ፡ በተሰጠው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ክፍል ፡ በሆኑ ፡ የመኖሪያ ፡ ቤትና ፡ ሌሎች ፡ ሕንጻዎች ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፫ሺ፲፫ ። ውሉ ፡ ሲቋረጥ ፡ የሚደረግ ፡ ሥርዐት ፡ (፩) ጉዝገዝ ፡ ሣርና ፡ ፍግ ።

- (፩) መሬቱን ፡ ለቆ ፡ የሚወጣው ፡ ገበሬ ፡ ስለ ፡ መሬቱ ፡ ደንበኛ ፡ አሠራር ፡ በሚያስገድደው ፡ ጥንቃቄ ፡ መሠረት ፡ የመጨረሻውን ፡ ዓመት ፡ ገለባ ፡ ሣሩንና ፡ ፍጉን ፡ መተው ፡ አለበት ።
- (፪) ገበሬው ፡ መሬቱን ፡ ሲረከብ ፡ አነስተኛ ፡ መጠን ፡ የተቀበለም ፡ ቢሆን ፡ ትርፍ ፡ ሆኖ ፡ ለሚገኘው ፡ መጠን ፡ ኪሣራ ፡ ለመቀበል ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፫) ገበሬው ፡ ይበልጥ ፡ ተቀብሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለጉደለው ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫ሺ፲፬ ። (፪) ዘር ።

ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ልማድ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ መሬቱን ፡ ለቆ ፡ የሚወጣ ፡ ገበሬ ፡ ለሚመጣው ፡ ዓመት ፡ ሰብል ፡ ዘር ፡ እንዲተው ፡ አይገደድም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፲፭ ። (፫) የግብርና ፡ ሥራ ፡ ወጪ ፡ (ኪሣራ) ።

- (፩) ገበሬው ፡ ውሉን ፡ በሚተውበት ፡ ጊዜ ፡ ያልተለቀሙ ፡ ፍሬዎችን ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ የለውም ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ርትዕ ፡ የሚያስገድድ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ ላደረጋቸው ፡ የተክል ፡ ሥራዎች ፡ ወጪ ፡ ኪሣራ ፡ እንዲቀበል ፡ ለማድረግ ፡ ይችላሉ ።
- (፫) ይኸውም ፡ ኪሣራ ፡ አከራዩ ፡ ከሚያገኛቸው ፡ ፍሬዎች ፡ ዋጋ ፡ በላይ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፲፮ ። በመሬቱ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ተደረገው ፡ ማሻሻል ። —(፩) መሠረቱ ።

- (፩) የኪራዩ ፡ ውል ፡ የተቋረጠው ፡ በማናቸውም ፡ ምክንያት ፡ ቢሆን ፡ በራሱ ፡ ሥራ ፡ ወይም ፡ እሱ ፡ ባደረጋቸው ፡ ወጪዎች ፡ በመሬቱ ፡ ላይ ፡ የማሻሻል ፡ ሥራ ፡ የፈጸመ ፡ ገበሬ ፡ ውሉ ፡ በሚያልቅበት ፡ ጊዜ ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) እንደዚሁ ፡ በተከራየው ፡ መሬት ፡ ላይውሉ ፡ በሚፈቅድሉት ፡ መሠረት ፡ ቤቶች ፡ የሠራ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ገበሬው ፡ ኪሣራ ፡ (ግምት) ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ ፡ ፫፻፲፯ ። (፪) የኪሣራው ፡ (የግምቱ) ፡ ክፍል ።

(፩) የሚከፈለው ፡ ኪሣራ ፡ ልክ ፡ ከተደረጉት ፡ ማሻሻያዎች ፡ ወይም ፡ ከተሠሩት ፡ ቤቶች ፤ የተነሣ ፡ መሬቱ ፡ ያገኘው ፡ ብልጫ ፡ ለ፱ ፡ ዓመት ፡ ከሚታሰብበው ፡ ጋራ ፡ የሚተካክል ፡ ነው ።

(፪) ለዚህ ፡ ኪሣራ ፡ አከፋፈል ፡ ጻኞች ፡ ለአከራዩ ፡ ጊዜ ፡ መስጠት ፡ (መፍቀድ) ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፫፻፲፰ ። (፫) አንሥቶ ፡ የመሄድ ፡ (የመውሰድ) ፡ መብት ።

ገበሬው ፡ ከመረጠ ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ሳያደርስ ፡ ለማድረግ ፡ የተቻለ ፡ ከሆነ ፡ ያደረጋቸውን ፡ የማሻሻል ፡ ሥራዎች ፡ አንሥቶ ፡ ለመውሰድ ፡ ወይም ፡ ቤቶችን ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

ስለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሥራ ፡ ውል ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱ ። ተፈጻሚነት ፡ ያላቸው ፡ ደንቦች ።

(፩) የሥራ ፡ ተቋራጭነቱ ፡ ውል ፡ የተደረገው ፡ የሕንጻን ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ የተሠራውን ፡ ለማደስ ፤ ወይም ፡ አንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ለማደራጀት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ በተነገሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የሚመራ ፡ ይሆናል ።

(፪) እንደዚሁም ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ የሥራ ፡ አገልግሎት ፡ መስጠትን ፡ ስለሚመለከቱ ፡ ውሎች ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭነትን ፡ የሚመለከቱት ፡ ደንቦች ፡ በተባሉት ፡ ድንጋጌዎች ፡ የተወገዱ ፡ ሆኖ ፡ በማይገኙበት ፡ መጠን ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ ፡ ፫፻፳ ። የውሎ ፡ መፈጸም ፡ አስረጅነት ።

(፩) ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ ስለሚፈጽሙት ፡ ሥራዎችና ፡ ስለ ፡ ዋጋው ፡ ካልተሰማሙ ፡ በቀር ፡ የተቋራጭነት ፡ ውል ፡ አለ ፡ አይባልም ።

(፪) የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ አሠሪው ፡ እያወቀ ፡ ሥራዎቹን ፡ ለመሥራት ፡ ጀምሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ከዋጋው ፡ ላይ ፡ አስቀድሞ ፡ ገንዘብ ፡ ተቀብሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውል ፡ ለመኖሩ ፡ በቂ ፡ ማረጋገጫ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፫፻፳፩ ። የሚፈጸሙ ፡ ሥራዎች ። (፩) በቂ ፡ የሆነ ፡ የሥራዎች ፡ ዝርዝር ።

(፩) የሚሠሩት ፡ ሥራዎች ፡ ዐይነት ፡ በፕላን ፡ በንድፍ ፡ ወይም ፡ በሌላ ፡ አስረጃዎች ፡ ሊለይ ፡ ይችላል ።

(፪) የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ በእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጊዜ ፡ በእንደዚህ ፡ ያሉት ፡ አስረ ጂዎች ፡ የተመለከቱትን ፡ ነገሮች ፡ አጥብቆ ፡ መከተል ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫ሺጳ፪ ። (፪) በጠቅላላው ፡ ስለ ፡ መወሰን ።

(፩) የሚሠሩት ፡ ሥራዎች ፡ የተነገሩት ፡ በጠቅላላው ፡ አኳኋን ፡ ብቻ ፡ እንደሆነ፤ የነዚህን ፡ ሥራዎች ፡ ብዛት ፡ ስለሚመለከተው ፡ ጉዳይ ፡ ውሉ ፡ በጠባብ ፡ ዐይነት ፡ መተርጉም ፡ አለበት ።

(፪) ደግሞም ፡ የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ ከመፈጸሙ ፡ በፊት ፡ ለአእምሮ ፡ ግምት ፡ አስፈላጊ ፡ መስሎ ፡ በሚታየው ፡ መጠን ፡ ያሠራውን ፡ ፈቃድ ፡ መጠየቅ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫ሺጳ፫ ። የዋጋው ፡ አወሳሰን ፡ ዐይነት ።

(፩) የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ ለመፈጸም ፡ የተዋዋላቸው ፡ ሥራዎች ፡ ዋጋ፡በጅምላ ፡ ሊሆን ፡ ይችላል ።

(፪) የሥራዎቹ ፡ ዋጋ ፡ አቅራቢያ ፡ በሆነ ፡ ግምትም ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

(፫) ዋጋው ፡ በጅምላ ፤ ወይም ፡ በአቅራቢያ ፡ ግምት ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የሥራው ፡ ዋጋ ፡ የሚገመተው ፡ ለሥራ ፡ በዋሉት ፡ ነገሮችና ፡ ግምት ፡ ለሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነው ፡ ሥራ ፡ ግምት ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺጳ፬ ። በአቅራቢያ ፡ ግምት ፡ የሚደረግ ፡ ዋጋ ።

(፩) የሥራው ፡ ዋጋ ፡ በአቅራቢያ ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ በጅምላ ፡ ዋጋ ፡ እንደ ፡ ተዋዋለ ፡ ታስቦ ፡ ሥራውን ፡ ለመፈጸም ፡ ይገደዳል ።

(፪) የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ በደረሰበት ፡ ወጪና ፡ አስቸጋሪ ፡ ነገሮች ፡ ምክንያት ፡ የሚወሰነው ፡ ዋጋ ፡ እንደ ፡ አቅራቢያ ፡ ግምት ፡ ተብሎ ፡ ከተስማማበት፡ዋጋ፡ ሓያ ፡ በመቶ ፡ ካልበለጠ ፡ በቀር ፡ የመጨረሻውን ፡ ዋጋ ፡ እንደ ፡ ፈለገ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

(፫) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ ዋጋ ፡ ባደረገው ፡ ውሳኔ ፡ ላይ ፡ አሠራው ፡ አንዳች ፡ አስረጅ ፡ ሊጠይቀው ፡ ወይም ፡ ክስ ፡ ሊያቀርብበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫ሺጳ፭ ። በጅምላ ፡ ወይም ፡ በአቅራቢያ ፡ ግምት ፡ የተወሰነ ፡ ዋጋ ።

(፩) የማስታወቅ ፡ ግዴታ ።

(፩) የሥራው ፡ ዋጋ ፡ ለሥራ ፡ የሚውሉትን ፡ ነገሮችና ፡ ሥራ ፡ በመመልከት ፡ የሚወሰን ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ምንም ፡ እንኳ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖር ፡ የሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ ሥራዎቹ ፡ የደረሱበትን ፡ ሁኔታና ፡ ያደረገውን ፡ ወጪ ፡ ላሠራው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) በውሉ ፡ የተነገረ ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በየወሩ ፡ መጨረሻ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

ቍ : ፫ሺጽ፮ ። (፪) የሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሥራው ፡ ዋጋ ።

(፩) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ጀቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋዮች ፡ የተሰማሙበትን ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ ከአሠሪው ፡ ለመቀበል ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ስለዚህ ፡ ነገር ፡ የተነገረ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለአሠሪው ፡ በሰጠው ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ ለሥራው ፡ የሚሆን ፡ ደመወዝ ፡ ሊያገባበት ፡ ይችላል ።

ቍ : ፫ሺጽ፯ ። (፫) ላሠሪው ፡ ያለው ፡ መብት ።

አሠሪው ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ሒሳብ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ልዩ ፡ ዐዋቂዎች ፡ እንዲመረምሩት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ : ፫ሺጽ፰ ። የሥራ ፡ ምርመራ ።

አሠሪው ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ቢሆን ፡ ሥራዎቹ ፡ የደረሱበትን ፡ ሁኔታ ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ የዋሉትን ፡ መሥሪያዎች ፡ ዐይነትና ፡ የተሠራውን ፡ ሥራ ፡ ዐይነት ፡ በልዩ ፡ ዐዋቂዎች ፡ ለማስመርመር ፡ ይችላል ።

ቍ : ፫ሺጽ፱ ። ሥራውን ፡ ስለ ፡ መቀበልና ፡ ዋጋ ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) ዋጋውን ፡ መክፈል ፤ ሥራው ፡ እንደ ፡ ተመረመረና ፡ አሠሪው ፡ እንደ ፡ ተቀበለው ፡ የሚያስገምት ፡ ነው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የተከፈሉት ፡ ገንዘቦች ፡ ከዋጋው ፡ ላይ ፡ በቅድሚያ ፡ እንደተከፈሉ ፡ የሚገመት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ጎደለ ፡ ቃል ፡ የተሰጠው ፡ አገማመት ፡ የሚጸና ፡ አይሆንም ።

ቍ : ፫ሺ፴ ። በከፊል ፡ ሥራውን ፡ ስለ ፡ መቀበልና ፡ ዋጋውን ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) ውሉ ፡ በደረጃ ፡ እንዲፈጸም ፡ ስምምነት ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እያንዳንዱ ፡ ደረጃ ፡ ሥራ ፡ በተፈጸመ ፡ ቍጥር ፡ ምርመራውና ፡ የአቀባበሉ ፡ ሥነ ፡ ሥርዓት ፡ ይፈጸማል ።

(፪) የያንዳንዱ ፡ የሥራ ፡ ደረጃ ፡ በተፈጸመበት ፡ ጊዜ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ በተፈጸሙት ፡ ሥራዎች ፡ መጠን ፡ ከሥራው ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ አንዱ ፡ ክፍል ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ : ፫ሺ፴፩ ። አሠሪው ፡ የሚጠይቃቸው ፡ የሥራ ፡ መለዋወጥ ። (፩) የአሠሪው ፡ መብት ።

የተጠየቁት ፡ የሥራ ፡ መለዋወጥ ፡ በቴክኒክ ፡ ረገድ ፡ ሊፈጸሙ ፡ የሚችሉና ፡ የሥራውንም ፡ ጥንካሬ ፡ የማይጎዱ ፡ ከሆኑ ፡ አሠሪው ፡ አስቀድሞ ፡ ከተሰማማበት ፡ የሥራ ፡ ዐቅድ ፡ አንዳንድ ፡ መለዋወጥ ፡ እንዲፈጸሙ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቍ : ፫ሺ፴፪ ። (፪) የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

(፩) ከሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ እንዲቀነስ ፡ ሥራ ፡ አሠሪው ፡ የጠየቀው ፡ የሥራ ፡ መለዋወጥ ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ወጪ ፡ በቀነሰለት ፡ መጠን ፡ በውል ፡ ተወስኖ ፡ ከነበረው ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ እንዲቀነሰለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ደግሞ ፡ አሠሪው ፡ በጠየቀው ፡ የሥራ ፡ መለዋወጥ ፡ ምክንያት ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ወጪ ፡ የሚያበዛ ፡ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ሥራ ፡ የሚያስከትል ፡ ወይም ፡ አላፈነቱን ፡ የሚያከብሩበት ፡ በመሆኑ ፡ መጠን ፡ ለዚህ ፡ ለተጨማሪው ፡ ሥራ ፡ ዋጋውና ፡ የሚከፈለው ፡ አበል ፡ ተጨምሮ ፡ እንዲከፈለው ፡ አሠሪውን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) በሚቀነሰው ፡ ወይም ፡ በሚጨመረው ፡ የዋጋ ፡ አከፋፈል ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ ሁለቱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋሮች ፡ ያልተስማሙ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በተጨማሪ ፡ ወይም ፡ ተቀናሽ ፡ ሥራ ፡ የሚከፈለውን ፡ ሒሳብ ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ የሚመርጡዋቸው ፡ የሽግግርና ፡ ዳኞች ፡ እነዚህም ፡ ባይኖሩ ፡ ዳኞች ፡ ይወስኑታል ።

ቀ፡ ፫ሺ፴፫ ። (፫) የሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ እንቢታ ።

(፩) አሠሪው ፡ የጠየቃቸው ፡ የሥራ ፡ መለዋወጥ ፡ ስምምነት ፡ የተደረገባቸውን ፡ ፕላኖች ፡ ንድፎች ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ሰነዶች ፡ የሚነኩ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ አልቀበልም ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ አሠሪው ፡ የጠየቃቸው ፡ መለዋወጥ ፡ በብዛታቸውም ፡ ወይም ፡ በዐይነታቸው ፡ ስምምነት ፡ ከተደረገበት ፡ ሥራ ፡ በአፈጻጸማቸው ፡ ሌላ ፡ ልዩ ፡ ሥራ ፡ የሚያስከትሉ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አልቀበልም ፡ ለማለት ፡ ይችላል ።

(፫) ሥራው ፡ በተለይ ፡ በፍጹም ፡ እንደ ፡ ልዩ ፡ ሆኖ ፡ የሚገመተው ፡ አስቀድሞ ፡ ከታሰበው ፡ ሥራ ፡ ግምት ፡ ወይም ፡ ሊገመት ፡ ከሚችለው ፡ ከመቶ ፡ ሐያ ፡ በላይ ፡ መለዋወጥን ፡ የሚያስከትል ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ፡ ፫ሺ፴፬ ። ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሚያቀርባቸው ፡ መለዋወጥ ።

(፩) በቴክኒክ ፡ ምክንያት ፡ ስምምነት ፡ የተደረገበት ፡ ዕቅድ ፡ እንዲለዋወጥ ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የተገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አስቸኳይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለአሠሪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) የታሰበው ፡ መለዋወጥ ፡ አሠሪውን ፡ አንድም ፡ ተጨማሪ ፡ ዋጋ ፡ ለመክፈል ፡ የሚያስገድደው ፡ ባይሆንም ፡ እንኳ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የማስታወቅ ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፫ሺ፴፭ ። ውሉን ፡ ስለ ፡ ማስቀረት ።

አሠሪው ፤ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ አንዳችም ፡ ጥፋት ፡ ባያደርግም ፡ እንኳ ፡ የፈረመውን ፡ ውል ፡ ለማፍረስ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፴፮ ። የሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ መብት ። (፩) ዋጋው ፡ በጅምላ ፡ ወይም ፡ በአቅራቢያ ፡ ግምት ፡ የተደረገ ፡ ሲሆን ።

(፩) አሠሪው ፡ በዚህ ፡ አኳኋን ፡ ውሉን ፡ ያፈረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ስምምነት ፡ የተደረገበትን ፡ የጅምላ ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ የአቅራቢያ ፡ ግምት ፡ ዋጋ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ በውሉ ፡ መሻር ፡ ምክንያት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ከማውጣት ፡ የቀረለት ፡ ወጪ ፡ ከዚህ ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ ተቀናሽ ፡ መሆን ፡ አለበት ።
- (፫) አቅራቢያ ፡ በሆነ ፡ ግምት ፡ ዋጋው ፡ ተወስኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ሁለት ፡ ኅይለ ፡ ቃሎች ፡ መሠረት ፡ አሠሪው ፡ መክፈል ፡ ያለበትን ፡ ገንዘብ ፡ እስከ ፡ ሓያ ፡ በመቶ ፡ ድረስ ፡ በማብዛት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ሊጠይቅ ፡ ይችላል ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፵፯ ። (፪) ሌላ ፡ ዐይነት ፡ ዋጋዎች ።

- (፩) የሥራው ፡ ዋጋ ፡ በመሥሪያዎቹና ፡ ሥራውን ፡ ለመፈጸም ፡ አስፈላጊ ፡ በሚሆነው ፡ ሥራ ፡ ዋጋ ፡ መሠረት ፡ የተወሰነ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የውሉ ፡ መፍረስ ፡ ማስታወቂያ ፡ ለሱ ፡ ከመድረሱ ፡ በፊት ፡ አስቀድሞ ፡ ለተሠራባቸው ፡ መሥሪያዎችና ፡ ለተሠሩት ፡ ሥራዎች ፡ ተቋራጩ ፡ የዋጋ ፡ ግምት ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ አሠሪው ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ላደረጋቸው ፡ ውሎች ፡ በራሱ ፡ ሒሳብ ፡ ማሰብ ፡ አለበት ። ወይም ፡ በነዚሁ ፡ ውሎች ፡ መሻር ፡ ምክንያት ፡ ለሥራው ፡ ተቋራጭ ፡ የሚደርስበትን ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።
- (፫) በመጨረሻም ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ አሠሪው ፡ ሊከፍለው ፡ ግዴታ ፡ የገባበትን ፡ ጠቅላላ ፡ የድካም ፡ ዋጋ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፵፰ ። የውሉ ፡ መፍረስ ።

- (፩) የውሉ ፡ መፍረስ ፡ በሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ጥፋት ፡ የሆነ ፡ ወይም ፡ አሠሪው ፡ በሚገባ ፡ የጠየቀውን ፡ መለዋወጥ ፡ ለመፈጸም ፡ ባለመቀበል ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አስቀድመው ፡ በተሠሩት ፡ ሥራዎች ፡ ብዛት ፡ መጠን ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ስምምነት ፡ ከተደረገበት ፡ የሥራ ፡ ዋጋና ፡ የአገልግሎት ፡ ዋጋ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ግዴታዎቹን ፡ ባለመፈጸሙ ፡ ምክንያት ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ የአሠሪው ፡ የኪሣራ ፡ መጠየቁ ፡ መብት ፡ እንደ ፡ ተጠበቀ ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፵፱ ። ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ የሚሰጠው ፡ መደን ።

- (፩) ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ሥራውን ፡ ካሰረከበበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ ስለ ፡ መልካም ፡ አሠራሩና ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ ስለ ፡ ጠንካራነቱ ፡ ለዐሥር ፡ ዓመት ፡ ጊዜ ፡ መደን ፡ ነው ።
- (፪) በዚሁም ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ በሥራ ፡ ጉድለት ፡ ወይም ፡ በተሠራበት ፡ መሬት ፡ ዐይነት ፡ ምክንያት ፡ በተሠራው ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ ለሚደርሰው ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ አላፈ ፡ ነው ።

(፫) ማናቸውም ፡ ይህን ፡ ጊዜ ፡ የሚያሳጥር ፡ ወይም ፡ መድንነቱን ፡ የሚሸር ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ሁሉ ፡ አይጸናም ።

ቀኑ ፡ ፫ሺ፵ ። የምክትል ፡ ሥራ ፡ ተቋራጮችና ፡ ሠራተኞች ፡ በቀጥታ ፡ ያላቸው ፡ የክስ ፡ መብት ።

በአንድ ፡ የሕንጻ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭነት ፡ ውስጥ ፡ የሚሠሩ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጮች ፡ ወይም ፡ ሠራተኞች ፡ የሠሩበትን ፡ ሥራ ፡ ዋጋ ፡ ለመክፈል ፡ ክሳቸውን ፡ ባቀረቡ በት ፡ ጊዜ ፡ አሠሪው ፡ ለሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ሊከፍል ፡ በሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ መጠን ፡ ባሠሪው ፡ ላይ ፡ በቀጥታ ፡ ገንዘባቸውን ፡ የመጠየቅ ፡ መብት ፡ አላቸው ።

ምዕራፍ ፡ ፱ ።

ስለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣና ፡ ስለ ፡ ወለድ ፡ አግድ ።

ክፍል ፡ ፩ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ አቋቋም ።

ቀኑ ፡ ፫ሺ፵፩ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣን ፡ የማቋቋሚያው ፡ ሰነድ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ በቀጥታ ፡ በሕግ ፡ ወይም ፡ በፍርድ ፡ ወይም ፡ በውል ፡ ወይም ፡ ደግሞ ፡ በኑዛዜ ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።

ቀኑ ፡ ፫ሺ፵፪ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሻጭ ፡ ለሆነ ፡ ሰው ፡ ሕግ ፡ የሚሰጠው ፡

መያዣ ።

አንድ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሸጠ ፤ ያስተላለፈ ፡ ሰው ፡ ለተዋዋለበት ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ አከፋፈል ፡ ዋስትናና ፡ በሽያጭ ፡ ስምምነት ፡ ውስጥ ፡ ለተመለከቱት ፡ ሌሎች ፡ ግዴታዎች ፡ ዋስትና ፡ እንዲሆነው ፡ በሕጉ ፡ መሠረት ፡ በዚህ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀኑ ፡ ፫ሺ፵፫ ። ለማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የጋራ ፡ ተካፋይ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ሕግ ፡

የሚሰጠው ፡ መያዣ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ተካፋይ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ በክፍያው ፡ መሠረት ፡ በሌሎች ፡ የጋራ ፡ ተካፋዮች ፡ ድርሻ ፡ ውስጥ ፡ ሕግ ፡ የሚሰጠው ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ይህም ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የሚሰጠው ፡ ከክፍያው ፡ ውስጥ ፡ ለሚጉልበት ፡ ድርሻውና ፡ ምናልባትም ፡ በክፍያ ፡ ያገኛቸውን ፡ ሀብቶች ፡ እንዲለቅ ፡ ቢፈረድበት ፡ የጋራ ፡ ተካፋዮቹ ፡ ሊከፍሉት ፡ ለሚገባው ፡ ኪሣራ ፡ ዋስትና ፡ ነው።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፵፬ ። በፍርድ ፡ የሚሰጥ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ።

- (፩) ዳኞች ፡ በዳኝነት ፡ የሰጡት ፡ ፍርድ ፡ ሽማግሌች ፡ በሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ የሰጡት ፡ ብይን ፡ ወይም ፡ የሰጡት ፡ ትእዛዝ ፡ ተፈጻሚነት ፡ እንዲያገኝ ፡ ለማረጋገጥ ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ በሌላው ፡ ወገን ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ በአንድ ፡ ወይም ፡ በብዙ ፡ ንብረቶች ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ እንዲኖረው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ይህም ፡ የፍርድ ፡ ውሳኔ ፡ ወይም ፡ የሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ ብይን ፡ የዋስትና ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ የዕዳ ፡ ልክና ፡ ስለዚህም ፡ ዕዳ ፡ በመያዣ ፡ የተሰጠውን ፡ ንብረት ፡ ወይም ፡ ንብረቶች ፡ ለይቶ ፡ ያመለክታል ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፵፭ ። የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የሚቋቋምበት ፡ ሰነድ ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣን ፡ የሚያቋቁም ፡ ውል ፡ ወይም ፡ ሕጋዊ ፡ ሰነድ ፡ በጽሑፍ ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።
- (፪) መያዣ ፡ የተሰጠበት ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ በኢትዮጵያ ፡ ገንዘብ ፡ ካልተመለከተ ፡ በቀር ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፵፮ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ ዋስትና ፡ የተሰጠው ፡ ዕዳ ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ አሁን ፡ ለተደረገ ፡ ለወደፊቱ ፡ ለሚደረግ ፡ በውለ ፡ ገብነት ፡ ለሚደርስ ፡ ወይም ፡ ይደርሳል ፡ ለሚባል ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ዋስትና ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ በትእዛዝ ፡ ወይም ፡ ለአምጪው ፡ በሚከፈል ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ ለተመለከተው ፡ ገንዘብ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሆን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ ውል ፡ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፵፯ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ሊሆኑ ፡ የሚችሉ ፡ ንብረቶች ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ሊቋቋም ፡ የሚችለው ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፪) ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑ ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፡ እንደማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ሊሆኑ ፡ ይችላሉ ፡ ተብሎ ፡ የተወሰነው ፡ ድንጋጌ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፵፰ ። መያዣ ፡ የሆነ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ።

- (፩) በመያዣነት ፡ መሰጠቱ ፡ የተመዘገበ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣውን ፡ በሚያቋቁመው ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ በግልጽ ፡ መጠቀስ ፡ አለበት ።
- (፪) ሰነዱም ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የሚገኝበትን ፡ ወረዳ ፡ የንብረቱን ፡ ዐይነት ፡ የሚቻልም ፡ ቢሆን ፡ በርስት ፡ መዝገብ ፡ የተጻፈበትን ፡ የካርታ ፡ ቊጥር ፡ በቶላይ ፡ ማመልከት ፡ ይገባዋል ።

(፫) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የሚገኘው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ መዝገብ ፡ ባልተቋቋመበት ፡ አውራጃ ፡ ውስጥ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ሰነዱ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ሁለቱን ፡ አዋሳኞቹን ፡ ገልጸ ፡ ማመልከት ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፵፱ ። የማይንቀሳቀሰ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ለመስጠት ፡ የሚያስፈልግ ፡ ችሎታ ።

(፩) የማይንቀሳቀሰ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ በባለዕዳው ፣ ወይም ፡ ስለ ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ዕዳ ፡ መያዣ ፡ ሰጥቶ ፡ በሚዋዋል ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፣ ሊቋቋም ፡ ይችላል ።

(፪) ለራሱ ፡ ዕዳ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሆን ፡ አንድ ፡ የማይንቀሳቀሰ ፡ ንብረትን ፡ ለዕዳ ፡ በመያዣነት ፡ ለመስጠት ፡ የሚቻለው ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ለመሸጥ ፡ ችሎታ ፡ ያለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

(፫) ለሌላ ፡ ሰው ፡ ዕዳ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሆን ፡ የማይንቀሳቀሰ ፡ ንብረትን ፡ ለመያዣ ፡ መስጠት ፡ የሚቻለው ፡ ይህንኑ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ ሳይቀበል ፡ በችሮታ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ሊያዘበት ፡ ችሎታ ፡ ያለው ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፶ ። የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ቅጣት ።

(፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍ፣፲፭ ፡ ውስጥ ፡ የተጻፈው ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ሰው ፡ የሰጠው ፡ የመያዣ ፡ ውል ፡ ዋጋ ፡ የለውም ፡ (አይጸናም) ።

(፪) ይህ ፡ ችሎታ ፡ የሌለው ፡ ሰው ፡ ሀብቱን ፡ በመያዣ ፡ ከሰጠ ፡ በኋላ ፡ ይህንኑ ፡ የማይንቀሳቀሰ ፡ ንብረት ፡ ሊያዘበት ፡ ችሎታ ፡ ቢያገኝም ፡ እንኳ ፡ አስቀድሞ ፡ ሰጥቶት ፡ የነበረው ፡ መያዣ ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ አይሆንም ።

(፫) እንዲሁም ፡ ወደፊት ፡ ይሠራሉ ፡ የሚባሉትን ፡ ሕንጻዎች ፡ መያዣ ፡ መስጠት ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፶፩ ። (፪) በባለሀብትነት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ የታወቀ ፡ ንብረት ።

(፩) የአስተዳደር ፡ ክፍል ፣ የአንድ ፡ የማይንቀሳቀሰ ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ መሆኑን ፡ ዐውቆለት ፡ የባለሀብትነት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ ከሰጠው ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ የተደረገ ፡ የንብረት ፡ መያዣ ፡ ውል ፡ የሚጸና ፡ ነው ።

(፪) የባለሀብትነት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ የተሰጠበት ፡ ማስረጃ ፡ ፍርስ ፡ ሆኖ ፡ የተሰረዘ ፡ ቢሆንም ፡ በመያዣው ፡ የሚከራከረው ፡ ሰው ፡ በቅን ፡ ልቡና ፡ አለ ፡ መሆኑ ፡ ካልተገለጸ ፡ በቀር ፡ የርስት ፡ መያዣው ፡ ውል ፡ የሚጸና ፡ ነው ።

(፫) የርስት ፡ የምስክር ፡ ወረቀት ፡ በሚሰጥበት ፡ ጊዜ ፡ በአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ከምስክር ፡ ወረቀት ፡ መስጫው ፡ ታክስ ፡ ጋራ ፡ ከሚከፈለው ፡ ለመጠባበቂያ ፡ ዋስትና ፡ ከተመደበው ፡ ገንዘብ ፡ በዕዳ ፡ የተያዘውን ፡ የማይንቀሳቀሰ ፡ ንብረቱን ፡ ዕዳ ፡ ክፍሎ ፡ ንብረቱን ፡ ላስለቀቀው ፡ ባለሀብት ፡ ይከፈለዋል ።

ቀ፡ ቮሺፃ። የማጻፍ ስራላገገት ።

የማይንቀሳቀስ ገብረት ፡ መያዣ ፡ በማናቸውም ፡ ዐይነት ፡ ሰነድ ፡ ላይ ፡ የተመሠረተ ፡ ቢሆን ፡ ከተጻፈበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ገብረት ፡ በሚገኝበት ፡ አገር ፡ ባለው ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ርስት ፡ መዝገብ ፡ ካልተጻፈ ፡ በቀር ፡ ማንኛውንም ፡ ዐይነት ፡ ውጤት ፡ አያስገኝም ።

ቀ፡ ቮሺፃ። የአጻጻፉ ሥርዐት ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ገብረትን ፡ መያዣ ፡ እንዲመዘገብ ፡ ጥያቄ ፡ የቀረበለት ፡ የማይንቀሳቀስ ገብረት ፡ መዝገብ ፡ ሠራተኛ ፤ የውሉን ፡ አመዘጋገብ ፡ ሥርዐት ፡ የሚፈጽመው ፡ በዚህ ፡ ስግ ፡ ስለማይንቀሳቀሱ ፡ ገብረቶች ፡ አመዘጋገብ ፡ ሥርዐት ፡ በሚመለከተው ፡ አንቀጽ ፡ በተደነገገው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ነው።
- (፪) የዚሁም ፡ አንቀጽ ፡ ደንብ ፡ አመዘጋገብ ፡ የሚሻሻልበትን ፡ የሚለወጥበትን ፡ ሥርዐት ፡ ወስኗል ።

ቀ፡ ቮሺፃ። የማስመዝገቢያው ፡ ወጪ ።

- (፩) የማስመዝገቢያውን ፡ ወጪ ፡ የሚችለው ፡ በመጨረሻው ፡ ባለዕዳው ፡ ብቻ ነው ።
- (፪) የማይንቀሳቀስ ገብረት ፡ መያዣን ፡ ያስመዘገበና ፡ ለዚህም ፡ ወጪውን ፡ አስቀድሞ ፡ የከፈለ ፡ ሰው ፡ የከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ባለዕዳው ፡ እንዲከፍለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ቮሺፃ። የገንዘብ ፡ መብት ፡ መቀነስ ።

- (፩) ባለዕዳው ፡ ከዕዳው ፡ ጠቅላላ ፡ ሒሳብ ፡ ላይ ፡ ሩቡን ፡ ከከፈለ ፡ በኋላ ፡ ከመዝገቡ ፡ ላይ ፡ የተጻፈው ፡ እንዲተካከልለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) ገንዘብ ፡ ጠያቂውም ፡ ይህን ፡ የመዝገብ ፡ መተካከል ፡ ጉዳይ ፡ መፍቀድ ፡ አለበት ።
- (፫) ባለዕዳው ፡ ከተበደረው ፡ ገንዘብ ፡ በሰፊ ፡ በመክፈል ፤ በመያዣ ፡ ካስያዛቸው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ገብረቶች ፡ ውስጥ ፡ በዚሁ ፡ መጠን ፡ በከፈለ ፡ እንዲለቀቅለት ፡ ለመጠየቅ ፡ አይፈቀድለትም ።

ቀ፡ ቮሺፃ። የገንዘብ ፡ መብት ፡ መጨመር ።

- (፩) በመጀመሪያ ፡ በመዝገቡ ፡ ላይ ፡ የተጻፈውን ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ፡ በማስተካከል ፡ ብቻ ፡ የገንዘቡን ፡ ልክ ፡ ለመጨመር ፡ አይቻልም ።
- (፪) በመጀመሪያ ፡ በመዝገቡ ፡ ላይ ፡ ከተጻፈው ፡ የገንዘብ ፡ ልክ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ማረጋገጫ ፡ እንዲኖረው ፡ ከተፈለገ ፡ ይህንን ፡ በመዝገቡ ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ማስመዝገብ ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

ቀ : ፫ሺዓ፯ ። ለማስመዝገብ : የተወሰነ : ጊዜ ።

- (ጃ) የማይንቀሳቀሰው : ንብረት : የተያዘበትን : ዕዳ : የመክፈል : ግዴታ : የሌለበት : ሦስተኛ : ወገን : የሆነ : ሰው : በዕዳ : ተይዟል : የተባለውን : ይህንን : የማይንቀሳቀሰውን : ንብረት : ገዝቶ : ግዥውን : በማይንቀሳቀስ : ንብረት : መጻፊያ : መዝገብ : ውስጥ : ካጻፈ : በኋላ : የተመዘገበውን : የማይንቀሳቀስ : ንብረት : በመያዣ : ማጻፍ : ዋጋ : የለውም ።
- (ጄ) እንዲሁም : የማይንቀሳቀሰው : ንብረት : እንዲያዝ : በፍርድ : ሥነ : ሥርዐት : መወሰኑ : በመዝገብ : ከተጻፈ : በኋላ : ወይም : ባለዕዳው : መክሠሩ : ከተገለጸ : በኋላ : የሚደረግ : የማይንቀሳቀስ : ንብረት : በመያዣ : መጻፍ : ዋጋ : የለውም ።

ቀ : ፫ሺዓ፰ ። የተወሰነው : ጊዜ : ሲያልፍ : መብት : የሚቀርበት : ሁኔታ ።

- (ጃ) የማይንቀሳቀስ : ንብረት : የመያዣ : መብት : ውጤት : የሚኖረው ፣ ከተጻፈበት : ቀን : አንሥቶ : እስከ : ዐሥር : ዓመት : ድረስ : ነው ።
- (ጄ) ይህ : የተወሰነው : ጊዜ : ከማለፉ : በፊት : ይህ : ውል : እንዲታደስ : አዲስ : የመዝገብ : ማጻፍ : ጉዳይ : የተፈጸመ : እንደ : ሆነ : ጸንቶ : የሚቋቋምበት : ዘመን : ይራዘማል ።
- (፫) እንዲሁም : በሆነ : ጊዜ : አስቀድሞ | የተመዘገበው : የማይንቀሳቀስ : ንብረት : መያዣ : ውል : አዲሱ : የመዝገብ : ማስጻፍ : ጉዳይ : ከተፈጸመበት : ቀን : አንሥቶ : ወደፊት : እስከ : ዐሥር : ዓመት : ውጤት : ያለው : ይሆናል ።

ክፍል : ፪ ።

የማይንቀሳቀስ : ንብረት : መያዣ : ውጤቶች ።

ቀ : ፫ሺዓ፱ ። መሠረቱ ።

- (ጃ) የማይንቀሳቀስ : ንብረት : የመያዣ : መብት : የተሰጠው : ገንዘብ : ጠያቂ ፣ መያዣው : የሚመለከተውን : የማይንቀሳቀስ : ንብረት ፣ ገንዘብ : ጠያቂዎች : ያስያዙት : እንደ : ሆነ : ከንብረቱ : ዋጋ : ላይ : የሚጠይቀው : ገንዘብ : ከሌሎቹ : ገንዘብ : ጠያቂዎች : በፊት : ለርሱ : በቀዳሚነት : እንዲከፈለው : የመጠየቅ : መብት : አለው ።
- (ጄ) እንዲሁም : የመጀመሪያው : የማይንቀሳቀስ : ንብረት : መያዣ : መብት : ከተመዘገበ : በኋላ፤ መብቱን : ላስመዘገበ : ለሌላ : ሦስተኛ : ወገን : ባለዕዳው : የማይንቀሳቀሰውን : ንብረት : ቢሸጥ : ቢያስተላልፍም : እንኳ : የመያዣ : መብቱን : ያስመዘገበው : ገንዘብ : ጠያቂ : የማይንቀሳቀሰውን : ንብረት : ለማስያዝ : ይችላል ።

(፫) ከዚህም ፡ በቀር ፡ ባለመያዣ ፡ የሆነ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ለማንኛቸውም ፡ ሌሎች ፡ ተራ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ያላቸው ፡ መብት ፡ ሁሉ ፡ ይኖረዋል ።

ቀ ፡ ፫ሺ፮ ። ንብረትን ፡ የማስቀረት ፡ ስምምነት ።

(፩) ዕዳው ፡ እንዲከፈል ፡ በተወሰነበት ፡ ጊዜ ፡ ሳይከፈል ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ያገኘበትን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ይወስዳል ። ወይም ፡ በሕጉ ፡ የተመለከተውን ፡ ሥርዐት ፡ (ፎርማሊቲ) ፡ ሳይጠብቅ ፡ ሊሸጠው ፡ ይችላል ፡ የሚል ፡ ስምምነት ፡ ሁሉ ፡ የመያዣው ፡ መብት ፡ ከተመዘገበ ፡ በኋላ ፡ የተደረገ ፡ ስምምነት ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ለዕዳው ፡ መክፈያ ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ካለፈ ፡ በኋላ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ያገኘበትን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፤ የዕዳው ፡ መክፈያ ፡ አድርጎ ፡ ባለዕዳው ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ለመስጠት ፡ (ይችላል ፡ ብሎ) ፡ መስማማት ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፫ሺ፰ ። ክስ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ፡ (፩) ሥልጣን ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣን ፡ አመዘጋገብ ፤ ወይም ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ ስለ መሸጥ ፡ የሚመለከቱትን ፡ ጉዳዮች ፡ ሁሉ ፤ ለማየት ፡ ሥልጣን ፡ የተሰጣቸው ፡ ይኸው ፡ ንብረት ፡ በሚገኝበት ፡ ቦታ ፡ የሚገኙት ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ ብቻ ፡ ናቸው ።

ቀ ፡ ፫ሺ፱ ። (፪) መኖሪያ ፡ ቦታን ፡ ለይቶ ፡ ስለ ፡ ማስታወቅ ።

(፩) በማናቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ጥያቄ ፡ አቅራቢነት ፡ በንብረቱ ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠውና ። ንብረቱንም ፡ በመያዣ ፡ ሰጭ ፡ የሆነ ፡ ሁለቱም ፡ ወገኖች ፡ የመኖሪያ ፡ ቦታቸውን ፡ እነዚህ ፡ ፍርድ ፡ ቤቶች ፡ በሚገኙበት ፡ ክፍል ፡ ለይቶ ፡ ማስታወቅ ፡ አለባቸው ።

(፪) ሕጋዊ ፡ የመኖሪያ ፡ ቦታቸውን ፡ እንዲመርጡ ፡ ከተጠየቁበት ፡ ጊዜ ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ ሳይመርጡ ፡ የቀሩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጸኞች ፡ የማይንቀሳቀሱትን ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የሚመለከቱት ፡ ጉዳዮች ፡ በሚገባ ፡ ከቀረቡላቸው ፡ በኋላ ፡ የባለጉዳዮቹን ፡ ሕጋዊ ፡ መኖሪያ ፡ ቦታ ፡ መርጠው ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፫ሺ፳ ። (፫) (ወኪል) ፡ የንብረት ፡ ጠባቂ ።

እንዲሁም ፡ በማናቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ጥያቄ ፡ አቅራቢነት ፡ ስሙና ፡ መኖሪያ ፡ ቤቱ ፡ ላልታወቀ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ይህ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በክርክሩ ፡ ላይ ፡ ራሱ ፡ እንዲኖር ፡ በሕጉ ፡ ላይ ፡ ተመልክቶ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ አንድ ፡ አስቸኳይ ፡ ውሳኔ ፡ መስጠት ፡ የሚያስፈልግ ፡ ሲሆን ፡ ጸኞች ፡ ለዚህ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ አንድ ፡ ንብረት ፡ ጠባቂ ፡ ለመሾም ፡ ይችላሉ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡
ቀደምትነት ፡ የብልጫ ፡ መብት ።

(ሀ) ይህ ፡ መብት ፡ የሚመለከታቸው ፡ ንብረቶች ።

ቀ ፡ ፫፻፳፬ ። ከንብረቱ ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ የሆነና ፡ ተጨማሪ ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይና ፡ ከንብረቱ ፡ ጋራ ፡ አንድነት ፡ ባላቸው ፡ ክፍሎች ፡ እንዲሁም ፡ ተጨማሪ ፡ ክፍሎችንም ፡ ጭምር ፡ የሚጠቀልል ፡ ነው ።
- (፪) በመያዣው ፡ ውል ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ንብረቱ ፡ ተጨማሪ ፡ ሆነው ፡ በግልጽ ፡ የተመለከቱት ፡ ዕቃዎች ፡ በዚህ ፡ ዐይነት ፡ ይቁጠራሉ ።
- (፫) ተቃራኒ ፡ ማስረጃ ፡ የማቅረብ ፡ መብት ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፳፭ ። የሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መብት ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የመያዣው ፡ መብት ፡ ከሚመለከተው ፡ ከማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ በተለዩትና ፡ ባለሀብትነታቸውም ፡ ለሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ በተዛወሩት ፡ ክፍሎች ፡ ወይም ፡ ተጨማሪ ፡ ዕቃዎች ፡ ላይ ፡ የባለመያዣነት ፡ መብቱን ፡ ሊሠራበት ፡ አይችልም ።
- (፪) እንደዚህ ፡ ያለ ፡ ሁኔታ ፡ በአጋጠመ ፡ ጊዜ ፡ መያዣ ፡ የሆነው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ ቢቀነስ ፡ ቢጠፋ ፡ ወይም ፡ ቢበላሽ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ አንቀጾች ፡ በታወቁለት ፡ መብቶቹ ፡ ብቻ ፡ ሊገለገልባቸው ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፫፻፳፮ ። የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ አዲስ ፡ ሥራ ፡ ስለ ፡ መሥራትና ፡ ስለ ፡ ማሻሻል ። (፩) መሠረቱ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ የመያዣው ፡ መብት ፡ በሚመለከተው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትና ፡ እንዲሁም ፡ በዚህ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የሚሠሩትን ፡ አዳዲስ ፡ ሥራዎች ፤ ተክሎችና ፡ ሰብሎች ፡ የሚጠቀልል ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፳፯ ። (፪) የሥራ ፡ ተቋራጮችና ፡ የዕቃ ፡ አቅራቢዎች ፡ ልዩ ፡ መብት ።

(፩) ስለ ፡ ሆነም ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተጠቀሰውን ፡ በማደስ ፡ የማሻሻል ፡ ሥራና ፡ የሕንጻ ፡ ሥራ ፡ የፈጸሙ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጮችና ፡ ለሥራው ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነውን ፡ የማደሻውን ፡ ዕቃ ፡ የሸጡ ፡ አትክልት ፡ ዘር ፡ ወይም ፡ የሰብል ፡ ፍራ ፡ ያቀረቡ ፡ ዕቃ ፡ አቅራቢዎች ፤ ለፈጸሙት ፡ ሥራና ፡ ላቀረቡት ፡ ዕቃ ፡ ስለሚከፈላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጉዳይ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ካላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ (ብልጫ) ፡ ቅድሚያ ፡ ይሰጣቸዋል ።

- (፪) በዚህም ፡ በከፍታ ፡ ክርክር ፡ የተነሣ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዳኞች ፡ የድርሻውን ፡ ልክ ፡ ይወስናሉ ።
- (፫) እንዲሁም ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ በልዩ ፡ ልዩዎች ፡ ሥራ ፡ ተቋራጮችና ፡ በዕቃ ፡ አቅራቢዎች ፡ መካከል ፡ የሚደረገውን ፡ የከፍታ ፡ ጉዳይ ፡ ይወስናሉ ።

ቀ፡ ፫ሺ፰፰ ። የቤትና ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ኪራይ ።

- (፩) በኪራይ ፡ የተሰጠውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሚመለከተው ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ንብረቱ ፡ በፍርድ ፡ ከተያዘበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ የሚታሰበውን ፡ የቤትና ፡ የርሻ ፡ ኪራይን ፡ ይጠቀልላል ።
- (፪) ቤት ፡ ተከራዮችና ፡ የእርሻ ፡ መሬት ፡ ተከራዮች ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ መያዣ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተሰጣቸው ፡ በኋላ ፡ የቤቱን ፡ ወይም ፡ የመሬቱን ፡ ኪራይ ፡ ዋጋ ፡ ለማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ በሚጸና ፡ አኳኋን ፡ ሊከፍሉ ፡ አይችሉም ።

ቀ፡ ፫ሺ፹፱ ። ለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የተመደበ ፡ ኪሣራ ። (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፤ ንብረቱ ፡ በጠፋ ፡ ወይም ፡ በተበላሸ ፡ ጊዜ ፡ ለዚህ ፡ ሊከፈል ፡ የሚገባውን ፡ አሹራንስ ፡ ወይም ፡ በአላፊነት ፡ የሚከፈል ፡ የኪሣራን ፡ ሒሳብ ፡ የሚጠቀልል ፡ ነው ።
- (፪) እንዲሁም ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ንብረቱ ፡ በሚወሰድበት ፡ ጊዜ ፡ ለባለዕዳው(ለባለሀብቱ) ፡ የሚከፈለውን ፡ ግምት ፡ የሚጠቀልል ፡ ነው።

ቀ፡ ፫ሺ፳ ። (፪) ስለ ፡ አከፋፈሉ ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ፈቃድ ።

- (፩) በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የመያዣ ፡ መብታቸውን ፡ ያስመዘገቡት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሁሉ ፡ ካልፈቀዱ ፡ በቀር ፤ በአሹራንስ ፡ በጎላፊነት ፡ ወይም ፡ ንብረት ፡ በመልቀቅ ፡ ምክንያት ፡ መያዣውን ፡ ለሰጠው ፡ ባለዕዳ ፡ የሚከፈሉት ፡ ኪሣራዎች ፡ ሊሰጡት ፡ አይቻልም ።
- (፪) ይህን ፡ የመሰለ ፡ ኪሣራ ፡ ሊከፈለው ፡ የሚገባው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የሰጠ ፡ ባለዕዳ ፡ ለተመዘገቡት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የኪሣራውን ፡ ልክና ፡ ምክንያት ፡ እንዲሁም ፡ የሚከፍለውን ፡ ሰው ፡ ስምና ፡ አድርሻ ፡ ያስታውቃል ።
- (፫) ለዚህ ፡ አከፋፈል ፡ ይህ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በሠላሳ ፡ ቀን ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ ባለመብት ፡ የሆኑ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ መቃወማቸውን ፡ ያልገለጹ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኪሣራው ፡ ለባለዕዳዎች ፡ እንዲከፈል ፡ እንደ ፡ ተስማሙ ፡ ያህል ፡ ይገመታሉ ።

ቍ ፡ ፫ሺ፸፩ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ መያዣ ፡ የሰጠ ፡ ባለዕዳ ፡ መብት ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ለሰጠ ፡ ባለዕዳ ፡ የሚከፈለው ፡ ኪሣራ ፡ ከአምስት ፡ መቶ ፡ የኢትዮጵያ ፡ ብር ፡ ያልበለጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለሱው ፡ እንዲከፈለው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፪) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የሰጠ ፡ ባለዕዳ ፡ በኪሣራው ፡ ገንዘብ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለመሥራት ፡ ወይም ፡ ለማደስ ፡ የሚያውለው ፡ ለመሆኑ ፡ ግዴታ ፡ የገባ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ተስፋ ፡ የሰጠበት ፡ ንም ፡ ነገር ፡ ለመፈጸም ፡ ማረጋገጫ ፡ እንዲሆን ፡ በቂ ፡ ሆነው ፡ የሚገመቱ ፡ ዋስትናዎች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ መያዣዎች ፡ ያቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለኪሣራ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፫) በማናቸውም ፡ አኳኋን ፡ ቢሆንም ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የሰጠ ፡ ባለዕዳ ፡ ለሱ ፡ የሚከፈለውን ፡ ኪሣራ ፡ ጻኞች ፡ በመረጡት ፡ በትእዛዝ ፡ ባለአደራ ፡ ተይዞ ፡ እንዲቀመጥ ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፸፪ ። በስመ ፡ ርስቱ ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ስለ ፡ መሰጠት ።

በስመ ፡ ርስት ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ አላባው ፡ ባለቀ ፡ ጊዜ ፡ በሙሉ ፡ በርስቱ ፡ ላይ ፡ የሚጠቀለል ፡ ይሆናል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፸፫ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ ዋጋ ፡ ስለ ፡ ማንድል ። (፩) የባለዕዳው ፡ አድራጎት ።

- (፩) ባለዕዳው ፡ በራሱ ፡ አድራጎት ፡ ወይም ፡ ችልተኛነት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ እንዲቀነስ ፡ ወይም ፡ እንዲጎዳ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ አዲስ ፡ ዋስትና ፡ እንዲሰጠው ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።
- (፪) ለገንዘቡ ፡ ተገቢ ፡ ሆኖ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ዕዳ ፡ ከፋዩ ፡ እንዲሆን ፡ መያዣዎች ፡ ያላቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለዕዳ ፡ መክፈያው ፡ ከተወሰነው ፡ ቀን ፡ አስቀድሞ ፡ ባለገንዘቡ ፡ ለዋስትናው ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ገንዘብ ፡ መልሶ ፡ እንዲሰጠው ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፸፬ ። ንብረቱን ፡ የሚገዛ ፡ የሦስተኛ ፡ ሰው ፡ አድራጎት ።

ከባለዕዳው ፡ ላይ ፡ ንብረቱን ፡ በገዛ ፡ በሦስተኛ ፡ ሰው ፡ አድራጎት ፡ ወይም ፡ ችልተኛነት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበት ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ የተቀነሰ ፡ ወይም ፡ የተጎዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በባለዕዳው ፡ ላይ ፡ እንዲሠራባቸው ፡ ባለፈው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከቱት ፡ መብቶች ፡ ይኖሩታል ።

ቀሌ ፡ ቪሺዮ፤ ፡ ሌሎች ፡ ምክንያቶች ።

ሌላ ፡ ምክንያት ፡ ያለበት ፡ የዋጋ ፡ መቀነስ ፡ ወይም ፡ ዋጋ ፡ ያስቀንሳል ፡ ተብሎ ፡ የሚያስፈራ ፡ ጉዳይ ፡ ከባለዕዳው ፡ አዲስ ፡ ዋስትናዎችን ፡ ለመጠየቅ ፡ ወይም ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ ዕዳ ፡ በከፊልም ፡ ሆነ ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ለባለ ገንዘቡ ፡ መብት ፡ አይሰጠውም ።

(ለ) ቀደምትነት ፡ ያላቸው ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብቶች ።

ቀሌ ፡ ቪሺዮ፤ ፡ የተመዘገበ ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ ዋና ፡ ገንዘብ ፡ (ካፒታል) ።

በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ የተመዘገበውን ፡ ገንዘቡን ፡ ከሌሎች ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በፊት ፡ በቀደምትነት ፡ እንዲከፈለው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ መድን ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ቪሺዮ፤ ፡ የዋናው ፡ ገንዘብ ፡ ወለድ ።

(፩) እንዲሁም ፡ በማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ በተመዘገበው ፡ የወለድ ፡ መጠን ፡ የዋናውን ፡ ገንዘብ ፡ ወለድ ፡ ከሌሎች ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ አስቀድሞ ፡ ለመክፈል ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ለባለገንዘቡ ፡ መድን ፡ ነው ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ መሠረት ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ ለበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ወለዱ ፡ በቀደምትነት ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

(፫) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ በሚመዘገበበት ፡ ጊዜ ፡ ወለዱ ፡ በቀደምትነት ፡ የሚከፈልበት ፡ ከሁለት ፡ ዓመት ፡ ለበለጠ ፡ ጊዜ ፡ ይሆናል ፡ ተብሎ ፡ ለጸፍ ፡ አይቻልም ።

ቀሌ ፡ ቪሺዮ፤ ፡ አስፈላጊ ፡ ወጪዎችና ፡ ለአሹራንስ ፡ የሚከፈል ፡ ዋጋ ።

እንዲሁም ፡ ባለዕዳው ፡ ሊከፍላቸው ፡ የሚገባ ፡ ሁኔታ ፡ ሳለ ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ለማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ ጥበቃ ፡ ያደረጋቸውን ፡ አስፈላጊ ፡ ወጪዎችና ፡ ለንብረቱ ፡ አሹራንስ ፡ የከፈላቸውን ፡ ዋጋዎች ፡ ከሌሎቹ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በፊት ፡ በቀደምትነት ፡ ለመክፈል ፡ ያው ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መድኑ ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ቪሺዮ፤ ፡ በፍርድ ፡ ለማሲያዝ ፡ የሚደረጉ ፡ የተለመዱ ፡ ወጪዎች ።

እንዲሁም ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ የማይንቀሳቀሱን ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ በፍርድ ፡ ለማሲያዝ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ወጪዎች ፡ ከሌሎች ፡ ባለገንዘቦች ፡ በፊት ፡ በቀደምትነት ፡ ለመክፈል ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረት ፡ መድኑ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፹ ። ሕጋዊ ፡ ወለድ ።

- (፩) ከዚህ ፡ በፊት ፡ ባሉት ፡ አራት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱት ፡ ገንዘቦች ፣ የመያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠበት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ ከተያዘበት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ ሕጋዊ ፡ የሆነ ፡ ወለድን ፡ ይሰጣሉ ።
- (፪) በመያዣ ፡ የተሰጠ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ ተይዞ ፡ ሐራጅ ፡ እስከ ፡ ተፈጸመበት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ ባለው ፡ ጊዜ ፡ ለሚታሰበው ፡ የወለድ ፡ ገንዘብ ፡ በመያዣ ፡ የተሰጠው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መድኑ ፡ ነው ።
- (ሐ) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ያስመዘገቡ ፡ ብዙዎች ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

ቍ ፡ ፫ሺ፹፩ ። መሠረቱ ።

- (፩) ባንድ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ብዙ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ አስመዝግበው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የቀደምትነት ፡ መብታቸውን ፡ የሚሠሩበት ፡ ተራ ፡ የሚወሰነው ፡ መብታቸውን ፡ ያስመዘገቡበትን ፡ ቀን ፡ በመከተል ፡ ነው ።
- (፪) የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብታቸው ፡ እርግጠኛ ፡ የሆነበት ፡ ወይም ፡ እንዲከፈል ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚቻልበት ፡ ቀን ፡ በግምት ፡ ውስጥ ፡ አይገባም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፹፪ ። ባንድ ፡ ቀን ፡ የተመዘገቡ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ።

ባንድ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ የተመዘገቡ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በየመጠናቸው ፡ ይከፋፈላሉ ።

ቍ ፡ ፫ሺ፹፫ ። ስለ ፡ መተካት ።

- (፩) ማናቸውም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ከርሱ ፡ በፊት ፡ ቀደምትነት ፡ ያለውን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ አስፈቅዶ ፡ የቀደምትነቱን ፡ ተራ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ። በተራ ፡ ተከታይ ፡ የሆነው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ባደረገው ፡ ጥያቄ ፡ መሠረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠበትን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ እንዲያዝ ፡ አድርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፡ ከርሱ ፡ በፊት ፡ ተራ ፡ የነበረውን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ማስፈቀድ ፡ አስፈላጊው ፡ አይደለም ።
- (፪) እንዲህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በቀደምትነት ፡ ተራ ፡ የሚተካው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ከርሱ ፡ በፊት ፡ የነበረው ፡ የገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ የቀደምትነት ፡ ተራ ፡ ይኖረዋል።

፪ ፡ የመከታተል ፡ መብት ።
(ሀ) ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቍ ፡ ፫ሺ፹፬ ። የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ የመሸጥ ፡ የመለወጥ ፡ መብት ።

- (፩) በንብረቱ ፡ ላይ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የሰጠ ፡ ሰው ፡ ይኸንኑ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ለመሸጥ ፡ ለመለወጥ ፡ መብት ፡ አለው ።

(፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፫ሺ፹፭ ። በገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ስላለመሆኑ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ባለገንዘብ ፡ የንብረቱ ፡ የመሸጥ ፡ መለወጡ ፡ ጽሑፍ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገቦች ፡ ከመጻፉ ፡ በፊት ፡ የመያዣ ፡ መብቱን ፡ አስመዝግቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ንብረቱን ፡ ከገዢው ፡ እጅ ፡ በፍርድ ፡ ሊያስዝ ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፹፮ ። በፊተኛው ፡ ባለዕዳ ፡ ላይ ፡ ያለው ፡ ውጤት ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበት ፡ ንብረት ፡ መሸጥ ፡ መለወጥ ፡ በጠቅላላው ፡ በፊተኛው ፡ ባለዕዳ ፡ ግዴታ ፡ ላይ ፡ አንድም ፡ መለዋወጥ ፡ አያመጣም ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ገዢው ፡ ዕዳውን ፡ እከፍላለሁ ፡ ብሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ባለገንዘቡ ፡ በፊተኛው ፡ ባለዕዳው ፡ ላይ ፡ ያለውን ፡ መብት ፡ የማይተው ፡ መሆኑን ፡ በጽሑፍ ፡ ካላስታወቀ ፡ በቀር ፡ የቀድሞው ፡ ባለዕዳ ፡ ነጻ ፡ ይሆናል ።

(፫) የተደረገው ፡ የመሸጥ ፡ የመለወጥ ፡ ስምምነት ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ እንዲያውቀው ፡ ከተደረገበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በአንድ ፡ ዓመት ፡ ውስጥ ፡ መግለጫው ፡ ካልተላከ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የሌለው ፡ ይሆናል ።

ቀ፡ ፫ሺ፹፯ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የማይከፋፈል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የማይከፋፈል ፡ ነው ።

(፪) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ከተሰጠበት ፡ ንብረት ፡ አንዱ ፡ ክፍል ፡ የተሸጠ ፡ የተለወጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፡ ንብረቱ ፡ የተከፋፈለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የንብረቱ ፡ እያንዳንዱ ፡ ክፍል ፡ መያዣ ፡ ለተሰጠበት ፡ ሙሉ ፡ ዕዳ ፡ መክፈያ ፡ መሆኑ ፡ አይቀርለትም ።

ቀ፡ ፫ሺ፹፰ ። በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ ግዙፍ ፡ መብትን ፡ ስለ ፡ ማቋቋም ።

(፩) በንብረቱ ፡ ላይ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የሰጠ ፡ በዚህ ፡ ንብረቱ ፡ ላይ ፡ በአላባ ፡ የመጠቀም ፤ የንብረት ፡ አገልግሎት ፤ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣዎች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ግዙፍ ፡ መብቶች ፡ ሊያቋቁም ፡ ይችላል ።

(፪) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ማናቸውም ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቀ፡ ፫ሺ፹፱ ። በገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ላይ ፡ መቃወሚያ ፡ ስለ ፡ አለመሆኑ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ያለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ መብቱን ፡ ካስመዘገበበት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ የተመዘገቡ ፡ ግዙፍ ፡ መብቶች ፡ መቃወሚያ ፡ ሊሆኑበት ፡ አይችሉም ።

(፪) እነዚህን ፡ ግዙፍ ፡ መብቶች ፡ እንዳልተቋቋሙ ፡ አድርጎ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ሊያሸጥ ፡ ይችላል ።

(፫) ባለግዙፍ ፡ መብት ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ እንዲያዝ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሱ ፡ በኋላ ፡ መብታቸውን ፡ ካስመዘገቡት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ካላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በፊት ፡ በቀደምትነት ፡ የመብቱ ፡ ዋጋ ፡ እንዲከፈለው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(ለ) ገዥ ፡ የሆነ ፡ የሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ሁኔታ ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፯ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ ስለ ፡ መያዝ ። (፩) እንደ ፡ ዋስ ፡ ስለ ፡ መቁጠር ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ የገዛ ፡ ሰው ፡ የመያዣው ፡ መብት ፡ ከተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ጋራ ፡ ስላለው ፡ ግንኙነት ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በጠቅላላው ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በሚለው ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ዋስ ፡ በተሰጡት ፡ መብቶች ፡ ሊሠራባቸው ፡ ይችላል ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፰ ። (፪) ቤቶችን ፡ ስለ ፡ ማሻሻል ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ መሥራት ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ የገዛ ፡ ሰው ፡ ቤት ፡ በመሥራት ፡ ወይም ፡ በማሻሻል ፡ ተክል ፡ ወይም ፡ ሰብል ፡ በማድረግ ፡ የዚህን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ እንዲጨመር ፡ አድርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የሽያጭን ፡ ጽሑፍ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ካስመዘገበበት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ንብረቱ ፡ እንዲያገኝ ፡ ያደረገውን ፡ የዋጋ ፡ ብልጫ ፡ ከንብረቱ ፡ ሽያጭ ፡ ዋጋ ፡ ላይ ፡ እንዲቀንስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ገዢው ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ከመግዛቱ ፡ በፊት ፡ በንብረቱ ፡ ላይ ፡ የነበሩት ፡ የንብረት ፡ አገልግሎትና ፡ ግዙፍ ፡ መብቶች ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ሊሠራባቸው ፡ ያልተቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሥራ ፡ እንዲያገኝ ፡ ያደርጉለታል ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፱ ። (፫) የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ የገዛ ፡ ሰው ፡ በጠቅላላው ፡ ስለ ፡ ንብረቱ ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ላላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ አላፈ ፡ አይሆንም ።

(፪) ለዚህ ፡ መጥፋትና ፡ ለዚህ ፡ መበላሸት ፡ አላፈ ፡ የሚሆነው ፡ በሱ ፡ አድራጎት ፡ ወይም ፡ በቸልተኛነቱ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነና ፡ ይኸውም ፡ የሆነው ፡ ንብረቱን ፡ በፍርድ ፡ የማስያዝ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ የተጀመረና ፡ ማስታወቂያ ፡ የተላከበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፺፫ ። (፬) አላባ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ የገዛ ፡ ሰው ፡ ንብረቱ ፡ በፍርድ ፡ ከመያዙ ፡ በፊት ፡ ከንብረቱ ፡ ላገኘው ፡ አላባ ፡ መጠየቅ ፡ የለበትም ።

(፪) ገዢው ፡ ንብረቱ ፡ ከእጁ ፡ እንዳለ ፡ በፍርድ ፡ ከተያዘበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ የአላባው ፡ ባለሀብት ፡ መሆኑ ፡ ይቀራል ።

ቀ፡ ፫ሺ፵፱ ። (፭) በመድኑ ፡ ላይ ፡ ስለሚቀርበው ፡ ክስ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ የገዛ ፡ (ያገኘ ፡) ሰው ፡ ይህ ፡ ንብረት ፡ ከእጁ ፡ ባለ፡ጊዜ ፡ በፍርድ ፡ የተያዘበት ፡ እንደ ሆነ ፡ ንብረቱን ፡ ባስተላለፈለት ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ በመድንኑ ፡ ላይ ፡ ክስ ፡ ሊያቀርብበት ፡ ይችላል ።

(፪) ንብረቱን ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ቢሆንም ፤ እንኳ ፡ ይህ ፡ ክስ ፡ የማቅረብ ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

(፫) በመሸጥ ፡ በመለወጥ ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ በጽሑፍ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ክስ ፡ ሊወገድ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፫ሺ፶፮ ። (፮) መተካት ።

(፩) ከእጁ ፡ ንብረቱ ፡ የተያዘበት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ በተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ መብቶች ፡ የሚተካ ፡ ይሆናል ።

(፪) ስለ ፡ ሆነም ፡ ከባለዕዳው ፡ ወይም ፡ ከባለዕዳው ፡ ዋስ ፡ ላይ ፡ ለዕዳው ፡ መድን ፡ የሆነውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በገዙት ፡ በ፫ኛ ፡ ወገኖች ፡ ላይ ፡ በተባለው ፡ መተካት ፡ ሊሠራባቸው ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፫ሺ፶፯ ። (፯) የትእዛዝ ፡ ባለአደራ ፡ ስለ ፡ መምረጥ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በመያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ የገዛ ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ የመያዣ ፡ ዋስትና ፡ የተሰጠባቸውን ፡ ዕዳዎች ፡ እሱ ፡ ከራሱ ፡ ለመክፈል ፡ በማይገደድበት ፡ ጊዜ ፡ ንብረቱን ፡ በፍርድ ፡ ለማስያዝ ፡ ከሚያረገው ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ ውጭ ፡ እንዲሆን ፡ ለመጠየቅ ፡ ይቻላል ።

(፪) እንዲሁ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የመያዙ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ የሚፈጸምበት ፡ አንድ ፡ ባለአደራ ፡ ይመርጣል ፡ ወይም ፡ ዳኞቹ ፡ እንዲመርጡ ፡ ይጠይቃል ።

(፫) የትእዛዝ ፡ ባለአደራው ፤ የመያዙን ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ ሥልጣን ፡ ያለው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ ባለበት ፡ ስፍራ ፡ ነዋሪ ፡ መሆን ፡ ወይም ፡ በዚሁ ፡ ስፍራ ፡ መኖሪያውን ፡ መሰየም ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፫ሺ፶፰ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ላላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ፈቅዶ ፡ ገንዘብ ፡ ስለ ፡ መክፈል ።

(፩) የማይቀሳቀስን ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበት ፡ ንብረትን ፡ ሀብትነት ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ በዚሁ ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ ካለው ፡ ሰው ፡ ተስማምቶ ፡ ወይም ፡ ንብረቱ ፡ በዚሁ ፡ ባለገንዘብ ፡ ጥያቄ ፡

በፍርድ ፡ እንዲያዝ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ባይስማማም ፡ ገንዘቡን ፡ ለገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ሊከፍለው ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ መብትህ ፡ ተቀላቅሏል ፡ የማለት ፡ መቃወሚያ ፡ ሊቀርብበት ፡ ሳይችል ፡ ገንዘቡ ፡ በተከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ምትክ ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ ይገባል ።

ቍ ፡ ፫፻፲፯፻፳ ። ከመያዣነት ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ። (፩) የሚቻል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ እሱ ፡ ራሱ ፡ መያዣ ፡ የተሰጠባቸውን ፡ ዕዳዎች ፡ ለመክፈል ፡ የሚገደድ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ መያዣ ፡ የተሰጠባቸውን ፡ ዕዳዎች ፡ ከፍሎ ፡ ንብረቱን ፡ ነጻ ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፲፯፻፳ ። (፪) ከመያዣነት ፡ ነጻ ፡ ለማድረግ ፡ ሐሳብ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ መያዣነቱን ፡ ነፃ ፡ ለማድረግ ፡ የሚፈልግ ፡ ንብረቱን ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ የመያዣ ፡ መብታቸውን ፡ ላስመዘገቡት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎችና ፡ እንዲሁም ፡ መብቱን ፡ ላስተላለፈለት ፡ ባለሀብት ፡ ቀጥሎ ፡ ያለው ፡ ቃል ፡ የተዘረዘረበትን ፡ ጽሑፍ ፡ ያስታውቃቸዋል ።

(ሀ) የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ያገኘበትን ፡ የማስረጃ ፡ ጽሑፍ ፤ የማስረጃውን ፡ ጽሑፍ ፡ ያገኘበትን ፡ ቀንና ፡ ይህንኑም ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ ያስመዘገበበትን ፡ ቀን ፤

(ለ) እርሱ ፡ ያገኘውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ትክክለኛነት ፡ ለማረጋገጥ ፡ ተገቢ ፡ የሆነው ፡ መግለጫ ፡ ቃል ፡ በተለይም ፡ ይህ ፡ የተባለው ፡ ንብረት ፡ የሚገኝበት ፡ ቦታና ፡ በርስት ፡ መዝገብ ፡ ውስጥ ፡ ያለውን ፡ ቍጥር ፡ የሚያመለክት ፡ (መግለጫ) ፡ ቃል ፤

(ሐ) ንብረቱ ፡ የተገዛበትን ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ ንብረቱን ፡ ያገኘው ፡ በችሮታ ፡ ስም ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለዚህ ፡ ለማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የሚሰጠውን ፡ ግምት ፤

(መ) ይህንኑ ፡ ዋጋ ፡ ወይም ፡ ግምት ፡ ለመክፈል ፡ የሚያቀርበውን ፡ ጥያቄ ፤

(ሠ) በንብረቱ ፡ ላይ ፡ ተሰጥተው ፡ የተመዘገቡትን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብቶች ፡ ዝርዝር ፡ እንዲሁም ፡ የተመዘገቡትን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ስም ፤ የገንዘባቸውን ፡ ልክና ፡ የተመዘገቡበትን ፡ ቀን ፤

(ረ) ይህ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ በሚያዝበት ፡ ጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ለመስጠት ፡ የሚችል ፡ ባለሥልጣን ፡ የሆነው ፡ ፍርድ ፡ ቤት ፡ በሚቀመጥበት ፡ ስፍራ ፡ ይህን ፡ የተባለውን ፡ ንብረት ፡ ያገኘውን ፡ ሰው ፡ የመኖሪያ ፡ ቦታ ።

ቀ ፡ ፫፻፲፪ ። (፫) ለመክፈል ፡ የሚቀርበው ፡ (ጥያቄ) ፡ ቃል ፡ የማይመለስ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

(፩) ከመያዣነት ፡ ነጻ ፡ ለማድረግ ፡ ለመክፈል ፡ ቃል ፡ የሰጠውን ፡ ሰው ፡ እስከ ፡ ስላ ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ የሰጠው ፡ ቃል ፡ ተገዳጅ ፡ ያደርገዋል ።

(፪) ጥያቄውን ፡ ካቀረበላቸው ፡ ሰዎች ፡ ሁሉ ፡ ጋራ ፡ በመስማማት ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በዚሁ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ያቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ ለመመለስ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፫፻፲፫ ። (፬) የቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ ስለ ፡ መቀበል ።

(፩) መያዣን ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ፡ የሚቀርበውን ፡ ጥያቄ ፡ በስላ ፡ ቀን ፡ ውስጥ ፡ አንቀበለውም ፡ ሲሉ ፡ ያልመለሱት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ጥያቄው ፡ የቀረበላቸው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ሁሉ ፡ እንደ ፡ ተቀበሉ ፡ ይገመታሉ ፡ (ይቈጠራሉ) ።

(፪) እንዲህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ንብረቱን ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ ለመክፈል ፡ ያቀረበውን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ እንደ ፡ ተራቸው ፡ ይካፈሉታል ።

ቀ ፡ ፫፻፲፬ ። (፭) መያዣን ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ፡ የሚቀርበውን ፡ ጥያቄ ፡ አለመቀበል ።

(፩) አንድ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፤ ባለሀብቱ ፡ መያዣን ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ፡ ያቀረበለትን ፡ ጥያቄ ፡ አልቀበልም ፡ ያለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ በሐራጅ ፡ እንዲሸጥ ፡ ይደረጋል ።

(፪) መያዣን ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ፡ የቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ አንቀበልም ፡ የሚሉ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ በሐራጅ ፡ ለማሸጥ ፡ የሚደረገውን ፡ ወጪ ፡ አስቀድመው ፡ ለመክፈል ፡ ይገደዳሉ ።

ቀ ፡ ፫፻፲፭ ። (፮) በሐራጅ ፡ የመሸጥ ፡ ወጪ ።

(፩) ይህን ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ያገኘ ፡ ሰው ፡ ለመክፈል ፡ ካቀረበው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ በልጦ ፡ የተባለው ፡ ንብረት ፡ ከመቶ ፡ ዐሥር ፡ በላይ ፡ ብልጫ ፡ በማድረግ ፡ ወሳጅ ፡ ያገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ለሐራጅ ፡ የወጣው ፡ ገንዘብ ፡ ንብረቱን ፡ ባገኘው ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ይታሰብበታል ።

(፪) እንደዚህ ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግን ፤ ኪሣራው ፡ መያዣውን ፡ ስለ ፡ ማስለቀቅ ፡ የቀረበውን ፡ ጥያቄ ፡ አንቀበልም ፡ ባሉት ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎች ፡ ይታሰባል ።

ቀ ፡ ፫፻፲፬ ። (፯) መያዣን ፡ የማስለቀቅ ፡ መብት ፡ ስለ ፡ መቅረት ።

የተባለው ፡ ንብረት ፡ በፍርድ ፡ የመያዣ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ በተጀመረና ፡ ይኸውም ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ መያዣ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ተመዝግቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ንብረቱን ፡ ያገኘው ፡ ሰው ፡ መያዣ ፡ የነበረውን ፡ መብት ፡ ለማስለቀቅ ፡ ያለው ፡ መብቱ ፡ ይቀርበታል ።

(ሐ) የንብረት ፡ ዋስትናን ፡ የሰጠ ፡ ሰውን ፡ ውል ፡ የሚመለከቱ ፡ ልዩ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፮ ። የሕሊና ፡ ግምት ።

ማንም ፡ ሰው ፡ ሌላ ፡ ሰው ፡ ለሚከፍለው ፡ ዕዳ ፡ በንብረቱ ፡ ላይ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የሰጠ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በሌሎቹ ፡ ንብረቶቹ ፡ ላይ ፡ ግዴታ ፡ ገብቷል ፡ ተብሎ ፡ አይገመትም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፯ ። ንብረቱን ፡ አሲዞ ፡ ዋስ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ሰው ፡ ሁኔታ ።

ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ ያሉት ፡ የሁለቱ ፡ ቍጥሮች ፡ ድንጋጌዎች ፡ እንደ ፡ ተጠበቁ ፡ ሆነው ፡ ንብረት ፡ አሲዞ ፡ ዋስ ፡ የሚሆን ፡ ሰው ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ እንደ ፡ ገዛ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ይቈጠራል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፳ ። የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መጥፋት ፡ ወይም ፡ መበላሸት ።

(፩) ግዙፍ ፡ ዋስትና ፡ የሰጠው ፡ ሰው ፡ በራሱ ፡ አድራጎት ፡ ወይም ፡ ቸልተኛነት ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበትን ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ እንዲቀነስ ፡ ወይም ፡ እንዲጎዳ ፡ ያደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ አዲስ ፡ ዋትስና ፡ እንዲሰጠው ፡ ግዙፍ ፡ ዋስትና ፡ ሰጥቶት ፡ የነበረውን ፡ ሰው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠበት ፡ ንብረት ፡ ዋጋ ፡ ንብረቱን ፡ ግዙፍ ፡ ዋስትና ፡ አድርጎ ፡ ከሰጠው ፡ ሰው ፡ በገዛ ፡ ፫ኛ ፡ ወገን ፡ አድራጎት ፡ ወይም ፡ ቸልተኛነት ፡ የተቀነሰ ፡ ወይም ፡ የተጎዳ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ይኸውም ፡ መብት ፡ ይኖረዋል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፳፯ ። ሌሎች ፡ ልዩነቶች ።

(፩) ንብረቱን ፡ አሲዞ ፡ ዋስ ፡ የሆነ ፡ የማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ከእጁ ፡ የተያዘ በት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ቀድሞ ፡ ይህን ፡ ንብረት ፡ ባስተላለፈለት ፡ ሰው ፡ ላይ ፡ ማናቸውንም ፡ ጥያቄ ፡ ሊያቀርብ ፡ አይችልም ።

(፪) የመያዙ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ በሚፈጸምበትም ፡ ጊዜ ፡ ከነገሩ ፡ ውጭ ፡ ልሁን ፡ ብሎ ፡ ሊጠይቅ ፡ አይችልም ።

(፫) እንዲሁም ፡ በንብረት ፡ ላይ ፡ የተሰጠውን ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ዕዳ ፡ ከፍሎ ፡ መያዣውን ፡ ለማስቀረት ፡ አይችልም ።

ክፍል ፡ ፫ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ ስለ ፡ መቅረት ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፴ ። መሠረቱ ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተመዘገበበት ፡ ጽሑፍ ፡ በተሰረዘ ፡ ጊዜ ፡ ቀሪ ፡ ይሆናል ።

(፪) ያሰራረዙ ፡ አኳኋን ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ርስት ፡ መዝገብ ፡ በሚለው ፡ እን ቀጽ ፡ ተደንግጓል ።

ቀሌ ፡ ፫፻፲፫ ። የመሰረዝ ፡ ምክንያቶች ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ ጽሑፍ ፡ እንዲሰረዝ ፡ አግባብ ፡ ያለው ፡ ማና ቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፡—

(ሀ) መያዣው ፡ የሚመለከተው ፡ የገንዘብ ፡ መጠየቂያ ፡ መብት ፡ ቀሪ ፡ ሲሆን ፤

(ለ) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ የመያዣውን ፡ መብት ፡ ይቅርብኝ ፡ ብሎ ፡ ሲተው ፤

(ሐ) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ መብት ፡ የተሰጠበት ፡ ንብረት ፡ በፍ ትሕ ፡ በሐራጅ ፡ ተሸጠ ፡ ዋጋው ፡ ለባለመብቶቹ ፡ የተከፈለ ፡ ሲሆን ፤

(መ) መያዣው ፡ እንዲለቀቅ ፡ ጥያቄ ፡ በቀረበበት ፡ ጊዜ ፡ የቀረበውን ፡ ገንዘብ ፤ ገንዘብ ፡ ጠያቂዎቹ ፡ ተቀብለው ፡ በባለመብቶቹ ፡ መካከል ፡ ገንዘቡን ፡ የተከ ፋፈሉ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀሌ ፡ ፫፻፲፩ ። በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣነት ፡ ስለሚሰጥ ፡ የአላባ ፡ መብት ።

(፪) በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የአላባው ፡ መብት ፡ ላይ ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብ ረት ፡ መያዣ ፡ ተቋቁሞ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ አላባው ፡ በሚቀርበት ፡ ጊዜ ፡ አግ ባብ ፡ ያለው ፡ ማናቸውም ፡ ባለጉዳይ ፡ የመያዣው ፡ መብት ፡ እንዲሰረዝ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የተሰጠውን ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በመተ ጻት ፡ የአላባ ፡ ጥቅም ፡ ተቀባዩ ፡ የአላባውን ፡ መብት ፡ በሚጻና ፡ አኳኋን ፡ ለመተው ፡ አይችልም ።

ቀሌ ፡ ፫፻፲፪ ። የመያዣውን ፡ መብት ፡ ይቅርብኝ ፡ ብሎ ፡ ስለ ፡ መተው ።

(፩) የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብትን ፡ የባለገንዘቡ ፡ ይቅርብኝ ፡ ብሎ ፡ መተው ፤ በተገለጸ ፡ ዐይነትና ፡ በጽሑፍ ፡ ካልተደረገ ፡ በቀር ፡ ዋጋ ፡ የለውም ።

(፪) ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የመያዣውን ፡ መብት ፡ የባለገንዘቡ ፡ ይቅርብኝ ፡ ማለት ፡ የሚጠይቀውን ፡ ገንዘብ ፡ እንደ ፡ ተው ፡ አያ ስቂጥረውም ።

ቀሌ ፡ ፫፻፲፫ ። በባለመያዣ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ አጥፊነት ፡ ምክንያት ፡ መተካት ፡ ስለ ፡ ማይችል ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ የሚመለከተው ፡ የባለዕዳው ፡ ያልሆነውን ፡ የማ ይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ ሆኖ ፡ በገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ ጥፋት ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ባለሀብት ፡ በዚሁ ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ መብቶች ፡ ለመተካት ፡ ያልቻለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የመያዣው ፡ መብት ፡ እንዲሰረዝ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፲፬ ። የመሰረዝ ፣ ምክንያት ።

- (፩) በዳኞች ፣ ጎረቤት ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የመያዣ ፣ መብት ፣ ሊሰረዝ ፣ አይችልም ።
- (፪) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መብት ፣ ያለው ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂ ፣ መብቱ ፣ እንዲሰረዝ ፣ መፍቀዱን ፣ በጽሑፍ ፣ ሰጥቶ ፣ እንደ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ መሰረዙን ፣ ማዘዝ ፣ አለባቸው ።
- (፫) ገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ በማይገባ ፣ መሰረዝን ፣ ያልፈጸመ ፣ እንደ ሆነ ፣ በዚህ ፣ ነገር ፣ በአላፊነት ፣ የሚያስጠይቀው ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፲፭ ። የመሰረዙ ፣ ውጤቶች ።

- (፩) የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ የመያዣ ፣ መብት ፣ መሰረዝ ፣ ከዚህ ፣ መብት ፣ በኋላ ፣ በተራ ፣ ለተመዘገቡት ፣ ገንዘብ ፣ ጠያቂዎች ፣ የሚጠቅም ፣ ይሆናል ።
- (፪) ባለሀብቱ ፣ በተሰረዘው ፣ መያዣ ፣ ቦታና ፣ ስፍራ ፣ አዲስ ፣ የመያዣ ፣ መብት ፣ ለማቋቋም ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፲፮ ። ያለ መብት ፣ የተደረገው ፣ መሰረዝ ።

- (፩) በማይገባ ፣ የተደረገም ፣ ቢሆን ፣ የመያዣ ፣ መብት ፣ መሰረዝ ፣ በማናቸውም ፣ አንዳች ፣ ሁኔታ ፣ ሊሻር ፣ አይችልም ።
- (፪) በማይገባ ፣ የተሰረዘው ፣ የመያዣ ፣ መብት ፣ ይጻፍና ፣ እንደ ገና ፣ ተመዝግቦ ፣ የሚጻፍውም ፣ ከዚህ ፣ ከተመዘገበበት ፣ ቀን ፣ አንሥቶ ፣ ነው ።
- (፫) በማይገባ ፣ በተፈጸመው ፣ መሰረዝ ፣ አላፈዎች ፣ በሆኑ ፣ ሰዎች ፣ ላይ ፣ ክስን ፣ የማቅረቡ ፣ መብቶች ፣ የተጠበቁ ፣ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፱ ።

ስለ ፣ ወለድ ፣ አግድ ፣ « አንቲክሬዝ ። »

ቀ፡ ፫ሺ፻፲፯ ። ትርጓሜ ።

ወለድ ፣ አግድ ፣ ማለት ፣ አንድ ፣ ባለዕዳ ፣ ግዴታውን ፣ ለመፈጸም ፣ ማረጋገጫ ፣ በማድረግ ፣ ለገንዘብ ፣ ጠያቂው ፣ የማይንቀሳቀሰውን ፣ ንብረት ፣ ለማስረከብ ፣ የሚገደድበት ፣ ውል ፣ ነው ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፲፰ ። የወለድ ፣ አግድ ፣ መቋቋም ። (፩) መሠረቱ ።

የማይንቀሳቀስ ፣ ንብረት ፣ መያዣን ፣ መቋቋም ፣ የሚመለከቱት ፣ የዚህ ፣ ያሁኑ ፣ አንቀጽ ፣ ድንጋጌዎች ፣ የሚከተለው ፣ ቍጥር ፣ የተጠበቀ ፣ ሆኖ ፣ ስለ ፣ ወለድ ፣ አግድ ፣ ውል ፣ አፈጻጸም ፣ ላይም ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) በተባለው ፡ ንብረት ፡ መገልገሉና ፡ ከዚህ ፡ ንብረት ፡ የሚያገኛቸው ፡ ፍሬዎችና ፡ ጥቅሞች ፡ ለሚጠየቀው ፡ ለገንዘብ ፡ ወለድ ፡ ናቸው ።

(፫) ከዚህ ፡ ከሚገለገልበትና ፡ ከሚጠቀምበት ፡ ነገር ፡ በላይ ፡ ወለድን ፡ የሚፈቅድለት ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፳፮ ። በኪራይ ፡ የተሰጡትን ፡ ቦታዎች ፡ ስለ ፡ ማደርጀት ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ በወለድ ፡ አግድ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በኪራይ ፡ የተሰጡትን ፡ ቦታዎች ፡ ለማዘጋጀት ፡ አይገደድም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፳፯ ። በወለድ ፡ አግድ ፡ ስለሚሰጥ ፡ መሬት ።

ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ በወለድ ፡ አግድ ፡ የተሰጠው ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መሬት ፡ እንደ፤ ሆነ ፡ የተባለው ፡ መሬት ፡ ጥቅም ፡ እንዲሰጥ ፡ የማድረግ ፡ መሪነት ፡ ንብረቱ ፡ በወለድ ፡ አግድ ፡ ለተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፳፰ ። የመብት ፡ ማስተላለፍ ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ በወለድ ፡ አግድ ፡ የሰጠው ፡ ሰው ፡ ሳይፈቅድ ፡ ወለድ ፡ አግድ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂው ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ወይም ፡ መብቱን ፡ ለሌላ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ ለማስተላለፍ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፳፱ ። አንደኛው ፡ ቋን ፡ ብቻ ፡ ወለድ ፡ አግዱን ፡ ስለ ፡ መሰረዙ ።

(፩) ወለድ ፡ አግድ ፡ የተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂ ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ የወለድ ፡ አግድ ፡ መብቱን ፡ ለመተው ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የተባለው ፡ ወለድ ፡ አግድ ፡ የተቋቋመበትን ፡ ግዴታ ፡ በመፈጸም ፡ ባለዕዳው ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ወለድ ፡ አግዱ ፡ እንዲቀር ፡ ለማድረግ ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፷፱ ። ወለድ ፡ አግድ ፡ በተሰጠው ፡ ገንዘብ ፡ ጠያቂውና ፡ በሌሎች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖች ፡ መካከል ፡ ስላለው ፡ ግንኙነቶች ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡ አመዘጋገብና ፡ የመያዣውንም ፡ ውጤቶች ፡ የሚመለከቱት ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ደንቦች ፡ በወለድ ፡ አግድ ፡ ውልም ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ናቸው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፴ ። የወለድ ፡ አግድ ፡ (የአንቲክሬዝ) ፡ መሰረዝ ።

እንዲሁም ፡ የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ የመያዣ ፡ መብት ፡ መቅረትንና ፡ መሰረዝን ፡ የሚመለከቱት ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ደንቦች ፡ በወለድ ፡ አግድም ፡ ላይ ፤ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

አንቀጽ ፡ ዐሥራ ፡ ዘጠኝ ።

የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ (አድሚኒስትራሲዮኖች) ፡ የሚያደርጓቸው ፡

ውሎች ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀኝ ፡ ፫፻፶፩። የአስተዳደር ፡ ክፍል ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ በሚያደርጓቸው ፡ ውሎች ፡

ላይ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑ ፡ ደንቦች ።

- (፩) መንግሥት ፣ ወይም ፡ ሌሎች ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ የሚዋዋሏቸው ፡ ውሎች ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላውና ፡ ስለ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ውሎች ፡ የተሰጡት ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌዎች ፡ በጠቅላላው ፡ ይጸኑባቸዋል ።
- (፪) ውሎ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውል ፡ ጠባይ ፡ ያለው ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፣ የተባሉትን ፡ ደንቦች ፡ የሚያሟሉ ፡ ወይም ፡ በነሱ ፡ ፈንታ ፡ የሚተኩ ፡ ይሆናሉ ።

ቀኝ ፡ ፫፻፶፪። የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሎች ።

አንድ ፡ ውል ፡ እንዳስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውል ፡ ሆኖ ፡ የሚቁጠረው ፣

- (ሀ) ሕግ ፡ ወይም ፡ ተዋዋሮቹ ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ቃል ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውል ፡ ነው ፡ ያሉት ፡ ሲሆን ፤
- (ለ) ውሎ ፡ ከሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ የተያያዘና ፡ ለሥራውም ፡ እፈጻጸም ፡ የተዋዋዩን ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱን ፡ ሥራ ፡ ተካፋይነት ፡ ሳይቋረጥ ፡ የሚጠይቅ ፡ ሲሆን ፤
- (ሐ) በውሎ ፡ ውስጥ ፡ ለጠቅላላ ፡ ጥቅም ፡ አስቸኳይ ፡ በመሆናቸው ፡ ብቻና ፡ የግል ፡ ሰዎች ፡ በሚያደርጓቸው ፡ ውሎች ፡ ውስጥ ፡ የማይገኙ ፡ አንድ ፡ ወይም ፡ ብዙ ፡ ውለታዎች ፡ ያሉበት ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀኝ ፡ ፫፻፶፫። ደንቡ ፡ ባንዳንድ ፡ ማኅበሮች ፡ ላይ ፡ የሚጻፍ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

ከሕዝብ ፡ ገንዘብ ፡ ለማግኘት ፡ ጥሪ ፡ የሚያደርጉ ፡ ወይም ፡ አክሲዮኖቻቸውን ፡ ወይም ፡ የግዴታ ፡ ወረቀታቸውን ፡ ለሕዝብ ፡ የሚሸጡ ፡ የንግድ ፡ ማኅበሮችን ፡ ውል ፡ በሚፈራረሙበት ፡ ጊዜ ፡ ለአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በሕግ ፡ የተመደቡትን ፡ ሥነ ፡ ሥርዐትና ፡ ፎርምች ፡ እንዲከተሉ ፡ የአስተዳደረር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለማስገደድ ፡ ይችላል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ውሎች ፡ ሥርዐት ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

ፈቃድን ፡ ስለ ፡ መስጠት ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፴፬ ። የመቀበሉ ፡ ፎርም ።

- (፩) በአስተዳደር ፡ ሕግ ፡ ወይም ፡ ደንብ ፡ የተመለከተ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፤ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሎን ፡ ተቀብሎታል ፡ የሚባለው ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ አኳኋን ፡ መቀበሉን ፡ ሲያስታውቅ ፡ ነው ።
- (፪) የክፍሉ ፡ ባለሥልጣን ፡ ስለ ፡ አንድ ፡ ውል ፡ ማጽደቅ ፡ ጉዳይ ፡ ዝም ፡ ማለቱ ፡ ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ ውሎን ፡ እንደ ፡ አጸደቀው ፡ የሚያስገምት ፡ አይደለም ።
- (፫) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ባሉት ፡ ኅይለ ፡ ቃሎች ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ አንድ ፡ ውል ፡ ለማራዘም ፡ ወይም ፡ ያንድ ፡ ውል ፡ ቃል ፡ ለመለወጥ ፡ በሚመለከቱት ፡ ጉዳይ ፡ ላይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፴፮ ። ለአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሎች ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑ ፡ ጠቅላላ ፡ ሁኔታዎች ፡ (ግዴታዎች) ፡ (፩) የውሎቹ ፡ አጻጻፍ ።

ሥራዎች ፡ የሚፈጸሙባቸውን ፡ አኳኋን ፡ የሚያመለክቱ ፡ ለዐይነት ፡ የሆኑ ፡ ደብተሮችን ፡ (ከዩዲሻርኻቲት) ፡ ጠቅላላ ፡ ውለታዎችንና ፡ ደንቦችን ፡ የሚያመለክቱ ፡ ደብተሮችን ፤ አጠቃላይ ፡ የሆኑ ፡ ውሳኔዎች ፡ ያሉባቸውን ፡ ደብተሮች ፤ ሥራው ፡ የሆነው ፡ እያንዳንዱ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሊያዘጋጃቸውና ፡ በሚኒስቴሩ ፡ ትእዛዝ ፡ ሥራዎቹ ፡ የሚፈጸሙት ፡ በነዚህ ፡ መሠረት ፡ ነው ። ተብሎ ፡ ሊወሰን ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፴፰ ። (፪) ትርጓሜ ።

- (፩) ሥራዎቹ ፡ የሚፈጸሙባቸውን ፡ አኳኋን ፡ የሚያመለክት ፡ ለዐይነት ፡ የሆነው ፡ ደብተር ፡ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ኮንሴሲዮኖች ፡ ለሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ መሪ ፡ እንዲሆን ፡ አስቀድሞና ፡ በጠቅላላ ፡ አኳኋን ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያዘጋጀው ፡ ነው ።
- (፪) ጠቅላላ ፡ ውለታዎችን ፡ ደንቦችን ፡ የሚያመለክቱት ፡ ደብተሮች ፤ የአስተዳዳሪ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በሚሰጣቸው ፡ የሥራ ፡ ውሎች ፡ ወይም ፡ በእንዳንድ ፡ ዐይነት ፡ የሥራ ፡ ውሎች ፡ ላይ ፡ ሁሉ ፡ ተፈጻሚ ፡ የሚሆኑትን ፡ ደንቦች ፡ የሚወስኑ ፡ ናቸው ።

(፫) አጠቃላይ ፣ የሆኑትን ፣ ውሳኔዎች ፣ የያዙት ፣ ደብተሮች ፣ አንድ ፣ ዐይነት ፣ የሆኑ ፣ ሥራዎች ፣ ወይም ፣ የዕቃ ፣ ግቅረብን ፣ በሚመለከቱ ፣ ጉዳዮች ፣ ላይ ፣ በቴክኒክ ፣ በኩል ፣ በውሎቹ ፣ ላይ ፣ ሁሉ ፣ የሚፈጸሙትን ፣ ደንቦች ፣ የሚወስኑ ፣ ናቸው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፴፯ ። የደብተሮቹ ፣ ውጤት ። (፩) ውሉን ፣ ስለ ፣ መፈረም ።

(፩) ለውሉ ፣ አፈራረም ፣ የአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ መከተል ፣ ስለ ፣ አለበት ፣ ጉዳይ ፣ በሚመለከተው ፣ ረገድ ፣ ለሥራዎቹ ፣ ዕጩ ፣ የሆኑት ፣ የግል ፣ ሰዎችና ፣ በተለየም ፣ ሥራው ፣ በጨረታ ፣ በተሰጠ ፣ ጊዜ ፣ በጨረታው ፣ ተካፋይ ፣ የሆኑት ፣ ሰዎች ፣ ጠቅላላ ፣ ውለታዎችንና ፣ ደንቦችን ፣ በሚመለከተው ፣ ደብተር ፣ ውስጥ ፣ ያለውን ፣ ደንብ ፣ ሊጠቅሱ ፣ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፴፰ ። (፪) በውሉ ፣ ውስጥ ፣ የሚገኘው ፣ ቃል ።

(፩) ሥራዎች ፣ የሚፈጸሙባቸውን ፣ አኳኋን ፣ የሚያመለክተው ፣ ደብተር ፣ ወይም ፣ ጠቅላላ ፣ ውለታዎችና ፣ ደንቦች ፣ ያሉበት ፣ ደብተር ፣ አጠቃላይ ፣ የሆኑት ፣ ውሳኔዎች ፣ ያሉበት ፣ ደብተር ፣ አንድ ፣ ውል ፣ ሲደረግ ፣ ወደ ፣ እነሱ ፣ የሚመራ ፣ በግልጽ ፣ የተጻፈ ፣ ቃል ፣ ከሌለበት ፣ በቀር ፣ ስለውሉ ፣ አተረጓጎም ፣ ወይም ፣ በውሉ ፣ ውስጥ ፣ ስላለው ፣ ቃልና ፣ ስለውሉ ፣ አፈጻጸም ፣ በነዚህ ፣ ደብተሮች ፣ ውስጥ ፣ ያለው ፣ ደንብ ፣ ተፈጻሚ ፣ አይሆንም ።

(፪) ስለ ፣ አንድ ፣ ኮንሴሲዮን ፣ ወይም ፣ ስለ ፣ አንድ ፣ የተወሰነ ፣ ሥራ ፣ ሥራዎቹ ፣ የሚፈጸሙባቸውን ፣ አኳኋን ፣ የሚያመለክተው ፣ ልዩ ፣ ደብተር ፣ የሌሎቹን ፣ ደብተሮች ፣ ድንጋጌዎች ፣ ላይከተል ፣ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፴፱ ። በደብተሩ ፣ ውስጥ ፣ ያለውን ፣ ስለ ፣ መለዋወጥ ።

(፩) የተዋዋዮቹ ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ፣ የተወሰኑት ፣ ሥራ ፣ የሚፈጸምበትን ፣ አኳኋን ፣ የሚመለከተውን ፣ አንድ ፣ ደብተር ፣ ወይም ፣ ጠቅላላ ፣ ውለታዎችንና ፣ ደንቦችን ፣ ወይም ፣ አጠቃላይ ፣ ውሳኔዎች ፣ ያሉበትን ፣ ደብተር ፣ በመጥቀስ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ውሉ ፣ በተፈረመበት ፣ ጊዜ ፣ ደብተሩ ፣ ተጽፎ ፣ የነበረበትን ፣ አኳኋን ፣ መመልከት ፣ ያስፈልጋል ።

(፪) የውሉ ፣ ስምምነት ፣ ከተደረገ ፣ በኋላ ፣ የደብተሩ ፣ ቃል ፣ ቢለዋወጥ ፣ የተዋዋዮቹን ፣ መብቶችና ፣ ግዴታዎች ፣ የሚነካ ፣ አይደለም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፻፵ ። ለአስተዳደሩ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የሚፈቀድ ፣ የገንዘብ ፣ ወጪ ።

(፩) ለአንድ ፣ የአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የባጀት ፣ ባለሥልጣኖች ፣ የሚፈቅዱለት ፣ የገንዘብ ፣ ወጪ ፣ በመፈቀዱ ፣ ብቻ ፣ ገንዘቡ ፣ ሥራ ፣ ላይ ፣ እንዲውል ፣ ለማስደረግ ፣ ለግል ፣ ሰዎች ፣ መብት ፣ አይሰጣቸውም ።

(፪) ውሉን ፡ ለመፈራረም ፡ ፈቃድ ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነበት ፡ ጊዜ ፡ ለአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ እንዲያሠራ ፡ የተሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ ውሉን ፡ እንዲፈራረም ፡ ፈቃድ ፡ እንደ ፡ ተሰጠው ፡ ሆኖ ፡ አይቈጠርም ።

ቀ* ፡ ፫፻፵፩ ። የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውል ፡ ለማድረግ ፡ ስላለው ፡ ነጻነት ።

(፫) አንድ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውል ፡ እንዲዋዋል ፡ የተሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ ውሉን ፡ እንዲፈራረም ፡ አያስገድደውም ።

(፬) ውል ፡ እንዲዋዋል ፡ የተሰጠው ፡ ፈቃድ ፡ የአስተዳደርን ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውል ፡ ለመዋዋል ፡ እንዲችል ፡ ብቻ ፡ የሚያደርግ ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፫፻፵፪ ። ገንዘብ ፡ አለመኖር ።

ሥራዎቹን ፡ ለማስፈጸም ፡ የሚያስፈልጉት ፡ ገንዘቦች ፡ ያልተሰጡት ፡ ቢሆንም ፡ እንኳ ፡ በሕግ ፡ የሰውነት ፡ መብት ፡ የተሰጠው ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የተዋዋለው ፡ ውል ፡ የጸና ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፫፻፵፫ ። ለመዋዋል ፡ ያልተፈቀደለት ፡ ያስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ።

(፭) በአስተዳደር ፡ ሕጎች ፡ ወይም ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ውል ፡ ለመዋዋል ፡ ፈቃድ ፡ ማግኘት ፡ አስፈላጊ ፡ ሆኖ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ፈቃድ ፡ ሳይቀበል ፡ ውሉን ፡ የፈረመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ ፈራሽ ፡ ነው ።

(፮) የውሉ ፡ ዓላማ ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ በመሆኑ ፡ የሚያስከትለውን ፡ ፈራሽነት ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ በጠቅላላው ፡ በተባለው ፡ አንቀጽ ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ጎይለ ፡ ቃል ፡ በሚመለከተው ፡ የውል ፡ መፍረስ ፡ ጉዳይ ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀ* ፡ ፫፻፵፬ ። ውሉን ፡ ስለ ፡ ማጽደቅ ።

(፯) ውሉ ፡ እንዲረጋ ፡ ከተፈረመ ፡ በኋላ ፡ ባለሥልጣን ፡ እንዲያጸድቀው ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ይህ ፡ የማጽደቅ ፡ ተግባር ፡ እስከ ፡ ተፈጻሚ ፡ ድረስ ፡ ውሉ ፡ የመጨረሻ ፡ አስገዳጅነት ፡ አያገኝም ።

(፱) ውሉን ፡ የተዋዋለው ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሉ ፡ እንዲጸድቅ ፡ ለማድረግ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ አሠራሮች ፡ ሁሉ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

(፲) ይህን ፡ የውል ፡ ማጽደቂያ ፡ ፈቃድ ፡ የሚያሰናከል ፡ ወይም ፡ የሚያውክ ፡ አሠራር ፡ መፈጸም ፡ አይገባውም ።

ቀ* ፡ ፫፻፵፭ ። የዘገየ ፡ የውል ፡ ማጽደቅ ።

ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ አንድ ፡ ውል ፡ የተዋዋለ ፡ ሰው ፡ ያደረገው ፡ ውል ፡ እስከ ፡ ስድስት ፡ ወር ፡ ድረስ ፡ ወይም ፡ በሁለቱ ፡ ተዋዋዮች ፡ መካከል ፡ እስከ ፡ ተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ድረስ ፡ የማጽደቅ ፡ ነገር ፡ ያልተፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ለተ

ዋዋዩ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አንድ ፡ ማስታወቂያ ፡ በመስጠት ፡ ብቻ ፡ ከውሉ ፡ ግዴታዎች ፡ ውጭ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፵፮ ። ውሉ ፡ ፍጻሜ ፡ ሳያገኝ ፡ ሲቀር ፡ የሚደርስ ፡ አላፈነት ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሉን ፡ ሳይፈራረም ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ውሉ ፡ ከመፈረሙ ፡ በፊት ፡ በተደረገው ፡ ንግግር ፡ ባላየው ፡ ሁኔታ ፡ ምክንያት ፡ በአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጥፋት ፡ ተዋዋዩ ፡ ውሉ ፡ ይፈጸማል ፡ በማለት ፡ ላደረጋቸው ፡ ወጪዎች ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

(፪) የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ እንዳች ፡ ጥፋት ፡ ባያደርግም ፡ እንኳ ፡ ከተዋዋዩ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ጋራ ፡ ባደረገው ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ድርድር ፡ መሠረት ፡ ተዋዋዩ ፡ ለሚፈጽመው ፡ ሥራ ፡ ጥናት ፡ አድርጎ ፤ ፕላን ፡ አዘጋጅቶ ፡ ሥራውን ፡ ጀምሮ ፡ ወይም ፡ ወጪ ፡ አድርጎ ፡ እንደታየ ፡ ይኸንንም ፡ ኪሣራ ፡ ወጪ ፡ ያደረገው ፡ በመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ፈቃድ ፡ ሆኖ ፡ በዚህም ፡ ወጪ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ተጠቅሞበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ያደረገውን ፡ ወጪ ፡ በመክፈል ፡ ኪሣራውን ፡ መመለስ ፡ አለበት ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።
የጨረታ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፵፰ ። ይህን ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ስለ ፡ ማዋል ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶች ፡ የሚያደርጋቸው ፡ ውሎች ፡ በጨረታ ፡ ሥርዐት ፡ ሊፈጸሙ ፡ ይቻላል ።

(፪) ሕጉ ፡ በእንደዚህ ፡ ባይሆን ፡ ሥርዐት ፡ እንዲፈጸም ፡ የሚያዘ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውሎቹ ፡ በጨረታ ፡ ካልተሰጡ ፡ ፈራሽ ፡ ናቸው ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፵፱ ። የጨረታ ፡ ማስታወቂያ ። (፩) መሠረቱ ።

በጨረታ ፡ የሚፈጸመው ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ በአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የውስጥ ፡ ደንብ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ደንብ ፡ ባይኖርም ፡ ተገቢ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ በሚገመተው ፡ ግልጽ ፡ በሆነ ፡ ዘዴ ፡ ለሕዝብ ፡ መገለጽ ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፶፬ ። (፪) በጨረታው ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚገለጸው ፡ ቃል ።

የጨረታው ፡ ማስታወቂያ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ የተዘረዘሩትን ፡ ነገሮች ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(ሀ) ሥራው ፡ የሚፈጸምበትን ፡ አኳኋን ፡ የሚያመለክተውን ፡ ደብተር ፡ ለማየት ፡ የሚቻልበትን ፡ ቦታ ፤

(ለ) ጨረታ ፡ የሚያደርጉትን ፡ ባለሥልጣኖች ፤

(ሐ) ስለ ፡ ጨረታው ፡ መልስ ፡ የሚቀርብበትን ፡ ጊዜ ፤

- (መ) ለጨረታው ፡ የተወሰነውን ፡ ስፍራ ፡ ቀንና ፡ ሰዓት ፤
- (ሠ) ተጫራቾቹ ፡ የሚያቀርቡትን ፡ የዋስትና ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ የዋስትና ፡ ማረጋገጫዎች ።

ቀላ ። ፫ሺ፻፶፩ ። (፫) የጊዜ ፡ ውሳኔ ።

የሚያስችሉ ፡ ምክንያት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለጨረታው ፡ መልስ ፡ መስጫ ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ እጅግ ፡ በያንስ ፡ ከአንድ ፡ ወር ፡ በፊት ፡ የጨረታው ፡ ማስታወቂያ ፡ ለሕዝብ ፡ እንዲገለጽ ፡ መደረግ ፡ አለበት ።

ቀላ ። ፫ሺ፻፶፩ ። የጨረታው ፡ ማስታወቂያ ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ።

እንደገና ፡ በአዲስ ፡ ማስታወቂያ ፡ ካልተገለጸ ፡ በቀር ፡ የመጀመሪያው ፡ የጨረታ ፡ ማስታወቂያ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፤ ሥራው ፡ የሚፈጸምበትን ፡ አኳኝ ፡ የሚያመለክተውን ፡ ደብተር ፡ መለዋወጥ ፡ አይቻልም ።

ቀላ ። ፫ሺ፻፶፪ ። ሥራው ፡ የሚፈጸምበትን ፡ አኳኝ ፡ የሚያመለክት ፡ ደብተር ።

- (፩) ሥራው ፡ የሚፈጸምበትን ፡ አኳኝ ፡ የሚያመለክተው ፡ ደብተር ፡ ተጫራቾቹ ፡ ያለባቸውን ፡ የግዴታ ፡ ዝርዝር ፡ ገልጾ ፡ ያመለክታል ።
- (፪) በዚህም ፡ ደብተር ፡ ውስጥ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ተፈላጊ ፡ መስሎ ፡ የሚታየውን ፡ የተጫራቾቹን ፡ የቴክኒክና ፡ የሞያ ፡ ሥራ ፡ ችሎታ ፡ ይወስናል ።
- (፫) አስፈላጊም ፡ ሲሆን ፡ ባንድ ፡ ጨረታ ፡ ውድድር ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ ማቅረብ ፡ የሚያስፈልገውን ፡ የማስረጃ ፡ ዐይነትና ፡ እንዲሁም ፡ የቀረቡት ፡ የሥራ ፡ ዐቅድ ፡ (ፕላኖች) ፡ ወይም ፡ የዕቃ ፡ ዐይነቶች ፡ ተገቢ ፡ አይደሉም ፡ ተብለው ፡ አቅራቢያዎቹ ፡ ከውድድሩ ፡ ውስጥ ፡ የሚወገዱበትን ፡ ሁኔታ ፡ ገልጾ ፡ ይወስናል ።

ቀላ ። ፫ሺ፻፶፫ ። መቅረብ ፡ የሚገባቸው ፡ አስረጅ ፡ ጽሑፎች ።

በጨረታው ፡ ውድድር ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ የሚፈቅዱት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጮች ፡ ወይም ፡ ዕቃ ፡ አቅራቢዎች ፡ አስቀድሞ ፡ በተዘጋጀው ፡ ሥራው ፡ የሚፈጸምበትን ፡ አኳኝ ፡ በሚገልጸው ፡ ደብተር ፡ ላይ ፡ በተመለከተው ፡ ስፍራና ፡ በተወሰነው ፡ ቀን ፡ በጨረታው ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ ፈቃደኛ ፡ መሆናቸውንና ፡ የሚሰጡትን ፡ መልስ ፡ ማቅረብ ፡ አለባቸው ።

ቀላ ። ፫ሺ፻፶፬ ። የጨረታው ፡ ዋጋ ፡ ለማቅረብ ፡ አሳብ ፡ አለኝ ፡ ሲባል ፡ የሚሰጥ ፡ ማስታወቂያ ።

- (፩) በጨረታው ፡ ውስጥ ፡ ለመግባት ፡ ሐሳብ ፡ መኖሩን ፡ የሚያመለክተው ፡ ማስታወቂያ ፡ የዕጩውን ፡ የቤተ ፡ ዘመድ ፡ ስም ፡ የግል ፡ ስም ፡ ሥራውንና ፡ መኖሪያ ፡ ቦታውን ፡ መግለጽ ፡ አለበት ።

(፪) ይህ ፣ መግለጫ ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ ግስረጃዎችና ፣ ሥራው ፣ የሚፈጸምበትን ፣ አኳኋን ፣ በሚያመለክተው ፣ ደብተር ፣ ላይ ፣ መቅረብ ፣ አስፈላጊው ፣ ነው ፣ ተብሎ ፣ እንደ ፣ ሆነም ፣ ደንበኛ ፣ ከሆነ ፣ የዋስትና ፣ ጽሑፍ ፣ ጋራ ፣ መቅረብ ፣ አለበት ።

ቀ ፡ ይገኛል ። የጨረታው ፣ አቀራረብ ።

(፩) በጨረታ ፣ ግቅረቢያው ፣ ጽሑፍ ፣ የሚመለከተው ፣ ነገርና ፣ ፎርም ።

(፪) የጨረታው ፣ ግቅረቢያ ፣ ጽሑፍ ፣ ዕውቀት ፣ የቀረበውን ፣ ዋጋና ፣ የሚገባበትን ፣ ግዴታ ፣ ገልጾ ፣ ያመለክታል ።

(፫) የሚቀርበውም ፣ ሥራው ፣ የሚፈጸምበትን ፣ አኳኋን ፣ በሚያመለክተው ፣ ደብተር ፣ ላይ ፣ ተገልጾ ፣ በታዘዘው ፣ መሠረት ፣ በተዘጋና ፣ በታሸገ ፣ አምቦሎፕ ፣ ውስጥ ፣ ሆኖ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ይገኛል ። የቀረበውን ፣ ጨረታ ፣ የመፈጸም ፣ ግዴታ ።

(፩) የጨረታው ፣ ውጤት ፣ እስከ ፣ ተነገረ ፣ ድረስ ፣ ለጨረታ ፣ የቀረበው ፣ ሥራ ፣ ተቋራጭ ፣ የቀረበውን ፣ የጨረታ ፣ ውድድር ፣ ትቻለሁ ፣ ለማለት ፣ ወይም ፣ ለመለዋወጥ ፣ አይችልም ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ ለጨረታ ፣ ባቀረበው ፣ ጽሑፍ ፣ ላይ ፣ የሚገደድበትን ፣ የጊዜ ፣ ልክ ፣ ሊወሰን ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ ይገኛል ። የጨረታ ፣ ክፍል ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ።

የጨረታ ፣ ክፍል ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የሚቋቋመው ፣ በልዩ ፣ ልዩ ፣ የአስተዳዳሪ ፣ መሥሪያ ፣ ቤቶች ፣ በተሰጠው ፣ የውስጥ ፣ ደንብና ፣ ጽሑፍ ፣ መሠረት ፣ ነው ።

ቀ ፡ ይገኛል ። ጨረታውን ፣ ስለ ፣ ግስታወቅ ።

የጨረታው ፣ ሥራ ፣ የሚፈጸመው ፣ በግልጽ ፣ ጉባኤ ፣ ነው ።

ቀ ፡ ይገኛል ። ተጫራቾችን ፣ ስለ ፣ መቀበል ። (፩) የጽሕፈት ፣ ቤቱ ፣ ሥራ ።

(፩) የጨረታው ፣ ጽሕፈት ፣ ቤት ፣ በመጀመሪያ ፣ ተጫራቾቹ ፣ የሥራው ፣ ተካፋይ ፣ ለመሆን ፣ የሚሰጡትን ፣ መግለጫ ፣ ይመለከታል ።

(፪) የጨረታው ፣ መግለጫ ፣ በሚገባ ፣ የቀረበ ፣ መሆኑንና ፣ ተጫራቾቹም ፣ ለጨረታው ፣ ተካፋይ ፣ ለመሆን ፣ የሚያበቃቸው ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑት ፣ ሁኔታዎች ፣ (ግዴታዎች) ፣ ሁሉ ፣ ያሏቸው ፣ መሆናቸውን ፣ ይመረምራል ።

ቀ ፡ ይገኛል ። የመምረጥ ፣ ሥልጣን ።

(፩) ጽሕፈት ፣ ቤቱ ፣ ከተጫራቾቹ ፣ ወይም ፣ ከዕቃ ፣ አቅራቢዎቹ ፣ በገንዘብ ፣ ረገድ ፣ ወይም ፣ በሞያ ፣ ሥራቸውም ፣ ረገድ ፣ የሚፈለጉት ፣ መድኛች ፣ ያሏቸውን ፣ ካልሆነ ፣ በቀር ፣ አይቀበላቸውም ።

(፪) ሥራዎቹ ፡ የሚፈጸሙባቸውን ፡ አኳኋን ፡ በሚያመለክተው ፡ ደብተር ፡ ላይ ፡ ተቃራኒ ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ የማይቀበላቸውን ፡ ተጫራቾች ፡ ጽሕፈት ፡ ቤቱ ፡ ሊሰማቸው ፡ አይገደድም ።

(፫) ውሳኔውንም ፡ የሰጠበትን ፡ ምክንያት ፡ እንዲገልጽ ፡ ግዴታ ፡ የለበትም ።

ቊ ፡ ፫ሺ፻፷፩ ። የተሰጠውን ፡ ውሳኔ ፡ ለመለወጥ ፡ የማይቻል ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

የጨረታውን ፡ መልስ ፡ የያዙ ፡ እምቦሎዎች ፡ ከተከፈቱ ፡ በኋላ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ወይም ፡ ዕቃ ፡ እቅራቢ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ በጨረታው ፡ ተካፋይ ፡ እንዲሆን ፡ የተፈቀደበትን ፡ ውሳኔ ፡ ለመለወጥ ፡ አይቻልም ።

ቋ ፡ ፫ሺ፻፷፪ ። የጨረታ ፡ ማቅረቢያ ፡ ወረቀት ፡ ንባብ ።

(፩) የጨረታውን ፡ መልስ ፡ የያዙት ፡ እምቦሎዎች ፡ የሚከፈቱት ፡ ሕዝብ ፡ ባለበት ፡ ነው ።

(፪) የሚነበበውም ፡ በከፍተኛ ፡ ድምፅ ፡ ነው ።

ቋ ፡ ፫ሺ፻፷፫ ። የጨረታ ፡ ፕሮሴቬርባል ።

የጨረታው ፡ ውጤት ፡ የዚሁኑ ፡ ሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ ጠቅላላ ፡ ሥርዐት ፡ በሚገለጽ ፡ ቃለ ፡ ጉባኤ ፡ (ፕሮሴቬርባል) ፡ ይጻፋል ።

ቋ ፡ ፫ሺ፻፷፬ ። ለጊዜው ፡ የሚሆን ፡ አንድ ፡ ተጫራቾች ፡ ስለ ፡ መምረጥ ፡ (፩) መሠረቱ ።

(፩) የጨረታ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤት ፡ ከተጫራቾቹ ፡ መካከል ፡ ለመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ይበልጥ ፡ ጠቃሚ ፡ የሆነ ፡ ዋጋ ፡ ያቀረበውን ፡ ለጊዜው ፡ የጨረታው ፡ አሸናፊ ፡ ነው ፡ ብሎ ፡ ያስታውቃል ።

(፪) ይህንንም ፡ ሲያደርግ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤቱ ፡ የቀረበለትን ፡ ዋጋና ፡ ሥራው ፡ የሚፈጸምበትን ፡ ሁኔታ ፡ በሚገልጸው ፡ ደብተር ፡ ላይ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ መፈጸሙን ፡ ይመለከታል ።

ቋ ፡ ፫ሺ፻፷፭ ። (፪) ማስታወቂያ ፡ ስለ ፡ ማዘግየት ።

(፩) በጨረታው ፡ ደንቦች ፡ ላይ ፡ ያስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ከአንድ ፡ ከተወሰነ ፡ ዋጋ ፡ በላይ ፡ አልፎ ፡ ሊዋዋል ፡ አይፈልግም ፡ ተብሎ ፡ ተነግሮ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጽሕፈት ፡ ቤቱ ፡ ለጊዜው ፡ የጨረታው ፡ አሸናፊ ፡ ነው ፡ የሚባለውን ፡ ሰው ፡ ላያስታውቅ ፡ ይችላል ።

(፪) ይህን ፡ የተወሰነ ፡ ዋጋም ፡ ተጫራቾቹ ፡ እንዲያውቁት ፡ አይደረግም ።

ቋ ፡ ፫ሺ፻፷፮ ። (፫) የብዙ ፡ ዋጋ ፡ አቀራረብ ፡ እኩልነት ።

(፩) ከተጫራቾቹ ፡ መካከል ፡ ብዙዎቹ ፡ ተመሳሳይ ፡ የሆነ ፡ ዋጋ ፡ አቅርበው ፡ እንደሆነና ፡ ጽሕፈት ፡ ቤቱም ፡ ከነዚሁ ፡ መካከል ፡ ለመምረጥ ፡ የማይቻለው ፡

የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የጨረታው ፣ ደንብ ፣ ከነዚህ ፣ መካከል ፣ በዕጣ ፣ የደረሰው ፣ የሥራውን ፣ ውል ፣ ሊወስድ ፣ ይችላል ፣ የሚል ፣ ቃል ፣ ሊኖርበት ፣ ይችላል ።

(፪) በደንቡ ፣ ላይ ፣ የዚህ ፣ ዐይነት ፣ ድንጋጌ ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እንደ ፣ ገና ፣ አዲስ ፣ ጨረታ ፣ ይደረጋል ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፳፯ ። (፬) ውጤቱ ።

- (፩) አሸናፊ ፣ የሆነውን ፣ ተጫራች ፣ ለጊዜው ፣ ጽሕፈት ፣ ቤቱ ፣ ቢመርጥ ፣ ውሉ ፣ እንደ ፣ ተፈጸመ ፣ አያስቁጥረውም ።
- (፪) አሸናፊውን ፣ ተጫራች ፣ ለጊዜው ፣ መምረጥ ፣ ውሉን ፣ ለመፈራረም ፣ የሚችለውን ፣ ተጫራች ፣ የማመልከት ፣ ውጤት ፣ ብቻ ፣ ይኖረዋል ።
- (፫) እንዲሁም ፣ ያንዱ ፣ ተጫራች ፣ መመረጥ ፣ የጨረታ ፣ ዋጋ ፣ አቅርቦው ፣ የነበሩትን ፣ ሌሎችን ፣ ተጫራችን ፣ ከግዴታቸው ፣ ውጭ ፣ ያደርጋቸዋል ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፳፰ ። ያስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የሚያደርገው ፣ ማጽደቅ ።

- (፩) የጨረታውን ፣ ሥርዐት ፣ ያስፈጸመው ፣ ያስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የጨረታውን ፣ ውጤት ፣ ለማጽናት ፣ ወይም ፣ ላለማጽናት ፣ ሙሉ ፣ ነጻነት ፣ አለው ።
- (፪) ውሉም ፣ ተፈጸመ ፣ የሚባለው ፣ ይህ ፣ ማጽደቅ ፣ ከተደረገ ፣ በኋላ ፣ ነው ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፳፱ ። ስምምነት ።

- (፩) በጨረታ ፣ የሚሠሩ ፣ ሥራዎች ፣ ሁለቱ ፣ ወገን ፣ እርስ ፣ በራሳቸው ፣ እየተስማሙ ፣ በጨረታው ፣ ዋጋ ፣ ላይ ፣ ስምምነት ፣ ሊያደርጉበት ፣ ይችላሉ ።
- (፪) እንዲሁም ፣ የውሉ ፣ ዘመን ፣ ሲፈጸም ፣ በተዋዋዮቹ ፣ መካከል ፣ በሚደረግ ፣ ስምምነት ፣ በየጊዜው ፣ ለመታደስ ፣ ወይም ፣ ቀኑን ፣ ለማራዘም ፣ ይቻላል ።

ንኡስ ፣ ክፍል ፣ ፫ ።
የውል ፣ ምክንያት ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፸፬ ። ምክንያት ፣ የሌለው ፣ ውል ።

የውሉ ፣ ስምምነት ፣ በተደረገበት ፣ ጊዜ ፣ ለውል ፣ ሰጪው ፣ ያስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ይህ ፣ የተደረገው ፣ ውል ፣ ወደ ፣ ታሰበው ፣ ግብ ፣ ለመድረስ ፣ የሚያስችለው ፣ ምክንያት ፣ ሊያገኝ ፣ የማይችል ፣ መሆኑንና ፣ አድሚኒስትራሲዮኑ ፣ ያሰበውን ፣ ውጤት ፣ ለማሰገኘት ፣ የማይችል ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነና ፣ ይህንኑም ፣ ተዋዋዩ ፣ ወገን ፣ የሚያውቀው ፣ እንደ ፣ ነበረ ፣ የተገለጸ ፣ ሲሆን ፣ ውሉ ፣ አንዳችም ፣ ዋጋ ፣ የሌለው ፣ ሆኖ ፣ ፈራሽ ፣ ይሆናል ።

ቀ፡ ፫ሺ፻፸፭ ። ሕገ ፣ ወጥ ፣ ምክንያት ።

- (፩) ያስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የውሉን ፣ ስምምነት ፣ ያደረገው ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ለሆነ ፣ ግብ ፣ ሆኖ ፣ የተገኘ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሕገ ፣ ወጥ ፣ ለሆነው ፣ ምክንያት ፣ የተደረገው ፣ ውል ፣ ፈራሽ ፣ ነው ።

(፪) እንዲሁም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ይህን ፡ ሕገ ፡ ወጥ ፡ ውል ፡ ያደረገው ፡ ለጠቅላላው ፡ ጥቅም ፡ ሳይሆን ፡ ለተዋዋዩ ፡ የግል ፡ የገንዘብ ፡ ጥቅምን ፡ ለማስገኘት ፡ ታቅዶ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ ዋጋ ፡ የሌለውና ፡ ፈራሽ ፡ ይሆናል ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ውል ፡ ስለሚያስከትሰው ፡ ውጤት ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ውሎች ፡ ደንበኛ ፡ አፈጻጸም ።

ቀ ፡ ፫፻፶፪ ። በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ሊመለከት ፡ የሚገባው ፡ ነገር ።

(፩) ተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ በውሉ ፡ ስምምነት ፡ ላይ ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ አድርገው ፡ ግዴታቸውን ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ።

(፪) በውሉ ፡ ስምምነት ፡ ላይ ፡ የተመለከተውንም ፡ ነገር ፡ ትክክል ፡ አድርጎ ፡ በዘመኑ ፡ በሚሠራበት ፡ የጥበባዊ ፡ ሥራ ፡ አፈጻጸም ፡ መሠረት ፡ አስደሳች ፡ በሆነ ፡ ዐይነትና ፡ ጥቅም ፡ አለው ፡ ተብሎ ፡ በተመደበው ፡ የአሠራር ፡ ዘዴ ፡ መፈጸም ፡ ይገባቸዋል ።

(፫) እንዲሁም ፡ በትጋት ፡ በጥንቃቄ ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ ፫፻፶፫ ። ግዴታዎች ፡ የሚፈጸሙበት ፡ ሁኔታ ።

(፩) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ተዋዋዩ ፡ ወገን ፡ በስምምነቱ ፡ የገባበትን ፡ ግዴታ ፡ ለመፈጸም ፡ እንዲችል ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ዕቃዎችና ፡ መሥሪያዎች ፡ ለመግዛት ፡ ራሱ ፡ የፈለጋቸውን ፡ ዕቃ ፡ አቅራቢዎች ፡ ለማግኘት ፡ ይችላል ።

(፪) እንዲሁም ፡ ተቃራኒ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ግዴታዎቹን ፡ ለመፈጸም ፡ በራሱ ፡ አላፈነት ፡ ለሥራው ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ የዕለት ፡ ሠራተኞች ፡ ወይም ፡ ሌሎች ፡ ሠራተኞችንም ፡ መርጦ ፡ ለመቅጠር ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፫፻፶፬ ። ስለ ፡ ጊዜ ፡ ውሳኔ ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) እያንዳንዱ ፡ ወገን ፡ ተዋዋይ ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ግዴታዎቹን ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

(፪) በውሉ ፡ ላይ ፡ ተወስኖ ፡ በግልጽ ፡ የተመለከተ ፡ ጊዜ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የገባበትን ፡ ግዴታ ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ በቂ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፫፻፶፭ ። (፪) ያስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ መብት ።

በውሉ ፡ ውስጥ ፡ በግዴታዎቹ ፡ አፈጻጸም ፡ ከተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ ሌላ ፡ በሥራ ፡ ትእዛዝ ፡ ያስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሊወሰን ፡ መብት ፡ አለው ፡ ተብሎ ፡ ካል

ተመለከተ ፡ በቀር ፡ ያስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በስምምነት ፡ ከተመለከተው ፡ የሥራ ፡ ማስፈጸሚያ ፡ ጊዜ ፡ ሌላ ፡ በራሱ ፡ ሥልጣን ፡ ብቻ ፡ ተዋዋዩን ፡ ሊያስገድደው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ የጊዜያዊ ፡ የዋጋ ፡ አከፋፈል ።

ያስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሊከፍል ፡ የሚገባው ፡ ገንዘብ ፡ በፊናንስ ፡ ሕግ ፡ በመንግሥት ፡ ሒሳብ ፡ እያያዝ ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።

ቍ ፡ የጊዜያዊ ፡ ግዴታ ፡ አልተፈጸመም ፡ ማለትን ፡ መከራከሪያ ፡ ስለ ፡ ማድረግ ።

(ጸ) ያስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያለበትን ፡ ግዴታ ፡ አለመፈጸሙ ፡ ይህ ፡ አድራጎት ፡ ውሉን ፡ ለመፈጸም ፡ እንዳይችል ፡ ካላደረገው ፡ በቀር ፡ ተዋዋዩ ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎች ፡ አልፈጽምም ፡ ለማለት ፡ ምክንያት ፡ ሊሆነው ፡ አይችልም ።

(ፀ) የውሉን ፡ አፈጻጸም ፡ የሚያስችለው ፡ ከሆነ ፡ ያስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያደረገውን ፡ የውለታ ፡ ጥፋት ፡ ምክንያት ፡ በማድረግ ፡ ተዋዋዩ ፡ የውሉን ፡ አፈጻጸም ፡ ሊያቋርጥ ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ የጊዜያዊ ፡ ስለ ፡ ማቻቻል ።

ተዋዋዩ ፡ ዕዳ ፡ ይቻቻልልኝ ፡ ብሎ ፡ ያስተዳደሩን ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፡ ይቻቻልልኝ ፡ የሚለው ፡ ዕዳ ፡ የቀረጥ ፡ ዕዳን ፡ የሚመለከት ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ውሎች ፡ ምርመራ ።

(ሀ) ላስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በተለይ ፡ የተፈቀዱለት ፡ መጠቀሚያዎች ።

ቍ ፡ የጊዜያዊ ፡ መሠረቱ ።

ለአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በውሉ ፡ በዝምታ ፡ የታለፈውንም ፡ በሆነ ፡ ባንድ ፡ ወገን ፡ በሆነ ፡ አፈጻጸም ፡ በውሉ ፡ አንዳንድ ፡ መሻሻያዎች ፡ አድርጎ ፡ ተዋዋዩን ፡ ለማስገደድ ፡ ይቻለዋል ። ይህም ፡ አንድ ፡ አጋጣሚ ፡ የሆነ ፡ መለዋወጥ ፡ እኒሁ ፡ መሻሻያዎች ፡ ለሕዝባዊ ፡ ጥቅም ፡ አስፈላጊ ፡ መሆናቸውን ፡ ባስረዳው ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቍ ፡ የጊዜያዊ ፡ ውልን ፡ ስለ ፡ ማፍረስ ።

ተዋዋዩ ፡ ጥፋት ፡ ባይኖርበትም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሉን ፡ ሊያፈርስ ፡ ይቻለዋል ። ይህም ፡ ውሉ ፡ ለሕዝባዊ ፡ አጋጣሎት ፡ የሚጠቅም ፡ ሳይሆን ፡ ሲቀር ፡ ወይም ፡ ለፍላጎቱ ፡ የማይስማማ ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ቮሺፑ፳፩ ። ስለ ፡ ኪሣራ ።

- (፩) ካስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ በውሉ ፡ መሻሻል ፡ ወይም ፡ መሰረዝ ፡ ምክንያት ፡ በሚደርስበት ፡ ጉዳት ፡ ልክ ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) ኪሣራው ፡ ሲታሰብ ፡ ተዋዋይ ፡ በውሉ ፡ ለማግኘት ፡ ያሰባቸውን ፡ ትርፎች ፡ ሁሉ ፡ መገመት ፡ ይገባል ።
- (፫) ዳኞች ፡ ግን ፡ ለተዋዋይ ፡ ስለቀሩበት ፡ ትርፎች ፡ የኪሣራውን ፡ ገንዘብ ፡ በማሳነስ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላሉ ። እንደዚህም ፡ የሚሆነው ፡ ውሉ ፡ እንዲሻሻል ፡ ወይም ፡ እንዲሰረዝ ፡ የተደረገው ፡ ውሉን ፡ በተዋዋለው ፡ ያስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጥፋት ፡ ሳይሆን ፡ በሌላ ፡ ምክንያቶች ፡ መሆኑ ፡ በታወቀ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ቮሺፑ፳፪ ። በተዋዋይ ፡ ጥያቄ ፡ ውልን ፡ ስለ ፡ ማፍረስ ።

- (፩) ተዋዋይ ፡ ባስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጣልቃ ፡ መግባት ፡ የውሉን ፡ ጠቅላላ ፡ ገንዘብ ፡ ቁጠባ ፡ የሚለውጠው ፡ ወይም ፡ የሚገለባብጠው ፡ ሆኖ ፡ በተገኘ ፡ ጊዜ ፡ ውሉ ፡ እንዲፈርስለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በውሉ ፡ ያደረገው ፡ ማሻሻል ፡ ብዛቱ ፡ ውሉ ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ስለዚህ ፡ ጉዳይ ፡ ከታሰበው ፡ መብለጥ ፡ አለመብለጡን ፡ ማመዛዘን ፡ የሚችሉት ፡ ዳኞች ፡ ናቸው ።
- (፫) ተዋዋይ ፡ በገዛ ፡ ፈቃዱ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ የሚፈቅድለት ፡ አንቀጽ ፡ ካልኖረው ፡ በቀር ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ አይችልም ።

(ለ) አስቀድሞ ፡ ሳይታሰብ ፡ ስለ ፡ መቅረት ።

ቀ ፡ ቮሺፑ፳፫ ። መሠረቱ ።

- (፩) ውሉ ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ አስቀድሞ ፡ ሳይታሰቡ ፡ የቀሩት ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታዎች ፡ የውሉን ፡ ሚዛን ፡ ምናልባት ፡ ጎለባብጠውት ፡ ቢገኙ ፡ ካስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ግዴታዎቹን ፡ የኒህም ፡ አፈጻጸም ፡ በመሣሪያ ፡ ረገድ ፡ የሚቻል ፡ ሆኖ ፡ ሲገኝ ፡ ግድ ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።
- (፪) ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነው ፡ ከወደቀበት ፡ ጉዳት ፡ የተዋዋለው ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በከፊል ፡ ችሎ ፡ እንዲረዳው ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ቮሺፑ፳፬ ። ስለ ፡ ውሉ ፡ መናወጥ ።

የውሉ ፡ ሚዛን ፡ የሚናወጠው ፡ አዲስ ፡ የተፈጠሩ ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታዎች ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ የተዋዋለውን ፡ ሰው ፡ ግዴታዎች ፡ ከፍ ፡ ሲያደርጉ

ትና ፡ ይኸም ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ሲዋዋሉ ፡ ከሰጡት ፡ አገማመት ፡ የመጨረሻ ፡ ወሰኑን ፡ ተላልፎ ፡ የበለጠ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፻፹፮ ፡ አስቀድሞ ፡ ሳይታሰብ ፡ ስለ መቅረት ።

(፩) አስቀድሞ ፡ ሳይታሰብ ፡ የቀረ ፡ ሆኖ ፡ የሚቈጠር ፡ አንድ ፡ ሁኔታ ፡ ውሉን ፡ ሲዋዋሉ ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ ለመገንዘብ ፡ ሳይቻላቸው ፡ የቀረው ፡ ነው ።

(፪) አንድ ፡ ሁኔታ ፡ አስቀድሞ ፡ ሳይታሰብ ፡ የቀረ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ሊቈጠር ፡ የማይቻለው ፡ ለጥቅሙ ፡ ባደረገው ፡ ሰው ፡ አሠራር ፡ የሆነው ፡ ነው ።

(፫) አስቀድሞ ፡ ሳይታሰብ ፡ መቅረትን ፡ ለመጥቅስ ፡ የሚቻለውም ፡ ባልታሰቡ ፡ ምክንያቶች ፡ ስለሚደርሱት ፡ ሁኔታዎች ፡ ወይም ፡ ባልታሰቡ ፡ የልክ ፡ መተላለፍና ፡ በውሉም ፡ ጊዜ ፡ ቀድሞ ፡ በተፈጸሙት ፡ ጉዳዮች ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፻፹፮ ፡ ዋጋዎችን ፡ ለመለዋወጥ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለማሻሻል ፡ የተደረጉ ፡

የውል ፡ ቃሎች ።

በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ዋጋዎችን ፡ ለመለዋወጥ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለመመርመርና ፡ ለማሻሻል ፡ የሚፈቅድ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ ቀጥሎ ፡ ያሉት ፡ ምክንያቶች ፡ ሲኖሩ ፡ ኪሣራ ፡ ማግኘት ፡ የሚገባ ፡ መሆኑን ፡ አያስቀርም ።

(ሀ) በጉዳዩ ፡ የተመለከተውን ፡ የውል ፡ ቃል ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ለማዋል ፡ ሳይቻል ፡ ሲቀር ፤

(ለ) በውሉም ፡ ቃል ፡ አፈጻጸም ፡ ለምሳሌ ፤ በዋጋ ፡ መለዋወጥ ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ከተመለከቱት ፡ ነገሮች ፡ ውጭ ፡ በሆኑ ፡ ነገሮች ፡ ምክንያት ፡ በሚደርሰው ፡ የዋጋ ፡ መለዋወጥ ፡ የውሉን ፡ የቁጠባ ፡ ኤኮኖሚ ፡ መናወጥን ፡ ለማቃናት ፡ የማይበቃ ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፻፹፮ ፡ የወጪ ፡ ብልጫ ፡ መኖር ፡ የሚያሻ ፡ ስለ ፡ መሆኑ ።

በጊዜው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታዎች ፡ ምክንያት ፡ በተዋዋዩ ፡ ላይ ፡ የወጪ ፡ ብልጫ ፡ ኪሣራ ፡ ሳይደርስበት ፡ ትርፎቹ ፡ በመቀነሳቸው ፡ ወይም ፡ ትርፍ ፡ በማጣት ፡ ብቻ ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይቻልም ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፻፹፮ ፡ ስለ ፡ ኪሣራ ፡ ገንዘብ ።

(፩) የሚከፈለውም ፡ ኪሣራ ፡ በጊዜው ፡ አጋጣሚ ፡ ሁኔታዎች ፡ ምክንያት ፡ ከደረሰው ፡ ጉዳት ፡ አንደኛውን ፡ ክፍል ፡ ተዋዋዩ ፡ ራሱ ፡ እንዲችል ፡ በማድረግ ፡ ነው ።

(፪) በዚሁም ፡ ረገድ ፡ መገንዘብ ፡ የሚያስፈልገው ፡ ተዋዋዩ ፡ ችግሩን ፡ ለመወጣት ፡ ያደረገውን ፡ ጥረት ፡ ሁሉ ፡ የሥራውን ፡ ድርጅት ፡ ጠቅላላ ፡ አኳኋትን ፡ እንዲሁም ፡ ሌላ ፡ ማናቸውንም ፡ ርትዕ ፡ የሆኑ ፡ ሁኔታዎችን ፡ ሁሉ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፶፱ ። አስቀድሞ ፡ ያልታሰበ ፡ ነገር ፡ የሚቀርቡት ፡ ሁኔታ ።

- (፩) አስቀድሞ ፡ ያልታሰበ ፡ ነገር ፡ መቅረት ፡ የሚገባው ፡ የውሉ ፡ ሚዛን ፡ በተቃኖ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።
- (፪) የውሉ ፡ ሚዛን ፡ መቃወስ ፡ ፍጹም ፡ ሆኖ ፡ ከተገኘ ፡ እያንዳንዱ ፡ ተዋዋይ ፡ በዚሁ ፡ ረገድ ፡ የተፈጠረውን ፡ ሁኔታ ፡ እንዲያውቁለት ፡ ለዳኞች ፡ ሊያመለክት ፡ ይችላል ።
- (፫) ውሉ ፡ በስምምነት ፡ እንዲሻሻል ፡ ለማድረግ ፡ ካልተቻለ ፡ ዳኞች ፡ ውሉ ፡ እንዲፈረስ ፡ ያደርጋሉ ።

(ሐ) የመንግሥት ፡ ሥርዐት ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯ ። ጠቅላላ ፡ ጥንቃቄዎች ።

(፩) በውሉ ፡ ውስጥ ፡ የተመለከተውን ፡ ስለ ፡ መንካት ።

- (፩) መንግሥት ፡ ያወጣቸው ፡ ሕጎች ፡ ደንቦች ፣ ትእዛዞችና ፡ እንዲሁም ፡ ሌላ ፡ ጠቅላይ ፡ የሆኑ ፡ ውሳኔዎች ፡ እነዚሁም ፡ ውሳኔዎች ፡ የውሉን ፡ ቃሎች ፡ በቀጥታ ፡ የሚለውጡ ፡ ወይም ፡ የውሉን ፡ አንዳንድ ፡ ቃሎች ፡ ለመፈጸም ፡ እክል ፡ የሚሆኑ ፡ ወይም ፡ ውሉ ፡ ያለ ፡ ጊዜው ፡ እንዲቆም ፡ የሚያደርጉ ፡ ሲሆኑ ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ ከሣራ ፡ እንዲያገኝ ፡ ያደርጉለታል ።
- (፪) በዚሁም ፡ ረገድ ፡ ጣልቃ ፡ የገባው ፡ ጠቅላይ ፡ የሆነው ፡ ውሳኔ ፡ ከሣራ ፡ ለማግኘት ፡ አለመቻሉን ፡ ካልጠቀሰ ፡ በቀር ፡ ከሣራውን ፡ ለመከልከል ፡ አይቻልም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፩ ። (፪) የውሉን ፡ አፈጻጸም ፡ በጣም ፡ ውድ ፡ የሚያደርጉ ፡ ውሳኔዎች ።

- (፩) መንግሥት ፡ በሚያወጣቸው ፡ ጠቅላይ ፡ የሆኑ ፡ ውሳኔዎች ፡ የውሉ ፡ ቃሎች ፡ ሳይነኩ ፡ ያፈጻጸሙን ፡ አኳኋን ፡ ብቻ ፡ ቢለውጡ ፡ አፈጻጸሙንም ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪና ፡ ውድ ፡ ቢያደርጉትም ፡ ከሣራ ፡ ሊገኝባቸው ፡ አይቻልም ።
- (፪) ጣልቃ ፡ በገባው ፡ ውሳኔ ፡ ወይም ፡ በውሉ ፡ ለዚሁ ፡ ዐይነት ፡ ሁኔታ ፡ ከሣራ ፡ የሚገባው ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ ተመልክቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከሣራ ፡ ማግኘት ፡ ይገባዋል ።

ቍ ፡ ፫፻፶፪ ። በተለይ ፡ የሆኑ ፡ ጥንቃቄዎች ። (፩) ባለሥልጣን ፡ የሆነው ፡ ተዋዋይ ፡ ያደረጋቸው ፡ የጥንቃቄ ፡ ውሳኔዎች ።

- (፩) ባለሥልጣን ፡ የሆነው ፡ ተዋዋይ ፡ ያደረጋቸው ፡ በተለይ ፡ የሆኑ ፡ የጥንቃቄ ፡ ውሳኔዎች ፡ የውሉን ፡ ቃሎች ፡ የሚነኩ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ አፈጻጸሙን ፡

ብቻ ፡ የሚያዳግቱ ፡ ወይም ፡ በጣም ፡ የሚያስወድዱ ፡ እንደሆነ ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነውን ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ የሚገባው ፡ ያደርጉታል ።

(፪) የተደረጉት ፡ ጥንቃቄዎች ፡ ግን ፡ ከወገኖቹ ፡ ውጭ ፡ የሆነውን ፡ ለማምለጥ ፡ የማይቻለውን ፡ የቁጠባ ፡ (የኤኮኖሚ) ፡ ሁኔታ ፡ ለማረጋገጥ ፡ ሲሆን ፤ አንዳችም ፡ ኪሣራ ፡ ሊጠየቅ ፡ አይቻልም ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፲፱ ። (፪) በሌላ ፡ ባለሥልጣን ፡ የተደረጉ ፡ የጥንቃቄ ፡ ውሳኔዎች ።

(፩) ጉዳት ፡ ያመጣውን ፡ ሥራ ፡ ፈጻሚው ፡ ተዋዋይ ፡ ባለሥልጣኑ ፡ ሳይሆን ፡ አንድ ፡ ሌላ ፡ ባለሥልጣን ፡ ሲሆን ፤ አንዳችም ፡ ኪሣራ ፡ ሊከፈል ፡ አይገባም ።

(፪) ይህን ፡ የመሰለው ፡ ጉዳይም ፡ የሚፈጸመው ፡ አስቀድሞ ፡ ሳይታሰብ ፡ ስለ ፡ ቀረ ፡ ነገር ፡ ወይም ፡ በሕዝብ ፡ ባለሥልጣን ፡ ገላፊነት ፡ በተሠሩት ፡ ደንቦች ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ።

ስለ ፡ ውሎች ፡ ያለመፈጸም ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፳፬ ። ውልን ፡ በግድ ፡ ስለ ፡ ማስፈጸም ።

(፩) ዳኞች ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ግዴታውን ፡ ይፈጽም ፡ ዘንድ ፡ ሊያስገድዱት ፡ አይችሉም ።

(፪) የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ግዴታውን ፡ ለመፈጸም ፡ ሳይወድ ፡ ቢቀር ፡ ዳኞች ፡ ኪሣራ ፡ ለማስከፈል ፡ ፍርድ ፡ ለመስጠት ፡ ይችላሉ ።

(፫) ዳኞች ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያወጣቸውን ፡ መጠንቀቂያ ፡ ውሳኔዎች ፡ ራሱ ፡ ከተዋዋላቸው ፡ ግዴታዎች ፡ ጋራ ፡ ተቃራኒ ፡ ሲሆኑ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ሕጋዊ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ለመሰረዝ ፡ ይችላሉ ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፳፭ ። በትእዛዝ ፡ የመውሰድ ፡ «ሬኪዚሲዮን» ፡ መብቶች ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ራሱ ፡ ያደረገውን ፡ ውል ፡ «በሬኪዚሲዮን» ፡ በትእዛዝ ፡ መብት ፡ ወስዶ ፡ ለማስፈጸም ፡ አይችልም ።

(፪) የሠራተኞችን ፡ የሥራ ፡ ማቆም ፡ አድማ ፡ ለማስወገድ ፡ የመንግሥት ፡ መሥሪያ ፡ ቤቶችን ፡ ሠራተኞች ፡ «በሬኪዚሲዮን» ፡ ለመውሰድ ፡ ግን ፡ ይችላል ።

ቀ ፡ ፫፻፲፱፻፳፮ ። ሳይከፈሉ ፡ ስለ ፡ ቀሩ ፡ ገንዘቦች ፡ ወለድ ።

ሳይከፈል ፡ ለቀረው ፡ ገንዘብ ፡ የሚገባው ፡ ወለድ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ የመስጠት ፡ አስፈላጊነት ፡ ሳይኖረው ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ላይ ፡ በሙሉ ፡ መብት ፡ ተፈላጊ ፡ የሚሆነው ፤

(ሀ) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በውሉ ፡ በተመለከተው ፡ መሠረት ፡ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ቀን ፡ በኋላ ፡ ለተዋዋዩ ፡ ስለ ፡ ገንዘቡ ፡ አከፋፈል ፡ የሚያስፈልገውን ፡ የማረጋገጥ ፡ ሥራ ፡ ሳይፈጽም ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፤

- (ለ) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የሚፈለግበትን ፡ ገንዘብ ፡ የማረጋገጠ ፡ ሥራ ፡ በተፈጸመ ፡ በሦስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ሳይከፍል ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፶፯ ። ጎላፊነት ፡ እንዳይኖር ፡ የተደረገ ፡ የውል ፡ ቃል ።

ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የተዋዋለው ፡ ሰው ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሳይከፍለው ፡ ላይከበት ፡ ገንዘብ ፡ ወለድ ፡ ወይም ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ የሚችለው ፡—

- (ሀ) ሳይከፈል ፡ የቋየበት ፡ ጊዜ ፡ ከስድስት ፡ ወር ፡ በላይ ፡ ሲሆን ፤
- (ለ) ውሉን ፡ ያደረገው ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለመጉዳት ፡ ብሎ ፡ ያደረገው ፡ ወይም ፡ ከባድ ፡ በሆነ ፡ ችልተኛነትና ፡ ወይም ፡ ጥፋት ፡ ያደረገው ፡ ሲሆን ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፶፰ ። ስለ ፡ ማስጠንቀቂያው ፡ ውድቅነት ።

- (፩) አንድ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ከሰጠ ፡ በኋላ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ከተዋዋዩ ፡ ጋራ ፡ በመገናኘት ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ በሌላ ፡ የውል ፡ ግዴታዎች ፡ መሠረት ፡ ንግግር ፡ ለማድረግ ፡ ቢጀምር ፡ ማስጠንቀቂያው ፡ ውድቅ ፡ ስለሚሆን ፡ ማስጠንቀቂያውን ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ማደስ ፡ ያስፈልገዋል ።

- (፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ ከሰጠ ፡ በኋላ ፡ አንድ የቅጣት ፡ ውሳኔ ፡ ሳያደርግ ፡ ብዙ ፡ ጊዜ ፡ ቢያሳልፍ ፡ ወይም ፡ ከተዋዋዩ ፡ ጋራ ፡ የንግድ ፡ ግንኙነትን ፡ ቢቀጥል ፡ በተዋዋዩ ፡ ላይ ፡ የቅጣት ፡ ውሳኔ ፡ መፈለጉን ፡ ትቷል ፡ የሚያሰኘውና ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ማስጠንቀቂያ ፡ እንዲሰጥ ፡ የሚያስገድደው ፡ አይሆንም ።

ቍ ፡ ፫፻፶፱ ። ስለ ፡ አቅራቢዎች ፡ መዘግየትና ፡ ጉድለት ።

- (፩) አንድ ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነ ፡ በገዛ ፡ አቅራቢዎቹ ፡ መዘግየትና ፡ ጉድለት ፡ በሚደርሰው ፡ ጥፋት ፡ ሊከለክሉት ፡ በማይቻል ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ለመከራከር ፡ አይችልም ።

- (፪) አንድ ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነ ፡ የገዛ ፡ አቅራቢዎቹ ፡ መዘግየትና ፡ ጉድለት ፡ ሊከለክሉት ፡ የማይቻል ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኅይል ፡ ተቋጥሮ ፡ ውሉን ፡ ባለመፈጸም ፡ ከሚደርስበት ፡ አላፊነት ፡ ሊያድነው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፷፪ ። የቅድሚያ ፡ ልዩ ፡ መብት ፡ ስላለመኖር ።

- (፩) መሠረቱ ።

- (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ተዋዋዩ ፡ ውሉን ፡ ባለመፈጸሙ ፡ የሚያስቀጣ ፡ ጥፋት ፡ አድርጓል ፡ በማለት ፡ በገዛ ፡ ራሱ ፡ አንድ ፡ ውሳኔ ፡ ለማድረግ ፡ አይችልም ።

- (፪) እንዲሁም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ተዋዋዩ ፡ ግዴታዎቹን ፡ ባለመ

ፈጸሙ ፡ ወይም ፡ ለመፈጸም ፡ በመዘግየቱ ፡ ምክንያት ፡ የሚፈለግበትን ፡ ኪሣራ ፡ ልክ ፡ በገዛ ፡ ራሱ ፡ ለመወሰን ፡ አይችልም ።

- (፫) ጻኞች ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ከመብቱ ፡ ተቃራኒ ፡ በሆነ ፡ አኳኋን ፡ በተዋዋይ ፡ ላይ ፡ ባደረገው ፡ ውሳኔ ፡ (ቅጣት) ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ይከፍለው ፡ ዘንድ ፡ ሊፈርዱበት ፡ ይችላሉ ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፬ ።

ውሎችን ፡ ለሌላ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ መልቀቅና ፡ ከዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ ስለ ፡ ተሰማማ ፡ ሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ።

ቀ ፡ ፫፻፪፻፩ ። ትርጓሜ ።

- (፩) ውሎችን ፡ ለሌላ ፡ መልቀቅ ፡ ማለት ፡ ተዋዋይ ፡ ውሎን ፡ በሙሉ ፡ እንዲፈጽም ለት ፡ ላንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ለሆነ ፡ ሲያስተላልፍ ፡ ነው ።
- (፪) ከዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ የተሰማማ ፡ ሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ የሚባለውም ፡ ከተዋዋይ ፡ ውሎን ፡ በከፊል ፡ ለማስፈጸም ፡ ካንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ከሆነ ፡ ሰው ፡ ጋራ ፡ የሚደረግ ፡ ውል ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፪፻፪ ። የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ፈቃድ ፡ አስፈላጊነት ።

- (፩) ተዋዋይ ፡ ያደረጋቸው ፡ ውሎችን ፡ ለሌላ ፡ ለመልቀቅና ፡ ከሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ ጋራ ፡ የተደረጉ ፡ ውሎች ፡ አስቀድሞ ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ እንዲፈቀድ ፡ ያስፈልጋል ።
- (፪) ውልን ፡ ለሌላ ፡ ስለ ፡ መልቀቅ ፡ ወይም ፡ ከሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ ጋራ ፡ የተደረገውን ፡ ውል ፡ ለመፍቀድ ፡ መብት ፡ ያለው ፡ ባለሥልጣን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ ውሎን ፡ ለመዋዋል ፡ የተፈቀደለት ፡ ባለሥልጣን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፪፻፫ ። የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ግዴታና ፡ ችሎታ ።

- (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ውልን ፡ ለሌላ ፡ ለመልቀቅ ፡ ወይም ፡ ለሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ ለማድረግ ፡ ለሚቀርብለት ፡ የፈቃድ ፡ ጥያቄ ፡ መልሱን ፡ በአእምሮ ፡ ግምት ፡ ተገቢ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ መስጠት ፡ አለበት ።
- (፪) ውልን ፡ ለሌላ ፡ ለመልቀቅ ፡ ወይም ፡ የሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ ሆኖ ፡ የተዋዋለው ፡ የሕዝባዊ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ይህ ፡ አዲስ ፡ የታጨው ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ (በቱክጎካዊ ፡ ወይም) ፡ በገንዘብ ፡ ችሎታ ፡ ማነስ ፡ ምክንያት ፡ ካልሆነ ፡ ፈቃዱን ፡ ለመከልከል ፡ አይችልም ።
- (፫) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በሌላ ፡ ውሎች ፡ ውስጥ ፡ ስለ ፡ ውሎች ፡ ለሌላ ፡ ማሳለፍ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ ረገድ ፡ የመከልከል ፡ ወይም ፡ የመፍቀድ ፡ በተለይ ፡ የሆነ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ. የ፲፱፻፶፬ ። ቅጣት ።

- (ጸ) ሳይፈቀድለት ፣ የተደረገው ፣ ውልን ፣ ለሌላ ፣ መለቀቅ ፣ ወይም ፣ ከዋናው ፣ ተቋራጭ ፣ የተሰማማ ፣ ሁለተኛ ፣ ተቋራጭ ፣ አስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱን ፣ መቃወሚያ ፣ ሊሆን ፣ እይቸልም ።
- (፪) እነዚህም ፣ ስለ ፣ ውል ፣ ጥፋት ፣ ተቋራጭ ፣ በተዋዋዩ ፣ ጉድለት ፣ ውልን ፣ የሚያፈርሱ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ. የ፲፱፻፶፮ ። ፈቃዱ ፣ የሚሰጠው ፣ ውጤት ። (ጸ) ለሌላ ፣ ስለ ፣ መልቀቅ ።

- (ጸ) ከአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ውልን ፣ ለሌላ ፣ ለመልቀቅ ፣ የሚሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ ውል ፣ በተሰጠው ፣ በቀድሞ ፣ ተዋዋይ ፣ ምትክ ፣ ያደርገዋል ።
- (፪) ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ ውል ፣ ካልኖረ ፣ በቀር ፣ የቀድሞው ፣ ተዋዋይ ፣ ስለ ፣ ውሉ ፣ አፈጻጸም ፣ ጎላፊነት ፣ ነጻ ፣ ነው ።
- (፫) የቀድሞው ፣ ተዋዋይ ፣ ለአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ የሰጠው ፣ ዋስትና ፣ በመሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ እጅ ፣ የሚቈየው ፣ በመካከላቸው ፣ ባሉት ፣ ክርክሮች ፣ መጠን ፣ ብቻ ፣ ነው ።

ቀ. የ፲፱፻፶፮ ። (፪) ከዋናው ፣ ተቋራጭ ፣ የተሰማማ ፣ ሁለተኛ ፣ ተቋራጭ ።

- (ጸ) ከአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ከዋናው ፣ ተቋራጭ ፣ ለተሰማማው ፣ ለሁለተኛው ፣ ተቋራጭ ፣ የሚሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ በተዋዋዩና ፣ በመሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ መካከል ፣ ያለውን ፣ የውል ፣ ማሰሪያ ፣ እንዳለ ፣ ሆኖ ፣ እንዲኖር ፣ ይቀወዋል ።
- (፪) የቀድሞው ፣ ተዋዋይ ፣ ሁለተኛው ፣ ተዋዋይ ፣ ለፈጻሚነቱ ፣ ሥራዎችና ፣ ዕቃዎች ፣ ራሱ ፣ እንደ ፣ ፈጻሚነቱ ፣ ተቋራጭ ፣ ጎላፊነት ፣ ይኖርበታል ።
- (፫) ከአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ስለ ፣ ሁለተኛው ፣ ተዋዋይ ፣ የተሰጠው ፣ ፈቃድ ፣ በመዘግየት ፣ ምክንያት ፣ ከሚወድቀው ፣ ቅጣት ፣ የመዘግየቱ ፣ ነገር ፣ በሁለተኛው ፣ ተዋዋይ ፣ ጥፋት ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ የቀድሞውን ፣ ተዋዋይ ፣ አይነካውም ።

ምዕራፍ ፣ ፪ ።

ስለ ፣ ሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ሥራ ፣ ኮንሴሲየን ።

ቀ. የ፲፱፻፶፯ ። ትርጓሜ ።

- (ጸ) አንድ ፣ የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ሥራ ፣ የሚባለው ፣ መንግሥት ፣ ይኸን ፣ ሥራ ፣ የግል ፣ የሆነ ፣ ድርጅት ፣ በሚገባ ፣ ለማካሄድ ፣ የማይችለው ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ ወሰኖ ፣ በጠቅላላ ፣ ለሕዝቡ ፣ አስፈላጊነት ፣ ያለው ፣ ነው ፣ በማለት ፣ ራሱ ፣ የሚያካሂደው ፣ ነው ።

(፪) የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ የመንግሥት ፣ ሥራ ፣ ኮንሴሲዮን ፣ የሚባለውም ፣ አንድ ፣ ባለኮንሴሲዮን ፣ የሕዝባዊ ፣ አገልግሎት ፣ ሥራን ፣ ስለ ፣ አገልግሎቱ ፣ የሚከፈለውን ፣ ከሚገለገሉበት ፣ ሰዎች ፣ በመቀበል ፣ ለማካሄድ ፣ ካንድ ፣ የመንግሥት ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ጋራ ፣ ያደረገው ፣ ውል ፣ ነው ።

ቍ ፣ ፫፻፶፰ ። የአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ የመቋጣጠር ፣ መብት ። (፩) መሠረቱ ።

(፩) የሕዝብ ፣ አገልግሎት ፣ ሥራ ፣ በደጎና ፣ እንዲካሄድ ፣ ጎሳፊነት ፣ ያለው ፣ የመንግሥት ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ ውሉ ፣ በሚፈጸምበት ፣ በማናቸውም ፣ ጊዜ ፣ ሁሉ ፣ ለመቋጣጠር ፣ መብት ፣ አለው ።

(፪) ባለኮንሴሲዮኑ ፣ ኮንሴሲዮኑን ፣ ለሰጠው ፣ የሥራውን ፣ ሁኔታ ፣ ገልጾ ፣ ማስረዳትና ፣ እንዲሁም ፣ መቋጣጠሩን ፣ እንዲፈጽም ፣ አስፈላጊውን ፣ ሁሉ ፣ ማድረግ ፣ አለበት ።

ቍ ፣ ፫፻፶፱ ። (፪) በደንብ ፣ ስለ ፣ መወሰን ።

(፩) ባለኮንሴሲዮኑን ፣ ለመቋጣጠር ፣ የሚፈጸመው ፣ አሠራር ፣ በደንብ ፣ በተደነገጉትና ፣ ተዋዋዮቹም ፣ በተስማሙባቸው ፣ ውሳኔዎች ፣ መሠረት ፣ ነው ።

(፪) ከዚህ ፣ በታች ፣ ባሉት ፣ ቍጥሮች ፣ ውስጥ ፣ የተመለከቱት ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተቃራኒ ፣ የሆነ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ቢኖርም ፣ እንኳ ፣ ተፈጻሚ ፣ ናቸው ።

ቍ ፣ ፫፻፷፫ ። (፫) የመቋጣጠሩ ፣ ወሰን ።

(፩) የኮንሴሲዮኑ ፣ መቋጣጠር ፣ ኮንሴሲዮኑን ፣ አበላሽቶ ፣ ሥራው ፣ በአስተዳደሩ ፣ መሥሪያ ፣ ቤት ፣ በቀጥታ ፣ እንደሚመራ ፣ አድርጎ ፣ የሚለውጠው ፣ እንዳይሆን ፣ ያስፈልጋል ።

(፪) የአስተዳደር ፣ መሥሪያ ፣ ቤቱ ፣ ባለኮንሴሲዮኑ ፣ አንዱን ፣ የሥራ ፣ ክፍል ፣ በሙሉ ፣ አስቀድሞ ፣ እያስፈቀደ ፣ እንዲሠራ ፣ ለማድረግ ፣ አይቻለውም ።

(፫) በውል ፣ የተወሰነው ፣ እንደ ፣ ተጠበቀ ፣ ሆኖ ፣ ባለኮንሴሲዮኑ ፣ ውሉን ፣ የሚፈጸምበትን ፣ አኳኋን ፣ በነጻነት ፣ ራሱ ፣ ይመርጣል ።

ቍ ፣ ፫፻፷፩ ። (፬) ስለ ፣ ውሉ ፣ አተረጓጎም ።

(፩) የውሉን ፣ ቃሎች ፣ ለኮንሴሲዮኑ ፣ ሥራ ፣ አካሄድ ፣ መቋጣጠርም ፣ ሆነ ፣ ስለ ፣ ሕዝባዊ ፣ ሥርዐት ፣ ጸጥታ ፣ ጥበቃም ፣ ሆነ ፣ አዲስ ፣ ለሆኑት ፣ ደንቦች ፣ አፈጻጸም ፣ አሰናካፆ ፣ እንዲሆኑ ፣ አድርጎ ፣ በፍጹም ፣ ትርጉም ፣ ሊሰጣቸው ፣ አይቻልም ።

(፪) ስለ ፣ ሆነም ፣ የአስተዳደሩ ፣ ባለሥልጣን ፣ ከተዋዋዩ ፣ ጋራ ፣ በውል ፣ የተስማማባቸውን ፣ ግዴታዎች ፣ ለመለወጥም ፣ ሆነ ፣ ለመቋጣጠር ፣ በፖሊስ ፣ ደንቦች ፣ ጎይል ፣ መሠረት ፣ ለመፈጸም ፣ አይችልም ።

ቀ፡ ቸሺጸጸጸጸጸጸ ። የዋጋዎችንና ፡ የዋጋ፡ልክ ፡ ማስታወቂያዎችን ፡ በውል ፡ ስለ ፡ መለወጥ ።

(፩) መሠረቱ ።

በኮንሴሲዮኑ ፡ ውስጥ ፡ በውሉ ፡ የተመለከቱት ፡ ዋጋዎችና ፡ የዋጋ ፡ ልክ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ በቁጠባ ፡ ረገድ ፡ መለዋወጥ ፡ በደረሰበት ፡ ጊዜ ፡ ሊለወጡ ፡ ይቻላል ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ በውል ፡ ውስጥ ፡ ሊገባ ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ቸሺጸጸጸጸጸጸ ። (፪) የመለዋወጥ ፡ የውል ፡ ቃሎች ።

(፩) በያንዳንድ ፡ ዕቃዎች ፡ ሥራዎች ፡ ላይ ፡ በሚደርስባቸው ፡ የዋጋ ፡ መለዋወጥ ፡ መጠን ፡ ዋጋዎቹ ፡ ዐውቀው ፡ ወዲያውኑ ፡ ተለውጠው ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ይውላሉ ፡ ብሎ ፡ አስቀድሞ ፡ በኮንሴሲዮኑ ፡ ውስጥ ፡ ሊወሰን ፡ ይቻላል ።

(፪) ያዲሶች ፡ ዋጋዎች ፡ ወይም ፡ የዋጋ ፡ ልክ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ አወሳሰን ፡ ባንድ ፡ የመለዋወጥ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ መሠረት ፡ ዐውቆ ፡ ተለዋጭ ፡ ሲሆን ፡ ክርክርም ፡ ቢነሣ ፡ በዚህ ፡ በተጠቀሰው ፡ የመለዋወጥ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ መሠረት ፡ ዳኞች ፡ አዲሶችን ፡ ዋጋዎችና ፡ የዋጋ ፡ ልክ ፡ ማስታወቂያዎችን ፡ ይወስናሉ ።

ቀ፡ ቸሺጸጸጸጸጸጸ ። (፫) የማሻሻያ ፡ የውል ፡ ቃል ።

(፩) በውሉ ፡ በቁጠባው ፡ ሁኔታዎች ፡ በጣም ፡ ከፍ ፡ ያለ ፡ መለዋወጥ ፡ በደረሰ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ዋጋዎችና ፡ የዋጋ ፡ ልክ ፡ ማስታወቂያዎች ፡ ማሻሻል ፡ መሠረቱን ፡ ጉልህ ፡ አድርጎ ፡ ሳይገልጽ ፡ መሻሻል ፡ ይገባቸዋል ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ሊጻፍ ፡ ይቻላል ።

(፪) እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ በውሉ ፡ የተጠቀሱት ፡ ሁኔታዎች ፡ በደረሱ ፡ ጊዜ ፡ ተዋዋዮቹ ፡ ተከራክረው ፡ ለውሉ ፡ አንድ ፡ የስምምነት ፡ ተጨማሪ ፡ ማድረግ ፡ ግድ ፡ ይኖርባቸዋል ።

(፫) ተዋዋዮቹ ፡ ሳይስማሙ ፡ ቢቀሩ ፡ ግን ፡ ዳኞች ፡ ለባለኮንሴሲዮኑ ፡ ርትዕ ፡ የሆነ ፡ ዋጋ ፡ መቀበያ ፡ የሚሆነው ፡ አንድ ፡ የዋጋ ፡ ልክ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወስነው ፡ ማውጣት ፡ አለባቸው ።

ቀ፡ ቸሺጸጸጸጸጸጸ ። (፬) ስለ ፡ ውል ፡ ቃሎቹ ፡ የጊዜ ፡ አፈጻጸም ።

(፩) በውሉ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ ተዋዋዩ ፡ ሥራውን ፡ ከተቀበለበት ፡ ቀን ፡ ጀምሮ ፡ የዋጋዎችን ፡ መለዋወጥና ፡ የማሻሻያ ፡ የውሎችን ፡ ቃል ፡ ለመጥቀስ ፡ ይችላል ።

(፪) ተዋዋዩ ፡ እነዚህኑ ፡ የውል ፡ ቃሎች ፡ በውሉ ፡ የተመለከቱትን ፡ ግዴታዎችን ፡ ለመፈጸም ፡ ከተወሰነለት ፡ ጊዜ ፡ በኋላ ፡ ከመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የተጨመረለት ፡ ጊዜ ፡ ካልኖረው ፡ በቀር ፡ ለመጥቀስ ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ቸሺጸጸጸጸጸጸ ። ባንድ ፡ ወገን ፡ ብቻ ፡ ስለሚደረግ ፡ የውል ፡ መለዋወጥ ።

(፩) መሠረቱ ።

(፩) ኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ የሆነው ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሉ ፡ በሚጸናበት ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ መልካም ፡ አካሄድ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ተሰጠው ፡ አገልግሎት ፡

፡ ህቅብጊ፡ ጠላመ፡ ተኩራ፡ ወህጋኛኤህ፡ ፋታ
ህህረባህህህ ፡ ሐወቀህመ፡ ሰገህ ፡ ረጌ ፡ ህላቲጊ፡ ወጽኝሲህጋህ፡ ሐወህ
መሀ ፡ ያቅወ-ሩህጌ፡ ረቷጦርቅ፡ ወጽቡህ ፡ ህ-ሳሀሀ ፡ ጭህ ፡ ፋታህህረባህ (፲)

፡ ሐህቲጊ፡ ሐቲባረመህ ፡ ሐቅሐ ፡ ጃህ ፡ ቲካቷሁ፡
፡ ረ-ወሠህተ፡ ፋታህህረባህህ ፡ ቲህ ፡ ያገጠመ ፡ ጋጽጽተህሃ፡ ሐ-ሰኝኔሂ (፳)

፡ ሐ-ወህጋጊ፡ ሐ
ቀህመህ ፡ ቷሁህ ፡ ህ-ሳሀሀ ፡ ቲህ ፡ ያገጠመ ፡ ጋጽጽተህሃ፡ ህ-ሰ ፡ ሐቅሐ
፡ ረ-ወኒሲህጋኤ፡ ጽረገ ፡ ሁዘረሀ ፡ ፋታህህረባህህ ፡ ህ-ወ ፡ ፋታህህረባህ (፵)

፡ ቲ-ህቅ ፡ ቲ-ሰጠህ፡ ህጋጊ፡ ሐወህመህ (፳) ፡ ፲፲፻፳፯፡ ህቅ

፡ ሐህቲጊ፡ ቲጋ
ጠጌህ ፡ ግጠ ፡ ጽኒሂ ፡ ናሀ፡ ጽህ ፡ ወ-ሱህቲህ ፡ ሐጽወ ፡ ግጠ ፡ ህኝሂ
፡ ጽኒሂ ፡ ረቷጊጭ ፡ ሐጽወ ፡ ግጠ ፡ ጽኒሂ ፡ ናሀ ፡ ግጠ ፡ ቲ-ህሌህሌጋ
፡ ወሠሀተህ ፡ ፋታህህረባህህ ፡ ቲህ ፡ ያገጠመ ፡ ጋጽጽተህሃ፡ ሐ-ሰኝኔሂ (፲)

፡ ሐህቲጊ፡ ጋጽጽተህህ ፡ ቲካጽዐ ፡ ጋጽጽተህሃ ፡ ግጠ ፡ ግጠጌሀ ፡ ቲካጽወ
፡ ቲጠጌረመሀ ፡ ረ-ሱህህህህህ ፡ ቲህ ፡ ያገጠመ ፡ ጋጽጽተህሃ፡ ሐ-ሰኝኔሂ (፳)

፡ ሐህቲጊ፡ ጽጽሲህህ
፡ ረገጽጽኒሂ ፡ ሐወቀህመ ፡ ሐህጌ፡ ሳህመ ፡ ህህ ፡ ሐ-ህ፡ ረ-ህ-ወ ፡ ሐጽወ
፡ ረ-ሱህ፡ ቲጽጋጽ ፡ ረግጠ ፡ ቲ-ህሌህሌሂ፡ ቲህ ፡ ያገጠመ ፡ ጋጽጽተህሃ፡ ሐ-ሰኝኔሂ (፶)

፡ ቲህህወ ፡ ህወቀህመ ፡ ህህ (፲) ፡ ፳፻፳፯፡ ህቅ

፡ ህላቲጊ፡ ረገጽጽኒሂ ፡ ቲህህጋጽኒሂ ፡ ረ-ወግጠ
፡ ቲ-ህሌህሌጋ ፡ ሐጽወ ፡ ረገጽጽኒሂ ፡ ቲህ ፡ ሐጽወ ፡ ረገጽጽኒሂ ፡ ህህ ፡ ቲህ
፡ ቲህህ ፡ ረ-ወሀረገጌ፡ ሁጋቅጌ ፡ ፋታህህረባህህ ፡ ቲህ ፡ ያገጠመ ፡ ሐ-ሰኝኔሂ (፳)

፡ ሐህቲጊ፡ ጽጽሲህህ
፡ ቲህህመጌ፡ ረ-ሰጠህ፡ ህህጋጊ፡ ቲ-ህሌህሌሂ ፡ ቲ-ህጋጊ፡ ሐወቀህመህ (፶)

፡ ቲ-ህቅ ፡ ቲ-ሰጠህ፡ ህጋጊ፡ ሐወቀህመህ (፳) ፡ ፳፻፳፯፡ ህቅ

፡ ሐ-ወህ፡ ርቅ ፡ ህቅ ፡ ናሀ፡ ጽህ ፡ ግጠ ፡ ግጠጌሀ ፡ ሐ-ወህጋጊ ፡ ቲ-ጽጋጽ (፲)

፡ ህላቲጊ፡ ጽጽሲህህ ፡ ረ-ሱህህህህህ ፡ ሐ-ወህጋጊ ፡ ቲ-ጽጋጽ
፡ ግጠ ፡ ግጠ ፡ ቲ-ህሌህሌጋ ፡ ረ-ወተህህመተ፡ ጋተህጽ ፡ ቷጦሩጌሀ ፡ ወተህህ
መጊጌሀ ፡ ረኝኝኝ ፡ ረ-ወግጠ ፡ ሐጽወ ፡ ህ-ወ ፡ ፋታህህረባህህ ፡ ሐ-ሰኝኔሂ (፳)

፡ ህላቲጊ፡ ቲህህህህ ፡ ጽህ ፡ ፋታህህረባህህ
፡ ቷጦሩጌሀ ፡ ሐቲቅጋጊጌሀ ፡ ረ-ወሱህ ፡ ህህመ ፡ ጌህግህ ፡ ህህመ ፡ ግጠ

ቍ ፡ ፫፻፸፻፳፭ ። (፩) ለባለኮንሴሲዮኑ ፡ ስለሚከፈለው ፡ ካሣ ።

- (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በበኩሉ ፡ ለብቻው ፡ ያለውን ፡ የመለዋወጥ ፡ መብት ፡ የፈጸመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ በዚሁ ፡ ረገድ ፡ ለሚደርሰው ፡ ጉዳት ፡ ሁሉ ፡ ለባለኮንሴሲዮኑ ፡ ኪሣራ ፡ መክፈል ፡ ይገባዋል ።
- (፪) ለባለኮንሴሲዮኑ ፡ የሚከፈለውም ፡ ካሣ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የበለጠ ፡ ግዴታ ፡ እንዲፈጸም ፡ ባደረገው ፡ ሥራ ፡ በሚደርሰው ፡ ኪሣራ ፡ ልክ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፸፻፳፮ ። ከደንበኞቹ ፡ ጋራ ፡ ስለሚደረገው ፡ ግንኙነት ፡ (፩) የዋጋ ፡ ማስታወቂያ ፡ ስለ ፡ ማውጣት ።

ለባለኮንሴሲዮኑ ፡ በኮንሴሲዮኑ ፡ ውል ፡ ከደንበኞቹ ፡ ላይ ፡ የሚቀበለው ፡ ቀረጥ ፡ (ታክስ) ፡ ባንድ ፡ የዋጋ ፡ ማስታወቂያ ፡ መደብ ፡ (ታሪፍ) ፡ የብዛቱ ፡ ልክ ፡ ተወስኖ ፡ ተፈቅዶለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ባለኮንሴሲዮኑ ፡ ከዚሁ ፡ ከተፈቀደለት ፡ ክፍተኛ ፡ ወሰን ፡ ሳያልፍ ፡ የዋጋ ፡ ማስታወቂያውን ፡ ራሱ ፡ ዐውቆ ፡ ለማውጣት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫፻፸፻፳፯ ። (፪) የዋጋ ፡ ማስታወቂያን ፡ (ታሪፍ) ፡ ስለ ፡ መለዋወጥ ።

ኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ የመደበው ፡ የዋጋ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ግዴታዎች ፡ የተለወጡ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያዲሱ ፡ የዋጋ ፡ ማስታወቂያ ፡ ወይም ፡ ግዴታዎች ፡ ወዲያውኑ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ይውላሉ ። ግን ፡ በባለኮንሴሲዮኑና ፡ በደንበኞቹ ፡ መካከል ፡ ባሉት ፡ ውሎች ፡ ላይ ፡ ወደ ፡ ኋላ ፡ ተመልሰው ፡ ሊጸኑባቸው ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፫፻፸፻፳፰ ። (፫) ኮንሴሲዮኑ ፡ እንደ ፡ ሕዝባዊ ፡ ሥርዐት ፡ (ጸጥታ) ፡ ዐይነት ፡ ለመሆኑ ።

ባለኮንሴሲዮኑ ፡ ካንድ ፡ ደንበኛ ፡ ጋራ ፡ ባደረገው ፡ የግል ፡ ውል ፡ መሠረት ፡ በኮንሴሲዮኑ ፡ ውል ፡ ወይም ፡ በግዴታዎቹ ፡ ደብተር ፡ የተወሰኑትን ፡ ጠቅላላ ፡ ደንበኞች ፡ ለመለወጥ ፡ አይቻለውም ።

ቍ ፡ ፫፻፸፻፳፱ ። ስለ ፡ ደንበኞቹ ፡ እኩልነት ።

- (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤትም ፡ ሆነ ፡ ባለኮንሴሲዮኑ ፡ በደንበኞቹ ፡ መካከል ፡ የከፍተኝነትና ፡ የዝቅተኝነት ፡ ተግባር ፡ በመወሰን ፡ የነርሱን ፡ እኩልነት ፡ ለማጥፋት ፡ አይችሉም ።
- (፪) የአገልግሎቱም ፡ ሥራ ፡ ዋጋ ፡ ማስታወቂያ ፡ በደንበኞቹ ፡ ደረጃ ፡ መካከል ፡ ልዩነት ፡ ሊኖረው ፡ የሚችለው ፡ እኒህም ፡ ልዩነቶች ፡ በሕዝባዊ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ፊት ፡ ለደንበኞቹ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ ከሆኑ ፡ ሁኔታዎች ፡ ጋራ ፡ ተመሳሳይ ፡ ሆነው ፡ ሲገኙ ፡ ነው ።
- (፫) የንግድና ፡ ኢንዱስትሪ ፡ ሕዝባዊ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራዎች ፡ የሚተዳደሩት ፡ በግል ፡ መብት ፡ ደንበኞች ፡ መሆኑ ፡ በሕግ ፡ የታወቀላቸውም ፡ ቢሆን ፡ ከላይ ፡ የተጠቀሰውን ፡ መሠረታዊ ፡ የሆነ ፡ አደራረግን ፡ ማክበር ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ ፫ሺ፪፻፳፭ ፡ (፭) የደንበኞችና ፡ የባለኮንሴሲዮኑ ፡ ግንኙነቶች ።

- (ጸ) በዋጋ ፡ መደብ ፡ ወይም ፡ ግዴታዎች ፡ አፈጻጸም ፡ የሚደረጉት ፡ ስሕተቶች ፡ ሁሉ ፡ መቃናት ፡ አለባቸው ።
- (፪) ደንበኛው ፡ ባለኮንሴሲዮኑ ፡ አላገባብ ፡ የተወሰደበትን ፡ ገንዘብ ፡ ለማስመለስ ፡ ክሱን ፡ አላገባብ ፡ ከተወሰደበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።
- (፫) እንዲሁም ፡ ባለኮንሴሲዮኑ ፡ የዋጋ ፡ ተጨማሪ ፡ ለመቀበል ፡ አላገባብ ፡ ከከፈ ፡ ለበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ እስከ ፡ አንድ ፡ ዓመት ፡ ክሱን ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፫ሺ፪፻፳፮ ፡ (፮) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የደንበኞች ፡ ወኪል ፡ ስላለመሆኑ ።
 የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለኮንሴሲዮኑን ፡ የውሉን ፡ ግዴታዎች ፡ ጠንቅቆ ፡ ባለመጠበቁ ፡ ምክንያት ፡ በአገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ደንበኞች ፡ ላይ ፡ ላደረሰባቸው ፡ አንድ ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ ለመጠየቅ ፡ አይችልም ።

ቀ ፡ ፫ሺ፪፻፳፯ ፡ የኮንሴሲዮኑ ፡ ጊዜ፡ልክ ።

- (ጸ) ኮንሴሲዮኑ ፡ የሚጸናበት ፡ ጊዜ ፡ ልኩ ፡ በውሉ ፡ ይወሰናል ።
- (፪) የኮንሴሲዮኑም ፡ ጊዜ ፡ ከስሳ ፡ ዘመን ፡ በላይ ፡ ሊሆን ፡ አይችልም ።
- (፫) የውል ፡ ቃል ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኮንሴሲዮኑ ፡ ለሰባት ፡ ዓመት ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ይቈጠራል ።

ቀ ፡ ፫ሺ፪፻፳፰ ፡ ስለ ፡ ኮንሴሲዮኑ፡መታደስ ።

- (ጸ) የኮንሴሲዮኑ ፡ ውል ፡ መፈጸሚያው ፡ ሁለት ፡ ዓመት ፡ ሲቀረው ፡ ወይም ፡ ውሉ ፡ እንደሚያዘዘው ፡ አድርጎ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ በቀርና ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ ለሁለተኛው ፡ ወገን ፡ ውሉ ፡ እንዲቀር ፡ ካላስጠነቀቀው ፡ በቀር ፡ ውሉ ፡ ዐውቆ ፡ የታደሰ ፡ ሆኖ ፡ ይቀጥላል ።
- (፪) በዚሁም ፡ ምክንያት ፡ ውሉ ፡ ለሰባት ፡ ዓመት ፡ ወይም ፡ ተዋዋዮቹ ፡ ወገኖች ፡ አስቀድሞ ፡ በወሰኑት ፡ አጭር ፡ ጊዜ ፡ ታደሰ ፡ ይቀጥላል ።

ቀ ፡ ፫ሺ፪፻፳፱ ፡ የኮንሴሲዮኑን ፡ ሒሳብ ፡ ስለ፡ማጣራት ።

- (ጸ) መሠረቱ ።
- (፪) የሕዝባዊ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ማለቅ ፡ በባለኮንሴሲዮኑና ፡ በኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ መካከል ፡ ያሉት ፡ ሒሳቦች ፡ ተጣርተው ፡ እንዲፈጸሙ ፡ ያደርጋል ።
- (፪) የሒሳብ ፡ ማጣራቱም ፡ ተገባር ፡ የሚፈጸመው ፡ በግዴታዎች ፡ ደብተር ፡ በተመለከቱት ፡ ውሳኔዎች ፡ መሠረት ፡ ነው ።
- (፫) የለምምንት ፡ ውል ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ የሒሳቡ ፡ ማጣራት ፡ ቀጥሎ ፡ በሚመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ መሠረት ፡ ይፈጸማል ።

ቀ* : ፫ሺ፪፻፵፱ ። (፪) የባለኮንሴሲዮን ፡ ግዴታዎች ።

- (፩) ባለኮንሴሲዮን ፡ ስለ ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ሥራ ፡ መቀጠል ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፪) ባለኮንሴሲዮን ፡ በነጻ ፡ ወይም ፡ ኪሣራ ፡ ተከፍሎባቸው ፡ ተመላሽ ፡ የሆኑትን ፡ የኮንሴሲዮን ፡ ሥራዎችና ፡ መሣሪያዎች ፡ ሁሉ ፡ እንዳሉ ፡ በደኅና ፡ ሁኔታ ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ ማስረከብ ፡ አለበት ።

ቀ* : ፫ሺ፪፻፵፩ ። (፫) ተመላሽ ፡ የሆኑ ፡ ንብረቶች ።

- (፩) ኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ ኪሣራ ፡ ሳይከፍልባቸው ፡ የኮንሴሲዮን ፡ የማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ መልሶ ፡ ይረከባል ።
- (፪) እንደዚሁም ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ በግዴታዎች ፡ ደብተር ፡ ውስጥ ፡ ኪሣራ ፡ ሳይከፈልባቸው ፡ ተመላሽ ፡ ይሆናሉ ፡ ተብሎ ፡ የተመለከቱትንም ፡ ተንቀሳቃሽ ፡ ንብረቶች ፡ ኪሣራ ፡ ሳይከፈልባቸው ፡ ይረከባል ።

ቀ* : ፫ሺ፪፻፵፪ ። (፬) እንደ ፡ ገና ፡ ሥራ ፡ መቀጠያ ፡ የሆኑንብረቶች ።

- (፩) ኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ የቀሩትን ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ሥራ ፡ የሚያገለግሉትን ፡ ንብረቶች ፡ ኪሣራ ፡ ከፍሎ ፡ ለመውሰድ ፡ ይችላል ።
- (፪) ኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ሥራ ፡ አካሄድ ፡ የሚያገለግሉትን ፡ ንብረቶች ፡ መልሶ ፡ ለመውሰድ ፡ ተገዳጅነት ፡ የሚኖረውም ፡ በግዴታዎች ፡ ደብተር ፡ ውስጥ ፡ ተገዳጅነቱ ፡ ተጠቅሶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀ* : ፫ሺ፪፻፵፫ ። (፭) ስለሚከፈለው ፡ ካሣ ፡ ገንዘብ።

- (፩) ቀደም ፡ ብሎ ፡ በሚገኘው ፡ ቍጥር ፡ የተጠቀሰው ፡ የኪሣራ ፡ ገንዘብ ፡ የሚያከራክር ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ልኩን ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ የመረጧቸው ፡ ሽማግሌዎች ፡ ያለዚያም ፡ ዳኞች ፡ እንዲወስኑት ፡ ይደረጋል ።
- (፪) ባለኮንሴሲዮን ፡ ወይም ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ ንብረቶቹ ፡ ባወጡት ፡ ዋጋ ፡ መሠረት ፡ እንዲሆን ፡ ከወሰኑ ፡ ኪሣራው ፡ በዚሁ ፡ ዋጋ ፡ መሠረት ፡ ሆኖ ፡ የመበላሸትና ፡ የእርጅና ፡ ተቀንሶለት ፡ መወሰን ፡ አለበት ።
- (፫) ለንብረቶቹ ፡ የወጡላቸው ፡ ዋጋዎች ፡ ልኩ ፡ ሊታወቅ ፡ ካልተቻለ ፡ ኪሣራው ፡ ለንብረቶቹ ፡ በመረከቢያው ፡ ጊዜ ፡ በሚሰጣቸው ፡ ዋጋ ፡ ግምት ፡ መሠረት ፡ መወሰን ፡ አለበት ።

ቀ* : ፫ሺ፪፻፵፬ ። (፮) ውሎች ።

- (፩) ባለኮንሴሲዮን ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ጠቃሚነት ፡ ያላቸውንና ፡ በሥራም ፡ ላይ ፡ ያሉትን ፡ ውሎች ፡ ሁሉ ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፪) ኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ በነዚሁ ፡ ውሎች ፡ የባለኮንሴሲዮን ፡ ቦታ ፡ የሚይዝ ፡ በመሆኑ ፡ ለመሻር ፡ የሚፈልገውን ፡ ውል ፡ መኖሩን ፡ በተረዳበት ፡

ወር ፡ ውስጥ ፡ ለባለኮንሴሲዮን ፡ ወይም ፡ ለተዋዋዩ ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

- (፫) ባለኮንሴሲዮን ፡ በውሉ ፡ ቀዋሚ ፡ የሆነ ፡ ግዴታ ፡ ካልኖረበት ፡ በቀር ፡ ስለ ፡ ውሉ ፡ ሽረት ፡ በተዋዋዩ ፡ ፊት ፡ አንዳችም ፡ ኅላፊነት ፡ ሊያገኘው ፡ አይችልም ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፪፻፴፭ ። (፮) ዋስትናዎች።

በኮንሴሲዮን ፡ ሰጪውና ፡ በባለኮንሴሲዮን ፡ መካከል ፡ ያሉት ፡ ሒሳቦች ፡ እንደ ፡ ተፈጸሙ ፡ ወዲያ ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ ያስያዘው ፡ መያዣ ፡ ተመላሽ ፡ ሆኖለት ፡ የዋሶቹም ፡ ዋስትናቸው ፡ እንዲወርድ ፡ ይደረግላቸዋል ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፪፻፴፮ ። ኮንሴሲዮን ፡ መልሶ ፡ ስለመግዛት ።

(አ) መሠረቱ ።

- (አ) መልሶ ፡ መግዛት ፡ ማለት ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ከመፈጸሚያው ፡ ጊዜ ፡ በፊት ፡ ለማቆም ፡ ከባለኮንሴሲዮን ፡ ማናቸውም ፡ ጥፋት ፡ ውጭ ፡ የሆነ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሳኔ ፡ ነው ።

- (፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የሕዝባዊ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራን ፡ ለማቆም ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለማድረጃት ፡ በማናቸውም ፡ ጊዜ ፡ ኮንሴሲዮን ፡ መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ ይችላል ።

- (፫) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ግን ፡ ለሌላ ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ ለመስጠት ፡ ኮንሴሲዮን ፡ ከባለኮንሴሲዮን ፡ መልሶ ፡ ለመግዛት ፡ መብት ፡ የለውም ።

ቀሌ ፡ ፫ሺ፪፻፴፯ ። (፪) ውጤቶች ።

- (አ) ኮንሴሲዮን ፡ መልሶ ፡ በተገዛ ፡ ጊዜ ፡ ከላይ ፡ በተጠቀሱት ፡ ሒሳቦች ፡ መሠረት ፡ መጣራት ፡ አለበት ።

- (፪) ባለኮንሴሲዮን ፡ መልሶ ፡ በመግዛት ፡ ለሚያገኘው ፡ ጉዳት ፡ ሁሉ ፡ በተለይም ፡ ለኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ባስተላለፈባቸው ፡ በነዚያ ፡ ዋጋቸውን ፡ ቀስ ፡ በቀስ ፡ አድርጎ ፡ ለመመለስ ፡ ጊዜ ፡ ሳያገኝ ፡ በቀረባቸው ፡ ንብረቶች ፡ ረገድ ፡ በሚያገኘው ፡ ጉዳት ፡ መካስ ፡ ይገባዋል ።

- (፫) ለባለኮንሴሲዮን ፡ አገኛለሁ ፡ ብሎ ፡ አስቦት ፡ የነበረውን ፡ ትርፍ ፡ በመገንዘብ ፡ ይኸኑም ፡ መልሶ ፡ በመግዛቱ ፡ ምክንያት ፡ በማጣቱ ፡ ርትዕ ፡ የሆነ ፡ ካሣ ፡ ሊሰጠው ፡ ይቻላል ።

ቍ፡ ፫፻፸፫፻፵፰ ። ስለ ፡ ባለኮንሴሲዮኑ ፡ መብት ፡ እጦት ፡ (፩) ስለ ፡ መበየን ።

- (፩) የባለኮንሴሲዮኑ ፡ መብት ፡ እጦት ፡ መበየን ፡ የሚቻለው ፡ ባለኮንሴሲዮኑ ፡ በተለይ ፡ ከባድ ፡ የሆነ ፡ ጥፋት ፡ በሠራ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።
- (፪) የመብት ፡ እጦቱም ፡ መበየን ፡ የሚገባው ፡ የኮንሴሲዮኑ ፡ ውል ፡ የመበየን ፡ ሥልጣን ፡ ለአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ካልተፈቀደለት ፡ በቀር ፡ በዳኞች ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ፡ ፫፻፸፫፻፶፱ ። (፪) ውጤቶች ።

- (፩) የመብት ፡ ማጣት ፡ ውሉን ፡ በጭራሽ ፡ ያፈርሰዋል ።
- (፪) የመብት ፡ ማጣት ፡ የደረሰበት ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ የሕዝባዊ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ሳይቋረጥ ፡ እንዲቀጥል ፡ ለማድረግ ፡ በውድ ፡ የሚከፈለውን ፡ ገንዘብ ፡ ራሱ ፡ መቻል ፡ አለበት ።

ቍ፡ ፫፻፸፫፻፵፱ ። (፫) መብቱን ፡ ስላጣ ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ መብቶች ።

- (፩) ኮንሴሲዮኑ ፡ በባለኮንሴሲዮኑ ፡ ኅላፊነት ፡ በሐረጅ ፡ ይሸጣል ።
- (፪) መብቱን ፡ ያጣው ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ በኮንሴሲዮኑ ፡ ላይ ፡ ስላሉት ፡ መብቶች ፡ ሁሉ ፡ ምትክ ፡ እንዲሆነው ፡ በሐረጅ ፡ የተወሰነውን ፡ ዋጋ ፡ ከአዲሱ ፡ ባለኮንሴሲዮን ፡ ይቀበላል ።

ቍ፡ ፫፻፸፫፻፵፩ ። ስለ ፡ ማስያዝ ። (፩) ግዴታዎች ።

- (፩) ኮንሴሲዮኑ ፡ እንዲያዝ ፡ መበየን ፡ የሚቻለው ፡ በባለኮንሴሲዮኑ ፡ ደካማነት ፡ ጉድለት ፡ ወይም ፡ ችሎታ ፡ ማነስ ፡ የአገልግሎት ፡ ሥራውን ፡ በከፊል ፡ ወይም ፡ መላውን ፡ ያቆመ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።
- (፪) እንደዚሁም ፡ እንዲያዝ ፡ ለመበየን ፡ የሚቻለው ፡ በባለኮንሴሲዮኑ ፡ ማናቸውም ፡ ጥፋት ፡ ባይኖርም ፡ ባለኮንሴሲዮኑ ፡ ያገልግሎት ፡ ሥራን ፡ ለማካሄድ ፡ የማይዘልቀው ፡ መስሎም ፡ በታየ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቍ፡ ፫፻፸፫፻፵፪ ። (፪) ውጤቶች ።

- (፩) እንዲያዝ ፡ መደረጉ ፡ በኮንሴሲዮኑ ፡ ውል ፡ በነበሩት ፡ መብቶች ፡ ለጊዜው ፡ እንዳይሠራባቸው ፡ ባለኮንሴሲዮኑን ፡ ያግደዋል ።
- (፪) እንዲያዝ ፡ የተደረገው ፡ ባለኮንሴሲዮኑን ፡ ስለ ፡ ደካማነት ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ጥፋቱ ፡ ለመቅጣት ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ያገልግሎቱ ፡ ሥራ ፡ በኮንሴሲዮን ፡ ሰጭ ፡ ወይም ፡ እርሱ ፡ በመረጠው ፡ እንድ ፡ የሥራ ፡ አስኪያጅ ፡ አማካይነት ፡ በባለኮንሴሲዮኑ ፡ ኪሣራና ፡ ኅላፊነት ፡ እንዳካሄድ ፡ ይደረጋል ።
- (፫) ኮንሴሲዮኑ ፡ እንዲያዝ ፡ የተደረገው ፡ በእንደዚህ ፡ ያለ ፡ ምክንያት ፡ ያልሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ የማስያዙ ፡ ወጪ ፡ በኮንሴሲዮን ፡ ሰጪው ፡ ላይ ፡ ይሆናል ።

ቀ ፡ ፫፻፸፻፵፫ ። ስለ ፡ ዳኞች ፡ ተቋጣጣሪነት ።

(፩) ዳኞች ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ባንድ ፡ የሕዝባዊ ፡ አገልግሎት ፡ ሥራ ፡ ባለኮንሴሊዮን ፡ በሆነው ፡ ላይ ፡ የፈጸመውን ፡ ማሲያዝ ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ውስጥ ፡ ማድረግን ፡ መብት ፡ ማስቀረትን ፡ መሰረዝን ፡ እንደዚህ ፡ ያለውን ፡ ግዴታን ፡ የማስፈጸሚያ ፡ ማስገደጃ ፡ ወይም ፡ የውል ፡ ማፍረስ ፡ ውሳኔ ፡ (ቅጣት) ፡ በሚገባ ፡ የተደረገ ፡ መሆኑን ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ካላስረዳ ፡ በቀር ፡ ዳኞች ፡ ለመሻር ፡ ይችላሉ ።

(፪) ከዚህ ፡ በቀር ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በማይገባ ፡ የቅጣት ፡ ውሳኔ ፡ አድርጎ ፡ በተዋዋዩ ፡ ላይ ፡ ጉዳት ፡ ቢያደርስበት ፡ ለአደረሰበት ፡ ጉዳት ፡ ኪሣራ ፡ እንዲከፍለው ፡ በአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ላይ ፡ ዳኞች ፡ ሊፈርዱበት ፡ ይችላሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፫ ።

የመንግሥት ፡ ሥራዎችን ፡ የመቋረጥ ፡ ውል ።

ቀ ፡ ፫፻፸፻፵፬ ። ትርጓሜ ።

(፩) የመንግሥት ፡ ሥራዎች ፡ ውል ፡ የሚባለው ፡ አንድ ፡ ተቋራጭ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ካንድ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ባለሥልጣን ፡ ጋራ ፡ በዋጋ ፡ ተስማምቶ ፡ አንድ ፡ የመንግሥት ፡ የሆነ ፡ ሕንጻ ፡ ሥራን ፡ ለመሥራት ፡ ለመጠበቅ ፡ ወይም ፡ ለማደስ ፡ የሚያደርገው ፡ ውል ፡ ነው ።

(፪) የመንግሥት ፡ ሥራዎች ፡ ውል ፡ መባሉ ፡ ቀርቶ ፡ የአቅራቢነት ፡ ውል ፡ የሚባለው ፡ ውሉ ፡ ከሚሠራው ፡ የመንግሥት ፡ ሥራ ፡ ተካፋይነት ፡ ሳይኖረው ፡ አቅራቢው ፡ ለሥራው ፡ አስፈላጊነት ፡ ያላቸውን ፡ ነገሮች ፡ ብቻ ፡ የማቅረብ ፡ ሊሆን ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫፻፸፻፵፭ ። ስለ ፡ ጥበባዊ ፡ ሥራዎች ፡ ገበያዎች ።

(፩) በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ ለመንግሥት ፡ ሥራዎች ፡ ውል ፡ የተሠሩት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጋራ ፡ በሚደረጉትም ፡ የጥበብ ፡ ሥራዎች ፡ ውል ፡ ላይ ፡ የሚፈጸሙ ፡ ናቸው ።

(፪) የጥበባዊ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ ማለት ፡ በአሠራራቸውም ፡ ብዙ ፡ ዐይነትና ፡ ለመሥሪያ ፡ ቤቱም ፡ የተለየ ፡ አስፈላጊነት ፡ ያላቸው ፡ ነገሮች ፡ የሆኑት ፡ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ውልን ፡ ስለ ፡ ማዘጋጀት ።

ቀ ፡ ፫፻፸፻፵፮ ። ውድድር ። (፩) መሠረቱ ።

የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የጥበብ ፡ ሰዎች ፡ የሆኑትን ፤ ወይም ፡ የልዩ ፡ ሥራዎች ፡ ተቋራጭ ፡ የሆኑትን ፡ ቤቶች ፡ ያንድ ፡ ሕንጻን ፡ ዐቅድ ፡ ለማሠራት ፡ ማወዳደር ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ቮሺጀጀግ፤ ። (ጀ) የግዴታዎች ፡ አወሳሰን ።

- (ጸ) የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ተወዳዳሪዎቹ ፡ ዐቅዶቻቸውን ፡ የሚያቀርቡ በትን ፡ የጊዜ ፡ ልክ ፡ እነዚህም ፡ ዐቅዶች ፡ በመልክና ፡ በውስጥ ፡ መሆን ፡ የሚገባቸውንና ፡ ሌላም ፡ ማናቸውንም ፡ የውድድር ፡ ግዴታዎችን ፡ እንደጌጃ ፡ ፈቃዱ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።
- (፲) እንዲሁም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ እንደ ፡ ፈቃዱ ፡ ተወዳዳሪዎቹ ፡ በማንና ፡ በምን ፡ ዐይነት ፡ እንደሚወሰኑ ፡ ወይም ፡ የደረጃ ፡ ተራ ፡ ማዕርግ ፡ እንደሚሰጣቸውም ፡ ይቁርጣል ።
- (፫) መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በውድድሩ ፡ ተካፋይ ፡ የሚሆኑትን ፡ ሰዎች ፡ እንደ ፡ ፈቃዱ ፡ ይመርጣል ። ለምርጫውም ፡ ምክንያት ፡ መስጠት ፡ የለበትም ።

ቍ ፡ ቮሺጀጀግ፤። (፫) የውድድርን ፡ ደንብ ፡ የማክበር ፡ ግዴታ ።

የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ራሱ ፡ ያወጣውን ፡ የውድድር ፡ ደንብ ፡ ለማክበር ፡ የጠበቀ ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ቮሺጀጀግ፤። ስለ ፡ ውሉ ፡ አፈጻጸም ።

የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ከፍተኛ ፡ ደረጃ ፡ ያገኘውን ፡ ተወዳዳሪ ፡ ለመምረጥ ፡ ቃል ፡ የገባ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ መልካም ፡ ከመሰለው ፡ ጋራ ፡ ለመዋዋል ፡ ነጻ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ውል ፡ ደንበኛ ፡ የሆነ ፡ አፈጻጸም ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ሥራዎች ፡ የበላይ ፡ ተጠባባቂነት ።

ቍ ፡ ቮሺጀጀግ፤። የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ መብት ።

- (ጸ) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የሥራዎቹን ፡ አፈጻጸም ፡ ለመጠባበቅ ፡ (ለመቁጣጠር) ፡ ይችላል ።
- (፲) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሥራው ፡ በሚፈቅደው ፡ ዐይነት ፡ እንዲፈጸም ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ።
- (፫) በውሉ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆኑ ፡ ስምምነቶች ፡ ካልኖሩ ፡ በቀር ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱን ፡ የተቁጣጣሪነትና ፡ የበላይነት ፡ ሥልጣን ፡ ከዚህ ፡ በታች ፡ ባሉት ፡ ቍጥሮች ፡ የተመለከቱት ፡ ድንጋጌዎች ፡ ይወስናሉ ።

ቍ ፡ ቮ፲፪፻፶፩ ። ስለ ፡ መጠባበቅ ፡ መብት ።

- (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ወኪሎች ፡ በሥራ ፡ ቦታዎች ፡ ዘወትር ፡ ገብተው ፡ ከሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ስለ ፡ መቁጣጠር ፡ የሚያስፈልጋቸውን ፡ ነገሮች ፡ ሁሉ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላሉ ።
- (፪) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ስለ ፡ ሥራ ፡ ቦታዎች ፡ መልካም ፡ ሥርዐትና ፡ ጸጥታ ፡ ጥበቃ ፡ ያወጣቸውን ፡ ደንቦች ፡ በሚገባ ፡ መጠበቅ ፡ አለበት ።
- (፫) ይህን ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ውል ፡ ሁሉ ፡ ፍርስ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ቮ፲፪፻፶፪ ። ስለ ፡ ሥራዎች ፡ የበላይ ፡ ተጠባባቂነት ።

- (፩) የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የሥራ ፡ ትእዛዞች ፡ እየሰጠ ፡ የሥራዎቹን ፡ አካሄድ ፡ ይወስናል ። እኒሁም ፡ ሥራዎች ፡ በሚፈቅደው ፡ ዐይነት ፡ እንዲፈጸሙ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ያዛል ።
- (፪) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በተሰጡት ፡ ፕላኖች ፡ ዐይነቶች ፡ የዋጋና ፡ ሥራ ፡ ማስታወቂያው ፡ መሠረት ፡ ጠንቅቆ ፡ መሥራት ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ቮ፲፪፻፶፫ ። ስለ ፡ ሥራዎች ፡ አካሄድ ።

- (፩) በውል ፡ የተደረገው ፡ የስምምነት ፡ ቃል ፡ ሳይነካ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ባንድ ፡ ጊዜ ፡ ጠቅላላውን ፡ ጊዜና ፡ እያንዳንዱ ፡ የሥራው ፡ ክፍል ፡ የሚፈጸሙበትን ፡ ጊዜዎች ፡ ወይም ፡ ለያንዳንዱ ፡ ክፍል ፡ በተለይ ፡ የሆኑትን ፡ ጊዜዎች ፡ ብቻ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።
- (፪) በውሉ ፡ ሥራዎቹ ፡ በሙሉ ፡ የሚፈጸሙበት ፡ ጠቅላላው ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ተወስኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሥራዎች ፡ የሚጀመሩበትን ፡ ጊዜ ፡ ዘርዘር ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።
- (፫) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የሥራዎቹን ፡ አከታተልና ፡ አካሄድ ፡ በውሉ ፡ በተመለከተው ፡ ጠቅላላ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ይወስናል ።

ቍ ፡ ቮ፲፪፻፶፬ ። ስለ ፡ ጊዜዎች ፡ መነሻ ።

- (፩) የጊዜዎቹ ፡ መነሻ ፡ እንደ ፡ ተለመደው ፡ የሥራው ፡ ውል ፡ እንዲታወቅ ፡ የተደረገበት ፡ ቀን ፡ ነው ።
- (፪) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ግዴታዎቹን ፡ ለመፈጸም ፡ የሚጀምርበት ፡ ጊዜ ፡ የሚቁጠረው ፡ የመሥሪያ ፡ ቤቱን ፡ ውሳኔ ፡ ወይም ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሊያደርግ ፡ የሚገባውን ፡ አደራረግ ፡ መጠበቅ ፡ ያለበት ፡ ሲሆን ፡ እነዚህ ፡ ተግባሮች ፡ መፈጸም ፡ የተጀመሩበት ፡ ቀን ፡ ነው ።

ቀኑ ፡ ቮሺ፣፪፻፶፭ ። የተቋራጩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሠራተኞችና ፡ መሥሪያዎች ።

- (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለሥራው ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ሠራተኛና ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ የሚውለውን ፡ መሥሪያ ፡ ብዛት ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።
- (፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሠራተኞችን ፡ ይቁጣጠራል ። ሠራተኞች ፡ እንዲለወጡ ፡ ወይም ፡ ከሥራ ፡ እንዲወጡ ፡ ያደርጋል ።
- (፫) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ የሚውሉትን ፡ መሥሪያዎች ፡ ይቁጣጠራል ። እንዳይሠራባቸውም ፡ ለመከላከል ፡ ይችላል ።

ቀኑ ፡ ቮሺ፣፪፻፶፮ ። ብልሹ ፡ ስለ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ።

የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በውሉ ፡ መፈጸሚያ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ብልሹ ፡ የሆኑትን ፡ ሥራዎች ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ በኪሣራው ፡ እንዲያፈርስና ፡ እንደ ፡ ገና ፡ እንዲሠሩ ፡ ለማስደረግ ፡ ይችላል ።

ቀኑ ፡ ቮሺ፣፪፻፶፯ ። በጽሑፍ ፡ ወይም ፡ በቃል ፡ ስለ ፡ ሆኑ ፡ ትእዛዞች ።

- (፩) ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ የሥራ ፡ ትእዛዞችን ፡ መፈጸም ፡ ያለበት ፡ እነዚህ ፡ ትእዛዞች ፡ በጽሑፍ ፡ ሆነው ፡ በተሰጡት ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፪) የቃል ፡ ትእዛዞች ፡ በሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ላይ ፡ ዋጋ ፡ የሚኖራቸው ፡ በሥራው ፡ ለውጥ ፡ ነገር ፡ ሳይገባ ፡ በሥራ ፡ ዝርዝር ፡ ማስታወቂያ ፡ መሠረት ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ ብቻ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ወይም ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ በውሉ ፡ ይሆኑት ፡ ለመፈጸም ፡ ግዴታ ፡ ገብቶ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቀኑ ፡ ቮሺ፣፪፻፶፰ ። ስለ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ አቤቱታ ።

ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ እንዲሠሩ ፡ ታዞ ፡ ሳይፈርም ፡ በቀረው ፡ ወይም ፡ መብቱን ፡ ጠብቆ ፡ ለፈረመው ፡ ሥራ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ አቤቱታ ፡ ለማቅረብ ፡ አይችልም ።

ቀኑ ፡ ቮሺ፣፪፻፶፱ ። የሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ የኪሣራ ፡ ማግኘት ፡ መብት ።

- (፩) በውሉ ፡ በተወሰነው ፡ መጠን ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ደንበኛ ፡ የሆኑትን ፡ የተቁጣጣሪነት ፡ ችሎታዎችን ፡ ቢፈጽም ፡ ለተቋራጩ ፡ የኪሣራ ፡ መብት ፡ አይሰጠውም ።
- (፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በራሱ ፡ ጥፋት ፡ አንድ ፡ ጉዳት ፡ አድርጎ ፡ በት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ከልክ ፡ በተላለፉ ፡ ነገሮች ፡ አጠያየቅ ፡ ኃድቶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ ውሉን ፡ ለጊዜው ፡ እንዳይፈጽም ፡ አግዶት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ አንድ ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፫) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ጥፋት ፡ ወይም ፡ ከመብት ፡ መተላለፍ ፡ ባያደርግም ፡ አድራጎቱ ፡ የሥራ ፡ ተቋራጩን ፡ ሥራ ፡ ደንበኛ ፡ አፈጻጸም ፡ ከባድ ፡ ያደረገበት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ኪሣራውን ፡ መክፈል ፡ አለበት ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፳፰ ። ስለ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ኅላፊነት ።

- (፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ተቋጣጣሪነት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ከጎ ላፊነቱ ፡ ነጻ ፡ አያደርገውም ።
- (፪) የሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ኅላፊነት ፡ የሚቀረው ፡ በሥራ ፡ ማዘገጃዎች ፡ ታዘ ፡ በሠራ ፡ ጊዜ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፫) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ በአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ተቋጣጣሪነት ፡ ሥራ ፡ ሆኖ ፡ በራሱ ፡ ሐሳብ ፡ ባከናወናቸው ፡ ሥራዎች ፡ መጠን ፡ ኅላፊነት ፡ ይኖር በታል ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ።
 ስለ ፡ ዋጋ ፡ አከፋፈል ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፳፩ ። ስለ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ (፩) በቀርጥ ፡ ዋጋ ፡ ለማሠራት ፡ ስለ መዋዋል ።

ለሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሚከፈለው ፡ ዋጋ ፡ በቀርጥ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፳፪ ። (፪) በዝርዝር ፡ ተራ ፡ ዋጋ ፡ ለማሠራት ፡ ስለ መዋዋል ።

ውሉ ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜ ፡ የሚፈጸመውን ፡ ሥራ ፡ ልክ ፡ ለይቶ ፡ ሳይወሰን ፡ በሥራ ፡ መዋዋያው ፡ ውል ፡ ውስጥ ፡ ለሚገኙት ፡ ለያንዳንዱ ፡ ሥራዎች ፡ ውሉ ፡ ልዩ ፡ ልዩ ፡ የሆኑትን ፡ ዋጋዎች ፡ ብቻ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፳፫ ። (፫) በሥዕል ፡ ዝርዝር ፡ ማስረጃ ፡ ወይም ፡ በመለኪያ ፡ ልክ ፡ እየተላከ ፡ ለመክፈል ፡ ስለሚደረግ ፡ ውል ።

የሚፈጸሙትን ፡ ሥራዎች ፡ ልክና ፡ ለየሥራውም ፡ ዐይነት ፡ የሚከፈለውን ፡ የዋጋ ፡ ዝርዝሮችን ፡ ውሉ ፡ ባንድነት ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፳፬ ። (፬) ወጪዎችን ፡ እየተቋጣጠሩ ፡ ለመክፈል ፡ ስለሚደረግ ፡ የሥራ ፡ ውል ።

ለሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለሥራው ፡ ያወጣቸውን ፡ ዋና ፡ ዋና ፡ ወጪዎቹን ፡ በሚገባ ፡ በመቋጣጠር ፡ እንዲከፈለውና ፡ ለቀረውም ፡ ወጪውና ፡ ለራሱም ፡ በቂ ፡ የሆነ ፡ ጥቅም ፡ ለማስገኘት ፡ በቀርጥ ፡ የሆነ ፡ ተጨማሪ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲወሰንለት ፡ አድርጎ ፡ ለመዋዋል ፡ ይቻላል ።

ቀ፡ ፫ሺ፪፻፳፭ ። (፭) በትእዛዝ ፡ ስለሚፈጸም ፡ የሥራ ፡ ውል ።

(፩) የጊዜው ፡ ሁኔታ ፡ አስገዳጅ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ አስፈላጊነት ፡ ላላቸው ፡ ሥራዎች ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ ውሉ ፡ አፈጻጸም ፡ ቴክኒካዊ ፡ መለዋወጥ ፡ ረገድ ፡ ውሉ ፡ ለጊዜው ፡ አንድ ፡ ዋጋ ፡ ለመወሰን ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚህ ሆነ ጊዜ ለውሎ መፈጸሚያ የተወሰነው ጊዜ አንደኛው ፍብ ጊዜው ከመፈጸሙ በፊት የመጨረሻውን ዋጋ ልክ ወይም ስለ ዋጋው አወሳሰን ትክክለኛ የሆኑትን ግዴታዎች የሚወስን ተጨማሪ ስምምነት መደረግ አለበት ።

(፫) ተዋዋዮቹ ሳይስማሙ ቢቀሩ ግን የሥራ ተቋራጭ ለዳኞች የማመልከት መብት የተጠበቀለት ሆኖ የዋጋውን ልክ የአስተዳደር መሥሪያ ቤቱ በሦስት ወር ውስጥ ይወስናል ።

ቀጥታ ፡ ፫ሺ፪፻፷፮ ፡ (፮) ስለ ተጨማሪ ሥራዎች ።

(፩) ሥራ ተቋራጭ አስቀድሞ በሥራው ውል ያልተቋረጠውን ሥራዎች ለመሥራት ከአስተዳደር መሥሪያ ቤቱ ቢታዘዝ መሥራት ግዴታ አለበት ።

(፪) ተጨማሪ የሆኑትን ሥራዎች ዋጋ የሚወስነው ተጨማሪ ስምምነት በሦስት ወር ውስጥ መወሰን አለበት ።

(፫) ተዋዋዮቹ ሳይስማሙ ቢቀሩ ግን የሥራ ተቋራጭ ለዳኞች የማመልከት መብቱ የተጠበቀለት ሆኖ ዋጋውን የአስተዳደር መሥሪያ ቤቱ በተከታዩ አንድ ወር ይወስናል ።

ቀጥታ ፡ ፫ሺ፪፻፷፯ ፡ የዋጋው አከፋፈል ።

የአስተዳደር መሥሪያ ቤቱ ባንድ የሥራውን አፈጻጸም ሁኔታ በሚያመለክቱት የግዴታዎች ደብተር ውስጥ ወይም ሥራ በተሰጠበት ውል ውስጥ በጎዋላ ወይም በየዓመቱ የሚከፈል ድርሻ አከፋፈል ካልሆነ በቀር በሌላ ዐይነት የሆነ አንድ ያከፋፈል ቃል እንዲያገባ ክልክል ነው ።

ቀጥታ ፡ ፫ሺ፪፻፷፰ ፡ ስለ መክፈያ ጊዜ ።

(፩) የተሠሩትን ሥራዎች መመርመርና ማረጋገጥ ስለ ዋጋው አፈጻጸም ቀዳሚ ጉዳይ የሆነ እንደ ሆነ ይህ ምርምርና ማረጋገጥ በሥራው ውል በተወሰነበት ጊዜ ውስጥ መፈጸም አለበት ።

(፪) የተወሰነው ጊዜ ካለቀ ከዐሥራ አምስት ቀን በኋላ ሥራውን መርምሮ የማረጋገጡ ሥራ ሳይደረግ ቢቀር ይህም የሆነበት በአስተዳደር መሥሪያ ቤቱ ኅላፊነት የሆነ እንደ ሆነ መክፈልን በማዘገፍት የሚታሰበውን ወለድ እንዲያገኝ መብት ይሰጣል ።

ቀጥታ ፡ ፫ሺ፪፻፷፱ ፡ ከሒሳብ ላይ የሚታሰብ ገንዘብ አስቀድሞ የመቀበል መብት ።

ሥራ ተቋራጭ ፡ —

(ሀ) የተቋረጠውን ሥራዎች ለመሥራት በሥራው ቦታ ላይ አንጡራ ገንዘብ የሆኑትን የመኪና መሥሪያ ወይም የፋብሪካ ቤትና ለሥራው የሚያገለግሉ ሰዎች አከማችቶ እንደ ሆነ ፤

(ለ) የተቋረጣቸውን ፡ ሥራዎች ፡ ለመሥራት ፡ በተለይ ፡ በገዛ ፡ ራሱ ፡ ለቀጠራ ቸው ፡ ሠራተኞች ፡ ቀለባቸውን ፡ ከፍሎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ከሒሳቡ ፡ ላይ ፡ አስቀድሞ ፡ ገንዘብ ፡ እንዲከፍለው ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፸፰ ። ከሒሳብ ፡ ስለሚታሰቡ ፡ ገንዘቦች ፡ አከፋፈል ።

(፩) በሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ጥያቄ ፡ ከሒሳብ ፡ ላይ ፡ አስቀድሞ ፡ ስለሚሰጡ ፡ ገንዘቦች ፡ አከፋፈል ፡ መሠረት ፡ ይሆን ፡ ዘንድ ፡ በየወሩ ፡ መጨረሻ ፡ የተሠሩትን ፡ ሥራዎች ፡ ዝርዝርና ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭም ፡ ወጪ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ገንዘቦች ፡ ልክ ፡ የሚያመለክት ፡ ዝርዝር ፡ ማስታወቂያ ፡ ያዘጋጃል ።

(፪) በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ይህን ፡ የሚወስን ፡ የስምምነት ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ ከሒሳብ ፡ የሚታሰቡት ፡ አስቀድሞ ፡ የሚከፈሉት ፡ ገንዘቦች ፡ የሚሰጡት ፡ በየሦስት ፡ ወር ፡ ነው ።

(፫) ከሒሳብ ፡ ላይ ፡ አስቀድሞ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ ልክ ፡ ከዚህ ፡ ቀድሞ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ እንደ ፡ ተመለከተው ፡ ለሥራው ፡ ከሚያገለግሉ ፡ ዕቃዎች ፡ ወይም ፡ ከታወቁት ፡ ደመወዞች ፡ ዋጋ ፡ እኩል ፡ መሆን ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፸፩ ። ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ አስቀድሞ ፡ ስለሚከፈለው ፡ ገንዘብ ።

(፩) ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ከመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ጋራ ፡ ስለ ፡ ተዋዋለው ፡ ሥራ ፡ አስቀድሞ ፡ ገንዘብ ፡ ለመቀበል ፡ የሚችለው ፡ ለዚህ ፡ አስቀድሞ ፡ ለሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ እጅግ ፡ ቢያንስ ፡ ግማሹን ፡ መልሶ ፡ ለመክፈል ፡ የሚችል ፡ አንድ ፡ ዋስ ፡ ወይም ፡ ሌላ ፡ ዋስትና ፡ ከሰጠ ፡ በኋላ ፡ ነው ።

(፪) ይኸውም ፡ አስቀድሞ ፡ የሚከፈለው ፡ ገንዘብ ፡ በሥራው ፡ ውል ፡ ጊዜ ፡ በተወሰነው ፡ መሠረት ፡ ወደፊት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ከሚፈልጋቸው ፡ ቀሪ ፡ ገንዘቦች ፡ ላይ ፡ ተቀናሽ ፡ ይሆናሉ ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፸፪ ። መጨረሻ ፡ ሒሳብን ፡ በዝርዝር ፡ ስለ ፡ መተሳሰብ ።

(፩) የመጨረሻ ፡ ሒሳብን ፡ በዝርዝር ፡ መተሳሰብ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱን ፡ ዕዳዎች ፡ የሚወስንና ፡ ወገኖቹንም ፡ በማይሻር ፡ አኳኝን ፡ የሚያስገድድ ፡ የሒሳብ ፡ ውሳኔ ፡ ነው ።

(፪) ይህንም ፡ መጨረሻ ፡ ሒሳብ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የተቀበለው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሕጋዊ ፡ ውጤት ፡ ያለው ፡ ይሆናል ።

(፫) የመጨረሻ ፡ ሒሳብን ፡ በዝርዝር ፡ መተሳሰብ ፡ የሚቻለው ፡ በውሉ ፡ መሠረት ፡ ሥራዎቹ ፡ ተፈጽመው ፡ ከማለቃቸው ፡ በፊት ፡ የተወሰኑ ፡ ጊዜዎች ፡ ካለፉና ፡ ከሥራዎቹም ፡ አንደኛው ፡ ክፍል ፡ ከተፈጸመ ፡ በኋላ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፸፫ ። የተስማሙበትን ፡ ሒሳቦች ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ስለመመርመር ።

(፩) ወገኖቹ ፡ በስምምነት ፡ የተቀበሏቸውን ፡ ሒሳቦች ፡ የሒሳብ ፡ ስሕተት ፤ ዝንጋታ ፤ ሐሰት ፡ (ሸፍጥ) ፡ ወይም ፡ በአጠፊታ ፡ የመታሰብ ፡ ነገር ፡ ካልተገኘባቸው ፡ በቀር ፡ እንደ ፡ ገና ፡ ለመመርመር ፡ አይቻልም ።

(ጀ) ከዚህ ፡ ቀደም ፡ ብሎ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከቱት ፡ የሒሳብ ፡ ዝንጋታ ፡ ምችን ፡ ስሕተቶችን ፡ ማስተካከል ፡ የሥራ ፡ ልክን ፡ ወይም ፡ የዋጋን ፡ ወይም ፡ የውልን ፡ ክርክር ፡ የሚያስከትል ፡ አይደለም ።

ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፫ ።

ሰለ ፡ ሥራዎች ፡ ርክክብ ።

ቍ ፡ ፫፻፲፪፻፸፱ ። ለጊዜው ፡ ሰለ ፡ ሆነ ፡ ርክክብ ። (፩) ለጊዜው ፡ የሆነ ፡ ርክክብ ፡ አኳኋን ።

(፩) ለጊዜው ፡ የሆነ ፡ ርክክብ ፡ ማለት ፡ ሥራዎቹ ፡ ተሠርተው ፡ ካበቁ ፡ በኋላ ፡ ወዲያው ፡ ሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ ባሉበት ፡ በሥራው ፡ ላይ ፡ የሚደረግ ፡ የምርመራ ፡ ማረጋገጫ ፡ ነው ።

(፪) መብትን ፡ በመጠበቅ ፡ ተደርጎ ፡ ለጊዜው ፡ የሆነ ፡ ርክክብ ፡ በትክክል ፡ በእጅ ፡ አግብቶ ፡ መያዝን ፡ የሚያረጋግጥ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፲፪፻፸፱ ። (፪) ሰለ ፡ ውጤቶች ።

(፩) ለጊዜው ፡ የሆነ ፡ ርክክብ ፡ ከተደረገ ፡ በኋላ ፡ ለሚገለጹት ፡ የተበላሹ ፡ ሥራዎች ፡ የርክክቡ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ከአላፈነት ፡ ሊያድነው ፡ አይችልም ።

(፪) ለጊዜው ፡ የሆነ ፡ ርክክብ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ለሥራው ፡ የታቀደውን ፡ ዐቅድ ፡ በመለወጥ ፡ የሠራው ፡ ሥራ ፡ ቢኖር ፡ በዝምታ ፡ እንደ ፡ ተቀበሉት ፡ አድርጎ ፡ የሚያስቂጥር ፡ ነው ።

(፫) ለጊዜው ፡ የሆነ ፡ ርክክብ ፡ ለሥራው ፡ መድን ፡ ለመሆን ፡ የተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ መከፈቱን ፡ (መጀመሩን) ፡ የሚያመለክት ፡ ነው ። ለመድንነት ፡ የተወሰነውም ፡ ጊዜ ፡ በተፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ የመጨረሻው ፡ ርክክብ ፡ ይደረጋል ።

ቍ ፡ ፫፻፲፪፻፸፱ ። (፫) ሰለ ፡ ጥፋትና ፡ ብልሽት ፡ የአደጋ ፡ ኪሣራን ፡ ሰለ ፡ መቻል ።

(፩) ከፍተኛ ፡ በሆነ ፡ ኅይል ፡ ምክንያት ፡ መፈራረስ ፡ ወይም ፡ ጉዳቶች ፡ ቢደርሱ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ለጊዜው ፡ በሆነ ፡ ርክክብ ፡ ሥራዎቹን ፡ ካልተረከባቸው ፡ በቀር ፡ ኪሣራው ፡ የሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ነው ።

(፪) የጠቅላላ ፡ ሁኔታዎችንና ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሚፈጽማቸውን ፡ የሚያመለክቱ ፡ የግዴታዎች ፡ ደብተሮች ፡ ከዚህ ፡ ደንብ ፡ ሊነጠሉ ፡ ይችላሉ ።

(፫) እንደዚህ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ለሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሚገባውን ፡ የኪሣራ ፡ ልክ ፡ የመጠየቂያውንም ፡ ጊዜና ፡ ሥርዐቱን ፡ ይወስኑታል ።

ቊ ፡ ፫ሺ፪፻፸፯ ። የመድንነት ፡ ጊዜ ፡ (፩) የመድንነት ፡ ጊዜ ፡ አኳኋን ።

(፩) የመድንነት ፡ ጊዜ ፡ የተባለው ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሥራዎቹን ፡ በጭራሽ ፡ ከመረከቡ ፡ በፊት ፡ ሥራዎቹ ፡ በደኅና ፡ ስለ ፡ መሠራታቸው ፡ ለመመርመር ፡ የሚያስችለው ፡ ጊዜ ፡ ነው ።—

(፪) የጊዜውም ፡ ልክ ፡ በውሉ ፡ የተወሰነ ፡ ነው ።

ቋ ፡ ፫ሺ፪፻፸፰ ፡ (፪) ስለ፡ውጤቶች ።

(፩) ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ለሥራው ፡ መድንነት ፡ ባለበት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ሥራው ፡ በመልካም ፡ ሁኔታ ፡ የሚጠበቅበትን ፡ ግድረግ ፡ አለበት ።

(፪) ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ለተበላሹ ፡ ሥራዎች ፡ መድን ፡ ነው ። ስለዚህም ፡ ከአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ እንዲያድሳቸው ፡ ትእዛዝ ፡ በደረሰው ፡ ጊዜ ፡ ግድስ ፡ ግዴታ ፡ አለበት ።

ቋ ፡ ፫ሺ፪፻፸፱ ። ስለ፡መጨረሻ ፡ ርክክብ ። (፩) የሚፈጸምበት ፡ አኳኋን ።

(፩) የመጨረሻ ፡ ርክክብ ፡ ግላት ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ጠቅላላ ፡ ግዴታዎቹን ፡ በደኅና ፡ የፈጸመ ፡ መሆኑን ፡ ከተረዳው ፡ በኋላ ፡ ሥራዎቹን ፡ በጭራሽ ፡ በእጁ ፡ የሚያደርግበት ፡ አፈጻጸም ፡ ነው ።

(፪) መጨረሻው ፡ ርክክብ ፡ የሚፈጸመው ፡ ወገኖቹ ፡ ባሉበትና ፡ በፕሮሴጅርባል ፡ ተጽፎ ፡ ነው ።

ቋ ፡ ፫ሺ፪፻፹ ። (፪) ስለ ፡ የአስተዳደር፡መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ አለመቅረብ ።

(፩) ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያልቀረበ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ሥራው ፡ ለመቀበል ፡ በሚቻል ፡ ሁኔታ ፡ ላይ ፡ መሆኑ ፡ ታይቶ ፡ ዳኞች ፡ እንዲያረጋግጡ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚህም ፡ ሲሆን ፡ የመጨረሻው ፡ ርክክብ ፡ ስለ ፡ መድንነት ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜ ፡ መፈጸሚያ ፡ ላይ ፡ ወይም ፡ ስለ ፡ መድንነት ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ የሌለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ዳኞች ፡ በወሰኑት ፡ ቀን ፡ እንደ ፡ ተደረገ ፡ ሆኖ ፡ ይቈጠራል ።

ቋ ፡ ፫ሺ፪፻፹፩ ። (፫) ስለ፡ ውጤቶች ።

(፩) የመጨረሻው ፡ ርክክብ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ስለ ፡ ሥራው ፡ መልካም ፡ አያያዝ ፡ ያለበትን ፡ ግዴታ ፡ ያወርድለታል ።

(፪) ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ከዋጋው ፡ ቀሪ ፡ ሒሳቡ ፡ እንዲክፈለውና ፡ ለዋስትና ፡ መያዣ ፡ የተያዙበት ፡ ገንዘቦችም ፡ ይመለሱላት ፡ ዘንድ ፡ መብት ፡ አለው ።

ቀ፡ ቪሺጃጃጃጃ ። ስለ ለሠራር ጉድለት፣ መድንንት ።

- (ጳ) ሌላ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ሥራዎቹን ፡ ከተረከባቸው ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ ወደፊት ፡ እስከ ፡ ዐሥር ፡ ዓመት ፡ ድረስ ፡ ስለ ሥራው ፡ አሠራር ፡ ጉድለት ፡ ለአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ኅላፊ ፡ መድን ፡ ነው ።
- (ጴ) ስለ ሆነም ፡ ይህ ፡ መድንነቱ ፡ በሥራው ፡ የመጨረሻ ፡ ርክክብ ፡ ጊዜ ፡ ይታዩ ፡ ለነበሩት ፡ ጉድለቶች ፡ የተሰጠ ፡ አይደለም ።
- (ጵ) መድንንት ፡ ያላቸው ፡ ጉድለቶች ፡ ሥራው ፡ ሊያገለግል ፡ የተሠራበትን ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ የተጠቀሱትን ፡ አገልግሎቶች ፡ ለመሥራት ፡ የሚያውኩ ፡ ወይም ፡ በጣም ፡ አካላዊ ፡ የሆኑ ፡ ወይም ፡ ጥቅም ፡ እንዳይሰጥ ፡ የሚያደርጉ ፡ ጉድለቶች ፡ ናቸው ።

ክፍል ፡ ፫ ።
ውልን ፡ ስለ ማሻሻል ።

ቀ፡ ቪሺጃጃጃጃጃ ። ውሉን ፡ ለብቻ ፡ ስለ ማሻሻል ። (ጳ) የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ መብት ።

- (ጳ) ለመንግሥት ፡ ሥራዎች ፡ ውል ፡ በሚፈጸምበት ፡ ጊዜ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ ውል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ አስቀድሞ ፡ በግዴታዎች ፡ ደብተር ፡ የተመለከተውን ፡ በመገበያያውም ፡ ውል ፡ የተወሰነውን ፡ ለማስለወጥ ፡ በራሱ ፡ ፈቃድ ፡ ብቻ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ሊያዘው ፡ ይችላል ።
- (ጴ) እኒህ ፡ የሚለወጡ ፡ ሥራዎች ፡ ለመንግሥቱ ፡ ሥራዎች ፡ መልካም ፡ አቀማመጥ ፡ ጠቃሚ ፡ መሆን ፡ አለባቸው ።
- (ጵ) እነርሱም ፡ በውሉ ፡ የተሰማሙበትን ፡ የገንዘብ ፡ ግዴታዎች ፡ ለመንካት ፡ አይችሉም ።

ቀ፡ ቪሺጃጃጃጃጃ ። (ጴ) ስለ አዳዲስ ሥራዎች ።

- (ጳ) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ያልተመለከቱትን ፡ ሥራዎች ፡ በአንድ ፡ አዲስ ፡ በሆነ ፡ ዋጋ ፡ እንዲሠራው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ለማዘዝ ፡ ይችላል ።
- (ጴ) ቢሆንም ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በውሉ ፡ ከተመለከተው ፡ ሥራ ፡ ፍጹም ፡ ልዩ ፡ የሆነና ፡ ወይም ፡ ከዚህ ፡ ሥራ ፡ ጋራ ፡ ግንኙነት ፡ የሌለውን ፡ ሥራ ፡ እንዲሠራ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ሊያዘው ፡ አይችልም ።
- (ጵ) እንዲሁም ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ ከተመለከቱት ፡ ፍጹም ፡ ልዩ ፡ በሆኑ ፡ ግዴታዎች ፡ መሠረት ፡ አንድ ፡ ሥራ ፡ እንዲሠራ ፡ ያስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭን ፡ ሊያዘው ፡ አይችልም ።

ቀ፡ ፫፻፪፻፹፭ ። (፫) የሥራ፡ተቋራጩ፡መብቶች ።

- (፩) ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የታዘዙት ፡ የሥራዎች ፡ መጨመር ፡ ወይም ፡ መጉደል ፡ በውሉ ፡ ከታሰበው ፡ ሥራ ፡ ከስድስቱ ፡ እጅ ፡ በላይ ፡ የሆነ ፡ ልዩ ነት ፡ ያስከተለ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ካልኖረ ፡ በቀር ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ውሉን ፡ ለማፍረስ ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፪) ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ከሚሠራው ፡ ሥራ ፡ ላይ ፡ ጠቅላላ ፡ አቀናኝ ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ በመለዋወጡ ፡ ምክንያት ፡ ለደረሰበት ፡ ጉዳትና ፡ ሊያገኙ ፡ ይገባው ፡ በነበረው ፡ ትርፍ ፡ ልክ ፡ የሆነ ፡ ኪሣራ ፡ የማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።
- (፫) የውሉን ፡ መለዋወጥ ፡ ያስከተለው ፡ ምክንያት ፡ ውሉን ፡ ባደረገው ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ጥፋት ፡ ሳይሆን ፡ ከዚህ ፡ ውጭ ፡ በሆነ ፡ ምክንያት ፡ መሆኑን ፡ ጻኞች ፡ የተረዱት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ለቀረበት ፡ ሊያገኙ ፡ ለነበረው ፡ ትርፍ ፡ የሚከፈለው ፡ ኪሣራ ፡ የተወሰነ ፡ እንዲሆን ፡ ሊቋርጡ ፡ ይችላሉ ።

ቀ፡ ፫፻፪፻፹፮ ። ስለ፡ድንገተኛ፡እክሎች ። (፩) መሠረቱ።

- (፩) ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ውሉን ፡ በሚፈጽምበት ፡ ጊዜ ፡ ታይቶ ፡ የማይታወቅ ፡ ውሉም ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ያልታሰበ ፡ እክል ፡ ያጋጠመው ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ውሉ ፡ እንዲሻሻልለት ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።
- (፪) ከሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ውሉን ፡ የተዋዋለው ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ውሉ ፡ እንዲሰረዝ ፡ ካልፈቀደ ፡ በዚህ ፡ ባልታሰበ ፡ ድንገተኛ ፡ እክል ፡ ከተፈጠረው ፡ ወጪ ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ ራሱ ፡ መቻል ፡ ይገባዋል ።
- (፫) ይህም ፡ ጉዳይ ፡ በዚህ ፡ አንቀጽ ፡ ስላልታሰቡ ፡ ነገሮች ፡ በተወሰኑት ፡ ደንቦች ፡ የሚፈጸም ፡ ነው ።

ቀ፡ ፫፻፪፻፹፯ ። (፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱን ፡ ምክር ፡ የመጠየቅ፡አስፈላጊነት ።

- (፩) በውሉ ፡ ያልተመለከተውን ፡ ሥራ ፡ ለመሥራት ፡ ባጋጠመው ፡ እክል ፡ ምክንያት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ተገዳጅ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህንኑ ፡ ለመሥራት ፡ የሚችለው ፡ ከመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ይህን ፡ የተባለውን ፡ ሥራ ፡ ለመፈጸም ፡ ትእዛዝ ፡ እንዲተላለፍለት ፡ ካመለከተ ፡ በኋላ ፡ ነው ።
- (፪) የተባለውን ፡ ሥራ ፡ ስለ ፡ ውሉ ፡ አፈጻጸም ፡ ፍጹም ፡ አስፈላጊነት ፡ ያለውና ፡ አስቸኳይነትም ፡ ያለው ፡ ከሆነ ፡ ከአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ትእዛዝ ፡ ባይኖርም ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ መሥራት ፡ ይችላል።
- (፫) እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ሥራዎች ፡ አመራር ፡ ነገር ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በተወሰነው ፡ መሠረት ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ኪሣራ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

ክፍል ፡ ፬ ።

ሰለ ፡ ውል ፡ አለመፈጸም ።

ቀ ፡ ፫ሺ፪፻፳፰። በሥራ ፡ መሪ ፡ ሥር ፡ ሰለ ፡ ማድረግ ፡ (፩) ግዴታዎች ፤ (ሁኔታዎች) ።

- (፩) በመንግሥት ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎች ፡ ሳይፈጽማቸው ፡ የቀረ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራው ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ውስጥ ፡ ሆኖ ፡ እንዲሠራ ፡ ይደረጋል ።
- (፪) ተቃራኒ ፡ የሆነ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ቢኖርም ፡ እንኳ ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ለሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ግዴታዎችን ፡ እንዲፈጸም ፡ ካስጠነቀቀው ፡ በኋላ ፡ ባጭሩ ፡ ዐሥር ፡ ቀን ፡ ስልሆነው ፡ በቀር ፡ ሥራውን ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ውስጥ ፡ ለማድረግ ፡ አይቻለውም ።
- (፫) ሥራው ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ሥር ፡ እንደሆነ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆነው ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ ሲሆን ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ሥር ፡ ለማድረግ ፡ የሚቻለውም ፡ የሥራዎችን ፡ አንዱን ፡ ክፍል ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫ሺ፪፻፹፱ ። (፪) ሰለ ፡ ውጤቶች ።

- (፩) ሥራው ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ሥር ፡ በተደረገ ፡ ጊዜ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ስጊዜው ፡ ሥራ ፡ ከተቋረጠበት ፡ የተላቀቀ ፡ ሆኖ ፡ ይገኛል ።
- (፪) ሥራ ፡ አመራሩ ፡ የሚከናወነው ፡ በሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ወጪና ፡ ኪሣራ ፡ ነው ።

ቀ ፡ ፫ሺ፪፻፺ ። (፫) ሰለ ፡ ማቆም ።

ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ሥራዎች ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ሥር ፡ መሆናቸው ፡ ቀርቶ ፡ በደህና ፡ ከፍጻሜ ፡ ለማድረስ ፡ የሚያስችሉት ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ ነገሮች ፡ እንዳለው ፡ ለማረጋገጥ ፡ ከቻለ ፡ በሥራ ፡ መሪ ፡ ሥር ፡ ያለው ፡ ሥራ ፡ እንዲለቀቅለት ፡ ይደረጋል ።

ቀ ፡ ፫ሺ፪፻፺፩ ። እንደ ፡ ገና ፡ ሰለ ፡ ማጫረት ።

- (፩) የመንግሥቱ ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ ሊሰረዝ ፡ መቻሉ ፡ በግልጽ ፡ በውሉ ፡ ታውቆ ለት ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ እንደ ፡ ገና ፡ በሐራጅ ፡ ለማጫረት ፡ ወይም ፡ ላንድ ፡ ሌላ ፡ አዲስ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ በስምምነት ፡ ሥራውን ፡ ለመስጠት ፡ ይችላል ።
- (፪) ከሥራ ፡ ውጭ ፡ የተደረገው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ በዚህ ፡ አኳኋን ፡ አዲሱ ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ለመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የሚያስከትለውን ፡ ከባድ ፡ የሆነውን ፡ ወጪ ፡ ራሱ ፡ መቻል ፡ አለበት ።

ቀ ፡ ፫ሺ፪፻፺፪ ። ሰለ ፡ ዳኞች ፡ ተቋጣጣሪነት ።

- (፩) የመንግሥት ፡ ሥራዎች ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ የሚገባውን ፡ እንዲፈጽም ፡ የአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ያደረገውን ፡ የማስገደጃ ፡ ወይም ፡ የውል ፡ ማፍረስ ፡ ውሳኔ ፡ (ቅጣት) ፡ ዳኞች ፡ ሊሸሩት ፡ አይችሉም ።

(፪) ዳኞች ፡ ግድረግ ፡ የሚችሉት ፡ ውሎችን ፡ በመመርመር ፡ ይህ ፡ ውሳኔ ፡ (ቅጣት) ፡ አላገባብ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ኪሣራ ፡ የሚያገኝበት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ክፍል ፡ ፭ ።

ውልን ፡ ለዋስትና ፡ መያዣነት ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

ቍ ፡ ፫፻፸፱፻፲፩ ። የመንግሥት ፡ ሥራ ፡ የተቋረጠበትን ፡ ውል ፡ በዋስትና ፡ ስለ ፡ ማስያዝ ።

ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ ወይም ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ያወቃቸው ፡ ከዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ ውስጥ ፡ ሁለተኛ ፡ ተቋራጮች ፡ የሆኑት ፡ የመንግሥትን ፡ ሥራ ፡ የተቋረጡባቸውን ፡ ውሎች ፡ ለዕዳ ፡ መያዣ ፡ ሊሰጧቸው ፡ ይችላሉ ።

ቍ ፡ ፫፻፸፱፻፲፩ ። የመንግሥትን ፡ የሥራ ፡ ውል ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

የመንግሥት ፡ ሥራ ፡ ውል ፡ በደንብ ፡ መሠረት ፡ እንዲተላለፍ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ዋጋውን ፡ ለመቀበል ፡ መብት ፡ ያለው ፡ አስተላላፊው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፸፱፻፲፩ ። ከዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ ውስጥ ፡ ተቋራጭ ፡ የሆነው ፡ ሰው ፡ መብቶች ።

(፩) በአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የታወቀ ፡ ከዋና ፡ ተቋራጭ ፡ ውስጥ ፡ ሁለተኛ ፡ ተቋራጭ ፡ የሆነ ፡ ሰው ፡ ስለ ፡ ፈጸማቸው ፡ ሥራዎች ፡ ዋጋውን ፡ በቀጥታ ፡ ከመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ለመቀበል ፡ ይችላል ። ይህም ፡ ዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ የፈቀደለት ፡ ሲሆንና ፡ በውሉም ፡ ሁለተኛው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጩ ፡ የሚሠራው ፡ የሥራ ፡ ዐይነትና ፡ የሥራውም ፡ ዋጋ ፡ በግልጽ ፡ የተመለከተ ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

(፪) ሁለተኛው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የፈጸማቸውን ፡ ሥራዎች ፡ የሚያስረዱ ፡ የዝርዝር ፡ ማስታወቂያዎችን ፡ የውሉ ፡ ባለቤት፣ እንዲቀበላቸው ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።

(፫) ከሁለተኛው ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ ጋራ ፡ በቀጥታ ፡ ለመተሳሰብ ፡ የሚይቻል ፡ የሚሆነው ፡ ዋናው ፡ ተቋራጭ ፡ ውሉን ፡ በመያዣነት ፡ በሰጠው ፡ ጊዜ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፸፱፻፲፩ ። ከሕሳብ ፡ አስቀድሞ ፡ የሚከፈል ፡ ገንዘብን ፡ መከለስ ።

ሁለተኛ ፡ ሥራ ፡ ተቋራጭ ፡ የሆነው ፡ በግናቸውም ፡ አኳኋን ፡ ቢሆን ፡ ከሕሳብ ፡ አስቀድሞ ፡ የሚከፈል ፡ ገንዘብ ፡ ለመቀበል ፡ አይችልም ።

ምዕራፍ ፡ ፬ ።

ስለ ፡ ዕቃዎች ፡ ማቅረብ ፡ ውል ።

ቍ ፡ ፫፻፸፱፻፲፩ ። ስለ ፡ ውል ፡ አፈጻጸም ።

(፩) ዕቃ ፡ አቅራቢው ፡ ስለ ፡ ውሉ ፡ አፈጻጸም ፡ የሚያስፈልገውን ፡ ለግድረግ ፡ ምርጫና ፡ ቅድሚያ ፡ አለው ።

(፪) ዕቃ ፡ አቅራቢው ፡ ያሉበትን ፡ ግዴታዎች ፡ ለመፈጸም ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑትን ፡ ዕቃዎች ፡ ከሚፈቅዳቸው ፡ ሰዎች ፡ ላይ ፡ ለመግዛት ፡ ይችላል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፺፰ ። ስለ ፡ አደጋ ።

(፩) ዕቃውን ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ እስኪረከበው ፡ በመካከሉ ፡ ባንድ ፡ ከዐቅም ፡ በላይ ፡ በሆነ ፡ ክፍተኛ ፡ ጎይል ፡ ምክንያት ፡ በዕቃው ፡ ላይ ፡ ለሚደርስበት ፡ አደጋ ፡ ኪሣራውን ፡ የሚችለው ፡ ራሱ ፡ አቅራቢው ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የቀረቡለትን ፡ ዕቃዎች ፡ ተቀብሎና ፡ በዕቃ ፡ ማከማቻ ፡ ቤቱ ፡ ካስቀመጠበት ፡ ቀን ፡ እንሥቶ ፡ ዕቃዎቹን ፡ ለመረከብ ፡ ወይም ፡ ተመላሽ ፡ ለማድረግ ፡ አንድ ፡ የመጨረሻ ፡ ውሳኔ ፡ እተሰጠበት ፡ ቀን ፡ ድረስ ፡ የዕቃ ፡ አደራ ፡ ከታች ፡ እንዳለባቸው ፡ ጎላፊነት ፡ ይኖርበታል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፪፻፺፱ ። ስለ ፡ ዕቃዎች ፡ ርክክብ ።

የዕቃዎች ፡ ርክክብ ፡ በውሉ ፡ ውስጥ ፡ በተመለከተው ፡ አኳኋንና ፡ በተወሰነውም ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የሚፈጸም ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫ሺ፫፻ ። የርክክቡን ፡ ጊዜ ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍ ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ የቀረቡለትን ፡ ዕቃዎች ፡ የተበላሹ ፡ ከሆኑ ፡ የርክክቡን ፡ ጊዜ ፡ ለማስተላለፍ ፡ ይችላል ።

(፪) እንደዚህም ፡ በሆነ ፡ ጊዜ ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ላቅራቢው ፡ ስለ ፡ ተበላሹት ፡ ዕቃዎች ፡ የሚያሻሽልበትን ፡ ጊዜ ፡ ልክ ፡ ወስኖ ፡ ያስታውቀዋል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፫፻፩ ። ዋጋ ፡ ስለሌላቸው ፡ ዕቃዎች ።

የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ በትክክል ፡ እንደ ፡ ተስማማበት ፡ ዐይነት ፡ ያልሆኑትን ፡ ዕቃዎች ፡ የጊህም ፡ ጉድለታቸው ፡ ለመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የሚቀርቡትን ፡ ዕቃዎች ፡ ጥቅም ፡ የሚያጠፋና ፡ አቅራቢውም ፡ በተፈለገበት ፡ ጊዜ ፡ ይህንን ፡ ጉድለት ፡ ለማሻሻል ፡ ያልቻለ ፡ ወይም ፡ ያልፈለገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ሊቀበላቸው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫ሺ፫፻፪ ። ስለ ፡ ዕቃዎች ፡ ምርምራ ፡ ኪሣራ ።

(፩) በአቅራቢው ፡ ቤት ፡ የሚደረገው ፡ የዕቃዎች ፡ ምርመራ ፡ በአቅራቢው ፡ ኪሣራ ፡ ነው ። የቀረው ፡ ግንብ ፡ በአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ ኪሣራ ፡ ነው ።

(፪) አቅራቢውም ፡ በምርመራዎቹ ፡ ጊዜ ፡ በቦታው ፡ ላይ ፡ የመገኘት ፡ መብት ፡ አለው ።

(፫) ስለ ፡ ምርመራው ፡ አፈጻጸም ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ ለአቅራቢው ፡ እንዲነግረው ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ። አሳቡንም ፡ ይሰጥ ፡ ዘንድ ፡ ይፈቀድለታል ።

ቍ ፡ ፫ሺ፫፻፫ ። ስለ ፡ አቅራቢው ፡ ጎላፊነት ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ያደረገው ፡ የመጠባበቅ ፡ ተግባር ፡ ያቅራቢውን ፡ ሙሉ ፡ ጎላፊነት ፡ አይቀንስለትም ።

(፪) እንዲሁም ፡ የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ዕቃዎቹን ፡ በተረከበበት ፡ ጊዜ ። ተበላሽተው ፡ የተገኙትን ፡ ዕቃዎች ፡ ሳይቀበል ፡ ወይም ፡ በተወሰነው ፡ የመድንነት ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ የተበላሹትን ፡ ለማሳደስ ፡ ያለውን ፡ መብት ፡ ሊያስቀርበት ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱። ። በሌለበት ፡ ማስፈጸም ።

(፩) በዕቃ ፡ ማቅረብ ፡ ውል ፡ አቅራቢው ፡ በፍጥነት ፡ እንዲያቀርብ ፡ የታዘዘውን ፡ ሳያቀርብ ፡ በመቅረቱ ፡ ወይም ፡ እንደ ፡ የዕቃ ፡ ማቅረብ ፡ ውል ፡ የተሰረዘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ በሌለበት ፡ ለማስፈጸም ፡ ማስደረግ ፡ ይቻላል ።

(፪) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ሳያቀርብ ፡ በቀረው ፡ ዕቃ ፡ አቅራቢ ፡ ተተክቶ ፡ ዕቃዎቹን ፡ ከሌላ ፡ አቅራቢ ፡ ዘንድ ፡ ገዝቶ ፡ ወይም ፡ በራሱ ፡ ፋብሪካ ፡ አሠርቶ ፡ ያቀርባል ።

(፫) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱም ፡ ውሉን ፡ ሳይፈጽም ፡ ከቀረው ፡ አቅራቢ ፡ ላይ ፡ ኪሣራ ፡ ለመክፈል ፡ መብት ፡ አለው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፭ ። ለዳኞች ፡ አቤቱታ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

(፩) የአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የዕቃ ፡ አቅራቢነት ፡ ውል ፡ ተዋዋይ ፡ የሆነው ፡ የሚገባውን ፡ ግዴታ ፡ እንዲፈጽም ፡ ያደረገውን ፡ የማስገደጃ ፡ ወይም ፡ የውል ፡ ማፍረስ ፡ ውሳኔ ፡ ቅጣት ፡ ዳኞች ፡ ሊሸሩት ፡ አይችሉም ።

(፪) ዳኞች ፡ ማድረግ ፡ የሚችሉት ፡ ውሎቹን ፡ በመመርመር ፡ ይህ ፡ ውሳኔ ፡ (ቅጣት) ፡ አላገባብ ፡ ተደርጎ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አቅራቢው ፡ ኪሣራ ፡ የሚያገኝበት ፡ መብት ፡ ያለው ፡ መሆኑን ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፫) ከዚህም ፡ ቀጥሎ ፡ ባለው ፡ ቍጥር ፡ የተመለከተው ፡ ድንጋጌ ፡ የተጠበቀ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፻፳፮ ። ለአስተዳደሩ ፡ መሥሪያ ፡ ቤት ፡ አስቀድሞ ፡ አቤቱታ ፡ ስለ ፡ ማቅረብ ።

(፩) ተዋዋይ ፡ ይህን ፡ ተቀዳሚ ፡ ሥነ ፡ ሥርዐት ፡ እንዲከተል ፡ ውሉ ፡ በሚያስገደድው ፡ መጠን ፡ አስቀድሞ ፡ አቤቱታውን ፡ ለአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ማቅረብ ፡ አለበት ።

(፪) ይህን ፡ ግዴታ ፡ የሆነውን ፡ ለመሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ የሚቀርበውን ፡ አቤቱታ ፡ ሳያስቀድም ፡ ለዳኛ ፡ የሚያቀርበው ፡ አቤቱታ ፡ ተቀባይነት ፡ ሊያገኝ ፡ አይችልም ።

(፫) ውሉ ፡ ለአስተዳደር ፡ መሥሪያ ፡ ቤቱ ፡ ስለሚቀርበው ፡ አቤቱታ ፡ ጊዜ ፡ ወስኖ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ተዋዋይም ፡ ይኸንኑ ፡ የተወሰነውን ፡ ጊዜ ፡ አሳልፎ ፡ አቅርቦ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ጊዜው ፡ በመተላለፍ ፡ አቤቱታው ፡ የማይቀበሉት ፡ ይሆናል ። ለዳኛም ፡ የሚቀርበው ፡ አቤቱታ ፡ ተቀባይነትን ፡ ሊያገኝ ፡ አይችልም ።

እንቀጽ ፡ ሻያ ።

ስለ ፡ ግልግልና ፡ ስለ ፡ ስምምነት ፡ የሚደረግ ፡ ውል ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ግልግል ።

ክፍል ፡ ፩ ።

ስለ ፡ ግልግል ፡ በጠቅላላው ።

ቀ ፡ የሺያደ፤ ፡ ትርጓሜ ።

ግልግል ፡ ማለት ፡ ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ እንዲሁ ፡ ላንዱ ፡ እንድ ፡ ነገር ፡ ትቶ ፡ ወይም ፡ ሰጥቶ ፡ የተጀመረውን ፡ ክርክር ፡ የሚያቆሙበት ፡ ወይም ፡ የሚፈጠረውን ፡ ክርክር ፡ እስቀድመው ፡ የሚያስቀሩበት ፡ እንድ ፡ ውል ፡ ነው ።

ቀ ፡ የሺያደ፤ ። (፪) የፎርሙ ፡ ግዴታ ።

(፩) ግልግል ፡ በመብት ፡ ምክንያት ፡ የሚያገኙዋቸውን ፡ ነገሮች ፡ የመፍጠር ፡ የመለዋወጥ ፡ ወይም ፡ የማስቀረት ፡ ውጤት ፡ ሊኖረው ፡ ይችላል ።

(፪) የነዚህንም ፡ ግንኙነቶች ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ለመፍጠር ፡ ለመለዋወጥ ፡ ወይም ፡ ለማስቀረት ፡ በሕግ ፡ የተደነገጉት ፡ የፎርም ፡ ግዴታዎች ፡ መጠበቅ ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ የሺያደ፤ ። አተረጓጎም ። (፩) መሠረቱ ።

ስለ ፡ መብት ፡ መተው ፡ የሚደረጉ ፡ የግልግል ፡ ቃሎች ፡ በጠባብ ፡ አኳኋን ፡ መተርጎም ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ የሺያደ፤ ። (፪) አፈጻጸም ።

(፩) ከተዋዋዮቹ ፡ እንዲሁ ፡ ወገን ፡ የክስና ፡ የይገባኛል ፡ ባይነቱን ፡ መብቶች ፡ ሁሉ ፡ የተወ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ግልግሉ ፡ የሚያስቀራቸው ፡ ከግልግል ፡ ለመግባት ፡ ምክንያት ፡ የነበሩትን ፡ የክስ ፡ መብቶችና ፡ የይገባኛል ፡ ባይነቱን ፡ መብቶች ፡ ብቻ ፡ ነው ።

(፪) በራሱ ፡ በነበረው ፡ ባንድ ፡ መብት ፡ ላይ ፡ መገላገሉ ፡ ከሌላ ፡ ከአንድ ፡ ሰው ፡ ይኸንኑ ፡ የመሰለ ፡ መብት ፡ ያገኘ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ አዲስ ፡ የተገኘው ፡ መብት ፡ ካለፈው ፡ ግልግል ፡ ጋራ ፡ የተሳሰረ ፡ አይሆንም ።

ቀ ፡ የሺያደ፤ ። ግልግሉ ፡ የሚጸናበት ።

ከባለጉዳዮቹ ፡ ባንዱ ፡ የተደረገ ፡ ግልግል ፡ ሌሎችን ፡ ባለጉዳዮች ፡ አያስገድድም ፡ እነርሱም ፡ መቃወሚያ ፡ ሊያደርጉት ፡ አይችሉም ።

ቀ : የሺያፕፒ፪ ። የመብት ፣ ስሕተት ።

- (፩) ግልግል ፣ በተዋዋይ ፣ ወገኖች ፣ መካከል ፣ ይግባኝ ፣ ሳይኖረው ፣ መጨረሻ ፣ ሆኖ ፣ እንደ ፣ ተፈረደ ፣ ፍርድ ፣ ሥልጣን ፣ አለው ።
- (፪) ግልግል ፣ ያደረጉበትን ፣ መብተች ፣ በመመልከት ፣ በተዋዋይ ፣ ወገኖች ፣ ወይም ፣ ከነርሱ ፣ ባንዱ ፣ በተደረገው ፣ ስሕተት ፣ ምክንያት ፣ ግልግል ፣ ሊነካ ፣ አይቻልም ።

ቀ : የሺያፕፒ፫ ። ዋነኛ ፣ ስሕተት ።

- (፩) ፍርስ ፣ ወይም ፣ ሐሰተኛ ፣ የሆኑ ፣ ሰነዶች ።
- (፪) ከስሕተት ፣ የተነሣ ፣ ግልግልን ፣ ለማፍረስ ፣ የሚቻለው ፣ ለመፈጸም ፣ ገዴታ ፣ የገቡበት ፣ ሰነድ ፣ ራሱ ፣ ፍርስ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ነው ።
- (፫) እንዲሁም ፣ የተዋዋይ ፣ ወገኖች ፣ ወይም ፣ ከነርሱ ፣ ያንዱ ፣ ፈቃድ ፣ የተገኘው ፣ ሐሰተኛነቱ ፣ በታወቀ ፣ ባንድ ፣ ሰነድ ፣ መሠረት ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግልግሉን ፣ ለማፍረስ ፣ ይቻላል ።
- (፬) በውሉ ፣ ጊዜ ፣ ተዋዋይ ፣ ወገኖች ፣ ሰነዱ ፣ ፈራሽ ፣ ወይም ፣ ሐሰተኛ ፣ ለመሆን ፣ መቻሉን ፣ አስበው ፣ የተገላገሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሁለቱም ፣ ጊዜ ፣ ግልግሉ ፣ እንደ ፣ ጸና ፣ ይቀራል ።

ቀ : የሺያፕፒ፬ ። (፪) ያልታወቀ ፣ ፍርድ ።

- (፩) ተዋዋዮቹ ፣ ወይም ፣ ከነርሱ ፣ አንዱ ፣ ሳያውቁት ፣ ከግልግሉ ፣ በፊት ፣ መጨረሻ ፣ በሆነ ፣ በፍርድ ፣ ጉዳዩ ፣ አልቆ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግልግሉን ፣ ለማፍረስ ፣ ይቻላል ።
- (፪) በተዋዋይ ፣ ወገኖች ፣ ወይም ፣ ከነርሱ ፣ ባንዱ ፣ ያልታወቀው ፣ ፍርድ ፣ በደንበኛው ፣ ይግባኝ ፣ መንገድ ፣ ለመቅረብ ፣ የሚቻል ፣ ሲሆን ፣ ግልግሉ ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ ሆኖ ፣ ይቋያል ።

ቀ : የሺያፕፒ፭ ። (፫) ጠቅላላ ፣ ስምምነትን ፣ የሚያስከትል ፣ ግልግል ።

- (፩) ተዋዋይ ፣ ወገኖች ፣ አንድነት ፣ በሚኖሩዋቸው ፣ ነገሮች ፣ ሁሉ ፣ ላይ ፣ በጠቅላላው ፣ የተገላገሉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለተዋዋይ ፣ ወገኖች ፣ ወይም ፣ ላንዱ ፣ ግልግሉ ፣ በሚፈጸምበት ፣ ጊዜ ፣ ያልታወቁ ፣ ሰነዶች ፣ በመጨረሻው ፣ የተገለጹ ፣ በመሆናቸው ፣ ምክንያት ፣ ግልግሉ ፣ ፍርስ ፣ ለመሆን ፣ አይችልም ።
- (፪) ነገር ፣ ግን ፣ ውሉ ፣ በሚፈጸምበት ፣ ጊዜ ፣ የተባሉት ፣ ሰነዶች ፣ ከተዋዋይ ፣ ወገኖች ፣ ባንዱ ፣ ወገን ፣ ሳይገለጹ ፣ ቀርተው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ግልግሉ ፣ ፍርስ ፣ ለመሆን ፣ ይችላል ።

ቀ : የሺያፕፒ፮ ። ሕገ ፣ ወጥ ፣ የሆነ ፣ ግብ ።

ግልግሉ ፣ ለሕግ ፣ ወይም ፣ ለመልካም ፣ ተግባር ፣ ተቃራኒ ፣ ከሆነ ፣ ከአንድ ፣ ውል ፣ ጋራ ፣ ግንኙነት ፣ ያለው ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ፍርስ ፣ ነው ።

ቀ ፡ የሺያዩ፲፯ ። በሁለቱ ፡ ወገኖች ፡ መስጠት ፡ የሚገባው ፡ መድን ።

- (ጸ) በግልግል ፡ ስምምነት ፡ ውስጥ ፡ አንደኛው ፡ ወገን ፡ በሚያደርገው ፡ የመብት ፡ መተው ፡ ግልግል ፡ የሚያስከትለው ፡ ውጤት ፡ መብት ፡ መኖሩን ፡ መግለጽ ፡ ብቻ ፡ ነው ።
- (፺) ስለ ፡ ሆነም ፡ የተተወውን ፡ መብት ፡ ለማስተላለፍ ፡ አስፈላጊ ፡ የሆኑት ፡ የችሎታና ፡ የፎርም ፡ ግዴታዎች ፡ ሊጠበቁ ፡ ይገባቸዋል ።
- (ሮ) ግልግሉን ፡ ያደረጉት ፡ ወገኖች ፡ ለራሳቸው ፡ ሥራና ፡ በግልጽ ፡ በውላቸው ፡ ለተጻፈው ፡ ጉዳይ ፡ ካልሆነ ፡ በቀር ፡ ለነዚህ ፡ መብቶች ፡ አንዱ ፡ ላንዱ ፡ መድን ፡ መሆን ፡ የለበትም ።

ክፍል ፡ ፪ ።

ስለ ፡ ዕርቅ ።

ቀ ፡ የሺያዩ፲፰ ። አስታራቂ ፡ ስለ ፡ መምረጥ ።

- (ጸ) ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ላንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ እንዲያስታርቃቸውና ፡ ቢቻልም ፡ በመካከላቸው ፡ አንድ ፡ ግልግል ፡ እንዲያደርግላቸው ፡ ሥልጣን ፡ ሊሰጡት ፡ ይችላሉ ።
- (፺) በተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ጥያቄ ፡ አስታራቂው ፡ ባንድ ፡ ድርጅት ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ ሊመረጥ ፡ ይቻላል ።
- (ሮ) አስታራቂ ፡ ሆኖ ፡ የተመረጠው ፡ ሰው ፡ ይኸንን ፡ ሥራ ፡ ለመቀበል ፡ ወይም ፡ ላለመቀበል ፡ ነጻነት ፡ አለው ።

ቀ ፡ የሺያዩ፲፱ ። የተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ግዴታዎች ።

- (ጸ) ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ለሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ የሚሆኑትን ፡ መረጃዎች ፡ ለአስታራቂው ፡ ማቅረብ ፡ አለባቸው ።
- (፺) የአስታራቂውን ፡ ሥራ ፡ የማይቻል ፡ ወይም ፡ በጣም ፡ አስቸጋሪ ፡ ከሚያደርገው ፡ ሥራ ፡ መራቅ ፡ (መወገድ) ፡ አለባቸው ።

ቀ ፡ የሺያዩ፳ ። የአስታራቂው ፡ ግዴታዎች ።

- (ጸ) አስታራቂው ፡ የመጨረሻ ፡ ውሳኔዎቹን ፡ ከመግለጹ ፡ በፊት ፡ ለተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ አስተያየታቸውን ፡ በሙሉ ፡ እንዲያቀርቡ ፡ መፍቀድ ፡ አለበት ።
- (፺) አስታራቂው ፡ የግልግል ፡ ቃሎችን ፡ ይጽፋል ፡ ወይም ፡ ለመገላገል ፡ ካልቻለ ፡ ዕርቅ ፡ ስላለመደረጉ ፡ አንድ ፡ ፕሮሴፔርባል ፡ ያዘጋጃል ።
- (ሮ) እነዚህንም ፡ ጽሑፎች ፡ ለተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ይሰጣል ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፳፩ ። የተወሰነ ፡ ጊዜ ።

- (፩) አስታራቂው ፡ በውል ፡ በተመለከተው ፡ የተወሰነ ፡ ጊዜ ፡ ውስጥ ፡ ወይም ፡ ጊዜው ፡ ያልተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ከተመረጠበት ፡ ቀን ፡ አንሥቶ ፡ በስድስት ፡ ወር ፡ ውስጥ ፡ ተግባሩን ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።
- (፪) በዚህ ፡ ጊዜ ፡ ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ የመብቶቻቸውን ፡ የጥበቃ ፡ ተግባሮች ፡ ለመፈጸም ፡ ይችላሉ ።
- (፫) አስታራቂው ፡ ዕርቅ ፡ ስላለመደረጉ ፡ አንድ ፡ ፕሮሴሼርባል ፡ ካለዘጋጀ ፡ በቀር ፡ ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ይህ ፡ ጊዜ ፡ ከማለቂ ፡ በፊት ፡ ስለ ክርክራቸው ፡ በዳኞች ፡ ፊት ፡ ለመቅረብ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፳፪ ። የአስታራቂው ፡ ሥልጣን ።

- (፩) የአስታራቂው ፡ ሥልጣን ፡ ጠባብ ፡ በመሆን ፡ መተርጉም ፡ አለበት ።
- (፪) ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ አስታራቂው ፡ ያደረጋቸውን ፡ የግልግል ፡ ቃሎች ፡ ለማረጋገጥ ፡ በጽሑፍ ፡ በግልጽ ፡ ግዴታ ፡ ካልገቡ ፡ ሊገደዱ ፡ አይችሉም ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፳፫ ። የአስታራቂው ፡ ወጪዎችና ፡ የድካም ፡ ዋጋዎች ።

- (፩) አስታራቂው ፡ ለሥራው ፡ አፈጻጸም ፡ በሚገባ ፡ ሁኔታ ፡ ያደረጋቸውን ፡ ወጪዎች ፡ ተመላሽ ፡ እንዲደረጉለት ፡ ለመጠየቅ ፡ መብት ፡ አለው ።
ተቃራኒ ፡ የሚሆን ፡ ግልጽ ፡ ስምምነት ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አስታራቂው ፡ የሥራ ፡ ዋጋ ፡ ለማግኘት ፡ መብት ፡ የለውም ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፳፬ ። የግልግል ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚ ፡ ስለ መሆናቸው ።

በአስታራቂው ፡ አማካይነት ፡ ግልግል ፡ በተፈጸመ ፡ ጊዜ ፡ ለቀሪው ፡ አሠራር ፡ ሁሉ ፡ ባለፈው ፡ ክፍል ፡ የተደነገጉት ፡ ውሳኔዎች ፡ ይጸናሉ ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።
በዘመድ ፡ ዳኛ ፡ የመጨረስ ፡ ስምምነት ።

ቍ ፡ ፫፻፲፱፻፳፭ ። ትርጓሜ ።

- (፩) የግልግል ፡ ስምምነት ፡ ማለት ፡ ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ያንድ ፡ ክርክርን ፡ ውሳኔ ፡ ለአንድ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ለሆነው ፡ ለአንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ሰው ፡ እቅር በው ፡ የዘመድ ፡ ዳኛው ፡ ውል ፡ በሕግ ፡ አግባብ ፡ መሠረት ፡ ይኸንኑ ፡ ክርክር ፡ ለመቀረጥ ፡ የሚያደርገው ፡ ውል ፡ ነው ።
- (፪) የዘመድ ፡ ዳኛው ፡ በሕግ ፡ በኩል ፡ ነገሩ ፡ የሚያስከትለውን ፡ ውጤት ፡ ሳይወስን ፡ አንድ ፡ የተለየ ፡ ጉዳይ ፡ ብቻ ፡ እንዲያረጋግጥ ፡ ሊመረጥ ፡ ይችላል።

ቍ ፡ ቸሎታና ፡ ፎርም ፡ (፩) መሠረቱ ።

- (፩) መብትን ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ለመስጠት ፡ ስለ ፡ መቻል ፡ የሚያስፈልገው ፡ ቸሎታ ፡ በዚህ ፡ መብት ፡ የተነሣውን ፡ ክርክር ፡ በዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ለመወሰን ፡ ለሚደረገው ፡ ውል ፡ አስፈላጊ ፡ ነው ።
- (፪) በዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ለመወሰን ፡ የሚደረገው ፡ ስምምነት ፡ በሕግ ፡ ይህንን ፡ መብት ፡ ያለ ፡ ዋጋ ፡ ለመስጠት ፡ አስፈላጊ ፡ በሆነው ፡ ፎርም ፡ ዐይነት ፡ መፈጸም ፡ አለበት ።

ቍ ፡ ቸሎታና ፡ (፪) የተጠበቀ ፡ ሁኔታ ።

- (፩) ከዚህ ፡ በላይ ፡ ያለው ፡ ቍጥር ፡ ድንጋጌዎች ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ወደ ፡ ሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ እንዲቀርብ ፡ በግልጽ ፡ ባዘዘው ፡ ጉዳይ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆኑም ።
- (፪) ለእንደዚህ ፡ ያለው ፡ ጉዳይ ፡ በሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ የመወሰን ፡ ስምምነት ፡ አካል ፡ መጠን ፡ ባላደረሰው ፡ ወይም ፡ በተከለከለው ፡ ሰው ፡ ስምጥግ ዘቱ ፡ ሊፈጸም ፡ ይችላል ።
- (፫) በሽምግልና ፡ ዳኝነት ፡ ለመወሰን ፡ የሚደረገው ፡ ስምምነት ፡ ማናቸውንም ፡ ፎርም ፡ መከተል ፡ የለበትም ።

ቍ ፡ የደረሰና ፡ ያልደረሰ ፡ ክርክር ፡ በዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ለመወሰን ፡ ስለሚደረግ ፡ ስምምነት ።

- (፩) ለዘመድ ፡ ዳኛ ፡ የቀረበው ፡ ክርክር ፡ ቀድሞውኑ ፡ የነበረ ፡ ክርክር ፡ መሆን ፡ ይችላል ።
- (፪) እንዲሁም ፡ እንድ ፡ ውል ፡ በሚደረግበት ፡ ጊዜ ፡ ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ በአጋጣሚ ፡ በዚህ ፡ ውል ፡ ለመነሣት ፡ የሚችለውን ፡ ክርክር ፡ ለዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ለማቅረብ ፡ ይችላሉ ።
- (፫) ወደፊት ፡ የሚነሡትን ፡ ክርክሮች ፡ ለዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ለማቅረብ ፡ ሲባል ፡ የሚደረገው ፡ ስምምነት ፡ ዋጋ ፡ ያለው ፡ የሚሆነው ፡ ስምምነቱ ፡ በአንድ ፡ ውል ፡ ወይም ፡ በተለየ ፡ በመብት ፡ ገዥነት ፡ ላይ ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው ።

ቍ ፡ የሕግ ፡ አተረጎም ።

የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ሥልጣንን ፡ የሚመለከቱ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ስምምነት ፡ ቃሎች ፡ በጠባቡ ፡ መተርጉም ፡ አለባቸው ።

ቍ ፡ የሕግ ፡ የተሰጠው ፡ ሥልጣን ፡ ስላለው ፡ ሥልጣን ።

- (፩) የዘመድ ፡ ዳኛው ፡ ስምምነት ፡ የዚህ ፡ ስምምነት ፡ አተረጎም ፡ ያነሣውን ፡ ችግር ፡ በሥልጣኑ ፡ እንዲወሰን ፡ ለዘመድ ፡ ዳኛው ፡ ሊፈቅድለት ፡ ይችላል ።
- (፪) በተለይም ፡ የራሱን ፡ ሥልጣን ፡ የሚመለከቱትን ፡ ክርክሮች ፡ በሥልጣኑ ፡ እንዲወሰን ፡ ለዘመድ ፡ ዳኛው ፡ ሊፈቅድለት ፡ ይችላል ።

(ዩ) የዘመድ ፣ ዳኛው ፣ በግናቸውም ፣ ሁኔታ ፣ የዘመድ ፣ ዳኛ ፣ ስምምነት ፣ ዋጋ ፣ ያለው ፣ ወይም ፣ የሌለው ፣ ነው ፣ ብሎ ፣ በሥልጣኑ ፣ ሊወሰን ፣ አይችልም ።

ቀ ፣ የሺያደጃ፩ = የዘመድ ፣ ዳኛ ፣ ስለ ፣ መምረጥ፩/ በተዋዋይ ፣ ወገኖች ፣ ስለ ፣ መመረጥ ።

(፩) የዘመድ ፣ ዳኛው ፣ በዘመድ ፣ ዳኛው ፣ ስምምነት ፣ ውስጥ ፣ ሆኖ ፣ ወይም ፣ ከዚህ ፣ ስምምነት ፣ በኋላ ፣ መመረጥ ፣ ይችላል ።

(፪) ስምምነቱም ፣ አንድ ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ የዘመድ ፣ ዳኞችን ፣ የሚኖሩ ፣ መሆኖቸውን ፣ አስቀድሞ ፣ ለመወሰን ፣ ይችላል ።

(ዩ) የዘመድ ፣ ዳኞች ፣ ስንት ፣ እንደሚሆኑ ፣ ወይም ፣ እንዴት ፣ እንደሚመረጡ ፣ ስምምነቱ ፣ ያለመለከተ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ እያንዳንዱ ፣ ወገን ፣ አንድ ፣ የዘመድ ፣ ዳኛ ፣ ይመርጣል ።

ቀ ፣ የሺያደጃ፪ = (፪) በዘመድ ፣ ዳኞች ፣ ወይም ፣ በዳኞች ፣ ስለ ፣ መመረጥ ።

(፩) ተቃራኒ ፣ የውል ፣ ቃል ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ የዘመድ ፣ ዳኞች ፣ ብዛት ፣ በጥንድ ፣ የሚቋጠሩ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በሥራው ፣ ከመግባት ፣ በፊት ፣ አንድ ፣ ሌላ ፣ የዘመድ ፣ ዳኛ ፣ ይመርጣሉ ። ይኸውም ፣ የተመረጠው ፣ የዘመድ ፣ ዳኛ ፣ ለዘመድ ፣ ዳኝነቱ ፣ ስብላቢ ፣ ይሆናል ።

(፪) ብዛታቸው ፣ በጥንድ ፣ የማይቋጠሩ ፣ የሆኑ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የዘመድ ፣ ዳኞቹ ፣ ከመካከላቸው ፣ ለዘመድ ፣ ዳኝነቱ ፣ ስብላቢ ፣ የሚሆነውን ፣ ይመርጣሉ ።

(ዩ) በዘመድ ፣ ዳኞቹ ፣ መካከል ፣ ስምምነት ፣ የሌለ ፣ እንደ ፣ ሆኑ ፣ ከተዋዋይ ፣ ወገኖች ፣ አንዱ ፣ በሚያቀርበው ፣ ጥያቄ ፣ እነዚህ ፣ ምርጫዎች ፣ በዳኞች ፣ የሚደረጉ ፣ ይሆናሉ ።

ቀ ፣ የሺያደጃ፫ = (ዩ) የምርጫው ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ።

(፩) አስፈላጊ ፣ ሲሆን ፣ የዘመድ ፣ ዳኛውን ፣ ስምምነት ፣ የሚጠይቀው ፣ ወገን ፣ የሚያነሳውን ፣ ክርክር ፣ ገልጦ ፣ አንድ ፣ የዘመድ ፣ ዳኛ ፣ ይመርጣል ።

(፪) እንዲሁም ፣ በሆነ ፣ ጊዜ ፣ ላንደኛው ፣ ወገን ፣ ወይም ፣ በዘመድ ፣ ዳኝነት ፣ ስምምነት ፣ መሠረት ፣ የዘመድ ፣ ዳኛውን ፣ እንዲመርጥ ፣ ለተደረገው ፣ ሰው ፣ ግስታወቂያ ፣ ይሰጣል ።

ቀ ፣ የሺያደጃ፬ = (፪) የተወሰነ ፣ ጊዜ ።

(፩) አንደኛው ፣ ወገን ፣ ወይም ፣ አንድ ፣ የዘመድ ፣ ዳኛ ፣ እንዲመርጥ ፣ የተጠየቀው ፣ ሰው ፣ በሙሉ ፣ በሙላት ፣ ቀን ፣ ጊዜ ፣ ውስጥ ፣ ያልመረጠ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ዳኞች ፣ ይህን ፣ የዘመድ ፣ ዳኛውን ፣ ይመርጣሉ ።

- (ጀ) ጊዜው፣ መቋጠር፣ የሚጀምረው፣ ከዚህ በላይ፣ ባለው፣ ቀጥር፣ የተመለከተው፣ ማስታወቂያ፣ ከደረሰበት፣ አንሥቶ፣ ነው።
- (ደ) የዘመድ፣ ዳኛ፣ ስምምነት፣ እነዚህን፣ ደንቦች፣ ለመለዋወጥ፣ ይችላል።

ቀ፡ ዩኒቨርሲቲ (ጸ) የተዋዋይ፣ ወገኖች፣ ትክክለኛነት ።

የዘመድ፣ ዳኛው፣ ስምምነት፣ የዘመድ፣ ዳኞች፣ ስለ፣ መምረጥ፣ በሚመለከተው፣ ጉዳይ፣ ከተዋዋይ፣ ወገኖች፣ ላንዱ፣ ልዩ፣ የሆነ፣ አንድ፣ የበለጠ፣ የመብት፣ ሁኔታ፣ የፈቀደለት፣ እንደ፣ ሆነ፣ ዋጋ፣ ያለው፣ አይሆንም።

ቀ፡ ዩኒቨርሲቲ ። ስለ፣ አንድ፣ የዘመድ፣ ዳኛ፣ መቅረት፣ (ጸ) መተካት ።

- (ጸ) አንድ፣ የዘመድ፣ ዳኛ፣ የዘመድ፣ ዳኛ፣ ሆኖ፣ መመረጡን፣ አልፏል፣ ያለ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ወይም፣ የሞተ፣ ወይም፣ ችሎታ፣ ያጣ፣ ወይም፣ ስንብት፣ የጠየቀ፣ እንደ፣ ሆነ፣ ከዚህ በፊት፣ ባሉት፣ ቀጥርች፣ መሠረት፣ እርሱ፣ እንደ፣ ተመረጠው፣ ዐይነት፣ በርሱ፣ ምትክ፣ ሌላ፣ ይመረጣል።
- (ደ) የዘመድ፣ ዳኛው፣ የተሻረ፣ እንደ፣ ሆነ፣ አዲሱን፣ የዘመድ፣ ዳኛ፣ ዳኞች፣ ይመርጣሉ።
- (ጸ) የዚህ፣ ቀጥር፣ ውሳኔዎች፣ በተዋዋይ፣ ወገኖች፣ ስምምነት፣ ለለዋወጡ፣ ይችላል።

ቀ፡ ዩኒቨርሲቲ (ደ) የስምምነቱ፣ ተራነት ።

- (ጸ) የሆነ፣ ሆኖ፣ ዘመድ፣ ዳኛው፣ ስሙ፣ ተጠርቶ፣ በዘመድ፣ ዳኛ፣ ስምምነት ውስጥ፣ የተመረጠ፣ ሆኖና፣ ተዋዋይ፣ ወገኖች፣ በርሱ፣ ምትክ፣ ለማድረግ፣ ያልተስማሙ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የዘመድ፣ ዳኛ፣ ስምምነት፣ ቀሪ፣ ይሆናል።
- (ደ) በሆንም፣ ወደፊት፣ ለሚደርስ፣ ክርክር፣ ይኸውም፣ ክርክር፣ በደረሰ፣ ጊዜ፣ የዘመድ፣ ዳኛውን፣ መሰናክል፣ የሆነው፣ ነገር፣ ቀርቶ፣ እንደ፣ ሆነ፣ የዘመድ፣ ዳኛው፣ ስምምነት፣ የሚረጋ፣ ይሆናል።
- (ጸ) የዚህ፣ ቀጥር፣ ውሳኔዎች፣ በሁለቱ፣ ወገኖች፣ ስምምነት፣ ለመለዋወጥ፣ ይችላሉ።

ቀ፡ ዩኒቨርሲቲ ። ከተዋዋይ፣ ወገኖች፣ ያንዱ፣ መሞት ።

ተዋዋይ፣ ወገኖች፣ በሌላ ሁኔታ፣ የውል፣ ቃል፣ ካላገቡ፣ በቀር፣ ያንደኛው፣ ወገን፣ መሞት፣ የመረጡትን፣ የዘመድ፣ ዳኛ፣ ተግባር፣ አያስቀረውም።

ቀ፡ ዩኒቨርሲቲ ። የገላጋዩ፣ ተግባር ።

- (ጸ) ማንኛውም፣ ሰው፣ ሁሉ፣ የዘመድ፣ ዳኛ፣ ሆኖ፣ ለመመረጥ፣ ይችላል።
- (ደ) የዘመድ፣ ዳኛው፣ ዜግነት፣ ለመመረጥ፣ ከግምት፣ አይገባም።

(፫) ለዘመድ ፡ ዳኝነት ፡ የተመረጠው ፡ ሰው ፡ ይህን ፡ ሥራ ፡ ለመቀበል ፡ ወይም ፡ ላለመቀበል ፡ ነጻ ፡ ነው ።

ቍ ፡ ፫፲፫፻፲፭ ። የዘመድ ፡ ዳኛውን ፡ ስለ ፡ ግስወገድ ፡ (፩) ፡ ምክንያቶች ።

(፩) አንድ ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያልደረሰ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ወይም ፡ በርሱ ፡ ላይ ፡ በደረሰበት ፡ በአንድ ፡ ቅጣት ፡ ምክንያትም ፡ ቢሆን ፤ ወይም ፡ ከፋና ፡ ደጉን ፡ መለየት ፡ ባለመቻሉ ፡ በበሽታ ፤ በመጥፋት ፤ ወይም ፡ በግናቸውም ፡ ሌላ ፡ ምክንያት ፡ ተገቢ ፡ በሆነ ፡ የተወሰነ ፡ ቀን ፡ ውስጥም ፡ ቢሆን ፡ ወይም ፡ በሚያስደስት ፡ ሁኔታ ፡ ተግባሩን ፡ ለመረጸም ፡ የማይችል ፡ ሲሆን ፡ ለግስወገድ ፡ ይቻላል ።

(፪) በተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ ስምምነት ፡ ወይም ፡ ባንድ ፡ ሦስተኛ ፡ ወገን ፡ የተመረጠው ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ባለግዳላቱ ፡ ወይም ፡ በነጻነቱ ፡ ላይ ፡ ጥርጣራን ፡ ለግስወገት ፡ የሚችል ፡ አንዳንድ ፡ አካባቢ ፡ ምክንያት ፡ ካለ ፡ ሊወገድ ፡ ይችላል ።

(፫) በዘመድ ፡ ዳኝነት ፡ ስብሰባቢ ፡ የሆነውም ፡ ሰው ፡ ይኸንኑ ፡ በመሰለ ፡ ምክንያት ፡ ሊወገድ ፡ ይቻላል ።

ቍ ፡ ፫፲፫፻፵፩ ። (፪) ጥያቄን ፡ ስላለመቀበል ።

ተቃራኒ ፡ የውል ፡ ቃል ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ አንዱ ፡ ወገን ፡ ራሱ ፡ የመረጠውን ፡ የዘመድ ፡ ዳኛ ፡ ከዚህ ፡ ምርጫ ፡ በኋላ ፡ ለደረሰው ፡ ምክንያት ፡ ወይም ፡ ይህ ፡ ምርጫ ፡ ከሆነ ፡ በኋላ ፡ ምክንያቱን ፡ ግወቁን ፡ ካላረጋገጠ ፡ ሊያስገድደው ፡ አይችልም ።

ቍ ፡ ፫፲፫፻፵፪ ። (፫) ሥነ ፡ ሥርዐት ።

(፩) የግስወገዱ ፡ ጥያቄ ፡ መቅረብ ፤ ለዘመድ ፡ ዳኝነት ፡ ባለሥልጣኖች ፡ ለሆኑት ፡ ውሳኔያቸውን ፡ ከመስጠታቸው ፡ በፊትና ፡ ጥያቄውንም ፡ የሚቀርበው ፡ ወገን ፡ ምክንያቱን ፡ እንዳወቀው ፡ ወዲያውኑ ፡ መሆን ፡ አለበት ።

(፪) ተዋዋይ ፡ ወገኖች ፡ የመወገዱ ፡ ጥያቄ ፡ ለሌላ ፡ ባለሥልጣን ፡ ይቀርባል ፡ ብለው ፡ መስማማት ፡ ይችላሉ ።

(፫) የቀረበውን ፡ የመወገድ ፡ ጥያቄ ፡ አንቀበልም ፡ ተብሎ ፡ የተወሰነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ይህኑ ፡ ውሳኔ ፡ እስከ ፡ ዐሥር ፡ ቀን ፡ በዳኞች ፡ ላይ ፡ ለመቃወም ፡ ይቻላል ።

ተ : የሺያጃጃጃ = የዘመድ ፣ ዳኛውን ፣ ስለ ፣ መሻር =

እንድ ፣ የዘመድ ፣ ዳኛ ፣ ሥራውን ፣ ተቀብሎ ፣ ከመፈጸም ፣ በማይገባ ፣ የዘገየ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ በተዋዋዮቹ ፣ ስምምነት ፣ የተመረጠው ፣ ባለሥልጣን ፣ ወይም ፣ በዚሁ ፣ ስምምነት ፣ አላደረጉ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ከተዋዋዮቹ ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ ባቀረበው ፣ ጥያቄ ፣ ዳኞች ፣ የዘመድ ፣ ዳኛውን ፣ ለመሻር ፣ ይችላሉ =

ተ : የሺያጃጃጃ = ባለመፈጸም ፣ ስለማደረግ ፣ ቅጣት =

(፩) ለዘመድ ፣ ዳኝነት ፣ ስምምነት ፣ ካደረጉት ፣ አንዱ ፣ ወገን ፣ በዚሁ ፣ ስምምነት ፣ ውስጥ ፣ ለተመለከተ ፣ ክርክር ፣ ወደ ፣ ዳኞች ፣ የሄደ ፣ ወይም ፣ የዘመድ ፣ ዳኝነት ፣ ለማደራጀት ፣ አስፈላጊ ፣ የሆኑትን ፣ ተግባሮች ፣ ለመፈጸም ፣ እንቢ ፣ ያለ ፣ ወይም ፣ በዘመድ ፣ ዳኛ ፣ ስምምነት ፣ የተያዘኩ ፣ አይደለሁም ፣ ባይ ፣ የሆነ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ሌላው ፣ ወገን ፣ እንደ ፣ መረጠው ፣ በዘመድ ፣ ዳኝነት ፣ የተደረገውን ፣ ስምምነት ፣ እንዲፈጸም ፣ ለማስገደድ ፣ ወይም ፣ በተለይ ፣ ለተነሣው ፣ ክርክር ፣ ስምምነቱ ፣ ቀሪ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ ለመቀጠር ፣ ይችላል =

(፪) አንዱ ፣ ወገን ፣ ስለ ፣ አንድ ፣ የዘመድ ፣ ዳኛ ፣ ስምምነት ፣ አንድ የአጠባበቅ ፣ ጥንቃቄ ፣ ዳኞችን ፣ ለመጠየቅ ፣ ያደረገው ፣ ተግባር ፣ የዚህን ፣ ስምምነት ፣ ቀሪነት ፣ አያስከትልም =

ተ : የሺያጃጃጃ = ወደ ፣ ሥነ ፣ ሥርዐቱ ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ መምራት =

(፩) የዘመድ ፣ ዳኝነት ፣ የሚከተለው ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ በፍትሐ ፣ ብሔር ፣ ሥነ ፣ ሥርዐት ፣ ሕግ ፣ ተደንግጓል =

(፪) እንዲሁም ፣ የዘመድ ፣ ዳኛ ፣ ውሳኔ ፣ አፈጻጸምን ፣ ወይም ፣ ለዚሁ ፣ ውሳኔ ፣ ተቃራኒ ፣ የሆኑ ፣ አቤቱታዎችን ፣ ለሚመለከቱ ፣ ነገሮችም ፣ ይኸው ፣ ሕግ ፣ ተፈጻሚ ፣ ይሆናል =

ተ : የሺያጃጃጃ = የዘመድ ፣ ዳኝነት ፣ አሠራር =

በዚህ ፣ ምዕራፍ ፣ «የዘመድ ፣ ዳኛ ፣ ስምምነት» ፣ «ወይም» ፣ የተዋዋዮቹ ፣ ስምምነት ፣ የተባሉት ፣ ቃሎች ፣ ተዋዋዮቹ ፣ ለመጥቀስ ፣ የፈለጉትን ፣ የዘመድ ፣ ዳኛ ፣ አሠራር ፣ ድንጋጌዎችን ፣ ይጠቀሳሉ =

አንቀጽ ፡ ፳፩ ።

በቀድሞው ፡ ሕግ ፣ በዚህ ፣ በአሁኑ ፡ ሕግ ፣ መካከል ፣ ስላለው ፣ ገንኙነት ።

ምዕራፍ ፡ ፩ ።

ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ።

ቀ ፡ የሺያዩዳ ። የተሻሩት ፣ የቀድሞ ፣ ሕጎች ።

(፩) ግልጽ ፡ የሆነ ፣ ተቃራኒ ፣ ድንጋጌ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ በዚህ ፣ በፍትሕ ፣ ብሔር ፣ ሕግ ፣ ውስጥ ፣ ለተመለከቱት ፣ ጉዳዮች ፣ ከዚህ ፣ በፊት ፣ በልግድ ፣ ወይም ፣ ተጽፈው ይሠራባቸው ፣ የነበሩት ፣ ደንቦች ፣ ሁሉ ፣ ይህ ፣ የፍትሕ ፣ ብሔር ፣ ሕግ ፣ ስለ ፣ ተተካ ፣ ተሽረዋል ።

(፪) በተለይም ።

ሀ) የካቲት ፡ ፳፩ ፣ ቀን ፣ ፲፱፻፵፯ ፣ ም ፣ የይርጋ ፣ ሕግ ።

ለ) የ፲፱፻፲፮ ፣ ም ፣ የብድር ፣ ሕግ ፣ ተሽረዋል ።

ቀ ፡ የሺያዩዳ ። በተሻሩት ፣ ሕጎች ፣ መሠረት ፣ ተገኝተው ፣ ለነበሩት ፣ መብቶች ።

(፩) ግልጽ ፡ የሆነ ፣ ተቃራኒ ፣ ድንጋጌ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ይህ ፣ ሕግ ፣ ከመጽናቱ ፣ በፊት ፣ የነበሩትን ፣ ሕጋዊ ፣ ሁኔታዎችን ፣ ለማስገኘት ፣ አዲሱ ፣ ሕግ ፣ የሚጠይቃቸው ፣ አድዋቶች ፣ ከዱርው ፣ የተለዩ ፣ ቢሆኑም ፣ እንኳ ፣ በተሻረው ፣ ሕግ ፣ መሠረት ፣ ተገኝተው ፣ የነበሩት ፣ ሕጋውያን ፣ ሁኔታዎች ፣ ሁሉ ፣ እንደ ፣ ተጠበቁ ፣ ናቸው ።

(፪) ግልጽ ፡ የሆነ ፣ ተቃራኒ ፣ ድንጋጌ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ይህ ፣ ሕግ ፣ ከመጽናቱ ፣ በፊት ፣ በተሻረው ፣ ሕግ ፣ መሠረት ፣ ተገኝተው ፣ የነበሩት ፣ ሕጋውያን ፣ ሁኔታዎች ፣ ያስገኛቸውን ፣ ውጤቶች ፣ ይህ ፣ ሕግ ፣ አይለውጣቸውም ።

ቀ ፡ የሺያዩዳ ። በከፊል ፣ ስለ ፣ ተፈጸመ ፣ ሕጋዊ ፣ ሁኔታ ።

(፩) ግልጽ ፡ የሆነ ፣ ድንጋጌ ፣ ከሌለ ፣ በቀር ፣ ሕጋዊ ፣ ሁኔታን ፣ የሚያስገኙ ፣ አድዋቶች ፣ በልዩ ፣ ልዩ ፣ ጊዜ ፣ ለመገኘት ፣ የሚችሉ ፣ ወይም ፣ የሚያስፈልጉ ፣ ሲሆኑ ፣ ይህ ፣ ሕግ ፣ ከመጽናቱ ፣ በፊት ፣ በከፊል ፣ ሳይፈጸም ፣ በቀረው ፣ ሕጋዊ ፣ ሁኔታ ፣ ብቻ ፣ የዚህ ፣ ሕግ ፣ ድንጋጌዎች ፣ ተፈጻሚዎች ፣ ይሆናሉ ።

(፪) ይህንኑ ፣ ሁኔታ ፣ በሚመለከት ፣ ጉዳይ ፣ በዚህ ፣ ሕግ ፣ የተጠቀሰውን ፣ ሕጋዊ ፣ ሁኔታ ፣ ለማስገኘት ፣ የሚያስፈልገውን ፣ ተጨማሪ ፣ ነገር ፣ ሁሉ ፣ ይህ ፣ ሕግ ፣ ሊመራ ፣ ይችላል ።

ቀ ፡ የሺያዩዳ ። የጊዜውን ፣ ውሳኔ ፣ በልግሻሻል ።

(፩) ይህ ፣ ሕግ ፣ ከመጽናቱ ፣ በፊት ፣ በሕግ ፣ ተወስኖ ፣ የነበረው ፣ ያለቀው ፣ የጊዜ ፣ ውሳኔ ፣ እንደ ፣ ጸና ፣ ይቈጠራል ።

(፪) ይህ ፡ ሕግ ፡ የጊዜን ፡ ውሳኔ ፡ የሚያራዝም ፡ ሲሆን ፡ የዚህ ፡ ሕግ ፡ ድንጋጌ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ፤ ስለ ፡ ሆነም ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ያለፈው ፡ ጊዜ ፡ መቀነስ ፡ ይገባዋል ።

(፫) ይህ ፡ ሕግ ፡ የጊዜን ፡ ውሳኔ ፡ የሚያሳጥር ፡ ሲሆን ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ያለፈው ፡ ጊዜ ፡ እየተቋጠረ ፡ በድሮው ፡ ሕግ ፡ የተወሰነው ፡ የጊዜ ፡ ውሳኔ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፫፻፶፩ ። ሕጋዊ ፡ ሁኔታ ፡ ስለሚያስከትለው ፡ ውጤት።

(፩) ግልጽ ፡ የሆነ ፡ ተቃራኒ ፡ ድንጋጌ ፡ ከሌለ ፡ በቀር ፡ ይህ ፡ ሕግ ፡ ለሚወሰነው ፡ ከውል ፡ ውጭ ፡ ለሆነው ፡ ሕጋዊ ፡ ሁኔታ ፡ የሚያስከትለውን ፡ ውጤት ፡ ሕጉ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ ከመዋሉ ፡ በፊት ፡ ለተገኙት ፡ ሕጋዊያን ፡ ሁኔታዎች ፡ ወዲያ ውኑ ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

(፪) ይህ ፡ ሕግ ፡ በጸናበት ፡ ጊዜ ፡ ዘመኑ ፡ ያላለቀለት ፡ ውል ፡ በማታለል ፡ በገይል ፡ ዐይነት ፡ የተደረገ ፡ ነው ፡ ተብሎ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ በተወሰነው ፡ ጊዜና ፡ ሁኔታ ፡ እንዲፈረስ ፡ ካልተጠየቀ ፡ በቀር ፡ ውሉ ፡ በተደረገበት ፡ በቀድሞው ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናል ።

ምዕራፍ ፡ ፪ ።

ልዩ ፡ ድንጋጌ ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፫፻፶፪ ። ችሎታን ፡ ስለ ማጥበብ ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ችሎታን ፡ የሚመለከቱ ፡ ስምምነቶች ፡ በቀ. ፻፯ኛ ፡ መሠረት ፡ ተፈጻሚ ፡ ይሆናሉ ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፫፻፶፫ ። ችሎታ ፡ ስለሌላቸው ፡ ሰዎች ፡ ጥበቃ ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ተመርጠው ፡ ሥራ ፡ የጀመሩ ፡ አላዳሪዎች ፤ ሞገዚቶች ፤ ምትክ ፡ ሞገዚቶች ፡ ወይም ፡ ረዳት ፡ ሞገዚቶች ፡ ሁሉ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ለዚህ ፡ ሥራ ፡ ለመመረጥ ፡ የማይችሉ ፡ ቢሆኑም ፡ እንኳ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ እንደ ፡ ተመረጡ ፡ ተቋጥረው ፡ ሥራቸውን ፡ መቀጠል ፡ ይችላሉ ፤ በዚህ ፡ ሕግ ፡ የተሰጣቸውንም ፡ ተግባር ፡ መፈጸም ፡ አለባቸው ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፫፻፶፬ ። ስለ ፡ ውርስ ፡ (፩) ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ ተጀመረው ፡ ውርስ ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የተጀመረው ፡ ውርስ ፡ የሚተላለፈውና ፡ ሒሳቡ ፡ የሚጣራው ፡ በቀድሞው ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ነው ።

ቀ* ፡ ፫ሺ፫፻፶፭ ። (፪) ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ ስለ ፡ ተደረገ ፡ ኑዛዜ ።

ይህ ፡ ሕግ ፡ ከመጽናቱ ፡ በፊት ፡ የተደረገ ፡ ኑዛዜ ፡ የሚጸናው ፡ —
ሀ) በተሻረው ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ የሚጸና ፡ የሆነ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፤ ወይም ፤
ለ/ ይህ ፡ ሕግ ፡ በሚጠይቀው ፡ ደንብ ፡ መሠረት ፡ የተደረገ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ ነው።

ቀ ፡ የሺየየፃ፤ = አትጥ ፣ የግውጣት ፣ ውል ።

ይህ ፡ ሕግ ፣ ከመጽናቱ ፣ በፊት ፣ የተፈጸመውን ፣ አትጥ ፣ የግውጣት ፣ ውል ፣ ሕጉ ፣ ከጸናበት ፣ ጊዜ ፣ ጀምሮ ፣ ሁለት ፣ ዓመት ፣ ሳይሞላ ፣ ደራሲው ፣ ውሉን ፣ ለግፍረስ ፣ አይችልም ።

ቀ ፡ የሺየየፃ፤ = የአገልግሎት ፣ ጊዜ ፣ ስለ ፣ መቀጠር ።

ይህ ፡ ሕግ ፣ ከመጽናቱ ፣ በፊት ፣ ሠራተኛው ፣ በአሠሪው ፣ ወይም ፣ በድርጅቱ ፣ ዘንድ ፣ የሠራበት ፣ ዘመን ፣ የሚቀጠርለት ፣ ስለ ፣ ሆነ ፣ ይህ ፡ ሕግ ፣ ከመጽናቱ ፣ በፊት ፣ ከአሠሪው ፣ ወይም ፣ ከድርጅቱ ፣ ዘንድ ፣ የቂየበት ፣ የአገልግሎት ፣ ዘመን ፣ ለዚህ ፡ ሕግ ፣ አፈጻጸም ፣ ይታሰብለታል ።

አገተጽ ፣ ጽ።

መሸጋገሪያ ፣ ሕግ ።

ምዕራፍ ፣ ፩ ።

ሰወችንና ፣ ውርብን ፣ የሚመለከቱ ፣ ድንጋጌዎች ።

ቀ ፡ የሺየየፃ፤ = ስለ ፣ ቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ አሰጣጥ (፩) ይህ ፣ ሕግ ፣ ከመጽናቱ ፣ በፊት ፣ የተወለደ ፣ ሰው ።

(፩) ይህ ፣ ሕግ ፣ ከመጽናቱ ፣ በፊት ፣ የተወለደ ፣ ግናቸውም ፣ ሰው ፣ አንድ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ እንዲኖረው ፣ አይገደድም ።

(፪) ይህ ፣ ሕግ ፣ ከመጽናቱ ፣ በፊት ፣ የተወለደ ፣ ሰው ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ እንዲኖረው ፣ የፈለገ ፣ እንደ ፣ ሆነ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ አድርጎ ፣ የሚይዘው ፣ የአባቱን ፣ ስም ፣ ነው ፣ ስለ ፣ ሆነም ፣ ይህ ፣ ሕግ ፣ በሚጸናበት ፣ ጊዜ ፣ ከቤተ ፣ ዘመዶቹ ፣ ሁለት ፣ ወይም ፣ ብዙ ፣ ትውልዶች ፣ በሕይወት ፣ ያሉ ፣ ሲሆን ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ ለግጥኝት ፣ የሚፈለገው ፣ ሰው ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ አድርጎ ፣ የሚይዘው ፣ ወደ ፣ ላይ ፣ ከሚቋጠሩ ፣ ወላጆች ፣ በዕድሜ ፣ ታላት ፣ የሆነውን ፣ ወላጅ ፣ ስም ፣ ነው ።

(፫) አባቱ ፣ የተካደ ፣ ያልታወቀ ፣ ሰው ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ አድርጎ ፣ የሚይዘው ፣ የእናቱን ፣ አባት ፣ ስም ፣ ነው ።

ቀ ፡ የሺየየፃ፤ = (፬) ይህ ፣ ሕግ ፣ ከጸና ፣ በኋላ ፣ የተወለደ ፣ ሰው ።

(፬) ይህ ፣ ሕግ ፣ ከጸና ፣ በኋላ ፣ የሚወለድ ፣ ውሉ ፣ አንድ ፣ የቤተ ፣ ዘመድ ፣ ስም ፣ መያዝ ፣ አለበት ።

(ጀ) ከዚህ በላይ በተጻፉት ድንጋጌዎች መሠረት ልጅ የቤተ ዘመድ ስም የሌለው እንደ ሆነ የቤተ ዘመድ ስም አድርጎ የሚይዘው የአባቱን ስም ነው ።

(ዩ) የተካደ ወይም አባቱ ያልታወቀ ልጅ ሲሆን የቤተ ዘመድ ስም አድርጎ የሚይዘው የቤተ ዘመድ ስም እንዳላት የእናቱን የቤተ ዘመድ ስም ወይም የእናቱን አባት ስም ነው ።

ቀ ፡ የሺያጅጅ ፡ ውጤት ።

ከዚህ በላይ የተመለከቱት ሁለት ቀጥሮች በሥራ ላይ ለሚውሉበት ጉዳይ በዚህ መሠረት የተሰጠ የቤተ ዘመድ ስም ሁሉ በቀጥታ መሥመር ለዚህ የቤተ ዘመድ ተወላጅ ለሆኑት ሰዎች ሁሉ የቤተ ዘመድ መጠሪያ ስም ሆኖ ይኖራል ።

ቀ ፡ የሺያጅጅ ፡ ስለ ፡ ክብር ፡ መዝገቦች ።

(አ) በሥራ ላይ የሚውሉበት ቀን ተወስኖ በነጋሪት ጋዜጣ ታውጆ ካልወጣ በቀር በቀ ፡ ፵፰ ፡ እስከ ፶፭ ፣ በቀ ፡ ፶፯ ፡ እስከ ፸ ፣ በቀ ፡ ፸፪ ፡ እስከ ፸፮ ፣ በቀ ፡ ፸፱ ፡ እስከ ፻፶፩ ፡ እና በቀጥር ፻፶፫ ፡ እስከ ፻፶፭ የተገለጹት ድንጋጌዎች ተፈጻሚዎች አይሆኑም ።

(ለ) ከዚህ በላይ ባለው በንኡስ ቀጥር (አ) የተጠቀሱት ቀጥሮች እስከሚጻጉበት ጊዜ ድረስ ለደትን ፣ ጋብቻን ፣ ጥትን ፣ የሚገልጽ ፣ ግሰረጃ ፣ የሚቀርበው በቀ ፡ ፻፶፮ ፡ እስከ ፻፶፫ በተመለከተው መሠረት በዚህ ስር ስር በቀ ፡ ፻፶፮ ፡ 3/ ቀ/ (አ) ፡ የሰጠ ገዛት ሚኒስቴር የመረጣቸው ሰዎች ያዘጋጁትን የታወቀውን ጽሑፍ በግትረብ ነው ።

(ሀ) በንኡስ ቀ ፡ (አ) የተመለከተው ቃል ቢኖርም እንኳ በዚህ ስር በቀ ፡ ፻፶፮ ፡ እስከ ፻፶፫ የተመለከቱት ድንጋጌዎች በተመሳሳይነት ለታወቁ ጽሑፎች ተፈጻሚዎች ይሆናሉ ።

ቀ ፡ የሺያጅጅ ፡ የግንባሮች ፡ ጽ/ ቤት ።

በዚህ ስር ለግንባሮች መመዝገቢያ ጽሑፍ ላይ የተሰጠው ሥልጣንና ተግባር እነዚህ ጽሑፍ ላይ የተሰጡት ስልጣን ሥራው በአገር ገዛት ሚኒስቴር ይመራል ።

ምዕራፍ ፪ ።

**ስለ ፡ ንብረትና ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ መያዣ ፡
ማድረግን ፡ የሚመለከቱ ፡ ድንጋጌዎች ።**

ቀኑ ፡ ፫ሺ፫፻፷፫ ። ስለ ፡ ማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ መዝገብ ።

(፩) በዚህ ፡ ሕግ ፡ በአንቀጽ ፡ ዐሥር ፡ ስለ ፡ ማይንቀሳቀሱ ፡ ንብረቶች ፡ መዝገብ ፡ የተመለከተው ፡ ሕግ ፡ በሥራ ፡ ላይ ፡ የሚውልበት ፡ ቀን ፡ በንጉሠ ፡ ነገሥታዊ ፡ ድንጋጌ ፡ (ትእዛዝ) ፡ ተወስኖ ፡ በነጋሪት ፡ ጋዜጣ ፡ እስኪታወጅ ፡ ድረስ ፡ ተፈጻሚ ፡ አይሆንም ።

(፪) የአንቀጽ ፡ ዐሥር ፡ ድንጋጌ ፡ የሚጸናበት ፡ ቀን ፡ እስኪወሰን ፡ ድረስ ፡ ከዚህ ፡ ቀጥሎ ፡ በዚህ ፡ ምዕራፍ ፡ በተመለከቱት ፡ ቍጥሮች ፡ ውስጥ ፡ የሚገኙት ፡ ድጋጎች ፡ ይሠራባቸዋል ።

ቀኑ ፡ ፫ሺ፫፻፷፬ ። ባለሀብትነትን ፡ ስለ ፡ ማስተላለፍና ፡ ስለ ፡ ማስቀረት ።

የማይንቀሳቀስ ፡ ንብረትን ፡ ባለሀብትነት ፡ ለማስተላለፍ ፡ ወይም ፡ ለማስቀረት ፡ መፈጸም ፡ ያለባቸው ፡ ልማዳዊ ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀኑ ፡ ፫ሺ፫፻፷፭ ። በንብረት ፡ ላይ ፡ ስለሚሰጥ ፡ አገልግሎትና ፡ የባለሀብትነትን ፡ መብት ፡ ስለ ፡ መቀነስ ።

በመሬት ፡ ላይ ፡ ያገልግሎት ፡ መብትን ፡ ወይም ፡ ለመሸጥ ፡ ቃል ፡ መግባትን ፡ ወይም ፡ ለመግዛት ፡ የቀደምትነት ፡ መብትን ፡ ወይም ፡ ንብረት ፡ እንዳይያዝ ፤ እንዳይሸጥ ፤ እንዳይለወጥ ፤ የሚያደርጉት ፡ ስምምነቶች ፡ ሦስተኛ ፡ ወገኖችን ፡ መቃወሚያ ፡ እንዲሆኑ ፡ መፈጸም ፡ ያለባቸው ፡ ሥርዐቶችን ፡ የሚመለከቱ ፡ ልማዳዳ ፡ ያን ፡ ደንቦች ፡ ተፈጻሚዎች ፡ ይሆናሉ ።

ቀኑ ፡ ፫ሺ፫፻፷፮ ። የሻጭ ፡ ግዴታዎች ።

(፩) በዚህ ፡ ሕግ ፡ መሠረት ፡ ሦስተኛ ፡ ወገንን ፡ መቃወሚያ ፡ ለመሆን ፡ እንዲችል ፡ በማይንቀሳቀስ ፡ ንብረት ፡ መዝገብ ፡ መመዝገብ ፡ የሚያስፈልገውንና ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ባለሀብትነት ፡ መብት ፡ የሚቀንሰውን ፡ ነገር ፡ ሁሉ ፡ የማይንቀሳቀሰውን ፡ ንብረት ፡ ሻጭ ፡ ማስታወቅ ፡ አለበት ።

(፪) በተሸጠው ፡ በማይንቀሳቀሰው ፡ ንብረት ፡ ላይ ፡ በግልጽ ፡ የሚታየውን ፡ በመሬት ፡ ላይ ፡ የአገልግሎት ፡ መብት ፡ መኖሩን ፡ ሻጭ ፡ ለገዥ ፡ እንዲያስታውቅ ፡ አይገደድም ።

የገድፈት ግረግያ ።

ገጽ ፡ ፪፻፶፫ ፡ ቀ ፡ ሺ፻፶፮ ፡ ን ፡ ቀ ፡ (፩) “ ከዚህ ፡ በታች ” ፡ የሚለው ፡ ከዚህ ፡ በላይ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፪፻፷ ፡ የክፍል ፡ ፫ ፡ አርእስት ፡ ስለ ፡ ውሃዎች ፡ ባለሀብት ፡ የሚለው ፡ ስለውሃዎች ፡ ባለሀብትነትና ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፪፻፺፬ ፡ ቀ ፡ ሺ፬፻፱ ፡ ን ፡ ቀ ፡ (፪) የፍትሕ ፡ ብሔር ፡ ሕግ ፡ የሚለው ፡ በዚህ ፡ ሕግ ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ። ቀጥሎም ፡ “ አላገባብ ፡ ስለመበልጸግ ፡ “ የሚለው ፡ “ ፡ ለሕዝብ ፡ አገልግሎት ፡ ጥቅም ፡ ንብረትን ፡ ስለማስለቀቅ ፡ ጉዳይ ፡ ስለዋጋ ፡ አወሳሰን ” . . . ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፫፻፵፰ ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ “ የሚለው ፡ ክፍል ፡ ፫ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፬፻፸፱ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ ስለውሎ ፡ አፈጻጸም ፡ “ ከሚለው ፡ ቀጥሎ ” ፡ ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፩ ፡ ጠቅላላ ፡ ድንጋጌዎች ፡ “ እንዲሁም ፡ የቀ ፡ ፪ሺ፪፻፸፫ ፡ አርእስት ፡ “ መሠረቱ ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፭፻፲ ፡ ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፯ ፡ የሚለው ፡ ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፰ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፭፻፳፱ ፡ ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ የሚለው ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፮፻፶፪ ፡ ፪ ፡ የመከታተል ፡ መብት ፡ የሚለው ፡ “ ክፍል ፡ ፪ ” የመከታተል ፡ መብት ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፮፻፸፪ ፡ ክፍል ፡ ፪ ፡ . . . “ ስለሚያስከትሰው ” የሚለው ፡ ስለሚያስከትለው ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፫፻፺፱ ፡ ከቀጥር ፡ ሺ፭፻፶፮ ፡ በታች ፡ ምዕራፍ ፡ ፭ ።

ስለብዙዎች ፡ ባለዕዳዎች ፡ ወይም ፡ ባለገንዘቦች ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ተጨምሯል ።

ገጽ ፡ ፫፻፸፭ ፡ የቀ ፡ ሺ፯፻፶፰ ፡ ን ፡ ቀ ፡ ፫ ፡ የሺ፯፻፶፯ ፡ ን ፡ ቀ ፡ ፪ ፡ ሆኖ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፬፻፶፯ ፡ የቀ ፡ ፪ሺ፻፵፰ ፡ (፪) ጥቅስ ፡ ቀ ፡ ሺ፱፻፺፫ ።

ገጽ ፡ ፯፻፶፪ ፡ ከቀ ፡ ፫ሺ፳፬ ፡ በላይ ፡ “ ክፍል ፡ ” የተባለው ፡ “ ንኡስ ፡ ክፍል ፡ ” ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፬፻፺፬ ፡ ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፵፪ ፡ የቀጥር ፡ ፪ሺ፫፻፵፫ ፡ ን ፡ ቀ ፡ ፫ ፡ የቀጥር ፡ ፪ሺ፫፻፵፪ ፡ ንኡስ ፡ ቀጥር ፡ ፫ ፡ ሆኖ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ ፬፻፺፭ ፡ ቀ ፡ ፪ሺ፫፻፵፫ ፡ ንኡስ ፡ ቀ ፡ ፪ ፡ እና ፡ ፫ ፡ ይሠረዝና ፡ ቀጥሎ ፡ ባለው ፡ ቃል ፡ ይተካ ።

(፪) ከተሸጠው ፡ ነገር ፡ ገዢው ፡ እንዲያን ፡ ክፍል ፡ ሳይረከብ ፡ በሚዘገይበት ፡ ጊዜ ፡ የጉደለውኝ ፡ ነገር ፡ ከጊዜ ፡ በኋላ ፡ ቢሰጠውም ፡ እንኳ ፡ የተሸጠውን ፡ ነገር ፡ በሙሉ ፡ ስለ ፡ መረከብ ፡ የተሰጠው ፡ ጊዜ ፡ በጥብቅ ፡ የተወሰነ ፡ ሲሆን ፡ ገዢው ፡ ውሎ ፡ በሙሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ይችላል ።

(፫) ገዢው ፡ ውሎ ፡ በሙሉ ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ወይም ፡ ለማስታወቅ ፡ መብቱ ፡ የማይፈቅድለት ፡ ሲሆን ፡ ውሎ ፡ በከፊል ፡ እንዲፈርስ ፡ ለመጠየቅ ፡ ወይም ፡ ለማስታወቅ ፡ የሚገባው ፡ ሆኖ ፡ የተረከበውን ፡ ነገር ፡ የመጠኑን ፡ ግምት ፡ ዋጋብቻ ፡ ለመክፈል ፡ ይችላል ።

የግድፈት ግረጫ

ገጽ ፡ የጽ ፡ ቀ ፡ ጽጌጽ። (፫) ገ ፡ ቀ ፡ (፩) በሁለተኛው ፡ መሥመር ፡ “ ታላቅ ፡ ወንድም ” ፡ ከሚለው ፡ ቀጥሎ ፡ “ ወይም ፡ ታላቅ ፡ እገት ” ፡ የሚለው ፡ ቃል ፡ ተሠርዞልኛል ።

ገጽ ፡ የጽፀ ፡ ቀ ፡ ጽጌጽ። በፍርድ የተከለከለ ፡ ሰው ፡ የጋብቻ ፡ ውል ፡ ሊፈጽም ፡ የሚችልበት ፡ ሁኔታ ፡ በዚህ ፡ ሕግ ፡ ስለ ፡ ሰዎች ፡ ችሎታ ፡ በተነገረው ፡ አንቀጽ ፡ ውስጥ ፡ ተመልክቷል ። (ቀ ፡ ጽጌጽ) ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ የጻፈ ፡ ቀ ፡ ጽጌጸ። ገ ፡ ቀ ፡ (፪) “ ከዐሥራ ፡ አምስት ፡ ” የተባለው ፡ “ ከዐሥራ ፡ ስምንት ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ የጻፀ ፡ ቀ ፡ ጻጸ። በ (ሀ) ፊደል ፡ ቀ ፡ የጻጸ ፡ የተባለው ፡ ቀ ፡ የጻጸ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ የጻጸ ፡ ቀ ፡ ጻጸ። “ የተባለው ፡ ቀ ፡ ጻጸ። ተብሎ ፡ ይነበብ ።
በዚህ ፡ ገጽ ፡ ቀ ፡ “ ጻጸ። ” ፡ የተባለው ፡ ቀ ፡ “ ጻጸ። ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
» ቀ ፡ “ ጻጸ። ” ፡ የተባለው ፡ ቀ ፡ “ ጻጸ። ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
» » ቀ ፡ “ ጻጸ። ” ፡ የተባለው ፡ ቀ ፡ “ ጻጸ። ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
» » ቀ ፡ “ ጻጸ። ” ፡ የተባለው ፡ ቀ ፡ “ ጻጸ። ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።
 ቀ ፡ “ ጻጸ። ” ፡ የተባለው ፡ ቀ ፡ “ ጻጸ። ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ የጻጸ ፡ ቀ ፡ ጻጸ። ገ ፡ ቀ ፡ (፪) “ በጉዲፈቻው ፡ ልጅና ፡ በጉዲፈቻ ፡ አድራጊው ” ፡ ከሚለው ፡ ቃል ፡ ቀጥሎ ፡ “ በጉዲፈቻ ፡ ተደራጊውም ” ፡ የሚል ፡ ቃል ፡ ተጨምሮ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ የጻጸ ፡ ቀ ፡ ጻጸ። ገ ፡ ቀ ፡ (፪) ከባልና ፡ ከሚስት ፡ አንዱ ፡ አካለ ፡ መጠን ፡ ያደረሰ ፡ ከሆነ ፡ ይበቃል ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ የጻጸ ፡ ቀ ፡ ጻጸ። “ አንድ ፡ ሰው ፡ ለብዙ ፡ ሰዎች ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ ለመሆን ፡ አይችልም ። ነገር ፡ ግን ፡ ባልና ፡ ሚስት ፡ የሆኑ ፡ እንደ ፡ ሆነ ፡ እንደ ፡ አባትና ፡ እንደ ፡ እናት ፡ ተቋጥረው ፡ ለሁለቱ ፡ ብቻ ፡ የጉዲፈቻ ፡ ልጅ ፡ ለመሆን ፡ ይችላል ” ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ የጻጸ ፡ ቀ ፡ ጻጸ። ገ ፡ ቀ ፡ (፫) “ ውዝፍኝ ” ፡ የሚለው ፡ ገንዘቦችን ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ የጻጸ ፡ ቀ ፡ ጻጸ። ገ ፡ ቀ ፡ (፪) ቀለብ ፡ ተቀባዩ ፡ ከሚለው ፡ ቀጥሎ ፡ “ ውዝፍ ” ፡ የሚለው ፡ “ ገንዘብ ” ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ። ቀጥሎም ፡ ግናቸውም ፡ “ ውዝፍ ” ፡ የሚለው ፡ ገንዘብ ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ የጻጸ ፡ ቀ ፡ ጻጸ። ተወስኗል ፡ ከሚለው ፡ ቃል ፡ ቀጥሎ ፡ “ የሚለው ” ፡ የሚባለው ፡ ተብሎ ፡ ይነበብ ። ቀጥሎም ፡ « ለው » የሚል ፡ ቃል ፡ ተሠርዞልኛል ።

ገጽ ፡ የጻጸ ፡ ከቀ ፡ ጸጸ። ቀጥሎ ፡ ያለው ፡ ቀ ፡ “ ጸጸ። ” ተብሎ ፡ ይነበብ ።

ገጽ ፡ የጻጸ ፡ ቀ ፡ ጸጸ። ገ ፡ ቀ ፡ (፪) ተሠርዞልኛል ።

ገጽ : ፻፳፩ : ቀ. : ፯፻፳፭ : (፩) “ልጁ : የተወለደው : ጋብቻው : ከፈረሰ : ወይም : የግብረ : ሥጋ : ግንኙነት : ከቀረ : በኋላ : ከ፪፻፲ : ቀን : በላይ : ቁይቶ . . . ” የሚለው : ቀርቶ : “ልጁ : የተወለደው : ጋብቻው : ከተፈጸመ : ወይም : የግብረ : ሥጋ : ግንኙነት : ከተጀመረ : እንሥቶ : በ፪፻፲ : ቀን : ውስጥ . . . ” የሚል : ቃል : ተተክቶ : የቀረው : እንዳለ : ይነበብ ።